

FECHENHEIMSKÁ

DRBNA

č. 801-825/92

[17. VOČ.]

(volné, nestrankové)

listy, prosím reprodukovat

Roč. XVIII.
č. 800-825

~~1888~~ (1. pol.)

Karel BACÍLEK

* 25. 3. 1920 — † 24. 5. 1949

PROČ

LUSTRACE DEBOLŠEVIZACE

JMENNÝ SEZNAM POPRAVENÝCH — ČEST NAŠIM HRDINŮM

Jan BAKALA

* 12. 8. 1925 — † 4. 9. 1951

Stanislav BROJ

* 28. 9. 1901 — † 23. 5. 1950

JUDr. Jaroslav BORKOVEC

* 18. 6. 1901 — † 5. 11. 1949

BABÍK Pavol, nar. 28. 1. 1924, rolník,
popraven 30. 1. 1951
BACÍLEK Karel ml., nar. 25. 3. 1920,
studující, popraven 24. 5. 1949
BAKALA Zikmund, nar. 12. 8. 1925,
rolník, popraven 13. 6. 1949
BALAŠ Štefan, nar. 9. 3. 1925, SNB,
popraven 21. 5. 1954
BEJČEK Václav, nar. 18. 10. 1925,
škpt. SNB, popraven 7. 2. 1952
BENEŠ Bohuslav, nar. 5. 12. 1919, SNB,
popraven 8. 6. 1951
BIBZA Samuel, nar. 23. 11. 1912, Zlín,
SNB, popraven 18. 12. 1951
BLAHNÍK Jaroslav, nar. 2. 3. 1927,
továrník, popraven 18. 12. 1950
BOČAN Jaroslav, nar. 8. 3. 1921, rolník,
popraven 26. 5. 1960
BODNÁR František, nar. 8. 9. 1914,
rolník, popraven 21. 4. 1953
BOHÁČ František, nar. 2. 10. 1914, Brno
podporučík ČSA,
popraven 14. 6. 1951
BOUF František, popraven 13. 6. 1949
BORKOVEC Jaroslav, JUDr.,
nar. 18. 6. 1906 v Jaroměři,
bytem Praha VII, Bubenská 7,
advokát,
popraven 5. 11. 1949
BROJ Stanislav, nar. 28. 9. 1901, rol.

Přemysl BULÍN

• 24. 5. 1926 — † 2. 10. 1952

Karel BUŠEK

• 1. 3. 1920 — † 19. 5. 1950

Vladimír CERMÁN

• 4. 7. 1925 — † 11. 10. 1952

René ČERNÝ

• 26. 7. 1914 — † 23. 5. 1950

Josef ČUBA

• 29. 10. 1893 — † 4. 9. 1951

Antonín DANĚK

• 24. 4. 1927 — † 14. 10. 1950

- 5. 11. 1949
 BROJ Stanislav, nar. 28. 9. 1901, rol.,
 posl. Čs. strany lidové,
 popraven 23. 5. 1950
 BUCHAL Jan, nar. 30. 5. 1913 v Litavě,
 okr. Tišnov, bytem Ostrava XVI,
 Paskovská 169, štafni strážmistr
 SNB, popraven 27. 6. 1950
 BULA Jan, nar. 24. 6. 1920, duchovní,
 popraven 20. 5. 1952
 BULÍN Přemysl, nar. 24. 5. 1925,
 popraven 22. 10. 1952
 BUŠEK Karel, nar. 1. 3. 1920, student,
 popraven 19. 5. 1950
 CEE Ladislav, nar. 27. 2. 1908, SNB,
 popraven 1. 8. 1950
 CERMÁN Vladimír, nar. 4. 7. 1925,
 prez. služba, popraven 11. 10. 1952
 CLEMENTIS Vladimír, nar. 20. 9. 1902,
 právník, KSČ,
 popraven 3. 12. 1952
 ČANČÍK Emanuel, nar. 31. 7. 1916,
 chemik, popraven 5. 11. 1949
 ČERNÝ Gustav, nar. 15. 6. 1921,
 strm. SNB, popraven 18. 10. 1949
 ČERNÝ René, mjr. tank. vojsk,
 nar. 26. 7. 1914 ve Kvíčku,
 okr. Slaný, bytem voj. útvar 5319,
 voják z povolání,
 popraven 23. 5. 1950
 ČERVENKA, popraven 13. 6. 1949
 ČÍZEK Petr, nar. 2. 3. 1914,
 vedoucí pískovny,
 popraven 6. 2. 1952
 ČUBA Josef, nar. 29. 10. 1893,
 v Rajnochovicích, okr. Kroměříž,
 pílařský dělník, od roku 1937 inva-
 lidní důchodce, bytem Rajnochovi-
 ce č. 220, funkcionář zemědělské
 strany, popraven 4. 9. 1951
 DANČÁK Fertál Ondřej, nar. 13. 12. 1905,
 popraven 21. 7. 1951
 DANĚK Antonín, nar. 24. 4. 1927 v Brně,
 pom. děl., popraven 14. 10. 1950
 DANĚK Karel, nar. 29. 9. 1923 v Brně,
 student, popraven 14. 10. 1950
 DLOUHÝ Juraj, nar. 23. 4. 1907, konzul,
 úředník, popraven 8. 11. 1951
 DOLEŽAL Leopold, nar. 27. 10. 1913
 v Brně, bytem Brno-Komárov,
 Za mostem 2, popraven 30. 8. 1952

DRBOLA Václav, nar. 16. 10. 1912, kněz,
popraven 3. 8. 1951

DVORÁK Jaroslav, nar. 22. 8. 1930,
dělník, popraven 6. 2. 1952

DVORÁK František, nar. 13. 10. 1923,
statní zaměstnanec, bytem Brno,
popraven 14. 10. 1950

DVORÁK Jan st., nar. 9. 10. 1880,
důchodce, popraven 6. 5. 1953

DVORÁK Jan ml., nar. 27. 2. 1921,
živnostník, popraven 6. 5. 1953

ERTEL Werner, nar. 27. 1. 1929, dělník,
popraven 3. 2. 1953

FAJKUS Luděk, nar. 20. 7. 1925
ve Vsetíně, bytem Vsetín-Svárov,
č. 922, technický úředník,
popraven 16. 6. 1953

FERIANC Michal, nar. 4. 1. 1924, dělník,
popraven 20. 12. 1954

FIÁLA Oldřich, nar. 26. 12. 1926, student,
popraven 1. 9. 1951

FRANC Miloslav, nar. 1. 10. 1899, ing.,
popraven 10. 11. 1951

FREJKA Antonín, nar. 8. 8. 1929,
automechanik, popraven 27. 3. 1950

FRIC Josef, nar. 13. 2. 1918, zahradník,
popraven 28. 6. 1952

FRIC Václav, nar. 3. 9. 1923, SNB,
popraven 12. 4. 1951

FUKSA Rudolf, nar. 27. 11. 1930,
typograf, popraven 9. 8. 1952

GAVENDA Štefan, nar. 25. 6. 1920,
dělník, popraven 28. 6. 1954

GOLDŠMÍD Josef, nar. 15. 7. 1913,
knihař, popraven 23. 9. 1950

GONIC Josef, pplk., nar. 4. 3. 1902
v Kyjově, bytem Praha XIX,
Bachmačská č. 36. voják z povolání,
popraven 18. 7. 1949

GRUBER Bohumil, nar. 4. 12. 1900,
por. ČSA, popraven 21. 4. 1953

GRUBER Karel, nar. 15. 7. 1927, dělník,
popraven 29. 5. 1954

HADAŠ Vladislav, nar. 28. 5. 1923,
popraven 30. 10. 1953

HÁJEK Karel, nar. 29. 6. 1924, dělník,
popraven 9. 9. 1952

HARAZIN Antonín, nar. 17. 8. 1931
v Opavě, bytem Neplachovice č. 23,
okr. Opava, pov. elektrikář,

Karel DANĚK

* 29. 9. 1923 — † 14. 10. 1950

Leopold DOLEŽAL

* 27. 10. 1913 — † 30. 8. 1952

Josef FRIC

* 13. 2. 1918 — † 28. 6. 1952

Josef GONIC

* 4. 3. 1902 — † 18. 7. 1949

Vladislav HADAŠ

* 28. 5. 1923 — † 30. 10. 1953

Antonín HARAZIN

* 17. 8. 1931 — † 30. 10. 1953

popraven 30. 10. 1953
HAVLÍČEK František, nar. 7. 8. 1925,
 str. SNB, popraven 6. 9. 1950
HAVLÍČEK František, nar. 2. 12. 1908,
 SNB, popraven 12. 11. 1952
HEJNA Jiří, nar. 27. 10. 1930, dělník,
 popraven 9. 8. 1952
HOCHE Bedřich, nar. 2. 6. 1914, Ing.,
 popraven 14. 2. 1950
HOFÁČEK Jan, nar. 26. 11. 1919,
 str. věz. stráže, popraven 6. 11. 1951
HORÁKOVÁ Milada, dr., roz. Králová,
 nar. 25. 12. 1901 v Praze, bytem
 Praha XVI, Zappova č. 3,
 poslankyně, popravena 27. 6. 1950
HOREJŠÍ Josef, nar. 5. 12. 1910,
 továrník, popraven 7. 1. 1950
HORINEK Karel, nar. 5. 12. 1901,
 škpt. ČSA, popraven 7. 2. 1952
HOŠEK Jan, nar. 18. 5. 1904,
 poručík SNB, popraven 6. 2. 1952
HOUBEK Bohumil, nar. 17. 2. 1919,
 dělník, popraven 18. 12. 1950
HRSKA Josef, pplk. ČSA,
 popraven 18. 7. 1949
HUBÁLEK Bohuslav, nar. 11. 10. 1903 ve
 Vysokém Mýtě, bytem Praha XII,
 Nádražní 34, obchodník,
 popraven 18. 7. 1949

CHALUPECKÝ Karel, nar. 25. 3. 1915,
 obchod. příručí,
 popraven 7. 2. 1952
CHARVÁT Josef, nar. 28. 7. 1923,
 technik, popraven 5. 11. 1949
CHOC Miloslav, nar. 19. 1. 1925 v Brně,
 student, bytem Praha XVIII,
 Na Bateřích 477,
 popraven 19. 2. 1949
CHOVAN Tomáš, nar. 28. 12. 1926,
 poručík ČSA, popraven 8. 11. 1951
JANATA Zbyněk, nar. 1. 2. 1932,
 student, popraven 2. 5. 1955
JANDA Vratislav, nar. 1. 8. 1913,
 škpt. ČSA, popraven 5. 11. 1950
JANK Jindřich, nar. 12. 4. 1925,
 popr. 28. 7. 1951
JÁNOŠÍK Antonín, nar. 28. 7. 1926,
 Uher. Hradiště, dělník,
 popraven 29. 10. 1950
JANOUCH Jiří, nar. 18. 12. 1929, dělník,
 popraven 21. 10. 1950

František HAVLÍČEK

* 7. 8. 1925 — † 6. 9. 1950

Dr. Milada HORÁKOVÁ

* 25. 12. 1901 — † 27. 6. 1950

Josef HOREJŠÍ

* 5. 12. 1910 — † 7. 1. 1950

Bohuslav HUBÁLEK

* 11. 10. 1903 — † 18. 7. 1949

Josef CHARVÁT

* 28. 7. 1923 — † 5. 11. 1949

Miloslav CHOC

* 19. 1. 1925 — † 19. 2. 1949

Vratislav JANDA

* 1. 8. 1913 — † 5. 11. 1950

Bohumil JAKUBEK

* 9. 7. 1908 — † 30. 10. 1953

Alois JAROS

* 11. 3. 1923 — † 17. 5. 1952

Václav JUNEK

* 9. 9. 1908 — † 18. 3. 1951

Josef KREJČI

* 23. 6. 1908 — † 29. 8. 1953

Petr KŘIVKA

* 21. 10. 1894 — † 12. 7. 1951

JAKUBEK Bohumil, nar. 9. 7. 1908, popraven 30. 10. 1953
 JAROS Alois, nar. 11. 3. 1923, dělník, popraven 17. 5. 1952
 JAŠKO Bernard, nar. 2. 4. 1923, SNB, popraven 17. 2. 1950
 JEBAVÝ Miloslav, nar. 27. 8. 1911 v Hájích, okr. Semily, bývalý major ČSA, zaměst. exportní úředník, bytem Praha X, Bolzanova 1, popraven 18. 7. 1949
 JUDITKA Bedřich, nar. 13. 5. 1914, popraven 18. 12. 1950
 JUNEK Václav, nar. 9. 9. 1908, rolník, popraven 18. 3. 1951
 JURČA Milan, nar. 2. 3. 1926, textilní mistr, popraven 23. 8. 1953
 KALANDRA Závěš, nar. 10. 11. 1902, ve Frenštátě pod Radhoštěm, bytem Praha 1, Revoluční č. 5, novinář, popraven 27. 6. 1950
 KALINAJ Pavel, nar. 23. 10. 1915, popraven 17. 2. 1950
 KALITKA Štěpán, nar. 25. 2. 1927, dělník, popraven 22. 9. 1950
 KANDRAČ Anton, nar. 8. 4. 1925, úředník, popraven 29. 5. 1954
 KAROLIK Josef, nar. 25. 9. 1930, SNB, popraven 11. 11. 1952
 KAUER Jiří, nar. 21. 5. 1925, lesní prakt., popraven 7. 2. 1952
 KEPKA Josef, nar. 28. 2. 1902, profesor, popraven 11. 10. 1952
 KLEMPT Bohumil, nar. 17. 5. 1920, dělník, popraven 8. 1. 1950
 KMÍNEK Josef, nar. 27. 3. 1909, vrch. str. SNB, popraven 8. 8. 1952
 KNOBLOCH Vilém, nar. 24. 6. 1899, živnostník, popraven 1. 2. 1953
 KODET Jiří, nar. 24. 8. 1929, úředník, popraven 21. 10. 1950
 KOPULETÝ František, nar. 6. 4. 1913, lesník, popraven 3. 8. 1951
 KOŘÍNEK Vladimír, nar. 23. 7. 1911, dělník, popraven 10. 4. 1951
 KOŘÍNEK Tomáš, nar. 7. 3. 1920, učitel, popraven 10. 4. 1951
 KOUKAL Lubor, nar. 8. 2. 1925, student, popraven 12. 12. 1951
 KOVÁŘÍČEK Boris, nar. 21. 5. 1927, student, popraven 24. 5. 1949
 KOZLIK Josef, nar. 18. 9. 1904, dělník, popraven 20. 2. 1954
 KRAUS Miloslav, nar. 3. 2. 1902,

• 9. 9. 1906 — † 16. 3. 1951

• 23. 8. 1908 — † 29. 8. 1953

• 21. 10. 1894 — † 12. 7. 1951

Josef KUČERA

• 15. 1. 1915 — † 14. 11. 1952

Václav KVIČERA

• 3. 2. 1906 — † 26. 1. 1957

Alois LACINA

• 25. 3. 1904 — † 16. 3. 1951

Josef LUDVÍK

• 27. 10. 1912 — † 6. 7. 1952

Peter LUPTÁK

7777 — † 10. 10. 1953

František MANA

• 22. 10. 1910 — † 24. 10. 1950

student, popraven 22. 10. 1950
KOZLIK Josef, nar. 16. 9. 1904, dělník,
 popraven 20. 2. 1954
KRAUS Miloslav, nar. 3. 2. 1902,
 pplk. ČSA, popraven 7. 8. 1952
KREJČI Josef, nar. 23. 8. 1908, rolník,
 popr. 29. 8. 1953
KRULIŠ Bohumil, nar. 1. 8. 1908, dělník,
 popraven 10. 4. 1951
KŘIVKA Petr, nar. 21. 10. 1894, Brno,
 důchodce, popraven 12. 7. 1951
KRIŽAN Jan, nar. 12. 11. 1915,
 tech. úředník, popraven 14. 8. 1951
KUBELKA Josef, nar. 30. 11. 1902,
 mjr. ČSA, popraven 9. 7. 1958
KUČERA Josef, nar. 15. 1. 1915, škpt.,
 popraven 14. 11. 1952
KVIČERA Václav, dr., nar. 3. 2. 1906,
 překladatel, popraven 26. 1. 1957
KYSELA Jaroslav, nar. 4. 2. 1929,
 číšník, popraven 21. 10. 1950
LACINA Alois, nar. 25. 3. 1904, rolník,
 popraven 16. 3. 1951
LACKO Vojtěch, nar. 9. 5. 1917, dělník,
 popraven 7. 10. 1950
LACO Ludevít, nar. 29. 5. 1916,
 konstruktér, popraven 14. 7. 1958
LANČIAR Rudolf, nar. 15. 8. 1914,
 popraven 17. 2. 1951
LAZAR Jaroslav, nar. 6. 2. 1915, řidič,
 popraven 10. 6. 1952
LEDNICKÝ Augustin, nar. 1. 8. 1924,
 popraven 10. 10. 1950
LEHOTSKÝ Alexander, nar. 15. 11. 1920,
 automechanik, popraven 24. 3. 1955
LENHARD Rudolf, nar. 12. 1. 1916,
 úředník, popraven 24. 10. 1950
LINDER Ladislav, nar. 19. 12. 1924,
 autodopravce, popraven 18. 5. 1950
LIŠKA Josef, nar. 28. 10. 1922, jirchář,
 popraven 6. 2. 1952
LOMIČ Karel, nar. 28. 10. 1924,
 popraven 25. 7. 1952
LUDVÍK Josef, nar. 27. 10. 1912, SNB,
 popraven 8. 7. 1952
LUPTÁK Peter, popraven 16. 10. 1953
MACEJ Josef, nar. 22. 5. 1905, SNB,
 popraven 8. 8. 1952
MANA František, nar. 22. 10. 1919,
 Uher. Hradiště, autodopravce,
 popraven 24. 10. 1950
MASZLUH Nikola, nar. 19. 12. 1913,
 popraven 1. 7. 1949

MAŠA Karel, nar. 27. 1. 1905, rolník,
popraven 16. 3. 1951

MAIOUŠ Josef, nar. 7. 12. 1921, dělník,
popraven 29. 8. 1953

MELKUS Jaroslav, nar. 14. 4. 1900,
rolník, popraven 28. 3. 1953

MIHOK Michal, nar. 18. 9. 1930, dělník,
popraven 20. 1. 1954

MITYSKA Antonín, nar. 4. 5. 1927,
Grošlovo Mýto, rolník,
popraven 3. 8. 1951

MOJŽIŠ František, nar. 20. 3. 1914,
dělník, popraven 21. 4. 1953

MORÁVEK Miloš, nar. 24. 12. 1911, škt.,
popraven 1. 8. 1950

MUSIL Jan, nar. 20. 10. 1904,
autodopravce, popraven 28. 7. 1951

NECHANSKÝ Jaromír, mjr., nar.
4. 12. 1916, popraven 15. 6. 1950

NĚMEČEK Bernard, nar. 10. 5. 1929,
úředník, popraven 29. 7. 1955

NĚMETH Gustav, nar. 9. 11. 1929,
horník, popraven 3. 5. 1953

NĚMEC Drahoslav, nar. 2. 5. 1931, sítář,
popraven 3. 8. 1951

NOSÁK Ladislav, nar. 16. 10. 1916,
správce statku,
popraven 18. 12. 1950

NOVÁK Ctibor, kpt., nar. 25. 10. 1902,
popraven 2. 5. 1955

NOVÁK Jan, nar. 6. 7. 1920, dělník,
popraven 1. 9. 1951

NOVOVNÝ Kamil, nar. 12. 5. 1903,
řezník, popraven 6. 1. 1950

OTCENÁŠEK Václav, nar. 26. 9. 1926,
automechanik, popraven 9. 11. 1951

PALMA Vladimír, nar. 8. 1. 1927, dělník,
popraven 6. 7. 1962

PALKOVIČ Viktor, nar. 2. 11. 1908,
popraven 19. 5. 1951

PŘÍL František, nar. 21. 1. 1911, farář,
popraven 3. 8. 1951

PAVELKA Josef, nar. 8. 9. 1923, úředník,
popraven 9. 9. 1955

PEKČ Oldřich, JUDr., nar. 14. 9. 1903
v Bohuslovicích, okr. Kyjov, bytem
Praha 1, Pařížská 1, majitel dolu,
popraven 27. 6. 1950

PEŠKA Jaroslav, ing., nar. 10. 8. 1907,
popraven 10. 11. 1951

PEŠKA Jaroslav, ing., nar. 10. 8. 1907,
popraven 10. 11. 1951

PEŠKA Jaroslav, ing., nar. 10. 8. 1907,
popraven 10. 11. 1951

PEŠKA Jaroslav, ing., nar. 10. 8. 1907,
popraven 10. 11. 1951

Antonín MITYSKA

• 4. 5. 1927 — + 3. 8. 1951

František MOJŽIŠ

• 20. 3. 1914 — + 21. 4. 1953

Jan MUSIL

• 20. 10. 1904 — + 28. 7. 1951

Jaromír NECHANSKÝ

• 4. 12. 1916 — + 15. 6. 1950

Drahoslav NĚMEC

• 2. 5. 1931 — + 3. 8. 1951

Josef PAVELKA

• 8. 9. 1923 — + 9. 9. 1955

popraven 10. 11. 1951
PETELÍK Čeněk, str. SNB,
 nar. 25. 7. 1917, popraven 23. 5. 1950
PETERÍK Jaroslav, nar. 11. 3. 1923,
 rolník, popraven 20. 2. 1954
PETROVSKÝ Adolf, nar. 18. 9. 1928,
 dělník, popraven 13. 5. 1959
PÍKA Heliodor, gen., nar. 3. 7. 1897
 ve Štítině, okr. Opava, podnáčelník
 hlavního štábu, divizní generál,
 popraven 21. 6. 1949
PLEŠMID Miroslav, nar. 15. 10. 1912,
 mjr. ČSA, popraven 25. 5. 1950
PLICHTA Antonín st., nar. 3. 1. 1894,
 rolník, popraven 3. 8. 1951
PLICHTA Stanislav, nar. 18. 11. 1931,
 rolník, popraven 23. 5. 1953
PLŠEK Ladislav, nar. 27. 3. 1925,
 dělník, popraven 11. 11. 1952
PLOCEK Alfréd, nar. 8. 1. 1903, ing.,
 popraven 10. 11. 1951
PLZÁK Josef, nar. 18. 4. 1920,
 popraven 6. 1. 1950
PLZÁK Jaroslav, nar. 23. 9. 1926,
 účetní, popraven 5. 5. 1953
POHL Rudolf, nar. 8. 3. 1912, Pustiměř,
 st. asist., popraven 14. 6. 1951
POHL Josef, nar. 15. 4. 1911, mjr. ČSA,
 popraven 25. 5. 1950
POKORNÝ Alois, nar. 3. 4. 1928, student,
 popraven 18. 12. 1952
POLESNÝ Vratislav, nar. 30. 3. 1923,
 dělník, popraven 5. 12. 1949
POLOMSKÝ Josef, nar. 11. 2. 1924,
 úředník, popraven 1. 8. 1951
POSPÍŠIL Miloslav, nar. 6. 8. 1918,
 sochař, popraven 4. 11. 1951
POTOČEK Josef, JUDr., nar. 23. 1. 1908
 ve Velké Jesenici, okr. Jaroměř,
 úředník, bytem Praha VI-Vokovice,
 čp. 351, popraven 26. 1. 1957
PRIELOŽNÝ Ladislav, nar. 15. 9. 1923,
 popraven 4. 1. 1949
PROFOUS Zdeněk, nar. 7. 11. 1925,
 řezník, popraven 28. 7. 1951
PROKEŠ Květoslav, nar. 2. 8. 1897,
 pplk., popraven 5. 11. 1949
PROUZA Josef, nar. 17. 7. 1925, SNB,
 popraven 8. 6. 1952
PUCÍK Albert, nar. 7. 10. 1921, student,
 popraven 20. 2. 1950
RAJNOCH Vladimír, narozen 8. 9. 1925,
 Bystřice pod Hostěm, str. SNB,
 popraven 4. 9. 1951

Čeněk PETELÍK

* 24. 7. 1917 — + 23. 5. 1950

Heliodor PÍKA

* 3. 7. 1897 — + 21. 6. 1949

Miroslav PLEŠMID

* 15. 10. 1912 — + 25. 5. 1950

Antonín PLICHTA

* 3. 1. 1894 — + 3. 8. 1951

Stanislav PLICHTA

* 18. 11. 1931 — + 23. 5. 1953

Josef POHL

* 15. 4. 1911 — + 25. 5. 1950

Alois POKORNÝ

* 3. 4. 1928 — + 18. 12. 1952

JUDr. Josef POTOČEK

* 23. 1. 1908 — + 26. 1. 1957

Vladimír RAJNOCH

* 8. 3. 1925 — + 4. 9. 1951

Emanuel RENDL

* 20. 1. 1923 — + 2. 3. 1952

Josef REZNIČEK

* 8. 3. 1910 — + 10. 6. 1952

Karel SABELA

* 12. 12. 1917 — + 18. 7. 1949

RENDL EMANUEL, nar. 20. 1. 1923, úředník, popraven 2. 3. 1952
REŠETKO Jan, nar. 4. 8. 1917, poručík ČSA, popraven 21. 4. 1953
RIOPKA Vasil, nar. 8. 9. 1913, popraven 1. 7. 1949.
ROBOTKA Josef, nar. 25. 2. 1908, pplk. ČSA, popraven 12. 11. 1952
ROD František, nar. 13. 9. 1902, popraven 17. 6. 1950
ROUSEK Václav, nar. 4. 9. 1926, krejčí, popraven 25. 8. 1951
RUMÍČEK Tomáš, nar. 21. 5. 1923, kovář, popraven 6. 5. 1951
RUTKOWSKI Alexander, nar. 2. 1. 1930, popraven 19. 2. 1953

ŘEZAČ Jiří, nar. 9. 2. 1928, lodník, popraven 10. 2. 1955
REZNIČEK Josef, nar. 8. 3. 1910, rolník, popraven 10. 6. 1952

SABELA Karel, kpt., nar. 12. 12. 1917, v Českém Těšíně, byd. Zatec, Nádražní č. 397, voják z povolání, popraven 18. 7. 1949

SEDLÁČEK Jan, nar. 30. 12. 1912, popraven 3. 10. 1949

SIROTEK Jaroslav, nar. 21. 12. 1923, rolník, popraven 10. 2. 1955

SIXTA Bohumil, nar. 18. 10. 1932, popraven 5. 2. 1952

SKLENČKA Oldřich, nar. 15. 5. 1926, automechanik, popraven 7. 2. 1952

SKOKAN František, pplk., nar. 12. 10. 1912 v Dolních Němčicích, bytem Praha VI, Tychonova 6, voják z povolání, popraven 7. 10. 1950

SMETANA Gustav, nar. 23. 8. 1907, truhlář, popraven 28. 3. 1953

SOK (SIEGER) Vilém, pplk. nar. 31. 12. 1902, v Berouně, bytem Praha XIV, Družstevní č. 5, voják z povolání, popraven 18. 7. 1949

SPORKA Josef, nar. 10. 1. 1910, str. SNB, popraven 9. 10. 1951

STRMISKA Karel, nar. 1. 1. 1910, popraven 8. 8. 1952

SUTTÝ Alois, nar. 1. 3. 1924, řidič, popraven 12. 4. 1951

SVOBODA Ladislav, nar. 6. 1. 1893, důstojník v. v., popraven 13. 11. 1952

SVOKRA Miroslav, nar. 11. 1. 1923,

František SKOKAN

• 12. 10. 1912 — + 7. 10. 1950

Vilém SOK

• 31. 12. 1902 — + 18. 7. 1949

Josef SPORKA

• 10. 1. 1910 — + 9. 10. 1951

Claudius SATANA

• 13. 9. 1918 — + 7. 10. 1950

Alois ŠIMARA

• 14. 3. 1921 — + 27. 4. 1951

Antonín ŠKRDLA

• 25. 5. 1917 — + 3. 8. 1951

popraven 13. 11. 1952
 SÝKORA Miroslav, nar. 13. 3. 1923,
 učedník, popraven 1. 8. 1951
 SADEK Slovoj, nar. 3. 3. 1920, technický
 úředník, bytem Praha XIX,
 Jiráskova č. 7, popraven 19. 2. 1949
 ŠATANA Claudius, nar. 13. 9. 1918,
 mjr. ČSA, popraven 7. 10. 1950
 ŠÍMA Bohumil, nar. 18. 4. 1928, dělník,
 popraven 10. 2. 1955
 ŠIMARA Alois, nar. 14. 3. 1921,
 trafikant, popraven 27. 4. 1951
 ŠKRDLA Antonín, nar. 25. 5. 1917,
 lesník, popraven 3. 8. 1951
 ŠNAJDR Václav, nar. 3. 8. 1911, SNB,
 popraven 19. 9. 1952
 ŠPIRIAK František, nar. 24. 12. 1920,
 nář. správce, popraven 14. 10. 1952
 VEDA Václav, popraven 2. 5. 1955
 TESAR Eduard, nar. 19. 8. 1922,
 úředník, popraven 20. 2. 1950
 TIPPL Václav, nar. 3. 9. 1930, student,
 popraven 21. 10. 1950
 TROJAN Josef, řed. Baťových závodů
 v Baťovanech, popraven 29. 12. 1953
 TUČEK Jan, nar. 7. 5. 1918,
 popraven 17. 6. 1950
 TUNEHGA Anton, nar. 7. 8. 1925,
 student, popraven 20. 2. 1950
 ULIČNÝ Bartoloměj, nar. 12. 1. 1923,
 dělník, popraven 30. 11. 1954
 URBAN Benjamin, nar. 25. 11. 1906,
 popraven 3. 10. 1949
 VALENT Pavel, nar. 27. 7. 1914, SNB,
 popraven 28. 3. 1953
 VADRŽÍK Ján, nar. 4. 7. 1921,
 popraven 6. 5. 1950
 VAŠEK Josef, nar. 5. 12. 1921, dělník,
 popraven 18. 6. 1953
 VÁVRA-STARÍK Josef, nar. 29. 10. 1902,
 ved. výrob. družstva,
 popraven 28. 8. 1953
 VELECKÝ Vladimír, nar. 21. 8. 1890,
 rolník, popraven 8. 11. 1951
 VESELÝ Karel, nar. 1. 1. 1917,
 popraven 16. 8. 1952
 VETEŠKA Jaroslav, nar. 14. 5. 1920,
 automechanik, popraven 6. 8. 1950

VÍT Josef, nar. 13. 3. 1912,
popraven 10. 6. 1952

VÍTKOVSKÝ Otakar, nar. 6. 10. 1924,
popraven 4. 8. 1951

VOLEK Boris, nar. 26. 8. 1928,
drogista, popraven 11. 11. 1951

VOLF Karel, nar. 13. 6. 1932,
důst. ČSA, voj. prokurátor,
popraven 24. 3. 1955

VOTAVA František, nar. 31. 3. 1927,
SNB, popraven 8. 6. 1951

VRBA Jaromír, nar. 5. 7. 1920, Zlín,
zahradník, popraven 19. 12. 1950

VRBICKÝ Tibor, nar. 23. 10. 1921, SNB,
popraven 2. 11. 1951

WAHL Veleslav, nar. 15. 5. 1922,
student, popraven 16. 6. 1950

ZÁMEČNÍK Karel, nar. 6. 7. 1923,
dělník, popraven 27. 4. 1951

ZAJÍČEK František, nar. 6. 2. 1896,
fidič, popraven 7. 7. 1954

ŽELEZNÝ Vlastimil, nar. 18. 4. 1928,
student, popraven 18. 12. 1952

ŽENIŠEK Václav, nar. 10. 9. 1917, kpt.,
popraven 13. 2. 1952

ŽINGOR Vilém, nar. 30. 7. 1912, mjr.,
popraven 18. 12. 1950

Jan TUČEK

• 7. 5. 1916 — + 17. 6. 1950

Poutníče, zvěstuji Lakedaimonským,
že my tu mrtví ležíme,
jak zákony kázaly nám...
480 před Kristem
na památku bitvy u Thermopyl

Josef VAŠEK

• 5. 12. 1921 — + 16. 6. 1953

Ži je strach, že by to pro ně automaticky znamenalo odejít z politického života. Nejde totiž jen o onu prdvní formulaci uznávající III., protikomunistický odboj, ale de facto o přiznání zločinného dvaadvacetičlenného panství komunistů nad našimi národy. Jde o faktické přiznání toho, že komunistická strana byla zločineckou organizací, a tudíž i komunisté-osmašedesátníci, kteří se dnes domáhají práva na vládní funkce, musí konečně odejít z politického života navždy. Ti mrtví, ti popravení dnes čím dál hlasitěji opakovali Cromwellova slova, jež pronesl v anglickém parlamentu:

„Překážíte tu příliš dlouho,
než abyste mohli něco dobrého udělat
pro tuto zemi,
a proto jděte, ve jménu Boha, jděte!“

PETR RADOSTA

Josef VÍT

• 13. 3. 1912 — + 10. 6. 1952

Veleslav WAHL

• 15. 5. 1922 — + 16. 6. 1950

PROČ LUSTRACE DEBOLŠEVIZACE?

Komunistický režim se držel u moci 42 let terorem, popravami, vězněním, lži a podvody: to byly atributy typické pro marx-leninskou ideologii. Dvě stě třicet čtyři tisíce našich spoluobčanů bylo odsouzeno na dlouhá léta do žalářů, na 100 000 mužů bylo akčními výbory při národních výborech posláno do táborů nucených prací, 243 mužů a jedna žena byli popraveni, na 9000 mužů a žen bylo zavražděno příslušníky StB při výsleších, zahynuli při závalech v dolech nebo byli zastřeleni „na útěku“... A ještě dnes se najdou lidé, kteří odmítají přiznat všem demokratům, kteří se nesmířili s komunistickým režimem a veřejně či tajně vystoupili se zbraní v ruce nebo beze zbraně proti diktatuře, zákonný statut III., protikomunistického odboje. Ti-

Je antikomunismus antihumanismem?

Naši čtenáři už mnohokrát měli možnost poznat na stránkách našeho deníku JUDr. Ing. Jiřího Karase, místopředsedu ČSL, a poslance ČNR, jako autora rozhovorů i článků odhalujících vysoké procento bývalých nomenklaturních kádřů KSČ na ministerstvech a požadujících jejich odvolání. V souvislosti s tím vyslovují někteří občané námitku, že tvrdí antikomunismus se neslučuje s humanismem a křesťanstvím, které mají ve svém programu odpuštění. Proto jsme se obrátili na dr. Karase s otázkami „na tělo“.

Pane poslanče, jste věřící člověk, katolík. Nepapadlo vás někdy, že může být rozpor mezi vašimi požadavky „zúčtování“ a komunisty a požadavkem Kristovým „milujte své nepřátele“?

„Toto dilema jsem si vyřešil už dávno. Velmi mi k tomu napomohla encyklika nynějšího sv. Otce Dives in misericordia. Jan Pavel II. v ní říká, že základem milosrdenství, a tudíž i odpuštění, je spravedlnost. Bez ní se nejedná o milosrdenství ani o odpuštění, pouze o hru na ně.“

Mám tomu rozumět tak, že nejprve je třeba komunisty za jejich skutky spravedlivě potrestat a teprve potom odpuštět?

„Takto postavená otázka znamená velké zjednodušení problému. Já jsem nikdy nepochyboval, že by komunisté měli být trestáni za to, že věřili zhoubné ideologii, angažovali se pro její šíření a byli členy strany. To bychom jen nahradili jeden teror jiným. Má-li náš stát být skutečně demokratickým, potom nesmí být nikdo postižen za své názory a přesvědčení. Osobně jsem ve svém životě poznal i mezi komunisty slušné lidi, a proto prohlašuji, že kdyby komunisty mělo být ublíženo třeba v zaměstnání jen proto, že byl někdy komunistou, vystoupil bych na jeho obranu.“

Já nehodnotím lidi podle toho, v jaké straně byli a jaké ideologii věřili, ale jak se chovali. Jestliže požadují odchod komunistů z ministerstev, vedoucích úřadů ve státě, armádě, policii, justici, atd., potom to není proto, že tyto lidé byli komunisty, nýbrž že se dopouštěli činů naprosto nezhodných s etikou slušných lidí.“

Máte k tomu nějaké důkazy?

„U některých jistě. Jenže jsou tady důkazy zapotřebí? Prosim vás, když někdo za minulého režimu dělal kariéru až k funkci ředitele nebo vedoucího odboru na ministerstvu, potom tvrdí, že byl členem stra-

ny „jenom“ z existenčních důvodů, je směšné. Kdo se dostal až na tak vysokou funkci, tomu nestačilo pouze chodit na stranické schůze jako u vědeckých pracovníků nebo členů JZD. Tady už se požadovalo: referovat, co se kde mluví, jaká je nálada mezi lidmi apod. Hlavně ale, kdo je nositelem „reakčních názorů“ nebo kdo vyvíjí „antisocialistickou“ činnost. To všechno se potom odrazilo v kádrových posudcích, které pro mnohé občany znamenaly odsouzení k životnímu na pokraji společnosti, v padesátých letech ve spoustě případů i vykonstruovaný proces a životní tragédie. Jestliže se tedy někdo po linii strany dostal až k vysokým stranickým, vládním nebo státním funkcím, musel být nejen potenciálním, nýbrž reálným denunciantem, udávčem svých spolupracovníků nebo spoluobčanů, a zde je lhostejno, udával-li pro StB nebo pro stranický sekretariát.“

Jaký potom mají smysl lustrace?

„Po 40 letech komunistické diktatury je nutné si udělat jasno, kdo je kdo. Ovšem ze zásadních důvodů nemohu souhlasit se způsobem, jakým jsou prováděny. Tohle totiž není lustrace, ale pekelný maršák s podezřelými kartami. Do poslední chvíle není jasné, kdo má esa v rukávu a kdo drží bank. Na jedné straně jsou občané, kteří proti své vůli podepsali spolupráci s StB, často pod tvrdým tlakem, přičemž není jasné, v čem vlastně tato spolupráce spočívala, na straně druhé zůstávají ve vysokých funkcích ti, pro které StB vlastně pracovala a chránila jejich osoby i politickou moc. Jen naivní člověk se může domnívat, že se to obešlo bez morálních likvidací druhých. Zde je třeba, aby promluvil archiv KSČ, a také já budu požadovat jejich vydání příslušné parlamentní komisi.“

Děláte tady rozdíl mezi komunisty sedmdesátých let a komunisty z období před normalizací?

„Ne. Mnozí se sice budou zašitřovat Chartou 77 a počtem měsíců nebo i roků odeznených z politických důvodů za Husákovy normalizace. Jenže pokud dělal kariéru v padesátých letech, je nutno jim připomenout, že tehdy se rozsudky nesázely na měsíce, nýbrž na desetiletí, často i trest smrti. Jejich vina je tedy větší než vina komunistů v sedmdesátých letech. To všechno by ale mohlo být morálně amnestováno, kdyby tyto lidé v osmašedesátém

roce počtivě vyznali před národem své provinění, jako to udělal Luděk Pachman ve své biografii Boha nelze vyhnat. Jenže oni svou minulost stále zapírali, dokud nebyli usvědčeni, a i potom navzdory faktům považovali a dodnes považují za samozřejmost své setrvání ve funkcích.“

To, co jste řekl, může být ale napadnuto argumentací, že oni bojovali proti normalizačnímu režimu, zatímco druzí se poslušně přizpůsobili. Například lidovci, mezi něž patříte, a patřili jste i v minulé éře.

„Být členem lidové strany v totalitním režimu neznamenal žádné výhody. Moji rodiče a bratr byli v 50. letech dlouhá léta vězněni, mne vyhodili z právnické fakulty, následovaly výslechy, hrozby soudního stíhání — např. za opravy a stavění křížů financovaných z lidoveckých peněz atd. To neříkám proto, abych se vychloubal, člověk má vždy vědět, kam patří, ale chci tím zabránit dalšímu pokusu o deformaci historie. Tvrzení o utrpení komunistů-osmašedesátníků v období normalizace, zatímco národ kolaboval, je, slušně řečeno, silně tendencí výkladem reality. Vidím v tom kus téže lži, jako když jsme se ve škole učili, že za okupace pouze komunisté bojovali proti nacismu, kdežto jiné složky národa se více či méně přizpůsobily.“

Kritizujete pozůstatky komunismu v naší republice, ale občany dnes možná více zajímá alternativní program, který by vyřešil současné problémy. Kritizovat je totiž snadné, ale v čem by váš program byl lepší?

„Jsme u další demagogie, kterou chtějí exkomunisté obalamutit lid: program. Stále slyšíme, kdykoliv kritizujeme: jaký máte alternativní program? Co nám pomůže sebelepší ekonomický, sociální, zdravotnický a jiný program, když na rozhodujících místech zůstanou sedět bývalé komunistické kádry, které ho budou sabotovat? Nejdříve je třeba vyčistit vládní a státní aparát, potom teprve lze realizovat nějaký program.“

Tím ale neříkám, že program není nutno mít. Lidová strana jej má, jestliže však někdo žádá do nejmenších detailů propracované studie, potom je naivní. Pan ministr Klaus předložil svůj program ekonomické reformy až po půlročním úřadování ve funkci ministra financí, tvořil ho tedy s týmem odborníků za pochodu, při akci. Znovu opakuji: trvalo to asi půl roku. A teď chtějí, aby naše strana už teď předložila detailně vypracovaný vlastní pro-

gram. Ten se přece tvoří při akci, v terénu. Kromě toho by bylo politicky důstojné, kdybychom teď před volbami svůj ekonomický a sociální program zveřejnili, a tak umožnili odpárcům „nahlédnout do karet“. Hlavní principy jsou nicméně jasné: podporujeme privatizaci, ale tvrdíme, že ekonomickou reformu musí doprovázet reforma sociální. Člověk, který žije řádně a skutečně chce pracovat, musí mít jistotu, že neupadne do materiální bíd. Proto nepodporujeme drastické zdražování, ať už nazvané cenovou liberalizací nebo jinak, ani politiku vysoké nezaměstnanosti. Uznáváme, že mnoho nerentabilních závodů musí zaniknout, lidé přijdou o práci, stát však má povinnost postarat se o vytváření nových pracovních příležitostí, aby nezaměstnanost netrvala příliš dlouho.“

Dejme tomu, že ČSL bude postavena dle pozice vládnoucí strany a bude muset řešit ekonomika a sociální problémy. K tomu bude potřebovat odborníky. Jste si jist, že lidovci je mají? Pokud ne, tak kde je najdou? Ti, kteří tam nahoře jsou, patří k bývalým nomenklaturním kádřím KSČ, je chcete odstranit. Máte je ale kým nahradit?

„Opět demagogie. Všude se po listopadu hovořilo o ekonomické i další devastaci způsobené komunisty. To je ta odbornost? Cožpak mezi osmi nebo kolika milióny průčesných nekomunistů se nenajdou opravdoví specialisté, i když se mnozí z nich nemohli dříve uplatnit? Chce to jen nebýt pohodlný a trochu hledat. Tytéž argumenty bylo možno po válce slyšet v Německé spojkové republice a Itálii: pr jen nacisté a fašisté jsou odborníky. Hoď podářský roznach obou zemí je dokladem toho, že se klidně i bez těchto „odborníků“ obešlo. Proč my bychom měli být výjimkou?“

K tomu bych chtěl připojit jednu kritiku na adresu mnoha lidovců a vůbec věřících lidí. Kolik tady dříve nevyužitého elánu spojeného s odborností je v tom reliktu de formace minulých let, kdy jsme se cítili lidmi na okraji společnosti. Chápu skromnost, ale smířit se s tím nesmíme. Jestliže komunisté doslova „chňapnou“ po každé nabízené funkci, aniž se ptají, jestli na ni mají, potom my představujeme opačný extrém. To musíme co nejrychleji překonat. Z těchto důvodů jsem přesvědčen, že politický antikomunismus je v současné době vyloženou nutností vyvolanou potřebami společnosti, nikoliv nějakým antihumanismem.“

Pane poslanče, děkujeme za rozhovor.

Rozmlouval RADOMÍR MALÝ

DNES ČTĚTE:

- Fučík narůžovo?
- Ropáci řádili
- Alternativní medicína
- Půjdou do dražby

Domažlicko

ZÁPADOČESKÉ NOVINY

Č. 6

ROČNÍK 2

VYŠLO VE ČTVRTEK 6. ÚNORA 1992

CENA 2,90 KčS

FUČÍK NA RŮŽOVO? DOPIS K ZAMYŠLENÍ

Vážená redakce, před více než dvěma roky jsem směl opět vstoupit na území mé vlasti, po více než 22 dlouhých letech.

Hranice jsem překročil na přechodu Folmava a po nicotných pasových formalitách jsem ujížděl do Domažlic. Za městskou nemocnicí jsem narazil na gigantomanickou přisluhu, představující pohraničnicka se samopalem, namířeným na imperialistický Západ. Na náměstí, které jsem měl v paměti ještě z doby, kdy jsem v místních kasárnách strávil několik dnů, než mne z trestu převedli do karlovarských Dvorců, jsem si prohlížel každý památný dům a ejhle - narazil jsem na hotel Slavie, na jehož průčelí se vyjímala velká bronzová pamětní deska, připomínající pobyt Julia Fučíka na nějaké místní bolševické schůzi.

Po návratu do Frankfurtu, kde žiji, jsem si dovořil poslat utvou supliku na místní radnici s tím, že je pro tak památné místo nesmírnou ostudou vřít skoro na hranicích města návštěvníka odporným pomníkům tzv. sražce mru a na náměstí připomínat muže, který slyšel nevalnou pověst a který by si zasloužil pozornost historiků, pokud se budou zabývat kolaborací za německé okupace.

Odpovědi jsem se nedočkal. Při mé další návštěvě Domažlic jsem

hodlal navštívit sekretariát OF. Právě se stěhovali. Podáno se mi ale přece jen přinutit k hovoru jednoho stěhujícího, který se prohlásil za městského poslanca. Ten mi přes rameno odpověděl, že na takové „prkutiny“ oni nemají čas, aby se zabývali odstraňováním relikvií z doby bolševického panství...

Když jsem přijel letos o vánocích do Domažlic, zjistil jsem s potěšením, že „vojenský Golem“ zmizel a že na jeho místo přijde pravděpodobně něco „pro oko“. Ovšem na náměstí se skví bronzová pamětní deska Julia Fučíka v plné kráse i nadále.

Rekl jsem si, že ať cizí návštěvník, poškodil majetek města Domažlic tím, že při své příští návštěvě pod rouškou noci přelstí onu desku na růžovo, abych tím projevil protest proti nevšímavosti městské správy. Pokud by paní starostka města nemohla financovat setmání desky z městských prostředků, nabídl bych se, že spolu s mým zetěm za bilého dne sejmeme brigádě tuto kulturní ostudu z průčelí zmíněného hotelu...

Wladimír - F. Sečina
Frankfurt nad Mohanem

„Né, prosím vás, né... s prezervativem značky MOLODĚC né!“

VLADIMÍR RENČIN
„Eruptivní aktivita slunce je slabá, geomagnetické pole slabě porušené, morálka národa silně narušená.“

Český deník otiskl minulý týden dva články pana Čecha. ve kterých se pozastavoval nad pořízením šedesáti vozů BMW federálním ministerstvem vnitřní v době všeobecných výzev politiků k utahování opasků. V pondělí 27. ledna na ně pod titulem *Šedesát BMW v žaludku F. R. Čecha* reagoval v ČD mluvčí FMV Martin Fendrych.

Pan Fendrych ve svém článku stavi fakta tak, aby každému občanu bylo jasné, že bez bavoráků to skutečně nešlo. Domnívám se, že se mu to nepovedlo. Jeden (super)luxusní BMW pro pana prezidenta? Samozřejmě. Druhý, třetí, čtvrtý (a pro jistotu další dva do rezervy) pro vysoké státní návštěvy? Není téma. Že by to měla být naprostá nezbytnost rovněž i pro jejich doprovod či pro naše ministry? Nikoli - pane mluvčí federálního ministerstva vnitřní. Touto demagogií (ale především způsobem, jakým ji podáváte) jen ženete vodu na mlýn panu Sládkovi či Špiглу.

Pane Fendrychu, měl jsem nedávno možnost Vás poznat osobně. Byl jste mi sympatický. Především tím, že jste - svým věkem, vzezřením i chováním - tak totálně nezapadal do představ o vysoce postaveném úředníkovi FMV (ujišťuji Vás, že to není servilita, jak jste Vy v článku označil podobné vyjádření pana Čecha). Po Vašem článku v pondělním ČD sympatie k Vám již nesdílim (a zřejmě to nebude jen můj případ). Podrážděnost a zloba, kterým jste dal volný průchod, byly spíše než tiskového zástupce státní správy hodny - s prominutím - nevychovaného klacka. Obávám se, že právě na Vašem případě budou moci výše jmenovaný republikánský vůdce i onen fialový plátek snadno dokumentovat, co mají na mysli při užití pojmu „arogance nových struktur“.

Připouštím, pan Čech to s doporučením favoritů pro vysoké státní představitele skutečně přehnal. Vystavil životy pánů Dubčka, Rychetského či - nejdříve - Čalfa těmto vozům (o jejich spo-

lehlivosti jistě nemá smysl pochybovat) by bylo skutečně neodpovědné. Jenže každý průměrný znalec motorismu ví, že mezi cenovými a kvalitativními extrémny favoril a BMW existuje plejáda spolehlivých vozů. Např. řada japonských výrobků (majících dnes dokonce zastoupení již i v Praze - bezproblémový dovoz i servis) má parametry bezpečnosti, spolehlivosti i výkonnosti téměř stejné jako BMW. Přitom jsou ale podstatně levnější ... jen proto, že se nejmenují BMW.

Napsal jste: *Tato značka byla vybrána proto, že je jednoznačně nejlevnější...* To není pravda. Dovolím si uvést

álně laděným čtenářům), nedělejte z lidí blbce!

Avšak za podstatně závažnější, pane Fendrychu, považuji tón, kterým jste svého oponenta napadl. Pan XY by mohl pana Čecha napadnout beze všeho ještě zlostněji, byla by to ovšem jen jeho vizitka. Pokud ale tato slova vypustí mluvčí FMV, je to něco jiného. Totiž vizitka ministerstva. Velice by mne zajímalo, zda se jedná jen o postoj arrogantního mladíka, nebo o oficiální stanovisko FMV. V prvním případě byl pan Fendrych od svých nadřízených jistě již poučen. Ve druhém případě - pámbůh s námi...

režimu, byl za ně spoluzodpovědný. Kdy? Nikoliv jako u oněch dalších „ex“ soudruhů (pánů Dubčka, Dienstbiera atd.) před mnoha lety. Soudruh Čalfa byl totiž ve špičce režimu až do 17. listopadu 1989! Každopádně do té doby, než tento vysoký soudruh stačil nabrat správný výt a bleskově odhodit svou rudou legitimaci. Tento člověk, který až do poslední chvíle spoluvytvářel nestvůrnosti minulého režimu, je dodnes ministerským předsedou této země!! Uvědomujete si, vy všichni vládnoucí sametová, obľudnost této skutečnosti? Uvědomujete si, jak to vidí řadový občan? Uvědomujete si,

a díky bezbarvým a neuvěřitelně impotentním médiím se jí bohužel nedostane. (Zhmotněný vrchol toho představují ony zoufalé polední nedělní televizní „diskuse“.)

Nepovažuji za žádné tajemství (a čtenářům to jistě z dovětek u článků pana Čecha neuniklo), že F. R. Čech nepatří k oblíbeným šéfredaktorky i části redaktorů ČD (ani já nejsem nutně jeho slepým zastáncem, jeho články mají ze žurnalistického hlediska jistě k dokonalosti daleko). No - pan Fendrych nyní zase nepatří k favoritům mým. Stejně tak je mi poněkud nevolno, když při snídani na titulní stránce svých novin najdu fotografii výše zmíněného bolševického aparátčíka. Chápu však, že ho redaktori seriózního deníku (byť vydávaného „neseriózním“ vydavatelem) coby předsedu vlády na první stránce na obrázku občas mít musí. Fajn. Ale probíha - NO A CO? Je přeci zcela normální, že i lidé v jedné redakci mohou mít různé názory! Český deník bude mít nyní již pravidelně 16 stran a tam už se názorů něco vejde. Naši čtenáři jsou dospělí a jsem si jist, že si o všem vlastní úsudek udělají sami.

Pan Fendrych uzavřel svůj pondělní článek výzvou, aby Český deník panu Čechovi za jeho minulé i nové aktivity udělil Řád rudého praporu. Lituji, nevlastním ho. Pod dojmem stanoviska pana Fendrycha jsem se však rozhodl s okamžitou platností zavést vyznamenání nové: Řád vytočeného úředníka. Bude udělován každému, kdo si neuvědomí, že ve státní správě je především proto, aby občanům sloužil! Aby vysvětlil lidem to, nač se zeptají, nezamířoval fakta a měl kdykoli s „dotěrnými“ tazateli trpělivost. Od toho ve své funkci totiž je.

Vážený pane Fendrychu, mám tu čest Vám oznámit, že jste se právě stal prvním nositelem tohoto vyznamenání.

Josef Kudláček

F. R. Čech v žaludku Martina Fendrycha (ke stanovisku mluvčího FMV v ČD z 27. 1. 92)

jen dva příklady vozů, které by určitě dovezly naše i zahraniční představitele bezpečně a s komfortem, avšak ... za podstatně menší peníze:

1 / Velká komfortní limuzína Ford Scorpio 2,4 V6i stojí v SRN 39.000,- DM. Po připočtení 19% cla a 15% daně z obratu je výsledná cena 52.300,- DM - tedy na každý vůz o 10.000,- DM méně. Při 60ti vozech - úspora asi 600.000,- DM. 2 / Velká limuzína Mazda 929 GLX 2,2i za 36.000,- DM (včetně výše uvedených poplatků za 48.300,- DM). Úspora zde (60 x 13.760) dokonce 822.000,- DM. Totiž - na Západě se platí nejen za kvalitu (která je u japonských vozů i u Forda nesporná), ale i za prestiž. A o tu při oněch šedesáti BMW šlo asi především, že? Jsem si jist (a jistě ne sám), že vzhledem k situaci, v níž se po 40 letech komunistického hospodaření nalézáme, by opravdu na dva či tři roky Mazdy či Fordy stačily. Zakázka u BMW v žádném případě tedy nejlevnější být nemohla. Jinými slovy (omlouvám se intelektu-

F. Čech ... vynucoval škleb na tvářích ufackovaných občanů, aby tak navodil dojem, že je všechno v pořádku a že jsme strašně veselí. Jeden příklad argumentace v odpovědi mluvčího FMV o člancích *baviče minulého režimu*. Pan Čech se před Vašimi inkvizitivami jistě obhájí sám (viz str. 5). Nedostatek věcných argumentů jste ale bohužel, pane Fendrychu, nahradil podrážděností. Ale vrchol všeho: jen o pouhých několik řádek dál uvádíte jména těch, pro které jsou vozy především určeny. Mezi nimi i jména několika „ex“komunistů. Obzvláště jedno jméno se mezi nimi vyjímá.

Soudruh Čalfa, který, spolu s dalšími, vynucoval na tvářích nesčetných obyvatel této země rovněž škleb! Pohřichu nikoliv škleb veselí. Byl to škleb zoufalství ve tvářích blízkých nespravedlivě vězněných. Byl to škleb bezmoci v dlouhých letech beznaděje. Byl to škleb bolesti při úderech pěstí a obušků (nejen) na Národní třídě. Pan Čalfa, jakožto legislativce Husákova

jaké nesmírné morální škody tento precedens způsobuje? Uvědomuje si náš pan prezident, jak absurdní je za této situace požadovat od obyčejných malých lidíček postoj všem odpouštějícího mesiáše, který je jemu vlastní? Pane Fendrychu, co pak Vy i Vaši kolegové na ministerstvu nechápete, že těch šedesát bavoráků neleží v žaludku Čecha ani Kudláčka, ale lidí, kteří byli vyzváni k utahování opasků? Skutečně. Je toho stále zatraceně moc shnilého ve staré československém.

Přes to všechno - tento bavorákový disput poměrně přesně představuje to, co doposud v našich médiích postrádám. Jsem rád, že k němu došlo právě na stránkách ČD, a jen bych uvíral, kdyby jich bylo více. Totiž jen tam, kde se zvýší hlas a trochu si i emoce zaskoťáčí, se dané téma správně „proklepe“ a - to především - protagonisté odkryjí své karty. Tedy to, co je v každé úctyhodné a seriózní západní demokracii zcela běžné. To, co by naše teprve se rodící demokracie potřebovala o to víc,

Noclehárny Armády spásy

PRAHA: Armáda spásy otevřela včera v Praze v Tusarově ulici 60 noclehárnu pro muže i ženy. Momentální kapacita noclehárny pro bezdomovce je 75 lůžek. Po rekonstrukci objektu, který byl původně oby-

tovnou a nepoužívanou prádelnou s. p. Osвобоzená domácnost, bude mít maximální kapacitu 150 osob. Armáda spásy ve spolupráci s magistrátem hl. města Prahy připravila také privatizační projekt na bezúplatný převod objektu s jeho následným pronájmem Armádě spásy pro potřeby bezdomovců na devadesát devět let.

Vážený pane Fendrychu, přesto, že mě ve své odpovědi neoslovujete přímo, já dle pravidel slušnosti tak činím a dovolu, abych zase odpověděl já vám. Ptám se sám sebe, co jsem to probíha provedl tak strašného? Měl jsem dojem, že (zcela určitě se zřejmě mylím, nakonec sám píšete, že jsem „klasický typ velmi dobře neinformovaného novináře“), že role tiskového mluvčího - a jako na takového jsem se já na vás obrátil - spočívá ve vysvětlení či odpovědi na dotazy. Vy jste mě, pane Fendrych, místo toho zasypal urážkami a invektivami. Ptám se znovu proč? Proč jste to udělal, pane Fendrych? Byla to ode mně opravdu tak trestuhodná smělost, že jsem vyjádřil pochybnosti nad koupí 60 BMW? Stálo vám to za to, pane Fendrych?

Promiňte mi, že jsem žil v uplynulých čtyřiceti letech a dělal svoji práci. Mrzí mě opravdu, že vám ve věznicích, kde jste vy v té době trpěl (nebo se mylím?) pouštěli mě veselé televizní programy. Tak sorry, dodatečně se omlouvám. Když máte právo mě kádrovat, a tak tvrdě odsuzujete mé televizní křepčení v dobách totality, jak asi musíte být tvrdý ke svým kolegům, kteří zůstali v aparátu ministerstva vnitra i po něžné revoluci. A ty, kteří

byli v KSČ, přes noc zahodili rudou knížku a dali se na vaši stranu, ty musíte jistě při vašich zásadách fackovat na potkání. Mám tedy štěstí, že jsem já, duše jedna proradná kolaborantská, nevstoupil nikdy do strany, vidíte? Když vám tolik vadí můj Parní stroj, Papoušek Kakadu, Já už jdu a nedejbože Zelená je tráva (dovolte mi, abych také osobně prásknul sám sebe, ta zrovna byla oblíbenou písní, TV náměstka Divíše) a já jimi jak píšete „vnucoval škleb na tváře ufackovaných občanů“, s jakou asi nenávisť a odporem budete v těch levně nakoupených BMW vozit bývalé členy komunistické vlády!

Pane Martine Fendrychu (jak vidíte, použil jsem kvůli vám u mě neoblíbený 5. pád), očekával jsem od vás věcnou a uváženou odpověď tiskového mluvčího. Jste zatím stále ve funkci, která vyžaduje rozvahu a klidnou mysl, i v případě kdy odpovídáte „bavičovi“ minulého režimu. Tu jste neprojevili. Nechal jste se unést na pole emocí a urážek na úrovni obecné školy a v tomto případě do role zaostalejšího žáka. Moje

odpověď v závěru tohoto článku bude tedy na úrovni, kterou jste si sám vybral. Hněv je špatný rádce, pane Fendrych a tiskový mluvčí FMV není oprávněný vynášet soudy nad svými spoluobčany a já jsem (i když se vám to nelíbí, pane Fendrych) váš spoluobčan.

Ostatně nespokojenost s tímto stavem je nyní po vaší odpovědi oboustranná.

Odpoověď F. R. Čecha tiskovému mluvčímu M. Fendrychovi (Šedesát BMW v žaludku F. R. Čecha)

Opět vás cituji: „Na výpady baviče minulého režimu bych nereagoval, kdyby nebyly otištěny v Českém deníku. Odpovím na Čechovy otázky, aby bylo patrné, kdo levně lže a vtírá se do přízně čtenáře, kdo ho podvádí“. Co si o sobě myslíte, pane tiskový mluvčí FMV? Jaké jste urozenosti, že občan, pokud by neuvažoval svůj názor v Českém deníku, vám nestojí za pozornost? K jaké nově vzniklé

šlechtě se to počítáte? Nejsme carští poddani a pýcha, jaká z vás mluví, mě jen utvrzuje v přesvědčení, že 60 vozů BMW je nemorálnost, na kterou poukázal již přede mnou v LN 9. 1. 1992 i Karel Kříž v článku nazvaném Předcedens nemravnosti. Pakliže má pan Kříž pravdu, a já o tom nepochybuji, potom ji mám i já, i když mám samozřejmě mnohem méně

informací. Tím jsem vás chtěl navést v duchu vašeho článku na urychlené sbírání informací o Karlu Křížovi, zda i on nemá tak temnou minulost jako já. Jestli ne, tak docela možná, že by se v jeho fonotéce našla nějaká moje gramofonová deska z období totality, která by ho zkompromitovala.

A zase jsme u problému věci! Co jsem vlastně provedl, že jsem svými články

vyprovokoval takovou odezvu? Co jsem udělal špatného a komu jsem ukřivdil? Ať zpytují svědomí jakkoli, nic nenacházím, a tak bych chtěl na závěr znovu opakovat: V období, kdy bude občanům nejhůře, v období, kdy se apeluje na jejich trpělivost, porozumění a dokonce spolupráci na cestě vzhůru je to, co kritizují, s tím v přímém rozporu. Dobří vojevůdci obědvali v poli vždy totéž, co jejich vojáci! Pak si takové mohli být jisti jejich oddaností. Když důchodci, tak také trochu představitelé federace.

Na závěr dovolu, abych vás opět citoval: „Zároveň navrhuji, aby Český deník F. Čechovi za jeho minulé i nové aktivity udělil Rád rudého praporu, jistě by mu to udělalo radost“. Díky za dobrý nápad, pane Fendrych, Rád rudého praporu s chutí přijímám! Připojím ho k mnoha ostatním uznáním a úspěchům, kterými se mi komunistický režim štědře odměňoval za mé kolaborantské služby. Na rozloučenou připisuji jedno z těchto uznání. Cituji:

Obv. soud pro Prahu 1, 3

T 0124/63

Rozsudek jménem republiky

Obvodní soud pro Prahu 1, odd. 3 rozhodl po provedení hlavních líčení konaném dne 2. a 3. 10. 1963 v senátě složeném z předsedkyně A. Hlucháňové prom. práv. a soudců Silvestra Duška a R. Žákovského takto: „Jsou vinní, že veřejně hanobili republiku, v téže době a za stejných okolností zesměšňovali veřejné projevy předsedy rady ministrů SSSR a urážlivě se vyslovovali o jeho osobě, tedy - veřejně hanobili čelné představitele státu světové socialistické soustavy,

č i m ž s p á c h a l i

ad 1) trestný čin hanobení republiky a jejího představitele podle § 102 tr. zák.

ad 2) trestný čin hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele podle § 104 tr. zák.

a odsuzují se obžalovaný Jindřich Kahánek, František Čech, Luboš Zajíček a Alois Novák: podle § 102 tr. zák. za použití § 35/1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku. (Konec citátů).

Tím vám současně odpovím na vaši nechutnou invektivu, co jsem dělal v době, kdy vy jste asi nebyl ještě ani na světě. Tak Fendrych, Fendrych, nekεκám a hledám ty samopaly!

F. R. Čech

Obavy z německé šekové knížky

BERLÍN: Sjednocené Německo vypořádává týdeníku Der Spiegel. Časopis si všiml reu svých sousedů smíšené pocity: Britové akce evropských zemí a Ameriky na roz-a Francouzi se obávají, že se s novou petoucí politickou váhu sjednoceného Německolostí tohoto státu vrátí jeho někdejší aro-gance, zatímco Poláci a Češi doufají, že Der Spiegel píše: Čechoslováci už mají jím Německo pomůže, ale současně jsou s Němci novou zkušenost. Když firma Merz neklidně imperiálním v nově podobě. cedex uzavřela s dvěma českými podniky Konstatuje to nejnovější číslo německého smlouvy o společné výrobě nákladních au-

tomobilů a autobusů, nestačil ani uschnout inkoust pod podpisy, když Němci svým partnerům podle běžných kapitalistických zvyklostí doporučili, aby zvýšením cel zabránili vstupu konkurence na domácí trh. Češi byli ohromeni, že v tržním hospodářství neexistuje alespoň několik základních pravidel hry a Němci jejich rozčilení nechápali.

O obavách z německé šekové knížky svědčí mimo jiné, podle listu Der Spiegel, výrok Eduarda Goldstückera, jednoho z předních českých intelektuálů: „Češi dnes stojí před stejnou otázkou, jaká se jim klade už od 17. století. Trváme na své samostatné národní identitě, nebo chceme pozvolna podstoupit nebezpečí, že zanikneme v německém národě?“

Zloději s tváří něžné revoluce

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

4.

Za dob krále Komouše mi vyprávěli krkonošští vlekaři, jak v jejich fabrikách vždy ke konci roku zavedou dva dráty do sudu s vodou a nechají do něj proudit elektrickou krev republiky. Proč? Ptám se jich. To je jednoduchý, vysvětlují. Fabrika má naplánovanou určitou odběr elektřiny na rok. Když se ke konci roku ukazuje, že se spotřebovalo méně energie, než předpokládal plán, prostě se vyplejtá elektrická zavedení do sudu s vodou. Když by nedošlo k elektrifikaci sudu, dostala by totiž fabrika příští rok o ušetřený rozdíl méně!

Smáli jsme se tomu, jaký jsou komunisti kretění a já jsem tehle příklad - v celé republice pouze jeden z tisíců - uváděl jako důkaz, že nejsou už žádný opravdový komunisti. Protože o sudu s vodou věděla celá fabrika, a tak by z několika set lidí přeci alespoň jeden poctivý z čistého přesvědčení proti tomu protestoval, ba co dím (znaje ze stranické literatury), šel by po řetěze přičin vzhůru, až by na vrcholu stranické pyramidy našel stejně poctivě smýšlející soudruhy a tuto zrůdnost by odstranili. Jasně jak facka: elektřina do sudu za dělnický peníze - no to snad ne!

Dva roky po (bohuzel) něžné revoluci mi vypráví přítel novinář: Jedu do Afriky. Zbyli nám v redakci prachy, tak všichni někam jedeme. Některý kluci od nás jedou do Ameriky, ale tam já jsem už byl, nehodí se mi to, tak jedu ještě s kolegy do Afriky. To musí stát spoustu peněz, povídám. Ano, ale když je neutratíme, tak je příští rok nedostaneme! Ihned jsem si vzpomněl na sud se zavedenou elektrickou - probuň, proč jste proti tomu neprotestovali? Cožpak jste se všichni zbláznili? Vždyť je to ze státního rozpočtu! To, co jste zbytečně projezdili, vám příští rok přiráží na masle, nebo na nějaký vyšší daní! Kamarád pokrčil rameny a připustil, že je to kravina, ale opět dodal, že se s tím nedá nic dělat...

No a já si ale myslím, že dá. Museli by ale úředníci mít stát za svůj. Když je veřejným tajemstvím, že se u nás takhle hospodář, měl se tento systém se vši rozhodností zrušit hned po revoluci! Moje už delší dobu trvající podezření, že úředníci a byrokracie všechno sabotují, se pozvolna mění v jistotu. Zapšklí, zamindrákovaný a bolševicky prolezlý byrokratický aparát, nenávidějící vše kolem sebe, brání tržní ekonomice, brzdi soukromé podnikání, otravuje lidi a sype písek do stroje na všech frontách. Jinak by se snad už dávno nějaký úředník našel, aby zvrátil tuto zrůdnost (ostatně možná je za to i někdo placen).

Prostě - zbylo vám v redakci koncem roku třista tisíc korun? A to při dobře odvedené práci a kvalitě? Vraťte se do státního rozpočtu? Velmi dobře chlapi! Příští rok dostanete opět to, co letošní, a protože se vyplácí být dobří hospodáři, rozdělíte si z těch třista tisíc korun dvacet tisíc na odměnách za dobré hospodaření. Zasloužíte si je a všichni spoluobčané vám děkují za těch zbylých dvěstě osmdesát tisíc, které se vrací státu a tedy i vám. Možná, že je moje představa naivní, ale tak mi velí prostý selský rozum. Zapomněl jsem ovšem, že by se zmetek ministerský úředník musel nejdříve vyrovnat s představou, že si kdesi kdosi jiný než on rozděljuje dvacet tisíc na odměnách! Hruzná představa převíté úřednické, vid'?

Myslíte si, že blábolím nesmysly? Prosim, zde je další hruzný svědectví: LN, 9.1.92 (Karel Kříž: Precedens

nemravnosti) ... Stát neumí dobře hospodařit. Je proto otázka, zda přes klesající příjmy ke schodku muselo dojít. Fakt, že zástupci ředitelů leckteré školy a leckterého ústavu v prosinci usilovně sháněli počtače, protože zbyly peníze, fakt že poslanecké kluby v parlamentech dostaly pod stromeček videorecordéry, nebo že Federální ministerstvo vnitra zrovna ve stejnou dobu zakoupilo hned šedesát automobilů BMW mluví za vše. Vždyť jak by na rozpočtech závislé organizace mohly pro rok 1992 požadovat více, jestliže by neutratily to, co měly na rok předešlý?

A tak se ptám. Pane ministře Klaus! Víte to? Pane premiére Pithart! Víte to? Ano? Tak proč s tím něco neuděláte? Jak můžete bez uzardění oslovit národ, aby si utahoval opasek? Těch 60 Bavoráků, to je to vybavení, co chybí naší policii, jak stále tvrdí pan Ruml? Je opravdu těch 60 automobilů BMW pro policisty v tarénu? Letečtí dispečerů chtějí vyšší gáže, nedostanou je (vím, nedá se nic dělat, peníze nejsou) ale ... jiní nakupují 60 Bavoráků?

A ptám se vás, bratři Češi, musí mít naši volení zástupci Opely? Saaby? BMW? Máme na to? Koresponduje to s prohlášením, že rok 1992 musí co do ekonomického propadu naší ekonomiky být nejhorší? Proboha vůbec za mě nemluví komunistická závist, ani česká malost. Podnikáť a nese to? Kup si třeba vrtulník - ale slova nesmí být v rozporu s činy. Ryba smrdí od hlavy! BMW ano. Pan prezident Havel jeden, ministerský předseda Čalfa druhý, ministr zahraničních věcí Dienstbier třetí a šmytec! Pithart, Černogurský do Formanů a ostatní do standardních Favoritů. Proboha, uvědomte si - když to neuděláte, nemáte právo chutnat na českém a slovenském národu, aby si utáhl opasek! Když utahovat, tak všichni!

Redakce televizních Sond, mám pro vás skvostný námět na program, mohl by se jmenovat „Hledám šoféry vnitřních BMW!“ Za každého Bavoráka, kterého najdete na obyčejném policejním okrsku ve službách řadových policistů, budu rád držet kopanec. Obávám se však, že nebezpečí mnoha kopanců mi nehrozí.

V jednom Páralově románu komunisti blahobytem modrají. Vy nám, hoši, rychle rudnete a přebíráte bolševické móresy! Vlastnosti chátry je neúčta k hodnotám a ideám, ale venkoncem i ke společným penězům. Jenom příslušník lůzy může bez uzardění utrácet peníze, které nejsou jeho a chovat se velkopanský v prostředí, do něž přišel z ulice. Karel Kříž to v Lidových novinách slušně nazývá nemravností. Já bych se osmělil nazvat to zlodějnou a je mi divné, že se nenašli poslanci, kteří by zakročili.

Jenže - takový poslanec musí mít holt nejdříve sám čisté svědomí, že? Svědomí vůči národu v tom, že si i on ten opasek alespoň trochu utahuje! Od nákupu Opelů, Saabů a BMW už uplynuly dva roky. Určitě se najde výnos či předpis, jak tato mírně ojetá auta po dvou letech prodat a nakoupit nová. Až je uvidíte bez uzardění drandit kolem vás, vzpomeňte si bratři Češi na to, jak se po korunkách skládáte na Gama nůž, konto Míša, posluchače Famu, SOS vesničky, misi dobré vůle paní Olgy a podobné bohu libé skutky. A až uvidíte hrdiny něžné revoluce v BMW, chopte se vajec, rajčat a převalce dobře mifte! Těžko se najde soudce, který by vás odsoudil. Dobry a spravedlivy soudce by totiž musel házet taky!

rického života, která ještě dnes u něhého vyvolává úsměv. Odpověď: „Někdy v roce 1984 jsem navštívil zemědělský závod. Před správní budovou mě očekávalo vedení podniku. Byl silný mráz a tak zamrzla dvířka auta, která se nedala otevřít. A tak jsem za smích všech přítomných musel vyjít oknem...“

zitičního z doby socialismu. Je zajímavé, že Miloš Jaks nazývá to, co se v Československu událo na podzim 1989, „státním převratem“. Proměny, které se nyní v Československu uskutečňují, by podle Jaksy mohly vést k sociálním konfliktům, jež by mohly mít dalekosáhlé důsledky. Jedna z otázek také byla, zda si Miloš Jaks vzpomíná na událost ze svého polit-

Milošek byl vždy jednička

„Rád jsem chodil do školy, protože mám touhu po co nejširším vzdělání. Nevadilo mně, že jsem musel chodit do školy čtyři kilometry pěšky. Učitele jsem uctíval. S učerím jsem neměl žádné problémy. Všechny třídy jsem ukončil s vyznamenaním. Nejraději jsem měl matematiku, dějepis a zeměpis.“ Tak odpovídá bývalý generální tajemník ÚV KSČ Miloš Jaks spolupracovníci rubriky Mladí píše známého německého deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Čtenář se dozví, že nejoblíbenějšími autory bývalého generálního tajemníka jsou Itrásek, Zola, Tolstoj, Dumas, Goethe, London, Verne a Wells. O politiku se začal zajímat po druhé světové válce, kdy vstoupil do KSČ. Na soukromý život mu v době politické práce vybylo velmi málo času. Byl nejméně dvanáct hodin denně včetně

soboty a neděle. vyřízen práci pro stranu. Nyní, jako penzista, si zájde, pokud k tomu má možnost, zaplavat nebo zalýžovat. Hodně času ho stojí údržba a péče o dům, kde bydlí. Živě sleduje vývoj doma a ve světě, ale — „už nemám vliv na politický vývoj“. Pokud by mohl vystavit nějaké přání, tak si Miloš Jaks přeje, aby „v Československu skončila doba nebezpečného antikomunismu a pohled byl zaměřen na budoucnost“. Obává se reálného nebezpečí rozdělení republiky na dva státy. „Nejsem srovnán s politikou návratu kapitalismu, což je spojeno s negací všeho po-

NEPRAKTA — ŠVANDRLIK

„Držím dietu podle Demise Rossosa. Ještě jsem nezhubl, ale už začínám hladu zpívat!“

Leasing - šance pro chudobného?

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Ve svém minulém článku jsem napadl utráceče z ministerstva vnitra, kteří v závěru roku nakoupili 60 vozů BMW. Stalo se tak v souvislosti se špatným hospodařením našich republik a z toho plynoucím rozpočtovým schodkem za rok 1991. Uvedl jsem pár příkladů špatného hospodaření, ale tenhle byl z nich asi nejkravnější, neboť na tuto koupí našeho chudobného národa zareagovalo více čs. deníků a publicistů. Usuzuji tak z toho, že LN se rozhodly přinést vysvětlení mluvčího FMV. Cituji:

... šedesát vozů BMW FMV užívá, ale nevlastní. Po částech je splácí, neboť na přímý nákup nemá finanční prostředky. Auta získá formou leasingu s několikaletým cyklem splátek. Část vozů je určena pro představitel federace, část pro státní návštěvy, které k nám přijíždějí, část vozů je určena pro přímý policejní výkon u speciálních jednotek FPS. FMV bylo dříve vybaveno typem vozu Tatra 613 Speciál, na který už neexistují náhradní díly v plném rozsahu (konec citátu z LN).

Tak tedy, milý pane Fendrych! Na obrazovce vypadáte sympaticky a i já Vás na ní velice rád vidím. O to více se však na Vás zlobím, že nás máte za blbece! I když se Vám v duchu omlouvám, že Vy to asi nejste, to spíše ten z Vašich nadřízených, který Vám tuto skvostnou výmluvu na úrovni - paní učitelko, nám šly pozdě hodiny - nakukal! Pravda, mnoho z nás do Evropy ještě nedorazilo, ale věřte nevěřte - hodně Čechů, Slováků, Moravanů i příslušníků našich národnostních menšin se už s kalkulačkou v ruce seznámilo s výhodami leasingu. Každý průměrný občan podnikatel totiž ví, že celá výhoda leasingového prodeje spočívá hlavně v tom, že dostanu autíčko ihned a moje motoristické libido je tedy ukojeno okamžitě. Nevýhodou, a to značnou, je ale výsledná částka po splacení vozu. Ta je masná! Proto je leasing komerčně výhodný pro ty, kdo ho poskytují a ... proč by to také v tržní ekonomice dělali, vidíte? Takže těch Vašich 60 (slovy šedesát) BMW se po zaplacení formou leasingových splátek změní dejme tomu v 80 (osmdesát) BMW! Chytrá hlavička, která to vymyslela, vidíte? A mám hned i vysvětlení: ono to totiž nejde z kapsičky té chytré hlavičky, ale z kapes našich, z kapes daňových poplatníků. A tím i z kapsy Vaší, pane Fendrych. A přesto, že jste sympatičtí: pochybuji, že by Vás v jednom z nich nechali drandit...

No a protože už nemáme komunisty a hospodaření s prostředky státu a tedy s prostředky všech je zase už věc veřejnou, a protože budeme tvrdě postihovat daňové úniky, mají ti, co tyto daně platí, právo se ptát! A tak se tedy ptám, pane Fendrych, a byl bych rád, kdybyste mi jasné a konkrétně odpověděl na stránkách našeho listu:

1 / Kolik z těch 60 BMW budou užívat představitelé federace a kteří to jsou, jak se jmenují?

2 / Myslíte si, pane Fendrych, že by je na místo určené zatím nedovezly levnější vozy, nedejbože Favority?

3 / Dostane jeden z nových vozů také ten „schopný“ mladý velitel speciální jednotky, který loni, jak on sám doslova prohlásil, „udělal“ (rozumějte - on se chlubil tím, že je rozmlátil) dva drahé Oply? (Jméno onoho velitele „specialisty“ je mi známo).

4 / Čím jezdily státní návštěvy, než jsme jim koupili ty nové bavoráčky?

5 / Kolik vozů konkrétně dostanou policisté v přímé akci, to jest ve službě? (Tuhle otázku kladu spíše pro legaci a myslím, že i policisté se smáli, když to četli.)

6 / Uvedte, prosím, rozdíl koupě v hotovosti a po letech zaplaceného leasingu! (Hned bude zřejmé, jak „dobrý“ obchod státní kasa udělala.)

7 / Které jsou ty díly na Tatra 613, které, jak píšete, už neexistují v plném rozsahu? (Rozjetí výroby oněch náhradních dílů by nás stálo dva z těch šedesáti BMW.)

Tak to jsou tedy moje otázky a já se těším na Vaši odpověď. A na závěr tohoto tématu ještě jeden zlepšovák, tedy radu zdarma: Koupil bych si několik starších tatrovek šestsetfinátek po bazarech na náhradní díly - alespoň pro ten letošní rok (který, jak jistě víte, má být pro naši ekonomiku nejtěžší a kdy si bude národ utahovat opasek). Prosil bych tedy, aby si ho představitelé federace utáhli také. Řekněte jim, že jim Ringo vzkazuje, že anglická královna jezdí bez hanby vlakem a holandský parlament autobusem! Zdravím a do smrti dobrý, pane Fendrych!

Když jsem se dnes orientoval na vnitro, tak bych u trestné činnosti zůstal i v závěrečné části. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných nám oznamuje s vážnými obavami, že Nigerijec Patrik Ogor, který u nás dostal za přechovávání drog osmnáct měsíců vězení a potom byl vyhoštěn ze země, bude po návratu do Nigérie popraven! Citelně se mi ulevilo při zjištění, že Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných je stále v aktivní činnosti.

Jenom bych doporučil vyškrtnout z názvu slůvko nespravedlivě! Nový název Výbor na obranu stíhaných by totiž lépe vysvětlil jejich dojemnou starostlivost o gaunera, který k nám přijel prodávat drogy.

Nigerijec Patrik Ogor si nezaslouží pohostinnost, ani slušné zacházení v naší zemi! Neptijel k nám pracovat na silnici či v továrně, ani si prohlížel Hradčany! Naopak! Přijel záměrně a vědomě do naší země s drogami a úmyslem risknout těch osmnáct měsíců, kterouto sazbu mu na zámečku jistě ochotně sdělili (ostatní Ogorové, nemyslím personál.) S těmi drogami se pak mohl s klidným srdcem odebrat před pražská gymnázia, aby je nabídl i dětem členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných! Ano. Plně se připojuji k obavám o bezpečnost občana Ogora. Vždyť panu Ogorovi by mohli nedejbože v Nigerii nabídnout! Je proto naší povinností se o něj postarat! Navrhují, dát mu československé občanství, třípokojový byt a barevný televizor! (Nebo, promiňte, že se k tomu stále vracím, jeden z těch šedesáti bavoráků.) Určitě by se pak nad svojí špatností zamyslel a odešel pracovat do výroby. Tuto šanci jsme povinni mu poskytnout, vždyť v dobách totality se přece podobné výbory v zahraničí také zastávaly našich vězněných disidentů, že? Ovšem až na malý rozdíl - oni totiž nepašovali a neprodávali drogy!

Jenom by mě zajímalo, co hrůznějšího by ještě musel Nigerijec Patrik Ogor u nás udělat, aby mu někdo ze starostlivých členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných dal obyčejnou facku!

PLES V OPEŘE

Nejen Vídeň má svůj ples v opeře, i když ten je asi nejslavnější. Mezi městy, která Vídeň tuto slávu mohla donedávna jen závidět, byla i Praha, která za dlouhých padesát let zapomněla, že i u nás bývaly operní plesy (pravda, v německé opeře, jenže tehdy, před válkou, se to jaksi tak nebralo).

A hle, i tato tradice se, jak se zdá, dočká své renesance. Vedení opery Smetanova divadla, snažící se tento operní dům pozvednout k jeho bývalé slávě, se rozhodlo využít jedinečnou atmosféru novobaročního interiéru a přispět ke zvýšení lesku pražské společenské sezóny právě tímto atraktivním způsobem. Smysl operního plesu, v pražských poměrech dosud netradiční akce, je dvojitý: za prvé výnosem z plesu, který je v tomto smyslu vlastně dobročinný, uhradit alespoň zčásti náklady nutné na obnovu a

další provoz divadla (ještěž všude podle informací z tiskové besedy činí asi 350

až 400 miliónů Kčs a které současné státní rozpočet jistě v plné výši neuinese). Za druhé pak tímto v zahraničí obvyklým způsobem přilákat pozornost potenciálních domácích i zahraničních sponzorů a zainteresovat je na věci divadla. A z tohoto úhlu je také především třeba celou akci hodnotit a čelit různým námitkám snobismu, zbohatliectví, apod. „Chceš-li, aby ti bylo pomůženo, pomoz si sám,“ je zásada, s níž se dříve či později musíme smířit všichni. Vstupné, dosti vysoké nejen pro průměrnou českou (500 Kčs, vstupenka bez místenky), ale i průměrnou zahraniční kapsu (180 DM), sice asi neumožní přístup všem kulturním interesantům (existuje ale i zvýhodněné vstupné 200 Kčs), avšak na druhou stranu pouze z oněch

finančně silných kruhů lze očekávat vsutku účinnou podporu pro divadlo.

Závěrem to nejdůležitější: Ples se koná v sobotu 8. února, začátek je v 21 hodin, při vstupu do budovy budou každá dáma i pán obdarováni drobnou pozorností od firmy Nina Ricci, při oficiálním zahájení ve 22 hodin se představí orchestr a balet SD. Patronkou plesu je známá čechoameričanka Ivana Trumpová, členy čestného úboru např. ministři

iři Dienstbier a Milan Uhde, Rafael Kuželka, sir Peter Ustinov a další. Pořadatelé plesu jsou vedle Smetanova divadla i Podpůrný spolek Smetanova divadla z německého Langelsheimu a nadace Orpheus Praha z Váduzu, sponzory pak firmy Telenorma, Henkel Trocken, Siemens a Nina Ricci.

Evropa již dorazila až na Těšnov!

Zpráva o stavu české gastronomie v centru Prahy

Tak jsme se na stará redakční kolena přece dočkali! Kdo? My tady v ANNONCI (a nejen my). Čeho? Základní civilizační vymoženosti v podobě slušné hospody, v níž se dá beze stresu a kulturně poobědvat. Nevěříte? Ani my jsme zpočátku nevěřili vlastním očím a uším. No, hospody. O hospodu se jedná tehdy, soudíte-li podle cen. Podle čistoty a ochoty personálu bychom však měli hovořit spíše o kvalitním restaurantu.

Mnohokrát jsme v posledních letech (a jistě nejen my) prolili božskou slzu nad skutečností, že v okolí naší redakce Na poříčí nelze kulturně poobědvat. Nebudeme se ke smutnému výčtu gastronomických „požitků“ v této části Prahy již dnes vracet, o jednom negativním příkladu se ale přece zmíníme: strašidelný bufet U Rozvařilů totiž bude konečně uzavřen! Tato nevládná ratejna byla a zatím stále ještě je gastronomickým unikátem v tom opravdu nejhorším slova smyslu. Dveře od zapáchajícího WC jsou celý den otevřené přímo do jídelny, všude věčně špinavá podlaha, dvě hodiny před zavírací dobou zde již většinou nedostanete nic jiného než vymáčený párek a ve společnosti obrovských prázdných pultů si připadáte jako v divadelní šatně po představení. Postavíte-li se k pultu a čekáte, zahledění do zad prodávačce, dojde Vám po dvou minutách trpělivosti, odkašlete si a uslyšíte „počtům lístky!“. Chcete-li malé pivo, arogantní holohlavý výčepník Vás uzemní svým „bud velký, nebo nic!“, načež poněkud odcházejte. Na dotaz u letargického personálu, proč není dvě hodiny před zavíracím jediný chlebiček nebo salát se dozvíte, že kuchyně chtějí jít brzo domů a na naivní otázku „to nemá vedoucí zájem o kšefty?“ následuje pokrčení ramen. Ze všech koutů čpí socialistická lhostejnost a nezájem. A soudruhům a soudružkám z vedení bufetu i z RaJe to takhle vyhovuje.

Proč však začínáme tím negativním? Od 1. února je totiž tento bufet uzavřen a do jeho prostor rozšiřuje své služby banka. A my jen dodáváme zaplat'buň. Lepší dobrá banka, nežli špatný bufet! Zákazníci od Rozvařilů pak budou moci navštívit buď za rohem bufet Stop, kde se na Vás sem tam i usmějí, kde i v pozdních odpoledních hodinách mají výběr teplých jídel, salátů, chlebičků, levnější pivo a čistší stoly i podlahu. Nebo budou moci na oběd či večeři zajít do „nové“ restaurace, která se vyloupila hned u Florence, naproti bývalému nádraží Těšnov.

Ano, řeč bude o potěšitelnosti, která se udála v restauraci Merkur, do níž jsme se loni několikrát při své pouti za něčím k snědku odvážili a vždy se tam se zlou potázali. Nevrlý personál nás totiž z poloprázdné restaurace zapudil se slovy „jen pro hotelové hosty“. I proklínající vymoženosti, jež nám v centru Prahy socialistická gastronomie zanechala, odvykli jsme navštěvovat toto místo. Minulý týden jsme se dozvěděli, že nedávno se hotel i restaurace Merkur dostaly do soukromých rukou i (mírně skeptičtí) jsme tedy v sobotu vyrazili na oběd. A ... jako když mávne kouzelným proutkem! Nezakouřeno, čisté ubrusy a zjistí-li personál, že nejste cizinci můžete (na rozdíl od té staré party) zasednout a v kulturním prostředí dle jídelního lístku restaurace II. cen. skupiny ** - pojsť za slušné ceny v rozpětí od 15,- do maximálně 35,- Kčs! A což je rovněž velmi příjemné - Hзнou Plzeň dvanáctku si zde, v centru, vypijete za pouhých 9,90,- Kčs! Stačí jen srovnat s hotelovou restaurací naproti autobusovému nádraží Florenc, kde obdržíte totéž pivínko za 30,- a při placení se k tomu navrch dozvíte „tak si chod'te jinam!“ Merkur má otevřeno denně od 11 do 22 hod. a jak jsme se dozvěděli, poručíte-li si zde za minutu deset bifečů, dostanete je pryč bez mrknutí oka třeba i s předkrmem. Na hosty se zde (na rozdíl od jiných restaurací) při zavírací již od půl desáté netleská, ani vyzývavě neblíkají a zavře se poté, co svou porci v klidu zkonzumujete. Jak jsme se od vedoucího dozvěděli, nebyl by problém „napálit“ sekanou za čtyřicet a Plzeň za 30,- a více, jako to umějí jinde, neb turistické skupiny z hotelu by to klidně zaplatily bez jakéhokoli divení. Mají pryč ale, citujeme: zájem i o naše lidi. To jsou věci, to jsou věci...

Nic na světě není dokonalé. Stejně tak jako občas něco „ulítné“ nám, k čemuž se vždy přiznáváme, není jistě dokonalá ani tato restaurace. Chtěli jsme jen upozornit na fakt, že když se chce, lze začít na jednom a totéž místě úplně jinak a světe div se, pokud lidé chtějí, ono to funguje! Socialistické manýry poloanonymních státních provozoven se nám tedy z okolí Florence pomalu vytrácejí a místo nich nastupuje vykořisťovatelsko-kapitalistický zájem o soukromý podnik a tedy ... i o toho „svého“ zákazníka. Kéž by se tento duch po naší zemi rozšířil co nejrychleji!

S pozdravem Imperialismus náš cíl! se na zemi českou v roce 2000 těší
Vaše redakce

hu radit, neměla by si opomenout do podzemí vzít svého ochránce, pana generálního prokurátora. Zvláště poté, když bylo po uzavření diskusí k předkládané zprávě o dodržování lidských práv dáno závěrečné slovo předkladatelům a pan generální prokurátor přesto, že na něj směřovalo množství dotazů, nepovažoval ani za nutné se do parlamentu dostavit. Že by svým složením už dával první lekci? Ať to je třeba tak, ale neobtěžujme své dialogy vede z jiné pozice, než je ta jeho dnes-

Pokrmc' uo sbr. 7. (xx)

Když se řekne dopis, dýchne na nás vůně dalek a růžová nostalgie starých látek, dávných pošetilostí i pravopisných chyb, které dojmají. Vždyť dopis je pro ustaraného moderního člověka cosi archaického. My telefonujeme, faxujeme, nanejšvýše škrábeme na korespondáck.

Idylickou příchut' mají ovšem dopisy pro každého kromě novinářů. Ti vědí své. Budeli chtít jednou někdo sestavit slovník sprostých slov, nactiutrháčných výrazů, nádávky a výhrůžek, stačí se ponořit do podkladů redakčních zásuvek. Odpočívají v nich samozřejmě i dopisy laskavé, většně polemické či mírně vyčítavé — jedním slovem slušné. Míst se však se stránkami, z nichž kape utřech a nad jejichž obsahem by se rděli i otrlí námořníci.

Studiem těch druhých jsem došla v poslední době ke třem objevům, jež si nemohu nechat pro sebe, neboť mohou být symptomatické pro naši dobu.

První je, že nejaleričtější reakce přicházejí na výzvy k laskavosti. Napíší-li

článek vyzývající ke snášenlivosti, pochopení a rozvaze, mohu najisto očekávat, že do týdne budu zasypána lavinou urážek a obvinění z blbosti a že budu poslána do Rudého práva (kteréžto spojení je časté, taj* ani jednou nediktovala, jak mám psát. ale já mu dodnes nerozumím). Nic tak nezdáží v dnešních časech jako dobrota a laskavost, která určitě nad lži a nenávisť jednou zvítězí, ale do té doby dostane pěknou nakládačku.

Druhým objevem je, že tolik čtenářů touží po klamu. Tohle nemůžete uveřejňovat — píš —, já vám rozumím, ale ostatní lidé jsou hloupí a budou si váš článek vykládat špatně. Jinými slovy: S pravdou jděte do háje, ale nějak to zašlouchajte, jste přece profesionálové! Podepsán kupodivu není Vasil Bifak.

Pak je tu skupina třetí, která se probu-

dila za dvouleté dřimoty a teď se hlásí — píšete pitomosti, ale my vás chápeme — partaj nařídila. Vysvětlují, jednomu takovému čtenáři, že co jsem v redakci, m*parta-

Nápor na žaludek 5.2. 92

Doba se změnila. Vidím, že je zklemaný, a krčím se na židli. Bezzásadovou poslušnost by mi promínil, názor mi nepromíne.

Ve vyspělých zemích je tisk sedmou velmocí, u nás však spíše fackovacím panáčkem. Svoboda je sousto, které vyhladovělý žaludek zpočátku těžko stráví. Novinář není svědomím, ale hromosvodem stresovaného národa. Takže vlastně můžeme být vědeckí pisatelům i těch urážlivých dopisů. Tlučou nás jen výjimečně, na střílení dosud nedošlo. Než se k němu některý čtenář odhodlá, snad i český žaludek svou bodě přivykne.

EVA ROLEČKOVÁ

Pane generální prokurátore, odstupte

Projednávala se zpráva o dodržování lidských práv v Československu. Měla tři části a jednu z nich vypracovával a předkládal pan generální prokurátor ČSFR JUDr. Ivan Gasparovič. Zpráva o dodržování lidských práv si však poněkud spleť se zprávou o kriminalitě Romů a o hnutí skinheads. Pokud nevíte, jaký je vztah pana generálního prokurátora k oběma jmenovaným skupinám, stačí se podívat do jeho zprávy: „Ideologie hnutí skinheads lze zařadit mezi ideologie fašistického typu.“ A dále: „Je nutno postupovat velmi uvážlivě vzhle-

dem k tomu, že uvedené problémy (se skinheads) nelze řešit výlučně pomocí trestní represe a roli trestní represe nelze přeceňovat. Přehánění represe by mohlo vést k vytvoření konspirativní sítě a přechodu části rasisticky podbarvených hnutí do ilegality a k přerušení dialogu.“ Inu, pan generální prokurátor tedy vede s hnutím fašistického typu dialog, aby nám broučci byli pěkně na očích. Pamatuji se velmi dobře, jak zhruba před dvěma roky jisté politické osobnosti zuby nehty bránily možnosti postavit KSČ mimo zákon - vždyť by nám mohla Strana přejít do ilegality. Budeme ji mít pěkně na očích a budeme vědět, co dělá, říkály. A měli pravdu. Na očích ji máme čím dál tím víc a co dělá, vidíme taky - většinu národa špatně od žaludku. Obávám se, že je už příliš pozdě na to, aby se dala zabnat do oné konspirativní ilegality, ale snad ještě není pozdě u skinheads (ostatně obě hnutí by se tam mohla dojemně sloučit, zcela jistě najdou společnou řeč). Jestli jim však mo-

»Soudruzi, uvědomte si, že dneška je to pro nás lepší než dřív,« řekl jeden komunista nedávno na schůzi své strany. A skutečně, vystihl přesně charakteristický rys dneška, jak jej u nás prožíváme. Pád komunistické strany jako vedoucí síly byl nevyhnutelný nejen proto, že byla ve svém okolí čím dál osamocněnější díky své rigiditě, ale také proto, že její smysl byl více méně vyčerpan. KS se od svého vzniku zaměřila na rozklad. Ničení, rozkládání, rozbijet. Začalo to rozbijením první republiky, za Protektorátu se bossové strany stáhli do Moskvy a Němci u nás vybilu nejlepší lidi (mezi nimiž byli i mladí komunisté, jejichž osud po převratu byl však nebylo těžké uhodnout) a následovalo poválečné rozbijení stran, rozbijení koalic, pravice, rozkládání rodin, rozkládávání atd. atd., jak to zná každý z nás. Ke konci roku 1989 už nebylo co rozkládat krom sebe samé a vskutku strana byla čím dál rozloženější.

Teď se situace obrátila: komunisté, levici, jak se dnes obvykle nazývá, zaujala po smyslu, který měl do roku 89, neboť nové „opozici“ nic nehrozí. Komunistická opozice, ať už se jedná o různé domnělé přívržence pravice (sládkovci), či neokomunisty nebo komunisty, pracuje ovšem stále stejným způsobem: rozkládá. Pochopitelně rozkládá to nové, co se ještě nestálo semknout a ustavit a co nikdy nebude jednotné, protože ona po léta proklamovaná JEDNOTA a její síla má v sobě cosi, co je principiálně neslučitelné s demokracií. Demokracie, zvláště mladá demokracie, která ještě není garantována velkými množstvím jednotlivých, ochotných hájit až do krve svobodu druhých, taková demokracie je snadnou kořistí oněch návyků věkův disciplinovaných a straně poslušných občanů. To může být jedna z příčin toho, co kolem sebe vidíme.

Bývalí příslušníci StB žalují nové vedení federálního ministerstva vnitra za to, že byli, jak oni tvrdí, nezákonně propuštěni. Úřadu vlády ČSFR byl bývalým náčelníkem bývalého oddělení StB Tachov adresován dopis, kde se mimo jiné píše: Mně jde o problém jiný, totiž o bývalé příslušníky StB bezpečnosti, na jejichž

osudu a cti se neblaze podepsaly tzv. Občanské komise. Tento bojovník o čest, který v dopise také píše, že ČSFR nemá vyřešený otázku dodržování lidských práv, zřejmě zapomněl, že se jako náčelník StB podílel na sestavování osob vybraných pro akci Norbert (internace a karantény pro nepohodlné), že byl ve svém teritoriu garantem všech státobezpečnostních opatření, jak oni říkali „po linii vnitřního i vnějšího nepřítele“.

Podivuhodné také je, jak brisně Genérální prokuratura ČR podání estébáků vy-

Fenomen rozkladu

šetřuje, ačkoliv stovky, ba možná tisíce žalob perzekvovaných občanů od let padesátých až po dnešek nechává klidně ležet. Prokurátor Brunner dokonce v televizním rozhovoru řekl, že pana Minaříka není za co stíhat, protože jeho návrhy na vyhození Svobodné Evropy do povětří Centrála I. správy StB nepřijala. Což mi-

mochoodem není pravda - centrála je nejen nepřijala, ale také Minaříka odměnila, pouze nesouhlasila s termínem ateniátů v době olympijských her v Mnichově. A dál: rehabilitace váznou a pan Pich-Tuma je podle vojenské prokuratury „právne nepostizitelný“, zatímco poslanec z parlamentní Komise 17. listopadu, budoucí munimintní výborcem zbavení imunity, poženec prokuratura k odpovědnosti za to, že se nechali dovést zjevně nastřeným „americkým novinářem“ a řekli pár slov o skutečně existujícím svazku poslance J. Kavana. To je zajiště podstatně menší provinění než systematické paralyzování, ba vyhlazování opozice, jak to po léta brutálně předváděla Státní bezpečnost. Agenci StB paradoxně žalují Komisi 17. listopadu a vedení FMV za to, že byli vedeni jako spolupracovníci StB, místo aby žalovali estébáky za to, že na ně vedli spisy a zneužívali je. Není ovšem divu, že nežalují estébáky, vždyť si je k soudu zvonu jako svědky!

Rozkladači jsou po letech opět ve svém životu. Jen ať se privatizuje, jen ať si lidé kupují podniky, ať jdou do dražeb, pak bude znovu co znárodňovat, zabavovat, rozehrávat. A dovolávají se Listiny práv a svobod, ačkoliv pro komunisty nikdy

neplatila práva lidská, pouze práva strany, absolutní právo strany dělat si, co se jí líbí. Listina práv a svobod člověka donedávna podle nich byla „typickým projevem ideologické kapitalismu“. Celá země je plošně pokryta rozkladem, jako byla donedávna plošně kryta Státní bezpečností. Patrně je to v Čechách, na Moravě a snad ještě mocněji ve Slovensku, kde měli komunisté a StB ještě větší moc. Je to i v nás, jak jinak si vysvětlit třeba to, že tolik lidí kupuje estébácký Spigl, i když mu nevěří? Prostě jsme na ten stá-

lý rozkladný tlak zvyklí a těžko je mo-
V parlamentu se někteří poslanci omlouvají agentům StB a televize ukáže ve svém deníku poslanec z Komise 17. listopadu, který ji odmítá odpovědět na otázku týkající se onoho amerického novináře a jeho videonahrávky. Je to trapné, až člověk rudne, kamera poslance sleduje „až za roh“, vychutnává si mlčení nezkušené demokracie a její bezmocnost.

Dívák rudne a o to jde, aby byl opět rudý, aspoň navenek rudý.

Člověk se nemůže divit, že je znovu napadána Komise 17. listopadu, vždyť nastalo čtení její závěrečné zprávy v parlamentu. Je potřeba její členy co nejvíce zpochybnit, aby jim voliči neuvěřili, je potřeba předem rozložit jejich práci. V té nemožnosti nerozkládat, v potřebě ničit je citit děs „temných sil“ (jak je nazval Václav Havel) z nepatrného množství lidí, kteří jim nikdy nepodlehli. A to je naděje.

Těch druhých bylo vždycky mnohem méně, a přece se to u nás změnilo. Dnes na vrch máme tu výhodu, že s blížícími se volbami je stále zřetelnější, kdo je kdo. A tak příliš nevádí, že kupříkladu orgány činné v trestním řízení vyčkávají, až volby ukáží, jaká bude jejich příští nezávislost, nakonec, v podstatě, nejde přece o ně. Nakonec vždycky situaci dokáží zmítnit lidé jako třeba sklař Miloslav Mareček, zprůhlední ji obnaží, ukáží, pro koho má život cenu života a kdo je schopen pouze roz-

kládat. Zdánlivě to splývá, ale ve skutečnosti oni rozkládají druhé, kdežto pan Mareček sám sebe, aby druhým umožnil prohlédnout a vidět, co se děje, kdo se zase dere zpátky k moci.

ni. Po obdobných prohlášeních, jaké předložil parlamentu, slušní lidé ve slušných zemích obvykle odcházejí. A není to žádné přehánění represe. *20. 11. 1989 - J. Z. 92*

Zločinci

V neděli GP ČSFR opět odložila stížnost Miloslava Marečka, ačkoli nezávislí právníci dospěli k názoru, že stížnost byla minimálně ve dvou bodech ze tří oprávněná!

Z vlastní zkušenosti i ze zkušeností mých přátel vím, jak prokuratury „fungují“, když se jedná o stíhání představitelů komunistické nomenklatury, kteří se dopustili trestných činů - buď nedostanete žádnou odpověď, nebo vám po měsících napíšou, že věc byla odložena (v tom lepším případě). Kdysi, v době po 17. listopadu, se prokuratury ještě snažily dělat, že podání vyšetřují - ovšem bez jakéhokoli výsledku! Na druhou stranu vím, jak bleskurychle prokuratury reagují, když se jedná o podání trestního oznámení ze strany estébáků (Spiglu apod.) - to pak máte předvolání k soudu už druhý den ve schránce.

Prohlašuji, že generální prokurátor ČSFR JUDr. Gašparovič a generální prokurátor ČR JUDr. Brunner jsou zločinci - zneužívají svých funkcí ke krytí trestných činů svých bývalých chleboďárců (§ 158) a vystavují tak osoby, které se nemohou na těchto institucích domoci práva a které pak využívají poslední možnosti protestu (hladovku), v nebezpečí smrti! Jsem ochoten, a spolu se mnou desítky jiných lidí, dosvědčit to konkrétními důkazy před komisí parlamentu. Zároveň vyzývám parlament, aby do doby, než parlamentní komise přešetří činnost JUDr. Gašparoviče a JUDr. Brunnera v čele generálních prokuratur, aby do těchto funkcí neprodleně jmenovala osoby jiné, požívající důvěry veřejnosti - včetně pana Marečka. Za několik dní už může být pozdě. *20. 11. 1989*

Pane Kanfárku, ještě jednou

Předpokládám, že odpověď pana Kanfárka Českému deníku mnoho lidí na Kavých horách rozesmá. Má alespoň myšlenka na to, že by se ústřední ředitel ČST, vládnoucí bývalým komunistům a estébákům rukou samotou, sám stal obětí kampaně řízené StB, připadá dosti legrační. Spíše bych očekával, že mu třeba pan Kincel pošle diplom a děkovný dopis, tak jako zaslal a. Kadeřáhek, vedoucí katedry VŠ vysoké školy politické ÚV KSČ, děkovný dopis rektoru Přemkovi Podlahovi za dlouholetou obětavou spolupráci.

Pan Kanfárk si dovede dobře představit (jak píše), že se jeho bývalí vyšetřovatelé StB pokoušejí v rámci akce Klin destabilizovat poměry v Československu. Mně se naopak zdá, že jim to asi nedá ani tak moc práce. Situace je destabilizovaná až dost. Počítám, že mělo být proto, že bývalí komunisté, kteří se po listopadu napali do většiny důležitých státních funkcí, úspěšně zabránili očistě většiny důležitých institucí od srpnických funkcio- nářů a prokazatelných agentů StB. Vždyť je přece s nimi spojuje členství v bývalé mafijské straně.

Na to, proč se na hlavu pana Kanfárka snaží kniika ze všech stran, existují dvě vysvětlení. Buď je to pokračování akce Klin, jak se domnívá pan generální, nebo, jak se domnívám já, protože proto, že je současná televize tak nemožná, že si toho po- výmne i malé dítě.

Pokrač. ve str. 8. (K)

Pan Mareček podal v březnu roku 1990 GP ČSFR podnět k zahájení trestního stíhání neznámých osob, které způsobily, že byl nespravedlivě stíhán za předání petice. Několik vět jiné osobě a za její přechovávání doma. Ač pro vyřízení podání stanoví zákon lhůtu jednoho měsíce, bylo GP rozhodnuto o podání až v červnu 1990, a to tak, že bylo odloženo. Protože se prokuratura nenamáhala provést ve věci nějaké šetření, pan Mareček podnět generální prokuratury v srpnu téhož roku opakoval. Po měsících, kdy se nic nedělo (zákonná lhůta na odpověď 1 měsíc!) Miloslav Mareček prokuraturu v prosinci 1990 urgoval. Teprve v březnu 1991 (!) se mu určila GP ČSFR odpověď, že věc byla postoupena GP ČS (klasický postup) s tím, že GP ČSFR bude celou věc sledovat. Jelikož se ve věci nedostává panu Marečkovi do června 1991 žádné odpovědi, znovu urguje vyřízení celé záležitosti. Přesné po roce od zaslání podání GP je mu v srpnu 1991 sděleno, že v jeho věci bylo rozhodnuto již v lednu 1991, avšak rozhodnutí mu nebylo omylem zasláno!

Co na postup prokuratury v případě pana Marečka říká JUDr. Veleta, náměstek GP ČSFR, mimochodem jeden se signatářů Petice na obranu právního státu, ve které se prokurátoři a soudci vyslovují proti uplatnění lustračního zá-

sledky hladovky. Generální prokurátor ČR JUDr. Bruner se pak nechal slyšet, že celá věc má politický podtext. Stanovisko GP, že trestní stíhání pana Marečka v roce 1989 bylo ve shodě s tehdy platnými zákony, a proto

či § 100 pobuřování je zcela nepřipustné a je v příkrém rozporu s výše uvedenými mezinárodními pakty o lidských a občanských právech.

Prokuratura versus právo

kona ve státních úřadech (viz ČD 27. 1. str. 3)? Po roce a půl, kdy prokuratury s podáním pana Marečka neudělaly nic, se tento muž odváží tvrdit, že vyřízení celé věci se zpozdílo, protože v prosinci onemocněl vyšetřovatel, který to měl na starosti, jinak že by byla koncem roku 91 celá záležitost vyřízena. „Těch 14 dnů nám chybí,“ řekl JUDr. Veleta v rozhovoru pro Metropolitán koncem ledna 92, 30 dní od Nového roku. Dále řekl, že případ je věcí GP ČR, a ta že skončila šetření o všech podnětech pana Marečka, o všem ho informovala podle zákona! Prokuratura též odmítá zodpovědnost za případné ná-

správné, je lživé. Pan Mareček šířením petice Několik vět jen využil práva, které bylo zaručeno mezinárodními pakty o lidských a občanských právech. Tyto právní normy ČSFR ratifikovala v roce 1976 a při výkladu práva byly orgány činné v trestním řízení povinny se jimi řídit. Výklad jednání pana Marečka jako naplnění skutkové podstaty trestného činu dle § 6 přečinu

Použití těchto paragrafů proti panu Marečkovi jednoznačně naplňuje skutkovou podstatu trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele dle § 158 stejně tak jako činnost generálních prokuratur po 17. listopadu 89 - jejich snaha nevyšetřovat nebo hrát do ztracena trestné činy představitelů komunistické nomenklatury.

Levice před branami

Každý školometský poučitel a vzdělanec předválečné éry zpravidla neopomněl zahájit svůj traktát slovy: „Již starí Římané...“ Dnes skutečně připomíná politická scéna probuzená z dlouholeté letargie v mnohém antická fóra, kde se svobodní občané radí, prou a posléze rozhodují. Chování tribunů lidu má sice daleko k vystupování ušlechtilých patriciů Antiky, ale zaujatost a vášnivost, s níž se prou o svou věc, jim neumožňuje stejně jako starověkým kolegům pohlednout za hradby města. Tam se zatím formují šiky nepřátel, smrtelné nebezpečné pro mladou demokracii.

Ačkoliv má naše pravice před očima výsledek nesvárů v podobě polské katastrofy, nezdá se, že by ji to nějak výrazně integrovalo a spojovalo. Představitelé jednotlivých stran se chlubně bijí v prsa a tvrdí, že oni budou v parlamentech zastoupeni a pětiprocentní hranice je tou nejlehčí překážkou v cestě k budoucí moci. Reálný pohled na zřejmé předvolební preference hovoří jinak. Mimo ODS nemá přeskočení magického limitu zaručeno žádné právicové hnutí. Přes všechny sympatie k individualitám v ODA vyznívají suverénní výroky

vedení v porovnání se stavem preferencí, členstva a pokladny velmi nereálné. Ideu Demokratického bloku menších stran pravice a středu se zdá po odhlasování volebního zákona definitivně pohřbena. Rozbroje, dělení stran a přestupy celých organizací jsou jistě zajímavým politicko-folklorním úkazem, nikoliv však čtyři měsíce před volbami. I úplný laik začíná po přečtení několika stran novin a pohledu do kalendáře pocítovat mrazení v zádech.

To na levici jsou jiní chlapi. Předseda Demokratické levice ČSFR oznámil, že byli kontaktováni partneři pro vznik volebního uskupení s originálním názvem Levý blok. Reakce oslovených připomíná chování vdané ženy, již je veřejně učiněna nabídka na porušení šestého příkázání. KSČM a Levá alternativa jsou pro, Demokratická strana

práce zatím cudně mlčí a pouze Čs. sociální demokracie pobouřená a nahlas vykřikla - nikdy! Pevnost této přísahy si lze otypovat na chování poslanců klubu SDO, z nichž ti nejaktivnější jsou členy předsednictva ČSSD. Zatímco komunisté v nejozřejmějších de-

batách o lustracních svinstvech mlčí,

tito „poturčenci“, maskování hesly na ochranu demokracie a lidských práv, hrajou směšnou roli obhájců totality a plně negují všechna protikomunistická vyhlášení předsedy ČSSD. Levý blok je ve skutečnosti dávno realitou. Zde se společně sčítají procenta příznivců, rozdávají ministerská křesla a pečlivě zaznamenávají jména zrádců, aby v tom byl při příští normalizaci pořádek. Soudruh Svoboda volá proti rozlišování levice na komunistickou a nekomunistickou (čili na bolševickou a exbolševickou). Má pravdu, na toto jemné dělení bude čas až dlouho po vítězných volbách. Než potlačí opozici, bývají a polepšení vymřou a dnešní antagonismy v tzv. demokratické levici se změní na dvě řádky moderních dějin revolučního hnutí.

Naše politické Fórum vře stejně jako to antické životem a ruchem svobodných občanů. Smlouvají se koalice, privatizují statky v sicilských provinciích a potichu přerozdělují výnosné úřady. Tisk a televize se stejně jako kdysi římské stráže okouzlené divají na ruch náměstí a málokdo pohledne za hradby. Na obzoru, tam v mlhavé dáli, již probleskují růžové pancíře staronových barbarů. Ještě je čas zburcovat město.

proč, může se kohokoliv na „Kavkách“ zeptat. Opakují ještě jednou - v CST vládne i nadále „rudá mafie“ a nekomunisté žijí ve strachu, který nepoznávali ani za s. Zelenky. Tehdy alespoň každý znal pravidla špinavé hry a mohl se zachovat podle toho.

Pan Kantůrek tvrdí, že mu ze strany FMV nebylo vyhověno. Hrozně rád bych si na stránkách Českého deníku přečetl vyjádření pana Langose, o jehož pozitivní nemám důvod pochybovat. V závěru své odpovědi Českému deníku uvádí pan Kantůrek o tom, zda jsem svými články nepoškodil jeho dobré jméno v očích veřejnosti.

Pan ústřední ředitel mi lichoť... Myslím, že na tak gigantický úkol snad ani nestátim.

Opět si ráčte vybrat dle vlastního úsudku. Jistě má pan Kantůrek právo zeptat se, odkud mám svoje „zaručené“ informace o agentech StB v jeho těsné blízkosti. Já mám zase naopak právo na jeho všetečnou otázku neodpovědět. Kdybych tak totiž učinil, už bych se určil o dalších agentech na Kavkách horších nedozvědětl. Přesto je však (a s ním i všechny čtenáře) mohu ubezpečit, že mezi mnou a registrem svazků stojí vždy pouze jedna jediná, naprosto spolehlivá osoba. Nikdy bych nepoužil informace z jakéhokoli neverifikovaného seznamu nebo snad z „druhé ruky“. Čestílek, kterými se mohu k informacím dostat, je pochopitelně více. A všechny jsou naprosto spolehlivé. Bystří čtenář si musí klást otázku: jak je možné, že se může k informacím dostat bez větších problémů novinář, ale pro ředitele televize, úzce spojeného s ministry české i federální vlády, je to nepřekonatelný problém? Třeba se málo snaží... Neodpusťm si ještě jednu otázku. Požádal pan Kantůrek i o lustrace například kameramanů nebo sekretářek? Pokud neví

Středověcí politici byli sportovci

Téměř denně musíme obdivovat současné politiky a jiné veřejné osobnosti. Jeden den bývají v místě svého hlavního působení a druhý den např. v New Yorku nebo opačně je dnes běžnou záležitostí. Takto angažovaný člověk se nesmí vymlouvat na aklimatizaci, na časový rozdíl nebo únavu, na nic! O tom, že ke zvládnutí značné zátěže potřebuje nezbytnou dávku fyzické zdatnosti a osobní kázně, není třeba mluvit. Ale i předchůdci současných kapitánů politiky museli mnoho vydržet a navíc museli být skvělými a vytrvalými jezdci na koních. A jízda na koni není jen pohodlné posezení v sedle, je to namáhavý sportovní výkon.

Přední politik doby Václava II. a III., Jindřicha Korutanského i Jana Lucemburského pan Jindřich z Lipé musel být při své po celá desetiletí trvající politické práci výborným jezdcem. Jednou, bylo to v roce 1310, během dvou dnů a noci absolvoval na koni cestu Praha—Hradec Králové a zpět, a to bez vážného odpočinku. V Hradci Králové jednal s vdovou po králi Václavu II. a Rudolfa Habsburském Alžbětou (Rejčkou). Na zpáteční cestě změnil koně jen v Nymburku, kde měl své věrné. Do Prahy musel dorazit včas, neboť šlo o to, překazit intriky Jindřicha Korutanského, který chtěl provdat Elišku Přemyslovnu za jakéhosi pana z Bergova. K smrti unavený pan z Lipé ji stačil ještě včas varovat a Eliška převlečená za starou uhlířku uprchla na Vyšehrad. I ona musela být jistá v sedle, neboť na Vyšehradě „z nálehavé potřeby na mimochodníka usednuvši provázena panem Janem z Wartenberka ujížděla k Nymburku“. Pan z Lipé ji sám nemohl doprovodit, neboť po krátkém odpočinku sedl znovu na koně a jel

do Kutné Hory k dalšímu politickému jednání.

První cesta Jana Lucemburského do Čech nebyla ani snadná, ani jezdecky nenáročná. Praha byla ještě v rukou Jindřicha Korutanského, a tak se ji královská družina vyhnula. Směřovala ke Kutné Hoře, kterou oblehla, neboť její stříbro nutně potřebovala jak k výplatě zoldnů, tak k udržení dvora. Pan Jindřich z Lipé byl při obléhání těžce popálen horkou smolou a zraněn šípem, přesto však odjel do Hradce Králové a odtud společně s Rejčkou zpět ke králi, aby ukončil jeho strádání při obléhání Kutné Hory. Tyto jízdy pana Jindřicha z Lipé včetně historicky doložené cesty do Frankfurtu nad Mohanem za 12 a zpáteční za 10 dnů jistě patří mezi velké středověké jezdecké sportovní výkony.

Také Jan Lucemburský byl výborným jezdcem a navíc zraněným účastníkem rytířských turnajů, i když ne vždy úspěšným. S malou slávou pro něho skončil turnaj na Staroměstském náměstí, který komentoval kronikář Petr Žitavský s lehkou ironií: „Na pražském náměstí konal turnaj, na který pozval mnoho urozených pánů, při němž pak těžce spadl s koně a v převleklém blátě se dlouho vleval a nohama koni byv pošlapán, posléze byl stěží vytažen takřka polomrtvý, se zablácenou zbrojí a úplně zohaven na oděvu. K této žalostné podvaně spustili někteří nářek, jiní potlesk. Nehodou utrpěl král dočist na těle, nikoli však smrt.“ — Zbraslavská kronika o jeho jezdeckých schopnostech svědčí: „Na cestě ho viděli ne jako by jel na koni, ale spíše ležet. Kdybys ho viděl tak jedoucím, spíš bys soudil, že je to sluha nežli pán.“ Cestu z Prahy do Paříže (asi 1160 km) urazil

za 10 dnů, samozřejmě že střídal koně. Jak nasvědčuje nárdžka kronikářova, tenkrát urozeným lidem slušelo i při jízdě zachovávat náležitou důstojnost.

Velmi odolní museli být všichni členové diplomatické mise krále Jiřího z Poděbrad, vedené panem Lvem z Rožmitálu. Koncem roku 1465 vyjela čtyřicetiletá výprava na dlouhou cestu, při níž měla přesvědčit západní Evropu, že Češi nejsou bezbožní kacíři, nýbrž kulturní a mírumilovný národ. K propagaci postloužily jak ukázkové rytířské turnaje, tak účast na cizích turnajích. Dalo by se říci, že to nebyli jen diplomaté, ale i sportovní reprezentanti své země. Cesta z Čech vedla přes Norimberk do Kolína nad Rýnem a odtud do dnešní Belgie jezdeckého sportu — Cách. Počátkem roku 1466 pak pokračovali do Bruselu, kde vynikl v turnajích především pan Jan Žehrovský i sám vedoucí mise Lev z Rožmitálu. Odtud se výprava přepravila do Anglie a domů se vracela velkou oklikou přes Francii, Španělsko a Itálii. Vše na koních za každého počasí. Nesplnila-li mise pana Lva z Rožmitálu beze zbytku svůj diplomatický úkol, rozhodně vyhověla po stránce sportovní reprezentace. Zda měli předtím členové výpravy několikaměstní soustředění s vybranou péčí lékařů, trenérů a masérů, o tom kronikář nic nepíše.

Podobných příkladů o výjimečných jezdeckých výkonech nejen z naší, ale i světové historie bychom našli mnoho. Jízda na koni je fyzicky i psychicky náročným sportem. O tom, že sport pomáhá politikům v náročné práci, není pochyb, přesvědčují nás o tom jejich snímky při tenisu, běhu, golfu i jízdě na koni. Prezident T. G. Masaryk, sám nadšený jezdec, řekl mimo jiné Karlu Čapkoví: „Ježdění na koni je nejrychlejší tělocvik, pane, to se cvičí celé tělo, ruce, nohy, plíce!“

KOMUNISMUS = HUMANISMUS

Je to jistě pozoruhodná slovní hříčka, ale představitelé Svazu komunistů Slovenska to myslí doslovně. Jak prohlásili, komunismus je totožný se sociálním humanismem. Proč jim brát jejich pravdu? Vyšší funkcionáři KSČ v rámci takového humanismu pobírali mzdu podle zásady, že pracovat mohou podle svých schopností a placení budou podle svých potřeb — není to sociální a humanistické zároveň? Šlechtění byli i vůči svým odpůrcům — kolik lidem se dostalo zcela zdarma léčby radioaktivním ozářením v jáchymovských dolech, kolik lidí bylo zaopatřeno v nápravně výchovných ústavech a zbaveno tak starostí o bydlení... Stačil soudruzi na to vzpomínat si o oprávněnou nostalgii a smutně kultivují skutečnost, že neuvědomělý lid si těchto vymožeností nedovedl užít. Inu, nevděk světem vládne...

BRATRSKY A INTERNACIONÁLNĚ

Byla to taková dobrá uzanec. Když se například nějaký kmen v rovníkové či jiné Africe vzbouřil proti svému náčelníkovi, kdesi v socialistické šestině světa byl dán příslušný pokyn a českoslovenští komunisté věnovali patřičnou podporu. Bratrská a internacionální pomoc komunistickému a dělnickému hnutí byla arciže poskytována v imperialistické měně, nejlépe v dolarech. Stát nyní žaluje pány Bifaka, Léra a Žáka, že jejich velkorysost šla jaksi z jiné než vlastní kapsy, tedy z peněz společných. Pánové se brání: Taková pomoc šla výhradně z prostředků KSČ, to jest z členských příspěvků. Zeptal jsem se jednoho bývalého komunisty, zda platil své partaji v dolarech; odpověděl mi dosti neuctivě. Ledaže by tajnými členy KSČ byli američtí milionáři, jimž bylo zřinanci podporovat komunistické hnutí přímo, a snad s ohledem na sousedy posílali prachy přes Bifaka. Nevyzpytatelné jsou cesty proletářského internacionalismu.

nejsou známkování. Kromě učky jazyků se nepoužívají učebnice, učitelé rozdávají žákům vlastní materiálu. Rodiče žáků platí školné 667 Kčs měsíčně. Vlastní výklad osnov je základním rysem tohoto

Škola hrou?

gymnázia, ale i současně jeho největším problémem. Je totiž otázka, s jakou odezvou se za dva roky setká jeho první absolventi u přijímacích zkoušek na vysokou školu. Může se totiž stát, že sice budou schopni jednat samostatně,

ale nebudou splňovat znalostní požadavky přijímacího řízení, které jsou možná v současné době až příliš rozsáhlé a zahrnují množství nedůležitých podrobností, ale přesto stále ještě zůstávají podmínkou pro přijetí na vysokou školu. To, že má způsob učky na reálném gymnázium v Libni perpektivu, je zřejmé. Důkazem toho je, že je tato koncepce v západních zemích běžná. Jeho současná platnost je však podmíněna celkovou změnou našeho školství nebo přinejmenším změnou přijímacího řízení na vysoké školy. Za dva roky se ukáže, co dál. První obnovené reálné gymnázium to jako každý průkopník nemá lehké.

Když jsem vešel do budovy Prvního obnoveného reálného gymnázia v Libni, hned se mi vybavila atmosféra knihy J. Žáka Studáci a kaniofi. Na dveřích jednotlivých učeben totiž visely cedulky — prima, tercie, sexta atd. Tím však veškerá podobnost s našim předválečným školstvím skončila. V. Havel v jednom ze svých projevů řekl, že je pro výchovu naší nové generace důležité, aby se systematicky narušovaly stereotypy v současné škole. A reálné gymnázium to splňuje do puntíku. Největší důraz se klade především na formování osobnosti studenta. Odpovědnost za dosažené výsledky je přenesena na něj. Studenti

UDAVATEL CHOML DO TOWTO GYNPLU 3 ROKY APLATIL (OTEC) 400 Kč DOLOLETKNĚ ŽKOLNĚ...

se psal rok 1937 a lidé četli noviny stelaž jako dnes. Jen zprávy ze světa i z domova byly jiné. U současných čtenářů leckterá z nich vyvolá už jen rozpáčený úsměr, avšak ve své době to byly zajímavé, dramatické události, plné vzruchu a napětí. Podívejme se tedy společně na nabídku novínových tištěných tak, jak v ní četli odběratelé tisku tenkrát, před 55 lety:

LIDOVÝ DENÍK

Ročník XXIV. V Praze v sobotu 17. dubna 1937. Čís. 91.

RUSKO CHCE SILNĚ LOŽSTVO NA DÁLNĚM VÝCHODE

Ruská vláda se rozhodla, že na Dálném východě vybuduje si silnou námořní moc. Hlavním sovětským válečným přístavem zde bude Murmansk, kde moře — ač tento přístav leží vysoko na severu — nikdy nezamrzá díky blízkosti Golské-
ho proudu.

LETADLEM Z PRAHY DO PARIŽE ZA 4 HODINY 40 MINUT

V pátek přiletělo poprvé do Prahy letadlo společnosti Air France typu bimotorní Potez, které bude nyní pravidelně létat na trati mezi Prahou a Paříží. Díky tomuto stroji cesta z Prahy do Paříže trvá pouze 4 hodiny 40 minut ušetrí 15 minutové zastávky v Norimberku a Strasburku.

ZÁKON PROTI LYNCHOVÁNÍ V AMERICE

Americká Sněmovna schválila ve čtvrtek zákon navrhuje, aby lynčování bylo považováno za „federální úrážku“ a aby bylo stíháno přísnými tresty. Trestu by propadli nejen ti, kteří se aktivně lynčování zúčastní, nýbrž i serijové nebo jiní úředníci, kteří lynči nezabránil.

KOUSNUT PSEM, KDYŽ MU CHTEL POMOCI

Dne 13. t. m. jel po humpoleckém náměstí v osobním autu ep. O. H. a R. S., oba z Humpolce. Jejich jízda, vskutku opatrná a pomalá, nelíbila se několika pejskům, kterých běhá po ulicích každodenně více než mnoho. Jeden z pejsků, jenž je majetkem a miláčkem

KOLÁŘ ZOSTANE V USA. (TABLE — TENNIS)

Na žádost generálního konsulu v New Yorku bylo československému tabletennistovi Kolářovi prodlouženo povolení k pobytu v USA na jeden měsíc.

Kolář dojel v Americe pozoruhodných úspěchů, a proto jeho další pobyt za oceněním byl nutný, jelikož dostal mnoho nových nabídek k velkým exhibicím.

NEVNOHÁ ÚŠCHOVA ZABITÉHO VEPRĚ

J. Hubelbauer, rolník ve Střížkově na Chotěbořsku, v těchto dnech zabil vepru, pékného krmníka ve váze 180 kg, a vyřezaného uložil přes noc ve stodole pod pliveň, s dobrým předsevzetím, že ráno však do rána mletého vepru odnese. Poslizený rolník utrpěl značnou škodu a po pachatelích párá četnictvo.

S Karlem Effou

Vím, ta poslední...

»Ta asi taky. Ovšem jedna před lety daleko konkrétněji. Bylo po válce, kterou jsme prožili v Itálii, těšili jsme se domů. S kamarádem Puntou jsme se rozhodli vyprat si po vzoru italských žen u řeky prádlo. Košilemi a trenýrkami jsme mlátili do kamenů a měli z toho psínu. Když jsme se vrátili ke stanu, mlsně jsem se podíval na krabičku národních. Puntka mi nabídl, jen ať si zakouším, že to prádlo pověsí za mne. A zatímco já slastně kouřil, Puntka věšel. Pak jsem zaslechl výbuch. Padl jsem k zemi, ale to už bylo ticho. S kamarády jsme se opatrně blížili k místu, odkud jsme ránu slyšeli. Ležel tam mrtvý Puntka, ten, který jako dítě šelšény celou válkou prošel bez škrábnutí. Při věšení našich svršků šlápl na malou minu, kterou tu Němci po sobě zanechali. Takový dramatický zážitek je v mé knize, psané ve druhém vydání samozřejmě srozumitelněji, daleko víc. Sám jsem tenkrát Puntovi udělal kříž na hrob a pak mě čekala smutná povinnost — oznámit tohle Puntově manželce, která čekala se dvěma dětmi v Pizni na nádraží na návrat svého muže. Nemusel jsem jí říct ani slovo, všechno pochopila hned.

To bylo snad poprvé a naposledy v životě, kdy jsem se skoro styděl, že žiju. Pak už mi nikdy nic takového na mysli nepřišlo a čím jsem starší, tím se víc přesvědčuji, jaká je to báječná činnost být naživu, i když na to občas nadáváme. Ale vezměte nám to — budeme se bránit zuby nehty.

Z DELŠÍHO NOVIN. ROZHVOŘU:
K. EFFA SE JMENUJE EFFENBERGER
A VÍTALI BYL TAKOVÝ VLAŠSKÝ VÁJKAŘ-ZA
SHIV. 12 SE DAL KPARTYZÁNŮM,
ZNAH TAKOVÝCH NĚMŮK... ZA BOLŠE-
VIKA BYL PARTAYNĚ KULNÍ...
ZA VYSTOUPENÍ NA ESTRA DĚCH
VYŽADOVAL VÍCE, NEŽ DALEKO
LEHČÍ KOLEGOVÉ. BYL STRAŠNĚ
ZAKOMPLEXOVANÝ!

Stamm der Europäer doch vom Neandertaler ab?

CHICAGO, 11. Februar (dpa/FR). Die Neandertaler sind nach Ansicht einiger US-amerikanischer Wissenschaftler doch unsere Vorfahren. Die Wesen mit den wulstigen Augenbrauen und der fliehenden Stirn hätten mit den heutigen Europäern deutliche biologische und kulturelle Gemeinsamkeiten, berichteten Experten auf dem Jahrestreffen der Amerikanischen Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften in Chicago. Damit widersprechen sie der Auffassung vieler Genetiker und Anthropologen, daß alle modernen Menschen von einer „Urmutter“ abstammen, die vor 200 000 Jahren in Ostafrika gelebt haben soll.

Die Neandertaler lebten bis vor etwa 35 000 Jahren in Europa, im Nahen Osten und in Nordafrika. Sie waren Jäger und Sammler und benutzten Faustkeile, Schlagwerkzeuge oder Schaber. Nach Ansicht der Forscher beweisen vor allem Untersuchungen an Zähnen die Abstammung des modernen Menschen vom Neandertaler. So entdeckte der Anthropologe Alan Mann, daß die Strukturen des Zahnschmelzes von Europäern und Afrikanern sehr verschieden sind. „Diese Unterschiede fanden wir aber nicht beim Vergleich der Zähne von Neandertalern und Europäern. Das widerspricht der Theorie von der afrikanischen Eva“, sagte der Experte von der Universität von Pennsylvania.

Darüber hinaus sei das soziale Verhalten der Neandertaler unterschätzt worden, berichteten die Wissenschaftler auf dem Kongreß. Als Beweis präsentierten sie ein etwa 70 000 Jahre altes Schädelstück aus einer Höhle in Kroatien. „Dieser Fund zeigt, daß der Neandertaler sehr schwer am Kopf verletzt wurde, aber die Wunde heilte aus“, erläuterte Mann. Der Verletzte müsse extrem schwach gewesen sein und könne nur mit der Hilfe anderer Mitglieder seiner Gruppe überlebt haben. „Ein solches Verhalten ist ihnen

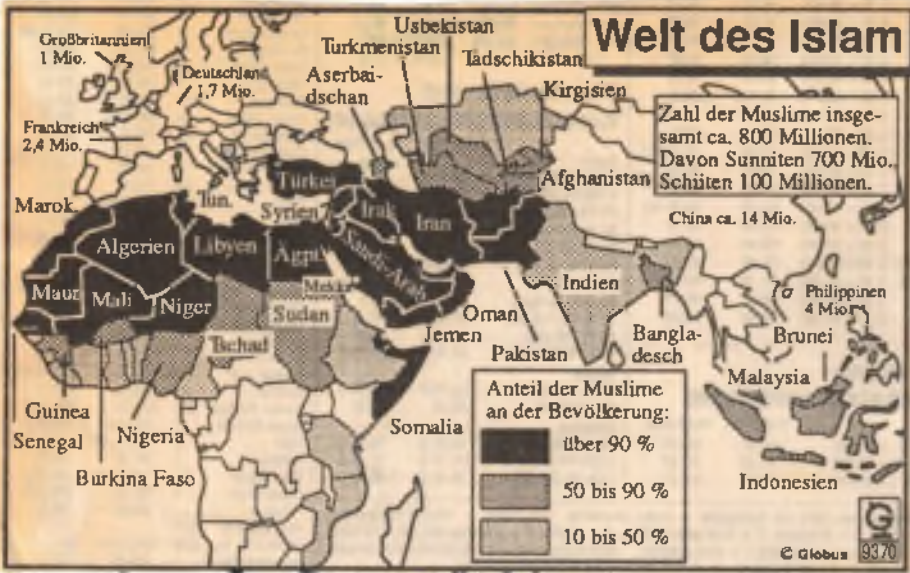
bislang nicht zugetraut worden.

„Die Klimaveränderungen sind nicht spurlos an den Neandertalern vorbeigegangen“, betonte Milford Wolpoff von der Universität Michigan. „Viele zogen nach Süden und Westen und kehrten in der letzten Zwischeneiszeit nach Europa zurück. Dabei brachten sie Gene von Leuten mit, mit denen sie sich vermischt hatten.“ Die Neandertaler dürften deshalb nicht als eine eigenständige Gruppe betrachtet werden.

Teilnehmer des Kongresses kritisierten, daß dort keine Befürworter der „Urmutter“-Theorie vertreten waren. Zweifel an dieser Theorie äußern Forscher der Universitäten Harvard und Washington auch in der neuesten Ausgabe der US-Fachzeitschrift „Science“. Ihrer Ansicht nach wurde von den Begründern der Theorie ein Computer-Programm falsch angewendet. Nach neuesten Analysen könne die „Urmutter“ entweder aus Afrika oder aus Asien stammen, oder es sogar mehr als eine Eva geben.

Als eine der wichtigsten Ursachen für das Aussterben des Neandertalers gilt der Umstand, daß er wegen des hochstehenden Kehlkopfes nicht sprechen, sondern nur Laute von sich geben konnte. Dadurch sei er dem eingewanderten „home sapiens sapiens“, auf den zum Beispiel die Höhlenmalereien in Frankreich zurückgehen, unterlegen gewesen und sei von diesem ausgerottet worden. Die bessere „Kommunikationsfähigkeit“ habe über Tod oder Leben entschieden.

„A PROTO, KDO NA LEPSÍ TĚLE-
VIZI, PŘEŽIJTE VŠECHNY DIRY
DO VĚCHO!“

Welt des Islam

Zahl der Muslime insgesamt ca. 800 Millionen. Davon Sunniten 700 Mio. Schiiten 100 Millionen.

Anteil der Muslime an der Bevölkerung:

- über 90 %
- 50 bis 90 %
- 10 bis 50 %

DÁREK Z LÁSKY

(JLa): V našich zemích datum čtrnáctého února lidem asi mnoho nefká. Jinak je tomu v západních zemích a zejména ve Francii, kde každý ví, že na tento den připadá svátek Svatého Valentina — patrona všech zamilovaných. Proto se tam udržuje dlouhá a popravdě krásná tradice: V ten čas se všichni milenci, manželé a přátelé obdarovávají různými maličkostmi a působí si tak vzájemně radost. Aby i u nás vešel tento hezký zvyk v povědomost, o to se snaží známá francouzská módní firma Cacharel. Uspřádá tak totiž ve spolupráci s prodejnou Lancôme, na Jungmannově náměstí v Praze zajímavou akci. Rozhodne-li se v tomto týdnu zákazník koupit své ženě či přítelkyni některý z parfémů či ostatních špičkových výrobků, a to v hodnotě nad osm set korun — obdrží navíc dárek, tzn. krabičku se třemi flakóny různých vůní v ceně kolem sedmi set korun. Za povšimnutí svým nejmenším i tyto šedivé a nepěkné únorové dny to určitě stojí.

VĚCHNÍ OSTATNÍ JSOU ŽAŘOŘI A NEVĚŘÍČÍ'PSI A FENY!

..JEN ABY PAK ZBYLO NAČINĚNÍ!

V. Klaus: Půjčky, nebo obchod?

Pomoc, kterou mohou západní země poskytnout zemím východní a střední Evropy, zápolícím s problémy a potížemi ekonomické transformace, může mít různou podobu, ale nesmíme zapomenout na rozlišení dvou věcí: finanční půjčky versus reálná pomoc v podobě většího otevření trhů pro naše zboží. Nabízejí-li nám vyspělé země velkoryse půjčky de facto na nákupy svého vlastního zboží (půjčky, které budeme muset splácet s ne právě malými úroky a které budou do budoucna zatěžovat nejen nás, ale i naše děti), není to pomoc v pravém slova smyslu. Československo podobně jako Maďarsko a Polsko není v situaci, kdy hrozí hlad či hospodářský rozvrat a kdy je příliv zahraničního zboží jedinou záchranou. Půjčka Mezinárodního měnového fondu, kterou jsme dostali na posílení našich devizových rezerv (a kterou díky dobrému vývoji naší obchodní bilance v roce 1991 v původním rozsahu neutrácíme), sice byla nezbytná ke stabilizaci měnového kursu čs. koruny, avšak opravdová pomoc, kterou dnes aktuálně potřebujeme, je otevření trhů pro naše zboží. Již vícekrát jsem upozorňoval, že žádné zahraniční půjčky bez této zásadní změny pro nás nemají velký smysl, protože půjčky nemůžeme splácet jinak než na základě vývozu našeho zboží. Nedo-

staneme-li k tomu opravdovou možnost, nemůžeme další půjčky akceptovat. Jak se však zdá, většina vyspělých zemí jako by se našeho zboží bála, a proto jeví pramálo ochoty otevřít mu dveře na své trhy. Náznym a dosti tristním zrcadlem této skutečnosti je i obchodní politika USA vůči novým demokraciím a vůči hospodářsky nesmírně křehkým ekonomikám střední a východní Evropy. Vůči našemu zboží jsou v mnoha případech uplatňována kvantitativní dovozní omezení. Tak např. náš export oděvů (ačkoli představuje na americkém trhu méně než 0,05 %) nesmí přesáhnout 198.000 pánských vlněných kabátů a 160.000 pánských obleků a na dámské vlněné kostýmy, resp. pláště je uvaleno cło 22,3, resp. 22,6 %. Na americký trh smíme vyvézt pouze 100 tun nerez ocelových ingotů. Není nám dovoleno vyvézt jediný kilogram másla, sušeného mléka a zmrzliny, zřejmě proto, abychom neohrozili (nesrovnatelně produktivnější) americké farmáře. Obdobná obchodní politika je uplatňována i vůči Maďarsku a Polsku (tedy zemím, kde dnes existuje méně obchodních omezení než v samotných USA). V červnu loňského roku prohlásil americký viceprezident Quayle v Bardějově, že „USA otevřou vývozům ze střední a východní Evropy své trhy co

nejvíce“, a Bílý dům vydal prohlášení, že „USA umožní podstatně větší přístup na svůj trh liberalizováním kvót pro země východní a střední Evropy a přizpůsobením dovozních kvót na ocel a textilní produkty tak, aby vyšly těmto zemím co nejvíce vstříc“. Zatím tomu tak není a pro nás je to mnohem reálnější a hmatatelnější lekce o trhu a volném obchodu nežli lekce amerických profesorů, kteří k nám jezdí přednášet o liberalismu a o výhodách svobodného trhu a volné soutěže. Je ironií, že USA vždy byly (a zatím snad stále jsou) pro nás vzorem svobodné společnosti a svobodného tržního hospodářství. Jak píše James Bovard z amerického CATO institutu: „Je Amerika tak bohatá, že si může dovolit dávat Východoevropanům milodary, a přesto tak křehká, že si nemůže dovolit dát jim šanci, aby si poctivě vydělali pár dolarů?“. Země západní Evropy nejsou vůči našim vývozům tak přísní jako Američané, nicméně se zdá, že i jejich vlády by raději půjčovaly peníze, než aby povolily větší příliv východoevropského zboží na své trhy. Obstrukce, kladené některými zeměmi vůči přidružení Polska, Maďarska a Československa k Evropským společenstvím, máme ještě v živé paměti.

haného sýra, mleté papírky a soli si připravíme těstíčko. Namáčíme v něm plátky chleba a smažíme je ve vyšší vrstvě rozehřátého tuku dozlatova. Podáváme se zeleninovým salátem.

CHLEBOVÉ ŘÍZKY V TĚSTÍČKU
12 plátků chleba, 1,5 dl mléka, 2 vejce, 3 lžičky hladké mouky, 80 g tvrdého sýra, drcený kmín, mletá sladká paprika, sůl, tuk na smažení.
Z mléka, vajec, hladké mouky, nastrou-

POLEVKA SE ZELENINOU
1 ¼ l vody, 150 g suchého chleba, 200 g zeleniny (mrkev, celer, petržel, kapusta), kousek masoxu, 1 vejce, sůl, kmín, petrželová nať nebo pažitka.
Do vody vložíme rozlámaný suchý chléb,

přidáme očištěnou, drobně pokrájenou zeleninu, kousek masoxu, sůl, kmín a povaříme. Když je vše měkké, polévku přes sítko propasírujeme. Potom do ní vmícháme rozkvedlané vejce, jemně pokrájenou petrželovou nať nebo pažitku a již nevaříme.

aby to učinily co nejrychleji a co nejdříve. To nejde posílit naší ekonomiku, zvýší to šance na její rychlé ozdravení a na dokončení ekonomických reforem, zvýší to naši produkční schopnost, a tudíž i ziskovost a návratnost vašich vlastních investic.

Václav Klaus

MŮŽE SE DĚLAT I BEZ ZELENINY, PŘIDÁ SE KAPKA OCTA A NA KOSTIČKY NAKRÁJEME CIBULI, PAK SE POLEVKA JEDNÁ JE „ZEBRÁČKA“..

Als der Ministerpräsident der Slowakei, Jan Čarnogurský, in Preßburg vor der internationalen Presse seine Vorstellung vom Zusammenleben der Tschechen und Slowaken präsentierte, sprach er von einer „Mischung aus Föderation und Konföderation“. Das gegenwärtige verfassungspolitische Modell sei für die Slowaken unbefriedigend.

Die jungen slowakischen Dolmetscherinnen, die bei den Ausländern saßen, drückten sich nicht so diplomatisch aus. „Wir Slowaken wollen unseren eigenen, unabhängigen Staat“, sagten sie unverblümt. Die Unabhängigkeit der (benachbarten) Ukraine, die diplomatische Anerkennung Kroatiens und Sloweniens, die Loslösung der baltischen Staaten – all das hat seinen Eindruck auf die Slowaken nicht verfehlt.

Eine nach Tschechen und Slowaken getrennt durchgeführte Meinungsumfrage zeigt, daß zwischen beiden Nationen fundamentale Meinungsunterschiede bestehen. So sind 67 Prozent der Slowaken, aber nur zwölf Prozent der Tschechen der Meinung, daß das „gegenwärtige System“ in der CSFR die Tschechen bevorzuge. Nur zwanzig Prozent der Slowaken, dafür aber 51 Prozent der Tschechen meinen, daß die Aufteilung in zwei unabhängige Staaten die wirtschaftliche Entwicklung stoppen oder verzögern würde.

Was Havel betrifft, so halten 70 Prozent der Tschechen, aber nur 30 Prozent der Slowaken die Politik des Staatspräsidenten für richtig. Umgekehrt lehnen nur 11 Prozent der Tschechen, dafür aber 35 Prozent der Slowaken Havel ab.

Das alles deutet auf ein stetiges Auseinanderdriften der beiden Nationen hin. Es fragt sich, ob die Tschechoslowakei, wie wir sie heute kennen, eines Tages nicht ebenso von der Geschichte eingeholt werden könnte, wie dies mit der Sowjetunion oder Jugoslawien geschah. Die Slowaken wegen ihrer Unabhängigkeitswünsche als „Faschisten“ oder „Reaktionäre“ zu diffamieren, ist unsinnig und vor allem unhistorisch. Jene westlichen Politiker und Publizisten, die sich heute für die „Einheit der Tschechoslowakei“ ins Getümmel stürzen, sollten sich daran erinnern, wie rasch im jugoslawischen und sowjetischen Fall solche Beschwörungen beim Altpapier landeten.

Dalo se předpokládat, že ve sdělovacích prostředcích oznamovaný sobotní Ples v opeře v pražském Smetanově divadle se neobejde bez incidentů. Zástupci Čs. anarchistického sdružení a Levé alternativy totiž požádali o povolení demonstrace na Václavském náměstí, jenomže po dvaceti minutách se vydali ke Smetanovu divadlu s neobvyklými zbraněmi: shnilými pomeranči, brambory a jablky. Před budovou divadla pak provolávali nepříteli slušná hesla, posedávali na chodníku a ostentativně jedli polévku a přikusovali suchý chléb. Po účastnících plesu, který se v Praze konal po více než padesáti letech, házeli vše, co měli po ruce – nakonec i květináče. Návštěvníky plesu byli především prominenti – šlechtici, diplomaté, politici, známé osobnosti finančních a průmyslových kruhů nejen od nás, ale i z Německa a Rakouska, kteří zaplatili za vstupenky opravdu horentní ceny. Jenomže hlavní organizátorka Plesu v opeře, známá americká milionářka českého původu paní Ivana Trumlová ze Zlína, věnovala čistý výtěžek na humanitní účely. Již v odpoledních hodinách prohlédli policejní pyrotechnici na žádost vedení di-

vadla budovu, ale žádnou třaskavinu nezjistili, a proto další ostrahu předali členům bezpečnostní služby firmy Pinkerton, které tomu účelu správa divadla najala. Asi dvěstěhlavý dav demonstrantů, mezi nimiž lo na policejní oddělení předvedeno pět figuroval i známý disident John Bok, byl stále agresivnější. Nedaleko divadla sice

tonů zjednal pořádek. Demonstranti byli ovšem tak agresivní, že zranili i jednoho pinkertona, který musel být s vážným zraněním převezen do nemocnice. Celkem bylo na policejní oddělení předvedeno pět osob, z toho u dvou jde o podezření z trestného činu útoku a urážky veřejného činite-

Místo květin květináče

postávalo několik policistů, ale jejich úkol byl jiný než ochrana plesu. Je přece jasné, že policie nemůže hlídkovat na každém báti, taneční zábavě či diskotéce. Policisté obcházel jako každý den a noc budovu Federálního shromáždění, další zajišťovali průjezdnost dálnice a klidný příjezd hostů. Když hlídka viděla, že situace se pinkertonům zcela vymkla z ruky a dav začal demolovat i zaparkovaná osobní vozidla, uvědomil operačního důstojníka policie v Praze 1, který po dohodě se správou pražské policie povolal na místo nepokojů jednotku rychlého zásahu. Ta brzy za pomoci pinker-

tonů zjednal pořádek. Demonstranti byli ovšem tak agresivní, že zranili i jednoho pinkertona, který musel být s vážným zraněním převezen do nemocnice. Celkem bylo na policejní oddělení předvedeno pět osob, z toho u dvou jde o podezření z trestného činu útoku a urážky veřejného činite-

BEZPRACNÝ VÝDĚLEK

O tom, že zákon přijatý demokraticky zvoleným parlamentem zakazuje vrátit Čechům a Slovákům, kteří odešli v letech 1945 až 1989 do exilu a nemají trvalé bydliště v Československu, jejich komunisty zabavený majetek, se již hodně psalo. Dokonce se v Praze ozvali někteří politici s názorem, že by měl být tento zákon v zájmu spravedlnosti zrevidován; že to snad učiní poslanci, kteří budou zvoleni v červnu 1992.

Ale – najde nyní o to, jak spravedlivá či méně spravedlivá jsou současná zákonná opatření. Jde o něco zcela jiného. O to, že platný zákon prakticky nahrává těm, kdo majetek exulantů za babku koupili. A ruku na srdce: Většina těch, kdo se tak stali hrdými majiteli rodinného domku nebo třeba „jeu“ zahrady, byli členové, ba funkcionáři komunistické strany. Konkrétně: Domek českého kameramana, který odešel v roce 1968 na Západ, koupil za 120 000 Kčs držitel legitimace s rudou hvězdou. Dnes má tento dům hodnotu zhruba tři čtvrtě milionu korun. Bude-li onen soudruh, který téměř čtvrt století bydlel skoro zadarmo,

mazaný a domek zatím – před eventuální revizí zákona o majetku exulantů – prodá, tak na tom ještě dost slušně vydělá. Je tedy nenasnadě otázka: Neměla by se učinit alespoň taková opatření, aby se soudruhovi snadno získaného majetku exulantů nemohl rychle zbavovat a nevydělával tak na zločinnosti komunistického systému vlastně dvakrát? Tehdy, když se v zabaveném majetku „uhnížděl“, a nyní, kdy se ho raději pro jistotu před jeho možným navrácením za mnohonásobně větší obnos „zbavuje“? Poslanci i okresní a obecní úřady by na tuto možnost rozhodně neměli zapomínat.

hen, müssen nach einer neuen Verordnung Windeln tragen, damit die Pferdepfel nicht mehr das Pflaster verunreinigen.

Pferde, die in St. Augustine (US-Bundesstaat Florida) Touristen durch die Straßen kutschieren, werden „umgerüstet“. Die Gäule, die in der Hochsaison 50 Pferdekutschen zie-

... TAK SE RYČKA PODARÍ!

TO SE ODEHRÁVÁ SKORO KAŽDÝ ROK PŘED VÍDEŇSKOU OPEROU, KDYŽ JE TAM PLES... NĚKDO SE STŘELIL DO ŽRAVCE (KDYŽ BYL JEŠTĚ ŽIV...)

10.2.1992

V DŮSLEDKU STÁVKY 10.2.92 BUDOU OMEZENY SPOJE AUTOBUS. LINEK PROVOZOVANÝCH ČSAD

Ozbrojená pěst Slovenska

Praha - Na jednání branných a bezpečnostních výborů se včera dostavil M. Kříženecký, aby předsedovi BBV SN Ladislavu Lisovi poskytl dopis utajovaného charakteru, který obdržel z vojenských zdrojů. Poslanec Lis navrhl, aby seznámení poslanců s obsahem dopisu a vysvětlení M. Kříženeckého bylo neveřejné. Výbory hlasováním rozhodly o vyloučení novinářů z jednání.

Jak se CSTK dozvěděla z dobře informovaných zdrojů, v textu dopisu se hovoří o vzniku Slovenské osvobozené armády (SOA) jako ozbrojené složky slovenského národa. Její úlohou by mělo být mj. dosažení samostatnosti Slovenska, k čemuž jsou vyzýváni všichni občané SR. Nabádání jsou ke shromažďování zbraní a munice, aby byli schopni na výzvu SOA bránit území a samostatnost republiky.

▲ Brutální vraždu šedesátiletého důchodce, který byl pět týdnů po své smrti nalezen 5. února 1992 mrtvým ve své bytě v Liberci, objasnili včera liberální policisté, jak pachatel vraždy byl zjištěn čtrnáctiletý učeň z Liberce, kterému byla prokázána i další rozsáhlá majetková trestná činnost.

NÁHRADA ŠKOD A BOJKOT LÉKAŘŮ

Bilance včerejší stávky veřejné autobusové dopravy

Včerejší stávka pracovníků ve veřejné silniční dopravě byla první rozsáhlou akcí tohoto druhu u nás. Dělat celkovou bilanci už nyní by bylo poněkud předčasné. Pokusme se však o malý mezináčet. Podle propočtů centrálního stávkového výboru dopraváků se do stávky zapojilo 85 % všech dopravních závodů ČSAD. V jižních, západních a severních Čechách, stejně jako na jižní Moravě, nevyjelo 80 až 90 % autobusů. Na severní Moravě a ve Slezsku 90 % a ve středních Čechách to bylo 70 %. Poněkud jiný postoj projevil Východočeši. Výzvu Nezávislého odborového svazu pracovníků veřejné silniční dopravy podpořilo a do stávky vstoupilo poněkud 6 závodů ze 14. Možná stávka zasáhla i městskou hromadnou dopravu. Výjimkou byla Praha, kde vyjely všechny spoje MHD.

Horké chvíle zažil ředitel dopravního závodu ČSAD v Ústí nad Labem. Někteří seвероčeští cestující žádali náhradu jízdného a fax z Dolu Hlubina Litvínov zase informoval o tom, že bude uplatňována náhrada škody ve výši 3 milióny korun.

Černými ovce mi pro jedny, bílými vránami pro druhé, se staly pouze dva závody ČSAD, v Chotěboři a Náchodě, které v celém rozsahu vstoupily do stávky. V těchto regionech nedošlo k výpadkům výroby ve velkých závodech díky tomu, že zaměstnanci tamních podniků použili k dopravě do zaměstnání svých automobilů, ba dokonce bicyklů. Osobitý postoj ke stávce zaujalo vedení textilního podniku Veba Broumov, které vyhlásilo, že ten, kdo se nedostaví do zaměstnání, musí absenci napravit nebo si vzít dovolenou.

Lékaři Zápaadočeského chirurgického kolegia vyhlásili na protest administrativní stávku, která se týkala všech zaměstnanců autobusové dopravy, pokud se jako stávkující dostavili k ošetření. Všem řidičům ČSAD bylo odmítnuto vydání zdravotnické dokumentace kromě případů ohrožení života.

Prázdná nástupiště i čekárny svědčily o tom, že lidé v Brně brali oznámení o konání stávky vážně. Předseda místních odborů ve veřejné dopravě včera po poledni prohlásil: »Do stávky se nám moc nechtělo, ale jinou možnost jsme neviděli. Požadujeme dořešení našich problémů a stávka není zaměřena proti lidem.« Na jižní Moravě se také neúčilo. Gymnázia v Tišnově a Ivančicích musela upustit od výuky, neboť velká většina žáků i profesorů do školy dojíždí.

Na severní Moravě a ve Slezsku stávka neochromila zcela autobusovou dopravu. Průmyslové giganty tohoto regionu nabýly vážněji ohroženy. Vítkovice připravily pro své pracovníky, kteří měli komplikace s přepravou na pracoviště, 480 lůžek a dopravu převážně části cestujících zajišťoval dopravní závod Český Těšín

Z garáží klíčovského závodu ČSAD vyjelo na své pravidelné linky všech třicet autobusových souprav. Podle sdělení ředitele tohoto závodu hlasování zaměstnanců skončilo v neprospěch stávky poměrem 18:3. Dále prohlásil, že ti řidiči, kteří nechtěli vyjet, nebudou postiženi. Z největšího autobusového nádraží v Praze včera odjelo 41 namísto 130 autobusů a z pávodních 208 sem přijelo 41.

Ministr K. Dyba včera opakoval svůj názor, že šlo o politickou stávku, a prohlásil, že v tuto chvíli pro ni nebyl žádný hospodářský důvod. Doprava podle ministra Dyby nemá větší problémy než zbytek ekonomiky a škody způsobené včerejší stávkou půjdou do několika miliard.

NESMLOUVAVĚ, ALE DŮSTOJNĚ

Situace v našich věznicích byla před listopadem 1989 krajně nepříznivá. Při zacházení s odsouzenými byly uplatňovány donucovací metody, docházelo k hrubému porušování občanských a lidských práv. Dnes již byly v České republice učiněny kroky k tomu, aby zacházení s pachateli trestných činů odpovídalo Standardním minimálním pravidlům OSN pro zacházení s vězni a Evropským vězeňským pravidlům. Vždyť cílem výkonu trestu odnětí svobody musí být rozvíjení smyslu pro zodpovědnost u odsouzených osob a jejich práva na život na svobodě. V této sféře je například dobrá spolupráce s církvemi a náboženskými společnostmi. Existuje mnoho pozitivních poznatků o jejich účinném působení na odsouzené. Uskutečňují se již také první kroky k zapojení církví na úseku postpenitenciární péče. Duchovní se pokoušejí vytvářet azylové domy pro první dny či týdny, kdy odsouzení po propuštění nejčastěji selhávají. Z vězení by neměli vycházet lidé zastrášení a ponížení státní mocí, plní nenávisti ke všemu a ke všem. Počet obviněných ve věznicích v České republice se neustále zvyšuje. K 1. lednu 1991 bylo ve vazbě 4172, k 1. červenci téhož roku to bylo již 5170 osob, což je nárůst o 23,9 procenta. Připočítáme-li k tomu ještě nedostatek soudců, prokurátorů, vyšetřovatelů, nelze se příliš divit, že kriminalita u nás podstatně vzrůstá. Proto také plán komplexního řešení výkonu trestu předpokládá vytvoření sítě devíti krajských věznic asi pro 2500 osob a 23 místních věznic s kapacitou 3500 míst.

Po stávce dohoda?

Po jednohodinové stávce strojvedoucích prvního října loňského roku, připravované a posléze odvolané stávce letových dispečerů v polovině ledna připomněli včera důrazným způsobem své požadavky i řidiči a pracovníci veřejné silniční dopravy. Autobusová nádraží osířela a zhruba 85 procent dopraváků z ČSAD v České republice odkázalo milióny cestujících na jiné dopravní prostředky.

Proč vlastně ke stávce došlo? Z prohlášení Nezávislého odborového svazu pracovníků veřejné silniční dopravy Čech a Moravy a Svazu zaměstnavatelů v dopravě v polovině ledna mj. vyplývá, že požadavky dopraváků směřují jednak k vytvoření podmínek provozu pravidelné autobusové dopravy pro letošní rok ohrožených krácením státní dotace a rozpočtu České republiky, jednak k systémovému řešení koncepčních nedostatků v dopravě vůbec. Ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR navrhlo několik opatření vedoucích ke zlepšení situace ČSAD. Šlo například o zvýšení tarifů — cen jízdného. Jeho dopad na

obyvatelstvo odboráři považovali za neúnosný. Neúnosnost tohoto kroku však zpochybnil člen dopravní komise FS V. Valtř, který tvrdil, že u žákovského jízdného bylo o zvýšení o 3 haléře na kilometr, u dělnického o 12 haléřů a u městské dopravy provozované ČSAD o 30 procent... Pokud jde o koncepci veřejné silniční dopravy, ta by měla mj. počítat s vytvořením systému koncesních dopravců, kteří by se za podpory dotací starali o dopravu na jednotlivých linkách.

I když ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR hovořil minulý týden o tom, že autobusová doprava nemá větší problémy než zbytek ekonomiky a nikdy ji žádný kolaps nehrozil, ke stávce došlo. Její škody se odhadují na více než dvě miliardy, což je částka, která se vyrovná prostředkům nutným ke splnění jejich požadavků. Ztráta, která nemusela být. Další, skutečně reprezentativní jednání představitelů státní správy, kterých se problémy nejen autobusové, ale i železniční dopravy týkají, se uskuteční tento čtvrtek. Připije ke shodě obou stran, nebo se bude včeražek opakovat 6. dubna, na kdy je avizována generální stávka dopravců?

LEN 3 HALÉŘI Z PŘÍ 10KM /
(TAM 1 ZPĚT 20KM) TO DĚLA
"ZANEDBATELNÝCH" 120Kčs.
HĚSÍENÉ!!! (ZÁCI) - U DELNÁSU
4x TOLIK... BEZ KOMENTÁŘE!
↑ ZHRAK ASI MYSLÍ?

Legenda mezi českými hudebníky, klavírista Rudolf Firkušný, jehož neopakovatelným uměním jsme se mohli po desítkách let odmíky potěšit až po sametové revoluci, se dnes dožívá osmdesátky. Svou dráhu začínal jako záračné dítě: v pěti letech zaujal L. Janáčka a stal se jeho žákem, v jedenácti hrál ve Vídni s orchestrem klavírní koncerty Mozartovy a Beethovenovy. V Praze na mistrovské škole studoval u prof. V. Kurze a skladbu u Josefa Suka. Brzy se stal světově uznávaným interpretem a už 13. 11. 1935 poprvé vystoupil s Českou filharmonií. Okupace ČSR zastihla Firkušného v Paříži, odkud odešel do USA. Hned po válce koncertoval na prvním Pražském jara 1946. S nástupem totalitní odmítl doma vystupovat — i když sem občas zjížděl do rodných Napajedel — a věnoval se velkolepé dráze světového sólisty i pedagogické činnosti na Juilliard School v New Yorku, kde trvale žije. Po listopadu 1989 se vrátil, záznam jeho koncertu s ČF vydal Supraphon. Naše fotografie přibližuje jubilanta při jeho poslední pražské návštěvě 11. října loňského roku ve Smetanově síni opět s filharmonií za řízení R. Kubelíka. R. Firkušnému přejeme nadále jeho neuvěřitelnou fyzickou kondici a svěžest, nám pak ještě hodně setkání s jeho mistrovským interpretačním uměním.

Rudolf Firkušný.

Pokud občas nahlédnete do statistiky světového obchodu, pak zjistíte, že nejvíce ne-
něz se natočí jen kolem ropy a cestovního
ruchu, ale tradičně i kolem zbraní. Ani
Československo nebylo v minulých letech
v tomto směru za předními světovými do-
davatelí příliš pozadu. Čas však nelze za-
stavit a změny na mezinárodní politické
scéně a posléze i u nás s sebou zákonitě při-
nesly požadavek tuto
výrobu omezit. Postup-
ně dochází ke konver-
zi zbrojní produkce,
její následky pocítují
více slovenští než čeští výrobci. Vzhledem
k tomu, že některá, byť dobře míněná, pro-
hlášení našich politiků poněkud předběhla
možnosti čs. ekonomiky, mnoha lidí u nás
i v zahraničí se dost nemile dotkla zpráva,
že Československo bude exportovat tanky
právě do jedné z krizových oblastí — kon-
krétně do Sýrie. Tento fakt ještě podtrhlo
zadržení německé lodě i zadržení dánského
plavidla s našimi tanky na palubě.

Verzejnost může být pobouřena, ale od-
borníci vědí, že se zbraněmi kšeftuje kde-
kdo včetně těch, kdo nás kritizují nejvíce.
Obchodovat se zbraněmi budeme i my, jde
o to, aby se to dělo v rozumné a regulova-
telné míře. Je však třeba vědět, kam by-

Globální strategové OH

Československá zahraniční politika a její odevza ve světě v na-
stávající volební kampani jsou určité jednou z těch věcí, se
kterou se Občanské hnutí bude snažit blysknout před voliči. Je to
docela pochopitelné v hnutí, jehož předseda je ministrem zahra-
ničí. Jeho aktivita venku je dostatečně známá - Dientsbierův plán
zajišťuje vejdě do dějin diplomacie sklonku našeho poúnového sto-
letí a až dostane své místo v učebních dějepisu, pomalu vytlačí
z mysli žáků vědomosti méně podstatné.

Zahraňní politika je tedy největší aktivitou OH. K velkým za-
hraňním iniciativám patří i velký tým mozků, který bude
pomáhat při velkém díle.

Jedním z mozkového týmu OH je pan Werner Herold, který dá-
vá své invazy k dispozici členům bulletinu OH. Začíná ka-
tasrofickým scénářem: „Jestliže se rozpadne Československo,
bude v Evropě o jednu soustavu státních hranic, která ztratí svou
autoritu, více. To by podporovalo i rozpad sousedních států.“ Za-
jímavé zjištění. Marne členář párdá po sousedním státě, který by
se mohl v této době rozpadnout. Německo? Pravý opak! Rakous-
ko? Už se stalo v roce osmnáctém. Maďarsko? Také již dávno to-
mu. O Ukrajině jsme zatím neslyšeli, že by měla chut se rozpadat,
a v Polsku bylo národnostní odštěp účinně zadrženo již po druhé
světové válce, kdy česká menšina byla z Kladska odsunuta záro-
veš s Němci.

Ale nechme se unést sněním pana Herolda o rozpadu Česko-
slovenska a okolí - mohli bychom totiž přijít o zajímavý díledek
tohoto rozpadu. Co bude následovat? Hrozba islámské potopy,
která po více než tisíc letech opět zaplaví Evropu. „Islámský svět
spojuje hlavně jeho společná nenávisť vůči těm arogantním hlu-
pákům z vltých a studených severních zemí, kde je víc vody než
nafty.“ Doufáme, že bulletin OH se dostane včas do západní Ev-
ropy, která si uvědomí toto nebezpečí, a Rada Evropy založí ce-
nu Pipina Krátkého. (Pozn. - Francouzský panovník, který vyká-
zal islám z Evropy již ve století devátém.) Prvním kandidátem na
tuto cenu by mohl být pan Werner Herold.

„A zbytek světa?“ pokračuje pan Herold. „Čína bude blíží
islámu a její komunistická gerontokracie vytvoří most ke zbytku
komunismu, tedy ke Kubě i k moskevským pučistům z 19. srpna
1991. Japonsko se - bohužel - snadněji přimkne k Asii než k Ame-
rice. V nastávající rvačce o Antarkidu se uplatní jižní Amerika
a s ní ještě jednou zbytek komunismu: islám pak nancijóše pro-
sířednictvím tohoto zbytku.“

Kde jsme už četli něco podobného? Ve Svejkově přece. „Může
být, že nás v případě války s Tureckem Němci napadnou, poné-
vadž Němci a Turci drží dohromady. Jsou to takový potvory, že
jim není v světě rovno.“ Měteme se však spojí s Francií, která má
od 71. roku spadeno na Německo. A už to půjde. Válka bude, víc
vám neřeknu.“

Po přečtení staří jednoho ze siralégh OH pak není divu, že i po-
litický tajemník J. Dientsbiera, pan Jan Vild, se v tomto čísle bul-
letinu zabírá otázkou: „Které přátele byste si chtěli vzít s sebou
na pustý ostrov?“ Vábec se mu nevíme.

Cím menší hnutí, tím větší prnutí.

„Praha je moc krásná, úplně jsem se
do ní zamilovala.“ říká mladá Ameri-
čanka Karen, která navštívila naše hlav-
ní město od listopadové revoluce už po-
čtvrté a určitě ne naposled. Její hezký
vztah k našemu městu je natolik pevný,
že ho naštěstí nemohou ohrozit ani ta-
kové vady na kráse, jako je nepoctivost
a okrádání, kterému jsou u nás zahra-
niční turisté vystaveni téměř na každém
kroku. Právě s jejími přáteli jsme si
v listopadu ověřovali, jak to s tou pocti-
vostí vypadá, u personálu bistra Slovan-
ského domu. Zkouška, při které jsme tak
trochu suplovali Českou obchodní in-
spekci, dopadla podle očekávání — pře-
dražení konzumace dělalo přes 180 ko-
run. Kontrolu jsme za pomoci dalších
ochotných Američanů v krátké době
zopakovali s podobným výsledkem.

Chtěli jsme si do třetice všeho dobrého
či zlého ověřit, do jaké míry byla ná-
pravná opatření, učiněná vedením Slo-
vanského domu, účinná, a tak jsme se

do Slovanského domu vydali po více než
dvou měsících znovu — tentokrát niko-
liv do bistra, ale do restaurace. Karen
se svou přítelkyní Liz nám byly při to-
to «comebacku» rády nápomocny.

Smutný »comeback«

Od letošního roku jsou provozovny Slo-
vanského domu v nájmu soukromníků.
Jak se ukázalo, tak se tato změna —
alespoň v této restauraci — na pocti-
vost příliš nepromítla. Prvním signá-
lem toho, že naše návštěva nebude zby-
tečná, bylo, že obsluhující číšník se
nechtělžovat nabídnout fideiní listek. Vý-
sledný účet naše podezření potvrdil —
ani jediná jeho položka se neztotožňo-
vala s cenami utajovaného listku. Účtu-
jící vrchní R. Kurdějovský, od něhož jsme

žádali vysvětlení, jen nevěřícně kroutil
hlavou. Vypadalo to, že sám nemohl po-
chopit, jak k těm cenám přišel — rozdíl
v účtu totiž dělal — samozřejmě v jeho
prospěch — 74 korun! Majitele, pana
Miroslava Týce, se nám ani zaměšnan-
cům Slovanky nepodařilo nikde schnat,
a tak jsme se se svými čerstvými zku-
šenostmi svěřili paní provozní J. Fran-
kové. Ta nás poněkud šokovala tvrze-
ním, že nemůžeme od nich po měsíčním
provozu žádat žádné záruky, čímž měla
na mysli, že umravnění personálu chce
svůj čas. V jednom jsme se ale shodli —
že okrádání cizinců v restauračních za-
řízeních dělá našemu městu ve světě
jen ostudu. A Slovanský dům? Ten, jak
se zdá, nezůstává své špatné pověsti nic
dlužen. Kdyby to bylo v naší moci, radili
bychom každému ze zahraničních ná-
vštěvníků, aby se mu širokým obloukem
vyhnul. Naše trojnásobná zkušenost na-
povídá, že je tu cosi prohnitého...

chom zbraně dodávat neměli.

Jinou otázkou je, zda se daří s pomocí
federální pokladny zbrojní výrobu tlumit
a přeměňovat na výrobu civilní. To měl
zjistit ministr hospodářství ČSFR V. Dlouhý

při své nedávné návštěvě v Tesle Liptovský
Hrádok a Turčianských strojárnách Martin.
Zda se mu to podařilo, nevíme, ale V. Dlou-
hý mj. prohlásil, že nelze dovolit, aby na
jedné straně státní rozpočet poskytoval po-

moc konverzním projektům na civilní vý-
robu a na druhé straně aby dále pokračo-
vala neefektivní zbrojní produkce...

Jistě by bylo neptíjemné, kdyby tanky do
Sýrie stát ještě dovoval.

Tentokrát jsme nakupovali v supermarketu Fanda

Hned po příchodu do supermarketu jsme zjistili, že majitelé »Fandy«, pánové Von-dráček, Novák a dr. Reček, myslí na všechno. Kromě prodáváček korzovali budovou i černí šerifové, pro všechny případy vybaveni obušký. Počet prodáváček a ostrahy nás nejdříve trochu zarazil, ale plán zněl jasně — během 115 minut, stejně jako před nedávnem v Kotvě a v Bílé labuti, vyzkoušet pozornost obsluhujících a porovnat ji s »bdělostí« v obchodních domech.

Na rozdíl od minulých nákupů za pět prstů, kdy jsme si zkusili vybavit šatník a interiér bytu, vedly nejprve naše kroky do oddělení potravin v přízemí. Za několik minut jsme byli vybaveni slušným zbožím na malý piknik — láhev červeného šampaňského, slunečnicové máslo, dvojce očka a pikantní losos zmizely bez povšimnutí přesilovky hlídačů v naší nákupní tašce. Pokladnou jsme projeli se dvěma dalmánky v košíku, o něž jsme se po zaplacení rozdělili se sympatickým jezevčíkem u vchodu. Pravděpodobně nebyl služební, neboť o nabídku neprojevil zájem, nás ovšem posílily na cestu do prvního patra.

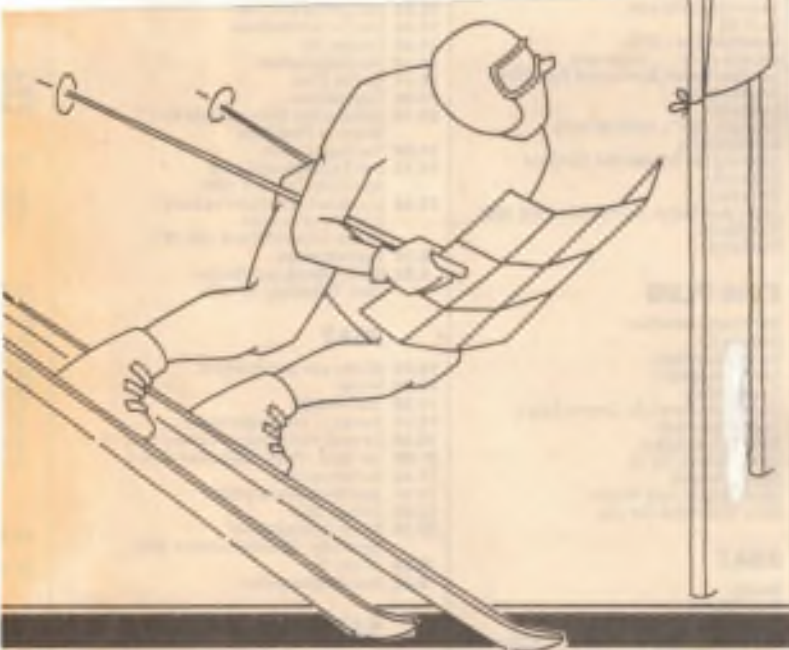
Důmyslné rozdělení prodejní plochy na uzavřená oddělení jako by říkalo: »Tady vám už pšenka nepokvete.« Ale kvetla. V těsné blízkosti přísně vyhlížejšího černě oděného »bděče« jsme si vybrali z nabídky kovralových běhounů, avšak ouha, do tašky se nevešel. Co s ním? Nezbylo než riskovat. S kobercem přes rameno a vyzývavou cedulí (šíře 200 cm, cena 340 Kčs) jsme odkráčeli. Prostěradlo se do tašky vejde. A stalo se. Vešel se i skleněný džbán, v oddělení hraček přibyla krojovaná

panenka a dalekohled s kompasem, který by spíš potřebovaly přihlížejší prodáváčky.

Rozčarování netečnosti personálu prvního patra supermarketu a s přáním, aby nás už konečně přistihli, jsme se zmocnili elektrické lampy stojící na pultu. Její stínidlo se totiž obzvlášť hodilo k sektu zn. Bohemia. S kobercem, lampou v ruce a napěchovanou kabelou demonstračně navazujeme rozhovor s prodáváčem. Na dotaz po kanceláři ředitele sice úslužně odpověděl, ale zřejmě by nezaregistroval, ani kdybychom odcházeli s pouliční lampou. Jediný, kdo reagoval, byl náš přítel jezevčík, stále ještě přivázaný u vchodu, ale i jeho pozornost odhláskala psi slečna neznámé rasy. Na rozdíl od ostrahy supermarketu měl na malé povyrazení právo.

O právech a povinnostech prodáváčů nás informovala paní ředitelka ing. R. Falková. Kupodivu nespustila bandurskou, její uvítání bylo milé a korektní. Chtěli jsme ji pozvat na plánovaný piknik, což odmítla. Místo debužirování začala inventura nákupu. Suma sumárum: bez 12 korun za tisíc. Připsali jsme ji do »zlodějského zápisníku« pod čísel z OD Kotva (1387,30 Kčs) a OD Bílé labuť (1298,50 Kčs). Toto pro statistické účely nepraktické číslo budeme muset zaokrouhlit. Kde? To čtenářům, a jak úporně doufáme nejen jim, napovídá záběr do míst, která hodláme navštívit v době nejbližší.

Prodáváči, ostraha a vážení zákazníci těchto nákupních prostor, věříme, že nám zlodějský seriál pomůžete ukončit v příští akci. Jediné, čeho dosáhneme dalším úspěchem při bezplatném nakupování, bude totiž rostoucí podezření veřejnosti, že v uvedeném oboru nejsme začátečníky. A to by nás mrzelo.

Policie pracovala dobře

[mi]: V minulém roce bylo v České republice zaznamenáno 282 998 restných činů. Vzhledem k početným stavům a technice, kterou měla policie k dispozici, pracovala v roce 1991 při objasňování násilných trestných činů spáchaných v České republice podstatně efektivněji než v roce 1990, řekl včera novinářům její ředitel plk. dr. F. Zelenický. Dále uvedl, že v roce 1991 bylo spácháno o 903 násilných trestných činů více než v roce 1990, celkem 18 715. Jejich objasněnost byla v podstatě stejná jako v roce 1990, tedy 71 procent. V loňském roce bylo v ČR spácháno 194 vražd, jejichž objasněnost dosáhla 89,7 procent.

ZLOČINCI PRACOVALI TAKÉ DOBRĚ...

Rozčarovaný Neubauer

BONN: Německý kancléř H. Kohl se ve středu setkal v Bonnu s představitelem Sudetoněmeckého krajanského sdružení F. Neubauerem. V rozhovoru pro Frankfurter Allgemeine, který Neubauer poskytl zřejmě po setkání s Kohlem, šéf sudetských Němců vyjadřuje »rozčarování, že kancléř navzdory svým slibům nemohl prosadit, aby se zastavila privatizace majetku vyvlastněného po vyhnání Němců v letech 1945 a 1948«. Toto vyjádření je faktickou kritikou jak německé vlády, tak i bavorské Křesťanskosociální unie (CSU), že se nepodařilo vůči ČSFR dosáhnout v této záležitosti výsledků odpovídajících požadavkům sudetských Němců. Neubauer současně označuje privatizaci bývalého sudetoněmeckého majetku za »provokaci« čs. vlády.

ŽIŽKOVSKÁ SLOTA: ODSUPTÉ, MINISTŘE!

Procházel jsem tuhle svou milovanou čtvrtí Žižkovem a s hrůzou jsem si uvědomil, že je prakticky vydaný všanc každému nepříteli: zbraně z místního Vojenského historického muzea na obranu nestačí. Vojáky jsem mohl spočítat na prstech a ti, co jsem je potkal v hospodě, byli zjevně demoralizovaní a neschopní boje. Zádám Vás, pane ministře obrany, abyste odstoupil. Co jsem viděl, to jsem viděl, a Vy se jenom vykrucujete, když utajujete rozmístění vojsk a vůbec neuvádíte, jaké procento letectva, dělostřelectva a jiných moderních zbraní připadá na Žižkov. Ani nezkoušejte ohánět se vojenskou doktrínou, tu jste beztak vypracoval podle přání nějaké velmoci.

RODIŠE NOVÁ REPUBLIKA!

Za ochabujícího zájmu veřejnosti i sdělovacích prostředků probíhá v jižních Čechách tragikomický pokus zúčtovat pomocí komunistického práva s bolševickými zločinci nedávné doby. Tábor zkrátka není Norimberk a zločinci vystupující před tribunálem připomínají své předchůdce pouze tvrzením, že oni za nic nemohou a jen plnili příkazy nadřízených. Jiná je duševní pohoda obžalovaných. Podle míry otrlosti a zřejmě i informovanosti o tom, jak causa dopadne, vystupují klidně, rozvážně, netečně a suverénně s mírnou dávkou známé arogance nepostižitelných vyšetřovatelů. Za svědeckou ohradkou se vystřídal plejáda funkcionářů doby minulé i současné, v případě pana Dubčka svědčil před tribunálem schizofrenní symbol obou etap. Jistá rozpolcenost byla patrná již při nástupu šéfa FS na scénu, kdy se neomylně hmul za předsednický stůl a teprve po chvíli si uvědomil, že tady, zcela výji-

Svědectví a pravda

mečně, nepředsedá, a s úsměvem se vrátil do ohrádky. Největší dosavadní hvězdou před soudní stolicí byl však soudruh Jakeš. S nenapodobitelným výrazem ve tváři, specifickou dikcí a obsahem své promluvy vrátil přítomné do doby, kdy se pěstovaly bojler a Zagorová byla hodná holka. Vlastní obsah výpovědi pána, který by měl být v právním státě uchopen za límeček a posazen ke třem výtečníkům na lavici obžalovaných, byl nudný a vcelku nezajímavý. To, že nic nechápal kdysi a nepochopil ani dnes, je naopak pochopitelnou a jedinou kvalifikací na nejvyšší post v aparátu KSČ. Jedno tvrzení však mělo význam zcela zásadní. Prohlásil zde před mnoha svědky, že během roku 89 jednalo vedení KSČ zcela vážně s Obrodou o postoupení žezla a vlády. To je skutečnost, které se doposud

bývalí funkcionáři Obrody zuby nehty bránili a kterou se úporně snažili zamést pod kobližku. Nepřítomnost i fakt, že celé toto obskurní sdružení iniciovala, vytvořila a řídila Státní bezpečnost. Jestliže se pak špičky Obrody přesunuly plánovitě do Lidového domu a posílily tak aparát ČSSD (b), zapadá tato skutečnost beze zbytku do připravovaného scénáře přeměny krvavého bolševického kabátu v prozatím čisté roucho sociální demokracie. Geniální řečník v ohradce vysvětlil zároveň, proč se lídři Obrody tak vehementně bránili poukazům na oficiálnost svých styků s elitou KSČ. Při vědomí úlohy, kterou sehrála organizace stejného jména v armádě a bezpečnosti, nabývá pak tato zdánlivá politická marginálie obldných ry-

sů akce Křín a podobných šaršad StB. Zároveň si při pohledu na pana Jakeše znovu uvědomíme, jak chytré a nenápadně realizovali komunisté přesun do předem připravených pozic. Obrození a napravení správně postřehli, že ČSSD je pro ně kořistištěm, kde nemají konkurenci. Sám jsem byl svědkem toho, jak se výbory strany prof. Horáka po první schůzi vzdávaly výřečnosti a prořetlosti nově příchozích posil. Zvládl-li totiž někdo mezi stařešiny s jakešovskou invencí pouhý zápis schůze, rázem se stal přinejmenším jednatelem.

Táborské svědectví bývalého nejvyššího komunisty - myslím toho z konce osmdesátých let - se stalo nejen zábavným číslem v mozaice výpovědí, ale i krokem k objasnění skutečného průběhu sametové revoluce. Dodatečně zprůhledňuje politické machinace, kterým jsme tak nepřipraveně naletěli a nad nimiž příští generace jen ironicky zakroutí hlavou.

● Bavorako si začíná stěžovat na nekonečnou zaměstnanost pracovníků z východoevropských států. Zejména práce poskytovaná bez řádného povolení československým občanům doléhá negativně na pracovní trh v Horních Frankách.

MAJÍ PRÁVO - ČESKÝ ZASTARBAJTE! TADY! NAKAZÍ DENNĚ 42 MLD. ZA 7-8 M/NOB. 16. BEZ ROZJISTĚNÍ...

že Metternich a Thonetova díla se mu natolik zalíbila, že ho pozval do Vídně. Poskytl mu navíc velkou finanční podporu, takže si Misir mohl v hlavním městě mocnářství odevít prakticky ihned vlastní „filialku“. Thonetova tvůrčí inven-

ce a podnikatelský duch přinášely neustále něco nového, takže měl brzy nové dílny nejen ve Vídni, ale i v jiných zemích. V roce 1865 už prodal 150 tisíc kusů nábytku, jeho výrobky se žádaly do nejchudších slechických sídel i do měšťanských domů středních vrstev.

I když dělal nábytek nejraději druhu, nemrtelnost mu přinesla zídle, sestávající ze šesti dřevěných dílů, deseti šroubků a dvou matek, kterou si mohl zákazník doma sám složit. Slavnou „thonetku“ si už před 100 lety mohl dovolit prakticky kdokoliv - výrobce za ní chtěl pouhých šest marek. Dnes se jeho zídle v katalogích nabízejí minimálně za 500 marek! Jméno je jiné, zejména je-li podloženo kvalitou a pohodl-

Mark, nebo Twain?

Kde byste hledali v lexikonu jméno amerického spisovatele Marka Twaina? Pláme se je - nom proto, že se většinou hledá pod „T“ v předsvědčení, že Mark je křesťanské jméno. Zní to přece zcela přesvědčivě!

Ale není tomu tak. „Mark Twain“ vytkovali námořníci na lodi při měření hloubky v amerických vodách. Znamenalo to, že je dostatek vody pro bezpečnou plavbu. Bylo nepsaným pravidlem a povinností zopakovat heslo několikrát. Spisovatel, který se ve skutečnosti jmenoval Samuel Landhorne Clemens, si později tento vělice zvůně znejší pokřik vybral jako pseudonym - také jako připomínku toho, že v mládí pracoval na řece jako loďník. A tak autora Toma Sawyera bychom správně měli hledat ve slovnících pod hesly, začínajícími na „M“...

■ „Situace v Ulsteru je tak neuvěřitelně složitá a komplikovaná, že dokonce i československé státoprávní problémy jsou proti ní dětskou hrou.“

(televizní komentář, Události, komentáře 11. února 1992)

▲ Helelo vkladat knížky nechťel říct ítem, neznámým mužům, které si pozval v noci na sídlo domu, J. B. z Dobré (okres Frydek-Místek). Ti ho napadli, zlo- milí mu lýtkovou kost a oba kotníky, a odnesli z bytu lup za 21 tisíc korun

Víte, že... Je tyrolský klobouk tyrolský?

V obecném podvědomí lidí vytváří tyrolský klobouk nezměnitelný „image“ lidí z podhůří Alp. Jeho původ ale leží poněkud stranou, v Horním Bavorsku, kde byl a je neodmyslitelnou součástí lidového kroje.

Klobouk zelené barvy se může nosit se stříškou zvednutou i spuštěnou, kolem dokola musí mít stuhu. U žen je barva stuhy světlá, zatímco u mužů tmavá až černá, při slavnostních příležitostech se používá zlatá šňítka a k ní chochol. Nezadané dívky si dodnes nasazují v Bavorsku tzv. partu, čepček, a první skutečný „tyroláček“ dostávají od svého ženicha těsně před svatbou. To přijdou snoubenci do kloboučnické dílny a vybírají si tak dlouho, až najdou tu pravou pokrývku hlavy. Dnes se sice většina klobouků vyrábí stroje, ale stále ještě můžete natrefit na ruční formují, lisují i potírají kloboučky na míru a podle přání zákazníka. Teprve takto vyrobený klobouk je ten pravý „tyrolský“ - můžete v něm bez obav chodit v dešti, ve sněhu, podřít si svůj tvar, i když si ho přislednete...

Ale proč je tedy klobouk tyrolský, když je z Bavor? Tyrolští ho od nich převzali, proslavili a rozšířili po celém světě jako ideální turistickou pokrývku hlavy.

Kdo byl král nábytku Thonet?

Přirozeně to byl mistrný tvůrce dodnes používaných židlí z ohýbaného dřeva. Jeho plné jméno znělo Michael Thonet a jeho kariéra zavání lehké pohádkou.

Svou skromnou dílnu měl na malé ušedlosti nedaleko Koblence v Boppardu. Sem se náhodou zatonul v roce 1841 při jedné vyjíždce sám kni-

uveden jeho patent, jímž je speciální kateř, kterým lze léčit zúžení středních cév bez chirurgického zákroku.

Der deutsche Zweierbob - der dritte Mann ist der Berater aus dem Westen!

Vynález českého kardiologa

[r]: Z Oklahomy v USA přicestoval do staré vlasti MUDr. Jan Voda, přední český kardiolog, který chce jako sponzor pomoci fotbalistům a hokejistům SPK Hradec Králové. Ve východočeské metropoli se zdrží týden. Tento vynikající 48letý kardiolog, který má v Oklahomě soukromou praxi, absolvoval na univerzitě v Chicagu dvouletý program a v Kalifornii se věnoval radiokardiologii a výzkumu. Po příletu prozradil, že nedávno byl na americký trh

16. SLOVENSKÁ SRÁČE? PLATI TO I PRO

Sedá eminence promluvila

Exnáměstak federálního ministra vnitra CSSR, devětapadesátiletý důchodce O. Sedlák stannul včera jako svědek před senátem vyššího vojenského soudu, aby hovořil o skartačních některých materiálu StB v prosinci 1989.

»Byl to generál Lorenc, který mě upozornil, že se připravuje důležitá „šifra“ pro kraje obsahující tzv. skartační rozkaz,« řekl svědek a pokračoval: »Požádal mě, abych ji v jeho nepřítomnosti podepsal. Tato praxe nebyla ničím neobvyklým, ostatně měl jsem podpisové právo. Když mně pracovnice Lorencova sekretariátu šifru přinesla, už se nepamatuji, kdo ji doprovázel, mechanicky jsem ji přelétl, ničeho zvláštního jsem si nevšiml a podepsal jsem. Že jsem vlastně podepsal skartační rozkaz, jsem se dozvěděl až z Televizních novin.« Škoda že ing. Lorenc včera neuvedl, kdo skartační rozkaz vypracoval. Ostatně senát, prokurátor ani obhájci se ho na to nezptali. O. Sedlák dále řekl, že XIII. oddělení ÚV KSČ bylo velmi aktivní. Pokud byl na poradách FMV přítomen jeho zaměstnanec, tlumočil stanovisko, které někdy odpovídalo, někdy ne. Ale autoritativní bylo. »Také měla vlivu na kádrovou práci FMV XIII. oddělení byla značná,« pokračoval O. Sedlák. Soud několikrát konstatoval rozpory ve výpovědích svědka, které učinil v přípravém řízení, a tím, co vypověděl před senátem. O. Sedlák zdůraznil správnost své současné výpovědi a rozpory vysvětlil nedostatkem v přípravém řízení, neboť jak uvedl, 28. 12. 1989 odešel z úřadu a od 1. 1. 1990 byl uvolněn ze služeb ministerstva vnitra.

Druhým svědkem včerejšího dne byl částečně invalidní důchodce a nezaměstnaný R. Hegenbart, bývalý vedoucí pověstného a všemocného XIII. oddělení ÚV KSČ,

kteří řídilo státní administrativu a podléhala mu generální prokuratura, Nejvyšší soud, Státní arbitráž, advokacie, MNO, FMV, Kancelář prezidenta a předsedy vlády. R. Hegenbart, šedá eminence představitelů totalitního režimu, předstoupil před soud s pečlivě připravenými asi 50 stranami písemného materiálu, v němž hovořil o všem jiném, než o tom, co zajímalo soud. Před sedá senátu plk. JUDr. J. Bernát byl dlouho trpělivý a snažil se, aby svědek hovořil k věci. Nakonec požádal R. Hegenbarta, aby písemný materiál raději předal soudu, což také on po zaprotokolování učinil. Na další dotazy senátu odpovídal svědek velmi vyhýbavě, nekonkrétně a ukázal se jako masový demagogický řečník. Také on, jako již četní svědkové předtím, za nic nemůže, to vše ti druzí. Nakonec pod tlakem předložených materiálů musel přiznat, že v doprovodu ministrů vnitra CSSR a ČR Kincia a Jirečka a generálního prokurátora ČSSR dr. Pješčaka navštívil Václavské náměstí v době Mjnové demonstrace a viděl použití vodních děl a obušků.

Podvedený špión

MNICHOV: Jeden západoněmecký občan šel ve svém frankofilství tak daleko, že se nechal napálit východními Němci. V domněnku, že pracuje pro francouzskou rozvědku, aby přispěl k postlení německo-francouzského přátelství, byl 30 let agentem východoněmecké Stasi. Podvedený agent, který sbíral informace v bavorských politických kruzích a v německé zpravodajské službě, byl východním Němcům tak užitečný, že pro něho v roce 1987 v Rakousku uspořádali večírek na oslavu jeho 75. narozenin.

Součástí celé »komedie« bylo i tajné slavnostní shromáždění, které v roce 1985 ve Švýcarsku uspořádalo východoberlínské ministerstvo státní bezpečnosti, nenáviděná Stasi, a na němž byl nejmenovaný agent vyznamenan »francouzským Řádem čestné legie«. Podle listu Süddeutsche Zeitung o pádu východoněmeckého režimu v roce 1989 novináři v sídle Stasi v Lipsku našli 22 svazků plných informací tohoto podvedeného špióna, který je znám pouze pod krycím jménem »Schwarz«. Pokud ještě žije, své 80. narozeniny oslaví v září.

Aktivist der ersten Stunde

Der frühere ranghohe DDR-Funktionär und prägende Politiker in vierzig Jahren SED-Staat, Hermann Axen, ist tot. Axen starb am Samstag in Berlin im Alter von 75 Jahren.

Noch im September 1989 nannte Axen die DDR „Bollwerk des Sozialismus“. Während Tausende dem „Sozialismus in den Farben der DDR“ ade sagten, wollte er diesen Staat „vorwärts zu lichten Höhen führen“. Zum Flüchtlingsstrom sagte er: „Unsere sozialistische Heimat ist die Heimstatt des Friedens, der sozialen Sicherheit und Geborgenheit, in der ein jeder gebraucht wird und jeder die Möglichkeit hat, sich zu verwirklichen.“

Im revolutionären DDR-Herbst war Axen in Moskau zur Augenoperation. Als er zurückkam, wurde er verhaftet, im Februar 1990 wegen angegriffener Gesundheit freigelassen.

Seit 1986 war Axen im SED-Politbüro für „internationale Verbindungen“ zuständig und damit der Außenpolitiker im DDR-Führungszirkel. Er empfing ausländische Delegationen, hielt Kontakte zu kommunistischen Parteien und reiste in nichtsozialistische Länder. Der Sohn eines jüdischen Angestellten, am 8. März 1916 in Leipzig geboren, war einer der wichtigsten Berater des SED-Generalsekretärs Erich Honecker.

Axen war ein antifaschistischer Widerstandskämpfer. Schon als Schüler kam der Jungkommunist mit den Nazis in Konflikt. 1935 zu drei Jahren Zuchthaus verurteilt, setzte er sich dann nach Paris ab, wurde 1940 in Vernet interniert. Die Vichy-Regierung überstellte ihn der Gestapo, die

ihn ins NS-Vernichtungslager Auschwitz brachte. Als dort Sowjettruppen anrückten, kam er mit anderen Überlebenden ins KZ Buchenwald bei Weimar, wo ihn die Amerikaner 1945 befreiten.

Der „Aktivist der ersten Stunde“ war nach 1945 Sekretär für Propaganda des SED-gelenkten Jugendverbandes FDJ, wurde 1950 Mitglied des SED-Zentralkomitees, Chefredakteur des Zentralorgans „Neues Deutschland“ (1956–66), 1963 Kandidat, 1970 Mitglied des Politbüros.

Der SED-Außenpolitiker besuchte 1985 die Bundesrepublik; Kanzleramtsminister Wolfgang Schäuble (CDU) und Außenminister Hans-Dietrich Genscher (FDP) empfingen ihn. 1987 hatte er einen großen Auftritt in Washington. Den Amerikanern sagte der im Westen stets als „Faik“ Eingestufte, sie sollten ihren „Freiheitsbegriff“ für sich behalten. Er ging auf Distanz zu Gorbatschows Perestroika-Plänen. Dessen Umbau sei „keine Exportware, kein Modell“.

Axen unterzeichnete 1987 das SPD-SED-Grundsatzpapier, das der SPD im Westen Vorwürfe einbrachte, auf das sich aber DDR-Bürgerbewegte stets beriefen: „Die offene Diskussion über den Wettbewerb der Systeme, ihre Erfolge und Mißerfolge, Vorzüge und Nachteile, muß innerhalb jedes Systems möglich sein.“

In Haft kam der mit Orden und Ehrenbezeugungen überhäufte Axen nach der DDR-Wende. Ihm wurde vorgeworfen, fürs Privathaus auf Darß (Kosten 4,5 Millionen DDR-Mark) staatliche Bauarbeiter abgezogen zu haben.

Vlastizrada promlčena!

Praha (rob) - Trestného činu vlastizrady se dopustili podle usnesení vyšetřovatele Správy federálního policejního sboru pro vyšetřování V. Bítak, M. Jakš, K. Hoffmann, J. Lenárt, Z. Mlýnář a ostatní političtí činitelé srpna 1968. Trestného činu se dopustili v souvislosti s invazí vojsk bývalé Varšavské smlouvy do Československa. Podle vyjádření tiskového mluvčího FMV M. Fendrycha je trestní stíhání těchto osob nepřipustné z důvodu promlčení tohoto trestného činu. Vlastizrady se dále dopustili podle vyjádření vyšetřovatele A. Indra, M. Džur, D. Kolder, V. Šal-govič, O. Švestka. I u těch je trestní stíhání bezpředmětné. Výše jmenovaní již zemřeli. Starší prokurátor GP ČSFR má možnost tato usnesení přezkoumat ve lhůtě 15 dní s tím, že trestné činy buď potvrdí, zamítne, nebo nahradí vlastním stanoviskem.

NEJDE O TOHO BOLSEVIKA, ALE ZDEJŠÍ VEDYCKY OZNACÍ OSOBU ŽIDOVSKÉHO PŮVODU... NEBEKLOU ALE: KOHL, SYN KATOLICKÝCH DODIČŮ, WEIZSÄCKER - SYN EVANGELICKÝCH DODIČŮ, ALE NEPŘEVEDOU ŽÁDNÉ RASISTICKÉ SPRÁVCE, ABY SI NEPOTVŮRILI... TAK VYCHOVÁVÁJÍ NOVOU GENERACI K RASISMU...

Ihned viditelně štíhlejší vzhled

Pouze Kčs
399,-

s WAIST AWAY
pasem

Rückhalt für NS-Verbrecher

Der in Stuttgart vor Gericht stehende Joseph Schwammberger, angeklagt wegen Mordes in zwölf Fällen und wegen Beihilfe zum Mord an Tausenden KZ-Häftlingen, wird in der niedersächsischen Kreisstadt Rotenburg an der Wümme wie ein Held verehrt. Dort, in der Großen Straße 47a, hat die „Stille Hilfe für Kriegsgefangene und Internierte e. V.“ ihren Sitz.

Der als gemeinnützig anerkannte Verein, gegründet von Helene Elisabeth Prinzessin von Isenburg, betreut seit mehr als 40 Jahren Häftlinge, die wegen schwerster Nazi-Verbrechen angeklagt oder verurteilt wurden. Mit beträchtlichen Mitteln, die der Verein auf sechs Konten sammelt, leistet er ihnen und ihren Angehörigen materielle Hilfe, schickt Pakete und Schecks und bemüht sich um Haftentlastung, Haftverschonung, Begnadigung.

Vielleicht noch wirksamer ist der ideelle, sozusagen moralische Rückhalt, den er ihnen verschafft. Er sorgt für Briefe, Besuche, Blumen und betreibt systematisch Sympathiewerbung für die einstigen SS-Führer. In seinem regelmäßig erscheinenden „Rundbrief für den Freundeskreis“ berichtet der Verein beispielsweise, Schwammbergers Briefe aus der Untersuchungshaft gäben „Zeugnis von einer Gesinnung und Haltung, die uns große Hochachtung einflößt“.

Die Stadt Rotenburg erregte in den vergangenen Jahren Aufsehen, als sich dort der CDU-Landtagsabgeordnete Kurt Vajen den „Republikanern“ zuwandte und als die Kreisverwaltung einer von namhaften Bürgerinnen und Bürgern getragenen Initiative gegen Neonazismus und Gewalt kreiseigenen Veranstaltungsräume verweigerte. Auf eisige Abwehr stießen jahrzehntelang Bemühungen um eine Gedenkstätte auf dem Gelände des einstigen Konzentrationslagers Sandbostel und um Aufarbeitung unrühmlicher Kapitel in der Geschichte der Rotenburger Anstalten, einer großen Behinderteneinrichtung der Inneren Mission.

In dieser Stadt fand und findet die „Stille Hilfe“ Wohlwollen und Unterstützung bei manchen Honoratioren. Stadtdirektor Ernst Ulrich Pfeifer (CDU), dieser Tage ins Innenministerium von Sachsen-Anhalt avanciert, betätigt sich auch schon mal als Rechtsberater für den Verein — im „persönlichen Gespräch“ mit dem Vereinsvorstand, wie er auf Anfrage im Stadtrat erläuterte.

Aber es wäre falsch, diesen Verein nur als ein Rotenburger Morastgewächs anzusehen: Die „Stillen Helfer“

bilden ein bundesweites Netz, das, wenn man den Vereinsmitteilungen glauben darf, bis in den Bundestag hineinreicht. Intensiv betreute die „Stille Hilfe“ die Angeklagten im Düsseldorf Majdanek-Prozeß. Seitdem hatte sie in der Bundesrepublik nicht mehr viel Arbeit, denn nur wenige Nazi-Verbrecher kamen vor Gericht, noch weniger wurden verurteilt, fast keiner blieb lange in Haft. Um so intensiver kümmerte sich der Verein um die im Ausland inhaftierten SS-Führer. In seinem „Rundbrief“ sprach er mit „Ehrfurcht“ von ihnen. Er beklagte das „unmenschlich harte Schicksal“ der Massenmörder und rühmte ihre „bewunderungswürdige menschliche Größe, Haltung und Disziplin“. Der im vergangenen Jahr gestorbene Walter Reder, verantwortlich für das Massaker im italienischen Marzabotto, wurde als „lauter und tapferer Mensch“ dargestellt, der „stets sich selber, seiner Heimat und seinen Kameraden treu blieb; uns allen ein leuchtendes Vorbild“.

Die vom niedersächsischen Minister Jürgen Trittin (Grüne) mitherausgegebene Zeitschrift „Der Rechte Rand“, die neonazistische Tendenzen beobachtet, hat jetzt mehrere Jahrgänge des „Rundbriefs“ ausgewertet. Zugleich dokumentiert sie, wie sich die „Stille Hilfe“ in den vergangenen Jahren um einzelne Häftlinge kümmerte — über die Haftentlassung und noch über den Tod hinaus. Aus neueren Ausgaben des „Rundbriefs“ ergibt sich aber auch, daß dem Verein neue Aufgaben zugewachsen sind: „Seit der Wiedervereinigung mit Mitteldeutschland haben wir dort unseren Einsatz planmäßig erweitern können“, heißt es dort. Eine andere langfristige Aufgabe wird mit dem Satz angedeutet: „Leider kann über die Auschwitzfrage immer noch nicht sachlich diskutiert werden.“

Daß öffentlich aus dem Mitteilungsblatt zitiert wird, liegt übrigens gar nicht im Interesse der Vereinsvorsitzenden Adelheid Klug (Rotenburg). Wenn es nach ihr geht, soll der mit steuerbegünstigten Spenden gesegnete Verein weiter ganz im Stillen wirken. Auf Anfragen der FR reagierte sie mit dem einzigen Satz: „Ich bin

KDYŽ SI TO HOLČICKY
NAVLÉKNOU PŘES
PŘÍSA, TAK SI MOHOU
NDÁT NA CHLAPČENKY...

nicht gern auskunftsbereit“ Ebenso zugunkeht zeigt sich Schatzmeisterin Lisebette Bischoff (Detmold): „Ich lasse mich auf keine Auskunft ein.“ KDEŽKDE, 2 TECH TO VÍM DO
NEVHLÁTI!!

Není žena jako žena

Pro olympijské hry vyvinuli francouzští lékaři novou metodu pohlavních testů, spočívající v analýze slin. Zatím sice narazili na opozici, argumentující tím, že celá záležitost není dosud dostatečně vědecky ověřená a bylo by lepší zůstat u dřívější praxe, nicméně, částečně uplatnění už našla.

Oč jde? Nová metoda umožňuje daleko přesněji rozlišit mezi ženskými XX a mužskými XY hormony. Pro některé sportovkyně je v tom dost značné nebezpečí, neboť rozbor odhalí i ženy, u nichž se projevují mužské tendence, přestože ještě takřka jasně zdávají ženami. To dříve nebylo.

První sex-testy sportovkyně se uskutečnily v roce 1966 při atletickém mistrovství Evropy v Budapešti. Pamětníci si jistě vzpomínou, že tenkrát z tohoto důvodu zanechaly závodní činnosti sovětské sestry Irina a Tamara Prešovoy a rumunská vyškařka Jolanda Balasová. Tehdejší metody vyšetření byly dost kruté, mimo jiné musely vyšetřované nahé „napochodovat“ před konziliem sedmi lékařek.

Dnes je vše daleko taktičtější, lidštější. Vzorky slin byly po příjezdu do Alvertville odebrány jen těm závodnicím, které se zúčastnily olympijských her poprvé. Případný pozitivní nález ještě není rozhodující, musela by následoval série dalších vyšetření a teprve na základě jejich výsledků by mohla být sportovkyně diskvalifikována.

A po léte opět: KUPŘEDU LEVÁ...?

Aneb - dvě otázky českým politikům

Čím více se blíží volby, tím nejasnější je osud státoprávního uspořádání Československa. Netajím se s tím, že patřím k těm, kteří nad další společnou cestou našich dvou národů již zlomili hůl. Aby nevzniklo nedorozumění - rozhodně jsem nikdy nepatřil k jakýmsi českým nacionalistům (existují oni vůbec nějak?). Coby poloviční Slovák - matka pocházela od Žarnovice (určitě ale nejen z tohoto důvodu) - mě nikdy rozděl mezi našimi dvěma národy nezajímá. Ba dokonce ani pánové Mečiar a Kňažko toho nedosáhli.

Můj soukromý názor je zcela jednoznačný: je zcela lhostejné, v jakém svazku a formě se naše země bude v budoucnosti nacházet. Zda to bude ona »hvězdička na vlajce spojené Evropy« či budeme (profesionální Češi prominou) jako Freistaat Böhmen další spolková země SRN. Pro mě, ale především mé děti, považuji za neskonale důležitější jinou skutečnost! Totiž tu, zda budou vyrůstat a žít jako svobodní občané ve svobodné zemi se všemi jejími atributy a nebo ... v x-tém vydání socialismu, ať už s jakoukoli tváří. (Nežli budu za Freistaat Böhmen lynčován: k mým snům určitě nepatří. Chci jen touto nadsázkou dodat důrazu svým slovům.)

Říkáte snad, že něco takového máme díky sametové revoluci již definitivně za sebou? **O m y l !** Bohužel, velice reálně k tomu může dojít již velmi brzy, definitivně o tom rozhodnou blížící se volby.

Pracovníci ústavů průzkumů veřejnosti mi snad odpustí, že v zájmu stručnosti čísla trochu zjednoduším. Obávám se však, že vývozy z nich plynoucí, budou moci jen potvrdit. Pokud v červnových volbách v Čechách vyhraje pravice v poměru zhruba 5:4 a na Slovensku pak levice v poměru cca 4:1 (což signalizují více méně všechny průzkumy z poslední doby), při zachování dnešního parlamentního mechanismu by to pak znamenalo jen jedno: **od července tohoto roku bude v parlamentu ČSFR rozhodovat levice!**

Nedávno se vynořily logické úvahy, že v takové konstelaci bude pak mít hlavní slovo vůdce nejsilnější slovenské strany - tedy pan Mečiar. A že on s tím (oprávněně) počítá, svědčí i jeho nedávné sebevědomé vystoupení v Praze, kdy prohlásil, že po volbách si bude na české scéně partnera vybírat on. Co by to znamenalo, kdyby tento člověk hrál jednu z hlavních politických rolí v tomto státě, zde nebudu rozvádět, každý soudný člověk je schopen si to doplnit již sám.

Že se mýlím? Jak rád bych, aby tomu tak bylo! Dnes tomu však - bohužel - rozhodně nic nenásvedčuje. O to více s touto skutečností kontrastuje zarytý optimismus téměř všech důležitých českých politiků včetně pana prezidenta. Marně přemítám, jakou to supertajnou zbraň vlastní, která tento vývoj na poslední chvíli zvrátí a která je k jejich optimismu opravňuje.

Jedna z nejdůležitějších vlastností dobrého politika je schopnost předvídat i téměř nepředvídatelné. A zde se přitom jedná o něco, co nemůže nevidět ani slepý. Pokud toto nebezpečí někdo z českých politiků není schopen (či nechce) vidět, pak to - velmi mírně řečeno - není dobrý politik. A nemohu to nenazvat podstatně méně diplomaticky: svojí slepotou a neschopností přivede tuto zemi po 30tíměsíční přestávce opět do neštěstí!

Co dělat? Samozřejmě - ideální recept neexistuje. Při dnešní patové situaci lze téměř s jistotou očekávat, že do voleb se ve věci státoprávního uspořádání již nic podstatného nezmění. Poslední reálnou šanci k tomu, návrhy zákonů pana prezidenta, již naši ctihodní poslanci (resp. jejich větší část) hodili přes palubu. O to důležitější pak bude situace po volbách. Pokud se výše popsaná, zcela reálná vize splní, bude pro nás jediná záchrana před opětovným stáhnutím do močálů socialismu a třetích cest **samostatnost České republiky**, zřejmě cestou referenda.

Že by to znamenalo »odepsání« jistě stále ještě velkého množství federálně myslících Slováků? Asi ano. Ale proba - jaké jiné zázračné řešení tedy ještě existuje? Doba bratrských ozbrojených pomoci je již naštěstí za námi. Když dáme právo na sebeurčení Chorvatům a Slovincům, musíme je přeci přiznat i Slovákům! A je přitom, bohužel, zcela nepodstatné, zda nacionalistické hnutí vzniklo »hlasem srdce« nebo bylo vybičováno demagogií několika málo korytářů.

Jsou na tento vývoj čeští politici připraveni? Či spíše: Jsou dnešní čeští politici vůbec schopni a ochotni si tento vývoj (pouhé čtyři měsíce před jeho velmi pravděpodobným vznikem) připustit?

Paní Burešová, pane Pithart, pane Klaus, pane Dienstbiere, pane Kroupo i Vy ostatní! Najdete si ve svém denním shonu několik minut a odpovíte čtenářům Českého deníku a ANNONCE alespoň v krátkosti na tyto dvě otázky? Pokud nikoliv, bude to rovněž odpověď - v obou případech ... negativní.

KDYŽ VYDAVATEL ZA POSLEDNÍ DOUVLENÉ VĚCECH PŘINEŠL OŽÁVU, ŽE VÝSLEDKEM VOLEB BŮ
HISTORICKÉ NEÚČASTI VOLICŮSTVA BY MOHL DOPLAČOVAT ULNĚ LEVICÁČKY, DOST LIDÍ KO POVAŽOVALI
ZA BUDCE: LEVICÁČKY MEČIAR + SOC. DEM. S V. KOMÁRKEM (TAMNÝ PORADCE 20. HLAVNÍ !!) + KSCM =
COŽ TO LI SVAD KAŽDÝ DOHÝSLI, KDYŽ NA SLOVENSKU PŘEVZOUJI STÁLE JEŠTĚ SOCIALISTICKÉ
PRVKY... A PROTO: GOTT BE SCHÜTZE, GOTT ERHALTE UNSERN KÄISER...

Budiž mi prominut trochu osobní tón. Zžil jsem šokující 21. srpen a dny následující jako člen redakčního kolektivu, který v nejvyšším patře budovy LD na pražském Karlově náměstí připravoval několik dní noviny - noviny zakázané okupační mocí; toutéž mocí, jejíž příslušníci v uniformách páčili zámky redakčních místností, tělesné potřeby odhývali na kobercích, drancovali a kradli. Na čas jsem zaměnil redakční kancelář za budku nočního blídače a pero za lopatu. Jak nicotná to nepřijemnost ve srovnání s lidmi, kteří při barbarském vpádu sovětských a dalších vojsk přišli o život, jaká troška komplikací ve srovnání se zmučenou a znásilněnou zemí, jak nepatrná osobní újma, vezmu-li v potaz ekonomickou, ekologickou, politickou a mravní devastaci, která zůstala jako následek akce, již se říká »bratrská internacionální pomoc« a v níž vedle přímého agresora figurovala ubohá hrstka demoralizovaných individuí, zrádců nejhrubšího zrna. Jejich jednání bylo tak podlé, že se od nich

distancovali nejen lidé nesouhlasící se socialismem a komunismem, ale i čestní členové oné vládnoucí strany, která v letech padesátých ve jménu revoluce kradla a zabíjela, aby posléze tytéž zločiny pod záštitou okupačních hord opakovala pod půvabným heslem: Normalizace.

Spravedlnost může být omylná a zákony odpovědi lépe než vaše vlastní svědomí. Je třeba cítit, byť jejich litera je někdy ošidná. Existuje však také něco, čemu lze říkat vyšší princip mravní. Vyšetřovatelé našli viníky, kteří se prokazatelně dopustili vlastizrady. Vina některých je větší než vina příslušníků oněch okupačních armád. Ta vina je však promlčená, říká prokuratura. Tak zni usnesení. A pan prokurátor Nechanický, který měl nad vyšetřováním prokurátorský dozor, prohlásil doslova: »Nevidím důvodu, proč bych toto

usnesení měl měnit.« Chtěl bych mu poradit: Zeptejte se na to lidí! Ptejte se v hospodách, ptejte se u holiče, v prodejních ovoce či u stánek s uzeninami, ptejte se dělníků, učitelů, lékařů a třeba i prostitutek - nikoliv politických, ale těch poctivě provozujících své řemeslo. Snad vám

Právo ve službách zločinu

Protože rozhodnutí o promlčené vlastizradě dává právo do služeb zločinu; takového zločinu, který zasluhuje nejvyšší opovržení. A odmyslíme-li si i skutečnost, že ti páncové byli ve svých poslaneckých a jiných postech nepostižitelní, a že tedy lhůta promlčení by měla nabíhat až ode dne, kdy bylo možno stíhání zahájit - ta promlčenost není argumentem práva. Je to argument hanby...

Dobře utajovaný dopis

(ml): Asociace slovenských vojáků (ASV) se znepokojením sleduje, že se výzvou tzv. Slovenské osvobozené armády (SOA) některé kruhy snaží destabilizovat situaci, uvedl předseda ASV pplk. J. Socha. Uzávěřím namu jednání branného a bezpečnostního výboru Sněmovny národů FS byl předložen dopis utajovaného charakteru, v němž se podle dobře informovaných zdrojů, hodnotí o vzniku SOA jako ozbrojené složky Slovenského národa. Její úlohou by mělo

být mj. dosažení samostatnosti Slovenska, k čemuž jsou využívány všechny občanské SR. Nabádání jsou ke shromažďování zbraní a munice, aby byli schopni na výzvu SOA bránit území a samostatnost republiky. Bolestivé operace by měla SOA začít v případě, že SNR nevybílá do konce letošního roku důplnou samostatnost a svrchovanost Slo-

venska. Asociace slovenských vojáků se od záměru SOA distancuje s tím, že se vždy snažila a bude se i nadále snažit prosazovat oprávněné požadavky vojáků pouze důstojnými kroky.

„Kuppel oder nicht Kuppel?“ — das war die zentrale Frage bei einem Kolloquium im Berliner Reichstag, auf dem rund 300 Politiker, Architekten und Verwaltungsfachleute über die künftige Gestalt des Gebäudes als Sitz des Bundestages diskutierten. Schlüsselbegriffe der zweitägigen Veranstaltung, die am Samstag zu Ende ging, waren „Geschichte“, „Transparenz“ und „Demokratieverständnis“. Wie der neue Reichstag Geschichte sichtbar machen und gleichzeitig einen modernen Parlamentarismus repräsentieren soll, war umstritten.

Dabei stand der mögliche Wiederaufbau der 74 Meter hohen Kuppel, die 1954 gesprengt worden war, im Vordergrund. Stadtentwicklungssenator Volker Hassemer (CDU) sprach sich dafür aus, Kuppel und Türme „in ihrer ursprünglichen Dimension“ zu rekonstruieren.

Als entschiedenster Gegner der Kuppel zeigte sich der Architekt Günter

Die Reichstagskuppel scheidet die Geister

Behnisch, der den neuen Bundestag in Bonn entworfen hat. Er nannte das von Paul Wallot im 19. Jahrhundert erbaute Berliner Reichstagsgebäude „unangenehm, anmaßend und scheußlich“ und warnte davor, dessen historischen Zustand wiederherzustellen. Statt in dieses „Fossil“ zu ziehen, hätte der Bundestag neu bauen sollen. Vor allem eine Rekonstruktion der nach dem Zweiten Weltkrieg zerstörten Kuppel sei ein falsches Signal. „Wir würden ja auch komisch gucken, wenn der Bundespräsident in einer Uniform Wilhelms des Zweiten erscheinen würde“, sagte Behnisch. Beim Umbau sei vor allem Bescheidenheit gefragt.

Dagegen meinte der Kölner Architekt Gottfried Böhm, der Bundestag müsse ein repräsentatives neues Domizil bekommen. „Der Lehrer muß mit seiner

Schulklasse davorstehen und sagen können: Da ist es!“ Auch der Architekturprofessor Georg Kohlmeier schlug vor, die Kuppel wiederzuerrichten. Sie sei „Zeichen und Form ersten Ranges“. „Ohne Kuppel bleibt der Reichstag ein Torso“, sagte Kohlmeier. Er schlug vor, in der Kuppel die eigentlichen Funktionsräume des Bundestages unterzubringen.

Gab es um die Kuppel heftige Diskussionen, so stimmten die meisten Experten darin überein, daß die Umbauten des Reichstages aus den 80er Jahren erhalten bleiben sollen. Der Architekt Michael Wilkens, der damals an den Planungen mitarbeitete, sagte: „Die Architektur muß deutlich machen, daß die demokratischen Traditionen Deutschlands nicht ungebrochen sind.“ Auch Behnisch forderte, „das Unvoll-

ständige, das Ruinenhafte des Reichstages“ zu erhalten. „Beim Umbau des Reichstages muß ein glaubwürdiger Ausdruck unserer Zeit gefunden werden“, forderte der Schweizer Architekturhistoriker Werner Oechslin. Dazu gehöre auch der Kontrast der historischen Architektur. SPD-Vizevorsitzender Wolfgang Thierse meinte, die geschichtsträchtige Gründerzeitanlage dürfe nicht verteuflert werden: „Wir sollten nicht zu viel in das Gebäude hineingeheimnissen“. Einig waren sich die Gesprächsteilnehmer auch darin, daß der neue Parlamentssitz „transparent“ sein und ein bürgernahes Demokratieverständnis ausdrücken müsse. Konsens herrschte aber auch darüber, daß das Gebäude für ein modernes Arbeitsparlament eher ungeeignet ist. Nur höchstens ein Zehntel der Arbeitsfläche, die der Bundestag benötigt, werden im Reichstag untergebracht werden können. Die zuständigen Bundestagsgremien haben bereits angedeutet, daß für die Fraktionen ein neues Gebäude gebaut werden soll.

Endgültige Festlegungen über die künftige Nutzung und Gestaltung des Reichstagsgebäudes wollen Ältestenrat sowie Konzept- und Baukommission des Bundestages in nächster Zeit vorlegen. Danach sollen ein Architekturwettbewerb für den Reichstag und ein städtebaulicher Wettbewerb für das ganze Parlamentsviertel ausgeschrieben werden.

Der Architekt Vittorio Magnago Lampugnani warnte seine Kollegen davor, die ihre eigene Bedeutung überschätzen: „Wir sollten die Architektur nicht so wahnsinnig wichtig nehmen. Demokratische Architektur gibt es gar nicht. Bauen Sie ein funktionsgerechtes Gebäude — demokratisch sind wir dann schon selbst.“

KUPOLI ZVÝŠIT, NA VRCHOL KONČOU SOCHU FRITZE A NAD NÍM SE BUDOU VZNAŠET, ANDELE, RASOVĚ ČISTI, KTEŘI PONESOU TRANSPARENT S NÁPÍSEM! DAJĚLAND UND KOHL ÜBER ALLES... JAKO BY NEHELI JINÉ STAROSTI! A LIDI SPÍ POD MOSTEM!!

SAMOSTATNOST A SVOBODA

Jako všechny státy, které se ve střední a východní Evropě vynořily z komunistické žumpy, i ten náš je zavalen všemožnými problémy. Nejtěžším z nich je bezesporu ten slovenský, protože on jediný ohrožuje samu jeho existenci v současné podobě. Dnes už připouštíme, co jsme dlouho přispusit nechťeli: že zánik ČSFR je nejen možný, ale snad i pravděpodobný. Boli z toho srdce, ale nedá se nic dělat. Sentimentální snění ustupuje pomalu do pozadí. Na jeho místo se tlačí, docela rozumně, chmurný realismus.

Pokoušíme se vidět problém i z druhé strany. Začínáme uznávat, že je možná k úplnému vypsání národa opravdu nutné, aby jednou žil sám ve vlastním státě a sám sobě dokázal dospělost, o níž třeba nikdo jiný nepochybuje. Před námi stojí otázka praktických důsledků zániku federace. Co s měnou? Bude možná měnová unie? Bude možná celná unie, aby byl ulehčen pohyb zboží? Co s pohybem kapitálu? Jak rozdělit armádu? Jak naložit s policií? Jak a co — otázek hromada, nejdůležitější z nich: jak ten nový soused bude vypadat, jakým vládním systémem bude spravován?

Mnoha lidem — a podezírám, že v této době zejména mnohým Slovákům — se v hlavách slévá význam pojmů »samostatnost« a »svoboda«. Jestliže je tomu tak,

šeredně se mýlí. Jde totiž o dvě různé věci. Samostatnost může být nejvýše jedním z předpokladů svobody, nikdy její zárukou. Národy bojují o svou samostatnost. Uvnitř samostatných států bojují občané o občanskou svobodu. A stává se často, že jsou obyvatelé nesamostatného státu svobodnější než občané státu samostatného.

Dnešní Kuba je samostatný stát. Jak svobodní jsou její občané? Irák je samostatný, ať to boli, ale chtěli byste tam bydlet? Chtěli byste žít v samostatném Vietnamu, toužíte po občanských svobodách samostatného Iránu? Nacistické Německo bylo samostatným státem, jeho občané však na tom byli nesrovnatelně hůře než, dejme tomu, Walesané či Skotové uvnitř Velké Británie. A dnešní Afrika, je-li třeba dalších příkladů, je posata státy, jejichž občané jsou teď ještě méně svobodní, než byli kdysi jako část koloniálních říší.

Slovensko dneska a zítra?

Slovenský občan je v ČSFR právě tak svobodný jako český, právě tak svobodný, jako jsou občané Spojených států, Anglie či Austrálie. Jeho svoboda je v okolnostech moderní průmyslové společnosti maximální. Jde teď o to, bude-li tak svobodný i v samostatném slovenském státě.

Současné vyhlídky nejsou z demokratického hlediska povzbuzující. Množí se jevy, které obyčejně spojujeme se státy totalit-

ními: sklon k cenzuře, rasismus, hrubé (parlamentní i mimoparlamentní) vyhrožování demokratickým zastáncům společného státu atd. »Tradice« Slovenského státu žije. »Dostí bolo« demokrata Havla, ne však fašisty Tisa nebo komunisty Husáka, jehož třeba uctít minutovým tichem. Pro slušného a rozumného člověka (jakékoliv národnosti!) to může znamenat jen jediné: symboly nacionalismu, třeba totožné se symboly dvou ošklivých tyranů, hravě porážejí »cízácký« symbol svobody; primitivní pudy bez námahy umlčíu zdravý rozum; vážné zaslepeného nacionalismu úplně převažují nejzákladnější hodnoty lidské důstojnosti — hodnoty osobní svobody. Ach ano, tradice Slovenského státu žije.

Dnešní Slovensko má začínat nepřijemně připomínat politické přelom let 1945—1948. Jedno darebáctví tenkrát odešlo, druhé však už zatraceně čpelo v povětří a dost bylo těch, kdo strkali hlavy do staronové opratky téměř dychtivě. Rozhodně už se nedá vyloučit, že Slováci v dohledné době získají svůj vytoužený samostatný stát a že současně s ním ztratí valnou část občanských svobod, které jim zaručoval stát společný. O tomto nebezpečí by měli vážně uvažovat.

Pro Čechy by bylo možná prozřavé zvážít, jestli je opravdu moudré lpět ze sentimentálních důvodů (sám jsem se tomu donedávna oddával) na něčem, co očividně znehodnocuje kvalitu státu, ve kterém žijí.

O.K., O.K., O.K.!

NA TOM NAŠEM DVOŘE

Přišel k nám bílý kůň, zalehl nám celý dvůr. Mká se v jedné české hádance, na kterou dnes dokáže odpovědět každé malé dítě. Horší je to už se dvorem ing. Fr. Fischera z Lysé nad Labem, jehož 85 čtverečních metrů se stalo předmětem neuvěřitelného soudního sporu a rady si s ním neví ani Nejvyšší soud ČR. Dům zakoupila maminka pana inženýra a její rodina v něm bydlela už za první republiky. Velký dvůr byl součástí pozemku náležejícího k domu. Existuje výpis z listu vlastnictví, patřičný zápis je i v pozemkové knize. V čem je tedy problém?

Soused, provádějící dlouhodobé opravy svého domu, skladoval stavební materiál na dvoře Fischerových. V r. 1982 požádal o oddělení části dvora, který užíval. Socialistické zákonodárství prý v tomto případě hodnotilo právo uživatele jako prioritní, a to i před právem původního vlastníka. Tak se po letech »užívání« stalo, že »nový« pozemek dostal nové parcelní číslo a z jednoho pozemku byly najednou dva.

...A KAŽDEJ TAH KRAKŮRE A TOJŮRKO JE TAM ZA 2.000 DAJČNARČK A JELI PAVENKY ULICI, CHYTILY JE ČIZINCI A PROBRALI SE TĚTÍHO DNE V PŘÍKOHU, BEZB SVĚTLO, ŠPODOH I FARČARČK UNTR ZAC BYL PRYČ...

V r. 1984 došla paní Fischerová trpělivost, podala u okresního soudu v Nymburce žádost o vyklizení svého dvora. Leč pozor, zákon se nedá obcházet. Paní Fischerová byla soudem vyzvána, aby se prokázala nabývací listinou, tedy kupní smlouvou. To nemohla při sebelepším vůli učinit, neboť na část dvora vedeného pod novým parcelním číslem žádnou kupní smlouvu neměla a ani mít nemohla. Její vlastnický list, svědčící o majeteli celého pozemku, soud údajně nezajmal.

Do hry vstoupili další odborníci, soudní znalci se podle sdělení ing. Fischera snažili zpochybnit zápisy v pozemkových knihách: Může socialistický lidový soud přeferoval nějaké katastrální mapy z buržoazní republiky? — »Nemůže,« řekl znalec J. Žádník a stanovil nové hranice v terénu. Léta plynula a spor nebral konce.

Paní Fischerová zemřela v roce 1988. Několik dní po pohřbu přijeli pracovníci krajského soudu provést další šetření. Za 14 dní se konal nový soud, u něhož se ing. Fischerovi

rovi nepodařilo prokázat vlastnické právo na osudný dvůr. Kdyby tehdy požádal o oddělení soudu až do ukončení dědického řízení po zesnulé matce, bylo by vše jinak. Jenže ten, kdo spěchal, věděl proč.

Pan inženýr zdědil dvůr, který mu nepatřil, nelenil a začal u stavebního odboru v Lysé nad Labem o povolení stavby hraniční zdi a zrušení dvou parcelních čísel na jednom pozemku. Z přípisu uvedeného odboru se ale dozvěděl, že přes jeho dvůr povede komunikace. Samozřejmě tam dodnes nikdo nekopl do země. Nejvyšší soud mezitím zrušil dědické nároky majitele a odsoudil ho k úhradě všech soudních výloh, ačkoli se soudila jeho už zemřelá matka. Na další soudy mu už peníze nezbývají, a tak si majitel, kterému soudruzi rozlišili pozemek dvěma parcelovými čísly, může nohy uběhat. V těchto dnech podal stížnost na ministerstvo spravedlnosti ČR.

Jestli se spravedlnosti dočká, nevíme. Jisté je, že jeho dvůr skutečně zalehl bílý kůň — pěkně obstarožní úřednický šmil.

In Tunesien ist die Mark am meisten wert

WIESBADEN (AP). Tunesien ist für Deutsche das billigste Urlaubsland. Am tiefsten müssen die Bundesbürger bei Reisen in skandinavische Länder und in die Schweiz in die Tasche greifen. Das geht aus einem Kaufkraftvergleich des Statistischen Bundesamtes vom Januar dieses Jahres hervor. Danach ist die Mark in Norwegen nur 70 Pfennig wert. Auf der Preisliste folgen direkt danach die Schweiz, Schweden, Finnland, Dänemark und Spanien.

Den Berechnungen zufolge hat die Deutsche Mark im Vergleich der 19 untersuchten Länder in Tunesien die größte Kaufkraft. Der Reisende erhält dort für eine Mark im Durchschnitt Waren und Dienstleistungen des privaten Verbrauchs im Gegenwert von 1,29 Mark. Spürbar mehr als im Inland erhält man für das hiesige Geld auch in Mexiko (1,25), Marokko (1,11), der Türkei (1,11), den USA (1,10), in Griechenland (1,07), den Niederlanden (1,05), in Frankreich (1,02) und Italien (1,02).

In vielen bei Touristen beliebten Ländern ist die Mark jedoch deutlich weniger wert als im Inland: So bekommt der Reisende in Portugal und Belgien nur den Gegenwert von 98 Pfennig. Teuer ist für Deutsche der Urlaub auch in Österreich (0,92) und in Großbritannien (0,91). Noch geringer ist die Kaufkraft der Mark in Spanien (0,80), Dänemark (0,78), Finnland (0,76), Schweden (0,74), in der Schweiz (0,73) und in Norwegen (0,70).

-A V ČECHY:

Eishockey

Das Spielobjekt im Eishockey, Puck genannt, ist 2,54 cm dick, wiegt 156 bis 170 Gramm und hat einen Durchmesser von 7,62 cm. Die Spielidee ist, die schwarze Hartgummischeibe in das gegnerische Tor von 122 cm Höhe und 183 cm Breite zu befördern, vor dem sich ein Mann postiert, dessen einzige Aufgabe es ist, zu verhindern, daß der Puck die Torlinie überschreitet.

ABY FANDOVÉ VĚDELI...

Krankenhausbetten für die CSFR gestiftet

Die Berufsgenossenschaftliche Unfallklinik (BGU) Frankfurt hat dem Krankenhaus in Slany bei Prag 170 Betten und Nachttische geschenkt. Die Betten stammten aus der Ersteinrichtung des BGU im Jahr 1982 und seien noch einwandfrei funktionsfähig, berichtete der kaufmännische Direktor des BGU, Andreas Erdmann.

Übergeben werde die Spende von der Ehefrau des tschechoslowakischen Präsidenten Vaclav Havel, die das „Komitee des guten Willens“ in Prag leitet. Schon vor zwei Jahren hatte die Unfallklinik dem Komitee gebrauchte Krankenfahrstühle zur Verfügung gestellt.

..STEJUP BY JE VYHODILI...

Paris setzt Schutz der Nichtraucher in die Tat um

PARIS, 19. Februar. Frankreichs Raucher sehen schweren Zeiten entgegen. Ob am Arbeitsplatz in der Fabrik oder im Büro, ob in Räumen mit Publikumsverkehr, ob im Bistro, in der Bahn oder im Flugzeug, überall werden sie sich in ihrem Wunsch nach ungehindertem Nikotingenuß in Zukunft auf drastische Weise behindert sehen. Dies geht aus einer Durchführungsverordnung zum Anti-Tabakgesetz von 1991 hervor. Mit diesem Gesetz wurde die Werbung für Tabakwaren erstmals eingeschränkt und mit einem generellen Rauchverbot an öffentlichen Plätzen das Recht der Nichtraucher anerkannt, durch den blauen Dunst der Raucher nicht belästigt zu werden.

Die Verordnung wurde laut Zeitung „Liberation“ jetzt von der Pariser Regierung fertiggestellt und wird nach Prüfung durch den Conseil d'Etat, Frankreichs oberstes Verwaltungsgericht, im Verlauf der nächsten sechs Monate in Kraft treten.

Laut der 17 Artikel umfassenden Verordnung, wird das generelle Rauchverbot an „öffentlichen Plätzen“, in „Einrichtungen mit Publikumsverkehr“ und in „Räumen, die allgemein genutzt werden“, bestätigt. Dies gilt auch für Unternehmen, wo zum Beispiel in Empfangsräumen,

Kein Verbot bei Inlandsflügen der Lufthansa

STUTTGART (Reuter/dpa). Auf den Inlandsflügen der Lufthansa darf auch künftig geraucht werden. Die Fluglinie sei nicht verpflichtet, ihren Fluggästen generell das Rauchen zu verbieten, urteilte das Oberlandesgericht (OLG) Stuttgart am Mittwoch und wies damit eine Berufungsklage zweier Fluggpassagiere zurück (Aktenzeichen: 3 U 160/91). Die Kläger wollen nun vor das Bundesverfassungsgericht ziehen.

Die Kläger, ein Stuttgarter Anwalt und ein Steuerberater, beide berufsbedingt „Vielflieger“, wollten die Fluggesellschaft zu einem generellen Rauchverbot zwingen, weil sie als Allergiker um ihre Gesundheit durch Passivrauchen fürchten. Der 3. Zivilsenat des OLG argumentierte,

Konferenzsälen, Schulungsräumen oder Kantinen nicht mehr geraucht werden darf — außer in „Zonen, die ausdrücklich Rauchern vorbehalten sind“.

Am Arbeitsplatz selbst, in Fabriken, Werkstätten oder in Büros wird der Arbeitgeber durch die Verordnung dazu verpflichtet, für den Schutz der Nichtraucher zu sorgen und dafür eventuell den Rat von Arbeitsmedizinern und der Personalvertretung einzuholen. In Behörden und Ämtern sollen in Zusammenarbeit mit den Personalvertretern Raucherräume eingerichtet werden. Das gleiche gilt für Schulen.

In Eisenbahn-Zügen wird künftig nur noch ein Drittel der Plätze den Rauchern reserviert sein. Im Speisewagen und im Bar-Abteil darf nicht mehr geraucht werden. Nichtraucherern vorbehaltene Wartesäle werden in Zukunft den Rauchern reserviert sein, überall sonst wird an Bahnhöfen das Rauchen verboten sein. In Cafés, Bistros und Restaurants soll das Rauchverbot ebenfalls prinzipiell gelten. Den Gastwirten wird jedoch das Recht eingeräumt, je nach Platz Raucherzonen einzurichten. Bei Inlandsflügen von weniger als zwei Stunden Dauer ist Rauchen verboten, was praktisch einem generellen Verbot gleichkommt.

die Kläger könnten aus zivilrechtlichen Gründen nur für die Flüge klagen, an denen sie selbst teilnehmen. FÜR SICH!

FRANKRÄJŠ

Vom Panzer zum Traktor ist ein weiter Weg

Rüstungskonversion im mittelslowakischen Martin

Die mittelslowakische Stadt Martin hat heroischere Zeiten gesehen. Als geistiges Zentrum des slowakischen Kampfes um nationale Eigenständigkeit war der Ort am Flüssen Turiec nach der Jahrhundertwende sogar kurzzeitig als Hauptstadt der Slowakei im Gespräch. Geblieben sind die Zentrale des slowakischen Kulturbundes „Matica Slovenska“ und Demonstrationsstätten nationaler Eigenständigkeit wie das slowakische Nationalmuseum. Außer einem Kilometer Hauptstraße hat Martin seinen rund 60 000 Einwohnern fast ausschließlich Plattenbausiedlungen zu bieten, aus deren matschiger Tristesse in dieser Jahreszeit junge Leute massenhaft mit geschulterten Skiern an die nahen Schneehänge der Kleinen und Großen Tatra fliehen. „Die Bevölkerung von Martin ist von überallher zusammengewürfelt“, sagt die Frau hinter dem Bar-Tresen des Hotels „Turiec“ abfällig. „Ich lebe seit 20 Jahren hier. Aber ich gehe bestimmt bald weg.“

Die Stadt Martin, die sich in der Ära planwirtschaftlicher Gigantomanie selbst entwachsen zu sein scheint, wurde bisher von einer Klammer zusammengehalten: Den Závody ťažkeho strojárstva – kurz ZTS Martin. Das Maschinenbau-Kombinat ließen die kommunistischen Machthaber aus dem Boden stampfen, weil der Schwerpunkt der tschechoslowakischen Rüstungsindustrie aus strategischen Gründen von Böhmen und Mähren in Richtung Osten verlegt werden sollte. Wesentlichen Anteil an der Gesamtproduktion von ZTS Martin hatte bisher die Herstellung von Panzern des sowjetischen Typs T 72. Sie sind inzwischen auf dem Weltmarkt kaum noch absetzbar und sollen – so versichert die ZTS-Leitung – nicht mehr gebaut werden. 250 Exemplare der demnach auslaufenden Serie konnten noch an Syrien verkauft werden – mit ausdrücklicher Genehmigung der CSFR-Regierung. Seit die Bundesmarine den Transport eines Teils dieser Kriegsgeräte auf einem deutschen Schiff stoppte, ist die Rüstungsproduktion bei ZTS Martin in die Schlagzeilen geraten. Die Leute in der Provinzstadt wissen nicht, wie ihnen geschieht.

Der Versuch, einen Informationsbesuch im Betrieb zu vereinbaren, gestaltet sich nicht eben einfach. Bevor Informationen fließen, muß der Journalist einen Vertrag unterschreiben, mit dem er auf der Basis eines Gesetzes aus dem Jahr 1971 unter anderem für Schäden durch die Veröffentlichung seines Artikels verantwortlich gemacht wird. Aber nachdem das Eis gebrochen ist, werden dann bereitwillig Auskünfte gegeben und Gesprächspartner vermittelt.

Die Unsicherheit ist verständlich. Ein falsches Wort kann schlimme Auswirkungen für ein Unternehmen haben, das ohnehin am Rande der Katastrophe balanciert. Im Jahr 1988 hatte ZTS Martin 18 000 Arbeitnehmer, nach dem Zusammenbruch des Handelssystems der sozialistischen Staaten waren es Ende 1991 noch 9400 Beschäftigte, wobei 2500 Stel-

len durch Ausgliederung von Unternehmensteilen verloren gingen. Mit der Einstellung der Rüstungsproduktion sind weitere 4200 Arbeitsplätze gefährdet. Und nicht nur das. Auch die zivile Produktion – unter anderem Traktoren und schwere Forstmaschinen – leidet unter der Strukturkrise der CSFR-Wirtschaft und dem Preisverfall auf den internationalen Märkten. In einer der gespenstisch menschenleeren Hallen lagern bisher im Monopol gefertigte Motoren, die in der früheren Sowjetunion zum Antrieb schwerer Erdbewegungsgeräte eingesetzt wurden. Von den GUS-Staaten können sie nicht mehr bezahlt werden. Ein Tauschhandel kam nicht zustande: ZTS Martin wurden für die Motoren ausgerechnet Rüstungsgüter angeboten.

Alle Hoffnungen ruhen jetzt auf den Gemeinschaftsprojekten mit westlichen Unternehmen. So werden – ein kleiner Lichtblick – in Lizenz des in Hannover beheimateten Firma Hanomag Bulldozer und Planieraupen gefertigt. Ganze 16 Leute arbeiten gegenwärtig in einem Projekt, bei dem in Lizenz des italienischen Herstellers Lombardini Motoren hergestellt werden. Wenn alles gut läuft, sollen einmal 40 000 dieser Aggregate jährlich das Werk verlassen, Arbeitsplätze für 600 Beschäftigte. In dem Trakt, in dem bisher Getriebegehäuse montiert wurden, haben bisher 70 Leute gearbeitet. Jetzt sind noch 22 von ihnen übrig geblieben, und auch sie haben bereits vorsorglich die Kündigung zum 1. April erhalten. Wieviele und wer von ihnen weiterbeschäftigt wird, werden sie erst später erfahren.

„Wir haben ein bißchen gespart für unser Begräbnis, jetzt leben wir davon“, sagt sarkastisch einer der Arbeiter, die 20 Jahre und mehr bei ZTS Martin malocht haben. „Noch haben wir Geduld, aber die geht irgendwann zu Ende. Wir sind doch gut ausgebildet und bereit, uns umschulen zu lassen. Was produziert wird, ist uns egal, aber wir brauchen Arbeit“. Dem Sozialismus trauert allerdings keiner von ihnen nach. Von miesen Arbeitsbedingungen bei der Panzerproduktion ist die Rede, von Frühinvalidität, häufigen Erkrankungen an Leukämie und Krebs. Ob sie sich bessere Chancen in einer unabhängigen Slowakei ausrechnen? „Nein, wir sind für die Föderation“, meinen sie übereinstimmend. Aber sie fühlen sich dennoch von Prag im Stich gelassen.

Dabei hat sich die CSFR-Regierung nach dem Konversions-Versprechen von Präsident Vaclav Havel bemüht. Finanzhilfe bei der Umstellung der Rüstungsauf Zivilproduktion zu leisten. 1,5 Milliarden Kronen (rund 84 Millionen Mark) stellte das föderale Wirtschaftsministerium zu diesem Zweck im Jahr 1991 für die Slowakei zur Verfügung, wo laut Republik-Wirtschaftsminister Jozef Belcak bei einem Stopp der Produktion schwerer Waffen einschließlich betroffener Zulieferbetriebe Ersatz für 70 000 Arbeitsplätze geschaffen werden müßte. ZTS Martin erhielt von den Mitteln der Föderation 308 Millionen Kronen (rund 17 Millionen Mark), die weitgehend in das Lombardini- und in das Hanomag-Projekt flossen. In Zeitungsberichten war davon die Rede, daß mit den Geldern aus Prag lediglich die Lohnzahlungen gesichert worden seien. Dazu heißt es im Wirtschaftsministerium, die Auszahlung der Mittel sei seit diesem Jahr an einen strikten Verwendungsnachweis gebunden. Allerdings fehle es noch an konkreten Projekten.

Jozef Lukac, Vorsitzender der Metallgewerkschaft bei ZTS Martin und als solcher Interessenvertreter der 98 Prozent organisierten Beschäftigten, sieht denn auch das Ende der Rüstungsproduktion im Unternehmen noch lange nicht gekommen. Die „Schloßherren“ in Prag hätten sich wohl nicht klargemacht, was sie

den Arbeitnehmern mit ihrer Konversionszusage einbrocken. „Wir haben beschlossen, daß wir die spezielle Produktion weiterfahren, wenn wir Absatzmöglichkeiten haben“, sagt der Gewerkschafter, der sich selbst als Fortentwicklung der „alten Strukturen“ bezeichnet. Keinesfalls will die Gewerkschaft zulassen, daß das Unternehmen mit seinen sieben Produktions- und 15 Service-Abteilungen zerstückelt und die rentablen Teile auf Kosten der unrentablen abgespalten werden. Das Auftreten von Lukac läßt keine Zweifel daran, welches Gewicht er dem Standpunkt seiner Organisation, die noch vor etwas mehr als zwei Jahren in sozialistischer Einheitlichkeit in die Unternehmensführung eingebunden war, bei der Entscheidungsfindung zumißt. Auch einen Streik schließt der Gewerkschafter nicht aus. Nach seinen Worten haben drei Viertel der Mitglieder der Gewerkschaftsführung die Vollmacht erteilt, jederzeit einen Arbeitskampf auszurufen.

Es mehren sich die Anzeichen dafür, daß die tschechoslowakische Regierung dem Druck aus den Betrieben nachgibt. Für Juni sind immerhin Parlamentswahlen anberaumt. Nach einem Besuch bei ZTS Martin sagte CSFR-Wirtschaftsminister Vladimir Dlouhy in der vergangenen Woche, man dürfe das Thema Konversion nicht im luftleeren Raum diskutieren. Es gehe jetzt vor allem um gesetzliche Regelungen, die einen unkontrollierten Waffenhandel und den Rüstungsexport in Krisengebiete ausschlossen. Waffen seien schließlich eine Ware, mit denen alle Welt Geschäfte mache – auch diejenigen, von denen die CSFR jetzt am meisten kritisiert werde. Der um Privatisierung und Subventionsstreichung bemühte Minister fügte hinzu: „Wenn wir Waffengeschäfte zulassen, können wir es uns nicht erlauben, daß einerseits Staatsgelder in die Konversion gepumpt werden und andererseits die ineffektive Waffenproduktion fortgesetzt wird.“ Die Betonung liegt dabei auf dem Wort ineffektiv.

Große Hoffnungen setzt die Direktion von ZTS Martin in eine Konferenz zum Thema Konversion, die das Wiener Konfliktverhütungszentrum der Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa vom Mittwoch bis Freitag in der slowakischen Hauptstadt Bratislava veranstaltet. An dem Treffen nimmt auch ein Experte der NATO teil. Auf die Umstellung von militärischer auf zivile Produktion war das nordatlantische Verteidigungsbündnis bisher nicht gerade spezialisiert.

DOST BOLO ZBRÓJENIE!

Russische Rentner darben

MOSKAU, 19. Februar (Reuter). Die meisten Rentner Rußlands leben nach offiziellen Angaben unterhalb der Armutsgrenze. Sozialministerin Ella Pamfilowa teilte am Mittwoch in Moskau mit, 30 Millionen der 33 Millionen Rentner erhielten monatlich nur 342 Rubel. Dies entspreche gerade dem festgesetzten Mindestlohn. Zum Leben notwendig seien aber mindestens 550 Rubel, sagte die Ministerin. Zur Linderung der Not sollten alle Rentner im Februar und März eine Sonderzahlung von 200 Rubel erhalten. Der Lebensstandard sei seit Freigabe der Preise am 2. Januar „rapide“ gesunken, erklärte Frau Pamfilowa.

Der Erste Stellvertretende Arbeitsminister Fjodor Prokopow befürchtet, die Zahl der Arbeitslosen in Rußland könnte bis zum Jahresende auf acht Millionen steigen. Dies entspräche einer Arbeitslosenquote von zehn Prozent. Angesichts der knappen Haushaltsmittel sei es möglich, daß nicht jedem Arbeitslosenhilfe gezahlt werden könne, sagte Prokopow.

je nach Situation (Verkehrsdichte, Schaden), erteile das ÖLG Zweibrücken (Az.: 1 SS 83/91).

ten der Polizei vom Unfallort entfernt, begeht nicht automatisch Fahrerflucht. Die Dauer der Wartepflicht richtet sich

selbst verschuldetem Unfall vor Eintreten

Keine Fahrerflucht

↑ SSSR - MÄS VZOR, NISTAI VYKONCH SVLIZNI, STACHANOWI, NO A CO?

Víte, že...

...v jednom z opuštěných dolů na Špicberkách založili skandinávští vědci sklad rostlinných semen, čímž hrozí vyhynutí? Semena jsou uchovávána ve skleněných bankách uložených v ocelových trezorech při teplotě minus 3,7 stupně Celsia.

...na ostrově Kildin v Barentsově moři je neobyčejné jezero? Zatímco vrchní vrstva vody je sladká a mají se tam žít i le k sušší sladkovodní ryby, do spodní části proniká slaná mořská voda a dají se tam rybat mořským.

...pošší archeologové objevili v Tarnobřežském vojvodství asi 400 čtverečních metrů velké pohřebišť pravěpodobně z 1. století, v němž byli pochováni nejen lidé, ale i zvířata?

...největší drábeží jarma na světě je v Kalifornii v USA? Farma nazývaná Vaječné město zaujímá plochu 140 hektarů a chová se zde na tři milióny slepic, které denně snesou dva a čtvrt miliónu vajec.

...v Itálii se v poslední době rozšířilo rytování zlata na březích řek, které splavují zvětralé kameny a rudu z důlních dolů na zlato? Nejvýnosnější je řeka Orba v jižním Piemontu.

...největší pomeranč byl sklizen v jižní Africe? Jeho hmotnost činila 2,5 kg.

...žirafí oko má dvacetkrát větší rozlišovací schopnosti než lidské?

...z fazole, staré přibližně dva tisíce let, nalezené při vykopávkách v Asadi v západolaponské prepektuře Jamagochi,

vyklétla a vyrostla deset centimetrů vysoká rostlina se třemi listy?

...tygři a indiští sloni náleží dnes už k pětadesátí druhům savců, jímž v Indii hrozí akutní nebezpečí vyhynutí?

...v zoologické zahradě v Sydney byl po jedenáct let dluh vystaven v kleci člověk? Tabulka oznamovala, že jde o nejnebezpečnějšího živočicha na světě, který má jako jediný schopnost ničit vlastní životní prostředí a usilovat o své vyhubení.

...firma Astrochien ve Francii se specializuje na sestavení horoskopu pro zvlášť? Lidé prý mají tímto způsobem lépe poznat své miláčky, najít si například vhodné psa, který je narozen ve stejném znamení zvěrokruhu jako jeho pán. Specialitou firmy jsou také horoskopy pro koně. Dá se tedy opravdu vydělat na všem.

...tisíce turistů, kteří denně obdivují Niagarské vodopády na americko-kanadské hranici, ohrožují své zdraví? Chemickým rozborem vody z řeky Niagary zjistili kanadští odborníci, že obsahují velké množství otravných látek vypouštěných z továrén. Voda padající do hloubky mnoha metrů vytváří v okolí vodopádu neustálé mlhu obsahující jedovaté látky. Lidé bydlící v okolí vodopádu nejčastěji trpí rakovinou jícnu.

...karambol se včelami se stal na dálnici v americkém státě Georgia, když kamión převážející 800 kontejnerů se včelami havaroval? Na svobodu se dostalo čtyřicet miliónů včel, a tak musel být dlouhý úsek dálnice dočasně vyčištěn z provozu. Řidič kamiónu byl tak pobodaný včelami, že musel být odvezen do nemocnice. Policisté a požárníci klopili z hadic mražna včel, aby jim znesnadnili léčení, a pak je za pomoci „vykuřování“ dýmem pochytali.

Rakouský šilink	2,56	(2,57)
1000 italských lir	24,06	(24,12)
Francouzský frank	5,31	(5,31)
Německá marka	18,05	(18,09)
Švýcarský frank	19,97	(20,06)
Americký dolar	29,80	(29,73)
Anglická libra	52,07	(52,16)

Když jsem na valné hromadě cechu taxikářů v září minulého roku poprvé uslyšela požadavek na zprůšnění kontroly řidičů taxi, musela jsem chtít nechtíc svoje dlouholeté smýšlení o pražských taxikářích, podepřené špatnými zkušenostmi jakými, tak mých přátel, poopravit. Když někdo neuvávně usiluje o očištění profesce od zlodějny, tak jak to dělá Cech taxi Praha, a má přitom podporu nejméně jednoho a půl tisíce členů cechu a dalšího tisíce řidičů jezdcích u soukromých taxikářských firem, pak je to neklamný důkaz, že většina taxikářů přistupuje ke svému povolání poctivě. Jak už jsme čtenáře informovali, vychází jejich aktivita zatím naprázdno, protože se k ní odbor dopravy magistrátu vytrvale staví zády. Jediné, čeho zástupci Cechu taxi Praha a Sdružení provozovatelů pražské taxislužby na posledním jednání s pracovníky magistrátu dosáhli, bylo dohodnutí společné namátkové noční kontroly řidičů taxi. Byla jsem zvědavá, zda se potvrdí obavy předsedy cechu E. Šubrtů, že to bude kontrola naprosto zbytečná, vzhledem k tomu, že ti, na něž by měla zacílit, dostanou včas echo. A tak jsem se na ni vnutila i já.

Akce byla zahájena ve 23 hodin na Mariánském náměstí. Vedle ní příslušníků policie, dvou kontrolorů z Ústavu dopravního inženýrství, zástupců Cechu taxi a Sdružení provozovatelů pražské taxislužby se jí osobně, vedle vedoucího odboru dopravy magistrátu J. Fiedlera, zúčastnili náměstek primátora F. Polák. Už krátce po zahájení kontroly bylo všem jasné, že byla předem prozrazena — v její síti uvízly pouze malé rybky; velké ryby unikly. Na Václavském náměstí se sice podařilo prokázat, že taxikářům, kteří si nezaplátí právo stát na stanovišti, brání tzv. dispečerů ve výkonu povolání, ale už se nepodařilo vymáhati takového poplatku dokázat. Na stanovišti Malostranské náměstí, které jeho stáli abonenti včas varování opustili, se ke kontrole jednoho z pouhých dvou parkujících taxi přitočila paní, která nám líčila

čerstvou zkušenost své snachy. Ta se potřebovala odpoledne rychle dostavit se svým dítětem k lékaři. Na stanovišti stály čtyři vozy taxi, ale ani jeden z řidičů ji nebyl ochoten vzít. Netušila, chudák, že svoje exkluzivní služby nabízejí pouze exkluzivním zákazníkům, kteří se na nějakou tu korunu neohlížejí. Není náhodou, že právě na tomto stanovišti poskytuje služby smluvní přepravy pan Z. Hrabě, který účtuje za jeden ujetý km 200 korun!

Čtvrteční neopovědaná »razie« jen dokázala, že tudy cesta k nápravě nevede. Pra-

korun za kilometr pro jízdu mimo Prahu, kdy se vůz vrací prázdný. Č. 3 je 5 korun za kilometr pro případ, kdy jedete mimo Prahu a stejným vozem se i vracíte a číslo 4 je vyhrazeno pro nižší sazby. Z vlastních zkušeností mohu potvrdit, že mnozí řidiči využívají neznalost cestujících a rádi zapínají na svém taxametru i pro jízdu po Praze sazbu číslo 2. Pozor na to! Zejména na cizince je naražena sazba č. 4, pod níž mají cenu velmi nízkou — 1,70 nebo 2,50 za km. Desetinné čárky se dají lehce přeleptit samolepkou a nic netušící

Uvízly jen malé rybky

vomoci odboru dopravy, co do postihů, jsou v poměru k tomu, co se na ulici děje, směšně nízké a neúčinné. Cech taxi Praha sice zpracoval systém kontroly, který by během krátké doby vyčistil ulice od taxikářských zlatokopů, ale magistrátní odbor dopravy o něm nechce nic slyšet — jak ing. Fiedler, tak náměstek primátora F. Polák odmítají připustit možnost, že by taxikáři kontrolovali taxikáře. Cechu taxi tedy nezbyvá než čekat, až o svých záležitostech bude rozhodovat sám po schválení zákona o hospodářských komorách. Do té doby nelze očekávat žádnou pozitivní změnu, a tak pokud se nechceme stát oběťmi zlodějských praktik některých pražských taxikářů, bude nejlépe, vezmeme-li kontrolu do vlastních rukou. Základní pravidlo je zaznamenat si číslo SPZ a číslo licence na dveřích vozu taxi, s nímž jedeme, a nechat si vystavit řádnou stvrženku a zkontrolovat, zda uvedená SPZ souhlasí. Bez tohoto dokladu je jakákoli reklamační knížka. Než nasednete v Praze do taxíku, měli byste znát především platné sazby — ty má mít každý řidič vystaveny na viditelném místě jak vně taxi, tak uvnitř vozu. Existují 4 platné sazby: č. 1 je 8 Kčs za kilometr pro jízdu v Praze, č. 2 je 10

cizinci se rázem vezou za 17 či 25 korun za km. Praha má díky benevolenci odboru dopravy magistrátu svoji specialitu — jezdi po ní řidiči, kteří mají vedle licence na taxi i licenci na smluvní přepravu, takže naprosto legálně mohou od vás požadovat těchto 17, 25 a více korun, aniž by museli cokoli kamuflovat. Je ovšem povinností každého řidiče smluvní přepravy nás se zvýšenou sazbou předem seznámit. A ještě jedno upozornění: každý řidič taxi je povinen vás svést, ať stojí na »štaflu« první nebo poslední. Máte tedy právo vybrat si vůz podle značky, barvy nebo osobního kouzla toho kterého řidiče. Pokud vás řidič odmítne svést nebo pokud se setkáte s pokusem o předražení či s jakýmkoli jiným projevem odporujícím etice taxikářské profese, překonejte svoji nechuť, vylište své zkušenosti a zašlete je na adresu dopravního Magistrátního úřadu hl. města Prahy, Rásovkova 8, Praha 1, Staré Město. Mají tam totiž sístnosti od zákazníků tak málo, že je to vede k přesvědčení, že bubnování na poplach ze strany Cechu taxi Praha i sdělovacích prostředků je přinejmenším přehnané.

NA CO VŠECHNO BY MĚL CHUDÁK ORČAN HYSLET...

Signál z žižkovské TV-věže už začne sloužit. Budou s lepším signálem i lepší pořady?

byly pletně uloženy na Olšanských hřbitovech. Ale z minulosti zpět do přítomnosti; 216 metrů vysoká věž je osazena třemi dvojicemi televizních vysílačů a šesti rozhlasovými vysílači. Televizní diváci budou program F1 chytat na kanále 37, program ČTV na kanále 51

petřínské rozhledny nejsou o tento pohled díky bezbariérovým vstupům ošizení ani invalidní občané.

Soukromá firma EMIR—Hoffmann, která dostala na základě vítězství v konkursu všechna restaurační zařízení věže do nájmu, připravila na dnešní večer pro

KAVÁRNA POD OBLAKY

a OK 3 na kanále 41. Věž neslouží jen telekomunikacím, ale i veřejnosti. Pro ni bylo vybudováno jednak parkoviště pro osmdesát vozů s provozem po 24 hodin, ale zejména restaurační zařízení — v přízemí snack bar a v patře, ve výšce 62 metrů, pak dvě vyhlídkové kavárny pro asi 100 lidí a salónek pro 24 návštěvníků. O zhruba třicet metrů výše je vyhlídková kabina s kapacitou sto dvacet lidí, kterým se tak po dobu rekonstrukce petřínské rozhledny nabízí za jednotný poplatek 25 korun na osobu jedinečná možnost prohlédnout si naše město z pláči perspektivy. Na rozdíl od

Pražany malé překvapení — v 19 hodin vypukne ohňostroj, kterým provoz slavnostně zahájí. Pro ty, kteří se právě teď rozhodli tuto novou pražskou atrakci navštívit a spojit ji s občerstvením, máme jednu užitečnou radu — nezapomeňte si vybatvit své peněženky větším obnosem, neboť např. za pivo zaplatíte ve vyhlídkové kavárně 30 korun, za kolu a džus 20 korun, kávu dostanete za 14 korun. Platí zde zřejmě horská přírůžka, pokud zůstanete v přízemním snacku, pořídíte občerstvení o třetinu levněji.

POHRNOU SŮ TANI HLAVNĚ DOŠCHOBI...

Prag bedauert Bonner Taktik

BONN, 23. Februar (Reuter). Eine Woche vor der Unterzeichnung des deutsch-tschechoslowakischen Vertrags hat CSFR-Regierungschef Petr Pithart bedauert, daß Bonn nicht zu einem „Schlußstrich“ unter die Vergangenheit bereit gewesen sei. Hätte Bonn das Münchener Abkommen von 1938 über die deutsche Einverleibung Böhmens und Mährens — wie von der CSFR-Seite angestrebt — von Anfang an für ungültig erklärt, wäre Präsident Vaclav Havel bereit gewesen, den vertriebenen Sudetendeutschen die Rückkehr zu gestatten und Eigentumsansprüche zu befriedigen, sagte Pithart der Zeitung „Die Welt“.

Diese Gelegenheit sei leider verpaßt worden, bedauerte der Ministerpräsident. Die Bundesregierung betrachte das Münchener Abkommen nachträglich als ungültig, weil ansonsten erhebliche Forderungen nach Wiedergutmachung auf Bonn hätten zukommen können.

R. Hrušínský jen do voleb

PRAHA: »S politikou končím, chci jen dostát slibu voličům a ve FS zůstanu do voleb,« řekl včera R. Hrušínský. Stalo se tak po generálce Shawova Pygmalionu, jehož nastudování se po dlouhé odmice v režijní práci ujal. Konstatoval, že tuto konverzační veselohru zkoušel především v době, kdy měl parlament polední přestávky. »Mám však za to, že jsem svou poslaneckou práci nijak neošidil,« zdůraznil. S trpkostí v hlase poznamenal, že konstruktivních snah je v současném parlamentu bohužel velice málo.

UDĚLAT TANI AIN SVĚ...

Tanky zaplatí konverzi?

V těchto dnech se v Bratislavě koná seminář Střediska pro předcházení konfliktů KBSE, na kterém se experti osmačtyřiceti zemí zabývají sociálními a ekonomickými důsledky konverze zbrojní výroby. Místo vybrali jeho pořadatelé dobře. Vždyť právě Slovensko se z rozhodnutí bývalé Varšavské smlouvy zaměřilo na výrobu těžkých zbraní a vedle SNS má s konverzí nejvíce problémů. Sedmé místo na světě ve vývozu zbraní bylo pro Československo možná lichotivé a zisk 5 miliard korun ročně ze speciální výroby jen pro ZTS Martin jistě příjemný. Doba se však změnila a požadavky na omezení zbrojní výroby byly ze strany našich politiků po listopadu 1989 zcela jednoznačné.

Nyní se však zdá, a zadržení německé a posržení dánské lodě s čs. tanky na palubě to jen potvrzuje, že se tato politika prosazuje dost obtížně. I když slovenský premiér J. Čarnogurský v úterý prohlásil, že produkce zbraní klesá na Slovensku rychleji než v porovnatelných západních zemích — například v Německu, jisté je, že tanky budou opouštět brány ZTS Martin ještě několik let. Konverze totiž vyžaduje čas, dokonalé řízení, prostor na zahraničních trzích a hlavně peníze. I když se to zdá protiamyslné, ty by měl ZTS, a potažmo i státní pokladna, dostat za export zbraní. I když právě Sýrie je po bývalém Sovětském svazu našim největším dlužníkem a čs. pohledávky v této zemi činí asi miliard dolarů, za 250 našich tanků T-72 podle slov ředitele ZTS V. Dubovnického 225 miliónů dolarů zaplatí. Problém je složitý, a jak na semináři konstatoval představitel NATO F. Dorough,

i pro západní společnosti pracující v podmínkách tržní ekonomiky je konverze dlouhodobým procesem.

Přebírání Orlíku

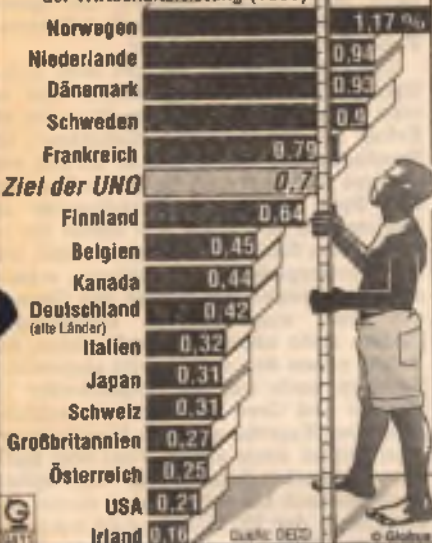
ORLÍK: Pracovník pražské advokátní kanceláře ADIS, která zastupuje vedoucího Kanceláře prezidenta K. Schwarzenberga při navracení zámku Orlík na jihu Čech podle zákona č. 87/91, začal včera s předáváním více než 9000 položek kulturního mobiliáře tohoto zámku. Podle slov ředitele Památkového ústavu České Budějovice A. Krejčů požádal právní zástupce Karla Schwarzenberga o vydání v září roku 1991. Do konce letošního ledna byl z historické ha objektu odvezen veškerý inventář, který patří jiným majitelům včetně státu nebo církve. Inventarizace bude ukončena nejspíše do závěru března. Od dubna má být totiž zámek zpřístupněn veřejnosti stejně jako dříve. Například v loňském roce si ho prohlédlo 74 000 návštěvníků.

DCERY A PARTNEŘI

(th): Podpisem smluv s představiteli německé firmy Heidelberg Zement AG a belgické Lhoist SA vstupuje a. s. CEVA Dvůr Králové do nové etapy svého rozvoje. Zástupci jejího vedení od minulého pátku, kdy podepsali významný dokument, hledí do budoucnosti s optimismem, ale také s úlevou. Vždyť se po dvouleté intenzivní práci podnikového managementu na podnikatelské a finanční koncepci podařilo najít bohaté zahraniční partnery pro dvě největší dceřiné společnosti holdingu CEVA. Heidelberg Zement AG tedy kupuje 40 % akcií Královodorské cementárny a je připraven vyčlenit dalších tři sta miliónů marek na výstavbu nové cementárny na Tmani. Lhoist SA získává počáteční

Genug Hilfe für die Dritte Welt

Öffentliche Entwicklungshilfe in % der Wirtschaftsleistung (1990)

„A JAK TOLIK STOJÍ NĚMČETÍ OUBĚDNICKÝ BYROKRAT!“

Dubček se s Mečiarom neseťkal

Během své dvoudenní cesty po východním Slovensku se A. Dubček setkal v sobotu s představiteli okresu a města Svidník. V besedě přišla na »přetřes« tamější 14procentní nezaměstnanost, hovořilo se i o aktivitě soukromých podnikatelů orientujících se na obchod a služby, což úřadu práce příliš nepomůže. Nespokojenost byla vyslovována i s tzv. transformačním zákonem v zemědělství, který podle jejich názoru nebere ohled na specifické podmínky hornatého terénu regionu. Dubčekova cesta pak pokračovala návštěvou bardejovských lázní, při které se hovořilo o perspektivách možné privatizace lázeňství. A. Dubček, jak uvedl, si chtěl ověřit, jak se uplatňují nové zákony FS v praxi, a získal mnoho poznatků o stavu zaměstnanosti v regionu, o činnosti úřadů práce, rozvoji podnikatelských aktivit i transformaci, které hodlá využít ve své práci. Spekuluje o tom, že se měl Dubček sejít na plesu v Bardejovských lázních s V. Mečiarom a M. Kňažkem, se ukázaly nepodložené a nepravdivé. **ALÉ VRAHA K VRAHĚ ŠLO...**

Levní gastarbeitři

BERLÍN: Německé podniky často porušují mezistátní smlouvy a vyplácejí pracovníkům z Československa a dalších východoevropských zemí podstatně nižší mzdy, než jaké byly dohodnuty, upozornil místopředseda Odborového svazu pracovníků ve stavebnictví (IG Bau) Gerhard Leuschner. Jako příklad uvedl stavební firmu v Bochumi, která vyplácí kvalifikovaným pracovníkům z Československa hodinovou mzdu 30 marek, zatímco německí zaměstnanci dostávají za stejnou práci 60 marek. Ještě křiklavější je případ polských zaměstnanců stavební firmy v Mülheimu-Kärlichu, kterým byl vyměřen hodinový výdělek 6,50 marky, zatímco jim jako odborníkům přísluší 30 marek.

Představitel IG Bau konstatoval, že pracovníci z Československa, Polska nebo Maďarska se často musí smířovat s »otrockými« platovými podmínkami.

JSOU JESTE DALEKO HODÍ PŘÍPADY, HLAVNĚ V BAVORINU...

NEJISTOTA TRVÁ I NADÁLE

Hlasování předsednictva Slovenské národní rady, které v podstatě smetlo se stolu návrh smlouvy o státoprávním uspořádání, znovu potvrdilo, že současná slovenská politická reprezentace není schopna, či spíše ochotna, přijmout v této věci jakékoliv závazek a jednoznačně rozhodnout. I když je před námi ještě plénum Slovenské národní rady a 20. sešlost schůze Federálního shromáždění, která má jednat o novele tří hlav ústavy, je velmi pravděpodobné, že po více než ročním úsilí na všech možných úrovních k zásadní shodě nedojde.

Přestože se tato skutečnost dala očekávat, je nemilé, že bude přinášet i nadále naši společně i oběma národním ekonomikám značné škody. Je sice pravda, že pokud se obě strany neshodly, platí stávající kompetence, zahraniční investoři však potřebují mít větší jistotu a plánovat s trochu delší perspektivou. Může se proto stát, že cizí kapitál, který by nám mohl při naší nelehké cestě k tržnímu hospodářství pomoci, dostanou země schopné zaručit větší politickou a ekonomickou stabilitu. Příkladem může být Maďarsko. Nejistota státoprávního uspořádání je však spojena ještě s dalším problémem. Nepůjde tentokrát o státní rozpočty, které se podařilo i s přihlédnutím k občanské soudáleživosti a různým potřebám některých oblastí přijmout, před námi je kupónová privatizace. Majetek na území České republiky by totiž mohl být značně lákavý pro investiční privatizační fondy založené na Slovensku, což v této nejisté situaci by asi nebylo příliš dobré. Zvláště když dobře víme, že v jejich dozorcích a správních radách je řada zá-

stupců ústředních státních orgánů, kteří si své informace jistě nenechají pro sebe. Slovenský premiér J. Čarnogurský však v tom nevidí nic špatného... Česká vláda je proto v nejisté situaci a musela si položit otázku, zda má svou nabídku v kupónové privatizaci poskytnout také občanům, kteří mohou být za několik týdnů cizinci.

Jedno však předsednictvem SNR zmařeně úsilí o společný stát přece jenom něco přineslo. Zpráhlednilo slovenskou politickou scénu a ukázalo, kdo je kdo. Blíží se volby a občané by měli velmi pečlivě zvážovat, komu dají svůj hlas. Na nich, a nikom jiném, bude záležet jak bude vypadat budoucnost našeho, doufejme, že společného státu.

JO, ALÉ MOŽNA ŽE UŽ JEN LHOVÁVU... ZVÍTĚZÍ ROZUM?

Většina čtenářů si zcela jistě pamatuje na spory kolem výstavby České boudy na nejvyšší české hoře Sněžce. Megalomanský takřka kosmický objekt, proti němuž jednoznačně vystoupili ochránci životního prostředí, by zcela určitě urychlil devastaci vzácných zbytků krkonošské přírody. Faktem ale zůstává, že tržní ekonomika udělala své a tak se nyní začalo kalkulovat s tím, že by se stará budova České boudy, která je už dva roky zavřená, opět rekonstruovala. Podle privatizačního projektu Krkonošských hotelů Vrchlabí má totiž přejít bezúplatně do péče Městského úřadu v Peči pod Sněžkou. Správa Krkonošského národního parku pochopitelně navrhuje demolici objektu a využití národního parku. Starosta z Pece pod Sněžkou M. Vich však trvá na obnově původního vzhledu České boudy bez hyzdících přístaveb s tím, že by zůstala funkční část restaurace, dále prostory pro ochrannou přírodu, horskou službu a možná že i Pohraniční policii. Město má pochopitelně zájem o finanční přínos do vyhublé obecní pokladny, a tak bude zřejmě sledovat, jak spor o budoucnost České boudy dopadne. Rozhodně by měl skončit ve prospěch přírody.

Aféra s krátkýma nohama

Žádný člověk se nenbrání sympatiím či antipatiím k jednotlivým politikům. Od pocitů je pak jen krůček ke snění, v němž bývá plná otcem myšlenky. A tak, když se vyskytly dohady o možné totožnosti V. Mečiara s agentem StB a krycím jménem Doktor, který měl po několik let sledovat A. Dubčeka, vytvořily se na české straně předpoklady pro snění o možné roztříce mezi Mečiarom a Dubčekem a poklesu Mečiarových volebních šancí. Myslí, že je třeba trochu krotit své tužby. I kdyby vyšlo skutečně najevo, že Mečiar a Doktor jsou jedna a tatáž osoba, rozpoutalo by se pravé peklo kolem důkazů, kolotoč spochybňování a osočování, v němž poslední, kdo by se vyznal, by byl průměrný volič. Navíc ti, co dnes s Mečiarom sympatizují, činí to i přesto, že dobře vědí o jeho nekorektním jednání a temných praktikách. Nepotřebují tedy zřejmou osobnost s čistými rukama, ale s vyhrnutými rukávy. A pro politika bez skrupulí, jakým V. Mečiar bezesporu je, nebude těžké využít z aféry za současné politické konstelace na Slovensku ještě politický kapitál. Také A. Dubček nemá na vybranou. Chce-li zůstat na politické scéně, potřebuje silnou levicovou stranu, která ho tam udrží. A protože praxe ukazuje, že mu stačí ve špičkové politice figurovat spíše než v ní hrát aktivní roli, je pro něho razantní Mečiar ideálním partnerem. Za takových okolností jsou obvykle osobní pocity stranou. Je tedy pravděpodobné, že pouze důkazy tak nezvratné, že by Dubčeka jejich ignorování kompromitovalo, ho mohou přimět k roztříce s Mečiarom. A kdyby došlo ke nejhoršímu, v slovenských absurdních podmínkách není příliš realistická ani vize kajícího Mečiara v náručí křesťanský odpouštějícího Dubčeka. Byl by to koneckonců další zásadní argument pro diskriminaci lustrčního zákona. Vždyť, kdo není žalobce, je každý soudce směřný. Zaplakal by samozřejmě nakonec volič, ale smutné je, že mnohý o tom ještě neví nebo také nechce vědět.

Hnutí „90“ protestovalo

Shromáždění na protest proti podpisu současného znění textu parafované čs.-německé smlouvy uspořádalo v sobotu na Staroměstském náměstí v Praze Hnutí „90“ a další občanské iniciativy. Podle odhadů se ho zúčastnilo asi 4000 občanů. Největší výhrady měli řečníci proti formulaci připravené smlouvy zejména v posuzování mltných smlouv diktátu, v používání termínu současná hranice a ve vyloučení eventuelních dalších restitučních požadavků sudetských Němců. V přijaté rezoluci na závěr shromáždění účastníci žádají poslance FS, aby se obsahem i formulací smlouvy zabývali ještě před jejím podpisem a trvali na jejím projednání v parlamentu. Vyzvali FS, aby se svou autoritou zasadilo o to, aby smlouva nebyla v podobě, v jaké je připravena, podepsána.

● Volkswagen loni prodal na celém světě 3,3 miliónu vozů, z toho 157 000 (místo plánovaných 200 000) škodovek.

▲ V pokoji hotelu Česká beseda v Liberci ukradl neznámý pachatel včera v noci 21letému Němci z kapsy bundy 80 tisíc marek. Mladý muž měl v inkriminované době v pokoji dvě nezjištěné ženy.

..KDYŽ JE RLREJ, TAK MU TO PATŘÍ!

Mezinárodní bankomaty

PRAHA: Jako první ve východní Evropě zahájila včera v Praze Komerční banka a společnost ISC MUZO provoz sítě bankovních automatů s přímým napojením na mezinárodní síť. Automaty přijímající rovněž platební karty vydané zahraničními bankami jsou zatím umístěny v Praze a v průběhu letošního roku by jich mělo být v ČR uvedeno do provozu přes čtyřicet. Od dubna začne banka vydávat tři druhy platebních karet EuroCard/MasterCard: bankokarta bude určena pro soukromé osoby ke korunovému účtu, služební bankokarty budou vydávány ke korunovému účtu organizacím, přičemž k jednomu účtu může být vydáno až 95 karet, a mezinárodně platná karta Business Silver Card bude sloužit k úhradě služebních výdajů z korunových nebo devizových účtů právnických osob v celém světě.

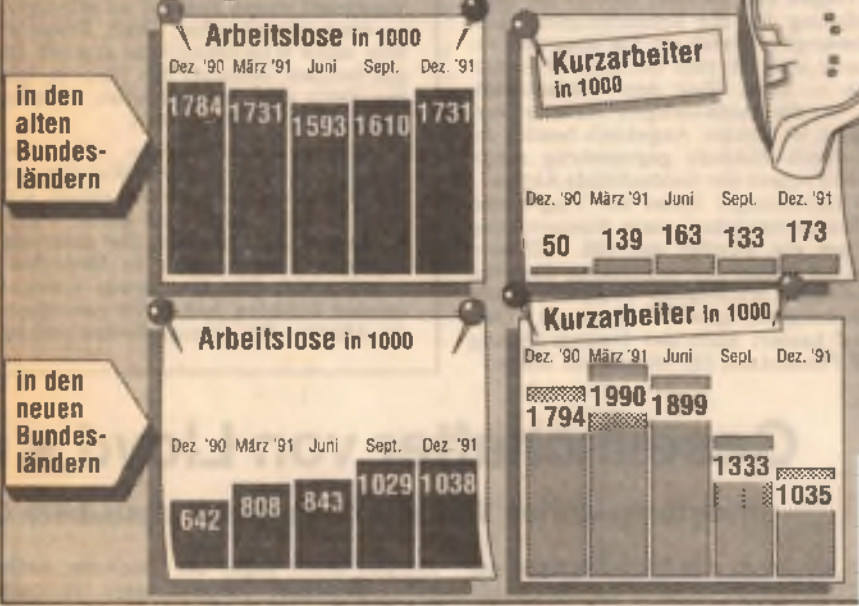
Protest in Prag gegen Vertrag

PRAG, 24. Februar (Reuter). Etwa 7000 Menschen haben am Montag in Prag gegen den Nachbarschaftsvertrag zwischen Deutschland und der CSFR protestiert. Die Demonstranten kritisierten Staatspräsident Václav Havel, weil er sich für die Vertreibung der Sudetendeutschen nach dem Zweiten Weltkrieg entschuldigt habe. „Havel raus aus der Burg“, hieß es auf einem Spruchband. Die Nachrichtenagentur CTK schätzte die Menge auf rund 7000 Menschen. Auch für die Ankunft von Bundeskanzler Helmut Kohl zur Vertragsunterzeichnung am Donnerstag wurden Proteste angekündigt.

In der CSFR ist die Befürchtung laut geworden, der Nachbarschaftsvertrag sei der erste Schritt auf dem Weg zur Rückgabe des nach dem Krieg enteigneten Besitzes der Sudetendeutschen. Regierungssprecher Dieter Vogel bestätigte Havels Angebot, die Sudetendeutschen an der Privatisierung ihres Besitzes in seinem Land zu beteiligen, wenn das Münchner Abkommen von 1938 von Anfang an für nichtig erklärt werde und Deutschland auf alle Vermögensansprüche verzichte. Havel ließ jedoch dementieren, daß er eine generelle Rückgabe sudetendeutschen Vermögens angeboten habe.

Der Sprecher der Sudetendeutschen Landsmannschaften, Franz Neubauer, sagte in München: „Wir erneuern unseren Vorschlag, daß Sudetendeutsche und Tschechen ungeachtet der unterschiedlichen Rechtsstandpunkte endlich direkt miteinander reden sollten.“ Die Sudetendeutschen hätten Prag bereits 1990 angeboten, über eine Lösung zu sprechen, der beide Seiten zustimmen könnten.

Arbeitslosigkeit in Deutschland

Bayerisch top — Sächsisch Flop

HAMBURG, 24. Februar (AP). Bayerisch klingt den meisten jungen Leuten angenehm in den Ohren. Sächsisch empfinden dagegen mehr als 40 Prozent als Zumutung. Das hat eine Repräsentativumfrage der Verlagsgruppe Bauer unter 1000 Personen zwischen 19 und 29 Jahren ergeben, die am Montag veröffentlicht wurde. Danach sind die Lieblingsdialekte der jungen Generation Bayerisch mit 35,1 Prozent, gefolgt von Berlinerisch mit 14 und Kölsch mit 13 Prozent.

Zum Waghören empfanden die Befragten vor allem Sächsisch (40,7 Prozent) und Schwäbisch (18,1). Bayerisch stieß bei 9,4 Prozent, Plattdeutsch und Ruhrpott-Slang bei jeweils 8,1 Prozent und Hessisch bei 7,4 Prozent auf Unwillen.

HELMUTKÖHLISCH TROPP!

Kohls Vorhut in Prag

Trifft der Kanzler bei der Unterzeichnung des deutsch-tschechoslowakischen Partnerschaftsvertrages übermorgen in Prag wegen sudetendeutscher Entschädigungsansprüche auf eine anti-deutsche Stimmung?

Bung. Sofort gingen die tschechischen Mitreisenden auf Distanz. Erst als Oberst von Block sie (am Gepäckband) aufklärte, sie seien deutsche Offiziere und zur Kontrolle tschechischer Truppen angereist, wieder freundliche Unbefangenheit: „Eine gute Sache.“

Die tschechischen Militärs zunächst mißtrauisch. Warum die Deutschen ausgerechnet ihr Hauptquartier in Tabor überprüfen wollten und nicht eine Truppeneinheit? Von Block: „Wenn Sie auch für vertrauensbildende Maßnahmen in Europa sind, sollten Sie möglichst alles offenlegen.“

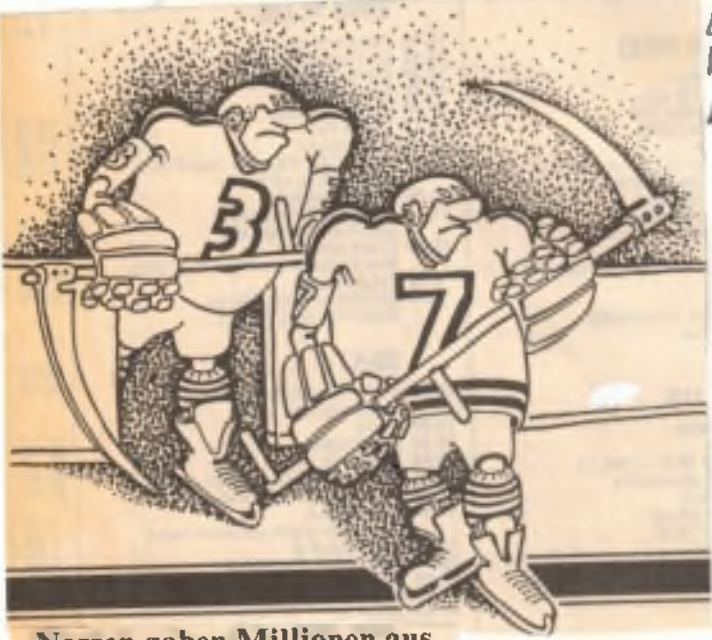
Die tschechischen Offiziere öffneten daraufhin Tür und Tor, ließen Mann und Maus zählen (hatten weniger Soldaten als gemeldet!) und erlaubten als „Zugabe“ die Überprüfung der 11. Panzerabwehrabteilung in Jince.

Zum Schluß herzliche Gastfreundschaft. Von Block: „Das hat uns sehr beeindruckt.“

Der Bundeswehr-Oberst von Block und zwei Begleitoffiziere, die Anfang des Monats auf Grund internationaler Kontrollvereinbarungen erstmals tschechische Militäreinrichtungen überprüfen, machten für Kohl wichtige Erfahrungen.

Die drei trugen bei der Anreise Zivil, kamen mit Linienflug LH 5792. Im Flugzeug nach Prag problemfreie Gespräche auf deutsch mit Tschechen.

Bei der Landung tschechisches Militär zur Begrü-

Narren gaben Millionen aus

WIESBADEN, 25. Februar (AP). Für Karnevals- und Festutensilien aus Pappe und Papier haben die Westdeutschen im Jahr 1990 rund 136 Millionen Mark ausgegeben. Wie das Statistische Bundesamt am Dienstag mitteilte, reichte die Produktpalette von Konfetti und Luftschlangen über Masken und Scherzartikel bis zu Lampions, Dekorationsartikeln und Abzeichen. Sie wurden hergestellt von etwa 20 Firmen mit Sitz in den alten Bundesländern.

SILVESTROVSKÝ
+ RACHEJTL
2A 120 mil. DM
= 1/4 miliardy DM!

„Saurier“ und andere Exoten in Chinas Töpfen

ten und Frösche. Ein Inspektionsteam des „International Fund for Animal Welfare“, das die Märkte in Süchina im vergangenen Jahr besuchte, mußte grausige Szenen mitansehen. Händler brachten jungen Hirschen die Läufe, um sie in winzige Käfige zwängen zu können. Schildkröten wurden bei lebendigem Leibe die Panzer abgezogen. Doch die ausländischen Tierschützer sahen auch, daß die chinesischen Behörden erste Fortschritte im Kampf gegen solche Tierquälereien erzielt hatten. So dürfen Katzen nicht mehr lebend in kochendes Wasser geworfen und zum Töten der Hunde sind spezielle Schlachthäuser eingerichtet worden.

Nach unvollständigen Schätzungen haben Chinas Jäger in den letzten 40 Jahren etwa eine Milliarde Wildtiere erlegt. 500 Millionen Tonnen Wild und 1,4 Millionen Wildvögel werden pro Jahr verkauft. Selbst Chinas selten gewordenes Wappentier, der Panda, ist nicht sicher. In der Provinz Yunnan wurde vergangenes Jahr ein Mann zum Tode mit Vollstreckungsaufschub verurteilt, weil er einen Panda geschossen hatte. Nun ist es auch in Nordchina modern geworden, viel Geld für das Verspeisen teurer Wildtiere auszugeben. „Wenn wir diese Tendenz nicht bremsen können“, sagt Herr Li vom Peking „Büro für den Schutz der Wildtiere“, „dann sterben hier alle seltenen Tiere aus.“ Der Pangolin teile dann das Schicksal der Dinosaurier.

ein Fremdwort. Und die chinesischen Gourmets kennen keine Gnade. Geschützt oder nicht, für sie gibt es nur zwei Sorten von Tieren: wohlschmeckende oder ungenießbare. Tatzen vom Schwarzbär und noch selteneren Braunbär stehen genauso auf ihrem Speiseplan wie Haselhühner, Affen, Wildkatzen, oder Tigerfleisch. Doch die Menükarten sind aus Angst vor der Polizei verschlüsselt: „Fliegender Adler“ steht für Wildeulen-Gulasch, und wer „Blasses Zicklein“ wählt, bekommt Affen-Kotelett serviert. Für eine Bären-tatze legen Feinschmecker im Peking „Kiefer-Kranich-Restaurant“ 200 Yuan (61 Mark) auf den Tisch, in China ein durchschnittlicher Monatslohn. Eine Haselhuhn-Suppe kostet immerhin 100 Yuan. Kein Wunder, daß die Tierschützer auf verlorenem Posten kämpfen.

Besonders in Südchina gelten exotische Tiere als Delikatesse. Jedes Wochenende strömen Tausende von reichen Gourmets aus Hongkong über die Grenze in die Volksrepublik. Ihr Ziel: die Spezialrestaurants in Guangzhou (Kanton) und anderen Städten der Provinz Guangdong. Auf den Märkten in Guangzhou stapeln sich Käfige mit lebenden Leopardenjungen, Dachsen und Füchsen, und in Waschküchen winden sich seltene Schlangen, Schildkrö-

ten werden sie unter dem nur für Eingeweihte verständlichen Code-Namen „Bergdrachen“ feilgeboten. Pekings Artenschützer bemühen sich mit gelegentlichen Razzien, das illegale Treiben zu unterbinden. So kamen sie kürzlich dem kantonesischen „Yuegui“-Restaurant im Hotel „Jimen“ auf die Schliche. Der Besitzer hatte auf dem Schwarzmarkt sechs Pangoline zum Stückpreis von 1178 Yuan (357 Mark) gekauft. Aus jedem Tier kochte er sieben Gerichte und erzielte pro Pangolin einen Gewinn von 930 Yuan (282 Mark). Die Tiere werden von fliegenden Händlern aus Süchina lebend in die Hauptstadt transportiert. Mitte November vergangenen Jahres fand die Peking Bahnpolizei im Zug Nr. 6 aus Nanjing zwei verschürte Stoffsäcke. Darin zappelten zwei halbverhungerte Pangoline neben einer 8,5 Kilo schweren verendeten Kobra. Auf diesem qualvollen Weg kam vermutlich auch der entlaufene Pangolin auf die Peking Sanlitun-Straße.

Im Jahr 1988 hatte die Volksrepublik China ihr erstes Artenschutzgesetz erlassen und bemüht sich seitdem leidlich um die Erhaltung mehrerer hundert vom Aussterben bedrohter Tierarten. Doch in der Bevölkerung, besonders unter den Hunderten von Millionen Bauern, ist Tierschutz noch weitgehend

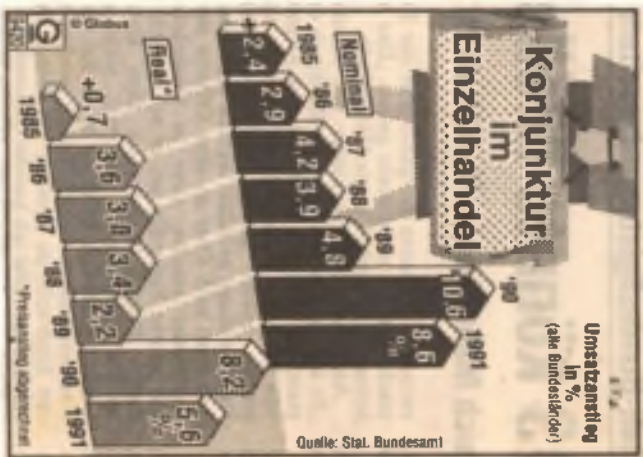
A CO TAKHLE MANEFLKA V A PIKU, OBLAZENNA
NEPOISKVRNENIY POCHETIY... DOBYTKOVE!

Dicke Luft in Pyramiden

Wie verschafft man den Pyramiden im ägyptischen Ort Giseh frische Luft? Das ist das Problem, mit dem sich der Verwaltung Sahi Hauss konfrontiert sieht. Bis 1995 erwartet Ägypten nämlich bis zu fünf Millionen Besucher, von denen die meisten auch die Pyramiden besichtigen werden. „Niemand hat seit der Zeit von Cheops vor 4000 Jahren etwas für die Luft in den Pyramiden getan, und sie wird zu einem Problem“, sagte Hauss. Im Sommer erreicht die Luftfeuchtigkeit in den Gängen 95 Prozent. Die Besucher schwitzen, und das Salz des Schweißes greift den Sandstein und Granit der Pyramiden an. „Sie kriegen keine frische Luft, und je mehr Touristen kommen, desto schlechter wird die Luft“, sagte Hauss.

Im April 1984 beschwerten sich 15 Besucher über Augenbrennen und Atemnot in der nahen Chephren-Pyramide. Die Behörden schlossen das Bauwerk für zwei Tage und versuchten, die verbrauchte Luft auszublauen. Dabei zeigte sich, daß zahlreiche Touristen das Denkmal als Abort benutzt hatten. 1987 bis 1988 ließen die Behörden das Salz, den Schmutz und das Fett abschrubben, das sich in der einst 146,6 und jetzt 137 Meter hohen Cheops-Pyramide angesammelt hatte.

Die Architekten von Cheops und Chephren hatten einst Luftschächte eingebaut. In der großen Pyramide reichen zwei Schächte von der Königschammer nach außen. Zwei weitere gibt es in der Königinchamber, diese reichen vermutlich aber nicht bis nach außen. Hauss ist der Ansicht, daß die Schächte nicht als Klimaanlage gedacht gewesen sind, sondern den Seelen der Toten ein Entweichen ermöglichen sollten. Die rund 50 Meter langen Schächte sind vermutlich durch Dreck und Sand - völlig verstopft. Im März wollen Techniker mit Hilfe einer Videokamera die Ursache der Verstopfung suchen.

+ BOLSCHEWIKWERFEN BY BYLO LEACI!

Doch wieder „Zwergenwerfen“
VERSAILLES, 25. Februar (AFP). Ein französisches Gericht hat ein amtliches Verbot des „Zwergenwerfens“ aufgehoben, mit dem ein Bürgermeister ein derartiges Schauspiel in einem Lokal seiner Gemeinde verhindern wollte. Das Verwaltungsgericht in Versailles befand am Dienstag, der Bürgermeister von Morang-sur-Orge (westlich von Paris) sei mit dem Verbot dieser „Belustigung“ in einer Diskothek über seine Amtsbefug-

nisse hinausgegangen. Die Gemeinde wurde zur Zahlung von 10000 Francs (rund 3000 Mark) an die Veranstaltungsfirma „Fun productions“ verurteilt. Das Versailler Gericht erkannte zwar das Argument des Bürgermeisters an, daß das „Zwergenwerfen“, die Menschenwürde verletze, doch stelle es keinen Verstoß gegen die öffentliche Ordnung dar. Der aus Australien und den USA importierte „Sport“ besteht darin, einen kleintüchtigen Menschen, der durch Heim- und Polsterungen vor Verletzungen ge-

schützt wird, auf einer abfedernden Luftmatratze möglichst weit zu werfen. Bei „Fun productions“ ist der Held dieser Schau der 24jährige Manuel Wackenheim, der 120 Meter groß und 44 Kilogramm schwer ist. „Fun productions“ und Wackenheim hatten gegen die in mehreren Orten erteilten Auftrittsverbote geklagt. Wackenheim führte ins Feld, daß er durch seine Auftritte 20000 Francs monatlich verdiene, während er sonst auf seine Behindertenrente von 3000 Francs angewiesen sei.

Schwierige Nachbarschaft

Den längsten Abschnitt seiner Grenze teilt das vereinte Deutschland mit der Tschechoslowakei. Über diese Grenze zu reisen, ist inzwischen ein Kinderspiel. Als ungleich schwieriger hat es sich erwiesen, die Barrieren zwischen dem westlichsten Land des früheren Ostblocks und dem östlichsten Land des westlichen Bündnissystems auch in den Köpfen zu überwinden. Der deutsch-tschechoslowakische Nachbarschaftsvertrag, den CSFR-Präsident Vaclav Havel und Bundeskanzler Helmut Kohl am heutigen Donnerstag in Prag unterzeichnen werden, wird darüber nicht hinweghelfen.

Das Abkommen ist bei allen schönen Worten gegenseitigen Einverständnisses der kleinste gemeinsame Nenner, der sich überhaupt finden ließ. Was die Vergangenheitsbewältigung angeht, kommt die neue Fassung nicht über den Vertrag von 1973 hinaus, der — wenn auch in einer Periode zarten Tauwetters — zwischen der alten Bundesrepublik und der CSSR als Frontstaaten des Kalten Krieges abgeschlossen worden war.

Es ist allerdings viel verlangt, das sich wechselseitig bedingende Unrecht der Vergangenheit aufzuarbeiten. Die Zerschlagung der Tschechoslowakei durch die Abtrennung des Sudetenlandes im Jahr 1938 und die Okkupation Böhmens und Mährens durch die Truppen Hitler-Deutschlands im Jahr 1939 steht gegen die Vertreibung der Sudetendeutschen aus ihrer Heimat nach dem Zweiten Weltkrieg. Eine Aufrechnung der materiellen Schäden durch die gegenseitig begangenen Grausamkeiten wäre makaber — zumal da jeweils einzelne Gruppen der Bevölkerung für die aggressive Politik der Staaten als Ganzes büßen mußten.

Die Rede ist inzwischen allerdings fast nur von den Wiedergutmachungsforderungen der Sudetendeutschen Landsmannschaft. Havel hatte Bonn im vergangenen Jahr einen Kompromiß vorge schlagen. Er bot denjenigen Vertriebenen, die in ihre frühere Heimat zurückkehren wollten, eine Wiederbelebung ihrer tschechoslowakischen Staatsbürgerschaft an. Eine Rückgabe ihres 1945 enteigneten Besitzes wäre damit freilich nicht verbunden gewesen. Das CSFR-Parlament hat die Rückerstattung auf Eigentum beschränkt, das nach dem Februar 1948 (dem Datum der kommunistischen Machtübernahme) verstaatlicht wurde. Als Gegenleistung für das Rückkehrrecht der Sudetendeutschen verlangte Havel, Bonn solle die Ungültigkeit des Münchner Abkommens, mit dem das Sudetenland dem Deutschen Reich einverleibt wurde, „von Anfang an“ erklären. Damit wären die Sudetendeutschen nie Bürger des Deutschen Reiches gewesen, die Bundesregierung hätte ihre Interessen nicht

mehr zu vertreten gehabt. Weil dieses Zugeständnis vor dem Bundesverfassungsgericht wohl keinen Bestand gehabt hätte, ging Bonn auf den Vorschlag nicht ein.

Den Funktionären der Sudetendeutschen Landsmannschaft wiederum geht es trotz aller Beteuerungen nicht vorrangig um das „Recht auf Heimat“. Sie wissen, daß die wenigsten Sudetendeutschen, deren Kinder und Enkel in Deutschland aufgewachsen sind, tatsächlich zurückkehren wollen. Es geht um Rückerstattung von Eigentum oder zumindest Entschädigung. Da die Problematik ausgespart werden mußte, um überhaupt einen Vertrag zustande zu bringen, wird dieser Konflikt die Beziehungen weiterhin trüben.

Nach Lage der Dinge bleibt deshalb nichts anderes übrig, als die Nachbarschaft in der alltäglichen Praxis zu stabilisieren. Die überwiegende Mehrheit der Bevölkerung beider Staaten, der die rechtlichen Feinheiten der Hypotheken aus der Vergangenheit ohnehin schwer verständlich zu machen sind, wünscht zweifellos eine zukunftsorientierte Zusammenarbeit. Den Deutschen wird in der Tschechoslowakei eine Mischung aus Bewunderung und Befürchtungen entgegengebracht. Das gilt für die wirtschaftlichen Beziehungen, wie die Diskussion über die Dominanz deutschen Kapitals bei den dringend benötigten Auslandsinvestitionen in der CSFR zeigt. Das gilt für die politischen Beziehungen, wo die Hoffnung auf europäische Integration der Tschechoslowakei im Kielwasser des großen Nachbarn mit Ängsten vor dessen erdrückendem Einfluß gepaart ist. Dieser Zwiespalt wird nur vereinzelt offen ausgetragen. Um so leichter könnten enttäuschte Hoffnungen die noch freundliche Stimmung umschlagen lassen.

Erste Anzeichen sind bereits erkennbar. Kohl unterschreibt heute in Prag eine Vertragsfassung, die hier zunehmend auf Kritik gestoßen ist. Der Kanzler ist daran nicht unschuldig. Er hat Verzögerungen bei den Verhandlungen zu verantworten und sich wochenlang um einen Unterzeichnungstermin bitten lassen. Ein klärendes Wort zum Koalitionsstreit über eine Zusatzresolution des Bundestags, mit der die CSU die Ansprüche der Sudetendeutschen betonen will, ist bisher ausgeblieben. In der CSFR wird das aufmerksam registriert.

Kohls Warten und Schweigen bringt ausgerechnet die von der Bonner Koalition unterstützten Regierungsparteien in der CSFR in Schwierigkeiten, die bereits um die Ratifizierung des Vertrags im Prager Parlament bangen müssen. Kohl hat damit ohne Not dazu beigetragen, daß die Barrieren in den Köpfen wieder etwas höher werden.

Vertreibung erneut verurteilt

PRAG, 26. Februar (dpa). Der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel hat erneut die Vertreibung der Sudetendeutschen aus der Tschechoslowakei nach dem II. Weltkrieg verurteilt. Vor deutschen Journalisten in Prag sagte Havel am Mittwoch: „Ich kann für mich sagen, daß ich die Vertreibung aus Prinzip verurteile. Ich verurteile die gesamte Vertreibung als solche, ohne zeitliche Einschränkungen“. Das Potsdamer Abkommen von 1945, das die Ausweisung der Sudetendeutschen festlegte, habe die „Aussiedlung“, die bereits im Gang gewesen sei, nachträglich legalisiert.

Zu Eigentumsforderungen der Sudetendeutschen sagte Havel, das CSFR-Parlament habe für die Rückgabe konfiszierten Eigentums den 25. Februar 1948, den Tag der kommunistischen Machtergreifung, festgesetzt. Damit habe man kommunistisches Unrecht wiedergutmachen wollen. Die Wiedergutmachung habe jedoch Grenzen; man könne ein Unrecht nicht durch ein neues Unrecht aus der Welt schaffen.

ZOTROBOM O HIL. LIDI, PRATI
3 HIL. FANATIKU? I O ČSFR BEZ JUNE -

Centrum slovenského separatizmu v záp. svete se nyní nachází v Kolíně n.R. v Německu, vychází tam také list "Slobodné Slovensko", který rediguje K. Murgaš.

StB stále v akci

BONN: »Spolupracovníci oficiálně rozpuštěné československé Státní bezpečnosti (StB) systematicky odposlouchávají telefonické rozhovory pražského velvyslance v Bonnu J. Grušl,« píše v nejnovějším vydání německý týdeník Der Spiegel. »Pokoušeli se přitom torpédovat jednání o smlouvě mezi Spolkovou republikou Německo a ČSFR.« »Bývalý orgán komunistické strany Rudé právo několikrát využil indiscreci, jež mohly pocházet jen z telefonátu Grušl s ministrem zahraničí J. Dienstbierem,« pokračuje magazin. »Grušl odhalil bývalého plukovníka a manžela jedné sekretářky jako příslušníka starých komunistických struktur a požadoval, nejdříve marně, odstranění odposlouchávaného telefonního zařízení. Když velvyslanec na vlastní pěst najal zařízení německé firmy Detewe, chtělo pražské ministerstvo zahraničí opět nechat vmontovat staré zařízení. Minulý týden Grušl hrozil Dienstbierovi odstoupením a může si nyní telefonny zajištěné proti odposlouchávání ponechat,« konstatuje Spiegel. J. Grušl přislíbil poskytnout ČSTK k celé záležitosti vyšetření. Z okruhu čs. velvyslancectví v Bonnu se přitom proslýchlo, že správa německého časopisu obsahuje dezinformaci.

J. Grušl včera nepotvrdil ani nevyvrátil zprávu Der Spiegel o odposlouchávání telefonů zastupitelského úřadu ČSFR v Bonnu. Toto stanovisko zaujal v rozhovoru s bonnským zpravodajem ČSTK. J. Grušl však popřel tvrzení, že by hrozil svým odstoupením, a zdůraznil, že své řízení úřad hodlá dále vykonávat.

Investice potřebujeme

Nejlepší předpoklady z východoevropských zemí přebíhat centrálně řízená a plánovaná hospodářství ve fungující tržní ekonomiky mají především Maďarsko, Polsko a Československo. Vzhledem k tomu, že i je tvrdě postihl záhlub RVHP dříve, než se jim podařilo vytvořit na Západě nové trhy, očekávají v tomto přechodném období od hospodářsky vyspělých zemí technickou, technologickou i kapitálovou pomoc. Hodně si slibují například od asociálních dohod ES, jejichž podepsání by mělo zahraniční investory povzbudit. Podmínky pro podnikání u nás jim také přiblížil kongres Obchod spolupráce, investování v Československu, který se uskutečnil v závěru minulého týdne v Praze.

Můžeme být pro zahraniční investory lákaví alespoň tak, jako je dnes Maďarsko, kterému se podařilo získat loni dvě miliardy dolarů, což je proti Československu zhruba dvojnásobek? Podnikatelé ze zahraničí, kteří se konference zúčastnili, uvedli dva důvody, proč je dobré u nás investovat. Makroekonomickou politikou se v ČSFR podařilo stabilizovat inflaci, ceny i čs. korunu. Za druhé — v porovnání s ostatními východoevropskými zeměmi je naše ekonomika poměrně vyspělá. K tomu můžeme přidat i výhodnou polohu v centru Evropy, a také schopnost a dosud stále levnou pracovní sílu. Místopředseda vlády ČSFR V. Klaus na konferenci také přislíbil od příštího roku změnu čs. daňového systému, který by se podobal systému používaným v západních zemích.

Občas se však u nás ozývají hlasy, které hovoří o výprodeji čs. majetku, případně o germanizaci čs. ekonomiky. V této souvislosti je třeba si připomenout, že zahraniční kapitál se podílí na domácích ekonomických řadách hospodářsky vyspělých zemí 30 až 40 procenty. Je nepopíratelné, že čtyři pětiny dosavadních zahraničních investic k nám přišly z Německa. Obávat se však můžeme spíše faktu, že zahraničního kapitálu k nám se s tím přichází stále málo nebo že se u nás objeví takový, o němž nebudeme vědět, kdo za ním stojí.

Poslední z Anthropoidů

(mk): V sobotu zemřel v Anglii Ron C. Hockey, pilot 138. perutě RAF — perutě zvláštních operací. Byl posledním žijícím členem posádky letadla, ze kterého před padesáti lety nad naším územím seskočila skupina Anthropoidů, jejíž členové rotmistr Josef Gabčík a Jan Kubiš vykonali akt spravedlivé odplaty na zastupujícím říšském protektorovi Reinhardu Heydrichovi.

Dne 19. února odletěl papež Jan Pavel II. na svou 54. zahraniční návštěvu Senegalu, Gambie a Guineje. Poněvadž nemá vlastní »papežské« letadlo, obstarává dopravu do hostitelské země vždy italská letecká společnost Alitalia, zpáteční cestu letecká linka navštívené země. Ve zvláštním oddělení první třídy má papež k dispozici pracovní a také lůžko k odpočinku.

Rovněž všech 30 osob papežského doprovodu má své stálé místo v oddělení první třídy. Patří k němu kardinál státní sekretář, zástupce státního sekretariátu, papežův osobní lékař R. Buzzonetti, komor-

program cesty. Papež nocuje vždy v církevních zařízeních. Nemá-li v zemi nunciatura nebo biskupské sídlo, uchýlí se do klášterní nebo seminární cely.

Ve veřejnosti často slyšíme kritiku vyso-

oči a tvrdě usnout. Když se ho pak novináři ptají: »Svatý otče, nejste unaven?«, může klidně odpovědět: »A vypadám snad tak?«

I přes svůj věk Jan Pavel II. zatím nepomýšlí na zredukování svých zahraničních cest. V programu letošního roku jsou tři dálkové cesty, dvě do Afriky a jedna do Latinské Ameriky, a kromě toho ještě šest vnitrostátních cest.

Jak prohlásil jeden z organizátorů papežských cest, v roce 1993 čeká na papeže řada osvobozených východoevropských zemí. Jako první to má být návštěva Jana Pavla II. v Litvě a snad i na Ukrajině. Uvažuje se však také o papežově cestě do Bulharska, Rumunska, Albánie a také Československa. Cesty do Ruska a Chorvatska patří vzdálenější budoucnosti.

Žádný papež ještě necestoval tolik a tak daleko jako Jan Pavel II. Podle údajů Radia Vatikán urazil na svých 53 zahraničních cestách a na 100 cestách uvnitř Itálie celkem 781 290 km. To odpovídá přesně vzdálenosti 20krát kolem Země nebo 2,3krát dráze ze Země na Měsíc. Mimo Vatikán strávil papež za 13 let svého pontifikátu 487 dní, přesně desetinu svého úředního času. A skoro víc než rok pobýval mimo Itálii: 369 dní a 14 hodin.

PAPEŽ CESTOVATEL

nik A. Gugel, tiskový mluvčí J. Navarro-Valls, pět italských bezpečnostních úředníků, dva švýcarské gardisté, technik Radia Vatikán a televizí. Do jednotlivých zemí jsou přizváni pak ještě další hodnostáři, do Senegalu je to černý kardinál kardinál B. Gantin. Přesně 50 novinářů a fotografů z celého světa, kteří papeže doprovázejí, je v druhé třídě.

Přípravy na cestu trvají celý rok a tímto úkolem je pověřen P. Roberto Tucci se svými dvěma spolupracovníky, kteří návštěvu projednávají se zástupci místní církve a příslušnými úřady. Proto navštíví dvakrát dotyčnou zemi, aby dohodl přesný

program cesty. Papež nocuje vždy v církevních zařízeních. Nemá-li v zemi nunciatura nebo biskupské sídlo, uchýlí se do klášterní nebo seminární cely. Ve veřejnosti často slyšíme kritiku vyso-

kých nákladů, které Vatikán vydává na papežské cesty. Svatý stolec hradí jen letenku papeži a doprovodu. Novináři si hradí cestu sami. O náklady v místě se dělí vláda a místní církev hostitelské země. Vláda dává rovněž papeži k dispozici helikoptéry a jiné dopravní prostředky a je odpovědná za jeho bezpečnost. Místní církev financuje kromě jiného výstavbu oltářů, které jsou často velkolepější, než by Svatý stolec rád viděl.

Jak tvrdí novináři, Svatý otec, kterému bude 18. května 72 let, překonává cestovní únavu jednoduchým trikem. Má zvláštní dar ve volné chvíli

JEHO FORMA STÁLE KLEPÁ...

Hej, Vy, v tej Bratislave!

Iniciativa za samostatné Východné Slovensko

Ta co sce je už načisto zošaleli, abo sce ešči vše v šoku z tej žimy spret dvoch rokov? Nič nerobice len mitingujecie, revece na raty, dokonca už u Vás i kref cekla. Ta sebe nemišlice, že mi Východňare budzeme na Vás robic! Vy mozece bic každú hodzinu vo Viedni a ešči Vám plano.

V novinkoch každý dzeň čitame, že budze horúca ješiň. Budze, budze, ale pripravime Vám ju mi. Východňare. Pisac i podpisy zbirc zname i my a tak Vám oznamujeme, že do tretice šicko najlepše — včera še na Východze narodzela zate! najmladša iniciativa ZA SAMOSTATNÉ VÝCHODNÉ SLOVENSKO

po našim ZA SAMOSTATNÝ ŠARIŠ! Nastupujeme pod heslom: DOSC BULO BRATISLAVY!

Lube našo Bratislafčani, už Vás máme po krk. Šak Vy neznace co chcece. Ras še Vám nepáča komunisci, potom Maďare, Čechi a po nich prizdeme na rad MY? Ta to verabože ne!!!

Dosc bulo Mečiaru, Kňaška, Markuša i teho iniciatívneho Bida-ka, či vlastne Budaja.

Ta sebe nemyšlice, že len Vám panboško rozum ošvice! Asi Vám v tej Bratislave, Slovaft už načisto tote hlavy okurel!

Kukajce, Šak my Východňare už i divadlo máme väčše jak Vy! Nelen z Vašeho divadlo možu vychadzac tako komedijanci jak Kvietik i. Kňaško!

A máme dosc i bývalých eštebáko i exkomunistoch!

Našo ľudovo rozpravače po slovensky bara neznajú, ale tým vašim mečacim še vše vyrovnajú!

DOSC BULO BRATISLAVY!!!

Švet še už raz muši doznac, že v tej republike žijú i Šarišani, Zemplinčani, skrátka Východňare! I my chceme nelen do Ruska, ale do

šveta! Nebudzeme še maskovac žadnym cudzim slovom jak je zverchovanosc, my Vám to povime po lopace: Chceme samostatnosc.

Kukajce še. Na spojene zo švetom máme letisko, a kto má v republike največše hury i največše male moro? Neznamo, neznamo, dze sebe potom budzece ricky vyvalovac a či še Vám zviši na Alpy!

A preto šmelo volame: DOSC BULO BRATISLAVY!!!

Vžali sce nám náš umný šarišky jazyk, pomaly še stavame vašou koloniou, a tak še nečudujce že naše cerpežlivosc precekla.

Východňare na nohy!!!

Ukážce tým Záhorákom, že sme lepše jak oni.

Na nich!!!

Nedajme im vecej našo Tatry!

Zastavme jim kohukic z ropu!

Opevnice železarne!

Spametajce še Šarišane! Využijce historickú šancu.

Het z bratislavským centralismom!

Z Bratislavy fúkajú čarne lufty na našo Tatry.

Dýchajce len náš vlastný vzduch.

Východňare! Našo heslo nech je: BES BRATISLAVY NA VEČNE ČASI A NIGDA INAKŠ!

Východňare! Nedajce še ošalic dvoma predchadzajucimi iniciativami. Šak dze še zrodzeli največše ľudze našeho storoče, največši izmus?

Na Východze!

Šak už sám veľký Bil'ak hutorel: Dze še dvojo mlaca, ceče pre treceho. Šarišane, Zemplinčane i šicke Východňare: Kto še bojí, nech neidze do Bratislavy! Vežme sebe šicke kompetencie a i bes ústavy vladnime sebe sami!

Zlikvidujme bratislavský centralizmus!

S pozdravom Za samostatné Východné Slovensko

Pripravný výbor iniciatívy ZSYS

Ještě dva tisíce ...

Jednání rady Evropského společenství o schválení prozatímní dohody ke smlouvě o přidružení Československa k ES je očekáváno s velkým zájmem. Zatím totiž není zcela jasné, zda Řecko naříká snahu o užší spojení s evropskou dvacítkou nezablokuje. Důvody jsou známy — jde o kamióny. Transitační kamiónová přeprava přes Evropu totiž v posledních letech značně vzrostla a boje v Chorvatsku donutily řecké řidiče volit při svých cestách do zemí ES trasu přes Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko a také Československo. Vzhledem k tomu, že naše silniční síť tomuto náporu čelit nestací, svěřilo Československo spolu s Maďarskem transitační poplatky těm kamiónům, které k nám přijdou navíc — nad předem stanovený limit. Náš jižní soused zhruba desetkrát, my z 15 tisíc na 30 tisíc korun. Ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR K. Dyba tento krok charakterizoval začátkem února slovy, že to byla jediná možnost, jak našeho oběana uchránit a pomoci daňovému poplatníkovi.

Reakce řeckých dopravců je známa. Na protest zablokovali od 24. ledna do 5. února silniční přechody na řecko-jugoslávské hranici, kde uvázly i desítky našich kamiónů. Poté zástupci Evropského společenství konstatovali, že zvýšení poplatků je pro ES nepřijatelné, a za maximálně přijatelnou označili koncem minulého týdne částku 17 tisíc, přičemž delegace ČSFR hovořila o 20 tisících. Později ministr K. Dyba v souvislosti s bruselským jednáním se zástupci ES připustil, že Československo je ochotno udělat ještě jeden malý vstřícný krok. Zdůraznil však, že poplatky rozhodně nemohou být nižší než 19 tisíc korun.

Pozdrží ony sporné dva tisíce vstup ČSFR do Evropy, nebo zástupci ES na náš požadavek přistoupí?

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,18	(5,30)
1000 italských lir	23,41	(24,04)
Rakouský šilink	2,49	(2,57)
Německá marka	17,55	(18,04)
Švýcarský frank	19,38	(20,01)
Americký dolar	29,17	(29,79)
Anglická libra	50,61	(51,99)

Ušetřinám z Frankfurtu n/M. poslal dokumentaci, že v 50. letech bylo kom.soudy doma odsouzeno do vězení a táborů nucené práce přes 234.000 osob, dalších 100.000 bylo do táborů posláno národními výbory. Popraveno bylo 243 mužů a jedna žena. Přes 9.000 mužů a žen bylo zavražděno příslušníky StB při výslechách, při pokusech o útek za hranice, při závalech v dolech nebo "zastřeleno na úterku". (KAMARÁDŠNÉ LÍSTY - LEDEN 92.)

Zigaretten aus Automaten teurer
Für eine Packung Zigaretten aus dem Automaten müssen von 1. März an einheitlich fünf statt bisher vier Mark in den Schlitz gesteckt werden. Die Schachteln enthalten zwar vier Glimmstengel mehr, mit dem Aufschlag wird aber auch der dann wirksam werdenden Erhöhung der Tabaksteuer Rechnung getragen. JEN

Paris errichtet der Kochkunst ein Museum

Küche zum „nationalen Kulturerbe“ ernannt hat, will mit diesem Inventar die Spezialitäten Frankreichs wie die Schlösser und Kirchen des Landes katalogisieren und damit der Nachwelt erhalten. „Das ist eine monumentale Aufgabe“, erklärte der Minister bei der Vorstellung des ersten, der Region Nord-Pas-de-Calais gewidmeten Inventars traditioneller Gaumenfreuden.

Kanton für Kanton haben die beauftragten Wissenschaftler ein Jahr lang die nordfranzösische Region durchkämmt und alles geprüft, was in eine der sieben Kategorien Biere, alkoholische und nichtalkoholische Getränke, Fleischwaren, Meereserzeugnisse, Milchprodukte, Backwaren und Konditorei fällt. „Jedes Erzeugnis wurde wie ein echtes Monument unter die Lupe genommen“, berichtete einer der Wissenschaftler. In Frage für die Aufnahme in das Inventar kam nur, was als „alt“ galt, also seit mindestens einer Generation hergestellt wird, gleichzeitig jedoch weiter fabriziert und in den Ver-

kauf gebracht wird. Ferner mußten die Erzeugnisse dem Kriterium der „Regionalität“ entsprechen, das heißt in der Region selbst mit regionalen Zutaten und nach lokalem Brauch hergestellt werden. Insgesamt 73 Spezialitäten genügten diesem Anspruch. Sie werden in dem Inventar bis ins kleinste Detail beschrieben sein — vom Rezept bis zu ihrer historischen Herkunft.

Daß der bekannte Mimolette-Käse seinen Namen den beiden Damen Lamy und Molette verdankt, die ihn erstmals herstellten, wird darin dokumentiert, oder daß ein anderer Käse, der Dauphin, so heißt, weil seine Fabrikanten mit diesem Namen an den Besuch des Sohnes Ludwigs XIV. in ihrer Gegend erinnern wollten. Und auch dem Geheimnis des „Boudin noir“, einem beliebten Gericht der Franzosen, kommt man mit Hilfe des Inventars auf die Spur: Diese zu einem Drittel aus Schweineblut, Fett und Zwiebeln hergestellte Spezialität, wurde erstmals 1784 nachgewiesen, 600 Jahre nach der Er-

findung der Wurst als solcher, wie die Autoren hervorheben. Ihre Zubereitung wurde von flämischen Metzgern mit Sahne, Eiern, Korinthen und Zimt von flämischen Wurstmachern verfeinert, weshalb Feinschmecker jeden Bistro stürmen, der „Boudin flamand“ als Tagesgericht anzeigt.

Nun werden die Wissenschaftler die anderen Regionen Frankreichs nach ihren Spezialitäten durchforschen. In fünf Jahren soll die Bestandsaufnahme abgeschlossen sein. Die Festsetzung von Normen sei nicht das Ziel der Operation, erklärte einer der Mitarbeiter an dem Projekt. Doch indirekt werde die Arbeit dazu beitragen, das Bewußtsein für den Reichtum der französischen Küche zu fördern. „In einer Zeit, in der sich die Eßgewohnheiten schnell entwickeln und der Geschmack immer mehr verflacht, ist es ermutigend festzustellen, daß die Franzosen mehr und mehr auf Qualität achten“, sagte Landwirtschaftsminister Louis Mermaz.

Als Feinschmecker weiß jeder Franzose einen Maroilles zu schätzen, einen deftigen Käse in rechteckiger Form mit einer hellbraunen Kruste. Doch die wenigsten wissen wahrscheinlich, woher er kommt und wie er hergestellt wird: Der Käse trägt den Namen des kleinen Ortes Maroilles in Nordfrankreich, in dem er erstmals hergestellt wurde und heute noch in herkömmlicher Art fabriziert wird. In einer Dokumentation, die demnächst erscheint, werden Interessierte mehr über den Maroilles (oder auch gebräuchlicher: Marolles) sowie einige andere nordfranzösische Spezialitäten wie den „Craquelin du jéudi saint“, ein Zuckergebäck, oder den „Angelus“, ein besonders würziges Bier, erfahren können.

Es ist der erste Band einer Reihe, in der französische Wissenschaftler, Historiker, Agrarexperten und Kochkünstler im Auftrag von Kulturminister Jack Lang und mit Unterstützung des Landwirtschaftsministeriums erstmals eine umfassende Bestandsaufnahme der regionalen Spezialitäten Frankreichs unternommen haben. Lang, der die Kochkunst schon längst in den Rang der Künste erhoben und die französische

Brněnský »ples v opěře«

BRNO: Také brněnský »ples v opěře«, který se uskutečnil v sobotu večer v Brně, b-i po vzoru nedávného pražského plesu označován některými občany za »akci srovnatelnou s milionářem«. Pořadatelé jej však charakterizovali jako výsledek spojení mističtějších uměleckých souborů s různými společenskými doměcími i zahraničními kruhy. Ples měl především zlepšit finanční situaci Zemského divadla a zvláště jeho operního souboru.

LE BOUDIN NOIR =
ČERKÝ „ČERNÝ JELITO“...
TO MÁM UŽ KAREL IV. A
HOZNA ŽE BUŽ TARY →
LIBUŠE S PŘEMYSLEM
O SVATÉM HOSTINĚ...

Jíme stále za víc
(rtn): Jak zjistil Český statistický úřad, v únoru se zvýšily ceny běžných druhů potravin, a to zejména živočišného původu. V porovnání s koncem ledna se ceny jednotlivých druhů masa zvýšily o jedno procento, i když některé zase klesly až o 3,3 procenta. Obdobně udále jsme mohli zaznamenat u mléka a mléčných výrobků, kde se něco snížilo o 2,3 a jiný druh zase zvýšil o 3,7 procenta. Relativně spokojeni můžeme být pouze s cenou vajec, která klesla o 1. únoru proti předcházející době o více než 3 procenta. Celkově se zvýšila cenová dřevěná masa za dva únorové týdny o pět a mléka a mléčných výrobků o více než 1,5 procenta. Mnohým se tyto údaje nezdají možná varovat, ovšem při srovnání cen s říjnem uplynulého roku zjistíme, že ceny masa se zvýšily více než o 27,4, mléka a mléčných výrobků o 17,1 a cena čerstvých vajec o plyných 20,5 procenta! Není tedy divu, že do budoucna se sociálně slabší vrstvy a důchodci dívají s nemalými obavami.

Co je to za »podivná čeština«?

Jedním z mála oborů, v nichž jsme se i v době minulé drželi na světové spíče, je dětská literatura. Naše knížky pro děti sklidily, pokud vím, vavřiny a ceny jak od odborníků, tak od malých čtenářů. Dbalo se i na to, aby dílo odpovídalo příslušným gramatickým normám — starali se o to sami autoři, ale také redaktori a lektori.

Dnes se i v knižní produkci mnohé změnilo. Každý si může vydávat co chce — záleží jen na jeho podnikavosti, schopnostech a vkusu. Zároveň je možné úplně všechno. Dokonce lze vydat a za drahé peníze prodávat i ostudu takového kalibru, jako je »Zlatá zbirka pohádek«, kterou uvedlo na trh bratislavské nakladatelství FOR

TUNA PRINT. Převzalo ji od italského vydavatelství Dami Editore. Nic proti obsahu, jedná se o soubor osmi světoznámých pohádek (Činový voják a jiné). Jenže to sbírka, nikoliv zbirka, jak nakladatel okázale uvedl už na titulní straně. Zprvu jsem si myslela, že jsem zaspala dobu, přece jenom je to už pár let, co jsem chodila do školy, a pídila jsem se tedy po pravdivých českých pravopisu. K mému zděšení však ani ta nejnovější nepřipouštějí žádnou zbirku. Pouze sbírku, poněvadž je sebraná. Za takové chyby dostávají školdici špatné známky. Jenže co když nějaký nešťastník vlastní právě tuhle »zbirku« a bláhově si myslí, že co je na titulní stránce knížky, musí být správné!

Pan Dušan Kubaček, autor českého překladu a jazykové úpravy této »zbirky« nám však přichystal ještě jednu pochoutku. V pohádce »Honza a fazole« vyjde matka z chaloupky a žasne: »Co je to za podivná rostlina?«

Co čtenáři zbývá? Asi nic jiného, než žasnout ve stylu mamincina zvolání — co je to za podivná čeština? Ale bude mu to co platné? Ta knížka je zmetek, který ovšem žádný knihkupec jako reklamaci zpátky nevezme. Když snad chyběla stránka nebo byl špatný tisk, to ano, ale nějaká prkotina. Proč ale se potom dělí ve škole uči psát správně česky? Mám za to, že by se o nápravu měl někdo postarat. Třeba by pomohlo, kdyby za takový prohřešek byl finančně postizen vydavatel. Za takto získané peníze by pak mohla být pro vydavatele dětských knih vydána příručka českého pravopisu.

A. Dubček V. Mečiara neznal

BRATISLAVA: Předseda FS A. Dubček včera prohlásil, že jméno V. Mečiara do roku 1990 neznal a do této doby se s ním nesešel. »Kdo dostal krycí jméno „Doktor“ je rebelům nejen pro tisk, ale i pro mne. Doufám, že bude brzy rozluštěn a já se budu moci precizněji a adresněji vyjádřit,« řekl A. Dubček k aféře »Doktor«, podle níž ho údajně sledoval V. Mečiar jako agent StB.

»Udivuje mne, že se to objevilo v tisku. Za normálních okolností by se tak mohlo stát jen po příslušném řízení a stanovisku řádu či instituce k tomu povolání. Jaké drívě sledovaný nemohu podat obvinění či pozitivní svědectví. Mohu však říci, že znám ty, kteří mi vždy řekli, když je oslovovala StB — byli to a jsou moji přátelé. Známi ty, kteří mi to neřekli a s StB spolupracovali. Ty druhé jsem vyzoroval,« konstatoval A. Dubček.

MEČIAR JE NEJVĚTŠÍ ARŠENTER V FS!

Světové autosalóny u nás

PRAHA: Rada ředitelů Sdružení automobilového průmyslu (SAT) rozhodla, že mezinárodní výstava s automobilovou tematikou bude v Československu pořádána pouze jednou v roce, a sice v lichých letech Autosalon Praha a v sudých AUTOTEC Brno. SAT již požádala o zařazení těchto dvou výstav do mezinárodního kalendáře

OICA (mezinárodní organizace konstruktérů automobilů) na rok 1993, čímž by se měly stát tzv. světovými autosalóny. Ostatní výstavy automobilové a motocyklové techniky v Československu by měly být pouze regionální.

První ročník výstavy automobilů a servisní a dopravní techniky AUTOTEC se bude konat na brněnském výstavišti ve dnech 10.—21. června.

Chyběla profesionalita

PRAHA: Z originálního zvukového záznamu rozhovoru vyplývá, že premiér Pithart nikdy nepoužil slovo restituce, nehovořil o majetkových nárocích sudetských Němců ani o jejich návratu do Československa. Z výsledného textu prý nelze rozlišit, co bylo otázkou a co odpovědí, jak uvedl P. Pithart pro Čs. tiskovou kancelář,

když se vyjadřoval o svém rozhovoru pro deník Die Welt z 21. února. Při rozhovoru s redaktorem Schwarzem prý český premiér upozornil, že otázka ohledně zájmů sudetských Němců je formulována neúplně, protože pomíjí uznání neplatnosti mnichovské dohody se všemi důsledky, jímž V. Havel svou nabídku podmiňoval. Die Welt ovšem na základě rozhovoru s českým premiérem píše, že ministerský předseda lituje, že Bonn nebyl v souvislosti s německo-československou smlouvou připraven učinit tlustou čáru za minulostí. Pithart tu údajně připomíná, že prezident Havel by byl za těchto okolností připraven povolit návrat všem sudetským Němcům a postavit je v otázce vrácení majetku na roveň s československými občany.

Sudetoněmecké krajanské sdružení večera v reakci na rozhovor českého premiéra pro deník Die Welt uvedlo, že „dialog mezi sudetskými Němci a Čechy dosud ztroskotával na Praze“. Tiskový mluvčí ministerstva zahraničí Egon Lánský toto tvrzení odmítl a prohlásil, že dialog od listopadu 1989 „probíhá více než kdy jindy“. Dále prohlásil, že řešení, které by přispělo k dialogu mezi sudetskými Němci a Čechy, by mohlo začít tím, že sudetoněmecké spolky by řekly několik slov politování nad událostmi v letech 1938 až 1945 na československém území. Připomněl, že prezident Havel takové politování nad tím, co se stalo vinou čs. strany v roce 1945, již vyslovil.

Chybí souhlas parlamentu

PRAHA: OSN dosud ČSFR oficiálně nepožádala o vyslání jednotky, jež by byla součástí mírových sil, které mají být rozmístěny na území bývalé Jugoslávie ke kontrole dodržování příměří. Uvedl to v sobotu náčelník generálního štábu ČSA generálporučík K. Pezl. Zdůraznil však, že Československá jednotka připravující se v Česku Krumlově již dosáhla základního stupně připravenosti. K. Pezl očekává, že OSN tak učiní co nejdříve a že čs. jednotka bude do Jugoslávie vyslána během několika týdnů. Uvedl rovněž, že k tomu, aby se ČSFR stala součástí mírových sil OSN, je nutný souhlas Federálního shromáždění.

• Mluvčí britského premiéra včera na tiskové konferenci v Londýně naznačil, že J. Major se nezúčastní 14. března oslav 53. výročí vzniku samostatného Slovenského státu. J. Majora pozval na oslavy vyhlášení Slovenského státu v minulých dnech poslanec FS ČSFR S. Pánis.

JE TO JISTĚ JEN DRZOST ?

Kinder-Banden

Manche Jugendbetreuer wiegeln ab: „Diese Kinderbanden – toben sich nur aus. Die kriminelle Energie ist gering.“

Wirklich? In Stade überfiel ein 15-jähriger mit gezogenem Revolver die Stadtparkasse, Beute 56 370 Mark. Jetzt, mit 16, stand er wieder vor dem Richter: schwerer Diebstahl mit zwei Komplizen. Was kommt als nächstes?

Die Situation in sechs Großstädten:

• **Frankfurt:** Hochburg der Banden. „Club 77“, „Graue Wölfe“, „Schönplatz-Buben“, „Kroatia-Boys“. Alle bewaffnet (Messer, Tränengas, als Schlagringe abgebrochene Mercedes-Sterne). Ihre Verbrechen: hauptsächlich Straßenraub. 1991: 1761 Fälle. Steigerung zu 1987: 120 Prozent.

• **München:** Elf Akten-

ordner über die „PEP“-Bande. 50 Jugendliche, die jüngsten 13. Ihr Spezialgebiet: Klauen auf Bestellung (Chevignon-Jacken, Nike-Turnschuhe). Schaden: 310 000 Mark. Ursachen: „Keine Einbindung in die Familie“ (Pollzeipsychologe Trum), „Zubetonierung der Städte“ (Jugendamtschef Schroer).

• **Hamburg:** 20 Banden (15 000 Jugendliche, meist Türken). Sehr gefährlich: die „Ghetto Kings“ (Messer, Revolver). Spezialität der „Run City Kids“: Krawalle in Zügen.

• **Stuttgart:** 200 organisierte Jugendliche. „Dream Team“, „Young Warriors“, „City Boys“ (Abzeichen: Baseball-

schläger mit Handschellen). Straftaten: „Schwulenklatschen“ (Überfälle auf Homosexuelle), Straßenraub.

• **Berlin:** Schwerkriminelles Pflaster. Manche Banden haben bis zu 300 Mitglieder (z. B. „Thirty Six“). Raub, schwere Körperverletzung. Die Polizei: „Sogar 10-jährige erpressen schon Taschengeld.“ Straftaten 1991: 6036. Hauptkommissar Zirk: „Wir verlieren die Kontrolle.“

• **Hannover:** Kinderbanden: „Cobras“, „Fighter“. Robert Drees, Soko-Leiter für Kinderkriminalität: „Die einen rauben aus Geldmangel, reichere Kinder sehen das als Sport.“

Vláda koupila letadlo

SINGAPUR/PRAHA: Vláda ČSFR objednala u kanadské firmy Canadair de Bombardier Inc. dodávku letadla typu Challenger 601-3A. Současně byl při příležitosti leteckého salónu Asian Aerospace 92, který se koná v Singapuru, uzavřen kontrakt na dodávku dalších strojů. Letadlo od konce roku 1992 bude sloužit k dopravě československého prezidenta V. Havla a dalších vysokých představitelů ČSFR. Cena jednoho stroje se v závislosti na vnitřním vybavení pohybuje mezi 15 a 17 milióny dolarů.

Naštvaný brankář

32

Bázele poslední minuta nedělního utkání italské ligy mezi Atalantou Bergamo a Cremonou. Domáci vedli 1:0, ale bránil bez vyloučeného Argentince Canigalli a museli se bránit. Brankář hostů Rampulla se už nemohl dívat na to, jak jeho spoluhráči zahazují jednu šanci za druhou. Sám vyrazil na stůl, a ještě než rozhodčí naposledy foukl do píšťalky, hlavou vyrovnal. Něco podobného dosavadní historie italské fotbalové ligy ještě nezaznamenala.

Bonn & Prag: Jetzt gute Nachbarschaft

47 Jahre nach Kriegsende stehen Deutschland und die CSFR vor einem neuen Anfang. Heute unterzeichnen Bundeskanzler Kohl und der tschechoslowakische Präsident Havel in Prag den „Vertrag über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit“.

Darin erkennen beide Länder die gemeinsame Grenze an und bestätigen, sie hätten „gegenseiniger keinerlei Gebietsansprüche“.

In Prag hatten Kommunisten gegen die Unterzeichnung demonstriert. Sie fürchten einen Ausverkauf der Tschechoslowakei an das wirtschaftlich starke Deutschland. Grund: 80 Prozent aller ausländischen Investitionen in

der CSFR kommen von deutschen Unternehmen, letztes Jahr schluckte beispielsweise VW den Autohersteller Skoda.

Auch bei Sudeten-Deutschen ist der Vertrag umstritten, da er keine Entschädigungen für Vertriebene vorsieht. Er erlaubt lediglich eine Rückkehr ins Sudetenland. Bei einer Befragung auf dem Prager Wenzelsplatz sagte ein junger Mann: „Was wollen die? Die sind in Deutschland entschädigt worden, haben dort ihre Existenz.“ Ein anderer (mit Ohring): „Was soll denn das alles, fast 50 Jahre nach dem Krieg? Wir müssen neu anfangen. Dazu gehört auch ein freundschaftliches Verhältnis zu Deutschland.“

Německý wehrmacht u Mimone

(koč): Výchůchy grandů, pušek i samopalů, sténání raněných a výkřiky hrůzy se opět ozývají z vojenského prostoru na Československu, který nedávno opustila Sovětská armáda. Okolí Kutvoda a Hradčan si totiž vybrala německá filmová společnost Bavaria pro své záběry ke filmu o Stalingradské bitvě. Námět filmu tvoří příběh skupiny německých vojáků, kteří se ocitli v ohnisku jedné z nejstrašnějších bitev druhé světové války v době, kdy se morálka německé armády hroutí, i přes velkou propagandu. Počasí ovšem filmům nepřímo a krutou stalingradskou zimu museli naaranžovat vlastními silami – sněž se vozil k Mimoni až z Tater a Krkonoš, takže sněhová nadílka byla pro technický štáb skutečným da-

Klenčí pod Čerchovem, jedno z nejkrásnějších městeček šumavských hvozdů, jehož malebnost obdivují ročně statisíce návštěvníků a rádi se sem vrací, jako by zaspalo dobu. Ne, tak docela to není, omlouvám se radním i J. S. Baarovi, který má Klenčí u nohou. A přece...

V polovině ledna jsem navštívil se svými přáteli hotel s názvem PRIVAT HOTEL KAREL HLODNÍK. Sužoval nás hlad i žízeň. Byli jsme nasyceni i napojeni. Ale v jakém prostředí. Spolu s vůní šel se restauraci vinul i zápach nedalekých toalet. Celkový dojem byl málo povzbuzující. Špinavé a děravé ubrusy, obsluha žalostná, chuťnalo nám snad jen proto, že jsme měli řádně vytráveno. Chtěl jsem na vše co nejrychleji zapomenout.

Nebezpeční protivníci

Sociální tržní hospodářství má nebezpečné protivníky v některých lidských vlastnostech, jako je strach a závist. Toho s oblibou využívají levicové strany, které podle vyčerpělých modelů propagandy líčí jedince jako bezmocnou oběť soukromého kapitálu. Úspěšný i sebemenší podnikatel je dnes u nás předmětem závislosti spíše než obdivu nebo příkladu bodného následování. Jenže závist zapomíná, že podnikatelský úspěch je vykoupen maximálním osobním nasazením a schopností riskovat. Právě drobní a střední podnikatelé jsou základem sociálního tržního hospodářství, neboť poskytují nové pracovní příležitosti a ze svých daní umožňují financovat pomoc státu sociálně potřebným. Takzvaný hospodářský záraz v Německu vybudovali především malí podnikatelé. V západní části Německa asi dvě třetiny ekonomicky aktivních občanů pracují dnes ve firmách do pěti zaměstnanců. Obdobně jako závislosti využívá levice i strachu. Známo dobře byla o nebezpečí výprodeje národního majetku cizím kapitálu. Ale jaký je rozdíl mezi cizím a domácím kapitálem? Má snad kapitál na čele nálepku s národností? Například německá automobilka Opel je plně v rukou amerického koncernu General Motors a lidem to v Německu rozhodně nevadí. Opel zaměstnává tisíce dělníků, dává příležitost desítkám malých i větších německých subdodavatelů a platí daně německému státu. Španělsko se po pádu frankistického režimu také otevřelo zahraničnímu kapitálu a výsledek je ten, že průměrný čistý příjem španělského dělníka po odpočtu daní je vyšší než čistý příjem dělníka v Německu. Stav závislosti a strachu se dnes u nás jeví jako nebezpečná překážka ekonomické transformace. Je dosud snadné manipulovat s lidmi (často i s těmi, kteří jsou rozhodnutí přispívat svými schopnostmi novému vývoji), jestliže jim postleninská propaganda ukáže vhodný symbol závislosti a strachu. Chceme-li tedy vstoupit do Evropy, musíme proti pocitům bezmocnosti a ukřivčenosti postavit lidskou důstojnost, činnost, odvahu a sebevědomí.

Bavorské pivo v Praze

(11): Německá firma Gebr. Helbig z Weideny se u nás nezabývá jen výhradním zastoupením automobilů Mercedes-Benz, ale reprezentuje i dalších 45 německých výrobců komponentů a příslušenství pro automobilový průmysl. Podílí se též na vytváření společných podniků, dováží průmyslové zboží, servisní a garážovací zařízení. V rámci své činnosti, zahrnující rovněž pohostinství, otevřela firma Gebr. Helbig na Vinohradské třídě č. 10 v Praze stylovou německou restauraci Norimberská jizba s mnichovským pivem, bavorskými specialitami a dalšími lahůdkami.

Po dvou týdnech jsem byl šokován sdělením mého přítele, který se vracel po letech do Československa, že zažil něco hrozného. A tvrdil se i dosti svedeně. Myslel jsem, že prožil neřešitelnou situaci na silnici či snad že mu dala valem jeho o dvacet let mladší manželka. Chyba lávky. Problémem byla ona klenečská restaurace ve zmíněném hotelu.

Pohostinnost Chodů, vyhánění hosty domů

nou situaci na silnici či snad že mu dala valem jeho o dvacet let mladší manželka. Chyba lávky. Problémem byla ona klenečská restaurace ve zmíněném hotelu.

Jeho zážitek byl proti mému umocněn návštěvou toalety. Špína dominovala, chybělo mýdlo i ručník. A ceny přímo evropské! Podobnou úroveň prý mě-

lo i sociální zařízení o patro výš, tedy v hotelové části.

Útulnému městečku tento PRIVAT HOTEL dobrou reklamu nedělal. Jeden ze vstupů do naší vlasti se tedy prezentuje tak, jak si všichni nepřejeme. Co na to místní zastupitelstvo či domácká „hygiena“? Někdo by měl zasáhnout. Chceme-li vstupovat jako stát do Evropy, získat tím další politickoekonomický kredit, pak bychom pro to měli dělat maximum. A to třeba i nápravnými opatřeními či zavřením takovýchto ostudných zařízení.

Chodové jsou pohostinní, v Klenčí jsem to před čtvrt stoletím prožil mnohokrát. Věřím, že případ, o kterém píše, je ojedinělý, že Chodům zůstala otevřená srdce i přátelství a pohostinnost.

OČ JIM JDE?

ZAČALO TO V PITTSBURGHU

Jaký byl vlastně prvopočátek soužití Čechů a Slováků v jednom státě? Pittsburská dohoda, opatřená podpisy sedmácti Slováků a dvanácti Čechů v čele s T. G. Masarykem, je kratičký text ve slovenském jazyce. Uložena je v benediktýnském klášteře v Clevelandu, kde ji opatrují pánové O. Pír a M. Bonk. Dokument nese název Česko-Slovenská dohoda uzavřená v Pittsburghu dne 30. května 1918. Její text uvádíme v českém překladu:

„Představitelé slovenských a českých organizací ve Spojených státech — Slovenské ligy, Českého národního sdružení a Svazu českých katolíků — jednali za přítomnosti předsedy Česko-Slovenské národní rady prof. Masaryka o česko-slovenské otázce a o našich dosavadních programových projevech a usnesli se následovně:

Schvaluje politický program usilující o spojení Čechů a Slováků v samostatném státě z českých zemí a Slovenska. Slovensko bude mít svou vlastní administrativu, svůj sněm a svoje soudy. Slovenština bude úředním jazykem ve škole, v úřadě a ve veřejném životě vůbec. Česko-Slovenský stát bude republikou, jeho konstituce bude demokratická. Organizace spolupráce Čechů a Slováků ve spojených státech bude podle potřeby a měnit se situace při společném dorozumění prohloubená a upravená. Podrobná ustanovení a zařízení Česko-Slovenského státu se ponechávají osvobozeným Čechům a Slovákům a jejich právoplatným představitelům.“

Boženka a archeologie

Božena Němcová psala také o archeologii. To se dozvíte na zajímavé výstavě v Národním muzeu, kde jsou shromážděny i málo známé doklady o vztahu spisovatelky k NM a osobnostem, které zde působily. S muzeem začala Němcová spolupracovat v roce 1842, kdy se s rodinou přestěhovala do Prahy. Při svých cestách po venkově získávala předměty do muzejních sbírek, ale hlavně publikovala národopisné i jiné poznatky z těchto cest v muzejních časopisech. Její národopisné studie ze Slovenska a Uher vyšly například v Časopise Muzea království českého, do časopisu Živa psala články o přírodě na Zvolensku, o pěstování růží v Bulharsku a o bulharském názvosloví hvězd a větrů. Zájem o archeologii dokládá její příspěvek Slovenské starožitnosti v časopise Památky archeologické, kam kreslil ilustrace její syn Jaroslav. Stýkala se také s osobnostmi NM — Palackým, Nebeským, Vocelem, Erbenem aj. A její památka zůstala v Národním muzeu vždy živá. Například ředitel Knihovny NM M. Novotný vydal v 50. letech šestidílný život B. Němcové, což je až dosud nejpodrobnější edice spisovatelčiny korespondence a dokumentů. V Panteonu muzea je busta spisovatelky od J. Štursy.

Když jsme se vraceli v předvečerjší podvečer setmělou Prahou, zaznívaly k nám Melantrichovou ulicí výkřiky nenávisti nejen k panu prezidentovi, ale také ke všemu, co je u nás ještě mnohým trnem v oku. Co se to dělo? To Hnutí '90 uspořádalo pro památníky Vítězného února demonstraci na Staroměstském náměstí. Protestovalo se proti všemu a všem — počínaje čs.-německou smlouvou a kancléřem K. Schwarzenbergem konče. Ale odnesl to i jeden z řečníků — Antonín Hájek, který byl vypískán, protože začal svůj projev slovy, že nebyl dosud veřejný život očištěn od starých struktur. Z výkřiků typu: »Jdi s tím jím« a »To není ono« se odhalilo právě smýšlení těch, kteří se v předvečer »svého svátku« sešli u Husa. Z vystoupení S. Rezka, který prohlásil, že byl nejprve v OH, potom v ODS, a dnes se za to stydí, vyplynulo, že mu nejde o žádné velké ideály, jen o tu jeho hospodu v pohraničí. Rozkurážený dav se pak pustil do každého, v kom se dal odhalit třídní nepřítel. A tak po hloučků studentů to odnesla také skupina taxikářů, která postavala na dolním konci Staroměstského náměstí. Na naši otázku, o č tu jde, odpověděl jeden z nich, Jan Lukeš z Prahy: »To víte, stýská se jim po starých časech, kdy jim rozdělí flinty a oni byli pány.« A tak chraň nás Bůh, aby se něco podobného ještě někdy opakovalo!

Zbraně za dvanáct miliard

WASHINGTON — Saúdská Arábie oficiálně požádala USA o prodej 72 stíhačích letounů typu F-15S v hodnotě pěti miliard dolarů. Oznámila to v pondělí televizní stanice NBC. NBC uvedla, že vláda George Bushe v tajné zprávě požádala Kongres, že chce prodat státům Perského zálivu zbraně v hodnotě přesahující 12 miliard dolarů. Kontrakt se Saúdskou Arábií zahrnuje kromě prodeje stíhaček také prodej raket typu Tow a dalšího vojenského zařízení ve výši jedné miliardy dolarů.

O prodeji šesti baterií raket Patriot spolu s dalšími 450 raketami v hodnotě pěti miliard dolarů požádal Spojené státy podle stanice NBC také Kuvajt. A ONI SNI, NEBOť JSOU VELKOL!

Převáděči z ČSFR odsouzeni

ŠTRASBURK — Soud ve Štrasburku odsoudil v pondělí ke čtyřem měsícům vězení nepodmíněně dva občany ČSFR, kteří se minulou středu pokusili tajně převést 18 Filipinců z Německa do Francie. Oba muži, které agentura AFP identifikovala jako Martina Slaběhodka (19) a Igora Longauera (21), mají také zákaz vstupu na francouzské území po dobu tří let.

Dobry člověk žije

Chtěl bych vstít do mnoha pochybných srdcí víru, že dobrý a poctivý člověk mezi námi stále žije. Například pan Petr Šetina z Kochmannovy ulice v Praze 10. Když si kupoval kupónovou knížku, našel kupónovou známku, kterou jsem nedopatřením vytrousil na poště já. Pan Šetina neváhal, nálež ihned oznámil pracovním poště a zanechal svou adresu. Já jsem ztrátu nahlásil jen s nepatrnou nadějí, ale když se všechno prověřilo a ztracenou kupónovou známku jsem opět držel v ruce, měl jsem nesmírnou radost. Z navracených peněz také, vždyť tisíc korun není pro nikoho z obyčejných lidí zanedbatelná částka. Hlavně však proto, že poctivost, nesobeckost, cit pro potřebu, problémy a těžkosti druhých v naší společnosti existují.

V. DOHNAL, Mnichovice

Jan Ámos bez pasu

(pen): Akademický sochař Josef Vajc je autorem sochy Učitele národů, která se stala oficiálním darem ČSFR nově zřizovanému Sađu Jana Ámose Komenského v Berlíně. Na hraničním přechodu Cínovec ji včera dopoledne předal dr. K. Pastor z úřadu federální vlády starostovi berlínského obvodu Neukön panu H. Buschowskému. Za tímto pozoruhodným činem se skrývá iniciativní krajaňský Spolek pro podporu českého Rixdorfu, obce, kam se pobělohroští exulanti z Čech uchýlili. Jejich potomci se u příležitosti březnových 400. narozenin J. A. Komenského hlásí i po 255 letech nucené emigrace svých předků ke své domovině.

kippen und Bonn damit vor den Kopf zu stoßen. Die Tschechoslowakei braucht das Abkommen mit dem politisch und wirtschaftlich gewichtigen Nachbarland auf ihrem Weg zur Vollmitgliedschaft in der Europäischen Gemeinschaft. Ungeachtet der Probleme sieht Havel denn auch in dem Vertrag einen der wichtigsten Erfolge seiner bisherigen Amtszeit. „Ich habe nicht den Eindruck, daß die CSFR mehr zugestanden hat als die deutsche Seite. Im Gegenteil liegen sogar mehr Vorteile für uns darin.“

Trotz seines guten Gewissens gehen dem CSFR-Präsidenten die Proteste gegen den Vertrag offensichtlich unter die Haut. Am Montag hatten mehrere tausend Menschen mit Transparenten wie „Havel, raus aus der Burg“ auf dem Altstädter Ring in Prag unter anderem gegen die Unterzeichnung des Nachbarschaftsvertrages demonstrierend. In seinem Kommentar zu solcher Art von Protest wird der sonst so nachdenklich und abwägend formulierende Havel heftig: „Ich habe überhaupt kein Verständnis für Leute, die ‚Havel verkauft uns an Deutschland‘ rufen und an ihre Häuser Schilder hängen, auf denen in deutscher Sprache ‚Zimmer frei‘ steht.“

...VIZ MAPKA STR. 35

J. Dienstbier ke smlouvě

PRAHA. Ministr zahraničních věcí ČSFR J. Dienstbier včera obhajoval smlouvu mezi ČSFR a SRN v zahraničním výboru ČNR. Upozornil na fakt, že přes 95 procent textu je o současné a budoucí spolupráci. „O tom se u nás vůbec nehovořilo,“ podotkl. K diskutované problematice hranic uvedl, že obě smluvní strany potvrzují, že nemají vůči sobě žádné územní nároky. „Veškeré výroky zpochybňující hranice, které se objevují, jsou nedorozuměním, nebo demagogií,“ prohlásil ministr.

Böhmische Dörfer und eine Plauderei im Schloß

Bevor man zur Vertragsunterzeichnung auf der Prager Burg schritt, veranlaßte der CSFR-Präsident seinen Gast Helmut Kohl erst einmal zur Fahrt über böhmische Dörfer. Bei der ersten Begegnung auf tschechoslowakischem Boden seit seiner Wahl zum Staatsoberhaupt empfing Vaclav Havel den Bundeskanzler am Donnerstag morgen in Schloß Lány, dem Sommersitz des Präsidenten. Dies darf getrost als demonstrativer Akt verstanden werden. Der Kanzler — in Sachen Vergangenheitsbewältigung aus Rücksichtnahme auf sudetendeutsche Vertriebene unter seinen Wählern eher indifferent — wurde an einen Ort geführt, der wie kaum ein zweiter die Traditionen der von Hitler-Deutschland zerschlagenen Ersten Tschechoslowakischen Republik verkörpert. Auf dem Friedhof der Ortschaft rund 25 Kilometer westlich von Prag ist CSR-Gründer Tomas G. Masaryk begraben. Als langjähriger Präsident hatte er das 1923 vom Staat erworbene Renaissanceschloßchen häufig zum Mittelpunkt der Regierungsgeschäfte gemacht.

In Lány zeigten nun die tschechoslowakischen Offiziellen dem Staatsgast, daß ihr kleines Land im Repräsentieren groß ist. Die Wagenkolonne der deutschen Delegation passierte ein Spalier von Soldaten der Prager Burgwache, dann hieß ein höflich lächelnder Havel den gewichtigen Besucher im stuckverzierten Foyer des Schloßchens willkommen. „Was sind denn das für Bilder an den Wänden?“ wollte Kohl beim anfänglichen Small talk wissen. Für solche Auskünfte hat Havel seinen Kanzler Karl von Schwarzenberg, einen Fürst aus altem böhmischem Adel immerhin. „Familienporträts der Besitzer aus dem 16. Jahrhundert“, antwortete der aus österreichischem Exil nach Prag zurückgekommene Chef der Präsidentenkanzlei obenhin.

Das charmante Geplauder konnte jedoch nicht darüber hinwegtäuschen, daß bei der Kohl-Visite nichts von der herzlichen Atmosphäre zu spüren war, die den Besuch des Bundespräsidenten Richard von Weizsäcker im vergangenen Oktober geprägt hatte. Bereits im Vorfeld hatte Havel im Gespräch mit deutschen Journalisten die Verstimmung der tschechoslowakischen Führung über die Bonner Verzögerungstaktik beim Abschluß des Nachbarschaftsvertrags nur mühsam hinter Worten der Loyalität gegenüber der Regierung des Nachbarlandes verborgen, auf dessen Unterstützung die CSFR bei ihrem Wunsch nach europäischer Integration setzt. „Natürlich wäre es uns lieber gewesen, wenn der Vertrag bereits vor einem halben Jahr unterschrieben worden wäre“, unterstrich Havel. „Es obliegt mir nicht, die Bundesregierung zu kritisieren. Wir hatten unsere innenpolitischen Gründe für eine schnelle Unterzeichnung, und die Bundesregierung hatte wohl auch bestimmte innenpolitische Gründe, daß sie sich mit der Unterschrift nicht besonders beeilt hat.“

Der CSFR-Präsident hat allen Grund, dem Bundeskanzler in dieser Beziehung nicht gerade dankbar zu sein. Mit jedem verstrichenen Tag war das Abkommen in Teilen der tschechoslowakischen Öffentlichkeit weiter in den Mittelpunkt der Kritik gerückt. Prag hatte das kommen sehen. „Wir haben gehaut, daß sich Stimmen erheben, die die Gespenster der Vergangenheit beschwören, deshalb wollten wir so schnell wie möglich unterschreiben“, sagte der Präsident. Daß sich im beginnenden Wahlkampf ausgerechnet die Kommunisten zunutze machen, daß die

Probleme der Vergangenheit und insbesondere der Sudetendeutschen nicht geregelt werden konnten, hält Havel allerdings für absurd. Ausgerechnet diejenigen, die 40 Jahre lang die staatliche Souveränität der Tschechoslowakei verraten hätten, spielten sich jetzt als Gralshüter nationaler Interessen auf.

Der CSFR-Präsident ist freilich realistisch genug, die Kritik an der vorliegenden Fassung des Abkommens nicht nur auf parteipolitische Ränke zurückzuführen. Verunsichert seien, so Havel, auch die Mitbürger, die im Zweiten Weltkrieg harte Verluste erlitten hätten, ebenso wie die Nachkriegsgewinnler, die sich Verbrechen gegen Deutsche hätten zuschulden kommen lassen und sich nun gefährdet fühlten. Havels Sorge gilt aber auch denjenigen, die „darüber frustriert sind, daß wir die Fehler der Vergangenheit nicht so schnell beheben, wie wir sie beheben sollten“.

Einer der Hauptkritikpunkte am Nachbarschaftsvertrag ist, daß der tschechoslowakische Präsident sich bei den Sudetendeutschen für das Unrecht bei der „Vertreibung“ aus ihrer Heimat entschuldigt hat und daß dieser Termin auch in der Präambel des Vertrags auftaucht. Havel wäre allerdings nicht Havel, wenn er jetzt zurückzuckte. Interpretationsversuche seiner Äußerungen, die „wilde Vertreibung“ der Sudetendeutschen durch die Tschechen unmittelbar nach dem Zweiten Weltkrieg sei zu verurteilen, ihr „Transfer“ jedoch durch das Potsdamer Abkommen der alliierten Siegermächte gerechtfertigt, will er nicht dulden. Vertreibung zweierlei Grades könne es nicht geben, wenn man zur historischen Wahrheit durchdringen wolle. Genauso kategorisch ist allerdings sein Standpunkt zum Münchner Abkommen, das Bonn aus verfassungsrechtlichen Gründen nicht als „ungültig von Anfang an“ bezeichnen will. Das Abkommen, mit dem 1938 das Sudetenland dem Deutschen Reich einverleibt wurde, sei unter Druck zustande gekommen und deshalb nach internationalem Recht niemals gültig gewesen.

Die CSFR-Führung hat mehrmals klargemacht, daß sie den Wiedergutmachungsforderungen der Sudetendeutschen nicht nachgeben wird. Rechtliche Ansprüche lassen sich nach Havels eigener Auffassung aus seinem Standpunkt nicht ableiten. Das Prager Parlament habe nun mal die Rückgabe enteigneten Eigentums begrenzt auf Verstaatlichungen nach dem kommunistischen Putsch 1948, als fast alle Sudetendeutschen bereits aus der Tschechoslowakei ausgewiesen worden waren. Sämtliches Unrecht der Geschichte könne nicht wiedergutmacht werden. „Wir nennen ja auch die Enteignung der tschechischen Protestanten im Dreißigjährigen Krieg Unrecht, ohne daraus juristische Schlüsse zu ziehen“, meinte Havel in feiner Anspielung an die gigantische Eigentumsverschiebung zugunsten des zumeist deutschsprachigen, habsburgtreuen Adels.

Nachdem der Vertrag nun endlich unterzeichnet ist, richten sich die Augen der tschechoslowakischen Öffentlichkeit auf den Ratifizierungsprozeß im Parlament. In den Medien war die Rede davon, daß bereits ein Termin für März anberaumt ist. In der Prager Burg geht man allerdings davon aus, daß die eigentliche Abstimmung bis nach den Wahlen Anfang Juni verschoben werden muß. Obwohl sich die Mehrheitsverhältnisse dann gravierend verschoben haben könnten, sind Havels Berater optimistisch. Es erscheint kaum möglich, den Vertrag jetzt noch zu

nějsí než např. německý Leopard, který stojí zhruba 2,5 mil. dolarů.

Tanky M-84 do Kavafu nepřestala vyvažet jugoslávci, uvedla agentura Tanjug. Jsou kvalitní a vyzkoušené, a dvakrát lev-

JUČOŽI NEŽISOU VĚLNOC A ŠHÍ TAKE VYVAŽEJÍ? SAHOŽEŽEŽE, ŽE KĚRŤ IŠ ZĚANĚHÍ ŽE SUINSTVO...

Dvě recese a bůh Bula

Nedávno jsem se v Sydney sešel se známou z Prahy. S elánem jsme ochotně vyprávěli červná australská vlka, slastně pomlaskávali a hravě řešili neřešitelné problémy tohoto světa. Tak jsem se z první ruky dozvěděl o svutelských rekonstrukce pokomunistického Československa a také o tom, jak to „my tady“ (prozu-měj v Austrálii) máme „fajn“.

Možná že to tu „fajn“ opravdu máme, ne však tak „fajn“, jak se to jeví rozšířeným zrakům návštěvníka z ČSFR. Je mi známo, že pražské výkladní skříně už dávno nevypadají jako poušť Gobi po náletu kobylek, těm západním, mezi něž patří i ty australské, se přiy však pořád ještě nevyrovnají. Opravdu, k dostání je tu všechno a můžete si vybrat Made in... podle záliby. Je v tom jenom jeden velice mezinárodní háček — mli na to.

Zabývá se tím jenom proto, že se někdy zdá, jako by doma spousta lidí věřila, že jim z něčeho nic spadly na hlavu všechny ny strasti světa. Jeden americký přízkum zjistil, že 41 % Čechů a 64 % Slováků věří, že jsou na tom hůře než před listopadem 1989. Třeba by tedy měli zvěděti, že v tom srubu nejsou sami. Celý západní svět prochází toho času vážnými hospodářskými potížemi. Protože však je nad mé skromné síly žít v „celém západním světě“, povím vám o tom australském.

Před časem jsem někde četl, že je v Čechách v důsledku rekonstrukce kolem čtyř procent nezaměstnaných. Austrálie jich má oficiálně 10,5 %, ve skutečnosti však nejméně 12 % (nezaměstnanost mídeže dosáhla celonárodně 31 %, v částech Melbourne až 43 %). Export silně pokulhává za importem, takže k národním dluhu (v září minulého roku 133 miliard dolarů) přirůstá každý měsíc alespoň jeden další. Všechny multimilionářské jsou dnes bankrotující. Obchody a finanční instituce se pokládají (ty první častěji). Tady se tomu říká taktní recese (recession), což kdysi doma znamenalo velkou práskatku a tady hospodářský krach. Přičítěte k tomu sociální opatření, která jsou ve srovnání se západní Evropou „z roku zvele“ a usadí bych se, že nejméně 1 milion Australanů cítí právě tak jako 41 % Čechů a 64 % Slováků.

Wien verschärft Nazi-Gesetz

WIEN, 28. Februar (dpa). Das österreichische Parlament hat jetzt das Gesetz gegen die Aktivitäten von Neonazis verschärft. Einstimmig angenommen wurde auch eine neue Bestimmung gegen die Leugnung oder Rechtfertigung des nationalsozialistischen Völkermords. Der Strafrahmen reicht von einem bis zu zehn Jahren Gefängnis, in besonderen Fällen sogar bis zu 20 Jahren Haft.

Strafbar macht sich danach, „wer in einem Druckwerk, im Rundfunk oder in einem anderen Medium oder wer sonst öffentlich auf eine Weise, daß es vielen Menschen zugänglich wird, den nationalsozialistischen Völkermord oder andere nationalsozialistische Verbrechen gegen die Menschlichkeit leugnet, gröblich verharmlost, gutheißt oder zu rechtfertigen sucht“.

I ♥ RAKUSANKY!

Jugoslawien wertet ab

Der jugoslawische Dinar ist erneut um 25 Prozent im Verhältnis zur D-Mark abgewertet worden. Eine Mark entspricht nach dem Beschluß Belgrads nun 85 Dinari.

Die Tschechoslowakei 1938/39

Sudetenland: Durch Münchener Abkommen im Oktober 1938 an das Deutsche Reich abgetreten

Kohl besuchte die Slowakei

BRATISLAVA, 28. Februar (Reuter). Als erster deutscher Regierungschef hat Bundeskanzler Helmut Kohl am Freitag der Slowakei einen offiziellen Besuch abgestattet. Kohl traf zum Abschluß seiner zweitägigen CSFR-Reise in Bratislava mit dem slowakischen Ministerpräsidenten Jan Carnogursky und anderen führenden Politikern der tschechoslowakischen Teilrepublik zusammen. Kohl ermunterte die Slowakei, enge Beziehungen zum Nachbarland Bayern aufzunehmen. „In München können Sie lernen, wie man mit der Zentralregierung umgeht“, fügte er hinzu.

Kohl hatte zuvor einen Kranz am Denkmal des heiligen Wenzel und Blumen am Mahmal für Jan Palach niedergelegt, der sich 1968 aus Protest gegen den Einmarsch von Truppen des Warschauer Pakts verbrannt hatte.

KARL WENDT (Melbourne)

Vereinigte Staaten von Amerika

ze jsou na tom hůř než v listopadu 89, ačkoli pro ně to datum moc neznamená.

Část té „recese“ je vlivem světové hospodářské situace nevynutitelná, část je výsledkem pozoruhodné pošetlosti. Austrálie je obdařena nesmírným nerostným bohatstvím, kterého však nemůže plně využít z důvodů, které by vypadaly bláznivě i ve cvokhauzu. Má jedny z nejpestřejších uranových ložisek na světě. Vývoz je však omezený na minimum, neboť evangelium, ne su. Lukáše, ale levitovského křídla vládnoucí Labour Party, více než dovoluje. Z australského hlediska je to velice účelné a blahodárné, neboť potenciální zákazníci si ten uran klidně koupí v Kanadě či jinde. Další zádrhel je neméně posudný. Každou chvíli někdo někde najde nikl, železnou rudu, ropu, zlato nebo diamanty, ale nic to není platné ani lemu, ani Ausirálit. Do týžně se totiž určitě přitáhá nějaký kmen, vedený ideologicky zaměřeným „domorodcem“ bílým jak padlý sněž, který zvolá analyticky: „Státi, noho. posudní místa jsou, kamkoliv kráčíš, neb zde sídlí bůh Bula.“ (Opravdu se stalo.) Ono zase bylo zmařeno bohatství, protože tam někdo namaloval v jeskyni, zatímco ještě lince se nikl nebo zlato docela určitě vynacházely v samém středu zakletých pohřebišť. Když všechno toto seže, zjistí se nhlle, že v místech nevytěžného nálezu bydlí rosnitka skornitá s puntíkem pod lopatkou, kterých už je podle posledního sčítání jenom 15 630 232, takže jim hrozí vymření. A zase nic, hlavně proto, že byvali citliví marxistických rájů nahradili Leninovu bustu bohem Bulou nebo rosnitkou skornitou a rudozelená kombinace je vzhledem k současným trendům téměř neporazitelná.

Takže tedy v Austrálii jsou teď vlastně recese dvě. Ta hospodářská s miliónem nezaměstnaných, i ta, jež znamená řádnou práskatku neboli odvaz. A když se to tak vezme — jedna z nich živí alespoň částečně druhou.

Já vím, že vás druhý konec světa dvakrát nezajímá. Protože je ale v lidském povaze, že se člověk rozveselí, když je někde někdo jiný ve srubu, myslím jsem si, že těm 41, respektive 64 procentům škarohlidů zvednu náladu. A kdo ví? Možná že jste už dávno všichni chtěli vědět, kde sídlí bůh Bula, který obdaril Austrálii dvěma recesemi najednou.

Největší chrám v Německu

V roce 1164 přinesl arcibiskup Reinald z Dasselu do Kolína ostatky sv. Tří králů; při této příležitosti vyjádřil myšlenku, že významu těchto svatých relikvií by se měl přizpůsobit i svatostánek, v němž jsou uloženy. Přesto trvalo ještě několik desetiletí, než jeho nástupci k realizaci tohoto zámyslu přistoupili. Roku 1248 položil arcibiskup Konrád z Hochstadenu základní kámen k nové gotické katedrále.

Dnešní podobu dóm získal ve dvou velkých stavebních obdobích:

První z nich trvala od r. 1248 do r. 1560. Tehdy vzniklo presbyterium s věncem kaplí kolem, které oddělila od existujících částí starobylého raně středověkého chrámu dělicí zeď. Chór (presbyterium) byl pak roku 1322 vysvěcen. K středověké stavební činnosti náležel ještě první dvě patra jižní věže a obě boční lodě na jihu. V 15. století přibýly obě boční lodě na severu, přičemž jejich krásná renesanční okna datují jejich dokončení až po roce 1500.

Druhé stavební období započalo roku 1842, kdy se romantismus přičinil o vzkříšení středověké kultury. Dokončení kolínské katedrály bylo chápáno jako symbol německé jednoty a vzájemnosti. V tomto roce proto položil pruský král Fridrich Vilém IV. a Johannes kardinál z Geisselu základní kámen dostavby chrámu. Teprve nyní byla zbořena středověká dělicí zeď u chóru, vybudována hlavní loď a přilehlé lodě a celá západní část chrámu s hlavním portálem a věžemi o výšce 157 metrů, to vše v novogotickém slohu.

Dostavba skončila v roce 1880, avšak stavební práce na katedrále se nezastavily prakticky nikdy. Již roku 1900 začíná odstraňování škod způsobených povětrnostmi —

a tato činnost probíhá neustále až dodnes, zejména s ohledem na stupňující se znečištění ovzduší. Opravu si vyžádala i poškození z 2. světové války, kdy dóm zasáhl 14 bomb.

Katedrála v Kolíně nad Rýnem je největší sakrální stavbou v Německu. Pět lodí je 144 metrů dlouhých, 45 m široké a 43,5 metru vysoké. Délka příčného trojlodí je 75 metrů, jeho šířka činí 31 metrů. Západní průčelí dómu o ploše téměř 7000 m² je nejmohutnější v evropských dějinách architektury. Centrem dómu je zlatá schránka s ostatky sv. Tří králů (v podobě trojlodní baziliky se sedmi obloky), která pochází z let 1180 až 1320 a je dnes umístěna za hlavním oltářem v presbyteriu.

Kolínští arcibiskupové byli od roku 1021 kancéři středověké římské říše a patřili ke kurfiřtům (volitelům) římského krále.

Zvláštní pozornost si zaslouží epizoda, jež má úzký vztah k našim dějinám: 26. listopadu 1346 korunoval kolínský arcibiskup Walram z Jülichu nového římského krále Karla IV. Stalo se tak přesto, že na římském trůnu seděl právoplatně zvolený římský císař Ludvík Bavorský. Ten se totiž dostal do konfliktu s římskou kurií a byl papežem zavržen. Karlovo volbu 11. července 1346 podpořil jak Walram z Jülichu, tak český král Jan Lucemburský (první mezi světskými kurfiřty), který o šest týdnů později padl v bitvě u Kresčaku. Karel tak byl korunován až jako český panovník, ale ve značně napjaté politické situaci. Pro odpor měst Čechy a Kolín nad Rýnem, jež zůstávala věrná Ludvíku Bavorskému, proběhla nakonec korunovace v Bonnu.

VE SVĚTOVOSTI JE TO MĚSTO A
JUTRU... ŘÍKÁJI KŘETICI!

Der Rückstand der neuen Bundesländer...

...bei den Löhnen
Jahres-Bruttoverdienst
1991 der Arbeitnehmer

...bei der Produktivität
Bruttoinlandsprodukt
Je Erwerbstätigen 1991

New York — Marlon Brando (67) wird wieder Vater — zum siebten Mal. Mutter des Babys ist seine ehemalige Haushälterin Christina Ruiz. Mit ihr hat Brando bereits Tochter Nina (2), berichtet das Magazin „Star“.

Kohl/Havel Endlich sind wir gute Nachbarn

Deutschland und die CSFR haben 47 Jahre nach Kriegsende einen Schlußstrich unter die Vergangenheit gezogen. In der Prager Burg unterzeichneten Kanzler Kohl und der

tschechoslowakische Präsident Havel den Vertrag über „gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit“. Ein Kohl-Begleiter: „Endlich sind wir auch offiziell gute Nachbarn.“ Vor der Burg hatten

mehrere tausend Menschen gegen den Präsidenten demonstriert. Sie riefen: „Havel raus! Verräter! Heim ins Reich.“ Der Kanzler ging auf sie zu — und reichte ihnen die Hand.

Kohl atmete tief — und unterschrieb

Die Unterzeichnung fand im spanischen Saal der Burg statt. Am Louis-XVI.-Tisch saß links Václav Havel. Der Kanzler, ernst, atmete einmal tief durch. Als er unterschrieb, fuhr seine Zunge über die Lippen. Havel unterschrieb parallel. Ein Protokoll-Beamter löschte die Tinte. Jetzt ein Lächeln im Gesicht des Kanzlers. Applaus. Champagner-Gläser klirrten. Ein Stück Nachkriegsgeschichte war besiegt.

Der Kanzler in seiner Rede: „Herr Präsident, Sie haben die

Vertreibung der Deutschen als „zutiefst unmoralische Tat“ bezeichnet. Für dieses offene Wort sind wir Ihnen dankbar. Wir Deutsche wissen und vergessen dabei nicht, daß der Vertreibung das schreckliche Unrecht vorausging, das durch die Besetzung und den Angriffskrieg von deutscher Seite verübt wurde.“

Der Kanzler — er hatte mit dem Besuch lange gezögert, viel guten Willen im Vorfeld des Vertrages verspielt — kam schnell auf den Wunsch der vertriebenen Sudetendeut-

BETETE KURZ
ZU CHARLBERLIN,
DALADIER, MUSSOLINI
UND A.H. ...

schen zu sprechen. Sie wollen an den Versteigerungen staatlichen Besitzes in der CSFR teilnehmen. Havel: „Die gleichen Wünsche haben die Exil-Tschechoslowaken.“ Beide Herren sind sich einig: Ist die CSFR erst einmal EG-Mitglied, herrscht allgemeine Niederlassungsfreiheit. Auch für Suden-

tendeutsche.

Der zweitägige Besuch hatte mit einer schönen Geste begonnen: Havel hatte den Kanzler für das erste Gespräch auf seinen Landsitz 30 km außerhalb Prags, auf Schloß Lány, eingeladen. Ein herrliches Renaissanceschloß aus dem 16. Jahrhundert, englischer Garten, Parkett, Seidentapeten, Ahnenbilder. Draußen ein Vorfrühlingstag, drinnen Präsident Havel — fast zierlich, etwas schüchtern, hellblaue Augen, fescher Schnurrbart.

Jeder zehnte lebt auf Marken

WASHINGTON, 1. März (AP). In den USA haben im Dezember 1991 fast 25 Millionen Menschen Lebensmittelmarken zur Sicherung ihres Lebensunterhaltes bekommen — das heißt, etwa jeder zehnte Amerikaner. Dies teilte das Landwirtschaftsministerium am Wochenende in Washington mit. Im Dezember 1990 waren 21,88 Millionen Menschen auf die Hilfe angewiesen. Im laufenden Steuerjahr hat die US-Regierung 22,6 Milliarden Dollar für das Hilfsprogramm bereitgestellt.

So ist ein Vier-Personen-Haushalt mit einem Jahreseinkommen unter 13404 Dollar (rund 21500 Mark) markenberechtigt. Im Durchschnitt erhielt ein Bezieher im Dezember Marken im Wert von 69,33 Dollar (gut 100 Mark).

Wissen ist Macht

WASHINGTON, 1. März (dpa). Nicht alles, was US-Schüler aus ihren Büchern lernen, muß auch stimmen. Zwei Forscher, die seit Jahren Schulbücher durchforsten und hohe Fehlerquoten beklagen, haben nach einem Bericht der Zeitung „Providence Journal“ allein in zehn neuen Büchern, die der Staat Texas ab

der siebten Klasse einsetzen wollte, mehr als 5200 falsche Angaben gefunden.

So steht in einem Text, daß George Washington bis 1799 Präsident war — richtig ist 1797; woanders wird behauptet, die USA hätten den Korea-Krieg mit dem Einsatz einer Atombombe beendet. Der sowjetische Satellit Sputnik soll laut einem Schulbuch die erste Interkontinental-Rakete gewesen sein und einen atomaren Sprengkopf gehabt haben. In einem anderen Buch endet die Ära von Präsident Richard Nixon mit dem Attentat auf Martin Luther King und Robert Kennedy. Das war allerdings 1968 — Nixon wurde erst ein Jahr später Präsident.

DALE STR. 17

Momentaufnahmen aus dem Sudetenland

An dem Tag, an dem der Vertrag unterzeichnet wurde

Das Sudetenland – jahrhundertlang war es deutschstämmig besiedelt (siehe Karte). 1938 wurde es durch die Münchner Verträge an Nazi-Deutschland angeschlossen. 1945 vertrieb die neue Tschechoslowakei über drei Millionen Deutsche von Haus, Hof und Land. Der neue Nachbarschaftsvertrag erlaubt Sudetendeutschen die Rückkehr. Allerdings müssen sie CSFR-Bürger werden. Ihren früheren Besitz können sie nur bei Versteigerung erwerben.

Dörfer und Städte enorm ruiniert

Das Sudetenland – Rückkehrland für die 1945 Vertriebenen? Unmöglich, meinen viele. Von der deutsch-tschechoslowakischen Grenze weg sind Dörfer und Städte ruiniert. Lesen Sie, was BILD-Reporter Michael Westerholz bei seiner Reise in die Vergangenheit erlebte.

Decin, ehemals Tetschen und Bodenbach, jetzt 55 000 Einwohner, laut Statistik keine Deutschen. Die alten, einstmalig deutsch-böhmischen Betriebe, Maschinenbau, Textil, Chemie, Lebensmittel, sind alle noch da, aber stark heruntergekommen. Die Stadt, umgeben von Betonplattenbauvierteln, zerfällt. Starosta (Bürgermeister) Zeddenek Kropacek (52, Ing.): „Die ersten BRD-CSFR-Firmen sind gegründet, es geht aufwärts. Aber: Eine Geschichtsumkehr ist ausgeschlossen, eine Rückgabe deutschen Eigentums kann nicht

funktionieren. Wohin sollten unsere Leute?“

Teplice, ehemals Teplitz-Schönau, 90 000 Einwohner. Busfahrer Hanso Horak (50): „Ich wohne in einem einstmalig deutschen Haus. Es zu verlassen ist ausgeschlossen. Mein Busunternehmen hat heute deutsche Beteiligung, unsere Teplitzer Zeitung kommt aus einem deutschen Verlagshaus. Auf der Basis läßt sich arbeiten. Die Deutschen sprechen nur von ihrer Vertreibung. Aber meine Mutter wurde von ihnen getötet, davon sprechen sie nie, auch nie von Lidice.“ (Anm. d. Red.: Das Dorf Lidice wurde von der SS als Vergeltung für das Heydrich-Attentat liquidiert.)

Karlovy Vary, früher Karlsbad, 59 000 Einwohner, jährlich rund 300 000 Gäste, knapp die Hälfte zur Kur, die schon Goethe nahm. Ruinierte Gründerzeit- und Jugendstilhäuser. Jana Bachorava (62), Pensionsinhaberin: „Wir sind 1946 aus Prag zugezogen, haben das Haus in Besitz genommen, ausgebaut. Jetzt war der deutsche Alteigentümer da, wollte es zurück: Geht nicht. Wir hatten nichts gegen die Deutschen, aber wir haben neuerdings Angst: Ihr Ruf nach Rückgabe stört das gute Verhältnis.“

Lebenserwartung 18 Jahre niedriger

Chomoutov, einst Komotau: Braunkohlekraftwerke verpesten die Luft, die Lebenserwartung ist

18 Jahre kürzer als in Deutschland. Kraftwerkssicherheitschef Jan Borufka (49): „Das Gebiet gehörte den Fürsten Metternich. Die wären uns als Investoren hochwillkommen. Wir brauchen 1 Milliarde Mark, um die Kraftwerke auf den Stand der Technik zu bringen. Das gelingt nur mit deutscher Hilfe. Aber: Eine kostenlose Rückgabe ist ausgeschlossen.“

Der Ferienprospekt des Gebietes: „Sie passieren Komotau in 25 Minuten, finden nichts Interessantes. Doch wenn sie suchen, finden sie die eine oder andere Erinnerung aus früherer Zeit ...“

125 SLOVENSKA ROŠELI „HEIM INS REICH“!
LIEBER GOTT, LASS UNS HOFFEN -
IN BÖHMEN WIEDER UNSER SÜPPCHEN KOCHEN!!

Havel und Kohl stoßen mit Sekt auf den neuen Nachbarschaftsvertrag an, den sie in der Prager Burg, dem Hradschin unterzeichnet hatten. Die Burg wurde vor 600 Jahren vom Habsburger Karl IV. errichtet. Kohl: „Wir können die Zukunft nur gemeinsam gestalten, wenn wir uns gemeinsam der Vergangenheit stellen.“

Seit Jahrhunderten ist das Sudetenland deutschstämmig besiedelt. Das Gebiet gehörte größtenteils zur ehemaligen K.-u.-k.-Monarchie. Viele Städtenamen klingen vertraut.

„nečistě krvi“ nepřátelů, kteří mají „svou krev“ napájet francouzskou půdu.“ Protiivníci Toulata namítají, zda-li je to vůbec možné, aby píseň napsaná v revoluční době, mohla být změněna pod tlakem doby nových přátelství. Tím by byla porušena jednotu textu a melodie.

Olympiáda a Marseille

Podle zpráv francouzské tiskové kanceláře AFP slavnostně otevřeli zimní olympiády v Albertville, při kterém jednáních dleka zpráva o Marseille, vyrobila se Francii žitnou díkovi o „krevlaní“ futuonazet bymž. Duchovní Jean Toulat navrhuje, aby slova nebudou byla změněna ve slova lásky. Jeho kritika je zaměřena zejména proti těm textu, kde se hovoří o „krevnat standard“ a

Z malé švýcarské obce Wittingsburg u Basileje jsou každým rokem rozesílány v lepenkových rourách do celého světa miliony cvrčků z chovu prvního evropského farmáře, rozeného v Československu. Bývalý rozhlasový novinář z Prahy Jiří Rotter je pěstuje pro nezvyklé účely. Slouží především jako potrava pro nejrůznější zvířata a ptáky v zoologických zahradách, vědeckých institucích a také u privátních chovatelů.

Cvrčky je možno objednat ve čtyřech kategoriích různých odrůd a v sedmi velikostech podle přání zájemců. Nejmenší jsou sota 3 milimetry, největší 2 a půl centimetru. Zvláště dobře se hodí pro potravu mloků, vodních želv, myši a malých dravých ptáků a dokonce mají být pochoutkou krokodílů. Pro opice v zajetí slouží jejich lov také k zahánění dlouhé chvíle. Z domácích zvířat našly zejména kočky zálibu v této potravě.

Jiří Rotter odešel z vlasti v listopadu 1968 do Švýcarska. Myšlenka a znalosti pro chov cvrčků pocházejí z doby, kdy se se zálibou zabýval zoologií. Věděl, že například pro chovatele zvířat je nehorší dobrou zimou, kdy jsou značné problémy s obstaráváním „živoucího“ krmiva. Když se na jeho první inzeráty, v nichž nabízel cvrčky jako potravu pro zvířata, nikdo nehlásil, chtěl svůj nápad již zapomenout. Avšak známý německý zoolog Bernhard Grzimek rozpoznal význam Rotterovy ideje a výsledek byl, že frankfurtská zoologická zahrada je dnes nej-

lepším zákazníkem farmy ve Wittingsburgu.

První exempláře nepocházely — jak by se nezasvěcení mohli domnívat — ze švýcarských alpských luk, nýbrž z Československa. Rotter se dověděl, že cvrčci se při hledání potravy a tepla překvapivě uhnízдили v šatnách horníků jednoho dolu v Čechách. Prvních 150 exemplářů — jak píše mnichovský deník Süddeutsche Zeitung — pocházelo z tohoto pramene. Rotter říká, že tyto cvrčci se výborně hodili pro další chov, protože žili v poměrně odloučenosti a představovali jakousi „čistou rasu“. Další exempláře přivezl z Albánie. Mezitím křičí majitel farmy svůj chov s okřídlenými z Mongolska, Západní Afriky a Ekvádoru.

Krmivo pro cvrčky je zvláštní směs, jejíž složení je tajemstvím. Obsahuje zhruba krmnou mouku, některé obilniny, vitamíny, minerální látky a bílkoviny. Pokus o krmení cvrčků normální potravou z obchodu ztroskotál.

Obsáhlé znalosti z jeho chovu jsou dalším tajemstvím, protože se jinak nedají patentovat. Mimo jeho ženu a několika zaměstnanců nemá nikdo přístup do wittingsburgské farmy. Je to také opatření proti zavlečení infekčních virů, které by mohly jeho dlouholetou práci zničit.

V místnostech chovu, podobných laboratorům, se musí dbát především na hygienu a správnou klimatickou teplotu. „Jsem něco mezi sedlákem a lékárníkem,“ — říká Rotter žertem.

V současné době se nachází za skly asi 5 milionů exemplářů, pro které se musí plánovat potrava na nejméně čtvrt roku dopředu. Počet cvrčků se nedá přesně zjistit, protože například od nejménších druhů se dá nabrat lžící na tisíc kusů, jiných již méně.

Pro Rottra je jeho chov zvláštním závazkem a odpovědností. Míni, že výsledky jeho práce jsou určeny pro zvířata a nikoliv pro jejich chovatele, jak píše ve svém prospektu. Avšak v nejméně dvou případech činí prý jeho zásada výjimku. Prorazuje, že dvě dámy z řad jeho zákazníků objednávají cvrčky pro svůj jídelní lístek. Rotterův komentář: „Bylo mně řečeno, že výtečně chutnají.“

měsíc po malých městech a vykupuje staré ikony za cukr, čokoládu, dříví a jídlo — věci, které prodávající nutně potřebují.

berce z Arménie, Azerbajdžánu a Uzbekistánu — i množství vojenských uniforem bývalé sovětské armády, stejně tak jako vojenské koženkové beranice, kožené rukavice a opasky. Jeden z obchodníků vyprávěl dopisovatelé tiskové kanceláře, že jezdí ještě se dvěma společníky dvakrát až třikrát za

„Švec pro celý svět“

(KS) Komunisté se čtyřicet let velmi snažili, aby jednotlivci právě předpoklady pro podnikání nevytvářeli. Na štěstí se jim to úplně nepodařilo. A není proto divu, že byl s takovou slávou, láskou a obdivem přijat Tomáš Baťa, když přijel poprvé do vlasti, krátce po listopadu roku 1989. Tomáš Baťa se totiž stal symbolem úspěšného podnikatele, který díky svému nadání a nezdolné vůli dosáhl světových uznání. Sám o tom píše:

„Podobalo se to krásnému snu, stál jsem na balkóně s vyhlídkou na náměstí ve Zlíně, ve městě, kde jsem vyrostl a které jsem téměř před 50ti lety, těsně před vpádem nacistů opustil. Od chvíle, kdy komunisté uchvátili po válce moc, soustavně naši rodinu špinili, náš majetek zabavili a otcovu památku hanobili. Onoho prosincového dne 1989 drobně mrholilo. Náměstí však zaplnily tisíce lidí, kteří vzdor zimě přišli, aby mohli mě a moji ženu přivítat. Všude vlály vlajky a byly portréty mého otce, zakladatele obuvnické firmy Baťa. Za 75 let, co jsem na světě, mě vřalo mnoho lidí, dělníci z továren i hlavy států. Nic se však nevyrovnalo jedinečnému uvítání ve Zlíně. Na ten zážitek nikdy nezapomenu, zvláště když dobře vím, že ti lidé ve mně viděli víc symbol než osobu. Mnozí z nich patrně nevěděli, a i kdyby ano, nezáleželo by jim na tom, že předsedám správní radě společnosti, která vyrábí a prodává boty na celém světě a zaměstnává 70.000 lidí v 73 zemích. Obyvatelé Zlína ve mně viděli ztělesnění hrdé tradice, již nedokázalo zničit ani několik desetiletí komunistického panství. Vírali návrat k podnikatelskému duchu, k úsilí vyniknout. Tím vším se někdejší Zlín vyznačoval.“

To byl citát ze životopisné knihy „Švec pro celý svět“, kterou teď vydal pražský Melantrich. Knihu napsala podle vyprávění Tomáše Bati Soňa Sinclerová, kanadská novinářka, která se ale narodila v Čechách v Úpici. A jak předvedla na setkání s novináři, dodnes mluví báječně česky.

Když T. Baťa zavítal do Prahy u příležitosti vydání svých memoárů, čekali lidé na Můstku na autogramy několik hodin. V melantrichském knihkupectví podepisoval plně dvě hodiny, ale přesto se na mnohé zájemce nedostalo. Každý, kdo přišel s knihou, chtěl také s panem Baťou prohodit pár slov. Bývalí zaměstnanci chtěli s ním zavzpomínat, bývalí zákazníci si nechávali podepisovat i některé pokladní doklady, které více než 40 let uchovávali na památku. Do Československa se Tomáš Baťa zase přijede podívat. Možná, že již 7. března, kdy se má slavnostně otevírat Dům obuvi na Václavském náměstí.

Baťova kniha není zajímavá jen tím, že přibližuje život a kariéru významného a úspěšného muže. A co je neméně důležité, seznamuje širokou čtenářskou obec s Baťovými názory na moderní podnikání či řízení podniku.

Boty za 99 Kčs nebudou

Tomáš Baťa učinil při poslední návštěvě Evropy krátkou zastávku také v Mnichově. Rozhovořil se zde s redaktorem rozhlasové stanice Svobodná Evropa Karlem Kašpárkem o svých plánech v Československu a příznivých dojmech, které získal za své krátké návštěvy země. Z rozhovoru vyjímáme.

Podle Tomáše Bati jeho firma již dříve nabízí boty asi ve 30 prodejnách a síť obchodů se bude rozšiřovat. Starý krásný obchod v Praze na Václavském náměstí — jak řekl — bude otevřen v polovině března. „Problém je však ten, že se nedá všechno zlepšit okamžitě. Nejprve musíme počkat na jarní boty a potom také na zavedení lepšího zboží. Musíme také naše spolupracovníky natrénovat na to, aby se chovali k zákazníkům tak, jak to bylo u nás dříve zvykem, podle zásady „Náš zákazník náš pán.“

Obchody budou zatím jen v Čechách a na Moravě. Se Slovenskem se začne vyjednávat velmi brzy. „Než se získá více zkušeností,“ — míní Tomáš Baťa. Je spokojen se spolupracovníky, u nichž oceňuje nadšený zájem o práci a „kteří čekají jen na to, aby již dostali lepší zboží.“

Hovořilo se také o cenách. K tomu Baťův názor: „Na celém světě lidé vždycky říkají, že boty jsou příliš drahé. My je však budeme prodávat za ty nejnižší ceny co můžeme. Ovšem v botech je značné procento materiálu za světové ceny. A na tom záleží nejvíce. A tak se nemůže počítat, že to budou Baťovky, krásné pánské boty za 99 korun.“

Jeho posudek o nynějším hospodářském vývoji v Československu: „Mám dojem a také organizace OECD v Paříži, která dělá studie ekonomie, myslí, že Československo je na dobré cestě. Vidím

váří a kolchozům za „hrdinské úsilí“ během Stalinovy a Brežněvovy éry. Stovky starých ikon — některé až z 18. století — jsou z devadesáti procent prodávány cizincům a ilegálně vyváženy ze země, jak prozradili dopisovatelé americké tiskové kanceláře AP ti, co je prodávají. Na bleších trzích lze koupit ko-

Ikony za cukr

Bazary v bývalém Sovětském svazu lákají především mnoho cizinců, kteří obhlíží, co lze koupit. Pozornost poutají červené plyšové, umně vyšívané a zlatem protkávané vlajky, udělované kdysi to-

to při každé návštěvě a mám dojem, že se situace zlepšuje. Ovšem rozklad Sovětského svazu, na němž byl export Československa tolik závislý, je velká rána pro česl. ekonomii a zdrží to značně hospodářský rozvoj. Kdyby se to nebylo stalo, bylo by ČSFR mnohem dále...

Die Dritte Welt fängt am Fuß der Hohen Tatra an

Das Leben der slowakischen Roma verläuft im Teufelskreis von Analphabetismus, Arbeitslosigkeit und Alkoholismus

Vier Kilometer südlich der Europastrasse 50 bei Poprad am Fuß der slowakischen Hohen Tatra beginnt die Dritte Welt. Vom Dorf Letanovce führt ein verfallener Feldweg zu einer Anhäufung primitiver Holzhütten, die von den Leuten aus der Gegend „die Zigeuner-Kolonie“ genannt wird. Das Westauto, das sich bis zu den baufälligen Behausungen durch Pfützen und Schneematsch gewühlt hat, wird wie eine Erscheinung von einem anderen Stern von schreienden und tobenden Kindern umringt. Einige von ihnen haben trotz Temperaturen von knapp über null Grad keine Mäntel an, ihre löchrigen Turnschuhe quietschen vor Nässe.

Fast 350 Roma fristen ihr Leben in der Siedlung bei Letanovce, die schon mehr als 100 Jahre besteht. Sie teilen sich einen Brauchwasser-Brunnen am Rande des Areals, Trinkwasser müssen sie von einigen hundert Metern Entfernung herholen. Kanalisation und Stromversorgung gibt es nicht. Am Rande der angewichenen Wege zwischen den Hütten liegen Abfall und Fäkalien. Wie viele von den Männern der Siedlung Arbeit haben, läßt sich an den Fingern einer Hand abzählen. Lebensmittelschäbel, Arzt und Schule, alles ist eine halbe Stunde Fußmarsch entfernt, drüben in der anderen Welt. Dort haben sie auch Anspruch auf Sozialhilfe, aber — so sagen die Erwachsenen übereinstimmend in einer Mischung von Roma-Sprache und Slowakisch — „auf den Ämtern werden wir immer abgewimmelt“.

„Wir haben die gleichen Pflichten wie die anderen Bürger, aber nicht die gleichen Rechte“, erbot sich der 28jährige Miroslav Pecha, der die tschechoslowakische Roma-Initiative (ROI) in Letanovce

vertritt. An der Wand seiner Hütte hängt ein verblaßtes Foto, das ihn während seines zweijährigen Militärdienstes in Uniform mit seiner Frau zeigt. Er führt den Kleinstfernseher vor, der mit Autobatterien betrieben wird. Vier Tage reicht der Strom, dann müssen die Batterien wieder aufgeladen werden. Der Preis je Liter Petroleum für die Lampen ist von neun auf 22 Kronen gestiegen. In Pechas Unterkunft — Schlafraum und Wohnküche, insgesamt vielleicht zehn Quadratmeter — kam vor einem Jahr bei einem Besuch der Roma-Siedlung auch CSFR-Präsident Václav Havel. Er versprach sich für eine Verbesserung ihrer Lebensbedingungen einzusetzen. „Was ist seitdem geschehen?“ wiederholen sie ein ums andere Mal und geben mit einem resignierten Nicken in Richtung Fenster selbst die Antwort. Fragen wie diese sind die Ursache, warum sich auch die Mitglieder des ROI-Vorstandes — der mit 70.000 Mitgliedern größten Roma-Eigeninitiative der CSFR — nur schweren Herzens zur Begleitung bei der Fahrt in die vernachlässigten Roma-Siedlungen entschließen, von denen es im Osten der Slowakei Dutzende gibt. Der Vorsitzende des slowakischen ROI-Rates, Jan Kompus, sagt offensichtlich bedrückt über die eigene Hilflosigkeit: „Sie wären durchaus in der Lage und auch dazu bereit, sich selbst feste Häuser zu bauen und Leitungen für Strom, Wasser und Kanalisation zu legen. Aber für ein solches Projekt fehlt uns das Geld.“

In der CSFR leben nach offizieller Schätzung 800.000 Roma, allein 500.000 in der Slowakei mit ihren rund fünf Millionen Einwohnern. Selbsthaft ist der ganz überwiegende Teil der Minderheit, die im 14. und 15. Jahrhundert aus Indien über

den Balkan zuwanderte und als Schmiede oder Köhler über Generationen hinweg durchaus ihr Auskommen fand, bereits seit Maria Theresas Zeiten. Bei weitem nicht alle Roma hausen unter solchen Bedingungen wie ihre Leidensgenossen von Letanovce. Am Rande des Nachbarorts Spisske Tomasovce konnten sich die Roma feste Häuser bauen, haben Strom und Kanalisation. „Es kommt häufig nur auf den guten Willen des Bürgermeisters an“, meint Kompus.

Aber auch menschenwürdige Wohnverhältnisse schützen die Roma nicht davor, daß sie die ersten Opfer der Strukturkrisis der CSFR-Wirtschaft sind. Massenentlassungen treffen vorrangig die Roma. Der stellvertretende ROI-Vorsitzende Karel Horvath spricht in diesem Zusammenhang offen von Rassismus. Häufig genüge schon ein Roma-Familienname, um bei den Arbeitsämtern die Klappe fallen zu lassen. Den Teufelskreis von Analphabetismus, mangelnder Ausbildung, Arbeitslosigkeit, Alkoholismus und erhöhter Kriminalität bestreitet auch Horvath nicht. Er besteht aber darauf, daß die Probleme nicht naturgegeben sind. „Bei uns gibt es doch auch genügend Akademiker, wir sind nicht dumm“, wehrt sich der slowakische ROI-Vize und ehemalige Chauffeur gegen Vorurteile. Einer seiner Söhne sei gelernter Elektriker und finde dennoch keine Stelle, fügt er leise hinzu.

Nachdem mit dem Sozialismus auch Arbeitsplatzgarantie und kostenlose Gesundheitsversorgung abgeschafft worden sind, ist die Enttäuschung der Roma nach der Wende in der CSFR groß. Noch sind jedoch die Erinnerungen an die Begleiterscheinungen frisch, die die von oben verordnete Integration während des

die später zum russisch-orthodoxen Glauben ihrer Adoptivväter konvertierten, 1820 wurden die beiden zur Medizinischen Akademie in St. Petersburg zugelassen, was für Juden damals nicht gestattet war.

In ihrem Brief wies Ulanowa darauf hin, daß „der Antisemitismus nun stärker und stärker wird, sogar unter den Kommunisten“. Da Lenin im russischen Volk hoch verehrt wurde, könnte die Veröffentlichung seiner teilweise jüdischen Herkunft doch dazu beitragen, den Antisemitismus

Stalin verheimlichte Lenins jüdischen Großvater

Die wichtigsten Theoretiker des Kommunismus waren Juden, beispielsweise Karl Marx, Leo Trotzki oder Rosa Luxemburg. Jetzt berichteten die „Moscow News“, daß auch Lenins Großvater mütterlicherseits, Alexander Blank, gebürtiger Jude war.

Wie Dokumente aus den Archiven der aufgelösten Kommunistischen Partei der Sowjetunion zeigen, beauf-

tragte Josef Stalin nach Lenins Tod dessen Schwägerin Anna Ulanowa Jewlisarowa Material über das Leben ihres Bruders zu sammeln. Nach der gründlichen Erforschung der Familiengeschichte bat Anna Ulanowa 1929 in einem Brief an ihren Auftragneber um die Erlaubnis, schreiben zu dürfen, daß Alexander Blank — der starb, als Wladimir Iljitsch noch ein Baby war — jüdischer Herkunft gewesen war. Wie aus dem Brief hervorgeht, waren Alexander Blank und sein Bruder zwei jüdische Waisenkinder,

unter den Massen abzubauen. In seinem Antwortschreiben jedoch unter-sagte Stalin jede Veröffentlichung dieses Aspektes im Stammbaum der Ulanows, da „dies nicht der richtige Zeitpunkt dafür“ sei.

Auch die zweite Bitte um Veröffentlichung einige Monate später wurde von Stalin abgelehnt.

„TO SE VĚDĚLO KNEŽ DŮ
ZACATKU; ČESTÍ BOLŠEVICI SE
NĚTAJILI...“

Kommunismus hatte. Roma-Frauen wurden ohne ihr Wissen sterilisiert, Siedlungen mit Bulldozern plattgewalzt, um die Bewohner zum Umzug in Neubauten zu zwingen. Daß sich Menschen so nicht umtopfen lassen, be-weisen die Zustände in den Plattenbausiedlungen, die den Roma in einigen slowakischen Städten zugewiesen wurden. Zerschlagene Scheiben, herausgerissene Leitungen und Abfall zwischen den Häusern verstopfen die Voreingemauertheit der „weißen“ Slowaken gegen die Minderheit. Bei einem Roma-Anteil von 15 bis 18 Prozent in manchen süd- und ostslowakischen Bezirken beschränkt sich die Bevölkerungsmehrheit jedoch in aller Regel darauf, sich von den verachteten Mitbürgern fernzuhalten. In Deutschland — so denkt sich der Besucher — wäre so manchem Roma vielleicht bereits das Dach über dem Kopf angezündet worden.

So ist es vor allem ihre Isolation in einer industriell geprägten Gesellschaft, die den Roma zu schaffen macht. Unterhalb einer ihrer Siedlungen bei Rychnava, die der von Letanovce in Bauhaftigkeit in nichts nachsteht, wartet die 34jährige Haja Dumkova auf den Bus. Sie will Arznei für ihren Mann kaufen, der „ein böses Auge“ hat. „Die Kinder sind auch krank, zwei von sieben sind mir schon gestorben. Beim letzten großen Wasser ist unser Haus weggeschwemmt worden. Wir mußten es wieder aufbauen, aber wir haben doch kein Geld“, klagt sie in gebrochenem Slowakisch. Der Bus kommt. Sie läuft gestikulierend zur Haltestelle. Der Fahrer stutzt einen Moment, dann gibt er wieder Vollgas. Der Bus verschwindet in einer Abgas-Wolke. So geschehen in Europa 1992.

Prinz Charles und der Käse

PARIS, 3. März (AFP). Der britische Thronfolger Prinz Charles hat in Paris eine Lanze für die französischen Käsesorten gebrochen, denen ein Verbot durch die Brüsseler Kommission droht, weil sie nicht dem „Hygiene-Mindeststandard“ entsprechen. In einer Tischrede beim Gala-Dinner zum 75jährigen Bestehen der französisch-britischen Gesell-

schaft beschwor der Prinz von Wales am Montagabend in Paris die apokalyptische Vision einer Gesellschaft, aus der „alle diese glorreich unhygienischen Dinge“ verschwunden wären, „die die Menschheit — und insbesondere ihr französischer Teil — aus den Früchten von Gottes Erde liebevoll geschaffen hat“.

„Die Hygiene-Mindeststandards bedeuten, daß nichts vor der bakteriologischen Polizei sicher ist, wenn wir nicht aufpas-

sen“, warnte der Thronerbe. Was werde in einer solchen Gesellschaft „aus dem Brie de Meaux, dem Crottin de Chavignol oder dem Bleu d'Auvergne? Welche Hoffnung bleibt in einer keimfreien und genetisch programmierten Zukunft für den altmodischen Fourme d'Ambert, den unförmigen Gruyere de Comte oder den duftenden Pont l'Evêque?“, fragte der Prinz besorgt.

KADLIKU, A CO OLOHOČKÉ TVARUŽKY?

CTÍM

První ples Nadace

(A. Kypěna) Mohl to být ples superlativů, jenomže... Noví pořadatelé nešetřili sice na výdajích, je však otázkou, zda se vyplatily. Zorganizovali bohatý a zajímavý hudební a zpěvácký program se čtyřmi soubory, které interpretovaly světové hity, populární melodie Beatles a ze 60. let. Diváci viděli o půlnoci také předlouhé pásmo tanců a žánrových písniček ze Zlaté Prahy 30. let. Někdy však mnoho dobrého, či nejlepšího škodí. Reprezentačnímu publiku, které se sešlo ze všech koutů Evropy — tentokrát v menším počtu, protože krajané mají dnes, díkybohu, možnost navštěvovat bez problémů plesy ve vlasti, — byl nabídnut vynikající program, ale za okolností, se kterými předtím nikdo nepočítal. Ve zmenšeném sálu mnichovského luxusního hotelu Bayerischer Hof, který byl zkrácen dělicí stěnou, byly prvotřídní výkony pražských umělců změněnými akustickými podmínkami natolik zkresleny, že jejich poslech příliš nepotěšil. Vedení hotelu mohlo pořadatele na tuto okolnost závčas upozornit.

A byl zde ještě i jiný problém, na který by se mohlo v zájmu smyslu věci raději zapomenout, když to ovšem u někoho jde. Zejména starší účastníky, kteří navštěvují ples od jeho začátku před necelými dvaceti lety, bolelo, že jinak velmi brilantní moderátor nebo někdo jiný z nových pořadatelů nevzpomněl ani jediným slovíčkem dřívější plesový výbor a jeho spolupracovníky, bez jejichž obětavé a nezištné práce by nemohl dnešní 1. Benefiční ples Nadace Olgy Havlové v této formě vůbec existovat. Jejich zklamání je tím více pochopitelné, že plesový výbor v zájmu věci dal novým organizátorům k dispozici adresy dřívějších návštěvníků i z doby, kdy krajané z Austrálie, Afriky, Asie a jiných exotických míst přicházeli na ples vzhledem ke geografické blízkosti Mnichova k Československu, aby se tam scházeli s exulanty ve společné víře, že jednou přijde čas obnovy svobody ve vlasti. Jeden „kavalír staré školy“ u vedlejšího stolu také poznamenal, že manželka přítomného čs. velvyslance v Německu Jiřího Grůši si zasloužila za svou roli Štěstěny u plesové tomboly kytici květin.

Lze jen doufat, že přes extrémní, zbytečné výlohy zůstala Nadace na aktivním kontě suma, která dá na veškerou problematiku prvního plesu organizace Olgy Havlové zapomenout.

FRANKFURTER POST-SPICE?

Starke Nachfrage nach Anteilen an CSFR-Firmen

PRAG (dpa/vwd/AP). Mehr als 8,5 Millionen Tschechen und Slowaken haben in der CSFR Vorzugsaktien von zur Privatisierung vorgesehenen Unternehmen gezeichnet. Wie die amtliche Prager Nachrichtenagentur CTK meldete, konnte die Bevölkerung bis zum 29. Februar Anteilsscheine für 1000 Kronen (etwa 53 Mark) erwerben. Ursprünglich sollte die Aktion, mit der Finanzminister Vaclav Klaus den Verkauf der Staatsbetriebe beschleunigen will, Ende Januar abgeschlossen werden. Die starke Nachfrage nach Aktien zwang die Regierung jedoch, die Frist um einen Monat zu verlängern. Die erste Phase des bislang ehrgeizigsten Projekts zur Privatisierung von Staatseigentum

Sonde seit 20 Jahren unterwegs

CAPE CANAVERAL, 2. März (AP). Vor 20 Jahren, am 2. März 1972, ist die 250 Kilo schwere Weltraumsonde „Pioneer 10“ mit einer Atlas-Centaur-Rakete auf den Weg zum Riesenplaneten Jupiter gestartet worden. Am Montag nun war sie rund acht Milliarden Kilometer von der Erde entfernt und sendete noch immer mit nur acht Watt deutliche Signale aus der nie zuvor erreichten Tiefe des Alls. Ihre täglichen Radiosignale mit kostbaren wissenschaftlichen Daten benötigen sieben Stunden bis zur Erde. Sieben der elf wissenschaftlichen Instrumente an Bord funktionieren immer noch.

Im Dezember 1973 erreichte die Sonde die starken Strahlungsgürtel um Jupiter und sendete die ersten Eindrücke von dem wolkenbedeckten Planeten. Seine Schwerkraft gab der Sonde den Schwung zur Reise zu den Grenzen des Sonnensystems. Zehn Jahre später durchquerte „Pioneer 10“ die Umlaufbahn von Neptun und wurde zum ersten künstlichen Objekt, das das Sonnensystem verließ.

Neue Vermutung zu Alzheimer

CAMBRIDGE, 2. März (AFP). Amerikanische Wissenschaftler vom Technologischen Institut Massachusetts (MIT) haben bei der Erforschung der Alzheimer'schen Krankheit eine bestimmte „chemische Unordnung“ nachgewiesen und damit neue Wege für die Entwicklung wirksamerer Medikamente gegen diese Krankheit eröffnet. In ihrer Studie stellen die Forscher einen Zusammenhang zwischen dem Mangel der Base Cholin im Gehirn und den Symptomen der Alzheimer'schen Krankheit her. Cholin wird zur Herstellung des Neurotransmitters Acetylcholin benötigt.

Die Wissenschaftler wiesen einen „Auto-Kannibalismus“ nach, der eintritt, wenn im Gehirn zu wenig Cholin vorhanden ist. Die Gehirnmembranen zerstören sich dann selbst, um die benötigte Substanz zu produzieren.

DEGENERATIVNI NEHOL, NÁSLEDK:
STÁRKA, SLABOBYLNOST, ZTRÁTA
RACE HOVK. KŮRA, ZAKRÁVENÍ MOZKU,
ZLÁZ, PÍBRIL ATO.

Eifersucht – Freundin schoß auf Martina Navratilova

Um ein Haar hätte die tödliche Eifersucht ihrer lesbischen Freundin den Tennistar Martina Navratilova (34) das Leben gekostet. Rita Mae Brown, seit Jahren Martinas Geliebte, jagte die Wimbledon-Heldin durch eine Villa in Charlottesville (Virginia), schoß mit einer Pistole auf Navratilova.

Das Drama passierte vor elf Jahren, als die Navratilova der Basketballspielerin Nancy Lieberman-Cline schöne Augen machte. Rita, über beide Ohren in die Tennisspielerin verliebt, bekam einen Tobsuchtsanfall, griff nach der Waffe. Navratilova wollte mit ihrem

BMW flüchten, würgte aber in der Aufregung den Motor ab. Rita schoß. Das Projektil verfehlte nur knapp den Kopf. Aber die Tenniskönigin erlitt Schnittverletzungen im Gesicht durch umherfliegende Glassplitter. Navratilova: „Es war die übelste Auseinandersetzung.“

nach 40 Jahren Kommandowirtschaft in Osteuropa hatte am 1. November begonnen und war zunächst mit wenig Begeisterung aufgenommen worden.

Zum Verkauf stehen Anteile von 800 Firmen im Wert von 15 Milliarden Mark. Jeder Investor durfte ein Kuponheft mit 1000 Punkten erwerben, die er auf bestimmte Betriebe verteilen kann. Die Hefte können auch einer von 476 Investmentgesellschaften zur Verwaltung übergeben werden. Diese wollen sich am Aufbau der Börse beteiligen, an der die Papiere von 1993 an gehandelt werden sollen. Phase zwei, die Zuteilung der

Punkte, soll spätestens Anfang April beginnen. Bis zum Sommer könnten dann 80 Prozent der erwachsenen Tschechoslowaken Aktionäre sein.

JESTLI SE TO POVEDE, TAK
TROJHANDINÝTYTUT SE HŮŽE
I STOU HADAM JIT VY...
LJEJNĚ SI TEN INÝTYTUT
VYHLEBĚLI NACISTI-ZA VÁLKY
BYL U SIENENSŮ VBERLÍNĚ
„TROJHANDOR“... NIC NOVĚHO
POD NĚHECKÝM NĚBEM!

Okouzující i okouzlená

Dcera národohospodáře a pravicového politika první republiky dr. Františka Hodáče, vnučka významného českého historika Jaroslava Golla, Nataša Gollová, patřila nesporně mezi nejoblíbenější české divadelní a filmové herečky druhé poloviny třicátých a počátku čtyřicátých let.

Po maturitě na gymnáziu krátce studovala filozofii, ale víc ji přitahovalo divadlo a tanec. Soukromě studovala obojí a po angažmá v Olomouci a Bratislavě, od roku 1935 až do konce války byla členkou Vinohradského divadla, kde vytvořila pestroutu paletu postav. Po dvouleté nedobrovolné poválečné pauze odešla se svým mužem režisérem Karlem Konstantinem do divadla v Českých Budějovicích, později vystupovala na několika pražských scénách a od r. 1962 až do odchodu na odpočinek (1971) byla členkou Městských divadel pražských.

Na počátku své herecké dráhy vytvářela postavy dívek, které okouzlovaly diváky něžnou křehkostí zjevu i hlasu, ale zároveň sportovní, temperamentní a emancipované mladé ženy. Filmař si jí všiml velmi záhy, dokonce ještě před jejím působením v divadle; objevila se jako dvacetiletá ve filmu Martina Friče Kantor ideál již v roce 1932 a posléze v Krňanského snímku Bezdětná. Ovšem filmovou hvězdou první velikosti se stala až v roce 1939, kdy ve filmu Miroslava Cikána Příklady táhnou, po boku Růženy Naskové, sehrála hlavní dívčí roli a bylo odhaleno její mimořádné komediální nadání, které Frič plně a se zaslouženým úspěchem využil ve snímcích Eva tropí hlouposti a Kristián. V nich spolu s Oldřichem Novým vytvořili originální komický pár schopný »creazy«

komedie do té doby v českém filmu nevídané. Svým výkonem v »Evě«, filmu, který se pokusil po americkém vzoru uvést do české kinematografie půvabný typ mladé, ztřeštěné ženy, vršící jeden gag na druhý, dosáhla Gollová překvapujícího úspěchu. Po několika dalších komediálních rolích

Nataša Gollová.

Foto: archiv

si ji ve čtyřicátém roce vybral Otakar Vávra pro postavu mladičké Helenky v adaptaci Mrštíkova Pohádky máje, kde v roli Říši měla za partnera Svatopluka Beneše. Navzdory tomu, že se názory kritiky na její herecký výkon značně lišily, je v herecké filmografii Nataši Gollové tato role neopomenutelná a hlavně za ní byla počtena národní cenou. Ve válečných letech spolupracovala pak hlavně se třemi režiséry: s Martinem Fričem v úspěšných veselohrách Roztomilý člověk a Hotel Modrá hvězda, zde opět s vynikajícím Oldřichem Novým znovu vytvořili pár vynaznačující se intelektuálním humorem a břitkou konverzační schopností, s Otakarem Vávrou v sentimentálním snímku Okouzlená, Šťastnou cestu a s J. A. Holmanem v žánrově zcela odlišných filmech Rukavička, Velká přehrada a Bláhový sen.

To, že se v českém filmu objevila až v jedenapadesátém roce jako Kateřina-Siraši ve Fričově—Werichově historickém snímku Čisatův pekař, způsobilo obvinění, že její styk s Němci přesahoval nezbytnou nutnost. Tímto snímkem se vlastně přehrála z rolí dívek do charakterních postav zralých žen. Další filmové role byly bohužel řídké. Mohli jsme ji ještě vidět ve snímcích Punta a čtyřlístek, Kudy kam, Hlavní výhra, Kruh, Dívka se třemi velbloudy. Posléze se jí dostávalo již nepatrných a podružných rolí učitelek, ošetřovatelek apod.

V sedmdesátých letech si pak zahrála jakoby malou obdobu někdejší slavné Evy: vytvořila v Podskalského komedii Drahé tety a já postavu poněkud svérázně tetičky Fany, jejíž nezdolný temperament je příčinou mnoha komických situací. S filmovou prací se Nataša Gollová rozloučila téměř symbolicky. Naposledy si zahrála ve filmu situovaném do prostředí domova důchodců Konečná stanice, do prostředí, které i pro ni bylo smutnou konečnou stanicí a kde před čtyřmi lety zemřela. Dnes by se dožila divadelní, filmové a televizní herečka Nataša Gollová osmdesátí let.

Důvěra v prezidenta trvá

V ČR věří své vládě — na Slovensku méně

PRAHA: Prezidentu ČSFR Václavu Havlovi důvěřuje v ČR 86 procent a v SR 52 procent občanů. Prezident podle únorového šetření Institutu pro výzkum veřejného mínění zanjímá v obou republikách první místo v žebříčku důvěry obyvatel k hlavním politickým institucím.

Většina obyvatel ČR (52 procent) věří své vládě, na Slovensku je situace odlišná a vláda má důvěru nízkou (29 procent). V českých zemích mírně převažuje i důvěra ve federální vládu, na Slovensku je tomu opačně. V obou republikách převládá nedůvěra k Federálnímu shromáždění a k asistentům prezidenta.

Únorový žebříček volebních preferencí je v ČR: ODS, ČSSD, KSČM, LSU, KDU-ČSL, OH, SPR-RSČ, ODA, KDS a HSD-SMS. Ve SR jsou to: HZDS, KDH, SNS, SDL, DS, Együtt-élés-MKDH, Zelení a ODU-VPN.

Jak vyplývá z výsledků průzkumu, který uskutečnil Ústav veřejného mínění při Slovenském statistickém úřadu, téměř po-

lovina dotázaných obyvatel Slovenska by chtěla žít ve federaci, která bude vycházet z ústav dvou rovnoprávných republik.

Tři čtvrtiny občanů Československa se podle šetření domnívají, že situace, v níž se nachází družstevní a státní zemědělská výroba, je nepřiznivá. O soukromém zemědělském sektoru má stejný úsudek více než polovina čs. populace. Negativní přístup v tomto směru je častější na Slovensku, státní sektor je naopak nejlépe hodnocen v českých zemích. Nejméně příznivě hodnotí zemědělství, zvláště družstevní, samotní obyvatelé venkova.

Trest za dokument

KOLÍN: Na místě, kde v pátek v Kolíně podepisovali Jiří Sehnal a Jiří Rallich svoji publikaci Slovenští letci 1939—1945, našli v neděli policisté bombu. Nevybuchla jen náhodou; ohlásil ji už v pátek slovensky mluvící anonym i s odhodněním, že to bude »při té provokaci«. Podepisující se v ten den odstěhovali na ulici, hledání však bylo marné. Příčinou útoku je zřejmě fotografie v publikaci, zachycující bývalého prezidenta Slovenské republiky J. Tisa, jak v r. 1944 v Banské Bystrici předává vyznamenání SS-manům.

Nová smlouva podléhá ještě ratifikaci

PRAHA: Nová Československo-německá Smlouva o dobrém sousedství a přátelské spolupráci, kterou včera na Pražském hradě podepsali čs. prezident Václav Havel a německý spolkový kancléř Helmut Kohl, potvrdila odhodlání obou zemí »postavit své vzájemné vztahy v duchu dobrého sousedství a přátelské spolupráce na základě zaměřený na budoucnost«.

V preambuli obě země uznaly skutečnost, že čs. stát nepřestal od roku 1918 nikdy existovat, a potvrdily Smlouvu o vzájemných vztazích mezi ČSSR a SRN z 11. prosince 1973 také ohledně nulité mnichovské dohody.

ČSFR a SRN podle nové čs.-německé smlouvy respektují svrchovanou rovnost, územní celistvost a neporušitelnost svých hranic, svou politickou nezávislost, zásadu nevmešování do vnitřních záležitostí a záse-

du zákazu hrozby silou nebo použití síly. Potvrdily hranice, které existují mezi oběma státy, i to, že vůči sobě nemají žádné územní nároky a že nebudou takové nároky vznášet ani v budoucnu. Obě země se zavázaly, že všechny spory budou řešit výlučně, mírovými prostředky.

ČSFR a SRN se ve smlouvě dohodly, že Spolková republika Německo bude podporovat ústí České a Slovenské Federativní Republiky při vytváření podmínek pro její plné začlenění do Evropského společenství.

Smluvní strany se zavázaly, že budou podporovat spolupráci mezi Českou republikou a Slovenskou republikou a zeměmi SRN a současně i dvoustrannou a mnohostrannou spolupráci mezi regiony a jinými územními útvary, hlavně v pohraničí.

Zavázaly se, že budou napomáhat partnerské spolupráci mezi městy a obcemi.

ČSFR a SRN se dohodly také na rozvíjení hospodářské spolupráce. Dohodly se, že budou spolupracovat při využívání možností vědy a techniky, při ochraně životního prostředí, v boji proti kriminalitě, mezinárodnímu terorismu, nezákonnému obchodu s drogami a nepovolenému vstupu a průjezdu osob.

Nová smlouva mezi ČSFR a SRN podléhá ratifikaci parlamenty obou zemí. Vstoupí v platnost dnem výměny ratifikačních listin. Bude platit deset let. Poté se její platnost bude automaticky prodlužovat vždy o dalších pět let, pokud jedna ze smluvních stran smlouvu písemně rok před uplynutím příslušné doby platnosti nevy-

ZPÁTKY DO UHER?

»Národně uvědomělci« slovenští politici, jako například pan Pánis, razí heslo **Pryč od Čech**. Zřejmě by měli dovyslovit i druhou část: **Zpátky do Uher?** Otázka to není vůbec nadnesená — u našich jižních sousedů jsou dost nahlas vyslovovány pochyby o hranicích vytvořených po první světové válce ve Versailles a Trianonu. Z oficiálních i neoficiálních míst v Maďarsku jsou Československu adresovány různé výzvy, z nichž je patrný jednoznačný podtext: **Zlý Čech a Slovák ubližuje hodnému Maďaru.**

Přilisi důvěry nevzbuzují maďarské požadavky ohledně vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros. O vývoji jednání o této problematice píšeme na první straně. Připomeňme jen, že Budapešť obviňuje ČSFR z porušování smlouvy z roku 1977. Cudně mlčí, že již pár let tuto smlouvu sama neplní. Právě prvotní maďarské porušení smlouvy přinutilo hledat Československo náhradní řešení, jak stavbu dokončit. Nebo si snad Budapešť představovala, že na maďarské pisknutí ČSFR všeho nechá a na čs. straně zůstane ohromný betonový pomník, jehož případné odstranění by si vyžádalo mnohamiliardové náklady? Na to ostatně nejsou peníze. A Maďarsko za neplnění svých závazků platit nechce.

Vyhovět bezpodmínečně maďarským požadavkům by tedy přineslo ohromné finanční ztráty. V Čechách se pak může objevit názor, proč by se mělo doplácet na stavbu na Slovensku, které se chce stejně osas-

mostatnit? A zdá se, že i na tuto motivační strunu se Budapešť snaží hrát, když by jí jen vyhovovalo, aby v otázce, jak dál v Gabčíkovu, nastaly mezi Prahou a Bratislavou rozpory.

Připomeňme, že Maďarsko zároveň zahájilo rozsáhlou zahraniční kampaň, aby pro své řešení sporu o Gabčíkovo získalo světovou veřejnost. Jak tomu chce čelit Československá zahraniční politika?

Zatímco nacionální podtón sporu o vodní dílo je přece jen poněkud spekulativní, zcela bez diskusí jsou požadavky Rákocziho sdružení, seskupující Maďary pocházející ze Slovenska. To v sobotu vyzvalo Československou vládu, aby zavrhl Košický vládní program. Účastníci shromáždění tohoto spolku se obrátili na maďarskou vládu, aby na příštích jednáních s Československou a slovenskou vládou udělala všechno pro to, aby jim bylo poskytnuto doposud odepírané odškodnění. »Maďarské oby-

vatelstvo, vyhnané ze své rodné vlasti, nedostalo doposud ani morální, ani materiální odškodnění.« zaznělo na shromáždění. Po druhé světové válce ale byl přece i obřádek pohybu obyvatel — Slováci z Maďarska se stěhovali na Slovensko. (A pokud bychom měli odbočit — Poláci bez okolků a opodstatnění vyhnali Českou menšinu z Kladska.)

Oficiální punc setkání dodal státní tajemník ministerstva zahraničí Tamás Katona. Ten přímo řekl: Vzpomínejme — ne s úmyslem pomstít se, ale proto, aby se už nikdy proti nikomu nemohlo postupovat tak, jako to udělali s obyvatelstvem Feldvidéku [jak některé maďarské kruhy stále označují Slovensko] po roce 1945. Nyní je úkolem Maďarska dosáhnout, aby se v Evropě našly záruky pro menšiny.

To je sice ušlechtilé prohlášení, ale poněkud farizejské. Pokud chce Budapešť zlepšovat postavení menšin, může ihned začít: Postavení slovenské menšiny v Maďarsku je několikanásobně horší než maďarské na Slovensku, mateřský jazyk slovenské menšiny je diskriminován, slovenské školství v Maďarsku jen taktak živoří. Ale některé politické síly v Maďarsku se nijak netají tím, že ani tak nejde o nápravu křivd, jako především o obnovení velkého Maďarska — v hranicích, jaké měly Uhry před první světovou válkou.

Irren ist ministeriell

BONN, 4. März (AP). Die vier Bundesminister Günther Krause (Verkehr), Rainer Ortlieb (Bildung), Heinz Riesenhuber (Forschung) und Carl-Dieter Spranger (Entwicklungshilfe) haben sich geirrt und gefordert, was schon seit April 1958 erfüllt ist: Deutsch in der EG als dritte Amtssprache einzuführen. Wie der Europaabgeordnete Rüdiger von Wechmar am Mittwoch in Bonn sagte, gelten in der EG alle in den Mitgliedstaaten gesprochenen Sprachen laut Vertrag als Amtssprachen.

Formal sei die Gleichberechtigung des Deutschen als Amtssprache gegeben. Allerdings gebe es noch den Begriff der Arbeitssprache: „Und das ist es wohl, was die vier Bundesminister, aber auch unlängst Bundeskanzler Helmut Kohl und der bayerische Europaminister Dr. Alfons Goppel mit ihren Anmerkungen im Sinn gehabt haben.“

Daß Deutsch als Arbeitssprache nicht gleichbehandelt werde, bedeute praktisch beispielsweise, daß die EG-Kommission bisher Ausschreibungen auch an deutsche Unternehmen nur in französischer und englischer Sprache verschickte.

SLOVÁCI ZA'DAVAJI ZAVODNENI NABEŽI

Favority dražší

PRAHA: Ceny osobních automobilů pro Československý trh se od 1. března 1992 zvýší v průměru o 9 procent. Dnes to oznámil tiskový mluvčí automobilové akciové společnosti Škoda J. Hrabovský. Od uvedeného data budou ceny osobních vozů následující: Š 135 FAVORIT I. 136 800 Kčs, Š 135 FAVORIT LS 148 500 Kčs, Š 135 PICK UP 160 300 Kčs, (bez daně) 128 200 Kčs, Š 135 FORMAN L 171 300 Kčs, Š 135 FORMAN LS 195 300 Kčs, Š 135 FORMAN PRAKTIK VAN 170 300 Kčs, (bez daně) 136 200 Kčs, Š 135 FAVORIT LS KOMFORT 155 500 Kčs.

Škodovka nemá monopol

MLADÁ BOLESLAV: »Škodovka nemá v ČSFR monopolní postavení,« sdělil V. Klaus na včerejší tiskové konferenci v Mladé Boleslavi po své návštěvě. »Nikomu jsme nezakázali, aby vyráběl automobily, a nezakázali jsme ani jejich dovoz.« V. Klaus dále řekl, že současný nedostatek automobilů Škoda favorit se snaží a. s. Škoda řešit. »Je nesmírně obtížné odhadnout Československou poptávku po favoritech a Škodovka ji zřejmě očekávala nižší.«

KLEOPATŘE JE ŠEDESÁT...

Kleopatra je nejslavnější film Elizabeth Taylorové, i když to zdaleka není její film nejlepší. Přinesl jí však popularitu, jednoho z manželů — Richarda Burтона — a na dobu vzniku (1963) neobyčejně vysoký honorář, milión dolarů. Své umění prokázala v takových snímcích, jako byl Telefon Butterfly 8 režiséra D. Manna, za nějž dostala Taylorová v roce 1959 Oskara, Kočka na rozpálené střeše (režie R. Brooks) a především dílo režiséra M. Nicholse Kápak by se bál Virginie Woolfové, které ji v roce 1966 vyneslo druhého Oscara. Taylorová se narodila v Londýně a byla »záračným dítětem«, které už ve třech letech vystupovalo jako tanečnice na různých společenských dýcháncích. Poté, co se rodina odstěhovala do Spojených států, pokračovala ma-

lá Liz v umělecké kariéře, jak to dosvědčuje například film Lassie se vrací, který jsme viděli v naší televizi. Přes chatrné zdraví, přesto, že v mládí utrpěla zranění páteře, a že musela podstoupit desítky operací, vytvořila Liz Taylorová na šedesát filmů. V nejednom dokázala, že je nejen atraktivní hvězda, obklopená atmosférou milostných afér (byla osmkrát provdaná) a různých skandálů, ale i výborná herečka. Její poslední film, Zeffirelliho Mladý Toscanini, jsme nedávno viděli na obrazovce, stejně jako jsme se mohli setkat s její knihou Elizabeth radí jak zhubnout, být hezká a šťastná, která nedávno vyšla v českém překladu. V poslední době se Liz Taylorová věnuje obchodu, její partner Passion, majitel barvy jejích očí, vynesl už milióny. Dne 27. února se dožila tato herečka šedesátí let.

Prátele piva do parlamentu

PRAHA: Strana přátel piva (SPP) považuje znění volebního zákona za diskriminaci malých stran. Na včerejší tiskové konferenci v Praze její předseda Ivo Dvořák řekl, že »diskriminační opatření obsažená v zákoně se jeho strany netýkají, neboť nepatří mezi malé strany«.

Z tiskové konference, která se konala v nově otevřené stranické restauraci Blankyt na jižním Městě vyplynulo, že strana počítá se svým zastoupením v parlamentu, protože »všichni voliči jsou potenciálními členy Strany přátel piva«. Na otázku, zda SPP vstoupí do koalice, bylo řečeno, že »kdo se bojí, volí koalici, což není případ SPP«.

B. Penc, majitel hospody U Kocoura, restaurace Blankyt a současně tajemník strany potvrdil pověsti, že od dubna letošního roku asi dojde ke zdražení piva. Podje jeho informací nebude drastické. SPP je pro zachování společného státu a historických hospod, SPP má 6000 členů ve 230 občanských organizacích. V komunálních volbách v roce 1990 volilo SPP v ČR 18 655 občanů, získala tedy 0,02 procenta všech hlasů a 17 mandátů do obecních a městských zastupitelstev.

Pokud toužíte po vojenském transportéru, houfnici nebo nefajšovaném protitankovém kanónu, stačí zajít do soukromého autobazaru OKASE v Praze 7-Holešovicích.

Vyrovnat se s minulostí civilizovaně

Prezident vystoupí ve vysílání BBC

(Ktp): Ještě v předvolebním období navštívil V. Havel Slovensko, sdělil M. Žantovský na pondělním brifinku. Nepotvrdil ani nevyvrátil možnost, že by prezident navštívil tento měsíc Moskva, rozhodně však popřel účast hlavy státu na plesu v Ostravě, jak o tom píše údajně regionální tisk.

M. Žantovský také řekl, že pan prezident vítá založení D 92, je potěšen, že D 92 hodlá podporovat jeho program, ale nemínil novou stranu nijak preferovat. Prezidentův mluvčí uvedl, že V. Havel chce být mnohem aktivnější v nadcházejícím předvolebním čase, nepotvrdil však rozhodnutí pana prezidenta znovu kandidovat s odůvodněním, že odpověď je stále ještě předčasná.

K dopisu čtyř poslaneckých klubů Federálního shromáždění, v němž je vyslovována kritika na adresu generálního prokurátora ČSFR se žádostí, aby prezident zvažil všechny skutečnosti, až bude rozhodovat o dalším setrvání I. Gašparoviče v této funkci, M. Žantovský uvedl, že podklad V. Havel přes víkend pečlivě prostudoval a byl to také jeden z důvodů, proč požádal prokurátora, aby ho hned v pondělí navštívil. Na dotaz, co je pravdy na tom, že se z popudu Hradu sešla skupina právníků, aby jednala o možnosti zrušit Benešovy dekrety, pak sdělil, že v Kanceláři prezidenta republiky skutečně existuje skupina lidí, která se z historických a dalších hledisek zabývá otázkou prezidentských dekretů, a že v této souvislosti zajisté konzultuje i právníky.

Pan Žantovský také zevrubně informoval novináře o účasti prezidenta v chystaném nedělním přímém hodinovém přenosu stanice BBC, který, jak dodal, bude vysílat také stanice Československo a pravděpodobně i BBC v češtině.

Mluvíci prezidenta byl také tázný, jak hodnotí slova M. Calfa k lustracím všech novinářů. «Můj osobní názor je, že tyto věci by už neměly zůstat v tajnosti,» uvedl mj. a dodal, že se přiklání k uplatnění tzv. německého způsobu, kdy každý občan má právo vědět, co o něm tajná policie nashromáždila. Na brifinku padl také dotaz, jak

pan prezident hodnotí činnost Antikomunistické aliance (zveřejňování seznamů agentů StB) a zda není po tom všem, co se stalo s causou Kavan, ohrožena serióznost lustrací.

«Pan prezident zastává názor, že způsob, kterým se vyrovnáváme s minulostí, musí být způsobem civilizovaným,» konstatoval M. Žantovský a pokračoval: «Domnívá se, že forma, kterou své podklady či zjištění zveřejňuje AA, do této kategorie nespadá. A pokud jde o druhou část otázky: je vždycky smutné, když úřad, který je zodpovědný za administrování určitého zákona, mění své stanovisko,» uzavřel prezidentův spolupracovník.

Jmenován nový prokurátor

PRAHA: Prezident ČSFR V. Havel dospěl k závěru, že kritika obsažená v dopise čtyř poslaneckých klubů FS do značné míry odráží pochybnosti, které měl o práci Generální prokuratury ČSFR on sám. To ho vedlo k závěru, že Ivan Gašparovič nepoživá takovou obecnou autoritu, která je nutná k výkonu funkce generálního prokurátora, a k rozhodnutí jmenovat nového generálního prokurátora ČSFR. Čs. prezident vybíral nového generálního prokurátora z několika kandidátů a dospěl k přesvědčení, že Martin Lauko skýtá nejlepší záruky pro koncepční rozvoj GP ČSFR.

Unesená dívka nalezena

PRAHA: Desetiletá Helena Maudrová, unesená ve středu v pražské stanici metra Florenc, byla včera nalezena. Dívka je v současné době v péči lékařů, jak sdělila tisková mluvčí pražské policie Hana Soukupová. Dvě všímavé mladé ženy, které cestovaly tramvají č. 9 ze Smíchova do středu Prahy, hledanou dívku poznaly a ujaly se jí. Únosce však využil momentu překvapení a z tramvaje uprchl. Pražští policisté po únosci intenzivně pátrají. Únosce dítěte je muž ve věku asi 40 až 45 let, asi 170 cm vysoký, střední postavy, má světlé hnědé vlasy, které sahají k límci košile, vlasy má silně mastné, nos má výrazně zahnutý, tzv. orlí. Jeho obličej je silně pórovitý a silně zarostlý. Na levé tváři má malý krvavý stroupek, oči má hnědé. Celkově působí zanedbaným dojmem. Na levé ruce od zápěstí nahoru k lokti má tetování. Obločen byl do plátěné světlezelené bundy s manžetovými lemy tmavšího odstínu. Dále měl na sobě červený svetr z tenkého pletového materiálu na zapínání, modrošedou košili a značně špinavé modré džíny. 28.2.92

ZULÁŠTNÍ ZNAHENÍ: MOŽNA, ŽE JE TO MUŽICKÝ, ALE TAKY TO MŮŽE BYT ŽENSKÁ, NEBO KŮŇ...

Loupež za devět miliónů

NÁMĚŠT NAD OSLAVOU: Ze státního zámku v Náměšti nad Oslavou odcizil neznámý pachatel 14 historických obrazů ze 17. a 18. století, jejichž hodnota činí přes devět miliónů korun. Pachatel vnikl do objektu v dosud nezjištěné době od 27. do 29. února. Lupič vyšplhal na balkón ve výšce 12 metrů v západní části zámku a dveřmi vnikl do prvního podlaží budovy. Při krádeži vyřezal plátina z rámu.

M. Mareček pokračuje

KYJOV: I po odvolání generálního prokurátora ČSFR I. Gašparoviče M. Mareček nadále trvá na svých požadavcích. Zveřejnil je v posledním prohlášení vyvěšeném na dveřích svého domku v Kyjově-Boršově. K odvolání prokurátora se prozatím M. Mareček nevyjádřil. Jeho přátelé neustále usilují o to, aby svojí hladovku přerušil. V dopisech M. Marečkovi uvádějí, že v současné politické situaci dosáhl maxima splnění svých požadavků.

M. Sládek podporuje M. Marečka

OLOMOUČ: Miloslav Mareček, který drží již 66. den hladovku na protest proti tomu, jak jsou vyřizovány jeho podněty generálními prokuraturami ČSFR a ČR, převzal včera dopis od předsedy SPR-RSČ M. Sládka. Dopis údajně vyjadřuje podporu hladovce pana Marečka a také údiv nad tím, že ještě v roce 1992 musí člověk riskovat život, aby prosadil názory, které republikáni hlásali již po sametové revoluci. Podle J. Křivánka, který dopis předal, vyslovil M. Mareček s jeho obsahem ústní souhlas. S výzvou, aby ukončil hladovku, se včera na M. Marečka obrátil v otevřeném dopise předseda Sněmovny lidu a místopředseda Federálního shromáždění R. Bartěk. «Vyzývám vás, abyste zvažil svůj postoj, svoji hladovku vzal jako jasnou varování, ukončil ji a věnoval svůj čas, energii, hlavu i srdce našemu společnému zápasu o demokracii v Československu,» konstatuje se v dopise.

Generál bez vojska?

PRAHA: Záměr vytvořit novou politickou stranu — Sdružení republikánů — ohlásil jeho přípravný výbor. Sestává z donedávna vedoucích představitelů a dalších členů Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa, kteří se odvrátili od M. Sládka. Kritizují ho za to, že začal tvořit stranu totalitního, vůdcovského typu, využívající pouličních skandálů, zatímco ideje republikánů jsou založeny na parlamentní demokracii.

● Kdo má milión rublů, nemusí být lump; dá se to usoudit z průzkumu veřejného mínění, podle kterého 50 % Moskvanů nemá nic proti svým nejbohatším spoluobčanům. Jen třetina dotázaných nemá o zbohatlících valné mínění. Každý pátý Moskván by se podle průzkumu spokojil s měsíčním příjmem 5—10 000 rublů na osobu, aby měl «klidný život». Zatím se každý z nich musí spokojit s částkou 550 rublů...

Bonn überprüft Bagatellsteuer

Die Bundesregierung erwägt zum 1. Januar 1993 die Abschaffung der Verbrauchssteuern auf Zucker, Salz, Tee und Glühbirnen. Den möglichen Verzicht auf diese „Bagatellsteuern“, die dem Fiskus 1991 knapp 517 Millionen Mark einbrachten, hat das Bonner Finanzministerium begleitend zur Harmonisierung der Abgaben im EG-Binnenmarkt mitgeteilt.

Památce sv. Anežky České

(re): Dne 2. března uplyne 170 let od smrti sv. Anežky Přemyslovny. ZNALA SE OČEKÁVAT S K.M. HÁCHOV...

Únos němeého dítěte

PRAHA: Včera kolem 16.00 hodin byla v Praze unesena Helena Maudrová, narozená v roce 1982. Dívka je vysoká 110 cm, má švihlou postavu a delší vlasy barvy «špinavý blond». Na sobě měla červenou slonovou bundu na zdřhovadlo, bílou plátěnou čepici, bílou šálu, modré džíny a červené boty, tzv. sněhule. Zvláštní znamení: vnímá, slyší, ale nemluví. Ve stanici metra Florenc v Praze 8, na trase B ve směru Nové Butovice, ji zadržel neznámý muž do vlakové soupravy. Byl asi 50letý, vysoký 155 až 160 cm, střední postavy, měl hnědé delší vlasy. Je bezzubý. Obločen byl pravděpodobně do modré látkové bundy. Policie žádá, aby občané jakékoliv informace související s únosem podali nejbližší policajní službě nebo na telefonní lince 158.

SEMTEX nosí smrt

LIVORNO: Expert italské policie na výbušniny předal ve čtvrtek soudu v Livornu zprávu, ve které uvádí, že výbušnina Semtex vyrobená v ČSFR způsobila zkázu trajektové lodi Moby Prince v dubnu 1991. Alessandro Massari tvrdí, že našel stopy semtexu u motoru zničeného trajektu.

Výbuch na převozní lodi Moby Prince zavinil jeho srážku s tankerem Agip-Abruzzo u břehu Livorna. Neštěstí si vyžádalo 140 lidských životů. Vyšetřování události není dosud ukončeno.

Mafie křičí: Chyťte mafiana!

Současné tendence vidět ze vším malší mi vždy připadaly trochu směšné. Nepřijemné intriky, lokální zmatky a podrazy — to ještě není organizovaný zločin. Jedna mafie je tu však dozajista a je jí slyšet čím dál víc, jak křičí: chyťte mafiana! A je strašně nebezpečné, že tolik dezorientovaných občanů v poslední době křičí s ní. Oblíbeným terčem útoků je federální vláda. Tam jsou na odstředěné území všichni, stíhají se vyžaduje odstoupení jednoho každého z nich, snad kromě místopředsedy J. Mikloška ne proto, **CHYTIL JINĚ HO...** že by právě on byl se **CHYTIL JINĚ HO V NĚJ** všech nejspokojenější, ale **CHYTIL JINĚ HO V NĚJ** okruh jeho pravomocí nepatří mezi problematiku nejvíce iritující společnost.

Je třeba se zamyslet, jestli máme skutečně tak neschopné či dokonce zločinné ministry, anebo se někomu náramně hodí diskreditovat federální vládu. Je pravda, že každý resort má slabé místo, a od toho je tu demokracie, aby se na ně poukázalo a příslušný ministr byl nucen problém řešit. Kde se však bere přesvědčení veřejnosti, že ono slabé místo je předem promyšlenou sabotáží? Sabotáž čeho? Demokratického systému, bez něhož by tito ministři neudrželi svá křesla ani den? Mnozí, zvláště ministři financí, jsou po hospodářských lécích jako zvrhlíci, kteří pro vlastní potěšení ošetrovají prostý lid. Museli by však být mimořádnými blupáky, kdyby si nespokojili, že momentální uspokojení svých asociálních choutek by zaplatili velmi draze omi osobně. Oč snazší by bylo lidem něco slíbit, třeba jim i něco dát, aby se nasýtili na úkor budoucnosti, vždyť takhle se to tu dělalo čtyřicet let.

Je normální, že nemocný člověk nemůže operujícího lékaře, který mu působí bolest ve snaze ho vyléčit. Není však normální, aby se pacient nechal požívat proti doktorovi a žádal jeho propuštění ve chvíli, kdy leží na operačním stole. Tam okamžitě je velkým okamžikem pro šarlatány, jimž odkrývá cestu k zisku a postavení.

Nejoblíbenější slovenský politik před časem veřejně přiznal, že má připraven svůj stínový kabinet. Není to tak dávno, co se v Praze z iniciativy KSČM sešli profesionální silbovači, za doprovodu písňů Přes spáleniště, přes krvavé řeky žmahem odsoudili všechno, co se dnes u nás děje, a sebe prohlásili za „laboratoř budoucnosti“. Není těžké si představit vládu, která by vyšla z takových křehkých. Pravda ovšem je, že tu už by občan nekritizoval, protože by byl rázně nmičen. Málo je možná bylo opět za deset korun, ale zcela jistě jen vzácně a na listky, jak je tomu v zemích, kde se socialismem dosud neskončovalo. Svobodný občan má samozřejmě právo ničit sám sebe. Protože však v této vysoké hře zmyšlené neplatí, měl by mít jasnou povědomost o tom, co činí.

• Vedoucí čs. parlamentní delegace v Turecku A. Dubček byl včera přijat tureckým prezidentem; rovněž včera převzal cenu udělovanou tureckou Nadací pro demokracii. **DOKONLÍ PROBLÉMY: TURKOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ, TURKOVÉ MUZYKY A TURKOVÉHO NEBU...**

• Rád T. G. Masaryka in memoriam J. W. Bruegelovi, historikovi, právníkovi a novináři narozenému v Brně, předal včera jeho vdově v Londýně čs. velvyslanec.

hé světové války neustále rostla. Jako hřky se šířily myšlenky Selské jízdy z okresu na okres a v závěru své republiky byla naší největší a nejoblíbenější jezdeckou organizací.

NÁRODNÍ SELSKÁ BANDERIA

Co je Selská jízda? Kdy a proč vznikla, co znamená? Historie Selské jízdy začíná již příchodem Slovanů na naše území. Proto je i dnes důsledně věrna všeslovanskému společenství, spojujícímu zemědělce, kteří obdělávali s koňmi půdu slovanských zemí. A nejen obdělávali, ale při své těžké práci se baví jízdou na koních a pokračováním v selských tradicích.

Mimo naše země jsou tyto tradice dosud nejvýrazněji udržovány na území bývalé Jugoslávie, v okolí Šibeniku, z Balkánu, z oblasti Lipice, pochází také známé plemeno koní — lipicánů. Nepřekvapí proto, že velkým centrem selských jezdců je také oblast nejmenšího slovanského národa — Lužické Srbsko. Tam se při výročních slavnostech dodnes objevují v krojích oblečení Lužičtí Srbové na svých koních.

Ve středověku doprovázeli sedláci na svých koních majitele jednotlivých panství při jejich cestách k zemským panovníkům. Později to bylo zvláště při cestách ke korunovací českých králů. Sedláci při nich vzdávali čest a zdravili své panovníky, z nichž zvláště Přemyslovi svým původem byli sedláci. Ke svému hrdému vlastenectví se hlásili sedláci i v příchůtech státek, čehož dokladem je urozený pan Dačický z Heslova, původem sedlák, patrně z bratrského Polska.

Nejpětšího vlasteneckého rozmachu doznala Národní Selská Banderia v revolučním roce 1848. V následujících desetiletích, zvláště v jejích závěru, byl v našich zemích tuhý Bachův absolutismus. Veškerý svobodný život byl tvrdě potlačen. Jakmile však Bachův absolutismus skončil, opět se vzedmula velká vlna vlastenectví. Na lidových shromážděních, ať již se konala na Řípu, na Blánku, v Táboře nebo na kterémkoliv památném místě našich dějin, nikde nesměla chybět typická Národní Selská Banderia.

Vrcholem manifestací celého národa byl ovšem cyklus slavností pořádaných u příležitosti položení základních kamenů k Národnímu divadlu v květnu 1868. Tato událost doslova zmobilizovala národ, který v citovém vzrušení a patosu prožíval své dějinné chvíle. Čestné místo v těchto průvodech měla Národní Selská Banderia, oblečená ve svých historických krojích. Někteří, jako například Kolínské Banderium, měla na hlavách čapky, které se později staly oficiálními čapkami Selských Banderil. Kouřimské Banderium mělo nejen tyto podobizny s beránkem, ale modré čapky a červené jezdecké kalhoty, které byly po desítkách let převzaty jako krojové kalhoty do Selské jízdy, nástupkyně Národních Selských Banderil. Byly totožné i s dragounskými kalhotami. V průvodu však největší potlesk sklidili Hanáci, jedoucí jako první ve svých autentických hanáckých národních krojích na 21 koních i s vlastním bandristickým praporem. Oblečení všech Banderil vyzařovalo shodně — v případě kabátů — základní odstíny tmavě modré, která je dodnes krojovou barvou kabátů Selské jízdy. Vyjadřovala již tehdy a vyjadřuje i dnes staročeský, slovanský a selský ráz.

Národní a selský ráz představovala Národní Selská Banderia i v celém období prvé světové války. Byla symbolem a výrazem české státnosti. Toho si byl dobře vědom i prezident Tomáš Garrigue Masaryk a ve svobodné republice velmi často navštěvoval staršinu Banderia a později i Selské jízdy pana Josefa Chotta, kterému věnoval i jezdeckého koně.

Josef Chott, sedlák z Chodouně u Zdic, byl výborným jezdcem i hospodářem. Ze své vzorně udržované zahrady exportoval již tehdy velké množství kvalitního ovoce na Západ. Byl ctný a vážen — a se svým Banderiem přešel jako první roku 1925 do právě

se rodící Selské jízdy. Tato skutečnost byla a je vždy vyzdvihována. Tradice Národních Selských Banderil pokračuje tak dodnes v Selské jízdě, hrdé představitelce svobodného selství.

Po první světové válce bylo hospodářství rozvrácené orientací na válečnou výrobu, ovšem díky důsledně provedené finanční reformě byli váleční zbohatlíci zbaveni nadměrných zisků a takřka všichni lidé se mohli vrhnout dravě do práce. Mnozí toho využili, a tak již roku 1925 byla hospodářská konjunktura. Mladí zemědělci pod dojmem úspěchů plynoucích z vlastní poctivé práce byli optimisté. Podle slov dosud žijící první sekretářky Ústředí Selských jízdy paní Josefy Hruškové hřtili mladí muži veselou náladou, jež z nich přímo zářila.

V této době, v této nadějeplné atmosféře, se zrodil nápad přispět viditelným gestem ke zdravému vývoji nastupující generace na našem venkově. Iniciativní návrhy přicházely z nejrůznějších místních organizací tehdy nejpoběžnější venkovské organizace, dorostu Republikánské strany československého venkova. Ale již předtím se konaly na Libánsku, v kolébce Selské jízdy, první závody. Bylo to v roce 1923 při oslavách 175. výročí zrušení roboty. Tyto sporné vzniklé oslavy jsou historickým začátkem naší největší jezdecké organizace, která měla svého předchůdce v Národních Selských Banderilách.

V červnu 1924 předcházela založení Selské jízdy anketa ke vzniku sportovní jezdecké organizace. Vyplývalo z ní, že sedlák a kůň tvoří harmonický celek. Je to celek dvou bytostí, existujících pospolu v práci, v životě i ve sportu. Záměrem, který ušlechtilá syntéza sledovala, bylo pozvednout sebevědomí sedláka, posílit v něm smysl pro pořádek, autoritu a disciplínu. V neposlední řadě šlo i o zachování selského svérázu příštím generacím. Právě tomuto úkolu bylo podřízeno zavedení kroje Selské jízdy, praporů i znaku Selské jízdy. Tak byl znovu oživen duch slavných selských dějin i vzor lidsky hrdého selství. Sedlák si ve vlastním specifickém kroji zachoval a dodnes zachovává viditelný odkaz svých předků. V Selské jízdě se po celý čas jejího trvání rozvíje tvůrčí ideály šťastných chvil mládí, touha po volnosti, kontakt s přírodou i vědomí řádu.

Jedním z tvůrců Selské jízdy byl dr. Oldřich Suchý, rodák z Malenovic u Kutné Hory, kde dodnes žije jeho manželka a syn. Oldřich Suchý, jehož všichni předci pocházeli ze starých selských rodů na Kolínsku, vypracoval jako zkušený zemědělský pracovník pevný myšlenkový a ideový základ Selské jízdy. Vytvořil rovněž jasný, stručný a bezvadně fungující organizační řád Selské jízdy. Pro své pevné a nekompromisní hájení myšlenek Selské jízdy byl poslanec dr. Suchý vězněn jak za nacistické okupace v koncentračním táboře, tak i za totalitního režimu.

Selské jízdy dali zakladatelé do vlnu působit na agrární citění venkovského mláde. Posilovala a podnes posiluje hrdým sportem — jízdou na koních — zdravý a ušlechtilý individualismus. Pěstování smyslu pro společný cíl vychovávalo ve svých řadách společenské city v tom nejryzejším slova smyslu. V programu Selské jízdy je chít být první vlastní silou, vlastními prostředky. Chít být první mezi sobě rovnými a spět k ušlechtilým cílům.

První říšský sjezd Selských jízdy, svolaný dorostem Republikánské strany, jehož členem byl i dr. Oldřich Suchý, se konal v zářijovém sjezdu Zemědělské rady v Praze. Učastnil se jej delegáti ze 103 okresů republiky. Byli mezi nimi zástupci ze Slezska i Slovenska. Selská jízda si svým sjezdem získala věhlas a její oblíbenost pak až do dru-

Niagaru nelze přeslechnout

»Teskně hučí Niagara, teskně hučí do noci, komu v srdci vášeň hárá, tomu není pomoci.« Eduard Ingríš, hudebník, cestovatel a mořeplavec, napsal slova této nejznámější trempské písničky zřejmě v okolí Vltavy — poblíž Svatojánských proudů. V romantickém prostředí své chaty zatím o barvách Niagary jen snil.

Francouzský františkánský mnich Louis Hennepin byl patrně první bílý muž, kterému Bůh dopřál zhlédnout fascinující krásu tehdy panenského kraje v srdci Kanady, mezi jezery Ontario a Erie. Jeho modlitba díky za tento pohled zanikla v burácející vodní tůň Niagarské duhy. Není snad ani divu, vždyť řeka Niagara, na stejnojmenném poloostrově, se zde snaží vyrovnávat rozdíly hladin obou jezer. Strohá literatura tvrdí, že: »Vodopád vznikl před 30 tisíci lety po ústupu ledovce, kdy byl obnažen přes 100 metrů vysoký stupeň při ústí řeky do jezera Ontario, na němž vznikla původní Niagara. Ta dnešní je vysoká pouze 49 metrů.«

Při pobytu v Severní Americe mne jednoho dne časně zrána probudil jemný tón telefonu. Stačilo pár slov a rozladění tálo jako ložské sněhy. Jsem pozván na Niagaru! Mám se dostavit v osm hodin do cestovní kanceláře pana Jaroslava Dolejše, do torontského hotelu Carlton Inn. Ještě že je ve městě rychlé a spolehlivé metro, které mne dopraví poměrně snadno na Carlton Street, kde je hotel. Kláším se v minikanceláři pana Dolejše. Jeho asistentka vysvětluje, že pan šéf je mimo Toronto, a tak se stalo, že jsem svého dobrodince vlastně nikdy neviděl. Místo však mám zajištěno v mikrobuse hned za řidičem. Musím podotknout, že Jaroslav Dolejš byl původně ve své staré vlasti farářem Církve československé husitské. V Kanadě je sice kněží nedostatek, ale příslušníků ČCSH ještě méně.

Co si měl bratr Jaroslav bez oveček počít? Je schopný a podnikavý, založil cestovní kancelář, Niagara tours. Koupil kufík, kam ukládal přihlášky návštěvníků Toronto, dychtivých poznat krásy Niagary, a pronajal si malý autobus s řidičem. Později si pořídil i kancelář se sekretářkou. O klienty není zřejmě nouze, vždyť padající Niagaru navštíví ročně na dva i více miliónů turistů. Doposavad se Niagara ukázala asi dvěma stům miliónů zájemců. Byly mezi nimi slavné osobnosti, počínaje americkými prezidenty a konče hollywoodskými filmovými hvězdami, o kterých si pře-

je, panečku, enargie! A protože jsme v Americe, musí se vše zužitkovat. Vzniklo zde postupně šest vodních elektráren, které vyrábějí nejlacinější elektrickou energii na světě pro okolní i vzdálenější městské aglomerace. Nemalé příjmy tak Niagara poskytuje nejen z turistického ruchu.

S Tomášem chceme vidět niagarskou krásavici z pačích perspektivy, proto vystupujeme na jednu z vyhlídkových věží. Za námi se ukazuje životem pulsující město, před námi vodopády s Kozím ostrovem, na němž bylo kdysi posvátné pohřebiště Indiánů. V okolí již dávno zmizela divoká příroda, která vzrušila našeho františkána. Městští radní vám nyní nabízejí odpočinek v rozsáhlých parcích s možností pikniku i sportovního vyžití, doporučují četné mnohakilometrové procházky. Jenomže všude jsou samé obchody, obchůdky a stánky se suvenýry, což se novináři z Austrálie vůbec nelíbí. Zdá se mu vše moc zkomercializované, jiné, než bylo v jeho představě o zadumané romantické přírodě.

Mne láká plavba lodí pod vodopády. Sjíždím zdvž, jak jinak v Americe, k přístavnímu molu, kde dostanu žlutý gumák až na paty jako pravý rybář. A jede se! Nejprve si však musíte vystát pěknou frontu. V pokrouceném hadu čekají trpělivě celé rodinky, novomanželské dvojice, studenti i četní zahraniční turisté. Z nich pak jsou Japonci nejnápadnější, neboť skutečně převládají ve frontě i v zájmu o poznání. Snad raději nepomyslet, co by se mohlo stát v případě nehody. Potkáváme se s loděmi, které se vrací od vodopádů k molu.

Vše zde skutečně pro četnost zájemců musí odsýpat. Namísavým a hýčkaným návštěvníkům nestačí podívaná z parku, z vyhlídkové věže či z lodičky; je jim nabídnuta podívaná na padající vodu ještě zadu. Ve skále se proto provrtaly tunely, což není pro Američany problém, vždyť jen jedna ze zdejších elektráren má vodní kanál devět kilometrů dlouhý, sto metrů pod městem Niagara Falls. A navíc nesmíme zapomenout na milence v noci. Aby si přišli na své, jsou padající vody barevně prosvětleny mnohými reflektory. Elektrický proud je v dostatečné míře doslova po ruce. Svě půvaby, kouzlo, ale i rizika má Niagaru i v zimě.

K Niagare patří i rizika akrobatických výkonů a mnohdy spíše hazardu a exhibicionismu, za která většina dobrodruhů platila svým životem. Z knihy Příběhy kolem Niagary a z četného množství dalších brožur se dozvíte o desítkách osudů nešťastníků, se kterými se zde kdysi seznámil i vynikající spisovatel Edvard Valenta. Připomeňme si jich jen malou hrstku.

V roce 1859 slavný francouzský provazochodec Blondin přecházel pět set metrů dlouhé lano zavěšené mezi americkým a kanadským břehem postupně bez provazolezecké žerdi, se svázanými rukama a nohama, s míčem vážícím dvacet kilogramů, a, světe, div se, na této promenádě mezi kanadsko-americkými hranicemi přenesl nad propastí Niagary i svého manažera. Tak vám nevím, kdo byl odvážnější! Po většině jsou tu sudafí. Vůbec tu nejde o plavce, přátelé. Jako první se nechala uzavřít do sudu paní učitelka Anna Teylorová. Vypustili ji v Horních peřejích nad Niagaru, sice šťastně přežila, ale ironií je, že tato důchodkyně nedostala v podstatě žádný honorář. Angličan Bobby Leach se spustil v ocelovém sudě. Měl po dopa-

Dr. Oldřich Suchý, východočeský sedlák, jeden ze zakladatelů Selské řizdy.

Říšský náčelník Selské řizdy dr. Jan Fuilk.

čtete na místě v propagačních brožurkách. V Severní Americe snad není svatebčanů, kteří by nechtěli zavítat do města Niagara Falls, kde se jim v těsné blízkosti obchodních čtvrtí u jednoho z mnoha parků splní jejich sen. Niagara se zde odhalí v celé své kráse. Jsem povinen připomenout, že nesmrtelná Niagara splnila dávnou touhu i velkému romantickému tuláku Eduardu Ingríšovi. I on stanul u jejích břehů.

V mikrobuse vedle mne sedí zkušený žurnalista polské sekce rozhlasového vysílání v Melbournu pan Tomáš Ostrowski. Cestou z Toronta k Niagarskému poloostrovu obdivujeme Wellandský průplav, který umožňuje dopravní spojení po Niagare a řece sv. Vavřince od Velkých jezer po Atlantický oceán. Lodě domácích i cizích lodních společenství se tak vyhýbají vodopádům a od oceánu přes Montreal, Toronto, Buffalo, Cleveland, Chicago, Detroit a Duluth překonají cestu dlouhou 3700 kilometrů.

Za hodinu jsme na místě, na samé hranici Kanady a Spojených států amerických. Přes hranici do města Buffalo je to ještě dobrých 30 kilometrů. Náš řidič, sympatický Černoch, je současně i výborným průvodcem. Dozvídáme se, že za 20 tisíc let najdou turisté vodopády ve městě Buffalo, což prý způsobí zpětná eroze. Hřmění vod (indiánský název) se již posunulo

o 12 kilometrů výše proti proudu. Řeka Niagara je nad vodopády široká 1600 metrů, teče Horními peřejemi a v místech, kde se hornina propadá, vytváří nejznámější vodopády světa. Jsou vlastně tři. Americký vodopád je tři sta metrů široký a padesát metrů hluboký, po malém přerušení se ukáá že Nevastin závoj, který je oddělen od nejširšího kanadského vodopádu Kozím ostrovem. Koňská podkova je již v Kanadě, a je zcela jistě nejpůsobivější, zvláště když se před celou její šíř — osmi sty metry — vytváří barevná duha. Obdivuhodný výtvar přírody měří celkem 1288 metrů.

První dojmy vstřebáváme z vyhlídkové plošiny v parku. Naše pocity ovlivňuje nejen hukot Niagary, ale i cákance vody, které kroupí naše oděvy. Mohutné proudy vod přepadávající za obrovského burácení dolů do úzkého kaňonu, kde začíná pekelné proudění vírů. Za jednu vteřinu zde protače neuvěřitelných sedm miliónů litrů vody. Jednu míli široká řeka, která se pod vodopády stočí do pravého úhlu, se musí vtěsnat do skalnatého koryta širokého necelých sto metrů. A sem se všechna voda vejde! Zpočátku to ještě jde, protože je řeka hluboká 50 metrů, později hloubka klesá na pouhých 15 metrů, a tak se voda valí rychlostí 40 kilometrů za hodinu. To

du rozdracena obě kolena, přeraženu čelist, zkrátka byl tak polámaný, že ho dávali doktoři v nemocnici dohromady celého půl roku. A štěstí mu stejně nepřálo! V Austrálii při procházce uklouzl po banánové slupce a zabil se. V roce 1882 pokoušel štěstí anglický plavec kapitán Matthew Webb. První přemožitel kanálu La Manche chtěl přeplavat Proudňní vírů. Nepřeplaval, nikdo ho už nikdy neviděl. Vírů již nepustí nikoho, nad kým se zavřely. Výjimkou byl pouze slavný skokan Lawrence Donovan, proslulý svými skoky z Brooklynského mostu v New Yorku, který sebevražedný skok z vyhlídkového mostu do hloubky šedesát metrů do proudňní vírů přežil.

Návštěvu Niagary uzavřeme smutným příběhem novomanželů Stantonových z Toronta. Stal se 4. února roku 1912. V pravé poledne se procházelo na domněle zamrzlé hladině řeky několik desítek turistů, když se náhle led roztrhl. Jen manželům Stantonovým se nepodařil útek ke břehu. Manžel neměl síl odnést ženu přemoženou dásem. Jejich přítel Burrell Heacock se pro ně na ledovou kru vrátil, ale ta se právě odtrhla od břehu a neúprosně přiblížovala jistou smrt třem nešťastníkům. Z vyhlídkového mostu spustili zachránčí lano, poslední možnost pro zoufalou trojici. Heacock čekal klidně, zachytil se, ale nestačil se jím opásat. Vytahovali ho pomalu celých padesát metrů, zbývalo ještě deset posledních metrů... Burrell se neudržel. Střemhlav padá do otevřené tlamy pekelných proudů. Manželé lano minuli snad o vlas. Podle svědků muž zahall ženu do svého pláště a pevně ji objal. Když nastala chvíle smrti, poklekl na kře v pokoře ke společné modlitbě. Pro Stantonovy tak skutečně Niagara teskně hučela do noci...

... I DO DNE...

Angst vor Fliegen

PEKING, 5. März (dpa). Die Pekinger Bürger sind aufgerufen, zur „Vorbereitung“ auf die Olympischen Spiele ihre Stadt „fliegenfrei“ zu machen. Die Stadtbehörden ordneten dazu eine Kampagne an, berichtete die chinesische Nachrichtenagentur Xinhua am Donnerstag. Offenerbar denken die Stadtoberen, mit einer fliegenfreien Metropole ihre Chancen bei der Bewerbung um die Olympischen Spiele im Jahr 2000 erhöhen zu können.

Für die geforderte Fliegenlosigkeit wurden eine Frist von zwei Jahren und genaue „Standards“ gesetzt. An öffentlichen Orten wie Hotels, Restaurants, Kliniken, am Flughafen oder in Stadien darf es danach überhaupt keine Fliegen mehr geben. Von Wohnräumen sowie Arbeiter- und Studentenwohnheimen müßten 99 Prozent „fliegenlos“ sein. Bei öffentlichen Toiletten ist das Soll mit 97 Prozent angesetzt. Wie genau den Fliegen der Garaus gemacht werden soll, wurde nicht erwähnt.

HAO UZ JEDNOU NÁŘÍDIL, ŽE KAŽDÝ ČÍNAŮ MUSÍ ODEVZDAT NA NV 1000 HUČH...

M. Mareček:

71. den hladovky

Kyjov - V 71. den hladovky Miloslava Marečka v Kyjově-Boršově se podle odhadu přátel, kteří udržují jeho styk se světem, blíží krize. Včera mu každou hodinu předával pod dveře evangelický vikář Michal Šimek vzkazy, ale přestože si je hladovkář vyzvedl, na žádný již neodpověděl. Přímý kontakt s ním nemá po mnoho dnů ani nikdo z lékařů.

Hering ist der Hit

In keinem Land Europas werden so viele Heringe gegessen wie in der Bundesrepublik. Der Heringsexperte des Hamburger Instituts für Seefischerei, Holger Dornheim, sagte im Saarländischen Rundfunk, die Deutschen verspeisten jedes Jahr 350 000 Tonnen Heringe. Damit stünden sie „an erster Stelle in Europa, wenn nicht sogar in der Welt“.

Für ihren Heringshunger können die Bundesbürger dabei wieder vermehrt auf die Bestände der Nordsee zurückgreifen. Nach den Fangverböten von vor rund zehn Jahren habe sich der Bestand wieder „sehr gut entwickelt“, sagte Dornheim. Zwischen 500 000 und 700 000 Tonnen Heringe würden dort pro Jahr gefischt. Zum 1. Januar 1990 habe eine internationale Expertenkommission den Bestand auf 40 Milliarden Tiere geschätzt.

„BISMARCK HERING, KOHL HERING...“

Geschenkt ist geschenkt

NÜRNBERG, 5. März (dpa). „Kleine Geschenke erhalten die Freundschaft“, sagt ein Sprichwort. Was aber, wenn es mit der Freundschaft dennoch zu Ende geht? „Geschenkt ist geschenkt“, heißt es im Volksmund – aber auch beim Oberlandesgericht Nürnberg: Geschenke unter Paaren können auch dann nicht zurückgefordert werden, wenn die Freundschaft in die Brüche geht. So entschied das Gericht in einem am Donnerstag bekanntgewordenen Prozeß. (Az.: 2 U 2474/91)

„COSE MA, TO SE VICHNĚT NEPŘÍJEDÁ!“

Das Jahr wird länger

Dieses Jahr wird immer länger. Nachdem es am 29. Februar schon einen Schalttag gegeben hat, wird am 30. Juni noch einmal eine Schaltsekunde angehängt. Das teilte das US-Marineobservatorium in Washington mit, das amtlich über die Zeit in den USA wacht. Das Problem liegt darin, daß der Planet Erde unregelmäßig „läuft“ als die supergenauen Atomuhren, die heutzutage das A und O aller Zeitmessung sind.

Die Schaltsekunde, die alles wieder ins Lot bringt, wird 1992 zum längsten Jahr seit 1972 machen. Damals gab es einen Schalttag und zwei Schaltsekunden.

... A PŘÍJÍTY?

M. Žantovský

k odvolání prokurátora

Praha - Mluvíci prezidenta Václava Havla Michael Žantovský odmítl tvrzení bývalého generálního prokurátora ČSFR Ivana Gašparoviče, že ho prezident vyzval k odstoupení s tím, aby si sám vymyslel důvody.

Žantovský sdělil, že k odvolání vedly dlouhodobé nedostatky v činnosti Generální prokuratury ČSFR. Prezident se podle M. Žantovského přiklonil k závěru, že Ivan Gašparovič nepoživá takovou obecnou autoritu, která je nutná k výkonu funkce generálního prokurátora.

ativa, která má se Siemensem vlastní špatné zkušenosti. Proto její aktivisté sbírají na podporu Děti Země podpisy. První část podpisových archů s protestem proti jaderné výtopně zaslali už do Plzně.

Právo na pravdu!

(štp): Včera v 17 hodin se stejně jako v minulých dnech u sochy sv. Václava konalo protestní shromáždění proti tomu s jakou liknavostí, nedůsledností a lhostejností jsou řešeny všechny podněty již 70 dní hladovějícího M. Marečka. Přijeli i Kyjované, vystoupili někdejší i nynější mluvčí Charty '77. Odezněl zde i fax, který odešlo Čs. občanské fórum v Mnichově Radě Evropy do Štrasburku o porušování lidských práv v ČSFR. Upozorňuje se v něm, že společně s M. Marečkem za splnění jeho požadavků drží řetězovou hladovku více než 200 občanů. Vystoupili zde i zástupci KAN a mnozí další. Ministr zemědělství ČR V. Kubát ve svém vystoupení zdůraznil, že pan Mareček drží hladovku za každého z nás, za každou rodinu, a doporučil, aby se skončilo s výmluvami! Mnozí z řečníků, mezi nimi i John Bok, požadovali po odvolání I. Gašparoviče odstoupení i generálního prokurátora ČR L. Brunnera a premiéra M. Čálvy. Dnes v 17 hodin se všichni, kdo požadují očistu justice a skutečný právní stát, kdo nevidí v M. Marečkovi blázná na exhibicionistu, sejdou u Václava zase, protože je-li ohroženo právo na spravedlnost, byt jen jediného člověka, je ohroženo právo nás všech.

Ohlasy

na ŠKODAnobyli

Plzeň (sla) - Akce občanských iniciativ proti snaze firmy Siemens testovat v Plzni jadernou výtopnu vzbudily ohlasy již i v zahraničí. Záležitosti se věnoval například renomovaný německý list Frankfurter Rundschau. V článku nazvaném Plzeňané jako pokusní králíci? se jeho komentátor věnuje happeningu Žádný nový ŠKODAnobyli! uspořádaném ekologickou organizací Děti Země. Redaktor si zde pozorně všimá též reakcí plzeňské radnice.

Solidaritě protestujícím obyvatelům Plzně vyjádřila i Hornofalcká občanská inici-

Proti lustráčnímu zákonu
ŽENEVA: Mezinárodní organizace práce (ILO) upozornila Československo, že by mělo zrušit nebo novelizovat lustráční zákon. Oznámla to včera ze Ženevy agentura Reuter. S odvoláním na mluvčího ILO agentura uvedla, že zákon podle Mezinárodní organizace práce „porušuje odborářská práva... a diskriminuje podle politického přesvědčení“. Porušuje konvence ILO, které Československo podepsalo. ILO se lustráčním zákonem zabývala na podnět dvou československých odborových ústředí. Informační agentura Reuter potvrdila čs. diplomatické zdroje v Ženevě.

Ctenářům našeho listu je dobře známo, jaký je náš názor k lustraci problematice. Jsme pro zveřejnění všech agentů StB a jejich spolupracovníků bez výjimky. Jestliže chceme otevřenou společnost, prostor pro svobodné podnikání, musí zde být hrací plocha, kde bude mít každý stejné šance.

Od samého začátku polybu, který se počíná listopadem osmdesát devět, je proti ostatním zvýhodněna skupina, která byla v nejlepším společenském postavení za komunistického režimu - jde o bývalé členy StB a jejich pomahače. Kdo jiný než tito lidé měl přístup k nejdůležitějším informacím než právě oni? To, že informace jsou největším kapitálem svobodné společnosti, si dnes uvědomujeme všichni. A kdo má stále největší informační monopol? Zase oni. Jsou proti ostatním občanům v obrovské výhodě - vždyť jejich informační síť pracuje nepřetržitě více než čtyřicet let!

Jeden příklad za všechny. Na Zastupitelstvu hlavního města Prahy pracuje velmi čile JUDr. Jaroslav Javornický. Jeden z těch, kterým se dnes říká stará struktura, byl zvolen poslancem za Prahu 4 již 24. května 1986 a hned nato byl zvolen do Rady národního výboru hlavního města Prahy. Kandidovala ho - jak jinak - jeho rodná strana. Ze zůstal na radnici po převratu, svědčí o jeho přirozeném talentu přizpůsobit se situaci za všech okolností. Vytvořit kolem sebe nimbus vlastní nepostradatelnosti,

Muž na radnici

kterým vezmou zavděk i noví polistopadoví příchozí. Podařilo se. Nutno říci, že na tomto poli nebyl a není sám. „Nepostradatelné“ známe přece všichni ze svého okolí.

Pan Javornický byl ovšem nepostradatelný již dříve, pro organizaci zvanou Státní bezpečnost, kde se upsal již na podzim roku sedmdesátého devátého za dob svého právnického studia. Zde byl zaregistrován jako tajný spolupracovník pod krycím jménem Standa. Jeho tehdejší IČO:46 712 na správě StB 2b odbor 2. Řídicí orgán: Mikoláš. Mikulášská nadílka se archivuje ve svazku 796 338 - MV.

Poté byl nasazen na „problematiku právnického studia“, jinak řečeno pilně donášel o všem, co se dělo na právnické fakultě. Po úspěšném absolvování právnické fakulty nastoupil jako právník na Městském výboru SSM v Praze. Tady se pro své vrchní nadřízené estébáky zabýval pro změnu „problematikou MV SSM v Praze.“ Svými náčelníky byl ohodnocen jako kariérista. To ovšem jistě nebyl důvod k přerušení spolupráce, ke kterému došlo v květnu roku osmdesát osm. Náš dobře informovaný člověk udělal to, čemu se v generálních štábech říká „krácení fronty“ nebo „přesunutí do předem

připravených pozic“. Nicméně jeho bilance ve službách Státní bezpečnosti je úctyhodná: Za dobu spolupráce provedl 111 schůzek se svými veliteli. Z oněch 111 setkání vyšlo z jeho rukou 109 (!!) agenturních zpráv. Tedy stoprocentní výkonnost - můžeme se domnívat, že první schůzka byla seznamovací a poslední byla zřejmě rozlučkovým večírkem.

Jak se tento pilný člověk čini v dnešní době v předem připravených pozicích? Jak jinak - velice zdatně. Aktivně pracuje na Zastupitelstvu hlavního města Prahy, kde se nachází ve čtyřech jeho výborech. Nejdůležitější jsou Výbor výstavby a rozvoje, velice důležitý Výbor zahraničních aktivit (zahraniční investice!) a vrcholně důležitý Výbor pro obecní majetek a privatizaci. Tedy pozice vskutku přelice dobře připravené. Ve vedení zastupitelstva je oceňován jeho konstruktivní přístup k problémům hlavního města.

Jak je možné, že Standa je tak dobře chráněn ve svém okopu? Velmi jednoduše. Na poslance za pražské okresy (neplacená funkce) se totiž lustraci zákon nevztahuje! A jsme opět na začátku tohoto článku. Plošné zveřejnění všech lidí StB je je d i n o u šancí, jak vybudovat prostor, kde budou mít možnost uplatnění nejen protřetí vládcí StB. Jinak budeme ovládní i nadále Mikuláši a jejich čerty!

protizákonně přivlastnil příslušné tajné materiály, jež byly vlastnictvím federálního ministerstva vnitra.

Respekt v článku Pozadí případu Doktor, inicioval tehdejší slovenský ministr vnitra Vladimír Mečiar. Podle informací z Respektu si tímto vniknutím V. Mečiar

děl jako bývalý federální ministr vnitra o vniknutí zástupců ministerstva vnitra SR do úřadovny bývalé státní bezpečnosti v Trenčíně 26. ledna 1990, které, jak je uvedeno v devátém čísle časopisu

Ve vybrané společnosti

Tak už to někdy v politice bývá. Celkem neznámá poslankyně Federálního shromáždění paní Marie Kaplanová vystoupila otevřeně v televizi s prohlášením k hradovce Miloslava Marečka a přitom označila v souvislosti s jeho po-

žadavky za jednoho ze spolupodílníků pendrekového zákona federálního premiéra Mariána Čalfa. Ten obvinění již několikrát odmítl jako nepodložené, urážlivé a také dodal, že pro taková tvrzení nejsou důkazy.

Paní Kaplanová se odvolala na několik svědků a není důvod o jejím sdělení neuvažovat. Už proto, že občanům tohoto státu se dost často zacpávají ústa sděleními, že s návrhem zmíněného zákonného opatření přišli bývalí poslanci FS ČSSR,

znění připravil legislativní útvar federální vlády. Pokud ano, kdo se na této práci podílel? Marián Čalfa mezi takové legislativce patří!

Odpovězte jasně, „bývalí“ soudruzi, a odpovězte vcelku, ne po kouscích! Zejména ne až potom, když cosi praská, když si obyčejní lidé na mnohé s velkými pochybnostmi ukazují a nahlas se vyjadřují k nešvarnostem. Jinak totiž pracujete naprosto perfektně k jednomu: k obecné nedůvěře k představitelům států! (A rádi to shazujete na sdělovací prostředky.)

Současný premiér Marián Čalfa se za komunistů objevoval ve „vybrané“ společnosti. Na této fotografii jej vidíme s členem předsednictva a tajemníkem ÚV KSČ Janem Fojtíkem, vedoucím oddělení ÚV KSČ Jaroslavem Jeníkem a ředitelem Čs. rozhlasu RSDr. Karlem Kvapilem, CSc., kterého právě jmenování soudruzi uváděli v polovině roku 1989 do funkce. Na tomto setkání hovořil soudruh Fojtík se zaujetím o tom, že protisocialistické živly po Palachově týdnu čím dál tím více destabilizují situaci ve státi a že ohrožují socialistické výdobytky. A také nezapomněl dodat, že jde jasně o politický boj, v němž strana použije všech prostředků, aby socialismus uhájila. Přítomní soudruzi tomu plně rozuměli. Pro Mariána Čalfa se stalo uvádění ústředních ředitelů Československého rozhlasu do funkce běžnou rutinou i po listopadu 1989. Koneckonců, měl to z dřívějšíka už nacvičené.

Protizákonné jednání

V. Mečiar

Praha - R. Sacher odpověděl záporně na dotaz, zda vě-

»trampolínac«, který znamená, že sociálně postížené vrstvy obyvatelstva budou nejen sociálně chráněné, ale také znovu navracené do běžného života.

Jak zdůraznil J. Jančák, je možné budovat silnou ekonomiku společně s kvalitní sociální péčí. Místo běžně používaného pojmu záchranná sociální síť, KDU nabízí pojem sociální

Návrh zemského uspořádání

Praha (san) - Poslanci Křesťanskodemokratické unie v ČNR vypracovali návrh zákon o zemském uspořádání, který by měl být alternativou pro vládní návrh, který ještě dosud předložen nebyl. Vyplynulo to ze slov J. Kasala, místopředsedy ČNR na včerejší tiskové konferenci v Praze.

J. Kasal upozornil, že vládním návrh, který počítá se zemským členěním na Čechy, Moravu a Slezsko, je pro většinu poslanců v ČNR nepřijatelný. Místo toho KDU navrhuje rozdělení ČR na větší počet republik, jejichž základem by byly bývalé kraje. Představitelé KDU se vyjadřují i k sociálnímu programu.

zarytí komunisté, z nichž mnozí již nežijí. Budiž. Ale nebylo dost jasně řečeno, zdali tito poslanci svůj návrh zákonného opatření zpracovali také v paragrafovém znění, aby bylo či aby mohlo být projednáno a schváleno soudružským socialistickým Federálním shromážděním. Anebo paragrafové

Jak je tomu se znehodnocením úspor?

Ekonomická reforma, zejména liberalizace cen a devalvace koruny, a její hlavní představitelé jsou často viněni z toho, že v průběhu roku 1991 znehodnotili dlouholeté úspory čs. občanů. Zůstane-li u pohledu na holá fakta, je tomu opravdu tak: ceny se zvýšily o něco více než o 50 %, průměrná úroková míra sice vzrostla, ale byla daleko nižší než míra inflace. Peníze se tudíž znehodnotily (klesla jejich kupní síla) a tím se znehodnotily i naše úspory. Devalvace koruny, nezbytná pro zavedení vnitřní konvertibility, způsobila, že se korunové úspory znehodnotily i ve vztahu k cenám zahraničního zboží. Podívejme se však na tento problém trochu šířeji.

Obvinění ze znehodnocení úspor by bylo oprávněné za předpokladu, že by úspory, nahromaděné během dlouhých desetiletí socialistického pseudohospodaření, byly ve svém celku reálně podloženy vyrobeným zbožím. Tak tomu v normálně fungujících ekonomikách je. Jenže v socialistické ekonomice tomu tak nebylo. Výplata mezd a platů nebyla vždy v souladu s odvedeným výkonem, s vy-

produkovaným zbožím. Díky tomu lidé často uspořili své peníze ne proto, že by tak předvídavě mysleli na zadní kolečka, ale jednoduše proto, že na trhu nenalezli to, co potřebovali. Proto odkládali svou spotřebu na dobu, až se atraktivní zboží objeví na trhu. Ne každý měl možnost navazovat osobní kontakty se všemi prodáváči, ne každý měl čas na shánění nedostatkového zboží, ne každý měl žaludek na to, aby pomocí úplatek získával to, co nebylo běžně k dostání.

Zdálka ne všechny naše úspory měly charakter takto chápaných „vynucených úspor“, ale jejich část nepochybně tento charakter měla. Je pravda, že u nás nikdy nebyl tak velký globální nesoulad mezi celkovou poptávkou a nabídkou spotřebního zboží jako v sousedních zemích, a proto také byla u nás prvotní poliberalizační inflace (a z ní plynoucí znehodnocení úspor) daleko nižší než v těchto zemích. Srovnáme-li naši inflaci v roce 1991 s inflací po provedení cenové liberalizace v Polsku, Bulharsku, Rumunsku a zejména v bývalém SSSR (a s inflací rozloženou do několika let v Maďarsku

kde byla cenová liberalizace postupná), vidíme, že je rozdíl v náš prospěch minimálně o jednu nulu (u nás desítky procent, u nich stovky procent). „Znehodnocení“ úspor, ke kterému u nás, ale i v těchto zemích došlo, je vlastně pouze zhroucením jedné falešné iluze, je nepřijemným sejmutím klapků z některých očí, je jasným prohlédnutím, jaký charakter, jaké krytí měla nemalá část úspor, vzniklých v období budování socialismu.

Lidé někdy mylně předpokládají, že jejich uspořené peníze, které uložili na své vkladní knížky, leží ve spořitelnách jako v zastavárně. Tak jednoduché to však není. Spořitelny a banky zapůjčují takto získané peníze podnikům a ty pak tyto peníze, úspory domácností investují. Jestliže podniky tyto peníze investují špatně, jestliže je utopí v investičních akcích, které nejsou efektivní a které nebudou nic vyvést, nemůže na to dlouhodobě doplatit nikdo jiný než majitelé původních úspor. V minulosti jsme my všichni, vědomě či podvědomě, svými úsporami takto „investovali“ do socialistických podniků.

Bylo nám sice jasné, že tyto podniky neuměly investovat dobře a že prohodily, na co sáhly, ale méně jasné některým z nás bylo (a je ještě dnes), že podniky prohodily naše peníze, naše vlastní úspory. Někteří z nás se snaží předstírat, že se minulý špatný hospodaření podniků našich vlastních úspor netýká, ale to bohužel není pravda. Víme, že jsme v minulosti nemohli spořit a investovat jinak, protože jsme jako jednotlivci neměli jinou možnost. Jestliže si však dnes stěžujeme na znehodnocení části svých úspor, neobviňujeme z toho reformu. Růst cen, následující po cenové liberalizaci, nám z velké části pouze prozradil to, co jsme mnozí tušili - uměle udržované nízké ceny byly fikcí, byly iluzí o neexistující vysoké efektivnosti našeho hospodářství. Totéž platí o uměle udržovaném vysokém kursu koruny. Totéž fikcí byla i část našich úspor a o tuto fikci jsme dnes chudší.

Ekonomická reforma a zejména její významná, dnes probíhající část - kupónová privatizace - nám jako jistou náplast nabízí šanci získat za kupóny reálný majetek, reprezentovaný akciemi privatizovaných podniků. Podle účetní hodnoty té části podnikového majetku, který je určen ke kupónové privatizaci, bude připadat na každý kupón (který jsme získali za 1.000 Kčs) zhruba třicetinásobně větší hod-

nota majetku. Získáme tím zpět část našich znehodnocených úspor, „utopených“ v těchto podnicích, získáme ale i nárok na podíl na ziscích těchto monopolisticky se chovajících podniků, které nám jako spotřebitelům tolik ublížily nadměrným zvýšením cen na počátku loňského roku. Tento majetek budeme mít ve formě obchodovatelných akcií - nebude tedy „zamčen“ v podniku, ale budeme jej moci kdykoli prodat a získat peníze (které jsou již dnes podloženy žádaným zbožím). Dostáváme tak šanci získat majetek, který bude, na rozdíl od fiktivních socialistických úspor, zcela reálný.

Václav Klaus

Brunner a podniková mafie

Prověrka federálního ministerstva kontroly v koncernu Škoda Mladá Boleslav zjistila v květnu 1990 podvody, protiprávní jednání a obohacování se některých vedoucích hospodářských pracovníků v čele s bývalým komunistickým prominentem ing. Petrem Dědkem. Celou záležitost měla vyšetřit prokuratura. Prokuratura však řízení ve věci, přes protesty federálního ministerstva kontroly, zastavila. Z podnětu zaměstnanců AZNP-Škoda usilujících o odvolání mafiantů z nomenklatury KSC ve vedení podniku vznikla občanská iniciativa, která celou záležitost sledovala. V prosinci 1990 tato občanská iniciativa jednala s gen. prokurátorem JUDr. Brunnerem. Ten překvapením občanů sdělil, že ... celou věc hází ze stolu, že ing. Dědek je jeho známý ještě z Jablonce, že nic vyšetřovat nebude!

Po listopadu byl JUDr. Brunner krátký čas krajským prokurátorem v Ústí nad Labem. I z tohoto jeho bývalého působení jsou na něj podána trestní oznámení v souvislosti s hájením podnikových bratrů. V červenci 1990 byl Brunner jmenován generálním prokurátorem České republiky. Minulost tohoto muže je víc než zajímavá. Zvláště jeho činnost podnikového právníka Preciosy Jablonce, podniku, který ty z otrocké práce tisíců vězňů při výrobě jablonecké bižuterie, mezi nimi i vězňů politických. Vězni zde pracovali za otřesných podmínek, kdy nebyly dodržovány ty nejzákladnější zásady ochrany a bezpečnosti...

Americké vyznání V. Klause

NEW YORK: Ve svém pondělním projevu v newyorské Radě pro mezinárodní vztahy se místopředseda vlády a ministr financí ČSFR Václav Klaus vyslovil k řadě zajímavých vnitropolitických otázek.

Řekl, že Československo překročilo Rubikon - došlo v prosazování změn tak daleko, že mu již nehrozí návrat zpět do minulosti. Letošní rok označil za rok privatizace, za rok změny vlastnických vztahů, který bude klíčový pro další osud ekonomické reformy. Zároveň uvedl tři hlavní důvody, proč je v tomto směru optimistou.

„Za prvé, máme jasnou představu toho, čeho chceme dosáhnout a tato představa není formulována negativně, ale je to pozitivní vize. Za druhé, naše reformní strategie je pružná a pragmatická, není to dogma a umožňuje nám rychle reagovat na vývoj situace. A za třetí, v Československu se podařilo dosáhnout politického a sociálního konsensu, přesvědčení, že celá společnost je na jedné lodi.“

Největší problémy V. Klaus spatřuje v rostoucím nacionalismu, přílišné polití-

zaci všech sfér života, v netrpělivosti lidí, v nebezpečí ztráty tempa privatizace a v ohrožení makroekonomické rovnováhy. Řekl, že zůstává optimistou, i pokud jde o zachování jednoty ČSFR, přiznává, že jde o velmi vážný problém a reálnou hrozbu. Pokud jde o nadcházející volby, vyslovil názor, že jsou předčasné. Zdůvodňoval to tím, že společnost prochází logickým vývojem od jednoty v odporu proti starému režimu přes politickou atomizaci k vytvoření několika jasně definovaných stran. Volby se však bohužel budou konat ještě v období oné atomizace, řekl.

V odpovědích na dotazy členů rady V. Klaus mimo jiné uvedl, že podle jeho názoru nebude pozice prezidenta Havla volbami příliš dotčena a že také jeho strana hodlá kandidovat. V. Havla na úřad prezidenta pro další období. K možnosti rozdělení ČSFR řekl, že z krátkodobého hlediska by přineslo negativní důsledky pro všechny, z dlouhodobého hlediska by však pro

pouze demokratický proces volné soutěže, a nikoli nějaké paušální opatření z centra, může vyřešit otázku výměny neschopných řídících pracovníků na různých úrovních.

západní část země nemusel nutně znamenat katastrofu. V jiné odpovědi zdůraznil, že nikdy nepoužil a nehodlá použít termín „debolševizace“, protože podle jeho názoru

Tuberkulóse auf dem Vormarsch

Aids bereitet Boden

Nejnovější převlek levice - obrana národních zájmů

Jedním z oblíbených bolševických sloganů bylo „komunisté - nositelé nejlepších tradic národa“. Tyto tradice byly ovšem podle potřeby dialekticky proměnlivé. Před válkou bylo komunistům dobré spojení s německými dělníky - samozřejmě sudetskými. Po uzavření paktu Hitlera se Stalinem byli většinou diskretně zticha, po útoku na SSSR a jeho těžkých porážkách ustoupil do pozadí internacionalismus, dokonce byla halasně zrušena Komintern a do boje se vytáhlo s heslem vlastenecké války a kollárovským panslavismem. Vůdce Stalin dokonce založil v Moskvě Vseslovanský výbor.

Jeden z komunistických vůdců kdysi řekl, že není Němec jako Němec. Opravdu není, ale tento rozdíl nebyl dán berlínskou zdí, ale individuálními názory každého příslušníka německého národa. O tom, že ve Spolkové republice byla prováděna denacifikace a výchova k demokracii důsledně a odpovědně, svědčí dnes to, že v bývalém prvním německém státě dělníků a rolníků se dnes projevuje rasismus a fašismus v daleko větší míře než v západní části Německa.

Považovat na komunistech a spol. objektivní posuzování skutečnosti ať z historického, či současného hlediska je pusté snilkovství. Jejich zásadou vždy bylo a

stále je využít všeho především k dosažení vlastních cílů, přičemž dezinformace je tím nejosvědčenějším prostředkem.

Proč tedy mluvit o mnoha kladech současně československo-německé smlouvy, když lze několika slovy v ní obsažených využít k vyvolávání strachu a nenávisti v našem národě. To je přece již osvědčená nejživnější půda k uskutecňování záměrů těchto „lidí zvláštního ražení“, jak je charakterizoval Stalin.

Před 54 lety přišlo pohoršení bezesporu od sudetských Němců. Pamětníků žije na obou stranách dosud mnoho, čehož mohou nezpovědní politici rovněž na obou stranách zneužívat ke svým cílům.

Naštěstí již nejsou mezi námi pamětníci vpádu napoleonských vojsk do Čech. Ale možná že v případě vítězství Le Pena ve francouzských volbách by naši komunističtí obhájci národních tradic a práv, které tak houževnatě bránili v posledních 40 letech zvláště vůči SSSR, připomínali lidem tehdejší napoleonská příkoří a varovali by i před spoluprací s Francií.

že by jich sice mohlo být víc, závisel však na objektivních podmínkách. Pozitivní je, že dosavadní investice jsou racionální, konstatoval. Ocenil, že američtí investoři začínají projevovat zájem o podnikání v Československu. Považují je v rámci východní Evropy za »ostrov relativní stability«.

Mladí podnikatelé nejsou jen veksláci

Málokterému městu naší federace se s příchodem a realizací malé privatizace dostalo takového rozmachu jako Zlín. Podnikatelský duch místních soukromníků, podporovaný ukázkovou tradicí založenou ve třicátých letech legendárním obuvníkem Tomášem Baťou, je znát ve Zlíně doslova na každém rohu. Zlín se na pomyslném žebříčku rozvoje středního podnikatelství a v počtu privatizovaných jednotek drží na nej přednějších místech mezi ostatními republikovými městy. Zlé jazyky ale přesto tvrdí, že konjunktura městského podnikatelského stavu je pochopitelná pouze tehdy, pokud vezmeme na vědomí skutečnost, že převážná většina soukromých firem zde vznikla z takzvaných nečistých úspor minulosti, případně z „propraných“ peněz někdejších komunistických prominentů.

Jak je to s obchodní filozofií u nejmladší (průměrný věk podnikatelů je 26 let), ale jedné z nejvýraznějších zlinských soukromých firem společnosti Dapeko, orientující se na dovoz produktů racionální výživy, jsme se zeptali jejího manažera ing. Ludka Rafaje:

„Jsme společností se sto procentním československým kapitálem. Na počátku našeho podnikání, v lednu minulého roku, bylo přirozené nulové konto a ne právě zanedbatelné zadlužení. Prvním cílem firmy Dapeko je zpracování kompletního marketinkového projektu a orientace veškeré činnosti směrem na zákazníka. V současnosti je sítě nejím bodem našeho programu dovoz čajů. Orientujeme se pouze na nejlepší evropské výrobce. Nechtěli bychom se nikdy dostat pod standardní laťku, kterou si udržujeme spoluprací s největším evropským výrobcem čajů, německo-rakouskou firmou

Teekane. Tato firma nám udělila před časem exkluzivitu v oblasti léčivých čajů. Stali jsme se tak první čs. obchodní společností s výhradním právem dovozu a distribuce těchto čajů na tuzemský trh. V ČSFR nabízíme prozatím sortiment celkem 112 druhů čajů. Prostřednictvím našeho výsadního postavení mohl československý zákazník v polovině ledna letošního roku, pouhých 10 dnů od zahájení prodeje nejnovějších druhů čajů proti nachlazení a na hubnutí v Rakousku, ochutnat tyto čajové esence i u nás. Filozofie firmy Dapeko je prostá - vycházet pouze z toho, co už je vyzkoušeno a neobjevovat to, co je objevené.“

budou odvíjet další činnosti. Hodláme mu vyjít maximálně vstříc.“

Není to tak trochu jako z pohádkového snu?

„Rozhodně ne. Že je spotřebitelská realita jiná, to připouštím, ovšem nikoliv účelové nabídky naší firmy a celkové úrovně prodeje všude tam, kde máme svá zastoupení. Navíc současný sortiment zanedlouho rozšíří ještě další výrobky tzv. racionální výživy (soja, corn flakes atp.) od renomovaných výrobců z Izraele, Velké Británie a Francie.“

Spotřebitele vždy zajímají ceny. Nejste nebo nebudete nedostupní?

„Co nás determinuje, to je především zahraniční cpa a clo. Určitě největším problémem ale stále zůstává otázka daně z obrátu. Chápeme, že ve fiskální

sáhnutí základního politického konsensu ohledně zaměření a cílů ekonomické reformy. Ve srovnání s Ruskem je situace v ČSFR naprosto odlišná, řekl ministr Klaus a poukázal na to, že růst cen v ČSFR byl ve srovnání s Ruskem malý a byl zároveň součástí promyšlené ekonomické koncepce. K západním investicím v ČSFR Klaus uvedl,

Neobjevovat objevené

Co tím máte na mysli?

„Např. styl prodeje. V každém kraji máme svého obchodního zástupce. Pomáhá nám v zajišťování prodeje, spolupodílí se na vyhodnocování na již pravidelných akcích, takzvaných Top Ten. Jedná se o žebříček nejúspěšnějších 10 prodejen čajů Teekane atd.“

Jaká je vaše spolupráce s maloobchodem?

„Není výjimkou, že maloobchody mají často několikanásobně vyšší rabat než my, čímž se podpora trhu snižuje na minimum. Samotný prodej námi dodaných výrobků není ani zdaleka na takové úrovni, jakou bychom očekávali. V budoucnu chceme kontaktovat pouze ty prodejce a prodejny, u nichž spotřebitel najde evropský standard. Jsme liberálové a preferujeme jak svobodu jednotlivce, tak i prodeje. To se zákonitě musí někde projevit. Spotřebitel je základem, od kterého se

oblasti musí mít stál svůj příjem. Této zásadě se ostatně ani nijak nebráníme, ale jestli je vhodné do stejného daňového pásma vedle alkoholu a tabákových výrobků zařazovat i černý čaj, to asi skutečně není řešení nejvhodnější. Zákazníkovi, po dohodě s vedením firmy Teekane, přicházíme s nabídkou denních i nedělních čajů v cenové hladině od 25 do 130 korun.“

Mohl byste prozradit průměrný měsíční obrát vaší firmy?

„Zisky nejsou adekvátní obrátu, i když se snad někomu 12 miliónů korun za měsíc může zdát jako velmi slušná částka. Na úkor ziskového rozpětí kalkulujeme dopravu a cenu výrobků všem odběratelům dohromady. Není to pro nás nejvýhodnější, ale zastáváme názor - co si dnes na velkoobchodním trhu připravíš, zítra se změní ve tvou pevnou pozici.“

V. Klaus ve vysílání CNN

PRAHA: Místopředseda vlády a ministr financí ČSFR V. Klaus odpověděl včera na otázky americké televizní stanice CNN. Uvedl mimo jiné, že se v ČSFR podařilo do-

PENÍZE NA DLOUHÉ CESTĚ

Podlehl jsem lákavé nabídce a založil si spořicí účet - ušetřím si čekání ve frontě na placení inkasa, svůj platební budu s gestem velmána sdělovat číslo svého účtu... Po šesté týdnech existence konta jsem dostal opět platební listek inkasa. Ve spořitelně mi sdělili, že »to« asi ještě

nedošlo, snad tedy přistě. Mírně mě však šokovalo oznámení, že od stažení dohodnuté částky z výplaty do okamžiku, kdy se peníze objeví na účtu, uplyne čtrnáct dní, protože to jde přes počítač. Do té doby nemám peníze ani v kapse, ani ve spořitelně, protože jsou na cestě. Stopnul jsem si cestu pěšky z pražského Karlova náměstí do ulice, kde je ona spořitelna -

dvacet minut procházkovým krokem. V matematicce jsem byl odjakživa slabý, a tak ani neví, o kolik jsem rychlejší než počítač a peníze na cestě. Jen odhaduji, že cesta České spořitelny do Evropy bude ještě o dost delší než čtrnáctidenní putování peněz ze mzdové účtárny do spořitelny v nedalekém sousedství. Ať žije černý humor. I ♥ HUMOR!

Proti všem

„Nyní, kdy se blíží 3. výročí zhroutení socialismu v Evropě, my na Kubě zůstáváme pevní, odhodlání bránit možnosti revoluce. Ještě nebylo řečeno poslední slovo. Někdy stačí zrnko naděje k tomu, aby později naplnilo celý svět. Uděláme vše pro to, abychom toto zrnko naděje udrželi při životě.“ Těmito slovy Fidel Castro v polovině února znovu vyjádřil své odhodlání udržet socialismus na Kubě navzdory krachu marxisticko-leninské ideologie ve zbytku světa.

Castro zároveň ostře napadl někdejší spojence ze zemí střední a východní Evropy. Za nejhrubší porušování lidských práv označil ekonomické reformy uskutečňované v bývalých bratrských zemích.

Ostrovní diktátor přiznal, že hospodářská situace na ostrově je nyní velmi složitá, a připustil, že Kuba má hospodářské a politické problémy. Zároveň zdůraznil, že ostrov je vystaven dvojí ekonomické blokádě. Z jedné strany se podle jeho slov jedná o nátlak vyvíjený Spojenými státy a z druhé pak o zrušení podpory ze strany bývalých spojenců.

Poprvé po třiceti letech oznámila oficiální kubánská média v polovině února zdražení některých potravin. Tímto opatřením se vláda snaží omezit státní dotace a podnitit domácí produkci, jež by nahradila import z bývalých zemí střední a východní Evropy. Kubánské vedení také připustilo nedostatky

v přidělovém systému. Každý vlastník přidělové knížky má sice právo na nákup například jedné kostky mýdla každý měsíc, avšak poslední dodávka stačila pouze na jednu ze 14 havanských čtvrtí.

Ve snaze nálezt za každou cenu viníka odpovědného za současné potíže vláda v posledních týdnech tvrdě zasáhla proti domácí opozici. Castro zcela pomínil výzvy ze zahraničí, aby liberalizoval režim. Naopak politických procesů využívá k vytváření atmosféry vnějšího i vnitřního ohrožení, k šíření šovinistických nálad a k vystupňování represí proti obyvatelstvu. Není proto divu, že součástí zastrasovací kampaně je i několik rozsudků smrti, které již byly od počátku roku vyneseny. Nepřekvapí ani, že mnoho občanů raději volí útek ze země, a to i za cenu nasazení vlastních životů a životů svých blízkých.

Každým dnem ztrácí Kuba podporu bývalého SSSR. Svědčí o tom mimo jiné i prohlášení ministra zahraničí Ruské federace A. Kozyreva při setkání s představiteli kubánského exilu, ve kterém oznámil, že jednotky SNS rozmístěné dosud na ostrově mají přísné instrukce, aby se v případě nepokojů vyhnuly jakékoliv podpoře Castrova režimu. Společenství nezávislých států má nyní podle věrohodných informací skutečný zájem na stažení svého vojenského kontingentu z ostrova. Vyhne se tak případné složité vojenskopolitické situaci na Kubě.

Rovněž kubánsko-sovětské hospodářské styky se od poloviny osmdesátých let výrazně změnily. V průběhu perestrojky se Kuba stala výraznou zátěží pro sovětské hospodářství. Pomoc SSSR Castrovu režimu dosahovala výše 4 miliard dolarů ročně. Kromě toho poskytl Moskva Kubě v letech 1960 až 1989 úvěr 6 miliard rublů a v období 1986-1990 ještě dalších 2,5 miliardy rublů. Koncem roku 1990 byla v Moskvě podepsána dohoda o obchodní výměně na rok 1991, která měla Castrově vládě zaručit potřebné dodávky ropy. Na jejím základě začala být veškerá obchodní výměna účtována v dolarech s tím, že bude realizován postupný přechod na světové ceny. Společenství nezávislých států rovněž hodlá požádat Kubu o zaplacení 240 milionů dolarů, které bývalý SSSR zaplatil francouzským firmám obchodujícím s cukrem na pokrytí kubánského dluhu.

Podle posledních informací Rusko nepřijalo nabídku kubánského exilu na zprostředkování alternativních dodávek

cukru ze střední Ameriky a uzavřelo s Kubou dohodu o obchodní výměně, jejíž těžiště leží především ve výměně cukru za ropu. V uplynulém roce platila Ruská federace za tunu kubánského cukru 550 dolarů. Letos by se cena podle vývoje na světových trzích měla pohybovat v rozpětí 200 až 250 dolarů za tunu cukru. Zájemco dříve dostávala Kuba 5 tun „černého zlata“ výměnou za tunu cukru, bude nyní měnit stejné množství za 1,25 tuny ropy. Podle expertů tak Kuba dostane maximálně polovinu dodávek ve srovnání s uplynulými roky.

Rozhodnutí pokračovat v dodávkách ropy oddálí pravděpodobně zhroutení ostrovní ekonomiky, avšak ruské vedení tak učinilo z ryze pragmatických důvodů. Nezanedbatelným aspektem jsou přitom obavy o bezpečnost a existenční podmínky ruských expertů a diplomatů, kteří dosud na ostrově pracují.

Letošní sklizeň cukru má být podle odborníků nejhorší od roku 1950. Jedním z hlavních důvodů špatných prognóz je právě nedostatek pohonných hmot. Proto byla také veřejná doprava na ostrově omezena na minimum. Podle Castrových slov přinutil pád evropského komunismu jeho zemi snížit spotřebu paliv o 60 procent. Kubánští občané dostali možnost vyměnit si vzájemně svá zaměstnání tak, aby získali práci co možná nejbližší bydliště. Vláda tak reagovala na protesty především starší generace, které činilo obtíže dojíždět každodenně do zaměstnání na kole. V souvislosti se situací místních hospodářských subjektů ani příliš nezáleží na tom, jak si personál vzájemně pracovní místa mezi sebou vymění.

PRAŽSKÉ DENÁTKY
PRAŽSKÉ CHICAGO,
PRAŽSKÝ SALÁM...

zemřel po převozu do nemocnice v 16.10 h. Ať už šlo o cokoli, byl zavražděn člověk. Kdyby policie chtěla a směla zamezit hře se skořápkami či obchodu s vojenskou výstrojí v centru Prahy, jistě by to pro ni nebyl velký problém. Nejspíš někdo vlivný a úplatný tomu však zabránit nechce a malé ryby pak za pouze relativně velké peníze nasazují i své životy. Obdobná událost tentýž den v Praze 5 naši domněnku potvrzuje.

Čs. jednotka do Jugoslávie

(ml): V prvním dubnovém týdnu by měla být nasazena v Jugoslávii čs. vojenská jednotka vyčleněná pro mírové síly OSN. Pokud bude ve FS tento týden schváleno její vyslání, odejde do Jugoslávie ve dnech 12. až 20. března skupina deseti čs. důstojníků v čele s velitelem praporek podpůrných operací, indického generála S. Nambhara, dověděl, na jakém místě bude čs. jednotka dislokována.

Pražské Chicago

PRAHA: Jak jsme již ve včerejším druhém vydání uvedli, došlo ve čtvrtek kolem třetí hodiny odpoledne v Praze 1 v Karlově ulici ke konfliktu mezi třemi Rusy a asi 15 skinheady. Očitá svědkyně řekla, že skinheadi „byli ozbrojeni velkými palicemi a holemi s řetězy“. Několik mladíků se před ně postavilo a začala hádka. „Nevím, o č šlo, ale bylo vidět, že se hádali o nějaký majetek,“ dodala. Po několika minutách vytáhl jeden ze skinheadů zbraň a něko-

likrát vystřelil, řekla. Podle nočního anonymního telefonátu Čs. tiskové kanceláři se oběti nestal skořápkář, jak bylo uvedeno, ale ochránce najatý jednou ze skupin tzv. čeptičkářů. „Byl to boxer, výsadkář, zápasník, trénovaný vrah,“ oznámil muž, který se charakterizoval jako blízký prodejce. „Jde o konkurenční boj mezi prodávací výstroje Sovětské armády. Tento artikel totiž velmi vynáší.“ Lékaři konstatovali, že postřelený asi dvacetiletý mladík

Neue Vorwahl nach Ost

BERLIN, 8. März (dpa). Die neuen Vorwahlnummern beim Telefonieren von Westdeutschland in die fünf neuen Bundesländer treten vom 15. April an flächendeckend in Kraft. Damit entfällt die bisherige Auslandsvorwahl der DDR (0037), teile die Telekom mit. Bei vielen Ortsnetzen wird die bisherige vierstellige Auslandsvorwahl 0037 lediglich durch die zwei Ziffern 03 ersetzt. Es gibt aber auch Ausnahmen.

Ganz Berlin wird künftig über die Kennzahl 030 erreichbar sein. Die Landeshauptstadt von Mecklenburg-Vorpommern, Schwerin, bekommt die 0385, Rostock die 0381. In die sächsische Hauptstadt Dresden kann man sich künftig mit 0351 einwählen, in die Messestadt Leipzig mit 0341, nach Chemnitz mit 0371.

Křesťanská dopoledne

O mecenáši fotbalového klubu Viktoria Žižkov Vratislavu Čekanovi, současně prezidentovi společnosti Viktoria s r. o. (na snímku Petra Poupěte), se toho v posledních týdnech napsalo hodně. Ve čtvrtek předstoupil společně s dalšími funkcionáři »Viktorky« před novináře na tiskové konferenci a mj. přednesl naprosto jednoznačný záměr: »Nebudujeme mužstvo pro záchranu v I. české fotbalové lize, ale profesionální klub, který by se měl ocitnout tam, kde už jednou byl. To znamená v I. celostátní lize. Začali jsme to dělat na plný plyn a budeme to dělat tak dlouho, dokud v I. lize nebudeme.«

lukurativními cenami (I. - zájezd pro 2 osoby do Španělska, II. - barevný televizor, III. - prase), hned proti aspirantovi na postup z Břsan, který na podzim Viktorii »smázl« 8:0. Programy budou slosovatelné při každém domácím zápase.

Osmatřicetiletý podnikatel Vratislav Čekan (řídí mj. firmy Intercom a C+C), jehož příznivci příbramského fotbalu pamatují jako technického středního záložníka či útočníka než se začal učit studiu na filozofické fakultě UK (obor psychologie) a poté odešel na deset let do Německa, kde se začal věnovat podnikání, rozhodně nepůsobil dojem naivního prosáčka, který by se nechal natchytat na slavné chudé fotbalové jméno kvůli »dojení« postradatelných peněz. »Začal jsem nejprve podporovat Baník UD Příbram a po dvou- až tříměsíčních diskusích s panem ing. Chaloupským, předsedou Viktorie, jsem přistoupil na spolupráci. Vybudojeme profesionální klub se vším všudy, s celým

zázémím a silnou mládežnickou farmou a nemáme ani strach z toho, že by se nám A mužstvo každý rok rozpadalo. Budeme nabízet profesionální smlouvy vytvářet mladým hráčům a vytvářet kádr, který bude hrát delší dobu pohromadě. Nejdřív jsme však museli udělat všechno pro to, aby se mužstvo na jaře zachránilo.« Deset hráčů přišlo v lednu 1992.

»Viktorka« má ideálně položený stadion ve středu Prahy, příjemný herní čas a měla by zůstat především žižkovským klubem. Kalkulace pro záchranářské jaro jsou jasné, fúze s jiným klubem (třeba kvůli dřívějšímu postupu do I. ligy, což se zatím jeví jako otázka tří až čtyř let) nepřipadá v úvahu, případně posílení funkcionářského kádru bývalým sekretářem Bohemians, mocným mužem fotbalového záuklisí, pan Čekan zcela vylučuje. Kapitán týmu Ivan Pihávek si velice pochvaluje atmosféru v kádru, s velkými penězi je všechno klidné a zdá se tak

snadné, i když mužstvo je zatím na sestupu...

»Chceme zachovat na »Viktorce« tradici fotbalového křesťanského dopoledne, kdy chlapi nechávají mámy doma v klimu

du vařit a jdou se uvolnit na koupání. Po zápase nebudeme lidi ze stadionu vyhánět - můžeme pokračovat ve vepřových hodech a všechno si důkladně prodiskutovat. To všechno k fotbalu patří,« říká ing. Chaloupský. Rozhodně lze s jistotou tvrdit jedno - atmosféra bude na »Viktorce« zaručena a Praha bude mít další potřebné atraktivní fotbalové místo. Sparta, Slavia a Bohemka (o Dukle se nedá nyní v této souvislosti příliš hovořit) ztrácejí monopol.

Sestavu proti Břsanům trenér Mysliveček neprozradil, protože jsou problémy s uvolněním Pazdery z Rakouska a pár zdravotních potíží. Pan Čekan si »tipl« nedělní návštěvu: »8000 diváků.« Předseda ing. Chaloupský se usmínil na pět. Rekord je zatím 12 026 diváků z druholigového duelu Viktoria - Slavia. Už teď vedení Viktorie upozorňuje, že stadion (včetně stánků s vepřovými pochoutkami) bude v neděli otevřen od 9 hodin a bude vhodné využít všech vhodů - že by hyl rekord ohrožen už nyní...?

Nejbližší dny by tedy měly ukázat, zda rozruch kolem mladoholeslavské Škodovky byl pouhým nedorozuměním. Popřítka po vozzech s jejich nabídkou však spolu srovnají krok později - zhruba za dva měsíce. V té době snad již budou favority k dostání i v tuzemsku.

AT ŽIŽE
SVOBODNÁ
REPUBLIKA
ŽIŽKOV!
AT ŽIŽE
VIKTORKA!
HEIL!!

Za čtyři měsíce se z oddílu, který je téměř na dně soutěže (na 17. místě), měl prázdnou pokladnu a z jeho velikosti zbyvala už jen tradice, stal »zkorbelizovaný« klub nabitý hvězdami i smělými plány. Všichni hráči A mužstva, z nichž Macho, Pihávek, Notin, Kostecký, Podaný, Čabala a P. Korejšek mají zkušenosti z I. ligy a dva posledně jmenovaní i reprezentovali, mají profesionální smlouvy a podmínky srovnatelné s prvotligovými hráči. V neděli to všechno začíná - sice vykořeněním za prvotním cílem, tedy záchranou v I. CFL - nicméně velkoryse. Jako obvykle v 10.15, napoprvé bez placení vstupného, s vepřovými hody za lidové ceny, s losováním programů s

Generál Vacek československým de Gaullem?

Končí masopust. Komunistická strana Čech a Moravy ho symbolicky uzavřela »Masopustem«. Poslanec Zdeněk Masopust a Miroslav Grebeníček se stali »hvězdami« na mítinku KSČM v Brně. Jejich počínání připomínalo práci plastických chirurgů, pokoušejících se vlkovi nasadit beráncí plastiku. Bezúspěšně.

Pan Masopust doslova prohlásil: »Končí čas, kdy levice byla dobrá k tomu, aby se plazila po zemi a omlouvala. My jsme nikoho nemučili ani v nacistických, ani v komunistických koncentracích, ani nepopravili Miladu Horákovou.« Pokud pan Masopust mluvil formou majestátního plurálu jako středověcí panovníci, měl pravdu. On skutečně nikoho nemučil, nepopravoval ani něco takového veřejně neschvaloval, protože v 50. letech byl ještě dítě a za Husákovy normalizace řadovým členem strany bez významnější funkce. Mluvil-li však jménem přítomných v naplněném sále Stadionu, Ibal. Stačilo ohlédnout se kolem: devadesát procent stálci plus minus sedmdesát. Co asi dělali v těch padesátých letech? Přiznali se sami, když vystoupil doc. dr. M. Grebeníček: »V padesátých letech se děly některé věci, které je třeba odsoudit.« Nesouhlasné mručení, poznámky typu »at jde s tím do...«, »vždyť to bylo podle zákona...« apod. Odezíráme od zásadního omylu, že to nebyly »některé věci«, které je třeba odsoudit, nýbrž celý tehdejší systém založený na brutalitě a krutosti, a pouze se pana docenta ptáme, jestli takovou větu říkal před listopadem 1989 studentům, když přednášel dějiny KSČ. Asi těžko, jinak by s univerzitní kariérou skončil.

Dotazy z pléna prozrazovaly vliv myšlení padesátých let: tentýž žargon, formulace, argumentace. Stále jen třídní boj.

Před třídní chápáním politikou neobstál ani Gorbačov, jehož jeden z tazatelů nazval Hérostratem komunismu. Když se Masopust s Grebeníčkem snažili vysvětlit, že Gorbačovovy reformy byly

nutné a měly přijít o dvacet let dřív, zavlád v sále opět šum nevole. Ten ale okamžitě vystřídal bouřlivý potlesk, když jeden z obou poslanců napadl restituci církevního majetku jako »velkolepý dar vlády šlechtě a církvi«, zatímco nemocný horníkům je odpírán deputát. Tak sprostá demagogie opírající se o primitivismus uvažování přítomných - to už je silné kafe. Každý informovaný ví, že návrat majetku církvi není žádným »darem«, nýbrž aktem spravedlnosti, k němuž váda ani parlament neprojevují přílišnou ochotu, podobně jako k deputátu horníkům. Církevní majetek přináší církvím (nikoli jen katolické) pouze práci a starost o prospěch obecného dobra a konkrétních bližních a žádné obhacení duchovenstva. Goebbelsovskou lži je potom spojování církve se šlechtou, aby se vyvolal dojem pobělohorské protireformace. Přitom neexistuje žádný návrh zákona týkající se návratu majetku šlechtě, restituce z roku 1948 se vztahují na všechny, jímž komunisté pozemky ukradli.

Grebeníček také měl tu drzost říci některé oběti padesátých let jako zločince, kteří prý »vraždili lhistonoše«, »za tučné peníze převáděli přes hranice« apod. Ani slovo o tom, že šlo o vykonstruovaná obvinění, k nimž se dotčení »přiznali« po krutých mukách. Jak potom možno věřit jeho ujišťování, že komunistům jde jen o to, aby se spolu s ostatními podíleli na politice levice, která se hlásí k parlamentní demokracii? Zvláště když vedle něho seděl další komunistický poslanec, ing. Josef Pernica, poslední komunistický primátor Brna, proslulý r. 1989 svou arogancí vůči disidentům v intencích arogance tehdejší vládnoucí moci. Navrhuje na prezidentský úřad ČSR generála Miroslava Vackal Má se stát československým de Gaullem? K tomu nutno připomenout, že de Gaulle neuvažoval o použití vojska proti demonstrujícím studentům...

JE TO NEJDRZTĚJŠÍ DOBYTÍK SVINĚ!

Jde jen o nedorozumění?

Teprve v polovině tohoto týdne měl Federální úřad pro hospodářskou soutěž obdržet žádost mladoholeslavské automobilky o schválení lúze Skoda-Volkswagen. Vztahy mezi úřadem a výrobcem se tedy, jak se zdá, vyjasnily. Zatímco fáze by mohla být brzy schválena, jinou otázkou je, zda Škodovka nebude tlachat ke snížení ceny svých automobilů na úroveň před 1. březnem. »Pokud se budeme

řídít právem, tak to antimonopolní úřad má- že těžko udělat,« soudili na včerejší tiskové besedě zástupci Škodovky. Domnívají se, že automobilka svého postavení nezneužívá, protože ceny jejích vozů na domácím trhu jsou po devítiprocentním zvýšení stále mnohem nižší než na trzích zahraničních. Rozdíl by měl dšlat zhruba čtyřicet procent.

A co soudí o nedostatku svých vozů v tuzemských prodejnách? Škodovka zájem zákazníků o své vozy napodcenila. Je však třeba vědět, že od června do prosince loňského roku se na tuzemském trhu »ztratilo« více než patnáct tisíc aut, které podnikaví prodejci nabídlí a přiměřeným zis-

kem v zahraničí, zejména v Polsku. Kteří to byli? Ne ti drobní, soukromí, ale spíše velké firmy, s jejichž jmény se můžeme setkat na luxurních stranách některých německých deníků. Proto auta na tuzemském trhu scházejí. Dalším nečivarem některých tuzemských prodejců je nedostatek kapitálu - za dodané vozy zůstávají automobilce dlužní. Proč si nepřijíjí od banky? »Přijíjí jsme sem, abychom investovali, ne abychom se stali bankou pro celou ČSFR,« řekl novinářům zástupce Volkswagenu a místopředseda představenstva Škodovky V. Köhler. (X)

FAKT?

Komárno je 40tisícové město na žitném ústřeví, těsně přiléhající k maďarským hranicím, sousedící se svým protějším Komáromem. Je zde náš největší říční přístav. To je asi tak všechno, co o tomto městě na Dunaji nařinec ví.

»S tím Maďarom?« křičovali se mí slovenští přátelé, když jsem jim oznámil, že

ské strany jsou roztrženy a bez jasných koncepcí. Osobně nejsem členem žádné strany!

Prý jste nechal za velké peníze opravit divadlo a instalovat sochy Štefánika a maďarského hrdinu Klapky. Přitom nemocnice je v dezolátním stavu.

»Zdravotnictví nespadá do mé kompeten-

jaký je váš názor na česko-slovenské státoprávní uspořádání?

»Jsem jednoznačně pro společný federativní stát. Stejněho názoru je i maďarská většina. Slovinci jsou tak padesát na padesát. Jsem ale proti pragocentrismu.«

Co byste mohl říci o malé privatizaci v Komárně?

»Je hotová. Problémy jsou však se skladbou maloobchodní sítě. Ubylo obchodů s potravinami. Převažuje elektronika, textil a drogerie. Vyřešit musíme problém vykupování potravin maďarskými občany, pro které je toto zboží u nás mnohem levnější.«

Nemáte problémy se slovenskou menšinou?

»V tomto okrese žije už přes sto let většina Maďarů. Setkáváme se sice s jistými projevy nespokojenosti, ale většinou jen formou anonymních dopisů. Domnívám se, že je to důlem úzké skupiny lidí, kteří si na tom chtějí založit popularitu. Maďaři a Slovinci tu vedle sebe žijí odjakživa spokojeně, k diskriminaci Slovinců v žádném případě nedochází. Jazykový zákon je tu dodržován v každém ohledu.«

Slováci žijí v komárnském okrese pouhých 23 %. V mnoha rodinách visí na zdech fotografie Mečiara a Kňažka...

ELJÉN HORNI UHRY!

sobivě exponáty a kastelánovi Vladimíru Holému i pracovníkům kriminální policie jistě přibude z tohoto vloupání nejedna vráska. Můžeme jim než přát, aby pachatele dopadli co nejdříve i s lupem.

Slovenská menšina na Slovensku

Jsem přijel do Komárna udělat rozhovor s jejím starostou S. Pástorem. No co, říkal jsem si, Slovinci si náhodou zvolili maďarského starostu. Prvním starostou Rio de Janeiro byl také Čech. Ale chyba lávky! V zastupitelstvu, které má 46 členů, není ani jediný Slovák! Je to s podivem, i když v Komárně žije 62 % Maďarů. S maďarským primátorem Pástorem jsem se sešel v maďarském divadle Morice Jókai (maďarský spisovatel), ve kterém se právě konala celorepubliková konference Maďarského demokratického křesťanského hnutí.

Proč není v zastupitelstvu jediný Slovák?

»K této situaci došlo zcela přirozeně. Na kandidátní listině bylo asi 30 % slovenských kandidátů. Výsledek voleb je takový, jaký je. Maďaři mají v Komárně silnou křesťanskodemokratickou stranu, sloven-

ce, ale do státního rozpočtu. Samozřejmě se její opravu chystáme urychlit. Na instalaci soch jsme ze 78 miliónů, které jsme měli k dispozici, vyčlenili jen 1 procento. Největší část rozpočtu je určena na rekonstrukci historických budov v centru města. Snažíme se, aby se v Komárně stalo turisticky atraktivnější město.«

Nepomohlo by dokončení vodního díla Gabčíkovo—Nagymaros vrátit Komárnu jeho prestiž?

»Domnívám se, že nikoliv. Podle mého názoru to byla od počátku úplně zbytečná stavba.«

Neznamenalo by její dokončení více pracovních příležitostí?

»Komárno má nezaměstnanost pouze 9 %. Po Bratislavě a Košicích je to nejmenší nezaměstnanost na Slovensku.«

strukce vyloupení zámku v Náměšti nad Oslavou, k němuž došlo v závěru minulého týdne. Neznámý pachatel odnesl 14 obrazů starých mistrů v celkové hodnotě 9 miliónů korun. Byl mezi nimi

Po hromosvodu pro TINTORETTA

pravý Paolo Galleri zvaný Veronese v hodnotě jednoho miliónu korun, plátna z Canalettyovy školy ve stejné hodnotě, z Tintoretty za milión dvě stě tisíc, od Guida Reniho za osm set tisíc, ze školy Albrechta Dürera atd.

Obrazy se na náměstský zámek, na němž po válce rád pobýval prezident Eduard Beneš, dostaly až na přelomu čtyřicátých a padesátých let z jiných památkových objektů. V zahraničí jistě mohou mít cenu ještě vyšší. Pachatel, zdá se, pracoval velmi přesně, neobvyklejné odvětví a zjevně na objednávku. Připravil tak další z našich zámeků o pů-

dvě, než se obrazy v zamaskovaném úkrytu dostanou do Německa či jiného státu západní Evropy. Pokud tam již nejsou...

Jestli se budeme chovat k našim památkovým objektům s bezmocnou nečinností, pokud budou cpadávat celé kusy psaníčkové fasády, jak je tomu na náměstském zámku, a dřívejší sídla šlechticů nebudou zabezpečena dokonalými systémy, ukradnou nám vychytrali darebáci všechno a nakonec možná i postel zpod našeho otupělého, spícího těla.

Jak vám dupou králíci?

Tvrdíte, že mají suché maso a výraznou chuť, která se vám zajídá? Ale jestlipek víte, že mají stejně málo kalorií jako kuře a ve světě zaujímají významné místo na jídelničkách? A tak je projevem nebudeme typicky po česku péct, ale připravíme si je po francouzsku. BON APPETIT vám přeje naše dopisovatelka z Francie.

KRÁLÍK NA HOŘČICI

1 králík, 2 polévkové lžíce francouzské nebo jiné pikantní hořčice, ¼ l smetany, pepř, sůl.

Králíka potřeme hořčicí, opepříme a slabě osolíme.

Vložíme na máslem vymazaný pekáč a v předem vyhřáté troubě, za stálého podlévání, pečeme do měkka. Upečeného králíka vyjmeme z pekáče a dáme na teplé místo, aby nevychladl. Do pekáče, ve kterém jsme králíka pekli, přilijeme ¼ l smetany. Na mírném ohni za stálého míchání odškrabujeme výpečky odspodu pekáče až do zhoustnutí omáčky. Podáváme s rýží.

KRÁLÍK PO MYSLIVECKU

1 králík, 3 cibule, 1 stroužek česneku, 2 skleničky bílého vína, 200 g žampiónů, 100 g uzeného bůčku, 1 lžice mouky, 1 lžice másla, 1 bobkový list, tymián, mletý

muškátový květ, lžice sekané petrželky.

Uzený bůček zalijeme vodou a vaříme 5 minut. Vodu slijeme a bůček nakrájíme na kostičky. Cibuli nakrájíme na velmi drobné, popřípadě ji umeleme, česnek utřeme. Do kastrolu dáme nakrájený bůček a přendáme na mírný oheň. Když začne pouštět tuk, vložíme na něj na porce nakrájeného králíka a opekáme pozvolna ze všech stran. Potom přidáme cibuli, česnek, bílé víno, sklenku vody, bobkový list, tymián, květ, osolíme a opepříme. Pod pokličkou dusíme 15 minut. Přidáme očištěné, opané a nakrájené žampióny a dusíme ještě 15 minut. Omáčku zahustíme světlou jíškou. Podáváme s knedlíkem, nudlemi, bramborem nebo fazolkami.

KRÁLÍK NA SUŠENÝCH ŠVESTKÁCH

1 mladý králík, 20 sušených švestek, 10 g uzeného vařeného bůčku (lze vynachat), 2 skleničky medvěty (též tesavola, dukát

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,28 (5,28)
Italská lira	1 000 ITL	23,94 (23,95)
Rakouský šilink	1 ATP	2,55 (2,55)
Německá marka	1 DEM	17,96 (17,96)
Švýcarský frank	1 CHF	19,72 (19,72)
Americký dolar	1 USD	29,95 (29,96)
Anglická libra	1 GBP	51,47 (51,51)

nebo přírodní červené víno), 50 g másla, 1 lžice oleje, sůl, pepř.

Sušené švestky vypeckujeme, zalijeme je vínem a máme po dobu 1 hodiny. Do kastrolu dáme rozpustit 1 lžici oleje, 20 gramů másla a na kostičky nakrájený vařený uzený bůček. Přidáme na porce nakrájeného králíka a opekáme ze všech stran. Osolíme, opepříme, přidáme švestky s vínem a pod pokličkou dusíme doměkka. Porce králíka vyrovnáme na předem ohřátou mísu, obložíme švestkami a do omáčky vmícháme zbylé máslo. Podáváme s bramborem.

VCS. NOVINÁCH ZE 7.3.92
ANI ŽENKA O TCH A JEHO
VÝROCI VÁROŽENIN (142).

Gorbatschow war völlig von den Socken

Daß es die CSU versteht, pompöse Feste zu inszenieren, wird bei jedem wichtigeren Geburtstag eines ihrer Würdenträger bundesweit unter Beweis gestellt. Auch von falscher Bescheidenheit kann bei den bayerischen Unionschristen keine Rede sein. Wenn Lob ausbleibt, wird in aller Regel mit Selbstlob ausgeholfen. Theo Waigel, der CSU-Chef, konnte sich angesichts eines rapelvollen Saales im Münchner Hofbräuhaus jedenfalls wieder einmal selber auf die Schulter klopfen. „Es war keine schlechte Idee von mir, Präsident Gorbatschow zum Schwabinger Fischessen der CSU einzuladen“, pries Waigel sich selber, und der Saal dankte es ihm mit tosendem Applaus.

In der Tat haben die Bayern dem Rest der Republik wieder mal gezeigt, wie man Huldigungen inszeniert. Der weiß-blaue Freistaat bot dem Gast aus Moskau alles, was er zu bieten hat. Gebirgsschützen und die Münchner Residenz, das Bad in der Menge vom Münchner Rathausbalkon, die Alte Pinakothek, Schloß Neuschwanstein und die prachtvoll restaurierte Wieskirche.

„Das haut einen von den Socken“, vertraute der gerührte Ex-Präsident einem Rundfunkreporter seine Eindrücke von dem Ausflug ins Bayerische an. Der Bayer an sich liebt nicht nur die große Emotion, sondern auch, sie zum Ausdruck zu bringen. So standen auf den verschiedenen Stationen überall dichtgedrängt die Menschen und jubelten Gorbatschow in einer Weise zu, die er zu Hause wahrscheinlich auch mal gerne erleben würde. „Mit der Perestroika war er ja ein bißchen langsam, aber für uns hat er schon einiges bewegt“, beschrieb ein Besucher auf dem Marienplatz seine Gefühle.

Aber das besondere „Schmankerl“ war eben Theo Waigel gelungen: „Gorbi“ zum traditionellen Fischessen seiner CSU zu locken, das ansonsten meist wenig spannend verläuft, sondern eher einen matten Aufguß des Polit-Aschermittwochs bietet. „Das wird der Höhepunkt ihres Aufenthalts in Deutschland“, frohlockte Waigel, und die Rahmenbedingungen gaben ihm recht. Beobachter spotteten beim triumphalen Einzug von „Gorbi“ zu den Klängen des Bayerischen Defiliermarsches, da müsse man schon einen alten Kommunisten, wenn auch einen geläuterten, mitbringen, damit bei der CSU mal wieder so richtig Stimmung aufkomme. Allenfalls bei Strauß in seinen besten Zeiten schäumte die Stimmung ähnlich hoch wie am Freitagabend im Hofbräuhaus.

Weil die CSU einen großen Hang zur Sentimentalität hat und außerdem der Münchner Bezirkschef Peter Gauweiler der Gastgeber war, für den Strauß zeitlebens sein größtes Idol gewesen ist, wurde der Abend auch zu einer Weihestunde für den immerhin schon seit fast vier Jahren toten ehemaligen CSU-Vorsitzenden. An der Wand prangte ein überdimensionales Foto, das Gorbatschow, Strauß und Waigel zeigte. 1987 hatte Gorbatschow Strauß von dessen letztem Trauma befreit, indem er ihn nach Moskau eingeladen hatte, bei dieser Gelegenheit war auch das Foto an der Wand entstanden.

„Gorbi“ nahm die diversen Anekdoten, die Gauweiler und Waigel vom Strauß-Besuch im Kreml erzählten, geschickt auf. Früher sei von Strauß in der UdSSR ja ein fürchterliches Bild gezeichnet worden, als „aggressive Figur“, als „Kriegstreiber“ sei er dargestellt worden. Aber nach seinem Besuch

sei alles anders geworden. „Ich habe Gefallen an ihm gefunden“, sagte Gorbatschow, und der Saal jubelte los, als sei es gestern gewesen. Seine Zuhörer schlug Gorbatschow trotz der Sprachbarriere völlig in Bann. „Gorbi“ bat um Vertrauen und weitere Hilfe für sein Land und traf den Nerv seiner ganz auf Herzlichkeit und Freundschaft gestimmten Gastgeber: „Lassen Sie uns ein für alle Mal die tragischen Seiten der Geschichte zuschlagen.“

Am Schluß kam es dann so, wie es kommen mußte. Gorbatschow bekam einen Trachtenhut mit Gamsbart verpaßt, trank mit Waigel und Gauweiler Bier aus einem Riesenhumpen, und die Kapelle spielte dazu den Gassenhauer: „In München steht ein Hofbräuhaus“. Den Refrain „Oans, zwoa, drei, g'suffa“, freilich schenkte man sich. Statt dessen spielten die Bläser aus Südtirol für Michail und Raissa zum Abschied „Kalinka“, und wenn mehr Platz gewesen wäre in dem engen Saal, hätten die begeisterten Zuhörer sicherlich noch einen zünftigen Kasatschok aufs Parkett geleitet.

určena pro adresaty uvedené na štítcích.
„Není možné říci, že by na základě štítků byl někdo vězněn,“ řekl. Zmíněný automobil byl odhalen na základě prozrazení celého spojení agentem StB P. M., který se k tomu při lustraci před volbami roku 1990 přiznal, upozornil J. Kavan.

Jména StB ve voze našla

Pravda o jedenáct let starém případě J. Kavana

(Čre): Britská komise pro prošetřování stížností týkajících se rozhlasového a televizního vysílání zrušila výnos z roku 1985, kterým dávala za pravdu tehdejšímu čs. emigrantovi J. Kavanovi a agentu Palach Press v jejich sporu s televizní stanicí Thames TV ohledně televizního programu vysílaného v roce 1981. Změnu stanoviska zdůvodnila tím, že stěžovatelé ji zamítli některé informace.

Šlo o program televizní stanice Thames TV o Československu, který zahrnoval zmínku o tom, že na čs. hranicích byl zadržen kamión vypravený J. Kavanem a převážející literaturu ze západní Evropy a že jeho řidiči vezli „jména a adresy lidí v Československu, kontakty tajné organizace Jana Kavana“. Komise na základě tehdy předložených informací rozhodla, že začlenění pasáže o jménech a adresách „se rovnalo nespravedlivému zacházení, které přímo postihlo strany podávající stížnost a zvláště pana Kavana“. Podle tehdejších informací byla v kamiónu jen kódovaná jména a žádné adresy, přičemž J. Kavan neřekl, že by tomu bylo jinak.

Jan Kavan v podstatě souhlasí s rozhodnutím Britské komise pro prošetřování stížností týkajících se rozhlasového a televizního vysílání. Odmítá však komentář námetka programového ředitele této stanice

Tomáš Baťa – švec světu

Pohárek bílého vína, úsměvy a blahopřejné stisky rukou zpečetily to, co se v aule pražského Karolina odehrávalo krátce předtím. Vědecká rada Vysoké školy ekonomické totiž včera udělila úspěšnému manažerovi a veřejnému činiteli 78letému Tomáši Janu Batovi hodnost doktora věd VŠE.

Tomáš Baťa, který doslova přenesl firmu svého rodu ze Zlína do Kanady přímo před očima přicházejících fašistů, odvezl stroje i zařízení, odborníky a jejich rodiny, při této slavnostní chvíli uvedl: „Po návratu jsme našli mnoho stop batovských manažerských principů. Mnohé jsou popsány a provozovány se značnými odchylkami v různých koutech světa, ale i proslulé japonské a další systémy mají kořeny ve Zlíně.“ O ba-

ťovském systému řekl, že funguje dobře hlavně v těch případech, kdy je v čele dobrý vedoucí. Má ale tu výhodu, že v dobrém systému i průměrný člověk může mít úspěch a časem se stát prvotřídním vedoucím. Úspěch nakonec závisí vždy na tom, do jaké míry je vedení schopné dát na trh prvotřídní zboží za ceny, které si zákazník může dovolit, a zorganizovat prodejní službu, s níž je spokojen... A to je filozofie pro čs. podniky rozhodně zajímavá.

V pátek měl tedy rušný den Tomáš Baťa, když převzal čestný doktorát a navíc podepisoval v knižkupectví Melantrich svou knihu Švec pro celý svět, jejíž českou verzi vydalo nakladatelství Melantrich. V nejbližším období podobné rušno čeká i jeho Dům obuvi na Václavském náměstí. A je zřejmé, že batovky, jež se už proslavily, kde se dalo – firma má 6500 obchodů po světě, 64 továren a zaměstnává 65 tisíc spolupracovníků –, si očekávají, zájem určitě udrží. Zbývá tedy čekat, jaká tajemství představí tentokrát.

DIPLOMOVANÝ ŠVEC...

(DRŽTE V RUKOU...)

Chová se Škodovka monopolně?

Federální úřad pro hospodářskou soutěž se chce přesvědčit sám

Od 1. března zvedla mladoboleslavská Škodovka ceny svých automobilů v průměru o devět procent. Jejich výrobu však postupně zvyšuje, takže se zdá, že za nějaký čas by mohli být na domácím trhu favoriti dostatek. Federální ministerstvo financí na tento krok neodpovědělo arušením patnáctiprocentní přírůžky na individuální dovoz automobilů a pravděpodobně přistoupilo na jeden z argumentů výrobce, že devítiprocentní zvýšení cen ani nepokrývá tuzemskou inflaci za posledních šest měsíců.

Až potud je vše jasné. Jasně však není, jak se zdá, postavení automobilky na tuzemském trhu. Je monopolním výrobcem? A pokud ano, chová se monopolně? Stačí k jistotě pouhá prohlášení, byť vyřčená na značně vysoké úrovni?

Minulý týden o přestávce zasedání vlády ČR její místopředseda J. Stráský novinářům řekl, že a. s. Škoda monopolní postavení má. Vyplyvá to z její pozice na čs. trhu. A dále poznamenal, že jde o přirozený mo-

nopól, protože těžko postavíme novou automobilku. Tentýž den v Mladé Boleslavi zase místopředseda federální vlády V. Klaus prohlásil, že Škodovka v Československu monopolní postavení nemá. Dále tvrdil: »Nikomu jsme nezakázali, aby vyráběl automobily, a nezakázali ani jejich dovoz.« Což je argument, jak každý vidí, jako brom.

Nestačil však, jak se zdá, Federálnímu úřadu pro hospodářskou soutěž, který více než tvrzení místopředsedy vlády věm poznatkům svých pracovníků. V pátek zahájil v a. s. Škoda, v souvislosti s novými cenami automobilů, šetření, které má zjistit, zda automobilka svého postavení nezneužívá. Pokud Škodovka do 20. března nepředloží všechny doklady ke konečnému rozhodnutí, může antimonopolní úřad pozastavit platnost nových cen. Další podnět mu poskytla Mototechna Praha. Tvrdí, že Škodovka porušuje zákon o ochraně hospodářské soutěže a poskytuje některým prodejčům vozů neoprávněné výhody. Dále si Mototechna stěžuje na rozhodnutí ministerstva průmyslu ČR odprodat Škodě jejich 31 servisů.

Ať šetření dopadne tak či onak, sympatické je, že antimonopolní úřad nespočítá na výroky politiků či ekonomů a postupuje tak, jak mu ukládá zákon. Rozhodující jsou přece činy a ne slova. Nebo ne? Co byste například odpověděli manželce, kterou jste zastihl v enoulostivé situaci s přítелеm, kdyby se vás zeptala: »Komu věříš? Mně, nebo svým vlastním očím?«

Za ekologičtější dopravu

(hop): Na včerejší tiskové konferenci federálního ministerstva dopravy informovali jeho zástupci v čele s náměstkem ministra dopravy ing. Foltýnem o projektu kombinované dopravy. Tento druh přepravy zboží (jedna nákladní jednotka při použití více druhů doprav) by měl v budoucnosti částečně nahradit dopravu silniční, která je sice pro přepravce nejvýhodnější, ale současně je nejvíce ekologicky závadná. Největším problémem kombinované dopravy je přeprava celých silničních souprav (kamiónů) vzhledem k jejich vysoké hmotnosti ve srovnání s přepravovaným zbožím a ceně speciálních železničních vagonů. Projekt kombinované dopravy vychází z Evropské dohody o nejdůležitějších trasách mezinárodní kombinované dopravy a souvisejících objektech (Dohoda AGTC), která byla podepsána ministrem dopravy ČSFR v listopadu loňského roku.

S FÚZÍ JE VŠE V POŘÁDKU

Ministr průmyslu J. Vrba ke sporu o Škodovku

(čre): »Je nesporné, že všechny doklady potřebné ke schválení fúze mezi VW a Škodovkou leží na Federálním úřadě pro hospodářskou soutěž od 15. července loňského roku.« Uvedl to včera na tiskové konferenci v Praze ministr průmyslu ČR J. Vrba.

»Z technického hlediska byly všechny podklady zaslány, připouštím však, že tam chyběla věta: Vážený pane ministře, žádáme Vás tímto... Právnické říkají, že taková věta tam být nemusí. Na moji osobní intervenci Škodovka zaslala tuto formální záležitost FÚHS ve čtvrtek 5. března tohoto roku.« J. Vrba poznamenal, že zákon o hospodářské soutěži v paragrafu 8 odstavec 4 uvádí, že nerozhodne-li úřad po předložení dohody ke schválení do tří měsíců, platí, že dohoda byla schválena, a to dnem následujícím po plynutí stanovené lhůty.

Ministr Vrba dále sdělil, že v souvislosti s obviněním české vlády ve smyslu pro-

típravního jednání při schvalování některých výhod a. a. s. Škoda, přistoupila vláda ČR k potvrdění smlouvy až po schválení příslušnými kompetentními federálními orgány. Na závěr dodal, že důsledně rozděluje dvě strany sporu: zákonitost fúze a posouzení, zda a. a. s. Škoda zneužívá svého monopolního postavení. »O zákonitosti fúze není pochyb, ale zjistí-li Federální úřad pro hospodářskou soutěž, že Škodovka svého postavení zneužívá, má úřad naši plnou podporu.«

V této souvislosti řekl první náměstek ministra — místopředseda FÚHS V. Novotný: »V loňském roce jsme pouze zjišťovali monopolní postavení Škodovky. V této souvislosti nám automobilka zaslala i svazek dohod, jež byly podepsány, avšak bez řádné formulace žádosti, kterou správní právo vyžaduje. My jsme Škodovku na toto upozorňovali ústně i písemně, ale žádost se správními formálními náležitostmi jsme obdrželi až ve čtvrtek 5. března 1992.«

převzetí Euromarketu Award 1992, což je bronzová pozlacená trofej s dvanácti hvězdami, jsme měli možnost navázat zajímavé obchodní kontakty s méně obvyklými partnery, jakými jsou třeba Nigérie nebo Uganda.«

Návrhy zemského uspořádání

PRAHA: Zemské uspořádání ČR předpokládá návrh zákona ČNR o samosprávě ČR, který na čtvrtém zasedání předsednictva ČNR přednesl poslanecký klub HSD-SNS. Uvedl dále, že předsednictvo návrh akceptovalo auložilo výborům ČNR, aby se jím zabývaly. Z. Malík považuje za možné, aby návrh projednávalo plénum ČNR ještě v tomto volebním období. Svůj návrh státoprávního uspořádání ČR předložil na čtvrtém zasedání předsednictva ČNR také poslanecký klub KDU-ČSL. KDU-ČSL navrhuje vytvořit větší počet zemí, přibližně na území bývalých krajů. Zemské sněmy do nich by se volilo současně s volbami do ČNR, by podle návrhu KDU-ČSL mohly vyvíjet vůči ČNR zákonodárnou iniciativu a měly by právo vyhlásit ve svém regionu referendum o připojení se k jiné zemi. Kromě těchto dvou poslaneckých předloh by se ČNR měla také zabývat souborem zákonů týkajících se státoprávního uspořádání ČR, který připravuje česká vláda.

NEBYLO BY TO ŠPATNĚ...

L. Dobrovský o NATO a transportéru

PRAHA: Představitelé NATO již nejsou striktně proti tomu, aby ČSFR, Maďarsko a Polsko společně usilovaly o nějaký způsob asociace a proti snaze této »trojky« vytvářet společné bezpečnostní garance. Uvedl to včera ministr obrany ČSFR Luboš Dobrovský krátce po návratu z budapešťského jednání s ministry obrany Maďarska a Polska.

»Tento vojenský transportér nikdy nebyl ve výzbroji Čs. armády, ale ve výzbroji Sovětské armády,« komentoval ministr Dobrovský fotografie pořízené včera na parkovišti před FS, kam tři poslanci umístili vojenský transportér a dělo vypůjčené z jednoho pražského autobazaru. »V případě, že tato akce bude znamenat, že FS bude věnovat maximální pozornost přípravě a schválení zákona o kontrole a prodeji zbraní, jsem velmi rád, že to poslanci udělali,« řekl dále čs. ministr obrany. Zákon označil za nezbytný a vyslovil se pro jeho rychlé přijetí.

ANI MILIONÁŘ NEROZHAZUJE

O tom, že i milionáři počítají a nevyhazují peníze oknem, se přesvědčili radní v Jablonci n. Nisou, když chtěli prodat zničené a zdevastované koupaliště za 5 milionů. Zájem o ně projevil švýcarský milionář Milan Pick, který opustil republiku v roce 1969 a dnes je úspěšným velkoobchodníkem s výpočetní technikou. Nechce do provozu uvést pouze koupaliště, ale vybudovat sportovní areál, postavit hotel, otevřít autokemp, sjezdovku a sedačkovou lanovku na svahu Černé studnice. Byl ochoten do svého projektu investovat 10 milionů korun, pokud ovšem koupaliště koupí za přijatelnou cenu. Na posledním jednání snížila sice radnice cenu na 100 korun za m², ale tato cena se zdá panu Pickovi nepriměřená. Následkem je poučení, že se nevyplácí šponovat cenu do závratných výšek, neboť pan Pick, pokud se s jabloneckými radními nedohodne, hodlá realizovat svůj záměr v některém ze sousedních měst a městská pokladna tak přijde o žádoucí zisk. Podle mínění veřejnosti by se tím prestiž Městského zastupitelstva v Jablonci nad Nisou značně snížila.

... PROTOŽE NENÍ ŽEHO?

Zlaté hvězdy litvinovské

(pen): »Vynikající v managementu, kvalitě produktů, technických inovacích, úrovni exportu a reputaci na evropském trhu.« Tak byl charakterizován Chemopetrol Litvínov při předávání prestižní »Ceny evropského trhu«, kterou tomuto severočeskému podniku předal ministr hospodářství belgického království W. Claese. »Dostali jsme se mezi 50 podniků, které byly vybrány Evropským střediskem pro výzkum trhu ze 150 kandidátů,« informoval nás ředitel Chemopetrolu ing. L. Holada. »Při

Russischer Kaviar und grusinischer Tee sind die Renner

Im Grenzgebiet von Slowakei und Ukraine erreicht der Kleinhandel derzeit Ausmaße von europäischem Format

In der Kyrill-und-Method-Gasse im Zentrum der ostslowakischen Stadt Kosice (Kaschau) wird die kyrillische Schrift — in der CSFR seit dem Abzug der Sowjetarmee sonst kaum noch zu sehen — wieder großgeschrieben. Russischer Wodka, russischer Kaviar und grusinischer Tee in Originalverpackung sind Hauptattraktionen des Marktes in dem Sträßchen, das seinen Namen zu Ehren der beiden Slawenmissionare und Schriftbegründer trägt. Der Trödelbazar beim Dominikanerkloster im Herzen der 250 000-Einwohner-Stadt hundert Kilometer westlich der Grenze zur Ukraine ist fest in Händen derer, die sich bis vor Monaten noch Sowjetbürger nennen konnten.

Im Angebot ist, was sich aus Haushalten und Betrieben des zerfallenen Riesenreiches abzweigen und in Rucksäcken oder auf Dachgepäckträgern transportieren läßt: Selbstgenähte Pantoffeln, Nachthemden und Kinderkleider; Fahrräder unterschiedlicher Größe, diverse Schraubenzieher und einzelne Nägel; Petroleumlampen, Puppen mit grellblauen Haaren und ein holzgeschnitzter Adler; süßliches Parfüm und Zahnpasta der sowjetischen Marke „Extradent“. Den meisten Umsatz bringen offensichtlich die in Unmengen angebotenen billigen Rothmans- und Marlboro-Zigaretten. Auch ein Plastiketui mit Buntstiften des UN-Kinderhilfswerks Unicef ist im Sortiment.

„Ich bin Tschetschenin, wir kommen vom Kaspischen Meer“, betont eine der Händlerinnen im Gespräch, um nur ja keine Verwechslung mit der Bevölkerungsmehrheit in der Russischen Föderation aufkommen zu lassen. Ihre Verwandte, die nebenan Kopftücher und Mützen auf ein paar Streifen Welpapier im Matsch des ungepflasterten Platzes ausgebreitet hat, ist in Moskau verheiratet. Von dort ist die junge Frau mit dem Zug nach Kosice gekommen. Rund 1700 Kilometer Bahnfahrt scheinen sich für den Erlös in Kronen zu lohnen, für die man in den gut bestückten Kaufhäusern von Kosice wiederum Lebensmittel oder Textilien erstehen und zu Hause gegen Rubel profitabel verkaufen kann.

Die einheimische Verkäuferin im Blumenpavillon neben den vollgepackten Schiguly-Wagen, deren Liegesitze seit der Nacht noch heruntergeklappt sind, zeigt sich von den fremden Gesichtern in un-

mittelbarer Nachbarschaft wenig beeindruckt. Zu einem Gespräch mit den Bürgern des früheren „Bruderlandes“ hat es — vielleicht auch mangels gegenseitiger Sprachkenntnisse — noch nicht gelangt. Aus seiner beheizten Privilegiertheit sendet das Blumenfräulein lediglich einen gelangweilten Blick in Richtung der „Russen“, wenn sie auf ihre Meinung angesprochen wird. Der zuständige Bürgermeister Jan Süli ist weniger indifferent. Das seien doch keine Zustände, urteilt der Verwaltungschef des zentralen Stadtbezirks von Kosice stirnrunzelnd. Die Verlegung des Marktes an einen unauffälligen Ort am Stadtrand ist geplant.

Die Einwohner von Kosice haben andere Sorgen. Bei einer Arbeitslosigkeit von über zehn Prozent in der östlichen CSFR-Region sind sie selbst auf gewinnträchtige Deals im Ausland angewiesen. Danica Holcikova ist gerade von einer mehrtägigen Busreise nach Slowenien in ihre Plattenbaussiedlung zurückgekehrt. Trotz der Strapazen scheint sie mit ihrer Ausbeute zufrieden. Außer Lederstiefeln und Slibowitz für den eigenen Bedarf hat ihr die Fahrt eine schöne Stange Geld eingebracht. Ihr Rezept für den Tausch von Kronen gegen Forint gegen Dinar und dem Erlös in Ungarn verkaufter slowenischer Alkoholika ist verwirrend. Eindeutig ist dagegen ihre Aussage, daß steigungslose Frauen aus Kosice die Tour mehrmals im Monat machen und dabei ein Vielfaches der Arbeitslosenunterstützung verdienen. Die Kollekte im Bus für die ungarischen Zöllner, die für eine nicht unbeträchtliche Summe in D-Mark bei der Einreise aus Slowenien abstruse Mengen von mitgeführtem Schnaps zu übersehen bereit sind, ist einkalkuliert.

Trotz des Kleinhandels von wahrhaft europäischer Dimension hält sich der Austausch mit der benachbarten Ukraine auch nach deren Anerkennung durch die CSFR noch in Grenzen. Der Transitverkehr auf der einzigen Verbindungsstraße in den nun selbständigen Nachbarstaat der Slowakei ist jedoch ausgesprochen lebhaft geworden. 1,2 Millionen Personen überquerten im vergangenen Jahr die slowakisch-ukrainische Grenze mit dem Auto, eine Viertelmillion Lastwagen rollten durch den Zoll. Die Grenzstation einige Kilometer außerhalb der karpato-

ukrainischen Stadt Uschgorod soll nun bis 1993 ausgebaut werden. Für die befürchtete Massenwanderung von Ost nach West gibt es jedoch noch keine Anzeichen. So wurden in den ersten sechs Wochen dieses Jahres nach Darstellung des Kaschauer Grenzschutzsprechers Dusan Mulicak in diesem Jahr nur 15 Menschen beim illegalen Grenzübertritt geschnappt. 13 davon waren Vietnamesen. „Wir sind aber vorbereitet, daß es auch anders kommen kann“, meint der alerte Pressesprecher. Genaue Zahlen nennt er nicht, aber die Grenzschutztruppen wurden laut anderen Quellen in diesem Bereich um das Siebenfache verstärkt.

Welchen Schmelztiegel europäischer Kulturen dieses dem westlichen Weltbild so entrückte Dreiländereck zwischen CSFR, Ungarn und Ukraine bildet, machen Ortsnamen deutlich. Vysse Nemecke — Oberdeutsch — heißt die Grenzstation auf slowakischer Seite, nicht weit davon liegt Ruska. Mitten durch das Dörfchen Komarowce, wo die ungarische Minderheit der Slowakei bei weitem in der Mehrheit ist, führt ein Grenzzaun. Stalin hatte mit den denkwürdigen Worten „Die sowjetische Regierung konnte den Bewohnern der Karpato-Ukraine nicht verbieten, ihren nationalen Willen zum Ausdruck zu bringen“ im Jahr 1945 die Abtrennung des zuvor zur Tschechoslowakei gehörenden westlichen Zipfels der Ukraine verfügt. Der Präsident der wiedererstandenen Tschechoslowakei, Edvard Benes, fügte sich mit Dank für „die klare und eindeutige Formulierung des sowjetischen Standpunkts“ dem Diktat.

Von der ehemaligen deutsch-deutschen Grenze unterscheidet sich die frühere Verbindungslinie durch das Fehlen tödlicher Bedrohung und die entsprechende Gelassenheit der Anwohner. Der Mann, der im ukrainischen Teil des Dorfes einen Ballen Heu vom Dach seines Ladas hebt, wendet nicht einmal den Kopf nach den fotografierenden Besuchern mit Westauto. Laut Beschluß des Parlaments in Kiew soll der löchrige Zaun ohnehin im nächsten Jahr fallen.

Vereinzelte fordern — vor allem rechtsgerichtete — politische Grüppchen der CSFR die Rückgabe der Karpato-Ukraine. Daß solche Ansprüche offizielle tsche-

choslowakische Politik werden könnten, ist äußerst unwahrscheinlich. Die Befürworter der Wiedervereinigung berufen sich darauf, daß sich in Umfragen angeblich eine Mehrheit der Bewohner des ukrainischen Westzipfels für eine Eingliederung in die CSFR ausgesprochen hätten. Vielleicht stimmt das sogar. Die Krönung bedeutete es für sie sicher nicht, aber immerhin die Krone.

Der Kleinhandel blüht im Grenzgebiet zwischen der Ukraine und der östlichen Slowakei. Russischer Wodka, Kaviar und grusinischer Tee sind die Renner. Und in der Stadt Kosice wird die kyrillische Schrift, die in dieser abgelegenen Ecke der Welt seit dem Abzug der Sowjettruppen kaum mehr existierte, wieder großgeschrieben.

Světlá budoucnost smíchovská

Kdo projíždí denně Smíchovem, konstatuje, ať chce či ne, žeť fasád, kouř a dým, zkrátka dost velkou zanedbanost, která centru Prahy vůbec nesluší. Co na to magistrát? Už zhruba před rokem se o centrální části Smíchova začalo více hovořit, a to jak společně s Obvodním úřadem Prahy 5, tak hlavně s eventuelním zahraničním konsorciem, které navrhlo sdružit obecní kapitál s kapitálem soukromým za účasti nizozemské (Nationale Nederlanden a MBO) a švýcarské společnosti CSI.

První je nizozemská pojišťovací společnost, která je jednou z největších v rámci Evropského společenství a má bohatou praxi při rozvoji městských částí. Již při podpisu předběžné dohody bylo řečeno, že nedojde k demolici existujících staveb, ale půjde o renovaci a účelné využití volných pozemků. Navíc zástupci nizozemské strany prohlásili, že v žádném případě uzavřením smlouvy nebude převládat nizozemský kapitál. Je naopak vítán jakýkoliv domácí nebo zahraniční investor, který se chce účastnit obnovy Smíchova.

Pro bližší představu: půjde o rozsáhlou oblast ohraničenou Újezdem a zlíchovským kostelíkem na jedné straně, kopci Petřínem a Mrázovkou a budoucí spojovací komunikací mezi strahovským tunelem a barrandovským mostem na straně druhé. Celá tato oblast by se k lepšímu měla proměnit v průběhu zhruba deseti let. Začne se zřejmě hned v srdci Smíchova u Anděla, kde bude působit založené společenství Anděl Development Company. Česká strana do tohoto projektu vloží pozemky, know-how, kancelářské prostory a pracovní síly a zahraniční partner se podělí o kapitál, organizační vedení a studie. Architektonické a technické části projektu připadnou společnosti Nouvel Cattani CSFR za účasti našich odborníků. Pátý pražský obvod tak má reálnou šanci stát se atraktivní a přitažlivou částí matky měst.

Další podzemní garáže

Magistrát je i pro hotelový komplex v Novomlýnské

PRAHA: Za nejzajímavější bod čtvrtletní schůze Rady zastupitelstva hl. města Prahy označil včera na tiskové konferenci primátor M. Koudr podpis smlouvy na výstavbu podzemních garáží na náměstí Jana Palacha.

Podle slov primátora Prahy je smlouva s akciovou společností Konstruktiva Praha výhodná, protože okamžitě přináší městu částku 32 milionů korun za pětiletý pronájem. Po dalších 35 letech, kdy bude Konstruktiva platit roční valorizované nájemné, přejde objekt garáží bezúplatně do majetku obce. Dodal, že podobných smluv na výstavbu podzemních garáží na nezastavě-

ných plochách je připraveno více a je třeba vybrat vhodného investora. Zdůraznil, že realizace projektu by významným způsobem přispěla k řešení dopravní situace a parkování ve středu města.

Rada zastupitelstva vyslovila souhlas s uzavřením předběžné smlouvy se švédskou firmou NCC o záboru pozemku Novomlýnská, ohraničeném Novými mlýny, Revoluční a Novomlýnskou ulicí, kde by měl být postaven hotelový komplex s kapacitou 200 pokojů. Společnost NCC by městu zaplatila za 20letý pronájem deset milionů dolarů.

Rada zastupitelstva hl. města Prahy také schválila zásady veřejné dražby pětiletého pronájmu nemovitosti na špičce Kampy. Náměstek primátora J. Srb uvedl, že dražba by se měla konat do tří týdnů, přičemž vyvolávací cena byla stanovena na 30 milionů korun.

Z tiskové besedy dále vyplynulo, že výbor pro zahraniční aktivity, který působí při Magistrátu hl. města Prahy, připravuje čtyři desítky projektů se zahraničními partnery. Největší zájem je ze strany německých a rakouských podnikatelů, i když o spolupráci se zajímají také podnikatelé ze zámoří.

T. G. M. A HEKTOR

dvacátých let, v době, kdy byl minister-
ským předsedou Antonín Švehla, zaslídl
na koni také k němu do Hostivaře.

Jezdecký sport pěstoval T. G. Masaryk s oblibou i v podzimní době — ve svém letním sídle v Topolčankách na Slovensku. Vyjížděl tu na koni do zasněžené krajiny plné ohněků a vůně pálené dramborové nati, doprovázen jen svým tajemníkem. Kdáž se zastavoval a rozprávěl s místními lidmi, kteří dodnes na jeho projížďky vzpomínají. S oblibou zažertoval s těmi, kteří měli jako on dar laskavého chápavého humoru. Ochotně bral k sobě na koně i náklady lesního chřastí, které si stařenky od nášely domů.

Na našeho prvního prezidenta vzpomínají i starší občané z okolí Lán, Nového Strážce, Stochova. Ještě dnes hrdě ukazují na železniční zastávce Stochov mlsto, kde u nádražní budovy stál kolík, kam si pan prezident uvazoval koně, když na něm přijel z lánského zámku a v malém salónku na nádraží očekával příjezd svého vlaku ku Praze.

O Selskou jízdu se prezident Masaryk vždy živě a podrobně zajímal. Nechával se informovat o její vlastenecké činnosti — a jak byl zvyklý jíz za času Selských Banderil, jezdil na návštěvu i k staršímu Selské jízdy Josefu Chottovi z Chodouně u Zdic. Osobně se také několikrát objevil na závodech Selské jízdy. Sice ne tak často jako Antonín Švehla, který sledoval Selskou jízdu — i když nepozorován — vlastně stále, ale přece jen se zjevným zaujetím.

Prvně navštívil T. G. Masaryk Zemské závody Selské jízdy 21. června 1930 v Židlochovicích. Pana prezidenta provázel po přivítání Fišský nábelník Selské jízdy doktor ing. Jan Fulík spolu se starostou Janem Šmídem z Bratčic. V doprovodu předních pracovníků Selské jízdy strávil pan prezident Masaryk s chotí na závodech jednu a půl hodinu, nechal si obšírně referovat o Selské jízde a nešetřil slovy uznání nad výkony, jež členové a členky Selské jízdy předvedli.

Nejoblíbenějším koněm prezidenta-osvoboditele byl jezdecký kůň Hektor. Tento ušlechtilý anglický teplokrevník spatřil světlo světa na podzim roku 1906 někde v okolí Nových Zámků. Roku 1910 byl převezzen z Uher do Čech na Královské Vinohrady a později ho přidělili k nově zřízenému jízdnímu oddělení v Holešovicích. Podle svého inteligentního postoje a pružného kroku dostal jméno, jež v řeckých básních příslušilo statečnému trojskému hrdinovi. Byl světlý hnědk, 165 cm vysoký, na čele měl hvězdíčku, obě přední nohy do polovice s bílými spěnkami a obě zadní nohy přes spěnky bílé a na korunce křopinaté. Byl to inteligentní kůň, na něhož se mohl jezdec kdykoli spolehnout: nikdy nevybočil, byl učenlivý a poslušný, ne bál se hluku a už při výcviku remont jezdit vždy upředu. Na jare 1919 byl přidělen hospodářské správě Hradu a 4. října 1921 se stal osobním koněm pana prezidenta Masaryka.

Od té doby sloužil prezidentu věrně v Topolčankách, Lánech, Židlochovicích i Kolo-
dělích, na všech slavnostech a vojenských přehlídkách. Pod prezidentovou rukou si vyšlapoval hrdě a spolehlivě téměř 12 let. Ze světa sešel v 26 letech, 4. ledna 1933. Na uchování památky byl preparován.

(Pokračování dějin „Selské jízdy“)

Gorbatschows Parfüm heißt Macht

Die Herausgeberin der Münchner Abendzeitung, Anneliese Friedmann, hat dem Besuch des ehemaligen sowjetischen Staatspräsidenten Michail Gorbatschow in München in der Montagsausgabe des Boulevardblatts fast eine ganze Seite gewidmet.

„...was für wunderbar warme Augen vom Braun frisch aufgesprungener Kastanien.“

„Die Macht hängt noch wie eine Aura um ihn, das beste Männerparfüm der Welt, doch hat sie ihn nicht hart gemacht.“

„Später, ganz Russe, bringt er einen längeren Toast aus...“

„Wie er da sitzt, hätte ihn jede Gastgeberin gern an ihrem Tisch...auf angenehme Weise präsent und bescheiden.“

„Vor dem also haben wir einst gezittert, hin- und hergerissen zwischen Zweifel und Hoffnung...“

„Schon ist er fort. Hinterlassend eine vom Zauber seiner Person gebannte Tischgesellschaft und einen Wirt mit träneneuchten Augen.“

„V jednotě svoboda a síla“ — hlásá moravská korouhev Selské jízdy při pohřbu T. G. Masaryka.

Je všeobecně známo, že náš prezident-osvoboditel Tomáš Garrigue Masaryk, je hož narozenin vzpomínáme právě dnes, jezdil až do nejvyššího stáří na koni. Tento sport působil blahodárně na jeho duševní i tělesnou svěžest při výkonu náročné státnické funkce. Dodnes žijí pamětníci, kteří ho viděli odjíždět na koni přes Dejvice do Tichého údolí v Roztokách u Prahy. Nebyla to ale jediná trasa po Praze, kterou T. G. Masaryk jezdil. V letních měsících

Trevířský Dóm sv. Petra

V roce 328 započal římský císař Konstantin Veliký v Trevíru (Trier) s výstavbou dvojitého svatostánku, tvořeného dvěma paralelně vedle sebe ležícími kostely, navzájem spojenými propojenými chodbami. Jižní kostel byl v 10. století opraven a přetrval až do 13. století, kdy jej nahradila dodnes dochovaná gotická bazilika P. Marie.

Severní kostel — dnešní dóm — byl ještě za císaře Konstantina zvětšen na východní straně v čtvercovou prostoru, přičemž zdivo této římské stavby se částečně dochovalo až dodnes. V 5. století zažil chrám různé katastrofy, které jej značně poškodily, takže s trosek jej získal teprve biskup Nicetius v první polovině 6. století. Architektonická podoba, kterou chrám získal při svém vzniku a která byla obnovena za biskupa Nicetia, mu zůstala přes různé merovejské a karolínské přestavby a dostavby až do r. 882, kdy jej opět značně poškodila vichřice. Částečná oprava se dóm dočkal teprve po sto letech za arcibiskupa Egberta (877—993), avšak kompletní rekonstrukce a další dostavby se ujal teprve arcibiskup Poppo. Po návratu ze Svaté země roku 1030 nejprve obnovil původní římskou čtvercovou budovu na východní straně a v roce 1037 od ní zahájil další výstavbu katedrály směrem na západ. V době arcibiskupovy smrti r. 1047 byla již celá loď chrámu včetně západního chóru hotova, s výjimkou věží, které dokončili až Poppovi nástupci — arcibiskup Eberhard roku 1056 severní věž a arcibiskup Udo roku 1070 jižní věž.

Rovněž ve 12. a 13. století doznala katedrála dalších změn: v západním chóru byla roku 1121 dokončena krypta a roku 1160 se započalo s rozšiřováním chrámu směrem na východ mimo hranice bývalé římské stavby. Teprve v roce 1186 však mohl arcibiskup Jan I. vysvětit nový východní chór. Při této příležitosti byla do nového oltáře přenesena tzv. Svatá sukně — údajná tunika Ježíše Krista, kterou podle tradice přinesla do Trevíru z Jeruzaléma matka císaře Konstantina Velikého, císařovna Helena (+ 330). Při vzácných příležitostech byla tato svatá relikvie zpřístupňována i veřejnosti — např. roku 1691 či 1933, naposledy v roce 1959, avšak chatrný stav stáří památky a neblahé působení světla tyto exhibice ukončily.

V době dokončení východního chóru byly loď chrámu stále ještě překryty plochou střechou. Teprve v prvních desetiletích 13. století se přistoupilo k jejich zaklenutí. V polovině stejného století, v souvislosti s novostavbou vedlejšího gotického kostela P. Marie, propojila obě církevní stavby nová křížová chodba.

Další změna podoby katedrály se odehrála až v baroku v letech 1687—1709, kdy na východní chór navázala okrouhlá Kaple Svaté sukně, kde je od doby jejího dokončení dodnes tato relikvie uložena.

Renovace chrámu po roce 1900 mu vrátila jeho románskou a gotickou podobu. Poslední velké oprava katedrály se uskutečnila v letech 1960—1973, takže dnes je celý objekt ve výborném stavu a předstává skvělou ukázkou jedné z nešťastnějších církevních památek na území Německa.

Trevířští arcibiskupové patřili v rámci středověké Římské říše mezi 7 kurfiřtů (volitelů) římského krále (spolu s arcibiskupy z Mohuče a Kolína nad Rýnem). Tím se vlastně nepřímo podíleli i na ovlivňování událostí souvisejících s českým státem. V letech 1306—1354 byl trevířským arcibiskupem Balduin Lucemburský — prastrýc Karla IV., který se významně podílel na politickém dění své doby a značně přispěl k volbě Karla IV. za římského krále. Sarkofág z černého mramoru s pozůstatky tohoto lucemburského diplomata je umístěn uprostřed západního chóru trevířské katedrály.

VÝSTŘEL NA ČERNÉ ŘÍČCE

Alexander Sergejevič Puškin, autor Evžena Oněgina, jiskřivá postava ruské a světové literatury, kritik bezduchého carského samodržaví. Ani ne jako osmatřicetiletý zemřel na následky zbytečného, vyprovokovaného souboje. A již tehdy pocítoval kulturní svět jeho odchod (letos tomu bylo 153 let) jako nenahraditelnou ztrátu, protože Puškin, řečeno slovy Františka Halase, byl skutečný »sokolník krásy«.

Osudného 27. ledna 1837 se petrohradská smetánka skvěle bavila. Pořádaly se totiž tradiční závody na Něvě, po jejíž zamrzlé hladině se tryskem hnali vyšňoření klusáci, táhnoucí za sebou řadu předhánějících se ruských trojek. Kolem dokola se těsnily davy povykujících diváků a nespočet ekvipáž s příslušníky vysoké aristokracie. Hustě sněžilo, vál ostrý vítr a málokdo si povšíml dvou z různých stran vyjžděných saní, jejichž pasažéři se chystali k tragickému dramatu. V těch prvních sedlích Puškin se sekundantem Danzasem, ve

A. S. Puškin v posledních letech života.

druhých Georges d'Anthès, zarytý francouzský roajalista, toho času sloužící jako emigrant v carské gardě, se svým sekundantem vikontem d'Archiakem, francouzským atašé v Petrohradě. Cílem obou spřežení bylo místo zvané Černá říčka a účelem setkání souboj, jímž měla být smyta pohana, které se dopustil d'Anthès nevybíravým nadbíláním básnickově ženě, proslulé, krasavici Natalii Nikolajevně Puškinové.

D'Anthésovy saně dorazily k Černé říčce první. V těsném sledu za nimi Puškinovy. Stmívalo se a cestující rychle vystoupili. Zopakovali si podmínky souboje: stříli se z pistolí na deset kroků a do první krve. Jednu kazetu s pistolí měl d'Archiac, druhou Danzas — pro případ, že by první výstřely šly mimo.

Všude ležel hluboký sníh. Sekundanti se dali do ušlapávání soubojové plošky, ležící mezi věncem křoví. D'Anthès jim pomáhal, ale Puškin, znervóznělý a prudce gestikulující, usedl opodál na pařez. Snad prudká letora jeho habešských předků a poslední léta neustálého napětí u carského dvora mu nedopřávaly potřebného soustředění. Mezitím blvl kraje plošky označeny do sněhu vetknutými kordy. Směrem k jejímu středu byly položeny pláště, vyznačující hranici čáry posledního možného výstřelu. Zbraně byly nabitý, los určil pistole d'Anthésovy. Poslední dějství dramatu mohlo začít.

Černý plukovnícký klobouk Danzasův opsál ve vzduchu půlkruh. Signál ke střelbě byl vydán.

Puškin s namířenou pistolí rychle vyrazil

a záhy stanul těsně u pláště tvořícího hranici soubojového kolbiště. Ústí jeho zbraně hledalo soupeřova prsa. Čelo protaté hubou rýhou krásy a bledost obličeje svědčily o nelidském napětí. Dříve než však stačil stisknout spoušť, vyšla rána z d'Anthésovy pistole. Puškinův sok nečekal na hranici své trasy a pátl v chodu.

Proti nebi se rýsuje postava básníka se pojednou zlomila v kolenu a padla obličejem na hraniční plášť. Všichni se domnívali, že je mrtev. K velkému překvapení se však Puškin pozvedl na ruku a žádal, aby se v souboji pokračovalo. Jeho zbraň byla obalena sněhem, proto požádal o pistoli z rezervního páru.

Vleže, opíraje se o levou ruku, po dlouhém míření vypálil. D'Anthès klesl, ale byl pouze lehce zasažen do ruky a do prsou. Puškin v domnění, že rána je smrtelná, ještě radostně vyhodil pistoli do vzduchu. Potom však ztratil vědomí a sekundanti spatřili tělo i snih potřísněné krví.

Zranění bylo těžké. Kulka z d'Anthésovy pistole vnikla Puškinovi do břicha a způsobila prudké krvácení. Drama se chýlilo ke konci.

Od Černé říčky se směrem k Petrohradu vydaly opět dvoje saně. V těch prvních ležel se široce otevřenými očima Puškin, ve druhých seděl pobledlý, ale jen lehce zraněný vítěz — d'Anthès. Opojení z něj už vyprchalo. Uvědomoval si význam Puškinovy osobnosti a věděl, že veřejné mínění se obrátí proti němu.

Za dva dny nato, 29. ledna v pět hodin odpoledne, vydechl Puškin naposled. V okamžicích, kdy prudké bolesti byly potlačeny ledem a opiem, se ještě stačil rozloučit se

Georges d'Anthès. Jeho výstřel způsobil Puškinovu smrt.

ženou, dětmi a matkou. Poslední dějství historického dramatu skončilo.

Svět byl ohromen. Petrohrad byl vzrušen a pobouřen. Současníci kvalifikovali souboj jako vraždu národního básníka emigrantským dobrodruhem.

PROČ DOŠLO K SOUBOJI?

Georges d'Anthès se hodlal na sklonku roku 1836 oženit. Jeho manželkou se měla stát Kateřina Gončarovová, jedna ze sester Puškinovy ženy. Podle svědectví d'Archiaka

chížel však sňatek uzavřít pouze proto, aby se z titulu přibuzenství dostal do blízkosti paní Puškinové, již už delší dobu bezostyšně nadbíhal. Tu však vstoupil do hry baron Louis de Heeckeren, holandský vyslanec v Petrohradě, který se předtím stal d'Anthésovým adoptivním otcem. Ze statečné lásky k němu se chystal sňatek překazit a kalkuloval s tím, že ani paní Puškinové není d'Anthésův hostejný. Proto napsal dopis, v němž ji požádal, aby svatbu znemožnila. Jak, to je zřejmé: větší náklonností k d'Anthésovi.

Odpověď baron Heeckeren nedostal. Není také prokázáno, že by se s obsahem kompromitujícího dopisu seznámil Puškin. Bezprostřední příčina vyzvání d'Anthése na souboj je pravděpodobně skryta v anonymní zášlce z listopadu 1836, v níž Puškin objevil diplom paroháče — znějící na jeho jméno. A co víc, podobné diplomy s vepsaným Puškinovým jménem obdrželi i jeho přátelé. Celá záležitost se stala veřejným tajemstvím a Puškin, úzkostlivě dbalý své cti, to nemohl nechat bez povšimnutí. Baron Heeckeren sice učinil pokus o smír, ale bezvýsledně. D'Anthés Puškinovu výzvu k souboji přijal.

Vzdor tomu svitla naděje. Puškin napsal list, v němž výzvu k souboji odvolal, protože se doslech, že d'Anthés se má ženit s Kateřinou Gončarovovou, a pokládal proto spor za bezpředmětný. Původní termín duelu, stanovený na 21. listopad 1836, tedy padl. A 10. ledna 1837 si d'Anthés Kateřinu skutečně vzal. Zdálo se proto, že nebezpečí je zažehnáno. Bohužel, nebylo tomu tak. Vinen je d'Anthés.

Na lednových plesech sezóny 1837 začal d'Anthés Puškina provokovat. Troustil poznámky o ruském písařkovi a s okázalou drzostí se dvořil jeho ženě. Na básnickovu adresu navíc docházely anonymní pamflety, které ho znovu označovaly za paroháče. Puškin, tušící v pozadí barona Heeckerena, to již nehodlal dále snášet a napsal mu dopis, v němž mimo jiné stojí tato slova: »Podobně jako nešťastná bába jste číhal po mé ženě... abyste ji vykládal o lásce Vašeho bastarda (rozuměj d'Anthése)...«

Na obsah dopisu byla možná jediná odpověď — výzva k souboji. To ovšem baron Heeckeren jako diplomat nemohl učinit. Udělal to za něj s chutí d'Anthés, jeho adoptivní syn. Puškin bez váhání přijal. Datum bylo stanoveno na 21. leden 1837.

KDO VŠAK BYL SKUTEČNÝ VRAH? NEBYLO JICH VÍCE?

Byl! Dokonce mnoho! Dalo by se říci, že dokonce celý carský dvůr, nevyjímaje Mikuláše I. Ti všichni Puškina nenáviděli. A carovi, dychtícímu po přízni okouzlující básnickovy ženy, překážel doslova fyzicky. Nikdo z opor trůnu nemohl také Puškinovi zapomenout jeho sympatie k děkabristům a „nevědkám“, jehož se dopustil tím, že po svém povolání ke dvoru nehodlal Mikuláši I. podkuřovat v roli dvorního poety. Puškin byl v nemilosti, vymyká se z řady, byl buřič — to se nedalo odpustit. Mnozí si proto skrytě přáli jeho smrt — panovník, cenzura, policie i členové významných rodů, jejichž nadřazenost Puškin tak nemilosrdně topal svými genialitními sarkasmy. Kruh nepřátelství se svíral, až se na sklonku roku 1836 uzavřel. A Puškin, výbušný a podrážděný, psychicky nevydržel. Místo taktického jednání se impulsivně vrhl do boje. Tentokrát mu nepomohlo ani jeho vyhlášené stísečnictví a několikanásobná soubojová zkušenost.

Když Puškin v lednu 1837 podlehl následkům souboje, zanechal po sobě pět dětí. Připomeňme zejména nejstarší dceru Marii, podle níž měl L. N. Tolstoj vytvořit literární portrét Anny Kareniny a která se stala ještě svědkem bolševické revoluce v říjnu 1917.

Dům na nábreží petrohradského kanálu Mojká, kde A. S. Puškin podlehl zranění.

Juan Perón und die Liebe zu den Zeiten der Nazis

Hätte Präsident Carlos Menem voraus gewußt, wieviel Staub er mit seinem Dekret zur Öffnung der Geheimarchiv über die Nazis in Argentinien aufwirbeln würde, hätte er es sich vielleicht anders überlegt. Der Stein des Anstoßes war weniger der Regierungserlaß an sich, als vielmehr eine Bemerkung des Vorsitzenden der Daia. General Juan Perón, so ließ der Sprecher des Obersten Organs der rund eine halbe Million Mitglieder zählenden Judengemeinde des Landes verlauten, sei „einer der Verantwortlichen für die Einwanderung zahlreicher Kriegsverbrecher aus Deutschland“.

Das war eigentlich noch recht vorsichtig formuliert. Trotzdem fuhr der Abgeordnete Lorenzo Pepe wie von der Tarantel gestochen auf: Mit dieser Erklärung sei nicht nur die Figur Peróns in den Dreck gezogen worden, sie habe auch Millionen Argentinier beleidigt. Der peronistische Parlamentarier erinnerte die Daia daran, daß nach dem Krieg neben Deutschen und Italienern auch viele Juden in Argentinien eine neue Heimat gefunden hätten. Die damalige Regierung sei 1949 eine der ersten gewesen, die den israelischen Staat diplomatisch anerkannten. Ein Jude, Angel Borlenghi, habe unter dem General immerhin das Amt des Innenministers bekleidet.

Andere Peronisten führen ins Feld, die Russen und Amerikaner hätten nach dem Krieg zahllose Techniker aus Deutschland aufgenommen. Wie könnte man dieses „Recht“ den Argentinern verweigern? Ob sie nun Kriegsverbrecher waren oder nicht, darüber habe sich der General den Kopf nicht zerbrochen, weiß der bekannte Historiker Felix Luna zu berichten. „Wenn sie in der Wehrmacht gedient hatten, waren sie für ihn Waffenbrüder, waren sie Techniker, hieß er sie als Berater beim Aufbau der Industrie willkommen. Und wenn sie Juden umgebracht hatten, so war ihm das völlig egal.“

Daß die Nazis und Faschisten in den Reihen der argentinischen Streitkräfte, vor allem der Landarmee, viel Sympathie genossen, ist unbestritten. Auch zwischen den rechtsextremen Herrschaften Europas und dem peronistischen Regime jener Zeit gab es unüber-

sehbare Ähnlichkeiten: das Führerprinzip und die straffe Organisation der Anhänger, der ständige Appell an nationalistische Gefühle, ein starke Propagandaapparat und die Stärkung der ständestaatlichen Strukturen. Die Schar jener Peronisten, die sich damals offen zum Faschismus bekannte, war zahlreich und prominent.

Die Wochenzeitschrift *Somos* behauptet jetzt, schon etwa ein Jahr vor Kriegsende habe der Caudillo (der zu jenem Zeitpunkt noch Oberst war und den Rang eines Vizepräsidenten, Kriegs- und Arbeitsministers innehatte) dem Militärreferenten der deutschen Botschaft, von Leers, gegen happige Bezahlung 8000 Pässe und 1100 Identitätskarten ausgeliefert. Alle Ausweise seien mit den nötigen Stempeln und Unterschriften der argentinischen Behörden versehen gewesen. Der Attaché habe die ganze Ladung am 8. August 1944 in Straßburg Heinrich Himmler überreicht.

Perón, so versucht man im Lager der Regierungspartei alle Sünden und Schwächen des Idols zu rechtfertigen, sei eben ein Pragmatiker gewesen. Andere reden lieber von Opportunismus. Ihnen scheint der Schriftsteller Ernesto Sabato beizupflichten: „Er war ein Mann mit absoluter Verachtung für das Gedächtnis... Er hat Juden und Araber, Rabbiner und Antisemiten mit demselben Lächeln empfangen. Er brachte — fast ein Wunder — Sozialisten, Anarchisten und Rechtsextremisten zusammen... Faschisten aus der hohen Gesellschaft und Juden waren bei ihm in Amt und Würden.“ Nicht weniger breit war der Fächer seiner Anhänger, als Perón 1973 aus dem Exil an die Macht zurückkehrte. Kraut und Rüben: Von den Montoneros, die sich als linksradikale Guerilla ausgaben, bis zu den waschechten Nazis um Lopez Rega gehörten sie alle zu seiner Bewegung.

Selbst der alte Kommunistenführer Fernando Nadra hat noch ein Herz für den verstorbenen General. Diese Sympathie für das NS-Regime, räumt der KP-Mann ein, sei ihm durchaus verständlich. Begründung: „Die Nazis triumphierten. Peron verfolgte nicht nur die internationale Entwicklung aufmerksam, er hatte auch Sinn für die

Iteropter — überall da, wo keine naheliegenden Angehörigen diese Bindungen herstellen können. Übertragung und Ge-

Massenphänomene.“ Und als die Deutschen den Krieg verloren? „Da vollzog Peron eine Schwenker, doch ohne mit den Nazis zu brechen.“ Einen Nazi kön-

IRÁK — TĚMĚŘ VŠECHNO JE JINAK

Jestliže list irácké vládní strany Baas otiskl senační „informaci“, že před rokem vlastně Saddámův Irák vyhrál válku, neboť Baas musel po těžkých ztrátách požádat o příměří, už to ani nepřekvapí. Logika saddámovského myšlení je zkrátka jiná.

Nemůžeme se pak divit ani dalším zprávám, jež v těchto dnech publikovaly irácké noviny: „99 ze 123 ve válce zničených domů v Iráku bylo již obnoveno; tři čtvrtiny elektrické sítě, která byla zcela demolována, je už funkceschopná; 85 % kapacit naftových rafinérií z roku 1990 je již stavěti; kvakerské pomocné organizace bombardování spojenců,“ konstatoval předtím v Iráku. Domácnosti zboží, především potraviny, je stále méně. A dovážené zboží se stalo v důsledku mezinárodního obchodního bojkotu tak drahé, že městské obyvatelstvo během několika měsíců neuvěřitelně zchudlo. Zároveň jsou ovšem k dostání — a velké peníze — italské objekty, německá auta, švýcarské hodinky, tedy zboží pocházející z rukou iráckých vojáků v Kuvajtu, jednak pašované do země z Turecka a Jordánska.

Značné částky proto vydělávají důstojníci armády a především elitní Republikánské gardy. Před rokem ještě řádili v Kuvajtu a dnes kontroloují pašerácké stezky vedoucí z ciziny. Vláda Saddáma Husajna jim poskytuje záruky a jejich nelegálnímu jednání a zároveň vědomě blokuje cestu z Iráku k normalizaci poměrů. Korumpuje skupiny důstojníků a široké masy ponechává v bídě.

Vzpomínky na ztracený ráj

BERLÍN: Kde jsou ty časy, kdy byla československá revoluce mladí, revoluční náři uvoření a zahraniční tisk obívený... Co Práhy proudily zástupy amerických a britských novinářů, aby svými kritickými sympatiemi podpořili prezidenta-bánska Havla a jeho nově zrozenou demokracii, přišel vteříně německý list Frankfurter Allgemeine Zeitung. Komu by bylo vadilo mít zrně bydlení nebo spáň vzduch, když se valily události a když akéři, tehdy ještě spíše disidenti než státníci, byli na dosah, uvádí dále. Autor článku Berthold Kohler konstatuje, že jsou to vzpomínky na ztracený ráj. Ozvuší „společného boje proti starým strukturám“ se vypařilo. Zatímco dříve politikům zájem sdělovacích prostředků lichotil a byl pro ně oporou, dnes si připadají jako neprávem kritizováni. Tisk, domáci i zahraniční, slouží jako hromosvod za všechno, co se nedá — ne-

bo z politických důvodů nechce — jinak vysvětlit. Ať jde o neustálé spory mezi Čechy a Slovaky, o skandály kolem bývalých agentů StB nebo o napjaté vztahy k Němcům. Vážky tímto někomu vadí „nečestné“ nebo „nekorektní“ zprávy. K pádkům nyní dochází i mezi novináři, trdčí list a dodává, že není mnoho zahraničních zpravodajů, jímž by kolegové nevytkli „zaujímavost“ nebo „otravování studentů, nebo s nimi by nevedli sémantické potyčky. Prezident Havel připomíná svobodu tisku a její důležitost pro demokracii a označil „sličné útoky proti novinářům za „znepokojivé“. Nicméně i Pražský hrad má teď menší porozumění pro tisk, uvádí Frankfurter Allgemeine Zeitung a soudí, že zatímco před rokem bylo ještě vyjednání rozhovoru s nejvyšším státníkem neformální záležitostí, dnes vyžaduje dlouhý čas na přípravu.

Exportweltmeister '91

Export 1991 in Milliarden Dollar

USA

Deutschland

401

422

Mrd. \$

Japan

315

© G. Böhmer

USA 888

Jazzbassist Red Callender gestorben

NEW YORK. Der amerikanische Jazzmusiker Red Callender ist im Alter von 78 Jahren in seinem Haus im kalifornischen Saugus an Schilddrüsenkrebs gestorben. Callender hat in seiner mehr als fünfzigjährigen Karriere als Jazzbassist, Tuba-Solist, Komponist und Studiomusiker mit zahlreichen Jazzgrößen wie Duke Ellington, Lester Young, Charlie Parker, Dexter Gordon und Benny Goodman gespielt. Seine musikalische Bandbreite reichte von Polka-Klängen bis zu Free Jazz.

Zastřelen ruský skořápkář

PRAHA: Skořápkář ruské národnosti byl včera v Praze v odpoledních hodinách zastřelen při konfliktu mezi asi patnácti skinheady a třemi občany ruské národnosti. Ke konfliktu došlo odpoledne v Karlově ulici u domu č. 12. Neznámý pachatel po přestřelce uprchl.

CO KDYBY?

Převlékli jsme policii, Hradní stráž, přejmenovali ulice a odstranili symboly totality. Z kalendáře zmizely oslavy únory a jiné socialistické svátky, které občan slavil odmítal. Zmodernizovány byly vozové parky tu i onde. Největší várku vozů BMW nutně potřebovala ke své práci FBIS. Na veřejnosti se ovšem neví, že několik podobně levných vozů přistálo měkce i ve stáji ČNR. A to docela nedávno. Pan prezident nám kdysi vyprávěl, na co se mluví a nemluví dítat z okénka svého letadla. Zřejmě proto, aby měl rozhled opravdu perfektní, potřebuje zmodernizovat letku. Nakonec proč ne? Ale proč zrovna challenger? Plýtvá se tu i onde, peníze se rozhažují plnými hrstmi, protože noví mocní nechťají pokukovat za svými zahraničními protějšky. Lze to chápat, i když není známo, která z hlav států potřebuje to, co za nezbytné pro vykonávání svého úřadu považuje u naší pidizeměnce náš pan prezident. Zkrátka milióny poletují vzduchem, jako by se jednalo o pěťáky. Je to logické, že na ledacos pak finance nejsou. Anebo možná jsou, ale co kdyby se to zase zvrátilo k starým pořádkům, že? A tak mnohé demokratické instituce stále používají razítka z dob předlistopadových stejně jako formuláře. Máte-li například potíže s vyřízení důchodu, mohli jste to, o čem hovořím, vidět na vlastní oči. Česká správa sociálního zabezpečení vám ještě v roce 1992 (!!!) zašle vyjádření nadepsané tak neuvěřitelně, že nevíte, nejste-li obětí žertu. Sdělení začíná: Vážení soudruhu, vážená soudružko... Taky si kladete otázku, v jakém režimu vlastně žijeme? Především jsme se ze servisu ČSTK dozvěděli další perličku. Včera se z popudu Českého svazu žen uskutečnilo v Kounicově paláci v Praze setkání žen z Čech a Moravy se zástupci vládních i nevládních organizací u příležitosti MDŽ. Co dodat?

Die Marseillaise soll weniger blutrünstig sein

Seitdem die elfjährige Séverine bei der Eröffnungsfeier der Olympischen Winterspiele in Albertville, einsam auf einem Podest in schwindelnder Höhe stehend, die „Marseillaise“ a capella in den Abendhimmel schmetterte, fragt sich eine wachsende Zahl von Franzosen, ob ihre Nationalhymne noch zeitgemäß sei.

Der kriegsgerische Text der ersten Strophe, der mit den Worten „Allons, enfants de la patrie! Le jour de gloire est arrivé!“ (Auf, Kinder des Vaterlandes! Der Tag des Ruhmes ist gekommen) zum Kampf aufruft, wirkte zum Auftakt eines völkerverbindenden Sportereignisses auf manch einen eher befremdlich. Denn nicht von sportlichem Ruhm handelt der Text, sondern vom Ruhm, gegen die Tyrannei zu marschieren, „auf daß unreines Blut unsere Furchen tränke“.

Hätte man das Mädchen nicht auch etwas anderes singen lassen können? Die Frage schwang in zahlreichen Kommentaren zu der in alle Welt übertragenen Eröffnungsfeier an. Beetho-

vens „Hymne an die Freude“ etwa, die bei solchen Anlässen oft aus der Verlegenheit hilft? Doch zu spät. Séverine hat statt dessen von den „wilden Soldaten“ gesungen, die „tierisch brüllen“ und „unseren Frauen und Kindern die Kehle durchschneiden“ wollen — ehe sie eine Friedenstaube aufsteigen ließ.

Wenige Wochen vor dem 200. Geburtstag der Nationalhymne, die Rouget de Lisle, ein junger Offizier, im April 1792 als Kampflied für die Rheinarmee komponiert hatte, die ihren Namen aber einem Marseiller Freiwilligenbattalion verdankt, das die anfeuernde Melodie im Juli desselben Jahres beim Einzug in Paris sang, hat sich eine leidenschaftliche Debatte entzündet.

Einen Höhepunkt erreichte sie, als Bernard Pivot, einer der angesehensten Literaturkritiker, im Fernsehen Gegner und Befürworter eines neuen, friedlichen Textes miteinander streiten ließ.

Zahlreiche Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens haben sich zu Wort gemeldet, denen der Text der Marseillaise heute eher Unbehagen bereitet, unter ihnen Danielle Mitterrand, die Frau des Staatspräsidenten. Ein Abgeordneter der gemäßigten Rechten, Bernard Stasi, meldete ebenfalls Zweifel an, desgleichen der bekannte Armenpriester Abbé Pierre. Im Vorwort zu einem Buch des Geistlichen Jean Toulat tritt er für eine „Marseillaise der Brüderlichkeit“ ein. Ein eindrucksvolles Aufgebot gegen einen Text, der zum Bestandteil der Republik geworden ist — und zum Symbol des Freiheitsdrangs der Völker. In der Fernsehsendung kam die Erinnerung an den Juni 1989 auf, als die Studenten von Peking gegen die anrückenden Panzer die Marseillaise anstimmten. Einen Monat später hatte die in eine Trikolore gehüllte Sängerin Jessye Norman die Hymne zur

200-Jahr-Feier der Französischen Revolution die „Marseillaise“ auf der Place de la Concorde in Paris gesungen. Das ficht die Kritiker nicht an. Zu Hauf bringen sie Vorschläge für einen neuen Text ins Gespräch. Auch Scherbolde sehen ihre Stunde gekommen. Henri Zabielle zum Beispiel, ein Zahnarzt aus Le Havre, will die Marseillaise durch die „Zabiollaise“ ersetzt sehen. Den Text dazu, ein mäßig gereimtes Loblied auf Staatspräsident Mitterrand, sandte er an das „Journal du Dimanche“. Ein anderer Leser sah sich zu der zynischen Zuschrift veranlaßt, daß es durchaus gerechtfertigt wäre, am Wortlaut der Marseillaise festzuhalten. „Auch wenn es vielleicht kein unreines Blut mehr gibt, um unsere Furchen zu tränken, so gibt es doch noch unreines Blut für Transfusionen“, meinte er unter Anspielung auf den Skandal um das mit dem Aidsvirus verseuchte Blutplasma, dem Hunderte Bluter zum Opfer gefallen sind. „Die Marseillaise gehört zum Erbe unserer Geschichte“, schrieb ein Leser aus den Vogesen. „Die Soldaten im Ersten Weltkrieg haben sie vor Verdun gesungen, die des Zweiten Weltkrieges in der Wüste von Bir-Hakeim, und die Widerstandskämpfer stimmten es im Angesicht der Exekutionen an.“ Ihre Worte, so heißt es in einem Leserbrief aus Südfrankreich, seien im Zweiten Weltkrieg durch die Résistance „für die Ewigkeit“ festgeschrieben worden. Drei von vier Franzosen, so ergab eine Umfrage, wären dagegen, den Text zu ändern.

Dennoch müßten die Franzosen nicht auf einen verständlicheren Text für ihre Nationalhymne verzichten. Sie bräuchten nur die siebte Strophe anzustimmen, die mit den Worten beginnt: „Daß die Freundschaft und daß das Vaterland das Ziel unserer Wünsche seien...“ Dieser Text stammt freilich nicht von Rouget de Lisle, sondern wurde später von einem dichtenden Lehrer hinzugefügt.

Die Marseillaise soll weniger blutrünstig sein

verführe. „Eine Industrie, die jedes Jahr 435 000 ihrer besten Kunden tötet, muß neue Kunden finden“, sagte AMA-Vizepräsident James Todd. Es sei unmoralisch, daß mit Hilfe von „Old Joe“ Kinder zum Rauchen gebracht würden.

Joghurt kann heilen

NEW YORK, 10. März (dpa). Eine amerikanische Untersuchung hat bestätigt, was manche Anhänger natürlicher Heilverfahren schon lange ahnten. Joghurt

bekämpft vaginale Pilzinfektionen, ein Leiden, von dem jede zweite Frau einmal oder mehrmals in ihrem Leben befallen wird. Forscher am Long Island Jewish Medical Center in New Hyde Park (New York) fanden heraus, daß der tägliche Verzehr von Joghurt zwei Drittel der untersuchten Frauen mit vaginalen Pilzinfektionen geheilt habe.

Allerdings, warnten die Mediziner in der jüngsten Ausgabe des Fachorgans „Annals of Internal Medicine“, wirkten nur jene Sorten mit „echten“ Joghurtkulturen.

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,28	(5,30)
Italská lira	1 000 LTL	23,95	(24,02)
Rakouský šilling	1 ATS	2,55	(2,58)
Německá marka	1 DEM	17,96	(18,02)
Švýcarský frank	1 CHF	19,72	(19,82)
Americký dolar	1 USD	29,96	(29,86)
Anglická libra	1 GBP	51,51	(51,85)

Žížaly - to je byznys!

Možná že jste se setkali s výrazem „reganky“. Skutečně se tak říká novošlechtěnci žížalv, kterou kalifornští vědci již v období po druhé světové válce vyšlechtili. No a následně guvernérem Kalifornie byl slavný americký prezident Reagan.

Proti našim žížalám jde o zcela jiný organismus, který je desetkrát výkonnější v množství spotřebované potravy — organické hmoty. Již Darwin považoval kaprolity, produkty látkové výměny žížal, za nejkvalitnější humus na této planetě. A humus, jak je ze školy známo, je konzervátorem všeho živého. Do Evropy se reganky dostaly již v šedesátých letech (Itálie, Balkán, Maďarsko). Do ČSFR jsme dovezi první oficiální (tj. garantovaný) chov žížal v roce 1987. Jejich partyzánský chov byl samozřejmě u nás již dříve. V této souvislosti mi v paměti utkvěla příhoda, jež mi sdělil zástupce Agrobria, tedy obchodní společnosti z Itálie. Tento protěhlý obchodník zajišťoval, coby mladý elév, export žížal z Itálie na Balkán. Horské silnice s množstvím hrboů tehdy znamenaly značné obtíže, což žížaly bytostně nesnášely. A výsledek? Když byl otevřen kamión, žížaly se z násad ztratily. Teprve po vyjmutí dídel a počítaců se ukázalo, že veškeré žížaly našly útulek v krabicích počítaců.

Vedle obtíží nesnášejí žížaly kyselé pH, nízkou vlhkost a chlad. Ideální podmínky jsou přes 20 °C teploty, 80% vlhkost a neutrální pH. V průběhu sta dní se počet žížal zdvojnásobí. Optimisté tvrdí, že žížaly jdou dobře na odbyt, zejména v Německu. Četl jsem projekty, které kalkulují s čistým ziskem 5 milionů Kčs do pěti let. Cena žížaly se dnes v tuzemsku pohybuje na úrovni 10–15 haléřů. Pak se řekne obyčejná žížala!

KOUPIŤ ZA SI ŽÍŽALKU,
VŮLEKŤ ZA SI ŽÍŽALKU.
NEPRODAŤ ZA SI ŽÍŽALKU,
ALE ZA NĚJ DOLÁRKŮ...
NEBO SI ŽÍŽALKU
ADINKU ŽÍŽALKU.

• Myšlenka monarchie v Bulharsku je stále živá. Podle průzkumu veřejného mínění se třetina až čtvrtina obyvatelstva v posledních dvou letech vyslovuje pro návrat cara Simeona II., žijícího ve Španělsku.

V Karlových Varech festival bude

Privatizace filmového studia Barrandov, revize hospodaření Národního knihovny, otázka Rudolfiny, legislativa v oblasti kultury — to byla témata tiskové besedy na mluvitelském programu ČR. Ministr Uhde novinářům sdělil, že společnost Synepod předala privatizační projekt na Barrandov, vybavený tzv. zlatou akcí, na ministerstvo pro správu národního majetku a privatizaci.

28. ročník filmového festivalu v Karlových Varech se uskuteční pod záštitou prezidenta ČSFR v. Havla od 9. do 18. července. Dost blást bylo proti jeho konání, uvedl ministr. Kdyby se však letos neuskutečnil, přišel bychom o tzv. kategorii A mezi filmovými festivaly, a tím i o místo mezi sedmi nejvýznamnějšími na světě. Především odhad nákladů na festival je 25 milionů korun, česká vláda slibila přispět 10 miliony, slovenská 5 mil., federální se rozhoduje, část uhradí sponzoři.

Die Kommunen blitzen weiter

Ministerium nach OLG-Urteil: Weitermachen wie bisher

WIESBADEN. Zu früh gefreut? Hessens Temposünder, die nicht von der Polizei, sondern von einem kommunalen Hilfspolizisten geblitzt und zur Kasse gebeten werden, müssen auch künftig Radfallen und damit Verwarngeld- wie Bußgelder fürchten. Und das trotz eines anderslautenden, für Amtsgerichte bindenden Urteils des Frankfurter Oberlandesgerichtes (OLG), das Ende vergangener Woche den örtlichen Ordnungsbehörden das Recht, eigene Blitzgeräte am Straßenrand aufzustellen, abgesprochen hatte. Doch weil das Hessische Innenministerium auf seiner Rechtsauffassung beharrt und der gerichtlichen Argumentationsweise nicht folgen mag, erhielten aufgeregte Bürgermeister, die sich in Wiesbaden erkundigten, dort eine eindeutige Auskunft: „Weitermachen wie bisher“ und es auf mögliche Klagen entpatter Raser ankommen lassen.

Mehr als 100 Kommunen sind es in Hessen, die von der 1987 eröffneten Möglichkeit Gebrauch machen, zusätzlich zu den Geschwindigkeitsüberwachungen der Polizei mit eigenem Personal und eigenem Gerät den Rasern auf die Schliche zu kommen. Mancherorten soll daraufhin ein enormer Effekt erzielt worden sein: So schätzt die Stadt Gießen, daß sich die Zahl der Temposünder etwa halbierte, seit vor zwei Jahren ein eigenes Meßgerät angeschafft wurde.

Doch die Frankfurter Richter hatten in der dieser Praxis zugrundeliegenden Verordnung einige Mängel entdeckt. In einem Verfahren, bei dem es um den Bußgeldbescheid eines Autofahrers ging, der im Bereich der örtlichen Ordnungsbehörde Laubach/Grünberg/Hungen mit Tempo 87 (erlaubt war Tempo 60) erwischt worden war, hatte der 2. Strafsenat einen „unklaren Verordnungstext“ gerügt. Weil laut Verordnung die Hilfspolizisten nur bei geringfügigen Verstößen eingesetzt werden dürfen, hätten sie bei der Ahndung von Tempo-Übertretungen nichts zu suchen. Dies würde ihre Kompetenzen überschreiten, da zu hohe Geschwindigkeiten als wesentliche Unfallursache und damit als „Todsünde“ gelte. Wegen des Urteils hatten einige Kommunen, etwa Altstadt in der Wetterau oder Bad Soden-Salmünster im Main-Kinzig-Kreis, ihre Meßautos erstmalig auf dem Hof stehen lassen.

Doch im Wiesbadener Innenministerium hat man arge Zweifel an der Richtigkeit der Argumentation des OLG. Sprecher Gerd-Uwe Mende beruft sich auf das Gesetz für die öffentliche Sicherheit und Ordnung, wonach die Ordnungsbehörden mit ihren Hilfspolizisten gleichberechtigt neben den Polizeibehörden verpflichtet seien, Gefahren abzuwehren. „Im Rahmen ihrer Aufgaben“ hätten sie die gleichen Befugnisse wie andere Polizisten auch. Weil man im Innenministe-

rium nun daran glaubt, daß die Frankfurter Richter wichtige gesetzliche Vorschriften bei der Beurteilung des Falles nicht herangezogen hätten, „gibt es keinen Zwang für uns, die bisher geübte Verwaltungspraxis zu ändern“. Die Verordnung, die ja keineswegs aufgehoben wurde, habe weiter Bestand.

Während die Bürgermeister zwischen Kassel und Darmstadt weiter die kommunalen Blitzgeräte in Betrieb halten wollen, warnt der hessische ADAC vor den örtlichen Messungen. „Das gehört in die Hände von Profis“, sagt ADAC-Spre-

Die Tempo-Messungen der Kommunen sind umstritten.

cher Holger Hienerwadel, Hilfspolizisten könnten überfordert sein. „Für den Autofahrer steht zu viel auf dem Spiel“, ob hohe Bußgelder oder gar der Führerschein entzug, „richtige“ Polizisten müßten deshalb diese auch aus ADAC-Sicht notwendigen Kontrollen übernehmen.

Doch die Kommunen wollen auch ungerne auf die zum Teil bedeutsamen Einnahmen verzichten. Darmstadt kann seinem Haushalt jährlich eine Million Mark zuführen, von der nach Abzug der Kosten allerdings nur ein „kleiner Reingewinn“ übrigbleiben soll. In Kassel gingen im vergangenen Jahr aus 29110 Verfahren 774000 Mark ein, mit den beiden eingesetzten Geräten (Stückpreis rund 100000 Mark) wurde auch dort ein Überschuß erzielt. Auch in Kassel, so eine Sprecherin der Stadt, wird der vom OLG verhandelte Fall als eine „Einzelfallentscheidung“ betrachtet, Konsequenzen seien nicht erforderlich. Es wird weiter geblitzt.

Rádobystrý svět

Jedním z prvních kroků po listopadu 1989 bylo postupné, ale rychlé otevírání hranic. A zároveň to bylo jedno z největších pozitiv. Snad byli lidé, kteří ani tu tůli ostatních drátů, zářezů, hlídek se psy tolik nevěřili. Těžko říci, zda to bylo jejich štěstí, nebo smůla. To nechtě si rozsoudí sami. Jedno však je jisté. Otevíření hranic znamenalo obrůvský pohyb. Každý se chtěl alespoň podívat, jak to na tom „Západě“ vypadá. Skoro každý předtím, kdo neměl to štěstí nebo výdř, si vybojovat překročení železné opony, slyšel o tom, jak ve světě to či ono... Mnohdy informace byly značně vzdáleny od pravdy. Je zcela nepochybné, že železná opona nás zbrazila za své více než 40leté trvání možná o 30 let za Západem. Na druhé straně je ale pravda, že její otevření nepřineslo jen pozitivu. Především se ukázalo, že na tuto změnu nejsme zdaleka připraveni.

Rádi bychom se stali světovými, ale nevíme, jak na to. Většinou jsme si nějak neuvědomili, že výsledky, které byly na Západě dosaženy, byly zaplacené pocitovými a tvrdou prací. O tom bych ale nechtěl hovořit. Spíše se mi vybavuje, jak jsme na otevření světa reagovali a reagujeme. Jedním z průvodních jevů bylo, že naše ulice, kiosky ap. byly zaplaveny sexem a pornografií a často propagací toho nejhrubšího násilí. Snad jako by ani nic jiného na Západě neexistovalo. Méně jsme si již povšimli kvality většiny výrobků, úroveň služeb, vysoké profesionality bankovníctví apod.

Sexuální exploze, která vznikla po pádu cenzury pod záminkou demokracie, stejně tak jako exploze propagace hrubého násilí mají svoji logiku, i když ne opodstatněnou. Ve skutečnosti je to jeden z důkazů, že jsme o několik desítek let pozadu. Na Západě již tato vlna do značné míry ochabla... Jistě je, že tato problematika se nevyřeší cenzurou anebo zákazy. To je samozřejmě pedagogický nesmysl. Je nutno působit výchovou, ale to chce pochopitelně určitý čas. Neměli bychom jej litovat. Některá města se již této explozi brání, zato někdy dokonce i tak, že jejich opatření jsou napadána jako nezákonná. A tak se postupně tento druh kultury stěhuje na venkov. Jedno je však jisté. Měli bychom dbát pečlivě o to, aby naše mládež, zvláště školní, byla některých jevů uchráněna. Předčasná vyzrálost nemusí být přínosem, a co se násilí týká, myslím, že statistiky a černé kroniky jsou dost varující.

● Sňatky mezi příbuznými, tak nebezpečné pro zdraví dětí, jsou v Turecku stále časté. V průměru je jich 22 %, v málo rozvinuté oblasti východní Anatólie až 35 %.

BERGEN, DENBORG, DENBORG, DENBORG...

Mit Kalzium gegen Knochenschwund

Um der gefährdeten Osteoporose (Knochenschwund) vorzubeugen, sollten Sie ausreichend Kalzium zu sich nehmen. Kinder, Jugendliche und Frauen nach den Wechseljahren benötigen 1000 mg, Erwachsene unter normalen Bedingungen 800 mg, Sportler und Schwerstarbeiter 1200 mg und Schwangere 1500 mg Kalzium pro Tag. Wenn zu wenig von diesem Mineralstoff durch die Nahrung aufgenommen wird, kann es schnell zu Mangelerscheinungen kommen. Die Folge: Die Knochen werden spröde und brüchig, die Wirbelsäule verkrümmt sich. Um dem vorzubeugen, sollten Sie viel Milchprodukte (Käse, Joghurt, Quark etc.), Hülsenfrüchte (z. B. Erbsen) und grünes Gemüse (z. B. Grünkohl, Salat oder Kohlrabi) essen.

Pašeráci táhnou Prahou

BERLÍN: Jen letos v lednu bylo na českosaských hranicích zadrženo asi 700 osob, které se pokoušely ilegálně dostat do Německa. Podle názoru úřadů v saské metropoli Drážďanech se Praha stala centrem organizovaného obchodu s lidmi a východním bodem pro bandy pašující lidi do Německa. Na úseku hranic dlouhém kolem 460 km bylo loni dopadeno celkem 7150 lidí. Každá druhá osoba ilegálně přecházející do Německa byla rumunského původu. Nejvyšší sazba, kterou musí zájemce o nezákonné vycestování pražskému gangu vyplatit, je 500 marek, nejvyšší pak několik tisíc.

Druhá etapa vztahu s USA

PRAHA: „Troufal bych si říci, že se začíná druhá etapa vztahu mezi Amerikou a Československem. Teď teprve začíná mít řada amerických podnikatelů skutečný zájem o Československo,“ uvedl včera v Praze po příletu z USA V. Klaus. Jak dále řekl, zájem USA o Československo byl až dosud jen platonický. „Amerika se seznámovala s tím, že tady, ve střední Evropě, existuje nějaká země, která by stála za pozornost.“

HLAVNĚ ALF PODPÍŠLI A KYJELÉ HLÉKO!

Slovenští křesťané se politicky rozštěpili

Bratislavané ochotně ukáží cestu či poradí cizím návštěvníkům svého města. Specifickým humorem opepřili v sobotu 7. března svou radu dva zdejší taxikáři. Na nás dotaz, jak se dostaneme na Zahotovu ulici, odpověděl jeden z oslovených, že pokud jedeme na zasedání KDH, tak nám dá granáty, a ať to tam vyhodíme do vzduchu. Jeho kolega byl ještě pohotovější. Z kapsy vytáhl pistol, pravděpodobně plynovou, a s úsměvem nám řekl, že ji má připravenou pro Čarnogurského.

Později na Hvězdoslavově náměstí nám v KDH už delší dobu. První, reprezentovaná především bratry Čarnogurskými, usiluje o dohodu s Čechy v zájmu zachování společného státu a neodmítá jednání na této bázi. Druhá, představovaná místopředsedou SNR ing. J. Klepáčem, se přiklání k užší spolupráci s Mečiarovým HZDS a Prokešovou SNS, požaduje větší neústupnost při jednání s českými politiky a v případě nemožnosti dohody vyhlášení samostatného Slovenska. K nejostřejšímu střetnutí obou proudů došlo po uzavření dohody představitelů České a Slovenské republiky v Milovech.

Samotné zasedání Rady KDH začalo již v 9 hodin. Tisková konference, původně ohlášena na čtrnáctou hodinu, byla odložena a začala až v 17.40. Se závěrečným usnesením seznámili novináře výkonný místopředseda KDH ing. Ján Petrik a místopředseda SNR ing. Ján Klepáč. Tímto dochází k rozdělení KDH na dva nezávislé subjekty, které půjdou v červnu do voleb zcela samostatně.

Rozdíl spočívá v existenci dvou odlišných politických koncepcí, které trvají

ROZVOD OD STOLU A BLBOSTI...

Na dotaz Lidové demokracie odpověděl pánové Klepáč i Petrik, že na přátelských vztazích KDH k ČSL se rozdělení nic nemění, což se týká jak většiny kolem dr. Čarnogurského, tak i menšiny kolem ing. Klepáče.

WASHINGTON: Spojené státy chtějí vzít do svých služeb 116 vědců zabývajících se výzkumem jaderné syntézy v Kurčatovově ústavu v Moskvě. Podle zprávy listu New York Times je příslušná smlouva těsně před uzavřením. Pro USA znamená smlouva — první svého druhu vůbec — mimořádně výhodný obchod. Částka 6500 rublů, která má být vědcům měsíčně vyplácena, sice představuje několiknásobek průměrné měsíční mzdy v Rusku, ale při nejvyšším inflačním kursu rublu to představuje celkovou sumu 90 000 dolarů ročně pro všech 116 vědců. Tato částka by v USA nestačila na zaplacení jednoho jediného vysoce kvalifikovaného jaderného vědce.

A SPIONŮ JE BUDOU KUŘOVAT TAKY ZA BABKU...

V. Havel ve vysílání BBC

PRAHA: Posluchačům zahraničního vysílání BBC odpovídal včera ze zámku v Lánech v Živě vysílaném požadu je to váš svět prezident ČSFR Václav Havel. Pořad, který sleduje na 120 miliónů lidí po ce-

O tom, jak na Viktorce bylo vyprodáno

Popularita pražské Viktorie Žitkov dosahovala kdysi slávy Sparty či Slavie. Ovšem dobu, kdy diváci mohli sledovat prestižní derby Viktorka-Slavia nebo Viktorka-Sparta, znají současněji vlastně již jen z nesmírně knižky Karla Poláčka „Muži v ofsajdu“. Možná i díky tomuto dílu fandové Viktorky nevyumřeli. Pře-

svědčit se o tom mohl každý, kdo se včera ocitl na Žitkově. Ke stadionu se valila záplava diváků, tramvaje jezdily přeplněné, nebylo kde zaparkovat. Nový mecenáš Žitkovských Vr. Čekan se totiž rozhodl vrátit klub tam, kam po léta patřil. S jeho finanční injekcí se přes zimu vybudovalo zcela nové mužstvo. A na včerejší jarní premiéru v 1. ČFL s vedoucími Blšany byl vstup zdarma, prodávaly se jízdenky a (lačenka od Pezňáka Antonína Zoubka, o poločas rozesmával diváky jím Vím parodování našich politiků. K vidění byly fotbalové osobnosti — předseda fotbalové asociace Hra, slávisťský předseda Epstein, spartanský manažer Nehoda. A v hledišti se těsnilo neuvěřitelných 12 700 diváků!!!

V samotném zápase se rozpoutal už od prvních minut litý boj. Rozhodčímu Svobodovi nebylo co závidět, ale svoji roli zvládl ušlechtilě (s pomocí jedenácti karet, z toho dvou červených) — pro domácího Notina a hostujícího Ventgera. V zápase bylo samozřejmě nejvíce vidět hráče s průvlastnými zkušenostmi, kterých se tu sešlo jedenácti fotbalů samozřejmě nebyl nejhezčí. Trenér Blšan P. PLASS: „Nemě-

lo to ten správný šmrnc. Byl hodně těžký terén a současně se teprve rozbíhá.“ A domácí F. MYS-LIVEČEK: „Zápas měl všechny znaky začátku sezóny a nauče se hrálo přehnaně tvrdě.“ Domácí sice vstřelili gól jako první Ko-rejšček, ale nebyl uznán pro ofsajd. Vedení se ujali hosté ve 34. minutě Navrátillem po chybné rozehrávce Čabaly, ale Mašek už za čtyři minuty vyrovnal. Po přestávce se hra ještě více přitvrdila. Brankář Blšan Chvalovský (předseda ČFS, místopředseda ČSFA a předseda Chmelu Blšany v jedné osobě) zabránil v 78. min. jasněmu gólu Korejška, ale sedm minut před koncem už kapituloval po teči domácího Kiliana. Hosté se pak ještě snažili vyrovnat, doš šance měl Hruška, ale Viktorka už šťastně vítězství ubránila. A tak se vyplnila slova z Modlitby Poláčekových Mužů v ofsajdu: „Ne maje, ale Tvoje vůle staň se, ó Pane! Kdyžby náhodou neměla Viktorka zvládnout, tak alespoň nerozhodný výsledek dej, milý Bože! Ale těsně vítězství, to bys mohl Viktorce dát, to by byla malíčkost pro Tebe, jenž jsi všemohoucí. Amen.“

lám světě, přenášel také Československý rozhlas na stanici Československo. Otázky V. Havlovi kladli telefonicky prostřednictvím londýnského studia např. posluchači z Austrálie, Kypru, USA, Ghany, Polska, Francie, Japonska, Velké Británie a samozřejmě také z Československa. Ze Spasnéjska se dokonce ozval osmiletý školák. Nejvíce dotazů se týkalo státoprávního uspořádání ČSFR, ekologických problémů a vývozu zbraní.

ASI "NO PASSARAN" V ČSFR...

ZITKOVSKÁ VIKTORKA, JEHO ŠROCE FAVORITKA...

Für Stasi Kartoffeln geschält: Gekündigt

Gericht: Ehemalige MfS-Küchenhilfe darf nicht einmal Hundesteuer bearbeiten

Berlin (dpa). Auch wer für die Stasi nur Kartoffeln schälte und Geschirr abwusch, darf nicht im öffentlichen Dienst arbeiten. Den Bundesbürgern sei es nicht zuzumuten, in einer Amtsstube einer ehemaligen Küchenhilfe der DDR-Staatssicherheit gegenüberzutreten zu müssen, entschied das Berliner Landesarbeitsgericht. Für die Kündigung sei es unwich-

tig, ob der Arbeitnehmer in einem sicherheitsrelevanten Bereich gearbeitet oder lediglich für die Versorgung der Stasi-Mitarbeiter gesorgt habe. Auch auf „individuelles Fehlverhalten“ kommt es nach Ansicht der Richter nicht an. (AZ: 9 Sa 69/91). Gegen das Urteil wurde keine Revision zugelassen. In dem Fall war einer Küchengehilfin, die für die Stasi-Hauptabteil-

lung Personenschutz im Range eines Oberfeldwebels tätig war, vom Land Berlin fristlos gekündigt worden. Die Frau hatte ab Dezember 1989 als Sachbearbeiterin für die Hundesteuer gearbeitet. Das Gericht nahm Anstoß daran, daß die Klägerin einen militärischen Rang gehabt und außerdem mit 1400 Mark monatlich auffallend viel Geld verdient habe.

bauamt tat mehr als gewünscht. Die Herrenrad-Symbole verschwanden ganz, „weil wir Männer diese Identitätsprobleme nicht haben“, sagte ein Sprecher des Amtes.

Verträge mit CSFR und Ungarn gebilligt
BONN, 11. März (Reuters). Das Bundeskabinett hat am Mittwoch die Ratifizierungsgesetze zum deutsch-tschechoslowakischen Nachbarschaftsvertrag und zum Vertrag mit Ungarn gebilligt und Bundestag und Bundesrat zugeleitet.

Fahrrad-Innen

HANNOVER, 11. März (dpa). Der kleine Unterschied verschwindet: Die Stadtverwaltung Hannover wird nur noch Damenfahräder als Piktogramme auf die

Fahrradwege sprühen lassen. „Auch in der Bildersprache muß deutlich werden, daß wir zwei Geschlechter haben“, sagte eine Sprecherin des städtischen Frauenbüros am Mittwoch.

Dieses hatte beim Tiefbauamt ange-regt, bei den Piktogrammen doch bitte für die Quote zu sorgen und jedes zweite Fahrrad ohne die für Herrenräder typische Querstange abzubilden. Das Tief-

DAMME KOLLEGE, KÖLN
PÄDAGOGISCHE HOCHSCHULE
KÖLN A 0226 SLECHTU
NA RAHU...

Velký podvod kráčí Evropou

NEW YORK: Obchodníci tajemní jako ranní opar prodávají po střední a východní Evropě látku, která má být tajnou jadernou substancí propašovanou z ruského chaosu. Nazývá se červená rtuť, má to být křivočár součást jaderných zbraní a pár kilogramů může na černém trhu stát nějakých 200 tisíc dolarů v hotovosti. Napsal to včera americký deník The Washington Post.

V Mezinárodní agentuře pro atomovou energii (MAAE) ve Vídni, která odpovídá za kontrolu světových zásob štěpných materiálů, vědí o červené rtuť jen jedno: je to podvod. »Registrujeme četné pokusy

o obchod s falešnými doklady o červené rtuť, která neexistuje,« řekl listu ředitel informačního odboru MAAE David Kyd.

Velkému podvodu pomáhá skutečnost, že postkomunistické střední a východní Evropa je velký bazar, napsal Washington Post. Ať už chcete ukradené počítačové programy, samopal Kalašnikov, afghánský heroin nebo přítulnost ruské prostitutky, není to problém. Ve střední a východní Evropě dnes absolutně není nedostatek zakázaného ovoce.

Pokud jde o červenou rtuť, podnikají v uplynulých měsících policejní síly Československa, Maďarska, Bulharska i Itálie zátahy, aby zatkl obchodníky a jejich údajně bazény plné červené rtuť. Desítky lidí byly zatčeny, americká policejní ústředna FBI a mezinárodní policejní organizace Interpol obdržely naléhavé výzvy ke spolupráci, prominentní vědci zkoumali zatčený materiál. Červená rtuť vzbuzuje pozornost východoevropských policejních sborů, neboť si stále nejsou jisty, co to vlastně je — nebo není, a protože stále tolik lidí tvrdí, že ji má. Obchodníci se ji prý pokoušeli prodat i Iráku, ale tam z toho podle Kyda mají »náramnou legraci, protože tam se v tom vyznají«.

Dubček voraussichtlich Spitzenkandidat

PRAG, 11. März (dpa). Der tschechoslowakische Bundesparlamentspräsident Alexander Dubček wird voraussichtlich Spitzenkandidat der slowakischen Sozialdemokratischen Partei bei den Parlamentswahlen im Juni werden. Dies berichtete am Mittwoch die CSFR-Gewerkschaftszeitung „Prace“.

Norwegen größter Öl-Lieferant

Der deutsche Rohölimport stieg im Januar im Vorjahresvergleich um 11,6 Prozent auf 8,4 Millionen Tonnen. Dennoch reduzierte sich die Ölrechnung von 2,2 auf 1,9 Milliarden Mark, da der Durchschnittspreis je Tonne nach Angaben des Bundesamtes für Wirtschaft um gut 23 Prozent auf 222,74 Mark sank. Zum größten Lieferanten avancierte Norwegen mit 1,4 Millionen Tonnen vor Großbritannien und der GUS. Ein Jahr zuvor hatten die Skandinavier mit der halben Menge noch auf Platz fünf gelegen.

24 ROK BUDE SAČENKA SNAD
UŽ KLERIKAL...

Armut in der EG

Von je 100 Einwohnern gelten als arm (haben weniger als 50 % des Durchschnittseinkommens im jeweiligen Land)

Pravda v hrobě

Před deseti lety ruští vědci našli, jak se domnívali, místo, kde byli pohřbeni členové rodiny posledního cara Mikuláše II. Car spolu s manželkou a dětmi byli po vraždění na příkaz tehdejších bolševických představitelů. Všichni byli postřeleni ve sklepech domu uprostřed města. K této likvidaci došlo v červenci roku 1918. Československé legie se tehdy rychle blížily k Jekatěrinburgu, kde byl car se svojí rodinou vězněn. Mikuláš II. abdikoval již v březnu 1917. Po léta se předpokládalo, že pozůstatky zavražděných byly polity sírou, aby se zabránilo anarchistům jejich objevení. Ruští patologové prohlásili, že celkem osm skeletů, které našli, patří carovi, jeho ženě Alexandře a třem z jeho čtyř dcer. Zbývající skelety patří osobnímu lékaři, kucháři a služebné. Kostí carevny Alexeje nalezeny nebyly. Ruští patologové zatím neurčili, kterým ze čtyř carových dcer skelety vlastně patří. Po léta se vyskytovaly pověsti, že nejmladší carova dcera Anastazie unikla vraždě rodiny, a předpokládalo se, že žije v cizině pod krycím jménem. Tato skutečnost nebyla však nikdy prokázána. Nález ale naznačuje, že chybí skelet carevny a jeho sestry Anastazie. Touto vraždou byla zlikvidována dynastie Romanovců, která vládla 300 let.

NAJDE KAROSA SPOLEČNÍKA?

Naše autobusy z Karosy, jak známo, ani zdaleka nedosahují komfortu, řídících vlastností a ani ve spotřebě nafty a znečišťování životního prostředí, se nemohou srovnávat snad kromě Oasy Čáslav se západními moderními autokary. Karosa Vysoké Mýto vládí poslední naději v založení společného podniku, kam by vstoupil zahraniční kapitál. Zatím existuje konkrétní nabídka od dvou firem, jejichž jména jsou z pochopitelných důvodů přísně utajena. Zatím však přibývá oprávněných připomínek dopravců, pro něž je pochopitelně cena běžného linkového autobusu, zhruba milion korun, značně vysoká. I přesto Karosa zatím vyrábí nejlevnější autobusy na světě. Srovnatelný autobus v Německu totiž přijde bratru na 400 tisíc marek. Ousem s mnohem kvalitnější povrchovou úpravou a výkonnými špičkovými agregáty, na které zatím nemáme. Doufáme, že sátek s jedním z budoucích zahraničních partnerů vzkrásí dosud dobré jméno našich autobusových karosářů.

Platinová deska Supraphonu obdržela Hana Hegerová, jejíž nové gramofonové dvojalbum Paběrky bylo zároveň uvedeno na trh.

Die größten Handwerkszweige

Beschäftigte in den alten Bundesländern in 1000

(Stand 1990, ohne Nebenbetriebe)

Maurer, Beton-, Straßenbauer

539

Gebäudereiniger

458

Kfz-Mechaniker

256

Bäcker

Fleischer

232

Elektriker

189

Friseur

186

Tischler

184

183

178

141

120

113

74

69

56

44

43

38

35

29

Radio- und Fernsehtechniker

Fliesenleger

Konditoren

Stukkateure

Zahntechniker

Zimmerer

Dachdecker

Maschinenbauer

Heizungs- und Lüftungsbauer

Klempner, Installateure

Metallbauer

Maler

Quelle: Statistisches Bundesamt

Air France startet in die CSFR

Die französische Fluggesellschaft Air France hat in Prag ein Abkommen unterzeichnet, das ihr nach der Privatisierung der tschechoslowakischen Airline CSA eine Kapitalbeteiligung an dieser Firma von 40 Prozent sichert. Der Wert des Engagements beläuft sich auf 60 Millionen Dollar. Teilweise soll dieser Betrag durch Dienstleistungen der Franzosen zur Modernisierung von CSA und durch Personalausbildung beglichen werden.

Pražské Jezulátko pro EXPO

TURNOV: Kopie proslulého Pražského jezulátka, která bude v průběhu světové výstavy EXPO 92 ve španělské Seville předána andaluské metropoli, byla dokončena. Kopii včetně korunovačních insignií zhotovili učitelé a studenti střední umělecko-průmyslové školy v Turnově, kde si ji také včera prohlédl první tajemník španělského velvyslanectví v ČSFR Juan Manuel Molina Lamothe.

LONDÝN: Týdeník *The Observer* přinesl v těchto dnech obsáhlý článek o Jonu Kavanovi, v kterém cituje z archivního svazku StB.

Autor John Sweeney tvrdí, že svazek viděl a že se v něm píše o 46 schůzkách Jana Kavana se dvěma příslušníky StB, kteří v letech 1969 a 1970 řídili agenta jménem Kato. Autor píše o stovkách stran s "drsnými detaily" ve svazku zdroje Kato číslo 11777307, později přečíslovaného na 12402/332.

"Pokud je Jan Kavan nevinný, je obětí monstrózního mccarthyovského komplotu. Pokud je vinen, klamal generaci britských intelektuálů, studentů a spisovatelů, kteří se postavili proti sovětské invazi v roce 1988," konstatuje týdeník.

Pokud lze dokumentům nalezeným v archívech StB věřit, pak může být Kavanův Palach Press, hlavní spojení mezi disidenty a těmi, kdo je v Londýně podporovali, zkompromitován, píše dále. Svazek tvoří podle *Observeru* vyčerpávající studii o Kavanově životě v letech 1969 a 1970, od jeho zverbování po moment, kdy byl sledován, jak vstupuje "do cukrárny". Zakoupena čokoládová zmrzlina, cituje ze svazku StB londýnský týdeník.

Kritickým obdobím Kavanova příběhu

jsou měsíce po invazi v roce 1968, kdy se jako studentský aktivista usadil v Londýně a byl v kontaktu s Brity, Čechy a Slováky, kteří odmítali "znásilnění Prahy". Zdroj Kato naznačuje, že StB naverbovala Kavana počátkem roku 1969. Podle záznamů svazku byly jeho informace považovány "za potenciálně stoprocentně využitelné" a že si

je živila jeho matka v Praze, která vyprávěla lidem, že její syn pracuje "na zvláštních úkolech pro ministerstvo vnitra".

Koncem března 1970 Zachystal po obědu s Kavanem v Pickwickově klubu zaprotokoval: "Podle mého názoru si je Kato vědom, že spolupracuje s tajnou službou, možná však ne s jakou větví. Plně sou-

Kato za třicet stříbrných

"Je vědom, že spolupracuje s Bezpečností... a těší se příležitostné odměně."

Podle svazku řídil Kavana důstojník Zachystal (skutečným jménem František Zajíček z československého velvyslanectví v Londýně) a major Pavlásek (z Prahy). Svazek obsahuje také zprávy, které Kavan psal sám na stroji a předával. Ve svazku existuje i účet datovaný z 2. dubna 1969 a podepsaný Janem Kavanem. Zní na částku 30 liber.

V dalších částech londýnského týdeníku *The Observer*, založeném prý na svazku Jana Kavana, autor uvádí řadu podrobností o jednotlivých Kavanových akcích. Leccos však Kavanovi také nevycházelo. Objevily se řeči, že je agentem StB. Je ironie, že

hlasí s konspiračními podmínkami. Na závěr dal Kavanovi pět liber.

O něco později však vyšlo cosi na povrch. Při svých kontaktech Kavan poznal britského občana — pana X —, kterého StB identifikovala ke své vlastní spokojenosti jako "britského zpravodajského důstojníka". Mr. X požádal Kavana, aby mu něco udělal, ale StB tušila, že to byla součást procesu vypracovaného ke "Kavanovu obrácení". Svazek se začíná zmiňovat o pochybnostech, že Kavan "by mohl hrát dvojí hru".

Od června 1970 začínají záznamy zdroje Kato fidnout a končí v roce 1977. Všechny dokumenty zachycující dalších dvanáct let byly na příkaz StB zničeny 15. dubna 1989.

Prezident ČSFR před vojenským soudem

Několikrát odložený výslech prezidenta ČSFR V. Havla jako svědka obžaloby před senátem vyššího vojenského soudu Tábor ve věci Kincel a spol. se včera konečně uskutečnil.

Jednání senátu, jemuž předsedá plk. JUDr. J. Bernát, začalo již dopoledne výslechem S. Devátého. Ten vypovídal obsáhle o svých zadrženích v období druhé poloviny roku 1988 až do listopadu 1989. Uvedl, že proti němu bylo zakročováno nejen v místě bydliště, ve Zlíně, ale i v Praze či Brně, přičemž zadržení většinou překročilo 48 hodin. Při zásazích docházelo i k fyzickému násilí. Například 26. března 1988 byl zadržen na zlínské ulici. Odmítl "estébáky" následovat, lehl si na zem a zachytil se sloupkou semaforu. Na pomoc však přišli uniformovaní policisté. Všichni ho mlátili, kopali do ledvin, tloukli mu hlavou o zem a vyhožovali mu, že ho zabijí. Jiný, jako se stalo v Praze v Konviktské ulici, byl zase polonahý přikurtován k vězeňskému lůžku. Později byla na něho uvalena vazba a 20. srpna 1988 byl odsouzen k 20 měsícům vězení. Odvolal se a poté sdělil soudu, že se k odvolacímu řízení nedostaví, protože odchází do ilegality. 17. září odešel přes Jeseníky do Polska, odkud se vrátil až po 17. listopadu.

Další svědek pater V. Malý, signatář Charty 77 od jejího založení a v roce 1981 její mluvčí, byl již 31. ledna 1979 zbaven státního souhlasu k výkonu kněžského povolání. Přitom mu bylo StB sděleno, že souhlas již nikdy nedostane, protože "takový grázl na to nemá právo". Včera před senátem uvedl, že v inkriminované době byl zajišťován nejen za účasti na manifestacích, ale i při jiných příležitostech, například při pouťi ve slovenském Šaštíne či Levoči. V této souvislosti byl například pozván do Bartolomějské ulice, odtud v poutech odvezen do H. Počernic, později na služebnu VB do Břevnova. Jiný zase brzy ráno přišel mjr. K. Vításek a odvezl ho opět v poutech do Ruzyně, kde byl držen 48 hodin v cele. Poté byl propuštěn, ale ještě než opustil věznici, byl zatčen podruhé. Byla u něho uskutečněna domovní prohlídka a protipráv-

ně odebrána krev. "Normy byly v rozporu s úctou k člověku a jeho důstojnosti," řekl před senátem pater V. Malý. "Paragrafy, které měly být aplikovány na kriminální činy, byly použity proti těm, kdož kritizovali neschopnost tehdejších představitelů režimu," dodal.

Jako poslední předstoupil včera před senát vyššího vojenského soudu prezident republiky V. Havel. Uvedl, že v letech 1977 až 1989 byl objektem velké pozornosti StB. Čtyřikrát jsem byl ve vězení, mnohokrát zajištěn na delší i kratší dobu, vyslýchán, sledován a měl jsem dokonce i domácí vězení, uvedl. "Ještě 27. října mě chtěla StB zatknout, měl jsem však teplotu a díky neohroženým lékařům v nemocnici na pražském Františku jsem nešel do vězení. Býval jsem zadržen i na 96 hodin. Po 48 hodinách jsem byl sice propuštěn, ale ještě na chodbě vězení mě znovu zatkl. Jiný, když jsem opustil bránu ruzyňské věznice, přistoupil ke mně dva uniformovaní příslušníci VB — a už jsem putoval zpátky. Prý je po mně vyhlášeno celostátní pátrání," řekl V. Havel. "Zažil jsem nepočítaně domovních prohlídek, při jízdě autem jsem byl kontrolován a prohlédnut mi byl dokonce můj automobil. Vyvolat hrůzu a strach — to byl cíl StB. V jejich chování byly výkyvy, ale koncem října 1989 jednali již velice familiárně a dokonce se někteří ptali, kdy se u nás konečně změní poměry," uvedl prezident Havel. Na závěr svého výslechu prezident uvedl, že se nikdy nedozvěděl, na čí rozkaz byl zadržen. "To pro mě zůstalo dodnes tajemstvím," zakončil V. Havel. Nato mu plk. JUDr. J. Bernát odpověděl: "Ujistuji vás, pane prezidento, že tento senát to objasní."

"Nozomi" rast nach Tokio

TOKIO, 15. März (AP). Japans neuester Hochgeschwindigkeitszug "Nozomi" (Erwartung) hat am Samstag als Nachfolger des 1984 in Dienst gestellten "Shinkansen" (Neue Hauptlinie) den Dienst zwischen Tokio und Osaka aufgenommen. Er bewältigt die 515 Kilometer lange Strecke zwischen Japans größten Städten in zweieinhalb Stunden — 19 Minuten schneller als sein Vorgänger.

Vor Passivrauchen gewarnt

HEIDELBERG, 15. März (dpa). Nach Schätzungen des Heidelberger Krebsforschungszentrums sterben jedes Jahr in Deutschland 400 Menschen an Lungenkrebs durch das Einatmen fremden Zigarettenqualms. Passivraucher hätten gegenüber gewöhnlichen Nichtrauchern ein um 40 Prozent erhöhtes Lungenkrebsrisiko, teilte das Institut mit.

Der beim Passivrauchen eingeatmete "Nebenstromrauch" weise oft höhere Schadstoffkonzentrationen auf als der "Hauptstromrauch", den der Raucher selbst aufnehme. Unter den Schadstoffen seien erbgutverändernde und krebserzeugende Substanzen wie polyzyklische Aromate, Nitrosamine und aromatische Amine, teilte das Zentrum mit.

Brokkoli hilft gegen Krebs

BALTIMORE, 15. März (AFP). Ein US-Forscher der John-Hopkins-Universität in Baltimore (US-Bundesstaat Maryland) hat in Brokkoli eine Substanz zur Krebsbekämpfung entdeckt. Der Spargelkohl enthält ebenso wie Blumenkohl, Rosenkohl und andere Kreuzblütler Sulforaphan, eine Substanz, die den Zellen erlaubt, krebserregende Giftstoffe abzubauen, heißt es in einer in der Zeitschrift der Nationalen Akademie der Wissenschaften veröffentlichten Studie von Paul Talalay. Der Wissenschaftler isolierte Sulforaphan von Brokkoli und verabreichte die Substanz krebserkrankten Mäusen. Fünf Tage später entwickelten die Tiere Enzyme, die gegen Krebs wirken.

Talay ist überzeugt, daß der Verzehr von Brokkoli Magen-, Darm- und Brustkrebs vorbeugen kann.

U nás je mafiánů ráj

BĚLEHRAD: Albánská narkomafie, která nalezla bezpečné místo v Československu, zajišťovala zásobování bělehradského trhu tvrdými drogami, především heroinem. Uvedl to včera list *Politika*, který současně informuje o odhalení celé skupiny překupníků. Deník píše, že obchod probíhal tak, že bělehradská parta prodejců omamných jedů kradla v Bělehradě automobily značky Golf a dopravovala je do ČSFR. Zde je pak vyměňovala u albánské narkomafie za mimodělně čistý heroin. K výměně zboží docházelo v Bratislavě.

Benzin in Polen deutlich teurer

Die Regierung Polens hat die Spritpreise merklich erhöht. Je nach Benzinsorte betragen die Aufschläge zwischen 20 und 31 Prozent.

Wurmskandal: Rekrut lief im Kreis herum

Auf dem Truppenübungsplatz Stetten am kalten Markt (Schwäbische Alb) haben ein Hauptmann und ein Oberleutnant Rekruten gezwungen, Regenwürmer zu essen. Vielen Soldaten wurde schlecht. Das

Bundesverwaltungsgericht in Berlin hat nun entschieden, daß beide Offiziere um einen Rang degradiert werden. Die Wurms-Affäre ist wohl der schlimmste Fall von Soldatenschinderei seit den „Schlei-

fern von Nagold“. In Nagold (bei Tübingen) mußte 1962 ein Fallschirmspringer solange marschieren, bis er tot umfiel.

Pokvač. ne
čm. 66
vlevo
mahorče

Truppenübungsplatz Stetten am kalten Markt, ein lauer Frühlingstag. „Geländeübung“ für die Rekruten des Sanitätsbataillons der 10. Panzerdivision in Sigmaringen.

In der Lagebesprechung erklärt Oberleutnant Paul H. seinen Unteroffizier: „Das Zubereiten und Verzehren von Regenwürmern gehört zur Ausbildung eines Sanitätssoldaten.“ In der „Zentralen Dienstvorschrift“ der Bundeswehr steht davon kein Wort.

Die Rekruten mußten auf dem Übungsplatz Würmer ausgraben, kochen und essen. Das Bundesverwaltungsgericht: „Zwei Rekruten empfanden Ekel und Abscheu, einer lief an einem Wurm würgend im Kreis, einer mußte sich übergeben.“

Ein Soldat beschwerte sich beim Kompaniechef, Hauptmann Jürgen B. Der brüllte: „Ich habe das früher auch gemacht.“

Das Verteidigungsministerium: „Nicht einmal Einzelkämpfer essen diesen Überlebensstraining Würmer.“

Was Soldaten essen dürfen, regelt die Vorschrift „Leben im Felde“. Zur Not Fische, Dachse, Sumpfbiber, Hunde, Katzen, Schnecken, Krebse, Frösche,

Muscheln.

Gegen diese Vorschrift haben Paul H. und Jürgen B. verstoßen. entschied die Wehrkammer II des Bundesverwaltungsgerichtes und degradierte beide: „Sie haben ihre Stellung mißbraucht, die Menschenwürde verletzt.“

Parallel zum Bekanntwerden des Regenwurmskandals gab gestern der Wehrbeauftragte des Bundesta-

ges, Alfred Biele (CSU), seinen Jahresbericht ab. 1991 erreichten ihn 9864 Beschwerden von Soldaten, zweit-höchste Zahl seit Gründung des Amtes vor 33 Jahren. Biele sprach von einer „bedrückenden Stimmung“ in der Bundeswehr. „Immer mehr fragen nach dem Sinn ihres Dienstes. Berufssoldaten machen sich Sorgen... Das Ansehen der Bundeswehr... sinkt.“

Rauchen macht impotent
London - Rauchen schädigt die Arterien im Penis, mindert so die Potenz, haben US-Wissenschaftler bei einer Untersuchung von 159 impotenten Rauchern herausgefunden.

ležitost koordinace pro tuto největší armádu, která se kdy sešla na bitevním poli. Měla k dispozici 67 tisíc bojových vozidel a tolik lodí, že kdyby se seřadily vedle sebe na délku, bylo by možno přejít souchou nohou Atlantický oceán.

»Mysleli jsme opravdu na vše, jediné, s čím jsme nepočítali, byla rostoucí nadvaha našich vojáků. Jídlo totiž nebylo nejlepší, a tak vojáci dávali přednost sladkostem, které dostávali z domova.«

Vzpomínky neblednou

Klub ligových kanonýrů slaví 20 let

PRAHA (a): Přesně na den 9. března po dvaceti letech se v pondělí sjeli do Prahy ke kulatému výročí členové Klubu ligových kanonýrů, který založil v roce 1972 týdeník GÖL. S myšlenkou tehdy přišel dnes známý fotbalový statistik L. Jeřábek.

Za 38 střelců, kteří vstřelili nejméně 100 ligových branek, už není mezi živými deset (Kopecký, Nejedlý, V. Bradáč, Křížák, F. Svoboda, A. Hájek, Kioz, Bratna, Silný, Pučí). Většina z žijících se odpoledne setkala s novináři a zúčastnila se později večere ve Valdštejnské v-

Ungarn Wertet ab

Die Zentralbank Ungarns will die Landeswährung Forint heute abwerten. Angeblich soll ein Abschlag von 1,9 Prozent beschlossen werden. Im vergangenen November war der Forint um 5,8 Prozent abgewertet worden.

nárně na Malé Straně. Sponzory byly firmy V. Cékana, Goldex, Bohemia Delta, Carmen a nakladatelství Olympia.

Opěvovaní kanonýři zestárlí, jejich kopačky už dávno zmizely v minulosti, vzpomínky však neblednou. Ptali jsme se:

Váš nezapomenutelný gól? A. MORAVČÍK (61 let, 109 gólů): »Proti Brazílii v Rio, kdy Kraus odcentroval, Glimar měl podběhl a mně nezbylo než blavou skórovat. Vyhráli jsme v roce 1956 1:0!« Vzpomínáte si na první ligový gól? J. BÍČAN (78, 218): »Moc dobral V Praze v roce 1937 proti Národu (jsem vyhrál 4:1 a já dal... všechnu)!« Za který gól nemůžete? J. KADRABA (58, 117) přijel z Vídně: »Proti Angli v Bratislavě v roce 1963 (2:3), jsem blávilkoval mimo, ale měl se odrazit od Normana do Banksovy sítě!« Kdy vás odnesl na ramenou divák? L. PAVLOVÍČ (65, 164): »Po vítězství nad Sev. Irskem 4:0 v Bratislavě v Poháru národů, kdy jsem dal třetí branku!« Za který gól jste dostal nejvíce slivovic? K. KROUPA (42, 118): »Za stř., který jsem vstřelil Zlámalovi a Zbrojovka porazila Slavii 3:0. Jistý příznivec mi přinesl paděsát litrů právě jihoamerické!« Na kterou branku zvlášť vzpomínáte? Inž. V. MASEK (51, 121): »Ať na tu z trestného kopu v Bruselu proti Anderlechtu, protože každý o ní ještě dnes mluví!« Můžete se k někomu gólu přiznat že jste jej nechtěl dát? O. HEMELE (66, 110):

»Neměl jsem na exekuci „desítek“ nervy, proti Bohemians, které byli tehdy obrozeni, jsem ji střelil - vedle. Fandové kloukání mi klapali na ramena, že jsem přišel a že mi děkují. Po čtyřiceti letech prohlásuji, že jsem ji chtěl dát...!« Vaše první reprezentační branka? Inž. J. CEJL (68, 100): »Proti Rakousku ve Vídni! Ladi! mi poslal zezadu míč, já se mezi obránci otáčel a z voleje se trefil, soupeř nestačil zareagovat!«

správa.

Čtenáře-motoristy bude jistě zajímat, že celní sazby u dovážených ojetých aut zůstávají až do roku 1995 beze změny. Od ledna tohoto roku se budou snižovat o dvacet procent. O stejnou částku byla ovšem už nyní snížena celní sazba u dovážených nových automobilů. Od 1. března se tedy nepatří clo 19, ale 15,2 procenta.

Rozhodující krok na evropský trh

(vlč): Od 1. března vstoupila v platnost tzv. Dočasná dohoda, která je obchodní částí celkové Asociační dohody se státy ES, a k 1. 7. by měla nabýt účinnosti v minulém týdnu parafovaná dohoda o volném obchodu se státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), jež by měla být podepsána 20. března na Zbraslavi.

Federální ministr zahraničního obchodu Jozef Bakšay označil na včerejší tiskovce obě tyto dohody za nejvýznamnější, které byly v poválečném období v oblasti ekonomiky vůbec uzavřeny. V čem spočívá jejich význam? Především v postupném snižování celních sazeb až k jejich úplnému odstranění, a to se zvýhodněním pro čs. stranu. Českoslovenští výrobci jsou chráněni tím, že snižujeme celní sazby ve vztahu k zemím ES a ESVO pomaleji a v delším časovém rozpětí a na rozdíl od našich smluvních partnerů nebudeme rušit množstevní omezení okamžitě, ale v průběhu deseti let.

O Asociační dohodě ministr Bakšay řekl, že je prvním krokem k dosažení konečného

cíle, kterým je definitivní členství ČSRF v ES. Tato dohoda představuje liberalizaci 70 procent našeho exportu do zemí ES. Z hlediska postupného odbourávání celních sazeb lze už v roce 1992 počítat se ziskem 5,1 mld. korun. Dohoda s ESVO, která umožní vývoz 80-90 procent našich výrobků na trhy ESVO, by měla zajistit už pro tento rok finanční přínos 600-700 miliónů korun. Smlouva s ES pokrývá veškerý dovoz a vývoz, dohoda s ESVO jen obchod s průmyslovými výrobky a zpracovanými zemědělskými produkty. Využít výhod snížení cla

budou moci pouze ti podnikatelé, kteří do-
loží, že zboží, které chtějí vyvážet, je čs.
původu. Původ zboží bude potvrzovat celní

SCHWARZKOPF POLITIKY NERAD

Dnes již penzionovaný americký generál Norman Schwarzkopf, vítěz v »Matce všech bitev«, jak byla pojmenována válka v Perském zálivu proti iráckému diktátorovi S. Husejnovi, řekl na adresu Pentagonu, že je plný servilních lidí, těch nejhorších, co je možno potkat. A politické nedělali nic jiného, než že narušovali operace v Perském zálivu.

Schwarzkopf se tak vyjádřil před několika dny během své návštěvy v Benátkách. Město se těšilo na vyprávění o bitvách, o Saddámovi, o tom, co následovalo bezprostředně po vyhrané válce. Jenže Norman více než o válce mluvil o zásobování a minerálních. To proto, že do Benátek ho pozvala na konferenci firma na minerální

Auf dem Hackbrett ein garstig Lied gegen die Tschechen

Die slowakische Rechte mischt Volkstümelei, Nationalismus und Katholizismus in ihr Unabhängigkeits-Konzept

Im Kino des Gewerkschaftshauses von Bratislava (Preßburg) läuft gegenwärtig der Film Terminator II mit Arnold Schwarzenegger als Star. Nebenbei, im großen Saal des weitläufigen Baus, der vor wenigen Jahren für die Arbeiterklasse oder eher wohl zum Ruhm ihrer Bonzen errichtet wurde, geht es ebenfalls um die Erröschung vor dem bösen Feind. Die Slowakische Partei der Nationalen Einigung hat im Vorfeld der CSFR-Parlamentswahl Anfang Juni eingeladen, um für die Erlösung „der letzten Kolonie Europas“ vom tschechischen Chauvinismus zu werben. „Slowakei gestern, heute, morgen“ steht als Motto über dem Podium. „Slowakei morgen so wie gestern“ lautet die Devise, die sich dahinter verbirgt.

Die Partei, eine von mehreren Splittergruppen am rechten Rand des slowakischen Politikspektrums, bietet am Vorabend des Jahrestags der slowakischen Unabhängigkeitserklärung vom 14. März 1939 eine unsäglich Mischung aus Volkstümelei, Nationalismus und Katholizismus. Vaterländische Gedichte aus dem vergangenen Jahrhundert werden vorgelesen, stämmige Mädels in Tracht stemmen zu schrillum Volkslied-Duett die Fäuste in die Hüften, und die einzige Dame der Begleitkapelle bearbeitet derweil mit saurem Lächeln ihr Zimbal mit den Hackstockchen, als hätte sie gerade einen der verhaßten tschechischen Unterdrücker in Arbeit. Obwohl hier viel gesungen wird, kann man sich nicht ruhig niederlassen. Gleich zweimal erhebt man sich – sicherheitshalber – zu zwei verschiedenen Hymnen, der Text wird im halbgelächelten Saal halberzig mitgebrumelt. Der Pfarrer in der ersten Reihe liest zwischendurch in einem Blatt namens „Der kanadische Slowake“. Später sitzt er auf dem Podium und wird vom Parteichef als glühender Kämpfer für die slowakische Unabhängigkeit vorgestellt. Dann erläutert ein Historiker, Kandidat der slowakischen Akademie der Wissenschaften, den richtigen Umgang mit der Geschichte. Er räumt ein, daß die „unabhängige“ Slowakei praktisch auf Unregelmäßigkeiten des Regimes unter Präsident Jozef Tiso im Hinblick auf demokratische Geflogenheiten leugnet er nicht. Die Verhaftungen gegen die Opposition und die Deportationen der slowakischen Juden befindet er allerdings gesonderter Erwähnung nicht für wert. Die Mängel seien weit weniger

schlimm gewesen als das Leid, das der „tschechisch-sowjetische Bolschewismus“ nach dem Weltkrieg über das slowakische Volk gebracht habe. Der Referent zum Thema „Selbständige Slowakei – eine Frage der gesunden Volkswirtschaft“ ist erkrankt, sein Vortrag wird in um so schneidigerem Ton verlesen.

Die verquaste Vergangenheitsverherrlichung der Splitterpartei läßt sich allerdings keinesfalls als Manifestation einiger versprengter Ewiggestriger belächeln. Am Samstag morgen finden sich auf dem St.-Martins-Friedhof am Stadtrand von Bratislava immerhin 1500 Nationalisten ein, die den Tag der „Republikgründung“ begehen wollen. Ambiente und Atmosphäre sprechen den Beteuerungen der Nationalisten hohn, ein selbständiger slowakischer Staat werde brav zu Demokratie und Menschenrechten stehen. Am Grab des im Jahr 1947 wegen Hochverrats verurteilten Klerikalfaschisten Tiso halten zwei Bannerträger Wacht. Auch der „glühende Slowake“ im Priestergewand ist wieder da. Hochwürden predigt am Grab Durchhaltewillen im Geiste Tisos und erntet dafür Sprechchöre wie „Wir vergessen nicht“ und „Hoch Tiso“. Dabei gleiten Rosenkränze durch gefaltete Hände. Im Gedränge stolpert ein milchbärtiger Skinhead über einen Grabstein und flucht leise, weil er sich seine blitzblank gewienerten Fliegerstiefel schmutzig gemacht hat. Ein gewichtig dreinblickender Herr in den besten Jahren erläutert zwei begierig lauschenden Damen im Sonntagsstaat in schlier endlosem Redeschwall, warum die Slowakei ein selbständiger Staat werden muß: „Sonst kaufen uns die Deutschen auf – oder die Asiaten.“

Mehr als 5000 Nationalisten mögen es wohl sein, die sich dann am Nachmittag im Bratislavas Zentrum unter dem slowakischen Doppelkreuz und dem Fahnemeer in den Nationalfarben Weiß-Blau-Rot eintreffen. Auf der Kundgebung melden sich auch Sprecher der slowakischen Emigrantenorganisationen zu Wort, denen Devisenspenden an die Radikalen um so mehr Gewicht verleihen. So mancher dieser Emigranten mußte das Land nach dem Zweiten Weltkrieg keinesfalls als unschuldiges Opfer bolschewistischen Hasses, sondern aus „guten“ Gründen in Richtung Kanada, USA oder Australien verlassen. Immer wieder von Sprechhören unterbrochen, wird hier das Aufblü-

hen der slowakischen Wirtschaft in der Ära der von Hitler gewährten formalen Selbständigkeit beschworen. Daß die Staatsfinanzen unter anderem durch Konfiskation jüdischen Vermögens saniert wurden und der kriegswirtschaftliche Aufschwung vor allem durch Waffenproduktion für das in dieser Hinsicht unersättliche Deutsche Reich zustande kam, spielt dabei keine Rolle.

Nur ein paar Schritte entfernt auf dem engen Platzchen vor dem Preßburger Rathaus haben die Befürworter der CSFR-Föderation zur Gegendemonstration aufgerufen. Einige hundert meist junge Leute versammeln sich vor einer Bühne, wo ein Konzert im Stil der deutschen Rock gegen Rechts-Veranstaltungen abläuft. Das Motto wurde allerdings erweitert: „Stopp Faschismus, Kommunismus und Rassismus“ heißt es hier. Es gibt das Geräusch, Skinheads hätten einen Musiker in einer Kneipe verprügelt, ansonsten sind dank massiver Absperren durch die Polizei keine Anzeichen für Ausschreitungen zu entdecken.

Einer der Veranstalter der Gegenkundgebung bedauert, daß die Slowaken wegen einiger Schreihäse nun im Ausland als unbelehrbare Nationalisten dastehen. Tatsächlich ist die schweigende Mehrheit zweifellos gegen eine Teilung der CSFR. Aber in der Teilrepublik fehlt eine politische Kraft, an der sich der Widerstand gegen die Unabhängigkeitsbestrebungen kristallisieren könnte. So ist es die neoliberale tschechische Demokratische Bürgerpartei von Finanzminister Václav Klaus, der die Föderalisten in der Slowakei ihre Sympathien schenken. Die ersten ihrer Gliederungen in der Teilrepublik werden jedoch eben erst gegründet.

Auch die beherrschenden politischen Kräfte in der Slowakei haben sich von den Gedenkveranstaltungen distanziert. Die in der Wählergunst vorne liegende Bewegung für eine demokratische Slowakei ließ lapidar verlauten, sie sehe keinen Anlaß für Feierlichkeiten. Auch der slowakische Regierungschef Jan Carnogurský spielte den Anlaß herunter. Im Bemühen um Distanzierung ging der Christdemokrat sogar erstmals soweit, den antisemitischen Terror in der „unabhängigen“ slowakischen Republik offen anzusprechen. Aus Angst vor einem Verlust an Wählersympathien hat seine Christdemokratische Bewegung (KDH), die selbst eine Autonomie der Teilrepublik nach einem Stufenkonzept anstrebt,

Jeho vystoupení, které trvalo asi 45 minut, bylo odměněno potleskem, organizátory to však stálo něco kolem 140 000 dolarů. O válce a o bitvách však neřekl nic, ne proto, že by nechtěl. Příčina je prozaičtější: Podepsal totiž smlouvu s americkým vydavatelstvím BENTHAM, které si za pakatel 5,8 miliónu dolarů zajistilo výhradní právo na publikování jeho pamětí. Na otázku, co bude v budoucnu dělat, Norman odpověděl: »Spoustu věcí, malovat, psát, provozovat turistiku, účastnit se konferencí, ne však více než pět let za měsíc. Do politiky dělat nebudu. Bush, neudělá-li nějakou chybu, bude opět zvolen prezidentem. Já však budu pokračovat ve svém díle pro blaho lidského rodu.«

Rechte wollen raus aus CSFR

Slowaken gedachten der Selbständigkeit von Hitlers Gnaden

ug BRATISLAVA, 15. März. Am 53. Jahrestag der Gründung eines selbständigen slowakischen Staates haben rechtsradikale Nationalisten auf einer Großdemonstration in Bratislava (Preßburg) am Samstag die Unabhängigkeit der CSFR-Teilrepublik gefordert. Unter Transparenten mit Aufschriften wie „Weg mit der CSFR – wir regieren uns selbst“ versammelten sich rund 5000 Nationalisten auf einem Platz im Herzen der slowakischen Hauptstadt. Wenige Schritte entfernt demonstrierten gleichzeitig einige hundert Slowaken unter dem Motto „Stopp Faschismus, Kommunismus und Rassismus“ für den Erhalt der Föderation.

Die Polizei hatte starke Kräfte aufboten, um die Teilnehmer der Kundgebungen voneinander fernzuhalten. Größere Zwischenfälle wurden nicht gemeldet.

Am Samstag vormittag waren rund 1500 Nationalisten aus allen Teilen der Slowakei auf den Preßburger Friedhof St. Martin gekommen, wo der Präsident des

slowakischen Staates der Jahre 1939 bis 1945, Jozef Tiso, bestattet ist. Am Grab des katholischen Theologen hielten die Rechtsradikalen Ehrenwache und beteten während einer katholischen Andacht gemeinsam mit einem Priester. Tiso war nach dem Zweiten Weltkrieg wegen Hochverrats hingerichtet worden. Sein Name ist mit dem klerikal-faschistischen und antisemitischen Regime in der Slowakei verbunden, deren Parlament am 14. März 1939 unter massivem Druck Hitlers die Unabhängigkeit ausrief.

Am Vorabend des 53. Jahrestages der Besetzung Böhmens und Mährens durch die Truppen Hitler-Deutschlands am 15. März 1939 demonstrierten am Samstag auf dem Prager Wenzelsplatz einige hundert Menschen gegen Faschismus und Rassismus. Zu der Kundgebung hatten linke Gruppierungen und der Roma-Nationalkongress aufgerufen. Dabei kam es zu Schlägereien mit Skinheads, die durch Eier- und Flaschenwürfe provoziert hatten.

SVĚTLA A STÍNY NĚMECKÝCH INVESTIC

Je nesporné, že mezi Spolkovou republikou Německo a Československem, svláště pak českými zeměmi, je mnoho styčných bodů, které vytvořila historie. Na druhé straně není však nejméně pochýbností o tom, že německá okupace a doba druhé světové války, když úplně zničila, tak vážně poškodila vzájemné styky a vztahy mezi oběma národy a státy. Co zničil nacismus a jeho okupační vojska, to pak dovršilo 42 let dominace komunismu se Sovětským svazem v čele. Nyní se Spolková republika a Československo nacházejí v časovém úseku, kdy by chtěly zlomit hroty oné době před více než padesáti lety, přestat si počítat hroby a předkládat účty za činy, za něž nyní již generace na obou stranách hranic nenesou odpovědnost. To vše bylo.

V době od sametové revoluce je Československo středem velkého zájmu německých podnikatelů a finančních kruhů. Až dosud Československo obdrželo ze Západu necelou miliardu dolarů ve formě investic. Z toho více než polovina přišla ze Spolkové republiky Německo. Němečtí podnikatelé mají hned několik důvodů pro tak rozsáhlé investice. Především jsou to nízké mzdové náklady. Mzdy pracujících v Československé republice představují téměř pouhou jednu desetinu mezd, které platí podnikatelé zaměstnancům ve Spolkové republice. Mzdy v československém průmyslu činí běžně asi 250 až 300 marek měsíčně, zatímco v Německu se mzdy pohybují většinou od 3000 marek nahoru. Je to tedy enormní rozdíl, nemluvě již vůbec o životní úrovni jako takové. Mzdy v oblasti bývalého východního Německa jsou také rozdílné v porovnání se západním Německem. Nicméně tento rozdíl ztrácí postupně na významu vzhledem k tomu, že východoněmecká marka byla nahrazena tvrdou valutou Bonnu. Oblastí laciné práce je tedy Československo a ostatní východní Evropa. Z této oblasti jsou to Čechy a Morava, které mají předpoklady k průmyslové výrobě. Není tedy divu, že západoněmečtí podnikatelé plánují velké investice na rozvoj, který bude rozhodně prospěšný Československu, na druhé straně vynešou však také enormní zisky všem, kteří se nerozpakují riskovat. Dlouhodobě investice německých společenství vytlačily takové konkurenty, jako je např. francouzský Renault, který ve Škodovce vyklidil pole Volkswagenu, zatímco Mercedes-Benz získal výrobu nákladních aut v Avii. Švýcarsko-švédský koncern neobstál v plzeňské Škodovce v konkurenci se Siemensem. Volkswagen si svými investicemi zajistil již 31% kontrolu ve výrobě aut v automobilce firmy Škoda. Do roku 1995 má podle plánů stoupnout jeho účast na 70%. V roce 2000 mají být však tyto investice opět zvýšeny. Celková produkce má v polovině 90. let představovat již 450 tisíc automobilů ročně. Siemens se na druhé straně zaměřil především na výrobu lokomotiv pro východní Evropu. Současně přináší Siemens do Škodovky také finanční kapitál Kruppových závodů a společnosti Kraus-Maffei. Škodovka bude tak připravena na

výrobu 2500 lokomotiv pro bývalý Sovětský svaz. Tyto německé společnosti budou na tomto úseku kontrolovat kapitálově 51%. Mercedes-Benz usiluje o získání asi 30% kontroly na východoevropských trzích, zatímco výroba automobilů v českých podnicích se má pohybovat kolem 800 000 nákladních aut ročně. Velké investice jsou k tomuto účelu určeny v době příštích pěti let především pro Avii a Liaz.

Současně však v Německu samotném rostou starosti odborových svazů, které spatřují v tomto velkém odlivu výroby příčinu stoupající nezaměstnanosti a sociálního napětí. Na druhé straně je vládě kancléře Helmuta Kohla jasné, že má-li Německo vyvážet v takovém rozsahu ekonomickou stabilitu do ostatních, hlavně východních částí Evropy, musí naopak udržet růst svého hospodářského rozvoje včetně zaměstnanosti. Za těchto okolností se proto ani nelze divit tomu, že někteří činitelé v Bonnu se necítí nijak pohodlně ve své nové úloze, která se setkává často s nepravé příznivou reakcí. Nicméně německá orientace na stabilitu se setkává se sympatiemi a podporou finančních odborníků hlavních vedoucích průmyslových států světa.

Vedle těchto západoněmeckých kolosů, které se zmocňují kontroly v důležitých průmyslu v českých zemích, tedy v Čechách a na Moravě, je zde ještě asi 4000 menších společností, které pronikají svým kapitálem a obchodními zájmy na území Československa, hlavně do západní oblasti. Tento triumfální vliv německého kapitálu v Československu od pádu komunismu v listopadu 1989 je součástí celkové a neobyčejně rozsáhlé činnosti německých investorů po celé střední a východní Evropě. Rostoucí německý vliv je ovšem za dané situace dominující a také nevyhnutelný. To si uvědomují mnozí občané Československa a s nimi i ti, kteří tuto situaci pomáhají vytvořit – totiž funkcionáři komunistické strany. Byli to ti lidé, kteří plánovali a prováděli zničení třetího nepřitele a po léta zbídačovali národ a devastovali jeho průmysl. Dnes oni, stále ve vedoucích pozicích, pokrytecky vyjadřují svoje obavy z rostoucího německého vlivu v Československu. Němečtí investoři pochopitelně spatřují hlavně v Československu zcela přirozený cíl svých zájmů. Čes-

koslovenští vládní činitelé, ve své většině bývalí členové strany likvidace třetího nepřitele, nejsou schopni nějak čelit nástupu německých investorů, nebo vytvářet podmínky pro příznivou rovnováhu finančních a podnikatelských zájmů neněmeckých kruhů. Po desítkách let vydávali vnívací národní bohatství Sovětskému svazu. Německo v té době bylo smrtelným nepřítelem. Po pádu komunismu a nedávném rozpadu Sovětského svazu, zdroje jejich síly, víry v neomylnost dialektiky, se Německo pro ně stalo zdrojem nové naděje, moci a obohacování. V pražských hotelích a restauracích, kde až do nedávna přebývala moskevská smetánka, defilují dnes sebejistí západoněmečtí podnikatelé a ředitelé velkých koncernů.

Češi ve své většině vítají německý kapitál, západní odbornost, která je pro ně zdrojem nových pracovních příležitostí a budoucí prosperity. Přesto však plní rozhořčení přihlížejí k tomu, jakým způsobem se k této situaci stavějí vládní činitelé, většinou bývalí členové strany. Nadešla doba, kdy bude zapotřebí definitivně změnít tento přístup k tak vážnému problému. Bývalí členové komunistické strany nejsou, ani nemohou být reprezentanty národa, ať již doma nebo v zahraničí. Národ nechce a také nebude na sebe brát závazky, které vyplývají z jejich činnosti. O tom by měl vážně uvažovat každý, komu záleží na budoucnosti naší země a našeho národa.

Dubcek-Kandidatur begrüßt

PRAG, 16. März (dpa). Der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel hat die Kandidatur des CSFR-Parlamentspräsidenten Alexander Dubcek für die Sozialdemokratische Partei der Slowakei (SDSS) bei den im Juni stattfindenden Parlamentswahlen begrüßt. Nach Ansicht Havels kann dieser Schritt Dubceks zur politischen Stabilisierung und zur Profilierung der wichtigsten politischen Strömungen des Landes beitragen, sagte Präsidentensprecher Michael Zantovsky am Montag vor der Presse in Prag. Havel habe Dubcek als eine bedeutende Persönlichkeit und einen wichtigen Repräsentanten des slowakischen Volkes gewürdigt. Dubcek hatte sich am vergangenen Samstag bereit erklärt, Spitzenkandidat der slowakischen Sozialdemokraten zu werden.

TAK JAK JE TO?

Nerozhodný A. Dubček

BRATISLAVA: V prohlášení, které včera poskytl předseda FS Alexander Dubček ČSTK, se uvádí, že se sice přiklání k členství v Sociálně demokratické straně na Slovensku, ale že ještě není plně rozhodnut, zda za ni kandidovat. Jak uvedl, došlo k němu nabídky vstoupit na parlamentní volební kandidátku.

Fach Schule v Čechách

(hop): Do české vzdělávací soustavy vstupuje nový typ odborných škol. Tento projekt vznikl z podnětu 12 středních škol. Jedná se o takzvaný typ „vyššího studia“. Školy budou vychovávat absolventy středních škol po dobu 3–4 let pro střední a vyšší funkce s ryze praktickým regionálním zaměřením. Studium se bude týkat především oborů, jako bankovníctví, management, výpočetní technika, elektronika apod., s důrazem na praxi. Předpokládá se, že část nákladů si budou hradit studenti sami. Školy jsou obdobou amerických College či německých Fach Schule. Výuka bude zahájena 1. 9. t. r. **ČLE PANA FACHU!**

Diamant entstand in Flamme

HAMBURG, 16. März (dpa). In jeder Schweißbrennerflamme entstehen winzige Diamanten. Einer Gruppe von Wissenschaftlern ist es gelungen, einen Diamant-Kristall von einem Millimeter Länge und einem viertel Millimeter Dicke mit einer solchen Flamme herzustellen.

Noch vor kurzem glaubte man, Diamanten entstünden nur bei sehr hohen Drücken und gleichzeitig hohen Temperaturen. Aber schon beim Schweißen, wenn Sauerstoff und das farblose Gas Acetylen verbrannt werden, kristallisiert ein verschwindend kleiner Anteil des Kohlenstoffs aus dem Acetylen zu Diamanten. Trotzdem wird kein Schweißer auf diese Weise reich: Auch unter den besten Versuchsbedingungen war der Kristall nach fünf Stunden Schweißen noch keinen Millimeter groß, berichtete das britische Magazin „Nature“.

JESTĚ ŽE TY NUDLE NAKRAJEL POD

GILTY YOU...

FILM O HAVLOVI NA INDEXU?

Americký režisér českého původu Vojtěch Jasný se domnívá, že kdosi vlivný brání tomu, aby se v Československu promítal jeho film o prezidentu Václavu Havlovi. Prohlásil to v rozhovoru pro nejnovější číslo krajského čtrnáctideníku Československé noviny. „Já si myslím, že někdo nechce, aby se to promítalo, a že ten dotyčný nebo dotyční mají takový vliv, že se to nepromítá. Já nevím, kdo to je,“ cituje list Vojtěcha Jasného, který dále vyslovuje názor, že »jestli si někteří jeho (prezidentovi) poradci myslí, že tím filmem se Havlovi ublíží, tak se velice mylí.« Režisér připomíná, že film měl loni v Kanadě velký úspěch a promítal se několik týdnů. Vojtěch Jasný v rozhovoru uvádí, že »na nátlak Theodora Pištěka« musel z filmu vystříhnout »nejkrásnější scénu, jak pan prezident kráží v Lánech nudle mečem. A to je jedna z vůbec nejhezčích scén, která ukazuje, jak je lidské, že divadelník je prezidentem.«

Žádný neví, co jsou Domažlice

O slavné minulosti, ale hlavně o obtížné současnosti a víře v budoucnost

Současnost Domažlic se příliš neliší od údělu ostatních městských aglomerací. Také jich se dotkl restituční zákon, a to především historického jádra. Dnes obci na celém náměstí zůstalo pouze pět domů, ale ani tento počet není definitivní, protože ve dvou případech bude vlastnictví ještě nutno objasnit. Ovšem ta obydlí, která již připadla původním majitelům, pyšní se dnes novými kabáty.

»V podstatě jsme docela rádi, že nám po uplatnění restitučních požadavků ubylo starostí,« řekla nám starostka Jaroslava Wollerová, »město totiž nemá finanční prostředky ani na údržbu bytů, natož na obnovu památek. Na druhé straně je pravda, že i v uplynulých desetiletích se postupovalo poněkud odlišným způsobem nežli v jiných lokalitách. I po vyvlastnění domů zůstala v nich většina původních majitelů bydlet, takže nedošlo k vysídlení historického jádra jako například v Českém Krumlově nebo v Olomouci. V těchto aglomeracích totiž v době, kdy se městské památkové rezervace začaly rozpadat, nastěhovali do nich rizikové rodiny, čímž byla historická jádra devastována definitivně. V Domažlicích však nedošlo ani k vysídlení obchodů z vnitřního města, takže to zůstalo stále živé.«

Pokud jde o rozvoj privatizace, obávali se domažličtí páni radní, že město bude zaostávat za velkými městy. V tom se však zmýlili, neboť jako houby po dešti se objevila malá bistra, cukrárna a prodejny potravin či všudypřítomné butiky. »Co ovšem stále postrádáme, to jsou větší podnikatelské aktivity,« tvrdí J. Wollerová. »My totiž posuzujeme privatizaci také z hlediska zaměstnanosti. Malé firmy, které u nás vznikají, většinou vystačí s rodinnými příslušnými nebo zaměstnávají malý počet lidí. Ale i tak je to pokrok, protože v současné době opět ožívají uličky, které byly po desítky let jako mrtvé.«

Po schválení rozpočtu, který je určen celému okresu, chybí městu kolem osmi milionů korun. Ale na Chodsku nejsou zvyklí házet flintu do žita. Jednak pamatovali na nezbytné rezervy a spoléhají na to, že si město bude schopno vydělat na sebe samo. Něco bude vynášet nejstarší městský pivovar, něco jatka a v neposlední řadě budou také příjmy z cestovního ruchu. Na

základě zákona o obecním majetku se Domažlicím vrací 3700 hektarů lesa a rybníky, což představuje slušný přínos.

Z radnice jsme zašli za některými ze soukromníků. Prodejnu potravin — Gastrocentrum na náměstí Míru má v ekonomickém pronájmu Jaroslav Houdek. Je umístěna v přízemí dvou domů, což znamená, že má také dva majitele, kterým je třeba platit nájemné. Protože zájem o vkusně vystavené zboží byl na první pohled veliký, otázali jsme se na výši obchodního obrátu. V zimních měsících se pohybuje kolem milionu, v létě je to o dvě stě až tři sta tisíc více. A kde Houdkovi nakupují zboží? V maloobchodu i ve velkoobchodu, kde jsou ovšem všechny potraviny mnohem dražší. A za kolik prodávají v Gastrocentru? Mléko tam stálo 20,20 Kčs, litr mléka 5,40 Kčs, vajčko 1,70 Kčs a hermelín tam měli za 8 Kčs. Optali jsme se také na jogurt. Bílý stál 3,70 Kčs a ovocný měli za 5,90 Kčs. Jeden kilogram kostkového cukru jsme si zde koupili za 17,50 Kčs. Kilogram cukru pro včelaře se tu prodával za 14,20 Kčs.

Hned vedle obchodu s potravinami je obchod se smíšeným zbožím, který patří rodině Šmejkalových. My jsme však zašli do bistra, nad kterým vývěsní štít hlásal, že jsme právě »U Nových«. Interiér je tu laděn do červené i bílé a libé vůně odtud pronikaly daleko do podloubí. Od majitele jsme se dozvěděli, že dům koupil i s nebytovými prostorami, a vyslechli jsme také nářky na nedodržené sliby o daňových úlevách ze strany kompetentních orgánů. »Nedělají se vůbec žádné rozdíly,« postěžo-

val si Pavel Nový, »mezi těmi, kterým spadl majetek přímo do klína, a těmi ostatními, kteří se zadlužili natolik, že bude velice dlouho trvat, než slušně užijí rodinu. Mám dojem, že rozvoj malých soukromých podniků nikoho příliš nezajímá. Za ty čtyři měsíce, po které soukromníci, nezískal jsem moc dobré zkušenosti.«

U Nových jsme zastihli také Osvalda Schmidta, dalšího soukromého podnikatele — nikoli však z Domažlic — ale z Fece pod Čerchovem, kde si otevřel řeznický krámk. Protože tato obec má pouhé tři stovky obyvatel a navíc většinou důchodců, živnost mnoho nevynáší. A tak v zájmu své rodiny si obstaral autobus a rozváží maso v okruhu Klenčí, Díly, Píla-Újezd a Újezd. Ještě štěstí, že zde Jednota zrušila pojízdnou prodejnu! A jak drahé maso rozváží? Vepřovou plec prodává za 65 Kčs, kilogram vepřových kotlet stejně jako vepřovou pečení má za osmdesát korun. Vepřová kýta se dá u něho koupit za 88 Kčs, hovězí zadní je po 82 Kčs a přední hovězí za 53 Kčs. Kromě toho rozváží také drůbež. Kilogram brojlera prodává za 39 Kčs, stejné množství kachny za 54 Kčs a kilogram husiho masa je po šedesáti korunách.

S předsedou Sdružení soukromých podnikatelů města Domažlic Janem Šturmou jsme debatovali o problémech se získáváním úvěrů a o výši úrokových sazeb. Počáteční finanční přínos podle J. Šturmy připadá pouze na splátky dluhů. J. Šturma se nejvíce těší na 1. dubna, kdy otevře velkou cukrárnu U Halíka. Obnoví tak dávnou tradici, neboť cukrárna stejného jména byla v Domažlicích již v roce 1841.

Přes všechny nesnáze, které se ostatně musejí překonávat všude, byla patrná u všech začínajících drobných podnikatelů radost z toho, že se jim dlo nakonec daří. Vždyť v Domažlicích byli lidé vždycky houževnatí, kteří se překážek nikdy nezalekli.

DOMAŽLICKÝ RADNÍ, RYCHTÁŘ, POKRABÍ...

ČEKÁNÍ NA HODNÉ SLÁDKY

Je možné očekávat, že se občas výrobci či prodejci spojí a vytvoří kartelovou společnost, která diktuje ceny na trhu. V našem povědomí zůstává dosud kartel vajčkový, který pomohl odstranit sami zemědělci, kteří naložili svou produkci do vozidel a rozváželi ji nejen po hlavním městě, ale i po všech větších osídleních. Tím, že ji přímo prodávali obyvatelstvu, vyřadili mezičlánky mezi prvovýrobou a spotřebitelem. Tehdy nám řekli na federálním ministerstvu financí, že v případě výskytu dalších obdobných dohod zakročí prostě stát. Pokutou, trestem. Uběhl nějaký ten čas a ejhle — rodí se nám monopol nový. Tentokrát se jedná o dohodu některých pivovarů na jednorázovém zvýšení cen piva k prvému dubnu t. r. A nastojte! Stát zasáhnout nehodlá. Snad se opravdu najdou slušná vedení pivovarů, která pivo nezdraží, ale co když ne? Vyskytnou se potom hodní sládci, kteří budou levnější pivo čepovat přímo na náměstích?

VALČEK NA KRÁSNÉM MODRÉM DUNAJI zazněl poprvé před 125 roky. Proto byl také první skladbou, jež byla hrána na známém vídeňském operním báli. Podle staré tradice se tento valčík tančí západně otáčáním vlevo. S ohledem na jubileum se hrály na operním plese pouze Straussovy skladby.

Nejstarší městský pivovar v Čechách má právě v Domažlicích.

Bel Honecker Autos & Boot
Eis-Prinzessin Karolina Witt (25), Hätschelkind des Sozialismus, genötigt in der DDR Privilegien. Jetzt wurden Einzelheiten bekannt: Kati bekam einen VW-Golf, einen Lada 2107, einen Wartburg für die Eltern. Dazu einen Bungalow mit drei Garagen, ein Einzimmerapartment, ein Motorboot, enthielt Stasi-Akten.

Vier Millionen für Ex-Geliebte
Tennis-Star Martina Navratilova (35) und Ex-Geliebte Judy Nelson (45) haben das Kriegergrab, in dem sie bestattet waren, sich im Streit um eine Ablösung für Judy geeinigt. Die Tennispleierin: »Die Anwälte sind zu teuer. Ich gebe ihr die Villa in Colorado, dazu Geld.« Angeblich über vier Millionen Dollar.

A TO VŠECHNO JE 2 LÁSKY KĚ JEDNOTU... ZÁJMA NĚHNA PŘEČ NEČIRDI...

Dražba komunistického ráje

Kolikrát jsme už procházeli na Hradčanském náměstí kolem bývalého kláštera barnabitek, nenápadně bílé natřené budovy se stejně nenápadným vchodem v těsném sousedství Vojenského historického muzea, aniž bychom tušili, že se za jeho zdmi už od padesátých let skrýval před zraky veřejnosti opravdový komunistický ráj. Snad na nejkrásnějším místě Prahy tadý OV KSČ vybudoval luxusní ubytovací zařízení pro komunistické pohlaváry, hlavu tzv. spřátelených zemí, se servisem, o němž se řádovému komunistovi ani nesnilo. Na útraty našeho státu tu mělo pár vyvolených všechno, naš si vzpomněli — od jídla a pití počínaje, radovánkami se stěhnutí na obědní konče.

V roce 1985, kdy byl pro rudou generální postaven hotel Praha, bylo toto zařízení uzavřeno, aby bylo rekonstruováno do ještě honosnější podoby, která by vyhovovala jemnosti a vkusu rudé buržoazie.

BYLO BY ZAJÍMAVÉ VĚDĚT, KAM SE PODELA MUMIE „ČERNOJEPTICKÝ“, VYSTAVENÉ V KAPLI KLÁŠTERA?

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,28	(5,28)
Italská lira	1000 ITA	23,98	(23,92)
Rakouský šilink	1 ATS	2,55	(2,54)
Německá marka	1 DEM	17,97	(17,93)
Švýcarský frank	1 CHF	19,87	(19,81)
Americký dolar	1 USD	29,93	(29,99)
Anglická libra	1 GBP	51,44	(51,48)

Na zítřek připadá 90. výročí narození Josefa Poncára, autora mnoha známých skladeb pro dechové orchestry. Slovník uvádí, že se narodil v Chodouni jako syn topiče na dráze, lidového muzikanta a sólisty knížecího (Collaredo-Mansfelda) kapely komárovské, že byl od dětství otcovým žákem, hrával v kapele na smyčcové i dechové nástroje, v 16 letech začal komponovat a upravovat jako samouk, napsal na 150 polek, valčíků, mazurek a jiných tanců. V roce 1934 zvítězil v soutěži Ultraphonu »Kdo se stane králem polek« se svou skladbou »Já nemám nic«.

Zavírám slovník, protože já naopak něco mám: rukopis Josefa Poncára, jeho přípravu na rozhovor, ke kterému jsem se ohlásila asi před pětadvaceti lety. Uložil mě tenkrát doma ve Zdicích u Berouna a rovnou přede mne položil čtyři archy modrého dopisního papíru, krasopisně popsaného: napsal si otázku i odpovědi. Tak jsme si pak »jen tak« povídali o muzice a já si nenápadně dělala poznámky. Ale dnes používám těch modrých dopisních papírů, abych z nich vybrala kus čtení.

zje, již mělo nadále sloužit. Listopad 1989 zhatil našetřil i tyto velkášské plány. O klášter se přihlásil řád karmelitek, který ho má převzít už 1. dubna. O nabuřenou pompéznost zbrusu nově pořízeného zařízení nemá pochopitelně tento skromný řád zájem, a tak se bude až na tu část, která se vrací Kanceláři prezidenta republiky, odkud byla v roce 1965 zapůjčena, prodávat ve veřejné dražbě o tomto víkend v Domě kovoprůmyslu na Smíchově. Dražbu pořádá známá Aukční síť Nuselská 19. Vyvolávací cena všech 718 dražebních položek — od nábytku, koberců, osvětlovacích těles přes kuchyňské zařízení až po kryty radiátorů a ozdobné lišty — je asi 3 miliony 700 tisíc korun. Nejcenějším kusem je pseudobarokní sekretář z poloviny 19. století za vyvolávací cenu 325 tisíc korun, který by se podle majitele aukční síně J. Tichého neměl prodat pod 500 tisíc. Pikantní je, že v celém interiérovém vybavení, dokladujícím zálostný nedostatek estetického citění, kromě sytější červeného kobercového lemování nic ani zblá nepřipomínalo rudou ideologii bývalých mocpánů. Hodně se dnes zapomíná na naši nedávnou a neslavnou socialistickou minulost a není málo těch, kterým se po ní stýská, a tak je určitě škoda, že si nemohou právě nyní, ještě než se rozhodnou, komu dají ve volbách svůj hlas, prohlídkou celého interiéru připomenout, v jakém přepychu žili ti, kteří po léta opíjeli národ proklamacemi o rovnosti.

ny pro ty, kdo mají rádi skladby Josefa Poncára.

»Hrád jsem se učil u svého otce. Hra na housle mi dosti šla, hře to bylo s notami, ty jsem se nemohl naučit, dostal jsem smyčcem naklepáno, musela mě je starší sestra učit.«

Recept na štěstí

»V deseti letech jsem se učil na bas-křídlovku a druhé dechové nástroje, v jedenácti již jsme se scházeli, jak se říká, partička. V té době jsme nutně potřebovali basu, začal jsem se na ni učit. Protože jsem byl na ni malý, musel jsem si přistavit stoličku.«

»Když jsem byl čtrnáctiletý, dal mě otec učit truhlářem. V tom čase jsem se pokoušel upravovat různé taneční písně a později se mi podařila vlastní skladba, a to polka Andulčička, která se dodnes hraje.«

»S Chodouňskou polkou to bylo tak: šel jsem se koupat v létě, asi tak v roce 1930. Vzal jsem si s sebou dvě buch-

Letadlo pro prezidenta

KUNOVICE: Prvním letošním zákazníkem akciové společnosti LET Kunovice na Uherskohradištsku se stal státní letecký útvar federálního ministerstva vnitra. Jeho ředitel Zdeněk Fridrich po podpisu kontraktu konstatoval, že včera převzatý letoun L-410 UVP-E 20 může přistávat v ná-ročných podmínkách. Proti dosavadním typům JAK-40 má čtvrtinovou spotřebu paliva a hlavně, vládní a ústavní činitelé budou zároveň propagovat čs. výrobek. Zhru-ba do dubna mají Kunovičtí dokončit druhý letoun pro vládní letku. Z. Fridrich vyzvedl celkové letové vlastnosti L-410, po-něvadž si stroj vyzkoušel a odletěl s ním do Prahy. Takže na rozdíl od automobilů se zdá, že čs. představitelé budou využívat při cestování vzduchem tuzemskou techniku.

Květináč pro starého obra

Mexiko dopravil na Světovou výstavu do Sevilly obří 14metrový kaktus, který se stane ozdobou mexického pavilónu. Kaktus, který pamatuje civilizaci Mayů, objevili botanikové v tzv. údolí obrů na okraji města San Felipe v mexickém státě Baja California a jeho stáří je odhadováno na 1500 let. Mexičtí odborníci vyprojektovali pro potřeby kaktusu »superkvětináč« a zvláštní kovovou a plastickou konstrukci, která má chránit jeho 19 ramen při cestě přes oceán.

ty s povídly do sáčku, jehl jsem si na kameny u stavidla, milé buchtý jsem snědl, roztrhl jsem sáček, tužkou jsem si udělal osnovu a na tu osnovu jsem udělal Chodouňskou polku.»

»Byli jsme na hřbitově u tchyně v Počáplích a hrobníkova dcera přišla

k mé manželce a povídá: podívej, Ré-zinko, ten tvůj muž udělal Hostivařskou polku, Hudlickou, Tetínskou, Zdic-kou, a buchtý co... Tak chťeš nechtěj jsem musel napsat i Počáplskou.«

Josef Poncar vysloužil pětaticet let u dráhy a byl na to patřičně hrdý. Přes padesát let hrál s dechovkou a byla to jeho láska. Devětadvacet let hrál na basu v symfonickém orchestru pražských železničářů — pro potěšení. Kapelníci mu psali, že lidé chtějí slyšet jeho skladby, z toho měl radost. Jeho recept na štěstí byl jednoduchý: práce a muzika.

Zavražděn policejní jednotkou

(pm): — stojí na parte, které si objednala manželka osmatčíteletého Jaromíra Homy, majitele taxiblíží TOM HOM z Ústí nad Labem, muže, kterého před týdnem omylím v řině zastřelili policisté. Včera, v den pohřbu do rodinné hrobky v Teplicích, byla tato parte vylepena po celém lázeňském městě, ve kterém již týden vládnou mezi lidmi rozjívěná a policii nepřátelská atmosféra. Také proto požádalo okresní ředitelství Police ČR v Teplicích policejní Správu Severočeského kraje o urychlené zveřejnění všech zjištěných poznatků z brněnské tragédie. »Do pokoje v brněnském hotelu, kde jsem byl s přítelem Jaromírem ubytován, vtrhlo osm mužů v civilu a s pistolemi, srazil mě na zem a při potyčce s Jaromírem Homou ho jeden z nich střelil do čela.« řekl včera kamarád otce šestnáctileté dcery Milan Huša. Rodina zavražděného je rozhodnuta podat trestní oznámení nejen na členy zá-sahové policejní jednotky, ale také na ředce, která omylem označila na předlož-žené fotografii Jaromíra Homu jako hie-daného pachatele.

PEPŘI, ALE NEPŘEPEŘI!

Sáčky o hmotnosti 20 a 25 gramů a papírové pytle vážící 5 až 15 kilogramů, obojí balení obsahuje pepř černý a nese firemní označení Arko, a.s., Varnsdorf, se staly hygienickou bombou. Tato již víceletě známá skutečnost však byla včera doplněna čerstvou informací krajského hygienika v Ústí n. L. MUDR. J. Vytlačila: »Naši laboratoři byli v tomto pepři zjiš-těn mikrob Salmonella anatum, který ve větším množství u lidí vyvolává průjemové onemocnění. Spotřebitelé by tedy měli uplatnit reklamaci v prodejnách, v nichž výrobek koupili. Pokud u načatých balení není možné zjistit datum balení kritické doby mezi 14. lednem a 29. únorem, mō-že být pepř použit pouze k přípravě po-krmů s delší dobou tepelného zpracová-ní. K usmrcení mikrobů je totiž nutná tep-lota sto stupňů Celsia po dobu 10–15 mi-nut. V žádném případě nesmí být pepř použit v pokrmech připravovaných za stu-dení!«

V NEW JERSEY v USA zemřel ve věku 75 let legendární jazzový saxofonista Charlie Ventura, který vedle Counta Basieho, Géne Kroupy, Lestera Younga, Charlie Parker a Staně Kentona patřil k legendárním hudebníkům svého oboru. Své pronikavé úspěchy slavil po druhé světové válce.

S devítkou na konci

Neodvažují se zatipovat, zda dnes budou u Bati zákazníci překvapeni, potěšeni, nebo zarmoucení. Každý samozřejmě podle své peněženky, i když včera během tiskové konference zástupce firmy Jindřich Bafa k cenovým relacím uvedl, že v prodeji budou boty i za 999 korun. Měl na mysli zřejmě ty kvalitnější a vzhledově zajímavější. Anebo soudí podle své kanadské kapsy. Jenže co naplat. Firma Bafa přináší myšlenky a módní kreace.

Budova bývalého pražského Domu obuvi byla rekonstruována za pouhých 11 týdnů, a to na základě smlouvy mezi firmou Bafa Toronto a českou vládou z loňského prosince. Vznikla tak akciová společnost Bafa ČSFR s jejím 70procentním podílem na vlastnictví. Zbývajících 30 procent připadá Fondu národního majetku. Tento první Batův obchodní dům v Čechách patří k největším v celé síti firmy. Podle předpokladu by se mělo prodat za rok 175 tisíc párů obuvi, přičemž 70 procent sortimentu pochází z čs. produkce, zůstatě Svitlu Zlín. Vlastní výroba začne v závodě Dolní Němčí ve druhé polovině tohoto roku. Proto hlavně v oblasti designu hledá firma spolupracovat s francouzskou továrnou Hellocourt.

Bafa se tedy vrací do Československa. A s ním i šance na zavedení moderní technologie. Chystá se navíc vyškolit pracovní síly, a tím čs. obuvnickému průmyslu umožnit úspěšnou konkurenci na světových trzích. Pomůže se zlepšováním kvality a produktivity. Jeho zaměstnanci v současnosti vyrábějí pro celou prodejní síť ročně 300 milionů párů obuvi. Některé najdete i na Václavském náměstí. Ale není třeba se děsit. Vedle širokého sortimentu špičkové obuvi — společenské, vcházkové i sportovní.

PO STOPÁCH LUKÁŠOVA CECHU

Vzpomínky na dávno zaniklé pražské kavárničky a hospůdky mají pro nás stále své kouzlo. Scházeli se zde literáti a umělci a v neopakovatelné atmosféře se střetávaly umělecké a estetické názory.

U Stavovského divadla na rohu Rytiřské a Havlíčkové ulice stávala kavárna U modrého hrůznu. Hostem tu býval W. A. Mozart a C. M. Weber. Kavárna se stala proslulou také díky Spolku sv. Lukáše, patrona malířů. Přenesme se o mnohá desetiletí zpět a možná uvidíme, jak do dveří útulné kavárničky ucházejí sourozenci Mánesové, K. Purkyně, A. Kosárek, S. Pinkas a další. Zasloucháme útržky jejich rozhovoru a podleháme veselé náladě členů Lukášova cechu. Odněkud se vynořila kniha Spolku sv. Lukáše, do které umělci přispívali vtipnými kresbami, karikaturami a příležitostnými verši či poznámkami. Pepi (Josef Mánes) právě kreslí půvabné obrázky znázorňující zabijačku, snad je to vzpomínka, snad fantazie. Mezi přítomnými »jitřičné švandy« poznáváme mnohé návštěvníky Modrého hrůznu, které zvečnil i Karel Purkyně.

Zahřátá Heichenwalderova kavárna U nádraží v bývalé Jezdecké ulici, jejíž otevření oslavil Karel Havlíček Borovský v Pražských novinách 29. ledna 1846: »Dne 26. ledna otevřena jest nová káfiřna u nádraží, která nádherností a lepostí zřízení nejen ošechny pražské, ale i vídeňské daleko za sebou nechala.« V interiéru kavárny vymaloval malíř A. Hübner, častý návštěvník kavárny, obrázky na motivy »Tisíce a jedné noci. I sem přicházeli spisovatelé a výtvarníci, mezi nimi F. Palacký, F. Šafařík, a mohli jste zahlédnout litografu G. Henniga, autora pamětního obrázku billardového salónu kavárničky.

Naše kroky nyní míří do Spálené ulice,

kde stávala hospůdka U Ježíška, nazvaná podle domovního znamení na průčelí. Jaroslav Kvapil vzpomíná na své mládí a setkání s přáteli ve staropražských hospůdkách ve své knize O čem vím. »Míjeli léta, míjeli známé postavy — a kdybych dnes po letech vešel k Ježíškovi, už tam nikoho, nikoho z nich nenajdu, a koho najdu, toho neppoznám...« Dnes by J. Kvapil třeba našel i starobylou pivnici U Ježíška.

K Ježíškovi přicházeli malíři, mezi nimi J. Mánes a M. Aleš, který tak rád chodil i do tomášské pivnice. U Ježíška často pobýval sochař V. Levý, který ze zbytků chlebové střídy vytvářel roztodivné figurky. Ježíšek byl pohostinný i k vědcům, profesorům a lékařům, ke každému, kdo tam s dobrým úmyslem zavítal. Navždy zůstane spjat s básníkem J. Nerudou a skladatelem B. Smetanou.

Na Národní třídě dávno nestojí slavná Unionka, o jejíž zrušení se uvažovalo již v roce 1923. Tehdy Karel Čapek, který rád chodil se svým bratrem do Unionky, vyzýval k její zachráně. V průběhu druhé světové války byla Unionka uzavřena a čtyři roky po skončení války byla zbořena. V domě, kde se nacházela Unionka, bydlela rodina dr. F. A. Brauner, u kterého žila po určitou dobu dcera Karla Havlíčka Borovského — Zdenka. Mohli jste se zde setkat se Zdenkou Braunerovou, nadanou malířkou, a jejími přáteli A. Chittussim a J. Zeyerem. Kavárna Unionka (dříve Ungrova) se postupně stávala střediskem pražských intelektuálů a umělců. Konalo jejího interiéru zachytil na kresbě A. Pelc. Do Unionky přicházeli J. Mánes a V. Brožík. Sedával zde J. V. Myslbek, J. Štursa, B. Kubišta, E. Filla, V. Špála, F. Tichý a mnozí další. Přicházel sem také J. Hašek a historik umění V. V. Stech. Zachovaly se půvabné historky z této staré pražské kavár-

ny, ve kterých hráli často důležitou roli oblíbený a laskavý vrchní F. Patera. J. Lada píše o tzv. šachové stávce v Unionce, kdy vítězili umělci např. kavárníkem a opět si mohli půjčovat kavárenské šachy bez jakéhokoli poplatku.

Do historie patří i michelský pivovar české Univerzity. S přítomností je však spjat pivovar sv. Tomáše založený již roku 1358, který patřil původně augustínům. Pivo bylo odtud dodáváno i na královskou tabuli. V 18. století zde často pobýval sochař a řezbář J. A. Quittner. Rytiřský sál tomášského pivovaru vyvolává vzpomínky na doby Mahabharáty. Ta sdružovala v posledních dvou desetiletích 19. století české literáty a umělce. U zrodu této společnosti nazvané podle staroindického eposu stáli J. Arbes, L. Marold, V. Oliva a B. Kamlinský.

Nelze také opomenout pivovar U Fleků, kde se scházeli literáti a umělci tvořící tzv. flekovskou Akademii. Pivnici vyzdobili rychtář, prezident a posléze král Akademie Láďa Novák a šéf výpravy Národního divadla K. Štápf. U flekovské knihy — cencbuchy svědčí o mladistvém utpín flekovských akademiků. U Fleků se mluvitlo vážně i nevázně, vyprávěly se zaručeně »pravdivé« historky, jejichž autorem byl nejčastěji krajinář a malíř loveckých motivů V. Trsek.

Pozornosti zaslouží i Slavie a Vikárka, kterou si tak oblíbili L. Marold, M. Aleš a J. Mařánek.

Zaniklé i existující kavárničky a hospůdky představují část české kulturní historie, neboť se zde setkávali lidé spoluuvádějící naši historickou a uměleckou paměť.

● 17 Turků vypadlo z osobního fordu s čs. poznávací značkou, zadrženého maďarskou policií těsně před hranicí ČSFR. Šlo o další pokus pašovat lidi do SRN.

...V MNOHÝCH JSME STAČILI VYPÍJET...

Ahne des Menschen entdeckt?

LONDON, 16. März (dpa). Mehr Aufschluß über die Entstehungsgeschichte des Menschen erhoffen sich Wissenschaftler von einem 13 Millionen Jahre alten Unterkiefer aus Afrika. „Es ist möglich, daß wir es hier mit einem gemeinsamen Vorfahren von Affen und Menschen zu tun haben“, zitiert die US-Zeitung „The Washington Post“ Eric Delson (City University of New York), einen Experten für menschliche Evolution. Der eindeutige Beweis dafür stehe aber noch aus.

Glenn Conroy von der Washington University Medical School in St. Louis (Missouri) ist überzeugt, einen bisher unbekannten Vertreter in der Ahnenreihe der „Hominoiden“, der Mensch-Affen-Vorfahren, entdeckt zu haben. Er benannte ihn nach dem Fundort im Otavi-Gebirge in Namibia als „Otaivipithecus namibiensis“. In der britischen Wissenschaftszeitschrift „Nature“ beschreibt Conroy, daß die Zähne des Kiefers sowohl menschliche als auch Affenmerkmale besitzen.

„Titanic“-Notruf wird verkauft

LONDON, 16. März (dpa). Die Original-Aufzeichnung des letzten Notrufs der am 14. April 1912 im Atlantik gesunkenen „Titanic“ kommt bei einer Auktion zum 80. Jahrestag der Katastrophe in London unter den Hammer. „Wir sinken und brauchen sofortige Hilfe“, funkte der Luxusliner in den Äther, ehe das Schiff sank und über 1500 Passagiere und Besatzungsmitglieder umkamen. Die Morsezeichen wurden damals von dem Dampfschiff „Baltic“ aufgefangen und aufgezeichnet.

Der Hilferuf gehört zu einer Sammlung von 448 Funksprüchen, die der Luxusliner auf seiner Jungfernfahrt von Southampton nach New York vor der verhängnisvollen Kollision mit dem Eisberg aufgab und die von verschiedenen Schiffen und Stationen an Land aufgefangen wurden. Alle Texte waren für die damalige Seeamtsverwaltung zusammengetragen worden. Ihr Wert wird auf 85800 Mark geschätzt.

Gorby v elitním klubu

WASHINGTON: Bývalý sovětský prezident Michail Gorbačov vstoupil do Akční rady pro mezinárodní spolupráci elitního klubu někdejších významných státníků, kteří na pravidelných schůzkách vyhlásí politická doporučení a rady k řešení globálních problémů světa. V úterý to oznámil ve Washingtonu předseda Akční rady, bývalý německý kancléř Helmut Schmidt.

Vše není dovoleno

{fr}: Hranice demokracie jsou pro některé lidi v dání vskutku nedohledné. Vše je dovoleno, každý zákaz, byť oprávněný, považují za omezování svých práv, i když třeba svými činy tato práva pošlapávají. Předbrhám událostem, ale nepochybují o tom, že soukromé bratislavské nakladatelství Agres se bude svých práv halasně dovolávat. O co jde? O to, že na základě paragrafu 260 čs. trestního zákona zabavila policie České republiky 890 kusů knih, které na výstavě Knižní Olomouc Libri 92 toto nakladatelství nabízel. Šlo o knihy Knížata zloby od R. Helebrandta a Geneze sionismu K. Halbicha, tedy o antisemitskou literaturu non plus ultra. Podnět k zabavení těchto knih v ceně 27 880 korun dala bratislavská městská prokuratura, která obvinila nakladatele z trestného činu podpory a propagace hnutí proti svobodě a právům občanů.

Zbraně z Bíliny nalezeny

PRAHA: Ve středu 11. března byli vojensko-policijí zadrženi tři vojíní základní služby, kteří se 3. února 1992 vloupali do skladu zbraní u vojenského útvaru v Bílině a odnesli z něho deset samopálů a patnáct pistolí. Pachatelé jsou stíháni pro trestný čin nedovoleného ozbrojování a krádeže. Vyšetřování provádí vojenská obvodová prokuratura Litoměřice. Dva z obviněných jsou již ve vazbě, na třetího podal vojenský prokurátor návrh na vzetí do vazby vojenskému obvodovému soudu. Pachatelé prodávali zbraně civilním osobám. Část zbraní byla již zajištěna. Další informace zatím nelze podat vzhledem k probíhajícímu vyšetřování.

HLADOVKA: 78. DEN

KYJOV: Zdravotní stav M. Marečka, který v Kyjově drží již 78. den hladovku, není podle primáře patologického oddělení kyjovské nemocnice R. Zemánka uspokojivý, nýbrž katastrofální. V těle hladovkáře jsou spotřebovány všechny cukry, tuky a koster. ní svalovina je vyčerpána bezmála z 90 procent. Uvedl, že nepochybně došlo též k atrofií tkání důležitých pro zachování života. „Určitě jde o těžkou atrofií jater, srdečního svalu, ledvin a dalších orgánů,“ poznamenal. „Dosáhnou-li tyto změny určitého stupně, hladovkář zemře,“ řekl primář Zemánek a upozornil, že smrt může nastat i několik dnů po zachránění, pokud je překročen práh regresivních změn. „M. Mareček již překonal horní hranici hladovky, která se podle učebnice Jaroslava Tesaře Soudní lékařství pohybuje okolo 75 dní,“ konstatoval primář.

{čre}: Ve středu kolem sedmnácté hodiny vystřelil vedoucí herny Koruny v Sokolově na 43letého hráče, který patrně v opilosti začal rozbíjet skleničky a obtěžovat ostatní návštěvníky. Postřelený muž svému zranění za několik minut podlehl. Smrtící zbraň — pistoli — vlastní vedoucí provozovny legálně. Okolnosti případu nejsou zatím zcela objasněny.

Alles aus mit Prinz Andrew?

Die englische Zeitung „News of the World“ berichtet über eine schwere Ekzise bei den Windsors: Lady Sarah Ferguson (32) habe der Queen beim Tee mitgeteilt, daß sie sich von Prinz Andrew (30) scheiden lassen wolle. Hintergrund: Die Affäre mit dem Ök-Enkel Steve Weyatt (39). Die Queen, so heißt es, wolle vermiteln. Was wiegt schwerer — Liebe oder Krone?

DŮSLEDKY »PODPORY«

Nezaměstnanost na Slovensku vytváří vážný problém, alespoň tak jsme neustále informováni slovenskými politiky, kteří se vši energií usilují o rozbití jednotného československého státu. Pokud jde o nezaměstnanost, je to jistě pravda hlavně ve zbrojním průmyslu v Dubnici, který zatím nebyl nijak zaměřen alespoň zčásti na jinou výrobu. Jiná situace je však v Bardejově, kde továrna na výrobu obuvi JAS jede na plné obrátky. Přesto je v Bardejově přes 7000 nezaměstnaných. Továrna totiž aby mohla pracovat, musí hledat své pracovní síly na Ukrajině. Místní obyvatelé nemají o práci v továrně na výrobu obuvi zájem. Jejich podpora v nezaměstnanosti jim stačí k živobytí. Ti starší říkájí, že mladí lidé se o takovou práci nezajímají. Zákon jim zaručuje podporu v nezaměstnanosti, která odpovídá 60 procentům jejich poslední mzdy, tedy asi 2000 Kčs, což se rovná začátečnímu platu v podniku. Nezaměstnanost na

M. Sládek opět perli

BRNO: Žádný rozpad a rozkol ve Sdržení pro republiku-Republikánské straně Československa (SPR-RSC) není, zdůraznil na včerejším mítinku v Brně na náměstí Svobody předseda této strany Miroslav Sládek. Podle jeho slov opustilo současnou čtyřicetitisícovou členskou základnu republikánů pouze dvanáct zoufalců, kteří se před veřejností odhalili jako sluhové kryptokomunistické totality. M. Sládek nemá nejmenší pochybnosti o tom, že jeho strana na zvitězí ve volbách. Republikáni budou usilovat o vybudování spolkového státu, který mají tvořit Čechy, Morava a Slezsko, Slovensko a Podkarpatské Rus, kam pojede M. Sládek za dva týdny zakládat republikánskou stranu.

TEHLE SLÁDEK NENÍ PRO ŽÁDNÝ „PILOUÁREK“...

Rychlá kola na náš trh

{art}: V Praze se včera představila společnost YAMAMOTO. Připomíná-li název firmu Yamaha, je to podobnost zcela zákonitá. YAMAMOTO je totiž oficiální importér motocyklů tohoto slavného japonského výrobce. Na domácím trhu si náš občan bude moci za koruny zakoupit stroje, které byl doposud nucen dovážet z Německa či Rakouska, a přijde ho to o čtyři až pět procent levněji. I tak je ovšem nabídka určena především movitějším. Rozsah cen od 37 tisíc (typ PU 50) až tři čtvrtě miliónu korun u závodního speciálu to zcela jednoznačně říká. U výkonnějších modelů se předpokládá (jak je i v jiných zemích zvykem) přeškození řidičů.

Sněmovna národů schválila zákon o plattech soudců, který ve středu ve slovenské části odmítla. Podle tohoto zákona od 1. května t. r. přísluší předsedovi Nejvyššího soudu plat ve výši 22 000 Kčs, jeho místopředsedovi 20 000 Kčs. Ostatním soudcům náleží základní plat ve výši 16 000 Kčs a příplatky. U vojenských obvodových soudů se pohybuje platové stupně od 6000 do 10 800 Kčs. Justičním čekatelům náleží plat ve výši 3500 až 4500 Kčs.

„Verbrauch an Männern gewaltig“

Böse Gerüchte um Prinzessin Diana (30). Sie soll Prinz Charles (33) seit 1992 betrügen, berichtet Lady Colin Campbell (42) in ihrem Enthüllungsbuch „Diana privat“. Liebesrollen u. a. ein Leibwächter, ein Bankier und ein Gardeoffizier gewesen sein. Lady Campbell: „Ihr Verbrauch an Männern war gewaltig.“

Pardubická ohrožena

{jop}: Výběrové řízení na bezplatný pronájem známého dostihového závodiště vypsal včera úřad města Pardubic. Padesátihektarový areál se vrátil do majetku města, nicméně to spolehalo na to, že pro letošní rok zajistí provoz ještě Státní závodiště Praha. Nestalo se tak, jeho ředitel byl odvolán pro překročení kompetencí. Případný nový majitel bude nově zajistit kompletní kalendář dostihů a zachovat také systém kvalifikací na finový dostih. A to v případě, pokud nebudou poskytnuty dotace od ministerstva zemědělství, což byl v minulosti jeden z vý-

razných valutových zdrojů. Město však případnému nájemci umožní využít areál i pro jiné akce, pokud nebudou v rozporu s charakterem závodště. Není bez zajímavosti, že případný zájemce bude mít výhradní právo na reklamu, rozhlasové i televizní vysílání. V souvislosti s výběrovým řízením byla zřízena dozorčí rada města. Až se najde někdo, kdo složí kauci dva milióny korun a vyhová podmínkám, budou moci přípravy na druhý nejslavnější do- stih začít.

Junger Mann – go east!

Die deutschen Trübsalbläser haben wieder ein Konzert in Moll auf den Lippen: Nach dem Ozonloch ist es nun die drohende Völkerwanderung aus dem Osten, die uns den Spaß an der Zukunft nehmen soll.

Mag sein, daß wir mit einwandernden Russen und anderen Ostvölkern unsere Sorgen haben werden. Aber vergleichsweise hat sich die Lage nicht zum Schlechteren, sondern zum Besseren gewendet. Denn bis zur Beendigung des kalten Krieges mußten wir damit rechnen, daß aus dem Osten die Panzer kommen und Europa in einem Atomkrieg in die Luft fliegt.

Unsere Jugend protestierte gegen Atomwaffen und Krieg. Und jetzt, mit der Aussicht auf langen Frieden in Europa, zittern, wie Umfragen zeigen, gerade die 18–30-Jährigen ums liebe Geld.

Friedensschanzen sind Wohlstandschancen. Es geht unseren 18–30-Jährigen deswegen so gut, weil sie in Frieden und Freiheit groß geworden sind und unser Land die längste Friedensperiode seiner jüngeren Geschichte durchlebt.

Der Chef der fünf Weisen: Ich sehe grau

Lügen wir uns nichts in die Tasche: Wir Deutschen leben zur Zeit über unsere Verhältnisse. Unsere Ansprüche gehen weit über das hinaus, was wir uns finanziell erlauben können.

Die gesamtwirtschaftliche Entwicklung gibt Anlaß zur Sorge: Die Weltwirtschaft läuft nicht gut, Produkte „made in Germany“ sind schwerer an den Mann zu bringen. Wir Deutschen leben aber gut 30 Prozent vom Export. Es ist überhaupt nicht abzusehen, wie schnell in Amerika und in den anderen Industrienationen – also auf unseren Hauptabsatzmärkten – die Rezession überwunden sein wird. Hinzu kommen die hausgemachten Probleme.

Die Lohnsteigerungen verschlechtern das Investitionsklima in Deutschland und heizen die Inflation an. Wenn wir im Lauf des

Die Zukunftsangst, daß wir uns Europa nicht leisten könnten, ist schlicht falsch. Europa bedroht nicht unser Portemonnaie. Ein zusammenwachsendes Europa mit offenen Grenzen und freiem Handel bringt selbstverständlich auch Probleme, ist aber eine Jahrhundert-Chance – auch und gerade im Osten.

Es gibt junge Menschen, die das erkennen und neben unseren politischen Pensionären neue Aufgaben im Osten suchen und dort eines Tages vielleicht auch eine neue Heimat finden. Noch ist dieses „Go east“ der Trend einer kleinen Minderheit. Noch lähmen die wirtschaftlichen Unterschiede Neugierde und Unternehmensegeist. Aber das wird sich ändern.

Mag es heute für Sudetendeutsche und Tschechen der älteren Generation noch fast unvorstellbar sein, miteinander auszukommen, so wird das den Jüngeren nicht besonders schwerfallen. Die Einsicht wird wachsen, daß es besser ist, Gebiete gemeinsam zu besiedeln, zu kultivieren und zu industrialisieren, als sie veröden und versteppen zu lassen. Warum nur werden wir Deutsche mit unserer Stimmung so viel schlechter fertig als mit unseren Problemen? Warum dramatisieren wir so gern die Lage?

Lehrer und Ökologen hatten

Jahres trotzdem eine Drei vor dem Komma haben werden, dann nur deshalb, weil die Bundesbank als Hüterin des Geldwertes die Zinsen hochhält. Und weil uns die weltweit flau Konjunktur günstige Importpreise beschert.

Der Einigungsprozeß hin zu marktwirtschaftlichen Verhältnissen in ganz Deutschland braucht Zeit. Mehr Zeit, als es die Politiker sich selber und uns einreden wollten. Zwar können wir im Osten Deutschlands dieses Jahr ein Wachstum von acht bis zehn Prozent erwarten. Aber gemessen am drastischen Produktionseinbruch ist das wenig. Es ist auch für Gesamtdeutschland nicht viel, wenn man in Rechnung stellt, daß die Produktion in Ostdeutschland nur ein Viertel der westdeutschen Wirtschaftskraft ausmacht. Wenn wir in diesem Jahr in ganz Deutschland beim Bruttosozialprodukt ein Plus von 1,5 Prozent erreichen, sollten wir zufrieden sein. Die Zahl der Arbeitslosen läßt sich nur noch mit statistischen Tricks schönrechnen: Hunderttausende Arbeitslose sind in arbeitsmarktpolitischen Maßnahmen,

Kaputte Zähne durch Küsse

Baltimore – Baby, die gestillt werden, bekommen durch das Saugen starke Mundmuskeln, die ersten Zähne wachsen besser – entdeckten US-Wissenschaftler. Aber: Durch Küsse und Vorkosten der Nahrung können dem Kind Bakterien übertragen werden, die zu Zahnverfall führen.

beispielsweise die lobenswerte Absicht, das kritische Bewußtsein für die Gefährdung von Natur und Zukunft zu schärfen und die Umwelt zu entlasten. Aus der gut gemeinten Hilfsaktion für das Leben auf der Erde ist eine übertriebene, fast neurotische Zukunftsangst vor dem Leben auf diesem Planeten geworden.

Eine Jugend, die nicht mehr an ihre Zukunft glaubt, ist nicht jung.

by moval též o tom, že zaměstnanci DP by měli mít jízdné v Praze zdarma, neboť tomu tak bylo i v minulosti. V reakci na obsah materiálu o zemském uspořádání, který byl projednáván v české vládě a ve kterém ne- ní Praha definována, vysvětlil M. Kondr, že území hlavního města Prahy je přičleněno k českému zemskému sněmu, ale ten nemá údajně pravomoc na území Prahy působit. Pražský primátor vyslovil domněnku, že Pra- ha bude samostatným subjektem vedle tří zemských orgánů. Náměstek primátora F. Polák potom hovořil o tom, že od polo- viny letošního roku přestane magistrát udě- lovat licence na smluvní přepravu osob. Ve stejném období skončí platnost již vydaných licencí a poté již nebude možné provozovat taxislužbu bez regulovaných cen. Jednou výjimkou bude smluvní hotelová přeprava, která je však určena pouze pro hotelové hosty a nesmí poskytovat služby zákazni- kům „z ulice“. Pražský magistrát již dříve rozhodl, že pokud řidič taxi odmítne vsta- vit zákaznickovi stvrzenku, ziráci nárok na zaplacení. Taxikáři ale s klidem na stvrze- nu napíší nadsazenou částku a úmyslně uvedou jinou státní poznávací značku. Po- kud nemá potvrzení všechny náležitosti, těžko může finanční odbor Magistrátu hlav- ního města Prahy jakoukoli stížnost vyřídit. Na stvrzence musí být uvedena cena, počet

ujetých kilometrů, StZ, název a sídlo pro- vozovatele, datum, místo a hodina počátku a konce jízdy. Náměstek primátora J. Polák také uvedl, že taxikáři často na taxametrech nastavují pásmové tarify II. nebo III. pásma, které však platí pouze při jízdách mimo území hlavního města.

● Pokus o pašování zbraní a munice za zhruba 800 000 marek z ČSR na Kypr od- halila německá policie.

... ASI SCHNITTEN...

Kurzarbeit und subventionierten Arbeitsplätzen versteckt. Summa summarum werden wir in diesem Jahr, ehrlich gerechnet, auf vier Millionen Arbeitslose kommen.

Rechnet man die Schulden von Kreditabwicklungsfonds und Treuhandanstalt mit ein, so dürfte die Gesamtverschuldung des Staates bis 1995 an die 1,8 Billionen (BILLIONEN) Mark heranreichen. Eine Größenordnung, die es der Bundesregierung schwer- machen dürfte, der von ihr selbst geforderten Bedingung für den Beitritt zur gemeinsamen Euro- pawährung Ende der 90er Jahre zu genügen.

Fazit: Wir müssen wieder härter und mehr arbeiten. Und mehr spa- ren. Alles gehört auf den Prüf- stand: nicht nur die Subventionen. Alle Staatsausgaben – auch solche im sozialen Bereich!

Venedig – Das be- rühmte Leichentuch von Turin, das Gläu- bige Jahrhundert- lang als Körperab- druck des toten Jesus Christus anbeten, soll von Leonardo da Vinci (1452–1519) ge- malt worden sein. Das behauptet der italienische Kunstkri- tiker Vittorio Sgarbi vor Beginn der gro- ßen Leonardo-Aus- stellung in Venedig (ab 23. März).

Rozpočet hlavního města schválen

Rada pražského zastupitelstva schválila rozpočet pro hlavní město Prahu ve výši 13 254 miliard Kčs. Z toho 7,5 miliardy má být určeno na investice a zbytek na neinvestiční činnosti. Rada také souhlasila s přijetím půjčky ve výši 600 milionů Kčs na 18 měsíců a předložení návrhu na přijetí úvěru též rozhodla o tom, že příspěvek ve výši 23 milionů Kčs, který měl být přidělen výstavbě na opravu historických budov, nebude poskytnut. Primátor M. Kondr uvedl, že rada zastupitelstva zatím odmítá jednat zvýšení cen jízdného MHD, protože DP nevyčerpal všechny rezervy. Infor-

ty by měly být využity pro urychlenou realizaci dopravních a ekologických staveb. Členové rady souhlasili s uvolněním 300 mil- lionů Kčs na výstavbu strážovského auto- mobilového tunelu. V rozpočtu se uvažuje také o použití 470 milionů Kčs na stavbu ústředních opraven metra v Hostivěti. Rada

KAPITOLY Z HISTORIE SELSKÉ JÍZDY (4)

MEZIVÁLEČNÝ ROZVOJ

Antonín Švehla řekl na adresu Selské jízdy: »Budte vždy první; jízda vždy vpřed, jízda nechť vede!« A Selská jízda si jeho slova vzala k srdci. Byla v předválečném období vždy vpředu. Stala se naší největší jezdeckou organizací. Bouřlivý rozvoj poznamenal už její začátky. Na ustavující valné hromadě Selské jízdy 4. března 1925 bylo zastoupeno 87 jezdeckých odborů: za Čechy 54, za Moravu 25 a za Slovensko osm odborů. Roku 1926 již bylo spolků Selské jízdy 114 a měly dohromady 4325 členů. Roku 1928 bylo na valné hromadě zastoupeno 12 800 členů a v listopadu 1931 bylo už na 20 000 členů Selské jízdy organizováno v 207 spolcích.

Takový rozmach a rozvoj nezaznamenala v našich dějinách žádná dobrovolná jezdecká organizace. V Čechách bylo 207 okresních Selských jízdy, na Moravě a ve Slezsku 52, na Slovensku 23 a na Podkarpatské Rusi 10 okresních Selských jízdy. Jen slavný Východočeský sbor Selské jízdy Jana Janáka měl v době oslavy své desetileté činnosti v květnu 1937 v Hradci Králové 700 členů. Protože Selská jízda byla kolektivním členem Sokola, připojal zde starosta Sokola Hradce Králové na novou vlajku Selské jízdy stuhu.

Selská jízda od samého začátku své činnosti úzce spolupracovala s chovatelskými odbory, pečlivě dbala jak o řádné docenění chovu koní, tak i o zlepšení jejich zdatnosti. Každoročně proto pořádala závody o putovní palcáty. Tvůrcem této symbolické soutěže byl první starosta Východočeského sboru Selské jízdy Ing. Jan Černý. Celostátní soutěže Selských jízdy, pořádané dne 31. května 1934 v Praze, se zúčastnilo 42 nejlepších jezdců, vybraných

z tehdy již 25 531 členů a 877 členek. Držitelem masivní stříbrné sochy koně se stal Moravskoslezský sbor Selské jízdy. Plaketu za vzorný chov koní získal Jan Palýza z Kylesovic a Arnošt Rozšíval z Malého Varadů na Slovensku.

Selská jízda byla v té době skutečně jezdeckou »armádou« naší republiky. Ve svém úsilí měla pevnou mravní základnu v poctivých sedlácích, kteří měli v sobě čest, která je vyšší a dražší než výhry a sláva. Sedláci v této době bojovali již jen proti jedinému nepříteli, a to byla setrvačnost, lpění na současných poměrech. Selská jízda jako jednotná imponující jízdní

organizace, vybudovaná v historických českých zemích, na Slovensku i Podkarpatské Rusi, neměla v té době nikde na světě obdobu.

Antonín Švehla ve své řeči k Selské jízdě 5. prosince 1932 připomněl, že Selská jízda nesmí ustát ve své činnosti a lekat se potíží ani v dobách těžkého mravního rozvratu. Právě v takových chvílích je totiž zapotřebí spousty lidské práce, kázně a vůle. Selská jízda tyto vlastnosti vždycky pěstovala a pěstuje i dnes. Snad proto její myšlenku nezničila nacistická okupace ani léta komunismu.

V minulém dílu jsme chybně uvedli, že T. G. Masaryk navštívil závody Selské jízdy v Židlochovicích v roce 1930 se svou ženou. Ta však tehdy již nežila. Pan prezident navštívil závody s dcerou, dr. Alicí Masarykovou. Čtenářům se omlouváme.

„Vlastenčící maloměšťák“ kontra „bolševíci“

O POSTOJI ČESKÉHO PÍSNIČKÁŘE KARLA HAŠLERA KE KOMUNISMU

Před koncem loňského roku, 22. prosince 1991, uplynulo padesát let od smrti českého písničkáře Karla Hašlera. Lidé, kteří mají jeho písničky rádi, většinou vědí, že komunisté Hašlera rádi neměli; ale málokdo ze současníků již dnes ví, proč byl jejich vztah k Hašlerovi tak »vřelý«. Kromě pozdějších příliš českých a vlasteneckých písniček, které v období vášnivě lásky k Sovětskému svazu, sovětským písním a všemu sovětskému byly nežádoucí a vládnoucí straně se nelíbily stejně jako Němcům za protektorátu (Ta naše písnička česká, Vltavo, Vltavo aj.), měl Hašler u komunistů ještě jiné vroubky, a to hluboko v minulosti. Od počátku první republiky totiž skládal aktuální kuplety, které Slovník Čs. akademie věd, vydaný již za jiné republiky, charakterizuje takto: »V písničkách prodechnutých vlastenčící maloměšťáckou sentimentalitou, ve své době značně populárních, často, zejména v letech 1918–1922, vyjadřoval protisovětské a protikomunistické nálady české buržoazie.«

Pamětníci rozpadu Rakousko-Uherska, počátků první republiky, historie čs. legií v Rusku a tehdejší politické scény většinou již nevíjí a Hašlerovy písničky z tohoto období se z archivů tiše vytrátily...

Nejsem pamětník ani historik a ve škole jsme se tohle období učili zaměřeně a hlavně úplně jinak; velice zhruba však je možné toto období charakterizovat jako období bolševické revoluce v Rusku a snahy rozšířit komunismus a komunistickou vládu i jinde — viz Béla Kun a maďarská rudá armáda, Maďarská republika rad, výpady maďarské rudé armády na Slovensko, Slovenská republika rad a k tomu období mocenských bojů různých politiků o postavení ve vládě rodícího se státu. V Čechách propagují komunistické učení Bohumír Šmeral, Josef Stivín a Alois Muna. Od čs. legionářů v Rusku (sibiřských legií) a přílivu prchajících emigrantů lidé (bohužel asi ne všichni) vědí o »vzácně nekrvavé revoluci« a bolševickém učení své.

V této rušné době, kdy se i v Praze snažili komunisté dostat k moci a kdy se někteří představitelé tehdejšího vedení státu

snažili ve vlastním zájmu všemožně zdržovat a oddálit návrat legií, které musely nedobrovolně putovat domů přes celou Sibiř, a ještě si cestu domů doslova proboujet, v této době věděl své i písničkář Karel Hašler. Svými kuplety »tvrdě šel« do bolševiků a komunismu, vysmíval se jim a odhaloval lživou tvář jak učení samého, tak i lidí, kteří jej hlásali.

Vedle hlubokého citu pro poezii a smysl pro humor, jak jej známe ze staropražských písniček, prokázal Hašler svou tvorbou také neobojácnost. Projevil se jako neúprosný kritik, který se vysmíval všemu: vládě, korupci a špatným lidským vlastnostem, bolševikům — a naposledy i nacistům. Ti ho po několika varováních nakonec zlikvidovali v Mauthausenu 22. prosince 1941. Je však velice pravděpodobné, že kdyby se dožil komunismu padesátých let, dopadl by stejně. Komunisté měli vždy dlouhou paměť a jeho vysmívání a útoky proti bolševikům a komunistické straně mu nikdy neodpustili. Ani po smrti.

V padesátých letech bylo zpívání všech Hašlerových písniček zakázáno. Teprva poz-

Titulní strana prvního vydání Hašlerovy písničky Kampak na nás, bolševíci?! s originálem jeho rukopisu — to vše (včetně písničky samotné) za 30 haléřů.

ději, v šedesátých letech, vzal komunistický režim Hašlera aspoň trochu na milost a přimhouřil oči nad jeho některými téměř zlidovělými staropražskými písničkami, opěvujícími starou Prahu. Jeho »pomýlené« písničky z období 1918–1922, vysmívající se bolševikům, se již vytratily. Vytratily se z hudebních archivů, a protože uplynula dostatečně dlouhá doba, pamětníci prakticky vymřeli. Hašler již tedy nebyl příliš nebezpečný.

Přesto kniha o Hašlerovi, kterou napsal Rudolf Deyl, nesměla být dlouhou dobu vydána. Vyšla teprve v roce 1989 — podobně jako více závadných knih, jež využily uvolnění poměrů kolem roku 1968. V následujících dvaceti letech by to určitě již zase nešlo. I tak ovšem Rudolf Deyl, aby alespoň trochu otupil ostří a provedl úlitbu bohům a cenzuře, píše o těchto písničkách, že Hašler »tehdy napsal několik neuvážených kupletů, jež ho postavily do příkrého světla, jako by byl nepřitelem pracující třídy« — ale že tomu tak ve skutečnosti nebylo.

Písničky samozřejmě nebyly nijak neuvážené a byly míněny velice přesně. Hašler skutečně nikdy nebyl nepřitelem pracujícího lidu — byl jen nesmiřitelným odpůrcem a nepřitelem komunistických vyžrků, kteří se již od počátků komunismu s takovou oblibou s pracujícím lidem ztotožňovali a ztotožňují dodnes.

Mezi nejzávadnější písničky Karla Hašlera patřily zřejmě tyto (v závorce číslo podle katalogu autora):

- O těch postižených (č. 4)
- Kdo je bolševik (č. 13)
- Kampak na nás, bolševíci? (č. 24)
- My nejsme národ pro práci (č. 28)
- Ze Sibíře hoši domů jdou (č. 38)
- O nemocné koalici (č. 40)
- Volte Munu (č. 42)
- Loučení s Národním shromážděním (č. 50)
- Utíkej vládo, utíkej — Šmeral je už moc divokej (č. 54)
- O komunistickém převratu (č. 57)
- Sláva Šmeralovi vladaři (č. 60, zpíval Vlasta Burian)
- Šmeralův puč (č. 66)
- Sv. Václav žádá pražský magistrát (č. 71)

Dnes, po více než 70 letech, tyto písničky již asi nikdo zpívat nebude, ale jejich texty jsou i pro dnešního čtenáře přinejmenším zajímavé. Posuďte sami.

My nejsme národ pro práci (1919)

1. Aby neměl v celém světě pověst jinou český stát dovedem se před cizinou kočičinou ukázat
My nechceme podle vzoru Ameriky pracovat
my jsme pány republiky
my budeme s bolševiky drancovat
- Rf: Jen do toho, jen do toho
Hej rup
nejsme národ pro práci
my jsme pro demonstraci
pan ministr Soukup to má rád
ten vždy bude s námi věrně stát
jako ovce za ním jdeme
co chce, všechno provedeme
budeme ho všichni volit
to je muž, jenž cítí pro lid
a pro českou zem
2. Dovedeme jaksepatří žít a tiskat obchody
jen tak sobě můžeme všude respekt získat, dohody
Ublíjeme politickou konkurenci jako nic
na českou inteligenci
půjdu s námi všichni Němci z Leitmeritz
- Rf: Jen do toho, jen do toho

Hej rup
My jsme sloupy národa
nám jen patřil svoboda
Kdo by slůvkem proti tomu hles
na místě bit bude jako pes
Uděláme komunu
se Šmeralem na tránu
vyvlastníme bez cavyků
třeba celou republiku
zejtra pro Munu.

Ze Sibíře hoši domů jdou (1919)

- sloka 6
V Právu lidu honem napsal Šmok
Ze Sibíře do Čech není skok
Kromář sved' je k tomu krok
když tam byli přes pět roků
mohli by tam zůstat
ještě jeden rok
jak si přeje bolševický blok
- sloka 14
Už se tedy nemusíme třást
o svou těžce ohroženou vlast
dál mít budem koalici
dál tu budou bolševíci
dál se může v republice krást
Nechat žije zachráněná vlast!

Sv. Václav žádá pražský magistrát (1920)

- sloka 2
Slavný pražský magistráte
sděluji ti s bolestí
že tu déle nevydržím
na Václavském náměstí
Službu mít na »václaváku«
to je práce nemilá
mně už z toho zptoměla
i ta moje kobyla
- sloka 5
Zdráv buď otče Masaryku
volal dřív dav lidový
teď tu jen pár bolševiků
volá slávu Munovi
A když Šmeral svojí hubou
bolševikům vévodí
kobyla mi vyhazuje
dív mne dolů neshodí

- sloka 9
Bude jistě pro mne lépe
když půjdu i s kobylo
protože bych, jak jsem svatý
proved' vím vč nemilou
Když tu každý jenom žvaní
a nikdo nic nekoná
vykašlu se také na to
abych dělal patrona

Kampak na nás, bolševíci? (1919)

1. Nežli rakouský stát krutý rozpadnul se na kousky
Šmeral byl vždy černožlutý
přivrženec rakouský
Když nic neukoulo z Rakous
do bolševismu se zakous'
mučednický šklebil tvář
vypasený proletář
Bolševismus hlásal v svět
a hned znělo zpět:
- Rf: Kampak na nás bolševíci
copak vás to napadá
vás si každý koupí
na nás jste však hloupi
Kampak na nás bolševíci
copak vás to napadá
víme jak ta vaše volnost vypadá
2. Šmeral řek' si: takhle zhyne
takhle přeče nejde
spojil se pak se Stivínem
v bolševické dueto
Lenin s výše svého tránu
na pomoc jim poslal Munu
a s ním pytel rublíků
aby tvrdil muziku
Ale sotva začli hrát
znělo odevšad:
- Rf: Kampak na nás bolševíci
copak vás to napadá
vás si každý koupí
na nás jste však hloupi

Kampak na nás bolševíci
copak vás to napadá
víme jak ta vaše volnost vypadá

A na závěr si přečtete poslední sloku předvolebního kupletu Volte Munu z roku 1920, písničky, která byla skutečně nadčasová:

Až se naše republika
v dražbě ocitne
potom tepru český člověk
ze sna procitne
Volte Munu, ať se stane
co se musí stát
než si začnem
znovu lepší
stát svůj budovat

Co říkáte? Nebylo to proroctví? Přesto, že se Karel Hašler únorového vítězství »pracujícího lidu« nedožil, následující dějiny mu daly za pravdu.

Karel Hašler v době své »neuvážené« tvorby

Zavřou mlékaři krám?

Stále slyšíme o tom, jakon překážkou jsou pro vstup zahraničního kapitálu naše vleké diskuse o státoprávním uspořádání. Přitom se lehce zapomíná na to, čím zahraniční investory láká především náš trh — je to vzhledem ke kursu koruny nejen levná pracovní síla, ale i surovinová základna, doprava, energie, a to ať už zůstane Československo jednotné, nebo rozdělené na dva státy.

Samozřejmě bez zahraničního kapitálu a moderního know-how bychom asi těžko dohněli úroveň vyspělých států, ale tuto pomoc musíme směřovat tam, kde ji opravdově potřebujeme, tj. do zastaralých výrobních provozů, na jejichž modernizaci sami nemáme. Pokud ale máme výrobu, která obstojí v konkurenci se světem, pak je to naše zlatá hřívna, s níž nemůžeme jakýmkoli způsobem hazardovat.

Takovou zlatou hřívnu je jeden ze šesti závodů Průmyslu mléčné výroby Hradecký Králové — závod Zábřeh, který byl uveden do provozu teprve před dvěma lety a patří

Pokrač. na str. 75

rábět z drahého mléka, když je na našem trhu cena mléka třetinová oproti západnímu trhu? Nestlé si nevybralo špatně — o východočeském mléku je známo, že je nejvyšší v celém Československu (97 procent produkce v 1. jakostní třídě). Pokud se Nestlé skutečně podaří získat majoritní podíl ve všech třech závodech, hrozí na-prosto reálné nebezpečí, že vykoupi ve Východočeském kraji všechno mléko a ostatní na něm závislí výrobci mohou «zavřít krám». Osud Průmyslu mléčné výroby, jehož značka si vydobyla ve světě dobré jméno, a tedy i závodu v Záběhu, na jehož oddlužení vydala vláda 180 miliónů korun, je v rukách ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci. Na něm leží odpovědnost za to, zda tuto zlatou hřívnou nespolkne cizí kapitál, aby pak východočeským podnikatelům v mlékárenské výrobě zbyly jen oči pro pláč.

⊗ ... ČS M S P R F R ? Nebo: Československé republiky v jejich předmnichovských hranicích. Dlouhodobé řešení odepisující Podkarpatskou Rus je pro Radu nepřijatelné. Tento postoj je podložen účastí podkarpatských Rusů na československé zahraniční akci, zejména v československé zahraniční armádě v druhé světové válce, stejně jako současným hnutím mezi podkarpatskými Rusy doma i v exilu, za návrat Podkarpatské Rusi do České a Slovenské federativní republiky. V chvíli, kdy se přetváří politická struktura této oblasti, vás proto žádáme, abyste při jednání s novými autoritami usilovali o zrušení smlouvy, kterou byla v roce 1945 Podkarpatská Rus pod tlakem postoupena Sovětskému svazu.

Ke všem těmto žádostem a dokumentům,

at jsou z Užhorodu, Prahy nebo at je posílají naši z Washingtonu, by se nemělo soustavně mlčet. Existují problémy, které se nedají žádnou ministerskou nebo parlamentní zákulisní chytřičkou potlačit. Věc Podkarpatské Rusi patří mezi ně.

{čre}: Ve Starostrašnické ulici v Praze 10 upadl ve čtvrtek 63letý muž. Dvě ženy, které mu ochotně poskytl pomoc, mu stejně pohotově z kapsy ukradly peněženku s 3600 markami a 1400 dolary. Po přepočtu postrádá muž na 100 000 Kčs.

1. NATIVITAT TO NEUVYJDE, I KDYŽ VYJDE 2025.24...

PROPAST NADVAKRÁT NEPŘESKOČÍŠ

Od samého začátku bylo zřejmé, že vytvořit tržní hospodářství v zemích střední a východní Evropy nebude nijak snadné. Neexistuje prostě způsob, jak provést rychle a úspěšně konverzi státního hospodářství na soukromé podnikání. Někteří ekonomové těchto zemí vtipně prohlašují, že propast nelze přeskochit nadvakrát. Současně však obhajují teorii, že je zapotřebí zásahu státu a přispění vlády, aby velké průmyslové podniky, jako ocelárny nebo textilky, mohly i nadále pracovat. Tito lidé nechtějí však vidět, že státní subvence by jen prodloužily ekonomickou agónii nefunkčního diktatoria.

Tato situace je doma na mnoha úsecích těžkého průmyslu, hlavně v bývalém Sovětském svazu. Boris Jelcin sliboval, že za šest nebo osm měsíců bude po krizi. Domníval se, že západní mocnosti poskytnou rozsáhlou finanční pomoc na nákup surovin, aby sovětský ocelářský a zbrojní průmysl mohl i nadále pracovat. Zatím se tak nestalo. Ceny spotřebního zboží za tu dobu stouply trojnásobně a regály v obchodech zůstaly prázdné.

Situace v Polsku je však jiná. Prakticky celý polský obchod v drobném je v soukromých rukách, což je jistě značný úspěch. V současné době pracuje v Polsku pro soukromé podniky podstatně více osob než pro zbývající státní průmyslové kolosy. Množství výrobků a hlavně jejich kvalita se zlepšují, stoupají však i ceny, zatímco nezaměstnanost dosáhla již dvou miliónů osob a stoupá. Roční inflace, která ještě v roce 1990 představovala 600 až 700 procent, klesla na 60 procent, ceny však rostou rychleji než mzdy a platy. Lech Wałęsa, dominantní osobnost v polské politice, je co do popularity v současné době na šestém místě za Wojciechem Jaruzelským, posledním komunistickým představitelem.

Československo naproti Polsku, přestože má velmi nízkou inflaci a nejmenší zahraniční dluhy, trpí vážnou krizí na poli reform. Také rozpad Rady vzájemné hospodářské pomoci, této ekonomické organizace bývalého sovětského bloku, neprojevil se v Československu příznivě, jak se předpokládalo. Stalo se tak proto, že k likvidaci RVHP došlo rychleji než k vytvoření nových trhů na Západě. Privatizace a drobné podnikání v porovnání s Polskem zůstávají značně pozadu, zpomalovány nynějšími oficiálními místy.

V posledních měsících se kolem osmi miliónů občanů rozhodlo investovat část svých úspor v nákup kupónových knížek. Přispěla k tomu hlavně reklama, která slibovala zájemcům desetinásobný výdělek, který by po roce měli získat. Tento nákup kupónových knížek přispěl také k všeobecnému rozvoji prodeje. Nicméně však privatizace je postížena chronickým zpomalením a korupcí. Přes všechny tyto problémy a zjevnou sabotáž jsou to právě drobní podnikatelé, kteří vytvářejí v Československu podmínky volného trhu. Je to tedy v podstatě hrstka lidí, kteří usilují o převod státního podnikání na soukromý sektor.

Jaká je po této stránce situace v Maďarsku? Bývalý představitel gulášového komunismu János Kádár již v minulosti souhlasil s omezeným způsobem privatizace průmyslu. V roce 1989 bylo asi 15 procent průmyslových podniků v Maďarsku v soukromých rukách. To ovšem do dnešního dne představuje značný náskok v konverzi státního kapitalismu na soukromé podnikání a tržní hospodářství. Maďarsko zaznamenalo také nejmenší pokles výroby v porovnání s ostatními státy komunistického bloku a získalo značné zahraniční investice. Se západními firmami vytvořilo přes 10 000 joint ventures, což se nedá porovnat se žádnou zemí střední a východní Evropy, a nejen to, rozpad Rady vzájemné hospodářské pomoci se jej příliš nedotkl, protože Maďarsko si vytvořilo nové trhy na Západě. Přes tři čtvrtiny maďarského vývozu míří na Západ. Nicméně prosperita není ani pro Maďarsko vyloženě za rohem. Nezaměstnanost, která představuje 7,3 procenta, se má zvýšit na 11 procent koncem letošního roku. Životní úroveň je nižší, než byla v roce 1979.

MLČENÍ NA VĚČNÉ ČASY?

Když nedávno československé zahraniční ministerstvo připravovalo text smlouvy mezi ČSFR a SSSR, netušilo, že se jeho partner tak záhy rozplyne v mlze dějin. Tato smlouva měla několik míst, v nichž se hovořilo o «nezaměnitelnosti hranic», což znamenalo, že se Praha sama vzdává jakékoliv možnosti jednat o Podkarpatské Rusi. A navíc, že tím zpochybňuje i existenci celistvosti státu od roku 1918. Později se podle tohoto modelu připravila smlouva s Ruskem, s kterým nemáme společné hranice, a chytá se s Ukrajinou, do jejíhož teritoria byla protiprávně vtlačena v roce 1945 východní část naší republiky.

Československo vychází poprávu z uznání předmnichovských státních hranic. To je jistě správné a jediné možné; nemůže to však znamenat jen hranice na západě, v Čechách, na Moravě a na Slovensku, ale i na východě, na Podkarpatsku. Měli jsme republiku jednu a nedílnou. Tak je třeba chápat i ty hlasy, které žádají, aby se anulovala smlouva o Podkarpatské Rusi z roku 1945. Měla by být prohlášena oběma stranami za neplatnou stejně jako nemají právní moc mnichovské dohody a vídeňská arbitráž z roku 1938. Sdružení karpatských Rusů v Užhorodě reprezentující přes tři čtvrtě miliónu Rusů podalo v prosinci 1991 žádost adresovanou předsedovi našeho Federálního shromáždění, aby tuto stalinickou smlouvu anulovalo. A. Dubček předal memorandum oběma za

Komu fandí v obcích

{hop}: Sice dlečí, ale přesto zajímavé jsou výsledky doplňovacích voleb do obecních zastupitelstev, které proběhly 29. 2. 1992 na území České republiky v obcích, které vznikly k 1. 1. 1992 či ke stejnému datu vznikli sloučením, a v obcích, ve kterých klesl počet členů zastupitelstva pod zákonem stanovenou normu. Kandidátní listina obsahovala 21 politických stran, a ve volbách hlasovalo 435 tisíc občanů. Nejvíce hlasů získalo s převahou Sdružení nezávislých kandidátů (55 %) a nezávislí kandidáti (16 %). Na dalších místech se umístily: 3. Čs. strana lidová (11,8 %), 4. KSČM (5 %), 5. Zemědělská strana (2,8 %), 6. HZDS-Spol. pro Moravu a Slezsko (2,1 %).

Překvapivě nízký počet voličů získala ODS (1,3 %), OH (1,3 %), Liberální demokratická strana (0,4 %). Zobecnovat tyto výsledky jako celkový stav popularity stran by bylo samozřejmě chybou, ale o jistých tendencích a sympatiích voličů vypovídají.

Pondělní odpoledne v době od 12.00 h do 16.00 h je na mateřské pouti vyhrazeno handicapovaným dětem, které budou mít v doprovodu rodičů nebo pedagogů přístup zdarma.

hraničním výborům (pánům Šebejovi a Komárkovi) a petičnímu výboru. Odpověď zatím nepřišla... Do ztracena šly v zahraničních výborech i dva dokumenty Společnosti přátel Podkarpatské Rusi, týkající se problematiky této oblasti. Stejně tak neodpovědělo ministerstvo zahraničí na obšírné podání Čs. strany lidové. Myslí si adresáti, že se to srovnává s jejich občanskými, parlamentními a ministerskými povinnostmi?

Rada Svobodného Československa, reprezentativní orgán exilu českého, slovenského i rusínského, jednala v poslední době několikrát o Podkarpatské Rusi. O svém stanovisku poslala loni v prosinci ministerstvu zahraničí J. Dienstbierovi sdělení, v němž se uvádí: «Rada od svého založení usilovala o obnovu demokracie v Čes-

Memento lesních železnic

O železnici se v poslední době mluví snad trochu víc, než bývalo zvykem předtím. Bohužel často spíš v lechtivé předtuše nějakého nového skandálu kolem ministra dopravy či jeho věrně poddaného Ústředního ředitelství ČSD. Mluví se také o rušení tratí. Ovšem na toto téma se množí a často eskamotérsky obcházejí základní otázku: jaké výhody přináší fungující železniční síť? Vypadá to někdy dokonce tak, že jediným důvodem pro zrušení je apokalyptická situace na našich hraničních přechodech, takže jako definitivní řešení se nabízí rychlá výstavba dálnic a s tím spojená ještě větší devastace našeho životního prostoru výfukovým plynem, nikdy neslábnoucím rykem motorů a nikde nekonečící lidskou hloupostí.

Na páchnoucí výfuky jsme vymysleli katalyzátory, proti hluku stavíme úděsné bariéry. Obojí sice principiálně nic nevyřeší, neboť plyny z takzvané ekologického benzínu budou dál otravovat ovzduší a všudy přítomný rámus nás bude dál utiskovat dnem i nocí. Ale žádný katalyzátor ani bariéra neplatí na výplody našeho deformovaného myšlení. Nic nepřesvědčí našince rozčillujícího se přes týden, proč že někdo chce rušit železnice, aby v pátek nezamířil na chalupu. Samozřejmě autem, protože od nádraží by musel jít čtvrt hodinu pěšky.

Nehledejme chybu v politických. Jsou ze stejné krve jako my, benzín jim taky zasáhl myšlení a navíc dobře vědí, co obnáší benzínová a betonová »lobby« jejich voličů. Hledejme chybu sami v sobě. A podívejme se trochu dál do minulosti než k dnešnímu ránu. Protože počátky naší lhostejnosti k osudu železnic jsou podstatně staršího data. Všechno už tady totiž bylo. I rušení tratí.

Nemám teď na mysli mnoho kilometrů někdejších řepařských železnic, které za pár desetiletí své existence opravdu našly svou vřát ani skutečné zákaznický. Nemám vůbec na mysli tratě ČSD. Prakticky během dvou desetiletí jsme totiž dokázali hezky potlučit zlikvidovat přes šest set kilometrů železnic. Nadšené jsme vítali pokrok, který jejich zrušení přineslo. Jenom pár zanícených milovníků romantiky a divukrásné přírody spolu s těmi, kterým železnice přinášely každodenní obživu, reptalo, křičelo, volalo. Hlas v poušti. Socialistické závazky soudruhů ředitelů zněly: zrušit! Podalo se.

V údolích slovenských hor nezůstala s koncem roku 1982 jediný kilometr lesní železnice, po němž by dál jezdily naložené vlaky, jak tomu bylo předtím po desítky let. Po jehož kolejičkách by pulsovala bílá krev lesnatých kopců v hadovitých stužkách dlouhých souprav oplenových vozů. Na němž by se den co den od ranní tmy do pozdního soumraku loptily neudávné parní lokomotivy, dirigované pro nezavěšeného zcela nepochopitelným pískáním vlakvedoucích a posunovačů.

Tenkrát jsme byli bláhoví a mladí. Všechno, co bylo krásné, se zdálo trvalé a neuvěřovali jsme o tom, jak dlouho už se koleje kličkají podél průzračných a zurčivých potoků a kolik let jim ještě zůstává. Proto jsme se vraceli rok co rok zjara či k podzimu nebo do zasněžených hor pobýt mezi svými. Lidmi i lokomotivami. Všechno bylo jako dřív. Chvilí, docela krátkou chvílí. Než jsme proti své vůli zjistili, že něco nehraje. Že se denní výlety po kolejičkách lesních železnic stávají každým rokem kratšími a triviálnějšími. Jedna po druhé mizely odbočky do jednotlivých dolin. Nejprve jen tam docela nahofe, jako by se ztratily dva tři zdánlivě malicherné raménky široké řeky. Za rok lich bylo dvakrát tolik a pak už vysychaly celé kolejevé potoky. A zbyla jen tupá trasa hlavní tratě jako kmen čící varovně do nebe, když z něj ořezali větve a chybí životodárná síla zeleně. I kmen je odsouzen.

V dolinách se zatím rozbujela rakovina širokých silnic, pokrytých šedým asfaltem. Po nich burácejí auta, svázející s několika násobnou spotřebou energie po kouskách to, co dráha svezla za den najednou. Lesní závody vykazují úspory. Zbavily se

totíž nákladů na údržbu subtilních kolejí: budování a údržba hromotlucových silnic jdou z jiných kapes.

Kratší dráhy byly odepsány nejdříve, v sedmdesátých letech odolávaly ještě zbytky kdysi nejnirozsáhlejších sítí. Ale i na ně došlo: nejdříve se zastavila kola na technicky náročné trati mezi kysuckou Oščadnicí a oravským Zákamenným, vedoucí úvratově přes 920 metrů vysoké sedlo Beskydu. Pak jediný škrť pera zakázal stavět navrženou přeložku tratě kolem vznikající přehrady na Čierném Váhu. Tak mohla být rychle odepsána celá černo-vážská železnice, sahající z Liptovského Hrádku překrásnými kaňony řeky vyhledávané vodáky až do dolin pod Kráľovou horou. Zlikvidována byla i méně nápadná železnice vltavská údolím Poľany ve Slovenském rudohorí a nakonec došlo i na poslední ze všech, která se držela jen díky odvozu řeziva z pily v Čierném Balogu: na železnici v údolí Čierneho Hronu a jeho přítoků.

Poslední vlak dojel, poslední lokomotiva vyhasla. Nikdo neprotestoval a málokdo vůbec tušil, že se děje něco špatného. Jen několik remcalů se pokoušelo reálnými kalkulacemi dokázat, že se lesní železnice dají i v současné době ekonomicky využívat. Navíc by mohly přinášet peníze za povození turistů do míst, kam by auta neměla mít nikdy přístup. Pokládat tehdy otázku, co dobrého přinese lesům takzvané moderní těžební technika, výlepená desítkami aut, znamenalo vysloužit si od ředitelů a jejich pomahačů z komunistické samosprávy neodstranitelný jejich zpátečníka.

Lesní železnice tehdy dosloužily. Na místě někdejšího uzočkého pásu kolejí, mizejícího často v bujně vegetaci, dnes zeje široký průsek asfaltové silnice. Hluk, bláto a prach, kaluže oleje, nepořádek všude vřkol. Průvodní rysy postupující devastace. Škody již způsobené nikdo nevyčíslil. Je těžké převést na tisícikoruny všechno to zlé čím nové cesty útočí nejen na porost, ale hlavně na přirozené obyvatele lesa.

Mnoho stop v terénu dnes po lesních železnicích nezůstalo. Poté, co byly odstraněny a často doslova rozkradeny kolejničky, postarala se příroda sama, aby si rychle vzala zpět to, co jí kdysi člověk (ještě šetrně) vzal. Stejně ovšem přírodní síly útočí na poslední zbytky drážek, které byly zachovány jako žalující skanzeny. Dráha, která nesouží denodennímu provozu, chátrá relativně rychle vzhledem k prostředkům vynaloženým na její uchování. Návštěvník by za kilometrové svezení vláčkem v Muzeu kysucké doliny na Vychylovce musel zaplatit pár stokorun, aby to stačilo nejen na vlastní provoz, ale hlavně na údržbu zachované a nepoužívané, ale překrásné a technicky jedinečné desítkakilometrové tratě přes sedlo Beskydu. Při rekonstrukci kmenové tratě bývalé lesní železnice podél Čierneho Hronu se hledají cesty, jak na koleje vrátit aspoň přepravu řeziva nebo i svoz těžného dřeva v koncovém úseku mezi Dobročí, Čierným Balogem a Hroncem. Jedině tak je možné, aby dráha znovu doopravdy žila a za rozumných ekonomických a ekologických kalkulací mohla nabízet své služby i obdivo-

vatelům. Možná, že i některé z odlehklých dolin však bude časem stejně nezbytná.

Neumíme — našťastí — vrátit čas. Nemůžeme — bohudíky — vidět do budoucnosti. Ale předvídatost daná zdravým rozumem by nám neměla scházet. Lesní železnice v celé jejich tajemné délce sotva kdy znovu postavíme. Poučení tu však je. Jejich zrušení nic nevyřešilo. Problémy spíš přibýly. Obávám se však, že naše chyby bude v nejbližší době kopírovat Rumunsko, dosud vlast krásných karpatských lesních drah. Zatímco my budeme opakovat chyby těch kdo se jich dopustili před časem a dnes litují: budeme likvidovat veřejné železnice. Důvod: ekonomická nutnost.

Opravdu nutnost? Kdo to zodpoví? Vláda, parlament — ti mají odpovědnost námi svěřenou. Ať rozhodují. Rozhodnou ale správně? Jsou jen zrcadlem společnosti — právě proto je přece volíme. Nemyslíme-li my, nemůžeme tutéž složitou činnost chtít po našich vyvolených. Jak mohou poslanci, vláda nebo starostové hlasovat pro dotace dráze, kterou nikdo nepoužívá? Má nám někdo nařídít, abychom povinně cestovali a posílali zboží vlakem? Co tedy potom? Změnit ekonomické ukazatele? Dát přednost přežití? Ale to znamená pro mnohé z nás měnit návyky, začít se jinak ptát a hledat jiné priority. Dokážeme to?

Moc otázek. Málo odpovědí. Ale jejich začátek je v nás. Dokud nebudem myslet sami dál než na zítřejší cestu na chalupu, nemáme šanci ani na zachování rozumné dopravy.

Vzpomeňme proto zlikvidovaných lesních železnic. Jsou krásnou vzpomínkou a jsou i varováním. Zkusme se nad ním aspoň chvíli zamyslet.

Jojo...!

Denně potkáváme soukromé podnikatele, kteří si stěžují, jak je s nimi zacházeno na úřadech, jak je tlumeno jejich úsilí a jaké, často nepřekonatelné, překážky se jim stavějí do cesty. To vše má svůj důvod, hlavně v nynější době, kdy se blížíme opět k volbám. Toto manévrování ofi-

Zbavme se lhostejnosti

ciálních míst, většinou komunistických, má v podstatě jediný cíl — rozvrat, rozvrat politický, sociální, rozvrat probouzejícího se soukromého podnikání. Tito lidé, i když odevzdali svo-

je legitimace, zůstali svým smýšlením věrní dialektice a vedoucí díle strany. Chtěli by ochromit nebo maximálně zpomalit soukromé podnikání, což se jim z velké části daří, zajišťují klesání životní úrovně a vyvolat ještě větší a hlavně masovou nespokojenost, jež by vedla k rebelii proti kapitalismu a volnému trhu, ale také proti demokracii a té trošce svobody, které se těšíme. Jaký tento manévr má vlastně smysl? Odpověď je nasnadě. Lidé mají být v příštích volbách otráveni situací natolik, aby nevolili, zatímco komunisté půjdou ukázněně k urnám, anebo aby všichni ti zklamání a nespokojení volili komunisty či jinou socialistickou stranu. Nemusíme si nic namlouvat. V Československu třetina, snad dokonce polovina obyvatel je nespokojena a k hospodářským reformám se chová lhostejně. Komunistická elita na vedoucích místech, která řídí otěření tento vývoj, manévruje tak, aby se nespokojenost obrátila v agresivní odpor vůči reformám. Dosáhne-li vývoj takového výsledku, nevíme pak jen komunisty, ale také sami sebe. Osud tohoto národa je v našich rukách. A je na nás, abychom se zbavili lhostejnosti, přestali si říkat »mě se to netýká« a učinili jedinou provázek konec komunistům mezi námi.

TO JE NÁPAD!

„Rude pravo“ sieht sich als verfolgte Unschuld

besteht der Verdacht, daß sich Porybny und seine Helfer bereits mindestens seit Oktober 1990 strafbar gemacht haben. Eine Anzeige gegen ihn liegt bereits seit einem halben Jahr vor — eben von jenem Staatsbevollmächtigten, der die Geschäftsführung des Florenc-Verlags von Porybny übernahm.

Daß die Festnahme des RP-Chefredakteurs jetzt im beginnenden Wahlkampf erfolgte, begründete ein Sprecher der Staatsanwaltschaft mit Personalmangel. Gleichzeitig wehrte einer der zuständigen Staatsanwälte allerdings Kritik am Einsatz der Bundespolizei, die für Betrug eigentlich nicht zuständig ist, ab. Eine bereits 1990 eigens eingesetzte Sonderkommission des für die Föderalpolizei zuständigen Innenministeriums befasse sich seit ihrer Gründung ausschließlich mit der Rückgabe des KP-Eigentums. Die Position der Ermittlungsbehörden wird auch nicht dadurch einfacher, daß sie außer den Redaktionsräumen von Rude pravo auch die Büros von zwei kommunistischen Abgeordneten durchsuchten, ohne allerdings zuvor die Aufhebung von deren Immunität abzuwarten.

Die Redaktion des ehemaligen KP-Organs nutzt die Gelegenheit, in der Rolle der zu Unrecht verfolgten Unschuld die schlimme Vergangenheit an der Seite der Mächtigen zu überspielen. Die Polizeiaktion gegen die Tageszeitung und ihren Chef sei der Versuch, eine kritische und unabhängige Stimme in der CSFR-Öffentlichkeit mundtot zu machen. Die RP-Redaktion hat einen Protest bei der Internationalen Föderation der Journalisten in Brüssel eingereicht. Porybny selbst besaß gar so viel Feingefühl, um Hilfe der vom früheren Dissidenten und jetzigen CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier mitbegründeten tschechoslowakischen Menschenrechtsorganisation VONS zu ersuchen.

kommen. Damit sei die Existenz des Florenc-Verlags gefährdet worden, in dem unter anderem die Zeitung Telegraph der rechtsliberalen Demokratischen Bürgerpartei (ODS) erscheint. Porybny habe die Transaktion entgegen den gesetzlichen Bestimmungen weder dem Parlamentspräsidium noch dem Finanzministerium gemeldet.

Die RP-Redaktion hält dagegen, die Übergabe des Florenc-Eigentums habe völlig legal stattgefunden und die Verträge des RP-Herausgebers Borgis seien wasserdicht.

Ob sich die Vorwürfe der Ermittler halten lassen, wird sich in den nächsten Tagen zeigen, wenn Details über den RP-Deal an die Öffentlichkeit gelangen. Verwundern muß allerdings Zeitpunkt und Stil der spektakulären Polizeiaktion gegen den Chefredakteur und die Rude-pravo-Redaktion. Laut Anklage

gegen Kaution hofft, ist es nach Ansicht der Generalstaatsanwaltschaft im Zuge der Überführung des KP-Eigentums in Staatsbesitz gekommen. Nach der Wende im November 1989 war Rude pravo, das sich inzwischen als Zeitung der Linken bezeichnet und immer noch zu den auflagenstärksten Tageszeitungen der CSFR gehört, zunächst mit anderen ehemaligen KP-Publikationen im Verlag Florenc erschienen. Dessen Eigentum wurde schließlich an einen vom Staat bestellten Bevollmächtigten übergeben. Inzwischen erscheint Rude pravo in der von seinem Chefredakteur neu gegründeten privaten Aktiengesellschaft mit dem Namen Borgis.

Nach Auffassung der Ermittler ist es beim Abschluß der Mietverträge für RP-Technik und Redaktionseinrichtung zu betrügerischen Manipulationen zugunsten des neuen Privatverlages ge-

CSFR ratifiziert Konvention

STRASSBURG, 18. März (dpa). Die Tschechoslowakei hat als erstes osteuropäisches Mitgliedsland des Europarates die europäische Menschenrechtskonvention ratifiziert. Nach Angaben der Staatengemeinschaft vom Mittwoch tritt die Konvention über den Schutz der Grundfreiheiten sofort in Kraft.

Die zwei übrigen osteuropäischen Mitgliedsländer Polen und Ungarn haben die Menschenrechtskonvention unterzeichnet, aber noch nicht ratifiziert und damit in die nationale Rechtsprechung aufgenommen. Die CSFR, die im Februar des vergangenen Jahres in den Europarat aufgenommen wurde, erkennt gleichzeitig das individuelle Beschwerderecht und die Verbindlichkeit der Rechtsprechung des Gerichtshofes für Menschenrechte an. Damit kann jeder Bürger der Tschechoslowakei, der seine Grundrechte verletzt glaubt, in Strassburg eine Beschwerde gegen die Regierung seines Landes einlegen.

„A ČTĚ SI PĚLUVĚ V DĚVĚ...“

SERIAL O ŠLECHTĚ

Štáb ČST Ostrava natáčel nedávno v Kostelci nad Orlicí jeden z dílů seriálu o české šlechtě a jejích osudech ve 20. století. Ve značně zdevastovaných pokojích kdysi pávabného empírového zámku, který v minulých desetiletích sloužil mj. i pro chov vepřů, hovořil před kamerou potomek jednoho z významných českých rodů Josef Kinský. O natáčení zpravodají LD režisér Ludvík Kluga sdělil: „Seriál bude o těch příslušících českých šlechtických rodů, kteří se v minulosti podíleli na státotvorném procesu. Místo v něm budou mít i ti, kteří v posledních desetiletích působili v zahraničí. Každý díl má trvat minut, ten o rodině Kinských bude vznikat na mnoha místech.“

Kaiphass' Grab wurde entdeckt

JERUSALEM, 19. März (dpa). Das Grab und Überreste des Hohenpriesters Kaiphas, der nach biblischer Darstellung Jesus an die Römer ausgeliefert hat, soll in Jerusalem gefunden worden sein. Davon ist jedenfalls die israelische Altertumsbehörde überzeugt. Der israelische Rundfunk meldete am Donnerstag, Bauarbeiter seien zufällig auf die Grabinschrift „Josef Bar Kaiphas“ gestoßen. Kaiphas war zwischen 18 und 36 n. Chr. Hohenpriester des zweiten Tempels in Jerusalem. Die Befragung von Jesus durch den Priester schildert das Matthäus-Evangelium.

Filmklassiker
Casablanca 50
New York - Der Hollywood-Klassiker „Casablanca“ mit Humphrey Bogart und Ingrid Bergman wird 50 Jahre alt. Deshalb gibt König Hassan II. von Marokko in New York eine Geburtsjubiläumsparty. Mit dabei die Kinder der Hauptdarsteller: Stephen Bogart und Isabelle Rossellini.

Die Szene lief wie nach einem Drehbuch aus den Zeiten des kommunistischen Regimes ab: Morgens um halb sechs drängen die Ermittler in die Prager Wohnung des Verdächtigen ein und schleppen den solcherart Überrumpelten zum Verhör. Diesmal war es allerdings der Chefredakteur des ehemaligen KP-Blattes Rude pravo (RP). Zdenek Porybny, der wegen des Verdachts auf Betrug und unlauteren Wettbewerb mit Handschellen ins Untersuchungsgefängnis Prag-Ruzyne wanderte.

Dem Leiter des Blattes mit dem Namen „Rotes Recht“ wirft die CSFR-Generalstaatsanwaltschaft vor, daß er sich und andere gar nicht rechtmäßig bei der Gründung der Verlagsgesellschaft Borgis, in der Rude pravo inzwischen erscheint, um 24 Millionen Kronen (rund 1,4 Millionen Mark) bereichert hat. Erweist sich die Anklage als stichhaltig, drohen dem Journalisten zwischen fünf und zwölf Jahren Gefängnis.

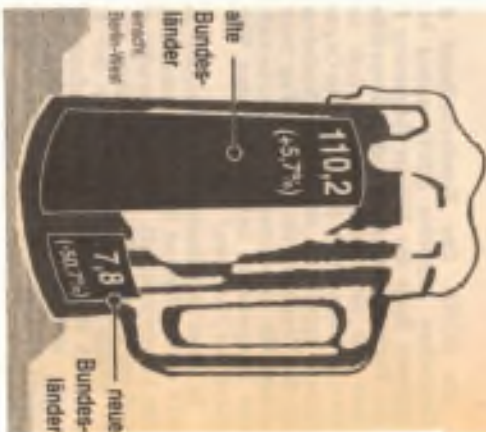
Zu dem Betrug Porybnys, der auf Entlassung aus der Untersuchungshaft

Kriegswaffenkontrollgeschenk

NEUMÜNSTER, 19. März (dpa). Polizisten haben sich in Neumünster um die Abrüstung verdient gemacht. Sie beschlagnahmten einen russischen T-34-Panzer, den sich ein Unternehmer als Schaustück in seinen Firmenhof gestellt hatte. Er habe das Ungetüm aus Schweden mitgebracht, wo es als Mahmal gedient habe, gab der Mann an. Der Panzer sei ihm von den Klemens-Gottwald-Werken als Geschenk angeboten worden, als er gebrauchte Gabelstapler kaufen wollte. Der T-34 sei völlig ungefährlich, da alles „total zugeschweißt“ sei, und fahren könne er auch nicht mehr. Die Kripo nahm von ihrem Vorhaben, den Koloss bei der Bundeswehr zu deponieren, Abstand. Beschlagnahme bleibt der Panzer trotzdem. Erst muß nämlich die Staatsanwaltschaft prüfen, ob ein Verstoß gegen das Kriegswaffenkontrollgesetz vorliegt oder ob das Schwermetallwerk den Panzer überhaupt verschicken dürfe. Der Unternehmer blieb gelassen. Er wollte am Donnerstag gegen Osten fahren, „eventuell um eine alte MiG 21 zu kaufen“.

Bierabsatz deutscher Brauereien 1991

insgesamt 118,0 Millionen Hektoliter
Veränderungen zu 1990 (-1,8%)

SLOBODNÝ ŠTÁT ČEHŮNIE...
DEKUJEME PÁNŮVI PENISŮVI!
VŮČKA, VŮČKA, VŮČKA !!!

Diplomat pláště a dýky...

Místem, kde se dohládily poslední instrukce a dohody, byla známá restaurace ANGOLO DI BEPPE v San Remu, která se nachází za kasinem. Sergej Illarionov s manželkou Valentinou se dlouho polohlasně bavili anglicky s dvěma elegantními pány, majícími prý texaský přízvuk. Tolik italský týdeník FAMIGLIA CRISTIANA. Důvodem setkání dvou sovětských občanů bylo dohodnout se s agenty CIA o útěku do Spojených států.

V polovině února loňského roku, kdy Illarionov a Valentina byli již v USA, sovětský konzulát v Janově oznámil místní policii, že zmizel jeho vicekonzul Illarionov. Po několika měsících nikdo o něm nevěděl, až v září loňského roku americká tajná služba oznámila italské, že Illarionov je již delší čas jejím hostem v USA a požádal italské kolegy, aby zaktivizovali svou činnost a zjistili, kdo v Itálii zabředl do sítě sovětského špióna.

Illarionov, který se nachází na americké vojenské základně v Penacale (USA), poskytl americké straně jména desítek zaměstnanců italských, francouzských a německých firem, se kterými se seznámil co by tajný agent KGB, zatímco oficiálně vykonával úřad sovětského vicekonzula nejprve v Miláně a pak v Janově. V seznamu, který tak vznikl, figurují jména vedoucích i obyčejných zaměstnanců velkých italských firem, z nichž mnohé se zabývají výrobou zbraní, jako prý Oto Melara, ANSALDO, FIAT. Sovětský agent se zmocnil projektu na postavení super lehké a super rychlé italské lodi, která se má pokusit dobyt tzv. Modrou stuhu, oceněná pro tu loď, která v nejkratším čase přeplavuje Atlantik.

CIA, která již několik let sledovala Illarionova, ho nikdy nepovažovala za pouhého řadového špióna KGB, nýbrž za jakéhosi »superverbiše«. Aby Illarionov přesvědčil CIA o nutnosti svého útěku do USA, dodal ochotně americké CIA některé podrobnosti o obchodu mezi Východem a Západem stzv.

červenou rtutí, která je uskladněna v pančefových sešfech několika švýcarských kreditních institucí. Jde o věc tajemnou, o které se začíná otevřeně mluvit teprve nyní. CIA Illarionovi uvěřila a pomohla mu k útěku i za cenu, že narušila dobré vztahy s italskými tajnými službami, které teď mají z ostudy kabát.

Vyšetřování tohoto případu se teprve rozbíhá. Nicméně nutno dodat, že v síti sovětského vicekonzula uvízli též někteří vysocí italscí důstojníci armády a námořnictva. Ruské velvyslanectví v Římě se k případu oficiálně nevyjádřilo, jen poradce Lev Polunin řekl, že na chodbách ministerstva zahraničí v Moskvě zaslechl, že před nedávnem se několik funkcionářů z Moskvy setkali v USA s Illarionovem. Pokud k tomuto setkání skutečně došlo, pak možná proto, aby CIA v budoucnu mohla spolupracovat s obnoveným KGB.

Vstup A. Dubčeka do Soc. demokratické strany na Slovensku a jeho kandidaturu za volebního lídra této strany přivítali delegáti 1. řádného sněmu Soc. demokratické mládeže Slovenska, který se konal v Košicích.

NA STRAZ!

● V Polsku roste nezaměstnanost, takže v polovině března tam bylo bez práce 2,3 miliónu lidí, což je 12,2 procenta všeho průběchopného obyvatelstva. Nejvíce postihuje průmyslově rozvinuté oblasti.

H-D. Genscher na sněmu OH

Praha: Víkendový sněm Občanského hnutí, který proběhl v pražském hotelu Atrium za účasti téměř 500 delegátů, zvolil znovu za svého předsedu Jiřího Dienstbiera, do funkcí místopředsedů byli zvoleni M. Buršík, P. Rychetský a Jan Sokol, který nahradil dosavadního místopředsedu P. Pitharta. J. Dienstbier ve svém prosluvu navrhl, aby sněm vyhlásil Václava Havla kandidátem OH na úřad čs. prezidenta. Událostí sněmu byla přítomnost ministra zahraničních věcí Německa Hanse-Dietricha Genschera jako představitel Svobodné demokratické strany Německa (FDP). »Tato země je zemí pro liberály,« zdůraznil Genscher na adresu Československa, vyslovil se pro vytvoření liberální Evropy s tím, že do ES patří všechny evropské země, a zároveň varoval před nebezpečím nacionalismu, který znovu ohrožuje starý kontinent.

J. Ruml tluče na válečný buben

Jan Ruml, který nedávno spílal policistům, jež obviňoval z lenosti a korupčnosti, se podle zprávy ČSTK vzdává funkce ředitele Federálního policejního sboru, protože se rozhodl pracovat v Občanské demokratické straně a »vstoupit už naplno« do politiky. Kdo by se bál, že tímto rozhodnutím utrpí profesionalita federální policie, toho možno uklidnit, protože J. Ruml se rozhodl zůstat i nadále ministrovým náměstkem. Snad aby lépe vynikla »apolitičnost« federální policie, vyzval na veřejné schůzi ODS občany, aby volili ODS, KDS, ODA a KAN, takže jeho příznivci mají poměrně široký výběr.

Rudou knížku odložil. Kapitál už rozmnožil.

er ins Blut geht und neutralisiert ihn. In drei Jahren soll der Alkoholverzicht auf den Markt kommen.

New York – Eine »Super-tablette« haben Wissenschaftler der Universität Georgia entwickelt: Sie baut Alkohol ab, bevor

Ceny diktovala poloha

Zájem o malou privatizaci, alespoň v centru Prahy, neutuchá, spíš naopak. O tom jsme se přesvědčili na sobotní dražbě provozních jednotek prvního pražského obvodu v ÚKDZ na Vinohradech. K tomu, aby se lákavá vidina vlastnit byt jen pětiletý nájem prodejny na atraktivním místě stala skutečností, bylo zapotřebí sáhnout pěkně hluboko do kapsy.

Z tryskačského gejzíru stotisícových i miliónových příhozů se až točila hlava. Jen považte – cena prodejny Tábák o 33 m² na Národní třídě se vyšplhala na osmisetnásobek – tj. z 6 tisíc na 4 mil. 800 tis. korun. Ale i v všech zbývajících devíti provozních jednotkách se podařilo licitátorovi JUDr. T. Koždoňovi, taktéž předsedovi Pražské privatizační komise, ceny patřičně vyšroubovat – z celkových 220 tisíc až na 27 mil. 72 tisíc korun.

Podruhé už byly do dražby zařazeny vinná U tří zlatých lvů na Uhelném trhu a restaurace U kocoura v Nerudově ulici, protože jejich vydražitelé za ně v zákonné

lhůtě třiceti dnů po ukončení aukce nezaplatili. Dlužno podotknout, že v takovém případě nepropadá dražiteli jen dražební jistota, ale podle novely zákona č. 427/90 Sb. mu může být ministerstvem pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR uloženo zaplatit pokutu až ve výši třiceti procent aukční ceny. Restauraci U kocoura získal v polovině prosince v bleskové dražbě, trvající pouhé dvě minuty, za 10,5 mil. korun Bohuslav Penc, který se nám představil jako tajemník Strany přátel piva. Tentokrát ji téměř o čtyři milióny laciněji získal ze čtrnácti přihlášených dražitelů pan L. Kolomý. Nezdálo se nám příliš pravděpodobné, že by se tato strana pivářů tak lehce vzdala pivnice, v níž se údajně po léta točilo nejlepší pivo v Praze. Vítězný vydražitel byl skoupý na slovo – k našemu dotazu, zda nemá něco společného se Stranou přátel piva, se odmítl vyjádřit. I to je odpověď. Naše tušení potvrdil samotný pan Penc, kterého jsme krátce po ukončení »kocourkovské« dražby objevili s přáteli u sklenky jakéhosi lahodného moku – zcela určitě ne pivního. Ve sdílné náladě nám bez okolků přiznal, že opravdu i nadále zůstává restaurace U kocoura v rukou SPP. Jak nám prozradil, je L. Kolomý tiskovým mluvčím její mezinárodní organizace. Tedy žádná promyšlená strategie, jak možná leckoho napadlo.

Federace?

Přezitek!

Potřebujem všichni jiný zážitek.

Sovětská moc si brousila zuby

»Během jednoho až dvou dnů by všude byly sovětské jednotky. Neví se, jak by se zachovali polští vojáci, společnost a lidé, ale kromě krveprolití by ničeho nedosáhli. Je třeba poděkovat Jaruzelskému za záchranu situace. To, co se poté stalo, nebylo tak drastické a byla to vnitřní věc, nikdo cizí nediktoval podmínky,« řekl Genscher.

VARŠAVA: Když byl generál Jaruzelski neuhýblivým jímecem státu, byly by sovětské divize 14. prosince 1981 vstoupily do Polska. Vše již bylo připraveno. Polská armáda by byla neutralizována, nedostala by příležitost se bránit. Uvedl to velitel Severní skupiny vojsk Společensví nezavisých států v Polsku generál Viktor Dubynin v rozhovoru, který v sobotu zveřejnil list Gazeta Wyborcza. Podle generála, který byl v roce 1981 velitelem divize v Bělorusku, by intervence v Polsku proběhla podle stejného scénáře jako v srpnu 1968 v Československu. Přípravy na intervenci začaly měsíc až půl roku před vyhlášením stavem

Krasavec na ústupu

Zájem o porsche – auto, které se považovalo za symbol úspěchu a prestiže – stále klesá. Loni například nad touto proslavenou značkou v záp. části SRN triumfovala i lada (prodáno 12 463 vozů, v případě porsche to bylo pouze 9738 aut). Vzestupný trend zaznamenala i naše škodovka (prodáno 3072 vozů). Statistické údaje Automobile Association přináší i další zajímavosti. Na západoněmecký trh totiž pronikl i nejrůznějšími anekdotami ověřený trabant (prodáno 553 vozů). O problémech Porsche pak svědčí i skutečnost, že v roce 1991 se na celém světě prodalo 26 486 vozů této značky, což je o pětina procent méně než v předcházejícím roce.

Skoda - VW: schváleno

PRAHA: Federální úřad pro hospodářskou soutěž (FÚHS) schválil dohodu o fúzi automobilových podniků Skoda Mladá Boleslav a Volkswagen AG Wolfsburg. Rozhodnutí není dosud pravoplatné. Zároveň FÚHS pokračuje ve vyšetřování ve věci zneužívání dominantního postavení a. s. Skoda podle zákona o ochraně hospodářské soutěže, a to v souvislosti se zvýšením cen favoritů. Jestliže a. s. Skoda nepředloží do 20. 3. všechny doklady k aplikaci nových cen aut ke konečnému rozhodnutí, zakáže FÚHS tyto ceny a uloží podniku pokutu ve výši až 5 % z loňského obrátu.

Zlatá chytrému nápadu

MNICHOV: Dvojice českých výtvarníků — zahradní architekt Zdeněk Skalák z Osti nad Labem a výtvarník hraček Martin Lhoťák z Prahy — byli vyznamenáni bavorskou státní cenou 1992, zlatou medailí za vynikající expozici na 44. mezinárodním veletrhu řemesel v Mnichově.

Vystavují dětské hřiště určené pro umístění v interiéru, například v mateřských školách, v obchodních domech, nemocnicích a podobně. Němci je nazvali hřiště školou mechaniky, protože jednoduchým, dětem srozumitelným způsobem předvádí použití páky, nakloněné roviny, kladky, ozubeného kola a vodního pohonu mlýnů.

Úloha poslance Semana v dějinách

Můj kolega pan Karol Seman, sociální psycholog z Bratislavy, Rom jak poleno, národnosti slovenské, odůvodňující svou snědou pleť arménskými předky, tzv. nezávislý kandidát zvolený na kandidátce KSC a vedoucí katedry romistiky na vysoké škole v Nitře, odmítající existenci romské národnosti, se opět rozhodl vstoupit do dějin. Ve spolupráci se svými přáteli z Demokratického svazu Romů, kterému nezávisně poskytuje již od jeho vzniku azyl ve své budově KSCM, vymyslel další ryze demokratickou instituci našeho státu - totiž romského krále.

Historicky to je nesmysl, protože „krále“ usedlí Romové nikdy neměli, toho měli (a mají) pouze olašští Romové. Z hlediska dnešní struktury společnosti je to nesmysl rovněž, neboť nežijeme ve středověku a Romové se organizují na stejných principech jako ostatní společnost. Aktivita pana poslance Semana mají podle mého názoru pouze dva důvody - zvýšení vlastní politické prestiže a vzhledem k jeho propojenosti s komunistickou stranou (nebo jak se teď pokrytecky jmenuje) zvýšení vlivu této strany ve státě.

Ekonomická reforma dopadla na Romy dost těžce: jsou první, kdo ztrácejí práci, v rámci předávání domů soukromým majitelům jsou jako první vystavováni jejich často zcela protiprávnímu jednání, útoky skinheads se staly téměř každodenní realitou. Jak je potom snadné říci: To za komunistů nebylo - byli jsme si jisti životem, střechou nad hlavou i prací. Pojďme tedy volit komunisty znovu, ať to je jako dřív. Propagace přesně této myšlenky se ujal pan poslanec Seman a jeho připravovaný „romský parlament“ s „králem“ v čele. Možná si neuvědomuje ani on, ani jeho přátelé, jak jsou zneužíváni. Možná si ani neuvědomují, jak je poměrně snadné určit, že když ve volebním okrsku je polovina Romů a polovina odevzdávaných hlasů je pro komunisty, bude to mít asi něco společného. V mžiku se to rozklíče po okolí. Co si myslí, že bude následovat? Myslí si, že v době, kdy vztah Romů na jedné a Čechů a Slováků na druhé straně se jen tak tak udržuje na hranicích zákona, budou za to Romy nosit na rukou? Myslí si snad, že láska k těm, kteří vrhají celý stát zpět do komunistické jámy lvové, vzroste? Nevím, jestli jsou tak naivní nebo tak otrlí, že jim je jedno, co bude následovat. Vím však jednu věc zcela bezpečně: Úloha pana poslance Semana v dějinách je úloha přísluhovače a zrádce vlastního národa, který nesé odpovědnost za první a každý další konflikt, který se po volbách mezi Romy a většinovou společností vyskytne.

Je nepopíratelným faktem, že činnost celé ČSSD(b) je pod kontrolou bývalých exponentů KSC. Někteří z nich sice nejsou členy strany, svůj politický vliv však uplatňují prostřednictvím parlamentního klubu poslanců sociálně demokratické orientace. V praxi to vyjde nastejno. V jeho řadách najdeme i pana Kavana, o jehož spolupráci s StB má už dnes asi sotva kdo pochybovat. Elini předvoj strany tvoří bývalí okresní tajemníci KSC Šamalik a Špaček, dále bývalí členové KSC (později OF) poslanci Fišera a Dosial, poradce velkého Fidela s. Komárek, kabaretér M. Zeman a parlamentní rétor. Wagner. Nedávno ještě přibyl s. Jičínský a Bůh ví, kdo se ještě přidá do voleb. Jestliže si tedy ČSSD přivlastek „bolševická“ nezasloužil, pak nerozumná levou ruku od pravé. K postupné bolševizaci sociální demokracie by měli zaujmout stánovisko především její voliči. Buď jim vadí - a pak budou jistě volit někoho jiného -, anebo jim to nevadí. Pak je vše v nelepším pořádku a my ostatní budeme přesně vědět, kam tuto stranu zařadit.

Můžeme samozřejmě diskutovat o tom, zda se evolucí přiblížili naši sociálně demokratické idejím komunismu, anebo komunisté myšlenkám sociální demokracie. V praktických důsledcích to však asi vyjde nastejno.

Politické obchody

Povedl se mu vynikající politický obchod. Na rozdíl od českých zemí je na Slovensku Dubček populární. Dá se tedy předpokládat, že přinese zařím nevýznamné slovenské politické straně řadu hlasů. Naopak Dubček, kterého zřejmě touha po moci neopustila ani v důchodovém věku, si zjevně slibuje, že bude excelovat jako leader SDSS(b).

Slovenská sociální demokracie koupila, řečeno mluvou sportovní, v přestupním termínu A. Dubčeka. Její česká partnerka - ČSSD(b) - zahájila nákupy už mnohem dříve. Pokud se to dá vůbec nazvat nákupem. Jistě by bylo možno ironicky poznamenat, že zatímco byl Lidový dům již jednou obsazen násilím, tentokrát jej pan Horák vydal KSČ zcela dobrovolně. Současnými pány Lidového domu jsou totiž v současnosti představitelé komunistické, estébáky prolezlé Obrody. Je paradoxním faktem, že činnost české sociální demokracie byla obnovena po 17. listopadu v bytě agenta StB, jenž byl ještě donedávna šéfem zahraničního oddělení této strany. V minulých dnech byl „odejit“ z klasických zdravotních dů-

Připomínat politikům jejich nedávná prohlášení je sice nezdvořilé, ale zato velmi zábavné. Ještě na jaře roku 1989 prohlásil Alexander Dubček, že pokud se vůbec někdy vrátí zpět do politiky, bude to nutně v barvách KSČ.

Lidé, kterým zachutnala moc, obvykle podobné řečičky nemyslí příliš vážně. Přestupují z jedné strany do druhé podle toho, jakou politickou kariéru jim přístup slibuje. Příkladem máme na současně politické scéně celou řadu. Soudruh Dubček správně pochopil, že pro pravici je naprosto nepřijatelný, a tak uzavírá přibližně následovně: Buď levice, již je slovenská sociální demokracie součástí, volby vyhraje a pak bude dobře, anebo nevyhraje a pak bude A. Dubček čelným představitelem opozice. Taký dobře. Slovenská HZDS má svého Mečiaru a v jeho stínu by Dubčkova hvězda nezářila tak jasně. Nehledě na to, že Dubček zjevně Mečiarovi příliš nevěří. Třeba si není jist, zda na případu „Doktor“ není přece jen něco pravdy.

Pan Zala, předseda slovenské sociální demokracie, na obrazovce zářil štěstím.

Mc Donald's v Praze

Myšlenka vznikla v české hlavě?

Na počátku historie McDonald's stojí bratři Mac a Dick McDonaldové, kteří přišli za svými zákazníky s myšlenkou rychlé obsluhy. Ve své restauraci v San Bernardinu v Kalifornii byli nakonec schopni obsloužit jednoho zákazníka za 1,5 minuty. Zakladatelem firmy, tak jak ji známe dnes, ale nebyli zmínění bratři, ale pan Ray Kroc. Jistě není bez zajímavosti, že tento pán byl českého původu. S bratry McDonaldovými se seznámil v roce 1954 a už rok nato byla na světě první restaurace McDonald's.

VODIČKOVA 17... - DĚVĚTĚJŠÍ „VEPŘENKY“ V „KORUNĚ“...

280 000 aus der Kirche ausgetreten

140 000 Katholiken und 140 000 Protestanten sind 1990 aus ihrer Kirche ausgetreten. Tendenz steigend: Viele versuchen, so den 7,5 %-Solidaritätsbeitrag auf die Steuer auszugleichen. Knapp 6,8 Milliarden Mark kassierte die Katholische Kirche 1990 noch an Steuern - rund 320 Millionen weniger als ein Jahr zuvor.

● Bei Schulden vorn – und der Osten ist teuer

Deutschland ist bis übers Dach verschuldet: Jetzt sind es 1,3 Billionen Mark. Das sind 1300 Milliarden. Ausgeschrieben: 1 300 000 000 000 Mark, eine Zahl mit 12 Nullen. Täglich steigt der Schuldenberg, Ende des Jahres sind es 1,46 Billionen.

SPD-Haushaltssprecher Wiczkrek: „Auf jeden der 79 Millionen Bundesbürger kommen über 18 000 Mark Staatsschulden.“ Allein der Bund steht mit rund 600 Milliarden Mark in der Kreide.

Aber um alte Schulden zu bezahlen, machen Bund, Länder und Gemeinden laufend neue. 400 Mark Steuern, die zum Beispiel eine vierköpfige Familie

im Monat zahlt, werden vom Staat für den Zinsendienst verwendet. Ein Ende der Schuldenkrise ist nicht in Sicht. Dieses Jahr werden 180 Milliarden Mark in die neuen Länder gepumpt, meist über Kredite finanziert. Damit wird zwar die Wirtschaft angekurbelt, doch die Bundesbank warnte: Auch dieses Geld muß zurückgezahlt werden.

● Inflation: 4,3 %, Tendenz steigend

Stabile Preise? Das war mal. Im Februar stiegen sie im Schnitt um 4,3 %. Doch sie legen noch weiter zu. Insgesamt werden sie dieses Jahr womöglich um 5 % klettern. „Ich sehe erhebliche Gefahren für die Preisstabilität“, sagt Oscar Issing, Direktoriumsmitglied der Deutschen Bundesbank.

Zahlen müssen vor allem die Verbraucher. Benzin wurde in zwölf Monaten um 16 % teurer. Fleisch + 8,3 %, Brot + 6,4 %, Obst + 15 %, Häuser + 10 %. Am härtesten trifft es die neuen Bundesländer. Inflationszahlen: Teuerung für einen Vier-Personen-Haushalt mit mittlerem

Einkommen + 20,3 Prozent.

Inflations-Ursache: Rekordzinsen, bedingt durch die Milliarden-Neuverschuldung des Bundes (wegen der deutschen Einheit). Seit Dezember 1991 liegt der Leitzins bei 8,0 Prozent – so hoch war er nie. Und hohe Zinsen bedeuten wiederum hohe Mieten und hohe Lohnforderungen, hohe Steuern – und neue Schulden.

● Im Export nur noch Nr. 2, Tendenz fallend

Der Industriestandort Bundesrepublik ist längst in Gefahr. 1991 lösten uns die Amerikaner als Exportweltmeister ab, wir sind nur noch Nummer 2. Die USA steigerten ihren Anteil am Welthandel auf 12 %, wir fielen auf 11,4 zurück. Jetzt sitzen uns die Japaner (8,9 %) im Nacken. Unsere Export-Überschüsse – der Motor der ganzen Wirtschaft – flauen ab. Das Plus im Außenhandel sackte dramatisch von 105 Milliarden Mark (1989) auf magere 21 Milliarden (1991).

So schlecht standen wir seit 20 Jahren nicht da. Die Ursache: Unsere Waren sind im

Ausland oft zu teuer. Einer der Gründe: Wir haben die höchsten Löhne, den meisten Urlaub und die kürzesten Arbeitszeiten, verlieren einen Markt nach dem anderen. TV-Geräte, Fotoapparate, Büromaschinen kommen aus Japan. Computer kaufen wir in Amerika. Sogar unsere Vorzeigebranche, der Maschinenbau, steckt in der Krise. Bald auch die Autoindustrie?

AT ŽIJE JOSEF!

JEFANO JAKET!

● Nechtějte, aby mysleli jinak, po těch, kteří nemyslí vůbec.

V mládí svém člověk žasne jak je mu všechno jasné

Když dospělost pak přijde k němu zjistí: ne všechno jasné je mu V moudrosti stáří už vůbec nežasne neb zcela všechno je mu nejasné

Der Honecker-Prozeß. In dubio pro Erich

Ich kenne Erich Honecker nicht persönlich. Er hat mich auch nicht gefragt, obich seine Verteidigung übernehmen würde. Wäre ich jünger und gesünder, würde mich die Übernahme des Mandats allerdings reizen. Warum? Weil die ganze Welt zurecht empört ist, wie der Fall in Deutschland gehandhabt wird. Da verlangt die Bundesregierung von den Chilenen die Auslieferung Honeckers, obwohl sie weiß, daß mehrere Mitglieder der chilenischen Regierung Honecker ihr Leben verdanken, weil er ihnen während der Militärdiktatur Asyl gewährte. Man lacht in der Weltöffentlichkeit, weil die deutsche Regierung nicht mit der nötigen Souveränität an das Thema herangeht. Noch kennt niemand die Anklageschrift. Ich habe nur von einer Anzeige gehört, nach der er für die Schießereien an der Mauer verantwortlich sein soll. Aber das genügt nicht. Nur wenn Honecker befohlen haben sollte, auf einen wehrlosen, schon gefaßten Grenzüberschreiter noch zu schießen, wäre das natürlich Totschlag oder vielleicht sogar Mord. Doch das muß ihm erst einmal nachgewiesen werden. Bei der ganzen Diskussion wird auch übersehen, hier geht es um Straf-

recht und nicht um Sympathie. Es grenzt an Volksverdummung, wenn in der Öffentlichkeit der Eindruck erweckt wird, als wären die Strafverfolgungsbehörden in der Lage, eine wirklich schwerwiegende Anklage gegen Honecker zu erheben. Politisch gibt es genug Anklagen. Aber bei uns kann niemand bestraft werden, weil er politisch nichts getaugt hat. Bestraft werden kann nur, wer eine Tat begangen hat, die zum Zeitpunkt des Begehens, am Ort des Begehens strafbar war. Honecker mußte nach DDR-Recht oder internationalem Recht straffällig geworden sein. Und da sehe ich im Moment nichts. Im übrigen gibt es im bundesdeutschen Strafrecht den Straftatbestand des Verbrechens gegen die Menschlichkeit nicht. Was also hat der Mann zu befürchten?

Nun, der Honecker ist doch ein schrecklicher Dummkopf. Er wäre wirklich gut beraten, wenn er strahlend lächelnd herkäme und sagen würde: „Nun macht mal schön ihr Leute.“ Er hätte monatelang ein Forum, wo er seinen ganzen Unsinn noch mal loswerden kann, und alle Zeitungen der Welt stünden voll mit dem Zeug. Seine Freunde in Chile wären von dem Druck befreit, da sie ihn aus Dankbarkeit nicht fallen lassen können, und die Bundesregierung, allen voran der Generalbundesanwalt, wären die Blamierten.

Erich Honeckers Angst vor dem Gefängnis ist nicht ganz unbegründet. Es gibt einen vorläufigen Haftbefehl gegen ihn. Aber ob der aufrechterhalten wird, gegen einen Mann seines Alters und Gesundheitszustandes, bezweifle ich. Denn Fluchtgefahr besteht ja wohl nicht, wenn er freiwillig nach Deutschland kommt.

Wenn ich es mir genau überlege, eigentlich ist es schade, daß ich schon so alt bin. Dieser Prozeß, sollte er wirklich geführt werden, wäre für mich, in der Rolle des Verteidigers, eine reizvolle Herausforderung.

O. K.

Zlatá slova

„Parlamentní kretenismus, legalistická tupost, odpor k provádění důsledné třídní politiky apod. bránily jednotnému postupu proletariátu, ...“

Z. Jičínský: „K politické ideologii buržoazní ČSR“ Praha 1965, str. 211

... No dobrá, ale jenom pomazlit!“

Kupředu levá

V sobotu zazněla v televizním zpravodajství zpráva o tom, že německé pohraniční orgány nepustily na území SRN tři české novináře, kteří jeli do Pasova na demonstraci proti fašismu. Televize ale jako již tolikrát zapomněla sdělit i to podstatnější. Oni „novináři“ byli totiž řádně vyzbrojeni, ale rozhodně ne tak, jak se sluší na novináře. K jejich výzbroji patřily mimo jiné i nože a plynové spreje. Jeli si prostě do Pasova zademonstrovat, a ne dělat nezúčastněné reportéry. Kdo viděl záběry z pasovské demonstrace, nemohl být na pochybách, že zde nešlo o poklidnou demonstraci, ale o další pokračování pouličních bojů mezi ultrapravicovými a ultralevicovými hoiřvkami. Pro ty druhé jsou fráze o fašistickém nebezpečí pouhou zástěrkou, za kterou skrývají své destruktivní choutky. Němci mají těchto chaotů dost sami a rozhodně nestojí o nějaký vývoz revoluce. Proto je logické, že vrátili tyto povedené novináře zpět. Bohužel k naší nemalé radosti, neboť tráva ultralevicového extremismu, skrytá za protifašistická hesla, pomalu vyrůstá i u nás. Nejmarkantnějším příkladem toho byla sobotní demonstrace anarchistů. Levé alternativy a dalších levičáckých organizací v Praze a v Bratislavě. Zatímco v Bratislavě byla ale celá akce pojímána jako koncert proti fašismu, rasismu, ale i komunismu a byla směřována především proti sousední demonstraci pánisovců, pražští aktéři se militantní neoholševismu nikterak nepokoušeli skrývat. Opět se zde projevil jednostranný pohled ČST, která sice ukázala vajíčka v rukách skinheadů, ale o půlmetrových tyčích anarchistů a o protidemokratické dikci projevů jejich představitelů nepadlo ani slovo. Vrcholem pak byly rudé vlajky nad hlavami demonstrujících, a když se dav zastavil na Příkopech, aby zapěl Internacionálu a provolal slávu známému masovému vrahovi s rusou bradkou, Leninovi, nemohl být již nikdo na pochybách. A tak nebylo divu, že na „Staromák“ se dobelhaly s do ruda rozpálenými teenagery i některé ty roztrěsené brady tak dobře známé z různých vokovických Prvních májů a z Luceren, které by jim ještě před necelými třemi roky přinejmenším hrozily holemi.

Rozhodně nemá cenu takovéto výstřelky přeceňovat. Dějí se v celé západní Evropě, do které se tak rádi proklamativně hlásíme, a mají kolikrát daleko horší následky, než je pár modřin. Spíše mi jen tak napadlo, jestli se tito rozhněvaní mladí muži někdy zamysleli vůbec nad tím, co vlastně chtějí a za koho kopou.

Milovský hybrid

Poté, co dvouletý maratón jednání o státoprávním uspořádání skončil krachem a návrh smlouvy z Milov nebyl předsednictvem SNR přijat, jsme již několikrát mohli z úst českých politiků, zejména od předsedy vlády Piřharta a předsedkyně ČNR Burešové, slyšet (sebe)pochvalné výroky o vysokých kvalitách tohoto dokumentu. Dagmar Burešová dokonce prohlásila, že formulace hovořící o „lidu ČR“ a „lidu SR“ je dokonalým kompromisem mezi principem občanským, prosazovaným českou stranou a principem národním, prosazovaným stranou slovenskou. Protože s blížícími se volbami bude podobných výroků přibývat, je třeba poukázat na jejich matoucí charakter. Ať mi autoři těchto výroků laskavě prozradí, jak může fungovat stát, jehož jedna polovina je založena na občanském principu a druhá na principu národním. A co federace, „zdola“ z těchto diametrálně odlišných subjektů vzešla? Ta by byla asi občansko-národní nebo národně občanská, zcela v duchu naší vlastnosti obohacovat svět novými, originálními objevy, o něž však svět nemá zájem (naposledy před více než dvaceti lety to byl „socialismus s lidskou tvář“).

Za této situace jsou možná, budeme-li chtít zachovat společný stát, dvě řešení. První z nich, že by na Slovensku zvitězil občanský princip, můžeme jako nereálné zamítnout. Řešení druhé by spočívalo v obráceném postupu - přechodu ČR na národní princip. K němu je ostatně česká politická reprezentace zpodtatranských štítů vyzývána. Naštěstí se k tomu některé, zejména pravicové strany staví odmítavě a ostatní, i když nejsou vylouženy proti, s myšlenkou národních subjektů vzešla? zatím jen lehce. Stát definovaný jako vytoužené vyvrcholení staletých národních snah se zpravidla s demokracií příliš neshází. Distance mezi „národním cítěním“ a nacionální a socialistický stát jsou rodni bratři. I druhý způsob zachování společného státu je tedy neprůchodný. A kdybychom i zcela hypoteticky připustili, že by takový stát byl demokratický, každopádně bude soustátí dvou národně definovaných republik trvalým zdrojem nestability, sporů a konfliktů, těmi typu „kdo na koho doplácí“ počínaje a nemožností sestavit funkční federální vládu při volebním vítězství opačných pólů politického spektra v každé z republik konče.

Milovský dokument se tedy snaží smířit nesmířitelné a můžeme nakonec za jeho zavrnutí nacionálně socialistické zabedněnosti slovenských politiků poděkovat. Jak je vidět, někdy může i ona nevědomky a zcela proti své vůli způsobit něco pozitivního. Ostatně, pro naši dobu je to silně příznačné. Ve střední Evropě víc než kde jinde platí, že pro definování státu je třeba nějaká univerzální, nadnárodní nebo ne-národní, pro všechny přijatelná idea. Bohužel, její vstup na zdejší státoprávní scénu na sebe nechá ještě nějakou dobu čekat.

„Budete též obědvat?“

„Ne.“

parazitické hnutí. „Jde nám o obnovu identity českého státu.“ podotkl D. Stějskal.

SKODA, ŽE BUREŠOVÁ UZ VYŘEL!

nestátnické. „Samostatný český stát dosáhne politické a hospodářské konsolidace rychleji než v rámci Československa.“ zdůraznil místopředseda hnutí P. Placák. Zároveň však připomněl, že Koruna česká není se-

slovenského státu v roce 1918 se neosvědčilo, jelikož rozdíl mezi českými zeměmi a Slovenskem jsou nevyrovnatelné. Pod jeho slovy je současně úsilí o prodloužení nezvratného procesu rozpadu Československa

by byl zvolen v řádných demokratických volbách, ale v žádném případě by nešlo o restauraci slechického stavu. Na veřejnosti tiskové konferenci v Praze předseda Koruny české D. Stějskal řekl, že řešení česko-

Royalisté za rehabilitaci českých zemí
Praha (san) - Koruna česká - Royalistické hnutí Čech, Moravy a Slezska, jež bude v následujících volbách delegovat své kandidáty na kandidátkách Klubu

Politické přemety některých stran a hnutí na naší politické scéně jsou opravdu občas přinejmenším extravagantní a podivné. Mezi ty, které již smrdí na dálku, lze bez diskusí zařadit i přemety, kterými nám dnes ukazuje svou prapodivnou tvář Občanské hnutí. Tvrzení o bolševické pravici, které bylo rozhodně jednou z největších perel v projevu bývalého komunistického novináře Jiřího Dienstbiera, těžko mohlo někoho překvapit. Averte, kterou OH projevu je při každé příležitosti vůči upravedovému snahám o de-bolševizaci naší společnosti, je známa jako falešná dvacika. Proto bylo zajisté velkým překvapením, že v tu samou chvíli vypravovala JUDr. Burešová v televizi pohádku o tom, kterak OH za sedmero Aurorami a devatero Špalíčky osnuje plány na odsouzení protagonistů minulého režimu. Volba JUDr. Burešové jako zástupkyně OH do pravidelného nedělního revuálního pořadu Was tejdennal určitě nebyla náhodná, zato náročná. Dost těžko se totiž muselo v Atriu vybírat,

aby mohl do televize přijít někdo ze špiček OH, kdo by se mohl pochlubit svou nekomunistickou minulostí. Bývalá skautka tuto roli mohla zahrát opravdu přesvědčivě. Nepřesvědčivé je však její tvrzení, se kterým se pochlubila na brifinku v ČNR, podle kterého chce OH založit jakousi nadaci, která by ve spolupráci s Konfederací politických vězňů napomáhala při objasňování jednotlivých případů nezákonnosti. Nepochopitelné proto, že již zde více než rok existuje Mezinárodní konference o zločinech komunismu, kterou pořádá KAN, KPVC a Středoevropský institut. Vedle toho existuje i Dokumentační středisko, které zřídila Antikomunistická aliance. Pokud je mi známo, s touto iniciativou zatím ani paní Burešová, ani nikdo jiný od hydroidů nedejme. To, že vystoupila na Konferenci o zločinech komunismu s projevem, který

vzbudil spíše rozpaky než bouřlivé nadšení, se také dá těžko považovat za něco konkrétního. Jediným pozitivním krokem, který by mohlo OH udělat, by snad mohlo být odevzdávání určitých finančních příspěvků z kapes těch, kteří do šedesátého osmého, a mnozí

Komentář
i do listopadu, viděli skvělou budoucnost svého státu pod vedením rodné strany. Tuto bohubílou činnost by ale klidně mohli provozovat potichu, bez nezbytných předvolebních fanfár.

TELEVIZNÍ

Naše televize dostátí chce všemu, proto z extrému jde opět do extrému: Ráno mi dá Boha, přes den trochu dřístů, večer zase filmy plné komunistů. A mně nezbyvá, než prohlásit trpce, že tu dnes a denně dělá ze mne blbce.

Pro rozštěpení OF na ODS a OH se mnozí levičáci snaží ostouzet ODS. Obviňují ji z fašistoidnosti (jako prognostik Miloš Zeman), z pravicového bolševismu (viz nedávný sněm OH), z leninské výstavby strany (opět M. Zeman) apod. Polínko si onědý přiložil i profesor Z. Jičínský v Právu lidu, když obvinil ODS z nedemokratických praktik. Důkazy pochopitelně chybějí. Povšimněme si, koho všeho už Z. Jičínský kdysi odhalil:

„Masaryk s celou hradní skupinou se aktivně zúčastnili fašisace ČSR.“

Zdeněk Jičínský, *Stát a právo 1956*, str. 9

Pochopitelně, později přišla sebe-kritika:

„Prakticky veškerá literární produkce (v letech 1951-56) vztahující se k této (masarykovské) problematice - autora této práce nevyjímaje, byla více či méně ovlivněna dogmatismem...“

Z. Jičínský: *K politické ideologii buržoazní ČSR*, Praha, 1965, str. 21

Podívejme se tedy, k jakým závěrům došel Z. Jičínský, když se již mohl vyjadřovat svobodně a nedogmatically:

„Je zřejmé, že etika masarykismu byla daleko od toho, být skutečně demokratic-

kou, humanistickou.“ *Tamtéž*, str. 41

„Šminka frází o demokracii a humanitě nemůže zakrýt tvář lokajů imperialistické buržoazie, lokajů, o nichž Lenin plným právem napsal, že jejich hlavními

vlastnostmi jsou pokrytectví a zbabělost. Tak tomu bylo i u Masaryka...“ str. 174

„Tak zvaná syntetičnost typická pro masarykismus nebyla znakem vrcholného myšlení, ale vyvěrala z povrchnosti, prostřednosti. Duchaplnost, do níž se odívala buržoazně demokratická ideologie (vynikal jimi zejména F. Peroutka...), měly zakrýt skutečnost, že neobsahuje žádné hluboké a nové myšlenky, ale že je to jen duchaplně vyjádřená prázdnota.“ str. 127

Profesor Jičínský je zajisté pro sociální demokracii, která se dnes snaživě dovolává T.G. Masaryka, vítanou posilou:

„Byly vedeny urputné boje, kdo je nejvíce oprávněn hlásit se k Masarykovi a k pokračování jeho „díla“. Nejkřiklavěji své právo uplatňovala strana národní socialistů, dřívějších bičů Masaryka...“ „...že chce jít cestou demokratic-

kého socialismu Masaryka a Beneše, aby těmito jmény zaštitila ideovou rozbledlost a prázdnotu vlastní politiky.“

Z. Jičínský: „K politické ideologii buržoazní ČSR“, Praha, 1965, str. 216

Z. Jičínský ostatně zhodnotil principiálně nejen Masaryka,

ale i sociální demokracii samotnou, když se na str. 10 publikace *Stát a právo* připojil k označování sociálně demokratických stran za „sociálfašistické“ a když na str. 53 použil tento dnešní sociálně demokratický poslanec, místopředseda FS, slova „parlamentní kretenismus sociální demokracie“. Zahrál si i na prognostika:

„Únorové vítězství r. 1948 bylo zároveň i politickým koncem ideologie masarykismu i sociáldemokratismu v Československu.“ str. 245

Ostatně: „Staré přísloví říká: Koho chleba jíš, toho píseň zpívej.“

Zdeněk Jičínský, *Stát a právo 1956*, str. 64

V těchto souvislostech jsou dnešní odhalení Z. Jičínského o údajné nedemokratičnosti naší pravice naopak pro ni tím nejlepším doporučením.

stával názor, že reformy je možné uskutečňovat »až po schůdlení«. Mnoh jakéš pak obvinil Sovětský svaz i Spojené státy americké z demoralizace občanů a zhroucení průmyslu a vyslovil mínění, že jaderné elektrárny se stavěly kvůli čistému ovzduší a československé potraviny se řadily k nejjistším na světě. Perličku na závěr: Generální tajemník upozornil na svoji vizi - že totiž míru našich, tedy jeho, úspě-

JAK JAKEŠ OPĚT ZAJISKŘIL

Někdejší generální tajemník ÚV KSČ Miloš Jakeš, známý svými originálními úsudky, po delší době opět zajiskřil výroky připomínajícími černý humor - až na to, že autor je myslí vážně. V rozhovoru se zpravodajem vídeňského deníku Der Standard řekl mimo jiné, že k listopadovému převratu přispěly »odstavené kádry«, které se

opět chtěly dostat k moci. Vedoucí soudruzi chtěli začít i v Československu s reformami, avšak brzdil je samotný Gorbačov. Zajímavé je ovšem Jakešova myšlenka, že i Marian Čalfa, který vedl pracovní skupinu pro přípravu nové ústavy - bylo by jistě zajímavé vědět, jakou ústavu nyní nejší federální premiér připravoval -, za-

Zaludské eso sociální demokracie

V politice se děje zajímavé věci, řekl ke kandidátce Alexandra Dubčeka za slovenskou sociální demokracii Rudolf Battěk a dodal se svým lehkým úsměvem, že v tomto případě „to není tak zajímavé“.

S tím lze jenom souhlasit. Můžeme se Švejkem říci, že nás těší, když je někdo vodněkud. Teď patří pan Dubček celé sociální chůli bude možno posoudit tehdy, až budou lidé ze Západu utíkat k nám tak, jako na-ši občané utíkají opačným směrem... Jaká škoda, že tuto jasnou myšlenku v sobě její tvůrce tak dlouho tutil...

Bolševický střed

Pokrevní
ve SN
P4
X
↓

demokracii, kterou měl tento pán v takové láse v roce šedesátém osmém, že ji nedovolil ani vstřít hlavu do dveří. Dokonce tenkrát prohlásil, že jeho strana nepřipustí její existenci v jakémkoliv podobě. Vůbec sociální demokracie sloužila komunistům jako fackovací panák už od vzniku komunistických stran na evropském kontinentě. Nyní pro změnu sociální demokracie hrdlá Alexandrem Dubčekem fackoval své voliče. Je to zajisté druh

Pane Dienstbiere, je mi z vás špatně

V pátek 3. ledna 1992 jsem v Českém deníku vyjádřil svůj podiv nad tím, že federální ministr zahraničních věcí Jiří Dienstbier ještě dva roky po revoluci zaměstnává na svém ministerstvu, resp. v diplomatických službách estébáky, dilem dokonce v pozici velvyslanců. Vyzval jsem ho, zda by tuto skutečnost nemohl nějak našim čtenářům vysvětlit. Pan Dienstbier zareagoval obratem a již v pondělí nato Český deník otiskl jeho odpověď. Mimo jiné jsme si v ní přečetli: *Dnes platí lustrační zákon. FMZV ho přesně dodržuje. Zákon platí pro všechny.*

Opravdu, čte se to velice hezky. Jenže - mezi slušnými lidmi platí i určité nepsané zákony. Například, že gentleman neče-

ká, až ho zákon donutí s ostudou udělat krok, který měl jako člověk, kterému záleží na jeho pověsti, udělat sám.

V minulých dnech byla naše veřejnost šokována skutečností, kdo že to ještě reprezentuje demokratické Československo v jedné evropské zemi. Funkci československého velvyslance v Bulharsku zastával bývalý dlouholetý člen ÚV KSČ František Barbírek! Tedy celých pět měsíců od platnosti lustračního zákona, z jeho funkce ho prezident republiky odvolal teprve včera. Pod tímto zorným úhlem se jeví známý výrok Jiřího Dienstbiera (že on si své ministerstvo prolustruje sám) již poněkud v jiném světle...

Na rozdíl od pro širokou veřejnost víceméně neznámých

jmen estébáků (např. plukovník StB Evžen Vacek, donedávna čs. velvyslanec v Nigérii) je toto jméno stále ještě hluboce vryto v paměti mnoha milionů občanů naší země, bolševická média se o to postarala jeho nesčetným opakováním

Komentář

po dlouhá léta. Míra nehoráznosti, kterou musí být šéf našich diplomatů nadán, aby takového člověka na takovémto postu mohl zaměstnávat ještě do včerejška, je skutečně nezměrná. Pane ministře Jiří Dienstbiere, je mi z vás na zvracení...

Avšak v tomto kontextu nejsem schopen pochopit ani počinání dalších čelných představitelů naší „sametové“ revoluce. Velvyslance jmenuje - pochopitelně na základě doporučení ministra zahraničí - prezident. To tedy znamená nic jiného, než že Václav Havel (kterému pochopitelně toto jméno rovněž nemohlo být neznámé) uklidil na návrh Jiřího Dienstbiera tohoto komunistického gaunera největšího kalibru do této ze státní di-

plomatické kasy placené funkce zřejmě zcela vědomě...

V posledním pořadu Co týden dal pronesla paní Burešová velice procitěně tvrzení v tom smyslu, že Občanské hnutí usiluje o posílení právního vědomí občanů zřetelným označením hývalých špiček komunistického režimu a jejich pohnáním k odpovědnosti. Jedná se jen o další příklad demagogie, kterou politici této strany obšťastňují své potenciální voliče. Dosud nejčerstvějším příkladem toho, jak si Občanské hnutí představuje vyporádání s naší minulostí, byly podpisy šestnácti jeho poslanců pod žádostí o zrušení lustračního zákona (mimochoodem, komunistů se podepsalo pod totéž jen o pět více než členů OH). Vydržování jednoho z nejvyšších komunistických funkcionářů uplynulého režimu, člena ÚV KSČ na velvyslanském postu je jen dalším důkazem toho, v jakých dresech vlastně Občanské hnutí kope. Kdyby se humanistům z OH podařilo ve spolupráci s bolševiky včas vygumovat lustrační zákon, byl by F. Barbírek zcela jistě ve své funkci dodnes.

od autora Jana Lukeše.
Pan Lukeš v něm srovnává činy mnohonásobného estébáckého vraha Pich-Tůmy s natřením tanku na ružovo či s uverejněním videokazety, na které poslanec Kavan popíjí s příslušky StB kampaniské. Porušení zákona jako porušení zákona, ubít k smrti nevinného člověka jako přelakovat tank. Pich-Tůma a charlístka Devátý jedno jsou.

(X) politického masochismu, kterému se vždy dařilo v levém dolním okraji politické krajiny malby.

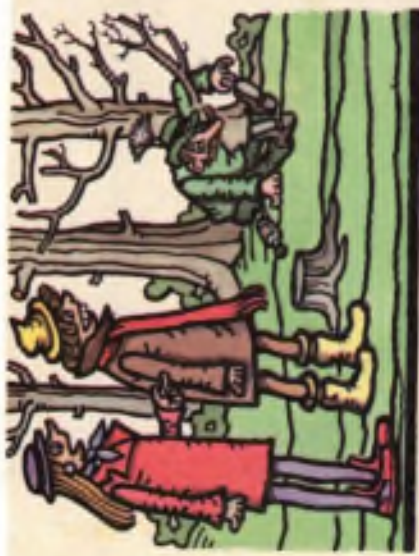
SDSS cítil s příchodem Dubčka do čela takovou sílu, že dokonce odstoupila od koalice se SDE Petera Weissse. Soudruh Weiss vzápětí nato konstatoval, že „nevidí důvod, aby dnešní rozhodnutí SDSS vedlo ke zhoršení vztahů mezi oběma stranami. Strana demokratické levice je připravena po volbách spolupracovat se SDSS.“ Tomu se dá věřit zrovna tak, jako se dá věřit A. Dubčekovi, který prohlásil, že byl již nejednou stavěn proti Vladimíru Mečiarovi, což nepřijímá a vidí v tom záměr poškozovat slovenskou politickou scénu.

HZDS, SDE, SDSS jdou tedy do voleb samostatně, ovšem pod nepsaným společným heslem, které je známo už triapadesát let: „Verni sebe - svorne napred!“

Srovnávat lze jen srovnatelné

V sobotních Lidových novinách (8. 3. 92) vyšel v rubrice Pošlední slovo pro mne dosti otřesný článek „Revoluční spravedlnost“

Takhle vypadá malej mysliveček po velkém myslivci!:"

Je mi líto, pane prezidente!

O Václavu Havlovi je známo, že nemívá ve zvyku mluvit do větru. Přesto si myslím, že jej nechytám za slovo, cítuji-li po paměti názor, vyslovený v nedělních Hovorech z Lán v tom smyslu, že A. Dubček je zárukou dobrého politického vývoje. Tento svůj názor pan prezident dosti široce rozvedl, ale nepodpřel jej žádnými konkrétními argumenty ani z minulosti, ani z přítomnosti. A právě konkrétní činy pana Dubčka ho-voří bohužel proti.

Již úderem 21. srpna 1968 se ukázalo, že Alexander Dubček není schopen být zárukou vůbec ničeho včetně svého vlastního slova. Mají před očima iraqickou postavu prezidenta E. Beneše, kterému právě komunisté vyčítali poraženství a zbabělost, prostě „mnichovanství“, projevil ještě větší dávku nestatečnosti, a to v situaci svým způsobem lehčí. Při mnichovském dik-tátu nesl prezident odpovědnost za veškeré ohybatelstvo státu, v případě války hrozilo strašlivé krveprolití. Naopak v době podpisu „Moskevských protokolů“ nesl A. Dubček odpověd-nost už vlastně jenom sám za sebe: země již byla okupovaná a jeho nepodpsání by na věci nic nezměnilo. Zčástane věcnou hanbou českých a slovenských komunistů, že jediným stateč-ným v jejich delegaci (s nekommunisty se okupant nechtěl vůbec) se ukázal František Kriegel.

Bylo-li už přece jenom něco, čeho byl A. Dubček skutečně pe-vnou zárukou, pak to byla vedoucí úloha komunistické strany. Vzpomeňme jen jeho reakce na „pamflet“ 2.000 slov, vzpomene-me na zásadní odmítnutí existence jakýchkoli nových nebo starono-vých politických subjektů na naší politické scéně včetně oně soci-ální demokracie, která jej - bývalého zakazovatele - teď slavně přijala do svých řad.

Je samozřejmě nutno přiznat každému právo na změnu názorů. Tu ale nelze zaměňovat s proměnou charakteru, ke které zvláště mezi padesátým a sedmdesátým rokem života dochází stěží. Ceho zárukou může být politik, který vystoupí ze strany, na jejíž kandi-dátce se dostal do parlamentu (VPN), osířte se od ní jakožto strany vládní koalice distancuje a zároveň si ponechá nejenom poslanc-cký mandát, ale i funkci předsedy FS? Tento čin bije do očí tím víc, že se A. Dubček nedokázal sehněně distancovat od zjevného nečistší současné slovenské politiky, V. Mečiara, naopak veřejně ohlásil jeho jisté volební vítězství.

Dubčekův bytostný oportunismus ukazuje právě to, jak vypoči-tavě do poslední chvíle vyčkával, jak taktoval. Kdyby byl dnes skutečným, autentickým sociálním demokratem, kdyby jej srdce už dávno táhlo tímto směrem, mohl by již po vystoupení z VPN vstoupit do ASD R. Batička nebo podobně, oprávně demokratic-ké levičové strany. Takto mu však nelze věřit ani tolik proklamova-ný federalismus - vždyť vstoupil do strany, která odmítla koalici s československou sociální demokracií.

Ať už si to pan prezident přál, nebo ne, pro nejbližší volební ob-dobí nemohou být zárukami jednotlivci, ale pouze slušné a de-mokratické strany. O politických postojích A. Dubčka svědčí mimo jiné i to, že do žádné takové nevstoupil.

Drahý Georgi, je to již rok a rád bych ti oznámil, že se mám najin.

„Tssst... Tanky... Nekoupíte tanky?“
TEN CUBZINEC VYPADA NAOZAJ KAPANEK KOHLIOU...

HERCI

Dřív hloubili na venkově
revoluční sondy

Teď se pyšně šklebí z reklam
investičních fondů

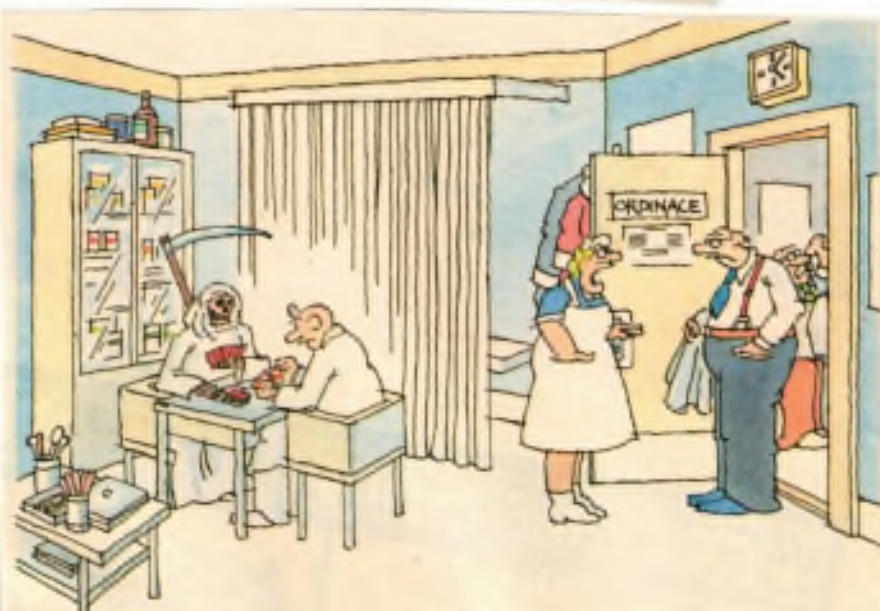
...A ZA TY PRÁCHY
KOUPLI SI HONDU...

Veškeré tři naše vlády
zvou si Baťu že by rády
specifické botky
na ty jejich schodky

ZDRAVÍ, SÍLU,
NAJDEŠ „V KOUŘI“...

„Hrajou o vás. Takže nás teď, pane Vokurka, zbytečně nerušte a počkejte si venku na výsledek!“

„Jsem autor. Ale já myslel, že se v tom má bydlet, ne žít...“

„Musím bohužel přiznat, že návštěva zdejších toalet byla vyslovená špatným dohovněm.“

CO BY SOM ISIEL
DO EURÓPY SAMOSTATNE,
KEĎ SA HOZEM
AŽ PO HRANICU
PARADNE VIEZT...

Zas ti naši rudi hoši
ukazujú kúži hroši.
Odhodili rudi knížky,
na námiky kašlou z výšky,
že by měli pusťt pošty.
Argument má stále prostý:
„Preč ja, když ne Marian.“

„Pánové, práve jsme obdrželi nejnovější požadavky Mezinárodního měnového fondu: stabilizovat inflaci na 2–3 %, zvýšit národní důchod o 25 % a snížit počet blbců o 12,5 %!“

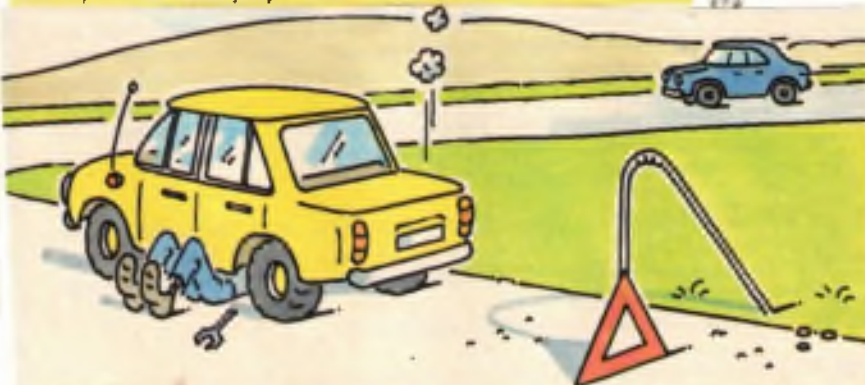

„Pres ANNONCI, taťko milý,
koupil jsi mi trešně shnilý,“
„Promiň mi, mě milé robě,
výsledek je v jisté době
komunista-mičurinec,
co měl v hlavě velké bíne.“

„Ekonomicky je možná neefektivní, ale pro zachování kulturní identity národa nezbytný.“

„Do prkynka, ten trouba nenajedenej si někde zobnul do semtexu!“

Dneska máme
siláž po Provensálsku!

KRAŠNÝ VZHLÉD, JE NA TEN BOŽÍ SVĚT P

Pospícháme do Evropy přímo se tam ženem Vítají nás hned za Aši: Ljeba provinci Böhmen!

„Zbytečně se trápíte, sire, parlament vás již před rokem zbavil mlčenlivosti!“

„Františku? Tys už něco slyšel o odečítání lidu?“

„V podstatě jsme kolegové. Já mám svůj holubník, vy zase parlament...“

↑
TO JE
SKRYVAČKA!

(čre): Polciště z Ostravy vyšetřují rozsáhlou trestnou činnost obchodování se ženami. Od června 1991 bylo do současné doby obviněno 26 pachatelů, z nichž už je ve vazbě šestnáct, dva i za pohlavní zneužití a dva i za znásilnění. Pachatelé denně vozili ženy do Vídně a sjednávali jim pohlavní styk za 300–500 šilinků. Dvěma děvčatům nebylo ani 15 let. Zatím bylo vyslechnuto 48 žen a dívek, z nichž nejstarší je 23 let.

„Pragováci“ Federálního shromáždění

Aneb: čtete pozorně - volby se blíží!

Jednou z nejvýznamnějších věcí, které se od listopadu 1989 v oblasti zúčtování s minulostí u nás udály, bylo bezesporu schválení Lustračního zákona. Tento zákon má za úkol alespoň z nepatrné části napravit bezpráví a křivdy posledních čtyřiceti let. Nejširší vrstvy naší společnosti by tím měly dostat alespoň částečně pocit jakési mravní satisfakce - miněno ve smyslu tom, že zlo musí být vždy pojmenováno a zřetelně označeno. A to i s jeho přímými vykonavateli. Vzhledem k nezměrnosti zrušování země i ducha, kterou v naší zemi socialismus napáchal, náprava bohužel jen symbolická: nejevidentnější spolupachatelé svinstev nesmějí po (považte - po dlouhých!) pět let vykonávat činnost

ve vysokých státních a hospodářských funkcích. Tot' vše. Avšak i tato - vzhledem k obrovské vině vpravdě směšná - sankce je pro mnohé záminkou k bití na poplach a dovolávání se mezinárodních dohod. Tito lidé si poněkud pletou pojmy: lidská práva nejsou totéž, co právo na koryto...

Od revoluce uplynulo téměř dva a půl roku. Dostatek času, aby mnoha soudruhům otrnulo. 99 (nelze uvěřit, že toto číslo je náhodné, dopis téhož počtu pragováků-bolševiků z r. 68 je ještě v paměti) níže vyjmenovaných poslanců FS navrholo, aby se ústavní soud ČSFR vyslovil, že zákon 451/1991 Sb. (tzv. Lustrační zákon) pozbyl účinnosti dnem 31. 12. 1991. Velmi dobře si zapamatujeme jména a strany!

Občanské hnutí:

Dienstbier Jiří ml.
Brodský Petr
Hlavička Bohumil
Hradělek Tomáš
Jégl Pavel
Lis Ladislav
Musilek Jiří
Patočka Jaromír
Rynda Ivan
Šolc Jan
Sormová Růt
Soukup Jiří
Tarhovská Soňa
Uhl Petr (Levá alternativa)
Vild Jan
Vrchovský Ladislav

Komunistická strana Čech a Moravy:

Adamec Ladislav
Dospělil Ivan
Drešerová Dana
Filip Vojtěch
Gebas Jaromír - /StB
Grebeníček Miroslav
Jedinák Zdeněk
Jenerál Jaroslav
Kincel Jiří
Kostya Libor
Lédl Lubomír - /StB
Masopust Zdeněk - /StB
Mašálka Jiří
Mečl Josef
Měrák Pavel
Ransdorf Miloslav
Richterek Richard
Sedlák Jiří
Svoboda Jiří
Tolar Vladimír
Voděhnal Jan

Sociálně demokratická orientace (ČSSD b)

Fišera Ivan
Dostál Pavel
Jičínský Zdeněk (dříve OH)
Komárek Valtr
Kučera Petr (dříve OH)
Sochor Vítězslav
Šamalik František
Šilhan Věnek
Špaček Josef
Wagner Josef
Zeman Miloš (dříve OH)
Zukal Rudolf - /StB

Strana demokratické levice

Benčík Michal
Danihel Vincent
Glosková Olga
Kanis Pavol
Kos Jaroslav
Košanár Josef
Kováč Marián
Kubíček František
Mináč Vladimír
Mišura Josef
Muška Milan
Olej Josef
Rohtmayerová Gabriela
Serenčák Peter
Stank Josef
Šidák Mikuláš

Hnutí za demokratické Slovensko

Bellušová Edita
Gajdošová Anna
Kočiuch Hvezdoň
Kontra Martin
Kováč Michal - (SL)
Kováč Michal - (SN)
Minka Julius

Ondrejko Anton
Soboňa Viliam
Veverka Josef
Zelenay Roman
Zlocha Josef

Slovenská národní strana

Hrivák Pavol
Pavuková Olga
Šedovič Josef
Syč Ján
Tvrdá Zuzana

Křesťanskodemokratická unie

- Československá strana lidová
Bartončík Josef - /StB
Sacher Richard

Hnutí za samospráv. demokracii - Společ. pro Moravu a Slezsko

Kladiwo Aleš
Žáček Ladislav

Klub nástupnických politických stran

Tomis Václav (HSD-SMS) /StB
Váňa Vladimír - (HSD-SMS)
Záležáková Eliška - (SNS)

Neorganizovaní

(v závorce - volen za)

Burian Petr - (OF) /StB
Čiž Milan - (VPN)
Dubček Alexander (VPN, SDSS)
Jansta Miroslav - (KSČS)
Korman Miroslav
Michálek František (KDS) - /StB
Molnár Ladislav (MKDH, ESW)
Mohorita Vasil - (KSČS)
Novitzský Vojtech (MKDH - ESW)
Ropek Radomil - (OF) /StB

Poznámka redakce:

U pozitivně lustrovaných poslanců
je uvedena zkratka StB.

tige Rolle", so der CSFR-Präsident in
seinem erliberalen Statement zugun-
sten des zum Sozialdemokraten ge-
wandelten Reformkommunisten.

linkes Bündnis möglich.
So nahm auch Staatspräsident Va-
clav Havel das Engagement Dubceks
bei den Sozialdemokraten ausgespro-
chen positiv auf. „In einer modernen
Demokratie spielt nun mal ein be-
stimmtes Gleichgewicht zwischen so-
zialdemokratischen, also ein biblichen
linkeren Parteien und den rechten
und konservativen Parteien eine wich-

beeinflußen „Normalisierer“ nach der
Okkupation 1968 dem Land und ihm
persönlich angetan haben.
Dubceks Entschluß wird in der
CSFR aber vor allem als Absage an
die Bewegung für eine demokratische
Slowakei (HZDS) gewertet. Dieser
stärksten politischen Kraft der östli-
chen CSFR-Teilrepublik hatte er bis-
her mehr oder weniger offen seine
Sympathie bekundet. Der aufrechte
Kämpfer für den Erhalt der tschecho-
slowakischen Föderation hat sich nun
offensichtlich zu der Einschätzung
durchgerungen, daß er dabei nicht auf
den HZDS-Chef Vladimír Meciar zäh-
len kann. Möglicherweise spielt auch
die Einschätzung eine Rolle, daß Me-
ciars Populismus und sein hemdsär-
meliges Auftreten nicht den günsti-
gsten Ausgangspunkt für die von Dub-
ček vertretene Politik einer Wirt-
schaftsreform mit deutlicher sozialer
Komponente bieten. Zudem ist nicht
geklärt, ob die Gerüchte über eine frü-
here Stasi-Mitarbeit Meciar's sich
nicht noch zu gerichtsverwertbaren
Informationen verdichten. In jedem
Fall wird die Distanzierung Dubceks
die HZDS, für die sich bisher laut Um-
fragen rund ein Drittel der slowaki-
schen Wähler entscheiden wollten, ein

Gutteil dieser Stimmen kosten.
Peter Weiss, der Chef der Partei der
demokratischen Linken, hat nach dem
Fehlgeschlagen des Plans zu einem
Wahlbündnis mit den slowakischen
Sozialdemokraten enttäuscht von
einer vergeblichen Chance gesprochen,
die beiden linken Hauptströmungen

Dubceks dritter Frühling

Der Beitritt Alexander Dubceks zur Sozialdemokratischen Partei der Slowakei, deren Präsidium den CSFR-Parlamentschef auch gleich zum Spitzenkandidaten für die Wahl Anfang Juni kürte, läutet für den 70jährigen den dritten Frühling seiner politischen Karriere ein. Als führender Reformkommunist des Jahres 1968 berühmt geworden und nach der Wende im November 1989 aus der erzwungenen inneren Emigration auf den einflußreichen Posten an der Spitze der tschechoslowakischen Föderalversammlung zurückgekehrt, schien die Laufbahn Dubceks im vergangenen Jahr bereits beendet. Mit seiner Entscheidung für die Sozialdemokratie ist er nun wieder zu einer Kristallisationsfigur der tschechoslowakischen Linken geworden und hat dazu beigetragen, daß die Karten im Spiel der politischen Kräfte der CSFR neu gemischt werden.

„Dubček wäre in der Slowakei sogar für zehn Prozent der Stimmen gut, wenn er für die freiwillige Feuerwehr kandidieren würde“, beschrieb die Tageszeitung Mlada fronta die wachsende Beliebtheit des Politikers (AP-Bild) in

seiner Heimat. Tatsächlich ist die bisher eher unbedeutende Sozialdemokratische Partei der Slowakei (SDSS) mit Dubceks Schritt plötzlich zu einer ernstzunehmenden politischen Kraft in der Teilrepublik aufgerückt. Für dessen Mitgliedschaft ließ der SDSS-Vorstand sogar den vorbereite-

ten Vertrag über ein Wahlbündnis mit der slowakischen Partei der Demokratischen Linken (SDL) wieder sausen, die sich in der Teilrepublik aus der kommunistischen Partei entwickelt hat.

Dubček bestritt zwar, daß er die Aufgabe der geplanten Zusammenarbeit zur Bedingung für seine Mitarbeit bei der SDSS gemacht habe, ließ aber auch keinen Zweifel daran, daß ein eigenständiger Wahlkampf der slowakischen Sozialdemokraten ganz in seinem Sinne ist. Obwohl sich die Nachfolgepartei der slowakischen Kommunisten sozialdemokratischen Reformvorstellungen weitgehend angenähert hat, ist bei dem Parteichef des „Prager Frühlings“ wohl noch nicht vergessen, was die sowjetisch

Pokročenie ch
91

OH, ta snaha nehezká

Poslanci Občanského hnutí se snaží hla-

sevat podle svého svědomí. ■ Vni hlasuji, to je prý otázka vedlejší. Proco a proti čemu hlasuji, tím se D. Burešová ve svém předvolebním televizním vystoupení nezabývala. Trochu rozpačitě — to budí komstatováno v její prospěch —, ale úporně a nejspíše taky marně se snažila zbavit OH jeho zaslouženého vřelého hlasu jako ochránce komunistů. Toto jeho roli potvrzuje nejnovější fakt, že z 99 poslanců FS, kteří se prostřednictvím Ústavního soudu ČSFR zaslazují o to, aby tzv. lustrační zákon pozbyl účinnosti koncem minulého roku, je 21 poslanců komunistických, 16 ze Strany demokratické levice a také 16 z OH. Mezi dalšími dvacíti sociálně demokracickými poslanci jsou pánové Kučera a Jičínský, donedávna rovněž borci OH. Je načase — řekla D. Burešová, mluvčí za OH —, abychom lidem dali jasnou odpověď. Jenže ji nedala a ani dát nemohla. Sdělila, že OH má jakousi komisi, která se údajně snaží, aby nebyly postiženy pouze malé ryby, snaží se prý, aby byli pojmenováni i protagonisté minulého zla. Smutné a zároveň až komicky působilo její sdělení, když si člověk uvědomil, že ve svém vystoupení naprosto ignorovala existenci připravovaného zákona o protikomunistickém odboji.

Dojemná snaha D. Burešové přesvědčit veřejnost skoro na poslední chvíli o tom, že údajně i OH chce spravedlnost a vypořádání se s minulostí, nemá šanci. Vždyť „naši legislativci“, jak je často nazval úslušný televizní či rozhlasový komentátor, to jsou především ti, kdo jako vysoce postavení vládní a parlamentní činitelé OH umožnili, aby se komunisté dosud drze vysmívali ostatním. Těžko také zapomenout na proslulé výroky českého premiéra, významného to představitele OH. Nemám teď na mysli ani tak státoprávní vizi dvojdomku, jako páne Pithartovu schopnost slyšet trávu růst. Současná snaha představitelů OH jako liberální hnutí odpárů každé krajnosti a dokonce jako hnutí ušlechtilých snaživců o spravedlnost, se opírá o originální tezi jeho šéfa J. Dienstbiera, podle něhož bolševismus může být shledáván nalevo a napravo, nikoli však uprostřed. Jako bychom nevěděli, že bolševici pronikli a pronikají do každé skuliny nejenom v hospodářství, ale i na politické scéně a že s levicovými intelektuály si vždycky poradí snadno.

Nejlevnější drogérie

(fk): Byla otevřena včera v Praze na Žitkově, Koněvova 219, je celá laděná do zelené a jmenuje se DROPA, což je zkratka drogérie a papírnictví. Otevřela ji soukromá společnost s ručením omezeným a je v ní takřka všechno levnější než kdekoli jinde. Jednak je to přímo vytyčeným cílem prodejny, jak nám řekl její vedoucí Jan Cerný, a jednak je to dáno tím, že si přirážejí menší rabat. Chťejí zákazníkům nabídnout celý sortiment klasického drogistického zboží, což představuje asi 5000 položek. V oddělení barev mají zajímavé Šavarovo přečerpávací zařízení, které jim umožňuje čepovat lín, petrolej, benzín a různá ředidla do přinesených lahví, což přijde zákazníkovi o mnoho levněji, než když si kupuje originální balení, jež zde samozřejmě mají také. Ve spolupráci s ředitelem Středního obchodního učiliště v Bělohorské ulici p. Procházkou zde budou vychovávat 20 učňů. Jímž se věnuje zkušený pražský drogist V. Vocel. Prodejna myslí i na drobné podnikatele, jímž přiveze zboží až na místo. V pondělí otevře firma DROPA další prodejnu v Praze 6, Bělohorská 127, kde bude nejen drogérie, ale i komplexní nabídka semen a zahradkářských potřeb. Tomu se říká láce a tak si asi znovuzrozený soukromého obchodu představujeme.

VOLIČ TO VÍ POSLEDNÍ ...

Škatule, škatule, hejbejte se, se stává oblíbenou hrou v našem federálním parlamentu. Najednou poslanci zjišťují, že jejich přesvědčení je úplně jiné než v době minulých voleb, a poslední, kdo se to dozví už jako hotovou věc, je volič. A tak s očima navrch hlavy zjišťujeme, že sociální demokracie (většinou nás málo zajímá, zda česká nebo slovenská), která kandidovala a do parlamentu se vzhledem k vůli voličů nedostala, má ve Federálním shromáždění posty o nic menší než předsedu a místopředsedu. Pan Dubček nevstoupil do HZDS, ačkoliv mu otevřeně projevuje sympatie. Je to pochopitelné. Ti na Slovensku, kdo přišli nevěří V. Mečiarovi, půjdou za autoritou méně razantního a méně kompromitovaného slovenského politika. V HZDS by A. Dubček nebyl nic platný, tam je silný lídr, ale sociální demokracie potřebuje podepřít výraznou autoritou. Oba mluvčí si rozumějí, o povolební koalici tedy nelze pochybovat. Do toho jistě brzy vstoupí KSČM jako federální spolumojovník, protože není dnes většího zastánce společného státu nad jejího předsedu J. Svobodu. Jak by ne — stále pravděpodobnější volební výsledky levicových stran s problematickým vztahem k demokracii na Slovensku jsou živou vodou na mlýn levice české, vždyť její hlavní síla — KSČM — byla vždy ochotna domluvit se spíše s čertem než s pravicovým třídním nepřítelem. I toho Marx, který odvozoval politiku od ekonomiky, velkoryse odvrhne. Najednou jsou prioritní národní a historické kořeny podle hesla, že účel světí prostředky. A ať hledáme sebebedlivěji, nenacházíme viditelnější účel než znovunalezení nadvlády a moci. Nikdy se jí nevzdají, byť by oblékli roucho beránčí, z něhož cení zuby. Mráz běhá po zádech při pohledu na ten maskabrický maskarní ples, jehož předtančení proniklo až do parlamentu.

... ALE DRBNÁ PRVNÍ!

Greenpeace ČSFR zahajuje

Předseda Greenpeace International M. Wuori, ředitel Greenpeace Communications R. Titchen a zástupci národních úřadů tohoto hnutí z Rakouska a Německa byli včera v pražském Domě slovenské kultury osobně přítomni oficiálnímu otevření kanceláře Greenpeace ČSFR. Pan Wuori shrnul jedenadvaceti letou působnost Greenpeace a uvedl, že Greenpeace rozdělila svůj program do pěti kampaní — kampaň za čistý vzduch a energii, protijadernou, toxickou, ekologickou oceánů a ochranu tropických deštných lešů. Vyslovil potěšení, že Greenpeace má své zastoupení i v ČSFR, kde se bude zabývat a dohlížet hlavně na obnovu průmyslu a na otázky energetiky a dopravy. O možnostech rychlé výměny informací pak hovořil host z Londýna R. Titchen. Greenpeace ČSFR pak představila jeho mluvčí Šárka Ditrchová. Ředitelkou čs. kanceláře, která sídlí U Prašné brány č. 3 v Praze, je I. Šilhavý, vedoucím toxické kampaně A. Mucha, kampaň za čistý vzduch a energii byla svěřena J. Piňosovi a protijaderné kampani se bude věnovat P. Hlobil. Posledně jmenovaný ve svém vystoupení zdůraznil, že se Greenpeace ČSFR bude zasazovat o zastavení výstavby jaderných elektráren Temelín a Mochovce a bude též usilovat o zastavení provozu v Jaslovských Bohunicích a Dukovanech. Vedoucí toxické kampaně se v souvislosti s pronikáním západních společností na náš trh mj. zaměřil na to, aby ve výrobě nebyly užívány škodlivé látky, a J. Piňos zase spatřuje těžiště své práce v severních Čechách, kde by, jak řekl, měla vláda konečně dostat závazkům daným obyvatelům tohoto kraje.

Sehr heißes Jahr vorausgesagt

LISSABON, 22. März (dpa). Das Jahr 1992 wird eines der heißesten der Geschichte. Das sagte am Wochenende der Generalsekretär des Weltverbandes der Meteorologen, der Nigerianer Godwin Obasi, in Lissabon voraus. „Der Anstieg der Temperaturen in den letzten Jahren ist eine Folge der Verschmutzung der Erdatmosphäre, insbesondere durch die Fluorchlorkohlenwasserstoffe (FCKW), die ein Entweichen der Hitze aus den unteren Luftschichten verhindern“, erklärte Obasi. Dies hätten die letzten zehn Jahre gezeigt, in die die sechs heißesten Sommer seit Beginn der Temperatureaufzeichnungen gefallen sind.

Wenn die Einleitung von Gasen in die Atmosphäre nicht gestoppt werde, so Obasi, werde es „eine Erwärmung der Erde ohnegleichen geben“. Bangladesh und die Bahamas würden von der Oberfläche verschwinden, wenn der Wasserspiegel der Meere durch ein Abtauen des Polareises ansteigt. Spanien, Portugal und Südfrankreich leiden derzeit unter einer ungewöhnlichen Trockenheit und Wärme.

BERR-TO BUDE KIC!

Bez Smetanova divadla

V jedné nedělní příloze jsme se dočetli, že od 1. dubna — a najde prý o apríl — bude Smetanovo divadlo přejmenováno na Státní operu Praha. Po patronu naší činohry J. K. Tylci přijde tedy zkrátka i patron české opery. Je tu však malý rozdíl. Zatímco v případě Stavovského divadla šlo koneckonců o návrat k starému užitému názvu, je nové pojmenování kdysi Nového německého divadla, pak Divadla 5. května, pak Velké opery a pak Smetanova divadla zbrusu nové. Ale proč asi právě Státní opera teď, když se všechno u nás odstahuje? Jako by těch státních divadel nebylo jinde dost. Jeden pán na ulici na tyto otázky odpověděl: „Vy to nechápete? No to má být přece tak, že to Státní divadlo v nouzi dotuje stát, kdežto Národní, až bude nejhůř, tak se zase udělá sbírka, národ dá korunku ke korunce, aby o zlatou kapličku nepřišel...“

Poláček stoletý

(jop): Dnes začínají v Rychnově nad Kněžnou oslavy stého výročí narození spisovatele, novináře a scénáristy Karla Poláčka. Autor populární knížky Bylo nás pět zahynul v roce 1944 v Osvětimi. Nad třidenním celostátním sympoziem převzal záštitu ministr kultury Milan Uhde, Obec spisovatelů, Literární fond a Společnost Franze Kafky. Přítomna bude i Jiřina Jeleníčková-Poláčková, vnučka spisovatele. Akreditováni jsou i zástupci jak domácích, tak zahraničních sdělovacích prostředků.

KURS KORUNY

Jedním z aspektů ekonomie, který vadí některým kritikům současné politiky a slouží jim zároveň jako výborné populistické heslo, je současný kurs koruny vůči západním měnám. Fakt, že německá marka stojí více než 17 korun, se v denním životě mnohých projevuje tím, že turisté ze Západu si mohou dovolit navštěvovat nejdražší restaurace a skupovat broušené sklo, zatímco českoslovenští turisté na Západě se musí uskrovnovat a žít z konzerv. Pochopitelně to musí být ponížující pro každého, jehož příjem je vyplácen v československých korunách. To ovšem není ve světě nová zkušenost. Mimořádně Američané, obzvláště ti, kteří žijí na Havaji, se nyní dívají na japonské turisty podobně jako Češi na turisty německé.

Pěnlivý mok vařený v Krásném Březně, v pivovaru na předměstí Ústí nad Labem, bezesporu patří mezi naše špičková piva. Důkazem pro toto tvrzení je hodnocení odborníků i obrovský zájem zákazníků o Zlatopramen, především o ten jedenáctiprocentní. Krásnobřezenští pivovarníci jsou denně zcela »vypití«, bránu podniku opouští každodenně více než tisíc hektolitřů piva, výroba nestačí uspokojit všechny zájemce. Přes velký hlad po Zlatopramenu, jen vloni ho prodali přes 430 tisíc hektolitřů, nechťejí Ústečtí sáhnout k výraznějšímu zdražení, jak se to dnes stalo nezbytností pro většinu jejich kolegů. »Ale také my se musíme ptece jen alespoň trochu chovat tržně. Hlavně proto, že rostou ceny sladu, energií, i třeba haléřových položek, jakými jsou surová plátěnka. Nechceme však těmito problémy postihovat zákazníky,« říká ing. Vladimír Balach, mladý ředitel Ústeckých pivovarů. »Chystáme pouze regulaci cen, hektolitr tak bude dražší jen o 90 korun. Je to možné i proto, že dnes naše dva pivovary v Krásném a Velkém Březně neslouží nadřazeným orgánům k pouhé »výrobě« peněz, ale můžeme s finančními hospodařit sami. A tak konečně sáhly po surovině zahraniční, levnější.

dojde na novou lahvárnu, té původní je už 55 let, chceme také plynofikovat kotelnu. Modernizace se bude týkat i ekologie. Za vypouštění odpadních vod do kanalizace totiž platíme 2 milióny 400 tisíc korun ročně, proto postavíme vlastní čistírku vod.«

Pivovar téměř vypitý

»I my se musíme chovat tržně,« tvrdí ing. Vladimír Balach

Zatímco mnohé, a nejen severočeské, pivovary jedou pro nezajem o jejich pivo na padesát procent výrobní kapacity, výstav krásnobřezenského Zlatopramenu i partnerského velkobřezenkého Březňáku se neustále zvyšuje. I o je důsledek skutečnosti, že si dnes může spotřebitel vybrat svou značku piva, bariéry trhu padly. Zcela netradiční situace však nutí i Ústecké pivovary ke změně dosavadních návyků. Jestliže šel podnik Chmelafství s cenami svého chmele na světově vysoký standard, pak Ústecké pivovary okamžitě

pětিলitrových soudků, které spolu s pípmi prodáváme, chystáme se na servis výčepního zařízení, sanitaci potrubí, budeme podle přání zavážet pivo třeba svačecím. Rozhodně však přijde preferenční našich solidních a platicích zákazníků. Třeba v podobě zajímavého rabatu.«

Ke slovům ing. Balacha ještě dodejme, že »své« restaurace budou Ústecké pivovary vybavovat atraktivními doplňky, mezi které určitě patří nejen značkové pultíky, ale zejména klasické a už málo viděné porcelánové výčepní stolice.

KDO PIVO PIJE A MUŽE PLATIT, VZETOU HO DO NERF ANOŽE ČUAT!

Tento týden jsme měli možnost vyslechnout hned tři vystoupení našich předních národohospodářů o současné ekonomické situaci. Místopředseda federální vlády P. Hoffmann tlumočil názory míse Mezinárodního měnového fondu, guvernér SBČS

Facky zachránily dívce život

Hodnostní označení podpraporčíka si připjal dva mimořádně povýšení policisté z obvodního oddělení České policie ve Slaném po úspěšném pokusu o záchranu života patnáctileté dívky.

V pozdních nočních hodinách ze soboty na neděli přiběhl do kanceláře policie na slánském náměstí 14letý chlapec. Jen tak nalahko, v pyžamu a bačkorách, ale k smrti vyděšený: »Prosím vás zavolejte sanitku, Sylva umírá,« prosil trhaně. Na dlouhé vyptávání nebyl čas. Zatímco operační důstojník volal do nemocnice pro sanitku, dva mladí příslušníci motorizované hlídky policie Milan Radouňský a Martin Lacina, kteří v kanceláři náhodou trávili hodinovou přestávku své noční služby, doslova »vyletěli« a běželi pomoci. Naštěstí to bylo jen o jeden dům vedle. V I. patře našli v hlubokém bezvědomí a křečovým záchvatu patnáctiletou Sylvu. Ležela mezi dveřmi z koupelny do obývacího a nad ní stál bezradný otec. Oba policisté se dozvěděli, že dívka si napustila plnou vanu horké vody, a když později prudce vstala, udělalo se jí nevolno a omdlela.

»Rychle jsem se rozhodl,« vypráví podprap. M. Radouňský. »Dívka měla zapadlý jazyk, zvrátky v dýchacích cestách, a co bylo nejhorší, křeč dásní jí svírala ústa tak pevně,

že jsme jí museli vsunout mezi zuby na plocho kuchyňský nůž.« Pak prý už vše šlo jak na drátku, tvrdí M. Radouňský a M. Lacina. Včera v Praze při příjetí u ředitele Policie ČR plk. dr. Fr. Zelenického. Přitlačili dívce jazyk na spodní patro, z úst jí odstranili zvrátky a s pomocí otce vyvinutou, subtilní sílu uložili na pohovku. Střídavě »pumpovali« na bránici, aby z plíc vyšly zbytky zvratků. Zornice očí však zůstaly bez reakce, což nasvědčovalo tomu, že dívka upadla do komatu. M. Radouňský se rozhodl k šokovému nárazu do srdce. Ale nic se nedělo. Teprve, když dal Sylvě z každé strany facku — »a pořádnou«, zdůraznil, začala pozvolna vnímat. Potom už přijel lékař, odsál zbytky zvratků, dívka dostala na místě infuzi a na nosítkách putovala sanitkou do slánské nemocnice.

»Ty facky, rozhodnost i odbornost zásahu obou policistů dívce skutečně zachránily život,« řekl ošetřující lékař, když Sylvu ve čtvrtek propouštěl z nemocnice.

TO JE HOLI PRAKSE: ŠKODA KAŽDÝ FACKY, KTERÁ NEPADNE!

(ml): Na Mariánském náměstí v Praze před Novou radnicí se včera seznámili pražští novináři s novým typem autobusu pražské hromadné dopravy. Do Prahy ho přivezla z testování holandská firma Den Ouden. Jeho předností je nízko položená podlaha, umožňující rychlé vystupování i nastupování. Moderně řešená karosérie pojme 33 sedících a 47 stojících cestujících.

Ceny ovlivní nájemné

J. Tošovský své banky a ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj K. Dyba české vlády. Všichni se shodli na tom, že jsme dosáhli pozitivních změn ve struktuře naší ekonomiky a její transformace pokračovala správným směrem. Například ministr K. Dyba označil za hlavní pozitivní rys české ekonomiky obrát ve vztahu mezi nabídkou a poptávkou. Kladem je také výsledek její přechodní bilance, kde jsme vykážali přebytek ve výši zhruba 40 miliard korun, zatímco na Slovensku skončila deficitem 12,4 miliardy korun. Neříkajícím byl však značný pokles průmyslové výroby.

Většina lidí si však nemusí nejdříve přečíst noviny, aby se dozvěděla, jestli se má dobře. Rozhodující a nejdůležitější jsou pro ně zejména mzdy a ceny. Podle ministra K. Dyby poklesla loni výše reálných mezd v České republice o 24 procent. Guvernér SBČS J. Tošovský hovořil o tom, že letos můžeme počítat s inflací 12 procent. Po určitém zvýšení cen v listopadu se cenová hladina opět stabilizovala a v únoru jsme mohli zaznamenat jen jejich půlprocentní růst. Ceny by mohly být stabilní až do 1. července, kdy se zvýší nájemné. Směrný růst mezd pro první pololetí vláda stanovila na osm procent.

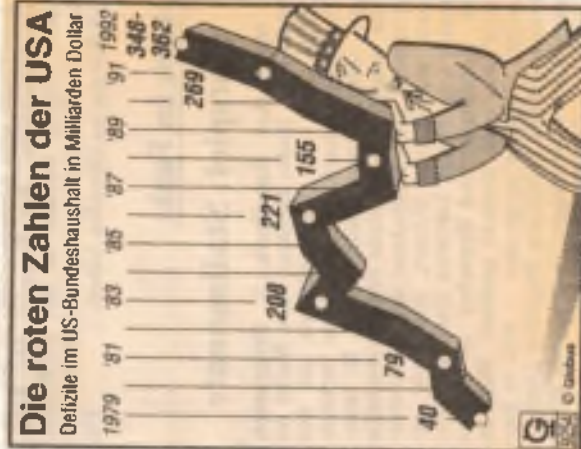
Zdá se tedy, že žádných velkých propadů se čs. ekonomika zatím obávat nemusí. K její postupné stabilizaci by měla přispět nejen další přízeň Mezinárodního měnového fondu, ale také přidružení ČSFR k Evropskému společenství i včera podepsaná dohoda o volném obchodu s Evropským sdružením volného obchodu.

Prag schließt Abkommen mit Efta

Die Tschechoslowakei hat als erstes früheres Ostblockland ein Abkommen mit der europäischen Freihandelsvereinigung Efta unterzeichnet. Der Pakt, der am 1. Juli in Kraft tritt, soll den Warenaustausch zwischen Prag und den sieben Efta-Mitgliedern liberalisieren. Der gegenseitige Handel hat ein Volumen von umgerechnet 3,8 Milliarden Mark.

JUNGE RECHTSRADIKALE JENOM ?? - DEINE BRÜDER !!

■ 21. března by se dožil
90 let hudební skladatel

KAREL VACEK.

M. Kondr o návštěvě USA

Praha bestsellerem pro Američany

Na pravidelném brífinku po jednání rady Zastupitelstva hl. města Prahy vystoupil včera jako první primátor M. Kondr, aby novináře informoval o výsledcích svého pobytu v USA, kam odjel v doprovodu odborníka na zahraniční investice dr. Hvičádky. Nejprve přijali pozvání naší krajanek I. Trumpové a setkali se s ní na Floridě, poté odjeli do hlavního města USA, kde byli přítomni podpisu smlouvy o ochraně kulturního dědictví USA v ČSFR a ČSFR v USA.

Smlouvu, která otvírá novou kapitolu v dějinách našich vztahů, podepsala za ČSFR za účasti asi dvou stovek významných amerických osobností velvyslankyně v USA R. Klímová. Pan primátor připomenul, že jsme ji podepsali jako první z východoevropských zemí, sdělil dále, že už nyní se v rámci smlouvy jedná asi o 111 projektů, jež by u nás Američané chtěli zahájit. Uvažuje se např. o Wilsonově nádraží v Praze, o obnově a údržbě památníků americké armády, vytipovány byly i některé židovské památky, protože celého projektu se aktivně účastní i Židovská obec z USA. Návštěvu USA označil pan primátor za velice úspěšnou už také proto, že bylo Praze nabídnuto, aby přijala Washington jako partnerské město. Naše metropole sice udržuje už velmi úzké kontakty s Chicagem, ale je logické, že je ochotna tuto nabídku akceptovat. »Praha je stále v USA určitým bestsellerem,« řekl M. Kondr, »a to jak po stránce turistické, tak podnikatelské.« Oblast turistického ruchu i podnikání a příslun zahraničních investic sice ještě pokulhává, ale pan primátor je i v tomto směru optimistický.

Náměstek primátora Fr. Polák poté sdělil, že rada zastupitelstva projednala některé tarifní úlevy pro pracovníky DP, magistrátu a obvodních úřadů, zabývala se problematikou sídliště Flóra, diskutovala o otázce

kách pražských komunikací a složení poroty na urbanistickou soutěž Bubny—Holešovice—Zátory.

SAMI ZA SEBE

Reklama pomocí známých osobností je ve světě samozřejmostí. Všechno na světě se jednou dostane i k nám, a tak už i z našich obrazovek promlouvají herci či jinak známé tváře a svým jménem vychvalují to či ono. U těch zahraničních se to nějak člověka nedotkne, i když si zrovna nemyslím, že Nastassja Kinská se mydlí pořád jen mýdlem Lux a Steffi Grafová se taky asi pořád necpe jen jogurtem, jehož kelímky jí v reklamě svým praskáním zpočátku tak znervózňují. Zato naši herci jako by na tehle styl nebyli stavěni. Není to tak dávno, co v televizní kávové show došel Josef Laufer až tak daleko, že v písničce křečovitě skandoval »Tchlbo, Tchlbo«. Od té doby se obrazovka zaplnila. Z různých stran už jsem například zaznamenal rozčarování obdivovatelů Jiřího Suchého za jeho kupónové kreace. Jako hazard se svým jménem mi pak připadá etuda Josefa Dvořáka; v době, kdy národ přemýšlí, který privatizační fond vybrat, se on staví do role úplného prostáčka, kterému stačí, aby se mu v noci zdálo o těch písmenech — »a je rozhodnuto«. Nezbyvá než čekat, až k nám z toho světa přijde i tolik nezbytná profesionalita a s ní vědomí vlastní ceny.

Podepsána dohoda s ESVO

PRAHA: Dohoda o volném obchodu mezi Československem a Evropským sdružením volného obchodu (ESVO) byla včera podepsána v Praze. Tato dohoda týkající se průmyslového zboží, některých potravinářských výrobků a mořských produktů odstraňuje cla a jiné obchodní bariéry. Vytváří tím lepší možnosti nejen pro čs. export, ale i pro vzájemnou spolupráci členskými zeměmi ESVO. Očekává se, že po vstupu v platnost k 1. červenci by ještě v letošním roce měla ČSFR přinést přímý zisk 600 až 700 miliónů korun.

Vyzbrojení z Prahy

LONDÝN: Teroristické skupiny na obou stranách severoirského konfliktu mají ve svých arzenálech také zbraně, které pocházejí z Československa. Potvrdil to včera profesor P. Wilkinson z londýnské univerzity St. Andrews, špičkový expert na záležitost Usteru. Hlavní dodávky semtexu směřovaly do skladiště IRA z Libye v letech 1985—86. Podle některých odhadů disponuje IRA nejméně sto tunami plastické výbušniny čs. výroby.

Kutnohorská »Dlážděnka«

(hl): V České ulici v Kutné Hoře mají Antikvariát a Galerii Aleš Brzobohatý a Martin Vosáhlo. Najdete zde slovníky, červenou knihovnu, staré pohlednice, fotografie, starou a moderní grafiku i hudebniny. Zasvěceným připomene tento sortiment pražskou »Dlážděnkou, kterou je jeden z majitelů kutnohorského krámků odkojen. Ceny jsou zde více než dostupné, zboží do prodeje je možno nabídnout i poštou.

Jiří Poděbradský v kresbě Mikoláše Alše.

KANDIDÁTI V ŠUPLÍKU,

Misto děje: Zvole (okres Praha-západ).

Čas: Mjén 1990—únor 1992.

Aktéři: Kandidáti do zastupitelstva Zvole, občané Zvole, Oleška, Březová a Černíky.

ZÁŘÍ 1990. Ve Zvoli, malebné vsíce nad Vltavou, vrcholí přípravy voleb. Nejstísnější stranou je zde, podobně jako tehdy i v ostatních volebních obvodech, Občanské fórum. Jeho kandidáty jsou však většinou tzv. přesporní, resp. ti, kdo se sem přistěhovali teprve nedávno. Z obavy, že v zastupitelstvu nebude nikdo z místních, kteří znají problematiku obce nejlépe, zakládají občané Zvole stranu opoziční — Stranu nezávislých kandidátů. Jejimi členy jsou jednotlivci, kteří většinou působili na veřejných postech už dříve — předseda Sokola, předseda hasičů atd. Mezi těmito stranami se má odehrát předvolební boj. Na straně OF stojí popularita strany jako celku, na straně SNK stojí zkušenost jednotlivců. Šance jsou tedy tak půl na půl.

4. 10. 1990. Datum, do kterého se musí strany zaregistrovat, aby se vůbec mohly voleb zúčastnit. Za SNK všechno v pořádku. Předseda volební komise, člen OF, však v inkriminovaný den zapomíná kandidátní listinu OF v šuplíku psacího stolu. Následujícího dne už je pozdě. Podle zákona jde do voleb pouze SNK. OF propadá panice. Jeho jedinou šancí je posunout termín voleb tak, aby se stihlo dodatečně zaregistrovat.

24. 11. 1990. Volby ve Zvoli. 62 % voličů volí SNK. Vzniká zastupitelstvo tohoto složení: 6 kandidátů přímo ze Zvole, 2 kandidáti z Březové, obce, která ke Zvoli patří, a 1 kandidát z Čer-

níků, které také patří ke Zvoli. Občanské fórum sice ostrouhalo, ale zbraně nesložilo. Píše petice na nadřazené OF v Černošicích, protestuje na ministerstvu vnitra a v ČNR, dává celou záležitost k prošetření soudu.

Uplynul rok. Nové zastupitelstvo postavilo poštu, dalo opravit veřejné osvětlení, vybudovalo nové kadeřnictví, zlikvidovalo černé skládky, zařídilo úpravu komunikací. Život zde plynul klidně.

1. 1. 1992. Rozhodnutím ministerstva vnitra ČR se od obce Zvole oddělují vesnice Březová a Oleško. Na vlastní žádost. Pů-

aneb Jak se volí ve Zvoli

vodně se měly oddělit i Černíky, ale díky protestní petici jejich obyvatel k tomu nedošlo. A to už z čistého nebe nad Zvoli udeřil blesk.

Na ministerstvo vnitra přišel dopis, ve kterém bylo oznámeno, že vzhledem k rozdělení obce Zvole poklesl počet členů jejího zastupitelstva pod zákonem stanovenou hranici (7). Tedy — nové volby! Členové zastupitelstva nevěřili vlastním očím. Černíky patří ke Zvoli a 1 + 6 je přece 7. Vysílají své zástupce na ministerstvo, aby celou záležitost objasnili. Občanské fórum, které je již ve Zvoli přejmenované na Občanskou iniciativu, mezitím po obci roznáší letáky, na nichž zve občany k novým volbám. SNK marně čeká na vyjádření ministerstva. Pomoc přichází v osobě ing. Kasala, místopředsedy ČNR. Osobně se zasazuje o vyšetření zvolského problému. 6. 2. 1992 dostává zastupitelstvo Zvole od předsednictva ČNR dopis, že nové volby nebudou. Všechno se definitivně vyřešilo. Jen čas a nervy bylo možno za tu dobu věnovat něčemu užitečnějšímu.

TRACTATUS PACIS KRÁLE JIŘÍHO

V březnu 1450, tedy před pěti sty třiceti čtyřmi lety, volební sněm zasedající v Praze na Staroměstské radnici zvolil dosavadního zemského správce Jiřího z Poděbrad králem českým. »Živ buď Jiří, král a pán náš milostivý!« — zvolal tehdy, byt katolik a později Jiřího odpírce, nejvyšší purkrabí Zdeněk ze Šternberka a mohutně znějící souhlas ozval se nejen prostorami radnice, ale i z davu očekávajícího napjatě výsledek volby pod širým nebem. Sedmého května se konala slavnostní korunovace a příštího dne král Jiří veřejnou přísahou stvrdil, že bude zachovávat svobody zemské a kompaktnosti, zaručující přijímání podobojí. Po šesti dlouhých měsících od skonu mladičského krále Ladislava Pohrobka (23. 11. 1457), kdy český trůn se stal téměř předmětem lícitací řady uchazečů, stnul konečně v čele státu zase muž české krve, aby zemi povzněl, aby upevnil její mezinárodní postavení, a především, aby se zapsal do dějin Evropy jako tvůrce mírového projektu, jenž se stal předobrazem Organizace spojených národů. Projekt, který o staletí předběhl svou dobu.

»Ku prolévání krve lidské
nebýval kvapným...«

Polský historik Długos
o Jiřím z Poděbrad

Pozice krále Jiřího, i když dosáhl trůnu, nebyla lehká. Voleb se protivili moravští a slezští stavové, bouřili se němečtí měšťané Brna, Olomouce a Jihlavy. Přesto se husitskému králi, jehož existence byla katolickou Evropou trpěna s ohledem na basilejská kompaktnost, podařilo zemi poměrně brzy vnitřně konsolidovat. Neméně důležitě však bylo i mezinárodní uznání. A v tomto ohledu Jiří Poděbradský, využívaje rozporů mezi říšskými knížaty německé části středověké římské říše — a ovšem také neschopností císaře Fridricha III., začal vyvíjet úsilí, aby byl, ač kališnický panovník, zvolen římským králem. Svědčí o tom mimo jiné listina z 8. října 1460, která se stala výrazem dohody Jiřího z Poděbrad a vévody Ludvíka Bavorského o případné kandidatuře českého krále na římský trůn. Zdá se to takřka neuvěřitelné, ale tento diplomatický tah nebyl tak docela bez šance na úspěch, což potvrzuje i skutečnost, že o rok později, v roce 1461, došlo v Chelvi k vážnému jednání. Pravda, nakonec z aspirací sešlo, zejména pro odpor Fridricha Braniborského a samotného císaře Fridricha III., který se silné Jiřího osobnosti obával. Vzdor tomu je pokus Jiřího z Poděbrad dosáhnout římské královské koruny pozoruhodný. Navíc signalizuje jeho schopnost k vysoké diplomacii, záhy tak pregnančně prokázané v pokusu utvořit evropskou mírovou organizaci.

Z toho, co bylo naznačeno, vyplývá, že poměry druhé poloviny 15. století se proti předchozím stoletím radikálně změnily. Jiří Poděbradský jako husitský král (i když i on užíval obvyklé formule »dei gratia« — z boží milosti) byl sice ve společnosti

»pomazaných« hlav něčím nezvyklým, jakýmsi nesourodým prvkem, nicméně prvkem právě logikou vývoje uznaným a respektovaným. Ostatně Jiří z Poděbrad si respekt získal právem. Dokázal se vypořádat nejen s odbojnou jednotou zelenohorskou, ale vynutil si v roce 1469 i slib míru na uherském králi Matyášovi, když u Vilémova obkličil jeho vojsko. Neváhal tedy, bylo-li to nezbytné, sáhnout po zbraních. Ostatně lapidárně to vystihl ve svém latinském distichu básník 16. století Jan Jakub Manlius: Nil aquilae, nil Roma minax, nil arma valebant Pannonis, invito sceptru vel orbe tuli — Ani orel, ani Řím hrozící, ani zbraň Uhrova nic nezmohla, vzdor celému světu žezlo nosil.

MÍROVÝ PROJEKT

Projekt krále Jiřího na vytvoření spolku evropských panovníků, kteří by spory řešili mírovými prostředky, onen proslulý Tractatus pacis, znamenitě právnický koncipovaný návrh Mírové unie, zpracovaný na popud Jiřího z Poděbrad Martinem Mairou a do evropské politiky uvedený v letech 1462—1463, se stal velkoryse založenou diplomatickou akcí. Jejím charakteristickým rysem bylo povytčené úsilí o prosazení systému kolektivní bezpečnosti, v jehož rámci by logicky byla posílena i mezinárodní bezpečnost českého státu.

Zachovaný latinský text návrhu statutu mírové organizace, obsažený v polském kodexu Metryka koronna, proklamuje požadavek veskrze současný: vytvoření organizace mezinárodního charakteru, která by zabránila vzniku válek a byla s to účinně zakročit proti rušitelům mírového stavu. Nejde však pouze o ideu, naši pozornost přitahuje i to, jak mírový návrh krále Jiřího pojal Martin Maira v praxi a jaké pravomoci proto navrhované organizaci přisoudil. Neubráníme se v této souvislosti

dokonce dojmu, že máme před sebou předobraz Charty OSN.

Jiřího projekt předpokládá udržení všeobecného a trvalého míru dobrovolnou organizací států, která by se ustavila mnohostrannou smlouvou. Text již vůbec nehovoří o úloze císaře římské říše, hlavy tohoto tehdejšího nadnárodního svazku křesťanských zemí, a ani papeži nepřisuzuje zvláštní roli. V protikladu k oběma tradičním autoritám nabízí nový mezinárodní faktor — kolektivní odpovědnost za mír i společné prostředky k jeho zajištění. Aby pak navrhované organizaci poskytl reálnou možnost řešit spory mírovou cestou, předpokládá král Jiří ustavení mezinárodního soudu a dalších mezinárodních orgánů, jež se svou funkcí blíží struktuře OSN. Kupříkladu orgán nazývaný congregation je vlastně valným shromážděním delegátů členských zemí. Každé z nich zde byl dán jeden hlas, společně rozhodnutí mělo vcházet v platnost jejich většinou. Domyslíme-li zásadu rozhodování většinou do důsledku, můžeme jen s překvapením konstatovat, že návrh Jiřího Poděbradského obsahuje výrazně demokratické rysy, byť jistě vymezené feudálními charakterem společnosti.

Srovnáváme-li mírovou organizaci krále Jiřího se strukturou OSN, nabízejí se i další analogie. Jiří Poděbradský totiž navrhuje zřídit i sbor úředníků v čele se syndikem, což, moderně řečeno, není nic jiného než sekretariát a generální tajemník. Přitom složení tohoto sboru úředníků se mělo měnit vždy po pěti letech, jak praví jeden z 23 článků návrhu, který nezapomíná ani na finanční zajištění celého projektu prostřednictvím pravidelných příspěvků všech členských zemí.

Stručně připomenuté rysy a organizační zásady navrhované mezinárodní mírové organizace v pojetí Jiřího z Poděbrad sledovaly jediný stěžejní cíl: ustavení závaz-
DOKONČENÍ NA STR. 95

ného systému kolektivní sebeobranu, který by vývojem dospěl k systému kolektivní bezpečnosti. Proto mezi zmíněnými třicetiletými články projektu je obsažen zákaz použití síly, požadavek řešení sporů mezi státy jednáním a společného (i ozbrojeného) vystoupení proti tomu, kdo by v útočném úmyslu porušil a ohrožoval obecný mír.

ODKAZ POTOMKŮM

Jiří Poděbradský svým návrhem na zřízení mírové organizace sledoval samozřejmě i stabilizaci mezinárodního postavení českého státu a odstranění záminek k vměšování do jeho vnitřních záležitostí. Proto svůj projekt podpořil široce založenou diplomatickou akcí, v jejímž rámci české poselstvo navštívilo řadu evropských panovnických dvorů, především v létě 1464 Francii Ludvíka XI. (dokladem je tu latinská listina z 18. července 1464, již byla mezi oběma panovníky uzavřena přátelská smlouva). V této souvislosti král Jiří obratně využil i narůstajícího tureckého nebezpečí, s tím, že evropská mírová organizace se může stát i účinným obranným štítem proti tureckým pokusům proniknout hlouběji do Evropy. Avšak ani v tomto okamžiku se nevzdal myšlenky univerzálního míru. Za předpokladu, že Turci se své expanze vzdají, nabízí i jim účast na mírové organizaci. Domyšleno do důsledků, připouští i alternativu mírové koexistence dvou protichůdných soustav, v tomto případě křesťanství a islámu. Idea tedy opět moderní, aktuální a potřebná, s jejíž podobou se v odlišných podmínkách setkáváme i dnes.

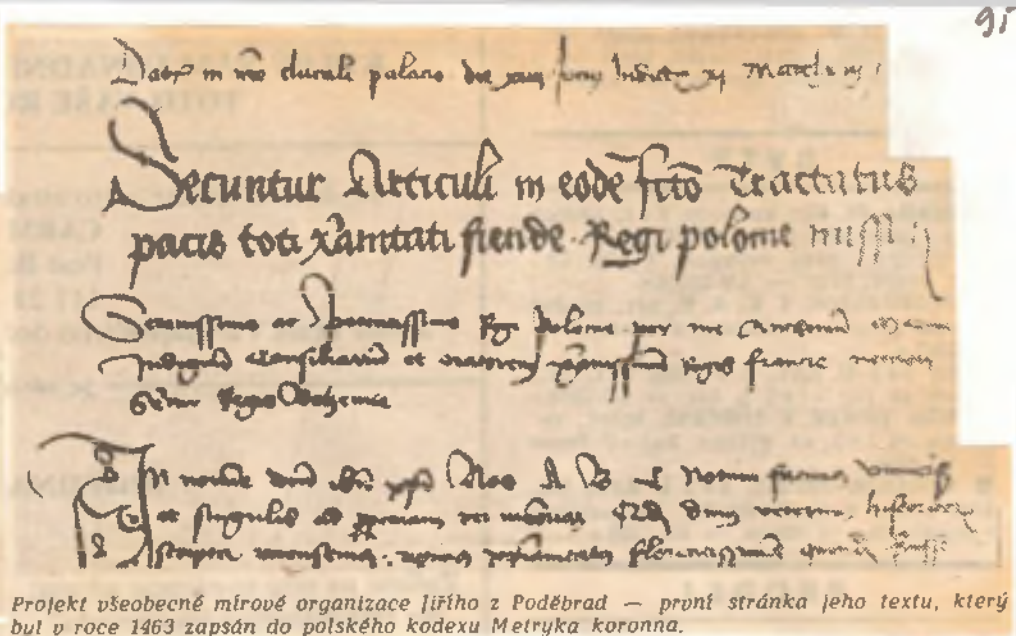
Stěžejní význam a historická priorita mírového projektu českého krále Jiřího z Poděbrad jsou mimo jakoukoliv pochybnost. Ostatně v pojednáních v oboru mezinárodních vztahů a dějin diplomacie bylo mnohokrát potvrzeno, že haagská konvence z let 1889 a 1907, vznik Společnosti národů v roce 1919 a posléze založení Organizace spojených národů v roce 1945 představují další kroky k uskutečnění zásad mírového návrhu českého krále Jiřího. Po právu bylo rovněž konstatováno, že priorita jeho projektu tkví mimo jiné i v tom, že dějiny před ním a dlouhá staletí po něm podobný příklad neznají.

Závěrem bude jistě na místě položit si otázku, zda mírové návrhy Jiřího z Poděbrad, který prozíravě k jejich realizaci přizval zejména polského krále Kazimíra a uherského krále Matyáše, byly či nebyly utopii. Odpověď není snadná a nemůže být jednoznačná. I když totiž návrh zůstal pouze návrhem, situace k jeho realizaci byla ve druhé polovině 15. století, kdy řada evropských zemí byla vyčerpána dlouholetými válkami, v mnoha ohledech příznivá. Nikoliv jistě v krystalické podobě, protože Evropa byla plná protichůdných zájmů. Jedno však zůstává. Myšlenky návrhu mezinárodní mírové organizace přetrvávaly jako zavazující poselství krále Jiřího současnému světu. Jejich význam je nesporný a nadčasový.

Král JIŘI nastoupil na trůn volbou před více než pětiletými. Vedle Přemysla Otakara II. a Karla IV. dal jméno celé jedné epoše vývoje českého státu — době poděbradské. Svým významem, myšlením a praktickými činy přesáhl své století i století následující, a proto zamyšlení nad jeho mírovým projektem není jen historickou reminiscencí. Spíše zdůrazněním významu českého státu v evropských dějinách a současně připomenutím faktu, že historie se mnohdy až překvapivě stává živou součástí přítomnosti.

Prag bremst die Inflation

Der Preisauftrieb in der Tschechoslowakei hat sich im Februar deutlich verringert. Die Verbraucherpreise lagen um 15,7 Prozent über dem Vorjahresniveau. Im Januar hatte die Rate noch 23,3 Prozent betragen.

Projekt všeobecné mírové organizace Jiřího z Poděbrad — první stránka jeho textu, který byl v roce 1463 zapsán do polského kodexu Metryka koronna.

Nippons Autos rollen rückwärts

Die Autoproduktion japanischer Hersteller ist im Februar erneut gesunken. Mit gut einer Million Fahrzeugen verließen 7,1 Prozent weniger Karossen die Fabrihallen als im Vergleichsmonat des Vorjahres. Dies war der dritte Rückgang in Folge.

Gift in Lederkleidung?

HAMBURG, 24. März (AP). Lederbekleidung, Schuhe und Accessoires aus Leder sind nach Informationen der Zeitschrift „Vital“ zum Teil mit dem krebserregenden Stoff Pentachlorphenol (PCP) belastet. Das Blatt berief sich am Dienstag auf eine Untersuchung des Bremer Umweltinstituts, die im Auftrag der Zeitschrift vorgenommen wurde.

Bei Stichproben wurden 38 Lederartikel aus Warenhäusern und Spezialgeschäften ausgesucht und analysiert. Ein Drittel dieser Proben sei über dem Grenzwert von fünf Milligramm je Kilogramm mit PCP belastet gewesen. Die Lederproben wiesen der Untersuchung zufolge Belastungen auf, die die gesetzliche Norm bis zum Hundertfachen überschritten. Alle mit dem Gift versetzten Produkte stammen nach Angaben der Zeitschrift aus dem Ausland und seien trotz Verbotes importiert und in Deutschland verkauft worden.

KDO VYBA' SEZNAM NEZÁVADNÝCH VECÍ A POTRAVIN ?

Mann mit 7,2 Promille im Blut

WARSCHAU, 24. März (dpa). Ein 41-jähriger Pole hat sich 7,2 Promille Alkohol im Blut angetrunken und dies auch noch überlebt. Wie ein Polizeisprecher am Dienstag in Warschau mitteilte, war der Mann im Bezirk von Grünberg (Zielona Gora) von einem Auto angefahren worden, als er nachts über eine Landstraße torkelte. Er wurde mit leichten Verletzungen in ein Krankenhaus eingeliefert.

Dort hatten Ärzte die Blutprobe gleich dreimal vorgenommen, da sie das Untersuchungsergebnis zunächst nicht glauben wollten, meldete die polnische Nachrichten-Agentur PAP. Normalerweise schwabe der Mensch schon bei einem Blutalkohol von 3,5 bis 4,5 Promille in Lebensgefahr. Bei dem Patienten hatten Ärzte auch drei Tage nach dem Unfall noch 2,9 Promille festgestellt.

Aufgespießt

„Stellt der Käufer einer mangelhaften Sache durch deren Verbindung mit mangelfreien Sachen, die in seinem Eigentum stehen, eine neue Sache her, bei welcher die mangelhaften Teile ohne Beschädigung der mangelfreien Teile von diesen nicht getrennt werden können, so liegt jedenfalls im Zeitpunkt der Trennung eine Eigentumsverletzung an den bisher unverletzten Teilen der neuen Sache vor.“

Leitsatz eines Bundesgerichtshof-Urteils.

Slowakischer Volkstribun als Doktor-Spitzel

leuchtung auf Stasi-Vergangenheit aufgefallen ist, muß laut FBIS-Bericht dem Verschwinden der Aktenseiten zugeschrieben werden. Der Beweis sei nun durch Auswertung von Computer- und Archivmaterial des Föderalen Innenministeriums erbracht worden.

Warum die Erkenntnisse erst jetzt in die Öffentlichkeit bekannt wurden, bleibt allerdings im dunklen. Laut FBIS schlummern die Beweise nämlich bereits seit der ersten Jahreshälfte 1990 im Föderalministerium. Jedoch erst durch den Bericht des Ausschusses unter dem Vorsitz eines Parlamentariers der christdemokratischen Bewegung (KDH), die in der Slowakei vor allem gegen Meciar HZDS um den Erhalt ihrer Regierungsmacht kämpft, wurden die Vorwürfe jetzt zweieinhalb Monate vor der Parlamentswahl belegt. Zwei Tage zuvor hatte Meciar bekanntgegeben, daß er nicht für das Föderalparlament, sondern für die slowakische Volksvertretung kandidieren will, und diesen Entschluß mit seinem Eintreten für einen selbständigen slowakischen Staat begründet.

Meciar wollte zu den Vorwürfen zunächst nicht Stellung nehmen. Sein einflußreicher Parteifreund Michal Kováč jedoch bekräftigte sofort, die HZDS stehe geschlossen an der Seite ihres Vorsitzenden. Sollten sich die Beweise allerdings erhärten, könnte tatsächlich ein Teil der HZDS-Wähler zu den Linksparteien und besonders zu den slowakischen Sozialdemokraten (SDSS) abwandern. Das läßt auch den vor wenigen Tagen bekanntgegebenen SDSS-Beitritt von Alexander Dubček in neuem Licht erscheinen. Der frühere HZDS-Sympathisant soll laut vorerst unbewiesenen Behauptungen in der CSFR-Presse in den 80er Jahren selbst von Meciar bespitzelt worden sein.

DOBRE, SEHR GUT, BENE, DOBRE, DOBRZE, CHARAJO - JAN WERICH BY NEKL: TO JEH KRA'SNE ZLEJ, TO JEH KRA'SNE ZLO - MISLNEJ...

Stadt Trencin — dem Heimatort des HZDS-Politikers — abgeholt und sie Meciar übergeben. Meciar hatte die Anweisung zu der Aktion bestritten — nicht jedoch, daß die Unterlagen auf unbekanntem Weg zu ihm gelangt seien. Auftrieb erhielten die Spekulationen weiterhin durch die Tatsache, daß unbekannte Täter aus verschiedenen StB-Akten während der Amtsperiode Meciar als Innenminister Seiten herausgerissen hatten.

Laut Vorab-Veröffentlichungen aus dem Ausschußbericht steht nun fest, daß auf diesen Seiten unter anderem die Namen Meciar und zweier weiterer StB-Kontaktleute vermerkt waren. Diese beiden Spitzel-Verdächtigen waren von Meciar in leitende Positionen des Ministeriums befördert worden. Daß der HZDS-Politiker nicht bereits bei der gesetzlich vorgeschriebenen Durch-

organisation für die innere Sicherheit der CSFR zuständig — nun gesicherte Erkenntnisse, daß der Politiker seit 1985 als StB-Mitarbeiter geführt wurde. Unter dem Decknamen „Doktor“ soll der promovierte Jurist insbesondere bei der Überwachung von „rechten Opportunisten“ eingesetzt worden sein, wie die entmachteten Reformkommunisten um Alexander Dubček nach der Okkupation in der offiziellen Sprache genannt wurden.

Gerüchte über eine Stasi-Verwicklung Meciar hatte es schon seit geraumer Zeit gegeben. Anlaß dafür bot unter anderem die Aussage eines Beamten des slowakischen Innenministeriums, er habe im Januar 1990 auf Anweisung Meciar wenige Tage nach dessen Ernennung zum Minister Akten unbekannter Inhalts aus einer versiegelten Stasi-Villa in der westslowakischen

Pozadí sporu o Transpetrol

PRAHA: Slovenská strana má zájem v souvislosti s legalizací a. s. Transpetrol, aby vše dopadlo ve prospěch SR. Ministr Ježek to uvedl ve věčejším televizním pořadu Co týden dal.

Návrh na vyvlastnění a. s. Transpetrol, která je výhradním dopravcem ropy ze SNS do ČSFR, vypracovala v polovině března federální vláda a příslušným zákonem by o něm mělo rozhodnout FS.

„Když by se totiž řeklo, že Transpetrol je ve vlastnictví federace, podle vypracované

ho privatizačního projektu by se majetek rozdělil České a Slovenské republice v poměru 2:1. Řekne-li se, že Transpetrol je majetkem republik, rozhoduje územní princip,“ poznamenal T. Ježek. Podle něj by územní princip v podstatě znamenal, že by se ropa republikám dělila podle toho, na kterém území se nachází více »rour«, přiváděcích ropy ze zahraničí. »V tomto případě je více rour na Slovensku,« dodal.

Obavu z toho, že v případě, kdy by nastala krizová situace nedostatku ropy, by v ČSFR neexistoval federální orgán, který by reguloval dodávky ropy do obou republik, vyjádřil ministr VI. Dlouhý. Federace by alespoň do roku 1994, kdy začne fungovat přípojka z Ingolstadtu, měla mít možnost o ropě rovněž rozhodovat.

»Ropy má ČSFR dostatek,« prohlásil slovenský ministr průmyslu J. Holčík. Proto podle něho nejsou na místě obavy z nedostatku ropy pro obě republiky.

TAKOVÉ BOTICKY V GERMANISTANU STOJÍ I PŘES TOU DM... JINÁ ZEME, JINÝ PENÍZ...

Překvapení u Bati

Když největší »batovská horečka« trochu opadla a nával zvědavců a možná i koupěchtivých se o něco zmenšil, vstoupila jsem i já na pohyblivé schody nově zařízeného Interiéru známého domu na Václavském náměstí. »Takové lodičky jsem koupila za první republiky za padnoucí korun,« řekla by zřejmě naše babička, kdyby se byla této »restaurované Bati« dožila. Já však tiše zalkala při pohledu na cenu — 1090 Kčs. Dlužno podotknout, že tento druh zboží zde nepatří k tomu nejluxusnějšímu. Některé výrobky dosahují dvoj- i trojnásobku ceny červených lodiček. Maminka, která si prohlížela bílé dětské lakované střešičky, označené cenovkou 1490 korun, dojala vůbec nebyla. »Snad je to výsměch nám všem,« řekla mi a v očích ji jen jiskřilo. Zasmušile jsem se vrátila téměř jarní Prahou.

Asylanter-Urtaub: Er kann reisen, wohin er will

Ein Nachbarin aus dem Asylanterheim in Frauenberg (Main-Tauber-Kreis) zu BILD: „Er hat mir erzählt, daß er in den Libanon fährt, um dort Urlaub zu machen.“ Die zuständige Politzell: „Hier ist es befristet sich zur Zeit für ca. drei bis vier Wochen in Urlaub in seinem Heimatland.“ Warum wird ein Mann als Asylant (1987) libanesischen kamen im letzten Jahr geduldet, der Urlaub in dem Land macht, indem er angeblich verfolgt wurde?

Klaus Bumentritt, Sprecher des Bundesamtes für die Anerkennung ausländischer Flüchtlinge: „Nach einer Verordnung vom Bundes-

desinnenministerium dürfen Libanesen, die vor dem 31. 12. 88 nach Deutschland eingereist sind, nicht abgeschoben werden, weil der Libanon als Krisengebiet gilt.“ All das kam kurz vor diesem Datum. Der zuständige De- zernent im Ordnungsamt in Tauberbischofsheim: „Da Herr Issa ein gültigen libanesischen Paß hat, kann er reisen, wohin er will — auch in den Libanon.“ Wo leben wir eigent-

Republikánské štipení

(ent): Mezi více než stovkou našich politických hnutí a stran se objevila další — strana republikánské a národné demokratické jednoty. Vznikla splynutím Radikální republikánské strany, Národné demokratické strany a části členů Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa, kteří nesouhlasí s politikou dr. Sládka. Sobotní ustavující sjed této strany v Brně byl poznamenán přítomností

několika příznivců dr. Sládka, kteří si za znamenavali na magnetofon prběh sjedání. Zasehnout museli dokonce příslušníci městské policie. V pátek dr. Sládek v Kostičích tvrdil, že k žádnému rozkoju v SPR — RSC nedošlo. Podle bývalého místopředsedy J. Kohůta, dnes člena politického gréma nové strany, však členská základna SPR — RSC prakticky neexistuje a mnozí republikáni se jen bojí přiznat, že se v dr. Sládkovi zmyšlili.

SVĚT SE SILNĚ
2 BORDÉLU A
KYPROKALIE

Karel Poláček: Rozpůjčeno!

„Také já jsem býval jinoch ctižádostivý a chtěl jsem být doktorem. Velmi by mě bývalo blažilo, kdybych i já býval účasten společenských poct. (...) Mohl jsem předsedat anketám a poradám (...). A v mém bytě zjevovaly by se dámy středních let, nabízejíce mně bohaté nevěsty (...). A chudí přibuzní lepili by se na mě jako mouchy na turecký med.“ Takhle ironizuje spisovatel Karel Poláček, od jehož narození uplynulo věru sto let, svůj život a běh. Kofistí počestné měšťácké kariéry se našelší pro českou literaturu nestal, i když po krkolomných gymnaziálních studiích a po návratu z I. světové války začal pracovat jako úředník. Svou povídkou Kolotoč, v níž se vysmíval byrokratické zkorumpovanosti a hlouposti, však nadřazeně natolik popudil, že dostal vyhazov. Šel tedy k Arnoštu Heinrichovi do Lidových novin, ale ani tady se dlouho nezdržel. Heinrich usoudil, že je novinářský antitalent a dal mu výpověď. Poláček však u novin přesto zůstal; po Tribuně a Českém slovu nastoupil v r. 1933 opět do Lidovek. Tentokrát už ovšem jako „korouhčovní pán“, což byl podle šéfredaktora Basse redaktor, kterému se výpověď nedává. Působil zde do března 1939, kdy byl nucen z rasových důvodů odejti.

Podle pamětníků se Poláček nehodil za reportéra, ale byl znamenitým sloupkařem a soudnickým. Slopek, ta poněkud lživá, utlpaná, čtvrtstránková glosa je denním údělem, byl ostatně jeho novinářským objevem. Z každodenních novinářských zkušeností vytěžil také Žurnalistický slovník, v němž parodistickým způsobem zlehčil novinářskou práci a uvedl ji tak „ve veřejný posměch“.

Ruku v ruce s novinářem Poláčkem šel

životem Poláček spisovatel. Kritika jeho díla přezírala, ale mezi čtenáři si záhy získaly jeho romány Hráči, Muži v ofsajdu, Hlavní přelíčení, Podzemní město přízeň a staly se populární. Muži v ofsajdu i díky stejnojmennému filmu, v němž hrál pan Načeradce Hugo Haas. A řeknete-li o něm kom, kdo vás rozloží, „ten mi může být ukraden“, vězte, že je to oblíbené rčení páne Načeradce, které přijala hovorová čeština za své. Trvalý úspěch u čtenářů mají také Poláčkovy Židovské anekdoty, tato, jak sám řekl, lidová židovská poezie, vynikající břitkou formou a logickým obsahem. A protože i malé zrníčko skutečnosti dodá barvu a vůni velikému množství roztoku (tuto myšlenku Ch. Dickens se poznamenal Poláček do svého deníku z roku 1943), připomeňme si alespoň dva z těchto lapidárních humorných minipříběhů ze života: „Manžel jel do Paříže. Byl tam čtrnáct dní, když mu přišel telegram od manželky: „Samuel, nezapomeň, že jsi ženat!“ „Přišla telegramická odpověď: „Telegram, bohužel, jsem pozdě obdržel.“ nebo „Richard Michalup dostal vysvědčení, ozdobené čtyřmi nedostatečnými. „No, Richardu,“ ptá se dědeček, „jakpaks dopad?“ „Já říkám, dědečku,“ praví Richard, „zdralu nade všecko!“

V Poláčkových povídkách a románech najdete často až příliš okaté karikatury měšťáctví, jak mu vyčítal Šalda, i hodně žurnalismu, ale také poutavý děj a vedle nemilosrdné satiry i humor, který roztáhne srdce a vymetá chmury z hlavy. K takovým jeho dílům humorně úsměvným a milým patří kouzelná knížka pro děti i dospělé Bylo nás pět s Petrem Bajzou, jeho čtyřmi kamarády, s Kristýnou, tou rampepurdou rampepurdáckou, i s velebným pánem Káťou, který hochy kárá nenapodobit-

tejným způsobem: „ó vy hordo pohanská, ó vy zbrojnošové římské...“ Asi víte, že tu knížku, plnou pohody, napsal Poláček za okupace, pod každodenní hrozbou transportu do koncentračního tábora, kde v roce 1944 i se ženou, kterou miloval tak, že kvůli ní neodešel do emigrace, zahynul.

Proti jiným autorům, na které se vzpomíná jen když mají výročí, má Poláček tu výhodu, že je čten. V pražské Městské knihovně jsem našla na regále jen velmi ošunělé, tisícikrát prolistované Muže v ofsajdu. Jinak vše rozpůjčeno. Myslím, že je to pro stoletého spisovatele ten nejlepší dárek.

Antonín Pele: Karel Poláček táhne do boje.

Radler dürfen mehr trinken

MÜNCHEN, 25. März (Reuter). Radfahrer dürfen nach Auffassung des bayerischen Obersten Landesgerichts auch weiterhin tiefer ins Glas schauen als Autofahrer, bevor sie als absolut fahruntüchtig gelten. Nach dem am Montag veröffentlichten Grundsatzurteil ist es nicht zulässig, eine Entscheidung des Bundesgerichtshofs zur Trunkenheitsschwelle für Autofahrer kurzerhand analog auf Radler anzuwenden. Der BGH hatte 1990 die Grenze der absoluten Fahruntüchtigkeit von 1,3 auf 1,1 Promille gesenkt. Für Radfahrer gelten nach dem Münchner Urteil aber weiterhin 1,7 Promille.

Das Landgericht München hatte einen Radler, der 1990 im Englischen Garten mit 1,56 Promille im Blut mit einem anderen Fahrradfahrer kollidiert war, wegen fahrlässiger Trunkenheit zu 600 Mark Geldstrafe verurteilt. Es begründete das damit, daß der Alkohol-Grenzwert für Radfahrer auf 1,5 Promille festzusetzen sei. Das OLG widersprach: Eine Herabsetzung auf unter 1,6 Promille sei „nach dem derzeitigen Stand wissenschaftlicher Erkenntnis nicht gerechtfertigt“.

KDO PÍJE, TEN JEDE!

EXPLODující BALÓNEK

Ráda bych vás chtěla upozornit na nebezpečí, které hrozí každému, kdo navštíví Matějskou pouť a zakoupí si balónek. Je jisté, že tak učiní řada návštěvníků. Učinil jsem tak i my. Když námí zakoupený balónek v podobě zajíčka za 10 korun explodoval, držela ho dcera oběma rukama. Utrpěla popáleniny, ohořely jí vlasy, řasy a svetr. Nevím, čím jsou balónek plněny, ale domnívám se, že nejsou zcela bezpečné.

HELENA ZIKMUNDOVÁ, Zruč

Překvapení v pražských ulicích

„Zkušební ohněm“ procházel v sobotu po celý den na lince 135 pražské hromadné dopravy autobus Alliance City, výrobek nizozemsko-kanadské firmy Den Oudsten Group. Moderně řešená karosérie nízkopodlažního vozidla, do něhož se vejde 55 stojících a 31 sedících cestujících, má dveře s regulovatelnou výškou schůdků. V současnosti již probíhá závěrečné práce na založení společného podniku na výrobu autobusů Den Oudsten Group a DP Praha. Prototyp „společného“ autobusu by měl být předán k povinným zkouškám ještě letos a příští rok by se měl již vyrábět, a používat v pražské hromadné dopravě. Přestože cena předváděného typu dosahuje skoro tří milionů korun, zatímco dosud používané karosy jsou o třetinu levnější, má Alliance City nejméně dvojnásobnou životnost a podstatně nižší provozní náklady.

Včera si ho náhodní cestující (jezdilo se zdarma) při zkušebních jízdách pochvalovali:

A. K., 23 let, prodavačka, na mateřské dovolené: „Jezdit s kočárkem pražskou MHD je utrpení, ale dnes jsem naložila i vyložila kočárek bez problémů sama, protože řidič mi spustil schůdky až k chodníku.“

V. K., 73 let, důchodce: „Potřeboval jsem chůzi dvě francouzské hote, ale do tohoto autobusu jsem nastoupil i vystoupil bez problémů.“

L. B., 17 let, student: „Mělo by to hlásit stanice. Nevidomí by to jistě uvítali.“

Robert Vaneker, nizozemský řidič, který s autobusem po Praze jezdí: „Pouze pražských ulic to je hrůza. Na tom se podvozek každého vozidla musí za dva

roky zničit. Úzké uličky, prudké zatáčky či stoupání našemu autobusu nevadí. I když je delší než karosa, s kterou jsem zde též jezdil, je snáze ovladatelný.“

Jan Hrabánek, garážě Libeň, s autobusem MHD jezdí už 25 let: „Měl jsem možnost najet s „holandánem“ stovky kilometrů. Je to nádherné vozidlo, jak po motorické, tak i interiérově stránce. Až dostane ještě třetí dveře a zvětší se prostor pro kočárky či invalidní vozíčky, bude to ideální vozidlo pro Prahu.“

Po Praze se autobusem Alliance City vozil JAROSLAV MIKEŠ

● Průmyslová produkce v Rusku dále klesá: podle statistického výboru poklesla v lednu a únoru t. r. ve srovnání s ložskem o 13,5 %.

Aus Prag für die Slowaken nichts Gutes

Der Kommentar von Johann Georg Reißmüller am 10. März unter dem Titel „Arbeitslosigkeit und Demütigungen“ war ein ausgezeichnete Blick auf die Lage in der ČSFR und die Beziehungen zwischen Slowaken und Tschechen. Es ist klar, daß die politische Lage dort total gelähmt ist; vielleicht bringt die parlamentarische Wahl Anfang Juni mehr Licht in diese Situation. Die neuesten Nachrichten bringen die Vertagung der Gespräche zwischen dem Slowakischen Nationalrat und dem Tschechischen Nationalrat über die Verfassungsordnung in der ČSFR. Nach zweijährigen Verhandlungen sind die Ergebnisse gleich Null. Der schwere Frieden in Vietnam war schneller erreicht als die Festlegung der Beziehungen zwischen Slowaken und Tschechen. Eines ist sicher: die slowakischen Forderungen sind berechtigt.

Die bisherigen slowakischen Erfahrungen mit den Tschechen sind katastrophal. Kein Abkommen wurde von der tschechischen Seite erfüllt: Pittsburgh-Abkommen (1918), Košice-Regierungsprogramm (1945), Föderation (1969). Jetzt sollte das vierte Abkommen kommen. Die tschechische Seite lehnt strikt den Namen Staatsvertrag ab und akzeptiert nur die Bezeichnung Abkommen.

Wo sind die größten Unterschiede und Schwierigkeiten? Die tschechische Seite bemüht sich um eine starke Föderation, welche sie auch aus Prag beherrschen kann. Die Slowaken bemühen sich minimal um eine Konföderation mit einem Status eines Subjekts des Völkerrechtes. Das ist für die Tschechen unakzeptabel. Warum? Weil dies das Ende des Pragozentrismus bedeutet. Es ist interessant, daß alle slowakischen Forderungen auch für die tschechische Seite gelten. Das ist nicht genug. Die Tschechen wollen „eine starke Föderation“, die beherrschen kann. Vergessen wir nicht, daß viele Tschechen noch nach der Definition aus dem Ottos-Lexikon aus dem Jahre 1925, Seite 1217, leben: „Die Slowakei wird unser koloniales Land, es ist falsch zu denken, daß eine Kolonie nicht direkt an das Mutterland grenzen dürfe. Beispiel: Rußland und Sibirien.“ Die tschechische Politik gegen die Slowakei ist immer geführt worden.

Nach dem Ersten Weltkrieg wurden fast 700 slowakische Unternehmen und Firmen geschlossen, und 28000 Arbeitsstellen gingen verloren. Das waren die Folgen der Politik des Finanzministers Rašín. Heute ist das ähnlich mit dem Finanzpolitiker Klaus. 300000 arbeitslose Slowaken – dreifach so hoch wie Tschechen – sind Zeugnis einer ungleichen Politik gegen die Slowakei. Allein in den Jahren 1920 bis 1924 sind 80000 Slowaken ausgewandert. Auf 10000 Einwohner in der Slowakei entfielen in den Jahren 1921 bis 1925 25,3 Auswanderer, in

den Jahren 1926 bis 1930 28,9. In der Tschechei war die Auswanderungsquote wesentlich niedriger, im ersten Fall 3,4 und im zweiten Fall 2,0 Auswanderer. Die offizielle Zahl der ausgewanderten Slowaken in den Jahren 1920 bis 1935 ist eine halbe Million. Nach dem Zweiten Weltkrieg, in den Jahren 1945 bis 1990, betrug die Zahl der ausgewanderten Slowaken in die Tschechei 750000 Personen. Diese haben die tschechische Nation wesentlich gestärkt.

Im November 1945 war in der ČSSR Währungsreform. Die slowakische Krone war sehr wertvoll, sie war fast wie der Schweizer Franken. Trotzdem war die slowakische Krone zur böhmischen Krone 1:1 festgelegt. Der slowakische Beauftragte für Finanzwesen, Tvarožek, der die Währungsreform zusammen mit den Tschechen in Prag vorbereitet hat, kam aus Prag in einem Sarg zurück. Er war nicht weich genug für die Tschechen. Anderer Štefánik? Politischer Herzinfarkt? Anderer Mord? Die Gerüchte waren sehr verbreitet, daß etwas Ungewöhnliches in Prag passierte. Sein Nachfolger hat die tschechischen Forderungen erfüllt. Kurz können wir sagen: die Tschechen haben bei dieser Währungsreform die Slowaken um 18 Milliarden Kronen beraubt. Und die Tschechen haben sich um 40 bis 50 Milliarden Kronen unberechtigt bereichert.

In der Zeit der kommunistischen Herrschaft wurde die wirtschaftliche Situation in Prag total für die tschechische Industrie ausgenutzt: ich habe diese Situation mit manchen slowakischen Ökonomen besprochen, und wir haben ausgerechnet, daß die Slowakei jährlich um 13 bis 16 Milliarden Kronen beraubt wurde. Die Halbprodukte aus der Slowakei, ausgeliefert in die Tschechei, sind nicht versteuert, nur die tschechischen Endprodukte. Dies bedeutet einen Ausfall von mehreren zehn Milliarden Kronen. In die Slowakei kommen nur etwa fünf Prozent ausländischer Investitionen durch Prag. Der Rest bleibt in der Tschechei. Die tschechischen Experten informieren sehr raffiniert ausländische Firmen über die Unsicherheit in der Slowakei. Sie schämen sich nicht, Lügen und Unwahrheiten zu verbreiten, daß die Slowakei jetzt eine Annäherung an die Staaten der ehemaligen Sowjetunion versuche. Die Tschechen sind Meister für die falsche Darstellung von den Slowaken in Europa und in der ganzen Welt. Aber ich glaube, nicht mehr lange.

Dipl.-Ing. Jozef Podolan, Heppenheim

KOMENTÁŘ AT A KAZDÝ UDĚLA SAM. DRŽBA NAPSALA DOPROUD... SLUŠNOU, NA ZAJ!

Klaus a bankéři

PRAHA: O mife restrikce v měnové politice a o výši současných úrokových sazeb jednal včera v Praze místopředseda vlády a ministr financí ČSFR V. Klaus s generálními řediteli nejvýznamnějších komerčních bank ČSFR. Projednána byla rovněž současná ekonomická situace v ČSFR a úloha bank v současné etapě ekonomické transformace. Během dvou týdnů dojde k dalšímu setkání, na němž by se již měla přijmout některá konkrétní opatření. Tato schůzka by se měla konat v Bratislavě ve všeobecné úvěrové bance.

BESTSELLER NA TRHU

Začítáte se o historii, a hlavně o tu nejnovější? Pak by jistě neměla ve vaší knihovně chybět práce Paula Johnsona Dějiny dvacátého století, vydaná nedavno v nakladatelství Rozmýluvy A. Tomského. Že vám tento krátký úvod připadá jako komerční reklama? Ano, máte pravdu, ale Johnsonova kniha si to zaslouží, je skutečným bestsellerem. Autor vás doslova vtáhne do komplikovaných dějin našeho století, silně subjektivně koncipovaným textem vyliší základní problém tohoto věku – boj mezi totalitarismem a demokracií. Z knihy se lze dozvědět mnohá dosud téměř nepoznaná fakta o sovětské poválečné diplomacii a politice, o slabosti a síle amerických administrativ za různých prezidentů, o mezinárodním terorismu čerpajícím z islámské teologie i středověkého pirátství atd. Spíše než strohým historickým textem je Johnsonovo „20. století“ živou esejí, od jejíž koupě by neměla odradit ani poměrně vysoká cena (160 korun). A podle neověřené zprávy prý nakladatel věnoval po jednom exempláři každému poslanci FS. Pro případné zmoudření však do voleb mnoho času nezbývá.

Pokles pokračuje

PRAHA: Transformaci ekonomiky na tržní podmínky v loňském roce provázelo snížení výroby a odbytu. Pokles byl značný, zejména ve druhé polovině roku, a pokračoval i letos v lednu. Sdílel to včera v Praze ministr průmyslu ČR J. Vrba. Výroba se loni snížila o 29 procent, odbyl o 35,9 procenta. Tento pokles neměl podle slov ministra Vrby „ozdravný“ charakter a nevedl ke zvýšení konkurenční schopnosti produkce. Snížení výroby nebylo doprovázeno potřebnou změnou její struktury. Negativní ekonomické tendence pokračují i letos a zeslabují očekávané pozitivní účinky privatizace, uvedl ministr. Řekl, že čs. ekonomika se nachází v recesi a je nutno přehodnotit dosavadní restriktivní politiku. Hospodářská politika by neměla připustit inflaci, ale zároveň by měla podpořit restrukturalizaci průmyslu, export, dlouhodobé investice a vstup zahraničního kapitálu.

Pivo podle Hrabala

PRAHA: Pivo z nymburského pivovaru se od 1. dubna zdražovat nebude. Sdílel to ekonomický náměstek Pivovaru Nymburk P. Benák. Nevyloučil však, že by ke zdražení mohlo dojít ve druhé polovině roku. Některá nymburská piva jsou od letoška přejmenována podle postavček z románu B. Hrabala Postřizliny. Desetistupňové se jmenuje Pepínova desítka a dvanáctistupňové světlé Franciův ležák. Jedenáctistupňový Zlatovar a dvanáctistupňový tmavý Granát sice zůstaly nepřejmenovány, leč na etiketách mají zvýrazněno: Nymburské postřizlinské pivo.

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,28	(5,28)
Italská lira	1000 ITL	23,87	(23,84)
Rakouský šilling	1 ATS	2,54	(2,54)
Německá marka	1 DEM	17,94	(17,93)
Svýcarský frank	1 CHF	19,79	(19,80)
Americký dolar	1 USD	29,98	(30,00)
Anglická libra	1 GBP	51,33	(51,29)

Smlouva o vydání zámku Orlík kancléři prezidenta ČSFR K. Schwarzenberkoví byla podepsána v závěru minulého týdne. Poté, co bude registrována notářem, bude zámek Orlík v jižních Čechách majiteli předán.

V Bonnu o ratifikaci

BONN: Ve Spolkovém sněmu trvá zájem ratifikovat německo-československou smlouvu do 20. května letošního roku. V Bonnu na to včera upozornili zahraničněpolitici mluvčí poslaneckých skupin vládních stran CDU/CSU a FDP Karl Lamers a Ulrich Irmer, jakož i šéf skupiny opozice a uprchlíků CDU/CSU v německém parlamentu Hartmut Koschyk.

Ležitosť 400. výročí narození J. A. Komenského. Státní banka československá. Pamětní stříbrné mince v hodnotě pěti set korun vydává dnem 25. března u pří-

Nástup ruské zločinecké mafie

Evropou obchází strašidlo — a dorazilo do Prahy:

Desítky let směřovaly z komunistického Ruska do celého světa politické otrávené šipy. V posledních letech se v této řadě začal prosazovat organizovaný zločin, který i část tehdejšího oficiálního tisku označila za rovnocenný západnímu, ale za horší o „asiatskou krutost“, typickou pro jeho praktiky. Po rozpadu Sovětského svazu se pozice mafiánských band upernily — a svět zločinu se po otevření hranic dal do pohybu.

Jako zlověstný příznak obchází Evropu, snaží se prosáknout do Ameriky. V posledních asi dvanácti měsících dorazil i k nám. Zatím ještě nemá tu pravou sílu, ale zapouští kořeny. Vedoucí pracovníci první sekce pražské policie — pplk. JUDr. Jaroslav Pinkava, pplk. JUDr. Milošlav Dočekal a mjr. Jan Přenosil, s nimiž jsem na toto žhavé téma diskutoval, se vyjadřovali diplomaticky, ale neskrývali obavy z přístupu vývoje. Neboť:

Některé události, o nichž psal tisk — pokus o vraždu na Smíchově, kde se podle všeho utkaly dva ruské gangy obchodníků s čepicemi, šampaňským či kaviárem, zadrženi dvou „záhadných a stále mlčících Rusů“ v ukradeném automobilu s pardubickou značkou a mnohé jiné příhody jsou jen náznaky ve velmi jemném předtuchu pavoučí sítě. Ta se tká ze zločinů, jejichž pravý čas teprve přijde. Pokud ovšem nebude mít tento stát dost odvahy k radikálnímu zásahu.

Příslušníci ruských zločineckých gangů — jejichž počet je již dnes možno vyjádřit řádově v desítkách osob — sem přicházejí jednak tzv. východní cestou z Ukrajiny přes Slovensko, jednak z Budapešti. Proč z Budapešti? V tomto velkoměstě má ruská mafia již velmi pevnou strukturu. Jestliže však maďarská policie zpočátku jednala váhavě, teď přidali na tvrdosti. Zločinci uctili pevnou ruku — a mnozí putují tam, kde cítí relativní klid a dobré možnosti pro své působení. Tedy — do Československa. Jak se sem dostanou? Třeba legálně, na pas, vždyť vstupní vízum nepotřebují... Pak se pas zničí a je tu bezejmenný občan, na bývalém sovětském, dnes ruském velvyslanectví krčí rameny — ověřit totožnost, to potrvá řadu měsíců... Vyhostí? Kam, vždyť ani Společenství nezávislých států nepřijímá lidi bez dokladů... Jsou i jiné, legální cesty. Inzeráty a vývěsky „ožením se s ruskou občankou, vdám se za českého občana“ přece charakterizovaly poslední měsíce před odchodem okupačních vojsk. I dnes to pokračuje. Rus se ožení třeba s pražskou prostitutkou, která již předem podepíše souhlas s rozvodem. Děvenka sebere balík a je zticha, opuštěný manžel se z Ruska, ale také třeba z Kazachstánu či Uzbekistánu pozve početné potomstvo z předchozího či předchozích manželství, přijde tlupa chlapů jako hory, vydatná posila pro bafušku kmotra...

Předmět činnosti? Krádeže v obchodních domech, skořápky, nedovolené obchodování, vydírání a vraždy. Pořád jde o poslední dvě kategorie, zatím — položme důraz na slovo zatím — oběťmi jsou především ruské obchodní firmy působící v Praze. Mafia už nenabízí „ochranu“ za poplatky, pracuje o něco chytřejší. Vnutí ke koupi bezcenné zboží za horentní obnos — třeba tunu písku za sto tisíc dolarů. Že nenajde plátce? Najde — policie ví o jednom pánovi, který může vyplatit půl milionu dolarů v hotovosti. Vydírání může odmítnout. Jenže odveta je napříkladem taková: Zavraždíme ti dceru, která studuje na vysoké škole v Moskvě — tamní policie sotva co vyšetří. Tohle oběť ví, jistě signály z okolních zemí svědčí o tom, že takové exekuce byly již provedeny — a tak raději zaplatí. Pražská policie vyslechne — a to jen ojediněle — nášky. Do protokolu? Označit mezi zadržnými konkrétní

osobu? Ne, s tím nikdo nechce nic mít. Jugoslávští skořápkáři poslušně vyklízejí místo silnějšímu ruskému bratrovi. Bulhaři, kteří u nás kradou zahraniční auta — v base jich má pražská policie asi čtyřicet, nakradli aut za milióny —, se „nezávislému společenství“ do řemesla také nepletou. Ruští chlapci si troufli i na náš sexuální průmysl — v jednom interhotelu nařídili místním děvkám vyklidit „plac“, chtěli si dodat vlastní zboží. Tady už přišla tak trochu kosa na kámen. Zdá se, že pražská zločinecká síť ruské či zakavkazské hosty nepodpoří, pokud by nedošlo k velkému přeplácení...

Policisté jsou opatrní, hovoří v náznamech. Ano, že v tom jedou účastníci války v Afghánistánu, o tom jsou už také signály... To je další hrozba. Zabíječi se speciálním výcvikem — tam, kam je Brežněv poslal, si vzali vše, co potřebovali. Lidský život má u nich cenu sliny.

Co tedy s tím? Maďarská policie přitvrdila hru. Kdyby ji přitvrdila naše, mohli by mafiáni hledat teplejší místo třeba ve Vídni. Jenže to vlastně nemohou — Rakušané totiž pro hosty z bývalého Sovětského svazu obnovili vízovou povinnost. A je jim srdečně jedno, co si o tom kdo myslí.

Bylo by dobré podívat se, jakým „politickým uprchlíkům“ dáváme azyl. Ten jim totiž stačí — životní potřeby a radosti si obstarají sami, někdy i bez azylu... Okolní státy se na invazi zločineckých živlů připravují. Naši se spojují s Interpolem. Jenže naše cizinecké policie nemá peníze na přepravu lidí zpět k nim domů, šlechtěná myšlenka politického azylu se profanuje dál. O zásadnějších věcech nerozhoduje pražská ani česká policie, nýbrž lederální — což stačí k pochopení mnohého. Snad k tomu řekne rozhodné slovo parlament — samozřejmě že asi až ten přistí, až četní dnešní poslanci nastoupí do správních rad akcelových společností a na jejich místa přijdou lidé s větším citem pro zájmy lidí, kteří je zvolili. Do té doby snad jedna rada: Vyhýbat se skořápkářům všech národností, nekupovat od „turistů“ ruské šampaňské.

NA VZOR NA VĚCNÉ ČASTI !!

Kapitán de Gaulle Západní investice včera, dnes a zítra

Po bídlivém hradním nádvoří mlčky přechází vysoký mladý muž s ostře řezaným nosem a maličkým knírkem. Jeho uniforma prozrazuje, že jde o kapitána francouzské armády, a dva strážci v německých uniformách opodál dávají naopak tušit, že starý gotický hrad je v tomto případě vězením. A mladý důstojník není nikdo jiný než Charles de Gaulle a hrad — toť moravský Pernštejn. Namítnete, že de Gaulle na Pernštejně nikdy nepobýval? Jistě, máte pravdu, ale pro natáčení patnáctidílného seriálu není tento hrad Pernštejnem, stal se tužší Ingolstadt, kde za první světové války zajatecký tábor skutečně fungoval a pozdější generál a prezident Francouzské republiky v něm byl vězněn.

De Gaulle hraje mladý pařížský herec Hervé Pauchon, ochotně s námi rozpráví prostřednictvím několika němec-

kých slávek. V nejbližších dnech se vrátí do francouzské metropole, protože tam vytváří v Národním divadle roli Antonia ve Snu noci svatojánské. Pozornost celého obřihu štábu se však upírá k jinému mladému herci; ten totiž představuje postavu, jejíž příběhy dokázaly v posledních letech zaplnit sedadla kin. Sean Patrick Flannery představuje totiž mladého Indiana Jonese (na snímku).

Seriál o Indym v americké a britské produkci natáčeji v různých zemích různí režiséři. Malý a poté jinošský hrdina putuje předválečnou a válečnou Evropou a setkává se s později významnými osobnostmi, které však ještě osud dějinné roli nic netuší (či již možná tuší?). A tak na Ingolstadt mladý Indiana pomáhá k útěku kapitánu de Gaullovi, v jiném dílu se prý setká i s Adolfem Hitlerem a dokonce s „mlouvaným vůdcem revoluce“ Vladimírem Iljičem. Diváci mnoha televizních stanic v Evropě i Americe se tedy mají na co těšit a doufejme, že seriál uvidíme i na naší obrazovce.

Filmový štáb se z Pernštejna přesune na Orauský hrad. Filmování v našich objektech přijde totiž podstatně laciněji (za jeden filmovací den prý 1000 dolarů), kdežto v pravém Ingolstadt, pokud by to vůbec bylo možné, by šlo o mnohonásobek. Podle neověřené informace má titulní hrdina pobírat honorář 55 tisíc dolarů za jeden díl. A to už panečku stojí za to. A tak možná, aby se odlišil od ostatních herců a personáží, odjíždí každý večer nocovat do Prahy, do pronajatého bytu, zatímco ostatní se spokojí s brněnským ubytováním...

Zbývá snad ještě říci, že tento díl o Indianovi je vlastně historií útěků. Indymu se uprchnout podaří, kapitánu de Gaullovi nikoli. A co se útěků týká, nejdůležitější, ale zároveň nehloupější bývali v takových akcích ruští důstojníci, Francouze nikdo nepřekonal ve vynalézavosti a Britové prý neutíkali, protože věděli, že by se v případě útěku museli vrátit na frontu.

V. MEČIAR spolupracoval s StB

PRAHA: Bývalý slovenský premiér, dnešní předseda Hnutí za demokratické Slovensko Vlad. Mečiar byl registrován jako kandidát tajné spolupráce s bývalou Státní bezpečností. Ve věřejší televizní relaci Zpravodajství ČTV to potvrdil předseda branné bezpečnostního výboru SNR F. Javorský.

Dokonce na str. 100

Na východ od oné linie, která byla po několika desítkách let nazývána »železnou oponou«, se formuje nový život. V Československu je velkou brzdou tomuto vývoji způsob, kterým se provádí privatizace. Bez ohledu na to, co kdo říká nebo dokazuje, privatizace postupuje pomalu a špatně. Tento fakt je pak vážnou překážkou západním investorům, především Francouzům a Američanům. Jejich váhavost,

Hrad nesdílí názor J. Langoše

Prezident podepíše smlouvu s Ruskou federací

(Štp): Na oficiální státní návštěvu odjede v první dubnový den do Ruské federace prezident V. Havel, aby zde společně s B. Jelcinem stvrdil podpisem smlouvu o přátelských vztazích a spolupráci. Na pravidelném pondělním brífinku o tom informoval M. Žantovský. Uvedl rovněž, že koncem tohoto týdne se V. Havel zúčastní na Moravě oslav k 400. výročí narození J. A. Komenského.

K zatčení šéfredaktora Rudého práva a k postupu při této akci mluvčí prezidentů řekl, že jde-li o vyšetřování trestného činu, při kterém mělo dojít ke značnému finančnímu provinění, je pochopitelné, že vyšetřovatelé budou hledat dokumenty o přemístění peněz a o škodě, která tím byla způsobena. »Těžko si lze představit,« řekl, »že by v takovém případě nebyl vydán pokyn k prohlídce redakce. Druhá věc je prohlídka v úřadovnách KSČM. Tam jde o problém imunity. Jde o to, jestli to bylo v souladu s jednáním řádem FS.« K volebnímu programu HZDS, který se zasazuje o deklaraci svrchovanosti Slovenské republiky přijetím Ústavy SR v čele s prezidentem jako hlavou státu Slovenské republiky, bylo řečeno, že se pan prezident nedomnívá, že by naši země nebo Slovensko nebo Čechům prospělo násobením prezidentské funkce. V odpovědi dává M. Žantovský uvesti, že z programu Mečiarova hnutí týkajícího se mezinárodní subjektivity není úplně jasné, co přesně se tím míní. Na základě referenda lze jistě samostatnosti Slovenska dosáhnout, ale program HZDS naznačuje, že »nejspíš počítá

s nějakou formou společného státu i v příštím období«.

Prezidentův mluvčí odmítl komentovat 90 dní trvající hladovku M. Marečka a k výroku J. Langoše o levicovém tisku sdělil: »Já osobně a stejně tak i pan prezident jsme přesvědčení zastánci svobody tisku a nehodláme se vyjadřovat k tomu, jaký tisk by měl nebo neměl existovat. Podle nás každý tisk, který operuje v rámci zákona a v rámci demokracie, má právo existovat.« Na dotaz, zda Hrad, zkomajšť svůj komisi Benešovy dekrety, počítá s jejich zásadní revizí, odpověděl pan Žantovský záporně. K rezignaci ředitele Správy Pražského hradu a k jeho trestnímu stíhání mluvčí prezidenta mj. řekl: »Je to pro nás případ tak trochu nejasný, což je způsobeno i tím, že pan Karel H. má dvojí státní občanství, je i kanadským státním příslušníkem. K meritu věci se nehodláme vyjadřovat, pokud probíhá vyšetřování.« Pan Žantovský ještě dodal, že činnost, pro niž je pan H. stíhán, nijak nesouvisí s jeho prací v prezidentské kanceláři. **PROČ FŘEMDÁCI?**

Němečtí podnikatelé investují jak v oblasti bývalého východního Německa, tak také v Československu, Polsku a Maďarsku s dlouhodobým výhledem na zisk. Američtí podnikatelé hledají spíše krátkodobé investice. Ale jsou zde ještě jiné příčiny. Spolková vláda poskytuje podnikatelům, kteří investují ve východním Německu a v ostatních státech střední a východní Evropy, značné výhody včetně daňových úlev. Tento přístup zatím neexistuje ve Spojených státech, i když se o něm začíná uvažovat. Svoji úlohu zde hraje i americká neznalost místní situace a poměrů. V tomto směru by mohlo pro Československo vykonat mnoho například čs. velvyslanectví ve Washingtonu. Americký kapitál by v ČSFR mohl fungovat nejen jako zdravý a potřebný konkurent, ale také jako důležitý faktor na vážkách politického, ekonomického i národnostního vlivu. To by ovšem vyžadovalo odborné a politicky jinak zaměřené složení čs. zastupitelského úřadu v USA, ale také změny na ministerstvu zahraničních věcí v Praze. Existuje totiž něco, čemu se říká diplomacie ekonomického vývoje. Ta ovšem nemá svůj původ v zreformovaném disentu — a tím méně v historii dialektiky.

Pojišťovna v novém

(Jm): Česká pojišťovna v Českých Budějovicích otevřela v pondělí zcela nově upravené prostory ve své budově vedle radnice. Vychází tak plně vstříc zákazníkům, kteří si na jednom místě mohou vyřídit všechny potřebné záležitosti, od uzavření pojistky, přes vyřízení a úhradu škodních případů, po směnu valut včetně placení pojistek bez poštovních nákladů. Je vidět, že Česká pojišťovna umí svým zákazníkům připravit optimální podmínky. O to rozpačtější však vyzněla tisková konference, na které zástupci pojišťovny nebyli schopni vysvětlit ani tak základní otázky, jako je způsob privatizace, kde má vedle podílu na restituci, zaměstnaneckých akcií a kupónové privatizace případně téměř 80 % majetku blíže neurčeným finančním společenstvem. Přímou humorně způsobil návrh, aby si účastníci tiskovky přečetli o tomto problému článek v Mladé frontě. Česká pojišťovna by si měla uvědomit, že důvěra zákazníků se nezískává jen dokonalým vybavením jednotlivých poboček.

DĚTEM TO NEJLEPŠÍ?

Svět dětí, alespoň těch nejmenších, tvoří bezpochyby hlavně hračky a pohádky. Hračky se kupují ve světě zvaném hračkářství a pohádky nabízí především svět jménem televize. Oba tyto světy se za poslední dva roky změnilly tolik, že šestileté dítě dnes už prostě nemůže být stejně jako šestileté dítě tenkrát. Obchody se naplnily hračkami, které kromě neuvěřitelných cen se snaží přelstít naše děti do úplně jiné formičky — všichni ti umělohmotní bojovníci a transforméři, všechny ty panenky vybavené co největším počtem co nejdražších doplňků — to je dětský svět. Pohádky také změnilly poetiku: jemní a něžní Kremlík s Vochomůrkou a další jim podobní jsou nahrazováni akčními pohádkami, kde se křičí, bojuje, střílí, zadupává do země... Jsem dalek tvzení, že dítě, které v šesti letech kouká místo na Makovou panenku na Kačeri příběhy, bude v šestnácti zralé pro polepšovnu, ale přesto mi připadá, že dětem něco bereme. A protože už i pohádky doprovázejí reklamou, je tu ještě další problém — pozvolná, nenápadná změna vkusu. A tady už si troufnu tvrdit naprosto jistě: dítě v šesti letech ještě neodhalí stupidnost reklamy na Barbie či na malé poníky, ale v šestnácti letech už mu stupidní třeba vůbec připadat nebude...

motivovaná v každém z obou případů jinými důvody, však otevřela dveře německému kapitálu. Americká pop-music, filmy či móda, jež se zmocnily zemí střední a východní Evropy, nemohou vyvážit velký vliv západoněmeckého kapitálu a podnikatelů v těchto státech. Československo navíc svým geografickým postavením v Evropě vytváří neobyčejně příznivé předpoklady pro nástup západoněmeckých podnikatelů.

Podle statistických čísel, která jsou k dispozici, západní investice v ČSFR již přesáhly 850 miliónů dolarů. Z toho 50 % představuje západoněmecký kapitál. Američané se zúčastňují 25 % a dalšíích 25 % z uvedené částky připadá na ostatní účastníky. Západní investice v Polsku jsou podstatně menší v porovnání s Československem. Představují celkem 550 miliónů dolarů. Z této částky 60 % investic je ze Spolkové republiky Německo, 25 % ze Spojených států a 15 % z různých států. Maďarsko po této stránce vypadá docela jinak. Především zahraniční investice v této zemi dosáhly již jedné miliardy sta miliónů dolarů, přičemž americké investice představují celých 80 % z této částky, 20 % připadá na západní Německo a zbývajících 20 % je z různých zdrojů.

Země střední a východní Evropy, především Československo, Polsko a Maďarsko, jsou pro Spolkovou republiku Německo naprosto přirozenými trhy. Němečtí podnikatelé se nerozpakují investovat v Československu i přesto, že Československo je stále zaplaveno téměř na všech vedoucích místech představiteli věřejného ekonomického krachu. Postoj západoněmeckých podnikatelů se liší po této stránce od jiných západních států a má svoje kořeny v dřívějším přístupu k vývoji ve střední a východní Evropě.

I když největší investice západoněmeckých podnikatelů i vlády jsou do oblasti bývalého východního Německa, nejbližší sousedé — Československo, Polsko a Maďarsko — jsou rozhodně středem značné pozornosti. Přes 1000 západoněmeckých společností a podnikatelů se vážně zajímá o obchodní operace na území bývalého Sovětského svazu. Řada západoněmeckých

podnikatelů vidí ovšem v oblasti střední a východní Evropy, včetně dnešního Ruska, příležitost ke snížení vlastních výrobních nákladů získáním laciných pracovních sil. Volkswagen, největší evropská automobilka, investuje velkou část svého kapitálu v Československu.

JAKÁ ROLE PATŘÍ ES?

Evropské hospodářské společenství plánuje poskytnout pomoc a úvěr zemím střední a východní Evropy i bývalého Sovětského svazu ve výši několika miliard dolarů. Tato pomoc má zabránit politické i ekonomické katastrofě celého regionu.

Funkcionáři KSČ — s legitimacemi strany i bez nich — jsou v Československu stále na vedoucích místech. Jejich přítomnost vzbuzuje nejen odpor mezi obyvatelstvem, ale také opatrný přístup investorů mimo oblast západního Německa.

EHS slíbené miliardy dolarů na tak rozsáhlou pomoc zatím nemá — a jeho představitelům není zcela jasné, kde peníze vezme. V této souvislosti se mluví o takzvané »evropské dani«, která by postihla 340 miliónů obyvatel členských států. Zda a jak by vybírání této daně bylo technicky možné, zůstává otázkou. Jinou možností, která se diskutuje, je uvalení daní na podnikatele v členských státech EHS. Při druhé alternativě se vychází z předpokladu, že by to byli právě západoevropští podnikatelé, kteří by se podíleli na takto vytvořeném celoevropském trhu. Obě myšlenky, jakkoliv líbivé, však rozhodně nenajdou dost pochopení ani mezi lidem, ani mezi podnikateli.

ROZHODUJÍCÍ VLIV MARKY

Zatímco vedoucí představitelé Evropského hospodářského společenství uvažují, západoněmečtí podnikatelé jednájí. Vliv marky se stal již tak významným činitelem, že někteří američtí investoři nenacházejí dost prostoru k soutěži na trzích střední a východní Evropy. Není to ovšem jen vliv marky. Svoji úlohu zde hraje také celkový přístup k ekonomickým problémům oblasti.

Es ist halb zwei Uhr nachts. Diese Stunde ist auf Moskaus nunmehr öden Straßen die Zeit der Wegelagerer und Straßenräuber in Miliz-Uniform. Wo die Ringstraße in der Nähe eines großen Wohnviertels für Ausländer in einen Tunnel mündet, stehen mehrere Miliz-Autos auf Kontrollposten. Die Opfer der Polizisten sind die Fahrer von Privat-Pkws; bevorzugt angehalten werden stets Autos mit ausländischen Kennzeichen. Die Begründung dieser Aktionen lauten immer gleich: Alkohol am Steuer oder Geschwindigkeitsüberschreitung.

In dieser Nacht wird jeder Pkw nahezu automatisch gestoppt. Wer trotz des schrillen Pfiffs der hysterisch auf die Fahrbahn springenden Polizisten weiterfährt, wird von einem der roten Shiguli-Pkws unter Einsatz von Blaulicht und ins Megaphon gebrüllten wütenden Halte-Befehlen so lange verfolgt, bis er, an den Straßenrand abgedrängt, halten muß. Der Umgangston der Milizionäre ist aggressiv und grobschlächtig. Das Ziel ihrer Jagd auf Verkehrssünder, die oft keine sind, ist klar: Die Polizisten wollen Geld abbassieren. Viele Rubel zumeist oder auch Dollar und ohne Quittung.

In dieser Nacht denkt sich der Milizionär etwas ganz Besonderes aus, um der Frau am Steuer zu zeigen, wer hier der Stärkere ist. Er zückt seine Dienstpistole und zielt auf ihren Kopf, während er von ihr schreiend die Papiere verlangt. Sie habe gegen Gesetze verstoßen, brüllt er. Gegen welche, will er nicht sagen. Da Alkohol ausfällt, bleibt Geschwindigkeitsüberschreitung übrig. Die gab es aber nicht. Der Polizist will nur seine Rubel. Hundert und dann nochmal hundert. Er zählt sein Geld und ist zufrieden. Die Ausbeute dieser Nacht hat sich für ihn und seine Kollegen, scheint es, gelohnt.

Dieser Fall von Willkür und Übergriffen der Moskauer Ordnungshüter ist einer von vielen und einer der harmlosen. Während Ausländer bisher noch nur zur Kasse gebeten und eingeschüchtert werden, schlägt die Miliz widersprechende Moskowiter bei nächtlichen Kontrollaktionen auch schon mal krankenhaussreif. Und schließlich weiß man nie, ob die, die in Miliz-Uniform auftreten, auch wirklich Polizisten sind oder vielleicht als Polizisten verkleidete Verbrecher.

Die Kriminalität in der 15-Millionen-Metropole Moskau, besonders auf dem Gebiet der Eigentumsdelikte, explodierte inzwischen derart, daß der mittlerweile völlig hilflos agierende Moskauer Bürgermeister Gawriil Popow in der vergangenen Woche das russische Parlament aufforderte, unverzüglich ein Gesetz zu verabschieden, das die Strafen für Diebstahl drastisch heraufsetzt. Popows Vorschlag: Zehn Jahre Freiheitsentzug für Autodiebstahl, drei Jahre für Einbruch in fremde Autos.

Rußlands Parlamentsvorsitzender Ruslan Chasbulatow (48) war Popow, wäs die Härte von Straftataktionen betrifft, mit bedenklichem Beispiel vorangegangen. Am 14. Februar beorderte Chasbulatow die Direktoren aller Moskauer Hotels in das Weiße Haus, das russische Parlamentsgebäude, und „empfahl“ ihnen in Gegenwart des russischen Innenministers und des Moskauer Polizeichefs, aus Gründen der Verbrechensbekämpfung keine Tschetschenen mehr aufzunehmen und diejenigen, die gegenwärtig in den Hotels lebten, auszuweisen. Wer dieser Empfehlung nicht nachkomme, werde entlassen, drohte Chasbulatow.

Angehörige der tschetschenischen Minderheit in Moskau gelten als wichtige Drahtzieher des organisierten Verbrechertums. Das Hauptmotiv für Chasbulatows antitschetschenische Aktionen ist aber wohl persönliche Rache gewesen:

Der Parlamentschef ist selbst ein Tschetschene und zog einst als Abgeordneter der Tschetschenen-Inguschen-Republik ins Weiße Haus ein. Später sagte sich die zu Rußland gehörende Tschetschenen-Republik von Rußland los und wählte sich einen eigenen Präsidenten, den früheren Luftwaffen-General Dschochar Dudajew. Der wiederum entzog Chasbulatow kurzerhand das Mandat, nachdem die autonome Republik sich von Moskau losgesagt hatte. Doch der russische Parlamentspräsident gehorchte nicht, im Gegensatz zu allen anderen seiner Landsleute. Chasbulatow und seine in der Tschetschenen-Hauptstadt Grosnyj lebenden Verwandten erhielten seitdem mehrfach Morddrohungen. Der Politiker wechselte deshalb in Moskau inzwischen seine Wohnung.

Chasbulatows Kampfansage gegen die Tschetschenen in Moskauer Hotels hat inzwischen blutige Folgen gehabt. Wie die *Iswestija* dieser Tage schilderte, drangen eines Morgens Angehörige der wegen ihrer Brutalität gefürchteten „Omon“-Gruppe der inneren Streitkräfte in das Hotel „Sarja“ ein und führten gewaltsam 37 dort wohnende Tschetschenen ab. Die überraschten Tschetschenen, unter ihnen ein Geschäftsmann, ein Student sowie mehrere Bewohner eines Dorfes, wurden in einem Hotelkorridor mit dem Gesicht zur Wand gestellt und mit Schlagstöcken sowie unter der Androhung, daß sie alle vernichtet würden, teilweise krankenhaussreif geprügelt. Einem ebenfalls verhafteten jungen Inguschen wurde eine Erklärung abgepreßt, er habe eine junge russische Frau vergewaltigt.

Die Gesellschaft „Rodina“ der Moskauer Tschetschenen und Inguschen hat inzwischen bei der Moskauer Staatsanwaltschaft die Ermittlung der Vorfälle beantragt. Das Menschenrechtskomitee des russischen Parlaments hat ebenfalls ermittelt und beabsichtigt, auf dem für Anfang April geplanten Volksdeputierten-Kongreß die Absetzung Chasbulatows zu fordern.

Der Parlamentschef, der nach mehreren Anläufen im vorigen Frühsommer schließlich zum Nachfolger Boris Jelzins auf diesen Posten gewählt wurde, hat inzwischen einen zweifelhaften politischen Ruf. Der frühere Lehrstuhlinhaber für internationale Wirtschaftsbeziehungen des Moskauer Plechanow-Volkswirtschafts-Instituts verdankt Jelzin, zu dessen Anhängern er sich rechtzeitig gesellt hatte, eine steile Karriere. In letzter Zeit ist Chasbulatow seinem Mentor jedoch immer wieder politisch in den Rücken gefallen; so forderte er mehrfach den Rücktritt der von Jelzin ernannten Regierung und ihres Vizepremiers Jegor Gaidar. Chasbulatow bescheinigte der Regierung Dilettantismus bei der Einführung von Markt-Reformen, agitierte bei seinen Reisen durch Rußland — zuletzt in das Gebiet von Omsk in Westsibirien — offen gegen die Regierung und überschritt damit abermals seine Kompetenzen.

Der Politologe Wiktor Bondarjew bescheinigte Chasbulatow jetzt in der Zeitung *Kuranty*, er manipulierte das russische Parlament nicht schlechter als seinerzeit der als Putschist inhaftierte Anatolij Lukjanow das sowjetische. Chasbulatow ist nicht nur nach Meinung Bondarjews heute der unberechenbarste russische Politiker und der Führer eines neuen Typs von Bürokraten, der parlamentarischen.

Kürzlich ließ sich Chasbulatow von den Abgeordneten ein Monatsgehalt von über 15 000 Rubel bewilligen (zum Vergleich: Der Präsident Jelzin verdient 11 000, sein Chefökonom Gaidar 6500 Rubel). Vor ei-

nigen Tagen teilte Vizepremier Alexander Schochin dem Parlament mit, daß derzeit das Überlebensminimum in Rußland bei 750 Rubeln monatlich liege. Schochin beantragte damals eine Erhöhung der Minimalrenten von 342 auf 650 Rubel. Das Parlament stimmte gegen eine Diskussion dieser Vorschläge und verwies sie zur Überarbeitung in die Parlamentskommissionen. Die Gehaltserhöhungen für Chasbulatow und andere Mitglieder der russischen Führung hat es bewilligt.

LENINE, STALINE, BREŽNEV A ČP...
KLIDNĚ SPĚTĚ, VAŠ ODNÁZ NA VĚČNĚ
ČASY...

Aufgespießt

„Ich behaupte, daß der gesamte Wohlstand Ihrer heutigen Bundesrepublik nicht ausreicht, um zuerst strahlensichere Blöcke zu bauen, anschließend Energie zu produzieren und schließlich die radioaktiven Materialien sicher zu entsorgen.“

Wladimir Tschernosenko, der wissenschaftliche Leiter der Expertengruppe, die mit der technischen Sicherung des am 26. April 1986 explodierten Reaktors in Tschernobyl beauftragt war, in einem Interview des Düsseldorfer Wirtschaftsmagazins „DM“.

Schlange verschlang 15-jährigen

LIMA, 26. März (AFP). Ein 15-jähriger peruanischer Junge ist von einer 25 Meter langen Boa-Riesenschlange angegriffen und verschlungen worden, als er sich im peruanischen Amazonas-Wald nahe der Stadt Tarapoto nördlich von Lima ausruhte. Dies teilte am Mittwoch in der Hauptstadt Lima die peruanische Polizei mit. Den Angaben zufolge fand eine Gruppe von Bauern die Schlange am vergangenen Wochenende am Strand von Caimarache und erschloß sie. Beim Öffnen des Bauches der Riesenboa fanden sie den zweigeteilten Körper des Jungen.

Schlafzimmer, Wohnzimmer, Bad: So wohnen bald unsere Soldaten

Zwölf Soldaten in einem Neubau gibt es 31 „Wohneinheiten“ von 40 Quadratmetern. Vier Soldaten teilen se Zeiten sind bei der Bundeswehr vorbei. In Eckernförde (Schleswig-Holstein) wurde die Einheit alleine. Die Soldaten sind begünstigt. In Olaf Lütz (21): „Fast wie eine eigene Wohnung.“

Y PRÁDE VÁLKY ŽUDOU BYDLET V INTERKOTELCH!

NOVINKA! Truhlář Vonásek nabízí své rakvičky!

westafrikanischen Staat 88 Millionen Menschen. Der Bevölkerungsfonds der Vereinten Nationen hatte die Zahl der Nigerianer bisher auf 120 Millionen geschätzt.

Drittel weniger Einwohner als bisher angenommen, bleibt aber bevölkerungsreichstes Land Afrikas. Wie Staatspräsident Ibrahim Babangida jetzt in der Hauptstadt Abuja mitteilte, leben in dem

Nigeria ist viel kleiner ABUJA, 26. März (epd). Nigeria hat nach dem vorläufigen Ergebnis der Volkszählung vom November 1991 ein

Prag beharrt auf „Ausweisung“

CSFR-Regierung lehnt Begriff der Vertreibung von Deutschen ab

ug PRAG, 26. März. Die CSFR-Regierung hat ihren Standpunkt verdeutlicht, daß die Ausweisung der Sudetendeutschen aus der Tschechoslowakei grundsätzlich nicht als „Vertreibung“ bezeichnet werden kann und völkerrechtlich zulässig war. Laut einem Bericht der Prager Tageszeitung Rude pravo vom Donnerstag begründet die Regierung diese Auffassung in einer Grundsatzerklärung an das CSFR-Parlament damit, „daß die Siegermächte im Potsdamer Abkommen vom 2. August 1945 die Entscheidung über die Ausweisung der Deutschen aus Polen, Ungarn und der Tschechoslowakei im Namen der internationalen Gemeinschaft veranlaßt haben“.

Der Bericht steht im Zusammenhang mit dem deutsch-tschechoslowakischen Kooperationsvertrag, der im Parlament frühestens im April, vermutlich aber erst nach den Wahlen Anfang Juni ratifiziert werden wird. Die CSFR-Regierung bezieht sich mit ihrem Standpunkt auch auf die Zeit vor Abschluß des Potsdamer Abkommens. Die Zustimmung zu den Aus-

weisungen im Potsdamer Abkommen schließt auch den Zeitraum vor dessen Abschluß ein, heißt es laut Rude pravo in der Erklärung der Regierung. Die Ausweisung der Deutschen sei — so das Potsdamer Abkommen — in geordneter Weise, menschlich und damit völlig legitim vorstatten gegangen. In der Stellungnahme wird eingeräumt, daß es während der ersten Zeit der Ausweisung — „ob aus berechtigtem Zorn oder durch Fehlgänge“ — zu Gewalttaten gekommen sei. Auf diese Exzesse „bei der Realisierung der Abschiebung“ beziehe sich der Ausdruck Vertreibung. Er könne ebenso auf die Vertreibung von tschechoslowakischen Bürgern aus dem ehemaligen Sudetenland nach dessen Abspaltung durch das Münchner Abkommen aus dem Jahr 1938 angewendet werden.

Mit dieser Klarstellung ist die CSFR-Regierung offensichtlich bemüht, rechtsverbindliche Folgen der Verwendung des Begriffs Vertreibung auszuschließen — insbesondere ein Rückkehrrecht oder Entschädigungen für Sudetendeutsche.

Dubcek soll Sozialdemokraten anführen

BRATISLAVA, 26. März (dpa). Der tschechoslowakische Parlamentspräsident Alexander Dubcek ist nach einem Bericht der früheren slowakischen KP-Zeitung „Pravda“ einziger Kandidat für den Vorsitz der Slowakischen Sozialdemokratischen Partei (SDSS).

Strach o demokracii... i z ní

Na chorobopisu čs. federace figuruje nová nemoc: český separatismus. Český deník jej prohlašuje za všelék a má na první pohled racionální důvod — ochranu demokracie a občanské společnosti před hrozbami slovenské levice. Svou roli hraje i obava před zprivatizováním českého majetku slovenskými nacionalisty.

Nedávné teze o nejvyšší hodnotě společného státu jako kontinuitě generací minulých, přítomných i budoucích byly kvapně opuštěny a panem Mlejnkem jr. v Českém deníku označeny za „sentimentální lpění na legendě o první republice“. V článku s výmluvným titulem Rozpad federace jako řešení pan Mlejnek míní, že první podmínkou zachrany ČR „xe spárů hrozičho socialismu“ je „co nejrychlejší rozpad Československa“. Vydavatel téhož listu, pan Kudláček, dokonce tvrdí, že velká část ze dvou a půl miliónu občanů, kteří požadovali referendum, chtěla jen vyjádřit to, čeho politici nejsou schopni — že si totiž „za dané situace společný stát již nepřeji!“

V něčem má pan Kudláček možná pravdu. Kdyby dezorientovaná a znechucená veřejnost šla v předpokládanou dobu k referendu, asi by neměla federace velkou šanci. Existuje-li tedy ještě společný stát, je to i důsledek odmítnutí referenda. Jí má je otázka priority hodnot. Nejčastěji se do protikladu staví pokračování ekonomické reformy a rozpad společného státu. Existují však i jiné varianty téže otázky: je bezproblémová privatizace cennější než státní kontinuita? Vyčerpali jsme všechny pojistky jak ekonomiky, tak federace? Neoní nečekaně vysoký počet Slováků, kteří se přihlásili ke kupónové privatizaci, hlasem pro reformu?

Další obtíž je s pojmem demokracie. Průzkumy veřejného mínění naznačily, že pravice nemusí mít v demokratických volbách většinu ani v jedné z republik. Je proto demokracie špatná? Zapomínáme, že demokracie je pouze politický systém, který řeší navozenou situaci — lepší či horší. Nemůžeme od demokracie chtít, aby dokázala něco, co jsme sami dosud nedokázali. Jestliže jsme se pro ni jednou rozhodli, měli bychom si také uvědomit, že nás může docela regulérně zklamat. Zejména tehdy, nepostaráme-li se včas o podmínky, v nichž má fungovat. Separace od ekonomických problémů jedné republiky není ani znakem fair play, ani základem spolehlivé většiny. Snaha o rozdělení státu je nejen strachem o demokracii, ale také strachem z demokracie. A to je strašák, bohužel, oběma republikám stále společný.

FERDINAND PEROUTKA

Radujte se, federalisté

Poslední dobou stíhá Slovensko jedna lepší zpráva za druhou. První zvěst se týkala kotvy, kterou vyhodil k břehům slovenské sociální demokracie znalec třetích cest Alexander Dubček. Po druhé přiložil hláskou troubu ke svým ústům dosavadní předseda federální vlády pan Marián Čalfa, který ohlásil publiku, že už nebude přestupovat do žádné strany a zůstane tak zachován cele ODÚ-VPN na federální věky věků.

Současná federace se má tedy na co těšit. V době, kdy slovenská strana ve své politické kuchyni hodlá předvést, jak se z jednoho makarónu dají udělat dvě kolínka, našli se dva siláci, kteří nám budou federaci držet ze všech sil. Nešťastná federace, musí-li vzít zavděk takovými držáky!

Odešel dr. V. Cvetler

Do fotbalové historie definitivně odešel dr. Vladimír Cvetler, bývalý hráč Rapidu a pravě křídlo Slavia z druhé poloviny třicátých let, který zemřel po dlouhé nemoci 20. března v nemocnici Na Františku ve věku 79 roků. Někdy zaskakoval za Horáka v útočné řadě červeno-bílých, v níž ještě hrál V. Bradáč — Bican — Kopecký — Puč nebo Vytlačil. Byl to rychlý, elegantní a technicky hráč, výborný člověk a kamarád. Tak na něho vzpomíná Josef Bican. Poslední rozloučení s dr. V. Cvetlerem se koná v pátek v 9.30 ve strašnickém krematoriu, čest jeho památce!

Ex-Heizer als Feuerwehrmann

Mit brenzligen Situationen weiß er umzugehen: Der tschechoslowakische Außenminister Jiri Dienstbier, der in der Funktion des Vorsitzenden der Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa (KSZE) vermutlich am Montag als Feuerwehrmann in die Krisenregion Berg-Karabach reist, ist in seiner Heimat für Kaltblütigkeit beim Anpacken heißer Eisen bekannt. Seit der in Dissidententagen zum Heizer degradierte ehemalige Auslandskorrespondent des tschechoslowakischen Rundfunks nach der Wende 1989 zum Chef des Prager Außenministeriums aufstieg, hat er mit hohem Maß an Dialogbereitschaft, Gelassenheit und Humor viel dazu beigetragen, daß der CSFR-Diplomatie international wieder ein gewisser Stellenwert eingeräumt wird.

Es entbehrt sicher nicht einer gewissen Pikanterie, daß gerade dem 54jährigen Tschechoslowaken die Rolle des Schlichters im Konflikt der beiden feindlichen Republiken auf dem Gebiet der Gemeinschaft Unabhängiger Staaten (GUS) zufällt. Schließlich sind die Zeiten noch frisch in Erinnerung, als Außenminister der Tschechoslowakei zu reinen Befehlsempfängern der sowjetischen „Bruderstaaten“ herabgewürdigt waren. Allerdings ist das Engagement des CSFR-Außenministers, das zweifellos über seine zufällige Rolle als augenblicklicher Vorsitzender der KSZE-Außenministerkonferenz hinausgeht, sowohl aus seiner persönlichen Haltung heraus wie auch im Interesse der CSFR konsequent.

Dienstbier hat als einer der ersten Unterzeichner der Charta 77 für die Durchsetzung der Prinzipien des Helsinki-Prozesses im eigenen Land mehrfach Gefängnisstrafen in Kauf genommen. Das macht ihn um so glaubwürdiger, wenn er sich für die Einhaltung dieser Grundsätze nun auch in Armenien und Aserbeidschan stark macht. Als Außenpolitiker gilt seine Hauptsorge der Tatsache, daß die CSFR nach der Auflösung des Warschauer Pakts im bündnisfreien Raum schwebt. Schon aus diesem Grund muß der Chef des Außenamtes im Prager Czernin-Palais ein elementares Interesse daran haben, daß die Feuergefechte in Berg-Karabach nicht einen Flächenbrand auslösen.

Über die Schwierigkeiten seiner Mission macht sich Dienstbier keine Illusionen. Es gelte nicht nur Aserbeidschan, Armenien und die Vertreter der Enklave Karabach an einen Tisch zu bringen, sagte Dienstbier nach seiner Rückkehr von der KSZE-Außenministerkonferenz in Helsinki. Schwierig werde es auch sein, eine Vereinbarung zu erzielen, an die sich auch die oft auf eigene Faust operierenden lokalen Befehlshaber hielten. Sein ausdrückliches Ziel ist es, zunächst eine Feuerpause

zu erreichen und damit doch noch die Voraussetzung für eine Friedenskonferenz zu schaffen, die im weißrussischen Minsk stattfinden soll. Der aus früheren Zeiten in unkonventionellem Verhalten geübte Minister zieht dabei an allen Strängen. Um nach einer Waffenstillstandsvereinbarung den Ausbruch neuer Kämpfe zu verhindern, hat er sich sowohl beim UN-Generalsekretär Butros Ghali wie bei NATO-Generalsekretär Manfred Wörner der Unterstützung versichert. Bei der Suche nach einer Konfliktlösung soll auch der islamische KSZE-Nachbar einbezogen werden.

Kritik an den KSZE-Aktivitäten in Asien läßt Dienstbier nicht gelten. Es dürfe kein neuer Eiserner Vorhang entstehen, denn mit einer neuen Teilung der Welt in Arm und Reich würden zwangsläufig wieder Gelder in die Rüstung gepumpt, die dringend für die wirtschaftliche Entwicklung gebraucht werden, argumentiert er unermüdlich. Die Einrichtung eines KSZE-Krisenstabs als Koordinationsstelle zur Zusammenarbeit unter anderen mit den Vereinten Nationen, NATO und Europäischer Gemeinschaft hält er für nützlich. Nach Auffassung des Ministers aus dem Land, das gerade mühselig seinen während der Planwirtschaftsära ausgewucherten Beamtenapparat zu beschneiden versucht, wäre mehr jedoch von Übel: „Wir brauchen keine neue Bürokratie. Das KSZE-Sekretariat hat acht feste Mitarbeiter, die UN beschäftigten 30 000 Beamte.“ Kein Zweifel, wo da Dienstbiers Sympathien liegen.

Die mit seiner Mission verbundene Publicity als international gefragter Staatsmann kann der Vorsitzende der sozialliberalen Bürgerbewegung (OH) vor den CSFR-Wahlen im Juni auch innenpolitisch gut brauchen. Nachdem die Bürgerbewegung des Bonvivants bisher eher dem Laissez-faire-Prinzip huldigte, hat die nur in der Tschechischen Republik vertretene Gruppierung, die nach den Prognosen bisher knapp unter der Fünf-Prozent-Hürde liegt, einen aufwendigen Vorwahlkampf gestartet. Ob diese Aufholjagd erfolgreich ist, entscheidet vermutlich auch darüber, ob der nächste CSFR-Außenminister wieder Jiri Dienstbier heißt.

loze, kteří nepřekročili věk 40 let a splňují podmínky pro přijetí do delší služby, a dále vojáci v základní službě, kteří musí mít odslouženo minimálně devět měsíců. Informace podávají okresní vojenské správy.

NA DUNAJI CTÍ MUČEDNÍKY

pad Mečiar prohloubí propast mezi národními a federálními silami na Slovensku. Kdo si myslí, že se podaří dokázat šedivou opozici kontakty s StB a politiky ho vymanévrovat, ten se mýlí. Údery tohoto druhu umí bigový amatérský boxer hravě zvládnout. Mečiar ví, že se svým programem proklamace svrchovanosti Slovenska, přijetí národní ústavy a referenda o soužití s Čechy vyhraje volby. „Při takové síle už nikdo nebude hledět na černé fleky na jeho kabátě.“ Konstatuje Die Welt.

CHYBÍ VEDOUŠÍ ZEMĚ K. H. FRANK, KAMARÁD, DOKADATEL A ŠOFER!

Naše barely do Kambodže

PRAHA: Rada bezpečnosti OSN požádala vládu CSFR o účast na mírové operaci OSN v Kambodži formou pěšího praporu o síle 800 vojáků z povolání a v další službě. Nábor do jednotky končí 31. března 1992 a mohou se o něj ucházet vojáci z povolání a v další službě, vojáci v zá-

BONN: „Slovenský lid miluje své národní hrdiny a byl vždy připraven vejkoryse přehlédnout jejich slabosti.“ reagoval vtera Die Welt na obvinění V. Mečiaru ze spolupráce s StB. Německý deník v této souvislosti poukazuje také na vejkorysost, již se dostává J. Tisovi za spolenectví s Hitlerem a G. Husákovi za svazek s Brežněvem. „Ve srovnání s jejich historickou výnou se jeví krátkodobá spolupráce slovenského opozitního vůdce Mečiaru s komunistickou Státní bezpečností jako delikt, který mu vzhledem k enormní popularitě nemůže způsobit žádné škody,“ pokračuje list. „Naopak. Národní hnutí potřebují myty a mučedníky dnes stejně jako předtím.“ „Vzhledem k tomu, že velká většina Slované má dnes špatné mínění o Čechách a ještě horší o „federálních Slovácích“, kteří s nimi spolupracují, může Mečiar jako domnělá oběť protislovenské intriky doufat právě spíše v sympatie.“ upozorňuje pražský zpravodaj listu K. P. Schwarz. „Při-

Opět causa Žák

PRAHA: Tisková a informační služba švýcarského ministerstva spravedlnosti a policie v Bernu vtera potvrdila, že kapitán Žák skutečně minulý týden získal politický azyl ve Švýcarsku. Švýcarská strana se bude s největší pravděpodobností řídit ženevskou konvencí o uprchlících z roku 1951. Ta v určitých případech umožňuje vydání osoby, která se dopustila trestného činu. A. Žák je obviněn z trestných činů zneužívání pravomocí veřejného činitele, vydírání a omezování osobní svobody, kterých se měl dopustit jako policijní vyšetřovatel údajně hospodářské trestné činnosti Agrokombinátu Slušovice. Požaduje záhlaví vojenského prokurátor stíhání A. Žáka pro zbežnutí. Obhájece obviněného podal prezidentu CSFR v souvislosti s trestním stíháním pro zbežnutí žádost o milost. Žádost byla 20. března zamítnuta. Poskytnutí azylu A. Žákovi švýcarskými orgány neznamená zastavení trestního řízení a nevylučuje, aby se soudní projednávání uskutečnilo v nepřítomnosti obžalovaného.

Volební preference v krajích: ODS jasně v čele

Praha (Šlo) - 22,3 procenta rozhodnutých voličů v Ústí nad Labem dá v červnových volbách svůj hlas ODS. Pres hranici pěti procent by se ještě dostala KSČM (5,3 %) a ČSSD (5 %). Následují republikáni (3,7 %), zelení (2,4 %), OH (2,3 %) a ODA (1,3 %). Rozhodnuto není ještě 32,5 % voličů a 16 % k volbám nepůjde.

Vyplyvá z průzkumu veřejného mínění uskutečněného v půlce března Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

Podle západočeského deníku Nová pravda by na konci února 36 % jejich respondentů volilo ODS, ČSSD 7,5 %, ODA a OH shodně 4,8 dotázaných. Extremistické strany SPR-RSČ a KSČM by dostaly po 4,3 % hlasů. Rozhodnuto není ještě 28 % občanů, 0,54 % voličů prý k volbám nepůjde.

Mlynářova divná setba: V. Havel — prý komunista

Mám před sebou text, v němž řitu došlo va: HAVEL, Václav (1936): Czech author and dramatist; was a CPC member; ... Český to znamená: Český autor a dramatik; byl členem, KSČ; ... Toto fantastické fa- lešné tvrzení obsahují stručné charakteris- tiky osob zmínovaných v anglickém překlada- du knihy Z. Mlynáře Mráz přichází z Krem- lu. Ide o vydání, které vyšlo v USA u na- kladaatelské firmy KARZ PUBLISHERS.

Sešel jsem se za ta léta už s řadou Američanů, kteří se domnívali, že hianím městem Československa je Bělehrad, a ne- rad bych od někteřého slyšel, že nás pre- zident Václav Havel je bývalý komunista. Asi by to bylo způsobeno dílem jednoho z nejefektivnějších osmašedesátiných emig- rantů, kteří svou vynikající rétoriku osvěd- čili postupně v komunistickém a pak v de- mokratickém stylu, až se domohl na Zá- padě slušného postavení. Bývalý tajemník ÚV KSČ Z. Mlynář se opět připomíná ná- ší veřejnosti, tentokrát v souvislosti s tím, že na něj padá podezření z vlezrady. V té- to věci napsal otevřený list premiéru M. Čal- loví.

Tvrdí muži z agentury Fenix vrátili bezpečí do ulic pražské čtvrti

Konkrétně do ulic starých Nuslí, Podolí, do prostoru kolem stanice metra Budějovická, do oblasti kolem Novodvorské a Roztyl... Zasáhl na objednávku pánů konšelů z nuselské radnice, aby převzali úlohu obecní či obvodní policie. Vybavení mají skvělé, pravomoci menší, protože se na ně vlastně zákon o městské či obecní policii nevztahuje, mají jen pověření dané obvodním úřadem. Ale přesto v rekordní době potvrdili pověst agentury Fenix International, jedné z nejlépe vybavených bezpečnostních a hlídacích agentur v Československu.

Heslem této agentury je »Bezpečnost z jedné ruky« a v duchu tohoto sloganu poskytuje téměř vše, co může občan potřebovat: střežení objektu, osobní ochranu, bezpečný převoz peněz a cenností, jistění domu či podniku pultem centralizované ochrany... Její lidé mají tvrdý komplexní výcvik, nejmodernější zbraň a veškerou další potřebnou techniku. Další činnost je jaksi navíc: na základě smlouvy s Obvodním úřadem v Praze 4 se ujali pořádkové funkce.

»Začátky byly tvrdé!« Vedoucí této dislokované agenturní pobočky Petr Hájek a jeho zástupce Miloslav Štěpán listují ve starších záznamech. »Chtělo to organizaci práce, bezpečnostní situace tady nebyla

dobrá...« Jenže se začala lepší. Místní hospodští pobudové, Romové násilně obsazující byty, chlapi, kteří rádi odemykali vše, co je náhodou zamčené, nemají na setkání s chlapy v modrých bundách s jilremními nášivkami a osmihrannými čepicemi, s muži vyzbrojenými pouty, tonjou nebo i asijskou distanční tyčí a samozřejmě těžkou bouchačkou, nejlípš vzpomínky. »Takhle jednou jsme na základě jakéhosi signálu upadli do jednoho bytu — a zrovna do nejlepšího, vařila se tam další várka perníků!« To byl dosti kapitální úlovek, policisté na speciálním protidrogovém oddělení zajásali, o těchto výrobcích pervitinu měli různé hlášky, ale chybělo jedno — překvapit je, což se mužům z agentury podařilo v nejlepší době. Jindy se zdvořilými úsměvy vyrušili pána, který přemísťoval hezké předměty z obchodu elektrospotřebičů do svého auta. A zase v jiném čase se dostali do přestřelky a museli jistěmu kovoobráběči odebrat nelegálně drženou pistoli. Nedávno si zkusili boj muže proti muži v hospodě, kde se jejich příchod znelibil jak hostům, tak obsluhujícímu personálu — jak takový soudobý dopad, netřeba ličit. Lidé z této agentury mají takéové sporty, jako je judo, karate, kung-fu, taekwondo či aikido v popisu práce, asi jako děti povinnou četbu ve škole.

Na třicet mužů a večer dva pejskové — rottweiler, váha kolem 56 kilogramů a ne právě přívětivý výraz v obličeji, to vše se pohybuje v ulicích výše uvedené pražské čtvrti. Smlouva měla skončit, obvodní úřad ji prodloužil — na právní, lépe řečeno na nátlak občanů, kteří poznali, že najednou se mohou po svých ulicích pohybovat bez obav. »Nestačili jsme ještě zlikvidovat všechny,« soudí Petr Hájek. »Ale místní galérka o nás ví a ví také, že my víme o ní. A ti takzvaně přespolní poznávají, že my jsme lidé zdvořilí, ale někdy také dost rázní.«

Škoda že tihle chlapi nejsou v každé pražské čtvrti... Což si myslí i policisté, protože tohle je opravdu pomoc na úrovni.

HON NA SLUŠNÝ LIDI

Že pražští taxikáři nepatří právě mezi poctivé, kteří by nosili nalezené peněženky do oddělení ztrát a nálezy, je fakt, o kterém dnes nemůže pochybovat ani ten nejzavrzlejší důvěřivce. Jejich konzelnické figle s taxametrem se mnohdy pohybují na hranici virtuozity a méně pozorný zákazník, netu-li cizinec, který má o cenách jízdného jen velmi mlhavou představu, na jejich odhalení prostě nemá nárok.

Přičteme-li k tomu ještě drzost a aroganci, se kterou tyto vykukové mnohdy se zákazníkovi jedná, můžeme je bez přehánění nazvat ostudou města. Je s podivem, že tato zoufalá situace, na kterou jsme již tolikrát v našich novinách upozorňovali, nechává pražský magistrát zcela lhostejným. Při poslední kontrole uvizly v jeho sítích jen malé ryby, zatímco opravdoví taxikářští žraloci se prohánějí ulicemi vesele dál. Vzhledem k tomuto chabému úlovku a znalosti situace proto všem účastníkům kontroly včetně náměstka primátora F. Poláka nezbylo než konstatovat, že byla předem prodaná.

Rozhodli jsme se proto provést kontrolu na vlastní pěst. Ne proto, že bychom chtěli dokazovat, že se skutečně kradě, ale proto, bychom se přesvědčili, jak by taková kontrola dopadla bez účasti pracovníků magistrátu. Sehnali jsme si tedy dvě atraktivní volavky, Rebecca z Kanady a Sarah z Anglie, domluvili jsme se se zástupci Čechu taxi Praha a kontrolory Ústavu dopravního inženýrství a vyrazili.

Absolvovali jsme tři jízdy. První z Václavského náměstí na Malostranské náměstí k vinárně Mecenáš. V červenu Fordu Sierra SPZ ADU 19—17 se nám jevo jako v bavině. Za jízdu, která měla stát 44 korun, si řidič bez uzardění řekl 440 Kčs. Za těch 6 km je to celkem slušná sumička. Pobaveně jsme koukli na taxametr a světe, div se — 440 Kčs! Řidič použil běžné finty — přelepil desetinnou čárku kouskem osvěcené negativu filmu. Marně pak po příchodu kontrolorů náplast seškrabával nehtíkem, marně se dušoval, že on nic, on taxikář. Vyfasoval zápis do licence. Dlužno dodat, že bohužel JEN, protože ani

v tak křiklavém případě nejsou pracovníci kontroly oprávněni mu dát vyšší trest, tím méně mu zabránit, aby ještě téhož dne ve své nekalé činnosti pokračoval. »To je hon na slušný lidi!« zvolal na nás zlověstně, když odjížděl.

Naše druhá cesta vedla z Malostranského náměstí k hotelu Olympik Garni. Řidič bílého audi SPZ ADY 71—39 byl o maličko »poctivější«. Za jízdu, která podle kontrolního taxi měla stát 48 korun, vykoulil sumu 280 Kčs. Opět podle taxamtru. Jak k této záhadné cifře dospěl, nám záhy, ač nerad, sám objasnil — účtoval za kilometr pouze 4 Kčs, což u cíle cesty dělalo 28 Kčs a zalepená čárka zafidila zbytek. Potrestán byl opět zápisem do licence, která byla notabene vystavena na úplně jiný vůz.

Do třetice všeho neuvěřitelného jsme si zastavili škodovku SPZ ACD 51—65. Naše cesta vedla z Klárova do vinárny Blatnička. Byli jsme zvědaví, zda řidič dodrží naznačený trend — čím levnější vůz, tím nižší ceny. A opravdu. V konkurenci svých kolegů by mohl toho večera získat titul Král poctivců. Účtoval totiž »jen« o 100 % víc, resp. 88 Kčs místo 44 Kčs. Taxametr měl přitom cudně zakrytý voňavým stromčkem. Účtenku na požádání vyplnil, ale uvedl do ní pro jistotu jinou SPZ a jiné jméno. Originalita jeho pseudonymu nám vyrazila dech — Nováki!

Zato Ing. Fiedlerovi, vedoucímu odboru dopravy magistrátu, tato naše zkušenost dech asi těžko vyrazí. Nejsme totiž jediní, kteří na tyto nekalé praktiky poukazují. Asi ne nadarmo přezdívali skutečně poctiví taxikáři své zlodějské kolegy — Fiedlerovi vozatajové...

VZÁCNÁ GRATULACE

Opravdu vzácným způsobem si Obvodní úřad v Praze 1 váží starých občanů svého obvodu. Mám jednoho známého, není mu ještě sto let, jenom 80, je těžce zdravotně postižen, a tak za ním někdy zajdu trochu mu pomoci a popovídat si. Nedávno jsem ho opět navštívila. Měl narozeniny, osmdesáté. Ukázal mi dopis, který dostal od zástupce starosty městské části Prahy 1. Blahopřání k vzácnému životnímu jubileu zahrnuje i povzbuzující věty. Cituji: »...Vynasazujeme se, aby se náš obvod stal vaším opravdovým domovem. Jsme proto připraveni, jako Vaši volení zástupci, pomoci řešit Vaše případné problémy...« tolik zástupce starosty. V příloze k dopisu ovšem obdržel můj nepohyblivý známý ještě jeden dopis, tentokrát od odboru kultury: »....dosud se nám nepodařilo získat aktivistu nebo dobrovolníka, který by Vám osobně blahopřál a předal dárkový balíček... Nabízíme Vám tedy, abyste si vyzvedl poukázku na dárkový balíček v hodnotě 100 Kčs přímo na odhodu kultury...«. Napadá mě pouze jedno. Jakým způsobem se vlastně odbor kultury a sociální odbor starají o své jubilaranty? Mají vůbec přehled, kdo má ve svém obvodu? Jsí ochrnutý, upoután na lůžko a jezdíš pouze s námahou po svém bytě na vozíku? Nevadí, vyskoč, vždyť máš narozeniny, doběhni si k nám na úřad, abys vůbec něco dostal. Možná se pletu, ale myslím si, že jistou povinností těchto úřadů je alespoň si zjistit, v jakém zdravotním stavu se jubilarant nachází, než mu pošlou tuto »milou nabídku«.

Ocenění V. Havla

Praha - Prezident ČSFR V. Havel byl přijat za čestného člena Americké akademie a institutu umění a literatury. Diplom o jmenování mu věro na Pražském hrade předal za přítomnosti Shirley Templeové-Blackové prezident akademie Hugo Weisgall. Tato významná instituce tak ocenila činnost Václava Havla v oblasti literatury a dramatického umění i jeho úsilí o svobodu a demokracii.

Záhadný doktor Faust

Celá řada evropských měst se chlubit domem, v němž údajně přebýval doktor Faust. Praha takových domů měla hned několik. Vedle paláce na Karlově náměstí byl za Faustovo obydlení považován také Sixtův dům v Celetné ulici. Podle další verze bydlel Faust v jednom z dnes již neexistujících stavení uprostřed Uhlého trhu. Jedna z legend přichází s torzením skutku senzáčním - doktor Faust pocházel z Kutné Hory a jeho původní jméno zní Šťastný! V době husitských válek odešel do Německa, kde si podle celkem běžného zvyku učenců své jméno zlatilinoval a nechal si říkat Faustus. Jako příjmení používal německý překlad názvu rodného města - tedy Kuttenberg. Kutná Hora. Doktor Faust je toulo verzí zločinných s historickou postavou vynálezce knihtisku Johannem Guttenbergem. Zní to dost krkolomně, historka má ale jeden zajímavý podklad. V Německu kdysi opravdu žil alchymista Johannes Fust, který s Guttenbergem spolupracoval.

Ať už tomu bylo jakkoliv, legenda o Faustově „krajanství“ svědčí o mimořádných sympatiích českého prostředí k postavě tohoto neblahého učenice. Ne náhodou se jistě právě ve hrách českých lidových loutkářů zrodila slavná „křížová scéna“, která je originálním přínosem faustovského mýtu. Její pointa spočívá v tom, že se Faustovi málem podaří vyvézt ze smlouvy s peklem, když ďáblu přinutí namalovat obraz Ježíše na kříži. Ačkoliv ďábel slíbil splnit všechny příkazy, není schopen na kříž napsat mystický nápis I.N.R.I. Z jeho strany je to evidentní nedodržení smluvních podmínek a Faust se tak dostává téměř až na samotný práh spásy, sám si však vzápětí znovu všechno pokazí svojí nestálostí a touhou po pozemských požitcích.

Co vlastně již bezmála půl tisíciletí vzrušuje básníky, literáty a filozofy na záhadné osobnosti doktora Fausta? V jeho postavě se skrývá síla i slabost. Faust chce překročit jemu vymezené hranice za každou cenu, i když k tomu nemá dost prostředků. Skrývá se v něm motiv vzpoury proti daným možnostem. V tomto smyslu je postava aktuální v jakémkoliv době a v jakémkoliv prostředí.

The Tragical History of the Life and Death of Doctor Faustus.

With new Additions.

Written by Ch. Mar.

„Tragická historie o životě a smrti dr. Fausta“, která se stala předlohou faustovských variací.

Produkce v Rusku klesá

(čre): Průmyslová produkce v Rusku dále klesá. Svědčí o tom údaje ruského Státního statistického výboru, podle nichž v lednu a v únoru zaznamenal ruský průmysl ve srovnání s tímž obdobím v roce předcházejícím pokles výroby o 13,5 procenta. Z údajů, které nyní zveřejnila agentura Interfax, vyplývá, že ještě zřetelnější je pokles výroby v zemědělství — produkce masa například klesla o 24 procent, obilních výrobků o 35 procent a mléčných o 45 procent. Velmi pomalu postupuje privatizace, kdy celých 98 procent průmyslových podniků zůstává stále v rukou státu. V zemědělství se sice zvýšil počet soukromých hospodářství za rok o 50 procent, ale stále jich je pouze 28 500. Jejich podíl na celkové zemědělské produkci nepřesáhl jedno procento, uvedl ruský statistický úřad.

karet na jméno JUDr. Vladimír Mečiar. A ta druhá dokazuje svazek s registračním číslem 31048. Svazek na heslo Doktor byl založen 1. března 1985 a archivován 1. září 1986. Prokázalo se rovněž, že na chybějící vytržené dvoustraně z registru svazků byl evidován JUDr. Štern, JUDr. Svěchota a JUDr. Vladimír Mečiar. Oba předchozí byli funkcionáři StB, pracující až do léta 1990. Mečiar nemohl být pozitivně lustrovan komisí 17. listopadu, neboť strany s údaji o tomto svazku byly z registračního protokolu vytrženy.

V dalším jednání vyslovil předseda branně bezpečnostního výboru SNR F. Jarkovský podezření, že díky agentovi StB s registračním číslem 10024 a krycím jménem Erik pronikly informace do deníku Slovenský východ. Klub HZDS zprávu komise odmítl. V rozpravě pak zaznělo mnoho rozdílných názorů. Návrh na její ukončení nebyl ani do uzávěrky tohoto vydání přijat.

Pokrač. na str. 106 NÁRODNÍ VÝSTAVBA

Polský a rakouský tisk o Gabčíkově

Problém vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros je déle než dva roky příčinou napětí a konfliktů mezi ČSFR a Maďarskem, uvádí pod titulkem Betonová kost sváru polský list Gazeta Wyborcza.

Připomíná, že smlouva z roku 1977 byla podepsána navzdory protestům nejen nezávislých, ale i „oficiálních“ ohránců životního prostředí, kteří poukazovali na strašné a neopravitelné škody, jež realizace projektu způsobí.

Výstavba probíhala v typicky „sociálněistickém tempu“, takže koncem 80. let měla k ukončení ještě daleko. Změny v ČSFR a v Maďarsku a protesty ekologů přiměly obě vlády k dočasnému přerušení stavby a novému posouzení projektu, jejich definitivní závěry však byly zcela opačné. Vzhledem k rozhodnému maďarskému odmítnutí se československá vláda rozhodla dokončit stavbu na vlastní účet, v menším posouzení projektu, jejich definitivní závěry však byly zcela opačné. Vzhledem k rozhodnému maďarskému odmítnutí se československá vláda rozhodla dokončit stavbu na vlastní účet, v menším posouzení projektu, jejich definitivní závěry však byly zcela opačné.

Československá strana tvrdí, že si nemůže dovolit nenávratnou ztrátu obrov-

ských proinvestovaných prostředků. Čtyřicetkilometrová betonová poušť by navíc způsobila ještě větší ekologické škody a na rekultivaci nejsou peníze. Potichu se však mluví o tom, že se rozhodlo pod vlivem „slovenské lobbey“ - místopředseda slovenského parlamentu Ivan Čamogurský je současně ředitelem kombinátu budujícího Gabčíkovo.

výstavbě vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros, pokud čs. strana do 30. dubna nezastaví práce, jež jsou v protikladu s dohodou z roku 1977.

Zpravodaj listu v hlavního města Maďarska Tibor Fényi píše, že Budapešť chce současně iniciovat uzavření nové smlouvy se slovenským partnerem, jež by se měla týkat především úhrady škod, a v případě,

že Gabčíkovo nebudou postaveno, zahájení restauračních prací. O odškodnění rakouských firem, které prodělaly na tom, že maďarský

stupeň vodního díla nebyl vybudován, se návrhy nezmiňují, dodává autor.

Podle jeho názoru je rozhodnutí maďarského parlamentu těžkou porážkou ministra životního prostředí Sándora Keresztése, který doporučil „kompromis zahájení provozu“, za což byl kritizován i svou vlastní stranou.

Fényi připomíná, že mluvčí pražského ministerstva zahraničí svého času přivítal zprostředkovací návrh Evropských společenství ke sporům o elektrárnu. Tím se přiblížení stanovisek stane opět možným, končí rakouský deník.

Betonová kost sváru

Problém tzv. dočasného řešení však spočívá ve změně koryta Dunaje. Obě strany sahají po stále ostřejších argumentech a vzájemně si vyhrožují dopravní bloádou. Naděje na kompromisní řešení konfliktu poskytuje nabídka Evropských společenství, ale požádat o zprostředkování musejí obě země, které musejí také zavázat, že nepodniknou kroky s nezvratnými důsledky, uzavírá Gazeta Wyborcza.

Také rakouský list Die Presse včera komentoval úterní rozhodnutí maďarského parlamentu, který zmocnil budapešťskou vládu vypovědět smlouvu o společné

dostala na pořad zpráva branně bezpečnostního výboru o činnosti ministerstva vnitra SR od 17. listopadu 1989. Zpráva prokázala několikrát násobné porušení zákonů ných norem, zneužití funkce (zejména pro likvidaci dokladů). FBIS v Bratislavě pak na žádost branně bezpečnostního výboru SNR prokázala existenci dvou evidenčních

Causa Mečiar jablím sváru

BRATISLAVA: Plénium SNR včera za málo zájmu poslanců projednalo zprávu o životním prostředí a o energetické konceptech, v níž je SR z 85 procent závislá na dovozu zdrojů z bývalého SSSR. Pak se

Během jednání skandovalo před budovou parlamentu SR asi 30–50 lidí hesla Dost bolo zradu, Slovensko Slovákum, Nerobte nám hanbu, Mikloško odstúpiť.

V. Mečiar byl agentem jménem Doktor, je známo registrační číslo jeho svazku, kdo ho řídil i další podrobnosti. Potvrdil to branný bezpečnostní výbor SNR, výpovědi svědků i pátrajících novinářů, zveřejnila to televize, ČSTK a většina deníků. Zdálo by se tedy, že spadla klec. U nás už se však stalo běžným, že klece, padají-li vůbec, padají v nevhodnou dobu či spíše

SPADLA KLEC

»o cihlu« později, než by měly. Tato sice usvědčila V. Mečiaru veřejně ze lži, ale protože to nebylo poprvé, způsobí mu patrně menší škody, než by si za své jednání s voliči zasloužil. Čas plynul a slovenská opozice, podobně jako opozice česká, jej využívala k systematickému zpochybňování vládnoucích struktur. A tak si V. Mečiar stačil připravit voliče, zmást je pohádkou o »zlém federálu«; podobně jako když české levicové síly, ocitnuli se šéfredaktor Rudého práva v podezření z kriminálního deliktu, vyrukují se »zlou pravici«. Opakují se takové tvrzení hodně často, mnozí uvěřili v nepříteli schopného všeho. Uvěřili ve 30. letech v Německu, za Stalina v Sovětském svazu a počátkem 50. let u nás, abychom nechodili v historii příliš daleko. Pojetí »nikomu nevěřte, věřte jen tomu, koho mám rád,« však nemá s demokracií nic společného a může vést k nejhorším koncům. A tak se, bohužel, najde mnoho takových, kdo nepočkají na výrok soudu a dojmou se už napřed pohledem na redaktora v poutech. Také na Slovensku si jistě mnozí tváří v tvář důkazům řeknou, že »je to jistě jinak, než jak to ti nahoře upekli«. Budujeme právní stát na zelené louce a není v něm všechno, jak má být. Kdybychom však paušalizovali a uvěřili, že to nikdy lepší být nemůže a nebude a že to v žádné složce naší společnosti lepší není, můžeme toho snad rovnou nechat. A to je přesně to, co by si přáli ti, kdo teorie o grandiózním spiknutí všech proti všem ve společnosti křiví. Občan, který nevěří ničemu, se snaže upne ke slibům nebo jen ke krásným očím jednotlivce. Ten ho pak může přivést leckam, ale k demokracii určitě ne, to by to dělал jinak.

Lustrační hromobití

Ani ne tak nad Tatrami, ale zejména v Bratislavě a na samém východě státní dosud federálního »hromy divo bijú«, mluveno tedy hromy a blesky lustrační. Již dříve si významní slovenští politikové navzájem slibovali vzájemná odhalení ze spolupráce s bývalou státní bezpečností. Nyní se přechází od myšlenek a slov k činům. Zdá se, že pan Vladimír Mečiar se ocitl v situaci nepříteli záviděníhodná. Jestliže před časem prohlásil, že onen tajemný »doktor« je konkrétní občan, který je ochoten o tom vydat svědectví, měl by asi opravdu tohoto údajného nositele krycího jména označit a vyzvat k otevřené mluvě, protože v aléře teď on sám zabředl do značné hloubky. Ale když je nouze nejvyšší, může být blízká pomoc v tomto případě nikoliv Boží, to spíše ďáblová, ale v každém případě pomoc účinná. Kdo je z něčeho obviněn, uvítá, je-li obviněn někdo další, tím spíše někdo

z opačné strany politické bariéry.

A tak máme zase novou bombu anebo alespoň hromobití. Slovenský časopis Nový čas zveřejnil jakýsi spis agenta jménem »Inženýr« (zdá se, že tajná policie byla štědrá na akademické tituly) s číslem 20275. Oním inženýrem má být první místopředseda SNR pan Ivan Černogurský. Jeden poslanec SNR předal rakouským notářským ověřenou kopii spisu předsedovi slovenského parlamentu, uvedená redakce přý vlastní ještě jeden exemplář.

Trochu to připomíná chlapecké trumfování adolescentů: Když já agent, ty také agent... Jenže tady nejde o agenty, nýbrž o muže ve významných politických postech, o lidi, kteří vlastní určitá rozhodovací práva. Je-li jeden z nich minulostí nikoliv bezúhonný, je to ošklivé, pokud oba, ještě horší. A jde-li o lámu, jež souvisí s předvolebním kláním, připomeňme, že středověcí rytíři v souboji o ruku slíbené princezny měli také spuštěná hledi, ale meč a kopí užívali v souladu s pravidly rytířské etiky. V době nynější z takových politických klání vychází nejhůře volič, který má sto chutí si odplivnout a zůstat o volebním den doma u lahvičky piva. Čímž ovšem nejvíce pomůže právě tomu, komu nejméně důvěřuje.

ZIVOČICH NA VYMŘENÍ?

Při nedávné jízdě po dálnici jsme byli svědky jevu dosud, žel, běžného. Kolem nás šel to závratnou rychlostí profičela černá šestsetšestřicátka, na jejímž zadním sedadle spočíval doslova rozvalen muž v košili a kravatě, s převelikým břichem, jistě víte, o koho šlo. Byl to papaláš. Tento druh nevymřel, naopak, zdá se, že v naší demokracizující se (nikoli ještě demokratické) společnosti se k vrstvě papalášů starých přidávají papaláši noví, polistopadoví. Pokud cestujete častěji na Západ, zjistíte, že tento typ živočicha tam vymizel a tamní obchod či politiku reprezentují vesměs muži módního oblečení, decentního chování a korektního vystupování. A mnohdy i patřičné tvrdosti. Po papalášské nadutosti ani stopy. Možná se typ papaláše pojí právě s vozidlem, s »černou rakví« Tatra 613. Proto doporučuji šestsetšestřicátky prodat do Číny a osoby náchylné k papalášství převychovat. Nejlépe v nějakém klášterě řádu s přísnou řeholí a delšími půsty. Bohužel, mám obavu, že československé řešení vypadá jinak. Tatry se prodají za babku kamardům, nakoupí se mazdy a těmi se pak jezdí do klášterní vinárny někde v Rakousku.

The Daily Telegraph - Rozhovor s V. Klausem Československé šance na úspěch

Londýn - Britský deník The Daily Telegraph přinesl v pondělí interview s československým ministrem financí Václavem Klausem, doplněné úvahami o šancích československé ekonomické reformy na úspěch.

Václav Klaus v rozhovoru zdůrazňuje, že nebezpečím privatizační politiky v Československu není její rychlost, ale naopak to, že tato rychlost je příliš malá. Podniky jsou ve stavu předprivatizační agonie a toto období je třeba zkrátit, jak to jen bude možné.

List přibližuje Václava Klausse jako politika, který zůstává stejně jako Margaret Thatcherová věren nespoutanému svobodnému trhu. Ministr Klaus však v rozhovoru připomíná, že zatímco Margaret Thatcherová privatizovala v první polovině osmdesátých let tři nebo čtyři firmy ročně, Československo jich musí privatizovat dva, tři nebo čtyři tisíce za rok.

Československo je mezi zeměmi východního bloku zřejmě nejbližší tomu, aby uspělo a setřásko ze sebe minulost. Západ nevěří nikde jinde silněji v obrození svobodného trhu než nyní v Praze, plné zahraničních bankéřů, poradců a jejich záznamníků. Západní politikové - jako například John Major a

George Bush - vítají Klausovy myšlenky o svobodném trhu. Při nedostatku peněz a změně zájmu ve prospěch domácí politiky rádi přijímají jeho odmítnutí zahraniční pomoci.

Západu se však zatím nepodařilo nově se tvořícím demokraciím pomoci tím nejjednodušším způsobem - otevřením vlastních trhů, napsal The Daily Telegraph. Hlasitě oznamované asociální dohody Evropských společenství s Polskem, Československem a Maďarskem jen málo podpoří obchod. A když náhodou síledoevropská výroba uspějí - jako například loni s vývozem malin do Velké Británie, požadují pak skotští producenti ochranu.

„Klaus se téměř kouše do jazyku, když hovoří o pokračujícím protekcionismu Evropských společenství a Spojených států, a uchyluje se ke své sebevědomé rétorice, aby zastílel to, co musí být na západní reakci nevyhnutelně zklamáním.“

V Praze vládne kolem Klausových plánů značná shoda, po-

znamenává list a vyslovuje názor, že mu voliči možná dají nový mandát, aby kázal čistou tržní ekonomiku na předsunuté východní hlide. Experiment bude pokračovat, odvážná hra buď požene Československo na Západ s jeho vysokou životní úrovní a demokratickými režimy, nebo potopí kapitalismus na další generaci, uzavírá The Daily Telegraph.

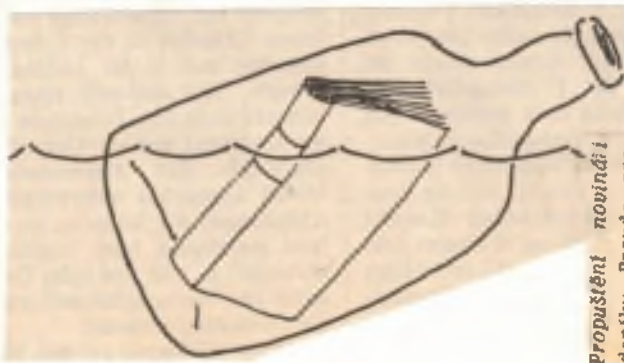
Zlatá slova

„Slováci sú politicky rozbití, ale Česi ešte viac: tam majú už 111 politických strán.“

Kanadský Slovák
14. března 1992

„Začátkem marca t. r. přihlásilo za osm republik bývalého Sovětského svazu za členovo OSN, a to Kazachstán, Arménsko, Azerbajdžan, Kirgizsko, Moldavsko, Tadžikistán, Turkmenko a Uzbekistán. Po tom, čo za člena OSN bolo prijaté aj San Marino, malá republička v Taliansku s 18 000 obyvateľmi, má OSN 175 členov a ostáva už len Slovensko, aby ho konečne tam niekto ako 176. člena zapísal a prijal.“

Kanadský Slovák
14. března 1992

Propuštěn novinář
deníku Pravda pro-
testoval ve středu
před budovou mos-
kevského minister-
stva informací proti
zastavení tohoto lis-
tu, který byl ústřed-
ním tiskovým orgá-
nem sovětských ko-
munistů po dobu 74
let. Na 300 novinářů
se tak ocitlo »na
dlažbě«.

V. HAVEL V ČELE

Tři skupiny politiků

Praha (Iuk). Popularitu českých a slovenských politiků zkřehčuje pravidelně Institut pro výzkum veřejného mínění. Dnes byly zveřejněny výsledky šetření z počátku března, v němž odpovídalo 1207 občanů ČSFR starších 15 let.

Nejpopulárnější osobností zůstal prezident Václav Havel, za jehož příznivce se považuje 71 procent dotázaných, druhé místo si udržel Jiří Dienstbier (82 procenta) a o třetí se s 54 procenty dělí Václav Klaus s Vladimírem Dlouhým.

Zároveň však pohled do tabulek dovoluje rozdělit politiky podle toho, jak jsou přijímáni v obou republikách. »Federálně« oblíbení zůstali již jen V. Havel a J. Dienstbier. Největší skupinu tvoří politici, kteří mají v České republice více příznivců a na Slovensku více odpůrců (např. V. Klaus, V. Dlouhý a M. Kocáb), nebo naopak (A. Dubček, V. Mečiar, P. Weiss). Do třetí skupiny — »federálně« odmítaných politiků — pak patří například F. Mikloško, J. Čarnogurský a M. Šládek, tentokrát poprvé i M. Čalfa a P. Rychetský.

Mně se to nezdá

Praha - „Myslím, že když je demokracie, tak mám právo něčemu nevěřit,“ řekl v odpovědi na dotaz ČSTK v souvislosti se svými výroky pro norský televizní dokument poslanec FS Stanislav Pánis (SNJ). Na otázku, na základě čeho usuzuje, že nemohlo v koncentračních táborech za druhé světové války zahynout šest miliónů Židů, Stanislav Pánis uvedl: „Na základě ničeho, je to příliš vysoká cifra, mně se to nezdá. Já nemám nic proti Židům, jsem jen pro slovenskou státnost. Nejde mi do hlavy, že ve druhé světové válce byl takový velký problém se Židy. To musí historici odhalit, co kdo měl proti Židům, tomu já nerozumím.“

Pracovní povolení pro Čechy 26.000 pendlerů

Praha (hok) - Závěry setkání společné pracovní skupiny ministerstev práce a sociálních věcí při komisi pro kooperaci mezi Bavorskem a Českou republikou shrnuli v pátek zástupci skupiny na setkání s no-

vináři. Jak uvedl Ernst Hell z bavorského ministerstva sociálních věcí, bylo vydáno 26.000 pracovních povolení pro české pendlery a sezónní dělníky.

Zahraniční tisk o případu V. Mečiara

Frankfurter Allgemeine Zeitung. „Pokud se obvinění potvrdí, nebudou se muset slovenské nacionalistické zřiči jen svého nejoblíbenějšího politika. Zvěšují se totiž také šance na zachování Československa,“ soudí General-Anzeiger.

Nejvlivnější rakouské deníky dnes komentují úterní jednání Slovenské národní rady a podobně ličí známé okolnosti případu „Doktor“.

Když se potvrdí vyjádření předsedy tohoto výboru Javorského, konstatuje Rainer Koch v listě Der Standard, bude cizizávisť Mečiar muset odejít ze scény. Pro jeho stranu, která je pro volby jasným favoritem a ještě na konci minulého týdne se vyslovovala pro samostatnost Slovenska a pro vlastního prezidenta, by to mělo nedozírné následky. Mečiarův pád by byl cílným oslabením i pro slovenské nacionalisty, poznamenává Der Standard.

Bude agent prezidentem?

Frankfurter Allgemeine Zeitung. „Při takové slávě už nikdo nebude hledět na černé fleky na jeho kabátě,“ konstatuje Die Welt. „Obvinění byla předložena dva a půl měsíce před volbami, a navíc formou zprávy výboru, který řídí poslanec konkurenčního (KDH), jež na Slovensku bojuje

především proti Mečiarovu HZDS o zachování své vládní moci.“ Pokud se důkazy potvrdí, mohla by skutečně část voličů HZDS přejít k levicovým stranám, a zvláště ke slovenským socialistům demokracie v čele s Alexandrem Dubčekem, konstatuje Frankfurter Rundschau.

Dva měsíce před parlamentními volbami ohřívá politickou scénu v Československu skandál, který může toto hlasování ovlivnit, píše o atěře bonnský list General-

Bonn/Vídeň - „Slovenský lid miluje své národní hrdiny a byl vždy připraven velkoryse přehlížet jejich slabosti,“ reaguje dnes Die Welt na obvinění Vladimíra Mečiara ze spolupráce s StB. Německý deník v této souvislosti poukazuje také na velkorysost, již se dostává Jozefu Tisovi za

spojenectví s Hitlerem a Gustavu Husákovi za svazek s Brežněvem. „Ve srovnání s jejich historickou vinou se jeví krátkodobá spolupráce slovenského vůdce Vladimíra Mečiara s komunistickou Státní bezpečností jako delikt, který mu vzhledem k enormní popularitě nemůže způsobit žádné škody,“ pokračuje list. „Naopak. Národní hnutí potřebují mýty a mučedníky dnes stejně jako předtím.“

Mečiar ví, že se svým programem proklamace svrchovanosti Slovenska, přijetí národní ústavy a referenda o soužití s Če-

SUPERČÍSLO

London (Reuter). Tým britských vědců oznámil, že nspěl nejlépe v tajné soutěži spočítající v hledání největšího známého prvočísla na světě. Již před 2500 roky řecký matematik Euklides definoval prvočísla jako čísla dělitelná pouze sebou samými a jedničkou beze zbytku. Stoupající znalosti a era počítačů vedly k tomu, že k nejdříve známým prvočíslem 2, 3, 5, 7 a 11 přibývala další. Rekord britských vědců má podobu 227 832 čísel vyjadřujících 756 839krát násobení dvojkou sebou samou — to vše bez jedné. Dosud největší prvočíslo, objevené v roce 1985 Američany v Houstonu, mělo pouhých 65 050 cifr. Superčíslo vedlo vědce i k odhalení nového perfektního čísla, které je charakterizováno jako násobek prvočísel — například šestka je násobkem jedničky, dvojkou a trojkou. Perfektní čísla současnosti má matematický tvar (2-756839-1) krát 2 756 839, což znamená také 455 663 čísel busů vysázaných na 14 standardních novinových stránkách. Objevitelé obou čísel potvrdili, že zatím odevádí o lehkém praktickém využití.

Zachráni Českou boudu?

(ml): Městský úřad v Peci pod Sněžkou připravuje vyhlášení nadace pro záchranu České boudy na vrcholku Sněžky. Jejím cílem je obnovit původní vzhled tohoto objektu a nadále jej využívat pro turistiky. Správa KRNAP však navrhuje demolici. Městský úřad v Peci pod Sněžkou podal na ministerstvo kultury ČR návrh na vyhlášení České boudy chráněným památkovým objektem. Pec pod Sněžkou hodlá vyhlásit konkurs na zpracování projektu na rekonstrukci České boudy, a Krkonošské hotely, které boudy dosud vlastní, navrhnou bezúplatný převod objektu pod MěO v Peci. Naproti tomu KRNAP navrhuje převod na sebe a následnou demolici. O tom však rozhoduje stavební úřad v Peci pod Sněžkou, a ten nedávno demolici zamítl.

LM mimo zákon

PRAHA: Podnět pro podezření z trestného činu nedovoleného ozbrojování, obecného ohrožení, zneužití pravomoci veřejného činitele, popřípadě z dalších trestných činů vyplývajících z činnosti Lidových milic předali generálnímu prokurátorovi ČSFR poslanci FS J. Mičák a S. Devátý a poslanec ČNR J. Honajzer (všichni ODS). Týká se bývalého hlavního velitele Lido-

vých milic M. Jakeše, bývalých členů představenstva ÚV KSČ, bývalého ministra financí ČSFR R. Rohlička, bývalého federálního ministra vnitra J. Obziny a také některých dalších osob. Existence Lidových milic neměla oporu v právním řádu a tato organizace byla nedovoleně ozbrojenou složkou KSČ jednající mimo zákon, konstatují v podnětu poslanci.

Kuchyně jako u maminky

(ml): Na třicet dnů předem musí být zabezpečen čs. prapor mírových sil OSN, který již v nejbližších dnech bude operovat v Jugoslávii. Podle proviantního náčelníka praporu kpt. Ivana Rusova povezo s sebou vojáci 7790 kg masa, masových výrobků, uzenin a drůbeže. Dále to bude 8000 kg brambor a stejné množství chleba,

jakož i 22 140 kusů vajec. Další zásobování bude zajišťovat týlový prapor francouzské armády. Hotový je pro naše vojáky i jídelní lístek. Kapitán I. Rusov nám prozradil, že například první den pobytu v Jugoslávii bude k obědu přírodní vepřové žebírko s rýží a kompotem.

Městská policie na scéně

PRAHA: Usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy byla včera ustanovena Policie hlavního města Prahy. V souladu se zákonem ČNR č. 367/1990 Sb. o obcích, bude zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku a podílet se na zákrocích proti jakémukoli protiprávnímu jednání. V současné době má městská policie více než sto příslušníků, z toho osmdesát pro přímý výkon služby. Cílovým sta-

vem by bylo 4000 mužů, což si však město zatím nemůže dovořit. Předpokládá se, že v 64 služebnách bude působit přibližně 1200 policistů. Městskou policii bude prostřednictvím jejího velitele řídit primátor hlavního města.

ZÁVĚRY O PANU X

V Praze na Příkopě se objevila zbrusu nová reklama. Zabírá celou zeď domu, doporučuje cigarety Marlboro a použitou technologii nás ta cedule prý řadí kamst do světové špičky. Ulice Na příkopě spadá pod obvod Praha 1, a tak někde v Praze 1 musí existovat nějaký pan X, který reklamě povolí. Napadá mě dvě vysvětlení: buď pan X je nadšeným propagátorem kouření, rakoviny a znečišťování prostředí, nebo tohle všechno házel za hlavu a snažil se jen pro svůj obvod jakkoli vydělat co nejvíce peněz. Možná se vám bude zdát, že z několika čtverečních metrů polepené zdi vyvozují o panu X ukvapené závěry. Pak pro vás mám ještě třetí možnost: choďte kladně okolo a o nic se nestarejte. Vždyť je to tak jednoduché...

Když předminulou nedělí pověřila vláda ČR Obchodní banku, aby na pražské Výstaviště vypracovala privatizační projekt, čtmž zároveň rozhodla, že areál nesužívá městu, jak to požadovala pražská radnice, komentoval situaci primátor M. Kondr následovně:

Primátor rozhodnut ke všemu

„Je to snaha odpovědných politických činitelů, kteří jsou odpovědní za neúspěch Všeobecné výstavy, pokusit se kamuflovat svou politickou odpovědnost. Vláda se dnes pokouší Výstaviště odejmout Praze a Pražanům a dát je do komerčního využívání bance, aby se tímto způsobem splatil dluh převyšující miliardou korun. Pro Pražany je to naprosto nepřijatelná situace a do určité míry se tu ukazuje lícoměrnost námitek, které říkájí, že Výstaviště nelze Praze světit, protože by je prodala či využívala komerčně. V okamžiku, kdy jsme vypracovali návrh dohody, který by právě této možnosti čelil, návrh, jehož smyslem je, aby Výstaviště dále sloužilo pro kulturní a rekreační potřeby Pražanů, je vláda ochotna dát je Obchodní bance? Myslím si, že poslední slovo ještě nezaznělo! Já osobně se domnívám, že celá Rada a Zastupitelstvo vyvinou veškeré možné úsilí, aby se Výstaviště do majetku Prahy dostalo. Miliardový dluh vznikl skutečně chybným politickým rozhodnutím a je třeba politiky, kteří se na něm podíleli, hnat k odpovědnosti. Na dluhu se podílejí

Schlachtfeldtourismus

BELGRAD, 27. März (dpa). Die während des jugoslawischen Bürgerkrieges beinahe vollständig zerstörte ostkroatische Stadt Vukovar soll nach serbischen Vorstellungen Ausflugsziel von „Schlachtfeldtouristen“ werden. Wie die Belgrader Zeitung „Vecernje Novosti“ am Freitag berichtete, hat ein serbisches Reiseunternehmen von den Militärbehörden die Genehmigung für organisierte Besichtigungsfahrten in der Stadt an der Donau erhalten. Das Geld soll für den Wiederaufbau verwendet werden.

Vukovar war im November nach dreimonatiger Belagerung von der jugoslawischen Armee und serbischen Freischärlern erobert worden. Auf seiten der kroatischen Verteidiger waren damals nach offiziellen Angaben mindestens dreitausend Menschen getötet worden, während die Zahl der Toten auf seiten der Angreifer weiterhin geheimgehalten wird.

Cestný doktorát Univerzity Karlovy byl včera udělen evangelickému teologovi Janu Miliči Lochmanovi.

všechny tři vlády a je naprosto vyloučené, aby jej nakonec zaplatilo město Praha, třeba i tím, že park, který zatím sloužil Pražanům, bude dán ke komerčnímu využití. Neradi, ale jsme ochotni sáhnout k takovým prostředkům, jako je zastavení veškeré stavební činnosti

EVA ŠTĚPÁNKOVÁ

Také vzpomínka na Jutliefni: vyhotověl Bruselský pavilón.

Bzum bzum, nebo pražské groše?

Na středeční tiskové konferenci HZDS uvedl Vladimír Mečiar programové zásady, s kterými tato strana půjde do voleb: Svrchovanost Slovenska, Slovensko jako prezidentská republika, odlišná ekonomická reforma na Slovensku.

Zatímco u prvních dvou bodů není třeba se zastavovat, třetí bod je závažný a pro českou politickou scénu je jen příznakový, že to přechází mířením. Největší politická síla na Slovensku jde do voleb s tím, že chce v této republice provést jinou ekonomickou reformu. V praxi to znamená, že zatímco česká strana by se snažila korunu upevňovat, strana slovenská by tu samou měnu znehodnocovala. Hospodářská reforma by se stala asi stejně smysluplným počínáním, jako lití vody do džbánu bez dna. Jsem ohromně zvědavý, jestli se českým přístrosům vůbec kdy podaří vystrčit hlavu z písku, aby se podívali, jak se vlastně věci mají. V tomto případě by to znamenalo (jestli kapitán Klaus nechce předat kormidlo bzum bzum Komárkovi) rozdělit měnu. V českých zemích by se mohly zavést svého času velmi žádané pražské groše.

pak bylo možné se domluvit s Brežněvem či komunistickou gamiturou před listopadem nebo v současné době s Castrem či Husajnem? Proto jsem pro dvojdomek, ale ne ve smyslu pana Pitharta, neboť jako stavitel vím, že žádný dvojdomek nemá společnou střechu, tím méně základy či obvodové zdivo. Takový domek má i vlastní přípočky. Jiné, na čem se mohou vlastníci takového dvojdomku dohodnout, a to tam, kde není kanalizace, že vybudují na svých hranicích společnou žumpu a pozemek mezi sebou neoplotí.

Jiří Venhoda, Kutná Hora

Opět ticho po pěšině

Dne 12. 3. se opět v Bratislavě konalo shromáždění za samostatné Slovensko. Zde se hanobil prezident, bylo spíláno Čechům, Židům a na závěr byla spalena naše vlajka. Jsem zvědav, jak se k této události postaví slovenská justice. Nejsem právník, ale při tomto shromáždění muselo být porušeno několik paragrafů trestního záko-

na. Asi to opět dopadne jako s vajíčkovou válkou a bude ticho po pěšině.

Jako občan České republiky jsem těmito událostmi (i předchozími) pobouřen a plně se ztotožňuji s prohlášením ODA. Od představitelů OH stále slyšíme, že se jednat musí, že jinak to v politice nejde. S tímto zásadně nesouhlasím. Jestli někde není vůle k jednání nebo se jedná o demagogu, tak s tím se nemohu nikdy domluvit. Co-

AVIA zasnoubena

Praha (nos). Po tříhodinovém jednání „požehnal“ včera vláda České republiky spojení podniků AVIA a LIAZ s německým Mercedesem. Do roku 1997 by měl německý partner získat 66 procent akcií. Podpis definitivní smlouvy by se měl stát skutečností do dvou měsíců. Její součástí bude i celná znevýhodnění: dovozených nákladních vozů, event. i omezení jejich dovozu. Jak se na rozhodnutí vlády dívají v Lotyšanech, to byla dnes ráno otázka pro ekonomického náměstka ing. V. Boháče. „Rozhodnutí vlády se shoduje s naším doporučením z konce loňského roku i s názorem zahraniční poradenské firmy. Spojení s Mercedesem nám umožní v krátké době uvést na náš trh nový vůz. Jestli letos by měly vyjet první mercedesy řady MB 100. Výroba avíi potrvá nejméně do roku 1994, bude-li o ně zájem. Také by mělo skončit období určité nejistoty a můžeme se soustředit především na práci.“

● Na 7000 měděných nýtů v hodnotě 363 000 korun zahradně zmizelo od loňského října do současnosti z objektu podniku zbrojovky v Brně.

BUCHENWALD – Vedení

památníku v Buchenwaldu, někdejšího koncentračního tábore nacistického Německa, plánuje výstavbu expozice, která by připomínala zvůli sovětských stalinistů. V letech 1937 až 1945 v Buchenwaldu zem-

Plánují expozici o obětech stalinismu

řelo více než 56 000 mužů, žen a dětí ze 35 zemí. Po válce okupační správa SSSR přeměnila Buchenwald na internační tábor, v němž byli zadržováni členové nacistické strany NSDAP, vládní úředníci fašistického Německa, ale i další

věnovaného obětem stalinismu vznesly protest židovské organizace. Podle kompromisního plánu bude expozice věnovaná stalinistické kapitole umístěna do budovy v okrajové části někdejšího lágru.

lidé. Počet osob, které se z poválečného Buchenwaldu (1945 – 1950) nevrátily, se odhaduje na 8000 až 13 000. Úřady NDR tuto skutečnost tajily. Proti plánům na zřízení muzea

Jak dál, Doktore?

Sex gegen Rheuma

München - Ein glückliches Sexleben ist die beste Rheuma-Therapie, meint Prof. Schmidt, Chef der Deutschen Gesellschaft für Rheumatologie. In Deutschland gibt es über 10 Millionen Rheuma-Kranke.

Jeden z Parkinsonových zákonů tvrdí, že má-li přijít průšvih, objeví se v nejnevhodnější okamžik a další z těchto kodexů dodává, že z několika špatných variant se vždy zvolí ta nejhorší. Obě tyto pravdy postihly dosavadního suveréna slovenské politické scény - HZDS. Její chrabrý předseda se ocitl před hlavními „popravčí lustrační čtyři“ a nezdá se, že by i tak obratný politik, jakým pan Mečiar je, dokázal vzdorovat salvě, po níž už mu žádný Doktor nepomůže. Jen těžko se najde mezi poučenou veřejností jedinec, který by o právě vrcholící aféře nezaslechl tajemný šepot přede. Přestože expremiér spolu s věrnými zmetl stopy lépe než liška Bystrouška, závěrečné katarzi nezažít. Je až s podivem, jak někteří jedinci lámali za svého šéfa kopí a ve svatém nadšení zapomněli na vlastní minulost. Příkladem budiž poslanec Zelenay, jehož Komise 17. listopadu, rozhořčená neustálými útoky potomka televizního komentátora, označila za potenciálního majitele tajného svazku v kategorii přinejmenším důvěrníků StB. Materiály se, jak jinak, beze zbytku ztratily a jeho řidičí

orgán byl prohlášen za nevěprávného (v případě p. Mečiaru zase náhle ujel za hranice). O image HZDS se tak musí starat pan Gašparovič, rozhodný bojovník za právní stát, a odborářský boss R. Kováč, který se tak vehementně bere při každé příležitosti za práva pracujících, aniž by se namáhal zjišťováním skutečných přání odborářů.

Zdálo by se tedy, že skandál, který se dostavil ve správný čas, srazí bývalého boxera na politickou palubovku, kde bude za nespokojeného řevu přeplněné haly odpovídat. Pan profesor Parkinson však netušil, že z jeho zdánlivě konečných definicí existuje v naší kuriózní federaci několik lehce odvoditelných východisek. První způsob, jak postavit na nohy otřeseného rohovníka, je sázka na slovenskou samostatnost. Vedení HZDS přestane básnit o chiměře konfederace a napne své nemalé síly na vyhlášení státní nezávislosti Slovenska. Za budoucího prezidenta lze doporučit pana Čiče (HZDS) nebo pana Dubčeka (SDSS). Oba disciplině uvyklí exkomunisté by vzorně plnili úlohu pilíře státu, který do věci moc nemluví. Samozřejmě by ihned zrušili platnost lustr-

račního zákona a na post premiéra by mohl energicky kandidovat muž, který si tuto úlohu s úspěchem již zkusil. Druhou cestou, jak se vyhnout nepříjemným stínům

Komentář

minulosti, je předání stranického vesla spolehlivé osobě lustračně čisté či dokonale zametené.

V každém případě je nutno „přitvzení“ v otázce samostatného Slovenska ze strany HZDS více chápat jako obranný reflex než jako náhlé vzplanutí nacionalistických vášní slovenského lidu. Poslední varianta řešení případu Doktor je vlastně závěrečným direktem, který by dokonal práci branné bezpečnostního výboru SNR. Zahájí-li některá z prokuratur řízení proti bývalému slovenskému ministru vnitra v cause zneužívání pravomocí veřejného činitele, končí pro V. Mečiaru minimálně do voleb možnost dalšího růstu na politické scéně. Zamýšlení nad následky této katastrofy přenechám poučenějším slovenským kolegům, popř. nestranným redaktorům Radiožurnálu.

stranu a může se lehce stát, že se trumfově eso změni v žaludovou sedmu. Nejprvechleji by k tomu došlo v případě, že voliči pochopí, kdo se ukrývá za zmíněným domem, a nedoporučí ČSSD(h) vstup do parlamentu. Takovou přemoudřelost nelze od lidu očekávat, ale bude zajímavé, co z opozičních géniů vypadne po volbách, jakou tak-tiku a který ze slibovaných scénářů konečně předvedou. Mám totiž vážné pochyby, zda jsou lidé sociální demokracie kromě sociální demagogie schopni konceptů a nepředstírané práce. V případě krachu ČSSD předloží voliči na Západě svým sociálním demokratům účet, kde se položka za východní politiku může rovnat katastrofě.

Zatím však se u Vidně srdečně plesalo a přijímalo na budoucí úspěchy. Sklenky v rukou sociálních demokratů Horáka, Dubčeka, Mečiaru a Weissu radostně cinkaly a ve všedopouštějící atmosféře se ani nechtělo věřit, že pár kilometrů severně začíná říše temna, které se většina přítomných ještě nedávno v hrůze vyhýbala a kterou oslavování hosté tak účinně pomáhali budovat a udržovat. Euforie však vyprchala a zůstala šedivá skutečnost země, o jejíž dnešní realitě mají salomní socialisté ze Socialistické internacionály sotva představu a v níž na politické scéně platí podivná úměra - kde končí demokracie, tam nastupuje sociální demokracie.

0 „pravidlech“

Jana Rumla rozhodně nepatřil v určitých kruzích k oblíbeným státním úředníkům. Je to z jejich strany do značné míry pochopitelné. Dokázal totiž mnohokrát vyslovit to, co cítí mnoho občanů, ale co se jako neshuší říkat veřejně. Stačí vzpomínout jenom na rozhodný způsob, jakým propustil ministrem Sacherem zaměštrávanou estébáky, jeho razantní vystoupení proti zcela zbytečnému ministrovu Sabatovi nebo proti slovenskému expremiérovu Mečiarovi. Svým vstupem do ODS si to pak v dotyčných kruzích rozil tolatně. Především v těch, které se z nepochopitelných hnutí myslí vydávají poslední dobou za liberální. Útok spustil s razancí a bojovným rykem jejich čelný představitel JUDr. Pavel Rychtelský, jehož nekvalifikované a až zhoubné právní koterlece bude celá společnost odstraňovat ještě hodně dlouho. Vidí-li on nebezpečí pro demokracii v Janu Rumlu, já osobně je vidím v něm. Už jenom proto, že v jeho legislativní radě, která se všeobecně stala pojmem pro kuchyni, ve které se připravují nestravitelné knedlíky právní kontinuity s bolševickým režimem, vylepšené snrdujícími věci budování „právního státu“, dal přistěři konfidentovi StB Mikulému, který musel odejít z parlamentu na základě Komise 17. listopadu.

Pokud útočí na Jana Rumla bývalí soudruzi z liberálního hnutí, dá se to ještě z přimhouřenými očima pochopit. Jde přece o volební boj, při němž zachovávaní pravidel slouží pouze do nezbytné slovní ideologické vyhávky. Proč to však činit i „nezávislé“ Lidové noviny, lze těžko říci. Navíc když to dělají tak hloupě, jak to předvedl v pondělí ve svém sloupku Jaroslav Veis. Nemá cenu se zabývat jeho hláskovou exhibicí, kdy paní poslankyně Němcovou označuje N., poslankyni Kantárkovou K. a Jana Rumla R. Každý stejně ví, o koho se jedná, a tak si mohl tuto trapnou tapajnost ušetřit. Jde spíše o princip. Jaroslav Veis píše, že se pan náměstek dopustil „porušení pravidel“. O která pravidla se však jedná, zůstává obsaženo tajemstvím. Nevím, a myslím, že to ví málokdo, jaká jsou pravidla pro zveřejnění údajů, že byl někdo evidován StB jako nepřátelská osoba. Snad tato pravidla zná pan Veis, snad dokonce celá redakce, která odmítá zveřejnit články svého bývalého šéfredaktora, který za ni seděl za komunistů v kriminále. Možná proto, že je otcem zmíněného náměstka R. Těžko říci.

Otázka by měla znít - Porušil Jan Ruml zákon? Sdílel paní Kantárkové nějakou informaci, která by byla chráněna zákonem? Odpověď je jednoznačná. Nesdělil, a tak žádný zákon neporušil. Tak to nakonec formuloval i nadřazený Jana Rumla, ministr L. Lidové noviny si rády hrají na seriózní. K tomu patří i kladení seriózních argumentů.

kých, rakouských či francouzských socialistů přijeli vlády do Prahy, na letišti se přivítali s Bilakem a celým zahraničním oddělením UV KSČ, setrvali v srdečných pohovorech, aby se pak odpoledne sešli v některé pražské vile s disidenty Batěkem, Bergmannem aj. Stejně srdečně jako ráno soudruhovi vltavskému nábreží je ujistili svoji solidaritou i morální podporou a společně se na závěr odebrali do Rudnyň. Jedni na letišti, druhí do kriminálu. Teď to konečně vypadá, že východní politika získá v ČSSR a možná i v SDSS hmatatelné výsledky a stane se trumfovým esem pro západoevropskou veřejnost. Úspěchy jsou značně potřebné, politické kyvadlo v celé Evropě jde silně doprava a hlasy konzervativců, vyčítající západním demokratům rozmáhlou sociální strukturu spolu s propadem hospodářství, je nutno za jakoukoliv cenu umlčet. Každá karita má však druhou

Kde končí demokracie...

V dnech 19.-20. 3. proběhlo v Bádenu u Vídně setkání zástupců sociálně demokratických stran Evropy pod mnohoslibným názvem Spolupráce za evropskou budoucnost. SPD a SP pozvaly k pohovorům reprezentanty východoevropských stran. Za Československo zde zářila squadra z Lidového domu, tj. pánové Horák, Jičinský, Fišera, Komárek a Kučera, k ruce byl šéfredaktor Práva lidu Jelínek. Nejvíce rozruchu ale bylo kolem čerstvého volebního lidra

SDSS Dubčeka, zvláště když se předseda Zala omluvil. Slovenské demokraty doplňovali pánové Weiss a Mečiar. Náš nezávislý tisk schoval pod značku aj. poslance ASD Jindřicha Konečného. Atmosféra byla srdečná a vstřícná, hostitelé se předháněli v pozornostech a zcela bez zábrán vyslovovali čerstvým sociálním demokratům z ČSFR svoji naději, že ČSSD(b) bude jedinou východoevropskou parlamentní stranou, která zúročí vynaložené finanční prostředky. Přes masivní podporu totiž hořce zklamala maďarská a polská soc. demokracie, jež nevyhledly z bahna bolševizace a zcela prohospodařily přízeň voličů. Zástupci ASD bylo naznačeno, že přes nesporný

morální kredit, který jeho strana v Socialistické internacionále má, nelze s ní podle průzkumů do příštích parlamentů příliš počítat. Pragmatismus západních stranů velí, že v ČSSD, která by se ten-takot skutečně pomoci voličů mohla probít do FS i CNR, najde důstojného partnera. Tato víra je ostatně zcela v intencích tzv. východní politiky, kterou Socialistická internacionála tak úspěšně předváděla v uplynulých desetiletích. Přední činitelé z řad německ-

Je dlažební kostka argument?

Bydlím ve Vodňanech, v malém jihočeském městečku uprostřed Rybníků. Dokud jsem žil spořádaným životem socialistického občana, nikdo si mne příliš nevnímal. Žil či živořil jsem až do té doby, než bolševik i v tomto státě pochopil, že není z čeho krást a při první příležitosti předal moc někomu jinému. Vůli občanů a souhrnu okolností jsem se stal tím, čím jsem teď. Tedy poslancem Federálního parlamentu. To, o čem jsem usiloval během svého působení v Praze, se podařilo jen částečně. I tak si myslím, že jsem se nezpronevřil zásadám, které jsem sliboval voličům v předvolební kampani. O tom, že ne všichni mne volili a že se mnou nemusí souhlasit v mých názorech, jsem se přesvědčil v řadě anonymních dopisů a telefonátů. Ubohost těchto výlevů odpovídá duševní úrovni jejich autorů. To, že se nedokáží podepsat pod své názory, patří k typickým vlastnostem lidí ovládaných komunistickou ideologií. Případně něco podepíší, ale vzápětí zapomenou, co to vlastně podepsali. Jejich aktivita vzrůstá vždy v okamžicích, kdy hodlají převzít moc. Mimochodem je to hlavní cíl jejich ideologie, jejich snažení. Podobnosti komunistických metod před rokem 1948 s dnešním vývojem nejsou náhodné.

Píše se rok 1992 a jedné předjarní noci vletne do mého obývacího pokoje dlažební kostka zavřeným oknem. Při představě, že by pod oknem stála postel mého dítěte, do mne vstupuje běs. Že pod tímto oknem sedává v křesle moje žena při sledování televize, mne naplňuje obavami nad bezpečností nás všech. Komunistická zloba nad ztrátou moci má svou reálnou podobu dlažební kostky vržené fanatikem.

Násilí ovšem není pojem, který by mi byl tak úplně cizí. Mívám občas chuť při nadutých projevech levicových poslanců, že oni nic, oni muzikanti, se zdvihnou a dát jim facku, aby se probudili a uvědomili si, kolik násilí a zla způsobili naprosto nevinným občanům tohoto státu. Za své zločiny se doposud nestihli ani omluvit, natož aby za ně nějakým humánním způsobem pykali. Facka je ovšem jen mou představou. Argument slovy je mi přece jenom bližší než fackami nebo dlažebními kostkami. Rovněž si myslím, že násilí, pokud by bylo páčeno na člověka, byl hyl komunistou, by mne nenechalo klidným. Při výkřiku: „Pojďme všichni komunisty“ bych se asi postavil na jejich stranu a všem, kdo by tak chtěl činit, bych vysvětloval, že jsou to přece lidé jako my. Nejsem ovšem přesvědčen, že by téhož činu byl schopen každý komunist. V rámci vítězného třídního boje je přece dovoleno vše. Historie dokázala, že ve jménu této zrušné ideologie bylo zahubeno vůbec nejvíce lidí za celé dějiny lidstva.

A tak se ptám ve své lidské prostotě: jsou slovní argumenty ještě něco platné, když okny létají dlažební kostky? Karel Čapek mi odpustí, když jej budu citovat jen volně. „Jsem ochoten se dohodnout o čemkoli a s kýmkoli a nebudu hledět na náboženské vyznání, harvu kůže nebo politickou příslušnost. Je spousta obecných lidských hodnot, na kterých se dohodnu, jako jsou například láska, humor, optimismus, chuť k jídlu a mnoho dalších společných lidských vlastností.“ S tím, kdo hodil tu kostku, se asi nedomluví, jednak už odešel a navíc nejspíš postrádá všechny výše zmíněné city a vlastnosti. Obávám se, že s tou dlažební kostkou se také nedomluví, protože nemá argumenty, neboť ona sama je argumentem. Z doby kamenné, tudíž historicky velmi vzdálené. Věřím, že i argumenty podobného druhu z doby komunistické se stanou vzdálenou historií v dějinách Vodňan, a ne žhavou současností.

Grebeníček bez komentáře

Je to skutečně povzbuzující pocit, když z úst dnešních komunistických bossů, poslanců Federálního shromáždění, slyším, že komunistická strana už není tou starou, demagogickou a hlavně mocensky ambiciózní stranou. Změnila se. Je moderní levicovou stranou, podporující tržní hospodářství, a zároveň klade důraz na sociální jistoty našich občanů. Jedině, co si nová strana ponechala z dědictví po té staré, je péče o její lid. To jest, suma sumárum, všichni lidé Československa, potažmo i všichni dělníci, rolníci a pracující inteligenti, co jich jen na světě je.

Krásně to vyjádřil poslanec FS soudruh Grebeníček na nedávném mítinku KSČM v Sokolově. Hned v úvodu rozevřel svou širokou náruč a popřál všem přítomným pevné zdraví, spokojenost v osobním životě a hlavně „dobrou orientaci ve všech složitých problémech, kterými dnes žije naše společnost“. Okamžitě také upozornil na statisíce zklamaných lidí, o které se strana samozřejmě postará. Vzápětí, zapomenuv, že on sám je poslancem parlamentu, zahřímá: „Pravicové vládní strany a parlament, který ztratil důvěru svých voličů, potřebuje obraz vnitřního nepřítelů.“ Rozhořčeně zamručený soukenovců v sále ho ujistilo, že hrnků na správnou stranu. Nabral dech a zaníceně pokračoval, že je přesvědčen, že právě širší levicové sdružení může zabránit mno-

hým dalším překvapením, která naň připravila nová mocenská elita v podobě „velkorysých darů šlechtě a církvi“.

Cekal jsem, že se nyní svěří, kolik to stálo času, potu a námahy, než se jim po osmačtyřicátém podařilo ony dary nakrást, ale soudruh Grebeníček, správně chápe, že tudy cesta nevede, vyšlápl jiným směrem: „...zatímco tato vláda národního zbládnutí, jež se zpronevěřila smyslu našich národních dějin a cílům demokratické revoluce, odmítá deputát horníků se zničenými zdravím.“ Soudruh Grebeníček, povzruzen reakcí příznivců a zřejmě poučen studiem poválečných stranických dokumentů, šlapal jako dobře seřízené německé Pobědy a jako z rukávu sypal, co všechno strana pro lid udělá, jen co se opět dostane k veslu. Tak například: rozvoj demokracie, zavádění a uplatňování prvků přímé demokracie, formy zastupitelské demokracie, samosprávné formy řízení společenského života, decentralizaci...

Ještě mnoho zářných zítřků a lepších příštích nasliboval soudruh Grebeníček ve svém projevu. V závěru, po jednom z nesčetných potlesků, konečně prozradil, jak na to: „Končíme s obrátními pojetím naší politiky. Což ovšem neznamená, že nebudeme plně respektovat platné zákony. Hodláme taky nazývat věci pravými jmény. Mluvit srozumitelně a nic nezastírat.“

Komentář? K čemu? Chytrému napověz...

Bojíme se pravdy?

Otázka oprávněnosti restituce a rehabilitace církví v minulých dnech rozvířila vody našeho parlamentu. Bojovně vystoupili poslanci hájící zájmy jedné či druhé strany nasvědčují tomu, že za celým problémem je ještě něco daleko důležitějšího než pouhé majetkové vypořádání. Jak napovídá například vystoupení Miloše Zemana, že by církev měla mít tolik majetku, kolik potřebuje na plnění své společenské funkce, základní problém tkví v přijetí či odmítnutí zásady nedotknutelnosti vlastnictví jako takového, ať již se nám to hodí, nebo ne.

Námítky některých komunistických poslanců, že v případě navrácení veškerého majetku se církev stane hospodářským subjektem s neurčitými výsledky, jsou značně neopodstatněné. Opravdu, nemám obavy, že by církev nedokázala pečovat o svůj majetek. Určitě o něj bude pečovat lépe než nynější zemědělská družstva, státní statky a jiné státní podniky - plně hospodářských odhodlností. Pamětníci by jistě mohli dosvědčit, že církevní statky patřily vždy k těm květučím. Je logické, že církev, podobně jako jiní restituenti, bude svůj majetek pronajímat. Pokud však uznáváme princip nedotknutelnosti vlastnictví, měli bychom nakládání s majetkem nechat na tom, komu patří.

To, že církví je třeba vrátit, co jí bylo uloupeno, je zcela správné a nikdo o tom nepochybuje. Faktem vyřezávajícím dech však je to, že se opět vynořují bezmála po odplatě volající námítky, obviňující římskokatolickou církev z násilného odebrání majetku českým pánům po bitvě na Bílé hoře. Pokud si někdo nedokáže odepřít tento primitivní způsob argumentace, lze mu připomenout, že poraženým odbojným stavům byl, ať se nám to líbí, nebo ne, odebrán majetek císařem zcela v souladu s tehdejšími právy. Tento majetek pak byl rozdělen stejným císařem „věrné“ katolické šlechtě. Ta v případě neexistence právoplatných dědiců často raději odkázala majetek církví, než aby posilovala moc císaře propadnutím statků státu. Těž velkolepé dary kostelům pomáhaly mnohdy ušít špatné svědomí pánů. Tak vznikalo později tolik vyčítaně bohatství církví.

Popřením nároků církví na svůj majetek tedy logicky ospravedlňujeme zločiny, které se po roce 1948 odehrály. A konečně, nebylo by jednodušší, kdyby církev byla finančně nezávislá na státu a my daňoví poplatníci zproštění od placení církevní daně?

Stanislav Kněnický

Odvolání celníci

PRAHA: Vzhledem ke zneužití služebního postavení svými podřízenými příslušníky celní správy byli v poslední době odvoláni vedoucí celních odboček v Praze-Ruzyni, Karlových Varech, Hostovicích a Vyšném Nemeckém a někteří další funkcionáři celní správy. ČSTK o tom včera informoval tiskový mluvčí Ústřední celní správy K. Thiele. Jako příklad případů porušování povinností příslušníků celní správy, odhalených vlastní kontrolní činností celní správy, uvedl postup příslušníka celnice Ruzyně, který opakovaně poskytoval neoprávněné celní výhody vietnamským občanům.

GERD ALBRECHT O ČF: Láska na první pohled

PRAHA (tlu) - „Romantický řečeno, byla to láska na první pohled.“ Tak zhodnotil svůj minulejší vztah k České filharmonii její nový šéfdirigent Gerd Albrecht z Hamburku, jehož zvolení provázely různé dohady a problémy. „Na tomto orchestru se mi hlavně líbí jeho neu-

le policejní hlídka. Jak se ukázalo, pod záminkou odvozu na diskotéku je vládka do auta a odvezla z Plzně devatenáctiletou ženu z Nýran se stejné státní společností. Tato dvojice je nyní stíhána pro trestné činy kuplířství, vydírání, ohrožování mravní výchovy mládeže a omezování osobní svobody.

Tentokrát i pasačka

KARLOVY VARY (vh) - Čtyři dny byly dvě dívky ve věku 16 a 17 let násilím drženy v Jakubově. Karlovarsku jen o málo staršími „pasačky“ a nuceny k prostituci. Dívky vysvobodila při náhodné kontro-

stálý blud po hudbě a upřímná snaha chytit ji co nejlépe chápát, což je dnes už poměrně vzácná hodnota.“ dodal. Spolu s dirigentem Václavem Numannem, který byl do jeho oficiálního nástupu v sezóně 1993-94

SLOVENSKÝ ŠTÁT - LETECTVO.

Československá republika, vzniklá roku 1918 jako jeden z nástupnických států bývalé rakousko-uherské monarchie, patřila v období mezi dvěma světovými válkami k politicky i hospodářsky nejvyspělejším státům Evropy a byla vždy považována za baštu demokracie ve střední Evropě. Její potřeby však pramenily z jejího mnohonárodnostního složení – na rozloze 140.500 km čilo celkem 14,8 milionu obyvatel, z toho 9,7 milionu Čechů a Slováků, 3,2 milionu Němců, 690.000 Maďarů, 550.000 Rusínů, 187.000 Židů a 81.000 Poláků.

V evropské krizi roku 1938 Francie a Velká Británie, bez ohledu na uzavřené spojenecké dohody, obětovaly Československo v naději, že zachrání mír. Po neblahé mnichovské dohodě v září 1938 musela republika odstoupit sousednímu Německu rozsáhlé pohraniční území, tzv. Sudety, o rozloze 28.291 km, obývané 2,8 miliony Němců a 727.000 Čechů. Polsku muselo být v téže době odstoupeno další území na severu Moravy (Těšínsko) a severu Slovenska (Orava, Spiš) o rozloze 805 km s 66.000 Poláky, 120.000 Čechy a 16.000 Němci. Z nastalé situace těžilo i Maďarsko, jenž výrokem tzv. vídeňské arbitráže v listopadu 1938 získalo rozsáhlá území jižního Slovenska a Podkarpatské Rusi o rozloze 11.833 km. V maďarském záboru žilo 972.000 obyvatel, z toho 524.000 Maďarů, 300.000 Slováků, 40.000 Rusínů, 50.000 Židů a 10.000 Němců.

Během krátké doby tak stát přišel o 30 procent svého území a 34 procent veškerého obyvatelstva, jakož i o značnou část svého průmyslového a zemědělského potenciálu spolu s dobrými obrannými pozicemi v zabraném pohraničí. Nyní byl vydán na milost a nemilost svým agresivním sousedům.

Definitivní konec státu nastal v březnu 1939. Hitler poskytl podporu slovenským separatistům sdruženým v Hlinkově slovenské ľudové straně, od nichž ultimativně vyžádal oddělení Slovenska od českých zemí a 14. března 1939 byl vyhlášen nezávislý Slovenský stát s prezidentem páterem Dr. Josefem Tisem. Následujícího dne jednotky Wehrmachtu obsadily i zbytek Čech a Moravy, kde byl o den později vyhlášen tzv. Protektorát Böhmen und Mähren. Začalo jedno z nejtemnějších období v historii Československa.

Nově vytvořený Slovenský stát měl 38.000 km a měl 2,7 milionu obyvatel, z čehož bylo 2,4 milionu Slováků, 130.000 Němců, 100.000 Maďarů a 80.000 Židů. O nezávislosti tohoto nového státního útvaru se však dalo s úspěchem pochybovat. Již 23. března 1939 podepsal Dr. Josef Tiso ve Vídni s Hitlerem tzv. Ochrannou smlouvu. Podle ní Wehrmacht, nečekej na její ratifikaci, obsadil tzv. Ochranné pásmo („Schutzzone“) na západním Slovensku a zabral všechny zdejší vojenské objekty. Byla mezi nimi i letiště v Žilině, kde byla dislokována 15. pozorovací letka, a letecká státnice Malacky-Nový Dvůr. Na obou základnách bylo kromě dalšího vojenského materiálu zabaveno pro Luftwaffe asi čtyřicet vojenských letounů.

Vznik letectva Slovenského státu byl tedy limitován od samého počátku.

ZROD SLOVENSKÉHO LETECTVA

Ve třicátých letech mělo Československé letectvo celkem šest leteckých pluků, z nichž 1., 2. a 3. byl smíšený, 4. stíhač a 5. a 6. bombardovací. Na území Slovenska byl dislokován Letecký pluk č. 3 „Generála-letce Milana Rastislava Štefánika“. Velitelství se nacházelo v Piešťanech a posledním jeho velitelem byl Čech, plukovník Gustav Snudený, který podléhal Zemskému vojenskému velitelství v Bratislavě.

Po vzniku samostatného Slovenského státu tento pluk automaticky připadl novému státnímu útvaru a byl nyní podřízen přímo slovenskému Ministerstvu národních obrany, v jehož čele stál od roku 1939 do roku 1944 podplukovník generálního štábu (později generál) Ferdinand Čatloš. Novým velitelem pluku se stal Slovák, major Karol Sojček. Složení pluku v první polovině března 1939 ukazuje tabulka.

Na slovenském území zůstalo nebo tam bylo později dodáno z Protektorátu, kde dobíhala výroba některých typů, téměř 300 vojenských letounů různého určení, kvality a použitelnosti. Největší položky tvořilo 60 stíhaček Avia B-534 a 11 Bk-534, 73 kusů pozorovacích Letovů Š-328, dle 14 zvědných strojů Aero A-100 a jeden Ab-101, 41 školních strojů Praga E-39 a 33 modernějších E-241, 10 cvičných letounů Avia Ba-122 a 13 Bk-122 a bombardovací letectvo bylo zastoupeno po jednom stroji Aero-Bloch MB-200, Avia-Fokker F-VII a Avia B-71 (licence sovětského SB-2). K další letecké technice patřila směsice beznadějně zastaralých strojů, jako byly například stíhačky Avia E-34 (tři kusy) a Ba-33 (dva), bombardovací Letov Š-16 (pět) a Š-616 (jeden), bitevní Aero AP-32 (pět) a APb-32 (jeden), pozorovací Letov Š-123 (pět), zvědné Aero A-11 (tři) a cvičné A-211 (dva), A-230 (jeden), A-330 (jeden), Letov Š-239 (jeden) aj. Velitelem nově formovaného slovenského letectva byl jmenován známý slovenský pilot a skrobat, podplukovník Ján Ambuš, který jako příslušník československého letectva dobyl řadu sportovních úspěchů při různých mezinárodních soutěžích.

KONFLIKT S MAĎARSKEM

Jen krátce po vzniku Slovenské republiky musel nový státní útvar čelit ozbrojenému útoku ze strany Maďarska. Letecké akce na „horké hranici“ s Maďarskem se tu odvíjely již od roku 1938. Československé letectvo přitom muselo často zasahovat proti letounům Magyar Királyi Légierő (maďarské královské letectvo), které pronikaly na slovenské území ke vzdušnému fotoprůzkumu a k shazování propagačních letáků. Dne 25. října 1938 doprovázela dvojice stíhaček Fiat CR-32 od letky 1/2 „Ludas Matyi“ třímotorový dopravní Junkers Ju 52/3m, který nad jižním Slovenskem rozhazoval letáky. Nadporučík István Pengrácz přitom nad československým územím sestřelil nienetučící osádka pozorovacího Letova Š-328 od 10. letky, jehož trosky dopadly poblíž obce Hodžovo. Pilot desátník Ján Kello utrpěl zranění, zatímco pozorovatel svobodník aspirant Jaromír Šotola zahynul.

Po rozpadu státu v březnu 1939 vyhlásila nejvýchodnější oblast státu,

Podkarpatská Rus, svou nezávislost, ale již 16. března ji začala obsazovat maďarská armáda. Maďaři se rozhodli využít nestability a neplípravenosti Slovenska a po úplném obsazení Podkarpatské Rusi přebroili ráno 23. března 1939 i východní hranice Slovenska. Začal postup do slovenského vnitrozemí. Přes organizační obušie a personální oslabení se však Slováci pod velením podplukovníka generálního štábu Augustina Malára postavili Maďarům na rozhodný odpor. Vypomohli zde i zkušenější důstojníci, kteří byli před svým odchodem do Protektorátu požádáni Slováci o pomoc při obraně. Pohraničního konfliktu se účastnilo i letectvo.

Poté, co výrokem vídeňské arbitráže přišlo Slovensko o letiště v Košicích, stalo se hlavní základnou Slováků na východě země letiště ve Spišské Nové Vsi. V březnu 1939 zde byly dislokovány personálně značně oslabené 45. (velitel poručík Ján Svetlík) a 49. stíhačí letka (poručík Ján Prháček) s asi dvaceti stíhačkami Avia B-534 a 12. pozorovací letka (poručík František Wágner), která poté, co do ní byla včleněna 13. pozorovací letka, měla ve stavu asi dvacet strojů Letov Š-328 a Aero AP-32. V důsledku odchodu letců české národnosti do Protektorátu měly však tyto letky průměrný stav pouhých šest pilotů. Proto byly urychleně doplňovány piloty od 15. pozorovací letky ze Žiliny a piloty a letouny od 37., 38. a 39. stíhačí letky z Piešťan pod velením poručíka Ondřeje Ďumbaly. Ve slovensko-maďarském konfliktu prodělalo mladé slovenské letectvo svůj křest ohněm.

Již 23. března provedli Slováci ze Spišské Nové Vsi celkem 19 průzkumných letů. Dvě B-534 byly přitom sestřeleny a další čtyři spolu s jedním Š-328 byly poškozeny maďarskou protileteckou obranou. Jeden pilot byl zraněn a stíhačí poručík Ján Svetlík (velitel 45. letky) a desátník Štefan Devan (49. letka) se stali prvními slovenskými letci, kteří padli v boji.

Druhého dne, 24. března došlo k nejtvrdším střetnutím, v nichž byly hlavními protivníky Slováků maďarské stíhačky Fiat CR-32 od letky 1/1 „Jász“ z letiště Užhorod. Př 17 operačních letech Slováků byl ztracen jeden Š-328 a dvě B-534 (z toho jedna byla Maďary ukořistěna a později létala v jejich službách) a další čtyři B-534 a jeden Š-328 musely pro poškození v boji nouzově přistát. Tři slovenští letci padli (mezi nimi i velitel 49. letky poručík Ján Prháček) a jeden byl zajat (svobodník Jozef Zachar). K největšímu vzdušnému boji toho dne došlo odpoledne v prostoru Sobrance. Třicetenný roj Š-328 od 12. letky vyslaný bombardovat maďarské jednotky s eskortou tří B-534 od 45. letky byl napaden přesilou devíti Fiatů a došlo k boji, který byl jasně maďarskou záležitostí: jeden Letov byl sestřelen (pilot svobodník Gustav Pažický zahynul stejně jako pozorovatel poručík Ferdinand Švento, který byl zřejmě zastřelen Maďary, když vyskočil na padáku), druhý Letov nouzově přistál a byly sestřeleny všechny tři doprovodné Avie, jejichž piloti nouzově přistáli v polích. Pozdější prameny uvádějí, že četá František Hanovec a desátník Martin Danihel sestřelili každý jeden Fiat, ale maďarské údaje to nepotvrzují.

Téhož dne bylo slovenské území také poprvé bombardováno, když letiště Spišské Nové Vsi bylo napadeno deseti maďarskými Junkersy Ju 86K-2 od letky 3/4 „Sárkány“ a 3/5 „Hüvelyk Maryi“ z letiště Debrecin. Při náletu zahynulo dvanáct vojáků a civilistů a na zemi byly poškozeny dvě B-534, tři AP-32 a po jednom Š-328 a B-71. Vyřadit letiště z provozu se však Maďarům nepodařilo.

Počátkem dubna 1939 po vzájemné dohodě ohledně stanovení nové východoslovenské hranice boje s Maďarskem utichly. Dva roky poté se pak Slováci i Maďaři společně účastnili útoku na Sovětský svaz.

POLSKÁ EPIZODA

Slovenská armáda se po 1. září 1939 připojila k Wehrmachtu při útoku na Polsko, když předtím dala vláda Slovenské republiky Němcům souhlas k použití slovenského území.

Slovenská armáda nasadila proti Polsku Armádní sbor o 35.000 mužích, zařazený v sestavě Heeresgruppe Süd. Pozemní jednotky se však nedostaly příliš hluboko do polského vnitrozemí, v podstatě se jen omezily na zpětné dobytí chudých krajů Orava a Spiš, které roku 1938 dle mnichovské dohody anektovalo Polsko.

Z leteckých jednotek byly proti Polsku použity tři letky, a to 39. a 45. stíhačí (pozdější 13. letka pod velením nadporučíka Ondřeje Ďumbaly) s asi dvaceti Avie B-534 a 16. pozorovací letka s deseti Letovy Š-328.

Letovy poskytovaly podporu slovenským pozemním jednotkám, bombardovaly komunikace, shazovaly letáky a vykonávaly kurýrní službu ze Spišské Nové Vsi na letiště Trn Duby a do Bratislavy. Avie startující z polního letiště Vinné u Michalovců doprovázely německé Junkersy Ju 87 při osmi náletech na jižní Polsko při vlastní ztrátě dvou strojů. První Avie byla sestřelena polskou pozemní palbou poblíž Strýje, její pilot čteník Viliam Grúň od 39. letky nouzově přistál na polském území, ale vyhnul se zajetí a po dobrodružné cestě se vrátil zpět. Druhá Avie byla ztracena 9. září, když s ní desátník Viliam Jaloviar smrtelně havaroval při přistání u Prešova. Jediné vzdušné vítězství získal 26. září 1939 čteník Viliam Grúň od 39. letky, když sestřelil poblíž Prešova neozbrojený polský spojovací letoun RWD-8 (pravděpodobně ze stavu jednotky 13. Eskadra Szkolna), jehož osádka prchala z poraženého Polska do Rumunska.

Ve světle pozdějších bojových akcí Slovenských vzdušných zbraní se však polské tažení jeví jako pouhá epizoda.

PŘEHLED ČINNOSTI 13. STÍHAČÍ LETKY ZA BŘEZEN 1943

SURVEY OF THE ACTIVITY OF THE 13TH FIGHTER FLIGHT DURING MARCH 1843

Dílocece: Letka operovala z letiště Kerč. V dnech 7.-18. března se přesunula z Kerče na letiště Taman. Technický personál a materiál byly přesunuty na letounech Ju 52. Motorová vozidla byla zanechána v Kerči. Dne 1. dubna se letka přesunula na letiště Anapa. Technický personál a materiál byly přesunuty na letounech Ju 52. Dvě nákladní vozidla vzala letka z Kerče do Anapy.

Výzbroj: Dne 5. března letka odezdala zbylé Messerschmitty Bf 109F-3 a v současné době má šest Messerschmittů Bf 109G-4 a tři Bf 109G-2

Operační prostor: Kerč – Petrovskaja – Gerendžik – Novorodžick – Taman.

Operace: Za měsíc březen letka vykonala celkem 296 operačních letů v čase 317,53 hodin. Z toho 198 letů voného stíhání, 113 doprovodů bombardovacích a průzkumných letadel, 4 průzkumné lety a 10 útoků na pozemní cíle. Neoperační letka vykonala 69 letů v čase 30,07 hodin.

Výsledky: 44 sestřelů ve 22 vzdušných bojích

PŘEHLED SESTŘELŮ

SURVEY OF VICTORIES

DATUM DATE	PILOT PILOT	SESTŘEL CLAIM
10. března 10 March	čtk. Izidor Kovarik čtk. Ján Režňák	I-16 I-16
11. března 11 March	čtk. Izidor Kovarik čtk. Ján Režňák	2 x I-153 I-153, I-16
12. března 12 March	por. Ján Gerthofer čtk. Izidor Kovarik čtk. Jozef Štauder	I-16 II-2 I-16
13. března 13 March	čtk. Izidor Kovarik čtk. Ján Režňák	MIG MIG
14. března 14 March	čtk. Jozef Štauder por. Ján Gerthofer čtk. Ján Režňák	LaGG-3 LaGG-3 DB-3
15. března 15 March	por. Ján Gerthofer čtk. František Brezina	2 x II-2 2 x II-2
16. března 16 March	rtk. Pavol Zelenák čtk. Jozef Štauder	I-16 II-2
17. března 17 March	čtk. Izidor Kovarik čtk. Jozef Štauder čtk. Jozef Jančovič	I-16 I-16 2 x I-16
20. března 20 March	čtk. František Brezina	Boston
21. března 21 March	por. Ján Gerthofer čtk. Jozef Štauder	Pe-2 I-16
22. března 22 March	čtk. Izidor Kovarik čtk. Jozef Jančovič	2 x I-16 I-16, I-153
26. března 26 March	rtk. František Cyprich	II-2
27. března 27 March	čtk. Ján Režňák	LaGG-3
29. března 29 March	čtk. Izidor Kovarik čtk. Ján Režňák rtk. František Cyprich	DB-3, LaGG-3 DB-3, LaGG-3 LaGG-3
30. března 30 March	čtk. František Brezina por. Ján Gerthofer	I-16 I-16
31. března 31 March	čtk. Izidor Kovarik čtk. Ján Režňák	LaGG-3 LaGG-3

Ztráty:

14. března čtk. Izidor Kovarik pro poruchu olejového vedení zničen bojem nouzově přistál na břicho a jeho Bf 109G-2 W.Nr. 10473 byl zničen.

21. března čtk. Jozef Štauder v důsledku zasedání motoru v boji se stíháči nouzově přistál na břicho na vlastním území a jeho Bf 109G-2 W.Nr. 14814 byl zničen.

25. března čtk. Ján Režňák v důsledku poškození motoru nouzově přistál u letiště Taman. Jeho Bf 109G-2 W.Nr. 13743 byl poškozen ze 60% a byl předán poničtině na letiště Taman.

29. března čtk. Jozef Jančovič byl při útoku na bombardéry sestřelen stíhači a 30. března zemřel v ležaru Saporskaia. Jeho Bf 109G-2 W.Nr. 14830 byl zničen.

Vyznamenání:

Čtk. Izidor Kovarik byl vyznamenán Železným křížem II. třídy (Eisernkreuz II. Klasse).
Během měsíce března 1943 dosáhl 13. letka již svého 50. vítězství a k 31. březnu 1943 má na kontě celkem 66 vítězství.
K jejímu 50. vítězství blahopřál velitel letky Hlísky maršál Herrmann Göring, a to telegramem následujícího znění:

Majoru Čumbalovi, veliteli 13. slovenské stíhačí letky

Dostal jsem hlášení, že vámi vedená stíhačí letka dosáhla v krátkém čase 50 vzdušných vítězství ve spojitěném boji proti bolševickému nepříteli. Tento hrdý úspěch udatných sovětských stíhačů, kteří se osvědčili především během tvrdých zimních bojů na jihu východní fronty, mě naplňuje radostným zadosťučněním. Vám a všem příslušníkům letky patří můj dík a mé osobní uznání a přání dalšího válečného štěstí.

ZTRÁTY 13. STÍHAČÍ LETKY (13/JG 52) NA VÝCHODNÍ FRONTĚ BŘEZEN - ŘÍJEN 1943

LOSSES OF 13TH FIGHTER FLIGHT (13/JG 52) ON EASTERN FRONT MARCH - OCTOBER 1943

DATUM DATE	LETOUN AIRCRAFT	W.Nr. SERIAL	OZNAČENÍ CODE	PILOT	MÍSTO PLACE	PŘÍČINA A STUPEŇ POŠKOZENÍ CAUSE AND DEGREE OF DAMAGE
14.3.43	Bf 109G-2	10473		čtk. I. Kovarik	Q 6866	sestřelen stíhači (70%) / shot down by fighters (70%)
21.3.43	Bf 109G-2	14814	„gelb 3“	čtk. J. Štauder	Staljevskaja	nouzové přistání následkem poškození v souboji se stíhači (100%) / landing following combat with fighters (100%)
25.3.43	Bf 109G-2	13743		čtk. J. Režňák	Taman	nouzové přistání následkem poruchy motoru (75%) / landing following engine failure (75%)
29.3.43	Bf 109G-2	14830		čtk. J. Jančovič (zabit / killed)	Q 68681	sestřelen stíhači (70%) / shot down by fighters (70%)
18.4.43	Bf 109F-4	13330			Anapa	nehoda při pojždění (15%) / taxiing accident (15%)
18.4.43	Bf 109G-4	19292			Anapa	poškozen při bombardování (40%) / damaged during bombing raid (40%)
21.4.43	Bf 109G-2	14801	GE+TI		Anapa	poškozen při bombardování (25%) / damaged during bombing raid (25%)
1.7.43	Bf 109G-4	19508			Anapa	havárie při přistání (40%) / crash landing (40%)

16.7.43	Bf 109G-4	19292		čtk. R. Palatický	Q 75161	nouzové přistání následkem poruchy motoru (35%) / force landing following engine failure (35%)
1.8.43	Bf 109G-4	14858			Q 65861	havárie při přistání následkem poškození motoru (50%) / crash landing following engine damage (50%)
3.8.43	Bf 109G-4	19783			Anapa	havárie při přistání následkem poškození motoru (20%) / crash landing following engine damage (20%)
15.8.43	Bf 109G-4	14967			Anapa	havárie při přistání (30%) / crash landing (30%)
16.8.43	Bf 109G-4	14967			Anapa	havárie při přistání (30%) / crash landing (30%)
16.8.43	Bf 109G-4	18756		čtk. Š. Ocvirk (zraněn / wounded)	Anapa	přistání na břicho v důsledku technické poruchy (50%) / belly landing following technical failure (50%)
9.9.43	Bf 109G-4	19259	„gelb 13“	čtk. L. Dobrovodský	Novomalo-rosaljak	uletěl na ruskou stranu (100%) / fly-away (defection) to Russian side (100%)
9.9.43	Bf 109G-4	19347	„gelb 9“	rčk. A. Matušek	Novomalo-rosaljak	uletěl na ruskou stranu (100%) / fly-away (defection) to Russian side (100%)
11.9.43	Bf 109G-4	14938	„gelb 2“	čtk. A. Gerič slob. V. Tkáčik	Novomalo-rosaljak	uletěl na ruskou stranu (100%) / fly-away (defection) to Russian side (100%)
21.9.43	Bf 109G-4	19830			Taman	havárie při přistání (35%) / crash landing (35%)
22.9.43	Bf 109G-4	14895			Taman	nehoda (35%) / accident (35%)
26.9.43	Bf 109G-4	14761		čtk. R. Božik (zraněn / wounded)	Taman	havárie při startu (90%) / take-off crash (90%)
26.9.43	Bf 109G-4	18532			Taman	porucha motoru (40%) / engine failure (40%)
29.9.43	Bf 109G-4	14982		čtk. K. Geletko (zraněn / wounded)	Kerč	přistání na břicho v důsledku technické poruchy (75%) / belly landing following technical failure (75%)
6.10.43	Bf 109G-4	19803			Kerč	nehoda při přistání (30%) / landing accident (30%)
19.10.43	Bf 109G-4	19248			Q 66574	sestřelen ve vzdušném boji (100%) / shot down in air combat (100%)
22.10.43	Bf 109G-4	14856			Bagerovo	nehoda při přistání (35%) / landing accident (35%)

OSOBNÍ SKÓRE PILOTŮ 13. STÍHAČÍ LETKY, VÝCHODNÍ FRONTA 1942-1943
PERSONAL SCORE OF PILOTS OF 13TH FIGHTER FLIGHT, EASTERN FRONT 1942-1943

PILOT	POČET VÍTĚZSTVÍ NUMBER OF VICTORIES
zást. Ján Režňák	32
rčk. Izidor Kovarik	29
npor. Ján Gerthofer	27
rčk. Štefan Martiš	19
rčk. Štefan Ocvirk	(?)
rčk. Anton Matušek	(?)
mjr. Ondrej Ďumbala	14
čtk. Jozef Štauder	9
npor. Vladimír Kriško	9
rčk. František Cyprich	6
rčk. Rudolf Božik	7
čtk. František Brezina	7
zvč. Pavol Zelenák	7
čtk. Jozef Jančovič	7
rčk. Jozef Drlička	6
npor. Jurej Puškár	5
sttk. Jozef Páleníček	(?)
čtk. František Hanovec	(?)
rčk. Štefan Jambor	(?)
čtk. Karol Geletko	(?)
čtk. Rudolf Palatický	(?)
čtk. Vincúr	2
rčk. Gustav Lang	2
rčk. Gustav Kubovič	1

J. Režňák, neúspěšnější stíhač SVZ, po návratu z Ruska sloužil v Piešťanech. Když velitel II. perutě sttk. Ivan Haluzický koncem srpna 1944 odvedl piešťanské letce na povstalecké území, Režňák s nimi shodou okolností neodešel a zůstal na západním Slovensku. Po skončení války sloužil u čs. letectva, ale po roce 1948 byl propuštěn a později mu byl odebrán i pilotní průkaz. Žije v Piešťanech.

I. Kovarik se po návratu z Ruska stal instruktorem u NSFK a později u LS-SVZ na Trech Dubech. Dne 11.7.1944 při cvičném letu na letounu Go 145 s pilotním žákem L. Ciprianem se za záhadných okolností zřítil v obce Moštnica a oba letci zahynuli. Není vyloučeno, že šlo o sabotáž.

J. Gerthofera si po jeho návratu z Ruska vybral velitel Východoslovenského sboru gen. Augustín Malár za svého osobního pilota. Koncem srpna 1944, když vzl Malára na Junkersu W 34 z Bratislavy zpět na východní Slovensko, byl po přistání v Prešově zajat Němci. Malár i Gerthofer byli odvezeni do zajateckého tábora v Německu, kde Malár zahynul. Gerthofer se dočkal osvobození. Po válce pracoval na leteckém oddělení Povereníctva dopravy a později byl instruktorem u Slovenského národního aeroklubu.

O. Ďumbala se zapojil do protiněmeckého povstání roku 1944. Před jeho potlačením však z obavy před ruskými represáliemi odmítl odletět do Ruska jako ostatní slovenští letci. Když poražení povstalci odcházeli do hor, nevzala ho s sebou žádná vojenská skupina. Ďumbala proto odešel do své rodné obce Hybe u Popradu, kde se ukrýval. Byl však vyzrazen Němcům, kteří ho po dopadení zastřelili.

Řada dalších příslušníků 13. letky (R. Božik, F. Brezina, F. Cyprich, L. Dobrovodský, K. Geletko, I. Haluzický, F. Hanovec, G. Kubovič, V. Kriško, A. Matušek, Š. Ocvirk, R. Palatický, J. Páleníček) se zapojila do boje proti Němcům. Bojovali jak v Kombinované letce nebo 1. čs. stíhacím pluku, tak později u 1. čs. smíšené letecké divize. Po skončení války i po roce 1948 většina z nich sloužila u nově formovaného československého letectva.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ STÍHAČI OSY NA VÝCHODNÍ FRONTĚ 1941-1945 TOP SCORING AXIS FIGHTERS IN EASTERN FRONT 1941-1945

NĚMECKO/GERMANY: Major Erich Hartmann Major Gerhard Barkhorn Major Günther Rall	352 301 275
FINSKO/FINLAND: Lieutenant Eino Juutilainen Captain Han Wind Colonel Eino Luukkanen	94 78 56
MAĎARSKO/HUNGARY Warrant Officer Deszö Szentgyörgyi Captain György Debrödy Lieutenant László Molnár †	34 26 25
RUMUNSKO/RUMANIA: Captain Prince Constantine Cantacuzene Captain Alexandre Serbanescu † Lieutenant Florian Budu	60 50 40
SLOVENSKO/SLOVAKIA: Sergeant Major Ján Režňák Staff Sergeant Izidor Kovárík First Lieutenant Ján Gerštofer	33 29 27
CHORVATSKO/CROATIA: Lieutenant Cvitan Galić † First Lieutenant Mato Dubovak First Lieutenant Mato Gulinović †	36 34 18
ŠPANĚLŠTÍ DOBROVOLNÍCI / SPANISH VOLUNTEERS: Captain Gonzala Hevia Alvarez-Guñones Major Mariano Cuadra Medina Lieutenant Fernando Sanchez - Arjona Courtoy	12 10 9

ZTRÁTY 13. STÍHAČÍ LETKY V BOJI S AMERIČANY 26. ČERVNA 1944 KOLEM 9.30 HODIN LOSSES OF 13TH FIGHTER FLIGHT IN COMBAT WITH AMERICANS, 26 JUNE 1944, APPROX. 9.30 HRS

LETOUN AIRCRAFT	W.Nr. SERIAL	KÓD CODE	PILOT	MÍSTO PLACE	PŘÍČINA CAUSE
Bf 109G-6	161720	.3"	npor. J. Puškár (zabit / killed)	Horné Lovčice	sestřelen v plamenech Mustangy od 52. stíhací skupiny / shot down in flames by Mustangs of 52nd Fighter Group.
Bf 109G-6		.11"	zást. J. Štauder	Mánka pri Dunaji	přistání na břicho následkem poškození v boji s Mustangy od 52. stíhací skupiny / belly landing following damage during combat with Mustangs of 52nd Fighter Group
Bf 109G-6		.10"	zást. G. Lang (zabit / killed)	Miloslavov	sestřelen v boji s Lightningy od 82. stíhací skupiny / shot down in combat with Lightnings of 82nd Fighter Group.
Bf 109G-6	161717	.6"	zást. P. Zelenák (zraněn / wounded)	Horná Streda	přistání na břicho následkem boje s Lightningy od 82. stíhací skupiny / belly landing following combat with Lightnings of 82nd Fighter Group
Bf 109G-6		.7"	rtk. R. Božik	Plešany	nouzové přistání s letounem poškozeným odvetnou palbou z Fortresses / force landing with aircraft damaged by Fortresses return fire
Bf 109G-6		.5"	rtk. Š. Ocviřík	Plešany	havárie při přistání na břicho následkem poškození v boji s Mustangy od 52. stíhací skupiny / crash in belly landing following damage in combat with Mustangs of 52nd Fighter Group.
Bf 109G-6		.4"	rtk. Š. Jambor (zabit / killed)	Hubice	sestřelen v plamenech Mustangy od 52. stíhací skupiny, pilot vyskočil, ale zřejmě byl zabit palbou Mustangu při sestupu / shot down in flames by Mustangs of 52nd Fighter Group, pilot bailed out, but was possibly killed by Mustang fire when descended on the parachute.

VZDUŠNÁ VÍTĚZSTVÍ POVSTALECKÉHO LETECTVA AERIAL VICTORIES OF INSURGENT AIR FORCE

DATUM DATE	PILOT	NEPŘ. LETOUN CLAIM	MÍSTO PLACE
Kombinovaná letka / Combined Flight:			
2.9.44	štm. F. Cyprich *	Ju 52/3m	Radvaň
6.9.44	štm. F. Cyprich * rt. R. Božik *	Fw 189	Kremnica
12.9.44	štm. F. Cyprich *	Ju 88	S.(N.) od Brezna
16.9.44	rtm. J. Žálek *	Fw 189	Velké Blďice
16.9.44	rt. R. Božik *	Ju 88	Nové Baňa
4.10.44	rt. R. Božik *	Fw 189	Turčianský Sv. Martin
1. čs. stíhací pluk / 1st Czechoslovak Fighter Air Regiment:			
19.9.44	ppor. F. Krůta	Bf 110 poškozen / damaged	JV. (SE.) od Pnevizdi
	npor. J. Stehlík	Ju 88	SV. (NE.) od Zemianských Kostolan
	ppor. J. Skopaľ	Pf 156	Prievidza
	ppor. L. Šrom	Pf 156	Prievidza
	?	Pf 156	Prievidza
7.10.44	npor. J. Stehlík ppor. P. Kocfelda	Ju 87	Hronská Breznica
8.10.44	ppor. L. Šrom ppor. S. Hlučka	Fw 189	Jainá
12.10.44	ppor. L. Šrom ppor. S. Hlučka ppor. P. Kocfelda ppor. L. Šrom	Bf 109 Bf 109 poškozen / damaged Bf 109 Bf 109	Martin nad Žitavou J.(S.) od Zolné SZ. (NW.) od Topolčianek SZ. (NW.) od Topolčianek
13.10.44	ppor. F. Štíčka	Bf 109 poškozen / damaged	Kremnica

TH Duby
TH Duby
TH Duby
JZ.(SW.) od Banské Štiavnice
Jainá
Lipovská Osada
SZ.(NW.) od Banské Bystrice
S.(W.) od Banské Bystrice
V.(E.) od Handlovej

Fw 190
Fw 190
Fw 190 poškozen / damaged
Fw 190 poškozen / damaged
Ju 88 poškozen / damaged
Ju 88 poškozen / damaged
Fw 189
Fw 189 poškozen / damaged
Ju 87 pravděpodobně / propable
Bf 109

Hlučka
S. Štíčka
ppor. F. Štíčka
ppor. F. Štíčka
rtm. L. Dobrovodský *
rtm. L. Dobrovodský *
rtm. L. Dobrovodský *
rtm. L. Šrom
ppor. L. Šrom

18.10.44

* - pilot slovenské národnosti (pilot of Slovak nationality)

Stronik (Strk.)	Private
Slobodnik (Slob.)	Private 1st Class
Desiatnik (Des.)	Corporal
Čatnik (Čak.)	Sergeant
Rotnik (Rot.)	Staff Sergeant
Zastavnik (Zvk.)	Sergeant Major
Důstojnický zástupce (Důst. z.)	Warrant Officer
Poručík (Por.)	Second Lieutenant
Náporučík (Npor.)	First Lieutenant
Štátník (Štk.)	Captain
Major (Mjr.)	Major
Podplukovník (Pplk.)	Lieutenant Colonel
Plukovník (Plk.)	Colonel
Generál II. třídy (Gen. II. tr.)	Lieutenant General
Generál I. třídy (Gen. I. tr.)	General

Vojín (Vol.)	Private
Svobodník (Svob.)	Lance Corporal
Odesátník (Des.)	Corporal
Četař (Cet.)	Sergeant
Šofér (Ře.)	Staff Sergeant
Činovník (Čm.)	First Sergeant
Stábní rotník (Štm.)	Master Sergeant
Praporečkář (Přap.)	Regimental Sergeant Major
Stábní praporečkář (Šprap.)	Regimental Staff Sergeant Major
Podporučík (Ppor.)	Sub Lieutenant
Poručík (Por.)	Lieutenant
Nadporučík (Npor.)	First Lieutenant
Kapitán (Kpt.)	Captain
Stábní kapitán (Škpt.)	Staff Captain
Major (Mjr.)	Major
Podplukovník (Pplk.)	Lieutenant Colonel
Plukovník (Plk.)	Colonel
Brigádní generál (Brig.gen.)	General of Brigades
Divizní generál (Div.gen.)	General of Division
Armádní generál (Arm.gen.)	General of Army

Note: these ranks were valid from 15 October 1940

Přehled nosení rovnovážových složek důstojníků vyzbrojených zbraní

[illegible]

Príslušníci vzdušných zbraní.

Majú cvičnú rovnosť farby khaki.
Spoločenskú rovnosť farby belasej.

Ćiapka:

Strihu a tvaru ako pri dôstojníckoch ostatných zbraní a správ. Je farby khaki, belasej a bielej, paspulkovaná farbou výložiek.

Blúze:

Farby khaki, belasej a bielej. Blúza je otvorená a zapína sa na 4 gombíky. Blúza spoločenskej rovnošaty je belasá, paspulkovaná farbou výložiek, ako u spoločenskej rovnošaty ostatných dôstojníkov zbraní a správy.

Novice:

Nosia sa dlhé, farby khaki, belasé a biele, k spoločenskej rovnošate tiež čierne s paspulkou vo farbe výložiek a biele bez paspuky. Jazdecké sú farby khaki, belasé a čierne, ku ktorým sa nosia čierne čižmy. Pri hromadných reprezentáciách jednotnosť ústroja nariaď príslušný veliteľ v medziach týchto smerníc.

Plášť:

Je otvorený, má rovný strih a farbu ako u dôstojníkov pozemného vojska.

K spoľočenskej a vchádzkovej rovnošate nosí sa plášť tvaru a strihu ako k rovnošate cvičnej, ale farby belasej. Golier je tiež z látky (bez sametu). Obr.č.10a.

Plášte starého vzoru povoluje sa dodávať do konca r.1942.

Nosenie pláštenky predpísaného strihu, tvaru a farby príslušníkom vzdušných zbraní sa povoľuje.

Obuv:

Pre spoločenskú, ~~bielu~~ a cvičnú rovnošatu ako u ostatných zbraní a správ.

Pre nosenie a ~~donášanie~~ rovnošaty pri služobnom zamestnaní v kasárňach a na letišti povoľujú sa tieto kombinácie:

1. belasá,
2. čierne dlhé nohavice (len k belasej blúze),
3. biela blúza a ~~biela~~ nohavice, belasé a čierne.

Všetci dôstojníci ~~vzdušných~~ zbraní (letectva, DPLP, VZ) nosia ako pobočné zbraň letecký kordík pri všetkých služobných a reprezentatívnych výkonoch a ~~na~~ vychádzku.

Letci môžu nosiť ~~pri~~ lietaní k dlhým nohavičiam aj poľtopánky.

Poddôstojníci z ~~povolania~~ vzdušných zbraní nosia bodák.

Šablu dôstojníci ~~vzdušných~~ zbraní nenosia.

Označenie pilotných žiakov:

V prvom ročníku jedina, v druhom ročníku dve postriebrené pásky na výložkách otvoreného goliera (obr.č.15).

Letecký technický personál sa rozoznáva hladkým gombíkom a 5 mm širokou páskou pre označenie »správy« za výložkou.

Ku khaki rovnošate nosia príslušníci vzdušných zbraní khaki košelu a khaki viazanku. K spoločenskej rovnošate predpísanú bielu košelu s čiernou viazankou.

Ináč platia i pre nich ustanovenia týchto smerníc, ako pre dôstojníkov pozemného vojska.

LETECKÉ ZÁKLADNY SLOVENSKÝCH VZDUŠNÝCH ZBRANÍ

AIR BASES OF SLOVAK AIR ARMS

Pripraveno na základe archívnych dokumentů, publikovaných článků prací a vzpomínek pamětníků. Zvláštní díky zasluhují naši kolegové, pamětníci či jejich rodinní příslušníci, kteří nám poskytli neocenitelné informace. Jsou to především ing. arch. Štefan Androvič, Winfried Bock, Milan Hanák, Albert Bránský, Tomáš Polák, Ludovít Ivančič, Imrich Gablech, Horst Benesch, Oswald Kostrba, Zdeněk Beránek, Vladimír Francev, Antonín Potecný, ing. Mirko Zedník, Juraj Rajniece, Edita Cvachová, RNDr. Anton Droppa, CSc, ing. Ján Danko, Štefan Gbúr, Rudolf Hargaš, Šarlota Hudecová, Wanda Lisická, Jozef Ondris, Juraj Pejko, Antonín Vendl, Pavel Kocfelda, Arpád Bednár, Vladimír Zadorožný, Miloš Josefovič, Pavol Pukančík, Ján Setvák, Erika Hmčiariková, Ján Rapčaniak, Ľuboš Slemenský, ing. František Fořt, Oswald Kostrba-Skalický, Dr. Miroslav Lorenc, Boris Gol, Ladislav Klust, Berthold Zankel, Denés Bernád, Ladislav Valoušek, PhDr. Zbyšek Svoboda a další, bez jejichž přispění by tato publikace nemohla vzniknout v této podobě.

Autoři touto cestou žádají historiky, badatele a pamětníky, kteří by mohli přispět vzpomínkami, dokumenty a fotografiemi k dalšímu, podrobnějšímu osvětlení činnosti slovenských letečů během 2. světové války, aby se prostřednictvím editora kontaktovali s autory této publikace.

Nejúspěšnějšími stíhači SVZ byli piloti 13. lečky zvk. Ján Režňák (vlevo) a rtk. Izidor Kovarik (vpravo). První z nich měl na kontě 32 potvrzených sestřelů, druhý 29. Oba byli od Němců vyznamenáni Eisernkreuzy II. i I. třídy jakož i Deutsches Kreuz in Gold. Na snímku Režňák demonstruje jeden ze svých vzdušných bojů.

The most successful fighter pilots of the SVZ were MiSgt. Ján Režňák (on the left) and SiSgt. Izidor Kovarik (on the right), both of the 13th Flight. The first of them had 32 confirmed shot-down aircraft to his credit and the latter 29. Both pilots were awarded the Eisernkreuz of the 2nd and 1st Class and the Deutsches Kreuz in Gold by the Germans. The photo shows Ján Režňák demonstrating one of his air battles.

Rtk. Izidor Kovarik přijímá z rukou šéfa Deutsche Luftwaffenmission in der Slowakei „Německý kříž ve zlatě“ (Deutsches Kreuz in Gold). Snímek byl pořízen v Bratislavě roku 1944, krátce předtím, než Kovarik zahynul při cvičném letu.

MiSgt. Izidor Kovarik receiving the Deutsches Kreuz in Gold from the chief of the Deutsche Luftwaffenmission in der Slowakei. The photo was taken in Bratislava 1944, shortly before Izidor Kovarik was killed during a training flight.

Slovenští letci na dobytém ruském letišti u zničeného bombardéru SB-3. Ukrajina, 1941.

Slovak airmen by a destroyed SB-3 bomber aircraft on a conquered Russian airfield. Ukraine, 1941.

Nejúspěšnější stíhač SVZ zvk. Ján Režňák. Žije v Piešťanech.

Ján Režňák, the most successful fighter pilot of the SVZ. He lives at Piešťany.

Slovenští a němečtí důstojníci u letounu Stinson SR-10C Reliant, který byl užíván pro kurzijní spojení Slovenska s frontovými jednotkami Slovenského štátu nasazenými na východní frontě. Stroj často pilotoval zvk. Eugen Čech, osobní pilot gen. Ferdinanda Čatloše.

Slovak and German officers by a Stinson SR-10C Reliant aircraft, which was used for liaison contacts between Slovakia and the front units of the Slovak State stationed on the eastern front. The machines was often piloted by MiSgt. Eugen Čech, General Ferdinand Čatloš's personal pilot.

Přehlídka německých okupačních jednotek a slovenských vojáků, kteří zůstali věrni Slovenskému štátu v Banské Bystrici 30. října 1944. Vyznamenání předávají Dr. Jozef Tiso a německý velitel na Slovensku gen. Hermann Höfle.

A parade of German occupation units and Slovak soldiers who remained loyal to the clerico-fascist Slovak State. Banská Bystrica on 30 October, 1944. Dr. Jozef Tiso and General Hermann Höfle, the German commanding officer in Slovakia, are seen presenting awards.

Banská Bystrica, centrum poraženého povstání, 30. října 1944. Prezident Slovenského štátu Dr. Jozef Tiso vyznamenává příslušníky německé Sonderkampfsgruppe Schill a Ohlen za jejich zásluhy na zlomení odporu „česko-bolševických banditů“.

Banská Bystrica, the centre of the defeated uprising, on 30 October, 1944. The president of the Slovak State, Dr. Jozef Tiso, is seen awarding members of the German Kampfgruppe Schill for their merits in breaking up the resistance of the „Czecho-Bolshevist bandits“.

O mapování minulosti trochu jinak

Do umně proneseného a školsky naučeného předvolebního projevu v nedělní pravidelné poobědové seanci vělenila předsedkyně ČNR paní JUDr. Burešová záměr OH zmapovat celou dobu nepsoboty. Vřele souhlasíme, je to věc potřebná, důležitá a nutná. Naši potomci by měli znát objektivní pravdu o této době. Jenže má to háček, a to nemalý. OH jako investor nebo jako zpracovatel není, ani nemůže být, nezaujatým neutrálním pozorovatelem, neboť podstatnou část členské základny OH tvoří bývalí komunisté nebo jejich ideově blízcí příbuzní, v současné době zastávající významná místa ve státní a místní správě, získaná ne zrovna fér způsobem.

Z toho vyplývá, že bychom se mohli opět dovědět, že odboj proti komunismu začal v roce 1968, účastníci se ho pouze bývalí komunisté a skončil v listopadu 1989. A dost. Kromě toho

se dá při troše šikovnosti celkem snadno sestavit z historických faktů román a záleží na autorově šikovnosti, bude-li to horor, milostný román, hrdinský epos nebo fraška.

Tomu, co v relativní stručnosti nepřerušovatelně vychrlila dr. Burešová v pořadu Co týden dal, předcházela její projev 14. 3. 92. Při jeho čtení se ani nechce věřit, že by tolik demagogie, poloprávy a vyslovených nepravd mohlo vyjít z úst ženy, které jsme si dosud vážili, přestože zakotvila ve straně reprezentované lidmi zkompromitovanými nejen rudou či narudlou minulostí, ale i současným postojem ke každodenním politickým záležitostem. Mimo jiné paní Burešová říká:

Důstojně a důsledně se vyvíjí s minulostí.

Opory bývalého režimu hromadí majetek.

Odškodnění bývalým vězňům bude při pokračujícím

růstu nákladů absurdní. (Spíše almužnou než odškodněním, dodáváme my.)

Bývalí prominenti získávali rekreační objekty a rodinné domky po zatčených osobách nebo exulantech za směšné ceny.

Zločiny nesmějí zůstat nepotrestány.

Temné hříchy minulosti musí být zřetelně označeny.

Naprostou souhlasíme. Totéž a mnoho dalších konstatování

Komentář

a požadavků včetně návrhů na jejich uskutečnění prosazujeme více než dva roky. Občas nás naši představitelé vyslechnou, ve vši slušnosti si vzájemně sdělíme, co nás trápí, a tím to končí. Pokud dosáhneme na našich představitelích slib splnění alespoň části svých připomínek a návrhů, starosturní mašinérie na ministerstvech to omezi nebo úplně zamítne jako neproveditelné.

Je proto podivné, že právě Občanské hnutí se zajímá o toto téma, když dosud se profilovalo jako přestupní slanice pro směr doleva. Jeho členové ve vládách a parlamentech hlasovali ve velké většině případů, kdy se jednalo o nápravu křivd způsobených minulým režimem, proti těmto návrhům společně s celou levicí (lustrací zákon, § 260 tr. z., třetí odboj, doba nepsoboty aj.). O Konfe-

deraci politických vězňů nikdo ani slovem nezavdal, pro OH jsme neexistovali, ale před volbami nás chtějí použít jako štítu či beranidla.

Jako nehoráznost považujeme návrh OH k vytvoření Nadace Milady Horákové (citujeme), „která by měla za účasti Konfederace politických vězňů Československa, VONS a s podporou vlády shromažďovat dokumentaci, svědectví účastníků a postižených, podporovat historické bádání a informovat naši i zahraniční veřejnost o temných stránkách komunistického režimu i o statečnosti a duchovní velikosti jeho obětí. Požadujeme, aby jasné nepromlčené zločiny byly souzeny a zveřejněny a u všech ostatních bylo nestranně odborně a kompetentně posouzeno, zda neexistovala zákonná překážka promlčení.“

Dokumentační komise KPVČ pracuje již dva roky na takové dokumentaci, a pokud by s někým spolupracovala, jistě by to nebylo OH. Jméno Milady Horákové uvádí návrh Občanského hnutí pro zvýšení atraktivnosti, což považujeme za nestoudnou pohanu památky Milady Horákové a přispělostly volební trik, který mohl vzniknout jen v kuchyni Občanského hnutí nebo v kuchyni s Občanským hnutím levicové spřízněné.

Miloš Stabák
člen politické komise KPVČ

místních obchodů. Podle zprávy moskevského listu Večerníja Moskva byla „lahůčka měsíce“ během několika hodin rozebrána. Až po ukončení prodeje místní hygienici zjistili, že párky dodané z Kurska nejsou vhodné ke konzumaci. V jejich nitru se skrývala rozemletá krysí kůže.

Tzv. český separatismus

Poté, co začaly slílit hlasy požadující, vzhledem k vítěznému tažení slovenských národně socialistických stran rychlý rozpad federace, nenechaly na sebe odmítavé reakce dlouho čekat. Například ve střední Lidové demokracii varovně zvedá prst Ferdinand Peroutka a obviňuje Český deník (konkrétně mě a vydavatele Josefa Kudláčka) z českého separatismu a taktéž i ze strachu z demokracie. Pro pana Peroutku představuje společný stát tu nejvyšší hodnotu, neboť znamená kontinuitu všech generací.

Poté, co všechny neřešené otázky na čtyřicet let zahálil komunistický příkrov, by od přítomné generace bylo velmi rozumné, kdyby se k oné kontinuitě postavila kriticky. Proč vlastně společný stát? Důvody jsou ryze pragmatické, ale velmi pádné - obecně platí, a ve střední Evropě zvláště, že čím větší je stát, tím je silnější jeho mezinárodní postavení a o to širší je svobodný prostor pro všechny jeho občany. To je ale jenom jedna stránka mince. Ještě důležitější než velikost je charakter státní moci. A tato skutečnost je podle mne, pokud se státu týče, věcí nejdůležitější. Navíc se ještě nacházíme v situaci, kdy „autentická federace“ přestala v podstatě společným státem být a proces ještě většího zautentičování zdárně pokračuje.

Naši komentátoři na domácí politickou scénu často pohlížejí,

jako by Československo bylo již po několik desítek let zavedenou demokracií. Jenže politická scéna postkomunistických zemí vykazuje oproti svým západním vzorům značné rozdíly. Hranice, jež vede mezi pravici a levicí, je tu současně i hranicí mezi demokracií a márnivou vidinou třetí cesty. V Československu prostě není demokracií levice, a když, tak s nepatrným vlivem. Proto se obavy z volebního vítězství levice nedají vysvětlovat neschopností pravice uznat porážku v řádné demokratické soutěži. Volební vítězství levice totiž znamená vážné ohrožení demokracie jako takové. V krátkém čase, který ještě do voleb zbývá, by se mělo udělat všechno proto, aby byl úspěch levice pokud možno co nejmenší. Tvrdohlavé bazírování na kdysi společném, nyní se rozpadajícím státě je spojeno s vážným nebezpečím.

Dům skrýval zlato

SOFIA: Bývalé sídlo Bulharské komunistické strany v centru Sofie vydalo včera dvoukřehový zlatý poklad. Podle náhodně objevených dokumentů psaných čistou ruštinou bylo objeveno 1,930 kilogramů 14karátového galvanického zlata na předmětech o celkové ploše pěti čtverečních metrů.

Zajímavý rituální tanec kolem federace jsem viděl v jedné malé zemi uprostřed Evropy...

Tučná konta hanby

BUKUREŠT: Tajné konto bývalého rumunského diktátora N. Ceaușeska ve Švýcarsku, přece jen existuje. Tvrdí to věřejší číslo bukureštského listu Tineretul liber, který se přitom odvolává na informace týdeníku Schweizer Illustrierte. Švýcarský časopis před časem publikoval údaje o kontech exponentů totalitních režimů koncem 20. století. Bývalí i současní diktátoři, mezi nimiž figurují jména, jako S. Husajn, Mobutu, Bokassa, I. Amin, Duvalier, či Noriega, mají ve švýcarských bankách vklady odhadované v souhrnu na 250—300 miliard švýcarských franků.

Aufgespießt

„Das Bundesverteidigungsministerium konnte nicht sagen, was Minister Gerhard Stoltenberg zu Ostern machen will.“

Aus einem Bericht der Nachrichtenagentur Associated Press über Urlaubspläne der Bonner Polit-Prominenz

Lahůčka: KRYŠÍ PÁRKY

MOSKVA: Obyvatelé severoruského přístavu Archangelsk nedávno s nadsádkou přivítali mimofárnou dodávku tří tun párků, která se nečekaně objevila na pultech

Automat na milióny

K zvláštní situaci došlo v kasinu Jolly Jocker na autobusové stanici Mlynské Nivy v Bratislavě. V neděli večer 37letý Jozef Rigo, který i s manželkou prodává na stanici ve stánku noviny, si v kasinu „rozdal“ pokru s automatem a vyhrál. Královský Jocker – čtyři esa a jeden žolík znamenal pro něho výhru 19 700 korun. Bylo mu to málo. Podle očitých svědků necelých 20 000 korun ještě zdubloval sedmkrát. To znamená, že naposledy riskoval, když už měl jistý přes milión korun. I to mu vyšlo. Automat v pátek odpoledne, když jsem byl za J. Rigem, zapisoval výhru už pátý den a ne a ne skončit. Podle předběžných odhadů vyhrál už asi 2,5 miliónu korun. On a na střídačku jeho příbuzní od té doby automat

hlídají. „Od tohoto automatu se nehnu do té doby, dokud nepřestane zapisovat. Budu tady i měsíc. Než mi vyplatí výhru.“ Obsluhující personál je však jiného názoru. Z technického hlediska není takováto výhra prý možná. Na automatu musí být porucha... V takovém případě můžeme vyplatit jen sumu uloženou v kreditu. V Rigově případě to je 200 000 korun. Majitel automatů, rakouský občan, už nabídl výherci 40 000 korun, což Rigo odmítl. Je přesvědčen o své výhře. „Když jsem jednou v automatu prohrál 30 000, nikomu jsem si nebyl stěžovat,“ říká mi na rozloučenou. „A teď klidně počkám, než automat skončí zapisování výhry. Myslím, že to jeho vnitřnosti vydrží...“

ZPĚT K CIVILIZACI? DEBOLEŠVIZACI

Laser na zubní kazы

Tiše, molekulu za molekulou bude krájet laserový přístroj zubní kazы v lidském chrupu v okamžiku, kdy laser nahradí v ordinacích britských dentistů nepříjemně kvílející vrtáčky, které jsou postrachem pacientů na celém světě. Britští vědci tento týden oznámili, že lasery, které jsou schopny ničit zubní kazы s absolutní přesností, mohou být zavedeny do praxe během pěti let. Nynější zubní vrtáčky s diamantovým hrotem narušují, pokud je kaz menší než jeden milimetr v průměru, i zdravou zubní sklovinu. Lasery vysílající ultrafialové paprsky mohou odstranit i miniaturní kazы o šířce lidského vlasu.

Redakční budova v Praze v ulici Na Florenci je národním majetkem. Šipky znázorňují, které redakce a firmy si zde pronajímají prostory.

Názory k čs.-německé smlouvě

PRAHA: Převážná většina veřejnosti v Čechách (58 procent) a na Moravě (49 procent) a třetina dotázaných na Slovensku se domnívá, že odsun sudetských Němců byl spravedlivý a není zač se omlouvat. Vyplývá to z šetření Institutu pro výzkum veřejného mínění o vztazích mezi Československem a Německem před ratifikací vzájemné smlouvy. Na otázky odpovídalo 1206 dotázaných, reprezentujících obyvatelstvo ČSFR starší 15 let.

Podstatná část čs. veřejnosti (25 procent), především lidé mladší a vzdělanější, přijala formulaci o ilustře čáře, kterou je třeba udělat za minulost, jejíž součástí byl nespavedlivý odsun. Zhruba 20 procent občanů neví, nebo se o to nezajímá. Potřebu se omluvit a navíc postižené odsunem odškodnit cítí dvě procenta čs. veřejnosti, z toho je po jednom procentu v Čechách a na Moravě a pět procent na Slovensku. Že odsun byl nespavedlivý a je třeba se za něj omluvit, si myslí asi šest procent čs. populace.

Obavy z čs.-německé smlouvy, že by mohla ohrozit majetek a jistoty lidí v bývalých Sudetech, má 43 procenta čs. obyvatel. Čtyřicet šest procent dotázaných si myslí, že smlouva pomůže Československu k rych-

lejšímu ekonomickému rozvoji. Třicet tři procent lidí si myslí, že smlouva může zpochybnit hranice ČSFR. Podle 13 procent Čechoslováků Německo ohrožuje bezpečnost světa, podle 22 procent pouze bezpečnost Evropy a podle 27 procent se obává o bezpečnost ČSFR, vyplývá to z průzkumu.

Na Slovensku je podíl neinformovaných a nezájmovaných vyšší než v českých zemích, zároveň však obyvatelé Slovenska vyjadřují obavy z působení Německa v Evropě častěji, než občané z Čech. Nejmenší obavy ve vztahu k SRN projevují Moravané. Stoupenci liberálního středu či pravice jsou ve vztahu k Němcům tolerantnější, otevřenější, uvádí IVVM.

Špinavé praktiky

Dražby malé privátního už dávno nejsou tím trháčkem, jakým byly na svém počátku. Dnes už se jich zúčastňují jen ti, kteří do aukcí sáhli konkrétní cíl – vydražit, psychologicky podpořit vydražitele anebo také se na dražbě přizpůsobit. Onomu známému parazitování na dražbách, z něhož si pár podnikavců udělalo velice výnosnou zlenošť, neudělala přítrž ani novela trestního zákona platná od 1. ledna, podle níž mohou být akční ti těchto nekvalitních finančních transakcí při dražbách potrestáni poměrně citelně – odnětím svobody na 2 až 8 let.

Jenže kde není žalobce, není ani soudce; kdo z jedinců, kteří byli vystaveni nátlaku, aby od té které dražby odstoupili ze slušně zaokrouhlenou sumičku, nebo z těch, kteří měli naopak stejné zaokrouhlenou sumičku zaplatit za to, že jim nebudou kladeny při dražbě žádné překážky, ti, že

nebudou příslušná cena uměle vyčíslena k závratným výšinám, by měl zájem dostati se do křížku s organizovanou bandou?

Pro příklad nemusíme chodit daleko: podobným způsobem byla minulou neděli vydražena restaurace Korso v Praze 10. Zájemci o ni byli tak dobře zpracováni, že

Dokonce i na str. 113

byla prodána za vyvolávací cenu 113 tisíc jednodu z členů této bandy, ačkoliv její hodnota je mnohonásobně vyšší. Komu a za kolik ji onen »vydražitel« prodá a s jakým ziskem, do toho nám nepřislouší sárat nos — to je čistě jen záležitost jeho obchodní politiky. Pozastavit se ale můžeme alespoň nad chováním licitátora, který překvapivě nevyvíjel nejméně snahu vyburcovat zájem i ostatních přihlášených dražitelů, jako by věděl, že je

to zbytečné. Od jednoho z účastníků této nedělní aukce jsme se dozvěděli, že se na jeho partnerku obrátil jeden z tohoto organizovaného týmu s tím, aby mu zaplatila sto tisíc korun, pokud nechce vydražít prodejnu, o níž měla zájem, příliš draho. Ta dražbu raději vzdala.

Ani mne nepřekvapilo, když jsem téhož mladíka, kterého si řada lidí spojovala díky jménu Miloslav Štěpán s komunistickým bossem Miroslavem Štěpánem, spolu s dalšími, na pražských aukcích notoricky známými tvářemi členů týmu, který je postrachem všech dražitelů, viděla na aukci sedmého pražského obvodu v Národním technickém muzeu. Tentokrát je sem přivedl aukční bombónek — dražba servisu a garáží s. p. Taxi na Maninách. Vyvolávací cena této nemovitosti s plochou provozovny téměř 10 tisíc čtverečních metrů byla 8 milionů 150 tisíc korun. Měla jsem to štěstí vidět celou bandu v akci — náhodou jsem seděla vedle zástupce firmy Wallstreet, která měla o tuto nemovitost zájem. Chvilku před zahájením její dražby obklopila mého souseda skupinka hochů, kterým ještě teklo mléko po bradě, a pěkně v rukavičkách, hýčce úsměvy, se ho snažili přimět, aby z dražby odstoupil. Jednání to bylo velice kulatní, vedlo se šeptem, a tak jsem se při své nedostupnosti musela spoléhat jen na pravdomluvnost svého náhodného dražebního společníka, který mi řekl, že mu neslibovalí odstoupit, ale jen to, že mu při příští dražbě, na níž bude zainteresován, půjdou z cesty. Přestože se svou taktikou nepochodil ani u mého souseda, ani u dalšího přihlášeného dražitele, odcházel z aukce s jistým určitě spokojením. Servis nakonec vydražil za pouhých patnáct milionů sám M. Štěpán, i když bezpochyby nikoliv pro sebe. Každopádně to byl dobrý »kauf« — servis vybavený mj. i mycí linkou se dá bez problémů prodat s tučným ziskem. Zkrátka kdo umí, umí. Nemohu si jen na závěr odpustit poznámku, že jsem nepochopila, proč jak členové privatizační komise, licitátoři, tak i přítomní ramenatí muži ochranky, nechali tyto mafianské operace bez povšimnutí.

ROZPRODANÝ PUČ

MOSKVA: Videozáznamy z výsledků iniciátorů loňského pokusu o státní převrat byly prodány zahraničním sdělovacím prostředkům s ústním souhlasem ruské prokuratury za dva tisíce dolarů a tři tisíce marek. Uvádí se to v dokumentu, který předložila podle zprávy agentury Interfax ruským poslancům zvláštní parlamentní komise.

Der Name der Hose

STOCKHOLM, 30. März (dpa). Ein schwedischer Bischof hat durchgesetzt, daß 5000 „gefälschte“ Blue Jeans mit dem Markenzeichen „Levis“ von dem US-Unternehmen nicht verbrannt, sondern als Katastrophenhilfe an notleidende Kurden nach Irak geschickt werden.

Bischof Maarten Werner aus Lund hatte am Wochenende gehört, daß Levis die in Asien illegal mit dem Firmennamen versehenen Nietenhosen für Werbezwecke öffentlich verbrennen will. Unter Hinweis auf die große Not unter der kurdischen Bevölkerung bezeichnete Werner

V. HAVEL V ČSFR NEJPOPULÁRNĚJŠÍ

Pokles oblíbenosti celé politické špičky • Na Slovensku vedou levičáci

PRAHA: Federální i český žebříček popularity tradičně vede čs. prezident Václav Havel, ačkoli si mírně pohoršil. V České republice poklesla popularita předsedy federální vlády M. Čalvy a mnoha špiček Občanského hnutí, na Slovensku ztratil nejen prezident, ale také tři hlavní levičáci politikové. Tento komentář poskytl včera v Praze novinářům pracovníci Institutu pro výzkum veřejného mínění (IVVM) k výzkumu z počátku března, kterého se zúčastnilo 1207 respondentů z ČSFR starších 15 let.

Druhý místo v žebříčku celostátní popularity si udržel Jiří Dienstbier, třetí je A. Dubčekovi (39 procent, pokles o šest Václav Klaus, čtvrtý Vladimír Dlouhý a pátý Václav Komárek.

V České republice je nejpopulárnější V. Havel, j. Dienstbier je druhý, následuje Vl. Dlouhý, V. Klaus a P. Miller.

Slovenský žebříček vede A. Dubček. Za ním následuje V. Mečiar, V. Komárek, P. Weiss a V. Havel.

Podle institutu došlo v celostátním měřítku k očekávanému poklesu popularity téměř celé politické špičky. Částečná ztráta oblíbenosti V. Havla (71 procent, o 11 procent méně než v lednu) byla podle institutu patrná především u občanů, kteří byli v lednu bezprostředně ovlivněni jeho novoročním projevem. Velký úbytek příznivců M. Čalvy (11. místo, pokles o 11 procent) má podle autorů šetření zřejmě původ v diskusích kolem jeho možného podílu na přijetí »pendrekového zákona«. Inadále figurovaly na několika prvních příčkách federálního žebříčku osobnosti české

národnosti. Teprve dáválo místo patřilo popularity si udržel J. Dienstbier, třetí je A. Dubčekovi (39 procent, pokles o šest Václav Klaus, čtvrtý Vladimír Dlouhý a pátý Václav Komárek.

V České republice si udržuje podstatný náskok V. Havel. Nově si občané přejí, aby na politické scéně působil M. Kocáb.

První čtveřice na slovenském žebříčku popularity, tvořená A. Dubčekem, V. Mečiar, V. Komárem a P. Weiss, ukazuje podle IVVM, že pro popularitu na Slovensku je důležitější levičová politická orientace než slovenská národnost. V. Havel po přechodném zisku popularity zprvu sobeném podle autorů výzkumu jeho návrhem na ratifikaci ústavy národními radami opět dosti ztratil, má přibližně stejný příznivců jako na podzim 1991 (53 procent, ztráta 13 procent).

Podle slov autora komentáře Jana Hermann z IVVM je důležitým jevem pro formování čs. politiky porovnání popularity při pohledu na oba republikové žebříčky. Zde mají převahu příznivců v obou republikách jen V. Havel a J. Dienstbier.

Nach den Kiosken werden Konzerne in private Hände gelegt

Für die heiße Phase der tschechoslowakischen Wirtschaftsreform gab das Staatsoberhaupt selbst den Startschuß. „Wir treten nun in die entscheidende Etappe unserer Privatisierungsbemühungen ein“, unterstrich CSFR-Präsident Václav Havel bei der Bekanntgabe des Termins für die erste Runde der „großen Privatisierung“, der nach Reibereien zwischen den beiden Teilrepubliken auf sein Drängen hin festgelegt wurde. Bis spätestens zum 18. April wollen die tschechische und die slowakische Regierung nun jeweils eine erste Privatisierungsliste von insgesamt rund 1300 Staatsunternehmen vorlegen. Vom Stichtag an können die CSFR-Bürger über ein Gutscheinsystem Optionen auf Anteile an diesen Betrieben erwerben, deren voraussichtlicher Gesamtwert auf 260 Milliarden Kronen (rund 15 Milliarden Mark) geschätzt wird.

Eine flächendeckende Verstaatlichung bis hin zu Jahrmarktkarussells und Zeitschriftenkiosken hatte es in keinem anderen Land des Ostblocks gegeben. Die Wirtschaftsreformer um Finanzminister Václav Klaus nahmen zunächst die „kleine Privatisierung“ in Angriff. Bei den Auktionen von Geschäften, Restaurants und Werkstätten wurden gute Erfolge erzielt. In der tschechischen Republik konnten von rund 22 000 Kleinbetrieben nicht ganz 15 000 verkauft werden, wobei gut 18 Milliarden Kronen (rund eine Milliarde Mark) in die Staatskasse flossen. Auch in der Slowakei wurden knapp zwei Drittel von 12 000 angebotenen Betrieben an Privatbesitzer versteigert.

Schwieriger hat sich bisher dagegen die „große Privatisierung“ angelassen, durch die die riesigen Staatskonzerne — zum Teil in Einzelbetriebe entflochten — unter Privatkontrolle gebracht werden sollen. In dem 15-Millionen-Einwohner-Land haben neun Millionen Bürger für eine Verwaltungsgebühr von 1000 Kronen (rund 60 Mark) ein Kupon-Heft erworben. Ihre 1000 Investitionspunkte können sie zu jeweils 100 Punkten in ein Unternehmen ihrer Wahl anlegen. Als ökonomischen Laien steht ihnen aber

auch die Möglichkeit offen, ihre Gutscheine privaten Investitionsfonds zu überlassen, die sich ihrerseits an Unternehmen beteiligen und Gewinne an ihre Anteilnehmer ausschütten.

Zu Beginn der riesigen Umverteilungsaktion sind allerdings noch eine Reihe von Ungereimtheiten auszuräumen. Die Betriebsleitungen legen Privatisierungsprojekte vor, möglich sind aber auch Alternativenprojekte von anderer Seite. Welches Modell im Einzelfall den Vorzug erhält, entscheidet eine Regierungskommission. Eine Bewertung hat sich aber angesichts der unsicheren Lage in der Umbruchsituation der zum Teil veralteten Firmen als schwierig erwiesen. Zunehmend wird auch die Befürchtung laut, die Investitionsfonds könnten ihr Übergewicht gegenüber Einzelaktionären mißbrauchen — zumal bei einer Anzahl von 400 Fonds oft unklar ist, wer im Einzelfall dahinter steht.

Probleme wirft aber besonders die unterschiedliche wirtschaftliche und politische Lage in den beiden Einzelrepubliken auf. In der Slowakei, wo die Arbeitslosenrate mit mehr als zwölf Prozent doppelt so hoch ist wie im CSFR-Durchschnitt, könnten die linken Parteien bei einem Wahlsieg im Juni auf die Bremse treten. Nur mit knapper Mehrheit sprach das Parlament in Bratislava (Preßburg) kürzlich dem slowakischen Privatisierungsminister Ivan Miklos, der im Sinne der Prager Reformer rasch Tatsachen schaffen will, das Vertrauen aus.

Ausländischen Interessenten am Kauf ehemaliger CSFR-Staatsunternehmen kam die Regierung in Prag bisher entgegen, ohne deren Projekte in den Prozeß der „großen Privatisierung“ einzubeziehen. Angesichts des riesigen Kapitalbedarfs der im Umbruch befindlichen Wirtschaft des Landes sind den Reformern auch Gelder aus Deutschland, von wo im vergangenen Jahr vier Fünftel der Auslandsinvestitionen kamen, trotz der Bedenken so mancher Bürger weiterhin willkommen.

Dafür sorgen jetzt kirchliche Helfer.

Zum Anziehen bekommen. Bis ging auf den Vorschlag des Bischofs ein, machte aber zur Bedingung, daß die Markenzeichen entfernt werden.

Die geplante Verbrennung als „unmoralisch“ und sagte: „Den Menschen dort ist es egal, welche Markenzeichen auf ihren Hosen sind, wenn sie überhaupt etwas

Domažlicko je krásný a zajímavý kraj, ale v průběhu několika málo let se z něj může stát jedna z nejvyhledávanějších oblastí republiky. Světlo světa spatřil totiž projekt, jaký u nás zatím nemá obdoby. Jeho cílem je vybudování komplexu staveb a dalších zařízení, která mají přilákat turisty právě k nám. Nebudou se jen stavět nové objekty, počítá se s obnovou i těch starých nebo již neexistujících. Maximální pozornost je samozřejmě věnována ekologii. Na celém projektu mohou vydělat i přilehlé obce, neboť by konečně mohly vybudovat chybějící inženýrské sítě.

Osou celého projektu je silnice Domažlice-Folmava. V Drahenově je projektováno severní informační centrum, jižní by mělo být před Českou Kubicí, aby zachytilo návštěvníky ze SRN. U ní se počítá s výstavbou motelu s parkovištěm. V těsné blízkosti by se nacházel tzv. Magický les, kde by na návštěvníky a především jejich děti čekala řada překvapení, čímž by se les stal ideálním místem pro relaxaci. Centrem projektu je obec Babylon, kde se uvažuje o výstavbě hotelu vyšší kategorie s 660-800 lůžky. V projektu má své místo i lesopark. U známého Černého rybníka by se potom měly výrazně změnit služby: V prostoru současného autokempu by mělo stát širokosortimentní nákupní středisko, které by vyřešilo nejen zásobování, ale své místo by tu našly i zatím chybějící soukromé služby terciární sféry. Na jižním okraji obce se počítá s vybudováním přírodního amfiteátru. V plánech jsou i dvě golfové hřiště, plavecký bazén apod. Pro návštěvníky přijíždějící od Domažlic by mělo být na

ŠUMAVA - ADE!

Hadrovci (dnes tu probíhá selekce kamionů) kompletně vybavené záchytné parkoviště s nezbytným servisem. Navíc by bylo výchozí základnou pro vnitrooblastní ekologickou dopravu, neboť vzájemné propojení všech uvažovaných objektů se místy nevyhne ochranným zónám. V prostoru vrchu Na Hlavě je plánována historická rezervace s ukázkami řemesel, která v oblasti fungovala ještě na přelomu století. Opakem této aktivity je CHKO Zelenovské rybníky, kde by po dohodě s

jektém s. p. Interhotelu Praha-Babylon a je konzultována s odborníky z Anglie i zámoří. V jednání se zahraničními partnery se využívá jedné z největších amerických právních firem Rogers a Wells. O tom, že ve světě je o tuto akci zájem, svědčí jeden fakt. Miga, která je součástí Světové banky a jistí projekty amerických podnikatelů v Evropě, zajistila čtyřicetiprocentní krytí celé akce, která má stát desítky milionů amerických dolarů. 200 milionů Kčs má být po schválení projektu věnována na

rozvoj občanské vybavenosti přilehlých obcí, které se tím po mnoha letech konečně dočkají vody, plynu, kanalizace. Projekt kromě starostí těchto obcí podpořily i referáty životního prostředí a regionálního rozvoje

je Obecního úřadu v Domažlicích stejně jako okresní pracovní úřad. Jestliže vše bude schváleno, do konce letošního roku by se mělo začít s budováním a v základních rysech by „to“ mělo fungovat v roce 1995.

Proč se na konzultacích podílejí i zahraniční odborníci? Odpověď se téměř sama nabízí. Za prvé mají zkušenosti s podobnými projekty a za druhé by měly zabránit opakování chyb (např. ve Španělsku přesycenosti v krajině). A v neposlední řadě by to byl přínos i pro republiku, neboť zahraniční turista za nocleh vzdálený od těchto míst asi 20 km zaplatí 50 až 100 marek a u nás utratí celých 5 marek za jídlo (pokud jej vřelí „nenaláhe“, může to být i méně). Není škoda nechávat tyto peníze v SRN, když Američan při cestách Evropou utrací v průměru až 200 dolarů denně? Myslím si, že je.

vě vůbec neexistovala,

To tu ještě nebylo!

příslušným referátem domažlického obecního úřadu mělo dojít ke konzervaci přírody v současné podobě s řízeným pohybem návštěvníků. Osvěžením pro hosty by měly být i projíždky na koních.

Klasické kempy nezmizí, nové by se měly stavět nad Pecí p. Čerchovem (navíc ve spojení s cvičným golfovým hřištěm). Pro obytné vozy a přívěsy bude existovat řízený kempový prostor u České Kubice, kde samozřejmě budou elektrické přípojky, rozvod pitné vody, možnosti připojení na kanalizaci a samozřejmě služby.

V údolí Chladné Bystřice se počítá s využitím objektu bývalé rotý Pohraniční stráž pro bioklimatické lázně. Jelikož by se příliv návštěvníků mohl negativně projevit na životním prostředí, v projektu je počítáno s ekologickým pracovištěm, které by případné negativní jevy řešilo přímo v terénu.

Celá akce je vlastně privatizačním pro-

Sedmidenní válka

První polská ústřední vláda J. Moraczewského vypsal koncem listopadu 1918 volby do ústavodárného sněmu na 26. 1. 1919. Měly se konat rovněž v části Těšínska spravované Radou Narodową (také na Oravě a Spiši, na něž si Polsko čini-

ustanovením této místní dohody bylo, že není nijak směrodatnou pro průběh přístičích státních hranic mezi Československem a Polskem - to mělo být věc dohod v Praze a ve Varšavě.

Dny po převratu

Hlavní vojenská posádka tu byla v Těšíně. Tady provedli polští důstojníci (většinou záložníci) ve spolupráci s důstojníky českými (opět záložníky) vojenský převrat v noci z 31. 10. na 1. 11. 1918, převrat, jímž byli zbaveni velení německy smýšlející důstojníci. Bylo běžné, že se národnostně polské, české atd. jednotky dosavadní rakousko-uherské armády prohlašovaly za součást armád svých teprve vznikajících národních států.

Sřetím zato hrozil vývoj v politice. Utvořily se tu dva regionální národní politické orgány, polská Národní rada knížectví Těšínského a český Zemský národní výbor pro Slezsko. Oba vydaly prohlášení označující Těšínsko za součást tu polského, tu českého státu. O květnových pražských jednáních 1918 nikdo na Těšínsku v této době ani na české, ani na polské straně nevěděl. Oba národní regionální orgány si však uvědomovaly nebezpečí otevřeného konfliktu na půdě stísněných národnostně smíšeném uhelném revíru Karvinska bylo akumulováno silné sociální napětí, byl hlad. ZNV a Rada Narodowa proto sjednaly 2. a 5. 11. prozatímní místní dohodu o rozdělení dozoru nad převzatou rakouskou státní, okresní i obecní správou, o zásobování, o výměně uhlí za potraviny atd. Rozdělením obcí mezi dozor český a polský vznikla vlastně demarkační čára dvou správních oblastí. Klíčovým

Hranice na Těšínsku

Pod názvem Jak se rodily hranice, rozumí se hranice Československa v letech 1918-1920, otisklo RP (29. 2. 1992, s. 11) celostránkovou stat' PhDr. J. Petruse. V pasážích věnovaných problému stanovení hranic s Polskem, zvl. pokud jde o Těšínsko (hraniční spor vznikl také na Oravě a Spiši), jsou však značné nepřesnosti a nesprávnosti, které vytvářejí čtenářův mylný obraz.

Zásadním faktorem, který utvářel situaci na Těšínsku, byl sřet českého a polského národní osvobodeneckého programu vybudování národního státu. Jak víme, nakonec oba byly státy se silnými národnostními menšinami. Není zcela správné a výstižné tvrdit, že „historické právo obhajovala čs. strana i při jednání o Těšínsku“, byly zde i důvody ekonomické, dopravní a strategické. Zajisté, v oficiálním memorandu předloženém pařížské mírové konferenci prosadil tehdejší premiér K.

Kramář formulaci nároku na celé historické území Těšínska až po řeku Bialu. To byla zevní maximalistická linie, pochybuji však, že kdokoli věřil v realizaci této varianty; osobní Kramářova role v pařížských jednáních byla nakonec velmi malá. Ostatně Beneš už v prosinci 1918 připravil koncept analogického memoranda (je v archivu FMZV), kde od historické hranice ustupuje. Už při tajných česko-polských poradách v Praze v květnu 1918 při oslavách 50 let Národního

divadla bylo právě v Kramářově vile ujednáno, že po pádu habsburské monarchie dojde k rozdělení Těšínska vzájemnou dohodou. Kompromis byl nezbytný, protože sebeurčovací zásada mluvila jasně pro Poláky na větší části historického území Těšínska - polský nárok na část Těšínska byl tedy zcela legitimní. Sporné bylo pouze to, kudy vést dělicí čáru příští hranice.

Velmocenské ambice Polska byly nepochybné. J. Pilsudski, od listopadu 1918 prozatímní hlava polského státu, orientoval svůj zájem především a výlučně na východ, kde se také se střídavými úspěchy bojovalo až do podzimu 1920; Těšínsko ho v podstatě vůbec nezajímalo. Je naprostým omylem tvrdit, že Polsko prý „využilo situace a ještě na konci října 1918 většinu území Těšínska vojensky obsadilo“. Neobsadilo na Těšínsku vůbec nic, ostatně tehdy ještě ústřední polská vláda ve Varšavě

lo nárok). To porušovalo místní dohodu z 5. 11. v jejím nejzásadnějším bodě. Kromě toho vypsaní voleb bylo výkonem plné státní suverenity na sporném území. Varšavská vláda, která dohodu z 5. 11. schválila, tuto suverenitu však neměla (sama nedostala mandátu k výkonu plné suverenity uznala na jaře 1919, když z toho důvodu odmítla vyhlásit v polském správním pásmu státní právo). Pražská vláda okamžitě proti vypsaní voleb telegraficky protestovala, ale nedostala odpověď. Pokus o diplomatickou intervenci čs. krakovského konzula byl ve Varšavě odmítnut. Praha se pak snažila získat v Paříži prapor francouzského nebo italského vojska hlavně pro obsazení trati mezi Bohumínem a Žilinou, jež byla prakticky jedinou spojnici mezi českými zeměmi a Slovenskem (tudy se jezdilo i do Bratislavy, spojnice Břeclav-Bratislava ještě neexistovala!), ale nadarmo. Uspěšnější voleb, bez zřetele na výsledek, by samo o sobě znamenalo pro Polsko silný propagační argument na mírové konferenci. Československá vláda (za přítomnosti prezidenta) jednala o tom, zda zasáhnout, či nikoliv, na schůzích 17. a 20. 1. 1919. Stále nedocházelo ani souhlasu maršála Focha, vrchního velitele dohodových armád (čs. armáda mu byla od prosince také formálně podřízena), aby mohlo obsazení provést čs. vojsko, zvl. legie, jako „dohodové vojsko“ pod velením francouzských důstojníků.

Termín voleb se však valem blížil a nebylo už možno oálet. Vojenská akce byla zahájena 23. 1. 1919, tři dny před chystanými volbami, když se nezdařil pokus skupiny čs. a dohodových důstojníků, předstírajících, že jednají „na rozkaz Dohody“, přimět polského velitele v Těšíně gen. Latinika, aby území vojensky vyklidil. Jediným cílem okupace bylo znemožnění voleb, nikoli snad „dobyti“ Těšínska. Došlo ke ztrátám na životech, bohužel i mezi civilním obyvatelstvem. Vojenská akce byla větší politováníhodnou, nevidím ovšem, jak jinak bylo možno neoprávněně vypsané volby zmařit. Vypsání voleb bylo prvním fait d'accompli, první „hotovou věcí“, vojenská akce teprve druhou, důsledkem první.

Čekání na výrok Dohody

Další měsíce roku 1919 přinesly projednávání stanovisek Československa a Polska v příslušných komisích pařížské mírové konference. Vyjednával E. Beneš s polským premiérem J. J. Paderewským v Paříži, S. Paderewským jednal i Masaryk v Praze. V červenci zasedala v Krakově smíšená čs.-polská komise, ale nedošlo ani k nejmenšímu sblížení stanovisek. Polská strana prosazovala důsledně a výlučně etnografický princip, resp. plebiscit; čs. strana navrhovala jednání o konkrétním průběhu kompromisní hranice, respektující také životní zájmy ČSR. Teprve když v konce srpna 1919 hrozilo, že Nejvyšší rada Dohody, jež byla rozhodujícím orgánem mírové konference, přijme návrh hranice, který neposkytoval naší republice celý těšínský úsek trati na Slovensko, provedl ministr Beneš

taktický obrat o 180 stupňů a navrhl řešení plebiscitem. Volil prostě raději riziko než okamžitou ztrátu a prohr.

Neočekávaně však i plebiscitní řešení vedlo ke značným průtahům, mezinárodní plebiscitní komise přijela do Těšína až koncem ledna 1920. Převzala sice nominálně vrchní správu území, ale byla stále bezmocnější jak proti politickým stávkám horníků, tak proti stoupající vlně nacionalismu. Agitace bohužel nezdědka přecházela na jedné i druhé straně nejen v šovinistické vášni, ale doslova v politický teror vůči odpůrcům. Přiklonem k plebiscitu se situace komplikovala také tím, že tím nečekaně nabyli na významu také místní Němci, vlivní a početní v některých městech, rovněž i tzv. Slonzáci, politicky orientovaní na Němce. Mluvili sice místním polským dialektem, byli však národně neuvědomělí a necítili se národně Poláky, cítili jen zemsky, slezsky. Obě tyto složky se klonily stále víc na českou stranu. Nikoli z lásky k Čechům, ale proto, že očekávali v budoucnu oporu v početné německé menšině v ČSR. Jejich nerealizovatelný ideál pak byla internacionalizace Těšínska (event. ve svazku s Horním Slezskem) a vytvoření jakési „uhoelně průmyslové republiky“.

Arbitráž

Dohodou mezi E. Benešem a polským premiérem W. Grabským v belgických lázních Spa 10. 7. 1920 oba státy přijaly arbitrážní rozhodnutí velmocí ve sporu o Těšínsko. Arbitráž byla totiž jediným východiskem ze slepé uličky, do níž se celý spor dostal, když koncem dubna 1920 Polsko odmítlo řešení plebiscitem. Rozhodnutí velmocí z 28. 7. 1920 pak vytyčilo dnešní hranici zhruba na řece Olši (Olze), která dávala ČSR jak celý uhoelní revír, tak celou trať z Bohumína do Žiliny. To, že rozhodnutí velmocí bude respektovat tyto životní zájmy republiky, zajistil vyjednáváním s britskými a francouzskými politiky v červnu a červenci 1920 ministr Beneš. Byla to ostatně jen realizace československého minimálního programu, na němž se dohodl Beneš s Masarykem už na jaře 1919. Masaryk jej v dubnu 1919 předestřel polskému prostředníkovi, ale bez úspěchu a ohlasu. Tehdy Polsko trvalo nekompromisně na etnografické hranici, ačkoliv na jiných úsecích svých hranic, zvl. na východě, samo uplatňovalo váhu nebo dokonce i prioritu hledisek jiných. V důsledku rozhodnutí z 28. 7. 1920 zůstala na čs. straně hranice tedy početná polská menšina, jež tu existuje dosud.

MAPKA na str. 116

Kondom-Notdienst

Köln - In Köln gibt's jetzt einen Kondom-Notdienst: Verhütung per Telefon. Lieferzeit: 15 bis 20 Minuten.

POZDĚ!

Jak to (opravdu) bylo v Buzuluku

Ideologické brýle, uplatňované předlistopadovou oficiální historiografií, se podepsaly i na zamlčení „nevhodných faktů a skutečností“ jak o zrodu, tak vlastní činnosti čs. vojenské jednotky v SSSR. Dosud žijící „svobodovci“ to vědí nejlépe...

Vznik první čs. vojenské jednotky na území SSSR umožnila dohoda, podepsaná 18. července 1941 mezi ministrem zahraničních věcí čs. exilové vlády J. Masarykem a sovětským vyslancem v Londýně I. Majským. Vzhledem k zdlouhavému jednání o náplni vojenské úmluvy z 27. 9. 1941 se však litera dohody mohla naplňovat už mnohem později.

Na začátku prosince 1941 potvrdil náčelník oddělení pro zahraniční styky generálního štábu Rudé armády generál Panfilov náčelníkovi čs. vojenské mise plukovníku H. Pikovi, že sovětská vláda rozhodla, aby byl co nejdříve zorganizován jeden čs. samostatný prapor a náhradní rota. Místem pro vytvoření jednotky se stal Buzuluk, vzdálený 180 kilometrů od Kujbyševa.

Mezi čs. exilovou vládou v Londýně a moskevským zahraničním vedením KSČ brzy vypukl zápalisťní otevřený boj o ovládnutí právě formovaného vojska. Obě strany si uvědomovaly, že se stane klíčem k ovlivnění vývoje i k vytváření mocenských pozic a mezinárodních vztahů v poválečném Československu.

Jádro z internovaných

7. února 1942 zahájila v Buzuluku činnost příjímající a odvíjící komise. Ve městě se tehdy nacházelo už 214 dobrovolníků a pod číslem jedna je v odvodním protokolu zanesen podplukovník Ludvík Svoboda. Velel tzv. oranské skupině, tj. zbytku někdejšího čs. legionu v Polsku. Jeho největší část byla krátce po vypuknutí druhé světové války zajata Rudou armádou. Několikasetčlenný legion byl poté internován na různých místech SSSR a od ledna 1940 z něho v nepravidelných intervalech odjížděly transporty k čs. jednotkám do Francie a na Sfédní východ. Poslední transport měl odjet v květnu 1941. Jeden z důstojníků, Max Kriegel, vyličil náladu mezi zbytky internovanými dobrovolníky, kteří toužili postavit se se zbraní Němcům:

„Všichni jsme čekali na transport v Suzdal jako na boží smilování a byli jsme připraveni odjet 30. dubna 1941. Odjezd byl odložen nejprve pro mája-

vé oslavy a potom k velkému všeobecnému zklamání přišel rozkaz zůstat jako jádro nově se tvořící jednotky. Tehdy bylo v likvidační skupině legio- nu 93 důstojníků a vojáků, drtivá většina z nich nacionalistů a jen mizivé procento komunistů. Všichni však byli nešťastní, že nemohou ze Sovětského svazu odjet. Byli poměry znepokojeni a chtěli pryč.“

Podle tvrzení levicového právníka Viléma Bernarda, který žil v té době blízko Ivanovo-Vozněnsk a měl blízko k diplomatickým kruhům, „neměla sovětská vláda v době platnosti německo-sovětského paktu zájem, aby jim zůstalo příliš mnoho důstojníků smýšlejících antisovětsky. Sovětské orgány znaly velmi dobře složení i smýšlení důstojníků a vojáků čs. legiónu, který přivedl a kterému Svoboda.“ Neptesvědčivě proto působí Svobodovo tvrzení v knize *Z Buzuluku do Prahy* o 25 let později, podle něhož si sovětská vláda přála ponechat legionu na svém území a on se „marně snažil Benešovu škůdcovskou manévrov odtransportování natic budoucích vojáků zabránit.“ Změnu v sovětském názoru na čs. vojáků nepochybně vyvolal 22. červen 1941. Ale ani poté nebyla cesta k vojenské úmluvě zdaleka přímočará a teprve v září 1941 se rozhodlo.

Základ čs. jednotky tedy tvořilo 93 příslušníků Východní skupiny čs. armády za hranicemi, z nichž pět odjelo 14. prosince 1941 na Svobodův rozkaz z Oranek (posledního místa internace) do Buzuluku zajistit budovy pro budoucí prapor. Zbývajících 88 mužů dorazilo 5. února 1942. Z necelé stovky lidí se však přirozeně prapor sestavit nedal.

Jediná záchrana

Kdo a jak měl naplnit početní stavy tvořící se jednotky? V tom nebylo dlouho jasno. Teprve protokol z jednání smíšené československo-sovětské komise z 10. ledna 1942 přinesl důležitý obrat: „NKVD SSSR se navrhuje osvobodit čs. občany, nyní uvězněné na sovětském území jako zajatce, internované nebo z jiných důvodů.

Pokrač. na str. 116

Mapa znázorňuje návrh i definitivní řešení hranic mezi ČSR a Polskem v oblasti Těšínska.

..... linie podle návrhu z 22.8. 1919

----- hranice podle rozhodnutí velvyslanecké konference z 28.7. 1920)

Osvobození nepodléhají osoby čs. národnosti podezřelé z vyvraždačství proti SSSR. Do té doby se jejich propuštění protahovalo a sovětské bezpečnostní orgány se je zdráhaly propustit, neboť byly vězněny pro podezření ze špionáže. 15. ledna 1942 mohla čs. vojenská mise zahájit za přispění sovětských sdělovacích prostředků nábor dobrovolníků.

„Vydáme všechny československé občany,“ zaznívalo v rozhlasu a objevilo se v tisku. „Přihlaste se dobrovolně do československé armády, která se tvoří na území Sovětského svazu...“

Hlavním zdrojem náboru se stali uprchlíci, kteří opustili protektorát, Slovensko a Podkarpatskou Rus, aby se zachránili před německými koncentračními tábory a maďarskou okupací. Krutou ironií osudu se přesto většina z nich v táborech ocitla – ale v sovětských. Po překročení hranic je zatkli sověští pohraničníci, vyslýchali specialisté NKVD. Záhy je jako podezřelé ze špionáže odsoudili a většina z nich byla bez soudu deportována do táborů nucených prací. Pro tyto tisíce nevinně vězněných lidí se vznik jednotky stal jedinečnou a mnohdy i jedinou šancí k záchraně. Proto se vytvářela na výzvu odvolávali a všemožně se snažili do Buzuluku dostat. Byli mezi nimi hlavně Židé, kteří později tvořili národnostně více než polovinu početného stavu praporu.

Ludvík Svoboda přijel do Buzuluku natrvalo 28. prosince 1941. Bezprostředně po něm začali přicházet političtí emigranti, dosud „volně“ žijící na různých místech Sovětského svazu. Přijížděl do Buzuluku – před i po zveřejnění výzvy o náboru. První jednotlivce a skupinky prověřených politic-

kých uprchlíků posílalo do Buzuluku zahraniční vedení KSC, aby mohli okamžitě v tvořit se jednotce politiky působit.

F. Elefant, jeden z politických uprchlíků, líčí tehdejší atmosféru v Buzuluku: „Za podmínek podobných našim přišla do konce února 1942 z různých oblastí Sovětského svazu asi stovka dobrovolníků, většinou komunistů, z nichž na 70 procent bylo původu židovského. Daleko větší proud dobrovolníků přicházel však ze sovětských táborů nucených prací, převážně Židé, a ti dobrovolníci ostře kontrastovali s naším dobrým stavem psychickým i fyzickým. Nikdy předtím jsme tak zubožené lidi neviděli a na většinu z nás, komunistů, to působilo deprimujícím dojmem. Nikdo z nás tyto tábory neznal, a pokud jsme tu a tam slyšeli opatrné zmínky, nedovedli jsme si z nich představit, jak strašným životním utrápám tím byli vystaveni. Stav těchto lidských trosků, to byl usvědčující důkaz zejména pro protisovětsky smýšlející důstojníky, kteří tím dostali pádné argumenty pro své nepokryté projevy antikomunistické a antisovětské stanovisko. Tehdy Svoboda projevům svých důstojníků nebránil, neboť smýšlel podobně jako oni.“ Teprve později – i v souvislosti s úspěchy Rudé armády – se smýšlení Svobody i jiných bývalých čs. důstojníků-antifašistů začalo měnit v prosovětskou orientaci.

Mezi dobrovolníky nechyběli ani Češi a Slováci, sověští občané, mnozí z nich synové otců, kteří zůstali v Rusku po první světové válce. Jinou skupinu tvořili Čechoslováci, kteří se do SSSR vystěhovali v době krize a nezaměstnanosti na přelomu dvacátých a

tricátých let.

Současné s 1. polním praporem byla organizována i náhradní rota. V prvních týdnech nahrazovala do značné míry sociální instituci pro rodinné příslušníky čs. vojenské jednotky. Pamětníci shodně vzpomínají, že zvláště Svoboda měl pro podobné případy porozumění a pomáhal, jak mohl. Zvláštní – a ohavnou – kapitolu tvořila účast třech desítek žen.

Podle válečného deníku měla čs. jednotka k 12. únoru 29 důstojníků, 1 rotmistra, 261 mužů a 8 žen. Mezi těmito 297 dobrovolníky byl s kmenovým číslem 100 i F. Elefant. Takto vypráví o začátcích v Buzuluku:

„Skupina neměla vojenský charakter. Neměli jsme ještě ani vojenské uniformy a necítili jsme se jako vojáci. Z uvítacího Svobodova proslovu i z pozdějších řečí jeho důstojníků bylo jasné, že jsou naladěni protisovětsky a že plně uznávají Benešovu londýnskou vládu. Tehdy nebyly vyhlášky Rudé armády rážové a většina členů jednotky byla přesvědčena, že nám Rusové nemohou pomoci. Byl jsem přítomen, když hovořil nadporučík Bohumír Lomský z oranské skupiny a zdůrazňoval, že naším cílem je jít do Anglie a nechceme mít se Sovětským svazem nic společného. Takové názory měla většina důstojníků, zejména ti, co přišli z Oranek. Svoboda s námi, kteří jsme žili předtím v Rusku na svobodě, hovořil, vyptával se nás a z toho bylo patrné, že není prosovětsky naladěn. Ze je orientován na Beneše, čímž se nijak netajil. Tehdy ještě žádná komunistická skupina nefungovala. Ta se začala projevovat teprve později. Domnívali jsme se, že jsme samostatní a že jsme podřízeni jen londýnské Benešově vládě, v čemž nás utvrzovaly i anglické uniformy, battle-dressy, které jsme – tak jako naši vojáci v Anglii – zakrátko dosta-

H.“

„Není jiné cesty“

Před příchodem prvních dobrovolníků přišli čs. jednotky odešly z Buzuluku na Střední východ polské divize, které se v něm již delší dobu vytvářely. Polská vláda v emigraci totiž nevyhověla žádosti Sovětů, aby se tři z polských divíží účastnily obrany Stalingradu. Z několika důvodů trvala na rozhodnutí o odchodu své armády pod vedením generála W. Anderse do Íránu, což nakonec vedlo k otevřené roztržce. Vzniklé napětí nezůstalo bez vlivu na čs. vojenskou jednotku. Někteří důstojníci i mužstvo se netajili tím, že je třeba Poláky následovat a ze Sovětského svazu odejít. Svoboda tyto názory odmítal s konstatováním, že „jestliže se chceme dostat domů, není pro nás jiné cesty, než jít do boje po boku Rudé armády a bojovat s ní až do vlasti.“ Nezabránil však časté mluvě, kladené Čechoslovákům – zda půjdou s andersovci, či zůstanou.

Čechoslováci zpočátku nedostali pro výcvik zbraní. Jak vzpomíná jeden z dobrovolníků, „k seberedění mužstva to nepřispívalo,“ neboť „když pochodovali přes Buzuluk na cvičišti a místo pušek nesli na ramenou dřevěné atrapy kulometů a děl, děti za nimi posměšně pokřikovaly.“ Ovšem zda tato situace svědčila o zatlutí nespolehlivosti Čechoslováků v očích Sovětů, nebo byla jen projektem nedostatku zbraní, těžko jednoznačně říci. Nejpravděpodobnější bude asi kombinace obou příčin.

Faktem zůstává, že ani mezi místním obyvatelstvem nepoživali naši dobrovolníci v prvních týdnech příliš sympatií. Jednak je mnozí domorodci i evakuovaní z jiných částí SSSR přece jen považovali za „vojáky buržoazní armády“ a současně měli Buzulučané v paměti, že legionáři ve městě svého času vyhodili do povětří jediný zdejší most. Avšak Čechoslováci ve městě zůstali, zformovali družstva i čety a před zraky buzuluckých občanů pokračoval tvrdý výcvik. Počáteční nedůvěra mizela, vztahy se brzy proměnily na přátelské.

Další osudy vytvořeného praporu, pozdější brigády a nakonec armádního sboru přibližují pamětníci, rekonstruují historici, vykládají politici... Jejich názory na jednotlivé bojové operace se různí. Nic to však nemění na hrdinství těch, kteří tehdy dokázali vstát do rukou zbraň tam, kde k tomu dostali příležitost, a šli bojovat za osvobození republiky.

Z původního téměř tisícčlenného kádru praporu se miru dočkala asi jedna třetina. Účet za svobodu byl vysoký.

Madonna-Statistka

Los Angeles – Zahlen für Madonna-Fans: 1,64 Meter groß, 49 Kilo, Bizeps-Umfang: 29 Zentimeter. Ihr Busen ist nicht so bedeutend, wie er in den Videoclips wirkt: GröÙe 34 B.

Größter Elefant

New York – Der Engländer John Blashford-Snell will den größten Elefanten Asiens in Westnepal entdeckt haben: Schulterhöhe 3,37 Meter, 5 cm mehr als der bisherige Superbulle, der 1882 auf Ceylon erschossen wurde.

● Konzultováno s policejními odborníky

MÍSTO PIS PRAŽSKÉHO PODSVĚNÍ

Pokoutní směna

Cikánští veksláci – Jejich výskyt v centru města lze zaznamenat hlavně na Václavském náměstí, na chodnících mezi hotelem Evropa a pomníkem svatého Václava. Okupují tedy zhruba dvě třetiny Wenzlplatzu (jak říkají němečtí turisté). Pochytivý kšeft je příliš nezajímavý. Specializují se hlavně na „ruličky“ – strkají naivnějším zákazníkům za jejich poctivou měnu diskretně do rukou bankovky stočené do trubiček tak, aby je nešlo snadno nenápadně spočítat. Jedna marka tak nakonec stojí dvě stě i více korun. S oblibou podstrkují zejména Němcům za sto marek sto korun, nebo je místo tuzemské tvrdé měny obměňují polskými zlotými. Cikáni s umělečtějšími sklony občas předělávají zlaté na pravé koruny přímalováním českého nápisu „Bank česká“. Zda pak sledují své oběti ze západu a mají jundu když vidí, jak se snaží utratit takové peníze, to se nám zjistit nepodařilo. Ale možná to je, cikánští veksláci jsou veselé osoby. Jinak většinou jeden veksluje a několik v pozadí hlídá, kdyby chtěl nevděčný podvedený činit potíže.

Arabské veksláky – Obsadili spodní část Václavského náměstí se stanicí metra Můstek. Několik vždy okouní na rohu ulice Na příkopech, u automatu Koruna. S oblibou postávají i na protější straně náměstí, u automatu Korunka, kde veselé konkurují tamní směnárně. Není známo, proč cikánští veksláci přepustili arabským tak atraktivní kus teritoria poblíž pěší zóny, hemžící se západními turisty. Policejní odborník major K. soudí, že tuto ekonomickou zvláštnost lze vysvětlit užíváním delších, hezky zahnutých nožů na arabské straně. V synech Orientu však stále doutná duch bazarů z Pohádek tisíce a jedné noci, takže smlouvají, ale dohodnuté podmínky obchodu dodrží. „Ruličky“ nepěstují. Kromě ducha starých orientálních obchodníků doutná u nich ještě hašiš (viz oddíl Fetáci heslo Hašiš).

Polští a ruští veksláci – Pokud jde o poctivost obchodu, platí o nich totéž, co o cikánských vekslácích. Dělají i podobné podfuky s ruličkami. Na rozdíl od našich cikánů se však hned perou a nemusí být ani tři na jednoho. Zejména bývali ruští bojovníci z Afghánistánu

mají sklon zbrkle používat zkušenosti z bojů proti dušmanům ihned, když se jim něco nelíbí. Vekslují zhusta u východů z metra, v bočních ulicích kolem Václavského náměstí, na Staroměstském náměstí. Na příkopech apod. Poláky leckdy potkáte na Hradčanech.

Malí bílí veksláci – Vzácný druh, vymírající. Občas některého zahlédnete před směnárnou v centru města. Často jde o tzv. vidláky z venkova, proti domácímu se však příliš „nechytají“.

Velcí bílí veksláci – Vyvinuli se z malých bílých veksláků, kteří před lety začali provozovat tuto živnost a dnes mají nahospodařeno. Díky ekonomické reformě se změnil v početné podnikatele. Pokud ještě živnost provozují, neklesnou k drobnému pouličnímu vekslu. Směnu provádějí hlavně v soukromých bytech, pro policii jsou tak téměř nepostřehitelní. Rádi prý zajdou do jednoho denního baru v Žitné ulici. Chcete-li změnit alespoň milion, můžete zkusit štěstí tam. Nedělejte si však velké naděje, neochotují jen tak s někým, dávají přednost ověřeným kontaktům. Poznávací znamení jejich přítomnosti – před barem nestojí zahraniční auto s cenou pod tři čtvrti milionu korun. Velcí bílí veksláci jsou lidé veskrze plaší a stydělí by se jezdit v levnějších vozech.

Veksl tým – Tým pražských policistů, založený pro potírání pouliční hospodářské kriminality. Za minulý rok odhalili 383 trestných činů, převážně šlo o „ruličkáře“, padělky bankovek, veksl. Přitom zabavili na dva milióny korun, valuty za tři milióny korun. Sebrali vekslákům mj. přes dva tisíce padělaných dolarů, dva milióny falešných italských lir, 430 000 padělaných čs. korun atd.

Nejstarší řemeslo

Cikánské šlapky pouliční – Postávají v Perlové ulici a na Václavském náměstí u automatu Koruna a u hotelu Jalta. Taxa činí až kolem čtyř set korun za pohlavní styk, který se v létě uskutečňuje hlavně v parku a v průjezdech, v zimě v pronajaté taxicích, v bytech zákazníka, v průjezdech a všude, kde méně táhne. Za ruční práci se platí v průměru o sto korun méně. Podle zkušenosti městského policejního týmu „kapsářů“ asi jenom polovina z nich poctivě „šlape“. Druhá polo-

vina prostituci předstírá s úmyslem zákazníka okrást. Zlodějky si vybírají hlavně opilce, které zatáhnou do nejbližšího odlehleho průjezdu. Osaháváním různých částí jeho těla odvádějí opilcovu pozornost a seberou peněženku. Pokud to zákazník pozná, má smůlu. Vždy jsou nablízku tmaví pasáci, zmlátí ho a oberoou. Tak vzniká nemálo loupežných pře-padení s těžkým ublížením na zdraví (blíže viz. heslo Loupežná přepadení). Pozve-li je zákazník domů, nasyponu mu prašky na spaní do nápoje a byt vykradou (viz. heslo Uspávačky). Známé místo kde nad ránem číhají na opilce muže, je kupříkladu u Non-stopu ve Vodičkově ulici. V zimě jako v létě je můžete najít v restauracích nižších cenových skupin. Zdravotní prevence proti pohlavním chorobám u nich neexistuje.

Cikánské šlapky vyšší třídy a salónní – Nevyskytují se.

Bílé šlapky pouliční – V létě je jich v Praze údajně až třicet tisíc. Tehdy sem přijíždějí mnohá děvčata z venkova přivydělat si. Postávají hlavně v Perlové a na pravé straně Václavského náměstí (při pohledu od stanice Můstek nahoru k pomníku svatého Václava, který se na to všechno musí dívat). Cena činí od dvou set do pěti set korun za pohlavní styk, který se uskutečňuje v parcích a průjezdech atd. (viz výše). Odveze-li si vás některá do vlastního bytu, počítejte s deseti až patnácti sty korunami. Za sychravých dnů se ohřívají v lepších barech, hotelových restauracích a na velkých diskotékách po celém Václavském náměstí. Mladé holčiny dělají starším profesionálkám velkou konkurenci, proto šly ceny v posledním roce dolů. Podobně jako u cikánek upadá chuť skutečně si peníze odpracovat. Zejména přespolní holky zákazníkovi utečou, zaplatí-li neuváženě předem, hodně také uspávají a kradou. Bílé pražské profesionálky používají prezervativy, přespolní většinou nikoliv. Lékařská prevence proti pohlavním chorobám je mizivá.

Bílé šlapky vyšší třídy – Najdete je ve vícehvězdičkových podnicích i v hotelech. Cena za několik hodin v jejím bytě je od sto padesáti do dvou set marek. V minulém roce činila až tři sta marek, avšak mladé maso bez znalosti jazyků, které jde za pár marek s cizín-

cem, pokazilo ceny i této kategorie. Navíc jsou cizinci stále skoupější. Klasické kurtizány, schopné pobavit hosta na úrovni, proto mizí. Máte-li zájem o vyšší třídu, nejlépe se světit decentnímu recepčnímu v hotelu, nebo ještě lépe šéfovi hotelového baru. Většinou mají nějakou prověřenou na skladě. Zdravotní péče je většinou dobrá, ochranné pomůcky používají.

Ostatní šlapky – Rusky, Ukrajinky, Rumunky, Polky apod. Vyskytují se po celém Václavském náměstí, u východů z metra, na nádražích. Nejnížší sorta spojují všechny negativní vlastnosti a pohlavní rizika předcházejících druhů, navíc je pasou pěkní dršťáci. Výhoda – vyjdou nejlevněji, kolem dvou stovek, pokud vás ovšem neokradou buď ony, nebo jejich pasáci. Tuzemcům lze doporučit – balí-li vás v baru či na ulici žena, hovořící neznámou řečí zjevně východního typu, nechte si zajít chuť a

zmizte. Zahraničním turistům, kteří nerozpoznají češtinu, není rady a tudíž ani pomoci.

Bílé šlapky salónní – Erotické masážní salóny ke své škodě nezadávají naše-mu listu placené reklamy, a my jim nehodláme dělat reklamu zdarma. Konkrétní adresy těchto zařízení si proto můžete přeflékat například v reklamním časopisu Annonce, pražském informačním týdeníku PROgram, ve Večerní Praze apod. Pro informaci čtenářů vybíráme z ceníku eroseny Baby Girl v Praze 2, jehož majitel je členem cechu erotické kultury Sdružení podnikatelů ČR. Cech o sobě prohlašuje, že solidně eroticky podniká.

Ceník

Základní erotická masáž (erosenka ve spodním prádle, bez osahávání) ... 280,- Kčs
ministripťáz a erotická masáž od nahé erosenky (ve svůdných pozicích) ... 450,- Kčs
live show (3 min) ... 150,- Kčs
videoprodukce (po dobu pobytu v separe) ... 100,- Kčs
použití pomůcek při autoerotice erosenky ... 50,- Kčs
ditto + osahávání erosenky všude kromě genitálií ... 500,- Kčs
ditto + autoerotika erosenky (bez pou-

Žití pomůcek ... 600,- Kčs
dtko + minet (francie) ... 700,- Kčs
dtko + santana (6 9) bez orálu erosenky ... 800,- Kčs
dtko + santana (6 9) s orálem erosenky ... 950,- Kčs
další komplex dle osobní dohody bez další specifikace (40 min.) ... 1400,- Kčs
dtko komplex včetně thajské masáže (1 h) ... 1 800,- Kčs
dvě lesbičky při milování ... 600,- Kčs
bisexuální erosenka v akci ... 900,- Kčs
použití S/M praktik erosenkou dle možnosti a přání klienta ... 200,- Kčs
Pokud klient překročí dobu 45 minut v separé, zaplatí za každých započatých deset minut sto korun navíc.

Vysvětlivky:

Erosenka = šlapka salonní v terminologii cechu sexuálních podnikatelů.

Erotické praktiky santana, minet, thajská masáž, live show apod. - s ohledem na novelu trestního zákona o šíření pornografie popř. o narušování mravní výchovy mládeže nelze podrobně popsat.

Černá listina holek - Na černou listinu se dostávají uspávačky, zlodějky a také šlapky, vyhozené ze salónu za prohřešky proti bezpečnosti práce - například si od zákaznicka nechají zaplatit do vlastní kapsy za to, že s ním jdou bez předepsaného prezervativu apod. Erotičtí podnikatelé se před takovými divkami vzájemně varují. Holka na černé listině může v Praze nancijvš šlapat chodník, k salonní práci ji nepustí.

Uspávačky - Za minulý rok bylo v Praze zaznamenáno 164 případů, kdy prostitutka uspala zákazníka pražsky a okradla ho. Policie vyšetřila zhruba jednu čtvrtinu. Uspávají bílé holky stejně jako cikánky.

Sex ostatní

Hoši - Homosexuální spoluobčané patří v Praze pro svůj způsob vyhledávání známostí ke skupinám velmi ohrožovaným násilnou kriminalitou. Kontaktují často náhodné partnery na Wilsonově (Hlavním) nebo na Masarykově nádraží, v různých hospodách a v klubech, nechávají je přespát u sebe doma. Tato pomoc neznámým klukům za trochu lásky se jim nevyplácí. Z šesti doposud neobjasněných vražd z minulého roku, byli dva zavražděni homosexuálně. Dříve měli v oblibě T - Club na Jungmannově náměstí, hotel Evropa na Václavském náměstí. Poté, co byla jejich organizace legálně povolena, snaží se nyní svaz homosexuálů Lambda a jeho pobočky zprostředkovat svým členům bezpečné známosti. Otevírají se i kluby pro homosexuály. Itéba v Praze 9, v Brykově ulici. Informace o nich poskytuje například informační týdeník PROgram, stejně jako o klubech lesbiček, které však z hlediska kriminality nepředstavují nijak zvlášť rizikovou skupinu.

Kapsáři klasičtí

V létě je v Praze nahlášeno policii v průměru 60 až 70 kapsařských krádeží týdně (jsou započítány i případy, kdy prostitutka obere zákazníka, viz. oddíl Nejstarší femeslo). V zimě, mimo turistickou sezónu, tento počet klesá na 30 až 40 krádeží. Za minulý rok to bylo celkem přes tři tisíce „kapes“. Způsobená škoda činí zhruba dvacet pět milionů korun. Z odhalených krádeží čtyřicet procent spáchali cikáni, čtyřicet procent Rumuni, dvacet procent Poláci, Bulhaři, Rusové. Celá pěti zóna. Staroměstské a Václavské náměstí jsou rizikovou oblastí. Kapsáři sledují vybrané oběti až do obchodů a obchodních domů. Některé kapsařské klany mají svá oblíbená místa.

Kapsáři cikánští ze Smíchova, kmen Olahů -

Mistři oboru, děti cvičí v tomto umění od dvou let. Při krádežích na ulicích nebo ve frontách v obchodech misirovsky použijí.

vají tzv. „šatro“ (viz. heslo Šatro). S oblíbenou krádou ve spodní části Václavského náměstí až k hotelu Jalta.

Nejčastější taktika: Sledují vyhlédnutého zákazníka tak dlouho, až se pomocníkům podaří oběť obklopit a vytvořit umělou tláčenici. Za hradbou jejich těl, uprosřed kruhu, určený zloděj bleskurychlým hmatem vyvolí peněženku z kapsy či z kabelky a všichni se rozptýlí.

Nechávají krást nezletilé děti a těhotné ženy, kterých mají k dispozici dost. Děti totiž nelze zavřít do vězení, nanejvýš do „pastáku“, odkud mohou časem utéct. Těhotnou pustí z vězení, když má rodit.

Kapsáři cikánští z Nuslí, kmen Olahů - Platí o nich vše, co o kapsařích ze Smíchova. Oblíbené místo: Tramvajová stanice ve Spálené ulici za obchodním domem Máj, u stanice metra Národní.

Když jdou v odpoledních hodinách lidé z práce, je v tomto místě velký dav. Kapsáři využívají hustých tláčenic při nastupování a vystupování z tramvají, aby se nenápadně dostali k oběti.

Kapsáři cikánští, kmen Rumungrů - Nejsilnější kolonie Rumungrů se nachází na pražském Žižkově. Dovednost předků v kapsářství neudrží. Jejich podíl na těchto krádežích je minimální.

Kapsáři rumunští, bulharští, ruští - Pohybují se ve stejných místech jako Olahové. Mistři krádou zejména rumunští cikáni. Ti občas obírají v sobotu a v neděli turisty na pražském Hradě, na Václavském náměstí pak od hotelu Jalta až ke svatému Václavovi. Dále šmejdí po Uhebném trhu.

Kapsáři bílí, tuzemští - Nevyskytují se, v konkurenci vrcholově trénovaných Olahů nemohou obstát.

Tým kapes - Přezdívala speciálního policieho týmu policie města Prahy, který v předminulém roce začal pronásledovat kapsáře. Kapsáři změnili proto taktiku. Detektivové chodí po ttech, čtyřech. Víc jich většinou není. Olahové začali chodit ve skupinách po sedmi, osmi. Jsou-li chyceni při činu, využijí početní převahy, aby vyvolali tahanici s policisty, zmatek, ve kterém ukradená peněženka putuje od zloděje nenápadně k pomocníkům, kteří ji buď někam odhodí, nebo s ní zmizí v davu.

Šatro - Kapsařská pomůcka, většinou lehká igelitová taška, kterou si kapsař zavěsí na hřbet ruky tak, aby nebylo vidět prsty, šátrající pod „igelitkou“ v cizí kabelce.

Doporučovaná obrana - Muži ať nenosí peněženku v zadní kapse kalhot, kde se dají snadno vytáhnout. Nejbezpečnější místo je prý náprsní kapsa košile. Ženy ať zavírají kabelky na zip, který si stále přidržují rukou. Ohojí pohlaví ať při nákupu nehlídá jenom na zboží či do vykládky, ale průběžně si všimá, zda o ně někdo nejví pečeďelý zájem.

Fetáci

Hašiš - S touto drogou obchodují arabští veksláci u automatu Koruna na Václavském náměstí. Bavit se chodí naproti přes ulici do Tatra baru, údajně mají rádi i klub ČKD, který se nachází na střeše nad Tatra barem.

Často používaný způsob: prodávají malé dávky. Peníze převězmou od zákazníka většinou na WC, kousek hašiše pak přilepi zvykačkou pod barový pult a odejdou. Zákazník hašiš na domluveném místě nahnatá. Zmíněný postup ztěžuje práci policii. Přesto nedávno tři Arabi přistihli s větším množstvím drogy a zatklí je. Arabové většinou nepodvádějí, prodávají pravý hašiš. Přesto je to droga u nás zatím nepříliš rozšířená. Ačkoli její cena není vysoká - dávku 0,35 gramů lze koupit za 50 korun, což je cena srovnatelná s cenami v SRN.

Marihuana, marijánka, mařena - Jedna z měkkých drog, cigaretu lze v Praze poříditi za 30 až 50 korun. Kouř se takřka všude, na diskotékách, v někte-

rych mládežnických klubech a hospodách zejména v okolí Národní třídy, Žofina a Národního divadla. V poslední době se začala kouřit i v obdobných podnicích na Václavském náměstí. Patří mezi oblíbené drogy mladších intelektuálů.

Pervitin neboli perník. Zřejmě nejrozšířenější droga nejen v Praze, ale v celých Čechách. Podle zákona nabýdky a popravky se za ni platí 500 až 800 korun za gram (v severních Čechách se však nedávno prodával i za 1700 korun). Chemicky řečeno je perník methamphetamin a fetací je připravují ze solutanu, ipekakinu, ale i jiných dostupných medikamentů. Je to droga spíše tvrdší, o níž projevují v poslední době zájem i fetáci ze SRN, kteří za účelem jejího získání navazují s těmi pražskými obchodní kontakty. Zájem je zejména o pražské variče (viz heslo variče). Pervitin se aplikuje především ve fetáčích doupatech (viz heslo doupata).

Braun - Silné návykový opjat, který rovněž patří mezi drogy pražskými fetáky hojně vyhledávané. Jednogramová dávka se dá v Praze sehnat zhruba za 800 korun. Když však uvidí prodávající u kupujícího enormní zájem, může částka vyšplhat až na 1200 korun. Je to dehydrokodon, váfený z medikamentů obsahujících kodein.

Kodein - V domácích vařinách často připravovaná droga. Jeden gram se dá opatřit zhruba za dvě stokrátové bankovky. Nejčastěji se vyráběl z alnagonu. Po zahájení prodeje léku na předpis sice používání kodeinu kleslo, ale v poslední době si pražští fetáci našli jinou surovinu, takže je opět na trhu.

Heroin - V Praze se tato droga vyskytuje snad pouze při tranzitu. Její ceny se pohybují kolem 100 až 250 marek za gram.

Kokain - I jeho ceny jsou pro řadového českého fetáka dost nedostupné. Za gram se platí od 150 do 250 marek. V hlavním městě se však téměř nesežene.

Doupata fetácká - Mista, kde se shromažďují zejména příznivci tvrdších drog, aby se zde oddávali jejich vlivu. Nacházejí se většinou ve staré zástavbě (v Praze 2 a 7) v opuštěných a zdevastovaných bytech a poznat se dají hlavně podle silného zápachu již daleko přede dveřmi. Zápach pochází z odpadků, které zde plynoucí narkomani hromadí i několik týdnů. V doupetí pobývá najednou i dvanáct narkomanů.

Variče - Zvláštní a ve fetáčích krizích určitou výlučnost požívající sorta narkomanů. Vyznačují se tím, že ve vlastních domácích laboratořích drogu přímo zhotovují - „vaří“ a pak ji na základě zvláštních pravidel distribuce poskytují dalším. Stejně jako u doupat i vařiny se nacházejí (nebo spíše nacházejí) v Praze 2 a 7, ale v loňském roce se vařilo i v panelácích na Jižním městě. Ačkoli řada varičů drogu sama neužívá, ze šesti zemřelých fetáků v Praze v loňském roce, byla většina právě z této sorty.

Těkávé látky - K uvedení do tranzu je používají většinou spíše méně movití fetáci, škody však napachávají i ne z klasičká pichaná droga. Rovněž tyto látky (jako například toluen) patří k oblíbeným zpeřtením dýchánek u fetáčích doupatech.

Drogové komando - Skupina pražských policistů, kteří se specializují na boj proti drogám a kriminalitě způsobené jejich požíváním. Jen za rok 1992 vyšetřovali 76 pachatelů pro 86 trestných činů podle paragrafů 187, 188 a 188 a) o výrobě a přechovávání drog. Další 42 trestných činů (vloupání do bytů, automobilů a sklepních kofí) bylo spácháno pod vlivem drog.

Skotrápkaři - V Praze se tento druh hazardních hráčů vyskytuje snad všude, kde můžete potkat větší množství lidí, zejména z venkova. Proto na ně narazíte například v okolí autobusového nádraží Florenc, u Hlavního nádraží, ale i ve vestibulech některých stanic metra - na Palmovce, na Hradčanské atd. Skotrápkaři jsou velice mobilní, za hrací stoly jim

většinou slouží bedny od banánů, nebo jiného ovoce, a proto jsou takřka nepolapitelní. Navíc neopnechávají nic náhodě a proti nepřijemnému „obtěžování“ policií se vždy chrání jakousi předsunutou hřídkou na vhodném místě. Majitelé hbitých prstů pocházejí většinou z Jugoslávie, Rumunska, ale objevují se i skotrápkaři romští, ruští a jiní. Rada pro případné zájemce o snadnou výhru - všechno vypadá jednoduše jen na první pohled. Ve skutečnosti jsou kulíčka i prsty tak rychlé, že ani nepostřehnete, že už dávno není pod víčkem. Obdobné je to i se systémem přihazovačů z řad „náhodných“ kolemstojících. Většinou se totiž se skotrápkářem velice dobře znají a jejich podíl na výhře není vůbec zanedbatelný.

Násilí a chmatáci

Znásilnění - Jen za loňský rok bylo v Praze zaznamenáno 133 případů tohoto trestného činu. Nejvíce (32 případů) se znásilňovalo v Praze 4, která má ostatně primát ve všech trestných činech, a pachatelům jako nejlepší kulisy sloužily paneláky Jižního města. Na druhém místě je pražská „jednička“ s „pouhými“ 19 případy. Ve většině případů se pachatelé před svým činem posilili alkoholem. Na pražském „mravnostním“ nám prozradili, že průměrný „znásilňovač“ je muž starý zhruba 25-30 let.

Loupežná přepadení - Tradičním místem pro pražské „loupežníky“ je lesík u Hlavního nádraží, přezdívaný jako „Sherwood“ (lesní působiště Robin Hooda), kde jsou nejčastějšími oběťmi především mimopražští návštěvníci hlavního města. V Praze se ale přepadávají takřka všude. Na pěti zóně, téměř na celém Václavském náměstí, ale i na okrajových sídlišťích. Přesně specifikovat nelze ani nejčastější hodinu, kdy k přepadením dochází. Ovšem zejména v poslední době jsou zločinci už tak otří, že jim nevádí ani denní světlo, ani spousta lidí kolem. Svědčí o tom i skutečnost, že za loňský rok došlo v Praze k 1183 loupežím.

Vraždy - Praha zatím není městem, kde by se vraždilo přímo na ulicích. I přesto tu za loňský rok došlo k 39 vraždám, neobjasněno zatím zůstává šest. Je to nejvyšší procento v objasnění trestných činů.

Vloupání - Vedle krádeží hojně se vyskytující pražský trestný čin. Jen za loňský rok došlo k 22 146 vloupáním. Ve 2601 případech to bylo do obchodů a výkladních skříní, 2579 bylo vloupání do restaurací a kiosků, byly navštíveny nezvaní návštěvníci v 6098 případech. Děje se tak po celém území našeho hlavního města, nejvíce však opět v Praze 4.

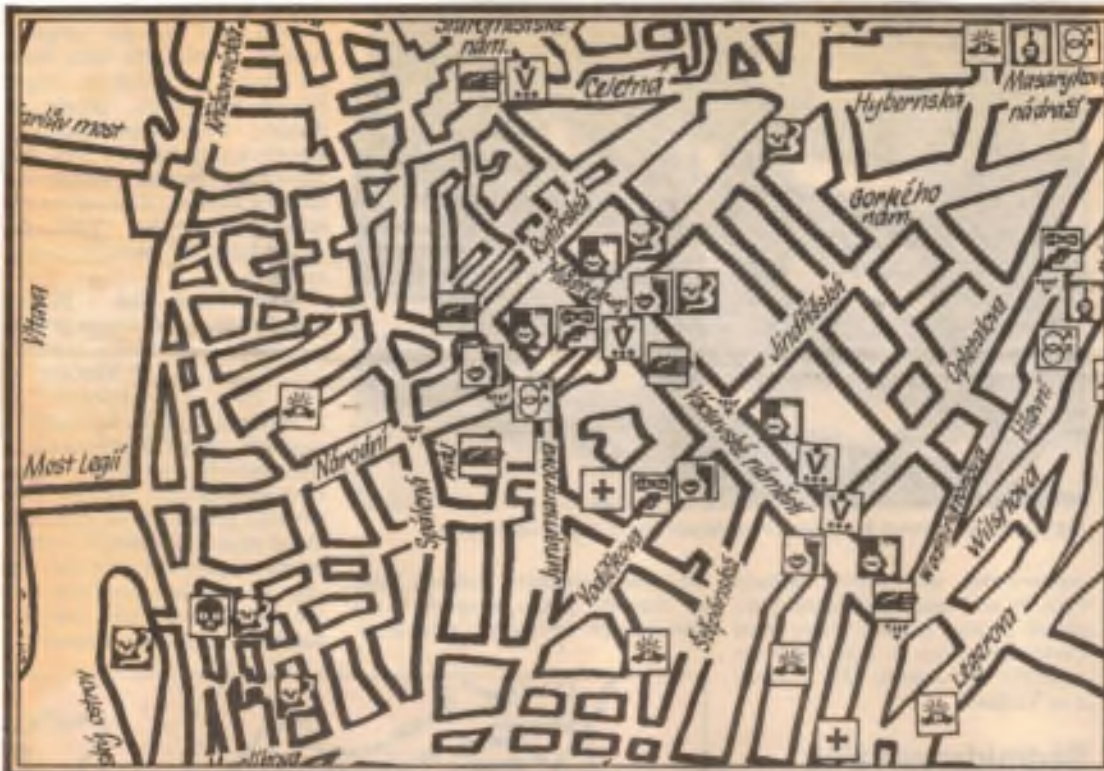
Krádeže - Došlo k nim ve 31 137 případech, je to tedy nejrozšířenější pražský trestný čin. Krade se všude, všechno a ve všech denních i nočních hodinách. Jen aut bylo ukradeno 3878.

Po konzultaci s pražskými policisty připravili:

Příslušná tabulka na str. 119

Cremes aus Mutterkuchen
London - Das Merieux-Institut Lyon
kauft täglich 19 Tannen weibliche Plazenta aus europäischen Ländern.
- vorwiegend Rußland. Der Mutterkuchen wird für die Herstellung von Gesichts-Cremes verwendet.

Touristen unvorsichtig
Bangkok - Nur jeder zweite (46 %) von jährlich 60 000 deutschen Sex-Touristen benutzt in Thailand Kondome.
Der Wiesbadener Aids-Kongreß: Jede 3. Prostituierte dort ist HIV-positiv.

111 stran a hnutí v republice

S federální působností

Agrární republikánská stran (ARS) — vznikla v lednu 1992 sloučením Republikánské strany čs. venkova a Strany českého venkova, chce hájit zájmy venkova, ale i malých a středních měst. Předseda Radim Donát.

Asociace sociálních demokratů (ASD) — navazuje na tradici tzv. nezávislých socialistů, uznává občanský princip, je pro federativní uspořádání státu. Předseda Rudolf Battěk.

Celostátní aktiv občanů — politické hnutí občanů a společenských organizací spolupracujících na řešení konkrétních problémů obcí, okresů, krajů i větších územních celků. Předseda Milan Žezula.

Československá sociální demokracie (ČSSD) — navazuje na tradice sociálně demokratického hnutí v Československu i ve světě. Předseda Jiří Horák.

Československá sociální unie — založena v březnu 1991 Čechy a Slováky žijícími v Německu, chce chránit sociální přímé majetkové zájmy krajanů v cizině.

Československá strana humanistické internacionály (ČSHI) — definuje se jako strana usilující o vybudování spravedlivé společnosti pro pracujícího člověka a odpůrce militarismu. Předseda Ladislav Sommer.

Československá strana integrace (ČSSI) — má v programu spolupráci na vytváření sociálně spravedlivé, humanitní a demokratické společnosti. Předseda Miroslav Vacek.

Československá strana občanské a sociální spravedlnosti — vznikla v roce 1990 s programem poukazovat na přetrvávající nedostatky ve společnosti.

Československá strana pracujících — levicová strana usilující o důsledné respektování lidských práv, zlepšení sociálního postavení zejména mladých rodin.

Československá strana socialistická (ČSS) — definuje se jako strana usilující o moderní liberální socialismus. Předseda Ladislav Dvořák.

Československé demokratické fórum (ČSDF) — vzniklo oddělením od Demokratického fóra komunistů. Předseda Milan Taraba.

Demokratická levice — považuje se za nadstranické politické hnutí levicově orientovaných občanů. Předseda Lotar Indruch.

Demokratická strana Československa — Předseda Jan Kukačka.

Demokratická unie zdraví a sportu — prohlašuje se za neideologickou politickou stranu. Předseda Jozef Boris.

Demokratická fórum komunistů (DFK) — samostatný názorový proud demokratických sil v KSČM a SDL. Část stoupenců DFK založila stranu Československé demokratické fórum.

Fórum dělníků — prezentuje se jako politické hnutí dělníků bez ohledu na stranickou příslušnost či vyznání. Předseda František Dugovič.

Hnutí angažovaných Romů — program zaměřen na obhajobu ekonomických, sociálních a kulturních zájmů Romů. Předseda Štefan Tyšer.

Hnutí Československého porozumění — usiluje o zachování Československa jako unitárního státu. Předseda Vladimír Čech.

Hnutí důchodců za životní jistoty — Předseda Josef Koníček.

Hnutí za demokratické Československo — pluralitní politické seskupení proudů levicových, sociálně liberálních a křesťanských, středově orientovaných. Předseda Jiří Vyavřil.

Hnutí za občanskou svobodu (HOS) — vzniklo už v říjnu 1988 jako nezávislá občanská iniciativa s původním programovým manifestem „Demokracie pro všechny“. Zaregistrováno v březnu

1990 jako politické hnutí skupin a klubů, které nejsou podřízeny žádnému centru. předseda Jan Stern st.

Klub angažovaných nestraníků — KAN. Předseda Bohdan Dvořák.

Konzervativní strana Svobodný blok — hlásí se k modernímu západnímu konzervatismu reaganovského a thatcherovského pojetí. Předseda Jiří Kotas.

Křesťanskodemokratická strana (KDS) — definuje se jako nadkonfesní strana pravého středu konzervativního charakteru. Předseda Václav Benda.

Křesťanskodemokratické hnutí (KDH) — Vzniklo 30.11.1989 jako všelidové ekumenické hnutí. Člen Evropského demokratického svazu. Předseda Ján Čarnogurský.

Liberální kongres — původně Strana čs. neutrality, pak Česko-slovenský národní kongres, v březnu 1991 se opět přejmenoval. Předseda Ludvík Holík.

Národně sociální strana-Čs. strana národně socialistická — navazuje na ideje Československé strany národně socialistické, hlásí se k liberální tendencím. Předseda Čestmír Čejka.

Nezávislá iniciativa (NEI) — vznikla jako nezávislá erotická iniciativa, koncem roku 1991 změnila název. Předseda Miroslav Mítlöhner.

Nezávislá levice — Definuje se jako stran usilující o sociálně spravedlivou společnost. Předseda Jaroslav Trávníček.

Nová pravice — chce sdružovat občany s pravicovým směřením bez rozdílu politické příslušnosti s cílem demolizace hospodářského a společenského života.

Občanská demokratická aliance (ODA) — hlásí se k západnímu konzervatismu a k zásadám hospodářského liberalismu. Předseda Pavel Bratinka.

Občanská demokratická strana (ODS) — vznikla oddělením z OF, hlásí se k realismu a pragmatismu, k parlamentní demokracii, tržní ekonomice, usiluje o společný stát na územním a občanském principu. Předseda Václav

Politická strana žen a matek Československa — vznikla sloučením Pražských matek a Politické strany žen. Předsedkyně Alena Valterová.
Politické hnutí členů ZD — hnutí zemědělců a členů zemědělských družstev. Předseda: no str. 120

Podnikatelsko-životnostenská strana — vznikla jako Všelidová demokratická strana, v roce 1990 registrována pod novým názvem. V parlamentních volbách 1990 v koalici se SRP-RSČ. Předseda Tomáš Kruliš.

Občanská společenská aktivita — politické hnutí proti volebnímu zákonu, který diskriminoval nestraníky. Předseda Karel Hájek.
Organizace nezávislých Rumunů — politické hnutí občanů rumunské národnosti.

Radikální republikánská strana — pravicová strana odpůrců M. Sládka — SPR-RSČ, vychází ze vzoru radikálních republikánů v USA. Předseda generální rady Miroslav Beňo.

Republikánská strana — základní programové cíle totožné s cíli Republikánské strany USA.

Sdružení pro republiku-Republikánská strana Československa. Předseda Miroslav Sládek.

Strana československých podnikatelů a živnostníků. Předseda Rudolf Baránek.

Strana evropského domu. Předseda Karel Šeda.

Strana práce — předseda přípravného výboru Július Olexa.

Strana zelených. Předseda celostátní rady Aleš Mucha.

Wspólnota-Soužití-Együttelés — politické hnutí za demokracii a práva národnostních menšin. Předseda Miklós Duray.

Zemědělská strana (ZS) — původně Čs. strana zemědělská (ČSSZ), v říjnu 1991 se slovenská část osamostatnila. Předseda František Trnka.

V České republice

Demokratická strana práce (DSP) — hlásí se k myšlenkám a programu Socialistické internacionály, odmítá spolupráci s KSČM. Předseda Petr Wurm.

Demokratické fórum komunistů (DFK) — samostatný názorový proud demokratických sil v KSČM a SDL. Část jeho stoupenců založila v r. 1990 stranu Československé demokratické fórum.

Fórum dělníků — prezentuje se jako politické hnutí dělníků bez ohledu na stranickou příslušnost či vyznání. Předseda František Dugovič.

Hnutí za rovnoprávné postavení žen v Čechách a na Moravě. Předsedkyně Eleonora Slavičková.

Hnutí z samosprávnou demokracii — Společnost pro Moravu a Slezsko (HSD-SMS). Jan Kryčer. V průběhu volebního období se rozštěpilo na dvě části (I a II).

Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM). Předseda Jiří Svoboda.

Křesťanskosociální hnutí — vzniklo v dubnu 1991 sjednocením Demokratického hnutí křesťanů a Křesťanskosociálního knutí. Není registrováno jako politický subjekt. Předseda Josef Macek.

Levá alternativa (LA) — hnutí za demokratický a samosprávný socialismus. Předseda Vladimír Říha.

Liberálně demokratická strana (LDS). Předsedkyně Viktorie Hradská. Strana se rozdělila na českou a moravskou organizaci.

Moravská národní strana (MNS). Předseda Ivan Dřímál.

Národně demokratická strana (NDS) — chce prosazovat národní politiku a ekonomiku bez nacionalistického extrémismu, podporuje zemské uspořádání.

Občanské fórum — vzniklo 19.11. 1989, v únoru 1991 se změnilo na hnutí s dvěma kolektivními členy: ODS a OH, z nichž jsou dnes samostatné politické strany.

Občanské hnutí — vzniklo po rozštěpení OF, liberální občanské a sociální hnutí. Předseda Jiří Dienstbier.

Panevropská unie Čech a Moravy — politické hnutí, které si dává za cíl návrat Československa do Evropy. Předseda Rudolf Kučera.

Permanentní opozice za demokracii — strana v opozici vůči každé vládnoucí skupině.

Royalistické hnutí Čech, Moravy a Slezska — Koruna česká — je pro konstituční monarchii s parlamentním systémem.

Strana českého národa — v březnu 1991 ustaven přípravný výbor, chce organizovat obranu práv českého národa a jeho celistvost.

Strana konstruktivní destrukce — chce tvořit trvalou opozici vůči ostatním politickým stranám, nechce usilovat o politickou moc.

Strana moravského venkova — zasazuje se o důslednou realizaci principu obecní samosprávy. Předseda Jaroslav Brož.

Strana obrany kultury (SOK) — neregistrovaná, cílem obrana kultury před byrokratismem, technokratismem a komercializací.

Strana přátel piva — chce být jedním z garantů přechodu k politickému pluralismu a bojovat proti alkoholismu. Předseda Ivo Dvořák.

Strana svobodných demokratů — za základ své činnosti považuje Všeobecnou deklaraci lidských práv.

Svobodná rolnická strana — navazuje na tradice rolnického hnutí z konce 19. stol., v parlamentních volbách 1990 na volební kandidátce ČSL. Předseda Vladislav Hlávko.

Transnacionální radikální strana (TRS) — usiluje o vytvoření Spojených států evropských, její součástí je Asociace radikálů za Spojené státy evropské.

Volební sdružení československých podnikatelů České republiky — hnutí usiluje o sjednocení soukromých podnikatelů, občanů a společenských organizací před volbami.

Volební seskupení zájmových svazů v ČR — politické hnutí, seskupení dobrovolných společenských organizací zájmového charakteru.

Strany a hnutí na Slovensku

Autentická slovenská národná strana — navazuje na Slovenskou národní stranu z let 1870-1938, má křesťanský a národní program, hlásí se k zachování federace.

Demokratická strana (DS) — navazuje na činnost DS z roku 1945, označuje se za liberální střed. Předseda Ján Holčík.

Hnutie ekonomickej obrody-hnutie mládeže — zaregistrováno v říjnu 1991 jako politické hnutí mládeže nezátížené minulostí. Předseda Jozef Vojtech Kasanický.

Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) — oddělilo se jako samostatný politický subjekt od VPN, v květnu 1991 registrováno v SR pod novým názvem jako hnutí liberálního středu. Předseda Vladimír Mečiar.

Hnutie za oslobodenie Slovenska (HZOS) — snaží se realizovat právo slovenského národa na státní nezávislost. Předseda František Kollár.

Komunistická strana Slovenska 91 — hlásí se k idejím marxismu-leninismu a komunismu. Předseda Július Feješ.

Liberálně-demokratická strana na Slovensku. Předseda Miroslav Janek.

Liga rómskej jednoty — volně utvořené sdružení romských politických stran, organizací i jednotlivců. Předseda Alojz Pompa.

Maďarská nezávislá iniciativa (MNI) (Fuggetlen Magyar Kezdeményezés). Předseda László Nagy.

Maďarské křesťansko-demokratické hnutie (Magyar Keresztény demokráta Mozgalom). Předseda Vojtech Bugár.

Národní liberálové — definuje se jako strana pravého středu, je pro samostatné Slovensko. Předsedkyně Katarína Horváthová.

Občianska demokratická únia — Verejnosť proti násiliu (ODU-VPN) — v politickou stranu liberální a konzervativní se změnila v říjnu 1991. Předseda Martin Porubjak.

Občianska strana Slovenska — chce vytvořit na Slovensku moderní stranu konzervativního typu jako sesterská strana ODS.

Panevropská unia Slovenska — politické hnutí, regionální organizace mezinárodní Panevropské unie. Předseda Ivan Čarnogurský.

Rolnícka strana Slovenska — vznikla osamostatněním slovenské části Čs. strany zemědělské. Předseda Pavol Delinga.

Slovenská ľudová strana — v červnu 1991 se sloučila s Hnutím za nezávislé Slovensko, národně orientovaná strana usilující o státní suverenitu Slovenska. Předseda Jozef Prokop.

Slovenská národná strana (SNS) — radikální národní strana usilující o osamostatnění Slovenska. Předseda Jozef Prokeš.

Slovenské národno-demokratické hnutie (SNDH) — hnutí za rozvoj svrchovaného Slovenska ve sjednocené soustavě států Evropy. Předseda Peter Brňák.

Sociálně-demokratická strana na Slovensku — působí v rámci integrované československé sociální demokracie, hlásí se k Socialistické internacionále. Předseda Boris Zala.

Sociálně-křesťanská unia Slovenska — založili ji zahraniční Slováci, prosazuje úplnou právní subjektivitu SR. Předseda Jozef Mikuš.

Strana demokratickej lavice (SDL) — původně územní organizace federace KSČS, v prosinci 1991 činnost v této federaci ukončila. Předseda Peter Weiss.

Strana demokratickej únie Rómov na Slovensku — chce zabezpečovat důstojný život romského obyvatelstva. Předseda Oskar Gatyáš.

Strana demokratických socialistov — původně Strana demokratického socialismu. Orientuje se na slovenskou národní politiku a obhajobu slovenských zájmů ve federaci, hlásí se k Socialistické internacionále. Předseda Ján Sekaj.

Strana integrácie Romov na Slovensku — chce řešit otázky životní a kulturní úrovně Romů na Slovensku, odmítá uzákonění romské národnosti. Předseda Koloman Gunár.

Strana křesťanskej demokracie — strana na křesťanských a národních prin-

opozici vůči jakémukoli monopolu moci. Předseda Pavel Petrovič.

Strana sociálnej demokracie Rómov na Slovensku — chce přispět k všestrannému rozvoji Romů jako národnostní menšiny. Předseda Dezider Oláh.

Strana slobodných demokratov — označuje se za stranu středu a chce být v

stupovat pod názvem Hlinkova slovenská ľudová strana, což MV SR pro registraci nepřijalo. Předseda Stanislav Pániš.

Strana národnej prosperity. Předseda Rudolf Ľardubský.

Strana národného zjednocenia Slo-

vákov (SNZS) — národně orientovaná, programovým cílem je vytvoření samostatného Slovenska. Předseda Ján Veselovský.

Strana nezávislých demokratov —

Strana křesťansko-katolícka — registrována v květnu 1990.

Strana národnej jednoty (SNJ) — původně registrována jako Slovenská národná jednota, od října 1991 chtěla vy-

Dokumente číslo 121

pro parlamentní volby 1992 součástí koalice Demokratická unie. Předseda Juraj Stracelský.

Strana slobody (SSI) — označuje se za liberální střed, její program vychází z cyrilometodějských tradic a křesťanského světónázoru. Je pro konfederaci. Předseda Silvestr Minarovič.

Strana zelených na Slovensku — osamostatnila se v červnu 1991 od SZ celostátní a přijala nový název. Předseda Peter Sabo.

Trend tretieho tisícročia (TTT) — strana „zeleného“ typu, prosazuje vědecky řízenou ekologickou politiku. Předseda Petr Múdry.

Verejnost za rodinu — Strana žien — usiluje o podmínky pro harmonický rozvoj rodiny a zrovnoprávnění.

Združenie socialistov Slovenska — levicová strana blízká mezinárodnímu socialistickému hnutí. Předseda Ivan Hudec.

Zväz komunistov Slovenska — politická strana hlásící se k marxisticko-leninskému učení a k socialismu, nepokládá se za následnickou organizaci KSČ a KSS. Předseda ústředního přípravného výboru Bohumil Mihálik.

Koaliční seskupení

Zatímco před volbami v roce 1990 čerstvě vzniklé politické strany hledaly schůdnou cestu do parlamentu ve sdružování do volebních koalic — mohli jsme jich napočítat ke dvacítce — dnes mají rozlosování ztížené. Novela volebního zákona stanovila uzavírací klauzuli pro koalice dvou až tří stran 7%, pro koalice čtyř a více stran 10%. I když zpráv o koaličních nabídkách a jednáních každým dnem přibývá, na konečné sestavy koaličních seskupení si budeme muset počkat.

Koalice ODS a KDS. Koncem minulého týdne se o koaliční spolupráci a společných kandidátkách dohodla ODS také s Demokratickou stranou. Do parlamentních voleb 1992 do SNR a FS půjdou ve volebních krajích SR se společnými kandidátkami, na nichž budou obě strany zastoupeny rovnoměrně.

Liberálně sociální unie — vznikla v květnu 1991 jako koalice pro parlamentní volby 1992, chce hájit zájmy středních a nižších příjmových skupin obyvatel: Čs. strana socialistická, Zemědělská strana, česká organizace Strany zelených.

Romský národní kongres (RNK) — vrcholný zastřešující orgán 11 romských organizací z celé ČSFR, hlásí se k levému středu, požaduje zakotvení romské národnosti do ústavy, zastoupení Romů ve státní správě a komplexní řešení romské problematiky.

Některé další koalice pro letošní volby se sice ohlášily už v průběhu loňského roku, např. Sociálně demokratická unie nebo Levicové sdružení ČSFR, ale není zatím potvrzeno, zda a v jakém složení setrvají.

Volit liberály

Aleš Novotný

Dějinná porážka socialismu, na kterou jsme se všichni těšili, má několik méně příjemných následků. Jedním z nich je, že liberální demokracie slaví své oslnivé vítězství právě v dnešní, tak často velmi nevábne podobě. Jistě, na poli ekonomiky, blahobytu a z něj odvozených sociálních vymožeností, a snad i v oblasti práva a svobod člověka, je to ta nejlepší dodnes známá forma, kterou si lidé jsou schopni vládnout. Bohužel, ostatní hodnoty duchovní, především tu, ze které celý liberalismus historicky vyrostl — jednoapůl tisíciletí okcidentálního křesťanství — částečně popřel a pošlapal, částečně „pouze“ ignoruje. A druhá strana těžce osvícenské mince, nacionalismus jako program, místo nadnárodního evropského společenství křesťanů, se má k světu ještě čileji, třikrát bohužel.

Je dnes těžké určit, kdo je liberál, hlásí se k nim kdekdo a rozeznat je v dnešní české politické spleti je ještě těžší. Kromě toho je určitý nezbytný liberální základ nutný i na straně konzervativní, tedy té takzvané pravici. Obecně se liberál vyznačuje přímo programovou rozplizlostí, převahou formy nad obsahem, převahou práv nad povinnostmi a z toho vyplývajícím politickým chameleonstvím. Jako ta německá FDP — „nám je vlastně jedno, s kým jsme u moci“.

Ta jejich „svoboda každému co nejširší“, přičemž už zapominají na zbytek této věty svých klasiků „pokud tutéž svobodu druhého neruší“, je velmi důležitá, ale co dál? Je-li základní rámec politického života jednou jako liberální probojován, co potom? Jak dál v denním politickém boji, jaké jsou ty obsahy?

Nunto vzít konkrétní případ a mně se z několika důvodů nabízí Václav Havel, liberál přímo ukázkový. Jeho období končí, jaké vlastně bylo to jeho presidentství? Oprostíme se ovšem nejen od tradičního českého poklonkování, ale i od nekritičnosti zahraničí, které v něm příliš dlouho slavilo disidenta, aniž by cokoli řeklo (ba vědělo) o jeho presidentství.

Začalo to jistě dávno před listopadem, jeho poslední vězení roku 1989 je z dnešního pohledu přinejmenším podezřelé. Události listopadu, už tak dlouho vyšetřované a dodnes nevyšetřené — je více než pravděpodobné, že během nich došlo k rozsáhlým dohodám disentů s komunisty o budoucím vývoji. To samo o sobě by nebylo to nejhorší, v té tehdejší nutně je později dodržet. Čestný muž dodrží jenom slovo, dané čestnému muži, nikoliv však lumpovi a zločinci, vynucené násilím nebo alespoň jeho hrozbou. Takový slib a dohodu čestný muž nejen nemá, ale ani nesmí dodržet — což je ovšem úvaha nepřístupná liberálům s jejich relativizací jakýchkoliv hodnot mravních.

Neskutečná sametovost takzvané revoluce (která se nikdy nekonala, to už je dnes také jasné) byla určena především pro komunisty, lumpy a zločince, mafie a parazity starého režimu, aby mohli nerušeně ovládnout ten nový. „Nejsme jako oni, vymysleli oni“, to už se dnes také ví, a není možné, aby to tehdy nevěděli ti, co to tak hlasiť vykřikovali, včetně Václava Havla.

Mohutná vlna osmašedesátníků, komunistů a mnohdy dosud nepotrestaných zločinců, zaplavila veřejné funkce

pod laskavým dohledem morálního pana presidenta. Nejblíže kamarádi a příbuzní si rozdělili posty, švagr Langůš, bratr Ivan, další švagr Dienstbier, dva Šterni, dva Rumli, dva (nebo tři?) Palouši, atd., atd. A pro ty ostatní, co přetrvali z minulého režimu nedotčení, přišla presidentská amnestie, která je osvobodila ještě předtím, než by vůbec bylo možné je odsoudit, k čemuž ovšem stejně nedošlo.

Stejnou amnestií se z vězení vyvalila vlna kriminálních, vrahů a násilníků, protože sametový pan prezident má jako pravý liberál vždy srdce spíš na straně chudáka vraha, než jeho oběti — my je přece musíme intelektuálně chápat, a on to přece také zažil...

Potom přišlo filosofování o mravně a nepolitické politice, velkoustná prohlášení o zastavení prodeje jakýchkoliv zbraní. Už nikdy a nikam! Na těchto stránkách stála tehdy kritika moudrosti takové politiky — i kdyby byla bývala dodržena, byla by stejně pitomá. Dopadlo to ovšem mnohem hůře, jak právě šelou trapností zjišťuje překvapený svět: Havlovo Československo prodává zbraně masově, bezostyšně a do nejhorších diktatur, taková je skutečnost. Velké nároky na politicky nesmyslné přelínání mravnost končí v o to větší hanbě.

Dále podpisy pana Havla, presidenta co nám ho závidí celý svět, pod všemi těmi nechutnými zákony o tzv. rehabilitacích, tzv. restitucích; neuvěřitelná sprostota vůči exilů, těm skutečným bojovníkům ne dvaceti, ale pětácti let, bez kterých by nebylo Havla ani co by se za nehet vešlo. Stačily dva dny v tom podivném roce 1989, aby ve Svobodné Evropě nebylo o Havlovi a už linky z Prahy žhnuly, co že se to děje? A rozumět jí bylo tak, jako nikdy předtím a nikdy potom. Když se však dostal k moci, nechal pan Havel celý politický exil kromě svých levých liberálních kumpánů sekundárně kriminalizovat, tím už tzv. demokratickým Československem — věru obdivuhodný výkon vrcholné mravnosti.

A ty vnější formy tohoto presidentství, ty excesy upadlé hospodské subkultury! Poradci a poradci poradců, shromáždění šašků, po chodbách na koloběžce, hlavně ovšem strážé v nových uniformách a na tisíciletém Hradě českých knížat a králů narkoman Zappa a jiní „umělci“ na státní návštěvě! On má každý nějakou svou vnitřní strukturu a

lé disidentské přítelky tzv. liberálního OH, kteří dnes hlasují s komunisty a jinými temnými silami už úplně otevřeně...
Právě Václav Havel nemá nejmenší právo stěžovat si na blokádu parlamentu a dělat, že on, čistý z nejčistších, to teď

vrcholem nestydatosti: vzdát to byl právě on, kdo nechal nejprve najmenovat (i ano, říkalo se tomu kooptovat) a posléze navolit (přes OF) dnešní parlamenty, kdo přímo vybral komunisty typu Duběčka z jejich politických hrobů, kdo podporoval a stále ještě podporuje býva-

Všechno končí požadavkem presidentských dekretů a zvláštních pravomocí, od presidenta, který má hlavně moudře hovořit a významně klást věnce, ale nic víc. Toto vyhlášení politického bankrotu presidenta Havla je zároveň

něm se nestane jakýmkoliv veřejným úřadem jiným, než byl předtím, říká moudrý Burke a má pravdu jako vždy. Předtím se to jen nevědělo, do Hraděčku nebylo vidět tak, jako je do Hradu, takže není vůbec divu, že menální struktura vlády a jeho dvora udělala Hrádeček z

musí zachránit presidentským pučem. Jistěže je to lákavé, vládnout sám jen se svými šašky, neměl by však zapomínat, že burcovat ulici a křičet před davy po dekrettech, umí jiní také, jistě mnohem horší než je on, a možná i lépe, než on.

Co tedy udělal skutečně dobrého tento první postsocialistický prezident, liberál Václav Havel? Slíbil garantovat svobodné volby 1990, volby byly svobodné, a reprezentoval v cizině velmi pozitivně vítězství nenásilného intelektuálního odporu nad tupou diktaturou. Toť vše. Víc nic, a ta druhá zásluha je bohužel víc než vyvážena tím, že v tom pokračoval a pokračuje nadále a zastírá tak skutečný, velmi špatný stav země a její politiky před světem.

Václav Havel, prezident s nároky Masaryka, ale podoben žlu dlu vkr Brnečovi, toto ztělesnění levicového ateistického liberalismu, má asi už jen dvě možnosti: dosloužit do voleb a odstoupit, vrátit se z Hradu na Hrůdecke ke svým absurdním dramátům a zůstat posléze pro dějiny (díků lidské zapomětlivosti toho špatného) hrdinou odboje proti diktatuře, kterým zpočátku oprávněně byl.

Nebo zůstat u té tak chutné moci a stát se tragikomickou figurkou, na čele státu jako karikatury liberální demokracie, který čeká na Čechy pod vedením jeho a podobných liberálů. Ale ani tak si jí dlouho neužije, pokud v něm zůstala alespoň jiskra důstojnosti — odstoupí v okamžiku, kdy bude naprosto přirozeným politickým vývojem degradován z československého na českého prezidenta.

TOHOTO PANA Dr. med.
A.K. JE DRBNE STRAŠNĚ
LITO - MUSÍ ASI DOST
DUŠEVNĚ TRPĚT...

den Schoß. Er streichelte sie — und gab ihnen die Todespritze ins Herz.

Die Aussagen: Einen Drilling von etwa einem Jahr hat Mengele im narkotisierten Zustand bei lebendigen Leib sezirt. Einen Zwilling, dessen Bruder gestorben war, fuhr er zum Krematorium

KZ-Arzt Josef Mengele ist 1979 mit 68 Jahren in Brasilien gestorben. Jahrelang war nach dem gewissenlosen Mediziner vergebens gefahndet worden.

und erschoss ihn beim Aussteigen aus dem Auto. Mengo wollte nur untersuchen, ob er an derselben Krankheit litt wie der andere Zwilling. Grauen ohne Ende. Anderen stach er in die Augen und injizierte chemische Flüssigkeiten. Das „medizinische“ Ziel: Er wollte die Augenfarbe verändern. Andere Kinder kastrierte Mengele, um das Geschlecht „umzudrehen“.

In der Höllenwelt des KZ Auschwitz wurde damals geflüstert, daß der Arzt zu „Forschungszwecken“ Mädchen mit dem Samen ihrer Zwillingsschwägerin schwängerte. Wenn die Opfer ihren „wissenschaftlichen“ Zweck erfüllt hatten, ließ Mengele sie töten.

Und die Überlebenden? Da sind Olga und Vera Grossmann. Sie waren sechs Jahre alt, als man sie mit ihren Eltern aus der Tschechoslowakei nach Auschwitz deportierte. Die heute 52jährige Olga ist noch immer in psychiatrischer Behandlung, lebt heute in Israel, ist verheiratet. Als junge Mutter hatte Olga Angst, sich auch nur für Stunden von den Kindern zu trennen. Sie ließ sie nicht in die Schule. Sie konnte Ärzte in weißen Kitteln nicht ertragen. Erinnerungen an KZ-Arzt Mengele.

Miriam weint noch immer im Schlaf

Die 56jährige Miriam Mozes, sie lebt heute in dem Städtchen Terre Haute im US-Staat Indiana, schreit und weint noch immer nachts im Schlaf. Zusammen mit ihrer Zwillingsschwester Eva gründete sie 40 Jahre nach der Befreiung aus dem KZ die Gruppe CANDLES (Kerzen). Die Buchstaben des englischen Wortes sind eine Abkürzung für „Children of Auschwitz Nazi Deadly Laboratory Experiments Survivors“ (Kinder von Auschwitz, Überlebende tödlicher Nazi-Labor-Experimente).

Nach der Gründung von CANDLES fanden Eva und Miriam die meisten der Überlebenden Zwillinge in Israel — und beschlossen, das bis dahin unbekannte Leid dieser Mengele-Opfer bekannt zu machen. Menschen, die mit Hormonen, Medikamenten oder Viren „behandelt“ worden waren, an denen sie heute noch leiden — und von denen niemand weiß, was es wirklich war.

Sechs Jahre lang arbeiteten Eva und Miriam Mozes

mit den Buch-Autorinnen. Sie schafften es, sich ihrer eigenen Vergangenheit zu stellen. 40 Jahre nach der Befreiung reisten Eva und Miriam mit anderen CANDLES-Mitgliedern an die Stätte des Grauens, nach Auschwitz. Eva Mozes: „Wir hatten unsere Eltern und Geschwister verloren. Aber wir hatten keine Gräber. Endlich waren wir wieder in der Nähe unserer Mutter. Auschwitz ist ihr Grab, und wir haben mit ihr sprechen können.“

Sogar die Fotografen und Reporter aus der ganzen Welt, die sie nach Auschwitz begleiteten, haben den Zwillingen bei ihrer Selbstbefreiung von der Vergangenheit geholfen. Eva: „Jahrzehntelang konnten wir der Welt nicht erzählen, was geschehen war. Jetzt endlich hatten wir das Gefühl, daß es Menschen gibt, die uns zuhören werden.“

Kurz darauf gab es einen „Schauprozess“. In der Erinnerungsstätte des jüdischen Volkes, Yad Vashem in Jerusalem, sagten 30 Zwillinge vor der Weltöffentlichkeit aus. Grauenhafte Einzelheiten. Einer mußte in Auschwitz mit ansehen, wie Mengele Zwillinge zusammennähte, um sie „siamesisch“ zu machen. Warum diese Experimente an Zwillingen? Mengele hielt sie für „die erfolgreichste Methode zur Feststellung der Erblichkeit der meisten Eigenschaften des Menschen“. Dafür wurden Menschen mit Krankheitserregern geimpft, wurden ihnen Glieder amputiert, Organe herausoperiert, wurden sie erschossen, um an ihnen Krankheitsherde zu entdecken.

Viele andere Quälereien werden nie bekannt werden. Am 20. Januar 1945, als SS-Kommandos Auschwitz sprengten, verschwand Josef Mengele mit seinen Forschungsunterlagen. Er starb — angeblich — 1979 in Brasilien. Seine Notizen sind nie wieder aufgetaucht.

Und so macht man eine Salzkur: Täglich 200 ml Saft von einer Gemüsesorte oder von beliebigen Gemüsecocktails schluckweise trinken, am besten am Vormittag.

1500 Zwillingspärchen mißbrauchte der Arzt Josef Mengele im KZ Auschwitz für pseudo-medizinische Experimente.

Eines Tages wurde mein Zwilling Bruder Tibi zu Spezial-Experimenten abgeholt. Dr. Mengele machte mehrere Operationen an Tibi. Nach einer Operation an der Wirbelsäule war mein Bruder gelähmt. Er konnte nicht mehr gehen. Dann haben sie ihm seine Sexualorgane herausoperiert. Nach der vierten Operation habe ich Tibi nicht mehr gesehen. Ich kann nicht sagen, wie ich mich fühlte. Es ist unmöglich, das in Worte zu fassen. Sie hatten mir meinen Vater genommen, meine Mutter, meine zwei älteren Brüder — und nun meinen Zwilling Bruder.“

Das ist die Aussage von Moshe Offer, heute 60 Jahre alt, geboren in einer kleinen Stadt in Ungarn. Im Alter von 12 Jahren wurden er und seine Familie 1944 nach Auschwitz deportiert. Moshe Offer hat als einziger überlebt.

Moshe Offer gehört zu den etwa 1500 Zwillingspaaren, die dem Lagerarzt von Auschwitz, Josef Mengele, in die Hände gefallen waren — hauptsächlich Juden, aber

auch Zigeuner. Er machte mit ihnen grausige Experimente. Nur etwa 100 der Kinder überlebten.

Sie haben nach ihrer Befreiung Jahrzehnte geschwiegen. Sie haben versucht, ihre fürchterlichen Erlebnisse zu verdrängen. Sie haben sich geschämt. Sie haben vieles nicht begriffen. Sie waren ja noch so klein.

Jetzt ist es zwei amerikanischen Autorinnen gelungen, einige der Versuchs-Opfer zum Reden zu bringen. Lucette Matalon Lagnado und Sheila Cohn Dekel (ihr Ehemann ist KZ-Opfer) veröffentlichten die Aussagen in einem Buch: „Children of the Flames“ (William Morrow and Company, New York, 19,95 Dollar).

Ein erschütterndes Dokument. Der Arzt Josef Mengele, der an der Rampe in Auschwitz-Birkenau Zwillinge aussortierte. Der den Kleinen, die er für seine Experimente brauchte, zuerst wie ein freundlicher Onkel Doktor erschien. Immer hatte er ein paar Bonbons in der Tasche. Oft nahm er sie auf

Frischer Saft gibt Superkraft

Artischockensaft ist ein hervorragendes Lebertonikum und beeinflusst günstig erhöhte Cholesterinwerte. Am besten mischen Sie kleinere Mengen in andere Säfte.

Karottensaft ist aufgrund seines hohen Carotingehaltes ein ausgesprochenes Schönheitsmittel, hält die Haut elastisch, gesund und rein. Außerdem steigert er die körpereigenen Abwehrkräfte.

Löwenzahn (die Blätter kann man ab März sammeln) ist ideal für eine Frühjahrskur. Er fördert die Funktion von Galle und Le-

ber, schwemmt Stoffwechselschlacken aus dem Körper. **Radleschen- und Rettichsaft** stärken die Lungen, erhöhen die Widerstandskraft gegen grippale Infekte, wirken blutreinigend.

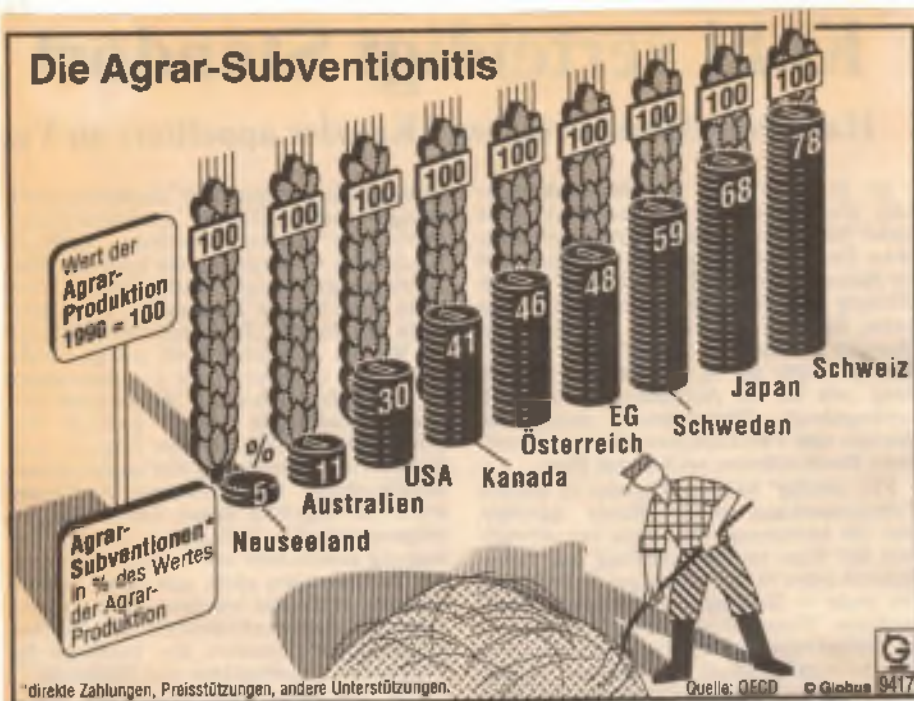
Rote Betsa verbessert die Blutbildung, baut ein gut funktionierendes Immunsystem auf.

Selleriesaft unterstützt die Leber- und Nierentätigkeit, ist gut für die Nerven und schützt die Bronchien.

Tomatensaft wirkt blutreinigend und entgiftend. Sein ebenfalls entschlackender Effekt hilft auch gegen Darmträg-

heit und bei Verstopfung. **Zwiebelsaft** treibt überschüssiges Wasser aus dem Gewebe, entlastet den Organismus und unterstützt Schilankheitsdiäten. Gleichzeitig wirkt er allgemein anregend und hat eine blutzuersenkende Wirkung bei Diabetes. Da Zwiebelsaft allerdings sehr scharf ist, verdünnt man ihn mit Mineralwasser oder mit anderen Gemüsesäften.

Die Agrar-Subventionitis

Juri Gagarin kam mit einem Fallschirm zur Erde zurück

MOSKAU, 31. März (AFP). Juri Gagarin, der erste Mensch im Weltraum, ist nach neuesten Erkenntnissen nicht mit einer Kapsel gelandet, sondern an einem Fallschirm zur Erde zurückgekehrt. Dies geht aus einem Geheimbericht im Archiv des Zentralkomitees der KPdSU hervor, aus dem die Armeezeitung Krasnaja Swesda (Roter Stern) am Montag zitierte. Bisher war von Moskau immer behauptet worden, schon beim ersten Weltraumflug vor 31 Jahren habe die Sowjetunion über eine Technik verfügt, die Landungen mit einer Kapsel erlaubte.

Wie die Armeezeitung jetzt herausfand, hatte der berühmte Chefkonstrukteur der sowjetischen Raumfahrt, Sergej Korolew, für den 12. April 1961 aber noch eine herkömmliche Landart vorgesehen. Gagarin selbst berichtet über seinen Ausflug in den Orbit, der ihn in 108 Minuten einmal rund um die Erde brachte, daß er in 7000 Meter Höhe planmäßig aus der Wostok-Kapsel ausgestiegen sei, um an einem Fallschirm zur Erde zurückzukehren. Präsident Nikita Chruschtschow, so geht aus dem Bericht weiter hervor, stand während des ersten Raumfluges von seinem Urlaubsort an der Schwarzmeerküste aus in permanentem Sprechkontakt mit dem Startplatz im kasachischen Baikonur. Er habe sich unablässig erkundigt, ob Gagarin noch lebe, heißt es.

WANDERHO VON DER LILIE PRAGEN...

1990 über 171 000 Krebstote

WIESBADEN, 31. März (dpa). Bösartige Tumore sind in der Bundesrepublik nach wie vor Todesursache Nummer zwei. 1990 starben 171 552 Menschen und damit nur geringfügig weniger Patienten an Krebs als im Vorjahr. An erster Stelle der Todesursachen standen nach Feststellung des Statistischen Bundesamtes in Wiesbaden auch 1990 Erkrankungen des Kreislaufsystems, denen rund 347 000 Männer und Frauen erlagen.

Bei den Männern war 1990 fast jeder vierte und bei den Frauen mehr als jeder fünfte Todesfall auf Krebs zurückzuführen. Unter den einzelnen Krebserkrankungen führten bei Männern am häufigsten zum Tode bösartige Tumore in der Luftröhre, in Bronchien und Lunge. Prostata-, Dickdarm- und Magenkrebs folgten. Bei Frauen verursachte Brustkrebs (rund 14 900 Opfer) die meisten Todesfälle, vor Dickdarm-, Magen-, Luftröhren-, Bronchien- und Lungenkrebs.

Spisovatelka Anna Sedlmayerová oslavila 17. března osmdesátá narozeniny. Blahopřejeme jí a zároveň se omlouváme za chybný údaj, který jsme včera v souvislosti s jejím výročím uvedli.

starke Emotionen bei Ausschußmitgliedern auslöste und auf deren Aussage sich führende Politiker und auch Präsident Bush in öffentlichen Auftritten immer wieder bezogen. Zum anderen äußerte sich ein kuwaitischer Zahnarzt, der „Monitor“ gestand, tatsächlich gar nichts über die angeblichen Greuel zu wissen. Der Ausschußvorsitzende sagte „Monitor“, man habe die Identität der Zeugin nicht gekannt und angenommen, es handele sich um ein Flüchtlingskind.

Wenige Tage nach den Berichten über die angeblichen Babymorde beauftragten UN-Sicherheitsrat und US-Kongreß die USA, gemeinsam mit ihren Alliierten die „Operation Wüstensturm“, den Krieg gegen Irak, zu beginnen. Einer der Vizepräsidenten der PR-Firma war „Monitor“ zufolge einst Wahlkampfleiter für George Bush.

Die Russische Föderation

Teure Polit-Pensionäre

Mit der am Montag angekündigten Versetzung Wolfgang Rupperts in den einstweiligen Ruhestand hat die Bundesregierung nach Angaben des Steuerzahlerbundes „das halbe Hundert der Ministerialdirektoren vollgemacht, die auf Kosten der Steuerzahler spazieren gehen dürfen“. Die Bezüge der vorzeitig „geschassten“ politischen Beamten beliefen sich zusammengenommen „locker auf einen dreistelligen Millionenbetrag“, schätzte Lau. Wer in der privaten Wirtschaft grobe Fehler mache, müsse die Konsequenzen tragen. Die Bonner Praxis sei dagegen „dringend reformbedürftig“.

Nach Informationen der Nachrichtenagentur AP bezieht ein Ministerialdirektor — wie Ruppelt — in den ersten drei Monaten seines Ruhestands die vollen Bezüge von 11 543 Mark monatlich plus Familienzulage von 1253 Mark. Anschließend erhält er fünf Jahre lang 75 Prozent. Ein Staatssekretär im Ruhestand erhält zunächst 15 052 Mark. Sollte Bundesverteidigungsminister Gerhard Stoltenberg Bundestagsabgeordneter bleiben, erhält er neben Diäten und Grundentschädigung von insgesamt knapp 18 000 Mark zusätzlich noch 11 127 Mark als Ministerpension.

Babymord war PR-Lüge

Mit neuen Einzelheiten hat das Fernsehmagazin „Monitor“ für die deutsche Öffentlichkeit die Propagandalüge über den Mord an kuwaitischen Babys durch irakische Soldaten belegt. In dem Beitrag vom Montagabend sagte ein Inspekteur der Weltgesundheitsorganisation, daß im Gegensatz zu Berichten kurz vor dem Golf-Krieg im Januar 1991 keine Brutkästen aus kuwaitischen Hospitälern entfernt worden seien. Eine kuwaitische Kinderärztin bestätigte, die Masaker habe es nie gegeben.

Das US-Werbeunternehmen Hill and Knowlton räumte gegenüber „Monitor“ ein, es habe von Kuwait zehn Millionen Dollar erhalten, um die Kriegsbereitschaft in den USA zu schüren. Zunächst habe man untersucht, was bei US-Amerikanern den größten Abscheu erregt: Babymord. Anschließend seien „Zeugen“ geschult worden, um vor einem Ausschuß des US-Kongresses und der UN-Vollversammlung „glaubwürdiger“ über die irakischen Untaten berichten zu können. Diese Rollen übernahm zum einen die 15jährige Tochter des kuwaitischen Botschafters Nassir al Sabah, die mit tränenerstickter Stimme

Smrt pro celé Rakousko

Všech 7,6 miliónu obyvatel Rakouska by stálo usmrtit 15 tun jedovatých látek, které převážel přes Rakousko bulharský

Prohlášení to nejmanovani experti. Rakouské úřady bulharský kamión zadřely stejné jako tebo řidiče, který při vý-

slechu v Saubenu (na hranicích s Německem) prohlásil, že nevědí, co ve zrezivělých barelech veze.

ÚSTŘEDNÍ TÉMA – VOLBY

F. Mikloško na kandidátce KDH ● V čele SDSS A. Dubček ● Kandidatura Z. Jičínského zamítnuta ● Koalice před- i povolební ● V čele ODA J. Kalvoda ● Demokráté 92 hledají spojení

(re): Zcela ve znamení červnových voleb byl tento víkend. Kromě sjezdu ČSL, o němž píšeme na jiném místě, se uskutečnila řada dalších shromáždění, která pilovaly programové prohlášení a volební kandidátky.

Sněm Křesťanskodemokratického hnutí se uskutečnil v Trnavě. Předseda KDH J. Čarnogurský mj. uvedl, že vznik povolební koalice s HZDS je zcela vyloučen. Odmítl zneužívání národnostní citění a s ním spojenou demagogii. Pro KDH je přijatelné pouze demokratické Slovensko, rozchod s Českou republikou je možný jen na základě referenda. Neústavní rozpad společného státu představuje riziko krve, riziko tragédií, řekl slovenský premiér. Na kandidátce KDH budou především J. Čarnogurský, F. Mikloško a F. Javorský. J. Čarnogurský byl některými delegáty vyzván, aby nekandidoval, místopředseda SNR však všechna obvinění odmítl s tím, že mají odpoutat pozornost od V. Mečlara.

Slovenské křesťanskodemokratické hnutí, které se od KDH odštěpilo, požaduje přijetí deklarace o svrchovanosti Slovenska, přijetí Ústavy SR s plnými kompetencemi v čele s prezidentem! Předsedou hnutí byl zvolen J. Klepáč, který odmítl povolební

koalici s KDH, naopak počítá se spoluprací s národně orientovanými stranami SNS, SNK, SS, SLS aj. O Tisově slovenském státu řekl, že měl velký význam v životě Slovenska. Sjezd Sociálně demokratické strany na Slovensku zvolil v Bratislavě do čela A. Dubčeka. SDSS je pro završení slovenského národního emancipačního úsilí a integraci do Evropy. Městské konference ČSSD v Praze rozhodla většinou hlasů, že 1. místopředseda FS Zdr. Jičínský na kandidátce sociální demokracie zařazen nebude.

Prioritou usilování Slovenské lidové strany, jak zaznělo na sněmu v Žilíně, je samostatný slovenský stát. Strana bude usilovat o koalici se SNS a SKDH. »Volby 1992 budou pro osud Slovenska rozhodující, proto se musí uplatnit všechny hlasy, které jsou pro jeho samostatnost,« řekl předseda SLS J. Prokop. Společně se sociálními demokraty na Slovensku půjde do voleb i Slovenská rolnická strana, lídrem i tady bude A. Dubček.

Ustavující sněm společenství Demokratů 92 za společný stát se uskutečnil v Olomouci. V představenstvu jsou mj. R. Battěk, A. Černý, M. Vašatová, E. Lánský, K. Zavadská, do uzavření kandidátních listin povedou rozhovory s dalšími politickými subjekty. Na celostátní konferenci Občanské demokratické aliance byl v Praze zvolen novým předsedou poslanec ČNR Jan Kalvoda, který v této funkci vystřídal P. Bratinku. Ten je nyní prvním místopředsedou, druhým D. Kroupa a dalšími V. Dlouhý a J. Neumann. Konference jednala o volebních koalicích a tezích volebního programu včetně integrace s Liberálně demokratickou stranou vedenou V. Hradskou.

Vypuštění zkratky VPN z názvu schválili delegáti mimořádného republikového sněmu Občanské demokratické unie – VPN v Pezinku. V tajném hlasování byl do funkce prvního místopředsedy Občanské demokratické unie zvolen Ivan Mikloško, který nahradí Jozefa Kučeráka. Ve zprávě sněmu se uvádí, že ekonomické programy ODU, ODS a Demokratické strany jsou podobné.

ČESKÍ UČITELÉ NA SLOVENSKU

Máme doma týdeník Pestrý týden z roku 1931 a přišli jsme tam náhodou na článek, který by byl právě pro dnešek velmi zajímavý, totiž fakta, co se udílelo za první republiky pro národní školství na Slovensku. Je to pádny dokument, jak se naše tehdejší vláda chovala vůči Slovensku. Ny- ní nám jde o to, aby lidé na Slovensku prokoukli hanebnou politiku extremistů a aby byla zachována naše Československá republika. Jako vás čtenář a příznivec jsem se proto rozhodl připomenout některá fakta z uvedeného článku. Tehdejší přednost referátu min. školství v Bratislavě, min. rada dr. A. Dvořák, zde v této souvislosti uvádí, že před převratem bylo na území Slovenska celkem 3654 lidových, tj. obecních škol, z převážné části maďarských. Městských škol bylo 78, ty byly jen maďarské. Po r. 1918 bylo v první řadě nutno školy vrátit národu. Že to nebylo snadné, je vidět už z toho, že v té době bylo pouze 310 učitelů (hlavně evangelických), kteří se hlásili i za Uherska za Slovaky a byli tudíž pronásledováni. Přesto bylo rychle zřízeno 2513 škol slovenských, 108 německých, 104 ruských a 929 maďarských. V roce 1931 však už má Slovensko všech škol národních, tj. státních i nestátních, 4146. Z nich 154 městských a 3992 obecních. Zajímavá jsou i data o počtu žáků. V roce 1918 chodilo na Slovensku do škol 372 701 žáků, v r. 1931 už 540 916, tedy o 46 % více. Přitom se usilovalo o to, aby se vyučování mohlo dít v jazyce mateřském a aby obce převzaly věcný náklad na lidové (obecné) školy. V té době bylo budování národního školství na Slovensku velice znesnadněno nedostatkem finančních prostředků a učitelů, zvláště kvalifikovaných, ale i značným neporozuměním nejširších lidových vrstev. Tento poslední moment byl o to závažnější, že maďarská vláda stavěla státní školy vlastním nákladem a státní obecné školy maďarské slovenskému lidu vnucovala jako účinný od- národňovací prostředek a tím odnáčila lid nest btemeno vzdáváním škol. Pro- to bylo zapotřebí slovenský lid převychovávat, aby ve škole viděl důležitou a potřebnou instituci, na jejíž udržování by si také zčásti i sám přispíval. Že se to podařilo, je dokladem velkého kulturního pokroku. Bylo však třeba českých učitelů, zejména zpočátku, kdy byl naprostý nedostatek slovenských učitelů, hlavně pak ve školách městských. Nebyť českých učitelů, ne- mohli by městské školy vůbec zahájit činnost. Čeští učitelé se velmi dobře osvědčili. Měli nenahraditelný podíl na plné kvalifikaci učitelstva, na organizování odborných kursů, na zřízení pedagogické akademie a jiných nezbytných opatření pro rozvoj slovenského národního školství.

Umí zpívat, a teď i skvěle střílet

Neznámý vydražoval Karlu Gottovi zabítkou, nezaplátí-li statistickou částku, tvrdí ve svém posledním čísle německý týdeník Frau mit Herz vycházející v Baden-Badenu.

Podle informací listu dal neznámý vydraž- rač Gottovi telefonicky lhůtu 48 hodin, aby si potřebné peníze opatřil; o vydrážení nesměl informovat policii. Nejprve prý se Gott domníval, že jde o vtip, avšak druhý telefonát ho přesvědčil o opaku. Zpěvák se poté obrátil o radu na svého přítele, bývalého policejního úředníka Tomáše Smolu. Spolu s ním vypracovali plán, jak neznámého vydražce obelstít.

Na vydražce telefonický příkaz se vydal Gott na místo, kde mělo dojít k předání peněz. V prostoru pro zavazadla Got-

tova auta byl ukryt Tomáš Smola s odliš- těnou pistolí. Přestože na stanoveném místě Gott delší dobu čekal, nikdo se k převzetí peněz nedostavil.

Po této epizodě – Frau mit Herz neudává přesné dobu, kdy k ní došlo – prý Gott požádal o povolení vlastnit pistolí a poté se svou přítelkyní Martinou Zbořilovou prodělal střelecký výcvik. Výsledek je prý vynikající: na vzdálenost 25 metrů Gott zasáhne plněl ráček. Na otázku, zda by v případě nutnosti použil zbraně, prý Gott odpověděl: »Nevim. Zdělelo by na situaci. Ale pro každý případ se učím se zbraní zacházet. Mimoto mám opravdového přítele a ochránce. Na něho se mohu zcela spolehnout...«

Zámky zpět šlechticům

(čre): Památkový ústav Pardubice uzavřel včera smlouvu o vydání zámku s Radslavem Kinským (Chlumec n. Cidlmou), Josefem Bartoněm (Nové Město n. Met.), Franziskou Dianou Sternbergovou – Phipps (Častolovice), Křištofem Kolowratem (Rychnov n. Kněž.) a Josefem Kinským (Kostelec n. Orli.). Zámek Humprecht a hrady Svojanov a Pecka přecházejí do majetku obcí Sobotka, Polička a Pecka.

Vypadlo Mlynářovo »nikdy«

Věřím, že bývalý tajemník ÚV KSČ Zdeněk Mlynář – jak nám sdělil – psal v poznámkovém aparátu ke své knize Mráz přichází z Kremle o V. Havlovi, že »nikdy nebyl členem KSČ«. Vysvětlil, že v anglickém vydání, které jsem citoval v LD č. 73, vypadl zápor a místo »was never« zůstalo »was a CPC member« (místo »nikdy nebyl« zůstalo »byl členem KSČ«). Soudí, že jde o tiskovou chybu, za kterou neodpovídá autor, ale nakladatelství a – světe, div se! – i překladatel. Přestože mám odlišný názor na vztah autora ke konečné korektuře, věřím, že tentokrát Z. Mlynář nic nezavinil. Uvádím proto na pravou míru to, co jsem ve čtvrté uveřejnil: Fantastické falešné tvrzení o V. Havlovi, to není »Mlynářova divná setba«, ale důsledek chyby, kterou zavinila pravděpodobně nakladatelská firma KARZ PUBLISHERS. Bohužel, nemohu se zbavit představy, že falešný údaj šířený Mlynářovou knihou v citovaném vydání zmátí řadu čtenářů, hlavně amerických.

MOŽNA ŽE JO, MOŽNA ŽE NĚJĚ...
Za hodinu do Berlína dorazí cestující z Prahy novou každodenní linkou společnosti Lufthansa. První letadlo vzletne tuto neděli. Nejlevnější zpáteční letenka stojí 4492 korun.

JIRÍ KŘÍŽAN DO ODA

PRAHA: Novým členem Občanské demokratické aliance a zároveň jejím volebním kandidátem se stal asistent prezidenta ČSFR J. Křížan. Zároveň rezignoval na »hradní« funkce.

KAPITOLY Z HISTORIE SELSKÉ JÍZDY (5)

DOROST NA SLOVENSKU

V dětech a mládí viděla Selská jízda svou budoucnost, a proto věnovala nevšední pozornost výchově dorostu. Selské děti byly vedeny k práci a ke kázni. Již od předškolního věku se pohybovaly po hospodářství. Do blízkosti koní však nesměly, a tak místo jízdy na koních „sedávaly“ liskové a urbové pruty. Tento zvyk se nejdéle udržel na Moravském Slovácku. Ale od 12 let děti „povůžily“ — směly jezdit na koních —, a tak starým byla již v Selské jízdě věnována veškerá péče. Při dobřím vedení z nich byli v 18 letech již zdatní jezdci, kteří se ve 20 letech stali nadějnými nováčky sborů Selské jízdy. Každý sbor měl za povinnost získat co největší počet dětí do dorostu Selské jízdy.

Zvlášť zdařilým příkladem výchovné práce Selské jízdy bylo hromadné vystoupení dorostu Selské jízdy na závodech pořádaných v květnu 1937 u příležitosti Zemského sjezdu Selských jízď. Každý okrsek Selské jízdy tu měl nejméně jednu četou dorostenek a dorostenců, z nichž vyrůstali zdatní závodníci, organizátoři, cvičitelé. Výcvik mládeže výrazně usnadnili předjezdění koně, které dostala Selská jízda pro svůj dorost k dispozici. Za vzor naší mládeže sloužili především mladí sedláci z zahraničí, kteří byli výbornými jezdci — Jugoslávci a holandské Burové.

V roce 1937 byl pravidelný výcvik dorostu Selské jízdy pořádán v 78 okresních

sborech. Příkladem uzořného výcviku byl Jihošlonský sbor Selské jízdy v Nových Zámcích, ale také dorost Selské jízdy v Topoľčiankách, kde byli chováni angličtí pinokrevníci. Předvádění těchto pinokrevníků bylo vždy pro milovníky koní velkým svátkem.

Arabské stádo koní vzniklo v Topoľčiankách z radoveckého chovu. Pro výborné místní podmínky byly zde pořádány čtrnáctidenní chovatelsko-cvičitelé kursy Selské jízdy. Jedny z nejlepších výsledků zde dosahoval v předvádění svých zkušeností rolník Jánus Kířák z Vyšného Skalníka, absolvent Švehlova učiliště v Bratislavě.

Nádherné panoráma topoľčianských lesů bylo důvodem, proč zde dorost Selské jízdy pořádali i oblíbené lovecké jízdy. Účastnili se jich vedle dorostu i vedoucí Selské jízdy z Čech a Moravy. Za zvuků lesních rohů se vydávaly za „liškou“ v houfu vedeném Zemským náčelníkem Selské jízdy na Slovensku dr. Vincencem Loučkou a čestným starostou Lvem Prchalou. Pravidelná zastávka byla vždy pod zříceninou hradu Hrušov na oblíbeném místě prezidenta-osvoboditele T. G. Masaryka.

Zvlášť výrazně se projevila účast mladých jezdců sboru Selské jízdy z Topoľčianek na rolnických dnech, pořádaných vždy v červnu v Bratislavě. Byly to přehlídky kázně, jednotnosti a disciplíny. Obě-

tavost Selské jízdy přesvědčivě dokumentovala skutečnost, z jak velké dálky přijeli jezdci na koních. Největší počet jich přijížděl pravidelně z Nitry a Nových Zámků. Nejvíce kilometrů cestou do Bratislavy museli ale absolvovat právě mladí jezdci Selské jízdy z Topoľčianek. Vystoupení na těchto manifestacích byla impozantní. Stala se rovněž přehlídkou krásy koní: Vždy roku 1938 bylo na Slovensku 196 hřebců Noncius, 99 anglických, 153 lipicánů a arabů, čtyři oldenburští, tři „hannoveráci“, dva norci a pět hřebců anglických klusáků.

A. Žák získal azyl

(čre): Švýcarské ministerstvo zahraničních věcí zaslalo kapitánovi A. Žákovi 23. března dopis, ve kterém jej informuje o získání azylu ve Švýcarsku. Čs. zastupitelskému úřadu v Bernu to sdělil koordinátor pro otázky azylové politiky švýcarského ministerstva zahraničních věcí. Vyplývá to z informace, kterou včera ČSTK poskytl ředitel tiskového odboru FMZV Z. Zikmund. V informaci se dále uvádí, že švýcarská strana považuje celý případ za komplikovaný, v žádném případě však nezpochybňuje existující čs. právní řád. Poskytnutí azylu A. Žákovi švýcarskými orgány není podle hlavní vojenské prokuratury ČSFR důvodem pro zastavení trestního řízení. Nevylučuje také, aby se soudní projednávání uskutečnilo v nepřítomnosti obžalovaného.

POZNÁMKA S POMLČKOU

Stát s pomlčkou. Jaký je to stát? Republika s pomlčkou uprostřed, která v roce 1918 byla jeden stát. Zůstane jedním státním útvarem? Zdá se, že existence Česko-pomlčka-Slovenska závisí po mnoha stránkách na oné pomlčce, a to i mezinárodně, obchodně i evropsky. Naše cesta do Evropy s pomlčkou se může vyznačovat značnými potížemi, ve kterých pomlčka nebude jen „pomlčkou, kterou vytvořil extremismus politických činitelů. Co činí situaci zcela mimořádnou, je ovšem skutečnost, že komunisté, kteří po několik desetiletí rozbíjeli a ničili tento stát, se rozhodli, a mezaně k tomu, opustit svoje pozice na plotě ideologie s lidskou tváří, a přejít úplně na pozice nacionalismu. A nemylme se, nikoliv na pozice nacionalismu českého. Všichni ti nacionalisté na druhé straně oné pomlčky, která vzbuzuje v zahraničí trpký úsměv a pochybovačné kroucení hlavou, jsou zakuklení soudruzi, kteří například v privatizaci vidí svůj konec. Ti všichni mluví většinou o centralismu, samozřejmě pražském, a jen těžko připouštějí, že Praha je blíže Dublinu než Moskvě. To je argument, který v době oné studené války nikdy nikoho z nich ani nenapadl. Ovšem dnešní nacionalističtí soudruzi na oné druhé straně pomlčky nebyli v té době v disentu. Na druhé straně pomlčky se to totiž nenosilo. Nicméně, Praha je západněji než Vídeň. A oni se naučili vládnout Československu z Prahy, jejich vláda trvala od roku 1968. Praha byla mezi dvěma válkami jedno z nejvíce prosperujících měst. I dnes je svým způsobem mimořádná. Je to město, kterému se vyhýbaly až dosud teror a násilí, jež postihlo kdysi Francii a postihuje rozpadlou Jugoslávii. Je to město, které se mezi dvěma válkami těšilo jedné z nejvyspělejších forem demokracie. Dnes je však svědkem absurdity, kterou na druhé straně oné pomlčky tvoří vzájemný těsný vztah mezi nacionalismem a komunismem.

vzniknou zrušením smlouvy z roku 1977, maďarští hosté hovořit nechtěli.

TŘÍKOLOVÁ VOLBA PREZIDENTA

(fp): Podle platné ústavy a při současné nejednotě ve FS má přistít prezident (funkční období V. Havla končí 5. července) jen malou naději na zvolení. Proto včera schválily nový způsob volby prezidenta i výbory pro plán a rozpočet FS.

Zákaz majorizace a požadavek třipětinové většiny zůstanou zachovány jen v prvním kole volby. V opakované volbě poslanecká novela ústavy zmírňuje požadavek třipětinové většiny na většinu nadpoloviční. Ve třetím kole ke zvolení prezidenta (již jen ze dvou kandidátů) postačí nadpoloviční většina přítomných [ne tedy všech zvolených] v SL i v obou částech SN. Nebude-li ani takto prezident zvolen, koná se do 14 dnů nová volba s novými kandidáty. Současný prezident zůstává ve funkci, dokud nově zvolený prezident nesloží slib; po půl roce však jeho funkce přechází na vládu a FS.

Hektarové ultimátum

VADUZ: Lichtenštejnská vláda včera v prohlášení uvedla, že 20. března předala Československu notu vyjadřující výhrady k ratifikaci dohody o volném obchodě mezi ČSFR a Evropským sdružením volného obchodu, pokud nebude vyřešen územní spor mezi ČSFR a Lichtenštejnem. Spor se týká 160 000 hektarů pozemků, které byly vyvlastněny lichtenštejnskému panovníckému rodu po vzniku Československa v roce 1918.

.. A BUDE VOJNA...

OPĚT PROBLÉM GABČÍKOV

(štp): Na včerejší tiskové konferenci v Praze, kde byla na pořadu jednání otázka dostavby vodních děl Gabčíkovo—Nagymáros, vyplynulo z výkladu poradce maďarské vlády M. Királye, představitele maďarského ministerstva zahraničních věcí G. Tatára a vládní poradkyně pro ekologii A. Hajóssyové, že zastavení prací v Nagymárossi, které nebylo předem konzultováno s čs. stranou, není jednostranným protiprávním aktem, ale pouze porušením podnikatelských dohod.

Kdežto varianta C v budování Gabčíkova se zmenšenou zdří bez stupně Nagymáros je podle jejich slov protiprávní. G. Tatár dodal, že čs. varianta sice nemění průběh hranice, ale je „rozdílná, tvoří-li ji mezinárodní řeka nebo mrtvé rameno“. Maďarští hosté znovu připomněli, že jejich země bude nucena zrušit smlouvu, jestliže ČSFR po 30. dubnu bude pokračovat v realizaci svého projektu.

A. Hajóssyová argumentovala, že dostavbou soustavy vodních děl by byla v sázce pitná voda pro pět miliónů obyvatel, a uvedla, že geologické průzkumy nebyly

zpracovány seriózně, rovněž nedořešena je stabilita díla. Maďarská strana je pro vytvoření dvoustranné komise složené i z odborníků ES a přijme její závěry za určitých podmínek, které však hosté blíže nespecifikovali. Kdyby i Československo zrušilo smlouvu z roku 1977, bylo by podle jejich slov Maďarsko ochotno uzavřít smlouvu novou, respektující zachování ekologických hodnot na přilehlém území.

M. Hajóssyová vystoupila s kritikou čs. návrhů, které byly předloženy, spíše prý však „vysloveny jen neoficiálně“. O případných náhradách škod, které vznikly

MINSTR V CÁCHÁCH

V roce 794 si Čáchy zvolil za své sídlo francouzský král Karel Veliký, který zde nechal vybudovat opevněnou falc. V rámci této výstavby, zde vznikla i osmiúhelná dvoupatrová kaple nazývaná oktagon, která dodnes tvoří střední část čábského domu. Návrh dispozice této kaple provedl údajně osobně Karel Veliký, který se nechal inspirovat byzantským stavitelstvem. Vysvětlil ji 6. ledna 805 sám papež Lev III. za osobní účasti tehdy již císaře Karla I. Velikého. Ten zde byl o 9 let později rovněž pohřben — dnes se jeho ostatky nacházejí ve zlatené schránce umístěné v gotickém chóru chrámu.

V roce 936 se kaple čábské falce stala korunovačním místem římských králů; celkem jich zde bylo do r. 1531 (poté převzal tuto funkci dům sv. Bartoloměje ve Frankfurtu nad Mohanem) korunováno 32 — mezi nimi rovněž Karel IV. a Václav IV.

Kolem r. 1190 vznikla románská křížová chodba okolo rajskeho dvora jako samostatný objekt na západní straně kaple.

Roku 1355 se kapitula domu v Čáchách rozhodla připojit k oktagonu na východní straně gotické presbytérium. Podnětem pro rozšíření chrámu byla velká tlačenice, ke které vždy docházelo při korunovačních obřadech — naposledy roku 1349 při druhé korunovaci Karla IV. (prvá se uskutečnila v Bonnu). Během 55 let byl vybudován «čábský skleněný dům» — jak se tato gotická část domu již od středověku nazývala. Svým architektonickým řešením se

tato stavba řadí ke francouzským gotickým skvoštům prořaděho významu, jakými jsou Sainte Chapelle v Paříži nebo mariánská kaple v Rouenu. Mezi 14 úzkými vysokými pilíři dominují 27 metrů vysoká prosklená okna, která přivádějí dovnitř maximum světla. Celková zasklená plocha dosahuje 1090 m². Gotický chór je 32,2 m vysoký, 13,2 m široký a 25 metrů dlouhý.

Gotická je i západní část domu s bočními kaplemi okolo oktagonu, které pocházejí vesměs z 15. století, s výjimkou Uherské kaple z r. 1767 a západního portálu. V 17. století byly barokně obnoveny střešky nad oktagonem i nad gotickým chórem.

Roku 1802 vzniklo v Čáchách biskupství (do té doby Čáchy příslušely pod biskupa v Lutychu), které však trvalo pouze 23 let. Znovu bylo obnoveno až roku 1930.

Budování chrámu skončilo teprve v letech 1879—1884, kdy byla nad západní částí dokončena věž v její současně novogotické podobě.

Při restauračních pracích ve 20. století dům doplnila mramorová a mozaiková výzdoba a po 2. světové válce nové skleněné výplně oken.

Dům Panny Marie v Čáchách patří k historickým památkám prvního řádu, zejména vzhledem k jedinečnosti dochované krolínské kaple z konce 8. století. Korunovace římských králů ji spojovaly i s dějinnými osudy českého království.

ti i náčrt rukopisu české Didaktiky. V Lešně ji dokončil, tiskem však vyšla poprvé až v době národního obrození roku 1849; její přepracovanou latinskou verzi pod názvem Didactica magna (Velká didaktika) vydal Komenský v roce 1858 v Amsterdamu. Ve změněných podmínkách nabýly původní literární plány a koncepce univerzálního charakteru; Komenský si uvědomoval, že je třeba reformovat školy a vzdělání nejen v jedné zemi, ale v celém křesťanském světě, a že zlepšení výchovy a vzdělání mládeže je jen prvním krokem k nápravě všech oblastí společnosti: vědy a vzdělání, politiky, morálky i náboženství. Prvních šest kapitol Didaktiky věnoval Komenský antropologickým, filosofickým a teologickým předpokladům didaktické teorie. Cíl výchovy a vzdělání vyvozoval z konečného cíle člověka jako nejdokonalějšího stvoření a Božího obrazu.

Uvědomíme-li si, že Komenský prožil většinu svého života v době celoevropské války a jejích bezprostředních následků, musí nás jeho pedagogický optimismus a důvěra v člověka naplnovat obdivem. Dílo zkázy, které v třicetileté válce lidské ruce rozpoutaly a které Komenský kolem sebe všude viděl — krutosti žoldnéřských vojsk, požáry, drancování, násilnosti vítězů, kteří se chovali stejně k přátelům i nepřítelům, pronásledování, popravy, hlad a epidemie —, to vše neposkytovalo zrovna moc místa pro iluze o velikosti člověka, Božího obrazu. Přitom všechny tyto hrůzy nepozoroval Komenský jako ně-

Pokračování na str. 127

Učitel národů nebyl jen pedagogem

Jména mnoha významných osobností našich dějin se v minulém období systematicky vymazávala z obecného povědomí. Jan Amos Komenský, jehož 400. narozeniny dnes vzpomínáme, však k zapomenutým osobnostem nepatřil: jeho odkaz byl zařazen mezi «pokrokové tradice našich dějin» a naše školství — bez ohledu na to, v jak dezolátním stavu se právě nacházelo — se vytrvale hlásilo k jeho dědictví. Přitom se většinou opomíjelo, že Komenský nebyl jen pedagog, ale též křesťanský filosof a teolog, a že neusiloval jen o reformu škol a vzdělání, ale o nápravu celé lidské společnosti. Jeho koncepce výchovy a vzdělání vyrůstala z určitého pojetí člověka. Jestli ji zbavíme křesťanského základu, na kterém stojí, zůstane jen jednotlivé pedagogické zásady, rady a poučky vytržené z kontextu, které často postrádají dokonce i původnost, protože je Komenský — jak to bylo tehdy běžné — přebíral z dobové literatury. Obraz Komenského redukován na učitele, který se zdviženým ukazováčkem hlásá např. zásadu názorného vyučování, je stejně falešný jako někdejší obraz pasivního věčně slzičného exulanta. Jistě, Komenský byl i pedagog — a především tím se ve své době proslavil — reforma vzdělání však tvoří v celku jeho díla jen jednu oblast celkové «nápravy věcí lidských». Je osobní tragédií Komenského, že velkolepý, i když poněkud utopický projekt reformy celé společnosti — Obecnou poradu o nápravě věcí lidských — za života nedokončil. Poprvé byl tento rozsáhlý spis vydán až v roce 1966.

Když na jaře roku 1614 přicházel mladý Jan Amos domů ze studií v Německu, vrátil se s velkými plány a konkrétními pracovními náměty: chtěl přispět svým dílem především k povznesení české vzdělanosti a kultury na světovou úroveň. Pobýval na vysoké škole v Herbornu a Heidelbergu, kam byl jako nadaný žák bratrské školy v Píseči vyslán z podnětu biskupa Jana Láneckého, měl na jeho další činnost a názory určitý vliv. Seznámil se zde s chillsmem, vírou v blízký druhý příchod Krista, a v jeho tisíciletou říši na konci světa, ale též s irénickým snahami o smíření jednotlivých protestantských církví. Později rozšířil Komenský svůj irénismus na všechna křesťanská náboženství, a dokonce i na islám a židovství. V Herbornu se seznámil i s didaktickými zásadami a plány na reformu školství W. Ratkeho.

Komenský si zvolil životní dráhu duchovního jednoty bratrské, v jejíchž tradicích byl vychován. Na bratrské synodě v Žeravici byl roku 1616 ordinován a pak pověřen správou bratrského sboru a školy ve Fulneku. Zdálo se, že má před sebou klidnou a nadějnou budoucnost. Byl chráněncem moravského státníka Karla Staršího ze Žerotína, přál mu i fulnecký pán Jan Skrbenský z Hřístě, otcovskou přízeň mu prokazoval biskup Jan Lánecký, který v něm viděl svého budoucího

nástupce v úřadu a plánoval dokonce Komenského sňatek se svou jedinou dcerou Johanou. Ta však byla ještě příliš mladá, proto ze svatby sešlo. (Spojení obou rodin se uskutečnilo až v následující generaci: Johančin syn Jan Molitor se v roce 1649 oženil s Komenského dcerou Dorotou Kristinou.) Komenský ovšem nemohl se sňatkem otálet, protože podle tehdejších zvyklostí nemohl úřad ve Fulneku zastávat jako svobodný. Proto uzavřel v červnu 1618 sňatek se zamožnou Mandalenou Vizovskou.

V té době již docházely na Moravu zprávy o pražské defenestraci a počátku stavovského povstání. Tři léta, která Komenský ve Fulneku strávil, nebyla proto tak docela klidná a idylická, jak se někdy soudí. A i tento relativní klid a rodinné štěstí trvaly krátce.

Bělohorská porážka stavovského vojska se na Moravě zpočátku jevila jen jako jedna ne příliš významná bitva. Teprve postupně se ukazovalo, že je to základní přelom, katastrofa, která úplně změnila život mnoha jednotlivců i celých skupin. Komenského trvale poznamenala na celý život a změnila zásadním způsobem jeho další osudy.

Je nucen opustit práci, která ho těšila, i manželku očekávající právě druhé dí-

tě. Ztrácí většinu majetku, knihy a rukopisy. Na jaře 1622 mu umírá v Píseči za morové epidemie manželka i obě děti. On sám se několik let skrývá jako psanec na různých panstvích — v té době uzavírá druhý sňatek s dcerou bratrského seniora, Dorotou Cyrillovou — a nakonec odchází spolu s dalšími vystěhovalci v únoru 1628 do polského Lešna. Uzavřela se tak jedna etapa jeho života, do vlasti se již nevrátil.

V době, kdy se Komenský ukrýval v Čechách, promýšlel změněnou situaci — svou osobní i celé jednoty — a pokoušel se s ní vyrovnat v řadě tzv. útešných spisů (Přemýšlování o dokonalosti křesťanské, Nedobytný hrad jménem Hospodinovo, Truchlivý, Labyrint světa a ráj srdce, O sírobě aj.), které zachycují jeho úzkost a duševní utrpení, náboženskou krizi víry a někdy téměř zoufalství. Nejdrmatičtější se jeho duševní stav projevuje v dialogu Truchlivý (1623, 1624). Východisko z této krize a zoufalství nachází Komenský nakonec, podobně jako jeho Poutník v Labyrintu, v Boží lásce.

Do Lešna, kde Komenský působil na tamním slavném gymnáziu nejprve jako učitel a v závěru svého prvního lešenského pobytu jako jeho rektor, si přinesl z vlas-

jaky nezaujatý divák, ale byl do nich přimocován vtažen a osobně jimi zasažen. Svě osobní neštěstí nechápe však izolovaně, dívá se na ně jako na součást utrpení celého lidstva. Jako křesťan nemůže ani hledat východisko a řešení jen pro svou osobu, ale snaží se najít nápravu pro celé lidstvo. Jeho celoživotní úsilí je především bojem o to božské v člověku, o dosažení toho, aby se každý člověk rozvíjel jako skutečný Boží obraz ve všem: ve vědomostech a poznání, schopnostech i jednání. I když viděl člověka projevat se spíše jako karikaturu než jako Boží obraz, uchovával si Komenský až do konce života naději, že jestliže se člověku umožní, aby jasně poznal pravdu a skutečné dobro, dá se jím vést.

□

V souvislosti s praktickou učitelskou činností na lešenském gymnáziu vypracovává Komenský vedle teoretické Didaktiky i řadu učebnic a od poloviny třicátých let promýšlí svou pansofii (vše-moudrost), univerzální soustavu vědění včetně jeho nového uspořádání. Pansofii postupně rozšiřuje o panorthosii (vše-nápravu).

Z lešenských učebnic získala Komenskému největší věhlas Janua lingvarum (Brána jazyků), ve které se pokusil podle zásad pansofie spojit věcnou a jazykovou výuku.

Tehdejší společnost, především však Komenského mecenáši, na jejichž podporu byl odkázán, měli zájem o konkrétní reformy školní výuky, zvláště jazykové, a o nové učebnice. Pro ostatní snahy Komenského neměli pochopení. Většinu pozvání a podpor dostával Komenský proto, aby v jednotlivých zemích reformoval školství a připravil jazykové učebnice. Výjimkou bylo snad jen pozvání do Anglie v roce 1641, ke kterému přispělo zveřejnění náčrtu pansofie (vydal jej bez Komenského vědomí anglický přítel S. Hartlib). Velké plány se však neuskutečnily pro nepříznivou politickou situaci, protože v Anglii se schylovalo k občanské válce. Komenský zde napsal významný spis Via lucis (Cesta světla), kde již výrazně přerůstá pansofie v projekt všenápravný, k vydání však došlo až roku 1668.

□

Po návratu z Londýna vstoupil Komenský v roce 1642 do služeb švédského zbrojaře Ludvíka de Geera. Po velkých londýnských pansofických plánech naráží Komenský ve Švédsku na střízlivý chlad. Kanceléře Oxenstierna pro své ideály nezískal. Za roční podporu 1000 tolarů, které se zavázal vyplácet de Geer, připravuje Komenský v pruském Elbinku jazykové učebnice. Pansofické a tréningové snahy Komenského se nehodily do tehdejší švédské politiky. Zvláště velkou nevolí vzbudila Komenského účast na jednání v Toruni (Colloquium charitativum), kterým se mělo dosáhnout usmíření křesťanstva. Práce na učebnicích (Komenský přepracovával pro švédské školy Janua, Vestibulum a nově vypracoval Atrium) i na teoretickém spisu Methodus lingvarum novissima (Nejnovější jazyková metoda) postupovala pomalu, navíc Komenský hodně času věnoval práci na projektu Obecné rady o nápravě věcí lidských, a tak švédská nespokojenost roste. Až roku 1648 se Komenskému podařilo švédský závazek splnit. Svě sliby však nesplnili Švédové, především kancléř Oxenstierna: vzdor předchozímu ujišťování jsou z jednání o vestfálském míru, která v tom roce probíhají, čeští nekatolíci vyloučeni. Svě zklamání vyjádřil Komenský ve dvou dopisech Oxenstjernovi. Již v druhém dopise se však dokázal podívat na neúspěch boje za předbřlohorský stát střízlivě a sebekriticky: »Obviňovati jiné v nehodě,« píše, »jest způsob člověka nevzdělaného... Byla by to tedy od nás tupost, kdybychom ve svých pohromách obviňovali jiné a na ně

si stěžovali: naproti tomu je začátkem moudrosti jít sami do sebe a žalovat na vlastní nedostatky kajcností... a na vlastní netečnost...«

□

Definitivní ztráta naděje na návrat exulantů do vlasti s sebou přinášela i naléhavou otázku, jaký bude další osud Jednoty, jejíž biskupem se Komenský právě v roce 1648 stal. V situaci, kdy se zdálo, že jednota se bude muset spojit s příbuznými protestantskými církvemi, píše Komenský svůj proslulý Křesťan umírající matky, Jednoty bratrské (1650). Nejen tragické události politické poznamenávají v životě Komenského rok 1648, ale i ztráta osobní: v srpnu převezl z Elbinku do Lešna těžce nemocnou manželku Dorotu Cyrillovou — a ta zde za dva dny umírá.

Po krátkém pobytu v Lešně přijímá Komenský roku 1650 pozvání sedmihradských knížat Rákoczyů k reformě školy v Blatném Potoku. Místo práce na Obecné poradě, které se chtěl intenzivně věnovat, čekaly na něj nové pedagogické a organizační úkoly. Do Blatného Potoka následovala Komenského i třetí manželka Jana Gajusová, s kterou se oženil v květnu 1649, se synem Danielem. Komenského plány na vybudování pansofické školy podle jeho představ se neuskutečnily. Ani zde se mu nepodařilo realizovat celý svůj školský projekt, byly otevřeny jen tři (latinské) třídy z plánovaných sedmi. Nesplnila se ani politická očekávání českých vyhnanců na zapojení Rákoczyů do předpokládané protihabsburské koalice. Mladý Zikmund Rákoczy s výpravou proti Habsburkům nikterak nespěchal. Komenský sice v létě 1651 požehnal jeho sňatku s dcerou Fridricha Falckého, oba manželé však zakrátko zemřeli. A do válečného dobrodružství neměl chuť ani nástupce Zikmundův, mladší bratr Jiří. Po třech letech pobytu v Blatném Potoku se Komenský vrací do Lešna.

V Polsku se právě schyluje k švédsko-polské válce. Komenský pracuje především na Obecné poradě. Při detailním zpracování sedmidílného nápravného díla vyvstávají potíže. Nejproblematičtější částí je Pansofie, která měla být teoretickým jádrem celého díla. Daleko menší námahu si vyžádaly praktické části Rady; z nich připravil Komenský některé části pro tisk. Při požáru Lešna spolu s veškerým majetkem, knihovnou i velkou částí rukopisů Komenskému shořely i tyto čístopisy. Největší ztrátou, kterou už nebylo možno nahradit, bylo slovníkové dílo Poklad jazyka českého, Komenského celoživotní práce.

□

Ani po lešenské tragédii Komenský ne-rezignuje, z makulátů dává dohromady zničené části Obecné rady, a když v srpnu 1656 dorazil do Amsterodamu, kam jej pozval nejstarší syn de Geerův, nepřichází s prázdnými rukama; má k tisku při-pravené první dvě knihy Obecné rady: Panegysii a Panaugii.

Posledních čtrnáct let života, která Komenský v Amsterodamu prožil, znamená vyvrcholení jeho spisovatelské činnosti. Přípravuje k vydání soubor pedagogického díla Opera didactica omnia (Veškeré spisy didaktické), Cestu světa, reedici zdramatizované učebnice Janua lingvarum s titulem Schola ludus (Škola hrou), píše řadu polemických spisů. Vydání celoživotního díla, na kterém Komenskému nejvíce záleželo, se však za jeho života neuskutečnilo. Obecná rada o nápravě věcí lidských zůstala z valné části v rukopisech a v nedokončeném stavu. Před smrtí zavazuje Komenský syna Daniela, aby se postaral o její zveřejnění. O dokončení a vydání poradního díla se po Komenského smrti jeho přátelé pokusili. Po řadě let se jim podařilo soubor uspořádat a připravit k tisku. Doba se však již změnila a o vydání nebyl zájem. Na čtvrt tisíciletí pak rukopisy zapadly. Byly obje-

veny v hollském sirotčinci roku 1934 a první český překlad vycházel až v letošním, jubilejním roce.

Jan Amos Komenský na rytině z roku 1642, která je zřejmě dílem Václava Hollara.

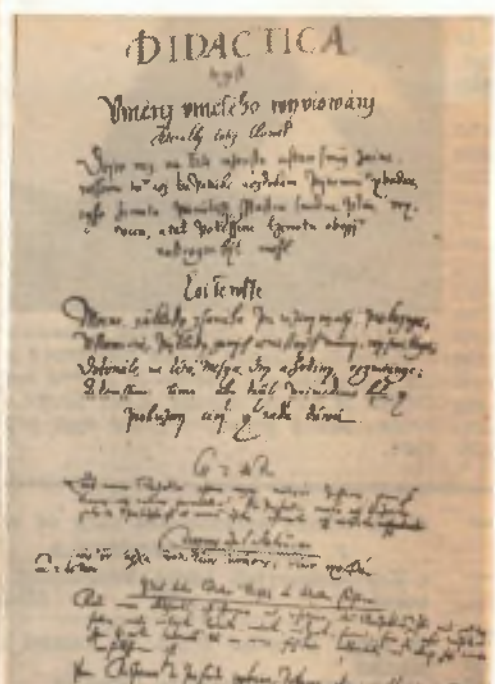
Švédský kancléř Alex Oxenstierna, u něhož hledal Komenský pomoc pro Čechy v třicetileté válce.

Dopis Komenského Drabíkovi z roku 1670 je posledním listem Učitele národů.

Heslo J. A. Komenského z díla Opera didactica omnia zní v českém překladu takto: »Všechno plyne od sebe samo, buď násilím vzděleno věcí.«

Titulní stránka Didaktiky české (1628 až 1630), průkopnického pedagogického díla J. A. Komenského. Text je psán česky, spodní poznámky jsou originálem Komenského rukopisu. Český text zůstal v rukopise do revolučního roku 1848, upravená latinská verze se dochovala a získala světovou proslulost.

Dobová rytina města Herbornu v německém Hessensku. Herborn se stal místem prvních zahraničních studií Komenského. Měl proslulou akademii, na níž studovali i příslušníci jednoty bratrské. Roku 1611 je tu zapsán Jan Amos z Nivnice.

Prezident V. Havel si prohlédl novou expozici Muzea Jana Amose Komenského, která je považována za nejvýznamnější vklad české kultury k oslavám 400. výročí narození tohoto proslulého evropského myslitele. V závěru svého pobytu na Slovákku se prezident krátce zastavil i ve dvou možných rodišti J. A. Komenského — v obcích Nivnice a Komňa na Uherskobrodsku. Položil zde květiny k pomníku J. A. Komenského a, pozdravil se s místními občany.

U příležitosti výročí J. A. Komenského se v sobotu v největším pražském evangelickém kostele U Salvátora konaly slavnostní bohoslužby. Podílely se na nich všechny církve spolupracující v Ekumenické radě církví ČSFR. Ve Španělském sále Pražského hradu se shromáždění k výročí Komenského zúčastnilo přes 350 předních vědeckých a pedagogických pracovníků. Pomník českého sochaře F. Bílky Komenský se loučí s vlastí byl v sobotu v Praze znovu zpřístupněn veřejnosti.

ODKAZ PRO DNEŠNÍ SVĚT

V Uherském Brodě vyvrcholily oslavy 400. výročí narození J. A. Komenského ● Slavnostní bohoslužby U Salvátora

(Čre): Oslav 400. výročí narození Jana Amose Komenského se v sobotu v Uherském Brodě zúčastnili prezident ČSFR V. Havel, předsedkyně ČNR D. Burešová, předseda vlády ČR P. Pithart a další hosté, mezi nimi i starosta holandského Naardenu Jack Au Patijla.

Na Masarykově náměstí odhalil prezident V. Havel sochu Komenského. Při této příležitosti mj. řekl, že všechny probíhající oslavy a konference nechápe jako formální úctu k výročí, ale jako doklad živého odkazu J. A. Komenského pro dnešní svět, jako hlas doléhající do současnosti z hlubin dramatického 17. století.

Zdůraznil, že »k nápravě věcí lidských je třeba jít cestou obnovené úcty a porozumění bližnímu«. Duchovní odkaz J. A. Komenského pro dnešní svět připomněl rektor Karlovy univerzity R. Palouš. »Oslavujeme muže, který byl už v 17. století znám celému vzdělanému světu,« řekl.

V. Dlouhý o reformní pasti

(Čre): Ministr hospodářství ČSFR V. Dlouhý se domnívá, že čs. ekonomická reforma postupuje dobře. Na sobotním diskusním večeru v Press Clubu Czechoslovakia v Brně se však rovněž zmínil o nebezpečí reformní pasti. Mimo jiné řekl: »Můžeme se dostat do situace, kdy budeme mít liberalizovanou a makroekonomicky stabilizovanou ekonomiku, nulovou inflaci, nízký dluh, ale bude to ekonomika, která je v nebezpečí, že delší dobu, po několik let, by mohla procházet stagnací. S nulovým hospodářským růstem, nulovým růstem reálné mzdy a reálných příjmů jde v podstatě o nulový růst životní úrovně. To je reálné nebezpečí. Past má aspekty ekonomické i politické, jak o tom svědčí situace v Polsku.«

Někdejší komunisté, kteří se rozlehli s vírou v roce 1969, obyčejně tvrdí, že propadli »vědecké« ideologii ze vznešených pohůtek: aby zabránili sociálnímu nepravostem, aby napravili krivdy, aby zamezili fašismu, aby vymýtili vykořisťování člověka člověkem, aby... Tedy, zhuštěně a zjednodušeně — z lásky. Byli mezi nimi i velcí lidé, kterými se dodnes ohánějí trpasličí. Ale trpasličí nebo velikáni, nikdy se mi nepodařilo vyluštit, proč si k svým chudýhodným záměrům, ke kterým je vedla láska k bližnímu, vybrali ideologii, která je nezasířené založena na krvavé nenávisti. Spravedlnost je podle ní nastolována revolučním mečem, třídním bojem, požehnaným třídní nenávistí. Kdo se správně nenarodil, je jako v běžných formách rasismu ztracen.

Co to tedy vypočítávalo z našich zemí v listopadu 1989? Nejen útlak, nejen cizí naduláda, nejen naučená přikrčenost, nejen oblidná ideologie. Sama nenávist byla v těch dnech vypovězena ze země a, doufám jsme, ze srdcí.

V poslední době o tom začínám pochybovat vlivem několika publikací, které mi nešťastnou náhodou přišly do ruky. Kvalitou patří k tomu druhu tiskovin, které by bylo rozumně ignorovat, nebýt toho, že velice nepřijemně zapáchají právě tím, čeho jsme se měli »jednou provždy« zbavit v památném listopadu, totiž nenávistí.

Jedna z nich nese hravý název Ty rudá krávo (stačí?), což má asi působit »legračně«. Druhá dvě slova navíc umožňují grafickou úpravu, přivodivajíc vidiny časopisu světového formátu. Redakci zřejmě uniká, že se ji nenávistnou náplní a úrovní některých příspěvků podařilo bezděky napodobit velkou předlohu nejen graficky, ale i obsahově.

Časopis si vzal zřejmě za úkol odhalovat a pranýřovat komunisty ve veřejném životě a jeho základní pohnutku lze chápat. Zakopávat o poskoky bývalých mocipánů na každém kroku nemůže být žádná zábava. Ono vlastně nejde ani tak o to, co »rudá krávo« dělá, ale jak už jméno novin naznačuje, jak to dělá. »Komunista zůstane komunistou, i kdyby trakaře padaly,« dočteme se v záhlaví listu, diktum, kterému by se Arthur Köstler, George Orwell a Albert Camus velice podivili. Jedním extrémem proti druhému. Nenávistí proti nenávisti.

Zbytek »literatury«, kterou jsem byl postížen ve formě uštětků, pocházel nespíš z časopisu Republika, neboť se v nich pátralo po nešťastnících, ochotných tuto vynikající tiskovinu kolupozorujících. NÁ, ČLAVEK, Jméno A. Novotného - OTISKU JSTE VDRBNĚ. ANI TADY SE PAN DR. NEVMAUČIL NOVINAŘSKÉ MŮJCE... JEHO STAČÍ: »VOLIT LIBERÁLY«

Hodnotit již dnes malou privatizaci je poněkud předčasné, protože ani za patnáct měsíců od svého počátku (první dražba 26. ledna) neřekla ještě poslední slovo. Ale i tak se její dosavadní průběh podívejme prostřednictvím několika čísel: do 22. března bylo v celé ČR vydraženo 16 483 provozních jednotek za 21,3 mld. korun.

V Praze podle očekávání co do objemu získaných prostředků vede první pražský obvod — podílí se na této sumě více než 1,2 mld. korun za 250 prodaných provozních jednotek, z okresů si nejlépe stojí Karlovy Vary, které vydražily 509 provozních jednotek za 13 mld. korun. A naopak nejhůře je v Praze na tom sedmý obvod, který vydražil v tomto období jen 79 provozních jednotek za 140,7 miliónu korun, a obvod Praha-západ s 94 prodanými jednotkami za 79,6 miliónu korun. Z okresů je pak jednoznačně nejhorší Rakovník, kde se v aukci prodalo jen 40 provozních jednotek za 71,8 miliónu korun, a hned za ním okres Plzeň-sever s 69 prodanými provozními jednotkami za 57 miliónů.

Ale nechme čísla číslu a podívejme se na malou privatizaci z jiného úhlu. Zpočátku ji přijímala veřejnost poněkud s nevolí, a to jednak proto, že se při ní točily tzv. špinavé peníze, a také z obav, že dojde k rozpadu i tak nepřilíš fungující síti obchodu a služeb. Ponecháme-li stranou choulostivou otázku špinavých peněz, tak i ten nejzarytější škarohlíd musí přiznat,

že nás právě malá privatizace popostrčila o pěkný kousek na cestě ke srovnání úrovně nakupování s našimi západními sousedy. Den ze dne mění ulice svou tvář —

Privatizace mění tvář ulic

obchody v rukou soukromníků se zbavily puncu jednolitě šedi co do vzhledu i co do nabídky. Sortiment zboží je pastvou pro oči, i když pravda, není vždy dostupné našim finančním možnostem. Ale i tak je radost, že už nejsme vystaveni ponižujícímu stání ve frontách na nedostatkové zboží, jako např. na toaletní papír či mandlerinky. Jen si vzpomeňte. I to, že era věčného shánění patří minulosti, musíme přičíst k dobru malé privatizaci, respektive obchodnímu duchu majitelů obchodů a obchůdků, kteří si je třeba i za nepříliš čisté peníze koupili v aukci. Sím na malou privatizaci ovšem vrhá oblast služeb, rapidně se zúžily možnosti, kam si dát opravit boty, šaty, kam dát vyprat prádlo, vy-

portovat. Zastoužil sociální demokrat M. Brouček tam oznámil národu, že mu bylo ukřivděno a že u nás máme Haulovu »demokracii bez opozice se svobodným tiskem, bez svobody projevu«. Přesto se projevil sdělením, že se z Izraele vrátil Schön-Kulka (Kulka by nestačilo), a co »nám« kdysi vyvedl Apfelbaum-Zinovjev (Zinovjev by rovněž nepostačovalo). Staré dobré časy?

Na jiném místě brojí prof. dr. Brom neméně laskavě proti tomu, aby se českoslovenští politici, jimž říká, pokud možno v každé věti, »sametové panstvo«, jlákali po světě. Článek se hemží tolerantními výrazy.

Tak ministr Klaus projevil v Austrálii »aroganci dryádnického

samefáka«, ČSFR se hemží »oportunistickou, otrlou a pohanskou havěti« a »komunisté, bývalí komunisté a jejich spřeženci« brání chudýhodnému úsilí »statistů českých a slovenských protikomunistů... pomocí komunistů do hrobu«. Pan profesor neřká, zda hodlá ukojit své tužby ohněm, nebo mečem, ale záměry »statistů« jsou zřejmé. Věta po větě a článek po článku — nenávistí proti nenávisti.

Jeden můj přítel znal doma flagelanta, který pečlivě prostudoval všechny projevy A. Novotného a pokaždé na ně reagoval stejnými slovy: »Čoveče, je tohleto vůbec možné?« Při čtení zmíněných časopisů se dere do úst něco podobného. Odbýt je mánutím ruky by však asi moudré nebylo, protože je možné, že jsou extrémním symptomem hlubší choroby.

Tím se dostáváme tam, kde jsme byli na začátku — u zdroje nemoci, u více či méně zreformovaných exkomunistů, kteří dále prorůstají orgány československého veřejného života. Co jim zalívám, i těm, kdo už spíceli své dluhy v kriminálech vlastní úrody? To, že nechťejí nebo nedovedou uznat, že jsou příčinou vážného národního rozpolcení. To, že nemají dost taktu a slušnosti, aby se stáhli do ústraní a přestali svou přítomností hnát vodu na mlýn extrémistům, kteří dnes začínají vypadat právě tak ošklivě jako oni po roce čtyřicátém pátém. Říkají, že kdysi zakroutili československé demokracii krk z dobré vůle a ve vyšším zájmu. Nyní mají přiležitost. Dnes by opravdu mohli ve vyšším zájmu odčinit své hříchy, kdyby dokázali zmiznout a dobrovolně zmizet ze scény.

Něco mi říká, že se takové velkorysosti jen tak nedočkáme.

čistit oděv. Ale ani v tomto případě nebudeme pesimisty a nezalívejme vydražitelům té které provozovny služeb, že už pro nás nebudou např. opravovat boty, zvlášť je-li umístěna na hlavní třídě. Vždyť by jim ani příjem z této činnosti nestačil zpoloviny na pokrytí nájemného! Své ještě neřekly nevyužitá dvorní prostory, kam tyto živnosti

vždy patřily. Je jen otázkou času, kdy se tam opět nastěhují.

Samozřejmě ne všechno je tak, jak bychom si přáli — skřípe to také v úrovni obsluhy, prodeje. Nemyslím tím jen ochotu a přívětivost prodávačů; ale co jsou platné jejich úsměvy, když vás obsluhují v pláštích, z nichž jen při bujně fantazii vytušíte původní barvu. Nedodržování hygieny je často v křiklavém rozporu s nákladně vybaveným interiérem prodejny.

Není důvod všest hlavu — vymanit se z minulosti chce svůj čas. Nelze čekat zázraky, i když to, jak malá privatizace vznítla podnikavost u národa, který na ni měl dávno zapomenout, takovým zázrakem bez přehánění určitě je.

Materiály StB v bezpečí

{mí}: Asi dvacet osob z FBIS má právo nahlédnout do složek bývalé StB a poskytovat o jejich obsahu na základě zákona informace ústavním a republikovým orgánům. Uvedl to včera ředitel FBIS Š. Bačinský v souvislosti s informacemi, že ve fondu »Z« jsou evidenční karty na jméno Vl. Mečiar. FBIS poskytla nejdříve informace předsedovi SNR F. Mikloškovi o tom,

že došlo ze strany MV SR k neoprávněným zásahům do materiálů patřících federálním složkám v Trenčíně a v bývalém archivu XII. správy StB v Bratislavě. Š. Bačinský rovněž uvedl, že 27. května 1991, kdy předseda SNR F. Mikloško požádal o nahlédnutí do svazku 20275, pod kterým má být veden I. Čarnogurský, FBIS ještě neexistovala. Nelze proto říci, zda svazek byl F. Mikloškovi ukázán, nebo zda se ztratil. Jen v Bratislavě se pohřešují desítky svazků. V této souvislosti Š. Bačinský uvedl, že

některé svazky měly být sice skartovány a jejich skartace je v registračních protokolech vyznačena, ale nadále fyzicky existují. Je nutné si totiž uvědomit, jak obrovské množství lidí mělo v porevolučním období přístup k materiálům StB. »Uvidíme před volbami,« řekl Š. Bačinský, »jaké skandály vzniknou a jaké svazky se vytáhnou.« Š. Bačinský je přesvědčen, že materiály, které má nyní v držení FBIS a FMV, jsou v bezpečí.

Rekne-me-li Ferda Mravenec, zazní ozvěnou jméno Ondřeje Sekory, od jehož smrti uplyne letos v červenci 25 let. Tento výtvarník, spisovatel a novinář, který není jen otcem Ferdových, ale mnoha dalších pohádkových postavíček, se narodil 25. 9. 1899 v Králově Poli, vychodil vyškovské gymnázium a jako jednoroční dobrovolník narukoval do armády. Od roku 1921 pracoval jako novinář, byl sportovním redaktorem v Lidových novinách, ale kreslil do Šibeníček, Simplicise a dalších novin a časopisů. V roce 1926 vydal první knížku pro děti, Voříškova dobrodružství, první knížka příběhů Ferdý Mravence vyšla v roce 1935. Po pětačtyřicátém pracoval Sekora v deníku Práce a kreslil pro Dikobraz, později byl zaměstnán v Nakladatelství dětské knihy a od 50. let se věnoval už jen psaní a ilustrování knížek. Zúčastnil se četných výstav doma i v zahraničí a získal i mezinárodní ocenění.

Stín nad Skandinávií

Na skandinávské země zcela nezvyklé statistické údaje a neméně chmurné prognózy, týkající se nezaměstnanosti, byly publikovány takřka ve všech severských zemích. Tak například v Norsku byla v lednu 92 zaznamenána vůbec největší nezaměstnanost po druhé světové válce. Celkem 182 000 osob bylo bez práce, tj. 8,4 % občanů produktivního věku. Jde o dvakrát vyšší počet než před rokem. Odtřední finská statistická kancelář oznámila, že bez zaměstnání je v této zemi 10,5 % obyvatelstva (ještě v roce 1990 šlo pouze o 3,4 %). Jen za minulý rok ubylo 180 tisíc pracovních příležitostí, z toho 72 000 v průmyslu, o 40 000 míst méně je ve stavebnictví a v obchodě. Ani ve Švédsku není situace příznivější. Podporu v nezaměstnanosti dostává dnes 201 000 osob, tedy rovněž dvakrát tolik než loni. Generální ředitel Ams (Správy pracovního trhu) Göran Bernhardsson soudí, že zanedlouho bude potřeba 30 miliard švédských korun na výplatu příspěvku v nezaměstnanosti a že v zimním období 92/93 je třeba počítat s šesti procenty nezaměstnaných. Na švédské poměry je to katastrofálně vysoké číslo.

Z louže do bláta

(bf): Vystoupení poslance FS a předsedy Slovenské národní jednoty St. Pánise v norské televizi je stále předmětem pozornosti. Sdružení bývalých politických vězňů

z dob nacistického soudu, že St. Pánise »je zapotřebí za jeho výroky trestně stíhat«. Hasiť oheň se rychle snažil na včerejší tiskové konferenci v Bratislavě člen vedení SNJ M. Rojka, který prohlašoval, že jeho a Pánisova strana »nemá nic proti Židům«, Pánis prý jen zpochybňoval »technické možnosti nacistických koncentračních táborů«. Podle jeho slov v demokracii »poživá každý právo něco zpochybnit«. A SNJ — řekl dále — nemá také »nic proti jiným národnostem, ale vyžaduje od nich loajalitu ke slovenské státnosti«. K tomu lze jen dodat: Kdo nepovažuje za nezbytné uskutěčňovat spolupráci rovnocenných národů a národností v jednom společném státě, ale »vyžaduje« loajalitu, jinými slovy — poslušnost vůči politickým záměrům jedné strany, ten vytváří zárodek další diktatury na nacionalistickém základě, kde nebude mít vůbec nikdo právo »něco zpochybnit«.

Moskau und Prag besiegeln Freundschaft

MOSKAU, 1. April. Rußland und die CSFR haben einen Freundschafts- und Kooperationsvertrag abgeschlossen. Er sieht die Nichteinmischung in die inneren Angelegenheiten des anderen Landes sowie die Regelung von Streitfällen mit friedlichen Mitteln vor. Der Einmarsch sowjetischer Truppen in Prag 1968 wird in dem Dokument als Unrecht verurteilt.

Das Abkommen wurde am Mittwoch in Moskau von den Präsidenten beider Länder, Boris Jelzin und Vaclav Havel, unterzeichnet. Rußland und die CSFR wollen danach ihre Beziehungen als befreundete Staaten nach dem Prinzip einer »sovereänen Gleichheit« entwickeln und auf den Einsatz oder die Androhung von Gewalt verzichten. Das Abkommen garantiert ferner die Unverletzlichkeit der Grenzen und die Ganzheit der Territorien.

Wie die Nachrichtenagentur Reuters meldete, wurde der ursprüngliche Vertragstext nach Angaben Havels in letzter Minute noch geändert, so daß darin nicht nur die sowjetische Invasion von 1968, sondern auch die anschließende Truppenpräsenz der damaligen UdSSR in der Tschechoslowakei verurteilt wurde. Mit besonderer Befriedigung nahm Havel zur Kenntnis, daß Jelzin ihm Dokumente aus den Archiven des sowjetischen Geheimdienstes KGB und des Zentralkomitees der Einheitspartei KPdSU überreichte, die mit der damaligen Invasion der Sowjetarmee zusammenhängen. Die Rote Armee hatte damals die Demokratiebewegung des »Prager Frühlings« blutig niedergeschlagen. Die Nachrichtenagentur Itar-Tass zitierte den Präsidenten der CSFR mit den Worten: »Dieses Geschenk zeigt dem tschechoslowakischen Volk, daß die gegenwärtigen Beziehungen zu Rußland auf einer prinzipiell neuen Grundlage stehen.«

Havel hatte im Februar 1990, drei Monate nach seiner Wahl zum Präsidenten der CSFR, erstmals offiziell die UdSSR besucht und mit dem damaligen Präsidenten Michail Gorbatschow eine Erklärung über die Beziehungen zwischen der UdSSR und der CSFR unterzeichnet. In einem Interview mit der Wochenschrift

Knastkandidaten

sir ROM, 1. April. Von den italienischen Parlamentskandidaten für die Wahl am Sonntag stehen 33 mit der Justiz auf Kriegsfuß. Nach Mitteilung der Anti-Mafia-Kommission sind einige von ihnen rechtskräftig, andere erstinstanzlich verurteilt wegen: schweren Diebstahls, Raubüberfall, Hehlerei, Bandenbildung, Drogenhandel, Scheckfälschung, Erpressung, Betrug, Bestechung, Korruption

Nevinní zvedli kámen

PRAHA: Vyjádření k »nezměrným morálním, duchovním i kulturním škodám, které českému národu způsobila římskokatolická církev vyhnáním Komenského a jeho díla z domova a vlasti« požaduje v otevřeném dopise adresovaném pražskému arcibiskupovi M. Vikovi Společnost 2001. Signatáři dopisu, spisovatel A. Pludek, B. Chvála a M. Mucha, navrhuji M. Vikovi, aby před letošními velikonočními pravdivě a veřejně charakterizoval způsob, jakým římskokatolická církev pronásledovala »učitele národu«. Připomínají, že k římským katolíkům se před Bílou horou hlásila nanejvýš desetina obyvatelstva českých zemí, a slovy V. Havla podotýkají, že »vůbec největší majetkovou křivdou, která se udála v českých zemích, byla konfiskace protestantských majetků v době pobělohorské«.

»Moscow News«, das am Mittwoch erschien, würdigte Havel den »besonderen« Charakter des seinerzeitigen Besuchs: »Noch drei Monate zuvor hatten sie mich damals in Moskau für einen Dissidenten und Regime-Gegner gehalten.« Am Rande seines jetzigen Besuchs traf Havel mit dem Privatmann Gorbatschow zusammen.

Als wichtigstes Element in den Beziehungen zwischen der »kleinen CSFR und dem riesigen Rußland« wertete Havel die Gleichberechtigung. Der jetzt unterzeichnete Vertrag sei die Grundlage für konkrete Abkommen auf verschiedenen Gebieten. Ein Freundschaftsvertrag sei bei seinem ersten Moskau-Besuch vor zwei Jahren wegen der Forderung Moskaus nicht möglich gewesen, daß die CSFR keinem Verteidigungsbündnis beitreten dürfe, das sich gegen die UdSSR wenden könnte, sagte Havel den »Moscow News«.

Sein jetziger Besuch habe einen völlig anderen Charakter als der erste: »Beide Länder befinden sich in ähnlichen Situationen, sind mit gemeinsamen Problemen konfrontiert, errichten demokratische Rechtssysteme ohne die führende Rolle irgendeiner Partei.«

Bei der Unterredung zwischen den Präsidenten wurde auch die Frage der Schulden erörtert, die die ehemalige UdSSR bei der CSFR hat, sagte Jelzins Pressesprecher Alexej Nowykov der russischen Presseagentur Ria. Havel berichtete demzufolge, daß viele Betriebe in seinem Land in einer »äußerst schwierigen Lage« seien, weil ihnen Schulden nicht bezahlt würden. Jelzin schlug als einen Weg zur Schuldentilgung vor, daß CSFR-Betriebe sich an der Umsetzung von Wirtschaftsprojekten in Rußland beteiligen könnten, die sie interessieren.

Stellen-Gesuch in der »Frankfurter Allgemeinen Zeitung«.

loyal, sucht neue herausfordernde, verantwortliche Tätigkeit im Sicherheitsbereich.

aktiv, mit umfangreichen Auslandserfahrungen, speziell Naher Osten und Südamerika, örtlich ungebunden.

Aufgespießt

»GSG 9-Spezialist 33 J., über 11 Jahre

und Körperverletzung. Die meisten Sündenböcke finden sich in den Reihen der Neofaschisten (8), es folgen Sozialdemokraten (6), Sozialisten (4) sowie Liberale, Christdemokraten, Republikaner, Nord-Liga, Grüne und Altkommunisten mit je einem Dunkelmann. Vor dem Wahlkampf hatten sich die Parteien verpflichtet, in Selbstkontrolle die moralische Integrität der Kandidaten zu garantieren.

Armleuchter, Beamtenkuh, Gnom, Harzer Roller, Obertünnes

Zwischenrufe gehören zum festen Bestandteil des Bundestages und sind in Debatten häufig das Salz in der Suppe. Nicht selten kommt es im „Hohen Haus“ aber auch zu verbalen Entgleisungen. In einem am Mittwoch in Bonn vorgestellten „Parlamentarischen

Amokläufer, Anarchist, Armleuchter, Arschloch, Aufhetzer, Aufpeitscher, Banditentum, Bankrotteur, Bauernkille, Beamtenkuh, Berufsdennunziant, Berufsrandallier, Beutelschneider, Bierzeltredner, Bombenleger, Bruchpilot, Brüllorchester, Büttendredner, Cheflügler, Dick, Doof, Dinosaurier, Donald Duck, Dösbaddel, Drecksau, Dreckschleuder, Dreckspritze, Dröhnbüdel, Düffel-Doffel,

Dunkelmann, Ehrabschneider, Eiertänzer, Ekel, Erpressungsminister, Esel, Fälscher, Fatzke, feiger Hund, Fliegel, Folterer, Frankenstein, Frauenheld, Friedhofsdredner, Frühstücksverleumdung, Galgenkandidat, Gangster, Gartenzwerg, Geisterreiter, Geldraffer, Generalschwätzer, Giftmudel, Giftspritze, Gnom, Graphomane, Großinquisitor, Gruselkomiker, Hampelmann, Hanswurst, Harzer Roller, Hebammenkiller,

Heiratsschwindler, Hetzer, Heuchler, Hilfsabgeordneter, Idiot, Irrer, Karnickel, Kirchenhetzer, Klaffler, Knallfrosch, Kopffäger, Kriegshetzer, Lackschuh, Panther, Leichenfledderer, Lügenbold, Lümmel, Lüstlinge, Massenmörder, Meute, Micky-Maus, Mini-Grobbels, Mob, Möchtegern-Schlimanski, Mops, Mörderbande, Nadelstreifen-Rocker, Naziflegel, NS-Schulungsredner, Ochsenfrosch, Obertünnes,

Parasit, Petersilien-Guru, Phraseur, Pstolero, Pöbelkönig, Pogromhetzer, Putzlumpen,

Quatschkopf, Radaubruder, Ratte, Rotzunge, Sauhaufen, Saustall, Schlangenhäuser, Schreihals, Schwachkopf, ge, Schleimer, Schwindelbude, Selbstbefriediger, Stinktier, Sumpfblüte, Terrorist, Tölpel, Totengräber, Verbrecher, Verleumder, Verrückte, Volksverhetzer, Wollüstlinge, Wrack, Wühlratte, Zuhälter.

Schimpf- und Schmunzellexikon“ wird eine Auswahl von Kraftausdrücken dokumentiert, mit denen sich die Volksvertreter aller Parteien von 1949 bis heute gegenseitig traktiert haben.

Seit dem Mittelalter sorgt in Turin ein Leinentuch für Aufregung. Es ist das „Grabtuch Christi“ – die berühmteste Reliquie des Christentums. Das Leinentuch zeigt das Körperabbild eines Mannes (hier Ausschnitt), der gekreuzigt wurde. Auf dem Kopf sind Spuren einer Dornenkrone zu erkennen. Zwischen der fünften und der sechsten Rippe klafft eine Wunde. Von einer Römerlanze? An Händen und Füßen – Spuren von Nägeln. Die Gläubigen sind sicher: „Das ist Jesus“. Doch wie kam das Abbild auf das Grabtuch? Keiner weiß es. Am Tuch selbst fand man Pollen, die es vor 2000 Jahren nur in Palästina gab.

Die Mark gilt nicht viel

So viele deutsche Urlauber wie noch nie werden in diesem Jahr die Vereinigten Staaten und Kanada besuchen. Dabei wird mancher eine für ihn völlig neue Erfahrung machen. Jenseits des großen Teichs ist die nach dem Dollar weltweit immer noch meistgeschätzte Währung nicht viel wert. Auf jeden Fall wäre es verfehlt, sich mit Mark-Banknoten oder -Reiseschecks einzudecken. Und Euroschecks kann

man getrost zu Hause lassen.

Entgegen eines weit verbreiteten Gerüchts wird im Land der unbegrenzten Möglichkeiten nicht ausschließlich mit Kreditkarte bezahlt. Deshalb ist es ratsam, einen gewissen Bestand an Dollar-Noten mitzunehmen – nach Möglichkeit in kleiner Stückelung bis 20 Dollar. Der größte Teil der Reisekasse sollte aus Dollar-Reiseschecks bestehen, die beim Bezahlen in Geschäften, Hotels und an Tankstellen gern akzeptiert wer-

darauf eingestellt, Reiseschecks gegen Bargeld zu tauschen. Unverzichtbar ist eine Kreditkarte. Am wenigsten weit kommt man dabei mit Diner's.

80 Jahre nach dem Untergang des Luxusdampfers „Titanic“ ist der Kapitän des britischen Schiffes „California“ von dem Vorwurf der unterlassenen Hilfeleistung freigesprochen worden.

Wie aus einem am Donnerstag vom Londoner Verkehrsministerium veröffentlichten Bericht hervorgeht, konnte Kapitän Stanley Lord im April 1912 den Tod von 1500 Passagieren nicht verhindern, da sein Schiff zu weit von der Stelle entfernt war, an der die „Titanic“ mit einem Eisberg kollidierte. In einem Verfahren nach dem Unglück war man davon ausgegangen, daß die „California“ nur rund acht bis zehn Seemeilen von der Unglücksstelle entfernt gewesen sei. Lord hatte dagegen ausgesagt, die Entfernung habe 20 Seemeilen betragen. Nachdem das Wrack der „Titanic“ 1985 rund 600 Kilometer südöstlich von Neufundland entdeckt worden war, konnte nun die Richtigkeit der Aussage des 1962 gestorbenen Schiffsführers bewiesen werden. Lord hatte sich seit seines Lebens um eine Rehabilitation bemüht. Der Bericht stellt allerdings auch fest, der Kapitän habe die Notrufsignale der „Titanic“ eindeutig mißachtet.

Freundschaft

Boris Jelzin und Václav Havel haben am Mittwoch eine neue Freundschaft zwischen Rußland und der Tschechoslowakei vertraglich festgelegt. Der Freundschaftsvertrag ist eins der ersten einschlägigen Moskauer Papiere, das keine verborgene Unterwerfungsklausel, keine „brüderliche Hilfe“ versprechende Beistandsverpflichtung enthält. Darin unterscheidet er sich grundsätzlich von Dokumenten aus jener Zeit, als ein System real existierte, in dem im Kreml für alle Freunde entschieden wurde.

Vor allem aber löst der Vertrag eine Hypothek ab, die seit der Invasion vom 21. August 1968 bestanden hat. Die Breschnew-Doktrin, die den „sozialistischen Bruderländern“ nur eine eingeschränkte Souveränität zugestand, ist schon von Michail Gorbatschow feierlich beerdigt worden; nun ist auch das Ver-

hältnis zwischen den beiden Staaten normalisiert, von denen einer Opfer der Doktrin war. Die Invasion von 1968 hatte anscheinend den Höhepunkt Moskauer Weltmacht gekennzeichnet; in Wahrheit begann mit ihr der Sturz ins Bodenlose.

Damals schien ein für allemal die Möglichkeit ausgelöscht, östlich des Eisernen Vorhangs demokratische Verhältnisse zu schaffen. Doch gerade der Gewaltakt schuf Dissidenz. Die Beziehungen zwischen der kritischen Intelligenz und den kommunistischen Parteiherrschaften konnte danach nie mehr anders als gespannt, letztlich feindselig sein. Damit begann der Zerfall. Die Einsicht in diesen historischen Prozeß hat viel Zeit gebraucht – fast zwei Breschnew-Jahrzehnte. Die Kosten des sturen Beharrems lasten jetzt schwer auf den Völkern der ehemaligen Sowjetunion.

den. Als Wechselgeld erhält man wie der Bares für kleinere Ausgaben. US-Banken sind im allgemeinen nicht

... A TO STOJI NA JERUŠALJIMA SA ...

Rauchertod trifft mehr Frauen

WHO veröffentlichte erste weltweite Studie zu Nikotinsucht

GENÈVE, 2. April (Reuters). Rauchende Frauen galten lange als widerstandsfähiger gegen Tabakschäden als Männer. Mit diesem Vorurteil hat nun die Weltgesundheitsorganisation WHO aufgeräumt. Sie legte einen Bericht vor, aus dem hervorgeht, daß die Gesundheit von Frauen durch Tabakgenuss stärker gefährdet wird als die der Männer. Duster ist die Prognose der WHO: Bis zum Jahr 2020 könnten jährlich bis zu einer Million Frauen an Raucherkrankheiten sterben – doppelt soviel wie gegenwärtig.

Die Studie stellte fest, daß in vielen industrialisierten Ländern die Zahl rauchender Frauen und Männer sich allmählich angleicht. Der beobachtete Trend zum Nichtrauchen in diesen Ländern betreffe zwar beide Geschlechter, bei der jungen Generation würden aber zunehmend mehr Frauen als Männer mit dem Rauchen anfangen. Wenn diese Entwicklung anhalte, werde es schon bald mehr Raucherinnen als Raucher geben. Die Zahl der Raucher in den Entwicklungsländern steigt der WHO zufolge jährlich um 2,1 Prozent. Es wird geschätzt, daß bis zu zehn Prozent von ihnen Frauen sind.

„Bis vor kurzem war die Sterberate von Frauen mit Raucherkrankheiten gering, was zur Annahme führte, daß sie vielleicht widerstandsfähiger als Männer gegenüber den Schäden des Tabakkonsums sind“, hieß es in dem WHO-Bericht. Nach Auswertung der Daten kamen die Wissenschaftler nun zu dem Schluß, daß die weibliche Bevölkerung nicht nur ebenso verwundbar ist wie die männli-

che, sondern darüber hinaus zusätzlichen Risiken ausgesetzt ist.

Der Bericht ist die erste weltweite Untersuchung über rauchende Frauen und wurde von Claire Chollat-Traquet, Wissenschaftlerin der WHO in Genf, herausgegeben. Unter den zusätzlichen Risiken, die Frauen nach Chollat-Traquet tragen, gehören Störungen der Fruchtbarkeit und Gebärfähigkeit. Hinzu kommen Störungen der Menstruation sowie erhöhte Infektionsanfälligkeit. Die Wechseljahre sollen bei Raucherinnen zwei bis drei Jahre früher einsetzen.

Der Anstieg der Raucherinnen sei nicht nur auf den schnellen Zuwachs der Weltbevölkerung zurückzuführen, sondern auch weil Rauchen weltweit von der Tabakindustrie massiv gefördert werde, hieß es in dem Bericht. Zahlreichen Regierungen warf die WHO vor, trotz der unbestreitbar vorhandenen Gesundheitsrisiken keinen klaren Standpunkt zu vertreten. Einerseits lockten hohe Steuereinnahmen, andererseits müßten Gesundheits- und Sozialprogramme für die Opfer der Tabaksucht finanziert werden.

Nikotin, so warnt die UN-Organisation, reduziere die Blutzirkulation und die Sauerstoffaufnahme mit nachteiligen Folgen für Haut, Haare und Augen. Im Gegensatz zu den Bildern der Zigarettenwerbung, die junge, schöne, dynamische Menschen abbilde, so die WHO, lasse Rauchen die Haut vorzeitig welken, verursache schlechten Atem, lasse Zähne und Fingernägel gelb anlaufen und das Zahnfleisch erkranken.

werden. Tag und Nacht beteten sie. Jede Stunde zählte. Die Nazis waren schon in Frankreich einmarschiert. Um sich abzulenken, las Werfel die Geschichte der heiligen Bernadette: 1858 war dem damals 14jährigen Mädchen in einer Grotte von Lourdes immer wieder die Mutter Gottes erschienen. Der Schriftsteller war fasziniert vom Schicksal der Heiligen. Und er gelobte, sollte er je wieder in Freiheit leben, „das göttliche Geheimnis und die menschliche Heiligkeit“ zu verherrlichen. Erschwor: „Wenn wir Frankreich unversehrt verlassen, schreibe ich ein Buch über Bernadette Soubirous.“

Über Portugal gelang dem Ehepaar dann tatsächlich die Flucht. Im Oktober 1940 traf es endlich in New York ein. 1941 erschien Werfels Roman „Das Lied von Bernadette“. Bereits zwei Jahre später wurde die Geschichte des Wunders von Lourdes in Hollywood verfilmt.

Buch und Film waren für den Schriftsteller ein triumphaler Erfolg. Der Roman gehört noch heute zu den meistgelesenen Bestsellern in Deutschland. Der Film wird immer wieder gezeigt. Und Lourdes ist noch immer der Ort, an dem Millionen Menschen auf das Wunder hoffen.

1890 in Prag geboren: Franz Werfel

Das Leben der Bernadette Soubirous

● Geboren am 17. 2. 1844 in Lourdes. Tochter eines verarmten Müllerehepaares ● Im Alter von 14 Jahren erscheint ihr beim Reisigsammeln die Jungfrau Maria. ● 1866 tritt Bernadette in den Orden der „Armen Schulschwestern“ ein. ● Nach schwerer Krankheit stirbt sie am 16. 4. 1879 ● Am 8. 12. 1933: Heiligsprechung

schlank, groß. Und heute? Heute wird unsere Fantasie von Kino und Fernsehen geprägt. Star-Regisseure wie Pasolini, Zeffirelli oder Scorsese haben sich an Jesus „gewagt“. Doch egal, wie sie das Thema anfassen – Jesus hat sich seit dem Mittelalter äußerlich nicht verändert.

Das Vorbild befindet sich seit über 400 Jahren in Turin, Italien: ein Leinentuch, das als „Grabtuch Christi“ berühmt ist. Es zeigt ein lebensgroßes Negativ-Abbild eines gekreuzigten Mannes. Millionen glauben fest daran, daß es Jesus ist. Pilgern nach Turin. Lassen sich von der weltweiten Dis-

vage Vermutungen angewiesen? Jede Epoche hat sich ihr eigenes Bild von Jesus gemacht: In römischen Katakomben der alten Christen war er ein blondgelockter Mann mit Bart. In der Antike war er der gute Hirte. Im byzantinischen Reich – ein Kaiser. Das Mittelalter sah ihn als königlichen Richter. Dunkelhaarig, bärtig.

Äußere des Nazareners. Sind wir also nur auf Spekulationen und seit fast zweitausend Jahren. Denn keiner der vier Evangelisten verliert reine Wort über das

EG – Europas Kraftzentrum

... A2 BUDE CELA' EUROPA. ČERNÁ...

Der Nazi-Hölle entronnen, schrieb er „Das Lied von Bernadette“

Er wurde gejagt und verfolgt. In seiner Angst schwor Franz Werfel: „Wenn ich aus diesem Chaos entkomme, schreibe ich einen Roman über das Leben der Heiligen von Lourdes“

Auch in diesem Jahr – und gerade zu Ostern – werden wieder Millionen Menschen nach Lourdes pilgern. Millionen Gäubige die hoffen, vom Wunderwasser geheilt zu werden. Die hoffen, an diesem geweihten Wallfahrtsort Trost und Zuflucht zu finden.

Lourdes. Das ist der Ort in den Pyrenäen, an dem vor 134 Jahren ein Wunder geschah. Der Ort, an dem der armen Müllerstochter Bernadette Soubirous die Jungfrau Maria erschienen und ihr eine Quelle zeigte, aus der noch heute heilendes Wasser sprudelt.

Dieses christliche Wunder beschrieb keiner so genau wie Franz Werfel. Der in Prag geborene jüdische Schriftsteller und seine Frau Alma Mahler waren auf der Flucht vor der Gestapo. In Lourdes warteten sie auf ihre Ausreisevisa. Sie lebten in der täglichen Angst, gefunden zu

War Jesus blond oder dunkelhaarig? Groß oder klein? Hat er gelacht – oder war er immer ernst? Wen haben diese Fragen nicht beschäftigt? Wo doch immer wieder aufs neue der Streit um Christus entflammt.

Die Kirche: „Jesus kam im Jahr eins in Bethlehem zur Welt. Er war das einzige Kind Marias.“

„Nein, Jesus ist eindeutig früher geboren (also »vor Christus«) – und zwar in Nazareth. Und er hatte Geschwister“, erwidert die Wissenschaft.

Eine Schlichtung ist nicht in Sicht. Keiner beschäftigt die menschlichen Gemüter mehr als der Gottessohn.

Doch wie sah Jesus aus? Diese Frage stellen sich die Menschen

seit fast zweitausend Jahren. Denn keiner der vier Evangelisten verliert reine Wort über das

Na Santa Agnes v Kolumbových stopách

Národy žijící na březích moře mají odedávna své legendární lodě. Stačí si vzpomenout na Argo z řeckých bájí, Kolumbovu Santa Marii, na Fram, Queen Elisabeth, Bismarcka... My Češi jsme národ suchozemský a musíme být tedy v tomto ohledu skromnější. Anebo přece jen tak docela ne? V Přerově, v celkem nenápadné loděnici na břehu nížak zvlášť romantické Bečvy, se právě v těchto dnech dokončuje stavba karavely, lodi, jaká se používala v době na přelomu 15. a 16. století. Její jméno je více než symbolické: Santa Agnes, Svatá Anežka.

Předmětem, který před čtyřmi lety přivedl skupinu přerovských nadšenců na myšlenku postavit repliku historické lodi, bylo samozřejmě letošní kolumbovské výročí — 500 let od objevu Ameriky. Avšak nejen to, vždyť letos uplyne i 400 let od narození Jana Amose Komenského, muže, s jehož osobností je právě Přerov velmi úzce spjat. Ti nadšenci (a zejména vůdčí duch celého projektu Radim Zapletal) měli již v té době ledačco za sebou: Jejich skupina historického šermu Markus M patří k nejlepším u nás, na svém kontě má například úspěšné rekonstrukce středověkých obléhacích praktik včetně pokusné střelby. Cíl, který před sebe postavili tentokrát, je nicméně účelnější: Postavit loď, po krátkém zakotvení v Praze vyplout na moře, do Seville, kde se budou konat kolumbovské oslavy a světová výstava EXPO '92, potom se zúčastnit plavby historických plavidel po Kolumbových stopách do Ameriky a nakonec — obeplout planetu.

Za základ pro stavbu lodi vzali její budovatelé trup staršího polského rybářského kutru Orka z roku 1949. Již najít tuto loď bylo umění: »Když Poláci obsadili v roce 1945 někdejší německé území,« vysvětluje R. Zapletal, »zpracovali nejdříve ty zásoby dřeva, které zůstaly po Němcích.« To byl i případ Orky. Loď postavené později, když německé dědictví došlo, jsou dnes v nepoužitelném stavu...

Svatá Anežka je třístěžňová karavela; prostřední stěžek bude sklápěcí, aby loď mohla proplout pod mosty. Skutečnost, že se popluje po řekách i mořích, znamená vyhovět složitě kombinaci konstrukčních předpisů, kromě plachet bude proto loď vybavena i naftovým motorem o výkonu 75 kW a zásobou 2000 litrů nafty. Motor

věnovala zdarma renomovaná italská firma VM společně se svým zástupcem v ČSFR, brněnskou firmou Motortec.

Oplachtění bude dvojího typu — závětrné a tzv. latinské (trojúhelníkové plachty), posádka s sebou poveze i plachty náhradní; několik kilometrů lanová věnoval další ochotný sponzor, Lanex Bolatice. Vnitřní prostory jsou vcelku skromné — posádce budou sloužit ubytovací kajuta, jídelna a reprezentační kapitánská kajuta, kromě toho jsou zde již jen kolizní prostor na přídi (slouží jako skladiště) a strojovna. Aby loď vyhověla tvrdým bezpečnostním předpisům a mohla se vydat i na onu zmíněnou cestu kolem světa, musí mít vnitřní vybavení podstatně modernější, než by odpovídalo zevnějšku: Vnitřek lodi je rozdělen několika hermeticky uzavíratelnými přepážkami, posádka bude mít k dispozici moderní navigační a spojovací techniku a také automatický záchranný člun s vyslačkou, napojenou na družicový záchranný systém. Zároveň však loď prozrazuje i účtu svých tvůrců k historii — a to především k historii české. Neboť vezme, že výzdoba, kostýmy posádky i doprovodný program jsou inspirovány výhradně českými dějinami; loď ponese kromě státního znaku ČSFR i znaky našich deseti předních měst (bývalých krajských) a také lodní zvon se svatou Anežkou, dar zvonařské rodiny Dytrýchů z blízkého Brodku. (R. Zapletal: »Jsou to krásní lidé. Řekli nám, že buď přijmeme zvon zdarma jako dar, nebo ať jdeme za někým jiným...«) Na palubě nebudou chybět ani dvě historická lehká děla (falco-nety), takže stavitelé žertem dodávají, že půjde o první českou válečnou loď. A už 1. června by Kolumbové chtěli kotvit v Praze na Kampě. I když stále zatím hledají sponzory...

To není apríl...

Neuím, jak se sděluji Jobovy zvěsti, ale znalci tekutého chleba jsou už zcela jistě informováni, že náš národní apríl pivo je ode dneška opět dražší. Konkretně v Praze přijde půllitr sádového Staropramenu na 3,58 Kčs, zatímco šedý stu o 3,05. Nahodí podražil ze 3,40 na 4,08 Kčs, dvadecetisádová jde ze 4,90 na 5,65 a tak dále. »Zliberální« na 5,13 Kčs. O trochu lépe na tom bude pivovar v Holešovicích, který drazuje půllitr zhruba o 50 haléřů, ale nejen podle mého názoru je s kvalitou na špičce. K těmto smutným neaprilovým zprávám se snad sluší dodat, že v těchto nových cenách piva je zahrnut šestiprocentní rabat. Zaplatí-li tedy odběratel v hotovosti, je mu do týdne vrácena částka ve výši šesti procent. Tak se chtějí pivovary bránit nedodržení termínů platby za odebrané zboží. A proč se opět liberalizují ceny? Inu, prý jsou vyšší tzv. cenové vstupy, a tak i výborné brankové pivo, dosud v Praze nej-lacinější, bude asi o deset procent dražší. Pivům budíž zatím malou útěchou, že velkopopovický, rakovnický a benešovský pivovar na rozdíl od Plzně a Krušovic o zvýšení cen neuvažují. Ale jak dlouho, ptám se?

SMRT ZDRAŽITELŮM!

cen a vytvořeny předpoklady pro zavedení volné směnitelné měny. Cenou za usku-tečňování reformou byl růst inflace, která překročila 40 procent. Dalším důvodem zájmu západních firem o podnikání v ČSFR jsou kvalifikované pracovní síly a také nízké mzdové náklady, uvedl časopis. Hodi-nová mzda dělníka v Československu je v přepočtu zhruba sedm marek, kdežto v Německu asi 35 marek.

Až 60 procent nezaměstnaných tvoří na Českolipsku ženy. Příčinou je struktura zdejšího průmyslu, který tvoří doly, strojírenství a sklářství, kde je malý počet vhodných míst pro ženy.

„Tut mir leid Jungs. Ich habe mich geirrt, die Welt ist doch flach!“

Militärabkommen Paris—Prag

PARIS, 3. April (AFP). Der französische Verteidigungsminister Pierre Joxe und sein tschechoslowakischer Amtskollege Lubos Dobrovsky haben am Freitag in Paris ein Abkommen über militärische Kooperation unterzeichnet. Die Vereinbarung sieht die Bildung einer gemischten Kommission vor, die in regelmäßigen Abständen wechselweise in Paris und Prag zusammentreten wird. Wie Joxe sagte, betrifft die Zusammenarbeit vor allem den Rüstungssektor und die Ausbildung von Führungskräften.

UŽ ZASE?

Jak investuje Evropská L.

LONDÝN: Evropská banka pro obnovu a rozvoj (BERD), jejíž zakládajícím členem je i Československo, se v prvním roce podílela na dvaceti projektech v zemích střední a východní Evropy a investovala 621 miliónů ECU. Ve třech čl. podnikcích zakoupila akcie za bezmála 54 miliónů ECU. V Maďarsku BERD investovala téměř 160 miliónů ECU a v Polsku 140 miliónů ECU. Československo od BERD nepřijalo žádnou přímou finanční půjčku.

Marktwirtschaft o reformě

BERLÍN: »Úspěchy při přechodu z direktivní ekonomiky na podmínky tržního hospodářství jsou jednou z příčin, proč stále více zahraničních firem hledá v Československu partnery pro spolupráci.« napsal v dubnovém čísle německý ekonomický měsíčník Marktwirtschaft. V ČSFR je zatím registrováno 3000 společných podniků, přičemž třetina z nich připadá na německé podnikatele, konstatoval časopis. V roce 1988 byl počet těchto podniků prakticky nulový a mezi německými a českoslo-

venskými firmami bylo uzavřeno jen asi 170 dohod o součinnosti. Spolu s bývalou NDR a Maďarskem nastoupilo Československo nejdůležitější cestu do tržního hospodářství. Bylo uvolněno přes 90 procent

Gloria vybočuje z řady

»Annonce jako konkurenta se nebojím,« říká O. Tománek

Před červnovými volbami se na našem trhu objevily nové tiskoviny — deníky, časopisy. Patří mezi ně i týdeník GLORIA, který výrazně vybočuje z řady. Jeho vydavatele Ondřeje Tománka jsme proto požádali o rozhovor.

Na jakou oblast se váš nový časopis zaměří?

GLORIA bude výhradně inzertní časopis. Je už pak věcí inzertentů, zda na našich stránkách bude tematika ekonomická, unitar- nebo zahraničněpolitická, kulturní.

Není to příliš riskantní přijít na trh s inzertním časopisem? Takovýchto novin je již u nás hodně. Budete moci konkurovat třeba takové Annonce?

Annonce ani žádného jiného inzertního listu se nebojím. Dokonce si myslím, že jejich vydavatelé jsou i mými potenciálními klienty.

Můžete to bližší vysvětlit?

Jistě. Je to v konceptu mých novin. Inzeráty budou mít výhradně formu článků. Je přirozenou vlastností každého člověka, aby o sobě slyšel nebo četl hezké věci. V předchozí novinářské praxi jsem se mnohokrát setkal právě s takovýmto postojem. Ať již to byl ředitel podniku či nově firmy, zpěvák, herec, politik nebo sportovec. Všichni se mi snažili radit, jak mám o nich psát. A bída, když ne. Noviny těmto přáním nerady vycházejí vstříc. Proto si nyní každý může koupit v našem novém časopisu článek, který ho bude oslavovat. Například když útočníka fotbalového mužstva budou noviny kritizovat za špatný výkon, může si dotyčný u nás zaplatit článek, který ho postaví do lepšího světla.

Myslíte, že o vaše služby bude zájem?

Jsem o tom přesvědčen. Zejména před volbami, kdy se očekává, že se bude prát »špinavé prádlo« a protikandidáti se budou navzájem očerňovat. Náš časopis o napačených přinese pochvalný článek. Pokud si ho samozřejmě objedná a zaplatí.

A co když si někdo objedná kritický článek o svém protivníku?

Takovou inzerci nepřijmeme. Ostatně máme přece v názvu GLORIA. A pak myslím, že kritické články přijmou jiné noviny. Zdarma. Samozřejmě, pokud se to týká známých lidí. Ten, kdo by chtěl zkritizovat v tisku třeba souseda, protože má prase a chystá se na zabijačku, ten má smůlu.

Může se vám však stát, že se v jednom čísle sejdou vedle sebe dva oslavné články o lidech, kteří jsou protivníci a nemají se rádi...

Nemusí to být na škodu. Berte to jako určitý druh polemiky, že dáváme slovo i protichůdným názorům a koncepcím.

Zdá se vám takovýto způsob inzercce morální?

Proč ne? Když mohou své služby inzerovat prostitutky nebo když někdo chce pomoci inzerátů rychle zbohatnout na úkor druhého, ať již s různými hrami či tím, že třeba za 100 korun vám zašle adresu, kde se můžete ucházet o práci doma... Myslím, že jsme v tomto směru mnohem řovější. Každý čtenář přece ví, že článek si dotyčný napsal sám nebo že byl napsán podle jeho pokynů. Čtenář ví, že dotyčný vidí sám sebe právě takového, jak je uvedeno v článku.

Jakým způsobem budete získávat inzercce?

Některí asi přijdou sami, jiné se budeme snažit získat. Vytýpovat nám je pomůže sledování denního tisku. Jakmile se někde objeví o někom kritický článek, je dotyčný naším potenciálním zákazníkem.

Bierernst

ug PRAG, 3. April. Mit Verständnis hat die tschechische Partei der Bierfreunde auf die Forderung des Fürstentums Liechtenstein nach Rückerstattung von 1600 Quadratkilometern Land reagiert, das bei der Gründung der Tschechoslowakei 1918 von der Regierung in Prag enteignet worden war. In einem offenen Brief an Fürst Hans Adam II. von Liechtenstein bieten sie dem Fürstenhaus sogar eigene Grundstücke von 0,24 Quadratkilometern in Prag-Haje und von 0,06 Quadratkilometern im nordböhmischen Liberec (Reichenberg) an. Das Angebot ist allerdings mit einer Bedingung verknüpft: »Im Fall Ihres Interesses sind wir bereit, diese beiden Grundstücke augenblicklich als Teil des Fürstentums Liechtenstein mit allen rechtlichen Folgen zu deklarieren«, heißt es in dem Brief an den Landesherrn des Kleinstaates, das als Steuerparadies gilt.

Z LICHTENŠTAJNSKU I MOJE LEVY A POLE...

OD BUDKY K BUDCE...

...Jsem bloudil centrem Prahy. Nejsa špaček, mám na mysli budky telefonní. Někdo si vypůjčil totiž moji kartu, s níž lze volat bez zásohy mincí, a právě uprostřed města už skoro jiné automaty nejsou. Ty zbylé na korunu pak nestojí ani za zmíněný peníz — prošťuroval jsem na nich dvěet korun. Byl večer a nikde nebyla k sehnání ona kartička na telefon. Až na hlavní poště, ale ouha: jen za sto padesát korun! »Paní,« povídám dámě za sklem, »sto padesát hovorů, to je na pět let, neboť známé v Austrálii nemají Potřebu tu za padesát!« »Tak to máte smůlu, jiné teď nevydělají,« odvětila dotyčná a byl jsem vyřizen a telefonní hovor rovněž.

Životní úroveň

Po několikátýdením pobytu v Československu jsem se vrátil do Spojených států. Přivezl jsem si řadu poznatků. Rád bych se o ně s čtenáři tohoto článku podělil. Hodně se mluví, ale ne vždy objektivně. Například mluví se o životní úrovni, o stoupajících cenách, o nezaměstnanosti. Tlak dokonce cituje statistiky o tom, jak reálná mzda poklesla. To vše je pravda. Stížnosti na vysoké ceny a na pomalu rostoucí příjmy jsou však na pořadu dne všude na světě. Nejsou neobvyklé ve Spojených státech nebo v západní Evropě. Můj dojem je, že životní úroveň v Československu rozhodně v průměru nepoklesla tolik — pokud poklesla vůbec —, jak dovozují některé oficiální statistiky. Ceny spotřebního zboží se zvýšily. Zůstala kvalita stejná? Zůstaly podmínky získávání a služeb stejných?

Rozhodující pro životní úroveň jsou také okolnosti, zda zboží, které se kupuje, je nižší či vyšší kvality. Pokud mohu posoudit, alespoň ze zkušeností v Praze, například kvalita pečiva a masa je mnohem vyšší. Skutečnost, že můžete dostat čerstvé pečivo i v neděli, znamená vyšší životní úroveň. Zlepšení je vidět u mnohých výrobků. Obchody nabízejí větší výběr, což také znamená zvýšení úrovně. Neexistují pověstné fronty před obchody, kde spotřebitel stráví řadu hodin. I to je zvýšení životní úrovně. A ono pověstné »všimné« pomalu mizí z života společnosti. Člověk nemusí pěstovat všechny styky a známosti, aby si zajistil to nejnáslednější k životu. Statistika však všechny tyto změny nezachycuje. Ani příjem z turistického ruchu není ve statistikách správně odhadnut. Kvalitativní i kvantitativní změny — zdá se jsou vždy zřejmější těm, kdo přijdou čas od času na návštěvu, než těm, kdo v Československu trvale žijí.

ALEX WYNNYCZUK

STŘEJDA Z AMERIKY SE NA TO KOVKA PŘES DOLARY...

Größter Erfolg für die Rechten seit den 50er Jahren

Der Gewinn von mehr als elf Prozent der Stimmen durch die Republikaner bei der baden-württembergischen Landtagswahl am Sonntag ist der größte Erfolg von rechtsradikalen Parteien bei einer Wahl in Deutschland seit den 50er Jahren. Das bisher höchste Resultat hatte — ebenfalls im Südweststaat — am 28. April 1968 die rechte Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD) mit 9,8 Prozent und zwölf Mandaten in Stuttgart erzielt.

Die NPD hatte ihr politisches Hoch in den Jahren von 1966 bis 1969, als sie in sieben von elf westdeutschen Parlamenten einzog. Die Partei hatte damals stark von Protestwählern profitiert, deren Unmut sich an der Großen Koalition und dem ersten Konjunktur-Einbruch in der Bundesrepublik entzündet hatte. Bei der Bundestagswahl 1969 scheiterten die Rechtsradikalen zwar, erhielten aber immerhin 4,3 Prozent beziehungsweise 1,4 Millionen Stimmen. Bei den folgenden Landtagswahlen spielte die NPD dann keine Rolle mehr.

Lediglich 1951, als sich die Parteienlandschaft der Nachkriegszeit noch formierte, gelang der rechtsextremen »Sozialistischen Reichspartei« (SRP) ein Gewinn von elf Prozent bei der niedersächsischen Landtagswahl so-

Reichspartei spielte danach keine Rolle mehr. NEVOLECI - FUG

Jobovy zvěsti z Úřadu vlády ČSFR

(hop): »Federální vláda předpokládá v roce 1992 12% nárůst inflace, 3—8% pokles produkce a 700 000 nezaměstnaných,« řekl na včerejší tiskové konferenci Úřadu vlády ČSFR místopředseda federální vlády P. Hoffmann. Průměrná měsíční mzda si ce pomalu, ale nezádržitelně vzrůstá. V roce 1991 dosáhla částky 3775 Kčs. Reálná mzda však v tomto roce proti roku 1990 poklesla o 19—20 %. Nikterak růžová budoucnost se nerýsuje ani pro občany se změněnou pracovní schopností. V roce 1991 jich bylo v ČSFR evidováno 30 tisíc nezaměstnaných a jejich počet se v budoucnosti zřejmě ještě zvýší. Jedním z možných řešení by mohlo být vytvoření fondu, do kterého by přispívaly ty organizace, které nemohou naplnit pětiprocentní podíl zaměstnanosti osob se změněnou pracovní schopností tak, jak stanoví příslušná nařízení. Jízdné ČSAD má být od 1. května zvýšeno o 20 % (občanské) a o 100 % (dělnické). VIZ DOZOROVÁNÍ STRÝČKA Z USA

▲ Na základě falešné registrace odebrali zboží v hodnotě asi 242 tisíc korun v prodejně Drogerie PEMA v Praze tři podvodníci. Všichni jsou už ve vazbě.

▲ Větší množství cigaret si odvezl z garáže rodinného domku pětatřicetiletého podnikatele v Krásném Lese na Liberecku neznámý poberta. Majiteli vznikla škoda kolem 1 370 000 Kčs.

▲ Policisté pátrají po muži, který už v únoru v Ostravě vyzval na padělané rozhodnutí o registraci k soukromé činnosti od spotřebního družstva Budoucnost cigarety a další věci v hodnotě 1 360 000 korun.

Der Aufmarsch der Rechtsradikalen in Dresden

PEČANKY
1-1 1/2 kg menších brambor, slanine, sůl, kmín, tuk na plech.

Brambory dobře očistíme kartáčkem, poté rozkrojíme na polovinu, na obě strany uděláme nožem hlubší zářez a do něho vložíme plátek slaniny. Takto připravené brambory srovnáme na pomáštěný plech (stačí pomastit káží od slaniny), osolíme, okmínujeme a doměkka upečeme. Podáváme s horkým mlékem.

Hätte nicht ein biergefüllter Kamerad aus der vorletzten Reihe in den Nachmittagshimmel gerülpt, die Schweigeminute könnte als gelungen betrachtet werden. So aber kicherte die nähere Umgebung des Betrunkenen ungeniert in die verordnete Stille. Und das, obwohl gerade Befehl ergangen war, der „Opfer des nationalen Befreiungskampfes“ zu gedenken. Zum Beispiel Rainer Sonntag, dem „Märtyrer von Dresden“.

Nur zwei Wochen nach dem Aufmarsch in Leipzig zogen am Samstag rund 800 Rechtsradikale aus dem gesamten Bundesgebiet vor das Dresdner Bezirksgericht, um gegen den Freispruch für die beiden Bordellbetreiber zu demonstrieren, die den Dresdner Neonazi-Chef Sonntag vor knapp einem Jahr in Notwehr erschossen haben

sollen. Zuvor hatten sich die mit Wimpeln und Standarten geschmückten Jungnazis vor dem Hauptbahnhof versammelt. Unter Anleitung eines Trommelkommandos der FAP hatte der Demonstrationszug dann auf dem Weg durch die Innenstadt lauthals Rache geschworen: „Zuhälterschweine, wir kriegen Euch alle“ und „Mörder an den Galgen“.

Die Polizei eskortierte den genehmigten Aufmarsch sichtlich zurückhaltend. Lediglich als der Zug den Sachsenplatz vor dem Bezirksgericht erreichte, wurde ein kurzer Stopp verordnet: Ein Spezialkommando war gerade dabei, einen bombenverdächtigen Koffer in die Luft zu sprengen.

Der Zwischenfall kam den Organisatoren nicht ungelegen, schließlich war man ohnehin gewillt, sich vor der

Presse in der Opferrolle zu präsentieren: Zum Freiwill sei er durch die Dresdner Richter erklärt worden, klagte denn auch ein Deutschnationaler aus München und verwies auf das Kreuzberger Attentat vom Abend zuvor: „Jeder von uns kann der Nächste sein. Wir müssen jetzt gemeinsam Widerstand leisten.“

In diesem Sinne wollte der Chef der Westberliner Nazi-Rocker „Wotans Volk“, Arnulf-Winfried Priem, gleich ein „paar hundert Mark“ für denjenigen einsammeln lassen, der „die Sonntag-Mörder zur Strecke bringt“. Der versammelte Mob quittierte den Vorschlag mit Sieg-Heil-Rufen, gespendet wurde nicht. Ähnlich wie Priem wurde ein aus Hoyerswerda angereister Aktivist der „Deutschen Alternative“ gefeiert.

Zum makabren Höhepunkt der Versammlung allerdings geriet der Auftritt des aus Thüringen stammenden Thomas Dienel. „Liebe Opas, liebe Omas“, schrie der 31jährige mit sich überschlagender Stimme und großer Geste sein überwiegend jugendliches Publikum an, „hier stehen ehrliche Deutsche, die die Straße wieder sauber machen“.

Dienel, dem aus FDJ-Tagen ein ausgeprägtes Organisationstalent nachgesagt wird, trat bei den letzten drei Nazi-Aufmärschen in Ostdeutschland als anmeldender Veranstalter auf. Wes Geistes Kind er ist, daran ließ er keinen Zweifel: „Ich weiß“, schrie Dienel in Goebbels-Pose, „daß eines Tages wir wieder die Macht haben werden.“ Gegen 17 Uhr war der Spuk auf dem Sachsenplatz beendet.

JÍDELNÍČEK S BYLINAMI

Jedná se o přírodní produkty doplňující často denaturované potraviny, obsahující aktivní biologické složky, často i s léčebným účinkem.

Musíme se je však naučit bezpečně poznávat. Méně známé, které se v seriálu objeví, doplníme obrázkem, ale i přesto platí stejné pravidlo jako při sbírání hub — nejsme-li si jisti, nebudeme riskovat.

Při sbírání rostlin v přírodě je nutno vybrat vhodná místa; nepoškozené dusíkem, ne v blízkosti skládk odpadků a alespoň ve vzdálenosti 50 až 100 m od frekventované komunikace. Vyhýbáme se i blízkosti stálý s vyšší koncentrací zvěřat, železnic, průmyslovým podnikům a okrajům polí ošetřovaných agrochemikáliemi. Sbíráme jen rostliny zdravé, nepoškozené chorobami a škůdci. Zároveň dbáme i na ochranu přírody, abychom vzácnější druh ne místo sběru zcela nevytrhali. Žádné rostliny nesbíráme v chráněných oblastech, a už vůbec ne ty, které chrání zákon. Vždy nasbíráme pouze takové množství, které spotřebujeme v co nejkratší době; nadbytečné rostliny volně ukládáme, nejlépe do košíků.

V kuchyni využíváme plané rostliny co nejčerstvěji. Některé se dají i mrazit nebo sušit. Při přípravě dbáme, aby byly rozloženy a nezapadly se. Před jejich úpravou je vždy velmi dobře opepeme, ale nemáme ve vodě zbytečně dlouho, abychom nevyplavili ochranné látky. Při krájení postupujeme rychle za pomoci ostrých nerez nožů. Listové a nálové byliny upravujeme jako špenát, salát, mangold, kapustu nebo zeli jako natovou zeleninu. Kořeny jako kořenovou zeleninu. Vždycky sbíráme jen mladé části, starší mají mnoho vlákniny a jsou méně chutné. Nejvhodnější drapa je kombinovat více druhů planých rostlin nebo jimi doplňovat kulturní druhy zelenin (koprivami, šťovíkem, merlíkem, lebedou, bršlicí a podobně například špenát nebo mangold).

Závěrem tohoto úvodu ještě upozorníme, že i plané rostliny podobné jako zeleninu lze využít v redukční dietě a při přípravě jídel pro diabetiky. Energetická hodnota listů se blíží špenátu a 100 g byliny má 60–200 kJ. Porovnáme-li obsah vitamínu C, pak špenát má asi 50 mg ve 100 g, ale kopriva až 150 mg, lebeda a merlík 150–240 mg, velké množství má kontryhel, listy jahodovníku a další. Přísli čtvrtek s námi můžete ochutnat první rostlinku — podobě!

CHLEB SE SÁDLEM

Vešrové sádlo obsahuje z živočišných tuků nejméně cholesterolu, o hodně méně než kůp, máslo. Namažeme-li tedy k vaření krajice tmavšího chleba dobrým podomácku vyškvařeným sádlem, poklademe ná tenké plátky nakrájenou cibulí, mírně osolíme a doplníme čajem s citronem, nezprotevíme se nijak zásadám správné výživy. Menším dětem namažeme chlebiček máslem a medem.

Vyděrači s modrou krví

BONN: Praha se cítí být vyděrána tím, že člen Evropského sdružení volného obchodu Lichtenštejnsko chce zneplatnit hospodářský strážník Čechům a Slově. kým přiblížení k této obchodní záležitosti, K podáváním tohoto kauzativu, aby CSFR vrátila 160 000 ha půdy, které do roku 1918 patřila jeho panovníckému rodu, to všichni patřili listi Sddeutsche Zeitung. Zásah Vše-

duzu přichází v psychologické nejméně vhodném okamžiku, píše pražský zpravodaj německého deníku M. Frank. Z pohledu mnoha Čechoslováků se totiž navrací příliš mnoho bývalého šlechtického majetku. Intervence z Vaduzu je tak »vodou na propagandistický mlýn známých starých sil«. List rovněž s nadsázkou píše, že lichtenštejnské požadavky jsou novou lekcí v rozebírání státu. »Prodávání kompaktních zemí je jeho novou variantou,« uvádí autor s dotazem, zda požadované území je vlastně pozemkem lichtenštejnského státu, či jen knížecí rodiny. »Hovořit o územních požadavcích by asi bylo přehnané. Právnický fajnšmekr však s touto otázkou žongluje.« Táhá se přitom

také, zda by díry v území CSFR tvořené lichtenštejnským vlastnictvím byly exteri- toriální, konstatuje list.

...A BUDE ATOHOVA VOJNA!!

Padnou pivovary?

(hop): Která vláda zdraží pivo, natotata padne. Ač tento výrok spíše připomíná dadaistickou hříčku než definici důvodu společenských zvrátů v Čechách, faktem zůstává, že historii již párkrát potvrzen byl. Ve veřejném zdražení piva však nemá prsty vláda, ale pivovary. »Proto by neměla padnout vláda, ale pivovary,« poznamenal český ministr financí K. Špaček. Strana

přátel piva se na svém veřejném setkání s novináři zavázala bojkotovat zdražení piva omezením jeho konzumace »na nezbytné minimum«.

★
„Schweißperlen müssen hierzulande wieder als Schmuckstücke gelten.“

Der rheinland-pfälzische FDP-Landesvorsitzende Rainer Brüderle beim Landesparteitag in Montabaur.

ČSTK na Slovensku se od 1. dubna změnila na Československou tiskovou kancelář Slovenské republiky. Pro své zprávy bude používat zkratku TK SR. JOJO!

Inzultovaný fotoreportér ČSTK

OSTRAVA: Fotoreportér ČSTK Petr Berger byl včera fyzicky napaden při pořizování žánrových snímků v Ostravě. Na Masarykově náměstí v centru města fotografoval ruční silácké přetahování dvou mužů. Šlo o dva Jugoslávce, kteří P. Bergera napadli silou svých pěstí. Na místě inzultace se vzápětí objevilo dalších asi deset Jugoslávů. Obstoupili fotoreportéra deníku Svoboda Dana Krzywóně, takže nemohl kolegové z ČSTK pomoci ani přivolat policejní hlídku, která v té době na náměstí nebyla. P. Berger musel pod pohrůzkou dalšího násilí vydat již exponovaný film.

Naděje pro Jizerské hory

ŠPANĚLSKÁ FIRMA POMÁHÁ OŽIVOVAT MRTVÉ OBLASTI

Kouřové plodiny zastaralých elektráren v přibraničích oblastech Saaska se postaraly o likvidaci značné části porostů Jizerských hor a města na naší straně hranic netrpělivě čekají, kdy bude jejich provoz zastaven. Mělo by k tomu dojít v polovině devadesátých let, už dnes se však začíná uvažovat o způsobu, jak mrtvé horské oblasti oživit.

Složité zkoušky na speciálních pracovních Výzkumného ústavu lesního hospodářství ve Zvolenu potvrdily, že významnou úlohu při rekultivaci Jizerských hor mohou sehrát biologické kapalně stimulátory získávané na bázi syntetických aminokyselin. Od května by se měly vyrábět v prostorách bývalé bramborárny v Rychnově u Jablonce nad Nisou, které získala jabloněcká akciová společnost Jamínex; nadpoloviční kapitálovou účastí se na výrobě podílí španělská firma Inagrosa.

Nové přípravky mají blahodárný vliv při pěstování semenáčků i jejich přesazování do volné přírody, neboť chrání mladou rostlinu před stresem při změně prostředí. Po-

AT 2151 TRABANT!

Vlado se svěřil Vídeňákům...

VÍDEŇ: Vladimír Mečiar na své včerejší tiskové konferenci ve Vídni znovu odmítl jako vymyšlené nařčení, podle kterého byl spolupracovníkem bývalé Státní bezpečnosti. V souvislosti s předvolebním bojem se různé strany pokoušejí kriminalizovat opoziční politiky, snažil se předseda Hnutí za demokratické Slovensko (HZDS) ve Vídni zdůvodnit obvinění, která se v poslední době snesla na jeho hlavu. V jeho blízkosti se po určitou dobu zdržovali důstojníci StB, ale «nikdy nedošlo k rozhovoru o možné spolupráci», zdůraznil bývalý slovenský premiér. Vyjádřil přesvědčení, že z červnových voleb vyjde jako vítěz. Bezprostředně poté má být vyhlášena samostatnost Slovenska, schválena vlastní ústava a vyhlášeno referendum o budoucích vztazích s Českou republikou, oznámil V. Mečiar. Tyto kroky podle jeho slov mu-

si být provedeny do konce roku. V otázkách obrany a zahraniční politiky si Mečiar dovede i nadále představit spolupráci s Prahou. Vzhledem k očekávané reakci České republiky bude podle Mečiarových slov kritickým bodem zejména vyhlášení samostatnosti. Šance na zachování společeného státu však označil za mizivé. Vztahy mezi Čechy a Slováky jsou totiž napjatější než kdy dříve. Na tom podle Mečiarů nemůže změnit nic ani prezident Havel, který dosil ztratil na politickém vlivu. Rozdělení Křesťanskodemokratického hnutí (KDH) na Slovensku posílilo slůvy vystupující za samostatnost. Vedoucí představitel HZDS odhaduje, že kurs samostatnosti by podpořilo asi 80 procent slovenských poslanců. Nezávislé Slovensko by podle jeho slov mělo především možnost otevřít zemi zahraničním investicím, protože nyní na Slovensko přichází jen šest procent finanční z ciziny, uvedl Mečiar.

ní neznamenalalo řízení, uvedl ve své výpovědi. Popřel, že by ve funkci vedoucího tajemníka městského výboru KSČ v Praze ovlivňoval praktickou odbornou činnost SNB a Státní bezpečnosti. Odborně za resort FMV odpovídal předseda vlády, proto ho překvapila výpověď L. Adamce, který před soudem řekl, že se vnitřem nezabýval. M. Štěpán dále vypověděl, že si není vědom, že by předsednictvo ÚV KSČ vydávalo konkrétní usnesení k mimořádným bezpečnostním opatřením. Nevyloučil však, že o zajišťování osob se mohlo na schůzi předsednictva ÚV KSČ diskutovat.

Havlíčkův dům v říjnu

[jop]: Rodný dům zakladatele české žurnalistiky, politika a rebela Karla Havlíčka Borovského bude otevřen po mnohaleté přestávce již v říjnu letošního roku. Jak včera sdělil zpravodaj LD starosta Havlíčkova Brodu ing. Tomáš Holenda, v domě se v těchto dnech pracuje na vnitřních omítkách a po ukončení těchto prací začnou zdejší muzejníci instalovat expozici, která podrobně představí život našeho velkého zastánce národních zájmů. Část prostor bude vyhrazena i pro činnost muzea. Není bez zajímavosti, že na expozici se bude podílet i městečko Brixen, kde Karel Havlíček strávil řadu let ve vyhnanství.

Gewalt gegen Ausländer wächst

BONN, 5. April (dpa). Die Gewalt gegen Ausländer in Deutschland wächst. In den ersten drei Monaten dieses Jahres wurden nach einer Statistik des Bundeskriminalamtes (BKA), die der „Kölnischen/Bonner Rundschau“ vorliegt, fast 600 ausländerfeindliche Straftaten verübt — das sind 400 Prozent mehr als im Vergleichszeitraum 1991.

Motiv ist der BKA-Analyse zufolge in den meisten Fällen eine „diffuse Fremdenfeindlichkeit“. Eine rechtsextreme Steuerung sei nicht erkennbar, hieß es. 80 Prozent der Täter sind unter 20 Jahre alt, jeder vierte ist arbeitslos.

Takoví jsme...

[pen]: Tisíce metrů čtverečních prodejní plochy, nabídka dvanácti tisíc párů dětských, dámských, pánských a sportovních bot, v „prvním kole“ prodaných 4600 vzorů obuvi. Tak nějak vypadá premiéra německé firmy Reno — Obuv spol. s r. o., která se v těchto dnech představila v obchodním domě Labe v Ústí n. L. Obrovský zájem spotřebitelů však s dosavadní tržbou velice spokojené společnosti ze SRN přináší i šoky. «Naši lidé nejsou zvyklí na tento způsob prodeje. Je sice samoobslužný, ale není k němu nutné používat košíky. A tak mi do kanceláře od otevření prodejny až do půl sedmé večer přivádějí členové bezpečnostní agentury Presing zákaznicky, kteří buď své staré boty mění v regálech za nové, nebo je prostě ukradnou.» Zatím «vede» sourozenecká dvojice z ústeckých Petrovic, která byla dupadena při odcizení bot v hodnotě sedmi tisíc korun. I takoví jsme...

Další prostory OD Labe od léta pronajme ústecká Jednota zahraniční firmě Tengelmann. Její dceřiná společnost Plus — Disco přichází s prodejem levných potravin, který nejen oživí trh města na Labi, ale zároveň přinese i možnost další zaměstnanosti. ...A BUDĚM...

● Nikoli Titograd, ale Podgorica se jmenuje hlavní město Černé Hory. O navrácení názvu, který mělo město do roku 1940 nejméně 620 let, včera rozhodl republikový parlament.

Televize jako metro

[mrk]: Nejrozšířenější masmédiu musí fungovat jako pražské metro — bez prostojů, pokud možno bez chyb a ke spokojenosti «cestujících». Zhruba tak charakterizoval práci České televize její generální ředitel Ivo Mathe. Od 1. 1. 1992, kdy začal platit nový zákon o televizi, nedostává ani haléř ze státního rozpočtu. Vyžít musí z reklam, které tvoří asi 10 % příjmů, a z koncesí — tady naráží na velkou a početnou rodinu neplatců, kteří nemají přihlášený svůj příjem. Ročně tak televize přichází o slušnou sumu. Přiznává započtení sdělení, že tu už nepracuje žádný nomenklaturní pracovník a že se celkový počet zaměstnanců snížil o pětadvacet procent. Česká televize již rozšířila na programu ČTV vysílání na 13 až 14 hodin denně, z kvalitní zpravodajství a zlepšení prý čeká i regionální vysílání. Připravena je i na předvolební maratón. V době od 13. května do 2. června vyhradí volebnímu boji jednadvacet hodin.

Štěpánovo svědectví

PRAHA: Vztah ÚV KSČ a federálního ministerstva vnitra vycházel, podle slov M. Štěpána, z ústavního článku o vedoucí úloze KSČ. Nebyl chápán jako řízení orgánů FMV. Řekl to včera v hlavním líčení s bývalými vedoucími funkcionáři FMV F. Kinclem, A. Lorencem a K. Vykypělem. »Vede-

VÁHAVÍ PODNIKATELÉ

V poslední době pořádá Institut pro výzkum veřejného mínění společně s Federálním statistickým úřadem velmi zajímavé sondy, které se týkají rychle se blížících červnových parlamentních voleb. V lednu a únoru výzkum patřil významné skupině drobných a středních podnikatelů, kteří nejsou registrováni v obchodním rejstříku. Zůstává jistě alarmujícím faktem, že téměř polovina, konkrétně 48 procent, tázaných se nevyjádřila, kterou politickou stranu preferuje. Víc než třetina — 37 procent — dokonce uvedla, že k volbám nepůjde. Pokud se týká politické orientace, takřka polovina z 5700 dotazovaných podnikatelů se pochopitelně orientuje na střed, 35 procent na pravou stranu politického spektra a jen 11 procent na leviči. Politický zájem je zřejmě způsoben stále pomalým tempem přijímání legislativních norem nezbytných pro podnikání...

KDO NEVOLÍ, AT NEBÍ...

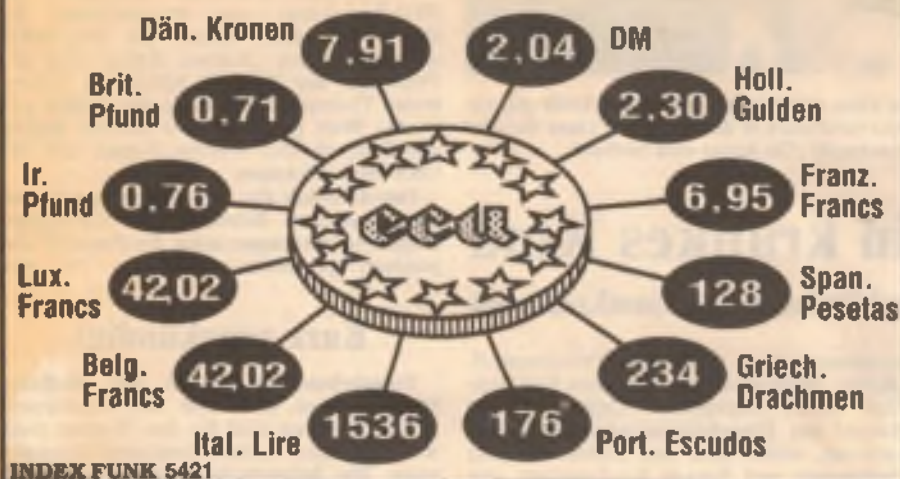
V. Klaus vyjádřil přesvědčení, že případné volební vítězství Československé sociální demokracie nebo Liberální sociální unie by znamenalo konec ekonomické reformy.

VYJÁDŘIL SE SPRÁVNĚ!

● Snížení trestu pro věrné o polovinu nařídil irácký prezident Saddám Husajn. Týká se vězňů, kteří při nedávné inspekční návštěvě týmu OSN v jedné z iráckých kázníc skandovali protiamerická hesla a provolávali Saddámovi slávu.

Eine Währung in Europa?

1 ECU (European Currency Unit = Europäische Währungseinheit) hat im Februar 1992 einen Wert von

Maya-Gruft entdeckt

PHILADELPHIA, 5. April (AP). Eine in den Ruinen der westhonduranischen Maya-Stadt Copan entdeckte rund 1400 Jahre alte Gruft enthält nach Vermutungen von Wissenschaftlern die sterblichen Überreste eines Königs. Die Entdeckung der mit Jade und Seemuscheln verzierten Grabstätte werde den Forschern vermutlich eine Fülle von archäologischen Daten liefern, die die bisherige Kenntnis der antiken Monarchie in Copan vervollständigen würden, sagte am Wochenende einer der führenden Mitarbeiter bei den Ausgrabungsarbeiten, Robert Sharer.

Angesichts der Lage des Grabes unter einer etwa drei Meter Schicht von Schutt und Erde und des Alters von zwei Dutzend Altargefäßen gehen die Wissenschaftler von der Universität Philadelphia davon aus, daß sie es hier mit den sterblichen Überresten eines von Herrschern Copans aus dem sechsten Jahrhundert zu tun haben.

DALLASITIS SCHIZOPHRENICA ACUTA

DALLAS? NEDALA!

Rikala jsem si právě neddavno: »Trčítka na krku, tebe už, holka, nepřekvapí nic. Snad jen ulomený podpatek by tě vychýlil z rovnovážné polohy...« A ono just ne. Najednou přišla bomba a já s pusou otevřenou zjistila, že svět nemá vkus. Je docela možné, že to už objevil někdo přede mnou. Ano, jistě to zjistili alespoň autoři brakové literatury a majitelé stánků s barevnými tkaničkami, přemundíky, nezapomenutelnými suvenýry a směrničky ukazujícími ke Sněžce. Já na to přišla teprve teď u braku lživého, amerického, barevného, šťastného, lekcí mi uštědřil seriál Dallas. Chvilí jsem nedvěděla: »Dělal si ze mne dobrý den, nebo ne?« Nedělal. Serióz obletěl svět, prý ho miluje britská královská rodina, vyšel knižně, jen se po něm zaprášilo... a já se slizou v oku vzpomněla všech žijících či zesnulých profesorů, co nás láskyplně nebo s prstem na spoušti učili, že vkusná a hodnotná je tato, tato a tato literatura, toto, toto a toto divadlo...

Krásní lidé z Dallasu vtrhli do našich domovů. Ať se na mě nezlobí ti, co každou nedělní fandí bílému, neposkvrněnému Bobymu a jeho ženě Pam s šaty na ramínka, co od pohledu nesnáší jeho černého, zpropadeného bratra-trikána (Black and White je tak populární!)... nedovedu nic jiného než si z příběhu dělat trochu legraci. Uzačneme s kamarádě sázky, co za katastrofu, která tu ještě nebyla, postihne milionářskou rodinu, zda to bude požár, potopa, kobylky, malárie, výbuch, atentát, rakovina nebo obaleč, a je nám už předem jasné, jak se kdo zachová. Tak jako jsme kdysi věděli, že paní Vondrová ze štěpného rozhlasového maratónu nikdy nezklamala, sázíme i na zakladatelku rodu dallaského a myslíme si: »Když by i naše okolí bylo tak průzračné, průhledné a jasné.« A pak si říkáme: »Škoda peněz, za které Harvard pořídil tuhle libvou americkou stonožku, vždyť je tolik skvostů světové kinematografie, co by stály za to vidět.«

Ale abych jen neřukala. Někomu se Dallas líbí, jinému ne. Na všem se dá najít něco dobrého. Známe — konímilovník — se pase pohledem na krásných zvířatech z Dallasu, já zase tají, když vidím úžasnou květinovou výzdobu, kterou mají hrdinové seriálu všude. Bože, jak to, že jim kaméle jdou a já je vždycky umofím? Holt, Američi! Vlastně nás vůbec nikdo nenutí bedýnku pouštět a hledět. Tohoto privilegia využívám čím dál častěji. Ale stejně — kvůli Dallasu jsem své kupóny Harvardu Nedallal

Zámky se otevírají

{jop}: Památkový ústav v Pardubicích bude od letošního roku správcem menšího počtu hradů a zámků, než tomu bylo v minulosti. Osm objektů se postupně vrací dědicům původních majitelů, a tak památkový ústav otevře již o tomto víkendu hrady Lípnice nad Sázavou, Kost, Trosky a zámky Hrádek u Nechanic, Slabčany, Náchod, Doudleby nad Orlicí, Hrubý Rohozec, Litomyšl, Kuks, Opočno. Posledně jmenovaný zámek, jeden z nejnavštěvovanějších u nás, otevřel svoje brány již včera. Jeho správce ing. Josef Jiráček, v této souvislosti zpravodaj LD, sdělil: »První den jsme tu měli šest výprav dětí ze školy v přírodě z Rychneva nad Kněžnou a jednu výpravu z Bělčovic. Celkem asi 200 lidí. Naše známá expozice zůstává pro letošek zachována, ani restituční nároky se na zámek jako takový nevztahují.«

ZLODĚJI SI JE OTEVÍRAJÍ
SAHL...

»Céčko« do Kobylis pod Vltavou

{štp}: Rada Zastupitelstva hl. města Prahy schválila projekt trasy IV metra C, která povede od holešovického nádraží do Kobylis, čímž byly definitivně ukončeny zhruba patnáct let vlekováci se diskuse, v nichž se střetávaly názory na to, zda má být nové »céčko« vedeno pod vodou, anebo po povrchu a zda má mít konečnou v Kobylích, anebo v Bohnicích.

I když zvolená varianta je dražší, představa podle slov náměstka primátora F. Poláka »jenom deset procent nákladů«, celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobyliském náměstí. K rozhodování pro toto řešení vedla i skutečnost, že by se dané oblasti, dosud přesycené autobusovou dopravou, odlehčilo. Počítá se se zrušením holešovického autobusového nádraží, takže celá severní terasa by byla posléze navazovat konečným rozhodováním sehrály důležitou roli urbanistické podmínky »Metro vedené po povrchu, respektive metro, jež by šlo mostem, by vytvořilo v Trojské kotlině neorganický element, nová trasa by též blokovala pozemky, jejichž cena v trojské údolní bude patrně dost vysoká,« dodal F. Polák.

Znamená to tedy, že za současnou stanicí Holešovické nádraží se metro ponorí pod Vltavu, nad zem se dostane pobíží Troje, kde bude mít zastávku (to asi uví-tají všichni návštěvníci zoologické zahrady), a odtud se zakousne do kopce, aby se opět objevilo na další stanici, jež má být na Kobylisk

Neapřílově o budoucnosti státu 4.4. 92

(ent): Nepříliš povzbudivým dojmem působilo setkání ve středu večer v brněnském Press Clubu, na kterém diskutovali s přítomnými i mezi sebou místopředsedové ČNR J. Kalvoda (ODA) a J. Vlach (ODS) a SNR J. Klepáč (SKDH) a M. Zemko (nezávislý).

Už hodnocení výsledků posledního setkání obou představitelů národních rad v Milovech bylo oběma stranami interpretováno zcela odlišně s poukazem na ústavnost či protiústavnost jeho závěrů. Jak poukázal J. Klepáč, společný stát je jinak vnímán na západ a východ od řeky Moravy. J. Kalvoda označil téměř dvouletá jednání o státoprávním uspořádání za neúspěšná a podle něj všichni jeho účastníci poneseou za to odpovědnost před občany v nadcházejících volbách. Nejhorší je, že až teď se objevují jasné politické tendence k samostatnému Slovensku. Z hlediska zachování společného státu se nemohlo stát nic horšího, neboť po volbách se už toho moc nespraví. J. Kalvoda odmítl odpovědnost za krach jednání mezi národními radami, které označil za hru neodpo-

vědných, při které se nejednalo o podstatných otázkách.

Ján Klepáč varoval před podceňováním české levice, která podle něj není o nic slabší než levice slovenská, a potvrdil orientaci SKDH na vytvoření samostatného slovenského státu. Za tuto činnost mu poděkoval J. Vlach, který uvítal po neúspěšném státoprávním jednání alespoň profilaci politických stran a hnutí ve vztahu k budování společného státu a kompetencím. Konstatoval také, že si nedovede představit povolební spolupráci s HZDS.

Na jedné věci se shodli všichni místopředsedové — červnové volby budou zároveň referendem ke státoprávnímu uspořádání. Základní otázkou zůstává vůle po společném státě. Jak uvedl J. Kalvoda, volit se bude v období růstu národních averzí, ale bude zapotřebí nyní rozhodnout, zda společný stát ano či ne.

Téměř tříhodinová diskuse nebyla uzavřena společným prohlášením, o to ani nešlo. O další podobě Československa se rozhodne v červnových volbách. Možné řešení ukázalo neoficiální referendum přítomných v sále. Pro unitární podobu státu (s jednou vládou) hlasovalo pět přítomných, pro dva samostatné státy tři a zbylá více než stovka pro spolkové uspořádání. M. Zemko však upozornil, že tato idea nezíská v dohledné době na Slovensku většinu. Takže uvidíme v červnu?

▲ Před prodejnou Pizzerie na náměstí bratří Synků v Praze 4 došlo ve čtvrtek po osmé hodině večer k potyčce asi 50 Romů. Policisté našli za barovým pultem Pizzerie mladšího Roma s prostřelenou nohou, starší Romku, která sbírala ze země balíček pětisetkorunových bankovek, a jednoho Roma, který ukrýval do tašky pistolí Parabellum ráže 9 se zásobníkem a šesti náboji. Na místní oddělení policie v Nuslích policisté předvedli šest Romů. Poté, kdy ověřili jejich totožnost a Romové podali vysvětlení k celé události, policisté je propustili. Zraněný Rom byl převezen do nemocnice na Karlově náměstí.

V SNR STÁLE ZNÍ: SVRCHOVANOST 3.4. 92

Další pokus o vyhlášení deklarace o svrchovanosti Slovenské republiky se uskutečnil ve středu pozdě odpoledne na zasedání pléna Slovenské národní rady. Byl — stejně jako všechny předešlé — neúspěšný. Tento zatím poslední pokus o vyhlášení svrchovanosti je zajímavý zejména tím, že jeho iniciátorem není Slovenská národní strana, jako tomu bylo v předešlých případech, ale Slovenské křesťansko-demokratické hnutí (SKDH). Návrh deklarace přednesl ministr lesního a vodního hospodářství Slovenské republiky a člen SKDH V. Oberhauser. Přestože deklarace nebyla přijata, vyvolala ve slovenském politickém prostředí nebyvalý ruch. Předseda vlády SR a předseda KDH Ján Čarnogurský označil aktivitu SKDH za vrchol politického primitivismu a kriminální hazardování s osudem občanů Slovenské republiky.

Na včerejší tiskové konferenci KDH v Bratislavě hovořil o tomto problému výkonný místopředseda Hnutí Ján Petřík. Řekl, že představitelé slovenské vládní koalice byli nepřijemně překvapeni pokusem o vyhlášení svrchovanosti, a varoval, že její přijetí by bylo v příkrém rozporu s platnou Ústavou ČSFR. Vyjádřil údiv nad tím, že SKDH jednalo v rozporu s dohodou uzavřenou s KDH minulý měsíc, ve které se veřejně zavázalo setrvat do voleb ve vládní koalici a nepodnikat takové kroky, které by mohly vést k destabilizaci slovenské politické scény. Místopředseda KDH zdůraznil, že přijetí deklarace o svrchovanosti Slovenska před volbami by vedlo k ochromení akceschopnosti slovenské vlády a následkem toho k všeobecnému chaosu. Problém slovenské svrchovanosti je podle KDH natolik významný, že o něm musí rozhodnout sami občané formou referenda.

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,36	(5,33)
Italská lira	1000 ITL	24,05	(23,93)
Rakouský šilink	1 ATS	2,57	(2,58)
Německá marka	1 DEM	18,16	(18,16)
Švýcarský frank	1 CHF	19,92	(19,80)
Americký dolar	1 USD	29,64	(29,79)
Anglická libra	1 GBP	51,61	(51,52)

Svrchovanost z druhé strany 4.4. 92

Návrh na vyhlášení svrchovanosti Slovenské republiky přednesený na středečním plénu SNR místopředsedou Slovenského křesťansko-demokratického hnutí (SKDH) V. Oberhauserem je podle místopředsedy SNR a předsedy SKDH Jána Klepáče v souladu s platným ústavním stavem a je naprosto legitimní. Přijetí této deklarace je plně v moci svobodně zvoleného parlamentu, zdůraznil J. Klepáč.

Vyhlášení svrchovanosti v politické rovině podle jeho slov nijak nemění platný ústavní stav, který bude i nadále respektován, což je vyjádřeno i v textu předloženého návrhu. J. Klepáč připomněl, že SKDH považuje vyhlášení svrchovanosti SR za první krok k dovršení práva na sebeurčení. Dalším krokem po parlamentních volbách by mělo být přijetí slovenské ústavy s plnými kompetencemi. Potom by podle mínění SKDH mělo následovat jednání s českou stranou o dalším soužití, o vytvoření současné federace na volnější svazek států, případně referendum o formě státoprávního uspořádání, pokud by nedošlo k dohodě s ČR.

J. Klepáč uvedl, že nezná stranu nebo hnutí na Slovensku (kromě maďarských), které by před dvěma roky do svého programu slova o završení slovenské svrchovanosti nezahrnuly. Zdůraznil, že návrh na vyhlášení svrchovanosti se na program SNR dostal legální cestou, a když se k němu na jednání měli představitelé parlamentních stran vyjádřit, poslanci za ODU, KDH, DS a tři maďarských politických subjektů (MOS, MKDH, Soužití) z jednání odešli. Podle J. Klepáče ke zdramatizování situace došlo ze slovenské, nikoli z české strany.

Místopředseda SKDH Viliam Oberhauser včerejší slova premiéra Jána Čarnogurského, že »návrh na vyhlášení svrchovanosti SR považuje za vrchol politického primitivismu a za kriminální hazardérství s osudy občanů« označil za »úplně neopodstatněné a neadekvátní«. Tato slova Jána Čarnogurského považuje za útok proti všem poslancům, kteří jsou tvůrci předneseného návrhu.

DUBČEK, PŘESIDENTEM A SE
POKOUŠÍ

NESCHOPNOST PODNIKŮ

Restriktivní úvěrová a rozpočtová politika je často kritizována. Kritici si myslí, že současná nezaměstnanost a snížená výroba je způsobena nedostatkem peněz v oběhu nebo nedostatečnou domácí poptávkou. Lék, který se obvykle píše britskému ekonomovi Keynesovi, je jednoduchý: Keynes prostě říká, že kdyby bylo více peněz v oběhu, lidé by více nakupovali, což by vedlo k větší výrobě, ta k větší zaměstnanosti, a tudíž i k větším příjmům. Zdá se to velmi logické. Větší příjmy vedou jistě k většímu nákupu a tak dále. Co tedy potřebujeme k odstranění nezaměstnanosti? Natisknout více peněz a dát je do oběhu tím, že vláda více utratí nebo sníží daně nebo banky nabídnou nižší úroky a budou půjčovat více peněz? V historii je dost případů, které svědčí o tom, že tato hospodářská politika pomohla k oživení výroby. To ovšem bylo v tržních hospodářstvích a často se to také projevilo zvýšením cen. Proč se tedy vláda »nepoučí« z vyzkoušených zkušeností západních zemí?

Důvod je jednoduchý. Uvolnění restriktivní politiky by totiž v Československu vedlo ke zvýšení inflace, ale jen k mjn-

málinému zvýšení výroby či snížení nezaměstnanosti. Potom je zde také otázka, co budou vlastně lidé kupovat, když budou mít více peněz. Nepochybně to budou výrobky z dovozu. To ovšem nepomůže domácím výrobcům a nezaměstnaným. Avšak sledek? Kurs koruny bude klesat, čímž se zdraží dovážené výrobky. Zájem o nákup domácích výrobků bude stoupat a vyššími příjmy. Problém čs. hospodářství není tedy v nedostatku kupní síly, ale v neschopnosti podniků i distribuční sítě přizpůsobit se poptávce spotřebitelů. Ti, kdo uvádějí příklady z makroekonomické politiky tržního hospodářství, by se měli také pozastavit nad tím, že mnohé podniky přestože mají své potíže při prodeji výrobků, vyrábějí dále a zvyšují ceny. V tržním hospodářství je zvykem, že když lidé kupují méně a zásoby rostou, pak ceny obvykle klesnou nebo alespoň přestanou stoupat. Zdá se, že je nad možností makroekonomické politiky stimulovat dnes výrobu, pokud budou existovat neefektivní státní podniky, většinou centralizované a hlavně neschopné rychlého přizpůsobení nové situaci. Hlavní problémy dnešního Československa jsou proto mikroekonomického rázu. Aby totiž jednotlivé podniky vyráběly levněji, vyráběly to, co se na trhu nejvíce žádá, a účtovaly ceny, které by jim zajistily zisk nejen dnes, ale také růst a zisk v budoucnosti.

Osudy knih jsou mnohdy podobné osudům lidským. Jednou je kniha hřkána a zvelebována, jindy se s ní zachází zcela opatně. Naštěstí vždy existovali lidé, kterým nebyl osud tohoto našeho kulturního bohatství lhostejný a dokázali se o něj postarat i v dobách nejtemnějších. Takové doby si stejně jako většina jiných středověkých knihoven prožila i Knihovna Vyšehradské kapituly.

Knihovna Vyšehradské kapituly

Osudy této knihovny byly velmi pohnuté. Na jejím založení se podepsal měrou vrchovatou náš první král Vratislav II., od jehož smrti letos uplyne 900 let. Vratislav věnoval Vyšehradu velkou péči a kolem roku 1070 zde založil kostel sv. Petra (později svatého Petra a Pavla). Při kostele začala působit kapitula, kterou Vratislav obdaroval četnými cennostmi, mezi nimiž bylo i několik knih, z nichž většina pocházela pravděpodobně z Říma. Tímto byly položeny základy jedné z našich nejstarších knihoven.

Knihovna obsahovala kromě liturgické literatury také rukopisy školského rázu, neboť ve 12. století vznikla při Vyšehradské kapitule škola. Vyšehrad se stával velkým kulturním centrem, zdejší kanovníci měli velký podíl na vydávání panovnických listin a proboštové kapituly byli dokonce od roku 1225 dvě stě let kancléři Království českého. Je tedy jasné, že na Vyšehradě byla velká a kvalitní knihovna, z které ale bohužel nemáme pro tuto dobu žádné památky. Zde by mnozí věci znali čtenáři mohli namítnout, že přeci existuje kniha, a ne jedáká, která již v 11. století patřila této knihovně. Ano, jedná se o světově proslulý Vyšehradský evangelistář. Tento překrásný kodex, který byl zhotoven ke korunovací Vratislava II. (1086), byl asi opravdu chován na Vyšehradě. Je nutno ale upřesnit, že není vůbec jisté, zda byl již od 11. století. V knize je sice vlastnická poznámka Vyšehradské kapituly, ale ta je až ze 13. či 14. století. S tímto kodexem je spojeno ještě větší množství záhad. Dodnes není totiž jisté, kde kniha vznikla. Mezi vědci se o to vedou ostré spory. Mnozí tvrdí, že je dílem nějaké české dílny, zvláště se poukazuje na klášter benediktinů v Břevnově. Jiní to vehementně popírají a hledají místo vzniku až v Bavorsku, snad v Řezně. Podívali jsme se na toto nádherné dílo, které je dnes zpřístupněno poprázň a faksimile (originál je uložen v Národní knihovně v Praze), je jasné, že dílna, kde vzniklo, musela být již

velmi prosperující a měla jistě dlouholetou tradici. Tato tradice nebyla samozřejmě na Vyšehradě samotném, ale nedá se s jistotou klást ani do jiné tehdejší instituce v Čechách. Je tedy a zůstane asi tajemstvím, kde rukopis vznikl. Jsou známy ještě další tři rukopisy, i když ne tak výpravné, které s Vyšehradským evangelistářem úzce souvisejí. Jeden je uložen v pražské kapitulní knihovně (Pražský hrad), zbylé dva byly určeny pro Polsko. Evangelistář se pak dostal z Vyšehradu roku 1728 do majetku knihovny arcibiskupského semináře, odkud přešel do Národní knihovny.

Vyšehradská knihovna prožila ve druhé polovině 12. století krizi, ze které se ale záhy dostala, a je dokonce možné, že v tomto a ve 13. století byla na Vyšehradě písařská dílna. Zprávy o výrobcích této dílny ale opět chybějí. Pro další léta již přibývá nových informací o konkrétních knihách, které kapitula vlastnila. Do popředí vystupuje osobnost vyšehradského děkana Viléma z Lestkova († 1369). Tento skvělý vzdělanec vlastnil na svou dobu ohromnou knihovnu s více než sto svazky. Tato knihovna se na popud Karla IV. stala základem nově vzniklé knihovny Karlovy koleje na právě založené pražské univerzitě. Je pravděpodobné, že Vilém z Lestkova daroval tuto bohatou sbírku původně Vyšehradské kapitule. Postupně přicházíme k době husitské, která měla pro knihovnu dosti tragické následky. Znamenala její částečný rozpad, jelikož musela být spolu s vynikajícím kapitulním archívem v několika vlnách evakuována. Knihy se ale podařilo pravděpodobně zachránit, protože o nich máme zprávy z ciziny. Byly rozděleny mezi členy kapituly a jen část z nich se dostala zpět na Vyšehrad.

DÁVEJME POZOR

Levice se organizuje. Uvědomujeme si vůbec, že nebezpečí nepominulo, nýbrž trvá? Po celé republice se konají schůze levicových stran. Naivní a zklamaní či nespokojení se scházejí po stovkách. Radí se k předvolebnímu zápasu před našima očima. V městech se schůzují ve večerních hodinách. Levice však začíná schůzovat i na pracovištích, tak jak tomu bylo v době vlády předvoje pracujících. Všichni, kteří myslí, že nastávající volby se jich netýkají, by si měli uvědomit, že v podstatě vyslovují souhlas s vážným politickým nebezpečím. Mohli by se ocitnout v situaci, kdy by měli o čem přemýšlet. Pak by bylo ovšem asi trochu pozdě.

NEVOLÍČI JSOU POTENCIÁLNÍ VRAHOVÉ DEMOKRACIE!

mjr. R. Pražák, zatím se předpokládá, že pro »práci« v jednom z nevěstinců v řecké Soluni získala a odvezla nejméně deset děvčat ze severní Moravy a Slezska. Lákal je především v ostravských nočních pornicích na nabídku služeb hostesek. Podle výpovědi jedné z postižených — 17leté dívky — v Soluni byla děvčata nucena ke každodenní prostituci. Ze svých zkušeností uvedla, že za 12hodinovou denní nebo odpolední směnu musela mít až 15 zákazník. Od každého inkasovala 7000 drachem, z nichž 6000 drachem odváděla »šéfové«.

KDO PRACUJE NEJÁ ČAS NA UTRÁČENÍ, TAK CO!

V. Havel předal dokumenty

PRAHA: Prezident ČSFR Václav Havel

Studentské zamyšlení

V hodinách české literatury jsme se hodně dozvěděli o J. Š. Baaroví, K. Klostermannovi, J. Nerudovi, K. Světlé, K. H. Máchovi, ale také o životě a díle Boženy Němcové. Vzpomněli jsme 130. výročí úmrtí této velké spisovatelky a zamysleli jsme se nad jejím rokem narození.

Existují tři názory, kdy se B. Němcová narodila: 1. v r. 1820, 2. v r. 1818, 3. v roce 1816.

Jsmo toho názoru, že se Božena Němcová narodila v r. 1818. Nemůžeme souhlasit s názorem prvním a třetím zejména z těchto důvodů:

1. Kdyby se B. Němcová narodila v roce 1820, musela by chodit do školy jako čtyřletá. Do školy musela chodit pěšky přes hodinu cesty, v zimě, v létě, což je málo pravděpodobné.

2. B. Němcová ukončila školní docházku v r. 1830. Kdyby se narodila v r. 1820, byla by desetiletá, což je málo pravděpodobné. Děti zpravidla končily školní docházku ve 12 letech, a ne v 10 letech.

3. B. Němcová v povídce Pan učitel píše, že začala do škol chodit jako šestiletá, a ne čtyřletá nebo osmiletá.

4. Pan učitel se často zlobil na neposlušné děvče. Kdyby byla B. Němcová čtyřletá, řekl by paní Panklové, aby si ji ještě vzala domů, protože do školy nepatří, a to neudělal.

5. Kdyby se B. Němcová narodila v roce 1818, přišla by do Ratibořic jako čtyřletá, těžko by paní Panklová mohla tvrdit, že se jí v únoru holčička narodila.

6. Kdyby se B. Němcová narodila v roce 1816, uměla by již dobře německy. Její mateřský jazyk by byla němčina. Českou výchovu dostala až v Ratibořicích.

7. Kdyby se B. Němcová narodila v roce 1816, proč by vydávali křestní list Barbory Panklové o jejím narození v r. 1820?

8. Učitel farní školy v České Skalici zapisal do školní matriky, že Barbora Panklová (Božena Němcová) se narodila v roce 1818, že jako šestiletá v r. 1824 začala chodit do školy a jako dvanáctiletá v r. 1830 ukončila školní docházku.

Přikláníme se k názorům pana učitele a k názoru Boženy Němcové, že v r. 1824 byla šestiletá a že tedy rokem jejího narození je rok 1818. B. Němcová si jako dítě osvojila ne německý mateřský jazyk, ale český jazyk, a to díky Tereze Panklové, ale také díky »babičce« Magdaleně Novotné a zejména pak české škole ve Skalici a panu učiteli.

včera na Pražském hradě předal vládní komisi pro analýzu historických událostí let 1967—1970 dva svazky dokumentů z archivu ÚV KSSS, které mu při střeďeční návštěvě Moskvy poskytl ruský prezident Boris Jelcin. Prezidentův mluvčí Michael Zantovský uvedl, že mezi dokumenty není tzv. zvací dopis, který by předcházel invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968.

„Wenn sich auch die Worte unterscheiden, sind die Inhalte doch oft übertragbar. So heißt ‚In der Not frisst der Teufel Fliegen‘ im Persischen ‚Wo es kein Obst gibt, da zählt auch eine Rube als Apfelsine‘. In Armenien wandelt sich dieses Sprichwort zu ‚Wenn kein Pferd da ist, gilt auch ein Esel‘ und wird im Vietnamese ‚Wenn kein Fisch da ist, achtet man auch Krabben‘.“

der über einer der Mithelung Universität Bochum Sprichworte.

CO MUSÍME DOHÁNĚT

Zatímco naše zdravotnictví bylo více než 40 let docela úspěšně devastováno, na západ od našich hranic se země o zdraví svých obyvatel programově staraly. Vědecké úspěchy a především technická a organizační úroveň jejich zdravotní péče umožnily učinit další velký krok, který i v tomto směru sjednocuje Evropu. Zanedlouho má Evropské společenství vydat směrnici o jednotné normě kvality léčebných zásahů, zejména při úrazu či náhlém onemocnění, ve všech členských zemích, a to bez ohledu, o kterého západoevropského státního příslušníka půjde. Dejme tomu, že britský turista bude při havárii např. v Německu těžce zraněn. Podle jeho identifikační karty ošetřující lékař okamžitě v ústřední databance zjistí dosavadní zdravotní stav, prodělané nemoci, alergie atd. a u pacienta v bezvědomí nebo v šoku ihned může přikročit k léčbě, aniž by hrozilo nebezpečí nesprávného použití léčebných prostředků. I u nás budou zavedeny identifikační karty pro lékaře, půjde však o to, aby co nejdříve byly funkční.

Pasačka dívek ve vazbě

OSTRAVA: Pro trestný čin obchodování se ženami byla včera vzata do vazby 22letá žena z Ostravy. Jak sdělil ředitel ostravské expozitury Federální kriminální policie

S TVÁŘÍ DANTOVSKY ŘEZANOU

Jeho hubená tvář vzbuzovala dojem askety. Ostře řezaný dantovský profil naopak vyzařoval odhodlání. Zdůrazňovaly to i krásné štíhlé ruce, doprovázející v gestu hlas, pronáslející úsudky ostré jako břitva, a vysoký smích, který svým sarkasmem stínil hlavy literárním domýšlivcům.

Léta žil ve svém staromládeneckém bytě v Kanálské ulici na Vinohradech. Tady přemýšlel, studoval a psal... a občas zvedl oči na stěnu pracovny, kde visel proslulý Fillov obraz Čtenář Dostojevského. Lidé, kteří ho potkávali, vídávali v jeho ruce hůl. Opíral se o ni těžce, pomáhala svým ochrnutým nohám. Tento muž explozivního ducha, postižený ve svých dvaačtyřiceti letech těžkou mišni chorobou, byl František Xaver Šalda, zakladatel české umělecké kritiky, člověk milovaný i nenáviděný, ale vždycky i odpůrci respektovaný.

ZROZENÍ LITERÁRNÍHO KRITIKA

Šalda se narodil v roce 1867 v Liberci v rodině poštovního úředníka. Vystudoval akademické gymnázium v Praze, dal se zapsat na práva, ale fakultu nedokončil. Nenáviděl pohodlnost úřednické kariéry, a proto se stal volným literárním kritikem, odkázaným na nejisté honoráře. Teprve v roce 1907, kdy již byl dávno znám jako břitký odpůrce dusných poměrů kulturního života 90. let, složil po domluvách spisovatelky Růženy Svobodové doktorát. Po dalších jedenácti letech byl pak Šalda jmenován profesorem románských literatur na Univerzitě Karlově. To bylo také to jediné, co od oficiální společnosti přijal. Jinak odmítl každý úřad, jakoukoliv poctu. Zůstal sám sebou, říkal lidem do očí i krajně nepřijemné pravdy, nutil je svělekat hadí kůži. Pravda, byl individualistou par excellence. Nikoliv však individualistou sobeckým a poférovským. Přál si jen, aby každý tělal a třábl sám sebe ve prospěch společné věci.

Šaldova tvorba básnická, literárněkritická, dramatická, prozaická a publicistická je tak rozsáhlá, že je obtížné ji vůbec obsáhnout. Vždyť přispíval téměř celé půlstoletí do nepřehledné řady časopisů povídkami, básněmi, literárními a divadelními kritkami, společenskými úvahami a esey o umění. S jeho jménem je například spjat Lumír. Naše doba, Čas, Česká revue, Kmen a Tvorba. Od roku 1928 pak vydával pověstný Zapisník, zcela neobvyklý typ časopisu, v němž zveřejňoval jen vlastní práce. Vzpomenutý Zapisník hrál v druhém desetiletí první republiky bez nadsázky roli kulturního svědomí... a Šalda se proto může zvat nejen rytířem krásy, ale i rytířem pravdy.

Šalda samozřejmě nemohl být už svým vnitřním ustrojením marxistou, byl fučkoví postoupil Tvorbu, ale také nepodlehł měšťácké bařtipánské omezenosti. Ta jej naopak dráždila a nutila k prudkým výpadům, zejména obracela-li se proti chudým. A právě tady, v existenci sociálního citu, tkví původ jeho tragédie Zástupové a komedie Dítě. Uvědomíme-li si zato fakta, neudiví nás, že pomáhal již mnohem dříve prosazovat tvorbu Sovova, Březinova a Tomanova, že uvítal i příchod sociální poezie Jiřího Wolkeřa.

SAMOTÁŘ S TOUHO PO DRUŽNOSTI

Šaldova samota byla dvojitá. Ta první byla způsobena nemocí trvající čtyřicet let, nemocí, která ho uzavírala do stěn pracovny. Druhá samota byla jiného rázu. Byla oním osudovým šaldovským individualismem, díky němuž sice mnohé viděl, ale pro který nemohl s lidmi volně splýnout, i když právě jím věnoval své myšlenky. Spad jenom několik jednotlivců, a mezi nimi zvláště Růžena Svobodová, umělo odvažt kámen jeho izolovanosti.

Vztah mezi F. X. Šaldou a Růženou Svobodovou byl vůbec velmi úzký — vyprávěly se o něm doslova legendy. Spisovatelka bydlela ve starém domě na konci Svatováclavské vinice, táhnoucí se od Pražského hradu k Opyšl. Sem, do velkého salónu se starožitným nábytkem nebo do vedlejší pracovny, z níž byl kouzelný výhled na panoráma Starého Města, Vitavy a Malé Strany, Šalda často chodíval. Sedával v pohodlné houpací židli a hrával úlohu Mistra, jemuž Svobodová byla oddanou posluchačkou. Nic ale na vzájemném přátelství nebylo takového druhu, co by nesneslo zvidavost veřejnosti. Oba byli vrstevníky a znali se již z doby, kdy Svobodové bylo patnáct a Šaldovi šestnáct let. On jí byl, uvádí Otakar Štorch-Marien, »pramenem moudrosti«, jehož ona byla »neukojitelnou čerpatelkou«.

Vedle vztahu k Růženě Svobodové to bylo samozřejmě ještě přátelství k Otokaru Březinovi a Antonínu Sovovi, s nimiž zejména spojovala Šaldu úzká pouta. Dokazuje to jejich vzájemná obsáhlá korespondence, zvláště pak Šaldův dopis Sovovi z 21. října 1919, kdy můžeme číst: »Přátelství s Tebou jest jeden z těch skutečných, vzácných a řídkých zisků života, které mám; ostatní jest pleva, dým, pára, slovo.«

Jedním ze slunných paprsků Šaldova samotářství byl zasloužený obdiv jeho studentů, z nichž zejména dívky žádaly často pana profesora, aby je mohl doprovázet po přednášce domů nebo k Růženě Svobodové. Byl to dojemný obrazek — o holi těžce jdoucí muž s ostře řezanou tváří a kolem mládí, jemuž imponovala jeho intelektuální vytrženost a odvaha. A samozřejmě i oduševnělá cyranovská dvornost, která rovněž Šaldovi nikdy nechyběla.

NAD DILEM VZDORUJÍCÍM ČASU

I když mnohé z Šaldova literárního odkazu ztratilo na platinosti, je mnohem více toho, co je svěží a podnětné i dnes. Platí to o celé řadě jeho monografických esejí, například Genius Shakespearův, Básnická osobnost Dantova, Antonín Sova, Mácha snivec a buřtík, dále o knize Duše a dílo, v níž podal kritické charakteristiky postav světového písemnictví, a rovněž o dvou svazcích kritických statí z raných let — Juvenilia a Mladé zápasy, které jsou již klasickým pramenem k porozumění složitým letům devadesátým.

V díle Šaldově nalezneme vedle Máchy, Němcové, Vrchlického, Háika a Arbese jméno Shakespearovo, Dantovo, Rousseauovo, Flaubertovo, Rimbaudovo, Zolovo a Ibsenovo. Zrovna tak vedle profilů Sovy, Čecha, Březiny, Novákové, Svobodové, Jirásky, K. Čapky, Nezvala, Šrámka a Vančury obsahuje jeho tvorba zamyšlení nad Rollandem, Ruskinem a Hennequinem. Obrovský záběr jmen, z nichž zdaleka nejsou uvedena všechna, svědčí sám o sobě o tom, do jakých šířek se rozlétl Šaldův literárněkritický duch.

Šalda zasvětil celý svůj život literatuře a umění. Přestože trpěl těžkou chorobou, neuzavřel se do věže ze slonové kosti a byl i bystrým pozorovatelem a kritikem soudobého politického dění, protože mu nebyl lhostejný pokrok národního života. A nezapomeňme na jeho lásku k čistotě jazyka a stylu, na jeho rozbor řeči, který lze přirovnat k lékařnickým vědkám.

František Xaver Šalda zemřel před pětapadesáti lety, 4. dubna 1937. Před jeho rakví defillovala celá česká kultura, vzdá-

vající tomuto velkému muži zasloužený hold.

Šalda byl filozofickým idealistou a mnohdy se i mýlil. Vždycky však byl čestným a statečným člověkem, který nikdy nemičel, jestliže násilí a nekulturnost se hlásily ke slovu. »V dobách ... dokonalého úpadku mužných mravů zachoval si F. X. Šalda sám schopnost mluvit plným hlasem,« prohlásil o něm v roce 1932 spisovatel Vladislav Vančura. Byla to pravda a čestní lidé si ji u rakve titánského Mistra kritického slova uvědomovali. Mimo jiné i proto, že tento muž, šlo-li o přetvářku, nešetřil nikoho. Ozval se prostě břitce pokaždé, když bylo třeba zahřmět na ty, kdož byli v životě, umění i politice obyčejnými kupčiky.

Škoda jen, že Šalda nebyl obdařen dvěma životy. Stal by se bezpochyby solí dneška a opět by platil výstižný výrok Josefa Hory:

České blondýnky v italských poutech

RIM: Dvě půvabné blondýnky z Československa, které ve svém automobilu bez problémů překonávaly hranice evropských zemí včetně Itálie, byly ve skutečnosti kuráčky mezinárodního gangu pašerácké drogy. Zuzana Malinová (26) a Monika Dostálová (20) byly zatčeny toto pondělí při akci Italské Criminalpol. «Klec spadla» v okamžiku, kdy obě dívky se zbrusu novým vo-

zem Opel Kadett přijely do městečka Ladispoli nedaleko Říma a odebraly se do jednoho z pronajatých bytů. Tam na ně čekala jiná dívka, rovněž půvabná blondýnka, ta ale vytáhla revolver, postavila obě ke zdi a spoutala. Neznámá návštěvnice byla totiž zástupkyně šéfa místní kriminální policie Luisa Pellizzarlová. Zároveň bylo zatčeno dalších šest členů bandy, ve směs Jugoslávů a Bulharů. Ve voze, se kterým obě dívky přijely, našli agenti čtyřicet kilogramů 75procentního heroínu, který se v této koncentraci na italském černém trhu téměř nevyskytuje. Zabaveny byly také falešné bankovky v hodnotě 100 000 dolarů, šeky a tři ukradené automobily. Cíle akce italské policie začala už před čtyřmi měsíci, kdy byli v jednom z římských hotelů zatčeni dva členové stejné bandy, také se čtyřmi kilogramy heroínu. Policie nevyklučuje, že mimořádně čistý heroin, pocházející z Turecka, způsobil v uplynulých týdnech smrt několika římských narkomanů, kteří zemřeli po požití příliš silné dávky drogy.

**NEJEN NAD ČESKÝ HOLKY -
BELLISSIMHA!**

496 AKWs in Bau oder am Netz

WIEN, 6. April (AFP). 1991 waren 496 Atomkraftwerke weltweit in Bau oder bereits am Netz. Dies gab am Montag die Internationale Atomenergie-Agentur IAEA in Wien bekannt. Im vergangenen Jahr wurden nach weiteren Angaben der Behörde vier Kernkraftwerke in China, Bulgarien, Frankreich und Japan in Betrieb genommen. In 16 Staaten werde an 76 weiteren Kraftwerken gebaut. Mit 72,7 Prozent ist der Anteil der Atomenergie an der Elektrizitätsversorgung laut IAEA in Frankreich am höchsten. Belgien folgt mit 59,3 Prozent und Schweden mit 51,6 Prozent.

O NÁS NIKOLIV BEZ NÁS

Prezident Václav Havel za své návštěvy v Moskvě podepsal v kremelském Vladimírském sále dvoustrannou smlouvu o přátelských vztazích a spolupráci. Smlouva kromě jiného také anuluje československé požadavky, pokud jde o úhradu ekologických škod způsobených sovětským okupačním vojskem po roce 1968. Smlouva jednoduše stanovila, že Československo nebude vznášet žádné požadavky na nynější Společenství nezávislých států a ony nebudou mít požadavky vůči nám.

Tato ohleduplnost je přímo dojemná. Jak lidové rčení praví, nula od nuly pošla. Nepředstavitelné ekologické škody způsobené okupačním vojskem zůstanou tedy bez jakékoli náhrady. Společenství nezávislých států nechce však nic zadarmo souhlasit s tím, aby baráky pro důstojnický sbor a jejich rodiny spolu s vojenskými ubikacemi a různým harampádím, o které armáda neměla zájem, přešly do majetku ČSFR.

Každý jen trochu informovaný člověk ví, že tyto baráky jsou neobyvatelné, neupotřebitelné a vydrancované. Prostě my jako lidé, jako národ, jako stát nevznášíme žádné požadavky vůči těm, kdo neoprávněně okupovali přes 20 let naši zemi. A to nemluvíme o ničení přírody, o znečištění pramenů pitné vody, o zničení silnic, lesů, o rozstřílených vesnicích. Vůbec už ne o předimenzovaném těžkém průmyslu, který tento stát musel vybudovat v zájmu expanzivní politiky mezinárodního komunismu řízeného z moskevského centra. S tímto centrem

spolupracovala Komunistická strana Československa, jejíž bývalí představitelé jsou vedoucími činiteli parlamentními i vládními až dosud.

Jako obvykle rozhodovalo se zase jednou o nás, avšak tentokrát nikoliv bez nás, jinými slovy nemáme to v tomto případě na koho svádět. Zůstaly nám však oči pro pláč jako již tolikrát v minulosti. Kdo nám nahradí obrovské ztráty, kdo nás odškodní za všechna utrpení? Mnozí z nás v údivu kroutí hlavou — a národní tragédie pokračuje, ovšem v jiné rovině.

Na ulicích Prahy není vidět žádnou demonstraci levicových politických směrů, které vyrukovaly, když německý kancléř Kohl přijel podepsat smlouvu mezi Československem a Spolkovou republikou Německo. Kam se poděla rozhodnost těchto hloučků? Ovšem pojem nuly ani nulitiny ve smlouvě mezi Československem a Spolkovou republikou Německo obsažen není. Může si mnohý z nás o ní myslet, co chce, v žádném případě ji však nelze srovnávat s tím, co dostáváme zase jednou z Moskvy. Politické pravici tento diplomatický kousek vyrazil dech. A levice mlčí. Té ovšem nikdy nešlo o osud našich národů.

**TO SE HAVLIŠTOVI HOŘ
NEPOVEDLO...**

Italien: Umberto Bossi

50, Medizinstudent, jetzt Senator, verheiratet (zweite Ehe), 3 Kinder. Schimpf: „Der Norden verdient das Geld, Rom verwaltet es schlecht, die Mafia steckt es ein.“ Seine Rechtsaußen: „Lega Nord“ (Bündnis Nord) will Italien drittellen, errang Sonntag 8,7 % (viertstärkste Partei). Prognose: nicht möglich.

England: John Tyndall

58, Finanzmakler (gefeuert), verheiratet,

Deutschland: Gerhard Frey

59, Verleger („Deutsche National-Zeitung“), Millionär. Verheiratet, zwei Kinder. Seine braune „Deutsche Volksunion“ (DVU) wird vom Verfassungsschutz beobachtet. Lieblingssatz: „Deutschland trifft keine Schuld am zweiten Weltkrieg.“ Holte „in Schleswig-Holstein 6,3 %. Prognose: legt noch zu.“

kinderlos. 1986 ein Jahr Knast wegen Anstiftung zum Rassenhaß. Ziel: „England den Weißen.“ Tritt morgen mit seiner „British Na-

Výročí architekta

Mládí prožil na Kampě v domě advokáta A. M. Pinkase, kde jeho matka sloužila, otec mu zemřel předtím, než spatřil světlo světa. Inspirativní poznatky z prostředí Malé Strany ho provázely po celý život. **JOSEF ZÍTEK** se narodil před 180 roky, 4. dubna 1832. Po absolutoriu pražské Polytechniky odchází do Vídně na Polytechnický institut a zároveň se zapisuje do Výtvarné akademie. Studia končí 1854 a začíná pracovat v ateliérech svých učitelů. Za svůj první samostatný projekt velkého kostela získává r. 1858 římskou cenu architektury. Ta mu v téže roce dopomáhá ke stipendiu do Itálie, kde pobyl čtyři roky. Po návratu do Vídně vítězí jeho projekt výmarského muzea. Provádí pak rekonstrukci zámku Bečov nad Teplou a zámku Petrohrad v západních Čechách. Roku 1864 je jmenován profesorem architektury na pražské Polytechnice, tehdy ještě německé. O rok později vyhrává soutěž na stavbu Národního divadla v Praze. Je to jeho nejvýznamnější životní práce v novorenesančním stylu, končí r. 1878. Téhož roku vítězí další Zítkův projekt: budova pro účely hudebního a výtvarného života — Rudolfinum, provedená spolu s arch. J. Schulzem. Další Zítkovou významnou stavbou jsou Mlýnská a Nová kolonáda v Karlových Varech. Po požáru Národního divadla jako by ztratil všechnu odvahu: je mu vyčítáno, že setrval na německé větvi pražské Polytechniky, a uchýlil se proto do ústraní na své letní sídlo ve Lčovicích v Pošumaví. Josef Zitek zemřel 2. září 1909 v Praze.

Frankreich:
Jean-Marie Le Pen
63, Millionär, Anwalt, Ex-Algerienkämpfer, drei Töchter. Geschieden — Frau Pierrette ließ sich desertieren. Halb als nackte Putzfrau fotografieren. Sein Motto: „Frankreich den Franzosen.“ Holte mit der „Front National“ bei März-Regionalwahl 13,9 %. Prognose: wird noch stärker.

Rußland:
Wladimir Schirinowski
45, Jurist, vier Sprachen, u. a. Deutsch. Ledig. Der Großruss sagt: „Ich habe von Hitler und Bismarck etwas, werde Hitlers Fehler nicht wiederholen.“ Er kam mit der „Liberal-Demokratischen Partei“ 1991 bei den Präsidentschaftswahlen auf 5,8 %. Prognose: keine Gefahr für Jelzin.

Deutschland: Franz Schönhuber

69, Ex-SS-Mann („Ich war dabei“), Ex-TV-Journalist beim Bayerischen Rundfunk. Verheiratet (zweite Ehe), drei Kinder. Feierte letzten Sonntag mit 10,9 % in Baden-Württemberg größten „Republikaner“-Sieg. Prahlt im Sufi: „Ich bin der Erneuerer.“ Prognose: legt zu, solange die Asylfrage ungeklärt ist.

tional Party“ (BNP) nicht zur Unterhauswahl an — ihm fehlen die 1500 Mark Kaution pro Kandidat. Prognose: keine Chance.

Angst! Nazi-Welle in Europa

Droht ein neuer Hitler?

Franz Schönhuber (49). Sagt: „Ich bin der Erneuerer.“ Ein neuer Hitler, falls es einen gibt, ist er nicht. Höchstens der Führer im Bierzelt.

„Zuerst ist man sehr verliebt. Das leitet über zur echten Liebe. Hier muß man viel guten Willen zeigen, dem anderen Luft zum Atmen lassen. Eigentlich ist da noch ein dritter Partner; die Ehe an sich. Es gibt also ein Du, ein Ich und ein Uns. Vor allem diese 'Uns' muß gepflegt werden.“ Was war das Schwerste? „Zu lernen, daß man das eigene Leben mit einem anderen teilen muß.“ Das Schönste? „Daß einem der Partner eine ganz neue Welt eröffnet.“ Das Tröstlichste? „Der Glaube an Gott.“

Das gibt es. Gott sei Dank auch noch: eine königliche Ehe, die glücklich ist. Zwei Monate vor ihrer silbernen Hochzeit (10. Juni) verrät Margrethe II. von Dänemark (51), wie sie und Prinzgemahl Henrik (57) es schaffen, in Treue und Zuneigung zu leben:

Der Tag danach – nach der schlimmsten Wahlkatastrophe seit NPD-Zeiten. Die Weltpresse stellt fest: „Erdbeben“ (Messagero, Rom), „erheblicher Schaden“ (Nihon Shimbun, Tokio), „Schock“ (Liberation, Paris). Der israelischen Zeitung „Jediot Acharot“ (Tel Aviv) schwant Schlimmes: „Man kann nicht anders, als sich an 1933 zu erinnern und zu denken: Es fängt wieder an.“ Im Klartext: Droht ein neuer Hitler? Zur Erinnerung: Hitlers NSDAP sprang von 2,6 % (1928) über 18,3 % (1930) und 37,3 % (Juli '32) auf 43,9 % (1933). Allen Wahlbeobachtern jetzt ist klar: Beileibe nicht alle Wähler von Republikanern, DVU und NPD denken braun, aber das Gesamtpotential Anfang 1992 liegt bei 15 %. Würde jetzt in Deutschland gewählt, wären die Braunen die dritte Kraft. Basis weiterer Erfolge oder schon der Höhepunkt? Münchens Schönhuber schwadroniert schon von der „Sogwirkung“ der Sonntagswahl.

● Viel Lärm um nichts – oder die neue große Gefahr?

Befinden wir uns in einer ähnlichen Situation wie Anfang der 30er Jahre? Damals gab es 6 Millionen Arbeitslose in Deutschland. Heute drei Millionen Arbeitslose (1,7 Mio. West, 1,3 Mio. Ost). Aber die Zahl kann steigen.

Die Situation damals: Breiten Schichten des Bürgertums und den unteren Schichten ging es wirtschaftlich schlecht. Die großen Parteien veranstalteten Massenspeisungen auf Marktplätzen mit Gu-

laschkanonen. Allgemeine Hoffnungslosigkeit, gigantische Inflation – mehrere 1000 % –, Weltwirtschaftskrise. Als Schulden wurden das Ausland, die Kriegsschulden und die jüdischen Mitbürger denunziert.

Die Situation heute: Der großen Mehrheit geht es gut, jeder hat sein Auto, Sommerreisen sind ausverkauft. Aber es gibt auch eine arme Minderheit. Und es gibt gefährliche Entwicklungen. Die Wohnungsnot wächst. Die Staatsschulden wachsen. Die Inflation ist zwar verglichen mit der Zeit vor 1933 gering (4,7 %). Aber der Export (Hauptquelle unseres Wohlstandes) stottert allmählich. Die Schulden explodieren (deutsche Einheit), das Asylantenproblem wird von Tag zu Tag größer. (Für dieses Jahr werden 400 000 – so viele Einwohner hat Nürnberg – erwartet. Über 90 % Falschasylanten.)

Vor 1933 machte sich Wut auf die Politiker der Alt-Parteien (damals SPD, KPD, DNVP, DDP, Zentrum) breit. **Die Parallele zu heute:** Wenn man Nichtwähler, Rechtsradikale und die ewige Oppositionspartei Grüne abzieht, binden die Volksparteien CDU/CSU, SPD und die kleine FDP kaum noch die Hälfte der Wahlberechtigten an sich. Schlimmer aber ist: Rechtsradikale Schläger terrorisieren Städte (vor allem in der früheren DDR), zünden Menschen an, werfen sie aus dem Fenster. Gesteuert wird das von braunen Bossen aus dem Westen. Und – wie früher: Auch die extreme Linke terrorisiert wieder die Straße.

Schönhuber aber droht, spricht von „Sogwirkung“ der Wahl. Es hört sich so an wie: Wollt ihr den totalen Schönhuber? Immerhin hat der Republikaner-Chef („Ich bin der Erneuerer“) eine halbwegs seriöse Vergangenheit beim Bayerischen Rundfunk. Aber wenn ein knallharter Rechtsradikaler wie DVU-Führer Dr. Frey,

den man sich gut in der Uniform eines Gauleiters der NSDAP vorstellen kann, in Schleswig-Holstein fast sieben Prozent bekommt, dann ist viel faul im Staate Deutschland.

Der angesehene Berliner Historiker Dr. Rainer Zitelmann (Cheflektor Ullstein): „Das mit den Republikanern war abzusehen. Wenn die CDU nach rechts nicht mehr integrieren kann und die SPD ihre Arbeiterschaft nicht komplett bei der Stange hält, kommt so ein Ergebnis raus.“

Und wenn die Politik weiter versagt? Gibt's dann womöglich irgendwann einen neuen Hitler, der wie einst Adolf in zwölf Jahren Deutschland und große Teile der Welt ins Unglück stößt? Zitelmann: „Absolut unwahrscheinlich. Aber ausschließen kann man nichts.“

Leider.
NĚHECKÝ POLITICKÝ
ANALYZATISMUS STAĽ IVEŤ
50 MILIÓNO HRTVÝCH...
POZOR!
DENKZETTEL? MENTALITA!

Österreich: Jörg Haider

42, Jurist, verheiratet, zwei Töchter. 1991 Rücktritt als Regierungschef von Kärnten. Grund war der Satz: „Im Dritten Reich hat es eine ordentliche Beschäftigungspolitik gegeben.“ Dennoch Wahlerfolg (22,6 %) seiner „Freiheitlichen Partei“ (FPÖ) im November in Wien. **Prognose:** nimmt noch zu.

50 000 nach Zlindorf

Zlindorf – „50 000 Sinti und Roma sitzen in der Ostelwäkel auf gepackten Koffern, warten, daß das überfüllte Asylantenlager Zlindorf bei Nürnberg wieder seine Tore öffnet.“ Das sagte Bayerns Sozialminister Glück.

Königin Margrethe

Nářek doktora Šmerala aneb Hašler nebyl sám

Také EDUARD BASS pranýřoval komunismus v kupletech kabaretu Červená sedma

členi cizích partají!

Apríl je doba, kdy i vážná témata dostávají laskavě potouchlý přídech. Využijme toho a vypravme se znovu (poprvé v LD NA NE-DĚLI 14. března) do období, kdy se rodila naše demokracie první republiky a potýkala se s podobnými nešvary jako ta dnešní. Vypravme se do politických poměrů let 1918—1920, kdy čeští komunisté vyvinuli nemalé úsilí pro šíření bolševismu a jeho »revoluční« dikta-tury. Ale — podobně jako v případě písniček Karla Hašlera — na-hládněme na scénu kabaretním kukátkem, aby nás nakonec ze sa-mého politikaření nerozbolela hlava. Spíše se zasmějme s vědomím, že většina »průšvihů« současnosti už tu jednou byla. Že na chřípku se neumírá.

Tentokrát si připomeneme kuplety Eduar-da Basse, které ve své době zněly na scé-ně známého kabaretu Červená sedma. Uvi-díme, že »vřelý« vztah ke komunismu ne-měl tehdy jen Karel Hašler. Mezi jinými ho měl i český spisovatel, novinář a satir-rik Eduard Bass (1888—1946), vl. jménem Schmidt, který byl jako jeden ze zakla-datelů kabaretu autorem řady kupletů na aktuální témata.

Stejně jako Karel Hašler ani Eduard Bass se »únorového vítězství« pracujících lidí nedožil, ale již v roce 1918 měl o komu-nismu jasné představy a rozhodně si je nenechával pro sebe. Jen z hlediska pozděj-ší historie byl jeho osud od Hašlerova od-lišný.

Zatímco Hašler se proslavil písničkami, z nichž mnohé díky své melodičnosti a poetičnosti zlidověly a byly i po jeho smrti »příliš na očích«, Bass nevešel ve známost jako písničkář. Byl především satirikem, skládajícím aktuální kuplety, které sdíle-ly osud ostatních časových popěvků a za nějakou dobu upadly v zapomnění. Orig-i-nální hudební tvorba kabaretu Červená sedma byla v porovnání s tvorbou K. Haš-lera minimální a nikdy nezlidověla. V poli-ticky zaměřených kupletech, zpívaných v sále Hotelu Central v Hyberské ulici, se jednalo především o satirický obsah; hu-dební stránka byla vedlejší. Zpívaly se ob-vykle na nepůvodní, všeobecně známou me-lodii a jejich podstatou byl text.

Jak šel život, zpívalo se zase o něčem jiném; staré kuplety ztrácely aktuálnost, skládaly se nové. Texty kupletů Červené sedmy však jako dobový dokument zachy-tily tzv. Letáky, vydávané v komisi Fr. Bo-rového za 30 haléřů.

V pozdějších publikacích, týkajících se historie kabaretu Červená sedma, je řada Letáků uváděna; ty zavaďné z období 1918 až 1920 ovšem ne. Rád na ně zapomněl i sám Jiří Červený v knize Červená sedma. Kniha totiž vyšla roku 1959 a v té době po-dobné vzpomínky rozhodně nebyly na mís-tě. Komunismus přešel k »vědecké praxi«.

Protože »pomýlené« kuplety z »krizového období« 1918—1920 dávno nikdo nezpíval a Eduard Bass, který mezitím zemřel, se proslavil spíše svou pozdější literární tvor-bou, byla po určitých kosmetických úpra-vách nakonec Červená sedma hodnocena minulým režimem vcelku kladně. Její »pro-hřešky mládí« by se ale z historie ztratit neměly.

háji sebral a v kytici uvil
E. B.

Dejme tedy Eduardu Bassovi slovo.

Nářek doktora Šmerala

1. Pevně třímám prapor revoluční
nedbaje, že tělo moje tuční;
když duch vzpoury vzvedme se
dvě stě liber unese
2. Nelekám se nejprudšího boje
každou ránu snese kůže moje
z výboru mne vyrazit
může jenom ekrazit
3. Doma hlásám zuřivý boj třídní
přijímací salón mám ve Vídni
jako strany předseda
vlezu všude, kde se dají

Bolševický pořádek

1. Radujte se proletáři
Trockému se dobře daří
gardou svoji obklopen
nevyleze z Kremle ven
2. Podtrhl trůn Romanovu
sám si na něj sedl znovu
všechny snahy od Marxe
rázem uved' do praxe
3. Potřel celý systém krutý
reakci hned vyvrátil knutý
a teď »práská vesele
přítele — nepříteli
4. Kde dřív stály šibenice
teď jich stojí ještě více;
sociální káže cti
jmění lidu rozmnožit
5. Potlačí on každou chmuru
táhne celý národ vzhůru
táhne lidi stále víc
vzhůru k dřevu šibenic
7. Olovem či po oprátce
reformy jdou velmi hladce
tak se celé soustátí
v blaženou říši převrátí
9. V kapitálu zlo se jeví
tož se pošle do Ženevy
tam se v bance přetiše
na Frau Bronstein přepíše *
10. Trocký, Lenin — lidovláda
jak ji Velký Převrat žádá
každý z nich nás zaujal
jako pravý lideš
16. Potom s nimi ruku v ruce
vyrazíme stejně prudce
aby dostal český stát
bolševický majetát
17. Jak dá povel Šmeral Chrabrý
oživíme kandelábrý
by si český národ zvyk'
čemu učí bolševik
18. Jak nám potom bude blaze
až se zhoupnou na provaze
veřejně i potají

Muna, rudá kuna

1. Zaraduj se proletářský dave
vítězství tvé bude nyní hravé
bolševičtí náhončí
svobodu tvou dokončí
2. Když nemohl dosavadní vůjin
předělati Šmeral ani Stivín
Lenin Munu pošle sem
všechno zdolat otřesem
3. Když Rakousko rozkladem již čpělo
líbal Šmeral předrahé to tělo —
nikdo neměl pochyby
kam je všude políbí
8. Krejčí Muna — to je pane jind
vyučil se přímo u Lenina
s krajanem kde přišel v styk
postavil hned majstrštyk
15. Munovi, jenž s Leninem si troufí
začíná být náhle jaksi soufl
nevolno mu tady je —
tož dal Praze adlé!
16. Příčinou je krejčovská jen pýcha
neboť Muna od měsíců slýchá
že mu hoší z teglí
na frak něco přišijí

Muňova vonička z bolševických luhů
a hájí

Písnička o dr. Houserovi

1. Letěla husička
letěla s vysoka...
 2. To nebyla husa
to byl Houser spíše
teď zas musíme být
hezkou chvíli tiše
 3. Nepaď do potoka
upad' do maléru
to mu pokazilo
pěknou kariéru
- * Vlastní jméno ruského revolucionáře
Trockého bylo Lev Bronstein.
4. Škoda je ho škoda
byli jsme naň hrdí
prodával syrečky*
a teď to s ním smrdí

* Proletář dr. Houser je ředitelem Nemo-censké pokladny, mimo to má třípatrový činžák, vilu, parcelu a obchod s vejci a syrečky. Je tedy proletář ve velkém.

★ ★ ★ ★ ★

»Bolševický pořádek«, o němž zpíval Bass v roce 1918, se podařilo u nás na-stolit až o 30 let později, ale to písním na aktuálnosti neubralo. Postup získávání mo-ci a metody práce zůstaly stejné — a stej-né zůstaly i typy lidí hlásajících komunis-mus. Výstižná charakteristika osobnosti v písni Nářek doktora Šmerala by o mno-ho let později padla na leckterého funk-cionáře jako ulitá.

I původní krejčovské řemeslo kovaného bolševika Aloise Muny by našlo v současné době svou analogii. A ve Šmeralově ulici v Praze na Letné, na domě č. 28, dodnes visí bronzová pamětní deska, připomínají-cí tehdejšího »vypaseného proletáře« jako zakladatele KSČ.

Inu, pokrok není žádné peříčko. Revoluč-ní myšlenky něco váží! Ovšem i vývoj hmot-nosti Eduarda Basse měl v dalších letech vzestupnou tendenci a nelze vyloučit, že i proto byl nakonec »mocnými proletáři« přijat jako »pokrokový spisovatel«.

ORBAŽKY KE ČLÁNKU NA STR.

- Leták 1: Nářek doktora Šmerala
Leták 20: Šmeral vylez
Leták 41: Šmeralova ofensiva
Leták 45: Bolševický pořádek
Leták 55: President Šmeral
Leták 63: Muna, rudá kuna
Leták 77: Muňova vonička —

to jest pěkný a libezný vůdč
nejkrásnějších národních písní,
který z bolševických luhů a

EDUARD BASS:
NÁŘEK DOKTORA
ŠMERALAVTRUČLIVOU PÍSEŇ DOJEMNĚ SESAZENÝ
S KARIKATURAMI ZDENKA KRATOCHVILA

«Corpus delicti» ve smyslu téměř naturalním: stokilové tělo dr. Šmerala, třímající revoluční prapor, tvořilo dobrou základnu pro kulturní nadstavbu Basse a spol.

Toto je muž, jemuž mohlo být odpuštěno: Na jeho »hříchy mládí« šlo zapomenout, protože se stal uznávaným spisovatelem. Snímek ze zákulisí místa činu — kabaretu Červená sedma — však Eduarda Basse usvědčuje jako pachatele, který svých zločinů netluče...

Böhmen lassen sich nicht ins Bier spucken

HAUŤ, DĚLEJ NĚCO!
PÍŤEŠ TAKY PIVO...
ČESKÝ PIVO, ČO
ČESKÝM HRDEL!!!

Starke Front gegen ausländischen Einfluß auf Brauereien in Pilsen und Budweis

stoß von jährlich nahezu drei Millionen Hektolitern scheine eben jedes Mittel recht zu sein.

Auch im südböhmischen Budweis häufen sich die Angebote aus dem Ausland. Laut Direktor Jiri Bocek gehört zu den ernsthaftesten Anwärtern auf der Liste von 40 Bewerbern der US-Riese Anheuser-Busch, der zunächst mit 30 Prozent einsteigen möchte. Die Bierbrauer aus den Vereinigten Staaten haben deshalb ein besonderes Interesse, weil sie sich seit Jahrzehnten mit den Böhmen um den Markennamen Budweiser streiten. Mit einer Verflechtung beider Brauereien wäre der Konflikt beigelegt.

Geschäftsführer Bocek sieht ebenfalls die Notwendigkeit, in dem Streit eine Einigung herbeizuführen. Sein Ziel ist es jedoch, aus der Budweiser Brauerei eine Aktiengesellschaft allein mit tschechoslowakischen Kapitalgebern zu machen. Schließlich sei man nach der Umstellung auf selbstständiges Management bei einem Ausstoß von 491 000 Hektolitern Bier, von denen 87 Prozent ins Ausland flossen, auch mit dem Aufbau von Exportkanälen gut vorangekommen. Und nicht zuletzt hätten die 330 Beschäftigten 1991 einen Gewinn von 264 Millionen Kronen (rund 15 Millionen Mark) erwirtschaftet. Das letzte Wort über die Zukunft hat allerdings — das weiß auch Bocek — die tschechische Regierung.

Daß sich bei einem Engagement von

Die Wortführer des Interbeer-Projekts — unter ihnen der stellvertretende Geschäftsführer der Pilsener Brauerei, Stanislav Svec —, wurden inzwischen aus ihren Funktionen entfernt. Svec folgte damit Direktor Ivan Gregoric, der schon vorher auf Geheiß des tschechischen Landwirtschaftsministers gehen mußte. Gregoric soll sich nach Darstellung der Zeitung Lidove noviny für die Belange der Frankfurter Binding-Brauerei engagiert haben, die im vergangenen Sommer mit den Westböhmen ein Vertriebsunternehmen gründeten.

Der Streit eskalierte, als sich Privatisierungsminister Tomas Jizek Ende vergangener Woche für das Interbeer-Projekt aussprach, dessen Nutznießer die Groen gute Verbindungen zu tschechischen Regierungskreisen nachgesagt werden. Postwendend riefen die Gewerkschaften, die wie die neue Unternehmensführung enge Beziehungen zu früheren KP-Funktionären unterhalten sollen, die Beschäftigten der Pilsener Brauerei auf, sich für einen Streik zu wappnen. Jizek wiegelte daraufhin schnell ab. Er habe nur seine persönliche Meinung gesagt, und die Regierung der Teilrepublik sei offiziell noch nicht mit den vorliegenden Projekten befaßt gewesen. In Pilsen habe offensichtlich jemand Interesse an Spannungen und Unruhe, stichelte der Minister. Im Kampf um einen Sessel an der Spitze der Brauerei mit einem Aus-

Unter Böhmens Bierherstellern und -trinkern gärt es. Anlaß ist der mögliche Zugriff ausländischer Konzerne auf die Brauereien in Pilsen (Pilsner Urquell) und Ceske Budejovice (Budweiser). Die Aufregung wegen des Interesses an den beiden Unternehmen, die dank ihrer glänzenden Perspektiven auf dem heimischen und internationalen Markt bei der tschechischen Regierung als Teile des nationalen »Familiensilbers« gelten, darf nicht als »Familiensilbers« Marotte mißverstanden werden. Es geht um viel Geld und nicht zuletzt um die Bewahrung der Qualität des tschechischen Exportschlagers.

Die tschechischen Bierbrauereien können sich zur Goldgrube entwickeln, und deshalb werden einige zu leistungsfähigen Prospektoren, schrieb die Prager Tageszeitung Prostor in dieser Woche. In Pilsen, wo inzwischen fünf verschiedene Privatisierungsprojekte vorliegen, hat sich der Konflikt zu einer Art niederländisch-böhmischem Erfolgsstreit entwickelt. Zwei davon gelten als besonders aussichtsreich. Das eine sieht eine Zusammenarbeit mit der Gesellschaft Interbeer vor, hinter der die niederländische Brau-Dynastie De Groen steht. Gemäß dem anderen Konzept soll eine rein tschechische Aktiengesellschaft entstehen. Manche Zeitungen mutmaßen jedoch, daß dabei auch die Interessen des ebenfalls niederländischen Heineken-Konzerns im Spiel sind.

Wodka Im Sarg

Washington — Die US-Regierung will den Import des dänischen Wodkaskas »Schwarzer Tod« blockieren. Die Flasche hat die Form eines Sarges — mißvergeben — ständige Werbung.

100 Millionen Swatch-Uhren

Grenchen — Der Schweizer Uhrenkonzern SMH hat die 100millionste Swatch-Uhr produziert — sofort ins Museum. Bis 1996 will die Firma 200 Millionen Mode-Uhren herstellen.

Anheuser-Busch, dem weltgrößten Unternehmen der Branche, die Qualität des Budweiser Bieres verschlechtern könnte, erfüllt nicht nur die inländischen Freunde des böhmischen Gerstensaftes mit Sorge, die immerhin eine eigene Partei gegründet haben. Unterstützung erhalten sie neuerdings aus dem Ausland. Vertreter der britischen »Organisation für reines Bier«, die nach eigenen Angaben 30 000 Mitglieder zählt, veranstalteten Anfang der Woche eine Pressekonferenz in Prag, um vor ausländischem Einfluß in Pilsen und Budweis zu warnen. Während der 21 Jahre seit Gründung der Vereinigung habe man in Großbritannien und anderen Staaten erfahren müssen, daß die Übernahme von kleinen durch große Brauereien immer auch eine Einschränkung von Sortenvielfalt und Qualität bedeutete. »Nur die Unabhängigkeit der Brauereien in Pilsen, Budweis und Böhmen sichert Tradition und Qualität ihres Bieres«, mahnen die britischen Konsumentenanwälte in ihrem eindringlichen Appell an die tschechischen Verantwortlichen.

PIVO JAKO TEKUTÝ CHLEB JE
DAR BOŽÍ. KDO SE ROUMA,
PIVO, ROUMA SE ROUMA A TONHO
BŮH ZKRENTI, CHOLERA,
JASNA A ODSOUDI HO K UČNE
ŽIŽNI NA PEKELNE PAŇVI
Z N. TĚFAL... NA ZLOUČE!!!

M. Čalfa odletěl do USA

PRAHA: Na šestidenní neoficiální pracovní návštěvu Spojených států amerických včera odletěl předseda vlády ČSFR M. Čalfa. V pátek by československého premiéra měl přijmout prezident USA G. Bush. M. Čalfa navštíví Filadelfii, Washington, Dallas a Austin. Setkat by se měl s představiteli amerických průmyslových a obchodních kruhů i s českými a slovenskými krajany, žijícími v USA.

9.4.92

VIDA HO, BOLŠEVÍKA!

Páni inspektoři, vrchní a radové

Nový zákon o státním poměru českého policejního sboru, jenž má být účinný od 1. 7. tohoto roku, neřeší jen sociální podmínky policistů, ale určuje i nové názvosloví policistů a kriminalistů.

Tak například dosavadní rolný bude policejní nebo kriminální čekatel. Kriminální policie bude mít deklativy první a druhé třídy, seržanty, asistenty, inspektory a komisaře. Uniformovaní policisté se zase vrátí k vázanému oslovení pane šéboň, pane vrchní či pane rado. Pro nejvyšší důstojníky bude titulování stejné, ať budou zařazeni v uniformách, nebo u kriminální služby. Plukovníkovi se bude říkat vládní rado, generálmajorovi vrchní vládní rado a generálpornčíkovi státní rado.

PAN RADA VACÁTKO SE
V HROBEČKU TETELÍ...

DRUHÁ VLNA DŘÍV

Velvyslanectví SR v ČR

Praha (dk). Zatímco ostrý start první vlny kupónové privatizace můžeme očekávat až 18. května, druhá naopak začne o něco dřív. Federální vláda dnes ráno schválila seznam podniků, které do ní zařadila. Poslední termín předložení privatizačních projektů je 31. července. Redakci Večerníku se i přes zavěšené dveře zasedací místnosti vlády podařilo zjistit, že projekty na některé podniky jsou ve skutečnosti již zpracované. Zájem je zejména o s. p. Federální shromáždění. Například projekt, který předložilo Hnutí za osvobození Slovenska, předpokládá, že v budoucím FS vznikne Muzium čechobolševické totality. Tisová společnost s ručením omezeným zde chce zříditi velvyslanectví Slovenské republiky v ČR.

Zlatá slova

Nám tu dnes proto, abychom řekly americké vládě: máte lost vlastních problémů - ruce pryč od naší dělohy!"

Jane Fondová na demonstraci proti zákazu potratů ve Washingtonu, CNN 6. 4. 1992

Zlatá slova

Na Kubě možná má každý holý zadek, ale zato si tam každý zachoval svoji hrdost a svobodu. Protože Kubánci nejsou národem lokajů a nohledů, se zadnicí oblečenou v odloženém prádle celé západní Evropy, kteří se strachem vyčkávají v předpokojí, s jakou se probudí jednou car, podruhé generální tajemník nebo spolkový kancléř!

Haló noviny, 31. března

S velkými problémy se redaktorům Pravdy podařilo získat zpět dva odmontované řády: řád Lenina a řád Říjnové revoluce, které pak byly přemístěny do prostor redakce Pravdy v naději, že jednou se budou moci vrátit na své místo.

Haló noviny, 31. března

Protestní pískot

Nedávno jsem navštívil kino Blaník. Už dvacátélet korun vstupného zarazilo, ale to není předmětem kritiky. Proč mne však od půl jedenácté, tedy přesně od začátku představení vyznačeném na lístku, obléžovaly třináct minut reklamy firmy Arcona? Podle projevu nevole kolem sedících diváků soudím, že otravovaly i ostatní.

Vedoucí kina mi do telefonu řekl, že jsem už »padesátý« stěžovatel a že s tím nic neudělám. Mám prý chodit o čtvrt hodiny později. Jak adekvátně reagovat na tuto zvůli? Doporučil bych protestní pískot diváků. Z. Zeman, Praha 4

Mimořádný zájem o film Obecná škola ve světě trvá. Práva k filmu budou prodána prakticky do všech evropských zemí a snímek nebude chybět na mnoha významných filmových festivalech v celém světě.

Benzinpreise in Reiseländern verändert

In vielen Osterreiseländern haben sich die Kraftstoffpreise im Vergleich zu 1991 stark verschoben. Laut ADAC kletterten sie am stärksten in den Niederlanden, Ungarn und Österreich nach oben, während sie in der CSFR, Slowenien, Kroatien und der Schweiz deutlich gesunken sind. Am teuersten ist Benzin in Italien (1,96 Mark pro Liter Eurosuper bleifrei), am billigsten in Slowenien (0,98 Mark).

MIETEN Änderung

Da sich der Mieterbund München und der Verband der Haus- und Grundbesitzer nicht über neue Mietverträge einigen konnten, mußte ein Gericht entscheiden. Begründung des Oberlandesgerichts für die Mietzahlung zum Monatsende: Wenn die Mieter im Voraus zahlen, gebe es keine Möglichkeit zur Mietminderung bei Wohnungsmängeln (AZ 29 U 4154/91).

Was müssen die Mieter jetzt tun? Ulrich Ropertz (42) vom Mieterbund in Köln: „Bei Daueraufträgen reicht ein Änderungsantrag bei der Bank. Das Abbuchungsdatum wird vom 1. Tag des Monats auf den letzten umgeschrieben. Bei einem Abbuchungsauftrag muß man den Vermieter schriftlich bitten, das nächste Geld erst zum Monatsende vom Konto abzufordern. Folgt der Bitte nicht, hat der Mieter das Recht, das abgebuchte Geld auf sein Konto zurückbuchten zu lassen.“

Viele Mieter kündigten schon gestern an, die nächste Miete erst Ende Mai zu bezahlen.

Friseur Oliver Strehl (28) aus Berlin: „Super. Die nächste Miete zahle ich dann vom neuen Gehalt.“

Gabriele Kuhlmeier (41), Fußbodenlegerin aus Berlin: „Toll, wir bekommen immer einmal in der Woche Geld. Da kann ich immer bis zum Monatsende etwas zurücklegen.“ Bernward Freter (31) aus Hannover: „Ich rede mit meiner Vermieterin, nehme an, daß sie damit macht.“

Aber viele Vermieter werden sich sträuben. Heinrich Kruse (66), Hausbesitzer aus Hannover: „Das Urteil stört mich nicht. Ich werde weiter am Ersten kassieren. Sonst fehlen mir vier Wochen Zinsen.“

NEBOŽTÍCI z náměstí

Nové Město (ht). »Koster jsme našli oam, šlo o muže i ženy. Všechny však byly ve velice špatném stavu. Trochu se zachovala pouze jediná. Důvodem bylo jak jejich veliké stáří, tak i skutečnost, že se zde, zřejmě za doby panování Karla IV., těžil písek.«

To byla slova, která nám řekl pracovník archeologického oddělení Muzea hlavního města Prahy Petr Starec, se kterým jsme se sešli v zadním traktu právě rekonstruovaného hotelu Adria uprostřed Václavského náměstí. A jak známo, archeologové akce tohoto druhu přímo zbožňují. Dočkali se i zde. Kromě středověké kamenné studny, pravděpodobně z 15. stol., se zde našel v jižní části směrem k Františkánské zahradě zahloubený obytný dům lichoběžníkového tvaru. Jednalo se zřejmě o stavení hospodářského charakteru či jakési skladiště. Zde archeologové mj. našli zbytky dřevěné podlahy, dřevěné konstrukce, sklo, keramiku atd., vše ze čtrnáctého století.

Nyní však ještě k uvedeným kostrám. Pocházejí z nejstaršího pohřebiště, nalézajícího se uprostřed hlavního města a pravděpodobně se datuje z 10. nebo 11. století. Hroby obsahovaly stříbrné náušnice a různé korálky, jež po vyzvednutí během pár okamžiků prostě zoxidovaly a musely být odvezeny k náležitému ošetření. Stejně rychle musely být transportovány kostry, které jsou již v rukách odborníků antropologického oddělení Národního muzea v Praze. Navíc se předpokládá, že zahrada za hotelem Adria ještě svá veškerá překvapení nevydala, takže se máme určitě nač těšit. A nejen prý zde, ale i v dalším nejbližším okolí!

TANEČNICE, SERVÍRKY: V SRN opatrně

BONN - V Německu se šíří ilegální zatahování cizinek do prostituce, konstatoval list Die Welt. Zatímco dosud v tomto oboru převládaly ženy z Asie a Jižní Ameriky, nyní jsou do prostituce hnány stále více cizinky z ČSFR, Polska a Ruska. Experti uvádějí, že se do organizované prostituce v Německu nyní stále více zapojují bandy z východní Evropy. Vzniká nebezpečí nevidaného zamoření Německa seskupeními, která se navíc vyznačují bezpříkladnou brutalitou vůči, pokusům žen ze scény prostituce zmizet. Cizinky jsou verbovány ve svých zemích pod záminkou dobrých výdělků jako tanečnice, servírky či pro jiné solidní profese. Ve skutečnosti však jde o veřejné domy či „pouliční provoz“.

Plzeňské pivovary do stávký?

Vyhraje Heineken? ● O všem rozhodne česká vláda

(pk): Soubor o »rodinné střibro«, za něj jsou považovány při privatizaci Plzeňské pivovary, došel v posledních dnech až k vyhlášení stávkové pohotovosti odborářů. Její bezprostřední příčinou bylo prohlášení ministra pro privatizaci T. Ježka, který v rozhovoru pro Čs. rozhlas projevil své sympatie pro konkurenční privatizační projekt firmy Interbeer, který netají účast zahraničního kapitálu (nizozemská pivovarnická rodina de Groen). Pivovarští odboráři jsou naopak toho názoru, že jediným pro ně přijatelným, a také výhodným je základní projekt privatizace, který předložilo nyníšší vedení podniku a v němž se také, i když nepřímě, počítá se zahraničním

partnerem (nizozemský pivovar Heineken). Oba privatizační projekty mají prý své příznivce až na místech nejvyšších, a tak jde, obrazně, leč výstižně řečeno, o soubor na život a na smrt, při němž dochází i k nezákonným činům, o kterých bude rozhodovat soud. Odboráři, kteří jsou v úzkém vztahu s podnikovým vedením, požadují, aby jejich zástupce osobně přijal předseda vlády ČR P. Pithart a ministři Ježek a Kubát. Dosavadní jednání s místopředsedou české vlády J. Stráským v Lidicích je prý neuspokojilo. O tom, který privatizační projekt nakonec bude přijat a uskutečněn, rozhodně ovšem sama česká vláda.

Politika do privatizace nepatří

Stávková pohotovost v plzeňském pivovaru trvá

(pk): O nechtutých sporech, které provázejí proces posuzování privatizačních projektů státního podniku Plzeňské pivovary, jsme už informovali. Na konečné rozhodnutí vlády, který projekt bude schválen — zda základní, vypracovaný podnikovým managementem, nebo konkurenční podaný firmou Interbeer — čeká už dnes široká veřejnost.

Podnikoví odboráři nabyli dojmu, že se privatizace pivovaru stává nikoli ekonomickou, nýbrž politickou záležitostí a vyhlásili stávkovou pohotovost, v níž hodlají setrvat do té doby, než budou jejich předáci osobně přijati premiérem Pithartem a ministry Ježkem a Kubátem. Požadují od nich záruku, že vláda bude o jejich podniku rozhodovat skutečně nestranně a nepoliticky, jen na základě ekonomických podkladů.

Do nepřehledné situace, v níž obě konkurenční strany postupně vydávají svoje prohlášení, a po svém informují zaměstnance i zástupce tisku, vnesli včera na tiskové besedy jasné odborné stanovisko zástupci americké poradenské finanční společnosti Nomura International, kterou určilo

ministerstvo zemědělství ČR jako poradce pro privatizaci Plzeňských pivovarů. Podle jejich slov Plzeňské pivovary určitě nebudou mít problémy při získávání kapitálu. Je jen správné, že v první fázi privatizace nebude vpuštěn zahraniční kapitál, (který ale v projektu Interbeeru otevřeně figuruje).

Rozhodnou-li se příští čeští majitelé (akcionáři) v čele s managementem podniku získat zahraniční partnery, pak by to mělo být tak, jak je v hospodářském světě zvykem — vypsaním podrobného výběrového řízení, tzv. tendru, a postupným přísným výběrem zvolit nejvhodnější partnery. S takovým postupem počítá základ-

Fialky kvělou

...a opadají... Pan Fronek, známá fiška našeho tisku, v jedné osobě vydavatel a šéfredaktor Spíglu, se rozhodl vzkřísit svou povadlou křetinku do klopy lidra Liberálně sociální unie pana Františka Trnky. Proč ne? Kromě jiného mají oba pánové podobný úděl: čeká na ně kromě volebního tažení ještě vystoupení před soudní stolicí. V tomto případě je pan Fronek o několik kol vepředu, rozdělaných procesů má několik, pan Trnka se zase mluví, že počítá pouze jednou, zato však mohutnou causou Slušovic. „Pokud na mě bude v souvislosti s takzvaným služebním případem uválena vazba, těším se, neboť jsem v ní ještě nikdy nebyl,“ pravil šéf LSU. Zde vidíme názorně opravdu vsířného politika, neboť, jak známo, naši vězňové se mohou účastnit volebního aktu. Kdyžli blůzkové naši justice dopřáli oběma mužům pobyt na Pankráči, mohou se nadit dalšího vsířného gesta ze strany vrchního ubytovatele pana Četovského - pobytu v cele Julia Fučíka, která dosud zahálela v podobě muzea. Horší úděl by měli vyšetřovatelé: kde je Horák?

ní podnikový projekt. Naproti tomu projekt firmy Interbeer hned od začátku upřednostňuje jednoho jediného zahraničního partnera.

Myšlenky Leninovy podobají se hořkým tvým, psal kdysi Ferdinand Peroutka. O co byly marxistické národy k dosažení světlých zítřků jednodušší, o to šly myšlenkové pochody gigantů myšlenek marxismu-leninismu složitější a klikatější. I když je pravda, že lidí ubírajících se klikatými cestičkami se vždycky najde dost a strana si byla dobře vědoma toho, že nejrovnější mezi sobě rovnými musí na tuto cestu pafičně vyškolit. Nejlepší školy toho druhu se nacházely v Moskvě, a tam měli naději se dostat vskutku jen ti, kteří prošli patičným výběrem.

Jedním z těch, kdo byli vybráni za časů kvetoucího stalinismu do Mekky komunismu, byl i Zdeněk Mlynář. Tam se uchytil na šlehače komunistického dortu, ke kterému patřilo socialistické právo. Toto právo je - podle pánů Boguszaka a Jičínského - „vůle dělnické třídy povýšená na zákon uskutěčňující slátní vedení společnosti“. Studia povýšeného zákona Zdeněk Mlynář zdárně absolvoval a za svého moskevského pobytu se stačil seznámit s dalšími úspěšnými adepty právní vědy, mezi jinými i s Michaelem Gorbačovem.

Se svou právní vědou podle receptu Andreje Vyšinského měl však Mlynář stejnou smůlu jako stavitel pražského Stalinova pomníku - sotva byl hotov, už byl k nepoužití. Stalinští lehdovci se rozpadali a obrátili mezi tehdy mladými komunisty se učili dalšímu umění, umění uchytit se na krách z rozpadlého ledovce a suchý se dostat na břeh. Břeh, na kterém se uchytil, se jmenoval reformní komunismus. Dnes už je lhotejně, zda si představovali, že komunismus je schopen vývoje, podstatné je to, že s ním spojili své životy. Sami komunističtí reformátoři nemohli ovšem pracovat s jinými nástroji nežli s těmi, které ovládali: s nástroji klikatých cestiček. Jsou to stranické kuloáry, frakce a frakcičky, spiklenecká přátelství, umění odstraňovat protivníky, zajistit činnost vyžadující značnou energii.

Nade vším byla jedna věc, kterou reformátoři nikdy nepochybňovali: totiž legitimita komunismu. Dominovali se, že to, co se přihodilo v Rusku v roce 1917, byla událost, která založila

PROLOG: Studují čtvrtý ročník střední školy a hlásí se na VŠE v Praze.
KAPITOLA 1: K přihlášce ručno přiložit doklad o zaplacení poplatku 100 korun - úhrzek složenky typu A, číslo bankovního účtu 19-129-031/0510.
KAPITOLA 2: „Pětáctinou složenku vám nedáme, to vám musí dát přímo ta která organizace, rovnou předtisknou...“ řekl mi na poště. Platíme čtyřáctinou, úhrzek xeroxujeme a origínál odesíláme spolu s přihláškou.
KAPITOLA 3: A po čase přišel dopis: Prorektor VŠE v Praze... Vážend ucha-zečko, vážený uchazeči, s politováním oznamujeme... chybne uvedena identifikace banky IB 0510 Prahy 3... banka nás na tuto chybu upozornila a částku nepřijala... podací pošta Vám pro předložení sturčenky o zaplacení, kterou Vám v příloze zasíláme, peníze vrát-

Zlatá slova

„Jak je uvedeno na druhé straně přihlášky, uchazeč (o členství ve Straně československých podnikatelů a živnostníků) musí čestně prohlásit, že souhlasí se základní filozofií SCČZ, (...) Dále musí mj. prohlásit, že nikdy nebyl funkcionářem KSC na úrovni okresního výboru nebo orgánů vyšších, nebyl pracovníkem StB ani jejím agentem či spolupracovníkem v jakémkoliv formě a nikdy nebyl členem LM! Ze však třeba okrádal, veksloval, na brigády nechodil, o tom ani zmínka.“

Jiří Černý, Rozvíjíme kapitalismus, Hlas noviny 2.4.1992

„...Další členáři také navrhuji jiné lidi, kteří by podle nich měli na prezidentské křeslo kandidovat. Nejčastěji se objevují tři jména: M. Vucék, R. Šacher a M. Dolejší. Zdá se, že tedy lidi máme.“

Koho na Hrad? Spígl, 31. 3.1992

jednou provždy moc komunismu, se kterou musí - v jakékoliv variantě - ostatní svět počítat. Jistou dobu se mohlo zdát, že jim vývoj dává zapravdu. Neustálý vzrůst vojenské síly východního bloku, socializování zemi třetího světa... a ovšem katastrofální hospodářství. Pokusy reformátorů na ekonomickém poli byly podobné úsilí N. S. Chruščova pěstovat kukuřici za polárními kruhy a co se právní reformy týče, víme každý ze své zkušenosti, jakým právním slátem bylo socialistické Československo. Právníckým reformátorem, snažícím se vysvětlit nevysvělitelné, byl v souhvězdí pana Jičínského a Boguszaka také Zdeněk Mlynář. Členství v ÚV KSČ bylo dostatečným ohodnocením hluboké orby právního řádu.

Kýselé hrozny Zdeňka Mlynáře

Úloha Mlynáře v roce osmašedesát je dodnes ne zcela vyjasněná, stačí však jeho vlastní svědectví, abychom poznali, že patří k těm lidem, kteří mají nejméně dvě žezla v ohni. Byť jednou nohou na půdě sovětského vyslanectví při pokusu o sestavení kolabourantské vlády a druhou na vysocanském sjezdu KSČ je pozoruhodný výkon.

Po udušení československé reformy zůstává Mlynářovi parketa, kterou vyleštili západní komunisté, totiž eurokomunismus. Zde bylo možné prezentovat světu, jaké skvělé plány měli reformní komunisté a o co všem přišel nebyť kremelského mrazu. Pro kremelské tupce byl ovšem nepřijatelným člověkem, generálské myšlení si nikdy neulešlo iluze o reformování režimu a dávalo přednost vojenské síle. Pod tlakem našich kremelských slouhů, kteří dlouhí klacky napravo, nalevo, podepalvali prohlášení Charty 77. Bývalým stranickým konkurenťům to bylo podnětem k tomu, aby Zdeňkovi Mlynářovi znepríjemnili život do té míry, že se rozhodl k emigraci.

Ve vídeňském exilu si Mlynář našel, jako mnozí jiní, úlohu znalce komunismu a především experta na prognózu vývoje Sovětského svazu. Jeho hvězda svítila nejjasněji poté, co jeho

bývalý spoližák Gorbačov se stal prvním mužem v Kremli. Byl jedním z mála lidí, kteří ho znali osobně, a mnozí posluchači vídeňského rozhlasu měli možnost slyšet vypravěče, který líčil, jak kupoval svému příteli v Praze boty.

Stará přátelství ovšem nerezávají a je více než jisté, že naši oba mužové spolu opět navázali kontakt. Proslýchalo se, že to měl být právě Mlynář, který by s Obrodou měl být hlavním činitelem při výměně komunistické stráže v Praze. Věci se ale daly do pohybu přece jiným směrem, než v jaký doufali členové Obrody i lidé Kremli. Navíc pan Mlynář přišel pozdě. To, co předvedl po svém návratu do Československa v televizi, byl hlas ze záhroby komunismu. Nerušit komunistickou stranu, už pro nic jiného než proto, že KSČ má skvělou organizaci, byl leitmotiv jeho vystoupení. Dokonale propadl.

Pokusil se také dostat na jednání Občanského fóra, kde byl okamžitě vyveden ze sálu Václavem Klausem. Ti, kdo

tvrdí, že Václav Klaus není politikem, mohli už tenkrát přijít k poznání, že tomu tak není. Živě si dovedeme představit, co by následovalo, nebyť tohoto činu. O jednoho znalce klikatých cestiček by bylo ve vedení OF víc.

Co teď zbývá Zdeňku Mlynářovi? Mít přítele ze zbořenější není žádná karta v ruce a znalost sovětského světa už také není k potřebě. Ostatně - jak už to bývá, ani jedna z jeho prognóz z tohoto terénu nevyšla.

Zbývá už jen jediný prostor, totiž stránky Rudého práva, na kterých může smět prohánět své pero. Tam jsmo se mohli nedávno dočíst, že Československo začíná nabývat podobu policejního státu. „...podmínky pro nebezpečnou roli policie v politice jsou dnes u nás v náznu dány, a je proto potřeba včas a hlasitě zvolat: tak to tedy ne!“ Dále vidí pan profesor nebezpečí pokusů řešit problémy místo politickou diskusí politickými procesy.

Je vidět, že Zdeněk Mlynář už asi do konce svého života bude zatlacen komunistického schématu, kde procesy měly určité pravidelnější cyklus než ekonomické krize kapitalismu popisované v marxistických učebnicích.

Podle sebe soudí všechno!

KAPITOLA 5: Dotazem na fakultě den po neúspěšném jednání na poště zjištěno, že „banka už nám to bere, tak to pošlete zpátky“.

Jak složenka urychluje zrán

KAPITOLA 6: Odesílám doporučený dopis s úhrztem pro příjemce a původní složenky, čili to, co mi škola dávno poslala.

KAPITOLA 7: „Dítě, co vás tam na té škole chtějí učit? Vždyť je to eko-nomka!“

EPILOG: Studuji čtvrtý ročník střední školy a pokud všechno dobře dopadne, přijde mi pozvánka k přijímacím řízení na VŠE v Praze.

Poslední zvonění, do kdy musely strany odevzdat své kandidátky, přinesla pondělní půlnoc. Mnohé se tím vyjasnilo, neboť nyní je alespoň jasné, kdo kam patří, nebo jak se lidově říká, vrána k vráně sedá. Z bažin postkomunistické společnosti se vynořují různé pochybné spolky, jejichž nejčitelnější vlastností je hroší kůže a které z jakýchkoli příčin, především však zcela nelogických, neskončily nakonec ve straně, která kdysi bývala jejich a jediná pravá. Jedním ze zajímavých politických konglomerátů je i takzvaná Liberálně sociální unie. Tento kočopes vznikl koalici Československé strany socialistické a Zemědělské strany. Na poslední chvíli mezi sebe vzali třetího do politického mariáše, českou část Strany zelených.

Obrovský rozmach, který ČSS zaznamenala jenom díky tomu, že měla náhodou balkón směrem na Václavák, vystřídala hluboká deprese, když v minulých volbách mohla hlasy svých příznivců spočítat prakticky na prstech. Částečně v tom hrála svou roli i jistá „generační obměna“, což znamenalo prakticky to, že odešli, či byli odejiti bývalí lídři ČSS z časů prokomunistické kolaborace. K jejich cti patří uznat, že se nedrželi svých fleků tak neochvějně jako jejich druhové od lidovců. Nový, ambiciózní předseda Vyvadil, který často hovořil zasvěceně o tom, že jeho strana vyhraje volby, se pak stal obětí beránkem za volební neúspěch. Svým způsobem je to paradoxní, neboť, jak tvrdí zlí jazykové, byl snad jediným z vedení ČSS, kdož měl čistý štít

po stránce lustrací. Odchodem dnešního předsedy ČSS Ladislava Dvořáka z postu náměstka českého ministra financí padly v této straně všechny zábrany, a tak se mohla klidně začít chovat populističtěji než samotní komunisté, což jim vydrželo dodnes.

Byla již řeč o vránách. Ta, která si ráda přisedla, je Tmukova Zemědělská strana, která se do omrzení snaží namluvit venkovu, že jediným modelem uspořádání vztahů na venkově by měla být dosavadní zemědělská družstva, reprezentovaná pochopitelně jejich bolševiky dosazeným

volební programy, jakým způsobem se dotýčná strana profiluje. I LSU má na své kandidátce nezávislého kandidáta, kterým se prezentuje snad dostatečně jasně. Není jím totiž nikdo jiný než šéfredaktor obskurního plátku fialového zbarvení, mezi zvrácenými fajšmekry známého pod názvem Špihl. Ladislava Froňka si pamatují od té doby, kdy jsem byl na jeho možné dobré styky s jistou nechvalně známou institucí upozorněn před čtyřmi roky při nástupu do tiskárny Mír. Pan Froňek zde tehdy dělal redaktora Svobodného slova. Jeho tehdejší nechutné reportáže o komunistické Bezpečnosti a jejich kriminálech by se mohly stejně dobře vyjímát i v tehdejších jediných novinách velkého for-

mátu. Pochopitelně že se tyto paskvily vždy objevovaly v době takových akcí, jako byl kupříkladu Palachův týden. Ne náhodou proto při každém jeho příchodu do tiskárny mizely pod stolem samizduty a vypínalo se rádio. Dnes je ovšem pan Froňek vydavatelem „jediného opravdu nezávislého“ deníku, na nějž peníze získal neznámo kde. U stejného zdroje ale zřejmě najde ruku otevřenou i tehdy, až bude muset zaplatit všechny pokuty, ke kterým byl a bude soudy odsouzen za všechny své lži a sprostárm. Nevím, zda se snažil ještě před vstupem na kandidátku LSU naházet své medvědí služby i někde jinde. V každém případě je jisté, že jeho zakotvení na této kandidátce vypovídá o našich sociálních liberálech víc než cokoli jiného, a proto pozor na podobné vrány.

S Froňkem v zádech

vedením. Za tím účelem čas od času organizuje výlety rolníků do Prahy na nákupy a na kus řeči „ke koni“. Absurdní novela trestního zákona z roku 1990 odstranila všechny paragrafy, za které by bylo snad možné stíhat centrum těchto aktivit - Slušovice, a tak pan docent může mít i po této stránce dnes klidné spaní. Nevyšla mu sice určitou dobu uvažovaná koalice s ČSSD(b), ale na druhé straně je pravda, že tam může leccos jistit téměř tajný člen této strany docent Čuba.

O zelených se toho dá napsat málo. Kromě pár demonstrací na Staroměstském náměstí, kterých se ještě za šéfování pana Kulhavého zúčastnili spolu se Sládkovci, o nich nebylo totiž nijak zvlášť od listopadu slyšet.

Nezávislé osobnosti bývají jakýmsi kořením na kandidátkách jednotlivých stran a ukazují často voličům daleko více než

trole. Kairin Krabecová, Grif Breuerová a Silke Möllerová se budou moci na tarlanu objevit místo za čtyři roky již 15. května letošního roku! Barčelona se blíží. Kdo by si vyřádal triumfy z vlastních rukou! Nač však byl všáčen předchozí humbuk? (m)

jako špatný zert působí zpráva přícházející z Německa. Vedení tamního atletického svazu rozhodlo o snížení trestu Dopinková fraška tárl závodce, které byly přitíženy při manipulaci se vzorky moče při dopinkové kon-

49.3.92 SUMBALI JULDU FULDU V DOMAŽLÍČK, DROVA SE O TO POSTARALA...

STO PADESÁT POMNÍKU na židovském hřbitově v Příbrami zporážela v neděli skupina pěti nezletilých. Další podrobnosti na straně 3 - Běžná lumpárna

Velmocenské mozky, spojte se!...

Prostali protikomunističtí bojovníci ze studené války, prezident Ronald Reagan a jeho vědecký poradce Edward Teller (který byl duchovním otcem vodíkové bomby a ji ných zbraní), předložili americkému Kongresu zajímavý návrh o spolupráci s ruskými vědci, který by měl zabránit možné hrozbě od vojensko-industriálního ruského komplexu. Tento návrh a jeho předložení komisi Kongresu pro vědu, vesmír a technologii byl koordinován s předními ruskými vědci, kteří ho podporují. Je to dalším důkazem o navazování styků a spolupráce mezi bývalými hlavními ideologickými a politickými rivaly.

Prezident Reagan ve svém písemném prohlášení navrhuje, aby Spojené státy koupily od Společenství nezávislých států určitá zařízení a technologii zejména pro svůj program výzkumu vesmíru. Např. velké rakety, což by pomohlo vybudovat navrhovanou družici Mír. SNS by to umožnilo rychleji transformovat vojensko-industriální komplex na civilní účely. Podotkl, že toto nebyl jeho způsob myšlení před deseti roky, ale nyní v tom vidí možnost, jak zabránit zrušení jednoho amerického programu kvůli nedostatku financí a zároveň pomoci při budování tržního hospodářství a stability v zemích bývalého Sovětského svazu.

Edward Teller ve svém osobním svědectví před komisí Kongresu uvedl, že příležitost, jak se naskytla k zavedení stability ve světě po rozpadu Sovětského svazu, se v historii lidstva stane jen jednou za každých pět set let. Doporučil rychlou a rozhodnou akci k navázání úzké spolupráce

s vědci Společenství, počínaje výzkumem vesmíru, ve kterém se zvláště proslavili.

Předtím prostřednictvím videosatelitního spojení vedoucí ruští vědci předložili nabídku prodeje svého talentu a technologie a účasti v mezinárodním projektu jako partneři. Zdůraznili, že hledají obchodní dohody a rovnocenné partnerství, a ne dary nebo finanční pomoc. Ředitel Institutu pro výzkum vesmíru Ruské akademie věd Jurij Koptev řekl, že gigantická ruská raketa Energia, která je schopna vyzvednout na oběžnou dráhu sto tun, může pomoci Spojeným státům při výstavbě jejich stanice ve vesmíru. Tato nejsilnější světová raketa by potřebovala jenom několik letů k dopravě materiálu, což by bylo mnohem lacnější než 17 nebo i více startů, které by mohli uskutečnit svými slabšími prostředky Američané. Dále navrhl, aby ruská stanice ve vesmíru byla používána jako »záchranný člun« kosmonautů v případech nehody.

Takováto spolupráce mezi vědci USA a SNS by byla velkým impulsem pro kooperaci v dalších odvětvích, jako je např. rozebrání a zničení nukleárních zbraní, řešení problémů nebezpečných jaderných elektráren, pomoc výzkumu a těžbě nerostného bohatství apod.

Toto by mělo pro budování pevných a stálých základů demokracie a tržního hospodářství větší vliv a význam než přímá finanční pomoc jednotlivým vládám SNS, která je ovšem za daných podmínek také nutná.

Státy SNS dostaly za posledních 20 měsíců ze Západu finanční pomoc různého druhu ve výši asi 50 miliard dolarů, ale většina těchto peněz někam zmizela bez vlivu na ekonomickou situaci. Kromě toho bylo ztraceno několik desítek miliard v tvrdé měně, které byly pod kontrolou funkcí komunistické strany. Ve světě těchto zkušeností má podpora a spolupráce právě s vědeckou elitou těchto národů značný smysl. Vytvořila by se silná, nezávislá, důvěryhodná skupina lidí, kteří by byli schopni čelit výstředkům byrokracie armádních důstojníků a politiků.

Brány opočenského zámku se po zimní přestávce opět otevřely a pod colloredským znakem na vstupním portálu perly renesančního stavitelství už zase procházejí milovníci zašlých časů.

Jaké štěstí, že se mladý Vilém Trčka

Rudolf z toho rodu, maličský rytíř, je! pro sebe získal po pádu Albrechta z Valdštejna roku 1634.

Fluidum rodu, který v Čechách sídlil více než 300 let, ze zámku dodnes nevyzrálo. Už na začátku expozice, o které

řizily: helma římského legionáře, zbraně vykládané slonovinou či čtyřhlavňové pušky. Z nádvoří dokonce míří k Orlickým horám čtyři děla z období třicetileté války. Vzácná je i cizojazyčná knihovna se slavnou rodovou památkou, tzv. Kronikou světa, vydanou roku 1493 v Norimberku, již Rudolfovi Colloredoovi daroval ke křtu císař Rudolf II.

Opočenské sbírky s více než 10 000 inventurními čísly patří k nejbohatším u nás. Po dlouhém půlstoletí o ně žádají právoplatní majitelé: Kristiň Colloredové-Mansfeldové by měl být podle restitučního zákona vrácen mobiliár a je jen otázkou času, kdy se do rodových mukou vrátí i samotný skvost české renesance, zámek Opočno. Milovník zašlých časů však ochuzen nebude. Naopak, jeho pocit, že kontinuita s minulostí existuje, se ještě prohloubí...

NA NÁVŠTĚVĚ U COLLOREDŮ

z Lipé, roku 1551 vypravil spolu s dalšími českými pány do Itálie a v Janově se zamiloval: nikoliv do ženy, ale do italské architektury. Vrátil se nadšen, a tak o dvě desetítky let později stál na místě středověkého hradu renesanční zámek s okouzlivými arkádami, navýsost hmatatelný důkaz o rozmachu české šlechty. Jeho arkády hovoří renesančním trčkovským jazykem velmi výmluvně i dnes. Ale Opočno, to jsou především Colloredo-Mansfeldové.

dokáže zasvěceně hovořit místní kastelán ing. Josef Jiráček, s Colloredy zavítáme do daleké Afriky. Jeden z příslušníků rodu počátkem našeho století zcestoval světem a vybudoval na Opočně unikátní sbírku nimrodských trofejí. Milovníci lovu, zdatní válečníci, ale také kardinálové či ministři orby: tím vším byli v minulosti majitelé opočenského panství. Co však opravdu návštěvníka přitáhne, jsou militária; těch tu nalézáme na 2500 kusů, nechybí ani ku-

Co je šoková terapie?

V únoru jsem měl možnost zúčastnit se salcburského semináře na téma „Proces transformace a privatizace ve východní Evropě“. Sešlo se tam na padesát ekonomů z třiceti pěti zemí světa, vesměs odborníků z akademických a finančních kruhů. Jeden z účastníků, Ul Haq z Pákistánu, měl přednášku na téma „sociální náklady transformace“ a jako příklad země, která se vydala cestou „šokové terapie“ uvedl Československo.

Zmínil se též o interview profesora Valtra Komárka pro americký Newsweek, varujícího před „šokovou terapií“ (rozuměj radikální ekonomickou reformou), která probíhá v Československu. Někteří méně informovaní účastníci semináře se mne ptali, zda ona „šoková terapie“ u nás nevyvolala hospodářskou a politickou destabilizaci a jak se vlastně „šoková terapie“ snaží s naší sametovou revolucí. Když jsem jim řekl, že u nás rok po zahájení reformy ještě regulujeme mzdy, nájemné a ceny energie, že chráníme domácí trh dovozní přírůžkou, že jsme neudělali měnovou reformu, ale pouze devalvovali, že nerušíme kolchozy jako v Rusku, že

u nás nedochází ke spontánní (státem nekontrolované) privatizaci, že u nás zatím nebankrotoval jediný větší státní podnik, že reformu neuskutečňujeme vládními dekrety, nýbrž trpělivou a zdolnou legislativní činností zákonodárných sborů, činilo jim zprvu potíže pochopit, v čem vlastně spočívá ona „šoková terapie“. Snažil jsem se vysvětlit, že to, čemu někteří u nás říkají „šoková terapie“ je vlastně pouze liberalizace cen a zrušení devizových přidělů neboli zavedení vnitřní konvertibility koruny pro podniky a podnikatele. Že se ceny v důsledku této liberalizace zvýšily během loňského roku zhruba o 50%, zatímco průměrná nominální mzda vzrostla o „pou-

To, čemu se u nás někdy říká „šoková terapie“ je pouze liberalizace cen a zrušení devizových přidělů.

hých“ 30%. Že se polovina cenového nárůstu, uskutečnila v prvním měsíci po liberalizaci, zatímco ve druhé polovině roku již růst cen zaostával za růstem mezd. Že se během několika měsíců po liberalizaci cen naplnily obchody dříve nedostatkovým zbožím (včetně zboží z dovozu, dříve dostupného pouze prominentům socialismu). Že na rozdíl od jiných transformujících se zemí (a na rozdíl od dřívějších prognóz Valtra Komárka) zůstal u nás dřin inflace uzavřen v láhvi, takže koruna zůstala korunou a lidé opět spojí. Že zatím jedinou stávkou byla jednodenní stávka řidičů autobusů a že politická strana, jež onu „šokovou terapii“ nejvíce prosazuje, má dle průzkumů veřejného mínění stále největší sympatie veřejnosti. Toto vše se totiž čtenáři Komárkových interview nedozví, dočtu se jen obav z nezměrných sociálních nákladů „šokové terapie“.

Ve skutečnosti jedinou zemí, kde se uskutečnila opravdová šoková terapie, je bývalá NDR. Nesmyslná měnová reforma v poměru 1:1 při současném sjednocení trhů přes noc zaplavila východoněmecké země západním zbožím. Tím připravila východoněmecké podniky o trhy, ale zároveň zvýšila (díky kursu) mzdy ve východní části Německa na nerealistickou úroveň. To zcela odradilo investory ze západní části země, takže peníze „bohatého strýčka“ proudí na východ nikoli jako soukromé produktivní investice, ale jako státní neproduktivní pomoc (např. na podpory v nezaměstnanosti).

Propagátoři pomalé reformy, strategie postupných kroků říkají, že před uvolněním cen bylo třeba „zavést konkurenci“ a to umělým státem nadívaným rozdělením velkých státních podniků. Ve stavebnictví k takovému rozdělení došlo - velké stavební podniky se dělily na podniky menší, avšak specializované na rozdílné činnosti, takže si navzájem nekonkurují. Konkurence v tomto odvětví přichází pře-

vážně jen od nově vznikajících soukromých firem. Je to malá ukáзка toho, jak efektivní by asi bylo ono „zavádění konkurence“ státem.

Koncepce reformy pomalých a postupných kroků vyvolává daleko větší společenské náklady transformace, a sice tím, že prodlužuje život neefektivním výrobcům a neefektivnímu rozmístění ekonomických zdrojů (tedy plýtvání zdroji) na dlouhá léta. To ale není to nejhorší. Regulace cen by potlačila rozvoj podnikání. Nikdo nebude investovat, podnikat, riskovat vlastní majetek v systému, v němž jsou ceny závislé nikoli na nabídce a poptávce, nýbrž na nepředvídatelných rozhodnutích byrokratů. Návrat k regulovaným cenám by znamenal svěření strukturální reformy do rukou ministrů. Strukturální plánování (pod modernějším názvem strukturální „politika“) by muselo být obnoven. Návrat k umělému „výhodnému“ kursu by vedl k nadměrné poptávce po valutách a nakonec by si vynutil opětovné zavedení devizových přidělů, tudíž i devizových plánů a plánování zahraničního obchodu. Vznik domácího podnikatelského stavu a nových soukromých firem bychom museli odložit na neurčito, stejně tak jako by se odsunul přechod zahraničních investorů, neboť nikdo nebude investovat do ekonomiky s regulovanými cenami, devizovými přiděly a s vysokými (díky nerealistickému kursu) mzdami. Naše národní hospodářství by se muselo nadále spoléhat na státní podniky (resp. smíšené podniky s dominantní státní účastí) a na moudrost státních plánovačů, přejmenovaných na prognostiky či „strategické“ plánovače. Představa podobného reformního scénáře mne naplňuje takovým pesimismem, že bych jej nazval „katastrofickou terapií“, neboť nepochybují ani v nejmenším, že by přivedl národní hospodářství do katastrofy.

Právě pokus o zvrát reformního kursu by byl skutečným šokem pro národní hospodářství, šokem, jehož následky lze stěží předvídat. Liberalizace cen, konvertibilita měny, privatizace, to vše jsou jen podmínky pro začátek ekonomického startu. Co musí následovat, co je nezbytným předpokladem ekonomické prosperity a růstu, je akumulace domácího a příchod zahraničního kapitálu a rozvoj soukromého podnikání. Španělsko založilo po Frankově pádu svůj hospodářský vzestup právě na masivním přílivu zahraničního kapitálu. To vše je ale nemyslitelné bez volných cen, konvertibilní měny, rovnovážného devizového kursu a nízké inflace. To vše je nemyslitelné při vměšování státu do podnikové sféry, při vytváření umělé, státem financované poptávky po neprodejném zboží či snad dokonce při šedém rozdávání peněz podnikům ze státní pokladny, jak by si to zřejmě přáli zastánci expanzivní výdajové politiky státu a ochránci neschopných podniků. Můžeme si vybrat - buď radikální a tržně orientovanou ekonomickou reformu (označovanou jejími odpůrci za „šokovou terapii“, nebo scénář, který bych já označil jako „sen byrokrata“.

Míra nezaměstnanosti v zemích ES a ČSFR v lednu 1992 (%)

	31.3.92
Belgie	8,6
Dánsko	8,8
Německo *)	4,3
Španělsko	16,2
Francie	10,2
Irsko	16,9
Itálie	10,7
Lucembursko	2,1
Portugalsko	3,9
Británie	10,4
ČSFR	7,10
ČR	4,4
SR	12,74

*) nezahrnuje území bývalé NDR

nanosti v ČR dosáhla 4,14 procenta, klesl v březnu počet evidovaných žadatelů o práci na 3,72 procenta. Ke konci března bylo na úřadech práce hlášeno 195 162 neumořněných žadatelů (na konci února 217 554). Během března se přihlásilo 29 851 nových zájemců o zaměstnání, zároveň ale bylo z evidence vyřazeno 52 043 občanů, z nichž 37 194 bylo umístěno do zaměstnání. V porovnání s únorem se mírně zvýšil počet těch, kterým úřady práce zabezpečovaly rekvalifikaci, stoupl rovněž počet volných pracovních míst.

Jak se máme rádi

Praha (šlo) - Dnešní vztahy Čechů a Slováků hodnotí 40 % populace jako přátelské nebo spíše přátelské, 27 % je vidí jako nepřátelské nebo spíše nepřátelské, 25 % jako lhostejné a 8 % neví. Ve srovnání s květnem 1990 se podíl občanů příznivě hodnotících vztahy Čechů a Slováků nemění. Názory o nepřátelství (tehdy 41 %) se u části veřejnosti transformovaly do pocitů lhostejnosti. Dnešní vzájemné vztahy posuzuje jako přátelské relativně nejmenší mladá generace do 29 let (36 %) a relativně nejvíce lidé ve věku 45-49 let (44 %). Nejpriznivější ocenění česko-slovenských vztahů lze zaznamenat u vysokoškolsky vzdělané populace, z nichž 57 % v ČR a 49 % v SR považuje vztahy obou národů za přátelské. Čtvrtina těch, kteří vztahy označují za nepřátelské, uvádí, že tak činí z důvodu působení politiků, kteří vyvolávají rozdíly mezi Čechy a Slovák.

K těmto výsledkům doplnil Institut pro výzkum

tečného na začátku března. 7,4.92.

veřejného mínění na základě svého průzkumu usk-

„Celý rok jsem přesvědčoval Dubčka o tom, že by měl v této zemi jednou prohlásit, co vždycky prohlašuje, když je na návštěvě v některé cizí zemi: „Já jsem sociální demokrat.“ Plně jsem chápala jeho opatrnost učinit toto prohlášení před rokem, před devíti nebo šesti měsíci, protože jsem se obávala, že by byl okamžikem podán návrh na jeho odvolání z funkce předsedy FS. Ale víceméně jsem se domnívala, že těsně před volbami A. Dubček do sociální demokracie vstoupí, což také učinil.“

na kulatém stole v Lidovém domě 7. 4. 1992

Pokles nezaměstnanosti v ČR

PRAHA: Proti únoru, kdy míra nezaměst-

Zlatá slova

Noch Platz in der Kirche?

Während der kommunistischen Ära wirkten sie in der Tschechoslowakei illegal als katholische Seelsorger, als illegitime Abkömmlinge der Geistlichkeit stuft sie nach der Wende der Vatikan ein: Die Wiedereingliederung von knapp 300 Priestern der tschechoslowakischen Untergrund-Kirche in die Strukturen des Klerus bereitet Rom Schwierigkeiten.

Nach Auffassung der Amtskirche ist die Weihe der Untergrund-Priester ungültig. Rund 80 von ihnen sind verheiratet, und Ausnahmen von der Zölibatsverpflichtung will der Vatikan auch in diesen Fällen nicht zulassen. Am Sonntag lief die Frist ab, in der sich die Illegalen bei ihren Diözesen melden konnten. Nach einer Richtlinie der katholischen Glaubenskongregation in Rom soll jetzt in Einzelgesprächen eine Lösung für sie gefunden werden.

Ihren Ursprung haben die Probleme mit den verlorenen Söhnen des katholischen Klerus im stalinistischen Kirchenkampf der Nachkriegs-Tschechoslowakei. Nach dem kommunistischen Putsch im Februar 1948 enteignete das Regime die Kirchen, stellte sie unter Aufsicht und spaltete den Klerus, indem der Staat einerseits die Besoldung der niederen Geistlichkeit übernahm und andererseits Bischöfe, Ordensleute und oppositionelle Priester hart verfolgte. Kontakte zum Vatikan waren von diesem Zeitpunkt an illegal, Ernennungen von Bischöfen und deren Ermächtigung zu Priesterweißen durch Rom konnten nur unter strengster Geheimhaltung erfolgen.

Die Illegalität führte auch dazu, daß sich Teile der Untergrundkirche der Kontrolle des Papstes entzogen. So berichtet das österreichische Magazin *Profil* über den Bund der „Biritualisten“ des Ende der 80er Jahre verstorbenen katholischen Bischofs Felix Maria Davidek. Er sei offensichtlich vom früheren Papst Paul VI. dazu ermächtigt worden, Priester zu weihen. Davidek, der 14 Jahre Haft unter härtesten Bedingungen überstehen mußte, habe eine Theologie vertreten, die wie in der Ostkirche auch verheiratete Priester akzeptiert. Daß Davidek, der 20 Bischöfe eingesetzt habe, auch drei Frauen zu katholischen Priesterinnen geweiht haben soll, ist bisher ein Gerücht geblieben.

Zweifelloso stoßen die Mitglieder solcher Geheimkirchen, die meist in Zivilberufen arbeiteten und nach Feierabend in Privaträumen Messen für ihre Gemeinden lasen, in Teilen des tschechoslowakischen Klerus auf Verständnis. Der Sekretär der tschechischen Bischofskonferenz, Tomas Halik, hatte bereits im Oktober 1990 im Gespräch mit der Katholischen Nachrichtenagentur auf das Problem der verheirateten Priester hingewiesen und Kompromißbereitschaft signalisiert.

Sie seien in einer außerordentlichen Situation keineswegs mit dem Ziel der Kirchenspaltung geweiht worden. Mehrere seien jedoch unter Vorbehalt geweiht worden, da Zweifel bestanden hätten, ob sie „entsprechend qualifiziert waren und ob die Vorgehensweise völlig legitim war“.

Der Prager Pfarrer Vaclav Maly, im November 1989 Sprecher des Bürgerforums, sagte der Tageszeitung *Lidove noviny*, er habe erst nach der Wende von der Existenz dieser Geheimkirche erfahren. Maly, der seinen Priesterberuf selbst jahrelang nur neben der Tätigkeit als Fabrikarbeiter ausüben konnte, sprach sich gegen eine Trennung von „offizieller“ und „authentischer“ Kirche aus. Er räumte ein, daß sich nicht alle Priester der Geheimkirche in die Hierarchie des katholischen Klerus integrieren lassen wollten, und schlug vor, ein Modell von Arbeiterpriestern nach französischem Vorbild zu entwickeln. Daß die verheirateten Priester künftig nur als Laien arbeiten könnten, ist auch für Maly unumstößlich.

Ende März reiste dann der deutsche Kurienkardinal Joseph Ratzinger nach Prag, der als Leiter der katholischen Glaubenskongregation des Vatikans mit der Lösung des Problems beauftragt ist. Nach dem Besuch Ratzingers bieten sich für die Untergrund-Priester, die sich bis zum Sonntag bei ihren Diözesen gemeldet haben, folgende Möglichkeiten: Die Unverheirateten unter ihnen – darunter auch die Bischöfe – können als einfache katholische Priester aufgenommen werden, wenn sie Interesse äußern. Sie müssen jedoch zuvor ein „Gespräch“ über ihre Kenntnisse an einer Universität mit Lehrstuhl für katholische Theologie absolvieren. Die Verheirateten werden als Diakone übernommen, wenn sie daran Interesse äußern. Eine Priesterin hat sich nach Auskunft eines Sprechers der tschechoslowakischen Bischofskonferenz nicht gemeldet.

Ob die Amtskirche die ehemaligen Geheimkirchen damit aufsaugen kann, muß sich noch zeigen. Ihre Bischöfe und Priester sind auch heute selten bereit, ihre Identität preiszugeben und in der Öffentlichkeit aufzutreten. Zumindest einige von ihnen haben angekündigt, daß sie auch ohne den Segen Roms weiterarbeiten wollen.

„Cože – jenom dvacet korun?! Víte vy, kolik dostává takové žebrač v Hamburku?“

TRETI SYSTÉM?

Současné hospodářské výsledky Československa jsou z krátkodobého hlediska lepší než v jiných bývalých socialistických zemích. Bylo to mj. řečeno na semináři uspořádaném nedávno v Bratislavě na téma „Globální hospodářské politiky v tržní ekonomice a možnosti aplikace japonského modelu v podmínkách ČSFR. Japonští experti mj. uvedli, že Československo může dosáhnout prosperity během deseti let, zatímco Japonsko to trvalo více než dvacet let. Není však možné realizovat ekonomickou reformu bez politické stability. Současnou politickou situaci v ČSFR označili za dost nepřehlednou. Podle předsedy japonské asociace pro studium socialistických hospodářství Tsuneaki Satou je problémem Československé reformy to, že se zatím soustředila jen na formální převod vlastnictví a nevytváří se dostatečné předpoklady pro skutečné změny. Na realizaci hospodářské reformy nestačí jen privatizovat. Za nejdůležitější považuje vytvoření široké vrstvy schopných řídicích pracovníků a růst počtu podniků schopných konkurence. Model, ve kterém nejde ani o socialismus, ani kapitalismus, nazval T. Sato třetím systémem, který by podle něj vyhovoval nejen japonským, ale i československým podmínkám.

Zlatým hřebem líčení křavnice na Mečiara, která prý byla připravena – kde také jinde, že – na Hradě, byla předpověď, co

DIAGNÓZA

všechno na něj ještě »vytáhnou«: styky se sovětskými vojáky, nemanželské dítě, znásilnění čtrnáctiletého děvčete a majetkovou trestnou činnost. Tvorba přírůtku pronásledovaného hrdiny slovenského národa, nového Jánošíka, tedy pokračuje.

V případě Mečiar však vůbec

nejde o to, zda byl evidován jako jeden z mnoha kandidátů tajné spolupráce StB. Tito lidé nemuseli vědomě spolupracovat a mnozí o záznamu v materiálech StB ani nevěděli. Ve skutečnosti se vše točí kolem toho, jak se Vladimír Mečiar choval ve funkci ministra vnitra a premiéra SR, jak ovlivňoval obsazování klíčových míst nejen na svém ministerstvu, jak manipuloval s materiály StB, jak dodnes modeluje slovenskou politickou scénu k obrazu svému. Proti tomu je zápis v materiálech StB směšnou epizodou. Chytrému voliči napověz, hloupému vládní.

Konec parlamentních pětiletetek?

Nevím, která snad bezelstná duše - zda v parlamentu či jen v českém rozhlase - přišla na to, že zkrácením volebního období na čtyři roky by byly konečně zrušeny parlamentní komunistické pětiletky. Tak to alespoň odeznělo do éteru. Novela zkracující volební období Federálního shromáždění z dosavadních pěti na čtyři roky však nebyla zatím přijata a bude následovat dohodovací řízení. Poslanci ODÚ-VPN, kteří zmařili přijetí novely, s navrhovanou změnou souhlasí, ale pokládají za nezbytné, aby se na délce svého volebního období nejprve shodly národní rady.

Předpokládám, že tu jde o jednoúčelovou změnu pro nastávající volební období a že skutečné důvody pro trvalé zkrácení by byly jiné. Třeba že je demokratičtější konat volby v kratším termínu, aby voličstvo mohlo častěji vyjadřovat svůj názor a poslanci nezůstali bez kontroly voličů. Nebo že skutečná doba trvání parlamentního období bývá a bývala stejně kratší než stanovených pět let. Nebo by mohl působit příklad řady severoamerických států, které mají podstatně kratší volební období: dva, tři nebo i jeden rok. Současně tento příklad ukazuje, že není ani nutné vázat volební období parlamentu na volební období národních rad. Ale budiž! Odvozuje se od republik, co se dá, ať je to rovněž odvozeno. Rozhodující bude nakonec ustanovení v budoucí ústavě.

Proto také tyto řádky. Myslím, že daleko důležitější než podléhat jakési magii čísel je zkoumat u každého opatření, jaké bude mít praktické důsledky. Volby nejsou levnou záležitostí a kratší parlamentní období by umožnilo voličstvu, aby nepřikládalo volbě takovou váhu jako v případě období dalšího. Přitom pro demokracii je důležité právě vědomí závažnosti každého činu a přestování zodpovědnosti.

„Každé volby vás stojí dva roky parlamentního klidu. Kolik vám tedy zbude na tu práci?“

A jaký bude mít délka volebního období vliv na práci parlamentu? Nechme promluvit českého poslance Karla Kramáře, jednoho z těch, kteří mohli - na rozdíl od našich současných poslanců - hodnotit délku volebního období na základě svých dlouholetých zkušeností; poslancem říšské rady se Kramář stal r. 1891. Svůj názor uplatnil v únoru 1920, kdy se jednalo o stanovení volebního období pro poslaneckou sněmovnu československého státu, jemuž nebyly ještě ani dva roky.

Zpravidla navrhovaného zákona dr. Bouček se vyjadřoval k podnětu na šestileté volební období a žádal členy ústavního výboru, aby „...setrvali na pětiletém období. Období šestileté bude na všechen způsob velmi dlouhé, a kdyby někdo navrhl zkrácení na čtyři roky, bylo by mně to rozhodně sympatičtější.“ V zájmu autority parlamentu nakonec doporučil, aby pětiletá lhůta, na níž se již ústavní výbor dohodl, nebyla

prodlužována. Příspěvek, který pak pronesl dr. Kramář, shrnuje poznatky, jež nemůžeme podceňovat ani dnes. Také je nemůžeme pokládat za zastaralé, protože demokracie se zakládá na formálních principech a její zkušenost - často nezobecněná a nevyužívaná - je stará dvě stě let.

Dr. Kramář: „Kdo prodělal parlamentní život, ví, co to znamená. Rok před volbami jest parlament vůbec abnormální institucí, tam najde velmi málo lidí, kteří by dovedli vůbec o něčem mluvit bez ohledu na volby. A parlament, který se sejdě, jest zase ozvěnou rozchvění z voleb. Lidé si nadávají, jsou znepřáteleni na smrt, nechťejí spolu mluvit a než se zase trochu sejdou a než se to trochu zgrupíruje, nemáte ani ponětí, jak dlouho to trvá. Každé volby vás stojí dva roky parlamentního klidu. Kolik vám tedy zbude na tu práci? Nemluví ani o rozčilení obyvatelstva, když se dělají volby, to jest jako velké zemětřesení. Čím méně voleb, tím více klidu ke práci.“

Volební období poslanecké sněmovny za první republiky bylo nakonec stanoveno na šest let. Ve skutečnosti byl ale československý parlament vždy předčasně rozpuštěn (a to i senát, jehož volební období činilo 8 let). Nejdelší období bylo v letech 1929 až 1935, u něhož chybělo do stanovené délky jen několik měsíců. Průměrná životnost v období 1920-1929 představovala 3 roky a 8 měsíců. Přímou úměrou by při volebním období stanoveném na 4 roky činila necelého dva a půl roku.

Tak snad abychom na „komunistické pětiletky“ raději rychle zapomněli. Bylo by to trochu laciné a demagogické vyrovnávání se s minulostí. Při stanovení volebního období zákonodárného sboru v budoucí ústavě poslanci jistě vezmou v úvahu jiné faktory a dohodnou se na účelně dlouhém či krátkém volebním období. Budou už mít i své zkušenosti.

važuje Slovenské křesťanskodemokratické hnutí za svého koaličního partnera. Iniciativu SKDH vyhlásit na posledním plénu SNR srvchovanost Slovenska predstaviteľé SD na včerejším brífinku v Bratislave označil za předvolební tah SKDH, jímž se na sebe pokouší upoutat pozornost občanů, protože je slabé. Der jugoslawische Dinar ist gegenüber der Mark nur noch die Hälfte wert. Die Regierung in Belgrad kündigte eine Abwertung der noch in Serbien, Montenegro, Bosnien-Herzegowina und Mazedonien gültigen Währung an. Künftig kostet die Mark gegenüber bisher 85.

ných, lidí poctivě práce a nejnaučivších obyvatelstva charakterizovali Stranu práce a jistoty její představitelé v Bratislavě. Strana byla zaregistrována na MV SR 19. března 1992 spolu s Romskou občanskou iniciativou byla přijata do Romskeho kongresu ČSFR. Strana zelených na Slovensku jde do voleb samostatně. Kandidátní listina však ještě není uzavřena, protože slovenští Zelení čekají na odpověď republikové organizace federální SZ, již nabídl volební koalici, řekl předseda SZS Peter Saba. Demokratická strana nepo-

Ze slovenské scény

BRATISLAVA: Občanská demokratická unie bude i nadále prosazovat myšlenku společného státu. Podle ODÚ je prvotně respektovat vůli národa, a proto strana podporuje referendum, řekl místopředseda ODÚ I. Miktoš. Jako stranu nezaměstna-

Při jedné návštěvě jsem se zeptal akademického malíře a grafika Emila Kotrby, proč maluje tak často koně. Odpověděl mi docela prostě: Protože je mám rád a stali se mi osudem...

„V kině jsem nebyla, ani nepamatuju, a to mám muže senáristu. Měla bych víc číst. Vlastně mám v poslední době tak trochu pocit, že nejsem normální a že to bude na škodu všemu. Ze začnu mluvit jako všichni a myslet jako všichni, kdo jsou ve funkcích. Zdrdné na tom je právě to, že oni nežijou jako normální lidi, a upozorňuji, že je to skutečně post-totalitní bílost, že nikdo nemá pracovat šestnáct hodin denně. To není důkaz, že to dělá dobře. Dobře to může dělat třeba pět hodin, ale jeho povinností je být sám sebou, protože jako takový byl úkolem pověřen.“

Tiché ženské peklo, Nová pravda 26. 10. 1991
Viktoria Hradská,

Než se král stal králem

„Vy chcete hrát divadlo? Vždyť vy neumíte ani pořádně mluvit!“ Tak nevýslovně zdrcujícího verdiktu se dostalo jistému začínajícímu herci v Divadle na Vinohradech od H. K. Hilara. A právě tento velký režisér se o několik let později marně pokoušel onoho herce získat pro soubor Národního divadla. Tím kdysi opovrhovaným začátečníkem byl Vlasta Burian.

Dnes je tomu 101 let ode dne, kdy se v rodině nadšeného libereckého ochotníka narodil budoucí král komiků. Oslavná, závratná kariéra Vlasty Buriana je možná srovnatelná s jeho způsobem humoru. Byla stejně prudká, výbušná, strhující. Na počátku Burianova přerodu ve hvězdu první velikosti zaujímá významné místo Emil Artur Longen, který dokázal velice přesně odhadnout nejen schopnosti, ale také především podmínky, za jakých se bude hlavní protagonista cítit na jevišti nejlépe. „Burian? To není jen kabaretiér - to je herec! Toho já ještě udělám!“ prohlásil před divadelními podnikateli Rojou a Červným, když zvažovali nápad zřídit pro Buriana vlastní divadlo. K tomu ovšem bylo třeba roli, pro Buriana neschopného dodržet jakýkoliv scénář, „šitých“ na tělo. Longenův C. a k. polní maršálek mu nyní takovou úlohu dokonce předpisoval. Reakce divadelních kritiků na premiéru příliš pozitivní nebyla. Přes negativní postoj

k dramatickému textu však všechny dobové kritiky zcela jednoznačně vyzdvihují strhující komediální výkon představitel titulu role. Redaktor Lidových novin Otakar Mrkvička zřejmě jako jeden z prvních kritiků postřehl u Buriana zrod v jistém smyslu zcela specifického, originálního herectví.

„Burian je hrající si dítě“, napsal. „Věřící tomu stejně intenzivně a neochvějně a vžívá se do své role ne jako uvědomělý herec, ale jako dítě, podléhající své iluzi...“

Na počátku 30. let byl podle C. a k. polního maršálka natočen jeden z prvních českých zvukových filmů s úspěchem téměř světovým. Veškerá odborná kritika se shodla na vysokém zhodnocení jeho výkonu.

Jaroslav Marvan ve svých vzpomínkách dokonce upozorňuje na okolnost, že svět seriózní divadelní kritiky začal brát Buriana na vědomí teprve právě díky C. a k. polnímu maršálkovi. Postava setníka Katzelmachera dovršila určitou etapu vývoje jeho herecké

osobnosti. Vlasta Burian přestal být chápán jako pouhý kabaretiér a komik. Stal se sku-

tečným hercem, jak kdysi pro- rokoval Longen.

Ladislav Bezděk

□ Vlasta Burian jako falešný polní maršálek

komunistů z funkcí, postavení komunistické strany mimo zákon, označení osob odpovědných za „pendrekový zákon“, obžalování Jakese apod. Mezi požadavky je i skoncování s výprodejem národního majetku do zahraničí. Před svým ležením ze spacáků mají vystavenou láhev s ředidlem. Tvrdí, že piji jen vodu a kouř cigarety. Pro vodu

Vyhrožují sebeupálením

PRAHA: Sebeupálením vyhrožují dva muži, kteří drží od pátečního večera hladovku u pomníku sv. Václava v Praze, pokud nebudou do 5. května splněny jejich požadavky. Dožadují se odstoupení veškerých

Apríl Viliama Oberhausera

Začalo to vážně, skončilo vesele. Prvního dubna přečetl slovenský „ministr lesů, vod a strání“ V. Oberhauser, čelný představitel nově vzniklé SKDH, další, narychlo spíchnutý poslanecký návrh na vyhlášení slovenské státní samostatnosti. Zcela zjevně šlo především o to, aby se tato bývalá frakce KDH co nejrychleji a nejsilněji profilovala v očích voličů ve svém „specifiku“, tedy jako „slovenská“. Nic nevadí, že je to v příkrém rozporu, ba dokonce protikladu s ideou katolicismu, která je doslova „všeobecná“. Před varhanami dávají klepáčovci přednost zvuku národní fujary a totéž zřejmě předpokládají voliči.

Jádrem poslaneckého návrhu je nesporný protimluv: žádá se vyhlášení „státu slo-

venského národa“ a vzápětí se říká, že to bude stát všech občanů Slovenska, bez rozdílu rasy, náboženství a národnosti. Něco jako dámské lázně pro všechny návštěvníky bez rozdílu pohlaví.

Je paradoxní, ale bohužel zároveň příznačné, že právě

Komentář

tento pokus o „kulatý čtverec“, tuto nejzjevnější slabinu návrhu slovenský premiér J. Čarnogurský ve svém jinak velice pevném a jednoznačném odmítnutí nenapadl. Argumentoval spíše nerealností, respektive nerealizovatelností návrhu, prostě tím, že v dnešních podmínkách by šlo pouze o deklarativní plácnutí do vody, provedené navíc

dosti nedůstojným způsobem.

Samostatný stát se má přece vyhlašovat slavnostně a s fanfárami, a nikoli prostřednictvím poslaneckého návrhu, vpašovaného do parlamentu postranními dveřmi. Takový samostatný stát má již dávno na mysli i J. Čarnogurský, který se s tím nikdy nijak netajil. Je to však politik uvážlivý a trpělivý, který si dovede počkat na vhodnou chvíli a pracovat pro ni.

Videňské, rovněž aprílové prohlášení V. Mečiaru ve smyslu samostatného slovenského státu ještě v tomto roce svědčí o tom, že v otázce státoprávní liší se od sebe znepřátelené hlavní politické subjekty na Slovensku pouze tempem: krajní separatisté (SNS, SSNJ a dnes i SKDH) chtějí odtržení hned, Mečiar (a s ním celé

HZDS?) ještě letos, J. Čarnogurský do konce tisíciletí.

Předvěrejší Oberhauserovo prohlášení bylo populistickým apelem na všechny nacionálně rozjittené Slováky, ale bylo též ranou pod pás trpělivosti občanů České republiky. Nesouhlasící slovenští poslanci to nakonec vzali jako omšelý, opakovaný vtíp, opustili jednací sál a v kuloárech se vesele bavili. Kroužek zpívající v poslaneckých lavicích vlasteneckou píseň se stal tercem neskrývaného posměchu. Avšak jak praví staré přísloví, „stokrát nic umorilo osla“. Mám obavu, že někteří slovenští politikové budou tak dlouho chodit se džbánem pro vodu separatismu, až Češi odejdou na své pivo.

jsm si se smutkem uvědomila, že zatímco se F. L. Věk potáčí pohnutými ulicemi před dvěma sty lety, já se dnes také potácím, dokonce těmi samými ulicemi a se stejným děsem v očích. Nevíte, prosím, o nějakém místě na venkově, kam bych mohla tu svou nešťastnou hlavu složit? Tedy, abyste rozuměli, nevíte o nějaké ZIMMERER FRIE?

ANGLICKY, NEBO NĚMECKY?

Nevím, kam hlavu složit. Tedy, ona to totiž není ledajaká hlava, má v sobě plno „národní hrdosti“, v současné době totiž neaktuální. A začíná si chuďanka myslet,

že je jedna z poslechních... Studuji na Starém Městě, tedy v samém srdci Prahy. Denně mě bítí do očí německé a anglické nápisy, vyvedené v jiskřivých barvách, pod nimiž se stydlivě krčí český překlad párku v rohlíku nebo překlad názvu brakové- ho filmu americké výroby. Nevěřicně se pro-

cháztím ulicemi a kolem zněl německé jazyce a americká angličtina. Když znaveně zapadnu do některého restauračního zařízení, abych krizi překonala občedem, obsluhující číšník mě taktně přehlídí, neboť moje čeština neslibuje velké sprostné. Ne- dávno, po přečtení Jiráskova F. L. Věka,

Pokrac. na str. 154

si chodí do záchodů blízké stanice metra. Původně prý chtěl držet hlaďovku spolu s M. Mareškem, ale poté, co ji 30. března přerušil, rozhodli se pro tuto akci.

Ex-Minister bei Siemens
(CDU) arbeitet jetzt für die Siemens Nixdorf Informationssysteme AG. Er soll in der Ukraine den Vertrieb aufbauen.

Jednou z prvních kopií Milostného Pražského Jezulátka (ne-li první) se stala soška, kterou nechala zhotovit příznivkyně řádu karmelitek Marie Suzanne z Textoru a věnovala ji karmelitkám v roce 1737. Bylo to nedlouho poté, co vlastně vyšla první knížka o Jezulátku, kterou napsal ve stejném roce otec Emerich od sv. Štěpána. Kopie sošky byla vystavena vedle těla blahoslavené Elekty v kostele řádu karmelitek na Hradčanském náměstí.

Karmelitky se velice pečlivě staraly o slávu Jezulátka, to s nimi putovalo z Prahy i v roce 1782, kdy Josef II. zrušil jejich klášter a ony se musely přestěhovat do Pohledu. Do Prahy se vrátily až v roce 1792. Kopie Jezulátka, darovaná paní z Textoru, byla zhotovená z vosku a už v té době neexistovala. Byla doslova ulíbána. Ovšem přesto karmelitky měly své Jezulátko, které bylo zhotovené ze dřeva. Byl to dar od dominikánů z kláštera na Újezdě.

O tom, že karmelitky a karmelitáni skutečně měli lví podíl na rozšíření slávy Jezulátka, svědčí fakt, že v roce 1739 bylo na provinciálním sjezdu karmelitánů ve Vídni rozhodnuto, že v jejich klášterech, jak mužských, tak ženských, budou kopie. V roce 1740 nebylo již jediného ženského kláštera ve Vídni, kde by Pražské Jezulátko nemělo své místo. To byla skutečně první vlna, kdy se Jezulátko vypravovalo do světa, ne-

boť karmelitánské kláštery se nacházely po celé Evropě.

V Rakousku se pravděpodobně poslední kopie Jezulátka objevila v roce 1937 v kostele na Rennwegu ve Vídni, kam hojně chodili vídeňští Češi.

Jak šlo Jezulátko do světa

Své Jezulátko má i Itálie. Už v roce 1902 zde vydávali karmelitáni časopis Posel Pražského Jezulátka. V letech 1904 až 1906 byla v Arenzanu (nedaleko Janova) postavena bazilika zasvěcená Jezulátku, kde se v roce 1924 konaly velké korunovační slavnosti Jezulátka.

V roce 1906 se objevilo i v luteránském Švýcarsku, kde ve vesnici Interlachen vznikl jeho kostel.

Svá Jezulátka mají i země německé a Lucembursko. Zastavme se ale na chvíli v Belgii. Tam v roce 1891

viděla jedna žena Jezulátko ve snu a teprve pak spatřila jeho obraz u karmelitánů v Bruselu. Proto její dcera Germaine z Prahy Jezulátko dovezla a vystavila ve svém domě ve Fontaine. Dům potom koupili barnabité a vydávali časopis Malá revue Jezulátka, jenž měl v roce 1935 několik desítek tisíc odběratelů na celém světě, dokonce na ostrovech Réunion a Martinique a v Indonésii.

V Belgii, v městě Audernarde, také vznikla píseň o Milostném Praž-

ži se v roce 1893 konala pro děti slavnost před soškou Jezulátka. V roce 1921 byl v Paříži vydáván časopis Hvězda Dítěte Ježíše, který měl v záhlaví Pražské Jezulátko.

Abychom nezapomněli i na Jezulátku, která jsou v Čechách. Na náměstí krále Jiřího z Poděbrad vznikl v roce 1936 chrám Božího Srdce Páně, který navrhl jugoslávský architekt Plečnick, jenž se kromě jiného podílel za první republiky na

architektonických úpravách Pražského hradu. I v jeho kostele, který tvoří dominantu Vinohrad, Jezulátko nechybí. Najdete ho na postranním oltáři.

A na závěr ještě jednu zajímavost. V kostele Panny Marie Vítězné, kde je originál Jezulátka chován od roku 1628, dělal kostelníka otec slavného českého historika Zikmunda Wintra. A mladý Winter coby student tu za dvacet zlatek ročně zvonil.

ském Jezulátku, kterou přijala za svoji družinní píseň Družina Milostného Pražského Jezulátka v Praze v roce 1895. Jezulátko se také objevilo v Bruggách, Namuru, Lutychu a Haincourtu.

Z Belgie je skok do Francie. Když Julius Zeyer, český básník, sháněl pro své francouzské přátele knihy o Jezulátku, byl překvapen, že malý Pražánek je znám i sedlákům v Bretagní a v Normandii. Není divu. Už v minulém století postavili jezuité kapli Jezulátka v Bordeaux a v Paří-

Chceme slyšet pravdu o smrti?

Rakovina. Slovo, které vyvolává hrůzu. Pod tímto slovem tak neličobozvučným si lidé představují jakékoli nádorové onemocnění, které postupně „sžírá“ tělo, až člověka zabije. Jaká je pravda? Každý typ nádorového onemocnění je poněkud jiný, má jiný průběh a jinou prognózu. Shrnutí všech nádorových onemocnění pod jeden výraz je nepřesné a zavádějící.

Slovo rakovina, rakovinový nebo rakovinatý je velmi často objevuje ve slovníku lidových léčitelů, sensibílů a dalších jedinců, zabývajících se tzv. alternativními způsoby léčby. Využívají ohromného emocionálního náboje tohoto slova k psychologickému zpracování pacienta, který nejčastěji žádným nádorovým onemocněním netrpí, aby jej pak zážračně uzdravili. To není výpad proti alternativní medicíně, ale proti šarlatánství, které nyní tak vesele rozkvétá, mnohdy i za vydatné podpory oficiálních sdělovacích prostředků. V České republice umírá na nádor

rová onemocnění ročně zhruba 27 000 obyvatel, z toho třetina v produktivním věku. Celkové ekonomické ztráty dosahují asi 8 miliard Kčs ročně. Dá se s tím něco dělat? Odpověď zní ano. Každé nádorové onemocnění, je-li rozpoznáno včas, je léčitelné a také vyléčitelné. Bohužel, přestože jsme schopni se současným omezeným vybavením včasnou diagnostiku provést, více než polovina nádorů je zjištěna zbytečně pozdě. Především proto, že zdraví lidé si nejsou dostatečně vědomi možného rizika a současně mnozí z nich pod tlakem strachu z „rakoviny“ na potřebné vyšetření nejdou včas.

Pro začátek navrhuji, abychom přestali používat ono deprimující a přitom nic nevysvětlující slovo rakovina a začali se bavit o nádorech. Zbavíme tak tuto oblast zbytečného nádechu strašidelné tajemnosti a osudovosti. Netvrdím, že se na nádory přestane umírat. Ale je v našich silách počet úmrtí podstatně snížit a těm, kteří přece jen

podlehnu, zajistit důstojný zbytek života. Dříve než začneme s preventivními opatřeními, přestaňme si vzájemně lhát. Pacient musí věřit lékaři a právě tak je třeba, aby lékař jeho důvěru neklamal a sám mu věřil. Tady máme všichni co dohánět. Značná část lékařů považuje diagnózu nádorového onemocnění za nepříznivou a prognózu jakbysmet. Nejméně polovina z nich se pak obává sdělit pacientovi onu neradostnou pravdu. Ten se místo toho dozvídá značně neurčité informace o chronických zánětech, netypických nálezech apod., které ještě vyžadují další léčení. V povědomí veřejnosti je léčba cytostatiky a zářením spojována již s nevyléčitelnými stavy. Ta je dnes ovšem v mnoha případech tou základní a mnohdy také jedinou metodou. Proto se plně zasazují o to, abychom své pacienty informovali pravdivě, aby pochopili svoje onemocnění i nezbytné vedlejší potíže, které léčba nádorových onemocnění přináší.

Přesvědčil jsem se ve své praxi, že mnoho pacientů se v souvislosti s nádorovým onemocněním neobává ani tak vlastní smrti jako umírání, které spojuje s velkým utrpením fyzickým i psychickým. Lékaři, sestry a vůbec celá populace by měla změnit názor na význam péče o nevyléčitelně nemocné. I ti totiž zůstávají až do konce svého života lidskými bytostmi a nesmějí být vystrkováni na okraj zájmu. Ve chvíli, kdy je základní příčina nevyléčitelná, je ztišení bolesti a odstranění utrpení z hlediska lidskosti stejně „velkou medicínou“, jako jsou transplantace orgánů, kardiokirurgie či léčba pomocí genového inženýrství. Všichni takto nemocní potřebují jistotu, že nebudou odsunuti, zapomenuti a ponecháni svému osudu. Základní a nejdůležitější hodnotou našeho bytí je život sám. Přispějme tedy každý svým dílem ke zlepšení v této oblasti života naší společnosti už nyní, kdy jsem zdravý a kdy odmítáme myslet na to, že i my můžeme onemocnět.

Podle sebe soudím tebe

Až by jmenoval, citoval J. Dierschier, sedící na své již pro-pachtonové židli, v nedělní televizní besedě úvodem volně O. Habsburského, když hovořil o potřebě posunout hranice demokracie stále dál na východ. Reč byla v tu chvíli o naší smutné s Rakem, ale vzápětí se ukázalo, že hranici pásmo nejasnosti neposunulo bohužel ještě ani ústní ČSFR. Dýchlo to již z výstoku předsedy SDE P. Weissa o „citové vazbě k Rusku, dané osvobozením“. Nevím, jakou citovou vazbu bych měl pocitovat k někomu, kdo mne střeží z deště pod okap. Totalita jako totalita, vraždění, mučení a plundrování země v obou případech, okupace jako okupace, nacismus jako komunismus. Podíváme-li se na věc čistě ekonomicky, můžeme dokonce říci, že komunistický režim byl mnohem loajálnější, že jeho socialismus daleko překonal svou deklarování válečné hospodářství socialistu národního.

Za účasti především slovenských parlamentních stran (chyběly jen DS, HZDS a levicové zahanbí „melouni“ - SZ) probíral se středeční náhly na vyhlášení samostatnosti v SNR. Jeho autorům zřejmě chyběl schopnost elementárního logického myšlení, anebo si mysleli, že to do politiky nepatří. První ze tří bodů návrhu (vyhlášení národního státu) je v mnohostanném rozporu s druhými dvěma (závazek dodržování lidských a občanských práv, závazek dodržování platného ústavního stavu). Záměry skrytých separatistů prozradil reprezentant upřímné SNS J. Prokeš: vyhlášení samostatnosti a vlastní ústava a pak teprve dělat referendum, jinými slovy: postavit oběhový před hotovou věc. „Tu máš, sněz to, a pak se teprve budeme bavit o srozumitelnosti“.

Někteří slovenští politikové mají zřejmě mluvkovou potřebu přeskakovat oběhy ČR, že jsou stejní jako oni, jenom o tom nevědí. Jinak by nemohl P. Weiss tvrdit, že u nás je ještě více separatismu než na Slovensku, a V. Oberhauser by nemohl vyvolovat přesvědčení o české touze po národním státu a po svrchovanosti ČR.

Ze strany tří českých účastníků byly vyslovovány spíše jen suché, racionální glosy, např. prezidentův asistent A. Vondra: Jakýkoli akt vyhlášení suverenity je cestou k osamostatnění, je jen třeba zjistit, jde-li o většinový národ.

Naproti nad pětici Slováků se hlýskalo, došlo až k poruchám na mikrofonu, chyběly snad už jen ty hromy. Čistěho vína našim sym spoliobčanům I. Mikloš (ODÚ): Západní investory se nejvíce obávají ekonomické a politické nestability. Rozdělení státu by vedlo k zastavení ekonomické reformy, ke zrušení společného ekonomického prostoru (ten je do jisté míry zpočátku už dnes) a k rozšíření inflace. Pokud si tohle někdo na Slovensku přeje, ví, koho má volit.

My k tomu můžeme jenom dodat: pokud by nám hrozil návrat socialismu ze Slovenska, socialismu tam svobodně zvoleného, bylo by nám sice Slováků líto, ale věděli bychom, co dělat.

U NOVÁKŮ

WASHINGTON: V pátek odpoledne schválil Mezinárodní měnový fond (MMF) další půjčku Československu. Úvěr bude poskytnut ve výši 322 milionů dolarů a bude vyplácen ve čtyřech částech. První díl

půjčky ve výši 25 milionů dolarů bezprostředně následuje. Další část bude rovněž ve výši 25 milionů dolarů a zbývajících dvě, každá ve výši 136 milionů, budou vypláceny později. Ve zprávě MMF k páteční

transakci se uvádí, že půjčka je poskytována na konsolidaci ekonomických úspěchů ČSFR dosažených v roce 1991. Zpráva hovoří o stabilizaci cen a o rostoucích vnějších rezervách ekonomiky ČSFR.

„Á, Pepa má dneska zaražený vycházku.“

Ze slovenských deníků

Utékajte, už idú!

Ve slovenských denících se začaly objevovat celostránkové věstníky politických stran. Hnutí za demokratické Slovensko si každý týden platí inzertní stranu v odborářském deníku Práca, Slovenské křesťanskodemokratické hnutí se zase nejspíš orientuje na zemědělce, soudě dle toho, že pravidelnou přílohu SKDH Zvrchované Slovensko otiskují už po dva čtvrtky Rolnícké noviny. Vzhledem k tomu, že Žurnál HZDS se plně věnuje v současnosti snad již nejnudnějšímu vnitropolitickému tématu, tedy osobě svého předsedy, nabízejí Klepáčovi muži zajímavější čtení.

Ve vzduchu ještě doznívala ozvěna přátelských slov, kterými se loučili představitelé dvou křídel rozpadajícího se KDH, a přesto již tehdy pravděpodobně vznikala konfrontační souhrn špičkovského ražení, který se pak minulý čtvrtek objevil v prvním čísle Zvrchovaného Slovenska. Článek 10 rozdielov medzi SKDH a KDH jasně a lapidárně říká, kdo je kdo. Viz například bod 5: „Typ ekonomického systému - SKDH: sociálne trhové hospodárstvo uplatňované vo viacerých európskych krajinách, KDH: trhová ekonomika“, ale ještě spíše body 9: „Kompromis ako metóda práce - SKDH: kompromis pri rešpektovaní základných princípov a cieľov, KDH: kompromis bez ohraničenia“ a 10: „Princípy vnútornej demokracie - SKDH: dôsledná výstava hnutí zdola spojená s účasťou zástupcov regiónov vo všetkých orgánoch, KDH: vodcovský princíp spojený s centralizáciou rozhodovania v hnutí“.

Ustavující sněm hnutí proběhl pod heslem „... a sme tu!“, v předvolební kampani bude SKDH upozorňovat voliče, že „Dozrel čas, Slovensko!“, kdo ví, co vyštknou po volbách. Na mne alespoň, nevím proč, obě motto působí stejně jako častý inzerát „Pořežu, pokácím motorovou pilou. Zn.: Povolení mám“. Delegáti sněmu kromě extatických příspěvků zahraničních i domácích Slováků vyslechli i Teze volebního programu. Jejich zveřejnění v Rolnických novinách konečně umožní i čtenáři oddělenému stovkami kilometrů od centra dění pochopit, proč už se ty myriády slovenských národně orientovaných stran, které jsou navzájem rozlišitelné jen podle počtu sykaček ve zkratkách názvů, dávno nespojují. Kromě slibované okamžité státní samostatnosti totiž teze SKDH hovoří i o tom, co bude pak, a to je asi jablko sváru mezi národovci. Nejzajímavější kulturní akce slibuje třetí část březnových tezí SKDH - Rozvoj demokracie a zabezpečení stejných možností pro všechny podle Listiny základních lidských práv a svobod: zavedení referenda, vytvoření samosprávných regionů, zřízení ústřední státní správy, nepromlčitelnost zločinů proti lidskosti po roce 1945, ale také důstojné soužití s menšinami a etnickými jednotkami „na základě ovládnutí státního jazyka“, rozvoj informačních sítí s cílem šířit pravdu o Slovensku, objektivní posouzení slovenského státu a na konec za patnácté vybudování sídla pro papežského nuncia ve Slovenské republice.

Doufám, že figl s pronájemem inzertních ploch k propagaci strany napadne i české volební manažery, naše listy tak už nebudou své čtenáře pouze týrat a drásat novými informacemi, ale poslouží i relaxační smíchové platformě

V roce 1848 předal císař Ferdinand V., řečený Dobrotivý, značně rozložené Rakousko do rukou svého synovce Františka Josefa I. Ceremoniál slavnostní abdikace zvládl přes obavy svých rádčů bez katastrofy a vypadalo to, že opustí dějiny stejně nevýrazně, jako vládl. Když ale úředně dojatý synovec poklekl Ferdinandovi k nohám a děkoval za moc a vládu, pohladil ho usazený strýček po hlavě a pravit: „Nemáš vskutku zač děkovat, synku.“ Zděšení vyřčenou pravdou odtáhli rádci bývalého nejvyššího do ústraní a nechali ořeseného mladičkého panovníka jeho osudu i s rozkládající se říší. Celá další desetiletí se pak císař přesvědčoval, že dobrotivý strýček při hodnocení své dějinné úlohy nelhal.

Posuneme-li se v čase o pouhých 120 let směrem k radostné současnosti, setkáme se v našich dějinách s jinou významnou abdikací. Po lednovém plénu roku 1968 dal nej-

vyšší komunistický monarcha k dispozici svoji funkci a nastalo horečné hledání nástupce. Kandidátů bylo na rozdíl od roku 1948 mnoho - Šik,

covská“ (Kapesní průvodce inteligentní ženy..., Odeon 90). Zda po aktu slavnostní abdikace soudruh prezident Novotný sdělil svému nástupci

Od Ferdinanda Dobrotivého k Alexandru Dobromyslnému

Smrkovský, Lenárt, Černík. Po celonoční tahanici byl kompromisem určen mladý proletář, který skýtal záruku snadné manipulovatelnosti. Ale nechme raději o události promluvit Pavla Tigrida: „Dobromyslný Saša ve svém děkovném projevu sdělil, že ho opravdu ani v koutku duše nenapadlo, že by mohl být zvolen, že, odpusťme si, co jsme si, soudruh Novotný odevzdal vcelku dobrou práci a teď společně uděláme všechno, aby se stranická práce pozvedla a tím i úloha a postavení naší KSČ. Věru, ta děkovná řeč nebyla stranická, spíš strý-

skutečný stav strany a říše, dějiny nepraví. Ani to není nutné. Zatímco císař F.J.I. měl k ruce Bacha i Metternicha a s pomocí loajální šlechty pomalu utáhl šrouby a nadlouho

Komentář

sblížil rozvrácenou monarchii, byl Alexander Dobromyslný obklopen pouze rafinovanou dvorní sebrankou a mafiemi všeho druhu. Dějiny ho vláčely s sebou a příjezd kozáků na ocelových ořích byl pro něho vlastně vysvobozením. Ještě krátce sloužil novému monarchovi (nikoli osvícenému) jako vyslanec v osmanské říši, aby byl vzápětí poslán do ctihodné výslužby. Zdálo se, že je od panování a slavnostního přebírání navždy vyléčen. Dějiny však šly jinudy,

a tak se bývalý panovník ocitl znovu u dvora. Přebírat žezlo však nestihl, rudá dynastie zdegenerovala a pomalu vymírá. Pokušení stát se suverémem alespoň v malém císařství je tak velké, že po dvou tuctech let převzal emeritní předseda minižezlo Sociálně demokratické strany Slovenska. I tady nemá, řečeno s Trottem Ferdinandem, skutečně zač děkovat. Abdikace a intronizace proběhly úměrně počtu několika desítek duší, jejichž správu nový monarcha převzal. Dvůr je přes všechno bití se v prsa chudícký a poslední rána přišla se zjištěním, že SDSS musí sehnat k volbám magických 10 tisíc podpisů. Uleva, patrná na tváři bývalého předsedy v okamžiku, kdy před televizními kamerami ablesky novinářů předával žezlo, byla neličená a pravdivá.

Dějinné události mohou být nekonečným zdrojem poučení i zábavy, stejně jako je nezměrná touha některých jedinců po žezlu a vládě. A tak se nezdá pravděpodobné, že bychom byli v dohledné době o potěšení z ironického úsměvu nad slavnostními abdikacemi připraveni.

S kružítkem do boje

LONDÝN: Doprnu řevčku více než jednomo sta londýnských školáků ve věku 12 až 16 let, která vznikla z hádky o obyčejnou limonádu, museli včera rozehnat britští policisté. Pořádové síly zadržely šest akérů bílky, z toho pět dívek, všichni však byli nakonec propuštěni. Podle jednoho z policistů byl některý revčí vyzbrojen školními kružítky a odpalovacími. Vzhledem k velkému počtu „bojovníků“ museli strážci zákona dokonce zavolat po-

TEDE, ŘEKNU TI KOMENSKÝ, JAK SEŠ STAREJ, TAK SEŠ MOUDREJ...!!!

Vítaná pomoc Praze

(vltč): S použitím nejmodernější technologie by měl být v rekordní rychlosti — do konce tohoto roku — postaven zatím rozestavěný hotel v blízkosti stanice met-

ra Budějovická v Praze. Konkrétní smlouvu na jeho dostavbu podepsali všera odpovídající zástupci československé akciové společnosti VIB (vyražili) známé letenské restaurace Ekpo 58) a kanadská firma Delta St. Clair Investors Corp. z Toronta. Hotelový komplex, jehož do-

stavba bude stát přes 17 miliónů dolarů, rozšíří ubytovací kapacitu v Praze o 514 lůžek. Spolupráce obou firem postavením hotelu nekončí. Připraven mají i společný projekt výstavby asi 300 rodinných domků zatím v blíže neurčené lokalitě po-

NĚMECKÁ TELEVIZE
O TOHTO PROJEKTU
REFEROVALA
DELŠÍM SMÍLKEM AČI
PŘED 3-4 ROKY...

OPUŠTĚNÉ DÍLO

Bronz za deset miliónů ● Památník dokončí na vzdory všem

Lidice jsou rozdělené na dva tábory. Jedni jsou rezolutně pro dostavbu torza památníku, druzí se přiklání k demoličnímu řešení. Bouří názorů vyvolává i impozantní dětský pomník ztvárňující 82 dětských postav, nevinných obětí lidické tragédie. Celoživotní dílo akademické sochařky Marie Uchytilové čeká dodnes v ateliéru na odlití do bronzu. Cena, kterou by bylo nutné zaplatit, činí téměř deset miliónů korun.

»Vytvořili jsme proto spolek, který má asi dva tisíce členů, jehož úkolem je pomník dětských obětí války dokončit,« řekl nám dědic díla J. V. Hampl.

»Hned na začátku je nutné zdůraznit, že náš pomník nemá vůbec nic společného se stavbou

pompézního památníku v Lidicích. Myšlenka se zrodila před více než dvaceti lety a měla od počátku svého zrodu své příznivce jak doma, tak v zahraničí. Dětský pomník za tu dobu podpořila řada významných lidí například opat hrošimského kláštera, vlivný americký bankéř, občané z Kanady, výčet by byl dlouhý.«

Památník nevinným obětím vzal na základě skutečných postav lidických dětí. Sochařka při práci vycházela z nejrozsáhlejších dokumentů a ze zachovaných fotografií. Po letech úmorné práce poskládala jímavou mozaiku lidských osudů, které krutý úděl zastavil hned na počátku. Z tohoto pohledu je památník nadčasovým symbolem a působivým momentem ze všech dětských obětí, kterých jen ve druhé světové válce zahynulo třináct miliónů.

»Měli jsme za to, že by bronzové sousoší, zabírající prostor šestkrát tři metry, dostalo v Lidicích významné místo na pietním území. Před pomníkem by byly umístěny desky z pětácti zemí světa, které prošly válečnými útrapami. Mám tu zatím takových desek pět. Na jedné z nich je například napsáno Za norské děti.«

Na sousoší se sbíralo mnoho let. Peníze jsou v moci obecního úřadu v Lidicích, který rozhodne, jak s nimi bude naloženo. Podle slov pana Hampla se na více než miliónovou částku nevážil, pomník chce spolek dokončit i navzdory lidickému nesouhlasu.

Pomník dětským obětím z válek má 82 postav, k odlití by bylo třeba osm tun bronzu a deset miliónů korun. Autoři díla chtějí pomník umístit v Lidicích, ne všichni se však s touto myšlenkou ztotožňují.

ROZHODLI TO UČNI

autor potvrdil, že výrobě po celém světě. Ten se zavázal přeměnit zářky výroby na. Převáž (alespoň zpočátku) do savadní záměrně a užití časovou hla dimu pod právního přímětem při zachování sortimentu. Pročím bude nemat 2,8 mil. korun za rok.

TŘÍDNÍ GENOCIDA V ZÁVORCE

Není žádným tajemstvím, že Federální shromáždění mělo během dubna opět jednat o nové novelizaci nedávno novelizovaného trestního zákona, který byl novelizován koncem minulého roku přes velký odpor levice. Veřejnost se tehdy dověděla, že zákon který původně odsuzoval pouze násilnosti fašismu, byl novelizován tak, že zahrnul i zločiny proti lidskosti, jež u nás páchal přes 40 let komunismus. Náš národ vedl celou tuto dobu nerovný zápas, který si vyžádal velké oběti na životech i majetku a způsobil nevyčíslitelné morální ztráty.

Novelizace dopadla ovšem docela jinak, než si představovali především ti, kdo prošli komunistickými kriminály a koncentračními tábory. Politická pravice ve Federálním shromáždění totiž prosadila, aby původní znění trestního zákona proti fašismu bylo pouze doplněno pojmem komunismus. Stalo se to tak, že oba výrazy se ocitly v závorce, jak je uvedeno v § 260. Komunismus se tedy dostal spolu s fašismem do závorky. Toto sousedství není ovšem nic nového. Obě hnutí měla k sobě vždy velmi blízko, vzájemně si byla vzorem i partnerem, jak o tom svědčí pakt Adolfa Hitlera se Stalinem.

Levice si dělá nechutnou legraci z utrpení tisíců, které měly být zlikvidovány jako třídní nepřítel. Komunistické zločiny proti lidskosti pozbyly význam natolik, že se dostaly s tímto hnutím do závorky jako věc bezvýznamná, kterou je možno přehlédnout — a také se vyvíjí všemožné úsilí, aby přehlédnuty byly. Komunismus prostě prováděl třídní genocidu v závorce. Byl odsouzen historickým vývojem de facto a novelizací i de iure — ovšem v závorce.

ce. Všichni naši mučedníci byli popraveni, zastřeleni a ubíti v závorce. Je to neuvěřitelné — § 260 konstatuje, že kdo podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod občanů nebo hlásá národnostní, rasovou, třídní nebo náboženskou zášť (jako příklad fašismus nebo komunismus), bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let. Tolik tento citát. Nicméně, zákon byl přijat a je nutno jej respektovat. S tím respektem je to ovšem již trochu komplikovanější. Co vlastně propaguje slovo »komunistická« v názvu strany? Rozhodně ne Desatero božích přikázání. Mnozí na politické levici a s nimi i někteří naivní důvěřivci tvrdí, že sametová revoluce udělala z komunismu tvůrčí sílu ve státě. A jsou to tyto hlasy, které usilují o zpochybnění novelizovaného zákona. Tentokrát to má být kompromis, který už bude jen pro smích. Novelizace má být provedena totiž tak, že oba výrazy — fašismus i komunismus — z trestního zákona i se závorkou zmizí. Vždyť koneckonců obě tato hnutí

(hop): Smíchovská tržnice obstarává čtvrtinu prodeje potravin na Smíchově. Zprávu o jejím zařazení do malé privatizace tedy nesl Smíchovský se značnými rozpaky až donedávna. Naštěstí se však všechno v dobré obrátilo. Vzhledem k závažným vztahům Smíchovské tržnice k učňům byla tržnice s malé privatizace vyňata z ministerstva pro správu národního majetku rozhodlo, že bude nadále patřit obci. Zastupitelstvo Prahy 5 tedy vypsaló výběrové řízení na budoucího majitele. Pro občany byla z podmínek vstupu do konkurzu nejpříjemnější ta, že se bude ve Smíchovské tržnici i nadále tržiti především chovské tržnici. Konkursu se stala firma PRON-firem. Oním šťastným se stala firma PRON-firem, ranomovaný velkoobchodní distri-

neprováděla přece žádné zločiny, nýbrž pouze likvidaci rasového nebo třídního nepřítel, a to ještě podle tehdy platných zákonů, které byly k tomuto účelu zavedeny.

S agenty do boje!

Levice zatroubila do útoku. Vedle ČSSD(b), která již zformovala své postkomunistické a obrodářské šiky, se začala ze země klubat i prašivka „obrozené“ KSČM. Soudruzi z Politických vězňů však již pochopili, že sami jsou přese všechno lživě cvrkání dost nedůvěryhodným partnerem, a tak utvořili s jakousi Demokratickou levicí, sestávající se z několika levicově intelektuálních mastodontů, koalici Levicový blok. Tato sešlost, opírající se o kalkulující převážně s občany, kteří v padesátých letech nosili modré košile na stavbách socialismu, díky kterým máme nejhorší životní prostředí v Evropě, se s bojovým rykem, za který by se nemusel stydět ani nestor Kléma, vrhla do víru předvolebního boje. Kdo by však očekával, že za své volební ltáry si zvolí staré ostřílené harcovníky, jako je hloubavý filozof Miloslav Ransdorf nebo režisér Svoboda s rudou hvězdou na čele a s židovskou hvězdou na kloppě, byl zklamán. Soudruzi vsadili na neotřelost, a tak jejich vůdčí postavy se formují spíše z okruhu případných adeptů na zařazení do pořadu Komik a jeho svět.

Různé výroky Ivana Svitáka, který se po listopadu vrátil z bláhobytého amerického exilu a který americký blahobyt zřejmě nescítil správně zřít, se již zapsali do mnoha Zlatých slov. Včetně posledního, podle kterého se bude panu Svitákovi dělat v příštím parlamentu špatně z přítomnosti pravicových poslanců, především z Pavla Bratinky. Přišlo mně tak starého pana Svitáka jaksi líto, a proto bych se přimlouval, aby ho voliči raději nevolili a neriskovali tak jeho zdraví. Stačí, že se musí krmít jedovatou stravou, na kterou nebyl z Ameriky zvyklý, protože Američani našťást nikdy nezvolili stranu, za kterou dnes Sviták boxuje.

Druhou takovou postavou je člověk, který si za svůj úkol dal nic menšího než postavení hráze pravicovému nebezpečí - známý undergroundový pábíl Egon Bondy, jenž se v padesátých letech proslavil svým výrokem „Nikdo o mně neví, že jsem marxist levý!“ Jsem přesvědčen, že Zbyněk Fišer, jak zní jeho občanské jméno, dal již několikrát najevo, že se to o něm ví až moc dobře. Stejně jako to, že by mohl svůj pseudobábsnický žargon obohacovat o výrok další. „Nikdo o mně neví, že jsem agent tajný!“ Tento androuš, opěvovaný nejméně dvěma generacemi mániček i zájemců o alternativní filozofické názory, které si s mnoha obtížemi sháněli a opisovali, byl totiž registrován StB jako tajný spolupracovník pod krycím jménem OSKAR, č.r. 4980. Podle tohoto čísla se jedná o spolupracovníka již z padesátých let. Není divu, že o něm kdysi prohlásil Ivan Martin Jirous, že již zasadil osiku, na které jej jednou pověsí. Pochybují však, že konfidentství bude jeho případným voličům vadit. Zcela otevřeně to dal najevo jeden z komunistických poslanců FS označený za tajného spolupracovníka StB, když prohlásil, že jeho spolupráce je pro jeho voliče spíše doporučením. S těmito slovy se dá jenom souhlasit. Pro staré skalní bolševiky, které bohužel ještě nepotkal osud brontosaurů, to opravdu neznamena nic, spíše naopak. Ti, které snad částečně zmátl, že jejich idol let padesátých až osmdesátých kandiduje právě za KSČM, a začali o této straně uvažovat, by to však měli vědět.

Azyl a milost

O žádosti kpt. Žáka o milost rozhoduje prezident, jemuž toto právo z ústavy náleží, ale z jeho pověření prokurátor, který vlastní celé stíhání vede, dozoruje a řídí (kuriózní pozůstatek komunistického práva).

Na rozdíl od mnoha jiných „senzačních“ práv, kterými jsou zcela zbytečně popsány desítky novinových stran, prošla zcela bez povšimnutí jedna, která by měla otřást svědomím mnoha z nás a přimět k zamýšlení všechny: kpt. Alexej Žák, bývalý vyšetřovatel slušnického případu obdržel ve Švýcarsku politický azyl! Občan demokratické společnosti v čele s Václavem Havlem. Uprostřed proklamovaného právního státu! Dva roky po sametové revoluci.

Jak vyplývá z vyjádření tiskového mluvčího Spolkového úřadu pro utěšence Heinze Schoniho, poskytuje Švýcarsko politický azyl osobám, které jsou ve vlastní zemi vystaveny rasovému, náboženskému nebo politickému pronásledování. Neuvádí však, který z důvodů vedl Švýcarsko k udělení azylu kpt. Žákov. Že se však jedná o azyl z důvodu politického pronásledování je nadsada.

Kpt. Alexej Žák byl pověřen vyšetřováním finančních záležitostí v. d. Beta, jejichž prostřednictvím docházelo k nekontrolovatelnému předávání družstevního majetku do soukromých kapes. To však byla jen drobná část činnosti slušnické mafie, jak o ní hovořil prezident Havel v novoročním projevu 1991. Vyšetřování kpt. Žáka vedlo k trestnímu stíhání mnoha osob, na některé byla uvalena vazba. Slušnické nitky se začaly pomalu rozplétat. Ne však dlouho. Kpt. Žák byl obviněn z několika trestných činů, bylo proti němu zahájeno trestní stíhání. Poté, co mu bylo vyhrožováno usmrcením nejen jeho, ale i členů rodiny, rozhodl se emigrovat do Švýcarska. Tim přibyl další trestný čin - zblhnutí. Podrobně je celý případ rozebrán v Českém deníku ze dne 26. března 1992.

Nechci se zahýbat oprávněností trestního stíhání kpt. Žáka. O tom by měl rozhodovat soud. Chci se zahýbat souvislostmi. Prezident republiky hovoří o slušnických nitkách, ale nehne prstem, aby se věnoval tomu, kdo se snaží je rozplétat. Obhájce kpt. Žáka je pohroužen. Podle jeho vyjádření se s tak tendencím vyšetřováním nesetkal ani při obhajobách disidentů v minulém režimu. Svůj pocit shrnul prostě: při četbě trestního spisu mi nabíhala husí kůže.

Uvodem jsme napsali, že všechny tyto skutečnosti by měly zatřást svědomím mnoha z nás, zejména některých. Pominu-li vědomě JUDr. Krejčíka, dozorového prokurátora JUDr. Danielowitze a hlavního vojenského prokurátora JUDr. Kříženeckého, kteří by si mohli stěžovat na nepřipustné ovlivňování vyšetřování, myslíme zejména ministra vnitra ČR Tomáše Sokola. Ve věci neudělal nic a pokud přeci jenom něco, dělat to nemusel, neboť výsledek je stejný. Máme na mysli rovněž pana prezidenta. Když už přenechal rozhodování milosti generálnímu prokurátorovi ČSFR, mohl najít alespoň trošku zodpovědnosti, aby si konečné slovo v této citlivé věci vyhradil pro sebe. Máme však na mysli i vás, poslance, kteří spolu s výše jmenovanými stojíte v čele státu, jehož občanům je udělován politický azyl.

Stanislav Devátý, Petr Forman, poslanci FS

Pokrač.
v str.
159

Chtějí čs. území

ky, a když tam vidí denně celostránkovou reklamu na film ten a ten, má samozřejmě větší tendenci ho volit, než když za celou tu dobu na čs. film vyšly dvě špatné reklamy. To je rozdíl jako nebe a dudy."

Fotka J. Trásky - str. 159

v tomhle závodě o Oscara, jak se to ta-
dy nazývá, je to, že velkánskou roli
hraje publicita, propagace a reklama.
Protože producenti těch filmů, kteří vě-
dí, jak se tyhle věci dělají, vědí, že člen
akademie musí každé ráno sednout ke
snídani, otevřít Variety nebo The Holly-
wood Reporter, což jsou odborné deni-

Mánes znovu Mánesu

(kr): Spolek výtvarných umělců Mánes usiluje o navrácení své bývalé budovy na Masarykově nábřeží, žádá proto poslance o rozšíření platnosti zákonů o vrácení neprávem odtahovanému majetku uměleckých spolků. Spolek Mánes, založený v roce 1887, si budovu z vlastních financí postavil v roce 1930. Činnost spolku byla násilně zastavena v roce 1949. Konfiskací majetku a policejním zásahem byla v roce 1961 definitivně zrušena existence Mánesa. Budova přešla do vlastnictví Českého fondu výtvarných umělců. V roce 1990 obnovil spolek svou činnost a od té doby žádá o navrácení budovy. Není záměrem pouze křísti tradice, ale vytvořit prostor přístupný uměl-

cům i vědcům, centrum s mezinárodním dosahem. Spolek chce objekt vrátit do původního stavu a je si plně vědom, že nemůže a ani nechce žádat o státní dotace. Spolek Mánes byl v dobách své aktivní činnosti pojem v evropské kultuře. Jeho zásluhou měli své první zahraniční výstavy například sochař August Rodin a expresionista Edvard Munch. Jeho členy byli Kotěra, Myslíbek, Štursa, Špála, svou záštitu zde našli Štyrský, Toyen, Muzika. Zahraničními partnery byli Le Corbusier, Dalí, Chagall, Munch, Picasso a další. Spolek Mánes chce nyní navrátit budovu její bývalý život a funkci.

Pětice zahraničních režisérů v sobotu v projekčním sále akademie představila publiku sebe a své filmy: „To byl můj největší zážitek...“ říká J. Tráška, „když jsem přišel na to symposium, kde se předváděly ukázky. Člověk tam přijde s takovým soutěžním temperamenem, že si říká „Teď je nutné pobít, do prýšky,“ a pak najednou zjistíte, že je vám těch konkurentů stejně líto, jako je vám sebe samotného. Protože jsme všichni v jedné bryndě. Ten náš film znám metr za metrem, takže ho už vnímám otupeně, ale ze všech čtyř ostatních jsem měl hluboký zážitek. A možná, že největší byl právě z filmu Svěna Nykise The Ox (Vůl).“

Od svých konkurentů se Obecná škola odlišuje mimo jiné tím, že v USA nemá reklamu a nepromítá se v kinech. „Jedna z důležitých věcí

Jak se dává Oscar

Nejlepší film, herec a herečka v hlavní a vedlejší roli, režisér, původní a adaptovaný scénář... Kdo získal Oscara v těchto a dalších (celkem 23) kategoriích, se po dnešní noci už ví. S hercem Janem Tráskou, který vytvořil hlavní roli ve filmu Obecná škola, nominovaném na nejslavnější filmovou cenu, hovořil zpravodaj LN ještě čtyřicet hodin předtím, než americká Akademie filmového umění a věd vyhlásila, koho se její členové rozhodli ocenit tentokrát.

„Samozřejmě, že když ze 34 filmů je podle pravidel soutěže nominováno pět, jsou vybrány na základě své kvality. To znamená, že všech pět je do jisté míry vítězů,“ soudí J. Tráška o rozhodování členů Akademie v kategorii zahraničních filmů. „A z těch pět je pak jeden finální vítěz. V rozhodování hraje roli i to, zda kandidát je člověk, který má za sebou dlouhatánskou kariéru a nikdy nebyl buď nominován, nebo nevyhrál. Nebo naopak, že kandidát je

strašlivě mladý člověk, což v tomto případě je zrovna Honza Svěrák. Zde je důležité, že už jednou vyhrál studijního Oscara. Nebo to, že třeba čínský režisér Žang byl nominován už loni, ale že ho jeho vlastní země nepustila do Ameriky. U každého z hlasujících hraje stejnou roli subjektivní důvod, proč hlasují zrovna nikoli pro Svěráka, nýbrž pro Čiňana. Nebo pro Čiňana, a nikoli pro Čecha nebo pro Svěna Nykista, který to je švédský kameraman, starý 70 let, natočil 110 filmů, ale přibíhá s prvním filmem jako režisér.“

vensku a Polsku». Napsala to tisková agentura Reuter. Řečníci ve svých vystoupeních napadli vládu kancléře H. Kohla za podepsání smluv s Československem a Polskem, ve kterých Německo uznalo ověřené vzájemné hranice. Podle jejich slov při schvalování smluv nebyly brány v úvahu zájmy milionů Němců, kteří byli po druhé světové válce odsunuti z území ČSFR a Polska. Tyto dokumenty prý přispěly k tomu, aby se Německo vzdalo území, která mu patřila 700 let.

tätsbewußten Deutschen hoffnungslos in der Minderheit. Eine Mehrheit verfügt dann über Geld und Geldreserven (auch die deutschen). Diese Mehrheit wird dem „süßen Gift“ der ungedeckten Geldvermehrung verfallen.

Warum haben sich die Deutschen auf dieses Monopoly eingelassen – „unumkehrbar“, wie Kohl sagt?
Wer in Brüssel arbeitet (wie der Autor), kennt die Gründe: Deutschland ist den anderen zu groß, zu stark, zu reich. Sie wollen für die Vereinigung entschädigt werden: Durch große Ausgleichszahlungen (EG-Südländer). Und durch „Einbindung“ des deutschen Einflusses (dank der Franzosen). Wir sollen dazu nur ja und Amen sagen.

Vyjasňuje se na Slovensku?

V poslední době můžeme sledovat jistý pohyb slovenské politické scény, který by se dal nazvat tím, co se na Západě označuje „civilní kuráží“ či občanskou odvahou. S výjimkou Mečiarova HZDS a ostatních levicových stran začínají se zde uchycovat kořínky politického realismu. Může se to jevit jako paradoxní, ale právě díky rozdělení KDH dostává nejsilnější křídlo pod vedením Jána Čarnogurského do vlnu také kus určitěho reálného pohledu na současnou situaci, ke kterému tento politik dospěl po dvou letech. Je to určitě uvědomění si, že jde skutečně do tuhého, že levice, krytá jakýmkoliv náterem, může ohrozit a zvrátit dvouletý vývoj a přesunout politické těžiště Slovenska do východních stepí. Příklad Ukrajiny, kde bývali komunisté silně rozehrávají strunu nacionalismu, byl zde jistě určitým varováním. Při podobném stavu věci by zhylo vskutku málo prostoru pro křesťanské politiky a ona toužebná hvězdička na vlajce Evropy by mohla nabýt rudého odstínu.

Slovenský Kravčuk Vladimír Mečiar patří k lidem, kteří nevyklízejí scénu bez boje. Po odhalení jeho spolupráce s StB udělal to, co siláci jeho typu činili v tomto století s úspěchem již mnohokrát – všechno popřel a navíc zaútočil, když prohlásil, že „všechno, co se kolem jeho osoby v poslední době děje, je úmyslem politicky zdiskreditovat protivníka ve volbách“. Samozřejmě, u lidí naladěných na stejnou vlnu, jakou má Vladimír Mečiar, nevystane ani stín pochyb o jejich vůdci. Jejich náklady budou určitě živit i pohotově vždy připravené legendy o „Velkém spiknutí“. Do spiklenecké legendy si může každý dosadit nepřátele silného muže podle svého výběru – v našem sousedství to budou Češi a mezinárodní spiklenci budou jako vždy Židé.

Ještě před Mečiarovým odhalením vyjevil čelný muž KDH František Mikloško skrytou skutečnost o kontaktech bratra Jána Čarnogurského s bývalou bezpečností. Je to odvaha zcela jiného typu než boxerské údery pana Mečiara. Zde jde právě o ten kus občanské odvahy přiznat si, že ve všech sférách našeho života v minulých letech nebylo uskupení, které by nebylo zasaženo virem Státní bezpečnosti. Občanská odvaha je vždy spojena s občanskou zodpovědností a zde se může otevřít Křesťanskodemokratickému hnutí větší prostor, nežli je prostor populistické politiky. Bude mít KDH dost sil jej zaplnit?

viel. Er wurde weitgehend unbrauchbar. • Von der Erdbebenhilfe für Südtalien wurde eine Kaserne gebaut.

Die Chefs in Maastricht haben strenge „Eintritts-Gebote“ für die Union vereinbart: Haushalts-Defizit unter 3 Prozent, Staats-Verschuldung unter 60 Prozent des Brutto-Sozialprodukts, Inflation nur 1,5 Prozent über den „drei Besten“. Danach hat Deutschland (Inflation derzeit 4,7 Prozent) in der Geld-union nichts zu suchen. Irland, England, Belgien, Niederlande, Dänemark, Griechenland, Italien, Spanien, Portugal allerdings auch nicht. Aber es wird politische Zwänge geben, alle diese Länder aufzunehmen. Durch Aufweichung der „Gebote“.

Mit Tricks, Manipulationen, Schulden-töpfen und Schatzhaushalten lassen sich die „Tränensacke“ liften.

Regierungen sind wie Mafios. Sie fälschen kalt Stahlstücken, wenn es um ihre Interessen geht. Die in Maastricht ausgetüftelten Sanktionen gegen „Stabilitätsünder“ sind der Rede nicht wert. Wenn die EG-Staaten einmalim Währungstopf sind, naschen sie Schulden und Inflation wie gehabt – und niemand stört sie dabei.

Eine gefährliche Inflation-Quelle ist jedoch die angeblich unabhängige Europäische Zentralbank. Laut Statut ist sie zur Stabilitätspolitik verpflichtet. Aber in den Führungsregimen der Zentralbank sind die stabil-

Deutsche Mark als Preis an. Auch er behauptet, die europäische Einheitswährung bringe Stabilität nach Europa. Sie werde so hart wie (einest) die Mark.

Inzwischen naget Zweifel aber auch im Lager der Regierung. Hier die Gründe:

Der Maastricht-Vertrag, in dem die Währungsunion vereinbart wurde, enthält Widersprüche (Bundesbank). Kohl brachte die politische Union nicht zustande, die das neue Geld absichern müßte. Jeder europäische Staat kann auch nach 1999 seine eigene Finanzpolitik (Ausgaben), Wirtschaftspolitik (Löhne, Gehälter) machen und Schulden aufhäufen.

Schon jetzt wirft die EG Steuergeld zum Fenster raus. Rund 24 Milliarden Mark zahlte Deutschland 1989 in die europäische Kasse. Experten schätzen, daß zehn Prozent davon durch Betrug, Bestechlichkeit und Verwaltungsfehler verloren gingen.

In Sizilien wurden zum Beispiel 20 Prozent mehr Milchkuhe subventioniert, als überhaupt in den Ställen standen. • Zwei Milliarden Mark zahlte die EG ins hungernde Bangladesch. Aber zwei Drittel des Geldes gingen auf die Konten des dortigen öffentlichen Dienstes. • Äthiopien bekam Dünger für fünf Jahre. Viel zu

Es geschieht im Namen Europas. Am 1. Januar 1993 sollen in EG-Europäische Grenzen für Güter, Dienstleistungen und Kapitalexpert fallen. Wer heute mit 1000 Mark durch die zwölf Mitgliedsstaaten reist, verliert allein durch den Geldumtausch des ECU hat er keinen Verlust mehr.

Ex-Kanzler Helmut Schmidt meint: „Der ECU wird die stabile Währung der Welt.“ Aber immer mehr Politiker, Wissenschaftler, Banker zweifeln daran. Selbst die Hüter unserer Währung sind gespalten. Viele befürchten Inflation, weil die EG keine Einheit, sondern ein Bazar ist. Die Bürger sind zu 56 Prozent gegen das Einheitsgeld.

Ganz anders die Politiker, die uns die Suppe eingebracht haben. Helmut Kohl bot vor der Vereinigung Deutschlands den zögernden EG-Partnern (vor allem Frankreich) die

„Kdepak truhla, havrani... Nebožtík si přál naložit do sudu piva!“

Wie krank ist unser Land?

„Wer die deutsche Mark mit aufbaut hat, gibt sie nicht mehr her“, meint Otto Naumann aus Blachhofswiesen. „Wann man wissen will, was mit dem ECU auf uns zukommt, muß man für das C ein K einsetzen: ECU – Es kommt Unheil“, frohelt Dr. Klaus Camman aus Frankfurt/Main. Droht wirklich Unheil, wenn die Deutsche Mark ab 1999 verschwindet?

Eins ist sicher: Wir werden dann ein Geld auf der Hand haben, über das wir nicht mehr bestimmen können. Manche nennen es „Schokoladenwährung“, andere sprechen abfällig von „Esperanto-Geld“ (CSU-Gaue). Warum tauscht Bonn die Mark, den größten Erfolg der Nachkriegszeit, gegen den ECU ein?

Lidstvo u konce své existence

Herbert Gruhl

Stojíme na vrcholku fantastické série úspěchů. V průběhu posledních stovek let změnilo lidstvo naši planetu podstatně více než za celá předchozí tisíciletí. Ale teprve v posledních několika málo letech si lidé začínají uvědomovat, že se blíží neštěstí. Jen někteří začínají hledat východiska.

Již v roce 1972 se konala první globální celosvětová konference o životním prostředí. Účastnické státy se dohodly, že v Keni zřídí Úřad pro program životního prostředí Spojených národů. Dnes je nutno konstatovat, že dvacetiletá pilná práce pracovníků OSN zůstala pro ekologický, ekonomický i politický vývoj ve světě zcela bez významu.

Přestože jde zcela nepochybně o přežití člověka na této planetě, trvalo celých dvacet let, než OSN zorganizovala další konferenci o životním prostředí - v Rio de Janeiro letos v červnu. Avšak pozor - pozvání zní nikoliv ke konferenci o životním prostředí, nýbrž ke konferenci Životní prostředí a rozvoj. Pod slovem rozvoj je však třeba vidět vše, co životní prostředí ničí: investice do průmyslu, vznik nových pracovních příležitostí, stavba a vývoj nových dopravních spojů a prostředků na souši, na vodě i ve vzduchu, zkrátka ... hospodářský růst.

Rozvojové země chtějí co nejdříve dohnat vše, v čem je industrializované země předstihly - a ty jim mají toto vyrovnání zaplatit. Avšak aby to bylo alespoň zčásti možné, argumentují vyspělé státy tím, že ony samy musí svůj hospodářský růst ještě dále podstatně zvýšit. Oběma stranám tak jde, jako kdykoliv předtím, o lepší - nebo ještě lepší život.

Všichni zasloučení přitom dobře vědí, že otázka - vzhledem k obrovským již způsobeným škodám - zní jen ... zda má na této planetě člověk vůbec ještě šanci přežít!

Na konferenci o životním prostředí by se muselo jednat skutečně o mnoha tématech. Smrtelně nebezpečné rozmnožování lidstva. Zhroutení systému zajištění výživy a pitné vody v dohledné době. Otrava vody, vzduchu a půdy chemikáliemi. Mizení ochranné ozónové vrstvy v atmosféře. Neustálé se zvyšující nebezpečí radioaktivního zamoření ze stovek atomových zařízení, které již i bez atomové války učinily rozsáhlé oblasti neobyvatelnými. Skleníkový efekt způsobený oxidy uhlíku s následnými změnami klimatu a hladiny světových moří. Vypalování a kácení lesů v zemích třetího světa a jejich odumírání v zemích průmyslových. Vyhubení a vymírání zvířat i rostlin, které člověk potřebuje, ale kterým likviduje nezbytné životní podmínky. Nesmírně nebezpečná manipulace s geny rostlin, zvířat i člověka. Rychlé plundrování přírodních zásob fosilních paliv a minerálních surovin. Stoupající zatížení všech kontinentů i moří, a dokonce již i vesmíru odpady a odpadky.

Z těchto hlavních komplexů, nesčetných dalších příčin a jejich mnohostranného spolupůsobení a vzájemného ovlivňování vyplývají již nyní vážné poruchy přirozených přírodních koloběhů, které už nebude možné nikdy napravit. Přesto - všechny tyto zásahy a celková devastace přírody rok od roku dále stopují. Přitom může

již každé z uvedených poškození naší planety existenci lidského života na zemi definitivně zlikvidovat.

Řešení všech těchto problémů je zákonitě nad síly jakékoliv podobné konference OSN. Ostatně smysl by měla pouze tehdy, pokud by mohla okamžitě učinit důležitá a zásadní rozhodnutí, která by byla okamžitě uskutečněna. Avšak ani OSN, ani jednotlivé členské státy nemají potřebnou moc ani prostředky, aby mohly účinně „plány na záchranu světa“ realizovat.

Takováto konference by zákonitě musela od základu změnit cíle i způsob života a jednání lidí ve všech částech světa v pravý protiklad - tedy naprostou utopie. Národy by se musely snažit rozumně se omezit a žít v odříkání; musely by vést - v porovnání s dneškem - přímo asketický život.

Odříkání by muselo začít především při vlastním rozmnožovacím procesu. Toho však 80 procent lidí není schopno, velká část z nich na toto téma dokonce odmítá i jen mluvit. Pokládají neomezené rodičovství za své nedotknutelné právo, které jim OSN dokonce v roce 1968 potvrdila: „Rodiče mají nezadatelné právo o počtu a časovém odstupu narození svých dětí rozhodnout svobodně a odpovědně sami.“ Od roku 1968 do roku 1992 se zvýšil počet obyvatel o téměř dvě miliardy. Plnou váhu tohoto údaje si uvědomíme teprve až tehdy, když zjistíme, že v roce 1930 žily na celé naší planetě právě a jen - dvě miliardy lidí.

Šálavský problém - a tak by se to mělo říci papeži - je tedy především rozmnožování lidstva. Zatím u každého živočišného druhu bylo extrémní přemnožení dříve či později ukončeno masovým vymíráním. Člověk však není pouze živý organismus, vyvinul se v myslící a pracující bytost, jejíž inteligentní „pokrok“ spočívá v tom, že za sebe nechává pracovat stroje, jejichž produktivitu se mu podařilo za posledních padesát let fantastickým způsobem zvýšit.

Avšak pro tyto své výkony stroje spotřebovávají stále větší množství energie a minerálií, kterými ale mohou být jen tak dlouho kmeny, dokud stačí zásoby. Zatím ještě existují. Avšak největší a rozhodující dilema spočívá v tom, že moderní průmysl ke svému chodu potřebuje stále méně lidí - zatímco v třetím světě chutí množit se dennodenně vrhne na pracovní trh dalších 200.000 lidí. Každých pět let tak vznikne tolik lidí hledajících práci, kolik obyvatel mají dohromady všechny země Evropských společenství!

Masy lidí bez práce jsou tak připraveny k nevyčerpatelným revolučním činům a demagogové toho již začínají pilně využívat. Takže - národy budou raději až do sebeznížení pracovat a produkovat. Jejich vlády je k tomu budou dále vést a podporovat ... zcela nehlídaje na to, že tím zaměstnání lidí prodlouží jen o šibeniční lhůtu několika málo let a že nesmírně cenné

zhradičné zásoby země se ještě zohlednějí a účinněji promění v přírodu zničující odpad.

Dilema je zcela neřešitelné: i kdyby se přece jen lidé ve své většině obrátili k materiálnímu odříkání, okamžitě by se nezaměstnanost zmnohonasobila

a jakákoliv vláda, která by takovou změnu přinesla, by byla okamžitě smetená. A tak tedy se k tomu žádný vládnoucí neodhodlá stejně tak, jako se na zemi nenajde národ, který by byl ochoten k dobrovolnému sebeomezování.

Zaladikp kdy odbory organizovaly stávkou za zachování přírody, aby svým dětem a vnukům zachovaly šanci k životu? Pochopitelně nikoliv. Stávkují výhradně za více peněz - nyní a hned, aby si jejich ovečky mohly ještě více koupit a ... ještě více vyhodit.

Před problematikou přežití lidstva strkají hlavu do písku všichni a spokojují se s hesly jako „ekologická přestavba průmyslové společnosti“. Přitom však celá podstata industrializované společnosti spočívá právě v tom, že může být pouze antiekoologická. Vždyť průmyslový pokrok neznamená nic jiného než kousek po kousku zpracovat a spotřebovat přírodu!

Zachránit by nás mohl pouze naprostý odklon od industrializované spotřební společnosti. Jenže k tomu se nachází na této planetě již pětkrát tolik lidí, než s kolika by to bylo reálné ... a za pouhých dalších 30 let to bude již osmkrát tolik! Avšak veškeré státy se intenzivně zabývají zase jen další výstavbou globální průmyslové společnosti. Lidstvo de facto proměňuje svůj svět v jediný obrovský produkční a spotřební komplex - přestože v něm necítí žádný spojující politické mechanismy, ba ani vážné představy o možnostech globálních řídicích systémů.

Naopak - právě máme před očima odstrašující příklad konce největšího experimentu centralistického řízení světových dějin. V bývalém Sovětském svazu, v Jugoslávii, všude a na všech kontinentech se intenzivně usku- tečňuje tříštění na malé národy a kmeny. Ty se upamatovávají na své staré jazyky, znovunalezají své původní kultury a náboženství a snaží se o své znovuoživení.

Velképé utopie o jedné jediné všeobjímající světové civilizaci, ať již komunistické či liberální, skončily ve starém železe. Jen Evropská společnost - to dosud nepochopila; stále ještě si kutí - vzdálena jakékoliv realitě - na své utopii evropského svazu ... tentokrát nikoliv sovětských socialistických republik, nýbrž kapitalistických tržních republik. V době, kdy na východě 290 milionů občanů společnou měnu likviduje, má být pro 350 milionů Západoevropanů naopak společná měna zavedena. Mamutí byrokratický aparát je v současné době zaměstnán tím, jak Evropu až po ten její nejzapadlejší kout zdřinogovat - dokonce i předpisováním druhů sýrů. Téměř by již mohl vzniknout dojem, že se Ústřední výbor přestěhoval z Moskvy do Bruselu...

Evropská kultura, která v tomto století v triumfální, svět ovládající a přírodu zničující technice kulminovala, nezanechala na rozdíl od dřívějších vysoce vyvinutých kultur v důsledku degenerace obyvatel, nýbrž díky neuprosným fyzikálním zákonům: v důsledku vše- zaplavující, lavinovitě rostoucí masy lidstva na neměnném se povrchu zemském a její obrovské produkci energie i látkové výměny; proměňování cen- ných surovin v látky bezcenné - v jedovaté odpady. Tedy v důsledku procesů,

Dokonce i ... Avšak lidský rozum, kterým jsme od věků vybaveni, je tomu světu vzdálen. Člověk bohužel nemůže vidět do budoucnosti (antické Kassandre bůh tuto vlastnost propůjčil, avšak ani ona nemohla nic změnit) a tím méně podle toho ještě i jednat.

V posledních letech se lidstvo poda- řilo získat celou řadu zásadních ekolo- gických poznatků o způsobu, jak přiro- da pracuje. V důsledku toho dnes již ví-

výchoť národů mohly vyřešit ... jak se to naši politici stále snaží všem namlu- vit. Již jen zřívání obyvatelstva třetí- ho světa, které nastává každých 30 let, smete i ty největší ekonomické úspě- chy. Důsledkem toho je pak již dnes téměř všudypřítomný politický chaos. Kdo bude jen trochu moci, uprchně do posledních zbylých světových zón bla- hobyti. Avšak když - což vážně hrozí - 500 milionů obyvatel třetího světa vrhne do západní Evropy, pak se

racích tam již dnes existují milióny li- dí, kterým musí být vše dopraveno - dokonce i pitná voda. To jsou oblasti hladomorů a epidemií přicházejících let. Tam bude řádit velké umírání i bez atomové války. Ve své nouzi se pak jis- tě tyto lidé uchýlí k těm nejnerozum- nějším prostředkům a tím si svoji situaci ještě dále zhorší.

Bohužel, je naprosto vyloučeno, že by vyspělé země - byť by se o to ché- ly maximálně snažit - problémy takto- leteré již nelze zastavit - natož pak obrátit. Nebude to trvat již ani 100 let a celé přetechizované světové hospodářství včetně zemědělství zkrachuje již jen dí- ky nedostatku ropy. Když pak v dů- sledku toho ustane ve světě pohyb a na- ží, bude to automaticky znamenat i na- prosný konec globálního propojeného hospodářského systému a světového rozdělování potravin. Nejdříve a nejlépe to samozřejmě pocítí třetí svět. V obrovských aglome-

me, které pochody přirody a nás nezadržitelně ženou do záhuby. Přesto - živé bytosti nebudou nikdy schopny skryté přírodní síly řídit. Vybavili jsme se strašnými zbraněmi, které přírodě i člověku přinesou smrt. To začínáme pomalu chápat teprve dnes, kdy je pro zásadní obrát již příliš pozdě.

Zbývající šance je vlastně již jen v prodloužení lhůt. Ale i k tomu se žádný národ, žádná vláda, žádná strana není schopna a ochotna odhodlat. Naše mozky, které ze sebe vydaly tolik hrdých výkonů, si stále ještě namlouvají, že mohou osud zastavit...

DER SPIEGEL

Z němčiny

Rok co rok se objevují zprávy, že tam či onde ten či onen osvětlený jedinec s příslušným argumentačním doprovodem na blízce datum předpovědi konec světa a často se těmito lidem i podaří desetitisíce lidí o své předpovědi přesvědčit. Soudný člověk se nad takovými zprávami jen shovívavě pousměje. Právem. Podobné předpovědi jsou skutečně jen šarlatánství.

Od nepaměti si člověk klade otázku po smyslu života. Otázku, na kterou neexistuje odpověď. Drtivá většina lidí si ji přesto zodpoví - smysl života jsou děti. A děti jejich dětí. Aby se našim dětem - budoucím generacím - dařilo lépe než nám. Zde zakódovala příroda do našich genů onen zázračný motor, který dokázal vytvořit onen (zřejmě i v kosmických měřítkách ojedinělý) zázrak - evoluci živého organismu korunovanou myslícím a citícím člověkem.

Ptáte se, jak spolu předcházející dva odstavce souvisejí? Vše nasvědčuje tomu, že více, než si je většina z nás ochotna připustit. Před dvěma týdny otiskl Der Spiegel esej známého německého vědce Herberta Gruhla. Relativně krátká stať, jejíž obsah však musí s každým myslícím člověkem ovládnout! Považoval jsem za svoji povinnost s jejím obsahem seznámit i naši veřejnost.

Jistě - najdou se lidé, kteří i přesto, co si přečetou, si řeknou: „...ale co, však ono se to zase nějak...“ Avšak dnes již hovoří nejen slova, ale i naprosto hmatatelná fakta. Vlivem narušení ozónové vrstvy osleplá stáda ovcí v Jižní Americe, lidé s metastázuujícími nádory kůže na jihu Austrálie či, chcete-li, tuny uhynulých ryb v důsledku „uskladňování“ toxických odpadů na dna moří...

Je mi to líto, že v té dnešní nepřehledné a různorodé situaci, v jaké se naše země vzhledem ke čtyřicetileté socialistické devastaci nachází, tímto článkem nejspíše ještě dále prohloubím pesimismus části našich čtenářů. Zcela jistě pak těch, kteří jsou schopni vidět o něco dále než k příštím víkendům na chalupě, letošní dovolené či k plánované koupi nového favorita.

Autorovo zacházení s fakty a jejich extrapolace do budoucnosti se ovšem vždy neshodují s mými názory a některé údaje jsou dokonce zjevně nepřesné (např. vyčerpání zásob ropy za sto let). Ani rást počtu obyvatel nemusí pokračovat tou geometrickou řadou, jak autor naznačuje. Nemůžu také souhlasit s pasáží, ve které autor srovnává liberalismus s komunistickou ideologií. Právě západní pojetí demokracie je přece v naprostém rozporu se sovětským typem centralistické vlády. Nicméně daleko důležitější než tyto věcné a názorové rozpory mi připadá upozornit na nebezpečí, které našemu světu hrozí.

Každý podobný článek dosud na konci vždy přinesl nějaký - více či méně reálný - návrh na řešení. Na eseji Herberta Gruhla je nejzávažnější ta skutečnost, že je zde - pokud vím na seriózní bázi vůbec poprvé - odhalena pravda ve své plné děsivé nahotě. Totiž, že ... **již je pozdě**.

Fatální vývoj člověčenstva v tomto století skutečně dává za pravdu těm (a patří k nim i já), kteří vyslovují - pro moderního člověka jistě kacířskou - tezi: Matka příroda se umí účinně bránit vůči svým produktům, které ji poněkud „přerostly přes hlavu“ a ... ubránil se i člověku!

Život na zemi existuje již téměř dvě miliardy let.

A teoreticky může existovat ještě nejméně další tři čtyři miliardy - do té doby, dokud bude slunce dodávat dostatek energie. Co proti tomu znamená nějakých 100 či 200 tisíc let, po které existuje jeho současná varianta - v dnešního člověka vyvinuvší se opice? Je to jen nepatrný okamžik. Dávno před opicemi se na povrchu zemském rovněž slibně vyvíjela jiná „civilizace“, resp. její zároveň. Minimálně z biologického hlediska byla cesta od prvoků k obrovským živočichům a fungujícím monstrům - dinosaurům (a jejich dalším odrůdám) - jistě obrovským pokrokem. Jenže Matka příroda brzy zjistila, že tato cesta nikam nevede. Hory biologické hmoty byly uloženy na nesprávném místě - tuny svalstva a mozku jen pár deka. I přišla doba ledová (či jiná pohroma, teorie o příčinách zániku těchto monster se různí) a dinosauři vyhynuli.

Při druhém experimentu to již klaplo podstatně lépe. Poměr váhy mozku a zbytku těla - se všemi z toho vyplývajícími důsledky - se podstatně změnil. Jenže, jak to v posledních několika málo desítkách let vypadá (z hlediska stáří země i doby existence života na ní v nekonečně malém časovém úseku), i tento experiment jaksi Matce přírodě nevyšel. Budu optimista - zániku civilizace prostřednictvím atomové války jsme (zřejmě jen těsně) unikli. Budu ještě větší optimista - nejspíše do deseti let se podaří nalézt účinnou vakcínu proti AIDS a naše civilizace se (až na několik desítek miliónů obětí) ubrání i tomuto nájezdu. Avšak příroda ví své a již asi není tak trpělivá jako dříve. Ukončení tohoto experimentu bude bezpochyby podstatně rychlejší než onoho prvního. Vyhynutí dinosaurů nějakou tu stovku, možná tisícovku let trvá. Tentokrát to budou nejspíše jen desítky, nejvýše jedna či dvě stovky...

Tragédie tkví především v tom, že tato problematika je zcela do slova a do písmene globální. Mezi napucovanými městy a čistou přírodou Skandinávie, Švýcarska či starých spolkových zemí Německa a devastací a špinou jen o něco málo kilometrů vzdálenějších Čech jsou doslova světy. Přesto - ani obyvatelům uvedených oáz čistoty a relativně zachované přírody se uvedený vývoj nevyhne. A nevyhne se ani nám. Zde nepomohou ani ty nejdůmyslnější hraniční zátarasy.

Jedna z velice smysluplných a milosrdných vlastností, kterými nás příroda obdařila, je schopnost poslušit myšlenku na potenciální nebezpečí. Bez ní by nejspíše nikdo nemohl vstoupit do jakéhokoliv dopravního prostředku či i jen přejít ulici. Ze stejného důvodu pochopitelně se drtivá většina našich čtenářů, kteří dosah fatálních faktů obhaňených v eseji Herberta Gruhla pochopí, po jistém šoku znovu obrátí ke svým dením starostem a radostem ... stejně tak jako já. Přesto - považuji za nesmírně důležité, aby si po celém světě tuto fatální situaci uvědomilo co nejvíce lidí! Neboť, alespoň teoreticky, stále existuje nějaký ten malý zlomek pravděpodobnosti, že tento (pro náš biologický druh nesmírně nebezpečný) vývoj bude ještě možné zvrátit. Ostatně, další nesmírně cenná vlastnost, kterou je člověk nadán, je vše přežívající - a d e j e.

Z výše uvedených příčin zcela jistě v dohledné době nelze jakýkoli zásadnější zvrat očekávat. Avšak první krok, který je k tomu naprosto bezpodmínečně nutný, je „vytažení hlavy z písku“

a přiznání si tohoto nebezpečí! Přetisk eseje Herberta Gruhla by k tomu měl dát podnět.

Co jiného by, proboha, již mělo vyburcovat lhostejnost a omezenost lidského pokolení, když ne zcela reálná představa, že nejspíše již vnučí dnešní generace dvaceti- a třicetiletých se budou rodit do soumraku světa...

Batteriefirma Varta sorgt in CSFR für Spannung

HANNOVER (dpa/VWD/rtr). Der Hannoveraner Batterieproduzent Varta übernimmt das in der gleichen Branche tätige CSFR-Unternehmen Akucel mit Sitz in Ceska Lipa, rund 80 Kilometer südöstlich von Dresden. Bei Akucel sind etwa 250 Leute mit der Herstellung von Batterien für Lastkraftwagen beschäftigt. Im Zuge der anrollenden Privatisierungswelle hat Varta nach Angaben eines Firmensprechers mit dem nationalen Fonds der CSFR, einer der Treuhandanstalt vergleichbaren Organisation, die Verhandlungen abgeschlossen.

Die Produktion soll auf Batterien für Personenwagen ausgeweitet werden. Bei einer „wohl steigenden“ Arbeitnehmerzahl will man die derzeitige Jahreskapazität von 150 000 Energiespendern bis Ende 1992 verdoppeln. Binnen zwei Jahren sind Investitionen von fünf Millionen Mark vorgesehen.

Die Produktion von Bkw-Akkus soll auf die VB Autobatterie in Hannover, ein Gemeinschaftsunternehmen von Varta und Bosch, übertragen werden. Am neuen Standort wurde der weitere Ausbau bereits eingeleitet. So sollen in Ceska Lipa wiederaufladbare Nickel-Cadmium-Batterien für Geräte komplettiert werden. Für Industriebatterien soll das Werk ebenfalls wachsende Bedeutung erhalten.

Zum Kaufpreis heißt es, er habe „im einstelligen Millionenbereich“ gelegen.

BUDE SE SVÍTIT LEPE A RABOLTNÉ!

Tot und teuer

PEKING, 13. April (Reuters). Will man der chinesischen „Bauernzeitung“ Glauben schenken, so ist das Sterben im Land der Mitte ausgesprochen unsocial. Unter der Überschrift „Die Toten essen die Lebenden“ rechnet das Blatt aus, für das Geld, das die Beerdigungen für die jährlich sieben Millionen Toten in China kosteten, könnten zum Beispiel 14 000 Schulen gebaut werden. Das Holz, das für die Särge benutzt werde, könnte zum Bau von 1,7 Millionen Häusern dienen. Vier Millionen Menschen könnten ernährt werden, würde das Land für die Beisetzung landwirtschaftlich genutzt.

„Warum plündern die Toten die Lebenden derart aus?“ fragt die Zeitung.

RAKVIČKY SE ŽLEHAČKOU...

New York - Thomas Alva Edison (1847-1931) hat nicht nur die Glühbirne erfunden: Er benutzte am 18. Juli 1877 auch als erster das Wort „Hallo“ am Telefon - damals Code für eine zustandekommene Telefonverbindung, schreibt die US-Zeitung „Star“. Telefon-Erfinder Graham Bell favorisierte „Ahoi“ - nicht durchgesetzt.

AKOJ - PŘEDVZÁKJ ČENOV...

Novodobý
"intelligentní"
mluvící systém
bez kazety

469,- Kčs

**Haló... já jsem nový
mluvící medvěd
Teddy - mohu
po tobě OPAKOVAT
všechno co mi říkáš!**

Jak tento systém funguje?

Na rozdíl od ostatních mluvčích medvědů, kteří mluví jen tehdy, když jsou vybaveni připravenou zvukovou kazetou, má náš Teddy tzv. "intelligentní" mluvčí systém.

Jeden neopatrný mikrofon zaznamená vše, co Vy nebo Vaše děti Teddymu řeknete. Teddy opakuje jen to, co odposlouchá. Budete nadšení, neboť Vaše děti budou mít výborného kamaráda na hraní. Můžete Teddymu použít jako soukromého učitele pro Vaše děti, když ho necháte opakovat francouzská, anglická nebo německá slovíčka.

Zájem je veliký!

Ve světě je po těchto medvědcích taková poptávka, že jsou nabízeni až za 50 dolarů.

Díky našim výborným kontaktům v zahraničí se podařilo zajistit větší počet Teddýů pro export; vzhledem k velkému odběru můžeme nabídnout příznivou cenu.

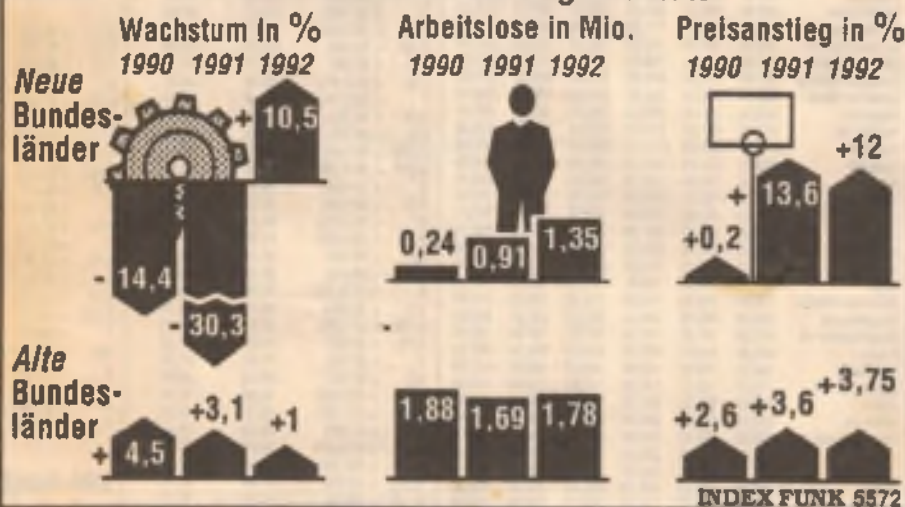
Mluvčícího Teddýho obdržíte za výhodnou cenu pouhých 469,- Kčs + přiměřené poštovní výlohy a balné do 20,- Kčs.

JSEŠ VOŮL, JSEŠ VOŮL, JSEŠ VOŮL...

Wladimir Majakowski, der futuristische Graphiker und Dichter der Avantgarde, zeichnete während des Ersten Weltkrieges noch brav patriotische „Luboks“. So wie diesen (die Abbildung zeigt ein Detail) mit dem Text: „Zu Warschau und Gradna verschlugen wir sie. Ja, wir verschlugen die Deutschen und zerdrückten sie.“

Frühjahrgutachten 1992

der Wirtschaftsforschungsinstitute

CSFR handelt mit Überschuß

Die Handelsbilanz der Tschechoslowakei wies in den ersten beiden Monaten dieses Jahres einen Überschuß von umgerechnet rund 87 Millionen Mark aus. Nach Angaben aus Prag löste Deutschland die frühere Sowjetunion als größter Exportmarkt der CSFR ab.

**Nová
TOYOTA
COROLLA**

už od 386.000,- Kčs?

CELA?

Svět si připomněl narození
J. A. Komenského

Obelisk Yvana Theimera.

Komenský se narodil 28. března 1592 u Uherského Brodu a na území naší republiky pobýval do roku 1628, kdy v pobělohorské době musel podobně jako tisíce dalších učenců opustit svou

Pokrač. u
str. 163

vlast. Zůstal však srdcem i myšlením Čech a prosazoval osvobození českého školství a kultury od nadvlády katolické církve. Vždy hlásal vzájemnou lásku a pokoru k bližnímu, odsuzoval válku a všechny formy násilí. To vše činil i přes útoky na svoji osobu ze strany tehdejších katolických odpůrců, kteří nechtěli připustit existenci českého školství a jednoty bratrské.

Obelisk platí Italové

Uherský Brod v den oslav navštívil i prezident ČSFR Václav Havel s doprovodem. Ve svém krátkém projevu vyjádřil hrdost na to, že pocházíme ze stejné země jako Komenský. Potom podepsal poselství dalším generacím a symbolicky otevřel nově přestavěné muzeum, kde se nachází stálá expozice věnovaná odkazu velkému mysliteli, která je dílem akademického architekta Petra Fuchse.

Rodiště J. A. Komenského se postaralo o důstojný průběh oslav čtyřstého výročí narození svého rodáka. Historické jádro je čerstvě rekonstruováno, stejně tak všechny památkové budovy. Uprostřed náměstí byl instalován bronzový obelisk tvůrce Yvana Theimera, znázorňující počtu dětí Komenského. Y. Theimer je rodák z Olomouce a absolvent Uměleckoprůmyslové školy v Uherském Hradišti, který v současné době žije v Paříži. Tři sta tisíc francouzských franků, které stála realizace díla, zaplatila italská firma Martini-Rossi z Turína. V Československu je zastoupena již několik let a vzala si za úkol podporovat umělecká díla. Účast na oslavách považuje za obrovskou čest.

Umělec pracoval pět měsíců zdarma. Při odlévání z bronzu hrozilo velké nebezpečí, že praskne forma, protože z časových důvodů nemohla být dokonaleji zajištěna. Toto nebezpečí je ale spojeno s odléváním každého díla. Obelisk není přímo ztvárněním postavy Komenského, ale odlišit jeho myšlenek. Jsou na něm např. Komenského výroky, jeho nákres mapy Moravy nebo děti znázorňující poznání. Tím se nový památník liší od socrealistické sochy před muzeem, kde má Učitel národů dělnický, až leninský výraz.

V. Havel obelisk sice slavnostně odhalil, první neoficiální premiéru obelisk zažil už v noci před oslavami, kdy ho bez ceremonie odhalila skupina italských turistů. Mezi Italy je osobnost J. A. Komenského zřejmě velmi populární, proto také sponzorovali tento projekt.

Z Fulneku do Amsterdamu

Podle vlatního Komenského výroku byla jednou s nejznamenitějších bratrská škola ve Fulneku. Už před jeho příchodem zde působili významní pedagogové, jako Antonín Bodestein, Václav Pontánus, Tomáš Dubín a Jan Ef-

ron Hranický. V roce 1618 se oženil s Magdalenou Vizovskou z Přerova. Ta ale krátce poté umírá a Komenský si v září 1624 bere Dorotu Cířlickou. V roce 1928 je zrušena fulnecká škola a Komenský pod nátlakem katolické církve prchá z vlasti. Netuší, že se sem již nikdy nevrátí. V Holandsku mu je oznámeno, že také jeho druhá žena i s dítětem zemřely. Až do své smrti pak Komenský působí v Polsku, Anglii, Švédsku a Maďarsku. O svém posledním pobytu v Amsterdamu píše: „Celý můj život byl putováním a neměl jsem vlasti. Ustavičně jsem měnil místo pobytu. Nikdy a nikde jsem neměl stálého domova. Naposledy mi poskytlo pohostinství na dva náct let město Barávie, tržiště světa.“

(VÝRAZNĚ ZKRACENO)

a nebudou zklamání, že si nemohou prohlédnout kapli, o níž toho tolik slyšeli.

JAKA
TAKE
ŽE?

Krásná, avšak zanedbaná

V Čechách trvalo období ex-
presivního baroka pomě-
ně krátkou dobu, avšak
stejně stačilo zanechat příst
generacím skutečně skvostné pa-
mátky. Jednou z nich je kaple sv.
Tří králů ve Smiřicích. Kaple je
jednou z nejkrásnějších staveb
vrcholného baroka nejen v Če-
chách, ale i na sever od Alp vř-
bec z hlediska architektonické-
ho znamená evropský unikát
a i její interiéry je zářuván mezi
velmi hodnotné. Nespomně prá-
vem je kaple sv. Tří králů zapá-
na v I. kategorii na seznamu pa-
mátek UNESCO.

Ideový základ dal kapli jezu-
ita P. Jan Tonner svým pojetím
štemberského erbu, který odvo-
dil od hvězdy ukazující sv.
Třem králům narození Páně
v Betlémě. Jeho zák. hrabě Jan
Josef Štemberk, založil stavbu
roku 1699. V té době žil tři př-
slučníci rodu Štemberků - dva
slyškové a náš mladý hrabě Jan
Josef. Tragédie na řece Inn zpř-
sobila, že z této trojice zbyl Vác-
lav Vojtěch s roční pranetěří
Marii Terezií. Václav Vojtěch
se jako ponouk panství brzy
stavby ujal, a tak mohla roku
1700 naplno pokračovat.
Dlouhá léta panovaly spory
o tom, kdo kapli projektoval.
Jedna skupina se přikláníla
k názoru, že architektem byl
Jan Blažej Santini, druhí zase

vý. Vytvořil ho významný ma-
lír Petr Brandl. Obraz vychází
ze stejného námětu a nese
i stejný název jako obraz před-
chozí. Zajímavé je, co vedlo
Marii Terezií k tomu, aby ne-
chala namalovat nový obraz.
Bývalý kronikář města Černo-
šovic Jaroslav Mach o tom píše:
„Chtěla mu dát vydělat a tím
jej podpořit. Petr Brandl žil
v té době v Hradci Králové. Fi-
nančně na tom byl velmi špat-
ně a navíc se kruh věrných ko-
lem něho stále více uzavíral.
Jeho manželka se hlásila o vý-
živné a Petr Brandl měl první
stání u soudu před právě na-
stoupivším královéhradeckým
hejmanem Kryštofem Vora-
čickým z Paběnic. Petr Brandl
se za pomoc hraběnce odvěděl
svým vrcholným dílem.“

Obraz Klanění Tří králů na
hlavním oltáři není jediným
Brandlovým dílem v kapli. Na-
lezneme zde i jeho oválný obraz
sv. Blažeje uzdravujícího ne-
mocnou dívku.

Kaple sv. Tří králů jako zá-
mecká nikdy nepatřila církvi.
Roku 1918 ji spolu s mnoha ji-
nými památkami převzal pod
svou ochranu stát. A pak už jen
chátrala a chátrala... až se jed-
nou po více než půl století sešlo
velké konsilium na minister-
stvu kultury a přes protesty ně-

ktorých členů i lidí zvenku se
usneslo fresky sejmut, vzácné
obrazy a další inventář převést
na jiná místa. Nevím, jaký účel
by byl přisouzen pak kapli. Zda
měla pomalu umírat na místě,
anebo měla být srovnána se ze-
mí okamžitě? V té době však
byli v kapli už „kaplani“. Tak
nazývali Smiřičtí partu nadšen-
ců semknutou kolem tehdejšího
poslanca NV pana Klimeše. Pro
něho samotného se stala kaple
druhou existencí. Se svými ka-
marádý začal s drobnými opra-
vami kaple a dokázal, že ji ješ-
tě lze zachránit. Těto iniciativy
se podržela hrstka lidí na minis-
terstvu kultury, která s dřívěj-
ším rozhodnutím nesouhlasila.
Rekonstrukce se přece jenom
prosadila. Od té doby uplynulo
již pěkných pár let a kaple je
stále zevnitř i zvenku obalena
lešením. Kdyby nebylo „kapla-
nů“, nestálo by snad uvnitř ka-
ple ani to. Právě oni zde vysta-
věli lešení do dvaceti metrů ke
kopuli kaple. Možná i na sře-
chu by musela kaple čekat ještě
řadu let. Pan Klimeš naučil své
kamarády základům horolezeč-
tví a všichni se dali do díla. Za
třeba zaplnily dokumenty a fo-
tografie kaple sv. Tří králů kaž-
dé volné místo v bytě pana Kli-
meše, dnes vedoucího hospo-
dářského odboru místního
obecního úřadu. Opravu kaple

Co je to socialismus?

Co je socialismus? To je jedna z nálehavých otázek dneška, která v následujících týdnech a měsících bude znovu nabývat na důležitosti s blížícími se volbami. Na tuto otázku existuje jediná odpověď: socialismů je mnoho. A velmi podstatně se od sebe liší.

Kdybychom si u dělali jen přibližnou inventuru hlavních společenských zřízení a hnutí, které samy sebe soustavně a s důrazem prohlašují za socialistické a jejichž členská základna či hlavní masa přívrženců se skutečně za socialistickou považuje, vyjde nám asi takovýto přehled:

Především jsou zde socialismy „komunistického typu“ (tj. uskutečňované pod vedením komunistické strany). Jsou to ty, které dnes patří spíše minulosti, s některými výjimkami, jako např. Čína nebo Kuba. I tyto socialismy se navzájem podstatně lišily: např. socialismus Stalinův, Gorbáčevův, socialismus jugoslávský, Ceaušeskův v Rumunsku, Dubčekův socialismus v roce 1968 atd.

Dalším typem je socialismus ve skandinávských zemích, jejichž společenské zřízení má možná nejvíce ze všech právo se nazývat socialismem. To platí zčásti i o Rakousku, SRN, Francii, Anglii a dalších zemích, které byly nebo jsou po dlouhá léta pod vládou socialistických stran.

Nesmíme ale zapomínat, že také nacismus a fašismus se s veškerou vehemencí označovaly za socialismy. Boj za socialismus a proti kapitalismu byly jednou z hlavních složek jejich ideologie. Vždyť plný název nacistické strany (NSDAP) zněl: Národně socialistická strana dělnická.

Za socialistické se důrazně prohlašuje také mnoho politických režimů ve třetím světě a byly i naším tiskem v normalizační éře tak označovány (Indie, Egypt pod dřívějším vedením G. A. Násira, libýjský režim Kaddáfího a desítky dalších).

Škála jednotlivých druhů socialismu ve světě je velmi

pestrá. Jednotlivé ukázky tohoto zřízení se většinou navzájem neuznávají za socialismy a často se vůči sobě staví antagonisticky až nenávisťně. Některí tvrdí, že nemůže být socialismu bez uznání národnostního a rasového principu, neboť dělníci prý cítí převážně národnostně. Jiní tvrdí, že nemůže být socialismu bez zrušení soukromého vlastnictví, další jsou přesvědčeni, že není socialismu bez svobody a demokracie.

Ještě bych se rád vrátil k nacistickému typu socialismu. Ti, kteří onu dobu nepamatují a znají ji jen z komunistické propagandy, nebo si ji nepamatují po tolika letech dostatečně přesně, by mohli pochybovat o tvrzení, že nacisté byli socialisté. Komunisté naopak vždy tvrdili, že nacismus byla forma extrémního kapitalismu. Zrekapitulujme proto některé nacistické a fašistické výroky, hesla a články víry, tak jak byly den co den vyučovány na školách, opakovány v projevech v rozhlase i v tisku:

Společný prospěch má přednost před prospěchem jednotlivce. Cílem této války je nová, socialistická Evropa. Sovětský svaz na příkaz mezinárodního židovstva zradil socialismus a spojil se s plutokraty (takto byl oficiálně zdůvodňován útok Německa na SSSR). Němci slouží velké myšlence sociální spravedlnosti, kterou nejprve žádali pro svůj národ a nyní ji nesou na svých bodácích celou Evropou. Až budou vyhnáni Angličané a jejich agenti, začne se v celé Evropě budovat nový socialistický řád. Evropou pochoduje velká sociální revoluce. V případě pochybností čtenářů je možné uvést extenzivnější citáty s uvedením zdroje.

Socialistické kořeny nacismu jsou nesmírně hluboké, jak přesvědčivě ukázal také nositel Nobelovy ceny F. von Hayek ve své knize Cesta do otroctví již v roce 1944.

Socialismus je na jedné straně velký a ušlechtilý humanistický ideál sociální spravedlnosti, na druhé

straně však pod jeho heslem vznikly a působily nejkrvavější a nejzvrůdnější režimy, jaké lidské dějiny poznaly.

Je proto třeba si socialismy rozřadit aspoň do dvou kategorií: socialismy totalitní a demokratické.

Sám osobně se kloním k názoru, že neexistuje nějaká magická osudová zeď mezi tzv. socialismem a tzv. kapitalismem. Jsou to spíš protipóly dvou lidských hodnot nebo ještě lépe protipóly jednoho lidského rozměru. Vzhledem k setrvení významu slov kapitalismus a socialismus jejich dlouhým propagandistickým zneužíváním je raději označím jako individualismus a solidarismus. Mezi těmito póly se rozprostírá víceméně nepřetržitě souvislé kontinuum, tj. každé společenské zřízení v sobě obsahuje určitou míru prvků individualistických a „směšovacích poměrech“ podle naturelu obyvatelstva příslušné země a konkrétních historických i místních podmínek.

V určitém smyslu se dá říci, že hlavním dlouhodobým smyslem celého politického života je trvalé hledání míry, jakéhosi optima mezi individualismem a solidarismem - šířeji pojato, mezi pravici a levici. Individualismus jde většinou ruku v ruce s efektivností, inovativností, hospodářským rozvojem a se svobodou, zatímco solidarismus usiluje o sociální spravedlnost a některé vyšší ideály zdraví, kultury apod.

Po téměř padesáti letech nacistického a komunistického totalitního socialismu u nás se dá očekávat zpětný pohyb směrem k pravici. Asi je to tak správné a přirozené. Teprve po několikaleté rehabilitaci pravicových hodnot bude situace zralá k hledání skutečného optima, doufejme, že výhradně v rámci demokratického zřízení. Postupně se snad budou pohyby „kyvadla“ neustále zmírňovat a ustalovat kolem středu, jako je tomu ve vnaněvlých demokraciích.

styk a vedení účtů. Až budou vytvořeny nezbytné legislativní podmínky, chce také nabízet obchody na kapitálovém trhu a financování nemovitostí. Nárůst zahraničního obchodu mezi ČSFR a Německem se odrazil i v objemu platebního styku banky - vzrostl z 313 milionů marek v roce 1990 na loňských 616 milionů. Před týdnem po-

Reportáž, která se nepovedla

Drogy. Téma u nás den ze dne aktuálnější a hrozivější. Stále znovu a znovu se dozvídáme o tom, kolik kilogramů čeho, kým, kde, jak a za kolik miliónů korun bylo zadrženo, a kroutime hlavou, jak je to možné. Proto jsem se vypravil na Václavské náměstí s jasným záměrem: Zjistit, jak lze koupit marihuanu, hašiš, případně jinou z bohaté škály omamných látek, které jsou u nás k mání. Exotických mladíků je na Václavském náměstí jako hub po dešti v Brdech.

„Marihuanu?“ zamumlal jsem v ústretu jedné proti mně jdoucí skupince.

„Síl!“ zvolali dychtivě italsky a hned vytahovali peněženky. Rychle jsem se ztratil v davu.

Na Mústku jsem si trouflí podruhé. Byli rychlejší.

„Čendmány?“

„Ne!“ řekl jsem turd a pohlédl jim zpřima do očí. „Marihuanu.“

Nedůvěřivě si mě změřili a ukázali palcem k pasáží Koruna. Konečně jsem na stopě! Zaplášil jsem z tváře zuřivý výraz, který ve mně vypořádala vzpomínka na E. E. Kische,

a s bušícím srdcem vstoupil dovnitř. Chvilku trvalo, než si mě oči zvykly na přítomnost. Byli tam Arabové. Jeden stál u zdi a kouřil, druhý dva si předváděti bojové úderý a kopy. Zamířil jsem k nim, ale byla ve mně ta nejmenší dušička, jakou si lze představit.

„Marihuanu,“ řekl jsem snad až příliš tiše. Přestali se ptát.

„Marihuanu,“ opakoval jsem jako ozvěna, pevně rozhodnut se neuvést. Obklopil mě jeden z nich si zápal rukou do kapsy. V posází nebylo kromě nás živé duše.

„Che, che,“ zasmál jsem se, aby poznali, že jsem veselá kopa a soudasné vyplácl hruď, jako že se mnou nejsou žádné zervy. Ve tmě na konci pasáže náhle zazářil plamínek zapalovače, osvětlil dlouhou snědou tůň s blýskavkami se očima a přitvřenými víčky a zhasl. To už na mne bylo moc. Opatrně jsem vycouval. Synové použité se za mnou dlouho dávali. Z jejich tůň nebylo možné vyfist vůbec nic. Venku v davu jsem se cítil přece jen bezpečněji. Protlácl jsem se kolem Bati na Jungmannovo náměstí do kavárny, kde jsem chtěl najít azyl. Ulehněně jsem dosedl a dal si kávu. Při placení jsem zjistil, že mi někdo ukradl peněženku. Který chmaták se teď těší z jejího obsahu, to opravdu nevím. Zůstala jen trpká vzpomínka a přesvědčení, že přišel se na podobnou akci vypravím buď bez peněz, nebo s policejní ochrankou. A pak se jím dostanu na kobylku!

WAAAAAAAAAAAA

BAVORÁCI BYLI PRVNÍ

[kž]: Jako první německá banka otevřela v Praze v Italské ulici svoji pobočku Bayerische Vereinsbank. V první etapě se zaměří na zahraniční obchod - na jeho financování, poradenství, leasing, platební

skytla BV první korunový úvěr, s jehož pomocí bude Volkswagen investovat do Škody Mladá Boleslav.

Pod názvem PRAŽSKÁ MODERNA (Die Prager Moderne, Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main 1991) vyšla v němčině Květoslavem Chvatíkem připravená antologie moderní české literatury. Jde o reprezentativní publikaci nejen vnějším provedením, ale také samotným obsahem, která seznamuje německého čtenáře s vývojem české literatury od devadesátých let minulého století až takřka po naši přítomnost. Vstup do této antologie otevřel Milan Kundera esejí pojmenovanou Úvod do jedné antologie aneb O třech kontextech. Je to netradiční úvod, který neupřisňuje dopředu čtenáře o hodnotě vydané knihy, ve skutečnosti ji však doporučuje mnohem přesvědčivěji.

Česká literatura ve světě

Kundera si zde uložil nesnadný úkol: vytvořit vztah české literatury k literatuře světové. Nečekejte však, že bude zdůrazňovat za každou cenu význam české literatury dosud světem patřičně nepochopený. Jeho výklad je založen promyšleně na třech aspektech: rozlišuje národní literaturu (tzv. úzký literární kontext) a literaturu širokého kontextu, vznikající všude tam, kde se jednotlivé národní literatury setkávají (tvoří například evropský kontext); a samozřejmě kontext světové literatury. Vlastní hodnotu díla poznáváme nejlépe ve chvíli, kdy ho přestaneme vykládat jen z aspektu národního a zařazujeme ho do širokého kontextu. Tak se třeba Vladimír Holan projevil ve své skutečně velkosti až v souvislosti s básníky takového významu, jako je Mallarmé, Rilke nebo Valéry. Naproti tomu Jirásek v úzkém národním kontextu svůj význam nepochybně má, ztrácí ho však rychle mimo jeho hranice. Kundera tak dokazuje, že jedině při konfrontaci spisovatelova díla se světem můžeme odpovědět na otázku, co nového dílo skutečně přineslo. To ovšem neznamená, že bychom mohli pomínout zřetel národní literatury; ta vždy bude pro hlubší pochopení literárního díla nezbytná. Jsou však spisovatelé, kteří se vymykají každému zařazení, Franze Kafku lze vytvořit jen z jeho vlastní tvorby a jeho života, je to spisovatel ještě užšího kontextu, než je kontext národní, a přitom je světový.

Není snadné podle Kundery vytvořit postavení české literatury ve středoevropském kontextu. Jeho podoba se nám jeví vždy jinak, je jiná při pohledu z Varšavy, je jiná při pohledu z Vídně nebo z Budapešti. Sporné je také zařazení české literatury do slovanského kontextu, jeho motivace byla vždy ideologická a byla v rozporu s odvěkou orientací české literatury na západní kulturu. Přitom však existuje souvislost místa a času: spisovatelé žijí v konkrétní době, vnímají stejnou krajinu, prožívají stejnou historickou chvíli, jen jejich pohled na stejnou realitu je jiný, jak dokazuje dílo Němcové a Stiftera. Jde o dva různé osudy, a přece vyjadřující idylický pohled na svět, v němž žili. Tady se vlastně počala pouť české literatury do širšího evropského kontextu.

To, co Kundera rozvíjí ve volné úvaze, Chvatík realizuje ve své antologii. Její ná-

zev Pražská moderna akcentuje právě onu zvláštnost postavení české literatury v evropském kontextu. Chvatík postupuje literárně historicky, avšak jeho členění moderní české literatury na sedm vývojových etap, jeho volba autorů a jejich děl sleduje zřetelně kritérium, které se neomezuje jen na tzv. národní kontext. Konečně Manifest české moderny, který antologii zahajuje, je sám projevem vůle českých spisovatelů po skutečných hodnotách. Převaha básníků v antologii nad prozaiky naznačuje, že pořadatel uznává dominantní úlohu poezie v české literatuře. Česká próza je sice zastoupena svými předními tvůrci (Čapek, Vančura, Hostovský, Čep aj.), přesto však mnohem reprezentativnější jsou zastoupení čeští básníci (Březina, Hlaváček, Toman, Sova, Bezruč, Nezval, Seifert, Wolk, Hora, Holan, Halas, Zahradníček, Kolář, Blatný, Orten, Mikulášek, Skácel aj.). Je to věčný problém všech antologií: volba autorů je vždy nějak omezena, a proto vždy se budou objevovat námitky, proč ten či onen autor byl vynechán. Jako šťastné se mi jeví, že je tu zastoupena esejistika, a to v promyšleném výběru (Šalda, Březina, Neumann, Čapek, Teige, Černý a další). Chvatík tak nejen volbou básníků a prozaiků, ale i teoretiků a kritiků postihl dynamičnost vývoje moderní české literatury.

I když bychom v antologii rádi viděli řadu dalších autorů, zvláště v poslední vývojové etapě tu postrádám z básníků Antonína Brouska nebo Ivana Wernische, je nutno ocenit antologii jako celek a především Chvatíkově doslov, který je vlastně výkladem posledních sta let české literatury. Je tu citlivě zachycen nejen význam jednotlivých tvůrců, ale i samotné postavení české literatury, složitost jejich proměn v konkrétním historickém čase. Můžeme diskutovat o problému volby, lze namítnout i proti volbě ukázek z literárního díla, nelze však Chvatíkově antologii upřít její základní hodnotu: promyšlenost koncepce, která je založena na důvěrné znalosti české literatury a která objektivně zvažuje její možnosti, které v současné době má. Jde o čin, který usiluje o to, aby česká literatura nejen v jednotlivých případech úspěšných autorů, ale i v početnějším zastoupení pronikla do světa.

„Obchod před námi vlastnila Moděva, která se během prodeje klobouků o stav interiéru příliš nestarala. Jenom podlahu z několika vrstev lina jsme trhali týden. Vůbec to tu bylo v hrozném stavu,“ postěžoval si pan Krečko.

Chutně i lacině

I když vedoucí hovoří o svém podniku jako o lidové jídelně, interiér tuzemce zvyklého na bufety typu Koruna, téměř odradil. Všude čisto, moderní nábytek, květiny, stěny obložené dřevem zdobí obrazy s motivy staré Prahy. „Myslím si, že příjemné prostředí hraje při jídle důležitou roli. Vim, že lidé u nás na to ještě nejsou zvyklí, a právě proto jsem s tím chtěl začít. Něco podobného je totiž ve světě běžný standard,“ chválí si majitel svůj Šmak.

Přesto, že jídelna slouží občanům te-

TMA POD SVÍCENEM

Praha už je zase plná cizinců ze všech končin světa. Procházejí městem, vozí se ze Staroměstského náměstí na vyhlídkové jízdě kočárem taženým „koňskou silou“, posedávají v předzahrádkách. Nakupují suvenýry, bloumají Prahou s průvodcem v ruce. Nelehce se orientují v metru, ale i v tramvajích, kde zcela chybějí cizojazyčné informace, ba i hlášení o jednotlivých stanicích se děje pouze v češtině. Myslím, že by nebylo na škodu, kdyby se městští dopravci nad toutle vadou na kráse zamysleli. Na hradním nádvoří by se asi také vyplatilo instalovat cizojazyčné směrovky, odkud, kam a kudy se jde. Co si závažného bychom mohli učinit i prodejci, kteří se, jako příslovečné houby po dešti, vyrodili se stánky jen tak narychlo spíchnutými. Praze pořád ubližují „čepičkáři“ okupující Královskou cestu a mající hlavní stan, zdá se, v Melantrichově a Karlově ulici. A co se trhá na Staroměstském náměstí týče: možná by leckterý cizozemský návštěvník mohl lehce podlehnout dojmu, že jsme národem, jehož hobby spočívá v malování kraslic, výrobě loutek a cingrat všeho druhu. Nabídka opravdu velmi vkusných a hezkých hraček je k vidění na trhu Havelském. Proč to říkám? Inu proto, že v prodejních kukaních, kde se na každém druhém kroku prodává hamburger, postrádám nejen gurmánskou nabídku ryze české proveniencce, ale i výrobky, které jsou zcela typické pro naši zemi — tedy které jinde — i kdyby ses rozkrájel — nekoupíš! Při putování kolem stánků na náměstí s orlojem jsem k svému údivu zaznamenala i to, že četní prodejci nepovažují za nutné označit zboží cenovkou. V blízkosti ministerstva obchodu a cestovního ruchu i sídla České obchodní inspekce je to zvlášť pikantní ukázka tmy pod svícenem.

AT ŽIJTE HAMBURGER, ŽIZBURGER,
IEPRERQSER, KURERBURGER...

Garáže a odměna

PRAHA: Dopravní podnik hlavního města Prahy rozšiřuje služby obyvatelům. Cyklisté znavení dlouhou jízdou mohou své kola uschovat za 1 Kčs na hodinu v podzemních garážích ve Studentské ulici v Praze 6 (u stanice metra Dejvická). Automobil v nich mohou odstavit i motoristé ovšem při hodinové sazbě 3 Kčs. Tiskový odbor ředitelství DP sdělil, že firma Dambach, která v Praze instaluje a spravuje zastávky, je připravena vyplatit částku 2000 DM každému, kdo zadrží nebo pomůže vypátrat pachatele ničící uvedená zařízení.

UDAM TE, UDA'M, ŽEJS NA MNE
CHTEL...

Šance na teplý a současně i levný oběd v centru Prahy se poslední dobou rapidně snížila. O překot vznikající restaurace a vinnárny využívají především cizinci. Právě s tím počítá nová firma Šmak, která se nauzdory současnému trendu rozhodla otevřít v pražské Jungmannově ulici 10 levnou jídelnu pro našince.

„Od začátku jsme počítali s tím, že v okolí je mnoho kanceláří a jejich zaměstnanci si nemají kam odskočit na oběd. Svačina z domova to podle mně nevyřeší. Alespoň jedno teplé jídlo za den je nutné.“ Mká jeden ze dvou majitelů firmy Artur Krečko. Pan Krečko založil jídelnu Šmak spolu se svým bratrem, který se nyní vrátil do Československa po dvacetileté emigraci v Austrálii. Firma má dnes deset zaměstnanců, kteří na své zákazníky čekají denně od devíti ráno do půlnoci, neboť večer slouží jídelna také k příjemnému posezení. Za prostory platí firma nájem 25 tisíc měsíčně.

prove měsíc, našla si už svou stádu klientelu, a to především díky nízkým cenám jídel, které se zde pohybují od dvaceti do třiceti korun za teplý oběd. Nejdražším jídlem je „čtnak“, stojí třicet korun. Samotná polévka 5,50 Kčs.

K udržení zákazníků přispěje i plánovaný systém stravenek. Dalším dobrým tahem je i tzv. prodej přes ulici. „Stačí, aby si hladový zákazník telefonicky objednal jídlo a my mu je rychle dopravíme ve speciálním plastickém pouzdře, které jsme si nechali vyrobit na zakázku.“

Ačkoliv první měsíc provozu skončil prodělkem, pan Krečko je spokojen. „S tím jsem počítal, zákazníci si nejprve museli zvyknout, druhý měsíc provozu vypadá už mnohem lépe.“

Grabštejn – středisko euroregionu

[pen]: Přestože se sezóna naších hradů a zámků dostává do každoročního turistického tempa, ne všude mohli kasteláni jejich brány odemknout. Někde zůstaly zavřeny pro rekonstrukce, jinde se řeší navrácení původním majitelům.

„Situace na severu Čech se neliší od jiných krajů,“ tvrdí Ivana Chovancová z Památkového ústavu v Ústí nad Labem. „Z významných šlechtických rodů u nás uplatňovaly nároky pouze Lobkovicové. Ti žádají o všechny majetek a letos se jim tedy vrátí zámek v Roudnici nad Labem a Jezeří. Ty ovšem tak jako tak nebyly veřejnosti přístupné. Do restitucí rodu Lobkoviců spadá i ústecký hrad Střekov, ten ovšem není v našem vlastnictví.“

K dominantě města na Labi, rekonstruovanému hradu Střekov, si řekneme, že jeho těžká, kovová vrata byla pro veřejnost otevřena i přesto, že v těchto dnech probíhají konečná jednání se zástupci Lobkoviců. Ti souhlasili se zpřístupněním této zajímavé historické památky a mělo by tomu tak být i v letech příštích. Navíc má sezónu v bývalém kamenném hnízdě strážců labského toku zpestřit větší nabídka kulturních akcí. Smlouva o předání střežkovského hradu Lobkovicům má být parafována na podzim.

Ne všechny mároky na vrácení majetku jsou však oprávněné. To je třeba připad Herbertsteinů, kteří uplatňovali nároky na Libochovický zámek. Pokud jde o mostovost, v tomto případě jsou na tom severočeské sbírky zatím dobře. Vracela se jich malá část, zatím pouze 227 předmětů. Je dobře, že se to týká také nejnavštěvovanějších zámků v Benešově nad Ploučnicí, Velkém Březně a v Duchcově. Jsou letos nejen otevřené, ale turisté se nemusejí bát, že je najdou prázdné.

S počátkem jarního nahlédnutí do seвероčeských zámků a hradů přišla příjemná zpráva z Hrádku nad Nisou. Právě v něm byla založena nadace Convictus, která si dala do erbu záchranu hradu Grabštejn. Její zahraniční partneři podmiňují svou finanční účast tím, že objekt musí být v majetku nikoliv státu, ale buď obce, či jiného vlastníka. Cílem celého snažení je přeměna Grabštejnu v centrum euroregionu Nisa, pokud jde o charakter

správní, kulturní a vzdělávací. Zatím probíhá jednání o převedení tohoto hradu do vlastnictví spolku Convictus.

Skvosty z mozaiky české historie jsou v severních Čechách zastoupeny také zámek Libochovice, hradem Házmburk, krásnými šlechtickými sídly v Budyni a na Peruci či slovanskými sídlišti Šance v Levousích a Stradonicích. Toto kulturní dědictví však po letech devastace ekologie i ducha je ve stavu, který nám nedělá čest. Zachránit, co se dá, si proto daly do vlnu Purkyňova nadace v Libochovicích a správa zájmového sdružení Starostové Libochovic. Na setkání s novináři řekl našemu zpravodaji Dalibor Černý, předseda Purkyňovy nadace: „S pomocí sponzorů, sbírek, různých příspěvků i třeba loterií chceme v první etapě alespoň zpomalit chátrání významných památek Libochovic. To si vyžadá milión korun ročně. Abychom však všechny kulturní památky dostali do optimálního stavu a zpřístupnili veřejnosti, budeme potřebovat ročně 20 miliónů. Také proto usilujeme o zafazování libochovického zámku do sítě UNESCO, z těchto důvodů připravujeme na 18. dubna veřejné shromáždění nadace.“

ZMĚNY VE SLOVENSKÉ VLÁDĚ?

J. Čarnogurský navrhl, aby V. Oberhauser odstoupil

[mz]: Na včerejším dramatickém jednání vlády Slovenské republiky v Bratislavě se kromě jiného projednávala otázka případných změn ve vládě SR. Tato otázka vznikla jako důsledek neúspěšného pokusu o vyhlášení svrchovanosti Slovenské republiky v Slovenské národní radě minulou středu.

Návrh na přijetí deklarace o svrchovanosti Slovenské republiky přednesl tehdy člen poslaneckého klubu SKDH ve Slovenské národní radě, ministr vodního a lesního hospodářství SR V. Oberhauser. Na tento fakt reagoval na včerejším jednání vlády její premiér Ján Čarnogurský tím, že vyzval ministra Oberhausera, aby v souvislosti s návrhem deklarace zvážil své další setrvání ve vládě. Ján Čarnogurský se odůvodnil svůj postoj tím, že vláda SR je vázána programovým prohlášením, které

přijala i SNR a podle něhož není na programu vlády vyhlášení svrchovanosti Slovenské republiky. Návrh ministra Oberhausera tedy podle J. Čarnogurského není slučitelný s jeho další účastí ve vládě.

Slovenský premiér rovněž požádal ostatní ministry, kteří se hlásí k SKDH a k přístupu V. Oberhausera, aby uvážili, zda chtějí zůstat ve vládě. V případě, že by V. Oberhauser odmítl odstoupit, bude se o dalším postupu rokovat na jednáních slovenské vládní koalice.

KDH versus SKDH: Rozhodnutí v neděli

BRATISLAVA [mz]: Předseda Slovenského křesťanskodemokratického hnutí (SKDH) Ján Klepáč vyhlásil, že čtyři ministři slovenské vlády, kteří jsou členy SKDH a byli premiérem Čarnogurským vyzváni, aby zvážili své další setrvání ve vládě, rozhodně odmítají podat demisi. Na včerejší tiskové konferenci KDH na to reagoval výkonný místopředseda Hnutí J. Petrik. Řekl, že SKDH podniká kroky, které jsou ve vzájemném rozporu. Na jedné straně se snaží zůstat členem vládní koalice a čekat z tohoto postavení značné výhody, na druhé straně ale odmítá plnit program, ke kterému se zavázaly všechny ostatní subjekty vládní koalice. Místopředseda J. Petrik uvedl, že tím SKDH staví značné překážky fungování vládní koalice v jejím současném složení a že podle jeho názoru je přinejmenším sporné právo SKDH setrávat ve vládě SR a komplikovat její práci. Podle J. Petrika by bylo čestnější odejít z vlády s tím že se SKDH již neztotožňuje s jejím programem. V této souvislosti byly předloženy Slovenskému křesťanskodemokratickému hnutí otázky, na které by jeho představitelé měli v zájmu vyjasnění situace odpovědět. Jedná se zejména o to, zda se SKDH zaváže, že nebude narušovat stabilitu předsednictva SNR a že v SNR nebude hlasovat za svrchovanost Slovenska. Další řešení problému v případě, že ministři SKDH v čele s ministrem Oberhauserem budou i nadále odmítat podat demisi, se podle slov místopředsedy KDH přesouvá do kompetence předsednictva SNR. O všem by se tedy mělo rozhodnout v neděli odpoledne...

Causa Budvar pokračuje

Boj o značku velikou svým významem

[Jla]: Budějovický Budvar by si měl udržet svou nezávislost. Na tom se shodli zástupci britského sdružení znalců piva CAMRA, kteří se zúčastnili včerejší tiskové besedy.

„Je nám jasné,“ řekl prezident CAMRA Iain Dobson, „že největší světový producent piva, americký Anheuser Busch, usiluje v nadcházející privatizaci Budvaru o počáteční třicetiprocentní podíl na vašem podniku. Proč? Američanům jde především o název Budweiser. O pivo, jako je například pardubický nebo třeboňský, zájem nemají. Budvar je totiž pivo, které se vaří z čistého sladu a odpovídá přísným požadavkům německého „zákonu o čistotě piva“. „Vysoká kvalita českého piva je známá po celé Evropě,“ pokračoval další z účastníků tiskové besedy John Cryne, „a tak bychom nechtěli, abyste o tuto výbornou pověst přišli. Ztratíte-li tedy dnes nezávislost, již nikdy ji nezlískáte nazpět.“ Ředitel budějovického pivovaru ing. Jiří Boček prohlásil, že respektuje všechny názory, které zástupci CAMRA vyslovili. Budvar je zařazen do druhé pri-

vatizační vlny a 31. května 1992 o jeho osudu rozhodne definitivně vláda ČR. Na otázku Lidové demokracie, jak to asi dopadne, odpověděl obchodně-ekonomický náměstek Budvaru ing. Rudolf Jirásko: „My vypracujeme privatizační projekt pouze s českou kapitálovou účastí. Rozhodující slovo však řekne ministerstvo zemědělství ČR a ministerstvo pro správu národního majetku a privatizaci ČR. My však doufáme, že zvítězí zdravý rozum.“

I ♥ ANGLAŇY...

• Ropoved Ingolstadt—Československo narazil na první potíž: na protesty obyvatel okolí Reznau, kde by případná havárie ropovodu mohla ohrozit zásobování tohoto bavorského města vodou a mohla zničit blízké důležité zdroje podzemních vod.

JAK JINAK, NEŽ!

[Gre]: Výbory pro plán a rozpočet FS doporučily vládní návrh na rozdělení příbytku federálního rozpočtu ve výši 6,389 mld. Kčs. K částečnému krytí schodků republikových rozpočtů je určena částka 2,276 mld. Kčs, zbývající část bude použita k řešení platební neschopnosti ČSD a k vytvoření rezervy.

Akademia Istropolitana

[mz]: Na svém včerejším zasedání schválila slovenská vláda návrh zákona o zřízení nové univerzity v hlavním městě Slovenské republiky. Univerzita by měla mít název Akademia Istropolitana a orientovala by se na studium těch vědních oborů, ve kterých jsou v současné době na Slovensku nejcitelnější nedostatky: studium práva, zejména mezinárodního práva, ekonomických věd, případně kombinované studium práva a ekonomických věd, vysoce kvalifikované studium státní administrativy a příbuzných oborů.

(štip): Na všerejším brifinku informoval prezidentův tiskový mluvčí M. Žantovský o státní návštěvě Korejské republiky, kterou ve dnech 26.—28. dubna vykoná prezident ČSFR s chotí. Smyslem cesty je podpis dohody o zabránění dvojímu zdanění mezi oběma zeměmi a o podpoře investic.

Na další dvoudenní pracovní pobyt na Slovensku odjede pan prezident ve čtvrtek. Jedná se zase o cestu regionální, jejíž první zastávkou budou Košice, kde se hlava státu zúčastní otevření britského informačního střediska. V plánu cesty je návštěva oblasti Gemeru vynikajícího jedinečnosti přírodních krás, dále pak pro-

NEZAPŘOU SE

Zda jsou Luboš Dobrovský a Jiří Dienstbier dobrými a schopnými ministry svých resortů, nechť posoudí odborníci. Jako novináři však byli dobří. Jenže přišel Gustáv Husák a oba museli «od křesla», které měli rádi. Tento týden ve středu se oba loučili s naší vojenskou jednotkou, která pod vlnkou OSN odjíždí do Jugoslávie. Když jsem viděl, jak po skončených oficiálních «vystartovali» novináři mezi vojáky, snažili se «uložit» ten nejexkluzivnější rozhovor, pánové Dobrovský a Dienstbier nezaváhali. Odložili svou ministerskou důstojnost a za chvíli se oba ztratili «v terénu» mezi svými žurnalistickými «exkolegy» jako jedni z nich. Zvědavě jsem oběma naslouchal, abych se přesvědčil o novinářské profesionalitě jejich otázek. Poturzuji, že byly fundované (i rafinované). A tak jsem záltnoval, že dodnes nesedíme společně v redakci zahraničního vysílání Čs. rozhlasu. To bychom to určitě hned společně «odvysílali».

Mličňáky střeží banka

OSLO: Originální «zubní banku» založili vědci z univerzity v západonorském Bergenu. Hodlají v ní v rámci výzkumu životního prostředí shromáždit «nepotřebné» mléčné zuby dětí z celého světa. Důkladnou analýzou složení zubní hmoty chtějí vědci určit, jaké množství olova, zinku, mědi, rtuti a jiných zdraví nebezpečných látek stačily děti z různých částí světa za svůj krátký život absorbovat, a z toho odhadnout hladinu těchto látek v životním prostředí.

Nové vlaky do metra

[hop]: Zástupci konsorcia Škoda-Siemens-SGP včera informovali novináře na tiskové besedě o technických detailech nových vlaků pro pražské metro. Vlaky bude vyrábět plzeňská Škodovka s použitím nejdůležitějších součástí od ostatních členů konsorcia. Cena jedné soupravy bude 130 miliónů korun. První vlak by měl do pražského metra vyjet koncem příštího roku.

URNU S POPELEM známého německého neonacisty Michaela Kühnena ukradli neznámí pachatelé ze hřbitova v západoněmeckém městě Kassel. Kühnen, který se otevřeně hlásil k Adolfu Hitlerovi a jeho «řeti říši», zemřel loni v dubnu ve věku 35 let na AIDS.

V NĚM. TISKU ANI „N“!

hlídka Salónu cestovního ruchu v Rožňavě, na jehož přípravě se prezidentská kancelář podílela. Kromě mnoha schůzek s představiteli regionu, čeká V. Havla i setkání se zástupci Občanského demokratického bloku, s občany této části Slovenska, ale i s jeho předními představiteli. Na pracovním obědě má jednat V. Havel s pány J. Čarnogurským, Porubjakem, Snopkem a dalšími.

«Nežijeme v ideálním světě,» poznamenal M. Žantovský, když se vracel k podpisům mezinárodních smluv s Ruskou federací a Bulharskem, kde naše reprezentace usilovala též o vyrovnání našich finančních a majetkových pohledávek. «Uvědomujeme si,» pokračoval, «že Bulharsko s přihlédnutím k jeho finanční situaci, nemůže nyní naše pohledávky zaplatit. Proto pan ministr Klaus pragmaticky uvažoval o dlouhodobém řešení, kterého by se dalo dosáhnout majetkovou účastí čs. podniků na bulharském procesu privatizace,» dodal. Obdobné řešení projednával ministr Dlouhý se svým ruským protějškem ministrem Gajdarem.

Na dotaz, co soudí pan prezident o vývoji na Slovensku, mluví s úsměvem a důrazem na poslední slova, odpověděl: «Pan prezident samozřejmě vítá každou známku stabilizace na slovenské politické scéně, jakož i na české politické scéně...»

Uznání Bosny a Hercegoviny

PRAHA: Na základě dohody Československa, Maďarska a Polska uznala vláda ČSFR Republiku Bosna a Hercegovina jako svrchovaný stát. Vláda vyjádřila připravenost zahájit jednání o navázání diplomatických styků s touto republikou. ČSFR přitom potvrzuje zájem na dalším rozvoji spolupráce s Jugoslávií.

● Čs. ministr Vladimír Dlouhý je mezi 12 osobami, jež jmenovali generální tajemník OSN a generální ředitel UNESCO do rady Univerzity Spojených národů v Japonsku. Rada má celkem 24 členů jmenovaných na šest let.

I takový obrázek se může Pražanům i návštěvníkům hlavního města naskytnout v sobotu ráno poblíž pomníku sv. Václava na Václavském náměstí.

KRAŠNÝ VZHLED, JE NA TEN BOŽÍ VÁCLAVÁK...

Někdy jsme trapní

Před několika dny jsem čekal v anglickém Doveru u pultíku pasového úředníka na vstupní razítko do země a bylo mi trapné. Paní stojící přede mnou na jednoduchý dotaz, jak dlouho chce ve Velké Británii pobýt, nevydala ani hlásku. Z úst některých členů naší skupiny od sousedních pultíků ke mně doléhaly směšice anglicko-německo-ruských slovíček s nedefinovatelným, snad slovenským přízvukem. Vstup do Evropy se některým z nás prostě FURT...

Podobně trapné mi bylo, když jsem s jedním známým ze sousední země navštívil před časem podnik v centru Prahy a nedokázal mu vysvětlit, proč na účtující číšníkově chci ještě sto padesát korun, které mi opomněl vrátit. Rozhodně jsem mu ani nemohl doporučit jízdu taxikem, pokud jsem nechtěl připustit možnost, aby zaplatil několikrát víc, než musel. Svě auto totiž nechal doma. To bylo nesporně také dobře, protože by o mě nejspíše v některé z pražských uliček přišel. Ani procházka po Václavském náměstí jsem mu v onen podvečer nemohl doporučit. Nešlo jen o jeho bezpečnost, ale i o způsob, jakým příslušnice nejstaršího křesla na světě nabízejí zejména před hotely své služby.

Máme tu duben a turistická sezóna opět začíná. Loni Československo vydělalo na cestovním ruchu, zejména díky podnikatelské aktivitě více než 4500 našich firem či jednotlivců, zhruba miliardou dolarů. Pokud píše vydělalo, myslím tím skutečně vydělalo. I když si to někteří naši «podnikatelé» ještě neuvědomují, mezi slovy vydělát a nakrást je stále ještě velký rozdíl. A mohu je ubezpečit, že nejen v češtině či slovenštině, ale i v jiných jazycích. Tady již neznalost řeči neomlouvá.

Als Weltrekordmann will sich Udo Kießling von der internationalen Eishockey-Szene verabschieden. Der 38 Jahre alte Verteidiger wird am Sonntag in Landshut und am Sonntag in Garmisch-Partenkirchen noch die beiden WM-Testspiele gegen die GUS bestreiten und mit 320 Länderspielen die Weltbestmarke des Tschechoslowaken Jiri Holik (319) übertreffen.

● Německo hodlá navrhnout OSN, aby umístila některé své instituce do Bonnu. Využily by se tak budovy, uprázdněné po stěhování mnohých vládních úřadů do Berlína...

Arbeitnehmer in der CSFR beginnen zu murren

Für westliche Investoren gibt es zahlreiche Vorteile, aber auch noch viele Unwägbarkeiten

Beim Geschäft mit Kraftwerken und dem Umweltschutz sieht der Chef der Deutschen Babcock für sein Unternehmen schwarz. „In der Tschechoslowakei beträgt der Stundenlohn umgerechnet 2,50 Mark. Ob höhere Produktivität oder größere Effizienz — da können wir nicht mithalten“, klagt Heyo Schmiedeknecht.

Daß der Babcock-Chef gerade die CSFR nennt, ist sicher kein Zufall, denn Zweige seines Konzerns haben bereits die Fühler ins Nachbarland ausgestreckt. Auch Siemens hat die Konsequenzen gezogen und sich eine Mehrheitsbeteiligung bei der Kraftwerksparte des ehemaligen Kombinats Skoda in Plzen (Pilsen) gesichert. Den Deutschen — darunter Volkswagen, Mercedes-Benz und Quelle — folgen Unternehmen aus anderen Weststaaten eher zögernd. Erste Beispiele sind die Fluglinie Air France, der Schweizer Nestlé-Konzern und die US-Warenhauskette K-Mart.

Naheliegender ist ein Engagement in der CSFR nicht nur in geographischer Hinsicht. Die industrielle Tradition besonders in Böhmen und Mähren hatte der Volkswirtschaft des Landes auch innerhalb des östlichen Wirtschaftsbündnisses RGW einen Spitzenplatz auf der Leistungsskala beschert. Verbindungen aus dieser Ära machen die Tschechoslowakei für Unternehmer attraktiv, die den Einstieg in den osteuropäischen Markt insgesamt planen. Hauptgrund für das erwachende Interesse im Westen ist jedoch das gute Zeugnis, das Experten wie jene der Organisation für Wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung (OECD) den konsequenten Reformern um CSFR-Finanzminister Vaclav Klaus ausstellen. Zudem zeigen sich die Privatisierungspolitik aus Angst, im Wettstreit mit anderen Ost-Staaten an Boden zu verlieren, gegenüber Investorenforderungen zu meist entgegenkommend. Wie im Fall Mercedes-Benz, die künftig bei Avia in Prag und Liaz in Jablonec nad Nisou (Gablonz an der Neiße) Nutzfahrzeuge fertigen wird, werden mehrjährige Steuererleichterungen, ungehinderter Gewinn-

transfer und Importzölle zum Schutz vor der Konkurrenz gewährt.

Denn angesichts des riesigen Kapitalbedarfs einer Wirtschaft, deren Industrieproduktion im vergangenen Jahr real um ein Viertel zurückging, halten die Reformer die 1991 ins Land geflossenen rund 20 Milliarden Mark noch lange nicht für ausreichend. Nach der Euphorie des Jahres 1990 sei diese Ziffer „eine kalte Dusche“, kommentierte die Prager Tageszeitung Lidove noviny. Der Chef der staatlichen Agentur für Auslandsinvestitionen, Zdenek Drabek, nannte Unentschlossenheit der CSFR-Stellen bei der Bewertung der angebotenen Staatsunternehmen und unklare Voraussetzungen für den Erwerb von Immobilien durch Ausländer als Gründe für die abwartende Haltung seiner Kundschaft. Zudem kommt in der CSFR, die mit der Wirtschaftsreform nach der Wende bei Null begann, die Privatisierung der Großbetriebe gerade erst in Gang. Bei 300 dieser Projekte ist laut Drabek eine Auslandsbeteiligung vorgesehen.

Unwägbarkeiten sind aber vor allem mit der Parlamentswahl im Juni verbunden. Erst danach werde sich zeigen, ob die CSFR „dem Beispiel Ungarns folgt, das genug Auslandsinvestitionen bekommt, oder eher Polen, das nach frühzeitigem Start auf der Stelle tritt“, meint Drabek. Tatsächlich mehren sich die Stimmen, denen die Privatisierung in der CSFR zu überstürzt vorgeht. Widerstand ist vor allem aus der Slowakei zu erwarten, die bei der Umgestaltung bisher draufgezahlt hat. Kapitalspritzen wie die des VW-Konzerns, der bei der Automobilfirma BAZ in Bratislava (Preßburg) den Passat vom Band laufen läßt, sind bisher rar geblieben. Eine Verschärfung der Nationalitätenkonflikte bis hin zur Abspaltung der Slowakei wäre sicher auch dem reibungslosen Geschäftsverlauf der West-Investoren nicht dienlich.

Zu den schwer kalkulierbaren Faktoren gehört auch die Entwicklung von Löhnen und Lohnnebenkosten. Mit der Erlaubnis, private Arztpraxen zu grün-

den, wurden gerade die ersten Schritte in Richtung eines nichtstaatlichen Gesundheitssystems getan — mit unklaren Folgen für dessen Kosten. Bezahlt werden Krankenbehandlung, Arbeitslosengeld und Renten ohnehin aus dem großen Steuertopf von Vater Staat. Pläne für eine Einzelfinanzierung nach westlichem Muster stecken noch in den Kinderschuhen. Auch Tarifparteien, die Lohnkonflikte unter sich regeln könnten, fehlen in der CSFR bisher. Als Arbeitgeber tritt zu meist noch der Staat auf. Bei den Gewerkschaften wurden Köpfe ausgetauscht, die Strukturen blieben weitgehend unverändert. Ein Betriebsverfassungsgesetz gibt es ebenfalls noch nicht. Möglicherweise wurde deshalb beim VW-Konzern, der jüngst als Musterknabe unter den Multis die Bildung eines Europa-Betriebsrates bekanntgab, die Arbeitnehmervertretung der künftigen Tochter Skoda in Mlada Boleslav (Jungbunzlau) vorerst ausgespart.

Der Vorteil unternehmerischer Freiheit, mit dem Prag folglich im Westen werben könnte, kann sich rasch in einen Nachteil verwandeln. Bisher haben die CSFR-Arbeitnehmer die Belastungen der Strukturkrise in der Hoffnung auf mittelfristige Besserung geduldet hingenommen. Zunehmend murren sie jedoch darüber, daß die Leistung eines Arbeiters in Mlada Boleslav nur einen Bruchteil dessen wert sein soll, was ein Beschäftigter in Wolfsburg dafür bekommt.

In der Tschechoslowakei, wo in weiten Kreisen der neuen Eliten die Bezeichnung Sozialdemokrat in die Nähe eines Schimpfwortes gerückt ist, wird wenig Zeit an den Gedanken verschwendet, daß Stabilität und Erfolg der vielbewunderten westdeutschen Marktwirtschaft wesentlich mit deren sozialer Ausgestaltung zu tun haben könnten. Beim Aufflammen von Streiks oder politischer Radikalisierung wären Auslandsinvestitionen allerdings eher in den Sand gesetzt als bei einer geregelten Angleichung der Einkommen an das westliche Niveau.

Havel stellt sich zur Wiederwahl

Präsident tritt für Erhalt der tschechoslowakischen Föderation ein

Prag, 14. April. Der tschechoslowakische Staatspräsident Václav Havel wird nach den Parlamentswahlen im Juni für eine neue Amtszeit kandidieren. Das Staatsoberhaupt der CSFR verband diese Ankündigung

vor dem Föderalparlament am Dienstag in Prag mit einer programmatischen Erläuterung seiner politischen Zukunftsvorstellungen. Havel (Bild: AP) unterstrich, daß er sich bei einer Wiederwahl für den Erhalt der tschechoslowakischen Föderation auf der Grundlage zweier Republiken mit gestärkter Selbstbestimmung einsetzen werde. Außerdem drängte er auf eine Fortsetzung der Wirtschaftsreform. Havel ließ keinen Zweifel daran, daß es schwierig werden dürfte, nach den Wahlen für die Föderalversammlung und die Republikparlamente Mehrheiten für eine neue Regierung und die Besetzung

des Staatspräsidentenamtes zu finden. Breiten Raum widmete Havel in seiner Rede zu Beginn der letzten Sitzungsperiode des Parlaments vor den Neuwahlen der Frage, wie die drohende Spaltung der tschechoslowakischen Föderation verhindert werden kann. Er erneuerte den Vorschlag, nach den Wahlen einen Vertrag zwischen beiden Republiken auszuarbeiten und auf dieser Grundlage eine tschechische, eine slowakische und eine Föderalverfassung zu verabschieden. Eine einseitige Aufkündigung der Föderation und eine „Auflösung des Staates von oben“ gefährde die Sicherheit beider Republiken. Eindringlich warnte Havel vor Chauvinismus, Rassismus und autoritärem Verhalten, das der Gesellschaft den eigenen Willen „mit der Aggressivität von Fußballfans“ aufzwingen wolle. Solche Erscheinungen seien Zeichen von Unsicherheit. „Nur wer kein Selbstbewußtsein hat, fürchtet sich und haßt“, sagte der Präsident. Havel mahnte auch eine gründliche und sachliche Vergangenheitsbewältigung an. Mangelnde Konsequenz gepaart mit Hysterie nütze der jungen Demokratie nichts, sondern entwerte sie.

Moskau ruft Spione zurück

MOSKAU, 14. April (dpa). Rußland will einen Teil seiner Spione aus Deutschland zurückrufen. „Wir haben unser Spionagenetz in Deutschland schon verkleinert. Wir hoffen, daß unsere Kollegen vom deutschen Geheimdienst entsprechend nachziehen werden“, sagte Tatjana Samolis, Sprecherin des russischen Geheimdienstes, am Dienstag laut einer Meldung der Nachrichtenagentur Itar-Tass. Grund für die „Rückholaktion“ sei die neue Partnerschaft zwischen Ost und West.

• Čtyři ruští špióni — diplomaté byli včera vyhoštěni z Belgie.

Zastoupení ES v Praze

BRUSEL: Československo splnilo všechny vnitrostátní předpoklady pro platnost Dohody mezi ČSFR a komisí Evropského společenství o zřízení jejího zastoupení v Československu a o jeho výsadách a imunitách. Příslušná nota, kterou 7. dubna ratifikoval prezident Václav Havel, byla včera předána v Bruselu představitelům komise ES. Vzhledem k tomu, že komise ES schválí dohodu notifikovat již dříve, vstoupil smluvní dokument v platnost. Vedoucím zastoupení v Praze bude velvyslanec ES Leopoldo Giuntini z Itálie. 10.4.92

„Zabij skina...“ aneb Rozhovory o současnosti

Oholené hlavy, letecké bundy nazývané bomber, kalhoty z maskovací látky, vysoké černé kanady, za pasem distanční tyč, kus káblu, baseballovou pátku, tonfu či nunchaku. Věk: přibližně sedmnáct až devatenáct let. Ano, je zde řeč o skinheadech. O skinheadech českých či lépe řečeno moravských a úplně nejpřesněji brněnských. Že mnozí nevíte, o koho jde? Právě proto bychom chtěli na následujících řádcích blíže pohovořit o tom, kdo jsou skinheadi v Brně a co je jejich cílem. Případně co jejich cílem není. Případně též o tom, proč určitá, poměrně ohraničená část mládeže nachází seberealizaci v tomto hnutí.

Po dva pátky se scházeli u hlavního nádraží. Na jedné straně skinové vypadající tak, jak bylo výše popsáno, na druhé straně anarchisté (alespoň si tak mnozí říkali) či punkeři. Ti se od skinů odlišují, i když pro mnohé (a to jsme zjistili u kolegů novinářů, městských i státních policistů) jsou těžko k rozeznání. Vzhled punkerů je také často dost extravagantní — hlavy zčásti oholené, mnozí naopak s hřebeny podobnými válečnému účesu Irokézů nebo prameny vlasů do výše vytaženými a vytvrzenými. Nesporným faktem, se kterým se seznámili pozorovatelé pátečních demonstrací, také zůstává, že mezi skiny nebylo možné upozorovat někoho pod vlivem alkoholu či drog, mnozí z jejich příbližně stejně starých anarchistických protějšků byli evidentně opilí a možná i „zfeťování“.

První demonstraci uspořádala Brněnská vrtule. Byla zaměřena proti fašismu, rasismu a násilí. Její účastníci skandovali: „Nechceme násilí“ a zároveň také — dosti nelogicky — „Z bij skina, z kurvy syna“. Opodál shromáždění hololebí mladíci (pro jistotu raději vybavení vesměs černými kuklami) odpovídali: „Nejsme žádní fašisté, ale též „Bílí Čechy“ a své protivníky častovali přezdívkou „Feťáci“.

Po druhé demonstraci se oba tábory rozešly. My jsme následovali do jedné brněnské hospody ty, kteří sami sebe označují jako skinheady. Snad mnozí mohou považovat naši snahu za naivní... Pokusili jsme se totiž rozhovory se skinheady přijít aspoň trochu na kloub věci. Zjistit, co si tyto mladí lidé skutečně myslí, jaké mají představy o společnosti, jejím chodu, o životě.

„Být skinheadem je pro mne určité přisvědčení, styl života. Není to žádná móda. Chci pomáhat lidem, městu, republice...“

„Říká se, že jsou mezi skiny dva směry, jeden je orientovaný fašisticky a druhý spíš klade důraz na nacionální pojetí. Ke kterému se hlásíte vy?“

„Já jsem vlastenec a fašisty nechápu. Připadají mi ubozí.“

„O tom asi také svědčí to, že máte na bundě emblém Antinazi front Brno. To je brněnská specialita?“

„To je pár lidí, co jsou proti fašismu.“

„A ti ostatní, co tady sedí, ti jsou pro fašismus?“

„Některým to nevadí,“ odpovídá jeden z hochů a druhý jej doplňuje: „Některým to nemyslí, bych řekl. Fašismus v Čechách nebo na Moravě je nesmysl. V Německu je to jiné, tam je to historie, nebo taky na Slovensku.“

„Jaký máte názor na násilí?“

„Když je to nevyhnutelné k obraně nebo udržení pořádku... Jsem ale proti násilí. Přepadený se ale musí bránit.“

„Co se týká jiných národností, lidí s jinou barvou pleti...?“

„Cikáni dělají ten největší bordel, kdyby ho nedělali, nikdo proti nim nic nemá. Vietnamci a černoši mně nevadí. Černoši jsou spíš inteligenti. Když si mě cikán nevšímá a chová se slušně, já si ho taky nevšímám.“

„Kdo je vám sympatický na dnešní politické scéně?“

„Asi nikdo. Politika je tady jeden velký bordel...“

„Jste nějak organizovaní?“

„Máme takové heslo Všichni za jednoho, jeden za všechny; takový ty kecy skinheads — polovojevá organizace, to je nesmysl. Když mně někdo řekne jdeme tam a tam, tak půjdu, když se mi to bude líbit. Od nikoho si ale nenechám rozkazovat.“

„Máš nějakou zbraň?“

„Javarku, nervový plyn, boty s ocelovou špičkou. A hlavně ruce. Když na to mám, tak na to mám, když ne, tak dostanu.“

„Co říkáte tomu, že se mezi vámi objevují i třináctiletí čtrnáctiletí kluci?“

„To je právě špatný, v tom je hnutí z osmdesátí procent utopený. Většina kluků jsou skiny jen na víkend, v pátek jdou sem do hospody, oblečou si bomber, ve městě je pak polkáté v riflích, skoro v kvádru. Já takhle oblečený chodím pořád. Je to pro mne styl života. Někteří udělají rasistickou akci, zbijou někoho, kdo se na ně křivě podívá, i když je třeba slušný, druhý den jdou ale slušně oblečení, aby je cikáni nepoznali a nezbili. To mně ale moje čest nemůže dovolit.“

Dozvídáme se, že skinů může být v Brně kolem šedesátí osmdesátí. Z nich je snad pět šest fašchos, pět či šest je naopak v mezinárodní organizaci Sharp-skinheads s předpokladem proti rasismu. Semtam se vyskytnou i levicově orientovaní redskins, poznají se podle oranžových bomberů.

O kousek dál sedí u dvou delších stolů „hlavní síla“. Pijí pivo desítku, mnozí jen kofolu.

„Na jedné straně jste stáli vy, na druhé anarchisté, mezi vámi městská policie. Co jste si od toho slibovali?“

„Byla to skažená akce!“

„A co by byla nezkažená?“

„Kdyby nám policajti nebránili tu demonstraci potlačit, rozptýlit.“

„Jak hodnotíte v takových případech přístup městské policie a státní policie?“

„To je velké rozdíly. Skinheads jsou vlastně taky jako pořádková policie, jako tu městská. Spousta lidí to ale nechce pochopit. Moc lidí v nás vidí jen rasisty, fašisty, násilníky, grázly...“

Přichází servírka, ptáme se jí: „Jaký máte na skinheady, kteří sem chodí, názor?“

„Po pravdě řečeno jsou to jedni z nej-

lepších hostů. V létě jich tady bývalo i osmdesát a chovali se velice slušně.“

♦ ♦ ♦

Ale pokračujme v rozhovoru se skiny: „Víte, že v Praze skinheads hodně inklinovali k Miroslavu Sládkovi. Jaký máte na něj názor?“

„Sám za sebe. Sládek je psychopat. Jak se píše v novinách, chtěl by asi být diktátorem. Sládka neuznávám, ale republikány beru.“

„Zaslechl jsem něco o cikánech...“

„Cikánům by se měla vyčlenit čtvrt na kraji města a ta by se měla hlídat. Aby tam žili odděleně od bílých. Havel jim chce dát vzdělání. Ale oni mají ty vraždy a slodějny v mentalitě, a když budou namakaní, když budou mít bečku (rozuměj — budou studovat), budou to dělat ještě líp.“

„Zbili byste bezdůvodně nějakého cikána (rozuměj — Roma)?“

„Oni nás taky bijí bezdůvodně, tak proč by ne. To je prostě takové napadání. Stejně většina z nich, 99 procent, jsou hajzli.“

„Ale tohle už je, hoši, rasismus...“

„A od nich to není rasismus vůči bílé rase? Šel jsem sám a tři mě napadli. A to není rasismus? Kamarádovi sebrali zálohu a bezdůvodně ho pokežali. Všichni vidí rasismus jenom u nás, ale z jejich strany rasismus existuje taky. Oni neuznávají zákony tohoto státu, jediný argument je síla. Když někde stojí policajt, je to dobrý... Černí mají zkrátka peníze, a tak si můžou dovolit ledacos. Já jim to nezávidím, ale...“

„Já vím, spousta věcí i v tomto směru je potřeba změnit. Ale nejde to naráz, dva roky je krátká doba. Taky s mnoha věcmi dnes nesouhlasím, myslím si však, že je ke změně potřeba víc času, několik let.“

„Nejdřív jsme se klaněli Rusům a teď se klaníme Americe, nebo spíš Západu. Přijede sem Němec a každé se před ním po... Říká mně kamarád, dělá v „Intro“ pingla, přijeli tam Italové a byli hrozný prasata, je to tamní pól a tady objíždějí kurvy...“

♦ ♦ ♦

Ukončeme v tuto chvíli debatu. Probíhala už jen krátce a nic zásadně nového nepřinesla. Na mladých skinheadech člověka cos. znepokojuje. Ale nejsou to jen vnější projevy násilí pojmí se s touto skupinou mládeže nebo sem tam vulgární slova v jejím vyjadřování. Je to skutečnost, že velmi senzitivně reagují na skutečné příčiny tohoto sávu. Prudký vzrůst kriminality, snížená bezpečnost běžných občanů, Brněnští skiny, a jsou mezi nimi pracující, učni i středoškolaři, nepatří k těm tvrdým, jasné fašisticko-rasisticky orientovaným. Myslím, že jsou nejmiřnější odnoží tohoto problematického hnutí. Mládež cítí potřebu se nějakým způsobem sdružovat, spojovat, identifikovat s nějakým směrem či hnutím, s vírou, s ideologií... Jsou zde dnes církevní společenství, mládežnické organizace, volný tramping i „discoleben“. Jsou zde i punkeři a skiny. Většina skinů, alespoň těch brněnských, horuje pro pořádek

a odsuzuje páchaní zločinů. Mnozí z nich si však neuvědomují, že v řádně fungujícím státě by měly pořádek zabezpečovat oficiální, státní či samosprávné zřizované instituce. Tolik alespoň říká evropská zkušenost či lépe řečeno evropský model. Na americké vigilantes, rangery nebo Národní gardy si asi tak rychle nezvykneme. Zajímavý je u skinů také aspekt národní a sociální. Zdá se, že většina jich pochází z rodin středních a ještě více sociálně slabších. V politické sféře se orientují příznačně často na republikány i na různé moravsky laděné iniciativy.

Holohlaví mladíci představují na našich ulicích prvek dříve netušený. Netušených prvků je však v naší polistopadové společnosti tolik, že si myslím, že se vyrovnáme rozumně i se skiny.

TAK JEDEN NEVI...

Václav Havel v Gemeru

(čre): První zastávkou včerejší prezidentské cesty po východním Slovensku byla Zádielská dolina Slovenského krasu, vytvořená 2,2 km dlouhým krasovým kaňonem a vzácnou faunou i flórou. Prezident V. Havel vyjádřil svůj zájem o tyto málo civilizované oblasti i naději v účinnost ekologických akcí, které jim mají pomoci. Na další cestě oblastí Gemeru, která je poznamenána sociálními i zdravotními problémy, obilným zapojováním Řomů do hospodářských aktivit a značnou kriminalitou, prezident také navštívil hrad Krásná Horka, jednu z nejzachovalejších středověkých staveb. K prezidentovi ČSFR se při prohlídce hradu připojili i první místopředseda vlády SR M. Porubjak a ministryně obchodu a cestovního ruchu SR J. Kotová, aby projednali možnost zlevnění situace v této krásné, ale zaostalé oblasti východního Slovenska. V Domici se V. Havel sešel s předsedou vlády SR J. Čarnogurským na pracovním obědě. Jejich rozhovor se týkal situace na slovenské politické scéně, zejména v souvislosti s pokusem o vyhlášení svrchovanosti Slovenska na schůzi SNR. Oba politici hovořili také o situaci v ústavních orgánech Slovenské republiky a o jednání SNR. Ve Štítníku na východním Slovensku si prezident prohlédl evangelický kostel z 13. století, národní kulturní památku, která je v dezolátním stavu. Slovenské ministerstvo kultury vyčlenilo pro jeho záchranu na tento rok tři milióny korun. **11. 4. 92**

Vrátilo se 63 Romů

(čre): Skupina 63 Romů, kteří nebyli ve sběrném uprchlickém táboře Zirndorf v Bavorsku přijati pro absolutní nedostatek místa, se ve čtvrté večer dobrovolně vrátila zpět do Chebu bez asistence německých i českých policejních orgánů. Informoval o tom včera přednosta Okresního úřadu v Chebu O. Mika. V Chebu k žádným incidentům při návratu romských občanů nedošlo. Uprchlíkům, z nichž polovinu tvořily děti, umožnily ještě týžden návrat domů ČSD, které jim vydaly zdarma jízdenky na večerní rychlíkový spoj Cheb—Košice. Informace, podle kterých by se z Německa mělo za policejní asistence vrátit zhruba 1200 československých Romů, označil mluvčí Policie ČR v Chebu kapitán L. Málek za nepravdivé. **JKODA!**

PLYMOUTH, 14. April (Reuters). Nur ein zahnsloses Lächeln der Entschuldigung konnte eine Engländerin zeigen, die bei den Unterhauswahlen in Großbritannien am vorigen Donnerstag bei einem versuchten Wahlbetrug erwischt wurde. Wie erst jetzt gemeldet wurde, war die Frau zunächst am Morgen in einem Wahllokal in Plymouth erschienen und

NACISTICKÁ OKUPACE — DIVOKÝ ODSUN

Téměř půlstoletí se u nás držely některé vážné problémy pod pokličkou. Nejmenší se neřešily, ale nesmělo se o nich ani veřejně mluvit, ačkoli to byly události přesahující svými důsledky naše hranice. Jednou z nich je tzv. divoký odsun Němců z pohraničí. Ano, nelze zapomenout na dlouhé sloupce jmen popravených »za schvalování atentátu na Heydricha«, na Lidice, Ležáky, na programové vyvražďování české inteligence. Toto barbarství odsoudil ještě během války celý svět.

Nastal však mír a naše pohraničí ovládl soudce lynč, samozvaní mstitelé, z nichž mnozí v prvních týdnech po válce využili chaosu a právního bezvládní k vraždám a olupování svých obětí. A kdybychom tyto barbary, kteří se nemuseli bát soudu a tím méně bezbranných, mohli nyní postavit vedle sebe do řady, zjistili bychom, kolik z nich řádně na Němcích chtělo odvrátit pozornost od své minulosti za nacistické okupace.

Pro nic z toho nelze najít omluvu — zločin se nedá odpícat zločinem. A nemůžeme si říci: Vždyť Němci toho mají na svědomí víc. Krutí jsme byli i my. Stačí si připomenout polovinu 45. roku třeba jen v severovýchodních Čechách.

Broumovský hřbitov s unikátní dřevěnou kaplí P. Marie lemují řada zašlých, polorozpadlých, kdysi pompézních hrobek. Najdeme zde i jediný oficiální hrob zastřešený Němci, civilních obyvatel Broumova. Jejich život ukončil neznámo kdo předposlední květnový den roku 1945. »Jedná se skutečně o jediný známý hrob v naší oblasti, ale je jich samozřejmě mnohem víc.« říká PhDr. Zdeněk Košťál, profesor broumovského gymnázia, který se odsunem zabývá řadu let. »Odsun Němců měl dvě fáze: Před postupimskou konferencí a po ní. S tou první od května do srpna nesouhlasím. Bylo to brutální násilí, zverstvo. Málo se ví např. o dvou odsunových vlacích z Broumova, které se »ztratily« kdesi u Žitavy, či o vyvražďení desítek obyvatel teplického chudobince. V té době na Broumovsko jezdily vlaky s 500—600 osídlenci k rekognoskaci terénu. Byli to leckdy lidé velmi pochybného charakteru. Tak třeba lékař, kterému od května do prosince 1945 prokázali naloupený majetek v hodnotě několika miliónů korun. V příkladech bychom mohli pokračovat.«

Nejotřesnější událostí té doby zůstává surová vražda dvou katolických kněží v nedalekém Šonově: PhDr. Alban Prause a P. Ansgar Schmitt zaplatili za svojí německou národnost životem. Do šonovské farní kroniky o tom tehdy napsala Anna Šonová: »Dne 23. srpna 1945 v šest večer vtrhlo na faru pět vojáků, tajný policista ...

z Broumova, starosta ..., člen výboru ... a řezník ...« Fara byla vyrabována a kněží odvezeni. Na improvizovaném popravišti v nedalekých leších byli nelidsky týráni, museli si vykopat mělký hrob a byli posléze zastřeleni.« Den po popravě byla obě těla nalezena, každé se šestnácti střelnými ranami. Viníci nebyli nikdy potrestáni.

Broumovský starosta ing. Tomáš Kočička se vrací k současnosti: »Zajímá mne případný návrat Němců do pohraničí. Řada jich sem přichází a chtějí si koupit nějakou nemovitost, která patřila předtím. Pokud přijdou v míru a budou známy legislativní předpoklady, nejsem proti. Požadavky pana Neubauera však neakceptuji. Četl jsem mnoho prací na toto téma, zejména spisy dr. Edvarda Beneše. Jím navrhovaný odsun byl tehdy jediné správné. Ovšem terror vůči německým civilistům odsuzuji.«

Názory na odsun německého obyvatelstva z Broumova se liší i mezi samotnými obyvateli oblasti. Starší generace po většinou odsun schvaluje, ti mladší se o věc příliš nezajímají. I přesto Broumov udržuje čilé styky s německým Forthelmem, kde bylo bývalými obyvateli zřízeno Broumovské muzeum. Ani jedna strana při setkáních takticky nepřipomíná hříchy minulosti. Do svého bývalého působiště zajíždějí i staří benediktini, kteří po válce založili klášter v Rohru spolu s gymnázlem.

Die statistische Lebenserwartung der Deutschen in den alten Bundesländern ist von 1970 bis zur Volkszählung im Jahr 1987 um rund fünf Jahre gestiegen.

MUŽI:

72,2

ŽENY:

78,68

ce, okamžitě nastupují státy, které se ohánějí vysokým stupněm demokracie a humanismu. ČSFR se na tuto situaci musí připravit a reagovat,« vysvětlil J. Bakšay. Ministr připomněl, že v čs. vývozu zažívají přední postavení Německo (s 30,7 procenta), státy bývalého SSSR (s 8,4 procenta) a Itálie (se sedmi procenty). Celkový vývoz ČSFR za letošní leden a únor dosáhl 42,8 miliard korun. V dovozu byla vykázána částka 41,6 miliard korun. První místo v něm zaujímá Společenství nezavázalých států s podílem 35 procent. Ze SNS totiž dovážíme především ropu, zemní plyn, barevné kovy a palivo pro jaderné elektrárny.

hatte ihre Stimme abgegeben. Als man ihr sagte, für die Abgabe der Briefwahlstimme ihres Mannes sei es zu spät, ging sie wieder nach Hause. Dort zog sie einen Anzug ihre Mannes an, nahm ihr künstliches Gebiß heraus und versuchte derart verkleidet am Abend zum zweiten Mal zu wählen. Sie kam mit einer Verwarnung davon.

Zájem o koně trvá

(pnl): Včerejší mezinárodní aukce sportovních a jezdeckých koní v Pisku měla malou senzací, když třetí klisna Parodie z chovu J. Kuželky byla vydražena za neuvěřitelných 10 800 dolarů. Tato cena se vyvíjela lícitací z vyvolávacích 2200 dolarů a získal ji německý obchodník Martin Zahn. Cena za Parodii je druhá největší v celé dlouhé historii 74 mezinárodních dražeb. Až dosud byl nejdražší kůň Titan, který byl v roce 1972 prodán za 11 200 dolarů. Včera v Pisku bylo prodáno celkem 71 koní ze 79 předvedených za úhrnou cenu 189 800 dolarů, což znamená průměr na koně 2675 dolarů.

Nós zahraniční obchod však vykazuje aktivní bilanci

BRNO: »Za první dva měsíce letošního roku ČSFR vykazuje aktivní bilanci v zahraničním obchodě, a to 1,2 miliardy korun,« řekl na včerejší tiskové konferenci na 23. mezinárodním veletrhu spotřebního zboží v Brně ministr zahraničního obchodu ČSFR J. Bakšay.

Ministr uvedl, že Československo tak navázalo na loňský směr vývoje v této oblasti. V další fázi se očekává další zvýšení exportu zejména do zemí Evropského společenství (ES). Obdobná situace bude i se zeměmi Evropského sdružení volného obchodu.

Ke zbrojnímu exportu se J. Bakšay vyjádřil, že zatímco v roce 1987 činil přibližně 30 miliard korun, loni dosáhl pouze pěti až šesti miliard korun. »To však znamená, že nebudeme modernizovat tu část zbrojní výroby, ve které máme tradici. Chceme však jako ostatní země světa tento export dostat pod kontrolu státu. Dochází k tomu, že tam, kde vyklízíme pozíci

KŘIVÍ SVĚDCI – KŘIVÉ ZRCADLO

Se značným zpožděním se mi dostalo do ruky druhé číslo letošního Respektu (13. až 19. 1.), v němž mě zaujal článek Z. Petráčka Silně pokřivené zrcadlo. S jeho zaměřením se plně ztotožňuji. Rád bych k němu dodal pouze několik poznámek.

Autor se v něm zabývá třemi věcmi: 1. Nedostatkem československé zájmové skupiny v cizině, která by zasahovala ve prospěch mateřské země; 2. tendenčním způsobem, kterým některé západní časopisy (v daném případě International Herald Tribune a Der Spiegel) informují své čtenáře o ČSFR; 3. tzv. československou anti-lobby, která šíření nepravd a polopravd podporuje.

První bod mě má pouze okrajový význam. Vysvětlení nezdámu, které autor složitě hledá, je však nasnadě. Spočívá v téměř tradiční pasivitě českého exilu (o slovenském nejsem povolán mluvit), která není polistopadového data. Náš exil, rozumíme-li šim aktivní složku s politickým cílem, se ve svých střediscích (USA, Kanada, Austrálie atd.) vždycky skládal z nepatrných hrstek jednotlivců, obklopených netečností, pramenící z výsostnosti existenčních sebezdraví. Protože se někteří činili aktivisté (např. Pavel Tigrid) vrátili domů, není důvodu, proč by se tato pasivita měla po listopadu změnit. Byla před ním. Je po něm.

Co se druhého bodu týče, vysvětlení třeba hledat u tzv. levicových liberálů, o nichž už jsem jednou psal (Studená válka – ta druhá, 6. 11. 1991). Tito lidé, kteří se považují za pokrokové, měli a mají velký vliv v západních sdělovacích prostředcích. Teď ho používají k tomu, aby nějak zvrátili nelaskavý výrok historie. Je to nesnadný úkol. Jejich politická natvrlost byla s konečnou platností prokázána pádem předmětu jejich obdivu ve střední a východní Evropě. Jenomže lidé, jejichž slepota hravě přežila dvacátý sjezd sovětské komunistické strany, maďarskou revoluci, invazi Československa atd., se jen tak nevzdávají. Možnost rehabilitace vidí v »důkazech«, že co je, je horší nebo alespoň stejně špatné jako to, co bylo. Prostředky jsou různé, od filmu, který zjistil, že Kennedyho oddělala CIA, po útoky proti československému lustračnímu zákonu, který ubližuje jejich bratřím.

K. WENDT-MELBOURNE

Pro tyto lidi byli naši »osmašedesátníci« vždycky živoucím důkazem, že sv. grál existoval. Ti, kdo na ně dnes lustračním zákonem krutě dolehl, v rytíře sv. grálu zřejmě nikdy nevěřili. Přítel a nepřítel je jasné definován. Pro spásu reputace – zrcadlo musí být křivé. Tím se dostáváme k bodu třetímu – k »československé anti-lobby«.

V řadě autorek uváděných citátů z časopisu Der Spiegel mě ušlechtily do očí dva, protože jsou pro myšlení našich exkomunistů typické. Drzost toho myšlení, neochota přijmout sebemenší podíl viny za zločiny, které u nás byly 40 let páchány, značně znesnadňuje jistě žádoucí smíření mezi staviteli žalářů a jejich dobrovolnými osazeníci.

Vezměte případ Zdeňka Mlynáře. Ve zmíněném článku označil lustrační zákon za »hanbu pro náš stát«. To prosím od člověka, který »nebyl z nejmenších« v řadách těch, kdo na »naš stát« uvalili největší hanbu v celých dlouhých dějinách. Žádná »mea culpa«. Neukřivdil. Naopak. Jemu bylo ukřivděno.

Mlynářův soudruh z »československé anti-lobby« Petr Uhl nelká nad hanbou, která nás lustračním zákonem postihla, zato se dovolává trestního práva, neboť i vražda je po dvaceti letech promlčena. Pravda. Je však rozdíl mezi vraždou a vraždou. Mezi »prostou« vraždou a vraždou lidské důstojnosti, občanské svobody, národní svobody a – jako důsledek – civilizovaného právního stavu. Se zřetelem k tomu poslednímu: je správné a spravedlivé promlčet za 20 let vraždy, spáchané v čtyřiceti letech bezpráví, neboť jak jinak mít právo, které státní vraždy páchá a schvaluje? Civilizované společnosti trestají vraždu doživotním žalářem. Je tedy pětileté vylovení z veřejného života opravdu tak hrozným trestem za Ruzýň, Leopoldu, za vraždu duše národa?

Rekl bych, že vše je jasné. Československý lustrační zákon postihuje (přes určitá rizika) velice mírně lidi, kteří mají potíže rozeznávat mezi spravedlností a křivdou, právem a bezprávím, správným a nesprávným. Oni sami jsou jeho nejlepším a úpiným ospravedlněním.

Myslбек - konec faxové války

(Štp): Včerejší brífink po jednání rady zastupitelstva hl. města Prahy přinesl řadu zajímavých novinek. Jednání se týkala projektu Technologického centra Běchovice, na němž spolupracovalo ministerstvo průmyslu ČR a ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR. Základní výhodou vybrané lokality, jež by měla sloužit managementu a know-how, je rozloha, technické zázemí i vhodnost umístění. Moderní centrum by mělo využívat zdejší výzkumné ústavy. Včerejší rada se také pozitivně vyjádřila k projektu Černá růže, kdy byl předložen návrh mandantní smlouvy mezi hl. městem Prahou a britskou poradenskou společností FEBC na zajištění veřejné obchodní soutěže. Pro nájemníky ze zhruba 10 bytových jednotek bude magistrát hledat adekvátní bydlení v centru města. V Černé růži by mělo vzniknout administrativní centrum, jehož dolní parter by vyplnily obchody.

Tajným hlasováním byla vybrána bankovní společnost Calisse des Depots et Con-

signation pro proluku Myslbek. Dosažitelný přínos z pronájmu může být daleko vyšší, než se odhadovalo, protože zahraniční firmy jsou ochotny za pozemky v centru města zaplatit několikanásobek původní ceny. Peníze, které město získá takříkajíc »navíc«, by se neměly rozmělnit do drobných malých akcí. Magistrát chce částku účelově převést na jednu či dvě větší akce, které by městu vynesly další prostředky. Rozhodnutím o proluce Myslbek skončila nejen tzv. faxová válka, v níž se zahraniční zájemci předháněli v nabídkách o možnost účasti na propojení Panské ulice s Ovocným trhem, ale zároveň se otevřela i nová kapitola aktivní strategie hlavního města.

Jinými slovy: představitelé Prahy se vůči zahraničním podnikatelům dostávají zřetelně do postoje, kdy nepodléhají nátlaku, respektive požadavkům zvenčí, ale sami určují, které lokality s využitím zahraničního kapitálu chce Praha oživit. Ve čtvrtek se např. jako o jedné z možností hovořilo

Die Preise der zu Lasten der gesetzlichen Krankenkassen verordneten Medikamente erhöht sich gegenüber 1990 um 1,3 Prozent. Dagegen gab es bei den Lebenshaltungskosten einen Anstieg um 3,5 Prozent.

»Někdo si možná řekne, že to je koníček, záliba, ale já to chápu jako službu přírodě. Nejsem za to ani placený, ani nemám žádný zisk. Jsem jen člověk, který chce něco udělat. Ministerstvo životního prostředí je povolení od nás, takže jsem pro ježky. Financovat ho musíme nyní sami, což je záležitost nákladná, vezmete-li v úvahu, že ježci potřebují nejen útlek, ale také potravu a léky. Až do loňského roku mi přispíval na provoz Český svaz ochránců přírody, ale teď už od nich nedostávám nic. Nezbyvá mi nic jiného než shánět sponzora, protože jsem v častém invalidním důchodu a peněz nemám nazbyt.«

Ježci přijdou Martu asi na dva tisíce korun měsíčně. Musí jim shánět maso, to je to jediné, čím se dá nahradit jejich přirozené potravě. Ježci tu musejí přes zimu

Domov se čtyřiceti ježky

Ježci máma MARTA RŮŽICKOVÁ bydlí v Plzni v řadovém rodinném domku. Je to zvláštní rodina: Marta, její muž Josef, tři náctiletá dcera Andulka a čtyřicet ježků... Ti zde mají svoji vyhrazenou místnost, ale protože se již letos sešlo mimořádné množství ježků, je jim také plná chodba. Bydlí tam ve velkých krabicích, které však je třeba často vyměňovat – jednak kvůli hygieně, a pak proto, že ježci je svými ostrými zuby snadno prokoušou.

ÚTULEK POVOLENÝ MINISTERSTVEM Jak vůbec k tomu došlo, ptám se Marty, že jste se obklopila právě ježky?

Nevím, jestli ještě dnes mají děti v živé abecedě obrázek ježka, jak si nese do pelíšku na ostny nabodnutá jablka a brůsky. My jsme ho tam před třiceti lety měli. Proč jsem celou tu dobu žila v domnění, že hlavní potravou ježků je ovocná? Z tohoto omylem mě vyvedla až Marta Růžicková, která se už osm let v zimních měsících stará o malé, nedorozilé ježky, kteří by v přírodě zahynuli. Jejich hlavní potravou je totiž hmyz, který zimu tráví zalezlý někde v úkrytu.

Clam-Gallasova palác, kde se dosud nacházelo na to, že je zde umístěn Archiv hl. města Prahy. Jeden ze tří nejkrásnějších barokních paláců by mohl sloužit jiným účelům. Uvažuje se i o dalších lokalitách, např. OD Máj, patří sem návrh na piaristické gymnázium, na Karlovo náměstí, Alšovo nábřeží apod.

Ekonomicke smlouva na proluku Myslbek by měla být uzavřena během jednoho měsíce, stavět by se mohlo, bude-li dobře probíhat archeologický průzkum, už v příštím roce.

Pražany bude zajímat, že první suterén, přizemí a první patro budou sloužit obchodní a kulturní činnosti. Půjde-li všechno dobře, bude proluka Myslbek dokončena koncem roku 1994.

Pokrač. ve str. 172

nejmen přežit, ale také zesílit a vyrůst natolik, aby se na jaře po vypuštění do volné přírody o sebe postarali. Do útulku přicházejí všem v zuboženém stavu, s váhou většinou mezi 15–25 dekagramy. Jsou to mláďata z druhého vrhu, tedy z pozdního léta, která nestačí do zimy vyrůst tak, aby byla schopná kritické období přespát.

BLECHY, PARAZITI, KLÍŠTATA

I ježci mají svá trápení, stejně jako všichni tvorové. Kupříkladu mají spousty blech. Mezi bodlinami se jim daří obzvlášť dobře. Často je napadají také klíšata, kterých se ježci sami nedokážou zbavit. Jednou sem přinesl chudáka, který jich měl přes stovku... Trápí je i různí jiní paraziti, proto jsou potřeba léky. Každý ježek, který se do útulku dostane, musí nejdřív podstoupit zdravotní prohlídku a pak příslušnou léčebnou kúru. Dostane injekční vitamíny, které mu velmi prospějí. O všech jedincích se vede záznam, je třeba je pečlivě vážit. Oficiální nárok na péči v útulku mají ti, kteří váží méně než 70 dekagramů. Nejmenší letošní chovanec měl v srpnu pouhých devět deka. Podářilo se dokonce odchovat i jedno miminko — kdosi je přinesl ještě slepé. Byla s ním práce jako s miminem lidským — každé 3 až 4 hodiny se muselo krmit, Marta s Josefem k němu vstávali i v noci.

Jak se sem vlastně ježci dostanou? Zájímá mě. Marta mi sdělila, že mají oznámení s adresou v plzeňské zoo a na veterinárním středisku, kam lidé s nalezenými ježky většinou chodí.

CO BUDE S JEŽKY DÁL?

»Když se oteplí a začne létat hmyz, vypouštíme ježky zpět do volné přírody; přes léto, za předpokladu, že seženeme nějaké peníze, chceme vybudovat lepší „ubytovnu“. Aby se vešli do jedné místnosti, musíme ji přistavět a pak bude nutno udělat rekonstrukci několikapatrových kotců. Také bychom chtěli na zahradě udělat velký výběh, ale to jsou pouze plány — všechno skutečně závisí na tom, najde-li se nějaký ježkumilovný sponzor.«

Loučíme se s pichlavými obyvateli útulku a ještě před odchodem mě Marta upozorňuje na nebezpečí, které pro ježky představuje mléko. Mnozí lidé jím ho z neznalosti občas nalévají do misky a ježci ho skutečně vypijí — jenomže pak mají veliké zažívací obtíže, které mohou vést až k uhynutí. Ježek prostě není kočka... A tak, pokud chcete těmto hmyzožravcům nějak přilákat, dávejte jim jediné vhodné maso.

Disneyland přišel do Evropy

Ještě za svého života založil Walt Disney nedaleko Hollywoodu zem dětských snů — Disneyland — s tisíci atrakcemi pro malé i velké. Evropa dlouho tentěle zábovnil park Američanům záviděla. A teď se konečně dočkala. Obdoba holivoodského střediska dětí i dospělých Euro Disneyland otevře své brány již tuto neděli. Najdete ho třicet kilometrů východně od Paříže, v Marne la Vallée. Tam se začala před čtyřmi lety stavět na ploše téměř pětkrát větší než rozloha Paříže obdoba holivoodského Disneylandu. Stavební náklady dosáhly výše skoro 6,5 miliard marek.

Kousek Divokého západu v centru Evropy, tak je také možné tento park plný fantazie a překladů nazvat. Proti šerifové kanceláři je například kovárna, kde je už připraveno ke kování koní. Hlavní třída městečka je vysypána pískem a jmenuje se Calamity Jane Street (jey starší, vzpomínáte na ni?) a před »Saloonem« právě sedí s koně John Wayne. Ne, to nejsou filmové kulisy, ale opravdový zábovnil park. Náš dě-

Mýška Mikyho znají mrňouškové i dědečkové. Ti se dokonce pamatují na jeho tvůrce, malíře a filmového režiséra Walta Disneye. Z jeho dílny vyšel i prostoduchý kačer Donald, zlý vlk, Sněhurka a sedm trpaslíků, tři prasátka a mnoho dalších zvířátek a postavíček. Nejslavnější z nich však byl a je Mickey Mouse — myšák Miky, hrdina kreslených filmových grotesek pro malé i velké.

entsprach 8 Unzen zu 2 Lot von 4 Quentichen à 4 Pfennig.

Der ECU (European Currency Unit) ist eine künstliche Währungseinheit. Sie wurde 1979 als Kernstück eines künftigen europäischen Währungssystems (EWS) geschaffen und

spiegelt als Verrechnungseinheit den relativen Wert der Währungen der EWS-Länder wider. Den ECU gibt es als gültiges Zahlungsmittel der Zeit zum Beispiel in Belgien. Ein ECU kostet (Stand: 28. Januar) 2,0420 Mark.

Ein Medikament — 400 Millionen Mark
Die Entwicklung eines neuen Arzneimittels kostet nach Angaben der Hoechst AG derzeit etwa 400 Millionen Mark.

Geld und Geiz
»Geld und Geiz bringt Not und Kreuz.«
Altes deutsches Sprichwort.

Wie die Mark zu Geld wurde

Beit es bei den Verabredungen der Politiker, nehmen die Europäer mit der Einführung des ECU in diesem Jahrzehnt Abschied von ihren nationalen Währungen. Dann endet auch die gut 1000jährige Geschichte unserer Mark: Grund genug, sie einmal nachzuerzählen. Die Geburtsstunde der Mark wird von den Historikern auf das Jahr 1048 datiert. Damals legte eine sogenannte Kölner Mark mit ihrem Münzwert von 240 Gramm die Richtschnur fest, an dem sich alle Währungen im deutschen

Raum ausrichteten. Doch, wie so oft in der deutschen Geschichte, stammt die Grundidee von den Römern. Die germanischen Franken machten eine Anleihe beim römischen Pfund, dessen Gewicht auf elf Unzen, rund 330 Gramm, festgelegt war. Sie reduzierten allerdings das Gewicht des Pfundes auf acht Unzen, etwa 240 Gramm. Die Worte „Pfund“ und „Gramm“ weisen darauf hin, daß es sich bei dem Ursprung unserer heutigen Währung zunächst um eine Gewichtseinheit handelte. Und damit diese auch das hielt, was man

von ihr erwartete, drückten die fränkischen Währungshüter ihrer „Landes-Gewichtseinheit“ eine Prägung, eine Marke, ins ansonsten glatte Metall. Nur diese „gemarkten“ Metallstücke waren als Gewichte zulässig. Die Bürger nannten sie der Einfachheit halber Markstücke. Die Mark als genormte und damit garantierte Gewichtseinheit erhielt allerdings rasch die Zusatzfunktion als Geld: Weil so mancher Landesfürst am Edelmetallgehalt seiner und anderer Münzen manipulierte, verließ man sich bei Kauf und Verkauf lieber auf nach Markstücken berechnete Waren.

Einheitlich „markig“ wurde es in Deutschland allerdings erst mit der Reichsgründung 1871, als die Goldmark als allgemeingültige Währung eingeführt wurde. Kern jedes dieser Markstücke waren 1/1395 von 500 Gramm 24karätigem Gold. Auf eine Goldmark kamen 100 (Kupfer-) Pfennige. Das „Innenleben“ unserer heutigen D-Mark besteht zwar nicht mehr aus Edelmetall. Dafür ist sie mit ihrer Legierung aus Kupfer (Anteil 75 Prozent) und Nickel besonders griff-fest. Wenn es auch schwerfallen wird, in einigen Jahren der Mark ade zu sagen und in ECU zu bezahlen, mit dem Umrechnen wird es nicht so kompliziert sein wie während

Das Treiben der Sultane und wie einer zu einem Teufel kam

Es waren zwei Königskinder, die hatten einander nicht lieb. Und da nur einer König werden konnte, setzte sich der andere bei Nieselwetter in seinen goldplattierten Helikopter und ließ einige Säcke Mehl über den Palast regnen. Geschichten wie diese lieben sich zuhau zusammenzutragen. Malaysias Sultane sind ein reizbares Völkchen, das eifersüchtig über seine Privilegien wacht, auf Traditionen pocht, die seit Jahrhunderten unangestastet blieben und dem Rakyat, der Nation, tief in die Tasche greifen. Zehn königliche Häuser muß die konstitutionelle Monarchie Malaysia ernähren, neun Souveräne in ebenso vielen Bundesstaaten und einen Ersten unter Gleichen, der unter diesen neun für jeweils fünf Jahre zum Yang Di Pertuan Agong, zum König der Wahlmonarchie, gekürt wird. Das kostet den Staatshaushalt schätzungsweise 65 Millionen Mark im Jahr.

Doch damit ist der Tribut, den das Rakyat der Tradition zollt, noch lange nicht abgegolten. Als Oberhäupter der islamischen Religion in ihren jeweiligen Sultanaten dürfen sie freizügig unter den Schönen des Landes wählen. Das Heer der Prinzen und Prinzessinnen, das von ihnen stammt, ist groß und damit die Zahl derer, die an den Privilegien teilhaben.

Diese Privilegien sind in der malaysischen Verfassung nicht eindeutig definiert. Doch steht dort geschrieben, daß die Sultane über dem Recht stehen, daß sie weder für Fehler im Amt noch für ihr privates Verhalten vor Gericht belangt werden können. So ist es möglich, daß ein überführter Totschläger, wie der Sultan von Johor, dennoch König spielen durfte. Doch das Rakyat wird nicht allein zur Kasse gebeten, um für die Sperenzen der Edlen zu löhnen. Alljährlich, zu ihrem Geburtstag, ernennen die Sultane ein Heer von Datuks (Baronen), Tuns (Grafen) und Tan Sris (Herzögen). Und wenn die Herrscher auf Reisen gehen, folgt ihnen ein Tröb von Höflingen, denen die Rechnungen der königlichen Sippe untergeschoben werden. Dabei handelt es sich keineswegs um Kleckerbeträge. Als der Sultan von Pahang vor einigen Jahren in London innerhalb von einer Woche eine Million englische Pfund verspielte, gingen einige der Datuks pleite.

Ein armer Mann kann somit kaum Datuk werden, und das wäre auch nicht im Sinne dieser Erfindung. Doch ein Souverän ist großzügig. Das verlangt die Tradition. Und so muß sich die Königstreue für die Höflinge auszahlen. Doch dazu greift der Sultan

nicht in die eigene Tasche. Vielmehr wird das Rakyat zur Kasse gebeten. Die Sultane verlangen Landrechte, Einschlaglizenzen in den Tropenwäldern und Vorteile für ihre weitverbreiteten Geschäftsinteressen. Und weil sie über dem Recht stehen, bleiben sie die Rechnung schuldig. Was ihnen kostenlos zuteil wurde, verschern sie dann mit gewaltigen Profiten an die Höflinge.

Vielen jungen Malaysiern ist dieser Machtmißbrauch ihrer Sultane heute zunehmend ein Dorn im Auge. Und selbst in der Regierung wächst die Zahl der Republikaner. Doch die Mehrheit der überwiegend malaisischen Malaysier drückt beide Augen zu. Ein Versuch des Premierministers Datuk Seri Dr. Mahathir Mohamed, die Sultane an die Leine zu legen, ist denn auch vor einigen Jahren gescheitert. Denn in der Verfassung steht auch geschrieben, daß jedes Gesetz, das die Privilegien der Herrscherhäuser berührt, von diesen unterschrieben werden muß.

Doch nun ist das Faß übergelaufen. Hatte sich der Sultan von Kelantan dieser Tage doch einen Lamborghini

Lamborghini am Fiskus vorbei gekauft

Diablo gekauft, diesen selbst am Flughafen von Kuala Lumpur in Empfang genommen und ohne die fälligen 1,3 Millionen Mark Einfuhrsteuern durch die Barrikaden der Zöllner gefahren. Als Einzelfall hätte das die Regierung noch hingenommen. Doch Sultan Ismail Petra hatte sich auf diese Weise bereits 32 Luxuskarossen angeeignet, Privatflugzeuge, Hubschrauber und Luxusyachten. Mit zehn multipliziert — weil die übrigen Souveräne keineswegs bescheidener sind — gehen dem Fiskus Milliarden durch die Lappen. Die sollen nun — symbolisch — eingeklagt werden.

Sultan Ismail Petra wehrt gelangweilt ab. Anlässlich eines Freitagsgebets in der Moschee von Kota Bahru verkündete er, daß er sich nur an den Koran, die Worte des Propheten Mohammed, und die Sunna, die Lebensrichtlinien des Propheten, gebunden fühle. Das sei schön und gut, kritisierte ein Zeitungskolumnist, aber dann solle sich der Sultan gefälligst mit Kamelen begnügen und nicht das Land auf den Hund bringen, indem er sich den Teufel (Diablo) ins Haus hole.

VO A NEYSSOU TO BOLSEVICI...

Hundehaltung soll als Viehzucht gelten

In Südkorea, wo jährlich eine Million Hunde verzehrt werden, soll die illegale Haltung der Vierbeiner für den Kochtopf legalisiert werden. Wie die Zeitung „Kyunghyang Shinmun“ am Mittwoch berichtete, erwägt das Agrarministerium die professionelle Haltung der Hunde für den Fleischkonsum als Viehzucht zu erklären.

Mit der Legalisierung könnte der Hundemarkt besser kontrolliert werden. Außerdem könnten die Fragen der Tierschützer beantwortet werden. Sie beklagen weniger den Verzehr der Hunde, sondern vor allem die grausame Tötung der Vierbeiner, die vor dem Schlachten mit Stockhieben geschlagen oder lebend enthäutet werden. Etwa vier Prozent des gesamten Fleischkonsums in Südkorea entfällt auf Hunde.

DES PSI JOTRNICU SEŽRAL...

CSFR führt Mehrwertsteuer ein

PRAG, 17. April (dpa/VWD). In der Tschechoslowakei wird ab Januar nächsten Jahres eine Mehrwertsteuer erhoben. Dies beschloß das Bundesparlament am Donnerstag in Prag. Danach wird eine fünfprozentige Mehrwertsteuer auf Grundnahrungsmittel und eine in Höhe von 23 Prozent auf alle anderen Güter und Dienstleistungen eingeführt.

TO JE PRŮSER!

Sieg über Diphtherie

Schon zu seinen Lebzeiten wurde er in der Öffentlichkeit mit einem wirklichen Ehrentitel bedacht: „Retter der Kinder“ nannten die Leute den Mediziner Emil von Behring.

Und das zu Recht: Er schuf die wissenschaftlichen Grundlagen, die es erlaubten, gefährliche Infektionskrankheiten wie Diphtherie und Wundstarrkrampf zu heilen und ihnen mit Impfungen vorzubeugen. Am 31. März 1992 jährte sich zum 75. Mal der Tag, an dem Emil von Behring in Marburg starb.

Mit Infektionskrankheiten hatte sich der Stabsarzt Emil Behring schon über zehn Jahre beschäftigt, als er 1890 den Durchbruch in die Serumtherapie schaffte.

In den folgenden Jahren gelang es, ein Serum mit anti-toxischer Wirkung aus dem Blut von Tieren — zunächst von Schafen, später von Pferden — zu gewinnen. Dieses wurde 1893 in der Berliner Charité erstmals bei diphtheriekranken Kindern angewandt.

Größere Erfolge ließen noch auf sich warten. Die stellten sich ein, als Emil von Behring mit dem Mediziner Paul Ehrlich zusammenarbeitete: Ehrlich gelang es, eine Methode zur Wertbestimmung des Serums zu entwickeln. Erst dann war es möglich, Seren mit weitgehend identischem Antikörpergehalt herzustellen. Nun aber stellte sich die Frage, wie die erforderlichen großen Serummengen bereitgestellt werden konnten. Die Lösung dieses Problems fanden die Forscher bei den Farbwerken Hoechst, der heutigen Hoechst AG. Sie nahmen im Jahr 1894 die Herstellung des Serums auf. Der Siegeszug gegen die Diphtherie begann.

Waren im Jahr 1894 in Deutschland von 10000 Kindern im Alter zwischen einem und 15 Jahren noch 44 an Diphtherie gestorben, war die Zahl der Todesfälle bis 1898 bereits auf zwölf zurückgegangen und 40 Jahre später auf zwei bis drei.

Als im Jahr 1901 der erste Nobelpreis für Physiologie und Medizin vergeben wurde, fiel die Wahl auf Emil von Behring. 1903 wurde er in den erblichen Adelsstand erhoben. Im folgenden Jahr gründete er in Marburg die Behringwerke, die heute zur Hoechst AG gehören.

KARLOVAC: »Českoslovenští příslušníci Ochranných sil OSN v Jugoslávii (UNPROFOR) budou zafazeni do sektoru jihovýchodní části v Kninu. Velitel praporu bude podléhat pouze keškému brigádému generálovi A. Robemu a s vedením Československé armády v Praze nemá nic společného.« řekl včera náčelník štábu rekonstrukční skupiny československých sil OSN kapitán S. Zaplatník. Do chorvatského Karlovice včera dorazila poslední část Čs. praporu.

kvapení však si skoro devadesát procent toho, co přinesli, zase odvezli domů. Nebyl o to zájem, a už vůbec ne v podobě »lukrativních« centů. Například zachoval helma wehrmacht byla ohodnocena na 300 korun. Nejlépe byli zklamáni muži, kteří si metaly vystoužili v německé armádě. Jsou prý přesvědčeni, že Američan nemůže nic vědět o ceně železných křížů. Denátuce těchto »hodnot« tak zřejmě zastihla i bohaté sběratele ze zámoří...

NEČEKANÁ DEVALVACE

Ledacos se děje v našich krajích. Všechny vydání ostravského Moravskoslezského dne informuje o výkupu insigni »řetězů«, který v Ostravě uspořádal sběratel z USA. Výkup přitákal do hotelu Palace zástupy lidí, z nichž mnozí očekávali příjeli z daleka. Podle tisku byla většina prodávajících přesvědčena o vysoké ceně významění, díky, opaskových přezek, plýnových masek apod. K jejich velkému přek-

ADENAUEROVO VETČE...

Wußten Sie's?

In Deutschland beginnt der Pollenflug normalerweise Ende Februar und endet spätestens im Oktober. Für den Pollenallergiker ist es also wichtig, zu wissen, gegen welche Pollen er allergisch ist und wann diese Pollen fliegen. Hier hilft ein Pollenkalender, den es für Deutschland und auch das Ausland gibt.

Die häufigste allergische Krankheit in Deutschland ist der Heuschnupfen. Unter ihm leidet fast jeder zweite Allergiker. In der Häufigkeit folgen Allergien mit Symptomen wie Nesselsucht, Ekzeme als Folge einer Kontakt-Allergie und Asthma.

Die Beschwerden des Allergikers gehen zurück, wenn er den Kontakt mit den Allergenen meiden kann. Das aber ist im täglichen Leben nicht immer möglich. Außerdem muß der Arzt oft in detektivischer Kleinarbeit das Allergen erst einmal finden. Moderne Behandlungsmethoden wie Hypersensibilisierung oder Immuntherapie haben sich zum Teil als sehr effektiv erwiesen. Medikamente, die neuerdings erheblich weniger Nebenwirkungen haben als früher, können helfen, die Symptome der Allergie beträchtlich zu lindern.

In den Morgenstunden befinden sich in der Luft die meisten Pollen. Bei Wind ist die Pollenbelastung der Luft besonders hoch, während die Luft bei Regen relativ frei ist.

Durch wiederholten Kontakt mit Allergenen können sich die allergischen Reaktionen verschlimmern und sogar auf ein anderes „Zielorgan“ übergehen. Das führt bei Kranken mit allergischem Schnupfen zum „Etagenwechsel“: Die allergische Reaktion findet nicht mehr in der Nase statt, sondern eine Etage tiefer, in den Bronchien.

Der erste namentlich bekannte Allergiker der Weltgeschichte könnte der ägyptische Pharao Menes gewesen sein, der 2640 v. Chr. am Stich einer Wespe starb. Einige römische Kaiser litten an Heuschnupfen, Richard III. von England soll allergisch gegen Erdbeeren gewesen sein. Der Begriff „Allergie“ wurde 1906 vom Wiener Kinderarzt Clemens von Pirquet geprägt. Ob Allergien heute häufiger vorkommen als früher und durch Umwelt-Schadstoffe mitverursacht werden, ist strittig.

Beim Heuschnupfen handelt es sich nicht um eine Allergie gegen Heu, sondern gegen Pollen von blühenden

Gräsern, Getreide, Bäumen, Blumen und Sträuchern. Die Ärzte nennen den Heuschnupfen auch Pollinosis.

Das Wort „Allos“, woraus sich Allergiker ableitet, stammt aus dem Griechischen und bedeutet siviell wie „anders als die Norm“.

Der Organismus des Allergikers neigt zu überempfindlicher Reaktion auf bestimmte Stoffe, die einen gesunden Nichtallergiker überhaupt nicht belästigen. Das Immunsystem des Allergikers produziert im Übermaß Antikörper als Abwehrstoffe gegen Substanzen von außen, die als Allergene wirken. Alle Zusammenhänge der allergischen Erkrankungen sind noch nicht erforscht.

Bei Königs geht's drunter und drüber. Fergie läßt sich von Andrew scheiden. Dianas Ehe in der Krise. Wackelt der englische Thron? Ganz anders die Bourbonen. Juan Carlos und Sofia führen gemeinsam die Spanier in eine glänzende Zukunft. Rolf Seelmann-Eggebert hat das königliche Paar porträtiert, wir zeigen Ihnen, wie bei Europas Königen alles in der Familie bleibt.

● **England ist verwandt mit allen Königen** (außer Beatrix) – durch Elizabeths Ur-Urgroßmutter Victoria – sowie mit deutschen Häusern Hannover und Preußen. Übrigens: Das englische Königshaus heißt erst seit 1917 Windsor, vorher Sachsen-Coburg-Gotha

● **Spanien ist verwandt mit England.** Über Bourbon-Sizilien Verbindungen zu Belgien. Sofia, Schwester von Ex-König Konstan-

tin, ist verwandt mit Griechenland, Dänemark. Haus Hannover ● **Belgien ist verwandt mit England** durch Haus Sachsen-Coburg-Gotha. Mit Schweden über Baudouins Mutter Astrid (Prinzessin von Schweden). Mit Spanien durch gemeinsame Verwandte mit dem Haus Bourbon-Sizilien

● **Dänemark ist verwandt mit England, Norwegen und Spanien** (Sofia von Spanien ist eine geborene von Dänemark). Margrethe II. ist Schwester der griechischen Ex-Königin Anne-Marie

● **Schweden ist verwandt mit England** über Carl Gustafs Großmutter,

die britische Prinzessin Margaret. Auch mit Norwegen und mit Belgien – über schwedische Prinzessin Astrid, Baudouins Mutter

● **Norwegen ist verwandt mit Schweden** über Haralds Mutter Märtha, Prinzessin von Schweden. Mit Dänemark über Großmutter Ingeborg, Prinzessin von Dänemark. Urgroßmutter Maud war Prinzessin von Großbritannien

● **Holland ist verwandt mit Haus Mecklenburg, Haus Württemberg und Haus Sachsen-Weimar-Eisenach**, alles deutscher Adel. Mit anderen Königen sind die Niederländer direkt nicht verwandt

● **Griechenland ist verwandt mit England, Spanien und mit Dänemark** (über Anne-Marie). Erst seit 1991 offiziell keine Monarchie

Kleiner Pollenflugkalender

Allergene (Pollen)	Allergisierungshäufigkeit (+ bis +++)	Allergensaison (Auftreten der Symptome)
Bäume		
Haselnuß	+++	Februar-März
Erle	+++	Februar-April
Birke	+++	April-Mai
Pappel	++	März-Mai
Ulme	++	März-April
Gräser		
Ruchgras	+++	April-Juni
Knäuelgras	++	Mai-Juli
Wiesenrispengras	+++	Mai-August
Honiggras	+++	Mai-August
Lieschgras	++	Mai-August
Wiesenschwingel	+++	Mai-August
Lolch	+++	Mai-Oktober
Kammgras	++	Juni-August
Straußgras	+++	Juni-August
Getreide		
Roggen	+++	Mai-Juli
Weizen	+++	Juni
Gerste	++	Juni-Juli
Kräuter		
Fuchsschwanzgras	+++	April-Juli
Löwenzahn	+	April-Mai
Spitzwegerich	+++	Mai-September
Beifuß	+++	Juli-August
Goldrute	++	Juli-Oktober

„Wie steht es bei Ihnen mit Fremdsprachen?“ – „Sehr gut, Herr Direktor. Außer Deutsch ist mir jede Sprache fremd!“

MONAKO (H): Petr Korda je na devátém místě žebříčku ATP, který byl vydán v Monaku. Desítku nejlepšího uzavírá Lendl, Nováček je na třináctém místě. Pořadí ATP: 1. Courier (USA) 3553 b., 2. Edberg (Švéd.) 3241, 3. Becker (Německo) 2757, 4. Sampras (USA) 2611, 5. Stich (Něm.) 2470, 6. Chang (USA) 2043, 7. Forget (Fr.) 1871, 8. Ivanisevič (Chorv.) 1856, 9. Korda (ČSR) 1660, 10. Lendl (ČSFR) 1551, ... 13. Nováček (ČSFR) 1428. Nejvíce peněz zatím oficiálně vydělal Courier, Lendl je v této statistice až na 19. příčce. 1. Courier 597 170 dolarů, 2. Chang 436 275, 3. Edberg 321 070, 4. Ivanisevič 266 085, 5. Becker 254 955, 6. Krajčák (Niz.) 232 635, 7. Ferreira (JAR) 204 893. Ženy: 1. Selezová, 2. Grafová, 3. Sabatiniová, 4. Navrátilová, 5. Sanchezová, 6. Capriatlová, ... 10. Novotná, 15. Suková.

Zvýšené vstupné zaplatí návštěvníci Národní galerie od 15. dubna do 31. října: 40 Kčs dospělí, 20 Kčs senioři nad 65 let, škol a vojáků. Každé úterý a o státních svátcích je vstup zdarma.

Queen Victoria, die Mutter aller Königreiche

Die Fäden im Rätsel um königliche Verwandtschaften führen zu Victoria (1819 – 1901), Königin von Großbritannien und Kaiserin von Indien. Mit 21 heiratete Victoria ihren gleichnamigen deutschen Cousin, Albert von Sachsen-Coburg-Gotha – eine echte Liebesheirat. Die englische Monarchin und der gütigste Herrscher der Welt, Prinzgemahl, betrieben eine kluge Heiratspolitik: Ihre Kinder und Enkel „eroberten“ Throne in ganz Skandinavien, Spanien, Griechenland, Rumänien, Jugoslawien – und natürlich in England.

Džentlmeni v USA

PITTSBURGH: Podle průzkumu, který uskutečnil americký list Post-Gazette, by šlo více než třetina mužů při potopení lodi vzdala místa v záchranném člunu ve prospěch cizích žen. Při ztroskotání parníku Titanik v dubnu 1912 zahynulo 1490 lidí, z toho bylo 1329 mužů. Mezi 490 zachráněnými cestujícími bylo 300 žen. Mnozí muži, kteří nešťěstí přežili, byli odsuzováni veřejností, že se nedrželi hesla „ženy a děti napřed“. Při průzkumu odpovědělo 67 procent mužů, že by dali své místo manželkám a dětem a 35 procent cizím ženám. »Džentlmeni vymřeli... většina mužů by se dnes snažila opustit loď jako první,« prohlásil jeden z dotazovaných. Na otázku, zda by přenechali své místo v záchranném člunu známým osobnostem – osm procent odpovědělo, že americké zpěvačky Madonna a sedm procent americké hokejové hvězdy Mariu Lemieuxovi.

KULTURA = PRÁČKY JAKO VÍDE NA SVĚTĚ!

Před sedmi sty lety roku 1292 založil Václav II. slavný zbraslavský klášter.

Stella znamená hvězda

„Herec by měl umět zahrát všechno, i když něco mu jde samozřejmě ze srdce a k něčemu se musí nutit. Ale v tom druhém případě to obvykle nedopadne dobře. I když je u komika nadsázka hlavním prostředkem k tomu, aby vyvolal smích, musí být odměřována skoro na lékařnických vzhledcích...“ Fekla kdysi Stella Zázvorková. A na otázku proč je tak málo ženských komiků by odpověděla: „Jednak proto, že je málo úloh, které by pomáhaly rustu jejich komiky. A potom je tu ještě jeden háček. Komik musí často shazovat sebe sama a na tuto podmínku herečky většinou velmi nerady přistupují.“

A jaká byla herecká cesta dnešní sedmdesátinice Stelly Zázvorkové? Pochází z umělecké rodiny: otec byl architekt-umělec a její starší bratr Jan patřil mezi naše nejvýznamnější filmové scenografy. Prošla hereckou školou E. F. Buriana, za okupace hrála v Pražském divadle pro mládež Milý Melanové a ve Větrníku, po válce v Divadle satiry, v Realistickém divadle, v tehdejších Armádním uměleckém divadle a se souborem divadla ABC přešla v roce 1962 do Městských divadel pražských. Tedy rovných třicet let uměleckého působení na této scéně.

Od samých počátků tihla ke komice, i když sama tvrdí, že k tomu došlo náhodou. Vytvořila typ vitální prostoreké ženy, hašteřivé manželky, sousedky, hostinské, úřednice, ale i dobrasrdčné maminky a babičky. Z jejích divadelních rolí vynikly Tekla z Gogolovy Zenitby, Lýdia z Purpurového ostrova, paní Vojelová v Bouři ve sklenici vody, Váchova v Hrubinově Srpnové neděli, Kernerová v Koenigsmarkově hře Ostrovy zánětlivé, babička Mercerátová

BUĎ JE PLNOLETÁ, NEBO JÍ JE 70...

vá ve Vilémkově-Markově Toulavém kufru, Anna ve hře Itala Sveva Nové mládí starého pána atd. V současné době ji můžeme vidět na prknech divadla ABC ve hře francouzského autora Georgese Feydeaua Ten, kdo utře nos. Spolu s Josefem Bekem ztvárnili nezapomenutelným způsobem manželskou dvojici, která se řízením osudu dostává do samotného středu celého dění, aby jim proplula, aniž by chápala, co se vlastně kolem ní děje. Herecká kreace obou umělců lze považovat za jedny z nejlepších...

Film využívá jejího umění od padesátých let. Hrála ve filmech snad všech předních tvůrců české filmové komedie od Martina Friče přes Bohuše Zemana, Oldřicha Lipského, Josefa Macha, Petra Schulhoffa a Václava Vorlíčka a byla v nich partnerkou mnoha předních komediálních herců. I přesto, že Stella Zázvorková hrála jen velmi sporadicky ve filmech dramatických, rozhodně když neukázala, tak naznačila, že její herecký fond, ne vždy v tomto médiu plně využívaný, sahá daleko nad role mnohdy jednostranné a schematické.

Nejinak tomu bylo i v televizi. Hrála zde v celé dlouhé řadě her, inscenací a seriálů. Právem vzpomínáme na její skvělé herecké partnerství s Janem Werichem v hrách Uspořádaná lžba a Medvěď.

K dnešnímu jubileu paní Zázvorkové přejeme, ale přání platí i všem jejím obdivovatelům a divákům, aby její herecká hvězda zářila ještě hodně, hodně dlouho, protože má dar, který nemá každý herec; dar vyvolávat a rozdávat tolik potřebný smích, humor a dobrou náladu!

BAVTE SE S LÍDRY!

Naše předvolební scéna začíná projevoval známky nervozity a volič se tak chťe nechtě stává svědkem závažných scének s lehce absurdním nádechem. Tak třeba když ustarý V. Komárek leží v pořadu Co týden dal úpadek prosperujících hospodářství italského či španělského typu (to u nás, prosím!) na úroveň Balkánu. Zdá se, že socialistický průmyslový skanzen měl kvality, které zůstaly utajeny všem kromě zasvěceného bratrstva sociálních demokratů. Pan Komárek prostě počítá s tím, že jeho voliči jakživi neukročili do Apenin, natož za Pyreneje, nikoho tam neznají, s níkým nemluví, nic nečtou a trpí po srážce s ekonomickou reformou ztrátu paměti.

Na vyprávění o zlatých časech Jákešova hospodářství zřejmě neměl nervy V. Klaus, a tak proti svému největšímu protivníkovi za stůl nezasedl. Škoda, věci to neprosperlo, náhrada neměla ten správný kalibr. Předseda ODS zřejmě zvolil opatrnou předvolební taktiku; kdo zůstane doma, ten se v dešti nenamochť, je však otázka, zda čeleď venku zatím lépe sklídí bez hospodáře. Vždyť volič se dívá...

Dívá se i na pana Dubčka a klopi oči. Typický slovní projev někdejších politiků dnes už dávno typický není, přece jen se ti současní většinou už mluvit naučili. Naše světová rarita — opoziční předseda FS — užívá jako argument proti izo. lustračnímu zákonu, že podle této normy by se přece ani on sám nemohl stát třeba šésem bytového úřadu! Nevím, zda hrozba této „nespravedlivosti“ dokáže zvednout ze židlí občany, kteří bytový úřad právě potřebují.

Opravdu to dnes není lehké být lidem politické strany. Člověk stojí na scéně, kde se neskryje, kamery bzučí a každé vypadnutí z role, každé přefeknutí se otiskuje do voličova podvědomí. A tak i tady bude zřejmě platit totéž, co ve scénickém umění: nervozita škodí, důležitá je opravdovost a hlavně profesionalita.

Vždyť co říká nejčastěji divák u šaten, když odchází z průměrné komedie? „Došla jsem se bavit, ale jinak to byla pěkná blbost...“

Tschechen geben Besitz zurück

Gesetz zugunsten der im Land lebenden Deutschen und Ungarn

PRAG, 17. April (dpa/Reuter/AFP). Deutsche und Ungarn, die in der Tschechoslowakei leben, können ihren nach 1945 enteigneten Grundbesitz zurückbekommen. Ein entsprechendes Gesetz wurde nach heftigen Debatten vom Tschechischen Nationalrat (Landesparlament) mit 104 gegen 25 Stimmen bei zehn Enthaltungen gebilligt. Das CSFR-Bundesparlament hatte diese Frage dem Tschechischen Nationalrat übertragen.

Das Gesetz sieht die Rückgabe von Liegenschaften an Deutsche und Ungarn vor, denen nach 1945 die tschechoslowakische Staatsbürgerschaft erneuert wurde und die noch im Lande leben; es gilt also nicht für Vertriebene. Auch Kollaborateure mit den deutschen Nationalsozialisten sind von den Ansprüchen ausgeschlossen. Eingeschlossen sind jedoch in der CSFR wohnende Erben. Nach inoffiziellen Schätzungen betrifft das Recht auf Rückgabe etwa 25 000 Personen, in erster Linie die in Böhmen lebenden Deutschstämmigen.

Vor allem kommunistische und Abgeordnete linker Parteien kritisierten das Gesetz, das von dem deutschstämmigen Parlamentarier Walter Pivka eingebracht worden war. Sie nannten es einen

„Präzedenzfall“, mit dem der Rahmen des Restitutionsgesetzes überschritten würde. Das Restitutionsgesetz sieht die Rückgabe von Eigentum vor, das nach dem kommunistischen Machtantritt 1948 verstaatlicht wurde. Gleichzeitig würden damit Eigentumsforderungen von Sudetendeutschen unterstützt, die nach dem Zweiten Weltkrieg aus der Tschechoslowakei vertrieben worden waren, kritisierten die Abgeordneten.

Ein christdemokratischer Parlamentarier sagte im Nationalrat, „was gestohlen wurde, muß auch zurückgegeben werden — egal, ob Tscheche oder Deutscher“. Der Finanzminister der Teilrepublik, Karel Spacek, sagte zum Wert der betroffenen Liegenschaften: „Gerechtigkeit kann nicht vom Standpunkt der Kosten für den Staatshaushalt beurteilt werden.“ Pivka schätzte den Wert auf umgerechnet rund 412 Millionen Mark.

Das Gesetz bezieht sich auf Dekrete des früheren tschechoslowakischen Präsidenten Edvard Beneš aus dem Jahre 1945, die die „Konfiszierung und beschleunigte Verteilung von Grundbesitz von Deutschen und Ungarn sowie von Verrätern und Feinden des tschechischen und slowakischen Volkes“ anordnete.

Lieber das Hundeleben

WASHINGTON, 17. April (AFP). Den Eheleuten George und Barbara Bush hat ein Buch über ihre Hündin Millie im vergangenen Jahr mehr als 300mal soviel Geld eingebracht wie die Autobiographie des derzeitigen US-Präsidenten. Das geht aus der Steuererklärung der Bushs hervor, die das Weiße Haus jetzt veröffentlichte. Für „Millies Book“ (Millies Buch), die aus Sicht der Hündin von Barbara Bush geschriebene Schilderung des Lebens im Weißen Haus, erhielt die Autorin demnach 899 176 Dollar, während ihr Ehemann mit seiner Lebensbeschreibung „Looking Forward“ (Den Blick nach vorn) ganze 2718 Dollar verdiente. Ein wenig peinlich sei dieses Ungleichgewicht schon, kommentierte der Sprecher des Weißen Hauses, Marlin Fitzwater. Der Präsident trage es jedoch mit Fassung. Sein gesamtes Jahres Einkommen 1991 gab das Ehepaar Bush mit 1,3 Millionen Dollar an — fast dreimal soviel wie 1990.

Podivné vyšetření

(Čre): Matka 10leté dívky v pondělí oznámila policistům Prahy 4, že kolem šesté hodiny odpolední oslovil v přízemí domu Kosmická č. 739 neznámý muž její dceru s kamarádkou. Prohlásil se za lékaře a nahádl dívkám, aby se svlékly. Poté je osahával na přirození a na starší z nich uplatnil orální sexuální praktiky. Navíc zřejmě ukazoval dívkám pornografický časopis.

Mečiarovi se rozpadá tým

(Čre): Šéf volebního týmu Hnutí za demokratické Slovensko J. Bajánek rezignoval na svoji funkci a s ním i »velná část spolupracovníků«. Důvodem jsou rozpory s vedením strany, které, podle jeho slov, »musí mít vždycky pravdu. To nás odradilo.«

Vzkazy prezidentovi

Ve Frýdlantu uřídila včera pana prezidentova hesla typu Havel — mezi nomenklaturou kádrý zájel, Radnice — mafie a korupce. Radnice — převlečená StB, sílnice byla povolána pěticipými hvězdami. Někteří občané, především Republikánská strana, kteří rá je ve Frýdlantu poměrně silná, dávají tímto způsobem najevo svoji nespokojenost s činností Městského úřadu a s tím, že po mnoha letech názoru je na radnici příliš mnoho bývalých soudruhů, kteří údajně vůbec nezměnili své praktiky.

• Počet nezaměstnaných v Polsku se v březnu poprvé od r. 1990 snížil; dosahuje 2 238 400 lidí, což je 11,9% míra nezaměstnanosti.

E.T.s fliegen auf Demokraten

BERLIN, 20. April (dpa). Seit Perestrojka und Glasnost haben nach Darstellung des russischen UFO-Experten Valerij Nagibin Außerirdische weit mehr Interesse an der ehemaligen Sowjetunion als zuvor. „Die beobachten uns“, sagte der 35jährige Arzt und Dozent beim Berliner Ufologen-Kongreß in einem dpa-Gespräch. Über die Hälfte aller Russen wollen nach seinen Angaben schon „fliegende Untertassen“ am Himmel gesehen haben. Mögen „Extraterrestrier“, kurz „E.T.“ genannt, demokratische Gesellschaften lieber als Diktaturen? Nagibin: „Ich sehe da schon eine Verbindung.“

Ähnlich wie seine Kollegen aus den USA beschreibt auch Nagibin die „russischen E.T.“ als völlig unbehaarte, großköpfige Geschöpfe mit schwarzen, wachen Katzenaugen. Sie könnten sich perfekt der jeweiligen Landessprache bedienen. Nagibin will schon mehrfach nachts UFOs in der Nähe von Moskau gesehen und einige Besatzungen nach der Landung beim Aussteigen beobachtet haben. Auf Fotos und Filmen, die er zeigte, sind jedoch nur grelle Lichtpunkte und kreisrunde Reflexe zu sehen. Nagibin: „Die Reflexe sind die Augen der Besucher aus dem All.“

UFACI NEJISOU HEJRU PACI...

Rote Socken

TAIPEI, 20. April (dpa). Nordkorea 80jähriger Staatschef Kim Il Sung will offenbar sein Versprechen einlösen: Zwei Paar Socken und andere Geschenke hatte er am vergangenen Mittwoch, seinem Geburtstag, jedem der rund 22 Millionen Nordkoreaner zugesagt. Am Montag, fünf Tage später, gingen Bestellungen des kommunistischen Landes in Taiwan ein — Luxusartikel für zehn Millionen Dollar (rund 16 Millionen Mark), darunter Lippenstifte und Parfüm, wie ein taiwanesisches Im- und Export-Unternehmen versicherte. Darüber hinaus soll Pjongsang für 300 Millionen Dollar Industrie-Güter zur Herstellung von Kleidungs- und Schuh-Artikeln geordert haben, die innerhalb der nächsten drei Jahre geliefert werden sollen.

Nordkorea strebt offenbar — wie der große kommunistische Nachbar China — eine Öffnung des Marktes an, bei gleichzeitiger Wahrung der kommunistischen Partei-Herrschaft. Taiwan unterhält keine diplomatischen Beziehungen zu Nordkorea, doch Ende vergangenen Jahres hat Taipei ein Verbot für den direkten Handel mit dem Land aufgehoben.

RUDE DNUCE - ISOU PO RUCÉ...

Niedergang der GUS-Wirtschaft

Rückgang 1991 in der Gemeinschaft Unabhängiger Staaten (ehemalige Sowjetunion)

GUS = Aserbaidžan, Armenien, Kasachstan, Kirgisien, Moldawien, Rußland, Tadschikistan, Turkmenistan, Usbekistan, Ukraine, Weißrußland

KYSE TO BYVAL NAŠE VZOR...

Geheime Waffenverkäufe an Irak

US-Regierung soll den Kongreß bei Exporten umgehen haben

TAK VIDA, JE ŠROŠŠER DAS RINDVIEH... (K. ČAPEK)

některé skupiny taxikářů vytíží mezi sebou účty přímo pod našimi okny (stanoviště na Staroměstském náměstí). Museli jsme dokonce volat policii, aby zasáhla. Zatím se nás taxislužba netýká, ale až vstoupí v platnost novela zákona o ČOI, budeme v platnost novely zákona o ČOI, budeme kompetentní nepoctivě taxikáře tvrdě potíhat.

Marián ŠIMEK, ředitel živnostenského odboru MČR ČR: „Kultura přidělování a odmítnutí licencí ze strany magistrátu je nedostatečná; např. Obvodní úřad Prahy 4 vydal licenci taxikářovi, který byl v minulosti několikrát trestán. Také se mi nelíbí způsob chování taxikářů — diskriminace českých zákazníků jen proto, že je nemohou tak tučně okrást jako valutové cizince. Myslím si, že by měla být stanovena jednotná cena, tzn. že by neměly existovat smluvní ceny, jako mají například hotelové taxi. Mné, jako českému zákazníčkovi, je také ve Francii diktována stejná cena jako Francouzům.“

Snázili jsme se také spojit s J. Fiedlerem, vedoucím odboru dopravy pražského magistrátu, který tvrdí, že naše články situaci v taxislužbě hrubě zkresluje, ale měli jsme smlouvu. V současné době je na dovolené. Snad tedy přistě.

„A CO PŘAŽ FAKA VETNĚ?“

● Lék proti cholesterolu, novou drogu, snižující obsah cholesterolu v krvi o 36 %, objevili dva venezuelští lékaři. Lék kromě toho brzdí produkci cholesterolu v játrech. Při zkouškách prý nebyl u pacientů žádný významný výraznější vedlejší účinky, a

vať, že muži v kombinézách víří zbytečně prací a nevybíravými slovy jim lá. Byli nad věcí a dál se mlčky věnovali své práci. A já jsem si uvědomil, že se opět projevily ne MČČ (malý český člověk), ale VČK, tedy velký český kverulant. Vždycky a na všechno žetrající. Bohužel, máme tu asi v naší národní povaze. Jednou kritizujeme nepotádek, pak zase potádek, a tak ustavičně dokola. Hlavně, že jsme průběžně nespokojeni.

vať, že muži v kombinézách víří zbytečně prací a nevybíravými slovy jim lá. Byli nad věcí a dál se mlčky věnovali své práci. A já jsem si uvědomil, že se opět projevily ne MČČ (malý český člověk), ale VČK, tedy velký český kverulant. Vždycky a na všechno žetrající. Bohužel, máme tu asi v naší národní povaze. Jednou kritizujeme nepotádek, pak zase potádek, a tak ustavičně dokola. Hlavně, že jsme průběžně nespokojeni.

vať, že muži v kombinézách víří zbytečně prací a nevybíravými slovy jim lá. Byli nad věcí a dál se mlčky věnovali své práci. A já jsem si uvědomil, že se opět projevily ne MČČ (malý český člověk), ale VČK, tedy velký český kverulant. Vždycky a na všechno žetrající. Bohužel, máme tu asi v naší národní povaze. Jednou kritizujeme nepotádek, pak zase potádek, a tak ustavičně dokola. Hlavně, že jsme průběžně nespokojeni.

Zase jen výkřik do tmy...

Neutěšené a stojaté vody pražské taxislužby nás inspirovaly k sérii kritických článků, kterými jsme chtěli podpořit dvoutleté marné úsilí Cechu Taxi Praha navázat spolupráci s odborem dopravy pražského magistrátu, jejímž výsledkem mělo být vytížení pražských ulic od taxikářských zlatokopů.

Odezvou nám byly souhlasné dopisy četných a uražených odpovědí z odpovědných míst. Proto jsme se spojili s těmi, jejichž funkce sice ne vždy s taxislužbou přímo souvisí, ale kteří k ní mají co říci. A jejich názor by mohl danou situaci ověřit. Položili jsme jim jedinou otázku: Jaký je váš názor na pražskou taxislužbu? **Milan KONDR, primátor hl. města Prahy:**

„Pražská taxislužba poskytuje služby rozdílné kvality. Taxikářské řemeslo je vykonáváno od zločinců po slušné taxikáře. Je mi známo, že jsou mezi nimi i v minulosti trestaní lidé. Je zapotřebí zpřísnit podmínky vydávání licencí, zavést stejné označení vozů, přejít k jednotnému vozovému parku. Některé návrhy Cechu Taxi jsou velmi podnětné a magistrát o nich jedná.“

Josef SRB, náměstek primátora hl. města Prahy: „Převážná většina taxikářů poskytuje služby na slušné úrovni. Existují však ti, kteří nemají v taxislužbě co pohledávat, protože si neuvedomují, že jsou vlastně prvotními občany Československa, se kterými přijdou turisté do styku, a svým neurvalým způsobem velmi těžce poškozují naše re-
nomé. Měl jsem osobně možnost se předsvédčit o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

svědčí o jejich jednání, úroveň souvisejícím

Kriminalita v Praze vzrostla

(ml): Během loňského roku bylo v hlavním městě ČSFR stíháno přes 80 tisíc pachatelů, což představuje téměř čtvrtinu celkové kriminality — přesně 24,2 procenta — v rámci České republiky, a více než 18 procent v celé ČSFR, sdělil včera novinářům náměstek městského prokurátora v Praze V. Vaníček. Uvedl, že na území hlavního města Prahy vzrostla loni kriminalita ve srovnání s r. 1990 téměř dvakrát. Jednoznačně převládají trestné činy proti majetku (89 proc.). Pro trestný čin vraždy bylo v roce 1991 stíháno 56 pachatelů a jen v devíti případech nebyl pachatel zatčen. V loňském roce vyšetřováno celkem 157 prokurátorů jich ve skutečnosti pracuje zhruba 110. Jen v průběhu loňského roku ukončilo služební poměr 23 prokurátorů, očekává se další snížení jejich počtu.

Podle nového městského prokurátora J. Jákla je personální obsazení pražské prokuratury v kritickém stavu. Z potřebného počtu 157 prokurátorů jich ve skutečnosti pracuje zhruba 110. Jen v průběhu loňského roku ukončilo služební poměr 23 prokurátorů, očekává se další snížení jejich počtu.

Podle nového městského prokurátora J. Jákla je personální obsazení pražské prokuratury v kritickém stavu. Z potřebného počtu 157 prokurátorů jich ve skutečnosti pracuje zhruba 110. Jen v průběhu loňského roku ukončilo služební poměr 23 prokurátorů, očekává se další snížení jejich počtu.

Podle nového městského prokurátora J. Jákla je personální obsazení pražské prokuratury v kritickém stavu. Z potřebného počtu 157 prokurátorů jich ve skutečnosti pracuje zhruba 110. Jen v průběhu loňského roku ukončilo služební poměr 23 prokurátorů, očekává se další snížení jejich počtu.

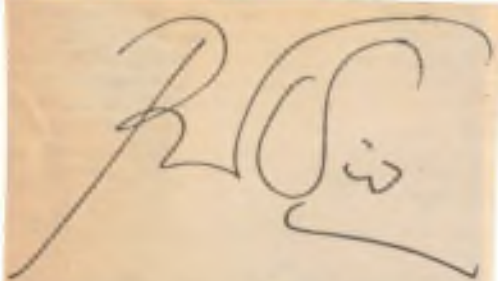
Podle nového městského prokurátora J. Jákla je personální obsazení pražské prokuratury v kritickém stavu. Z potřebného počtu 157 prokurátorů jich ve skutečnosti pracuje zhruba 110. Jen v průběhu loňského roku ukončilo služební poměr 23 prokurátorů, očekává se další snížení jejich počtu.

NE MČČ, ALE VČK

Ocitl jsem se onehdy večer na autobusu s nádražníkem ČSAD na pražském Červeném vrchu. Hlouček cestujících čekal na svůj spoj, ale dříve než autobus přijel mikrobus a z něj vyskakalo osm mužů v červených kombinézách. Pracovníci soukromé firmy, která se stará o úklid těchto

Ocitl jsem se onehdy večer na autobusu s nádražníkem ČSAD na pražském Červeném vrchu. Hlouček cestujících čekal na svůj spoj, ale dříve než autobus přijel mikrobus a z něj vyskakalo osm mužů v červených kombinézách. Pracovníci soukromé firmy, která se stará o úklid těchto

SIR PETER USTINOV

Hudba a...

• Opete jsem propadl téměř vášnivě. Je to moje velká láska. Slabá znalost not a průměrná schopnost číst partituru mi nikdy nebránily při realizaci operních inscenací. Myslím si totiž, že v dnešní době je dobrý interpret důležitější než skladatel. Opera je v podstatě komická záležitost plná kompromisů. Operní pěvci nemohou přirozeně dělat totéž, co herci, ale člověk je nadšen, protože všichni své role už ovládají. O hercích se totiž říci nedá. Zkouší se, zpěváci mezitím hrají a hostují jinde a všechno většinou zapomenou. Šest dní před premiérou jsou nesmírně deprimováni. Pak ale všechno běží jako u americké kavalérie. Mozart či Janáček jsou zachráněni. Všichni stojí na správných místech. Ne sice tak, jak jsme to nazkoušeli, ale tak, jak jsou zvyklí...

• Janáčka jako skladatele a Kátu Kabanovu jako operu obzvlášť miluji. Jistě si kladete otázku, proč tomu tak je. Není to tím, že komik potřebuje tu a tam tragická témata? Pro mne mají komika a tragédie mnoho společného a neodlišuji je. Tragické je to, co se nepovedlo, a naopak. Mám ruskou mentalitu a pro Rusy je komedie a tragédie jedním pojmem.

• Mozartovy hudby se nemohu nikdy dost nabažít. Jeho skladby jsou jako hluboká a čistá voda, na jejímž dnu se lesknou překrásné krystaly. Přesto — když jsem režíroval Kouzelnou flétnu — chtěl jsem původně i zpívat: Papagena. Ale po domluvě s přáteli jsem tuto roli nakonec přece jen raději přenechal profesionálové...

• Nemám žádný »organizovaný« hudební talent. Na klavír hrát neumím, protože nejsem schopen číst najednou tolik not. Dříve jsem hrál na flétnu, dnes už umím jenom pískat...

• Když poslouchám hudbu Richarda Wagnera, většinou usínám. To už ale tak máme v naší rodině. Můj dědeček navštěvoval Wagnerovy opery zásadně s proviantem. Nosil si s sebou chleba s máslem, po skončení prvního aktu usínal a odpočíval tak po namáhavém pracovním dnu. Navzdory tomu přiznávám, že Wagner je jedním z hudebních velikanů.

• Vůbec se mi nelíbí hudba Schönbergova. To ale nic neznamená. Hlavně že se líbí snobům... Naopak jsem velkým obdivovatelem Beethovena. Dokonce se v souvislosti s jeho jménem stávám sentimentálním. Vinu na tom má divadelní hra »Beethovenova desátá«, kterou jsem napsal a sám v ní hrál roli Beethovena. Více než devět měsíců v Americe, téměř půl roku ve Velké Británii, delší čas i v Berlíně. Přesto ke mně přišla jednoho dne v jižní Francii Američanka středního věku s modře odbarvenými vlasy a pravila: »Mr. Ustinov, your Mozart was wonderful!«...

• Stále znovu jsem se snažil pochopit rockovou hudbu, ale její rytmus je tak intenzivní a její slova — pokud jim člověk rozumí — tak hloupá a naivní, že tento druh hudby skutečně nemám rád. Podobně je tomu s moderní populární hudbou. Ani tu nepovažuji za příliš příjemnou. Podle mého soudu nebyly ještě nikdy v historii dva hudební směry — klasická a moderní populární hudba — od sebe tak vzdáleny. Považuji to za znak

Britský herec, režisér, dramatik a spisovatel (narodil se přesně před 71 lety — 16. 4. 1921). Před více než dvaceti lety se v Realistickém divadle hrála Ustinovova hra Neznámý voják a jeho žena, v Odeonu vyšla jeho knížka Schusspeitel Veliký. Známe ho například z filmů Spartakus, Smrt na Nilu (Hercule Poirot), Francouzská revoluce (Mirabeau). Inscenoval devět oper, mezi nimi Mozartovu Kouzelnou flétnu a Figarovu svatbu, ale také Janáčkovu Kátu Kabanovou. Na podzim roku 1989 natáčel v Praze seriál o historii betonu (Liquid Rock), o dva roky později uvedl na scéně Smetanova a Národního divadla svou One Man Show. Je nositelem mnoha mezinárodních cen a uznání (člen Francouzské akademie krásných umění, doktor honoris causa pro hudbu na univerzitě v Clevelandu), výrazně se angažuje pro UNICEF, při loňském pobytu u nás mu byla na Univerzitě Karlově předána stříbrná medaile. Sir Peter Ustinov (povýšený do šlechtického stavu britskou královnou Alžbětou v roce 1990) je originální a výjimečnou osobností kulturního i politického života. Jeho burleskní humor a vypravěčské mistrovství (při němž mu není nic svaté...) ve spojení s kosmopolitním šarmem z něho udělaly jednu z nejpopulárnějších a nejoblíbenějších veličin současné doby.

určité dekadence. Věřím, že v budoucnosti dojde opět ke sblížení — jako ve všem. Jsem totiž nenapravitelný životní optimista, víte? Momentálně ale mám dojem, že pouze reflektujeme na strohý a chladný vývoj ve vědě, technice a politice. Vědci by měli být první, kdo nás na změnu — na oteplení v mezilidských vztazích — upozorní. Nedovedu si totiž představit, že vědec, který celý den pracuje s computerem, touží po tomtéž i ve svém vojenském čase. Jsem přesvědčen o tom, že povinnost nás umělců je vpašovat do každodenní studené životní atmosféry trochu lidství, lásky a přátelství. A to i ve formě »kontrabandu«.

• V životě je nutné mít něco, co člověk třeba dost dobře neovládá, ale co vášnivě rád dělá. Pro mne je to například právě hudba. Rád bych byl hudebníkem, tajně si hraji na dirigenta, stojím v koupelně před zrcadlem a diriguji velmi rozsáhlé kompozice. A ne docela špatně? Velkým zážitkem pro mne bylo natáčení s londýnskými filharmoniky. Když byla nahrávka hotova, přišel ke mně první houslista a potajmu mi sdělil, že už hráli s horšími dirigenty. V té chvíli jsem byl sám se sebou velmi spokojen...

I ♥ USTINOV!

Starosti bývalé NDR

(čre): Ve východní části Německa hrozí, že bez subvencí někdejší zemědělským družstvům ze státního rozpočtu přijde o zaměstnání v budoucnu z nynějších 340 000 zemědělských pracovníků 300 000 osob. Upozornil na to v novém čísle týdeník Spiegel, který cituje odborníky na zemědělskou problematiku bývalé NDR. Nepříznivým jevem je podle nich i prudký pokles cen zemědělské půdy, který je důsledkem rostoucí nabídky. Za těchto podmínek se bude berlínský privatizační úřad (Treuhand) těžko zbavovat statisíců hektarů zemědělské půdy, které má ve své správě, a stát je bude muset udržovat ze svých prostředků.

...I VĚS KOHLDOVY MILIARDY...

Víte, že...

...hmyzí zoologickou zahradu vlastní Steve Kurcher ze Spojených států amerických? Má v ní hmyz z celého světa. Některé draby jsou tvarově velmi atraktivní, což pochopitelně láká návštěvníky. Majitel rovněž vydělává na smlouvách s filmovými společnostmi. Ve filmu Zátrak žena »hrála« čtyřicet tisíc Kurcherových

NEKŮVIDĚME...

Kdekdo dnes říká, že komunisté lhalí a lžou stále. Musím přiznat, že přemnoho jejich slov bylo a je skutečně nepravdivých. Ale vedle nepravd nebo lží komunisté — a dokonce i jejich klasici — hlásali také čisté pravdy. Ba velké pravdy. Julius Fučík například psal o zemi, kde zítra znamená včera. A dělníky mu daly za pravdu. Jak dnes víme, zítřky této země byly pro vyspělý svět opravdu už dávno včerejškem. Nebo nezapomenutelný Josef Vissarionovič Džugašvili alias Stalin, který se vyjádřil: My, bolševíci, jsme lidé zvláštního ražení. Neměl snad i on pravdu? Byl dokonce tak skromný, že hovořil pouze o lidech zvláštního ražení, ačkoli píným právem mohl mluvit o nadlidech a neliidech. S pravdou na šíru se neocílil sám veliký Vladimír Iljič Uljanov vulgo Lenin, když v jednom ze svých spisů čtenářům sděluje, že k dosažení svých cílů je ochoten spojit se i s ďáblem. Mluvil snad do větru? Jistěže ne. Dobře víme, že se stal nejvěrnějším emisarem pekla na zemi. Takže opět nelhal. Stejně jako ve výroku, že »na konci všeho našeho snažení je člověk a jeho dobro«. Člověk a jeho dobro bylo vskutku až na konci všeho komunistického snažení. Spíš až za tím koncem. Nekřivdíme proto chudáčkům komunistům a neobviňujeme je paušálně ze lži. Jak vidno, zrnka pravdy se v jejich výroci přece jen najdou.

Poplašné zprávy o hromadném návratu zhruba dvanácti set Romů, kteří v SRN požádali o politický azyl a byli odmítnuti, byly do jisté míry bublinou, které splaskla. Pravidlé jádro však v ní přece jen bylo — v pátek 10. dubna v 18.54 h přivezl vlak z Marktreidwitu do Chebu skupinu 62 Romů (z toho 33 dětí), zcela bez prostředků. Naštěstí se chovali slušně, měli svého mluvčího a byli ochotni se vrátit zpátky do Košic, odkud původně vyjeli. ČSD se zachovaly velkoryse a dopravily je domů na vlastní náklady.

mravenců, v Zaklínací dvacet tisíc sarančat.

...v londýnské čtvrti Wauxhall otevřeli zvláštní zoologickou zahradu, ve které jsou jen hospodářské zvířata — ovce, vepř, kozy, koně, slepice a husy? Mnohé městské děti je tu vidí poprvé v životě.

Bat'a se vrátil do Karlových Varů

(křt): Před skleněným palácem, který komunisté nechali zpusťnout v průběhu 48 let, vyhrávala v Karlových Varech včera dopoledne hudba. Otevírala se prodejna firmy Bat'a. Světová výrobní a prodejní obuvnická organizace se opět po desetiletích vrátila do lázní, které opět uvilují o punc světovosti. Snad toto bude také důležitým kamínkem do tvořící se mozaiky...

Ceny zvané batovské — tedy nízké — nejsou bohužel aktuální, třebaže se najdou, i zde pánské polobotky již za 299 Kčs — jsou ovšem výjimkou — jde spíše o zboží v relacích 1000, 1500, 2000, ale také 3000 a více korun, o zboží z batovských továren či od dalších světových výrobců. »Cenová politika,« řekl mi pan Jindřich Bat'a, ředitel koordinace firmy BAT'A ČSFR, a. s., »je pro Československo jednoduchá. Dodávat zboží vysoké kvality ve středních cenových relacích. Určitou výjimkou je pražská, a také zdejší karlovarská prodejna, kde vzhledem k zahraniční klientele můžeme nabízet špičkové výrobky, samozřejmě za vysoké ceny. Situace se může změnit, jakmile se rozjede domácí československá výroba. Pak záleží na organizaci práce, na úsporné režii.

Věřím, že československý zákazník, jehož sociální situaci známe, se opět dočká cenově dostupných a zároveň kvalitních bot od firmy, která tady navazuje na dlouholetou a dobrou tradici.

A nakonec informace vedoucího prodejny pana Jiřího Vraného. »I zákazník si musí zvykat na úroveň batovských služeb. U nás je a bude každý obslužen v křesle od prodavaček, které mají speciální školení nejlepších batovských odborníků. Na rozdíl od podivných samoobsluh, kde kupující běhá s botou v ruce za prodavačkou. Kultura prodeje je u Bat'i něčím zcela samostatným.

Doufáme tedy jen, že Československo, které je nejlacinějším jídelnou Evropy, nebude i laciným tržištěm bot pro návštěvy ze sousedních zemí. Tito návštěvníci — na rozdíl od domácích kupujících — nad cenami v dnešní podobě spokojeně kývali hlavou.

Káva Julius Meinl

Pláště, kostýmy, šaty, sukně

FR. FRIML,

velkozávod dām. konfekcí
PRAHA, Celetná ulice 30.

Tisíce dárků — tisíce přání

Prices shown: 12, 29, 39, 49, 59, 79, 99, 14, 35, 25, 79.

Bat'a

CHEM. ROZBORY PŘÍJ. ZNALEC
D. I. CERVENÝ VLÉKÁRNÁCH
DROGER. NEBUČY.

Můj lékař mě pochválil, že piju Dlouhého krvotvorné krev čistící jalovcové
malaga
s medem

DLOUHÝ-MED-SOBĚSLAV
PRAHA V ODIČKOVA PALÁC ČESKÉ BANKY

Nejchutnější polévku
připravíte přidavkem
polévkového koření

A L O

Reklamy z roku 1938...

Na zelinářských záhonech je rychle se šířící drobný plevel velmi nepříjemnou rostlinou. Přesto jeho křehké listy a lodyhy se dají dobře využít v kuchyni. Latinsky se nazývá Stachys media a je to i léčivá rostlina. V lidovém léčitelství se doporučovala v rekonvalescenci, při tuberkulóze, pro mírné diuretické účinky je vhodná i při dně a revmatismu.

Je to jednoletá i dvouletá rostlina, kterou můžeme sbírat v raném předjaří, po celý rok i v zemi. Často vytváří husté koberce. Kvete drobnými bílými kvítky.

Obsahuje kromě běžných obsahových látek glykosidy, třísloviny, saponiny. Je zdrojem vitamínu C i karotenu, skupiny vitamínů B.

Je to chutná planá rostlina vhodná do polévek, salátů, pomazánek, zapékaných pokrmů, do nádivek. Většinou ji využíváme za čerstva nebo i tepelně upravenou.

SALÁT S PTAČINCEM

1 hlávka salátu, miska ptačince, 1 cibule, 1 stroužek česneku, sůl, pepř, špetka cukru, 2 lžíce oleje, citrónová šťáva podle chuti, kousek sterilované červené papriky na ozdobu.

Opraný salát natrháme na kousky, dobře vymytý ptačinec drobně usekáme. Cibuli nakrájíme na tenká kolečka. Česnek prolisujeme, spojíme se solí, pepřem, cukrem, olejem a citrónovou šťávou a prolehnáme. Vzniklou zálivkou přelijeme salát s ptačincem a cibulí. Promícháme, ozdobíme proužky papriky a podáváme jako salát k hlavnímu pokrmu.

Chutě dravé pandy

JEDNA Z PAND žijících v rezervaci v čínské provincii S'čchuan se dala na maso a od ložského ledna zkonzumovala už 31 ovcí.

JEJÍ CHOVÁNÍ je zcela v rozporu s přírodními zákony, neboť medvěd panda se normálně živi jen listky určitého druhu bambusu.

MASOŽRAVÁ PANDA si počíná jako dravec. Do ovce se pustí od krku, pochutná si na nohách a kýtě, a když se nasytí, usne na ovci jako na polštář.

NENORMÁLNÍ CHUTĚ této pandy zkoumají vědci. Přechod na maso by totiž mohl tento velmi ohrožený druh zachránit. Normální pandí strava je kácením lesů čím dál nedostatečnější.

Revolution frißt Lenin

MOSKAU, 21. April (epd). Die Einwohner des weißrussischen Ortes Sapozkin haben einen würdigen Nachfolger für den Führer der russischen Oktoberrevolution, Wladimir Iljitsch Lenin, gesucht und gefunden: Ihre Hauptstraße heißt nicht mehr Leninstraße, sondern Papst-Johannes-Paul-II.-Straße. Wie die Nachrichtenagentur Interfax berichtete, warer vor der feierlichen Umbenennung die Bürger des Ortes im Bezirk Grodno befragt worden. Die deutliche Mehrheit war klar gegen Lenin und für das Oberhaupt der katholischen Kirche.

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,31	(5,33)
Italská lira	1000 ITL	23,92	(23,98)
Rakouský šilling	1 ATS	2,55	(2,56)
Německá marka	1 DEM	17,99	(18,03)
Švýcarský frank	1 CHF	19,48	(19,58)
Americký dolar	1 USD	29,94	(29,86)
Anglická libra	1 GBP	52,43	(52,58)

Škodovy závody vyráběly dál svůj Popular, ale předvedly už také prototyp svého „lidového vozu.“

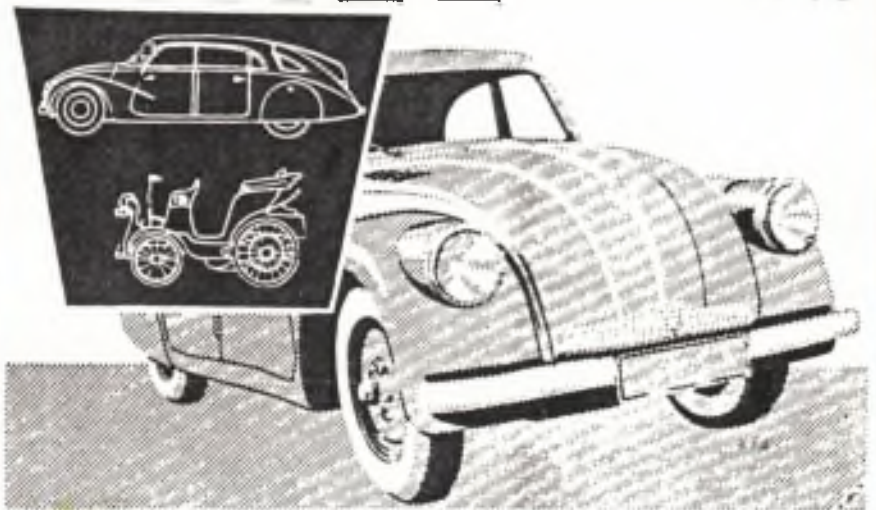
1938

Kopřivnická Tatrovka propagovala úspěšnou moderní Tatra.

LEDNÍHO MEDVEDĚ, který se potuloval po pobřeží kanadského ostrova Newfoundland a ohrožoval obyvatele tamních vesnic, přepravil ve čtverek vrtník na nedaleký neobydlený ostrov, ještě předtím mu zubat za 20 minut spravil v tlamě zlomený zub.

STÁLE VÝŠ

T A T R A

TENKRÁT TO EŠTĚ UMĚLI - A BEZ GERMANČÍKŮ...

Na pečivo jen

SANA

Plastikgeld mit Foto

Die amerikanische Citibank will künftig als erstes großes Institut Kreditkarten mit Foto des Inhabers ausgeben. Damit soll die mißbräuchliche Benutzung gestohlenen oder verlorenen Plastikkardes erschwert werden. Das führende Geldhaus in den Vereinigten Staaten hat mehr als 30 Millionen Karten im Umlauf. Bisher ist lediglich die relativ kleine Cambridge Trust in Massachusetts als Emittent von „Foto-Karten“ bekannt.

(th): Bezpečnost našich jaderných elektrárn v Japonských Bohunicích a Dukovanech s hlediska potní zoplánování edstavení energetických bloků zásahem havarijní ochrany v roce 1991 patří mezi špičkové i ve světovém měřítku, praví se ve zprávě ČA. komise pro atomovou energii.

Čepičáři ovládají Prahu?

Možná že i vám vrtá hlavou, co asi my Češi máme společného s matrojoškami a nejrůznějšími částmi sovětské vojenské výstroje, kteréžto »suvénýry« je vidět vystavené na nepříliš vzhledných stáncích v historickém jádru Prahy. Je paradoxem, že si zahraniční turisté ze samého srdce konečně svobodného a demokratického Československa odvázejí suvenýry připomínající naše mnohaleté vazalství vůči bývalé rudé velmoci. Čepičářům kšeft jen kvete. Nelze než si položit otázku, proč je k nim Obvodní úřad Prahy 1 tak benevolentní, zvlášť když převážná většina z nich neplatí ani poplatky z místa, natožpak odvozy daní. Odbor dopravy Obvodního úřadu Prahy 1, který stánkařům udílí povolení k záboru veřejného prostranství, nevystavil jedině rozhodnutí, kterým by bylo dovoleno prodávat sovětskou vojenskou výstroj. Pokud tedy čepičáři neprodávají své zboží na černo, což běžně dělají, pak ho prodávají ve stáncích, na něž bylo uděleno povolení k prodeji jiného sortimentu, nejčastěji občerstvení. Možnost postihnout za neoprávněný prodej je vysloveně směšná: pokuta do tří tisíc korun. Pokud někdo prodává jiné zboží, než na jaké má povolení, může mu být udělena pokuta pouze do tisíce korun! Takové komické postihy nikoho pochoptitelně nestimulují k nápravě; kontrola nekontrola — prodává se vesele dál. Co s tím? Provádět kontroly i několikrát denně a znepřístupňovat jim život opakovanými pětisátkorunovými blokovými pokutami? Na to jednak nemá OÚ dost lidí a pak ti, kdo kon-

trolu provádějí, na to nemají dost silné nervy, zvlášť ženy, které čepičáři zastrašují nejrozumnějšími výhrůžkami. Vyčistit ulice od čepičářů může pomoci jen novelizace poměrně nového přestupkového zákona z roku 1990. (O jeho současné podobě se zainteresovaní vyjádřili, že ho dělali advokáti proto, aby mohli kohokoli z čehokoli vysekát.)

JEŽÍŠMARJA - A PROČ?

Otázka dostavby soustavy vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros je stále středem pozornosti naší i maďarské veřejnosti a neuralgickým bodem vztahu dvou zemí, které společně hledají cestu zpět do Evropy. Větší rozruch, zejména v maďarských vládních kruzích, například způsobila předně-

Kolem Gabčíkova jasněji

kolika dny zpráva, že s. p. Hydrostav Bratislava uzavřel smlouvu s rakouskou finanční společností AIMC na úvěr 10 miliard korun. Byla to však pouze dohoda o společných krocích na případné finanční zajištění dostavby Gabčíkova.

Můžeme však stále hovořit jen o ekologickém problému? Dokonce i ministr-předseda Federálního výboru pro životní prostředí J. Vavroušek na nedávné tiskové besedě prohlásil, že již jde o otázku politickou, která s ekologickými aspekty nesouvisí. Jeho kolega — maďarský ministr ochrany životního prostředí S. Keresztes — počátkem dubna zase na I. ru inženýrů a techniků na budapeštské Technické univerzitě řekl, že maďarská vláda nemá v úmyslu soustavu vodních děl vůbec dokončit. Maďarský ministr bez portfeje F. Mádl, který je zmocněn vést a představiteli vlád ČSFR a SR o soustavě vodních děl jednání, koncem minulého týdne navíc potvrdil, že jeho vláda nemůže akceptovat pro ni nepříznivé rozhodnutí třístranné mezinárodní komise o Gabčíkovu. Toto nebezpečí však nehrozí. Jak uvedl ve svém dopise vládě ČSFR předseda komise ES F. Andriessen, experti nevydají závazný verdikt, ale pouze posudek, ze kterého by měly naše i maďarská strana vycházet. Jak novináře po čtvrtetním zasedání federální vlády informoval slovenský premiér J. Čarnogurský, ve výstavbě vodního díla budeme pokračovat. Nepůjde však již o variantu C, ale o tzv. dočasné technické řešení. Dále potvrdil, že ČSFR je kdykoliv schopna přijmout jakoukoliv variantu dalšího postupu výstavby. Zrušení smlouvy s Maďarskem však nepřichází v úvahu.

Historie na kolejích

PRAHA: Dvě linky historických tramvají začnou odedneska jezdit po Praze. Linka č. 91 bude jezdit pravidelně v sobotu, v neděli a ve svátek vždy od 9.00 do 18.00 h po trase Hlavní nádraží, Jindřišská, Václavské náměstí, Perštýn, Národní divadlo, Malostranské náměstí, Klárov, Čechův most, nám. Jana Palacha, Karlový lázní, Národní divadlo a zpět na Hlavní nádraží. Jízdné na této lince je pro dospělé 10 Kčs, pro děti, důchodce a vojsko 5 Kčs. Tramvaj č. 92 bude jezdit denně. Trasa této linky bude: Malostranské náměstí, Klárov, Chotkovy sady, Hrad, Brusnice, Památník národního písemnictví, Diabačov a obráceně. Dospělí zaplatí 5 Kčs, děti, důchodci a vojsko 3 Kčs.

*bude Vaše auto
v podzemních garážích
u stanice metra C - Budějovická*

Objednávky **STUDIO OMEGA**
Praha 4, Budějovická 64
OD Domov, 2. patro

Poplatek **do 24 h 20 Kčs**
1 týden 130 Kčs
1 měsíc 500 Kčs

celoroční parkování podle dohody

42 66 79 (11-20 h)

KDYŽ ZLODĚJ KŘÍČÍ

Je radost procházet pražskými ulicemi a sledovat, jak desítky, ba stovky obchůdků, obchodů a různých provozoven mění se změnou vlastníka i svou tvář. Jak se všude intenzivně pracuje, rekonstruuje, renovuje, adaptuje. Od rána do noci, někde dokonce i o sobotách a nedělích. Jak se dělníci a řemeslníci, kteří za bývalého režimu trávili značnou část takzvané pracovní doby v šatnách, na svačinách a na obědech, protože při plném pracovním vytížení neměli šanci vydělat si víc, jak se dnes tyto lidé práce dali do díla opravdu poctivě. Jak jejich dílo rozkvétá před očima a s ním i město a život v něm. Jak místo někdejšího jediného prodejce jich dnes dokážou z gruntu udělat pět i víc. Pravda, nová skladba obchodní sítě není všude nejšťastnější, ale i to se jistě časem vytlídí. Mám z toho ze všeho radost, a tak jsem o nehdy málem zkoprněl, když jsem zaslechl asi šestiletého klučáka, jenž s otcem procházel kolem jednoho rekonstruovaného obchodu. Ptal se totiž: »Co tady bylo, tatí? Co tady zase zničili?« Odpověď zněla: »Všude všechno ničí.« Došlo mi, že tatínek je zřejmě člověk zvláštního ražení, jak své souvěrce kdysi nazval báťuška Stalin. Protože právě ti, co všude všechno ničili po řadu desetiletí, jsou dnes jako onen zloděj, jenž křičí: Chyťte zloděje! Bohužel, tomu křiku je ochotno naslouchat mnoho lidí.

Během voleb méně alkoholu

PRAHA: Rada Zastupitelstva hl. m. Prahy bez ohledu na upozornění pražského prokurátora nezrušila vyhlášky o stání vozidel (parkovací řád), o jejich odtahování ani domovní vyhlášku. Dále na základě téhož upozornění zrušila vyhlášky o reklamaci pro prodej výrobků, o maximálních lhůtách pro odstraňování vad zakoupených věcí a o zamezení nepovoleného prodeje na území Prahy. Jak dále oznámil náměstek Exner, rada schválila vyhlášku o omezení prodeje alkoholických nápojů během voleb. Hlavní město Praha se bude ucházet o to, aby se v roce 1997 stalo »kulturním městem Evropy«. Tato města každoročně vyhlá- šuje rada ministrů zahraničních věcí ES.

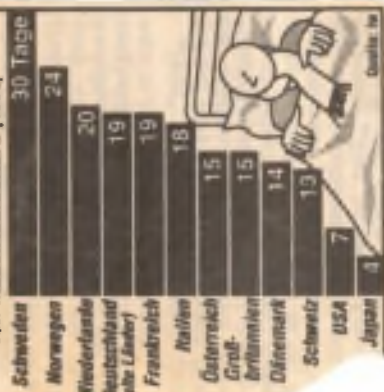
POKYNY

Jsem člověk v podstatě ukázněný. Takových je nás samozřejmě mnoho. Na rozdíl od jiných jsem však až donedávna nevěděl, proč jsem takový. Rozhodně nikoli od přírody. Ani jsem neměl domácí spartánskou výchovu. Také ve škole ke mně byli vřídní. A na vojně jsem nebyl. Takže kde vlastně se ta kázeň ve mně vzala? Donedávna jsem nevěděl. Ale teď už vím. Často cestuji hromadnou dopravou. Městskou i meziměstskou. Na nádražích, v čekárnách i ve vozzech se na každém druhém kroku setkávám s pokyny pro cestující. Na zdravotním středisku víst pokyny pro pacienty a při procházce protějším parkem se řídím pokyny pro návštěvníky. Ve velkoobchodě dbám pokynů pro zákazníky, a když si něco koupím, okamžitě se pídím po pokynech pro spotřebitele, popřípadě uživatele. V závodní jídelně obědvám podle pokynů pro strážníky a v kabině výtahu respektuji pokyny pro obsluhu. Jsem ukázněný a teď už vím, že za to vděčím pokynům. Onehdy jsem však v hodině dvacíte doběhl na veřejnou toaletu. Rozhlížím se na všechny strany a hledám pokyny. Marně. Nebyly tam. Právě tam nebyly. A přece právě tam by pokyny posloužily nejlépe. Vytřštěné samozřejmě na hebkém papíře.

UVAŽUJTE: POKYNY SMI JEŠ ŮŘEDNÍK!

Wer fehlt wie lange?

Jährliche Krankheitsbedingte Fehltagge von Industriearbeitern (1990)

Marnost nad marnost

Nekompetentnost názorů na tuto otázku, která se vynořila již nedlouho po listopadovém převratu, mne přiměla k tomu, že jsem zaslal stručný rozbor tohoto problému k rukám tehdejšího československého generálního prokurátora JUDr. Rychetského. Zareagoval na můj dopis tak, že jej označil za fundovaný a zaslal jej k eventuelnímu využití komisi při generální prokuratuře ČSFR, která se touto záležitostí má zabývat. I když jsem se v médiích nedozvěděl k této otázce nic rozumného, věřil jsem, že námitky proti tvrzení, že trestný čin vlastizrady je promlčen, se prosadí vlastní vahou. Teprve koncem roku 1991 jsem si v Respektu přečetl článek od M. Hulíka, jenže ani jeho správná - i když neúplná - argumentace nenašla ohlas. Teprve nedávné oznámení vyšetřovatelů MV ČSFR, že věc se vzhledem k promlčení odkládá, a když i generální prokurátor ČSFR prohlásil, že k zákroku nevidí důvod, pochopil jsem vážnost situace a nezbytné než se dát do boje znovu. Celou problematiku se pokusím vysvětlit tak, aby ji porozuměl každý občan i bez právníckého vzdělání. Bez podrobnějšího výkladu, co je to skutková podstata trestného činu vlastizrady a kdy se promlčuje, to ovšem nepůjde.

Něco nezbytné teorie

Trestný čin je definován takto: je to čin pro společnost nebezpečný, jehož „znaky“ jsou uvedeny v trestním zákoně. Jednotlivé tr. činy se od sebe liší právě zmíněnými znaky uvedenými v paragrafech č. 91 - 295 tr. z., kde tvoří tzv. „skutkové podstaty“, jimiž označujeme soubor znaků každého trest. činu. Není-li splněn třeba jen jediný znak skutkové podstaty, o trestný čin nejde. Málokdo však ví, že nedlouho součástí každé skutkové podstaty jsou i znaky, uvedené v tzv. obecné části tr. zákona, vztahující se na všechny tr. činy bez rozdílu. V našem tr. zákoně je to počátečních 90 paragrafů. Kdo je spolehlivě neovládá, snadno dopadne k nesprávnému výkladu zákona.

Z ustanovení obecné části, která budou mít pro náš případ význam, sem zařadíme především §§ 4-6 o zavinění, § 7 o přípravě k trestnému činu, § 8 o pokusu tr. činu a hlavně ustanovení § 9 o tom, kdo je pachatelem či spolu-

tr. z., zběhnutí dle § 282 tr. z., tr. čin vyzvědačství dle § 105 tr. z. atd.

Všechny znaky takového tr. činu vykazuje i tr. č. **vlastizrady** dle § 91 tr. z., zejména ve spojení s ustanovením § 92 tr. z., kdy pachatel jedná v úmyslu rozvrátit ústavní zřízení, územní celistvost nebo obranyschopnost republiky, nebo zničit její samostatnost účasti na násilných akcích proti republice nebo jejím orgánům. Jde tu vždy o trestná jednání páchaná v delším časovém úseku.

Fakta hovoří

Vnašem případě po skutkové stránce došlo k tomu, že část politického byra KSČ jako nejvyššího orgánu strany (která dle ústavy z roku 1960 byla vyhlášena vedoucí silou ve státě), bez souhlasu všech rozhodujících československých ústavních činitelů a v rozporu se všemi svými ústavními povinnostmi, se spojila k účasti na násilných akcích proti republice a proti jejím zákonným orgánům s nejvyššími představiteli zahraničních mocností Varšavské smlouvy v úmyslu rozvrátit ústavní zřízení, ústavní celistvost i obranyschopnost republiky a její samostatnost. Tohoto jednání se členové politického byra dopustili jako členové organizované skupiny a tím naplnili skutkovou podstatu trestného činu **vlastizrady**, zejména formou rozvracení republiky podle § 91 a 92, odst. 1, 2 a tr. zák. O této jejich trestné činnosti nemůže být sporu.

Také zde mohlo dojít k vážným pochybením. Z postupu vyšetřovatele, který věc odložil podle § 159/2 tr. z. plyne, že trest. stíhání proti konkrétním osobám nebylo vůbec zahájeno. V opačném případě podle § 163 odst. 1 tr. z. mohl vyšetřovatel neprodleně vydat usnesení, kdo se stíhá jako obviněný. Tím by běh promlčení lhůty byl přerušen u těch členů politbyra, kteří od 21. 8. 1968 zastávali např. poslanec-ký mandát a nepřipustnost stíhání by v takovém případě nastat nemusela.

Další aspekt

Ještě mnohem významnější roli v otázce promlčení mělo sehrát ust. § 67 a tr. z., podle něhož uplynutím doby **nezaniká trestnost** např. u tr. činu teroru dle § 93, obecného ohrožení dle § 179 odst. 2 a 3, ale především též tr. činu podle § 1 zák. 165/1950 Sb. na ochranu míru. Tento zákon se totiž stal součástí našeho právního řádu na základě zákona č. 148/1969 Sb. Podle něhož dodnes lze bez promlčení stíhat každého, kdo se pokusí rozrušit mírové soužití národů tím, že jakýmkoliv způsobem podněcuje k válce, válku propaguje a nebo válečnou propagandu jinak podporuje. Pachatel tu může být potrestán odnětím svobody až na 10 let, za přitěžujících okolností pak až na 15 let. A protože na tento trestný čin nedopadá ani žádná amnestie, možnost trestního postihu zůstává otevřena proti všem, kterým lze tuto skutkovou podstatu prokázat,

Důležité je, abychom věděli, co je třeba hledat a kde. Pak bude důkazů víc než dost.

Podstata vlastizrady

Stíhá-li se tr. čin vlastizrady, je třeba, aby ze skutkového vyličení byly patrné všechny důležité údaje o tom, že ve věci došlo k úmyslné spolupráci čs. občana s cizí mocí, která vedla ke spáchání alespoň jednoho z trestných činů rozvracení republiky, teroru, zaskodnictví nebo sabotáže. Pokud tyto tr. činy by byly spáchány bez tohoto spojení s cizí mocí, nemohlo by jít o tr. čin vlastizrady, nýbrž jen o tyto činy samotné a tím i méně trestné.

Nejčastější formou tr. činu vlastizrady v našem případě bude rozvracení republiky dle § 92 tr. z. Již z názvu se jeví, že obvykle půjde o takovou účast na násilných akcích proti republice, jejichž záměrem je trvale rozvrátit ústavní zřízení, územní celistvost, obranyschopnost nebo samostatnost republiky. Jde o pojmy tak široké, že je z nich zřejmo, že prakticky pokrýváji veškerou nepřátelskou činnost proti základům republiky. Jde tu o typický trestný čin, který trvá tak dlouho, dokud trvá spojení pachatele s cizí mocí. Značné zvýšení společenské nebezpečnosti představuje skutečnost, že pachatel je členem organizované skupiny, která svým jednáním zaviní těžkou újmu na zdraví nebo smrt, škodu velkého rozsahu nebo jiný zvlášť závažný následek.

Jisti vítězstvím okupantů, se svými „zásluhami“ spíš chlubil, než by je tajili a zakrývali. Bylo jim lhostejno, že přímo nebo nepřímo přispívají k (rádově) těm stovkám mrtvých, tisícům raněných, desetitisícům pronásledovaných i vězňů a v neposlední řadě ke statisícům existenčně zničených rodin. Stíhat takové zločince neznámá žádnou slepou nevěst a pumstu. Jde především o povinnost těch, kteří přežili, aby alespoň posmrtně zajistili průchod spravedlnosti pro ty, kteří se ji nedožili. Jen tak budeme mít právo se nazývat právním státem!

Důkazních materiálů proti těmto trestně odpovědným špičákům je ve stranicích archivů, v historiografii a v denním tisku za posledních dvacet let, ale též v osobních dokladech a v paměti lidí, kteří se ocitli pod okovanou botou tohoto zvráceného socialismu, více než dost. Chce to jen vědět a vidět, neboť jak známo, nikdo nevidí tak málo, jako ten, kdo nechce vidět.

Jde skutečně jen o něč „neschopnost“?

Nedbytné se ale vtírá otázka: je vůbec možné, aby se při odložení věci vyšetřovatelé jednalo o pouhou neznalost zákona? Ta přece nikoho nemlouvá a vyšetřovatele už vůbec ne. Chápu, že je možné, že někteří z nich jsou mladí a nezkušení. Těba před listopadem 89 honili jen veksláky nebo flácky, anebo možná teprve studovali trestní právo na „vysoké škole“ pro příslušníky SNB a nyní je to pro ně sousto, které nedovedou spolknout. Ale co prokurátoři, kteří podle trestního řádu vykonávají dozor nad dodržováním zákona při vyšetřování? Souhlasím plně, že svou funkci strážců zákonnosti musí dělat nestranně a bez ohledu na tlaky ulice nebo odkudkoli. Ale že by i oni předtím pracovali jen v tzv. „občanskosoudním dozoru“ nebo ve „všobecném dozoru nad dodržováním zákonosti ve státní správě“, takže otázky trestně právního promlčení jsou pro ně španělskou vesnicí?

I to je sice možné, ale pak zase nepatří na posty vedoucích prokurátorů v oboru trestního práva. Nechci nikomu ublížit, ale jinou možnost nevidím. Spíše se tu - bůhví z jakých důvodů - hledala tzv. zlatá střední cesta. Jenže u strážců zákona by se přece takové

Vlastizrada není promlčena!

Analýza právních aspektů promlčení trestného činu vlastizrady

K tématu promlčení či nepromlčení trestného činu vlastizrady v souvislosti se srpnem 1968 toho bylo již napsáno mnoho. Postoj současné prokuratury je znám: p r o m l č e n o - z a p o m e ň ! Řadový občan naší republiky se svým „selským rozumem“ tento postoj není schopen pochopit. Zákonitě je znechucen a zůstává v něm pocit hořkosti, že ti nahoře se z toho opět jednou vykroutili a že zákon platí jen pro ty dole. Jsme toho názoru, že - bohužel - mají pravdu.

Dnes přinášíme analýzu odborníka, který předkládá ke sporným otázkám přesvědčivé argumenty. Po seznámení s nimi nezbyvá než označit postoj prokuratury za - mírně řečeno - nepochopitelný!

pachatelem, a § 10, kdo je účastník tr. činu. Zde rozeznáváme organizátory, návodce a pomocníky tr. činu. Mezi pomocníky patří všichni, kdo jakýmkoliv způsobem poskytují pachateli pomoc.

Zcela stěžejní význam budou však mít pro nás ustanovení §§ 66-67 tr. zák. o promlčení trestního stíhání. Zvláště se budeme zabývat trestním činem vlastizrady dle § 91 tr. zák., který spáchá ten, kdo ve spojení s cizí mocí nebo s cizím činitelem se dopustí tr. činu rozvracení republiky, teroru, záškodnictví či sabotáže.

Právní nauka trestné činy dále dělí mimo jiné na hromadné, opakované a na tzv. pokračování v trestné činnosti. Ale středem našeho zájmu budou trestné činy trvající, jejichž charakteristické rysy jsou:

a/ Z hlediska jejich časového rozpětí jde vždy o trestné činy určitou dobu trvající, spáchané nikoli jednorázovým porušením práva. Časový úsek trvajícího trestného činu je ohraničen vzniklým protiprávním stavem a toto trvání je vždy pojmovým znakem dané skutkové podstaty.

b/ Snaha pachatele směřuje k tomu, aby jeho trestná činnost probíhala tak dlouho, dokud nebude moci plně realizovat svůj protiprávní záměr.

c/ Trestná činnost se nerealizuje najednou, nýbrž řadou jednotlivých aktů, rozložených do delšího časového sledu. Vytváří se tím trvalý protiprávní stav, který se pachatel snaží udržovat.

d/ Motiv činu může být hmotný i nehmotný.

e/ Může jít o činnost, která se odvíjí i nepravidelně, ve větších časových odstupech.

f/ Celý průběh trestné činnosti se posuzuje po celou dobu jako jednání, kdy pachatelem vyvolaný protiprávní stav trvá.

g/ Promlčení trestného činu trvajícího začíná běžet až po zániku pachatelem vyvolaného protiprávního stavu.

Některé typické trestné činy trvající: omezování osobní svobody dle § 231 tr. z., nedovolené ozbrojování dle § 185

Současně s uveřejněním tohoto materiálu jej zasíláme generálnímu prokurátorovi ČSRK se žádostí o vyjádření v této věci.

Vyšetřovatelé MV ČSR však celou věc odložili s právně neudržitelným tvrzením, že tento trestný čin vlastizrady je promlčen, a proto jeho stíhání je podle § 11, odst. 1 tr. zák. nepřipustné. Tímto postupem porušil zákon, neboť k žádnému promlčení, opfenu nebo řádný výklad zákona, nedošlo!

Ani generální prokurátor ČSRK ve věci nezjednal nápravu, ačkoliv podle § 174 tr. z. byl k tomu nejen oprávněn, ale vzhledem k nezákonnému postupu vyšetřovatele i p o v i n e n. Tímto postupem byl zjevně porušen zákon.

K promlčení nedošlo

Nyní je ovšem nutno prokázat, že k promlčení trestného činu vlastizrady nedošlo. Začneme předpisy uvedenými v § 67 a 67a tr. z. U tr. činu vlastizrady je maximální promlčecí doba stanovena na 20 let. Do této promlčecí doby se nezapočítává doba, pro kterou nebylo možno pachatele postavit před soud pro zákonnou překážku, ani doba, po kterou se zdržoval v cizině. To značí, že byl-li pachatel tr. činu (stejně spolupachatel, účastník či pomocník) v době jeho spáchaní např. diplomatem nebo poslancem Národního shromáždění, pak po dobu výkonu této funkce mu pro tzv. imunitu promlčecí doba neběžela. Současně to ale znamená, že těmito osobám se promlčecí doba po skončení imunity o stejnou dobu naopak prodlužuje!

Proto bylo povinností vyšetřovatelů i prokurátora se přesvědčit o tom, jak tomu bylo u všech podezřelých, zda a jakou funkci zastávali a teprve pak bylo možno učinit závěr, zda tr. čin vlastizrady je promlčen, či nikoli. § 67 odst. 3 pak uvádí případy, v nichž se trestní stíhání přerušuje: a) sdělením nebo vznesením obvinění pro tr. čin, o jehož promlčení jde; b) spáchal-li pachatel v promlčecí době tr. čin nový, na který tr. zákon stanoví trest stejný nebo přísnější. V obou případech po přerušování promlčení počíná běžet nová promlčecí doba.

bez jakéhokoli časového omezení a přitom i jen pouhý pokus o tento trestný čin pokládá za dokonaný čin. Ozbrojené přepadení ČSSR s následnou okupací bylo jasným válečným zločinem proti míru i lidskosti!

Na základě toho, co bylo řečeno o začátku běhu promlčecí lhůty u tr. činů trvajících i o nepromlčitelnosti některých tr. činů dle § 67a tr. z., jakož i o prodloužení promlčecí lhůty dle § 67 odst. 2 tr. z., se přesto orgánům v trestním řízení činným stále ještě otevírají široké možnosti tr. postihu. Nechce to nic víc, než pilně shromažďovat ty skutkové okolnosti, které naplňují skutkové podstaty výše vyjmenovaných tr. činů a vyvodit z toho potřebné právní závěry. Zájem veřejnosti se totiž právem soustřeďuje především na ty největší viníky, odpovědné za všechno, co s sebou dvacetiletá okupace přinesla.

Podstatná část tr. činů z této doby je již opravdu promlčena, a to podle všech právních regulí. Ale nestíhat skutečné viníky tam, kde jsou pro to dány všechny zákonné podmínky a kde tomu brání jen stěží uvěřitelná odborná neschopnost orgánů v trestním řízení činných je neomluvitelná!

Je skutečně nezbytné najít zvací dopis?

Již více než dva roky se u nás hledá tzv. zvací dopis, jako údajně jediná možnost jak zabezpečit alespoň minimální odplatu za všechny nevinně zabité, zmrzačené, existenčně zničené, za rozvrácené rodiny, za miliardové škody hospodářské, za nedozírné škody soukromé atd. Jako by to byl jediný spolehlivý důkaz, bez něhož je vše ztraceno. Ptám se: kdo potřebuje k zahájení stíhání nějaký neexistující nebo zašantročený důkaz? Existují přece tisíce jiných důkazů, jež ve svém souhrnu poslouží naší spravedlivé věci daleko lépe než ten „spásonosný“ jediný.

Centrum zla

Nejvyšší mocenskou špičku v KSČ tvořilo tzv. politické byro, které ve stále ovládalo veškeré důležité dění. Bez jeho souhlasu se nemohlo stát z hlediska zájmů státu a společnosti nic podstatného, natož rozhodujícího. Již z příslušnosti k této kamarile je naprosto nepochybné, kde nutno hledat základní trestní odpovědnost za to, k čemu na mocenské a politické scéně v ČSSR v rozporu s naším trestním zákonem od 21. 8. 1968 až do odchodu okupační armády došlo.

Přirozeně je možno trestně stíhat jen osoby fyzické a nikoli instituce. Proto tam, kde individuální rozlišení je možné, museli se naše trestní orgány zaměřit především na osobní činnost i osobní zavinění. Je přece bezpochybně známo, kdo byl dne 21. srpna 1968 členem mafie zvané politbyro, kdo byli tajemníci ÚV KSČ atd. Ale stejně dobře je známo, kdo z této skupiny se proti zahraničnímu diktátu postavil - a tudíž z hlediska vlastizrady nemůže nést trestní odpovědnost - a kdo se s okupanty otevřeně či tajně paktoval, kdo je podporoval, odstraňoval překážky, které jim stály v cestě, kdo je v trestné činnosti povzbuzoval a jakkoli jinak jim pomáhal ... a kdo pravděpodobně s nimi jednal již i před agresí.

Bylo například prokázáno, že naše armáda se po vpádu cizích vojsk nebo při přistávání okupačních letadel nepostavila na žádný odpor. To vše se dá velmi spolehlivě zjistit. Veřejní činitelé za to zodpovědní si museli být jasně vědomi toho, že spolupracují s cizí mocí a že se spiklí proti zájmům své země.

Ti, kteří znali své ústavní povinnosti a nebyli ochotni na této agresi se podílet, dovedli to dát náležitě najevo: Dubček, Smrkovský, Kriegel, Mlynář, Černík a četní jiní. Další si naopak hráli především svou vlastní polsvědku a přidali se později. Např. prezident Husák a mnozí jiní. Ale ti, kteří si byli

handmaisle jedním toleroval nemoc, zde je v sázce příliš mnoho: právní řád, kterého se tolik dovoláváme!

Poznámka na závěr

Jsem hluboce přesvědčen o tom, že řešení, na které upozorňuji, je nejen správné, ale že i umožní ponechat stranou všechny návrhy na přijetí nových zákonů se zpětnou platností. Současně platné trestní předpisy totiž všechny problémy řeší nenásilně, přirozenou cestou a beze zhytku. Např.: absurditu v postupu vyšetřovatelů lze krátce demonstrovat na případu Z. Mlynáře, proti němuž trestní stíhání bylo odloženo pro „promlčení“. Ve skutečnosti ale nebylo co odkládat, neboť promlčení Z. Mlynář nemohl být pro tr. čin dle § 91 tr. z. stíhán už proto, že i kdyby se zúčastnil nějaké předběžné schůzky nebo porady v politbyru, sotva mohl předem vědět, čeho se bude týkat. Samotná účast na takové schůzce představuje jen objektivní stránku věci. Aby mohlo jít o tr. čin, musel by se vstupem zahraničních vojsk souhlasit! Víme však, že ve skutečnosti se postavil na stranu Dubčka a ani po návratu z Kremle svůj postoj nezměnil. Proto k žádnému tr. činu u něho dojít nemohlo. Kdybychom naopak tento případ posuzovali podle předpisů o promlčení tak, jak je vyložili vyšetřovatelé i prokuratura, pak bychom důsledně museli právě jediného Z. Mlynáře stíhat pro trest. čin vlastizrady, protože od roku 1969 se podle § 67/2 tr. z. zdržoval mimo republiku, a proto promlčení jeho „tr. činnosti“ po celou tuto dobu neběželo. Čili: vyšetřovatelé by takto stíhali jediného nevinného, kdežto stíhání všech ostatních, kteří prokazatelně nejsou skutečnou trestní odpovědností, označují za nepřipustné pro promlčení, ačkoli neexistuje.

To není žádná sofistika, ale jen smutná sametová fraška. Kdyby to nebylo k pláči, bylo by to k smíchu. Ale i pak by to byl jen smích sardonický.

JUDr. Ivan Geisler
prokurátor Gen. prok. ČSR v. v.

Kapesníky,
zefíry,
kanafasy

u fy.

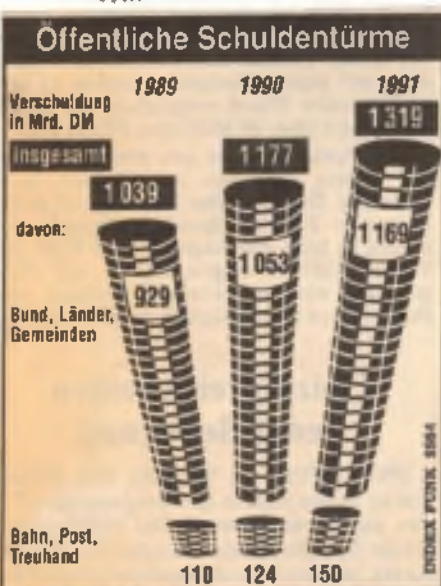
OTOKAR TUČEK,

PRAHA, Rytiřská 27.

OBUV
POLLAK
PRAHA II. NÁRODNÍ 30

TAH BYL SEFCŮCH:
POLICKÝ-RIECKÝ,
DUDČEK, TENKLEČEN
POLLAK...

Pille für Prostata

Los Angeles - Forscher aus Japan und den USA haben eine Pille gegen gutartige Prostatawucherungen entwickelt. Sie kann sogar eine vergrößerte Prostata verkleinern. Keine Gefahr für die Potenz. Nächstes Jahr auch bei uns.

KDO ZNA TU PÍSNIČKU
O „KANAFASCE“?

Der Brief des Bank-Chefs bringt den Papst ins Zwielicht

Papst Johannes Paul II. gerät unter schlimmen Verdacht: Hat er von Waffenlieferungen nach Polen und Mittelamerika gewußt, die angeblich mit Kirchengeldern bezahlt wurden? Ein Brief des früheren Vatikan-Bank-Chefs Roberto Calvi scheint es zu beweisen. Calvi drohte darin dem Heiligen Vater: Er werde der Presse verraten, daß er mit Wissen und Finanzmitteln der Kirche Waffen an antikommunistische Kommandos sowie Geld an die polnische Gewerkschaft Solidarnosc geliefert habe. Bankchef Calvi (62) war 1982 erhängt aufgefunden worden - Mordverdacht. Sein Brief liegt beim Staatsanwalt. Zwei italienische Zeitungen veröffentlichten ihn - der Papst ist in Bedrängnis. Kardinal Larra, Bankspezialist des Vatikans, verwickelt sich in Widersprüche. Einmal bezeichnet er den Brief als „verzweifelter Versuch“ Calvis, Hilfe vom Papst zu bekommen. Dann wieder behauptet er: „Der Brief ist im Vatikan nie angekommen. Waffen sind nie mit Vatikan-Mitteln finanziert worden.“

ZE SOUDNÍ SINĚ

Byl to případ trochu jako v detektivce, a ke všemu se spočítat zdálo, že jde vlastně o případy dva, o dva závažné trestné činy.

K jednomu lékaři v okresním městě, který držel pohotovostní službu, přišel v ranních hodinách zjevně podnaplý mladík se zakrváceným obličejem, neschopný řeči. Jaké však bylo překvapení našeho lékaře, když pacient otevřel ústa a ukázalo se, že místo dvou třetin jazyka má jenom silné krávečející pahýl. Po sešití rány postřížený lékařovi vypověděl, že byl na vesnické tancovačce, tam se pohádával s místními, při odchodu z budy byl jím přepaden, zbit, něco mu strkali do úst a pak ucitili prudkou bolest. Když se probíral z mdloby, doplazil se na nádraží a dojel do okresního města vyhledat pomoc. Zhruba tři nebo čtyři hodiny před touto událostí ve vesnici, kde se bít konal, našli opozdilec, odcházet ze zábavy, poblíže autobusové zastávky schoulenou, plnou čítek místní dítku. Na tancovačce se o ní stánci. Muži zákona nezaháje a vyrazili

Rím slaví narozeniny

RÍM: Vážené město Rím v úterý oslaví už své 2745. narozeniny. Podle legendy bylo založeno 21. dubna roku 753 před Kristem na pahorku Palatinu dvojčaty Romulem a Remem, což byli synové vestálky Rhey Silvie a boha Marta. Etymologové si při této příležitosti jako obvykle lámou hlavu nad tím, z čeho vzešel název Roma, zda to bylo od jména Romulova, tedy jednoho ze zakladatelů, nebo zda to mohlo být od jména etruského kmene, který si říkal Ruma. Nevylučují ani to, že název pochází od jména řeky Tibery, která se v dávných dobách nazývala Rumon. ALE TAKY DOZVÁ OD RIO BOTICO...

Proč jsou tramvaje malované?

Jednu chvíli to vypadalo na křižovatce u Národního divadla jako na putě trafiky. Po nábrežích duněly camejky, přes most mariborky následované bestkami a zpovzdálí tordila muziku Annonce. Na ostrůvku zatahal střapatý klučna za rukáv svého táty, který mimochodem kouřil stariku - »Táto, proč sou ty tlamvaje barevný?« Tátova odpověď zanikla v hukotu přijíždějící Tutovky. Oba nastoupili a já jsem ještě stačil zahlédnout tátovo výmluvné gesto, které občas maně děláme, když se ptá-

Aufgespießt

„Präsident Charles de Gaulle ist in Frankreich im Alter von 88 Jahren an die Macht zurückgekehrt, und ich bin erst 61.“

Der ehemalige sowjetische Präsident Michail Gorbatschow auf die Frage eines japanischen Journalisten nach seinem möglichen Comeback.

Se lží na ukousnutém jazyku

— světe, zboř se! týdenní řízenku na vlak zneřetel na jméno Roman Plechař. A aby nebylo překvapení dost, zdá se dorazilo služební vozidlo z okresu nejen s vyžádaným psem, ale také s Romanem Plechařem, kterým přišel policistům ukázat místo svého údajného přepadení. Když pak uviděl svůj oběť, na původní verzi netrval a k činu došel. Pokousaný jazyk si zřejmě v oplátku zanovala loveckým nožem, který nosil. Snad aby zastřel stopy? Kdo ví... V tomto ohledu se náš mladý muž zahá-til do stolickeho mčeni.

JÁ MÁM HALOVANOU, TY MÁŠ TAKY HALOVANOU...

ton, Kotva, Vizir atd., které si pronajaly dohromady 120 po Praze jezdících tramvaj. Pronájem jedné soupravy třemi ročně včetně výroby 260 tisíc korun.

podniků hl. m. Prahy. Tohoto nového druhu reklamy využilo celkem 24 našich a zahraničních firem, kromě výše jmenovaných také Adidas, British Airways, Bon-

me: Kolik? A třeba pálec s ukazovákem o sebe. Tak tedy — kolik? Nový kabát tramvají má -na svědomí- firma Rencar, akciová společnost pracovníků Dopravních

Leasing - šance pro chudobného?

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Ve svém minulém článku jsem napadl utráceče z ministerstva vnitra, kteří v závěru roku nakoupili 60 vozů BMW. Stalo se tak v souvislosti se špatným hospodařením našich republik a z toho plynoucím rozpočtovým schodkem za rok 1991. Uvedl jsem pár příkladů špatného hospodaření, ale tenhle byl z nich asi nejkravnější, neboť na tuto koupí našeho chudobného národa zareagovalo více čs. deníků a publicistů. Usuzuji tak z toho, že LN se rozhodly přinést vysvětlení mluvčího FMV. Cituji:

... šedesát vozů BMW FMV užívá, ale nevlastní. Po částech je splácí, neboť na přímý nákup nemá finanční prostředky. Auta získá formou leasingu s několikaletým cyklem splátek. Část vozů je určena pro představitel federace, část pro státní návštěvy, které k nám přijíždějí, část vozů je určena pro přímý policejní výkon u speciálních jednotek FPS. FMV bylo dříve vybaveno typem vozu Tatra 613 Speciál, na který už neexistují náhradní díly v plném rozsahu (konec citátu z LN).

Tak tedy, milý pane Fendrych! Na obrazovce vypadáte sympaticky a i já Vás na ní velice rád vidím. O to více se však na Vás zlobím, že nás máte za blbece! I když se Vám v duchu omlouvám, že Vy to asi nejste, to spíše ten z Vašich nadřízených, který Vám tuto skvostnou výmluvu na úrovni - paní učitelko, nám šly pozdě hodiny - nakukal! Pravda, mnoho z nás do Evropy ještě nedorazilo, ale věřte nevěřte - hodně Čechů, Slováků, Moravanů i příslušníků našich národnostních menšin se už s kalkulačkou v ruce seznámilo s výhodami leasingu. Každý průměrný občan podnikatel totiž ví, že celá výhoda leasingového prodeje spočívá hlavně v tom, že dostanu autíčko ihned a moje motoristické libido je tedy ukojeno okamžitě. Nevýhodou, a to značnou, je ale výsledná částka po splacení vozu. Ta je masná! Proto je leasing komerčně výhodný pro ty, kdo ho poskytují a ... proč by to také v tržní ekonomice dělali, vidíte? Takže těch Vašich 60 (slovy šedesát) BMW se po zaplacení formou leasingových splátek změní dejme tomu v 80 (osmdesát) BMW! Chytrá hlavička, která to vymyslela, vidíte? A mám hned i vysvětlení: ono to totiž nejde z kapsičky té chytré hlavičky, ale z kapes našich, z kapes daňových poplatníků. A tím i z kapsy Vaší, pane Fendrych. A přesto, že jste sympatičtí: pochybuji, že by Vás v jednom z nich nechali drandit...

No a protože už nemáme komunisty a hospodaření s prostředky státu a tedy s prostředky všech je zase už věcí veřejnou, a protože budeme tvrdě postihovat daňové úniky, mají ti, co tyto daně platí, právo se ptát! A tak se tedy ptám, pane Fendrych, a byl bych rád, kdybyste mi jasné a konkrétně odpověděl na stránkách našeho listu:

1 / Kolik z těch 60 BMW budou užívat představitelé federace a kteří to jsou, jak se jmenují?

2 / Myslíte si, pane Fendrych, že by je na místo určené zatím nedovezly levnější vozy, nedejbože Favority?

3 / Dostane jeden z nových vozů také ten „schopný“ mladý velitel speciální jednotky, který loni, jak on sám doslova prohlásil, „udělal“ (rozumějte - on se chlubil tím, že je rozmlátil) dva drahé Oply? (Jméno onoho velitele „specialisty“ je mi známo).

4 / Čím jezdily státní návštěvy, než jsme jim koupili ty nové bavoráčky?

5 / Kolik vozů konkrétně dostanou policisté v přímé akci, to jest ve službě? (Tuhle otázku kladu spíše pro legaci a myslím, že i policisté se smáli, když to četli.)

6 / Uvedte, prosím, rozdíl koupě v hotovosti a po letech zaplaceného leasingu! (Hned bude zřejmé, jak „dobrý“ obchod státní kasa udělala.)

7 / Které jsou ty díly na Tatra 613, které, jak píšete, už neexistují v plném rozsahu? (Rozjetí výroby oněch náhradních dílů by nás stálo dva z těch šedesáti BMW.)

Tak to jsou tedy moje otázky a já se těším na Vaši odpověď. A na závěr tohoto tématu ještě jeden zlepšovák, tedy radu zdarma: Koupil bych si několik starších tatrovek šestsetfinátek po bazarech na náhradní díly - alespoň pro ten letošní rok (který, jak jistě víte, má být pro naši ekonomiku nejtěžší a kdy si bude národ utahovat opasek). Prosil bych tedy, aby si ho představitel federace utáhl také. Řekněte jim, že jim Ringo vzkazuje, že anglická královna jezdí bez hanby vlakem a holandský parlament autobusem! Zdravím a do smrti dobrý, pane Fendrych!

Když jsem se dnes orientoval na vnitro, tak bych u trestné činnosti zůstal i v závěrečné části. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných nám oznamuje s vážnými obavami, že Nigerijec Patrik Ogor, který u nás dostal za přechovávání drog osmnáct měsíců vězení a potom byl vyhoštěn ze země, bude po návratu do Nigérie popraven! Citelně se mi ulevilo při zjištění, že Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných je stále v aktivní činnosti.

Jenom bych doporučil vyškrtnout z názvu slůvko nespravedlivě! Nový název Výbor na obranu stíhaných by totiž lépe vysvětlil jejich dojemnou starostlivost o gaunera, který k nám přijel prodávat drogy.

Nigerijec Patrik Ogor si nezasloužil pohostinnost, ani slušné zacházení v naší zemi! Neptijel k nám pracovat na silnici či v továrně, ani si prohlížel Hradčany! Naopak! Přijel záměrně a vědomě do naší země s drogami a úmyslem risknout těch osmnáct měsíců, kterouto sazbu mu na zámečku jistě ochotně sdělili (ostatní Ogorové, nemyslím personál.) S těmi drogami se pak mohl s klidným srdcem odebrat před pražská gymnázia, aby je nabídl i dětem členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných! Ano. Plně se připojuji k obavám o bezpečnost občana Ogora. Vždyť panu Ogorovi by mohli nedejbože v Nigerii nabídnout! Je proto naší povinností se o něj postarat! Navrhují, dát mu československé občanství, třípokojový byt a barevný televizor! (Nebo, promiňte, že se k tomu stále vracím, jeden z těch šedesáti bavoráků.) Určitě by se pak nad svojí špatností zamyslel a odešel pracovat do výroby. Tuto šanci jsme povinni mu poskytnout, vždyť v dobách totality se přece podobné výbory v zahraničí také zastávaly našich vězněných disidentů, že? Ovšem až na malý rozdíl - oni totiž nepašovali a neprodávali drogy!

Jenom by mě zajímalo, co hrůznějšího by ještě musel Nigerijec Patrik Ogor u nás udělat, aby mu někdo ze starostlivých členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných dal obyčejnou facku!

PLES V OPEŘE

Nejen Vídeň má svůj ples v opeře, i když ten je asi nejslavnější. Mezi městy, která Vídeň tuto slávu mohla donedávna jen závidět, byla i Praha, která za dlouhých padesát let zapomněla, že i u nás bývaly operní plesy (pravda, v německé opeře, jenže tehdy, před válkou, se to jaksi tak nebralo).

A hle, i tato tradice se, jak se zdá, dočká své renesance. Vedení opery Smetanova divadla, snažící se tento operní dům pozvednout k jeho bývalé slávě, se rozhodlo využít jedinečnou atmosféru novobarokního interiéru a přispět ke zvýšení lesku pražské společenské sezóny právě tímto atraktivním způsobem. Smysl operního plesu, v pražských poměrech dosud netradiční akce, je dvojitý: za prvé výnosem z plesu, který je v tomto smyslu vlastně dobročinný, uhradit alespoň zčásti náklady nutné na obnovu a

další provoz divadla (ještěž všude podle informací z tiskové besedy činí asi 350

až 400 miliónů Kčs a které současné státní rozpočet jistě v plné výši neuinese). Za druhé pak tímto v zahraničí obvyklým způsobem přilákat pozornost potenciálních domácích i zahraničních sponzorů a zainteresovat je na věci divadla. A z tohoto úhlu je také především třeba celou akci hodnotit a čelit různým námitkám snobismu, zbohatliectví, apod. „Chceš-li, aby ti bylo pomůženo, pomoz si sám,“ je zásada, s níž se dříve či později musíme smířit všichni. Vstupné, dosti vysoké nejen pro průměrnou českou (500 Kčs, vstupenka bez místenky), ale i průměrnou zahraniční kapsu (180 DM), sice asi neumožní přístup všem kulturním interesantům (existuje ale i zvýhodněné vstupné 200 Kčs), avšak na druhou stranu pouze z oněch

finančně silných kruhů lze očekávat vsoukku účinnou podporu pro divadlo.

Závěrem to nejdůležitější: Ples se koná v sobotu 8. února, začátek je v 21 hodin, při vstupu do budovy budou každá dáma i pán obdarováni drobnou pozorností od firmy Nina Ricci, při oficiálním zahájení ve 22 hodin se představí orchestru a balet SD. Patronkou plesu je známá českoameričanka Ivana Trumpová, členy čestného výboru např. ministři

iři Dienstbier a Milan Uhde, Rafael Kuželka, sir Peter Ustinov a další. Pořadatelé plesu jsou vedle Smetanova divadla i Podpůrný spolek Smetanova divadla z německého Langelsheimu a nadace Orpheus Praha z Váduzu, sponzory pak firmy Telenorma, Henkel Trocken, Siemens a Nina Ricci.

Die Schande vor dem Länderspiel Hitlergruß in Prag

Von CLAUS-PETER BRUNS

Es hätte ein Festtag werden sollen in Prag: Das Parlament verabschiedete den deutsch-tschechoslowakischen Nachbarschaftsvertrag, und die Fußballer beider Länder trafen sich zu einem Freundschaftsspiel (1:1). Doch 200 „Hooligans“ aus ganz Deutschland marschierten am Nachmittag auf dem Wenzelsplatz auf, viele streckten den rechten Arm aus zum Hitler-Gruß. Die

Thema des Tages
**Deutsche
Hooligans**

Schande vor dem Länderspiel – sie wirft einen sinnlosen Schatten auf eine schwierige Versöhnung...

Die Chaoten waren in Bussen aus Dresden, Berlin, München gekommen. Sie hatten sich mit Bier in „Stimmung“ gebracht. Die meisten sind zwischen 16 und 26 Jahren. Sie tragen Stoppelhairschnitt, Bomberjacken, Lederstiefel. Und sie brüll-

ten: „Hurra, die Deutschen sind wieder da.“

Schlimme Erinnerungen wurden wach bei älteren Pragern – und auch bei vielen Parlamentariern, die nur einen Steinwurf entfernt den von Václav Havel und Helmut Kohl ausgehandelten Vertrag diskutierten.

Vielen muß in dieser Stunde durch den Kopf gegangen sein, wie Hitler einst ihr Land zerstört hatte. 1938 wurde das Sudetenland durch das „Münchener Abkommen“ dem Dritten Reich angegliedert. Ein halbes Jahr später brach Hitler das Abkommen, demütigte den Prager Präsidenten Hacha und sein Volk tief und zerschlug die restliche Tschechoslowakei. Die Slowakei wurde ein Vasallen-Staat Hitlers. Und die Nazisterrorisierten das „Protektorat Böhmen und Mähren“. Allein im Konzentrationslager Theresienstadt kamen 40 000 Menschen um.

Aus Rache für das Prager Attentat auf den „Reichsprotector“ Heydrich wurde das Dorf Lidice dem Erdboden gleichgemacht. 198 Männer wurden erschossen, 191 Frauen und 88 Kinder kamen ins Konzentrationsla-

ger. Viele Tschechoslowaken haben auch noch nicht vergessen, daß (ost-)deutsche Panzer dabei waren, als 1968 der Prager Frühling niedergewalzt wurde.

Eine Umfrage hat ergeben, daß jeder dritte Tschechoslowake Angst vor Deutschland hat. Doch bei allen Irritationen glaubt Präsident Havel, daß die Tschechoslowakei und Deutschland „als Freunde“ ins nächste Jahrtausend ziehen werden.

Daran können auch die dummen Hooligans vom Wenzelsplatz nichts ändern.

◀ 15. März 1939: Deutsche Truppen auf dem Wenzelsplatz. Am Mittwoch, dem 22. April 1992 – 53 Jahre später – haben wieder Deutsche die Prager Bevölkerung mit dem Hitlergruß erschreckt.

▲ 22. April 1992: Deutsche Hooligans mit Sonnenbrillen marschieren über den Wenzelsplatz – und heben die Hände zum Hitlergruß. 200 kamen – 100 wurden schon vor dem Spiel zurückgeschickt.

Co
Merr Kohl
me to ?

2. Aufnahme ?

Die 7 schrecklichen Todesstrafen

„Seine Augen rollten. Sein Kopf kippte nach hinten über die Lehne des Stuhles. Er zuckte, rang nach Luft. Sein Gesicht verzog sich, seine Hände umklammerten die Lehnen. Der Kopf taumelte hin und her. Dann wurde es ruhig.“ So schildert eine Augenzeugin das Sterben des Doppelmörders Robert Harris (39) in der Gaskammer von San Quentin in Kalifornien (USA, BILD berichtet).

Erst nach elf Minuten signalisierte das Stethoskop auf der Brust von Harris: Sein Herz schlägt nicht mehr. Dieses qualvolle Ende hat in den USA die Diskussion über die Todesstrafe wieder angeheizt. Mit einem Videofilm von Harris' letzten Minuten wollen die Gegner der Todesstrafe beweisen, wie grauenhaft Hinrichtungen sind.

Die Todesstrafe gibt es noch in 143 Staaten der Erde, in 106 wird sie regelmäßig vollstreckt (z. B. USA, China, Iran, Irak, fast ganz Afrika). 44 Staaten haben sie abgeschafft (z. B. Deutschland, Österreich, Brasilien).

Die verschiedenen Arten der Hinrichtung

Blausäure-Gas (wie bei Harris). Der Münchener Gerichtsmadlin Prof. Wolfgang Eisenmenger: „Die Körperzellen können den Sauerstoff nicht mehr aufnehmen. Der Mensch erstickt. Qualvoll.“

Giftpitze. Dem Todes-kandidaten wird eine Überdosis Schlafmittel gespritzt. Eisenmenger: „Wirkt erst wie eine Betäubung. Lähmt dann die At-

heute in Saudi-Arabien üblich. Prof. Eisenmenger: „Denkbar, daß der Mensch noch etwas wahrnimmt. Die Sauerstoffreserven im Hirn reichen für etwa zehn Sekunden.“

Erschießen. Trifft die Kugel Herz oder lebenswichtige Teile des Hirns, ist das Opfer sofort tot. Eisenmenger: „Gefahr, daß die Kugel den Delinquenten nur schwer verletzt, er qualvoll verblutet.“

Elektrischer Stuhl. Tod meistens durch Herzkammerflimmern – das Herz pumpt kein Blut mehr. Häufig sterben die Opfer aber auch an schrecklichen Verbrennungen. Der US-Richter William Brennan: „Unvorstellbare Schmerzen.“

Steinigung. Schon aus dem alten Testament bekannt. Wird in muslimischen Ländern noch praktiziert. Das Opfer stirbt durch schwere Kopfverletzungen, Blutungen. Eisenmenger: „Sehr grausam.“

Enthaupten. Mit Schwert, Axt oder Guillotine. Noch

Kaffee wird noch billiger

Der anhaltende Preisverfall für Rohkaffee, der den Produzenten in der Dritten Welt inzwischen beträchtliche Probleme verursacht, kommt den Konsumenten hierzulande zugute. Entsprechend der Entwicklung am Weltmarkt wollen Jacobs, Tchibo und Eduscho Ende des Monats das Pfund Röstkaffee um 30 bis 50 Pfennig billiger verkaufen.

Positives Echo in Prag

Deutsch-tschechoslowakischer Vertrag im Parlament ratifiziert

Prag, 23. April. Überwiegend positiv und nur bei einzelnen Punkten verhalten kritisch hat am Donnerstag die Presse in Prag auf die Ratifizierung des deutsch-tschechoslowakischen Nachbarschaftsvertrags im CSFR-Parlament reagiert. Das Abkommen war am Dienstagabend mit großer Mehrheit angenommen worden. 144 Abgeordnete vorwiegend der rechten und liberalen Regierungsparteien stimmten für den Kooperationsvertrag, 80 Abgeordnete vor allem der kommunistischen und der linksorientierten Opposition lehnten ihn ab oder enthielten sich der Stimme.

Die Schöpfer des Vertrages hätten offensichtlich die tiefen Vorbehalte unterbewertet, die in der Tschechoslowakei und in ganz Europa gegenüber dem stärkeren, wenn auch demokratischen Deutschland bestünden, merkt die liberale Tageszeitung „Mlada fronta Dnes“ an.

Beachtung fanden in den CSFR-Medien die Äußerungen des außenpolitischen Sprechers der SPD-Bundestagsfraktion, Karsten Voigt, der die Debatte als Gast beobachtet hatte. Voigt erinnerte daran, daß der sozialdemokratische Bundes-

kanzler Willy Brandt bereits 1972 versichert habe, daß Bonn keine Gebietsansprüche an die östlichen Nachbarn stellen werde. Es überrasche deshalb, daß die CSFR-Linke den Vertrag, der in Deutschland von der Rechten abgelehnt werde, wegen angeblicher Unklarheiten in der Grenzfrage kritisiere.

Nach Auffassung der Prager Tageszeitung „Prostor“ dürfen die Tschechen nicht immer nur auf die Deutschen zeigen, auch ihr Gewissen sei nicht rein. Beide Nationen hätten die jeweils andere Minderheit aus dem ehemaligen Sudetenland vertrieben und stünden somit in der Schuld ganz Europas.

In einem Gespräch mit dem Blatt äußerte der stellvertretende Vorsitzende der Jüdischen Föderation, Jiri Danicek, seine Enttäuschung darüber, daß die wenigen Überlebenden unter der nationalsozialistischen Judenverfolgung bisher keinerlei Entschädigung erhalten haben.

Außenminister Dienstbier hatte am Mittwoch vor dem Parlament vorgeschlagen, eine von deutscher Seite getragene Stiftung in der CSFR solle die Entschädigung der Opfer übernehmen.

Eine Teerose ist kein Aufgußgetränk!

v. oblaští spotřebního zboží, elektrotechniky a strojírenství projevilo 48 československých podniků.

Stáváme se bližšími

(ent): Po zahájení návštěvy Japonska přiletěl poprvé v historii čs. prezident V. Havel do Korejské republiky. O významu této návštěvy jsme hovořili s ředitelem pražské pobočky korejské obchodní společnosti KOTRA panem Young Joong Gahngem:

roce zvýší na 50 miliónů dolarů. Tato situace by se mohla v budoucnu ještě výrazněji změnit. Řada malých a středních korejských firem, kterým KOTRA asistuje při vstupu na čs. trh, má zájem o užší spolupráci a kooperaci s československými podniky. V první řadě by se z dovezeného korejského materiálu zde sestavovaly výrobky, v další fázi by se v CSFR již mohly vyrábět.

S panem Gahngem jsme hovořili na brněnské prezentaci korejských firem, kterou pořádala regionální kancelář Čs. obchodní a průmyslové komory. Zájem o spolupráci a vytváření společných podniků

»Předpokládám, že během této návštěvy bude podepsána vzájemná obchodní smlouva a uzavřena jednání o korejských investicích v ČSFR a čs. investicích v Koreji. Považuji tuto návštěvu za velmi důležitou pro naši budoucí spolupráci. Myslím, že se naše země stanou blízkými i přes velkou zeměpisnou vzdálenost.

Loni představovala výše přímého korejského dovozu do ČSFR 10 miliónů dolarů, spolu s dovozem ze skladů korejských firem v Německu celkem 21 miliónů. Na druhé straně ložský dovoz z ČSFR do Koreje dosáhl výše 31 miliónů dolarů. Očekáváme, že se export i import v letošním

100 deutsche Rowdies aus CSFR abgeschoben

Das Fußball-Länderspiel Deutschland gegen CSFR (1:1) konnten mehr als 100 sogenannte Fans in Prag nicht miterleben. Sie wurden am Mittwoch von der Polizei des Landes verwiesen und erhielten den Paßvermerk „unerwünscht“, der ihnen die Wiedereinreise in die Tschechoslowakei für ein Jahr verbietet. Am Donnerstag begleitete die Polizei 22 Randalierer in einem Bus an die Grenze zu Sachsen. Ein Deutscher ist noch in Prag in Haft, gegen fünf weitere wurde ein Strafverfahren wegen Sachbeschädigung eingeleitet.

77 meist betrunkenen Fans wurde ein Bußgeld von bis zu 500 Kronen (rund 30 Mark) auferlegt. Zuvor waren zahlreiche Rowdies mit Hitler-Gruß und Nazi-Parolen grölend durch die Stadt gezogen. Zu dieser Zeit debattierten die Abgeordneten im nur wenige hundert Meter entfernten CSFR-Parlament die Ratifizierung des tschechoslowakisch-deutschen Friedens- und Freundschaftsvertrages.

Als bei Skinheads Waffen gefunden wurden, gab die Polizei Warnschüsse ab. Noch kurz vor dem Anpfiff, aber auch nach Spielende, lieferten sich deutsche und tschechoslowakische Fans vor dem Stadion eine Schlacht.

Schon am Mittwoch morgen waren 55 Deutsche auf Prager Bahnhöfen von der Polizei zurückgeschickt worden. Sie hatten vier Waggons völlig verwüstet.

NA NEMECKÉ GEDÄNKE, POŠLEHTE ILDO HURONCE!

Die größten Exporteure der Welt

Ganz Ohr

LONDON, 23. April (Reuters). Prinz Charles' „Segelohren“, eine willkommene Herausforderung für jeden Karikaturisten, werden möglicherweise schon bald in Überlebensgröße auf dem Dach der Englischen National-Oper in London prangen. Ein weiterer Satz Thronfolger-Ohren soll auf der Bühne eine Auf-führung des Singspiels „Prinzessin Ida“ von Gilbert und Sullivan zieren. Bühnen-bildner James Merfield, der den Bri-ten-Prinz auswählte, weil dessen Lau-scher so schön absteht, äußerte sich zu-versichtlich, daß der Hochadel in Scharen in die Aufführung strömen werde.

In dem Stück wird der Londoner Buck-ingham-Palast in einen Vergnügungspark nach Disneymuster umgewandelt, dessen Besucher statt Mickey-Maus-Ohren Prinz-Charles-Lauscher verpaßt bekom-men.

Kiechle und der Kuchen

Wenn Deutschlands Bauernschirm-herr Ignaz Kiechle zu Sitzungen des EG-Agrarministerrats nach Brüssel reist, darf er immer gespannt sein: Gibt's diesmal wieder Kuchen? Und, wenn ja, wie wird er diesmal schmek-ken? Denn seit ein paar Jahren hat es sich eingebürgert, daß eine Journali-stin für Kiechle gelegentlich eine selbstgebackene Schwarzwälder Kirschtorte oder ein anderes Back-werk im Sitzungsraum der deutschen Delegation bereitstellt.

Honi soit qui mal y pense — ein Schuft, wer hierbei Böses denkt. Die Dame bäckt einfach gern, und Kiechle ißt bekanntlich gern. Wenn es um die Bekämpfung von Agrarüberschüssen geht, läßt der Minister sich ungern übertreffen. Außerdem gilt er als aus-gemachter Feinschmecker.

Das Kuchenverhältnis, wenn man es so nennen darf, erfährt allerdings wie andere Verhältnisse ein gewisses Auf und Ab. Da die Hobbybäckerin beruflich Agrarspezialistin ist, beur-teilt sie Kiechles Leistungen streng. Hat er in der letzten Sitzung „schlecht verhandelt“, kriegt er keinen Kuchen.

Hat er sich für die deutschen Bauern-interessen mal besonders geschickt hervorgetan, dann gibt sich die Dame beim nächsten Kuchen ganz besonde-re Mühe. Stets bestens informiert, er-fährt die Wohltäterin aus Kiechles Ge-folge auch genau, wieviele Stücke der Minister sich selbst einverleibt hat, ob er Kollegen eines befreundeten Lan-des an seiner Stärkung partizipieren ließ, und wieviel als Rest für die Be-amten der Delegation übrig blieb.

Aber in jüngster Zeit ist das Ku-chenverhältnis in eine ernste Krise geraten. Denn es geschah nun schon zum dritten Mal, daß die großzügige Spenderin ihre kostbaren Kuchenplat-ten nicht zurückerhielt. Selbst ver-zweifelter Suchen in den deutschen Delegationsräumen und in den diver-sen Küchen des „Charlemagne“-Ge-bäudes förderte sie nicht mehr zutage.

Der Minister bot seiner Verehrerin jetzt einen Kompromiß nach echt All-

GENÉR SE TAKY
ZA SUOJE SLECHY
VEMUSI STYDET!

gäuer Art an: Er will ihr für künftige
Präsente kostenlos Papp-Kuchenplat-
ten im voraus zur Verfügung stellen.

KIECHLE-KUCHEN, SOFORT BUCHEN...

NA, ENDLICH TUT MAL EINER
WAS FÜR'S BETRIEBSKLIMA!

Raději seznamku než policii

MÍSTO: Praha, Jahodová 105.

DĚJ: Pragokontakt, seznamovací agentura.

OSOBY: Jan a Kateřina Kučerovi + klienti.

ČAS: jeden den v dubnu (8.00–10.00 h).

ZAZNAMENAL: Josef Šlajs, redaktor LD.

„Začínali jsme v únoru devadesátého ro-ku na koleně,“ byla úvodní slova vedoucí-ho agentury Pragokontakt JANA *KUČER. Nejdříve museli zjistit životaschopnost se-znamky, z bytu se posléze přestěhovali do nynějšího sídla v Zahradním Městě.

Ty dvě hodiny byly poučné. Vystřídalo se sedm klientů — čtyři muži. Po dvaceti minutách odcházeli spokojeni. „Jsme jedi-ná seznamka, která vybírá za pomoci po-čítače partnery na počkání i s fotografií,“ sdělila KATEŘINA KUČEROVÁ a odcházeti-cí pan J. M. dodal: „Tady je to dobrý, při-hlížejí k místu bydliště.“

Ve chvíli volná se dovídám o stížnosti. Ne všechna osobní data jsou v počítači. A tak se stalo, že si 206 cm vysoký pán přišel s úsměvem stěžovat, že mu byla do-poručena partnerka o výšce 160 cm. „Je neuvěřitelné, jak málo vysokých žen se sna-ží seznámit prostřednictvím agentury. Onen pán požadoval partnerku nad 180 cm a nám

dalo dost práce najít mu ji. Kontrastem byl klient o výšce 144 cm. Dlouho jsme mu nemohli vyhovět,“ podírkla K. KUČEROVÁ a s úsměvem dodala: „Nakonec jsme ho přece jen oženili.“

V případě, že se agentuře nepodaří na-jít partnera, vrací se poplatek, který za tu-to službu činí 99 Kčs. „Máme dva druhy seznamovacího systému. Aktivní a pasivní. Aktivní představuje to, že klient dostane až deset adres, na které může napsat a seznámit se. Pasivní jsou takoví klienti, kteří jsou půl roku nabízeni vyhovujícím pro-tějškům. K pasivním patří ženy. Důvod? Více ostychu.“

S napětím a zvědavostí sleduji jeden z te-lefonických hovorů. Po jeho skončení se do-vídám, že klientka z Kolína žádá, aby agen-tura chvilku přestala dávat zájemcům ješt-číslu telefonu do zaměstnání — šéfové se prý zlobí. Jedna z pracovnic přichází za šé-lem agentury s úsměvem a poštou. Nahoře je svatební oznámení. Ano, díky Pragokontak-tu vstoupí dva lidé do jediného nevolnict-vu, které zákon připouští. „Uvažujeme o tom, že když nám zašlou naši klienti takovéto oznámení, že je zařadíme do slosování a

věnujeme jim zájezd s cestovkou, která je součástí naší kanceláře,“ zdůrazňuje JAN KUČERA.

Co dělá seznamka křesť? Podle slov je-jího šéfa nemají lidé tolik šanci na kontak-tování se. Zejména anonymita společnosti přivádí lidi do seznamky. „Zkuste oslovit dámu na ulici, mnohá zavolá 158 a vy pak vysvětlíte, že šlo o pokus seznámit se!“ říká KATEŘINA KUČEROVÁ s úsměvem. Po chvíli dodává: „Je překvapující, že se k nám o zprostředkování seznámení hlídá mnohem více mužů než žen.“

Vzpomeňme na Hérostrata

V roce 356 před Kristem zapálil jistý Hérostratés Artemidin chrám v Efezu jen proto, aby na sebe upozornil. Současníci i dějiny ho odsoudily, vždyť demokracie dává člověku jiné prostředky, jak přilákat pozornost k veřejnému dílu, než stát se zhářcem — exhibicionistou. Tedy — která demokracie. Recké určitě, ale co si pomyslet o té dnešní, když nedávno jmenovaný šéf zpravodajství z federální televize prohlásil v rozhovoru se Svobodnou Evropou, že o tom, které strany se do televize dostanou, rozhodnou redaktoři podle své úvahy, a touží-li strany po publicitě, ať si zapálí sekretariát. Pak tam přijedou hasiči i televize. Jistě — žertoval. Pohlédneme-li však dnes na praxi ČST, byl to velmi realistický humor. Šéf zpravodajství, bývalý redaktor Lidových novin, také klidně řekl, že on nemůže za to, že je televize monopolní. Veřejnost ovšem také ne. Přesto ona má nést následky tohoto smutného faktu, televizní zpravodajství si myje ruce. Arogance dnešních mocných někdy člověku bará dach. Z říše stínů Hádu může Hérostratés s uspokojením přihlížet své rehabilitaci. A tedy — s Hérostratem, se stínem a se sárkami vzhůru k demokratickým volbám ve střední Evropě 1992.

Malý, ale náš

SEVILLA: V pondělí, v den slavnostního zahájení světové výstavy EXPO '92 v jihošpanělské Seville, přivítal první návštěvníky také československý pavilón architektů Martina Němce a Jána Štompela. Pavilón se svými rozměry 38 krát 24 metry a výškou 17,5 metru patří v areálu výstaviště k nejmenším, ale jeho působivý tvar kvádrů a především černá barva doplněná vodorovnými světlými pruhy dřevěného obložení mu dodávají punc nepřehlédnutelnosti. Projekt pavilónu vychází z takzvaného poetického funkcionalismu, výjimečného směru čs. architektury předválečných let.

Jednou o víkend u pana prezidenta v Lánech. Přijel kolega Luboš Dobrovský a říká panu prezidentovi: Víte, já jsem si nechtěl žádnou hodnost, ale když to vidím — sami generálové na tom ministerstvu... chtěl bych, abyste mě jmenoval polním maršálem. Pan prezident se zamyslí a povídá: No jo, ale to je hodnost, která u nás vůbec není. To přece nejde. Luboš Dobrovský se podíbal ve své pokřevce hlavy a říká: No tak, když nemohu být maršálem, tak bych chtěl být admirálem. Pan prezident na to: Ale vždyť my nemáme vojenské námořnictvo. A Luboš říká: No jo, ale proč tedy máme ministerstvo financí?

Prodejny firmy Bat'a v ČSFR

(podle smlouvy podepsané 13. 12. 1991)

Havel do Japonska

PRAHA: Prezident ČSFR V. Havel večer odcestoval s chotí Olgou a s doprovodem na státní návštěvu Japonska. Cílem návštěvy, která se uskutečňuje na pozvání předsedy vlády Japonska Kišida Mijazavy, je podle informací asistenta prezidenta ČSFR A. Vondry zahájení nové éry bilaterálních vztahů mezi oběma zeměmi. Očekává se, že v Tokiu bude podepsána obchodní dohoda mezi ČSFR a Japonskem. Prezident V. Havel doprovázejí místopředseda federální vlády J. Mikioško, ministr zahraničního obchodu ČSFR J. Bakšay, ministr hospodářství ČSFR V. Dlouhý, místopředseda vlády SR A. Vavro, ministr financí ČR K. Spaček a náměstek ministra zahraničních věcí ČSFR V. Wagner.

DO JAPONSKA HAVEL
SI SLOUŽIL ZAJEL...

Úspěch protidrogové brigády...

PRAHA: Téměř deset kilogramů hašiše (9,96 kg) v hodnotě asi 10 miliónů korun zabavila Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru v sobotu 18. dubna v hotelové hale v Club hotelu Praha v Práho-ních Nizozemci a čs. občane trvale žijící v Nizozemsku, s předchozím vyděláním v Praze. Droga byla nalezena v kufru, který obsahoval 19 balíčků vysoce kvalitního hašiše. Bylo zahájeno stíhání obou kurýrů pro nedovolenou výrobu a držení omamných a psychotropních látek a jedů. Výše odnětí svobody může dosáhnout až patnácti let. Na oba osoby soud pro Prahu-západ uvalil vazbu.

SOCIALISTICKÉ PRÁCE ?

První i nejbohatší
Nejbohatší světovou tenisovou současností je Monica Selesová z Jugoslávie, která vydělala v letošní sezóně 467 664 dolarů. Z čs. hráček je nejlepší Jana Novotná na deváté příčce. **Příjmy:** 1. Selesová (Jug.) 467 664, 2. Sabatini (Arg.) 427 452, 3. Sanchezová (Sp.) 386 413, 4. M. J. Fernandezová (USA) 228 783, 5. Grafová (Něm.) 185 500, 6. Navrátilová (USA) 174 675, 7. Martinezová (Sp.) 164 283, 8. Gertsonová (USA) 159 934, 9. Novotná (ČSFR) 128 679, 10. Savčenkova (Lotyš.) 120 683.
Zatím ATP světových tenistek: 1. Selesová, 2. Grafová, 3. Sabatini, 4. Navrátilová, 5. Sanchezová, 6. Capriati, 7. Martinezová, 8. M. J. Fernandezová, 9. Maleševová-Fragnerová, 10. Novotná (ČSFR).

Bat'a definitivně do Československa

Známý český podnikatel přebírá dluhy

Smlouva mezi firmou Bat'a ČSFR a českou stranou tvořenou pěti subjekty (Obuv Zlín, a.s., Svit Zlín, a.s., ministerstvo průmyslu české republiky, ministerstvo obchodu a cestovního ruchu ČR a ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR), byla podepsána v pražském moderním hotelu Fórum. Předmětem smlouvy bylo i převedení závodu v Dolním Němci

a části obchodní sítě do majetku firmy Bat'a ČSFR. Firma platí 10 miliónů USD a přebírá dluhy za rekonstrukci pražského Domu obuvi na Václavském náměstí, čili někdejší pražské hlavní Bat'ovy prodejny, ve výši dvou miliónů USD.

Během ledna převezme s. a. Bat'a fyzicky 41 prodejen v České republice včetně zboží, zařízení a personálu. K přípravě harmonogramu pro tento náročný úkol se začátkem ledna sešli členové vedení firmy Bat'a ze Zlína, představitelé předávající organizace Obchodu a obuví a vedoucí prodejen, které budou předávány.

Finanční ředitel a.s. Bat'a Jiří Genza zdůraznil, že skutečná činnost firmy začala 1. ledna 1992. Proto zákazník v Bat'ových prodejnách v prvním

čtvrtletí zřejmě nezaznamená žádnou podstatnou změnu. Podle dohody budou uvedené prodejny doprodávat převzaté zásoby, které zůstávají v majetku bývalého vlastníka.

Od druhého čtvrtletí by se však měla uplatňovat nová obchodní politika a v dalších měsících by měl zákazník začít zaznamenávat výraznější změny ve vzhledu prodejen i v nabídce nových vzorů obuvi. Rychlá obměna sortimentu zahraničním zbožím by neměla být velkým problémem. Toto řešení by však nevyhovovalo finančním možnostem domácích zákazníků. Firma Bat'a se proto podle slov Jiřího Genzy bude orientovat na maximální využití nabídky tuzemských výrobců.

Proč se vracíte nebo nevracíte do Československa?

■ Ano - vrátil jsem se. Rozhodnutí nebylo snadné. Stál jsem na pozici demokracie celý život - a tvrdě za to zaplatil. Osm let jáchymovského pekla nebyla rozhodně procházka růžovým sadem. Když v roce 1968 svítila naděje na to, aby se národ vymanil ze jha, které je dusilo, nebylo možno stát stranou. A když tvrdý zásah zmařil naději, byla jediná cesta, jak se vyhnout opakování osudu - odejít do emigrace, a tak jsem v Holandsku požádal o politický azyl.

Stál jsem u kolébky zrodu časopisu OKNO DOKOŘAN, a později, pod názvem OKNO, převzal na 12 let vedení redakce. Byl jsem ve skupině lidí, která založila "Naardenské hnutí", organizoval jsem vždy 21.8. protestní jízdy Den Haagem, napsal stovky článků do emigrantských i holandských novin a časopisů, vedl šest let vydavatelství českých knih "CCC Books", napsal knihu "Potrestání" o přibězích lidí, kteří byli se mnou na Jáchymovsku. Načalstvo v Praze to zhodnotilo tak, že mi odebrali čs. státní občanství.

Bylo jasné, že se doma (pan Škutina říká, že člověk má domov tam, kam si pověsil klobouk na věšák, ale v tom s nim nesouhlasím) schyluje ke změnám. Ekonomická, ale i politická situace byly neudržitelné. Očekávaly se změny v tom směru, že bude provedena určitá demokratizace, samozřejmě pod vedením rodné strany - a to tak, že do čela nastoupí realisticky uvažující lidé, kteří nahradí dosavadní mistodržci. Ale situace se ukázala pokročilejší nežli se zdálo a Černý Petr ekonomických problémů převzala naprosto jiná garnitura. Ta začala stavět od základů, snažila se odstranit největší balvany z cesty a hojila rány minulosti.

V emigraci si v minulých dvaceti letech, nebo čtyřiceti letech, každý Čech, který neměl obě ruce levé a chtěl pracovat, zařídil svůj život ke své spokojenosti, mnozí již v té době užívali ve zdraví zaslouženou, i když malou, penzi. Ale bylo jasné, že stát potřebuje pomoci. Bylo nutno se rozhodnout. Díval se jen na to, co je ve vlasti negativní, by byla chyba. Chťel-li člověk pomoci - a ne se pouze odvolávat na svůj postoj - eventuelně protikomunistickou činnost ve svém životě - bylo nutno se i zapřít, nedívat se na to, že se musí opět znovu začínat, překousnout, že vedoucí pozice ve velmi mnohých případech jsou obsazeny

BYL I DIRIGENTEM
A MĚL SLUŽBY
ÚSPĚCHY NA
ZAPADĚ...

To, že komunisti udělali z Československa Augiášův chlávek, je již samo o sobě dosti tragické. Horší však je, že si z něj ty nejlepší kusy vzali na své partajní záhušky a že v tom chlávkovi je teď sice plno dojčů, ale žádný pořádný metař!

... VÝLETY
Exkurzi do prasečáku
Mnohý dneska vítá
Získá cenný poznatek
K hoji o koryta

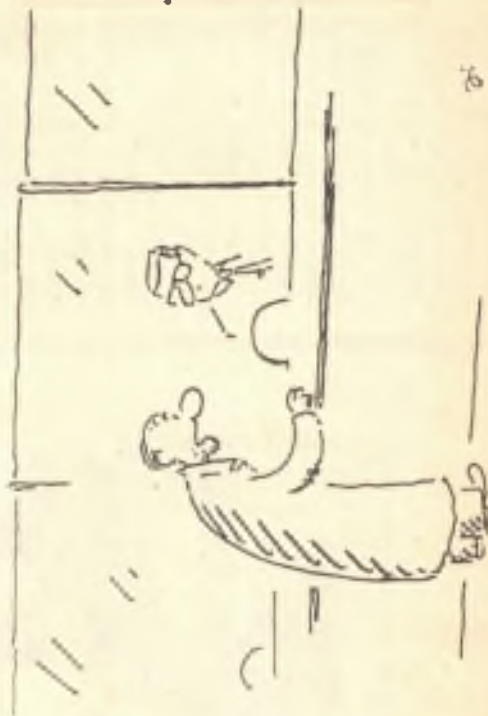
mne opravdu nezklamalo. Navázala se spousta kontaktů mezi obyvateli i institucemi ve Světlé a holandským Haarlemem, mnoho lidí ze Světlé mohlo jet do Haarlemu "na zkušenou", a humanitární pomoc lze za uplynulých 11 měsíců vyjádřit částkou přes 8 milionů korun v nejrůznější formě - od ambulance, hasičských vozů, vozu KUKA a zametacího auta, vybavení pro školy až k finančním hotovostem, např. na znovuzřízení knihovny. Začátkem listopadu se ve Světlé podepisovala "Smlouva o přátelství a pomoci" mezi uvedenými městy. Při té příležitosti jsem byl poctěn holandskou královnou Beatrix a jmenován "rytířem rodu Oranje-Nassau". Nejvyšší vyznamenání, které žijící smrtelník může dosáhnout. V odůvodnění byla váha kladena hlavně na to, že jsem se rozhodl vrátit a že jsem tak učinil proto, abych rodné zemi mohl pomoci.

Tento fakt mne přesvědčil o tom, že mé rozhodnutí se vrátit bylo naprosto správné.
JOSEF J. STANĚK,
Světlá nad Sázavou

aby mohla splnit, co bych rád udělal - pomoci domovu. Kandidoval jsem na místo starosty ve Světlé nad Sázavou, byl zvolen velkou většinou hlasů a od prvního okamžiku jsem šel tvrdě za svým cílem. Holandsko

ZNÁMOU CESTOU

Na Golgotu kříž svůj těžký
všichni bez rozdílu nesem
Někdo však holt zas jde pěšky
a někdo jede mercedesem

TAKY SE RÁD ZAPOJÍM DO PODNIKÁNÍ. PRO ZAČÁTEK BYCH POTŘEBOWAL
TĚTROU SNÍDANI.

Autos für den Weltmarkt

„Tady se mi od intimspreje dělají ozónové díry.“

Roter Platz zu vermieten

NEW YORK, 24. April (AP). Der Rote Platz in Moskau ist zu vermieten - für eine Million Dollar soll er am 1. Mai für einen Tag seinen Besitzer wechseln. Moskau verkauft den berühmten Platz als riesige Reklamefläche, und zwar genau an jenem Tag, an dem früher die werktätigen Massen gefeiert wurden und die Sowjetarmee ihre Muskele spielen ließ.

„Seit der Revolution sind die Russen daran gewöhnt, am 1. Mai ihren Feiertag zu haben. Diesmal werden sie die Freiheit feiern“, erläutert das New Yorker Büro der russischen Nachrichtenagentur Itar-Tass, die offizieller Makler für das Geschäft mit dem Roten Platz ist. Westliche Geschäftsleute lockt Itar-Tass: „Dies wird die erste offizielle Feier des neuen Rußlands sein. Feiern Sie mit - aber bringen Sie Dollars mit. Die Stadtverwaltung wird Niet' zu Rubeln sagen.“

Ein Brief aus Prag

Liebe Leute,

daß die tschechische Sprache sich durch Reichtum an Vokalen auszeichnet, läßt sich beim besten Willen nicht sagen. Manche Worte bestehen sogar völlig aus Mitlauten, die somit gar nichts haben, womit sie mitlauten könnten. Zungenbrecher wie *tvrz* (Festung) machen Tschechisch zur festen Bastion gegen lernwillige Ausländer, soweit sie um richtige Aussprache bemüht sind. Dabei ist in Prag gegenwärtig beispielsweise von *trh* (Markt) angesichts der Wirtschaftsreform besonders häufig die Rede. Inwieweit dabei im „wilden Osten“ auch der *vik* (Wolf) eine Rolle spielt, ist der Phantasie des Lesers überlassen. Das Wort *vik* ist nicht mit *plk* (Klatsch) zu verwechseln, letzteres wiederum nicht mit *blb* (Blödmann). Und Vorsicht — *smrk* (Fichte) hat mit *smrt* (Tod) nur in Gegenden wie dem Riesener oder Erzgebirge etwas zu tun.

Auch heikle Mißverständnisse sind möglich, wenn feine Unterschiede nicht peinlich beachtet werden. Das Wort *mrt* bedeutet Waldstreu, *mrd* dagegen ist ein legerer Begriff dafür, was im Aufklärungsunterricht mit Vögeln zu tun hat. Kurz und gut: Tschechisch kann nur sprechen, wer der lautmalerischen Aufforderung *crk!* (zirpse!) nachkommen kann. Das Ganze wird auch nicht dadurch erleichtert, daß die Präpositionen *aus*, *in* und *mit* häufig als *z*, *v* oder *s* daherkommen.

Nun soll hier keineswegs behauptet werden, die Sprache eines in Mitteleuropa beheimateten kleinen Volkes mit großer Tradition sei bei entsprechendem Fleiß nicht erlernbar. Als Motivation würden sich dabei Erfolgsergebnisse durch Aufnahme der geschriebenen Sprache anbieten, wozu sich bekanntlich insbesondere Zeitungslektüre eignen könnte. Wenn ..., ja, wenn da nicht die übertriebene Neigung zur Abkürzung wäre, die den Buchstaben-salat erst zu Höhepunkt und Vollendung bringt. Hier ist nicht von landläufigen Abk. wie *napr.* (z.B.), *tzv.* (sog.), *m.j.* (u.a.) *atd.* (usw.) die Rede. Gemeint ist ein förmlicher Abkürzungsfimmel in hiesigen Verlautbarungen und Presseveröffentlichungen, für die auch der gemessenen an deutschen Verhältnissen schmale Umfang der Tageszeitungen (so gibt es trotz Auflagen bis zu einer halben Million Exemplare in Prager Zeitungen meist keinen gesonderten Lokalteil) nur eine schwache Ausrede ist.

An Buchstabenkombinationen wie *FMZV* (Föderales Außenministerium) oder *FMV* (Föderales Innenministerium) kann man sich selbstverständlich schnell gewöhnen. *SN FS* ist die Nationalitätenkammer der Föderalversammlung, *CNR* bedeutet tschechischer Nationalrat (Parlament). Das ist bei Interesse an Parlamentarismus nach einiger Übung bald in Fleisch und Blut übergegangen. Die Ähnlich-

keiten der Kürzel *ASD*, *CSSD*, oder *SDSS* sind auf die Streitigkeiten der Sozialdemokraten in dieser Föderation zurückzuführen, es gibt aber auch noch die *CSS* der alten Sozialisten, nicht zu verwechseln mit *CSD* (Staatsbahnen) *CSAD* (Staatlicher Automobilverkehr) oder *CSA* (Fluggesellschaft).

Durch Eselsbrücken wie Abzählen der Buchstaben kann man sich einprägen, daß die Partei *HSD-SMS* mehr Autonomie für die Mähren und den tschechischen Teil Schlesiens fordert, während die *SNS* für einen unabhängigen slowakischen Staat eintritt. Das gilt allerdings nur für das Zeitungsressort Innenpolitik, denn in außenpolitischen Artikeln ist mit *SNS* die Gemeinschaft Unabhängiger Staaten (GUS) gemeint. Gottlob ist die Bundesrepublik Deutschland von solcherlei Verwechselbarkeit nicht bedroht. Daß *SNR* (Slowakischer Nationalrat) etwas anderes ist als *SRN* (BRD) ist ja wohl offensichtlich.

Verständlich ist, daß tschechoslowakische Tageszeitungen Bezeichnungen wie *ODU-VPN* — angesichts von 117 Parteien in der CSFR — nicht ausschreiben können. Schließlich wäre dann bereits der Platz für eine Kurzmeldung verbraucht. Manchmal treibt der Abkürzungsfimmel, der bei allem Haß auf das überwundene Regime seit den Zeiten kommunistischer Apparatschiks tief eingewurzelt zu sein scheint, jedoch allzu seltsame Blüten. *HZDS* vs. *KDH* steht da in einer Überschrift, und das will sagen,

Aküfi in tsch. Ztg.

daß die Bewegung für eine demokratische Slowakei irgendwelche Händel mit den dortigen Christdemokraten hat. Der *predseda SDO v FS* ist ein Vorsitzender im Föderalparlament, aber unter Inkaufnahme meiner Aberufung aus Prag muß ich gestehen: Ich weiß einfach nicht, wem er vorsitzt.

Dagegen ist glasklar, daß es sich bei *ministerstvo vnitra SR a FMV ve vztahu k OS SNB Trenčin* auf jeden Fall um das slowakischen Innenministerium und das Föderalinnenministerium in Beziehung zur Ortsverwaltung des früheren Staatssicherheitsdienstes in der Stadt Trenčin handeln muß. Das Teilzitat stammt übrigens aus einem Bericht des *BBV SNR* (Sicherheitsausschuß des slowakischen Parlaments).

Wenn die Abk. Wut wenigstens z.B. vor ausl. Firmennamen usw. haltmachen würde! Was, zum Kuckuck, bedeutet *R.V.I.*? U.a. könnte damit das franz.-schwed. Kfz-Unt. Renault-Volvo gemeint sein. D.h., ganz sicher bin ich mir da nicht.

MfG a. d. CSFR

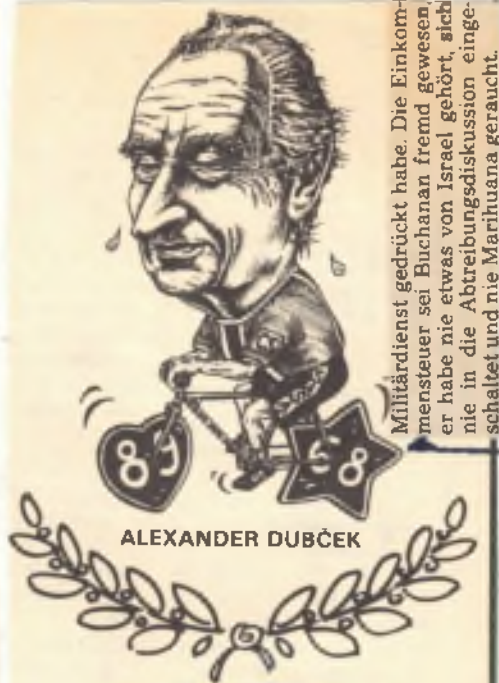
Michal P. W.

Schweden will Mehrwertsteuer senken

Die schwedische Regierung will die Mehrwertsteuer zum 1. Januar 1993 um drei Punkte auf dann 22 Prozent senken. Gleichzeitig erklärte Stockholm, daß die bislang auf rund 70 Milliarden Kronen (fast 20 Milliarden Mark) veranschlagte Deckungslücke im Haushalt 1992/93, der Anfang Juli eröffnet wird, um die Hälfte größer sein werde.

Niederlande senken Mehrwertsteuer

Das Kabinett in Den Haag hat sich auf eine Senkung des Mehrwertsteuer-Standardatzes von 18,5 auf 17,5 Prozent vom kommenden Jahr an geeinigt. Die Grundsatzvereinbarung sei Teil des Etats 1993.

ALEXANDER DUBČEK

Je pravda, že vo takovom človeku každej myslí, že je poťouchlej a búhvi jakaj, a že kolikrát taky ho zřežou, ale to už nese s sebou jeho rozvaha, jeho sebeovládání se, poněvadž musí počítat, že von je sám a proti němu že je moc lidí, kteří se cítějí bejt uraženými, a kdyby se začal s nima prát, že by dostal ještě dvakrát tolik. Takovej člověk musí bejt skromnej a vopatrněj.

ern, Kriege und so weiter", sagte er. Die Mitglieder des „Komitees für politische Unütigkeit“ hätten sich für Buchanan entschieden, weil dieser eine volle Amtszeit absolviert und sich niemals vor dem

Daß Buchanan bereits 124 Jahre tot ist, ist nach Angaben von Clubpräsident Les Waas kein Nachteil. „Nur lebende Präsidenten verursachen Defizite, hohe Steuern

wöhnlich früh zu seiner klassischen Empfehlung gekommen, wer denn am besten für das wichtigste Amt in den USA geeignet sei. Die Zauderer entschieden sich am Wochenende für James Buchanan, der von 1857 bis 1861 US-Präsident

Die Zauderer entschieden sich PHILADELPHIA, 26. April (AP). Der „Club der Zauderer Amerikas“ ist im derzeitigen Präsidentenwahlkampf unge-

Verspäteter Aprilscherz aus Moskau

MOSKAU, 24. April (dpa). Es bleibt bei 280 Millionen Bürgern in der ehemaligen Sowjetunion, und eine Korrektur auf 400 Millionen ist nicht erforderlich, wie dpa unter Berufung auf die Moskauer Wochenzeitschrift „Ogonjok“ gemeldet hatte. Die Zeitschrift klärte nun einen entsprechenden Aprilscherz verspätet auf.

„Okamžitě volejte ke Guinnessovi! Počet politických stran právě překročil počet obyvatel.“

Nella Svídová z Brna, t.č.
Guvernánka v Torontě, hlá-
sí, že po ročním pobytu v
této zemi porodila chlapeč-
ka. Dostal jméno Nicholas.
Svadba s kanadským tátou
bude letošního dubna. Gratu-
lujeme!.. A JE K ČEMU?

Patrouillen beider Armeen aufeinander-
trafen, spielten sie gemeinsam „Down by
the Riverside“. Zum dreitägigen Volksfest
„Elbe-Day 1992“ unter dem Motto
„Brücken bauen in Deutschland und
Europa“ treffen sich bis Sonntag 20 Jazz-
Bands aus 15 europäischen Ländern und
den USA. Nach der Wende hatten sich
Torgauer Bürger zusammengetan, um
das Treffen der Alliierten auf der Brücke
mit einem Volksfest zu feiern.

Před několika desítkami hodin
jsem po příjezdu časně ráno
pobíhal po brněnském Ústřed-
ním autobusovém nádraží, abych
naléhavě zatelefonoval. Se mnou
pobíhalo několik dalších zdjem-
ců, mezi nimi cizinci. (Komunisti
patrně řekli: až přijedeme, brnk-
neme ti.) Nebrnkli nikdo z nás.
Oba přítom-
né telefonní
automaty ne-
fungovaly. V budově Informací
žádný není, u úschovny zavazad-
el jakbysmet. Zamířil jsem k
Prioru. Tam, kde už měl ore-
vřeno, automat nesloužil. Uspěl
jsem až v podchodu pod nádra-
žím ČSD. Od počátku mého sna-
žení uplynulo 57 minut. U zava-
zadel sídla celou tu dobu na-
stěsti manželka, takže nám je
neukradli, jak dopadli ostatní,
nejm. cizinci, nevim. Nebrnkli
si, ale zajiště nikdy nezapome-
nou, jak jím ve veřejném vel-
koměstě pospíchalim do Evro-
py zabrnkali na nervy.

Brnkání

ne telefonní
automaty ne-
fungovaly. V budově Informací
žádný není, u úschovny zavazad-
el jakbysmet. Zamířil jsem k
Prioru. Tam, kde už měl ore-
vřeno, automat nesloužil. Uspěl
jsem až v podchodu pod nádra-
žím ČSD. Od počátku mého sna-
žení uplynulo 57 minut. U zava-
zadel sídla celou tu dobu na-
stěsti manželka, takže nám je
neukradli, jak dopadli ostatní,
nejm. cizinci, nevim. Nebrnkli
si, ale zajiště nikdy nezapome-
nou, jak jím ve veřejném vel-
koměstě pospíchalim do Evro-
py zabrnkali na nervy.

Russen und Amerikaner jазzen auf der Elbbrücke bei Torgau

TORGAU, 26. April (dpa). Mit einem
Jazzkonzert haben Musiker der US-Army
und der Big Band der Westgruppe der
GUS-Streitkräfte am Samstag in Torgau
dem historischen Treffen sowjetischer
und US-amerikanischer Soldaten am 25.
April 1945 gedacht. Auf der Elbbrücke, wo

KONEČNĚ!

Konečně jsme se dočkali! Nakladatel-
ství Česká book uvedlo na náš trh či-
tanku pro první a druhý ročník základ-
ních škol, která znamená naprostý
kvalitativní přechod od totalitou ne-
ustále poznamenaných učebních po-
můček k moderní, svrchované součas-
né a přitažlivé učebnici. Ne náhodou —
a zcela správně — vycházeli její autoři
(W. Czermak, H. Steuer a Betty McNo-
votná-Fitzgeraldová) z toho, co je dneš-
ním dětem nejbližší a nejsrozumitel-
nější — z televizních reklam. A tak

místo stupidních rýmovaček půvabné
verše, jejichž prostřednictvím si žáci
lehce osvojí a zamilují rodnou řeč. Na-
mátkou několik ukázek:

„Viděl jsem tři psy,
jak jedli chipsy,
vedle nich tři sysli
jedli sladké müsli
a za nimi bejk
pojídal corn flakes.“

Anebo:

„Vašku, Mary, Johane,
máte rádi Danone?
I předseda Mao
snídal Cola cao.“

Pravda, autoři se nevyhnuli některým

drobným prohřeškům, vyplývajícím
možná z toho, že celý projekt byl či-
stečně financován hradní Nadací dobré
vůle. Vzhledem k tomu, že by učebnice
měla sloužit v delším časovém období,
bylo asi chybou zařazení podobných
textů:

„Marianne, Hans i Pavel
milují prezident Havel!“

Tyto „vady na kráse“ však nic nemě-
ní na celkově jednoznačném pozitiv-
ním hodnocení nové čítanky a lze si
jen přát, aby si v co nejkratší době na-
šla cestu do školních lavic.

... ÚKOL

Než nové předvolební sliby
Je třeba dát si práci
S tím aby ryby byly ryby
A raci raci

Atomkraftgegner in CSFR aktiv

Greenpeace blockiert Kraftwerk / Nukem baut Zwischenlager

Prag, 24. April. Gegen den Ausbau der Atomenergie in der CSFR gehen örtliche Umweltschützer immer häufiger auf die Straße. Acht Aktivisten der tschechoslowakischen Greenpeace-Sektion blockierten am Freitag symbolisch das slowakische Atomkraftwerk Jaslovské Bohunice. Ein Reporter und eine Vertreterin der Umweltorganisation wurden vom Werksschutz vorübergehend festgehalten.

Am morgigen Sonntag will die Brünner Initiative Duha (Regenbogen) zum sechsten Jahrestag der Katastrophe von Tschernobyl gegen den Bau eines Zwischenlagers für abgebrannte Brennelemente in Dukovany bei Brno (Brünn) protestieren. Dieses Lager soll von der deutschen Firma Nukem (ehemals Hannau, jetzt Alzenau) gebaut werden und 600 Tonnen atomaren Abfalls und damit den Atomschrott aus dem Kraftwerk Dukovany für die nächsten zehn Jahre fassen, wie der Pressesprecher der tschechischen Energiebetriebe Ceske energetické závody, František Rerucha, der FR am Freitag in Prag sagte.

Nach Darstellung Reruchas ist das Zwischenlager auf dem Gelände des Atomkraftwerks Dukovany rund 30 Kilo-

meter westlich von Brno geplant und soll ausschließlich atomaren Abfall aus diesen Reaktoren aufnehmen. Die vier Blöcke des Kraftwerks vom Typ VVER-440/213 waren laut Greenpeace zwischen 1985 und 1987 in Betrieb gegangen und verfügen über keine Druckbehälter zur Sicherung bei Unfällen. Rerucha hatte kürzlich bestätigt, daß ein verschlossener Güterzug aus Deutschland in Dukovany eingetroffen sei. Darin sei allerdings kein atomarer Abfall gewesen, wie eine Zeitung vermutet hatte, sondern neue Brennstäbe aus dem stillgelegten deutschen Atomkraftwerk Greifswald.

Ein Vertrag mit Nukem könne erst unterschrieben werden, wenn die Zustimmung der zuständigen Behörden und anderer betroffenen Organisationen eingeholt sei, so Rerucha.

Die Prager Tageszeitung Rude pravo berichtete am Freitag, ein deutsch-französisches Konsortium solle das in Bau befindliche Atomkraftwerk im südslowakischen Mochovce mit einem westlichen Sicherheitssystem ausstatten und die Tschechoslowakei werde von 1995 bis 1998 mit Stromlieferungen von 17,5 Milliarden Kilowattstunden bezahlen.

„Neříkej mi, že káva nikomu neškodí. Já žila u Vávry!“

JAN AMOS KOMENSKÝ

(1592–1670)

„Hunnobrodensis“, tj. „Uherskobrodský.“

Ve zmíněných Clamores Eliae se Komenský přihlásil k příjmení Segeš a k Nivnici, což je sice důležité, ale nemusí to být zase určující. Nelze zároveň opomenout, že Komenský má přímý vztah ke Komňi, dnes vesnici, která leží na moravské straně v podhůří Bílých Karpat, odkud pocházel jeho otec Martin Komenský a matka Anna, jakož i jeho příbuzní, dále pak Nivnici (asi 20 km od Komňi směrem k Uherskému Brodu ve směru jižním) a k Uherskému Brodu, kde žil J. A. Komenský se svými rodiči a příbuznými.

Písemné doklady (purkrejtní kniha Komňi z roku 1631) dokládají hospodářský úpadek rodiny fojta Staňka, jehož potomci – když přišli o vojenský úřad – se vrátili k jménu Segeš. Je prokázáno spojení J. Komenského s Komňou a z rodinou fojta Staňka (Segeše). Není však známo příjmení matky J. A. Komenského. Také v Nivnici žily rodiny, které měly příjmení shodná s příjmeními v Komňi. Příjmení „Komenský“ a „Segeš“ se objevují také v Uherském Brodě. Záznamy ukazují, že Komenského otec byl zámožný měšťan, příslušník Jednoty bratrské, nákladnického cechu, který měl v nedalekých Neradicích dvůr.

Dětství prožíval malý Jan Komenský v Uherském Brodě, v prostředí ovlivněném Jednotou bratrskou. Byl vzděláván v Písmu, veden ke kázni a k práci, vychováván v pravdě a k vzájemné snášenlivosti. Avšak v roce 1604 ho potkalo velké neštěstí. V důsledku morové epidemie osiřel. Ztratil matku, otce a dvě ze čtyř sester. Výchovu sirotka se ujala jeho teta, která bydlela ve Srážnici. Zde žil v letech 1604–1605.

J. A. Komenský náleží k nejpřednějším osobnostem české i slovenské kultury. Byl původem Moravan a proslavil český národ ve světě. Jeho jméno se stále těpytí jako drahocenná perla v popředí světové kultury a snah po vzdělání člověka.

Učitel národů (jak byl a je někdy označován) předcházal naše dnešní představy o humanitě, demokracii, lásce k národu

ROZNA, ŽE SE JHÉNOVAL ABELÉS VÉBO KOMENSTEIN...

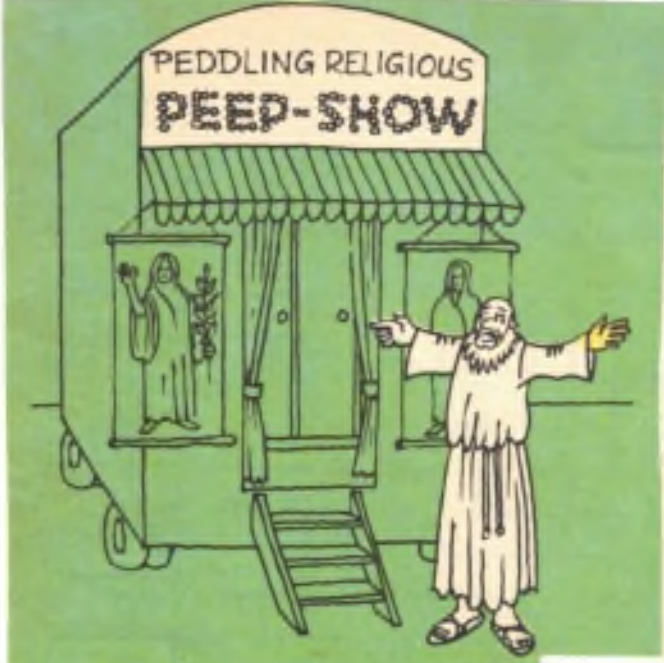

„Pane ženichu, zapomeňte teď na kursy angličtiny a místo „YES, I DO“, řekněte prostě „ANO“

Na celém kulturním světě bude u příležitosti 400. výročí narození J. A. Komenského 28. března 1992 vzpomínáno na život a díla jednoho z největších Čechů vůbec. Na generálním shromáždění v New Delhi roku 1956 se ke Komenskému přihlásila rovněž Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu jako k jednomu z prvních šifitůlů myšlenek, jimiž se inspirovala UNESCO už od svého založení. Podněty Komenského se objeví v nových souvislostech sjednocování Evropy a sblížení všech zemí, jež vycházejí z křesťanského dědictví. Rada mezinárodních akcí bude provedena v rámci „Roku J. A. Komenského“.

J. A. Komenský (původně pouze Jan) pochází z jihovýchodní Moravy, z oblasti, která vytváří trojúhelník mezi Uherským Brodem, Nivnicí a Komňou. Narodil se 28. března 1592. Mezi odborníky se vedou diskuse o jeho rodišti, a to zda je to Uherský Brod, Komňa či Nivnice. Rada badatelů se přiklání k Nivnici, neboť v Komenských zápiskách Clamores Eliae, napsaných na sklonku života, se podepsal „Jan Segeš Nivnický, po otci Komenský.“ Ve svých studiích se však také podepsal jako „Nivnicensis“ a „Nivanus“. Na jiném spise je uveden jako

a k vlasti, k vzájemné snášenlivosti a boje za pravdu. Základem Komenského díla je úcta a láska k člověku, snaha o nápravu věcí lidských a obecných. Víra v Boha byla pro něho mravní a morální posilou, pramenem pravdy a cesty k poznání, majákem a záchranou lidstva z nebezpečí různých labyrintů.

„Bratři, neváhejte a vstuptel! Za pouhých pět korun se ■■■ na patnáct vteřin z■■ul svatá Ma■■dalena a požehná vám!!“

Dostanete, až mi řeknete, do čeho vrazíte využitelnou energii 1 750 KJ!''

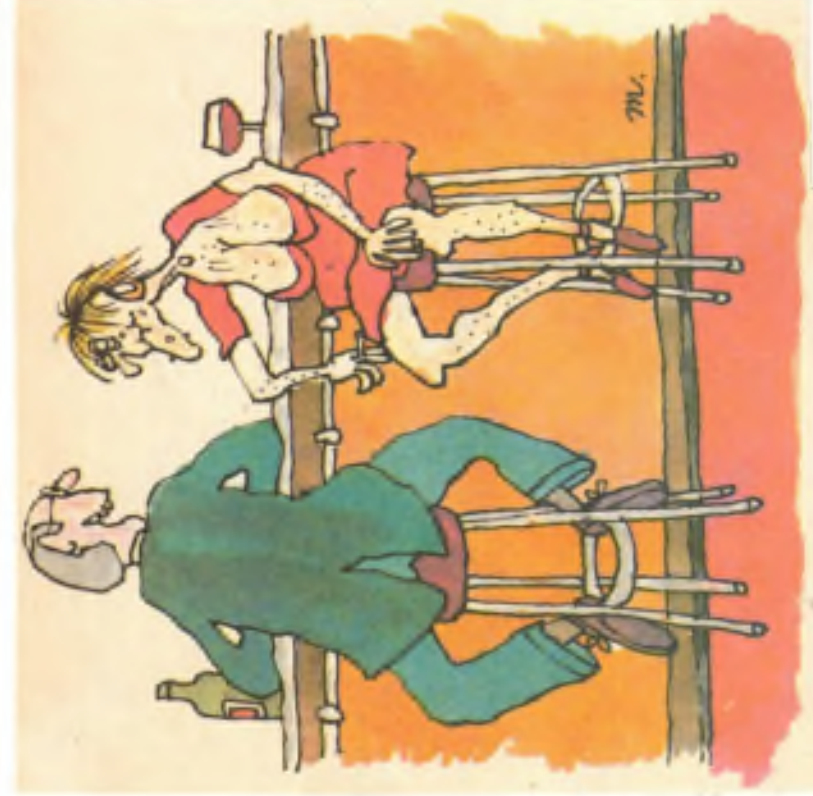

„Je mi líto, pane doktore, ale poslední přání mého šéfa bylo, abyste ho zastupoval u posledního soudu.“

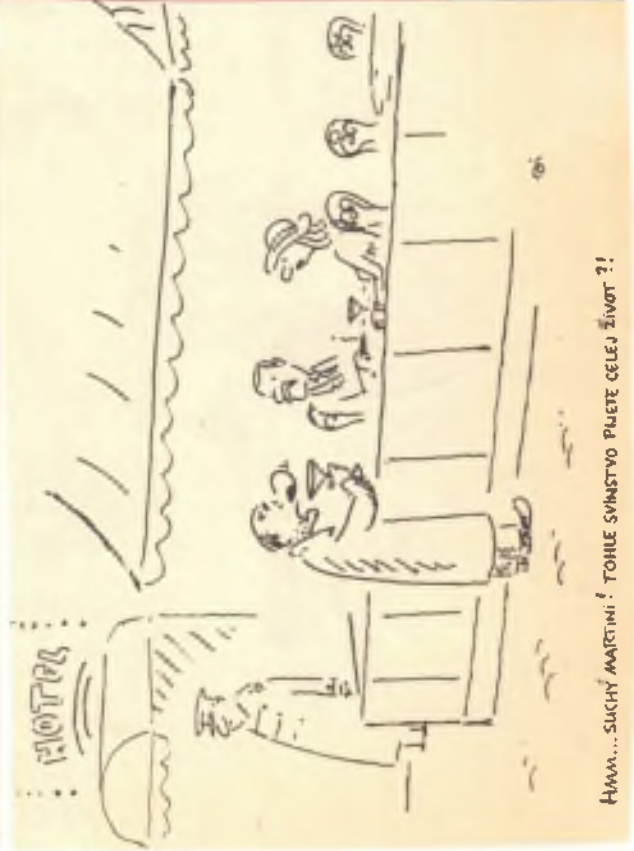

„Těch 95 IQ, to máte přes prsa?“

MÁME
Nové myšlení,
nové zákony, nové styky.
Nové předsedy a ředitele,
staré tajemníky a prognostiky.

„Jak vás tak pozoruju, krásko... Nejste vy náhodou vod toho nejstaršího řemesla?!"

Hmm... SUCHÝ MARTINÍ ! TOHLE SVINSTVO PRAVĚ CELEJ ŽIVOT ?!

„Jsem opuštěný jako pes, Aničko. Ale to neznamená, že na mne někdo může štěkat!“

„To, že nemám rád černý mravence, ještě neznamená, že jsem rasista! Nakonec po zrzavejch mě taky pálí záha!“

„Vážený pane, naše firma by s váma ráda natočila reklamu na nový alkoholický nápoj...“

SUPERLOVE

Lásko, ty mě nezklam!
Jsi krásná jak z reklam.
A právě to mě nutí,
milovat tě do zblbnutí.

Verba volant, scripta manent

Slova zmizí, napsané zůstává. Takové jest dědictví latiniků. Podle napsaného se pak v případě filmařů navíc ještě i točilo, zvláště byl-li námět tak chvályhodný jako film o Gottwaldovi, a tudíž zůstává i natočené.

Lidové noviny dne 18. března přinesly pod značkou (spa) vyrozumění v cause zatímního neuvedení filmu Vojtěcha Jasného o Václavu Havlovi ad vocem technických důvodů. A prý ne politických.

To mne tedy mrzí, protože by podobnému uvedení měly bránit důvody mravní. Neboť Vojtěch Jasný už natočil obdobně svěží dílko o Klementu Gottwaldovi. Ba i vavřínem laureátských ozdoben co režisér a scenárista byl. Další z těch odborníků, bez kterých se nemůžeme obejít?

Nemohu si pomoci, ale musím považovat za krajně nemravné, aby se oportunismus opřený o ješitnost mocných za podobné odbornictví považoval. Konec konců hlava státu je chráněna zákonem, který sice dovoluje vydávat v Československu známky s portrétem dosud žijících státníků - což by být nemělo, ale světoval občanstvo povzbuzující pajány do shodných rukou v případě Gottwalda i Havla mi opravdu nepřipadá příkladně, a vskutku poněkud v rozporu s návratem k morálním hodnotám ze stolce prezidentského tolikrát připomínaným.

Já myslím, že by panu prezidentovi vůbec neublížilo, kdyby si něco takového zakázał. Tolik autority by snad ještě míti měl.

Jan Beneš, spisovatel

Valtr Komárek

Pamatuješ se na toho telefonistu z Titaniku, kterej, když už se loď potápěla, pořád telefonoval dolů do zatopený kuchyně, kdy už bude voběd?

□ T. G. M. 1934
Z výstavy Adolfa Hoffmeistersa
Tváře, podoby, podobnosti

Hrobař právního státu

V Československu byla taková vážnou překážkou sama existence komunistického režimu, takže by se, kdyby nebylo poukazování na promlčení pouhou výmlouvou, jež má ochránit zločince před spravedlivým trestem, měla tato lhůta počítat nejdříve od 17. listopadu 1989. Zločinec,

Kronikář

jenž samotným svým zločinným vytvořil stav znemožňující jeho potrestání, přece nemůže zůstat nepotrestán s poukazem na promlčení lhůtu. Nejde však jen o potrestání zločinů komunismu. Jde také o to, zda budeme skutečným právním státem, nebo zvítězí-li duch polstodákové tradice, kdy místo restaurace skutečného právního řádu pokračuje jeho degradace na pouhý soupis předpisů a nařízení, nezakořeněných v tradičních principech spravedlnosti. Způsob, kterým se právní řád vypořádá s minulostí, rozhodne o je-

ho charakteru. Zločiny komunismu se nedají smést se stolu pouhým „Morálním tribunálem“, jak se to objevilo v dubnovém vydání Klubu Netopýr. Morálně byl komunismus odsouzen již v dobách své největší slávy a po jeho pádu by se mělo dostat ke slovu právo. Vzkříšení právního řádu je dalším z mnoha úkolů, který před posttotalitní společností vyvstává, a prvním vážným testem jeho kvality je právě to, jak se postaví k době totality. Právní řád vybudovaný na ilustřace přemluvy lhůty nařídí nutně za do nebe volajícími nespravedlnostmi je chatro- nos stavbou na seismicky aktivní půdě a nemůže se nikdy skutečným právním státem stát. Právní odborníci z řad naší levice od OH po KSČM tak sami dokazují, že dosud nepustili marxistickou poučku charakterizující právo jako nástroj vládnoucí třídy - souručenství bývalých boševníků a komunistických mafii.

byla třeba i nacistická Třetí říše a katani z vyhlazovacích táborů by nemohli být po válce potrestáni, neboť jejich jednání bylo plně v souladu s platnými zákony a předpisy. Neméně důležitý, ne-li důležitější, je obsah zákonů a charakter právního řádu jako takového. Ten současný je z velké části komunistickým dědictvím. K právnímu řádu právního státu musí mít občan důvěru a úctu, a toho lze dosáhnout jen tehdy, považujeme-li ho za spravedlivý. Jestliže právní řád neumožňuje potrestat evidentní zločiny, pak není něco v pořádku buď s ním, nebo s těmi, kdo mají právní řád hájit.

Zločiny komunismu jsou přý promlčeny. Ovšem v každém civilizovaném právním řádu platí, že v případě existence vážných překážek, které znemožňovaly trestní stíhání, začíná promlčení lhůta „nabíhat“ až od chvíle, kdy tyto překážky pomínu-

Krátká paměť

K výroku předsedy FS A. Dubčeka, že „obhájci zákona (rozuměj lustracího, což je název nepřesný, poněvadž jde o některé předpoklady pro výkon některých funkcí) zamlčují fakt, že zákon se vztahuje na tisíce reformátorů obrodného procesu, kteří jsou v současné době zahrnuti do zákona spolu se svými pronásledovateli“, připomínám pro osvěžení paměti:

22. srpna 1969 vyšlo ve sbírce zákonů pod č. 99 Zákonné opatření předsednictva Federálního shromáždění „o některých přechodných opatřeních nutných k upevnění a ochraně veřejného pořádku“, kde se v § 4 praví, že „toho, kdo svou činností narušuje socialistický společenský řád a zrádíl tím důvěru potřebovou k zastávání dosavadní funkce nebo svého dosavadního pracovního místa, lze z funkce odvolat, případně s ním i okamžitě rozvázat pracovní poměr; jde-li o pracovníka, na něhož se nevztahují ustanovení zákoníku práce o rozvázání pracovního poměru, lze s ním pracovní, služební, popř. i jiný obdobný poměr propuštěním okamžitě skončit. Studenta lze za uvedených okolností vyloučit z dalšího studia. U učitelů vysokých a jiných škol může příslušný ministr z funkce odvolat, popřípadě i pracovní poměr okamžitě zrušit též proto, jestliže v rozporu se svými povinnostmi vychovávají svéženou mládež proti zásadám socialistické společnosti a její výstavby. Případný nesouhlas odborového orgánu nemá odkladný účinek.“

Toto ustanovení postihlo ne tisíce, nýbrž statisíce občanů a ona „přechodná“ doba trvala 20 let, 2 měsíce a 26 dní - tedy do 17. listopadu 1989. Podepsání vlastní rukou: Ludvík Svoboda, dr. A. Dubček a ing. O. Cerník.

Tedy krátká paměť dlouhého trvání. I to číslo 99 je příznačné, ba přímo magické.

Energie až po odškodnění

Bratislava • Po dostavění vodního díla Gabčíkovo (VDG) bude moci československá strana přistoupit na spolupráci s maďarskou stranou „až maďarská vláda vydá jisté principiální prohlášení o připravenosti, za jakých podmínek je ochotna s námi spolupracovat při uvedení VDG do provozu“, uvedl včera premiér slovenské vlády J. Čarnogurský.

K rozdělování energie, vyrobené VDG mezi ČSFR a MR, premiér Čarnogurský poznamenal, že podle smlouvy z roku 1977 to mělo být v poměru 50:50. Ze smlouvy však také vyplývá, že pokud jedna strana způsobí škody druhé straně, musí je nahradit. Tím, že maďarská strana nepostavila stupeň Nagymaros, způsobila Československu škodu a pokud ji nenahradí, Českosloven-

sko maďarské straně energii z VDG dodávat nebude, dodal slovenský premiér.

Potíže s emigrováním aneb únava ze soucitu

Nejpodstatnější příčinou potíží je tzv. compassion fatigue či únava ze soucitu. Loď je přeplněná, nikdo nikoho na svém území již neví. Poslední dobou se radikálně zhoršily možnosti získat azyl a někde se permanentně usídlit. Postižení jsou miliony uprchlíků, zejména, ale ne výlučně, ze zemí třetího světa.

Pádu režimu československých normalizátorů v listopadu 1989 kromě mocipánů a všeličjakých parazitů též velmi litovali ti Češi a Slováci, kteří před tímto režimem uprchli do zahraničí a ocitli se tak ve vákuu - nemají teď kam emigrovat. I kdyby náhodou mohli prokázat, že trpěli za vlády komunistů, nemohou trpět teď, když komunisté již nevládnou. A je to právě tento „oprávněný strach z pronásledování“, kterým se žadatel dostane do kategorie politických uprchlíků s nárokem na přiznání azylu. A rozhodně nepostačí zdůvodnění, že dotyční svým odchodem přišli o zaměstnání a o byt, který převzal stát, či případně rozkradlo příbuzenstvo.

Mezinárodní konvence zahrnují právo odchodu z vlastního země, ale nikoliv právo příchodu tam, kam by se komu chtělo. Záleží na dobré vůli a volné úvaze států, koho ze žadatelů na své území pustí.

V USA se na mě už obrátila řada Čechoslováků, kteří přijeli legálně, s pasem a návštějním vízem, ale za velkou louží chtěli zůstat permanentně. Jak by mohli prokázat, že jsou oběti pronásledování, když komunisté je obdařili takovou důvěrou a vypustili je ven za dráty? Sakramentské dilema, že ano?

Nastěští se naskytla pomoc z nejméně pravděpodobného zdroje, totiž od normalizátorů a jejich trestního zákona, postihujícího občany zdržující se v cizině bez povolení. Návštěvník se však nevrátil a tím naplnil skutkovou podstatu trestného činu opuštění republiky podle paragrafu 109. Žadatel o azyl, jenž nemohl prokázat nebezpečí pronásledování před odjezdem ze země, mohl je prokázat teď, po vypršení práva pobytu v zahraničí. Toto zdůvodnění stačilo, aby žadatel azyl získal. To teď už ale je věc minulosti.

V současné době v západní Evropě měšká a ve vakuu se nachází několik tisíc československých občanů. Jak je to s jejich pronásledováním? Nemožno dokázat nedokazatelně. Snad jen služobický vyšetřovatel kapitán Žák by mohl uspet. V případě rozpadu ČSFR profesorální Slováci by začali přchat přes Dunaj a svou žádost o azyl

by zdůvodňovali strachem z hrozeb separatistů typu žilinského starosty. Ve Vídni by je patrně odkazovali na prezident Fedoru Gála, naleznuvšího bezpečné přístřeší v Praze. Přiznávají se ale budou posuzovat žádosti Chorvatů a příslušníků jiných menšin z ohrožených oblastí rozpadajícího se Sovětského svazu.

Raději manželství než azyl

V období od roku 1975 (pád Saigonu) po rok 1991 (pád komunismu v SSSR) se do USA s přiznaným statutem politických uprchlíků přistěhovalo jeden a půl milionu osob: milion z Asie, čtvrt milionu ze Sovětského svazu a 100 000 ze zemí střední a východní Evropy.

S růstem svobody teď ale roste i počet žadatelů. Tento paradox si lze snadno vysvětlit. Z někdejší uzavřené klece se dnes může snadno ven a rádoby emigranti pak kamuflují svůj zájem o ekonomické vylepšení života báchořkami o politickém utrpení. V roce 1986 zažadovalo v USA o azyl všeho všudy 40 sovětských občanů. V první polovině roku 1991 už jich bylo 1 981. Michaila Baršnickova, sólistu Kirovova baléty, v roce 1974 v New Yorku vítali s velkou slávou. Koncem roku 1991 dvě

baletky z téhož souboru žádají o tentýž azyl a patrně neuspějí. V roce 1990 imigrační úřad vyřídil kladně celkem 264 sovětských žádostí a 100 jich zamítl.

New York Times 17. listopadu 1991, tedy v den druhého výročí československé sametové změny, uveřejnil tyto cifry: Střední východ a jižní Asie - 9 milionů uprchlíků, z toho 4 až 5 milionů Afghánců.

Afrika - 5,4 milionu, zejména z Etiopie, Mosambiku, Libérie a Sudánu. Přivalem nevitáných žadatelů jak z východu, tak z třetího světa se zejména cítí ohrožena západní Evropa. Nepříznivě, až nepřátelské politické nálady se z Francie rozšířily do Německa a do Rakouska. Misto azylu přemnohé žadatele čeká repatriace včetně tzv. involuntary repatriation - návratu nedobrovolného. To, co bylo nemyšlitelné ještě před necelým rokem, se stává přijatelnou praxí, která pobuřuje už jen málokoho.

Ubožáci trosečníci se na bídých bářkách snaží dostat ven z Vietnamu a polovina jich cestou zahyne. Převážně teď násilnou z Hongkongu deportují domů, USA též začaly s repatriací osob, které se snažily uniknout z Haiti, nejladovější země v západní hemisféře.

Loď americké pobřežní služby by nevitane uprchlíky chytají v Karibském moři na cestě k břehům Floridy. Hlas Ameriky prozatím marně vysílá upozornění, varování před takovou neúspěšnou poutí. Ne-realističtější řešení, které se ale do tohoto článku již nevejde.

Shrnuji: Pokus o získání politického azylu je cesta, která nikam nevede. Uzavřít manželství s cizím státním příslušníkem nebo se nechat adoptovat - v některých zemích bez ohledu na věk - je realističtější řešení, které se ale do tohoto článku již nevejde.

Teď tedy přifadili nové krásné dílo k mnoha předchozím a také k mnoha restaurátorským pracím: jmenujme kvartet zvonů Václav, Jan, Josef a Zikmund na sv. Vítu, zvony v kostelech sv. Tomáše a Panny Marie Vítězné (»Pražské jezulátko«) na Malé Straně, Nanebevzetí p. Marie na Strahově, u sv. Jiří na Hradě, v pražských kostelech Nelsvětělští trojice, sv. Vojtěcha, sv. Pankráce, zvony v Klokotech u Tábora, v Lánech, Litomyšli, Rychnově, Kremnici, Březnici, Sušici, na Karlštejně a stovky dalších.

Ne každý má možnost vidět slavné zvony na vlastní oči. Zájemce ale můžeme upozornit, že od 11. dubna je na zámku ve Vrchotových Janovicích otevřena stálá expozice českého kopolletství, kde jsou například sádrové odlitky restaurovaných prací, odlitky výtvarných motivů na zvonech, dokumentace, je tu vystaven i nedávno renovovaný zvon z Ořechu u Prahy, který v 16. století ulil Briekl z Cymburka.

litického azylu je cesta, která nikam nevede. Uzavřít manželství s cizím státním příslušníkem nebo se nechat adoptovat - v některých zemích bez ohledu na věk - je realističtější řešení, které se ale do tohoto článku již nevejde.

Ota Ulč
Profesor politických věd na univerzitě v Binghamtonu

Nový zvon pro Týn

nouškoví ho restaurovali před deseti lety.

peníze. Nyní bude restaurována celá zvonkohra včetně mechaniky, táhel, kladivek i trdmů, na nichž je zavěšena.

Od minulého týdne má věž chrámu Matky boží před Týnem nový zvon. Zvon váží tunu a ve své dlně na Zbraslavi jej odlila zvonařská rodina Manoušková. Nový zvon je ozdoben reliéfem Plety a vytvořil souzvuk s »Maril«, druhým největším zvonek v Praze, který tu byl zavěšen v roce 1553; Manouškoví ho restaurovali před deseti lety.

V současné době se Manouškoví připravují na velkou restaurátorskou práci na Loretské zvonkohře. Třicet zvonků, které v roce 1681 ulil holandský mistr Claudi Fremmy, opustilo své stanoviště poprvé po třech staletích, v roce 1967. Tehdy Manouškoví restaurovali zvony a srdéčka, na další práci nebyly

Utrpěl při tom popáleniny prvního, druhého i třetího stupně a přivolaný lékař konstatoval smrt. Sebevraž byl v cele sám, cítil zavinění nebylo zjištěno. Pravděpodobným motivem činu byla podle vyšetřovatelů obava z vysokého trestu.

Romská občanská iniciativa prosazuje

- radikální ekonomickou reformu a úplnou privatizaci,
- rozvoj soukromého podnikání na všech úrovních sebezaměstnávání, tvorbu rodinných firem,
- zachování celistvosti státu,
- osobní iniciativní přístup a sebezodpovědnost ve všech oblastech života.

A co navíc?

Navíc je jako jediná schopna vyřešit tíživou otázku Romů. Tíživou pro vás, tíživou pro Romy, tíživou pro všechny.

Ví, jak na to!

V jejím vedení stojí právníci podporovaní odborníky nezinárodní romské organizace Romani-Union, pracující pod záštitou Unesco.

ROI je jejím jediným členem z ČSFR.

vyřeší kriminalitu Romů.

Potřebuje k tomu i vaši spolupráci, i vaši pomoc. Chcete i vy přispět k uskutečnění tohoto projektu? Přispějte i vy na volební kampaň Romské občanské iniciativě.

Každá koruna na náš účet
Koruna pro vaši bezpečnost

Č. ú. 3125948 018
ČSS Praha 3, Koněvova 4

Sebeupálení na Borech

PLZEŇ: Sebevražda upálením spáchal čtyřletý chlapec, který byl ve výkonu trestu. Zabavil se do dek a prosteradel a zapálil je. Utrpěl při tom popáleniny prvního, druhého i třetího stupně a přivolaný lékař konstatoval smrt. Sebevraž byl v cele sám, cítil zavinění nebylo zjištěno. Pravděpodobným motivem činu byla podle vyšetřovatelů obava z vysokého trestu.

„Jako ekolog samozřejmě říkám, že nejlepší fabrika je žádná fabrika a nejlepší letiště je žádné letiště.“

ministr Josef Vavroušek (OH)
15. 4. 1992 v Milovicích

„Každý národ má takovou vládu, jakou si zaslouží,“ praví klasická věta, která se za více než sto let stala příslovím. Pohledněme-li dnes na země bývalého východního bloku, můžeme ji doplnit zjištěním, že každá z těchto zemí je taková, jaká vždycky byla.

Poté, co byla odklupena betonová deska komunismu, raší zde s dvojnásobnou silou rostliny, kterým se tu dařilo dobře již dlouho před druhou světovou válkou, přibýlo pouze několik kříženců starého vytrvalého nacionalistického plevele s plevelem komunistickým. Od Polska přes Ukrajinu, od Jadrana k Černému moři ta samá bezútěšnost a čím dál tím větší beznaděj.

Ať se nám jeví naše současná situace jako doba zmatků, při porovnání politických poměrů směrem na východ s tím, co se odehrává zde, jsme stále ještě „ostrovem klidu a pořádku“, jak kdosi označil první republiku obklopenou na svém sklonku autoritativními režimy. I v tomto světle vidíme, že jsme vždy patřili

k Západu. Více než čtyři desetiletí působení Východu nestačilo na to, aby pohřbilo základní vlastnost, s kterou jsme obstáli od poloviny minulého století až do konce třicátých let. Je to vrozený realismus, ne ovšem ten druh realismu, který vyzývají někteří současní politikové, kteří

hledí ze své vysněné polí do výšin rovněž vysněné Akropolis. Je to realismus běžného života, především života hospodářského, který umí vyjít ze skromných začátků a dopracovat se svého místa na slunci.

I když jsme byli chvíli na vlnách ideji nacionalismu (nebyl prvotní, byla to naše odpověď na hozenou rukavici) a sváděly se mnohé půtky mezi vzdělanci o tom, jací jsme, rostl zde od šedesátých let minulého století nepřetržitě ekonomický potenciál spo-

jený se jmény Škoda, Kolben či Křizík, rostly vlastní peněžní ústavy. Český kapitál pomalu, ale jistě vytlačoval z českých zemí kapitál německý. V otevřeném konkurenčním ringu jsme se silnějším protivníkem obstáli se ctí. První světová válka naši ekonomice sice značně pustila žílu, byla zde však houževnatost takových lidí, jako byl Alois Rašín. Byla to ovšem i doba podobných rozkradáčů erárního majetku, jakou známe dnes. Jejich doba během pár let skončila, podobně jako skončí doba různých dnešních hospodářských mafii - jsou to zjevy, které neobstojí v konsolidovaných hospodářských poměrech. Po první válce tedy přišel ke slovu ten realismus, který nedopustil levicové dobrodružství rozpoutané bolševiky a který také umožnil v poměrně krátké době opětný vzmach všech sfér našeho hospodářství.

Navazoval na tyto naprosto viditelné tradice může ovšem někdo, kdo jako většina na-

ších lidí není snilkem, ale člověkem plně vycházejícím z možností, které zbyly z národního majetku prohospodařeného komunisty. Člověk, který vysloví to, co normálně uvažující lidé vědí: nemůžeme být bráni vážně, pokud máme obě kapsy déravé a chalupu na spadnutí. A že nic nebude zadarmo.

Uchovat či zachovat skutečné a osvědčené hodnoty naše a naší civilizace, toto krédo konzervatismu má u nás výraz v aktivitách Václava Klause, ať už na poli hospodářském, nebo politickém.

Ještě jednou se podívejme do východního sousedství! Ani jedno politické uskupení, které by mohlo zajistit skutečnou změnu poměrů. Málokdo si uvědomuje, že Občanská demokratická strana je nejsilnější konzervativní stranou od Aše po Vladivostok. Je zcela v našich rukou při nadcházejících volbách, budeme-li patřit Západu, či Východu. Zvítězí-li nesnilkovství nad snilkovstvím.

Komentář

Pohádka pro komunisty

Bylo nebylo, daleko od Prahy, za zdevastovanými horami, za zdevastovanými lesy a zdevastovanými řekami, žilo bylo klidné, malé moravské městečko. Protože jeho skromní a poctiví levicově orientovaní občané v období před volbami pocítovali stále větší tíseň, obavy a strach z pravicové demokracie, přiznávali si na pomoc dva kouzelné dědečky - dědy Vševedy, aby je toho neduhu zázračným proutkem zbavili. I dědové Vševedové počali kouzlit a nutno říci, že dělali přímo zázraky. Každým mávnutím kouzelného proutku pookřivali usouzení levicovní občané, do duší jim vcházel klid. Strach mizel jako jamí snů.

Sílila jistota, že myšlenka socialismu tu bude na doživotí, protože žije pravdou, pravdou v srdci. Levý blok postaví husitskou vozovou hradbu proti cizákům pravice v drátěné košili. Jedině Levý blok cítí s obyčejnými občany a zachrání chudé. Zachrání je před demagogy typu J. Rumla, V. Klause, B. Dvořáka, strachem fňoucími na poplach. Zachrání 70 procent občanů, nejen komunistů, ale i nekomunistických liberálů, které zastraňuje troj-jediný pravicový bůh Klaus, který nahání strach agresivním kapitalismem, který zneužívá lustrace a poctivým občanům krade i židle zpod prdeli.

Klaus a Měnový fond ukradl občanům vše, zničil životaschopné hospodářství, prosperující republiku proměnil v banánovou, zavedl pinochetismus, ukradl pracujícímu lidu půdu, zámky, školy a zdravotnictví, krade peníze lidem přímo z kapsy. Kupónová privatizace je sice švindl a podvod, ale levice ji nezruší, aby občané, kteří na ni nalezli, dostali zpátky alespoň těch tisíc korun.

Lustrační zákon je pro srandu králíkům, a proto, aby byl uveden v život, prosil jeden z kouzelných dědečků, aby na něho dobří lidé podali udání za propagaci komunismu, a jedním dechem zároveň ujišťoval, že i kdyby všichni voliči volili vpravo, bude jim to prd platné, protože cesta budoucnosti vede vlevo. Klaus vše sice ukradne lidem a rozdá zdarma buržoazii, majetek jim sice vezme, ale levé srdce ne. Socialismus zvítězí!

Ruml s ocáskem na hlavě předvádí Rudé právo v poutech a Langoš může tak akorát hrát Vodníka v Rusalce. Klaus zasekl dvoumiliardovou sekuru dluhů a ekonomika se mu vymkla z ruky. Klaus je Jánošík, který chudým bere a bohatým dává.

Svoboda je jediné možné bez Mezinárodního měnového fondu, NATO a FMV, proto je levice pošle do předčasného důchodu, aby skončila vláda šašků, mezi kterými je jen jeden rozumný, ale nevíme, který to je. Ministerstvo vnitra dělá plákoviny a generální

prokurátor byl propuštěn, protože dodržoval zákony a práva.

Mečiar je nejschopnější politik ČSFR, a proto je kandidátem na nejvyšší funkce po volbách. Čeští šovinisté, federalisté a prago-centristé by nejraději ukradli Slovákům ropovod a Tatry přemístili do jižních Čech, ale „Čechůni“ Moravou neprojdou. Pravicová pravicová povodeň se v létě změní v rybník bez vody. Socialismus není poražen, z bitvy vyjde silnější, než byl.

Aby odstranil dědeček poslední zbytky nejistoty v srdcích levicových občanů, zanotoval na známou melodii písně vydavatelství Carmen „Sbohem Slovensko“. Zde je ukázka jeho umělecké tvorby.

Sbohem Čechůni,
bude nám líp,
až Bavorákům,
vlezete v říř.

Bouřlivým potleskem se Klausem okradení levicovní občané, kteří si za poslední peníze zaplatili autobusy, aby je zavezly do pohádky, rozloučili s dědy Vševedy.

Pokud se Vám zdá pohádka poněkud neurovaná a ne vždy stylisticky čistá, obraťte se laskavě s kritikou na ss. I. Svitáka a E. Bondyho. Mé pravopisné chyby omlouvám právě prožitým vymýváním mozku. Já jsem se pouze pokusila co nejvěrněji zachytit průběh předvolební besedy v Mor. Budějovicích dne 31. 3. 1992.

Jarmila Filipová, Moravské Budějovice

Zlatá slova

„Kdo chce, může to zkrátka odsoudit, nemít s tím nic společného a odmítnout »říši zla«, která je pouhým »omylem dějin«. Vyhne se ovšem základní skutečnosti, že Sovětský svaz je jednou z největších světových mocností a žít bez něho nelze. Lze však společně s ním zahynout. Kdo tedy nehledá a nechce hledat formy soužití s takovým Sovětským svazem, jaký máme, spoléhá buď, že nějak dožije ve svém pohodlí nebo nepohodě, anebo žije v iracionální představě, že Kartágo bude přece jen nějak zničeno.“

Jiří Dienstbier, Snění o Evropě, Praha 1990

„Stalin ztělesnil dva základní principy účinné ruské vlády: se svou družinou inicioval a řídil hospodářský a společenský roz-

Víte, že...

němž odmítl násilí, s nímž byrokraté nahánějí rolníky do kolchozů a berou jim jejich pole, domy a dobytek. Zadržel tím možná povstání.“

Jiří Dienstbier, Snění o Evropě, Praha 1990

voj země a její mohutnění, a přitom si pěstoval obraz moudrého vládce, poslední instance, v níž mohou poddaní doufat proti tzv. úředníkům. V době nejbúrnatější kolektivizace, kterou sám rozpoutal, napsal do Pravdy článek Závat z úspěchů, v

...ondatry původně pocházejí ze Severní Ameriky? U nás bylo několik exemplářů vypuštěno v roce 1905 na rybník ve Staré Hotě u Dobrušky. Brzy zde zdomácněly a rozšířily se i do jiných oblastí.

Terazky som majorom

Nadporučík Lukáš by musel zblednúť zavisť. Dlhá léta nebyl povyšovaný a ve služebním postupu u c. a k. armády ho předstihla i taková nula, jako byl hejtman Ságner. Důstojnickými šaržemi šetří každý režim včetně starého Rakouska jako šafránem. Proto cítí všichni oficiři vždy jako přímou urážku povyšování rezervistů, kteří s poručíkem Dubem „naučili se v úzkém rámci okresu, či celé monar-

chie politisovati“ a přišli touto bohulibou zábavou ke svému hodnostem. Ministr ná-

Komentář

rodní obrany, veskrze civilista, teoreticky připravený pro svoji funkci hůře než kadet Biegler, se rozhodl, že zlepší reputaci svého sboru v očích zákonodárců a rozdělá operetní hodnosti těm, kteří jsou jich hodni. Nic nelze namítat,

udělá-li z předsedy FS obersta, neboť ten si svou znalostí strategického ústupu do předem připravených pozic, zakopávání a náhlých ztečí dávno povýšení zaslouhuje. Spornější je posun kadetů Pitharta a Rychetského do stejného ranku, což odpovídá skoku o šest příček vojenských poct. Při dobré vůli lze válečnické schopnosti najít i u realisticky váhavého českého premiéra, mistopředsedu vlády bych vhodně přeřadil do vojenské justice. Myslím, že by se dobře vyjímalo jako plukovník-auditor a rozsudky zvládl stejně bravurně jako jeho c. a k. předchůdci, zvláště pokud by k obědu čekala pečená ledvinka. Bez námitek a žertů lze souhlasit s plukovníckými epoletami u Ladislava Lise, předsedy branné bezpečnostního výboru FS. Tato odloučená jednotka totiž dělá pro obranu státu víc než několik divizí rozložené armády v rukou polepšených důstojníků. Skutečnou záhadou je náhlá vojensko-politická genialita některých poslanců FS. Pánové Ropek a Kladiivo poskočili o 16 a 14 příček. „Terazky som majorom,“ může hrde konstatovat několik bývalých vojinů. Záložáci jistě nemusí pátrat v paměti a zdůvodňovat sami sobě i závistivě mužské populaci náhlý přiděl zlatých hvězd na ramenou. Z lajtnanta se stal plukovníkem i Věnek Šilhán. Jako bývalý oberfeldkurát boševické viry v praxi ukazuje, jak může ústavní činitel dokonale zužitkovat taktiku a strategii získanou ve štáb-

ních kursech rudé kadečky. Pronikl spolu s dalšími do parlamentu v mundúru vítězné armády a jen se přestalo střilet, otočil sako naruby a zorganizoval dobře fungující velitelství poražené strany, která zůstala za skleněnými dveřmi FS. Za tento kousek by si zasloužili šarži i další hrdinové z klubu SDO a věřím, že monarcha na ně při přístupu povyšování nezapomene. Nejvíc však bude plukovnícký mundúr v záloze slušet panu Mečiarovi. Marně však přemýšlím, jaký to byl heroický výkon, jímž poručík Mečiar této pouty dosáhl. Při působení pod šifrou Doktor se k oficiřským výlozkám stěží propracoval, na postu ministra vnitra mimo úspěšné privatizace agenturních svazků také moc neukázal a z jeho premiérování se nemůžeme vzpamatovat dodnes. Ústavním činitelem, tj. poslancem FS, pan předseda HZDS sice je, ale jednání FS se zásadně neúčastní a raději posiluje na šňůře mitinků své budoucí volební vítězství. Pokud by na povyšovacím dekretu stálo „Za budování společného státu“, utrpěla by vojenská přesnost a o posílení demokracie například příchodem pana Štěpána do HZDS také nelze hovořit. Napadá mě jen jedno poněkud nespolečenské vysvětlení - až se tento pán chopí na Slovensku moci, mnohem lépe vypadá, je-li v čele junty plukovník než například seržant, jak jsme togu kdysi byli svědky v Libérii.

Velkou se však dříci, že vysoké hodnosti našly správné nositele. Až bude nejvyšší komandantura opět povyšovat, znám mnoho plukovníckých elevů, kterým by zlaté hvězdy náramně slušely.

Bohuslav Ventura, npor. v z.

...nápoj s mravenci se vyrábí v Číně a údajně má neobyčejně osvěžující účinky? Jeho nejdůležitější složkou jsou sušené mravenci umletí na prášek. Takový prášek je prý čtyřikrát hotatší na kalorické hodnotě než maso.

Víte, že...

gram „Česty ke svobodné společnosti“. Další novou politickou silou na Zlínsku je SPR-RSČ, která svou činnost zahájila začátkem měsíce dubna v nedalekých Vizovicích. Tamní politickou kuriozitou je skutečnost, že se zde červnové volby obejdou bez kandidátky KSČM. Komunisté totiž v tomto téměř dvacetitisícovém městě nebyli do vtěřejšího dne zaregistrováni.

Zpochybnění obětí

V Písku má být odhalen druhý pomník obětem fašismu, jehož autorem je sochař Jiří Prachař, který proslul díly vrcholného socialistického realismu.

Abych přiblížila díla pana Prachaře, dovoluji si aspoň dvě připomenout. Jedno vévodí podzámčí Červené Lhoty a honosí se hrdým názvem Kolektivizace. Jako by kolektivizačních pomníků nebylo kolem nás víc než dost, lepších a dražších, s nimiž se náš stát bude potýkat ještě desítky let. Toto sousoší bylo poměrně laciné, stálo pouze 650 tisíc. Dalším z děl tohoto umělce je stranicový symbol, který je dodnes ozdobou před bývalým novým palácem OV KSČ v Písku. Jsou to dvě zařaté pěsti, z nichž šlehá oheň. Jak aktuální výstraha i pro dnešek!

Práci na památníku obětem fašismu tomuto umělci zadal pan Vydráž, předseda Svazu bojovníků za svobodu, bez uzardění a jediné pochybnosti, přestože věděl (tak jako všichni) o jeho činnosti. Čím dál tím víc nabývá přesvědčení, že písecký Svaz bojovníků za svobodu je stále jakoby pod vedením Národní fronty tak jako jeho předchůdce - Svaz protifašistických bojovníků. V tom mě utvrdil i výrok pana Vydráže, když se jednalo o spojení obětí obou totalit na památníku: oběti komunismu prý bylo málo. Přitom zapomněl, že fašisté byli nepřátelé rekrutující se z jiného národa, kdežto oběti komunismu byli oběti vlastního národa. Prostě zpochybnil oběti komunistického režimu.

P. S. Jsem žena leteckého plukovníka Jaroslava Friedla, který bojoval v Anglii jako pilot v RAF u 311. perutě a má odlétáno 3.000 operačních hodin. Díky náhodě či štěstí se nestal obětí fašismu, ale zato, nebo právě proto, se stal po návratu do vlasti obětí komunistického režimu. Byl odsouzen na 13 let do komunistických lágrů.

Zdena Friedlová, Písek

Mečiar plukovníkem

Důstojnické šarže byly za časů c. a k. mocnářství ve velké vážnosti. I někteří naši ústavní činitelé byli jako záložníci povýšeni do vysokých důstojnických hodností. Ze seznamu 26 osob vybíráme ty nejúspěšnější, kterým byla v rámci rehabilitací nejen vrácena jejich bývalá hodnost, ale současně byli povýšeni o více než 2 hodnostní stupně (v závorce uvádíme o kolik), nebo kteří dosáhli plukovníckých hodností.

Poslanci FS: Radomír Ropek povýšen na plukovníka (16), Aleš Kladiivo povýšen na majora (14), Josef Špaček povýšen z podplukovníka na plukovníka, Alexander Dubček povýšen z podplukovníka na plukovníka, Věnek Šilhán povýšen z poručíka na plukovníka (5), Vladimír Mečiar z poručíka na plukovníka (5), Zdeněk Jiřimský z kapitána na plukovníka (3), Ladislav Lis z kapitána na plukovníka (3).

ČNR: Karel Holomek povýšen na podplukovníka (15), Vladimír Kolmistr povýšen z podplukovníka na plukovníka, Karel Pecháček povýšen na nadporučíka (12), Michal Kraus povýšen na podporučíka (10), Jan Litomský povýšen na podporučíka (10).

SNR: Miroslav Kusý povýšen z nadporučíka na plukovníka (4).

Vláda ČSFR: Pavel Rychetský z podporučíka na plukovníka (6).

Vláda ČR: Petr Pithart povýšen z podporučíka na plukovníka (6).

Zlatá slova

„Nechci pojmenovávat to, co dnes dělá ve Španělsku González, v Rakousku Wranitzky, co dělají francouzští a skandinávští sociální demokraté. Když si tyto věci studuji v průběhu řady let, pochopil jsem, že velkou inspirací byl pro mne Olof Palme a že všichni tito protagonisté Socialistické internacionály v podstatě pomohli kapitalismu, aby rovněž odešel do minulosti.“

Alexander Dubček, Právo lidu 8. 4. 1992

„Kladu si za úkol, aby se na Slovensku projevila sociální demokracie jako samostatná politická síla a aby se formovala

k obrazu těch sociálních demokracií, které jsou dnes na Západě plně rozvinuty a zobecňují politiku Socialistické internacionály. Takto se mohou projevit jedině v řadách sociální demokracie.“

Alexander Dubček, Právo lidu 8. 4. 1992

Ať žije vizovická slivovica!

Vizovice bez komunistů

Zlín (ara) - Spektrum politických stran působících v okrese Zlín se rozrůstá. Po oficiálním ukončení činnosti Strany zelených (SZ) se na místní politické scéně objevuje po dohodě

s poslanci Federálního shromáždění klub Občanské demokratické aliance (ODA), v jehož vedení by se měl s osmdesátiprocentní pravděpodobností objevit i někdejší lídr SZ MUDr. P. Novosad. Klub ODA založili jak členové této strany, tak i nezávislí sympatizující občané města a okresu. Klub hodlá podporovat politiku ODA - především její pro-

Vedle nesporně normálních politických stran, ať již je jejich politická profilace jakákoli, jde do letošních parlamentních voleb i několik stran a hnutí, nad jejichž existencí se spíše vznášá úsměv. Na rozdíl od minulých voleb sice zaplať pámbůh nekandidují zahrádkáři a chovatelé, jejichž předvolební šoty ne náhodou vedly jednoho Američana k názoru, že u nás kandidují i ondairy, což pro tohoto muže ze země neomezených možností bylo trochu silné kafe, ale sexuální exhibicionisté z Nezávislé iniciativy, dříve erotické, stejně tak jako pivaři kandidují opět. Ti druzí mají alespoň určitou výhodu. Na rozdíl od ceny prezervativy je v českých luzích a hájích přímáno poslední drastické zdražení zlatavého moku daleko nevraživěji. Švejkův oblíbený výrok o tom, že vláda, která se této nepředloženosti dopustí, padne, tak může prorocky řádně zamíchat kartami. Ke švandům našich voleb ale patří také různá hnutí prohlašující se za takzvaná sociální. Jedno z nich svým názvem nepříjemně připomíná doby nedávno minulé - Hnutí za sociální spravedlnost. Těžko říci, kolik těch, kteří zde prosazovali čtyřicet let tento sémantický i faktický nesmysl natolik, až jsme všichni kromě nich neměli nic, za toto hnutí kandiduje. Snad se najde i dost blouznivců našich hor, kteří jejich žvástům podlehnou a vhozením hlasu do volební urny jej tak zároveň vyhodí. Na sociální jistoty a podobnou demagogii zde máme jiné šibry včetně liberálního středu ze Špalku a chlapíků z Lidáku, kteří si své hlasy určitě jen tak nenechají vyfouknout někým jiným.

Zcela specifickým subjektem je pak druhé hnutí, prohlašující se za sociální, a to Hnutí důchodců. Sice našim penzistům zalíváme, že ve své sobeckosti myslí pouze na sebe, a ne ještě třeba na pejsky, ale proti gustu žádný dšputát. Trochu mne jen zaráží, že jejich volebním lídrem se nestal nikdo jiný než oblíbený „konzervativní“ politik J. V. Kotas, přišedší po listopadu 1989 zpoza oceánů. Kariéra tohoto politika je opravdu strná a dobrodružná a zaslouží si

nelichového obdivu. Bývalý čínovník Leninského svazu mladých z konce let šedesátých se díky konfrontaci se zahnívajícím kapitalismem navrátil do rodných Čech co by polepšený hříšník a misionář konzervatismu. Jeho kouzlu a image podlehl dokonce na jistý čas jinak racionálně uvažující Václav Klaus. Dokonce natolik, že mu světil do užívání peníze bývalé Národní fronty. A nebylo to lejaké peníze - dobrý kámoš snad všech pomazaných hlav a různých velkých finančníků, jak o sobě často s oblibou prohlašuje, z něj tehdy vymámil bratru sedm set miliónů korun. Kde skončily, ví jen Bůh a Kotas. V kuloárech se hovořilo například o deseti miliónech, které údajně dostalo na „dobročinnou činnost“ Kavanovo samozvané Helsinské občanské

stranou koalici. Předtím se mu podařilo ještě této straně vyfouknout název, když si nechal překotně po jejím ustavujícím olomouckém sjezdu zaregistrovat svou stranu jako Konzervativní - Svobodný blok, což už ve skutečnosti žádný blok nebyl. Protože ODS nedokázala jaksi pochopit, proč by se měla slučovat jenom kvůli názvu se stranou, jejíž členy, kteří by se nakonec dali spočítat na prstech, nikdo kromě Kotase neznal, z námluv brzy sešlo. Politický harcovník tedy zapíhl svou káru a přes Vltavu dorazil se svým konzervativním nákladem až k liberálům do Špalíčku. I když se jim nejprve zalesky oči z vyhlídky mít u sebe někoho, kdo je taky konzervativní, a není to zrovna Klaus, brzy i z tohoto cukrování sešlo.

Možná se zde také pokoušel Kotas prodat svůj název, ale je jasné, že pro citlivé liberální duše by bylo něco takového nepříjemné. Od té doby však jako by se po Kotasovi politická země slehla. Každý s napětím očekával, u čích vrat bude nyní opruzovat, ale nic. Není divu. Kupónová privatizace nečeká, a tak měl pan bankéř zrovinka jiné starosti než vysokou politickou hru. Když se mu konečně podařilo dát dohromady svůj privatizační fond, zjistil, že na leccos je už pozdě a že většina vrat už je před ním uzavřena. Nakonec se mu podařilo neznámým způsobem alespoň obalamutit jinak nedůvěřivé důchodce, zapíráhnout do své káry Koníčka a konečně se po téměř tříletém únavném harcování na ní pohodlně natáhnout. Důchodci si oddychli, že mají ve svém čele „osobnost“, které se nebude při televizních šotech stařecky třást hlas, a s nadějí mohou očekávat, že v případě svého volebního vítězství pro ně nechá Kotas schválit pár konzervativních starobinců. Jenom bych měl pro pana penzistu a sociálně ušláplého bankéře jednu dost podstatnou radu - nelézt na obrazovku bez hučky a višňovky! To by nebylo echt konzervativní a mohlo by se to vymstít.

chodili v šortkách a tričkách, jenže ženy a dívky nedaly bez podprsenky pod tričkem ani ránu. Takže žádné kradné pohledy na tribuně na stupně pod sebou za výstihy... Příčinou jsou prý mravní kampaně různých spolků, lig a boj proti nemoci AIDS. Ženy nemají provokovat muže a vytvářet situace vedoucí k nahodilým sexuálníм kontaktům a promiskuitě. Je to tak na světě pořádek - chudáci chlapi stále na něco doplácí. V Americe si už ani »nejuknete«, zatímco v Evropě se nemusíte ani přitížit snažit a je toho dost.

Důchodce Kotas

sdužení na Novém Zélandu, ale myslím si, že by dobromyslní protinožci byli touto informací překvapeni asi nejvíce. Je zajímavé, že krátce poté, co osiřelé peníze NF našly konečně svého nového papírka, praštil Kotas s poradcováním na financích a založil si první soukromou banku u nás - banku se vznešeným názvem Bohemia. To bylo ale už v době, kdy mu nevyšly plány s obnovou Národní fronty, tentokrát jenom cudně zakrytý novým pláštěm pod názvem Sdužení politických stran a hnutí. Bylo dojemné sledovat vedle sebe v nerozborné jednotě konzervativce Kotase a Vladykova dvojníka Smutného z Demokratického fóra komunistů, jak filozofují o nové politické kultuře, o pořádání seminářů o nadacích a o všem možném, co nikdy nespátřilo světlo světa. Dokoce ani klub zrovna odložených politiků se z oného uskupe ní nestal, jak o tom hoši ve Valdštejnské tak snili. Alespoň že ty prachy byly, dokonce podle paní ministryně Kořínkové, OK.

Jako dobrý holuh vrátil se Kotas k Václavu Klausovi ještě jednou. A to když chtěl veden dobrým úmyslem ODS o sjednocení pravice uzavřít s touto

telně. Od té doby však jako by se po Kotasovi politická země slehla. Každý s napětím očekával, u čích vrat bude nyní opruzovat, ale nic. Není divu. Kupónová privatizace nečeká, a tak měl pan bankéř zrovinka jiné starosti než vysokou politickou hru. Když se mu konečně podařilo dát dohromady svůj privatizační fond, zjistil, že na leccos je už pozdě a že většina vrat už je před ním uzavřena. Nakonec se mu podařilo neznámým způsobem alespoň obalamutit jinak nedůvěřivé důchodce, zapíráhnout do své káry Koníčka a konečně se po téměř tříletém únavném harcování na ní pohodlně natáhnout. Důchodci si oddychli, že mají ve svém čele „osobnost“, které se nebude při televizních šotech stařecky třást hlas, a s nadějí mohou očekávat, že v případě svého volebního vítězství pro ně nechá Kotas schválit pár konzervativních starobinců. Jenom bych měl pro pana penzistu a sociálně ušláplého bankéře jednu dost podstatnou radu - nelézt na obrazovku bez hučky a višňovky! To by nebylo echt konzervativní a mohlo by se to vymstít.

Ani ránu bez podprsenky
O Americe máme stále představu jako o zemi velce svobodní, volnomyšlenkářské, ale i zhyřalé a btliví jaké ještě. Zatímco např. na francouzských, italských nebo jugoslávských plážích narazíte už většinou na dívky opalující se »nahoře bez« a nikdo se tomu už nediví, na Floridě to neuvídíte ani jednou. Amerika začíná být puritánská, a to dost důsledně. Na Floridě bylo při tenisovém zápase USA - ČSFR velké horko, všichni

U VYHLÁŠIL SE KDYSI V USA ZA BUDOUCÍHO ČS. PREZIDENTA...

Jsme my to ale zvláštní národ — namís to toho, abychom se radovali, že nám ve světě tleskají za to, co jsme už na cestě k tržnímu hospodářství dokázali, rozpitváváme s daleko větším zájmem a intenzitou každý dílčí neúspěch a nahráváme tak silám, jejichž jedinou základní filozofií je — čím hůře, tím lépe. Ano, mám na mysl

několika číselch: V celé ČSFR klesla nezaměstnanost z 8,92 % v lednu na 6,48 % v březnu. V ČR je situace příznivější — ze 4,40 % v lednu klesla na 3,72 %. (Ve vyspělých západních státech se pohybuje kolem 8–9 %.) I na Slovensku, kde jsou problémy s nezaměstnaností podstatně vyšší, došlo k poklesu — z lednových 12,74 % na

mezi 30–40 lety, zatímco v západních státech se nezaměstnanost týká především starších občanů. S tím souvisí i další srovnání, a sice to, že ve vyspělých ekonomikách mají zaměstnavatelé mnohem větší zájem o absolventy škol. Naši zaměstnavatelé dávají přednost zkušeným praktikům před čerstvě vzdělanými odborníky, což svým způsobem vypovídá i o tom, že úroveň našeho školství není mezi zaměstnavateli hodnocena příliš kladně. Absolventi škol se na celkové nezaměstnanosti podílejí asi desetinou — z cca 500 tisíc nezaměstnaných v ČSFR je jich asi 50 tisíc. Mnohem větší potíže s nástupem do zaměstnání měli na Slovensku, kde jich nebyla umístěna téměř polovina — 46 %. (V Čechách pouze 18 %.)

Sestupný trend nezaměstnanosti nám sice udělal oprávněnou radost, ale neznamená to, že je to stav trvalý. Budme realisty a připravme se na to, že nezaměstnanost může v příštích měsících opět o něco stoupnout, a to následkem přechodu na nové vlastnické vztahy — ve státních podnicích přetrvává stále ještě nadbytečnost pracovníků, kterých se budou chtít noví majitelé z pochopitelných důvodů zbavit. Na druhé straně zase vznikají a budou vznikat další nová místa díky podnikatelským aktivitám malého a středního stavu.

Strašák nezaměstnanosti

levicové kruhy, kterým je ekonomická transformace od prvopočátku trnem v oku a které se jak tonoucí chytají každého stébka, jak jí před veřejností zpochybnit a zdiskreditovat. Takovým největším strašákem, sloužícím k životní protitransformačním nálad, je nezaměstnanost a strach z ní. Nezaměstnanost není jen náš problém, potýká se s ní mnohem silnější ekonomiky, než je naše. O to víc by nás všechny mělo těšit, že jsme to právě my, kterým se podařilo ji snížit na úroveň nejnižší v celé Evropě.

Sestupný trend nezaměstnanosti je výsledkem aktivní zaměstnanecké politiky ministerstev práce a sociálních věcí. Abychom však nemluvíli jen abstraktně, demonstrováme si pokles nezaměstnanosti na

březnových 12,27 %, což je srovnatelné se stavem např. v Irsku a Portugalsku.

Na tento pozitivní vývoj má samozřejmě největší vliv zprůsnění podmínek pro poskytování podpor v nezaměstnanosti podle zákona č. 578/91 Sb., platného v obou republikách od ledna letošního roku. Horní hranice výše podpory se snížila na 3000 korun (při rekvalifikaci na max. 3600), zkrátila se i doba na její poskytování na šest měsíců (první tři měsíce 80 % mzdy, další tři měsíce 50 % — po dobu rekvalifikace uchazeče o zaměstnání pak 70 %).

Srovnáváme-li už naši nezaměstnanost s nezaměstnaností vyspělých států, pak je také zajímavé srovnání i věkové struktury nezaměstnaných — u nás jsou uvolňováni zejména pracovníci mladší věkové skupiny,

Nejstarší česká kuchařka

Nejstarší dochovaná česká rukopisná sbírka kuchařských návodů pochází z 15. století, i když uvedené recepty jsou nepochybně staršího původu. 409 receptů, z nichž více než 70 se týká kaší, je zapsáno na 53 listech. Podle písma lze usuzovat, že se jedná o práci dvou písařů. Starší část, psaná úhledným, pečlivým písmem, s červenými nadpisy, pochází z druhé poloviny 15. století, pozdější z konce 15. století, či snad dokonce až z počátku 16. století.

Od Kuchařských knih, tištěných v průběhu 16. století (Severin Mladší, Pavel Severin z Kapl Harry, Kantor), se tato rukopisná kuchařka ničím podstatným neliší, a z této skutečnosti lze učinit závěr o jednotné skladbě tehdejší aristokratické a měšťanské kuchyně. Uvedme si na ukázkou několik receptů z této rukopisné kuchařky:

Kaše z žlútkuov vaječných

Vezmi vaječ kopu, aneb co chceš, utřž žlútky zvláště, zstrúhaj do nich žemle tvrdé bez kuory, potom zklepci dobře a protiehni skrze rúchu na misu, utřž do kotlíka žejdlík dobrého vína a oslad cukrem a okořeň zázvorem, skořicí, květem, nech, ať vře. Potom utř tam ty žlútky a miešej, a když husto bude, daj na misu.

Sminu novú takto stroj

Vezmi vodu čistú, vymyj sminu čistě, aby srsť nebylo, vezmi švestek vařených a tu vodu, v kteréž s sminu vymýval, proced skrze sítko, daj

ty švestky do nie a v tom tak sminu vař, přilej málo vína, osol vhod, prve než na místo uvře, přeced ji a jichu protáhni, okořeň pepřem, šafránem, zázvorem i všemi kořeními. Nezkazíš!

Kúry mladé v zelené jise

Najprv je na miesto upeč, vezmiž zelené petrúzele, šalvěje, máty a lavendule, každého míru, zetrži to v páni dobre, jako šalší, přičiň k tomu lopenku z bieleho chleba, nebo dož, a tři spolu všecho dobre, protáhni skrze sítko, rozpustě teplým vlnem. Potom tu jichu zahřej dobre. A když budeš miati na stuol dáti, vlož ty kúry na misu a polej je tú jichu horkú a surchu pospi skořicí nebo zázvorem.

Štika nebo kapry po uhersku

Vezmi šliku, vstruž ji a roztrhni a zskaj v kusy, prosol ji málo, vezmiž vína a málo vinného octa do kotlíka, nebo do hrnce, uklad tam šliku. Vezmi několik jablek, zřež je křížaly a některú cibuli, vař tak s tím štikou dobre, okořeň zázvorem, šafránem a muškátovým květem.

Vysvětluchy

zklepci - rozmíchej
protiehni skrze rúchu - proced přes šátek
sminu - smíčí maso
na místo - úplně, dokonale
jicha - omáčka zasmažena jíškou
šalše - ostatní typy omáček
pospi - posypej

Víte, že...

... pavouk spotřebuje za 24 hodin potravu v množství, která je pětadvacetinásobkem jeho vlastní váhy? K snídani je to třikrát víc než včel, k obědu pětikrát a k večeři sedmkrát.

Dokoučení na str. 199

Šance koruny jsou největší

Prežili jsme. A tvrdý život vám stává další otázkou - jak dlouho zde přetrváte jen s příručím zavazadlem, když to vaše hlavní zůstalo někde v New Yorku. Tak radši ještě jednu becherovku - to chce odvahu. Je tu osmdvaacet ve stínu a ani váneček nepohne listy velkých palm. Klimatický šok. To chce becherovku. Budíž, stane se. A láhev je prázdná. Ameriko, teď už jsem odkázán jen na tvoje milosrdenství, koníci se vlnit je přeruš...

Berlin - Československá koruna bude ze všech východoevropských měn co nejdříve plně konvertibilní. Uvádí to studie Ústavu pro německé hospodářství (IWW) v Kolíně nad Rýnem. IWW poukazuje na to, že Československo se od začátku reformního procesu podařilo udržet vnitřní měnovou kázeň a prakticky vyrovnaný státní rozpočet. Naproti tomu napří-

Napadl policistu nožem

Němečtí fotbaloví fanoušci, kteří museli být policisty doprovázeni až na československo - německé hranice, opustili ve čtvrtek ráno ČSFR. Na hraničním přechodu v Petrovicích na Ústecku byl krátce před třetí hodinou ranní předán německé straně autobus s 22 německými pasažéry, který doprovázela policejní eskorta. Předání proběhlo bez komplikací, stejně jako v případě návratu německých fanoušků po železnici.

První odjeli z Děčína ještě ve den zápasu, ve středu ve 22.00 hodin. Poslední z pěti rychlíků s německými fotbalovými příznivci odjel z Děčína ve čtvrtek v ranních hodinách. Z Prahy až do Děčína doprovázeli rychlíky příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic.

Velké i menší výtržnosti vyvolali němečtí fanoušci podle informací policie jak na stadionu na Strahově, (viz snímek ČSTK), kde čs.-německé fotbalové utkání probíhalo, tak i na jiných místech v Praze.

Pár minut po zahájení zápasu vyprovokovali němečtí fanoušci na severní tribuně sta-

diónu výtržnost, která si vyžádala policejní zásah a předvedení čtyř Němců na místní oddělení policie. Ve stejné době docházelo k potyčkám i za východní tribunou. Při jedné z nich napadl německý občan Sven B. nožem jednoho z policistů do míst, kde je umístěno srdce. Jedině neprůstřelná ves-

AMERICKÝ
POLICAJTY
NA NĚ!

ta zachránila policistu od vážného zranění. Útočník je zadržen, předán po dohodě s prokurátorem pro Prahu 6 do policejní cely.

Celkem bylo na policii v Praze 1 a 6 dvaosmdesát německých občanů. Pět z nich je stíháno pro trestné činy poškození cizí věci a útoku na veřejného činitele, jeden je stíhán vazebně, sedmdesát sedm bylo stíháno pro přestupek proti veřejnému pořádku. Poslední jmenovaní obdrželi pokutu ve výši 300-500 Kčs. Předčasně byl ukončen pobyt v Československu celkem 77 občanům německé národnosti.

Zázračná becherovka

Aklimatizovat se na šestihodinový časový rozdíl mezi Prahou a New Yorkem je snadné. Z Prahy odletíte v poledne a v Montrealu jste ve 14 hodin místního času, pokud si v letadle posunete hodinky. Některou hodinku strávíte v tranzitu a v 16 hodin přistanete na letišti Johna Fitzgeralda Kennedyho. Doma už je deset večer, klíží se vám oči unavou a ještě se hodinu plahočíte do hotelu. Letiště Airbase totiž není žádná velká pohoda. Nemí to luxusní pohodlné letadlo, ale pouze těžký velký autobus hromadné letecké dopravy, v němž z devíti celkových hodin letu pročkáte nejméně jednu celou s prominutím u hazi. Ale pak stojíte v pět hodin odpoledne místního času poprvé v životě na newyorské ulici, a to prosím nelze jít spát. Dozvíte se do hotelového pokoje a dáte si dva panáky becherovky (počítám s tím, že ni z Karlových Varů pošlou nějakou náhorovou provizi), již jste předzáškeru z domova. Takové totiž čtoumky. Funguje to hromadně, nápad s becherovkou na měl každého. Když se to pak sečte s první emoci pohledu na newyorské mrakodrapy, zmocní se vás rozverná čipernost. A jdete-li pak o půlnoci po prvním návratu z ulic největšího města světa spát - ani se vám nechce, přestože doma už je šest ráno. Dáte si tedy opět dva panáky becherovky, v klidu usnate, ráno se probudíte zcela fádně mezi sedmou a osmou jako aklimatizovaný American. Tím si upravené režim, který vydrží spolehlivě až do odletu domů.

Když jsme ráno odevřeli New York Post, sahali jsme znovu po becherovce. Dvě hodiny před naším přistáním na letišti J. F. Kennedyho spadlo na sousedním letišti La Guardia letadlo. Čtyřadvacet mrtvých. Americané si potrpí na přesné a obsáhlé informace. Bylo to letadlo F-24 společnosti TWA. V ten

Ne preferenční snění - realistický úsudek

Na otázku Jak se máte? vám Němec odpoví - es geht, Ru-
fenne - normalno, Francouz - eh, bien, něco v tomto smyslu
utrousíš i Angličan. U nás však patří k dobrému tónu stále na-
řikat. Člověk, který si nesedí, je podezřelý, vybočuje z do-
brých českých mravů.

V jednu ze svých lánských promluv upozornil prezident Ha-
vel, že se u nás vykonalo od listopadu 89 také mnoho pozitiv-
ního, významného pro budoucnost. Dodejme k tomu i jeho vel-
ký podíl intelektuální a zdaleka ne zanedbatelný podíl hmot-
ný. Ale taková slova nezapadají do naší kverulancké
mentality.

Nic lidského není dokonalé. Ani všechna slova a činy kte-
réhokoliv člověka nejsou vždy bez chyby. Je ovšem daleko jed-
nodušší, pohodlnější a zajímavější čekat v pozadí a pít se
třeba po jediném výroku, s nímž nesouhlasíme, než převzít od-
povědnost a nést celou její tíži před očima kritické a mnohdy
i předpojaté veřejnosti.

K takovému postoji nabádá čtenáře autorka stali Prefe-
renční sen v Lidových novinách z 27. 3. 1992, kterou končí
slovy: „Peníze za volební kampaň budou vyhozené z okna.“

Ano, kdyby se lidé dali ovládnout úvahou, která tomuto pesi-
mistickému závěru předchází, úvahou, v níž jsou nejvýznam-
nější politické strany bez výjimky povrchně a bohorovně cha-
rakterizovány veskrze záporně a čtenáři jsou od volby v pod-
statě odrazováni, pak by byly peníze skutečně vyhozeny.

Zbývá však ještě naděje, že lidé si v pravou chvíli uvědomí
a ocení příznivý průběh reformy naší po čtyřicet let pustošené
ekonomiky, nekonečnou trpělivost a vytrvalost při obhajobě
českých a federálních zájmů v průběhu státoprávních jedná-
ní, kladné výsledky naší zahraniční politiky.

A že po zásluze vyjdří ve volbách svůj postoj k bojovníkům
proti lustracím, obhlájkům, estébákům, lovcům populistických
politiků a jejich programům, které se v opozici tak lehce pro-
klamují.

Tedy ne snění o jakési svané středě, ale zvalá a na dosa-
vacích zkušenostech založená volba bude, jak jsme přesvěd-
čeni, vodítkem občanů při rozhodování o budoucím složení fe-
derálního a národního parlamentu.

Čím se psaly dějiny

V prapočátcích se lidé pokoušeli psát vším, co se jim
k tomu hodilo. Přibližně 4000 let před Kristem začal
Egyptané používat dlouhou travinu jako pero. Kolem ro-
ku 1300 př. n. l. spatřila světlo světa boskovská tabulka
a bronzové nebo kostěné „psací“ potřeby. Evropský vý-
voj směřoval k psaní jedním hrotem, zatímco Číňané
své znaky malovali štětcem. Důležitý moment ve vývo-

kému dolaru se snížila o 20 pro-
cent. Československá koruna
ztratila 46 procent hodnoty své-
ho předrevolučního oficiálního
kursu vzhledem k dolaru.

Naproti tomu polská, bulhar-
ská a rumunská měna ztratily od
poloviny roku 1989 asi devět
desetin své hodnoty. A ruský
rubl nedosahuje dnes ani jedno-
ho procenta svého někdejšího
kursu vůči americkému dolaru.

Compagnero a koska mýdla

Ve středu 15. 4. dopoledne jsem se dozvěděl z českého
a slovenského rozhlasu v besedě s poslanci z úst pana Ko-
márka, že revoluce na Kubě byla zajímavá už tím, že svrhla
krvavou diktaturu diktátora Batisty. V podstatě by to bylo
v pořádku, kdyby pana Batistu vystřídal někdo, kdo by se
uměl chovat lépe.

Že by compagno Castro byl tím pravým, lze pochybovat. Za-
vívá a vraždí daleko lépe a rychleji než jeho předchůdce. Za rus-
ké ruble a československé koruny se mu podařilo socialismus
v Karibiku udržet do dnešního dne. Nejen díky penězům, ale i po-
mocí KGB či čs. státní bezpečnostních odborníků. Takže výrok
pana Komárka, že revoluce na Kubě byla zajímavá tím, že svrhla
krvavou diktaturu, dosvědčuje jeho stanovisko.

Proč by také tato revoluce neměla být zajímavá pro něj, je jas-
né. V šedesátých letech byl V. Komárek poradcem pana Castra
a položil ekonomické základy, jejichž výsledky jsou vidět do-
dnes, zvláště po rozpadu komunismu, kdy již Kuba nedostává mi-
liónové subvence ze socialistického tábora.

Pan Komárek jako ekonomický poradce položil základy hos-
podářství, kde kdysi jeden z největších producentů cukru nemá
čím sladit. Kde stále existuje vše na příděl, kde lidé nemají co
obléci, kde je koska mýdla na osobu měsíční příděl. Ovšem po-
kud je v obchodě k dostání.

Že se compagno Komárek cítil na Kubě spokojen, je jas-
né, a že se mu tam líbilo, je pochopitelné. Sluhové diktátorů
bývají vždy dobře odměněni, to je stará zásada. To, že pan Ko-
márek položil základy hospodářství na Kubě, je jeho a pana
Castra věcí. Ale ať si pan Komárek raději prohlíží již pomalu
vybledlé fotografie z krásných kubánských pláží a nesnaží se
nám vnucovat své prý odborné názory a již tak dost otrávený
vzduch, který tu zbyl po komunistickém hospodářství. A po-
kud se cítí být stále tím odborníkem, jistě by ho compagno
F. Castro přijal s otevřenou náručí. Alespoň by mu pomohl
urychlit ekonomický krach jinak tak krásného a plodného
ostrova.

A pokud by se někdo z vás chtěl dostat na úroveň Kubu, tak mu
doporučuji v příštích volbách volit odborníky. Pak bychom si
však mohli hezky postát ve frontě na kosku mýdla. Jednou za
měsíc, pokud by bylo.

Radovan Roll, Praha 6

Nechceme rybí tuk

Lidská nevědeckost nezná hranic. Dobře míněné rady z Rady
Evropy ve věci lustračního zákona vyvolaly u nás reakci, jenž
se dá označit etiketou kdysi dováženého likéru „Halb und Halb“.
Masívní polovina tisku považovala strýčkovské napomenutí doh-
ře informované tetičky Lalumiérové za přinejmenším nevhodné
vměšování se do problematiky, v níž nemají a nemohou mít zá-
padní demokraté jasno. Zavádějící je i výklad, kdy se o lustrační
normě mluví jako o zákazu povolání. Lékař-rudý donašeč může
přece dál ordinovat, polepšený učitel vykládat žákům, kterak
hlad vyhání vlky z lesů, jen se prostě chvíli nemohou stát řediteli
institucí, které je za prospěšnou práci platí. Svůj postoj k omeze-
ní lidských práv v zákoně zmíněných skupin občanstva nedávno
trefně vystihl jeden z mých známých, čerstvý podnikatel. Na ná-
slednou argumentaci by mohli slyšet hlavně západní pragmatiko-
vé. Estébáci a bolševičtí bossové nechávají přitele zcela lhostej-
ným. Nějak se žít musí, ať tedy šidí a podvádějí jako soukrom-
níci. Postavit je ke zdi a zlikvidovat by prý mohlo vyvolat určité
protesty útláčnického světa, i technické obtíže jsou nesmírné, ná-
boje podražily o 300 %. Nikdo však nemůže nučit daňového po-
platníka, který přispívá do státní pokladny značnou hřívnou, aby
si platil úředníky - těmi jsou všechny funkce, na něž se vztahuje
lustrační zákon - z kruhu lidí, kteří dlouhá léta škodili a přímo
ubližovali právě budoucím podnikatelům. Jestliže otcův obuvník-
ský závod zlikvidovala soudružka z ulice a její synek desetiletě po-
kračoval v rudé vendetě zaměřené na celou ševcovu rodinu, ni-
kdo nemůže přimět svobodného občana, aby svou daň živil člo-
věka, který prohlédl, očistil svou duši a dravě se dere o funkce ve
státním aparátu. Na vášnivě ideologické spory nemají noví self-
mademani veskrze čas a žaludek, ale krmít zhytný státní aparát
s vědomím, že přispívám na lumpy, jejichž hlavním životním cí-
lem bylo udávat, škodit a zavírat, to je i pro otrlé průkopníky ka-
pitalismu silný tabák. Připomínalo by to románovou idylku, v níž
dobrotivý tatíček nutil děťáčky polykat odporný rybí tuk a za kaž-
dou léčebnou kúru vložil drobný peníz do prasátka. Na vánoce
pak pokladničku rozbil a koupil svým potomkům novou láhev ry-
bí pochoutky.

Na nádvoří vysočanského CKD kdysi volaly zástupy pracují-
cích nezvyklé heslo - Nejsme děti! Toto tvrzení vmetli dělníci do
tváře nadutého bolševického tajemníka. Snad přišel čas, aby-
chom stejný výrok, patřičně diplomaticky openitě, sdělili do-
brotivým tatíčkům z Rady Evropy. Rybí tuk je možná zdraví pro-
spěšný. Dá se o tom však vzhledem ke kvalitě moří pochybovat
stejně úspěšně jako o dobrých úmyslech polepšených udavačů
a obhlouplých milicionářských válečníků. Odporná pachut na ja-
zyku je v obou případech nesmyšlná a trvale odolává umělým
sladidlům, ať už se tyto preparáty jmenují tlustá čára za minulos-
tí, odpuštění hříchů, či pohled do budoucna.

Bohuslav Ventura

Víte, že...

...extrakt heřmánku chrání proti ová-
dům? Bažkířtí vědci s jeho použitím vy-
vinuli postřik, jehož dva kilogramy ochrá-
ní velkou pastvinu po celé léto před úto-
ky tohoto hmyzu.

Doktorek
ve svr.
200

chloval. v r. 1884 vymyslel první funkční plnicí pero
Američan Waterman a r. 1938 si Maďar Bíró nechal
patentovat první kulicové pero. Mikrotužku předvedl
světlu Japonci v roce 1962.
První psací stroj pro slepé navrhl Ital Turri v roce
1808 a první moderní psací stroj vymysleli Američané

ji písemnictví pro Evropu a Blízký východ nastal v po-
lověné tisíciletí před naším letopočtem, kdy se ujal za-
osřené plací brko, zejména husi. Další tisíc let čekal
na svůj den další vynález - r. 1565 předvedl Dán Ges-
ner předchůdce tužky - koušek grafitu vloženého do
pouzderka. V roce 1748 další Dán Janssen zkonstru-
oval první ocelové psací pero. Vývoj se neustále zry-

Sholes a Glidden v roce 1874. Firma Blickensdorfer Co. z USA byla první, která se pokusila s úspěchem v r. 1902 psací stroj elektrifikovat a první dálnopis předvedla firma IBM v roce 1964.

Schváleny Plzeňské pivovary

Praha (hok) - Hospodářská rada České republiky včera přijala privatizační projekt Plzeňských pivovarů.

„Jedná se o Gambrinus a pivovary v Karlových Varech a Chebu. Hospodářská rada doporučila privatizaci kupónovou metodou, a to u 70 % majetku. Projekt je navíc doplněn o tzv. zlatou akcii, která dává státu právo veta v některých oblastech rozhodování. Nepočítá se s účastí žádné zahraniční firmy. Je zde možný pouze kapitálový vstup. Plzeňský Prazdroj bude

privatizován později a samostatně. Tady jsou složité právní spory okolo slov národní podnik v názvu. Bude nutné je vyřešit rychle. Kdyby se to nepodařilo, může po určité době mezinárodní registrace v Ženevě značku odejmout.“ prohlásil včera na zasedání Hospodářské rady České republiky místopředseda vlády ČR Jan Stráský.

ŽETKÉ PIVO DO ČESKÝCH RUKOU A DO ČESKÝCH HRDEL!

Komunismus je u nás oficiálně brán jen jako něco, co se nepovedlo. Parlament přijal nic neříkající formuli o jakési době, ve které se porušovala lidská práva. Nacismus byl všeobecně odsouzen a došel i odsouzení justičního, komunismu se však něco podobného nepoštělo. Žije dál mezi námi jako rovnoprávný člen společnosti, ač má na svědomí větší hromady mrtvol. Je to jistě tím, že komunismus prohrál pouze válku studenou a že nemůže být postaven před válečný tribunál. Zůstává ovšem otázka, jestli zvěrstva páchaná v době míru nejsou větší zvržností než obdobné činy za války, kdy se vždy dějí „nelidské“ věci - dnešní Evropu nevyjímaje.

Komunismus stejně jako nacismus postavil celé skupiny obyvatelstva mimo zákon. Podle norimberských zákonů se stal podřadným člověkem ten, kdo se narodil jako Žid (nacisté se potřebovali zmocnit židovského kapitálu). Komunisté tento způsob „nabývání“ peněz ještě zdokonalili. Podle nich byl bezprávný ten, kdo se narodil jako syn sedláka, jakéhokoli člověka, kterému šlo něco zvíť. Těmto lidem komunisté ukradli veškerý majetek, tisíce z nich začátkem padesátých let popravili a umučili, desetitisíce lidí zavřeli na dlouhé roky do káznic a

koncentračních táborů, statisíce lidí zbavili jejich práce a jejich dětem nedovolili studovat, statisíce lidí donutili k emigraci. A to vše v době míru!

V roce 1958, tedy v době, kdy už byl komunistický stát plně zkonsolidován, vydala vláda Československé republiky usnesení (č. 256) určené ministrům, vedoucím ústředních orgánů a předsedům krajských národních výborů, kterým se ze státní a hospodářské sféry vylučují celé vrstvy obyvatelstva. Ve státním a hos-

podárním aparátu nesmějí podle tohoto dokumentu být zaměstnání především ti pracovníci: bývalí továrníci, členové správních rad různých akciových společností, velkostatkáři, statkáři, vesničtí boháči, velkoobchodníci, velcí stavební podnikatelé, majitelé finančních a advokátních kanceláří a podobné kapitalistické živly a jejich nejbližší příbuzní; dřívější přísluhovači buržoazie, jako jsou vysocí státní úředníci, okresní hejtmani, vedoucí činitelé bývalého mocenského aparátu, vysocí důstojníci bývalé buržoazní armády, četnictva a policie, bývalí ředitelé velkých závodů, bank, dolů, velkostatků a jejich blízcí spolu-

pracovníci, kteří v té době zaujímali významné politické, materiální a společenské postavení; politicky zkrachovalé živly (bývalí funkcionáři žluťáckých agrárních organizací, trockisté, ostatní rozbíjející dělnického hnutí a exponenti reakčních politických stran do roku 1948); ti pracovníci, jejichž blízcí příbuzní jsou v kapitalistické cizině a odtud se zúčastňují boje proti našemu zřízení nebo tam zaujímají význačné politické či hospodářské postavení, jakož i ti, kteří s takovými lidmi mají spojení; ti, jejichž nejbližší příbuzní byli postaveni pro protistátní činnost, po-

kud nedokázali celým svým životem, že s takovými příbuznými nemají nic společného.

K rozvázání pracovního poměru s těmito zaměstnanci, praví se v dokumentu, není třeba souhlasu odboru pracovních sil rady okresního národního výboru.

Komunisté záměrně zničili celou elitu země a přivedli stát k dokonalému úpadku. Pro normálně uvažujícího člověka je těžko pochopitelné, že se dnes hlásí o slovo, pozvedající svůj nestoudný hlas na obranu toho, co sami zničili. O to nepochopitelnější však je, že si to nechá veřejnost líbit.

200
cú KDU smlouvu podpoří. Ve večerních hodinách poslanci smlouvu v obou sněmovnách schválili. Pro smlouvu hlasovalo 144 poslanců, 33 bylo proti a 47 se zdrželo hlasování.

Pro přijetí smlouvy se vyjádřili zástupci ODS, OH, ODÚ, KDH, KDU, KDS-LDS; klubem SPS a HSD II. požadovaly, aby přijetím se zabýval až nově zvolený parlament. Po- staneč J. Lux (KDU) kritizoval nedostateč- né projednání smlouvy ve FS před jejím podpisem, zdůraznil však její pozitivní za- měření na podporu našeho sociálně tržního hospodářství a ubezpečil, že většina poslan-

V emotivní a značně rozporuplné rozpra- vě se řada poslanců klubů snažila rati- fikaci smlouvy zpochybňovat. Zastupce KSČM M. Grebeníček tvrdil, že »ideály, pro které jsme v listopadu 1989 vyšli do ulic, zůstaly nesplněny«, a že východní závislost nemůže- me nahradit závislostí na Západu, což vyvo- lalo frenetický potlesk na galerii, hojně obsa- zené odpůrci smlouvy.

BITVA O SMLOUVU ČSFR—SRN

FS schválilo novely devizového a celního zákona

(fp): Transparenty a nápisy »O nás — bez nás« a »Smlouva — velezrada« v hloučku nespokojenců před vchodem do FS předznamenaly kontroverzní atmosféru při všetejším jednání o ratifikaci historické Smlouvy mezi ČSFR a SRN o dobrém sousedství a přátel- ské spolupráci.

V úvodu pátého dne 22. schůze sněmo- ven se podařilo schválit novely devizového zákona, která zamezí odmítání čs. měny a vynucování si placení v cizí měně. Novela liberalizuje přístup k devizovým prostřed- kům i pro podnikatele, kteří budou mít právo směniti čs. měnu za devizy. Sně- movny rovněž přijaly novely celního záko- na upravující celní režim, vydávání osvěd- čení o původu zboží, vyměňování cla a svo- bodná celní pásma. Dále byla schválena významná Evropská dohoda o přidružení ČSFR k ES, na jejímž základě bude čs. ex- portu otevřena většina západoevropských trhů. Poslanci také odhlasovali Dohodu me- zi vládami ČSFR a Velké Británie a Sever-

ního Irsku o podpoře a ochraně investic — v pořadí již devatenáctou svého druhu.

Za řízení A. Dubčeka pak předložil k ra- tifikaci čs.-německou smlouvu ministr za- hraničí J. Dienstbier, který ji charakteri- zoval jako vyvážený akt překonání strasti- plných důsledků minulosti. Odmítl názory, které smlouvu prezentují jako zpochybňe- ní Postupimské dohody a řekl, že sporný termín »vyhnání« má pouze morální vý- znam, a nelze s ním spojovat žádné práv- ní či majetkové nároky. Zdůraznil také, že smlouva nezpochybňuje nikoho viny za rozbí- tí ČSR v r. 1939. Oba zpravodajové J. Ko- nečný (OH) a A. Blažek (ODA) se vyslo- vili pro přijetí smlouvy, i když vyjádřili po-

litování, že mluvčí sudetských Němců se vyhnutí recipročnímu gestu za omluvu pre- zidenta V. Havla za »vyhnání« Němců v le- tech 1945—1946. Zmínili se i o tisících pe- tic čs. občanů protestujících proti užití ter- mínu »vyhnání« a »stávajících hranic« na- místo »státních hranic«. A. Blažek v sou- vislosti s odsunem kritizoval činnost pre-

zidenta E. Beneše, která hraničila s aktem odplaty.

Ke smlouvě předložil klub SDO návrh usnesení, v němž mj. žádá prezidenta ČSFR, aby německou stranu informoval o tom, že z poválečného transferu Němců nevznikly žádné nároky vůči Československu, ale na- opak nároky čs. občanů na náhrady váleč- ných škod a pohledávky za nacistickou per- zekuci zůstávají zachovány. Také předlože- ný návrh rezoluce OH konstatuje s polito- váním, že zatím nedošlo k úpravě odškod- nění čs. obětí z období 2. světové války.

Davy návštěvníků přijíždějí dych obdivovat krásy Prahy houstnou přímo úměrně stoupajícímu sloupci na teploměru. Blíží se zkrátka turistická sezóna. Pokusme se hlavně město ukázat očima těch, kteří zde denně pobývají či dokonce pracují. Každé ráno jsou nuceni konfrontovat své představy o evropském city se skutečností, proti níž je tu-vecký bazar slabou náhražkou opravdové exotiky. V okrajových částech, především ve stanicích metra, se daří drakonickými opatřeními vytlačovat pochybené trhovce a jejich úsilí se paradoxně koncentrovalo na Zlatý kříž, potažmo v celé Praze I. Křesťan zmizeli z útulku pod viadukty na Florenci, najdete je po pár stovkách metrů v centru. Stánky s veteší po milované sovětské armádě nápaditě sídlí u smudlaný textil a podivná elektronika. Pár pultů se sklem a krásnými maličkostmi nijak nepozdvihuje celkový umělecký dojem z této přehlídky. Václavské náměstí se pak natrvalo za-

pisuje do duše zahraničních návštěvníků jako asijský bulvár. Čile se provozuje oboustranné pouliční směnárství, ale i jeho speciální jednocestná forma, kdy se penězky nebohých obětí sítují do kapes zručných zlodě-

ůsměvný. Pokud si držíte kapsy a občas zadržíte dech - proč toto opatření, zjistíte v každém podloubí - vyváznete bez úhony. Horší je to večer - to jde o krk nebo spíš o čelist. Naivní cizozemec se zeptá: „Vy nemáte poli-

lovi“, jak tomu bylo ještě rok po „revoluci“, ale reagují stejně ochotně jako předtím. Chůzi le- nochodě se přesunou pod nej- bližší okap a život velkoměsta klokotá nerušeně dál. Zazname- nal jsem jen jednu oblast, v níž se strážčí pořádku skutečně činí. Stačí na minutku zastavit v uli- cích souběžných s Václavským náměstím, jako čertík ze škatulky vyběhne zelený mužík, pívová odtažovou službu, a jakmile se provinilec vrátí z trafiky, čeká ho jen vítězný orgán s oznámením o odtažení vozidla. Skoro rok jsem tuto hru pozoroval z kance- láře v centru a nikdy mě nepre- stávala bavit. Pro pana ministra Sokola budou předchozí řádky méně zábavné, ale referuji pouze o spatřeném. V horním konci nej- živějšího bulváru republiky na- jdete další atrakce. Pod sochou sv. Václava sídlí hladovkáři a se- bepodpalovači. Už pomalu nastal čas, kdy by se pro podobné kra- tochvíle mělo po vzoru západ- ních demokracií vyhradit stále- město. Doporučuji bývalý park

herce a režiséra OLDŘICH NOVÝ byl kdásně vyučeným typografem a vždy si na tom zakládal. Když režíroval v nuseckém divadle komedii Harvey a já dostal k nahlédnutí první otisk programu, hrůzně se rozčítil, vyžádal si adresu tiskárny a hned se tam roz- jel. Druhý den volal z tiskárny do- 201 44. 202

V ULICÍCH VELKOMĚSTA

já. I úplný prostáček záhy objeví účel neustálého pohybu mnoha- členných tlup odbarvených cikánek, které, roztaženy přes celý chodník, řeší hrdeční mluvou své filozofické problémy a dělají tak zeď méně nápadným spolupra- covníkům. Ti jsou naopak zcela tiší a věnují se poctivě „čorče“, tj. okrádání turistů. Pokud se jim lov zdaří, ihned případné valuty řádně smění u snědých bankéřů poblíž bufetu Koruna. Za denní- ho světla je tento stav spíše

cií? To by chrabré ochránce zá- kona urazil. Občas se skutečně v centru vyskytnou. Stále povět- šině navlečení do šaškovských mundurů, dědictví to po sovětské a vlastně ještě carské milicii, po- stávají ve větších hloučcích na rohu ulic, kde na ně nepří- sledují obezřetně okolí. Jejich oči jsou ptaženy mázdrou nevšima- vosti a netečnosti, kterou nepro- razí žádný impuls. Už vám sice na upozornění o nepravostech neodpovídají „běž si to fíct Hav-

je, co mají zastávku přímo před jeho domem. Ale moc jim stejně nevěří. Jezdí věřinou toxikem, jinak by prů- ůduše přišel posel

Nás vynikající divadelní a filmový

Judy Fuldý - vybíral bych malé vstupné, které by kompenzovalo službu přítomného hasiče. Vác- lav na koni shlíží na rojení pod sebou už poněkud ublížené a za- sloužil by si svatý klid. Exkurzi v centru může zájemce ukončit pohledem na nově vystrojené po- licisty v operetních uniformách, hlídkující u budovy parlamentu. Okolí této monstrózní stavby je také jediným místem, kde je v srdci Prahy relativně čisto. Přes křižovatku, na rohu Škrétovy uli- ce, tento neoprávněný dojem vhodně koriguje hromada ne- chutných odpadků, jež pomalu vylézá z podloubí do jízdní drá- hy. Popřejme s tímto konstatová- ním návštěvníkům Prahy neza- pomenutelné zážitky.

Smlouva o budoucnosti

Praha (ova) - Novely celního a devizového zákona včera schválili poslanci Federálního shromáždění. Odsouhlasili rovněž Evropskou dohodu o přidružení ČSFR k Evropským společenstvím. Jinak se však včerejší klání ve FS zaměřilo vý- hradně na československo-německou smlouvu, se kterou ve večerních hodinách poslanci vyslovili souhlas.

Ministr zahraničí Jiří Dien- stbier včera ve Federálním shromáždění prohlásil, že čes- koslovensko-německá smlou- va je smlouvou o budoucnosti, nikoli o minulosti. Pavel Bra- tinka (ODA) se vyjádřil, že smlouvou s Německem nava- zujeme vlastně smlouvu s Ev- ropou. Československo-ně-

meckou smlouvu podpořila většina poslanců pravicové za- měřených stran, právě s ohle- dem na budoucnost. Naopak proti smlouvě se vyjádřili po- slanci za KSČM, někteří ze so- ciálnědemokraticky orienta- ných poslanců a další. J. Su- chánek (ODS) charakterizoval kritiku smlouvy ze strany levi-

ce jako zkomplikování inte- grace Československa do Ev- ropy. Nová smlouva mezi Čes- koslovenskem a Ruskem obsa- huje podle jeho názoru více sporných bodů než nyní pro- jednávaná smlouva s Němec- kem. Jako optimum toho, co je dosažitelné, charakterizoval smlouvu s Německem V. Ben- da (KDS). Poslanecký klub KDS-LDS bude podle jeho slov ratifikaci smlouvy, plně podporovat. Jan Mlynářík (ODÚ) se pozastavil nad tím, že smlouva s demokratickým

Německem vadí tím, kterým nikdy nevalila používající čs.- sovětská smlouva. Podle jeho názoru nás únes poučují o vla- stenství některých normaliza- toři a členové bývalé StB.

POPENEC

Botanický název je popenec břečťanovitý, Glechoma hederacea. Lidové se mu říká všeljak - kundrátek, kundrátek, kundrásek, vopenec a ještě 1 jinak. Roste v křovi- nách, pasekách, na zahradách, u cest 1 mezi kameny. Použí- vá se v české kuchyni odedávna. Sbíráme jej na počátku květu - v dubnu, v květnu 1 později. Je příjemné, chutí, lze ho použít

čerstvý 1 sušený. Je to léčivá rostlina vhodná pro žlučníkáře, pro osoby se sníženou ža- ludeční kyselostí a s průjmami. Obsahuje kromě jiných složek třísloviny, sílice, hořčičnu glechomín, organické kyseliny, cenné mi- nerální soli a vitamíny, zejména 50 mg vitamínu C ve 100 g, dále karotenoidy a vitamíny B. V kuchyni ho přidáváme do polévek, karbanátků, do dušené zeleniny, omelet, bylinkového másla, nádivek, omá- ček, pomazánek aj.

ŠPAGETY

S PÓRKOVOU OMÁČKOU S POPENCEM

500 g špaget, 6 pórků, mlaka popence,

5 lžic oleje, sůl, pepř, 1 zakysaná smetana, strouhaný sýr.

Špagety uvaříme ve slané vodě. Pórky zbavíme starých listů, část zelených pone- cháme, podélně rozkrojíme, propereme a nakrájíme na proužky. Olej rozeňjeme, podusíme na něm pórek, když měkne (asi za 5 minut) přidáme nasekaný popenec, osolíme, opepříme, zalijeme zakysanou sme- tanou, zahřejeme k varu a stáhneme z ohně. Na talíř navrstvíme špagety, přeli- jeme omáčkou, posypeme strouhaným sý- rem. K tomu podáváme zeleninový salát.

BRAMBORY V ALOBALU

SE SÝREM A BYLINKAMI

1 kg brambor, 60 g másla, 8 lžic popen- ce, 4 lžice petrželky, 4 lžice pažitky nebo cibulové natě, sůl, pepř, kmín, alobal, 100 g tvrdého sýra.

Brambory oloupeme, nakrájíme na kos- tičky. Rozdělíme je na 8 přířezů alobalu. Každou hromádku posolíme, opepříme, při- dáme malou špetku kmínu a porci promi- chaných bylinek. Doplníme kouskem má- sla. Alobalový balíček dobře uzavřeme. Pe- čeme na plechu v troubě asi 20 minut. Pak balíčky pootevřeme, posypeme rocho- u strouhaného sýra a prudce asi 5 minut svrchu zapečeme. Podáváme 2 balíčky na porci. Můžeme doplnit uzeninou, nebo jen salátem.

Strípky ze zákulisí

Když se kdysi zkoušel v karlínském divadle Golem, přišel na jednu ze zá- věrečných zkoušek také jeden z au- torů, JAN WERICH. Jeho cesta vedla nejdříve do Fediteiny. Když procházel dlouhou karlínskou „úřední“ chodbou, téměř u všech dveří se zastavil, proč- tal si všítky s jmény a funkcemi, a když došel na konec chodby, pokýval hlavou, otočil se k sultě, která ho pro- vázela, a povídá: „Člověk by mýsl, že je v divadle, a on to zatím ouřad. Hergot, to je úředník, co voní tu vši- chní můžu dělat? Když jsme tu ten- krát dělali Divotvorný hrnec, bylo na týhle chodbě všeho všudy, teda i se mnou - pět lidí...“

□ □ □

Dirigent KAREL VLACH neudělal krok bez auta. V posledních letech měl vždy auta lepšíh západních zna- ček a používal je, i když jel jenom do vedlejší ulice. Všichni si z něj dělali legraci, že by tramvaj nedo- jel ani na Václavák. Ale jednou se stalo, že jeho renault musel do opra- vy a mistr musel být asi tři dny bez auta. Byl z toho všecek nesvá a do- konce se potom přiznal, že se musel zeptat, kam přesně jedou ty tramu- 201

divadla přímo zoufala. Oldřich Nový, v němž se zas jednou naplno probudil typograf, jím celý program rozmetal, vše st poručil jinak, a asi při tom nebyl nejkřídovější. Ale nakonec uspěl – skutečný program se od prvního značně lišil. A v tiskárně vzali s Oldřichem informací, že s další režii Oldřicha Nového se v Nustích zatím nepočítá.

□ □ □

Když naše první scéna sdělila JIŘINĚ STEIMAROVĚ, že vzhledem k tomu, že ji emigroval manžel, není politicky únosné, aby dále setrvala v Národním divadle, našla tato zkušená a kvalitní herečka útočiště v Karlíně, kde si zahrála mnoho krásných rolí. Paní Steimarová byla vždy dobrá parťáčka, nezkazila žádnou legraci a sama byla schopna kdykoliv se odvázat. Jednou po nějaké premiéře se trochu slavilo, a tak Jiřinka vyšla až kolem čtvrté hodiny ranní před divadlo s úmyslem odejít taxíkem do Holešovic. Ale taxík nebyl, metro ještě nejezdilo, a tak si paní Steimarová stopla popeláře. Skutečně se ji podařilo přesvědčit posádku „dobrá, aby ji odvezli až před dům. Tím to ovšem nekončilo. Jiřinka pozvala oba popeláře na kafe, a bylo prý to velmi krásné jitro... jen karlínské obyvatelé se mohli ten den divit, že jejich popelnice zůstaly plné...

□ □ □

V Karlínském divadle se před časem chystala premiéra Lehárových Gluditů, operety, kde je přímo na scéně předepsán živý osel. A je tam o něm dokonce píseň, protože jeho majitel ho musí prodat, a tak se s ním osobně loučí. Franz Lehár znal zřejmě málo psychologů oslů...

Osílek byl najat kdesi ve Kbelích. Přišel se svým pánem až na generální zkoušku a vše dopadlo na jedničku. JAN SEDLISKÝ, který byl „divadelním majitelem“ osla, neměl se zvířetem žádné problémy, i když mu zplaval přímo do uší. Ale přišla premiéra a otevřel Vlastník osla ochoť a poslal se svým miláčkem náhradníka. Toho ale zvíře moc neposlouchalo a umínělo si, že prostě na scéně nepůjde. A nešlo. Jistě by bylo možné osla tam donést, ale jak ho pak dostat zpět? Bylo skoro půl osmé, sál plný, orchestr ladil, jen osílek stál jako přikovaný tři metry od jeviště. A jak to dopadlo? Museli jsme nakonec škrtnout píseň o osloví, o jeho prodeji se jen mluvilo, ale Jan Sedliský byl pohotový herec a zvládl to perfektně. A tato verze platila i pro všechny reprízy. Další pokusy s oslem se už nekonalily...

Zlatá slova

„Registroval jsem se velmi brzy, protože jsem chtěl podpořit myšlenku kupónové privatizace.“
Václav Havel,
citováno podle LN 13. 4. 1992

„Kupónová privatizace se setká s podporou zejména u primitivnějších jedinců.“
Miloš Zeman, T 90 č. 8

Konkurence pro rádio Jerevan

Profesor Sviták se onehdy vyznamenal výrokem „Klaus raus!“. V. Klaus poznamenal, že je to převzato z nacistického

arzenálu 30. let. Právo lidu ze soboty 11. 4. 1992 argumentovalo, že se Klaus jako vždy mýlí, protože to pochází z demonstrací holandských antifašistů z 60. let, kteří protestovali proti chystanému sňatku princezny Beatrix s Clausem von Ammbergem.

Nemá cenu hloubit nad tím, zda se prof. Sviták nechal inspirovat pář Holanďany či davy fašistů, kteří po léta všude řvali nejen „Juden raus!“ na Židy, ale obdobně i na Čechy a kdekoliv dalšího. Ovšem s takovou logikou, jakou předvádí Právo lidu v každém vydání své rubriky „Co týden vzal“, není divu, že průměrně polovinu v ní zahrnou senační odhalení o poheru senační kole V. Klause a zadí události kolem V. Klause a ODS obdobně druhou, jako je uvedený objev praxe inspirace bonmotu profesora Svitáka.

Fizlohaní bez zákona

Jako poslanec FS jsem dostal stovky dopisů od občanů německé a maďarské národnosti se stížnostmi, že náš parlament zákonem 87/91 Sb. udělal z nich občany nižšího a třetího řádu tím, že je vyloučil z nároku na navrácení majetku. Parlament stanovil termín restituční na 25. únor 1948, pod tuto hranici odmítl jít. Prezidentské dekrety z roku 1945, zejména dekret č. 108/15, zkonfiskovaly majetek všem osobám německé a maďarské národnosti ve prospěch čs. státu. Na tento majetek se dosud vztahuje platnost dekretů z roku 1945.

Je známo, že tři milióny Němců byly násilně vysídleny. V ČSR však zůstali Maďaři (výměna obyvatelstva se týkala jenom 60 až 70 tisíc osob) a ti Němci, kteří měli smíšená manželství, patřili k odborníkům, které nebylo z ekonomických důvodů možné vysíd-

lit, a antifašisté. Žili tedy zde trvale od roku 1945 a žijí, nebo jejich děti, dodnes. Majetek však zpět nedostali.

Při novelizacích zákona č. 87/91 se opakovaně po-

Komentář

ukazovalo na tuto anomálii, kdy čs. občané mají dvojnásobný metr v přístupu k restitucím. Proto federální parlament doporučil republikovému parlamentu, aby ve své působnosti přijaly zákony, které navrátí majetek těm Němcům a Maďarům, kteří trvale žili a žijí v ČSFR, kteří se neprovinili proti čs. státu a získali zpět čs. občanství do roku 1953. SNR zákonou normu týkající se slovenských Maďarů přijala. Teď je na řadě ČNR, která projednává návrh předložený skupinou šesti poslanců ČNR. Nejde tedy o návrat ma-

jetku vysídleným sudetským Němcům, ale jenom o majetek čs. občanů německé a maďarské národnosti zde trvale žijících.

Tuto jasnou a spravedlivou zákonou iniciativu šesti českých poslanců se snaží šovinistická část našeho tisku zpochybnit a označit ji za vlastizrádnou. Nejdále zašel Špiغل v článku „Sudetendeutscher Amt“ v ČNR?, který vynechal podstatu věci a záležitost servíruje jako „legalizaci požadavku odsunutých sudetských Němců na jejich zkonfiskované majetky a spolu s tím i o zrušení dekretů prezidenta E. Beneše...“ iniciativní poslanci ve svém návrhu zpochybňují de facto výsledky druhé světové války, závěry konference... z Postupimi ohledně odsunu Sudeťáků.“ (Špiغل, 13. 4. 92). Takže podle Špiglu nejde o návrat majetku čs. občanům, ale poslancům ČNR jde zcela nepokrytě „především o legalizaci požadavků“ všech sudetských Němců.

Je to lež! Zpochybňuje se jí politická a osobní integrita šesti poslanců českého parlamentu.

Nemůžu k této lži mlčet. Článek ve Špiglu podepsala značka (arp), známá svými nevybíravými útoky proti disidentům a vychvalováním fízlů všech kategorií, včetně paměti Zifčeka-Růžičky. Onen (arp) se již veřejnosti nespočetněkrát prezentoval jako věrný český vlastenec, zastánce českých zájmů proti nastupující - jak psával - germanizaci, nově Bílé Hoře, novému Mnichovu. Vylučuje z českého vlastenectví a národa každého, kdo se s jeho extrémním protiněmeckým šovinismem nesusouhlasí.

Kdože je onen příkladný vlastenec? Nikdo jiný než obyčejný fízl, který po více než 15 let sloužil v rámci StB jako kádrový důstoj-

ník I. správy SNB (šlo o elitní správu StB) cizí okupační mocnosti, který poslušně meldoval KGB, který do slova a do písmene nestydatě zaprodával zájmy českého národa bolševickému imperialismu. Ano, František Prachař alias (arp), ročník 1951, bytem Praha 4, Imrychova

Ján Mlynárik
poslanec FS

devším - lze! Gratuluji čtenářům fialového plátku.

to fízl, který patří za mříže, dnes moralizuje společnost, uděluje rozumy a přer-

Federální ministerstvo vnitra
pošt. úřad Praha 7, PS-21/10, PSČ 170 34

V Praze dne 4. 3. 1992
č.j. 110-139/SB-92

Vážený pan

JÁN MLYNÁRIK

poslanec FS ČSRH
Vinohradská 1
110 02 Praha 1

Vážený pane,

odpovídám na Vaš dopis ze dne 26. 2. 1992. František Prachař, nar. 12. 4. 1951, trvale bytem Praha 4, Imrychova 883 byl příslušníkem I. správy SNB od 1. 9. 1976. Jeho služební poměr skončil 26. 7. 1990.

Red. Lud. 1. Divišu SNV
MUDr. Zdenko HATULA

Jak na běžícím pásu střídají se v matečce stovčaté návštěvy významných státníků. V uplynulém týdnu věnovala svobodná tlače značnou pozornost pobytu generální tajemnice Rady Evropy C. Lalumiérové, která svým zasvěceným komentářem přilila olej do ohně sporů o tzv. lustrační zákon. Jeho odpůrci jásají nad formulací paní sekretářky, již zmíněný zákon odsoudila. Podivuhodně se nám znovu rozmáhá pozapomenutá tradice cizích poraděnek, kteří rozumějí situaci v zemi lépe než hloupí obyvatelé. V padesátých letech se jich objevovaly celé bataliony, aby navlečení do normalizovaných ometálovaných sak znali vše od demokratických metod výsledků až po pěstování pšenice. Do této sorty rádců elegantní paní Lalumiérovou rozhodně neřadím. Její mise by patřila spíše do doby těsně předválečné, kdy jsme se dočkali nezávislého úsudku jistého lorda Rumcimana. Pro ty, kteří již zapomněli, případně chyběli v hodinách dějepisu, dodejme, že tento pán přijel s posláním britské vlády, aby na místě posoudil, nakolik jsou oprávněné stesky sudetoněmecké strany s Henleinem v čele, jež hovořila o genocidě německého národa v pohraničí. Tenkrát zde nestranný lord pobýval téměř čtyři týdny a nechal se o věci podrobně informovat. Aktivní německá šlechta anglického činitele podle přesně připraveného scénáře vodila po svých příhraničních sídlech, hostiny a truchace vyplňovaly hluchá místa v bezchybném plánu a výsledek odpovídal vynaloženému

úsilí. Vláda Jeho Veličenstva nutila Prahu k jednomu kompromisu za druhým a celou tragikomedií ukončil podpis mnichovské dohody.

Doba pokročila, a tak musí paní tajemnice celou naši lapálii kolem zákonné normy, ubližující komunistům stejně zrodně jako Benešova vláda Němcům, zvládnout

Lord už tady byl

za pár hodin. Úlohy nestranných informátorů se podle samozřejmě smyšlených zpráv obětavě ujali pánové Uhl a Urban, známi to zastánci lustračního zákona. Vůbec nepochybují, že se jim věc dařila a jejich entuziasmus byl stejně nakažlivý jako zápal fašistické aristokracie. Pokřik, který spustily levičácké plátky kolem hodnocení plátného zákona, jež nikterak jednoznačně a jasně posoudila paní generální tajemnice, se dá směle srovnat s titulký nacistických listů v pohraničí i přímo v Říši. Cítí-li se tímto srovnáním kdokoliiv uražen, doporučuji na uklidnění četbu trestního zákona, par. 260 - viz závorka. Navíc se zajímavě posunul smysl slov pí Lalumiérové. Hovořila méně o tom, že zákon vybočuje z právních norem Rady Evropy a dříve položila na osobní stanovisko a míru vlastní informovanosti. Jinak řečeno, zákon se jí nezdá v té formě, jak jí o něm bylo referováno. Zde jsme u jádra pudla. Jsem skálopevně přesvědčen, že by tato bystrá dáma nepo-

stěbovala čtyři týdny, které u nás projedl lord R., aby objektivně posoudila celou záležitost. Jen ji ukrást z rukou zrádné rudé šlechty, provést ji několika krachujícími státními podniky, v nichž si jízlivě mnou ruce nepostižení bolševici, seznámit ji s marasmem politických stran, kde se stalo převlékání kabátů národním sportem, projít se noční Prahou, aby ji při malebných zvucích cikánských odrhovaček spolehlivě obrali přičinliví zloději za letargického přihlížejícího policisté anebo ji prostě bez diplomatické imunity nechat pár dní obýčejně žít

v rozkvetlé sametové demokracii. Pak bychom mohli uspořádat znovu učenou disputaci na téma nutnosti lustračního zákona. Protože však život se řídí kupředu bez ohledu na utopie, nastoupila paní tajemnice do letadla a s pocitem dobře vykonané práce odlétla radit jinam. Nezávislá ČSTK v čele s nestranným ředitelem vydala zprávu, noviny se začernaly palcovými titulky a nepostižitelní rudokožci chystají další vítězství. Poraděnka přes zemědělství - jinak francouzského socialistu - jsme zde měli nedávno a chvály na sjednocené kolchozníky bylo víc než dost. Jenom náhodou má přítom Francie tu část zemědělství, kontrolovanou státem, ve stavu, proti němuž naše JZD a Státní statky vypadají jako holandské fanny. Ted by to chtělo pozvat experta z Ameriky. Nepochybují, že se nějaký najde - poradit s výběrem může kupř. prof. Sviták, který tak úspěšně zaměřil marxismem kalifornské univerzity.

Bohuslav Ventura

mělo o deset let později za následek, že admirál Horthy se svým vojskem vstoupil do Košic a zavedl stejný pořádek, který platil pro Slováky v Maďarsku. Mnozí z nich pak bojovali za zá-

edlo z národního ohledu tak, ako zuboženým, Maďarom poddaným našim slovenským bratom v Maďarsku."

V závěru svého pojednání autor připomíná: „Budte svorní, lebo len v svornosti sa ubránite!“ Zneďbaní léto výstrah!

ich výdatnej pomoci, dnes by nebolo na Slovensku slovenských gymnázií, univerzít, slovenských úradov a vôbec slovenského rozvinutého národného i politického života, ale by už panoval na Slovensku Horthy a jeho grof-ská náhončí. Slovákom by sa vi-

Utopil svého syna

Hradec Králové (lip) - Ke 20 rokům odněti svobody ve III. nápravné skupině byl odsouzen ve čtvrté senátové krajského soudu v Hradci Králové sedmatřicetiletý dělník ze Stašova Leoš Trojáček. Trest mu byl vyměřen (prokurátor M. Antl navrhol 22 let) za vraždu, respektive za utopení svého čtyřměsíčního syna.

„Když nebudu mít děti já, nebudeš je mít ani ty,“ to jsou slova vraha adresovaná družce, se kterou se seznámil na inzerát a s níž měl dva syny. Rozešla se s ním pro alkohol a narkomani. Tečkou za vztahem byla patrně společná procházka, na níž Leoš Trojáček najížděl se starším synem v kočárku do vody rybníka se slovy: „Aspoň bych ušetřil dvě stovky na výživném.“

15. května 91 ve 4 hodiny ráno se vlámal do bytu družky,

vzal dítě z postýlky a ještě spící je hodil do místního rybníka. Ze svého činu se nejprve domal dopisem matce i vyšetřovateli, ale později vše zapíral s tím, že byl opilý a pod vlivem léků. Ve vyšetřovací vazbě držel 37 dní hladovku, stěžoval si na podjatost psychologů a jejich posudků i vyšetřovatelů. Vyšetřování spolu se svědectvím však zcela jednoznačně prokázaly vinu obžalovaného včetně jeho psychického stavu v době spáchání činu.

BOŽA VENTURA JE CHLAPÍK↑
ZROVNA TAK, JAKO JEHO YME -
NOVBC „LINO“.. DEŠTU PÁNIBŮH
VĚČNOU CLAUVU!

prolitu hodně české krve a podle časopisu Stráž dobrovolců z 31. I. 1939 „ve slovenské půdě odpovídá 1.083 padlých dobrovolníků z let 1918-19. Z toho 710 Čechů, 255 Moravanů a Slezanů, 117 Slovinců a Podkarpatských Ukrajinců a 1 Srb. Češi a Moravané zaplatili krvavou dobrovolnou daň za svobodu Slovenska 965 životy“.

Při desátém výročí Československé republiky, roku 1928, napsal o těchto obětech významný Slovák:

„Obrana Slovenska proti maďarským bolševikům vyžadovala mnoho obětí. A tieto obete neboli márne. Len týmto obeďami bolo možné zachrániť hranice štátu. Ale význam týchto hrobov je ešte väčší než to, že len krvou týchto obeť sa vykúpila znova sloboda Slovincov a jednota štátu. A ten význam je v ňom, že tieto hroby na večné veky budú dokumentovať, že Slovinci a Češi spoločne hájili svojimi životmi a svojou krvou svoju spoločnú vlasť. Češi sa nevyhovarali: „To nie je zem česká, ale zem slovenská“, ale vďačne obeťovali životy za našu slovenskú otčinu. Nebyť

Washington - US-Präsident Bush gab in Pennsylvania ein Gala-Essen für die Wahlkampf Freunde der Republikaner. 4000 Parteifreunde zählten je 2500 Mark Eintritt. Ein Foto mit Bush kostete 145 000 Mark.

Slovensko totiž co vláda Bolševiků v Rusku. Češi v roce 1918-19 pomáhali Slováky stejně jako jejich předkové vedení králem Sámem, knížaty Boleslavem I., Oldřichem I., Břetislavem I. i slavným husitským hejtmánem Janem Jiskrou z Brandýsa. V těch bojích bylo

Češi a Slováci Dnes a v roce 1918

Ti Slováci, kteří dnes horlivě připomínají Tisův „šlá“ a chtějí by jej obnovit, už zcela zapoměli, za jakých těžkých podmínek Československo vznikalo a jak Slováci o spojení s Čechy usilovali. Zapomínají, že slovenské republiky svolávají, jim umožňují demokratické Československo a neuvažují, co by jim dovolil slovenský stát, vybudovaný na podobných, ne-li stejných principech jako stát Tisův nebo Husákov.

Také před několika lety tehdy sňal rozhovory s bývalými nacisty, kteří vzpomínali na „něhemé časy“, které za Hitlerovy vlády prožívali. Jedna stará nacistka dokonce prohlásila, že kdyby se všechno mohlo vrátit, že by šla za Hitlerem znovu „třeba i bosá“. Bohužel rozhlasový komentátor k tomu zapomněl říci, že kdyby k tomu opravdu mělo dojít, že by se jí do cesty postavili všichni ti, kteří Hitlerovu éru prožívali zcela jinak a kteří nacistismus, bohužel za obrovských obětí, porazili, kteří ale jako vítězové byli až příliš velkorysí.

Mladí Slováci halasně přiznávají starším nacionalistům potvrdit slova „slavného“ Maa, že duše dítěte je list čistého papíru, na který lze napsat cokoliv. O minulosti svého národa mají zcela falešné představy. Kdyby měli zodpovědět otázku, kdo měl dávno před vyhlášením Slovenského státu jako symbol svého vzniku slovenský znak s mečem uprostřed byzantského kříže, neodpověděli by žádný z nich. Jistě není jejich vinou, že byli takto vychováni, ale měli by proto zvýšeným zájmem o pravdivé dějiny své země sami uvést na správnou míru to, co jim bylo léta zamlkováno. Onen slovenský znak s mečem užívala Obec dobrovolců z let 1918-19, hlavně českých občanů, kteří po skončení první světové války, za velmi těžkých poměrů, osvobodili Slovensko od Maďarů i „Republiký rad“, tak často jim připomínané KSS. Kdyby se uskutečnila, znamenala by pro

jmy Maďarska v maďarské armáde.

Československá obec dobrovolců 1918-19 v roce 1938 měla ještě víc než 15 tisíc členů ve 101 organizacích. Dříve, než byla zakázána, napsal předseda sdružení čsl. dobrovolců v Trenčíně Ivan Kolesár, ev. farár-dekan, toto: „Češi a Slováci musia kráčať tesne vedľa seba, nikdy nie proti sebe! Aby sa to mohlo uskutočniť, potrebujeme k tomu nie len vlastencov, ale srdcia, ktoré úprimne a zbožne veria v Tvorcu vesmíra, v Pána boha a Spasiteľa Ježiša Krista. Dávid premohol Goliáša, lebo veril v pomoc Božiu. Hus neodvolal ani slova, lebo cítil blízkosť Ježišovu, ktorého Duch dodával sily a odvahu.“

Poslední slova prezidenta Masaryka pronesená k dobrovolcům z Čech, Moravy i Slovenska 7. 3.

1937 byla: „Znám vás, věřím vám a počítám s vámi!“ V kritických dnech 1938 navštívili dobrovolci také prezidenta Beneše a jménem Sdružení Československých dobrovolníků v Bratislavě řekl za ně dobrovolce Dúbrava toto:

„My dobrovolníci - Slováci z rokov 1918-19 bez rozdielu na naše náboženské a politické presvedčenie dávame všetky svoje sily do služieb nášho drahého štátu. Sme neochvejne verní a oddaní nášmu štátu, sme za silnú Československú republiku a hlásame neotresiteľnú jednotu Čechov a Slovákov najmä v terajších - pre nás kritických časoch. Jedine táto jednotu zabezpečuje našu štátnu existenciu...“

„... My dobrovolníci - Slováci z rokov 1918-19 nadväzujú na historické doby našich Hurbánovských dobrovolníkov z rokov 1848-1849, ako aj na ducha a tradíciu našich bratrov legionárov, zoslávame verní svojmu historickému poslaniu v našom národe a štáte a sme ochotní kedykoľvek priniesť i tie najväčšie obete pre náš drahý štát, pre našu milú demokratickú republiku Československú.“

Prezident dr. Eduard Beneš dobrovolcům odpověděl:

„Pracovali jsme společně, Češi a Slováci, podle svých sil a možností pro osvobození československého národa a společně jsme znovuzřídili svůj demokratický stát v přesvědčení, že je to velická a cenná věc pro všechno naše občanstvo, ale také v té víře, že je to náš československý cenný přínos zároveň i pro lepší příští lidstva vůbec...“

„... Hlavní pole působnosti pro dobrovolceké útvary před dvaceti lety bylo Slovensko. Zůstane trvalým a nejpřesvědčivějším dokladem vzájemné lásky a bezvýhradné obětavosti zpečetěné krví, když Čech šel na pomoc Slovákovi, aby mu pomohl bránit jeho otčinu. Ta jednoduše a neotřesitelná jednotu Čechů a Slováků, tradiční už ze staletých vzájemných styků, ale i ze společného boje za osvobození i v obraně Slovenska, jak na ni správně poukázal předseda Dú-

brava, ta zůstane navždycky základem všeho dalšího života obou rovnoprávných a rovnocenných větví národa Československého. To bylo vždycky také ideálem mého přítele a spolupracovníka generála Štefánika.“

Jak je známo, situace se vyvinula jinak. V roce 1939 vyhlášený, Maďary okleštěný stát, za vedení Tisa přijal dobrovolně nacistické teze a stal se hluboce nedemokratickým, a to nejen ve vztahu k Židům, jak by nám dnes někteří politici chtěli namluvit. Jejich srovnávání nařízeného překladu protektorátního úředníka německého okupačního příkazu do češtiny s tím, jak se dobrovolně v neokupovaném Slovensku řešila židovská otázka, je vědomou urážkou tisíců Čechů, kteří se všemožně snažili Židům jejich těžké postavení ulehčit.

To, že na Slovensku z 89 tisíc v roce 1939 jich přežilo jen několik tisíc, nevdá Stanislav Pánikovi, aby prohlásil: „Já nemám nic proti Židům, jsem jen pro slovenskou státnost. Nejde mi do hlavy, že ve druhé světové válce byl takový velký problém se Židy. To musí historici odhalit, co kdo měl proti Židům, tomu já nerozumím.“ (ČD 27. 3. 1992). Státnickou moudrostí i vědomostí tohoto výroku nechť posoudí každý sám.

Tisíc „štát“ ovšem nebyl zaměřen jen proti Židům a Čechům, kteří mohou podat svědectví o jeho postojích, které velmi vyhovovaly nacistům, zejména sudetským Němcům a jejich představiteli K. H. Frankovi. Byl také zaměřen proti slovenským spoluobčanům, kteří nesdíleli jeho chování. Dr. Lúdvik Šimko, sborový dozorce konventu Evangeliků augsb. vyznání, nám zanechal z roku 1941 toto svědectví: „Zijeme ťažké a vážne časy... Jeho vysokodostojnosť pán biskup gen. cirkvi dr. Vladimír Pavol Cibrda vo svojej zpráve podanej generálnemu konventu, oznámil nám smutnú zprávu, že slovenský štát nejslovenskejšiu cirkev svoju hmotne poškodzuje, jej administratívny život skoro nemožným robí, keď jej tzv. štátnu dotáciu zmenšil, a tak intenzívne, že nám vlastne znemožnil zriadenie administratívne, znemožnil správu cirkvi. Vy viete, že vláda, resp. ministerský predseda žiadal, aby sa naši páni biskupi vzdali, zriekli sa svojej hodnosti a svojich práv im daných, ústavou a štátnymi zákonmi potvrdených. Evanjelictvo nedopustilo to a pokládalo túto žiadosť za urážku 1/5 národa, urážku najvernejších synov a dcér slovenského národa. Mali sme ostať bez vodcov, ako roztratené stádo. Cieľ všetkých týchto skutočností je nám zrejmy, lebo štát nemôže sa odvolávať na nevyhnutnosť sporivosti, keď inej bohatej cirkvi, jej klášterom a iným inštitúciám dobrovolne, bez záväzkov zákona ťažké tisíce dáva a tak plytvá štátnym grošom, keď nám evanjeli- kom krivdí a odpiera, čo nám právom patrí.“

Není těžké uhodnout, o kterou „bohatou“ církev v tomto svědectví šlo, vždyť Tiso byl její odchovanec. Musíme se jen ptát, jak se srovnalo chování jejich představitelů s Kristovou láskou k bližnímu. Můžeme také konstatovat, že v době, kdy předseda slovenské vlády dusil na Slovensku církev evangelickou, předseda protektorátní vlády generál Eliáš skončil svůj život na nacistickém popravišti. Češi setrvali v tradici demokratického Československa, ale jistá vlivná část Slováků si vytvářela tradici novou, postavenou na spolupráci s nepřáteli demokracie - nacisty. Všem taková tradice, v minulosti i dnes je pro Čechy zcela nepřijatelná.

Československý demokratický stát, založený v roce 1918, byl rozvrácen roku 1938 nacisty a definitivně v roce 1948 komunisty. Stejně jako v Čechách, ani na Slovensku nebyli potrestáni všichni ti, kteří se na rozvratu a potlačení demokracie v roce 1938 a 1948 podíleli. Na rozvrácení československé demokracie se podíleli všichni komunisté, i ti s „lidskou tváří“, které ještě dnes můžeme vidět v parlamentu. Někteří z nich hledají azyl ve straně sociálně-demokratické, vždyť přece tato strana v západních demokraciích také existuje. Národy západních demokracií ovšem nepoznaly komunismus zblízka, a proto neznají jeho praktiky. Vycházíme-li z československých zkušeností a současného trendu, stanou se zakrátko sociální demokracie filiálkami strany komunistické.

Shmeme-li tedy tradice, na které má možnost dnešní Československo navázat, jsou tři. První z nich je demokratické Československo založené Čechy a Slováky v roce 1918 a rozvrácené 1938. Druhá tradice Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát z milosti nacistů, charakterizovaná druhou světovou válkou a končící nacistickou porážkou. Třetí tradice je Československá socialistická republika, založená na kumunistickém puči 1948, charakterizovaná vládou jedné strany, hlubokým potlačením práv nekomunistických občanů, „studenou“ světovou válkou a končící kolapsem „socialistického tábora“. Jeho zhroucení prožíváme v současné době i u nás. Dnes opravdu záleží na moudrosti Čechů a Slováků, na kterou tradici naváží. Nežijeme ve vakuu, ve kterém nás nic nemůže překvapit. Dobrovolci, kteří prožili první světovou válku, se domnívali, že byla poslední. Totéž si mysleli ti, kdož prožili druhou světovou válku a taktéž uvažuje generace o změně, ke které došlo v roce 1989.

Kohl bricht Versprechen

PO KOLIKATE!
JIZ ZZZ FURT!

Jeder vierte Raucher wird nicht einmal 65

WIESBADEN. Wer raucht, lebt gefährlich. Die Folge des aktiven Rauchens: Jeder vierte Raucher und jede fünfte Raucherin stirbt vor Erreichen des 65. Lebensjahres.

Diese alarmierenden Zahlen legten Mediziner aus unterschiedlichen Fachbereichen bei einem Workshop „Risikofaktor Rauchen“ auf dem Internistenkongress in der Landeshauptstadt vor.

Neben den Todesfällen seien chronische Bronchitis, Lungenemphysem, Lungen- und Dickdarmkrebs, Gefäßerkrankungen (Raucherbein), Herzkrankheiten und Beeinträchtigung der Nierenfunktion zu einem erschreckend hohen Prozentsatz Folgen des Rauchens. Felduntersuchungen in Amerika, Japan und mehreren europäischen Ländern hätten diese Zusammenhänge eindeutig bewiesen, wurde festgestellt.

Die vom Rauchen ausgelösten Krankheiten, so berichtete Tagungsleiter Klaus Opitz (Münster), führten jedes Jahr weltweit zum vorzeitigen Tod von etwa drei Millionen Menschen. Dabei sei die Ursache keineswegs das Nikotin, vielmehr schädigten mehrere der 3800 anderen giftigen Bestandteile des Tabakrauchs den Körper nachhaltig.

„Nikotinarme Zigaretten sind keineswegs unschädlich“, folgerte daraus der Wissenschaftler. Das Rauchen aus der Pfeife und das Zigarrenrauchen sei erwiesenermaßen weniger schädlich als der „zweifelhafte Genuß“ von Zigaretten.

Aufgespießt

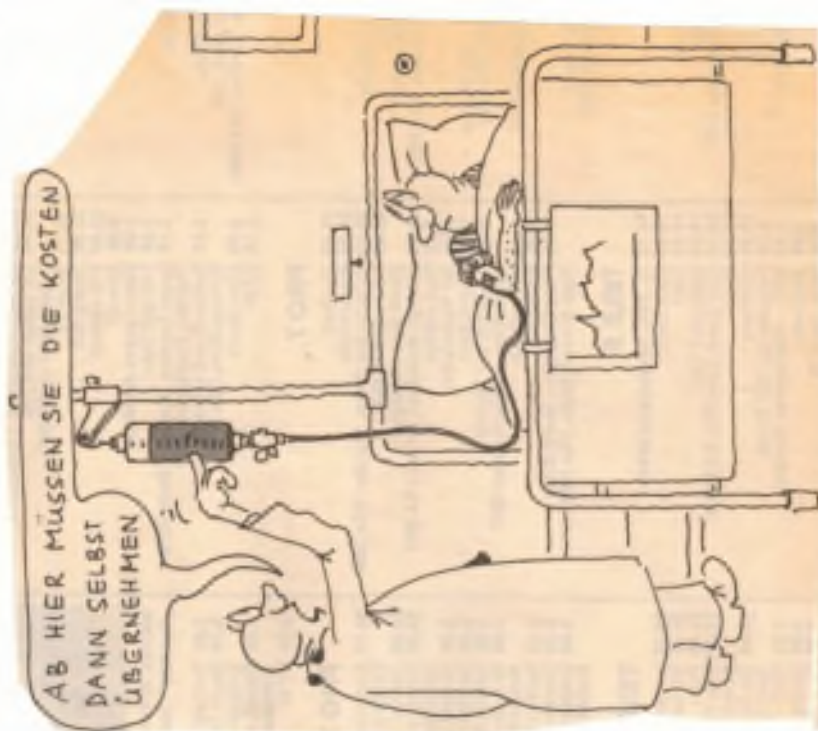
„Wenn wir nicht daran arbeiten, daß die Menschen, die auf Dauer bei uns leben wollen, gleichberechtigte Bürger werden – auch wenn sie eine andere Hautfarbe haben und nicht germanischen Ursprungs sind –, dann sage ich auch für Deutschland Bürgerkriege voraus.“

Der stellvertretende Vorsitzende der CDU/CSU-Bundestagsfraktion, Heiner Geißler, im Fernsehsender Premiere auf die Frage, ob Rassenunruhen wie in Los Angeles auch in Deutschland möglich seien.

Uytámc ho přístě na prezidentském stolci.
Postanec Sachter se věra rozdělil s parlamentem. Uytámc ho přístě na prezidentském stolci.
kam jej doporčují komunisté a HZDS?

FÜHRUNG-WO BIST DU? HALLOOO!

Přízeň se může pochlibit několika málo památkami minimálně evropského významu. Židovská synagoga na Klatovské třídě je po Budapešti druhou největší ve střední Evropě.

...JENŽE JE NA SPADAVNÍ...

Hersteller-Garantien im Vergleich

(alle Angaben in Jahren)

	Neu- wagen- Garantie	Rost- schutz- Garantie	Pannen- hilfe- Garantie	Sonder- Garantien
Alfa Romeo	1	8	2 ¹⁾	
Audi	1	10	unbegrenzt	drei Jahre Lack, ein Jahr Ersatzteile und Werkstatt
BMW	1	8	unbegrenzt	—
Citroën	1	6	—	zwei Jahre Hydropneumatik
Fiat	1	8	3 ²⁾	drei Jahre für Lack
Ford	1 ³⁾	8	—	Langzeit-Rep.-Garantie
Jaguar	1	—	8	—
Lancia	1	6	1	drei Jahre für Lack
Mercedes-Benz	1	—	4	—
Nissan	1	6	unbegrenzt	drei J. Lack, Motor/Antrieb ⁴⁾
Opel	1	8	1 ¹⁾	drei Jahre Batterie
Peugeot	1	6	3 ⁵⁾	—
Renault	1	8 ⁶⁾	1	zwei Jahre Batterie
Rover	1	6	1	drei Jahre für Lack
Saab	1	—	3	—
Seat	1	6	—	—
Skoda	1	6	—	zwei Jahre Motor/Antrieb
Subaru	1	6	—	fünf Jahre Allradantrieb (120 000 km)
Suzuki	1	6	—	—
Volvo	1	8	8	—
VW	1	6	unbegrenzt	drei Jahre Lack, ein Jahr Ersatzteile und Werkstatt
Honda	2	6	—	—
Lada	2 ¹⁾	6 ¹⁾	—	—
Porsche	2	10	2 ²⁾	drei Jahre für Lack
Chrysler	2 ³⁾	7	3	—
Daihatsu	2 ³⁾	6	3	drei Jahre für Lack
Hyundai	2 ³⁾	6	2	—
Mazda	2 ³⁾	6	—	—
Mitsubishi	2 ³⁾	6	2	—
Toyota	2 ³⁾	6	—	drei Jahre für Lack

¹⁾ nur für Alfa 164; ²⁾ mit kostenpflichtiger Anschlussgarantie bis drei Jahre; ³⁾ kann danach kostenpflichtig erneuert werden; ⁴⁾ Hilfe wird vermittelt, aber nicht bezahlt; ⁵⁾ acht Jahre für Clio; ⁶⁾ nur ein Jahr für Niva; ⁷⁾ Rost-Garantie auf 3000 DM Reparaturkosten beschränkt; ⁸⁾ bis 110 000 km; ⁹⁾ bis 100 000 km

Co s Milovicemi a s Ralskou?

Praha (šlo)- Na využití dvou největších objektů po Sovětské armádě - Milovic a Ralské - bude vypsána do konce července veřejná mezinárodní soutěž. Po včerejším zasedání federální vlády na zámku v Praze-Kolndějích to sdělil ministr životního prostředí J. Vavroušek (OH).

Jak dále uvedl, další objekty budou předány co nejrychleji republikám, které rozhodnou, co bude určeno pro školství, zdravotnictví a kulturu a co bude prodáno v aukcích.

Vláda projednala i další pře-

Zdenu popálili cigaretami

lo se nám jim poslat dopisy. Napřed nám chci pomoci, ale byli moc podělaní. Když vidě-li, jak cigaretou popálili Zdenku, které povolí nervy, báli se ještě víc a zdrbali. My jsme stejné neměly pasy ani prachy. A to jsem jednou od chlapka dostala za soulož i 700 marek. Personálu hospod jsme musely dávat zadarmo. A bylo jedno, jestli to byly hospody turecké, italské či německé. Když pak přišel ten policajt, byla jsem ráda. Asi na to nikdy nezapomenu".

Dvě se vrátily nakažené, jedna s přeraženým zápěstím, jedna popálená. Postavily se věznicům...

Ve svých osmnácti letech prodáváčka. Po tomhle všem si občas připadala jako žena před důchodem.

"Už jsme zase byly v jiném pajzlu. Chtěly jsme domů, ale Jugoslávci nás začali zamykat. Kolikrát jsme se neměly ani možnost pořádně umýt. Pak za náma přijeli kluci od nás. Podají-

Bez ohledu na přirozený přírodní přestávky. Bez ohledu na únavu. V podstatě za hamburgery a párek v rohlíku. Pracovní doba - nepřetržitá. Pětice českých děvčat proti své vůli plnila peněženky jugoslávských pasáků v SRN celé dva měsíce.

sídlování občanů Ukrajiny a Běloruska českého původu z oblastí postižených československou katastrofou do ČSFR a uvolnila na tento program 13,3 miliónu Kčs z vládní rozpočtové rezervy státního rozpočtu ČSFR.

Vláda rovněž vyslovila souhlas se sjednáním mezinárodní dohody mezi ČSFR a USA o vzájemném daňovém osvobození zisků z mezinárodní lodní a letecké dopravy.

obnovila až následující generace studentů a prvním, koho posadila na uvolněný trůn, se stal ministr financí Václav Klaus. Letos se proslýchá, že žezla by se měl tentokrát ujmout muž se skutečně modrou krví - kancléř Karel Schwarzenberg.

Komu žezlo?

Olomouc (zst) - Studentské majálesy mají v Olomouci svou tradici. Mnozí z pamětníků ještě dnes s dojetím vzpomínají, jak městem projížděl v kočáře, coby korunovaný král majálesu, Josef Škvorecký. Tradici

47 TO ŽEZLÍ
12.1.1991
ZELI...

Hausbesetzer stürmten lärmend das „Paradies“

Die Serie von Wendelin Leweke (13)
In einer Juninacht des Jahres 1364 zog eine Schar von Mitgliedern der Frankfurter Zünfte lärmend zum Liebfrauenberg vor das stattliche Haus, in dem Siegfried von Marburg, nach seinem Wohnsitz „zum Paradies“ genannt, lebte. Einige von ihnen drangen in das Haus ein, an ihrer Spitze Henne Wirbel, der einmal Bürgermeister war. Sie beschimpften den Hausbesitzer, einen Frankfurter Bürger seit 1347 und zugleich Schöffen von Kaisers Gnaden, bedrohten ihn auch und fanden harte Worte gegen Kaiser Karl IV., der in Deutschland von 1347 bis 1378, also mehr als dreißig Jahre lang, regierte. Dies war die erste aktenkundige „Hausbesetzung“ in Frankfurt.

Siegfried zum Paradies eilte sogleich zum Kaiser nach Prag, um dessen Schutz zu erbitten. Er stand in hoher Gunst des Herrschers. Karl IV. nannte ihn seinen „besonderen Freund“, hatte ihm den Titel eines kaiserlichen Rats verliehen. Die Freundschaft hatte eine solide Basis: Schon der Vater des Siegfried wurde in Marburg „der Reiche“ genannt. Der Sohn war mindestens zeitweise der größte Grundbesitzer und wohl auch der reichste Mann Frankfurts. Und der Kaiser brauchte immer Geld. Auf Siegfrieds Beschwerde hin drohte der Kaiser sogleich mit Reichsungnade für diejenigen, die ihn bedrohten. Doch kann die Strafe für Henne Wirbel und seine Freunde nicht sehr hart gewesen sein. Henne blieb weiterhin Mitglied des Rates.

Die politischen Verhältnisse in Frankfurt des 14. Jahrhunderts waren verworren und schwer überschaubar. Gebieter der Stadt war immer noch Kaiser Karl IV., sein Kanzler war Rudolf von Friedberg, sein Stellvertreter in der Wetterau Ulrich III. von Hanau.

Ulrich war als Landvogt Pfandinhaber des Frankfurter Schultheißenamtes und hatte als solcher den Schultheißen zu bestimmen, außerdem war er Herr über das Gericht

und den Reichswald. Im Frankfurter Rat, der sich seine zwei Bürgermeister selbst wählte, hatten die ersten Familien das Sagen.

Sie ergänzten, so ist in zeitgenössischen Berichten zu erfahren, die Schöffensitze aus ihren Reihen, saßen in allen drei Bänken des Rates und gingen mit den städtischen Geldern um, als sei es ihre eigenes.

Wenn ein Ratsmitglied oder eines seiner Kinder Hochzeit feierte, spendete der Rat eine ganze Ohm Wein, Ratsmitglieder und die Geistlichen erhielten an hohen Feiertagen Geld aus der Stadtkasse, Unkosten für Privatangelegenheiten wurde aus derselben bezahlt. Die Zünfte der Wollenweber oder Gewandmacher, Metzger, Kürschner, Bäcker, Schuhmacher, Löher und Gerber, Fischer, Schneider, Schiffer, Steindecker, Zimmerleute, Steinmetze, Bender und Gärtner taten sich zusammen und forderten ihre Selbstständigkeit gegenüber dem Rat. Sie waren längst keine armen Leute mehr. Unter den 25 reichsten Bürgern der Stadt befanden 1354 nicht weniger als 15 Anführer, Anhänger und Hintermänner des Zunftaufstandes, der sich abzeichnete. Die Zunftmitglieder drohten mit Gewalt.

Im Jahr 1358 gab es dann einen Vertrag zwischen Rat und Bürgerschaft, der vom Kaiser bestätigt wurde. Die Bürgerschaft sollte jedes Jahr zwölf Männer aus ihrer Mitte wählen. Die Partei der Bürgerschaft wurde angeführt von Heinrich im Saale, den Ulrich von Hanau als Schultheiß eingesetzt hatte, dazu Henne Wirbel, der zeitweilig Bürgermeister war, Hans Schelle und Gerhard Rosenbusch.

Sie beobachteten voller Mißtrauen das Wirken des Siegfried zum Paradies, des Reichen und Mächtigen, seinen Drang zur Schöffensbank und damit zu größerer Macht. Schließlich gestattete der Kaiser Siegfried im Jahr 1363 auch noch, das Schultheißenamt, Wald und Forstamt für die gleiche Summe einzulösen, wie sie das Reich an Ulrich von Hanau ver-

pfiändet hatte. Siegfried hatte das Geld nicht zur Hand, dafür aber war ihm die Schöffensstelle sicher. Als er bezahlen konnte war die Pfandsomme noch einmal angestiegen.

Dies alles führte zur Hausbesetzung, die dann doch noch Folgen haben sollte. Im Oktober 1365 bildeten die Zünfte eine Art geheimer Verbindung. Sie wollten die Umgestaltung des Schöffenkollégiums notfalls mit Gewalt erreichen.

Für schuldig befunden

Das war Rebellion. Acht Schöffen flohen zum Kaiser nach Prag. Dieser beauftragte Erzbischof Gerlach von Mainz mit der Untersuchung. Er befand 18 reiche Frankfurter für schuldig, sich gegen Kaiser und Reich und die Schöffen der Stadt vergangen zu haben. Die Beschuldigten mußten flüchten, ihr Besitz wurde eingezogen.

Siegfried zum Paradies aber erreichte für kurze Zeit sein Ziel. Ulrich von Hanau übertrug ihm auf Geheiß des Kaisers für 800 Pfund Heller das Schultheißenamt, Wald und Forstamt kosteten 1400 Gulden.

Unter der Hand erhöhte der Kaiser den Preis noch einmal um 1000 Gulden. Am 2. Juni 1372 schließlich verkaufte Karl IV. der Stadt Frankfurt Ämter und Wald für „8800 gulden guter gewichte“.

Siegfried zum Paradies mußte zurücktreten. Zwar hatte ihm der Kaiser mal versprochen, daß er das Amt zeit seines Lebens behalten dürfe, aber das wurde vergessen über dem Geld, das ihm die Frankfurter unter die Nase hielten. Damit war die Autonomie der Stadt endgültig gesichert. Frankfurt war „Freie Reichsstadt“.

1 Ohm (das Ohm) = asi
1 1/2 Hl = 1 uiddro,
1 casko uiddro =
4 soundley, tj. 61 Litru,
moreuské uiddro mělo
jau 76,5 litru

Pouhopouží agentů

Praha (vaf) - Včerejší zveřejnění seznamu jmen pozitivně lustrovaných novinářů-agentů (tj. kategorie, kde byla spolupráce s StB naprosto nepochybná) a zároveň členů Syndikátu novinářů ČR a Slovenského syndikátu novinářů, vyvolalo nemalou pozornost. Upřesnit je třeba jedno - bylo prošetřeno 7707 osob sdružených v obou organizacích. Pozitivně bylo lustrováno 854 osob; na veřejnosti je známo ovšem pouze 262 jmen agentů v Čechách a 124 na Slovensku - chybí 253 jmen důvěrníků, 150 jmen v kategorii kandidát tajné spolupráce, 10 držitelů propůjčeného bytu. U 44 členů SNČR se nepodařilo zjistit způsob spolupráce.

Na závěr zbývá podotknout snad jenom poznámku, že zdaleka ne všichni novináři jsou členy uvedených organizací, sdružujících novináře obou republik.

hang mit der Privatisierung von Wohnungen und Industriebetrieben, seitens des Innenministeriums und des KGB ermittelt

■ Hnutí zachráněná příslušníci strážní ochrany munitního skladu vojenské posádky Hlohovec zadrželi dva pachatele, kteří porušili plot objektu a chtěli z něj ukrást dva pytle plastické travičiny.

TO 4E
ALE
TERAV!

Welle von Verbrechen in Rußland

Deliktzahl stieg um ein Drittel / Arbeitslosigkeit als Nährboden

igl MOSKAU, 1. Mai. Die Kriminalität in Rußland ist in den ersten drei Monaten dieses Jahres im Vergleich zum Vorjahr deutlich angestiegen, die Zahl der registrierten Verbrechen wuchs um ein Drittel. Die Zahl der Wohnungseinbrüche nahm um fast 73 Prozent zu und lag bei fast zehntausend, die Zahl der Autodiebstähle stieg um fast sechzig Prozent.

Wie aus einer jetzt in Moskau vorgestellten Verbrechenstatistik des russischen Innenministeriums hervorgeht, liegt die Zahl der Morde im ersten Vier-

teljahr mit 4556 Opfern um 715 Fälle über der des Vorjahreszeitraums. Um fast vierzig Prozent stiegen die Verbrechen, bei denen Schusswaffen verwendet wurden. Dagegen gingen Schwarzmarktgeschäfte als Folge der Legalisierung des freien Handels der Bürger um fast 70 Prozent zurück.

Im Zusammenhang damit, daß russischen Bürgern der Besitz von Devisen erlaubt ist, explodierte die Zahl illegaler Devisengeschäfte um mehr als 50 Prozent und die Herstellung von Falschgeld gar um 120 Prozent.

Der russische Vize-Innenminister Alexander Kulikow erläuterte bei der Vorlage der Statistik, daß die Arbeitslosen einen besonders günstigen kriminellen Nährboden bildeten.

Ein wachsendes Problem für Rußland ist auch das der Jugend- und Kinderkriminalität: so stieg etwa die Zahl der Gesetzesbrecher unter den Schülern in diesem Jahr um über 20 Prozent. Immer mehr Verbrechen werden von betrunkenen Personen begangen.

Zunehmende Widrigkeiten des Alltags sowie Umweltfaktoren machen russische Kriminalisten in erster Linie für die Verrohung der Gesellschaft verantwortlich. Ein neues Gesetz, das den Besitz von Selbstverteidigungswaffen, wie etwa der bisher verbotenen Gaspistolen, großzügig regelt, sowie private Detekteien sollen die Bürger künftig schützen helfen.

Angewachsen sind auch das organisier-

te Verbrechen sowie die Wirtschaftskriminalität. So wird gegen mehrere Mitglieder der Moskauer Stadtregierung wegen Korruption, vor allem im Zusammen-

Mydlení schodů

Nedávno tomu, považovali soudruzi umění rétoriky a diskuse za pavědu stejně bezcennou jako sociologii, kybernetiku či alternativní medicínu. S potěšením registruji, jak dnes stále více politických subjektů užívá klasických i nejnovějších metod vedení dialogu. Prává část stranického spektra konečně chápe, že otevřenost, vstřícnost a konstruktivnost jednání jsou

nejlepší devizou, kterou může od zámořských expertů získat a již lze uplatit vystrašené obyvatelstvo. Mílinky spojené s kravály a skandováním patří přece odjakživa spíše do levičáckých zbrojnic než k ctihodné pravici. Je však nutno konstatovat, že klidu zbrani bylo nejpозději dosaženo mezi pravici a pravým středem. Hned nesrozumitelné objasním.

Prijmeme na chvíli hypotetický výsledek voleb, v němž ODS získá pouhých 20 % hlasů. KDU a ODA se ocitnou těsně za magickými 5 %. KAN-AA pro změnu těsně pod touto metou. Celkem tedy pravici připadne řádově 40 % hlasů. Ostatní voličstvo zůstává napospas bezuzdné demagogii české verze Kominterny ve složení Levý blok, ČSSD(b), LSU, DSP atd. Všechny politologické teorie potvrzují, že opravdoví voliči pravice jsou už dnes rozhodnutí jít k urnám. Procento těch, kteří nevědí, koho volit, je však nadále děsivé. V jihočeské Třeboni proběhly zkušební volby, které zhruba zmapovaly pravicové voliče - viz hypotetická procenta. Komunisté a příznivci levičáckých pohrobků k urnám nešli, neboť nemají zapotřebí odhalovat předčasně své ledví. V menších sídlech si občané spojují volební subjekt vesměs s tvářemi regionálních reprezentantů. Tak se může stát, že i ctihodná ODS díky místním zástupcům - vše se uhlídat nedá - nebude pro voliče variantou. Co dále? Tuto otázku si pokládali i lidé, kteří se dnes spojují ve společenství D '92. V upřímné snaze nabídnout právě skupině nerozhodných své kandidáty a rozšířit tak budoucí demokratické řady, dočkali se od počátku své existence militantních útoků zleva, ale i zprava. Pro ty první byli nepřijatelní jasnou podporou radikální ekonomické

transformace a přísným vyloučením jakýchkoliv exkomunistů z kandidátky, ti druhí se neprávem obávali roztržtítnosti a odčerpání hlasů svých voličů. To však je zásadní omyl - posune-li se procento i hranice levého kraje pravicového bloku směrem ke středu, bude to především ve prospěch demokracie a proti zájmům nové Kominterny. Oblíbená zábava, které se lidově říká „mydlení schodů“, postihuje D '92 v masivní podobě. Hradní schody jsou namydlené nesmyslným označením „prezidentská strana“, schody většiny redakcí pak výhrami té politické orientace, které tiskovina slouží. Už trojská válka však dokázala, že žádné hradby nejsou neprodyšné. Přes bariéru nedostatku peněz i možnosti oslovit veřejnost prokázali Demokráté '92 již při své registraci, kdy během tří dnů shromáždili 13 tisíc podpisů občanů, svoji životaschopnost.

Zdá se, že dělostřelba z pravého křídla fronty utichá a poučení vojevůdci si uvědomili, kde je opravdový zájem pomoci, byl hřivnou nevelkou, v červnové bitvě o budoucnost naší křehké demokracie. Je více než přirozené, že kašou levičáckého tisku páli dál ze všech hlavních do řad sebevědomé a soustředěné pravice, přičemž se nevyhnou ani D '92. Obrana je jednoduchá - ano, pánové Batték, Lánský a spol. jsou přesvědčení antikomunisté. Chce-li někdo tvrdit opak, ať si předtím přečte vlastní kandidátku.

Bohuslav Ventura,

Za všechno může Indra

Praha (ova) - Návrh zákona o československých drabích, závěrečná zpráva parlamentní komise pro vyšetření okolností hládky Miloslava Marečka a závěrečná zpráva komise poslanců pro přípravu nové Ústavy ČSFR byly včera hlavními body programu posledního dne 22. společné schůze Federálního shromáždění. Schůze byla zakončena projevy předsedů sněmoven a předsedy FS.

Poslanecký návrh zákona o ČSD měl za cíl zříditi tento podnět jako právníkou osobu, zapsanou do obchodního rejstříku. Proti přijetí tohoto zákona vystoupily poslanecké kluby SKDH a HZDS. Sněmovny si na výstoupily poslanecké kluby SKDH a HZDS. Sněmovny si neusnášeníschopnosti parlamentu nemohl být schválen.

Dallas

Kdo už má plné zuby intrik zločucha J. R., těšte se. V osmácté části seriálu Dallas se plánuje jeho únos. Ale netěšte se zas tak moc - seriál má dalších jedenáct pokračování...

Hitchcocks „Vögel“ in Tel Aviv

TEL AVIV, 3. Mai (AFP). Eine Szene wie aus dem Hitchcock-Film „Die Vögel“ hat sich in Tel Aviv ereignet. In der Schalom-Aleihem-Straße hatten sich seit Freitag eine große Gruppe Raben auf den Antennen, Bäumen und Stromleitungen versammelt und mit ihrem Lärm die Anwohner verschreckt. Am Samstag gingen die Tiere zum Angriff über und stürzten sich auf die Passanten, berichtete ein Bewohner der Straße im Rundfunk. Dabei wurden nach Polizeiangabe eine Frau und ihr Sohn leicht verletzt.

Schließlich klärte sich der mysteriöse Vorfall auf, nachdem der Polizei aufgefallen war, daß sich die angriffslustigen Vögel auf ein bestimmtes Haus konzentrierten. Dessen Bewohner hatten einen jungen Raben, der aus dem Nest gefallen war und sich verletzt hatte, bei sich aufgenommen. Ein Polizist setzte das Tier auf ein Dach, woraufhin sich sofort zwei ausgewachsene Raben - offensichtlich die Eltern - zu ihm gesellten. Die anderen Raben flogen davon.

Tabakwerbung verklärt Gefahr

Gesundheitsverbände fordern Einstellung / 90 000 Krebstote

BONN, 1. Mai (dpa/AFP). Der Tabakwerbung wird der Kampf angesagt: Als „Koalition gegen das Rauchen“ haben am Donnerstag in Bonn 57 Verbände, Vereinigungen und Organisationen eine weitere Einschränkung der Tabakwerbung in Deutschland gefordert. In einer Entschließung forderten die Vertreter aus Gesundheitswesen, Bildung und Politik die Bundesregierung auf, einem entsprechenden Entwurf für ein Werbeverbot der EG-Kommission zuzustimmen. Danach soll die Werbung für Tabak außerhalb der Verkaufsstellen in den Ländern der Europäischen Gemeinschaft (EG) untersagt werden.

In Deutschland sterben jährlich mindestens 90 000 Menschen an Krebs in Folge des Tabakkonsums. Nach Ansicht der Verbände könnte durch ein Werbeverbot in Anzeigen und Plakaten vor allem die Zahl der Erstraucher unter Jugendlichen deutlich reduziert werden. In Spots und Anzeigen werde die Gefahr des Rauchens durch ein Image des „Erwachsenseins, Abenteuer, Freizeit und Vergnügen“ verklärt. „Der Jugendschutz ist gegenüber

dieser indirekten Werbung relativ machtlos“, heißt es in der Entschließung. Zum Schutz der Kinder müsse die Zahl der Zigarettenselbstautomaten reduziert werden.

„Wir wollen das Rauchen nicht verbieten“, sagte Professor Peter Drings, Generalsekretär der Deutschen Krebsgesellschaften. Aber „die Dosis macht das Gift“, und nachweislich seien Raucher, die als Teenager mit dem Zigarettenkonsum begonnen, mehr gefährdet als Ältere.

Der EG-Ministerrat wird am 15. Mai den Richtlinien-Entwurf zur Einschränkung der Tabakwerbung beraten. Gesundheits- und Wirtschaftsausschuß des Bundestages haben der Bundesregierung allerdings vorgeschlagen, den Vorschlag abzulehnen.

In Frankreich wird künftig Rauchen in öffentlichen Gebäuden, an kollektiven Arbeitsplätzen, in öffentlichen Verkehrsmitteln, Gaststätten und Hotels sowie in öffentlichen und privaten Schulen außerhalb von Raucherzonen prinzipiell verboten sein. Mit einem jetzt veröffentlichten Dekret kann ein entsprechendes Gesetz vom 10. Januar zur Anwendung kommen.

Hat Kaiser Wilhelm Rudolf Diesel ermordet?

Frösteind wartete am Morgen des 29. September 1913 Dudley Noble am Kal von Harwich auf die Nachtfähre „Dresden“. Sie kam aus Antwerpen. Testfahrer Noble sollte einen berühmten deutschen Gast abholen und zum Rover-Autowerk in Coventry bringen. Der Name des Reisenden: Ingenieur Rudolf Diesel.

Doch unter den Passagieren, die von Bord gingen, befand sich der Erfinder des Dieselmotors nicht. Kann man glauben, was die ehrwürdige „Times“ jetzt dazu meldet? Danach hat Kaiser Wilhelm II. den genialen Rudolf Diesel ermorden lassen.

In Meyers Lexikon heißt es über den Tod des weltberühmten Motorenkonstruktors lapidar: „ertrunken“. Depressiv ins Wasser gegangen“, präzisieren andere Quellen. Tatsache ist, daß erst anderthalb Wochen nach dem rätselhaften Verschwinden holländische Lotzen Diesels Leiche aus dem Ärmelkanal fischen. Doch Mörder auf der „Dresden“, im kaiserlichen Auftrag? Die „Times“ begründet das so:

Diesel liebte England. Er hoffte auch auf geschäftliche Beziehungen, nachdem er 1897 seinen sensationellen Selbstzürnder patentiert hatte. Patentnummer: 67 702. (Am 1.1.1992 waren bei uns 4 284 000 Diesel-Pkw gemeldet.)

Der Mann mit dem silbergrauen Schnurrbart arbeitete danach besessen an der Weiterentwicklung von Großtriebwerken für Schiffe. Besonders die Konstrukteure der jungen U-Boot-Technik „lauerten“ auf seine Ergebnisse.

Diesel hatte also viel brisantes Wissen im Gepäck, als er die Planken der „Dresden“ zur Überfahrt betrat. Spekulation der „Times“: Wilhelm II. war der Gedanke unerträglich, „sein“ Erfinder-Genie könnte mit britischen Admirälen und Unternehmen gemeinsame Sache machen.

▲ Kaiser Wilhelm II. (1859–1941). Der Vorsprung der Engländer in der Flotten-technik war ihm unerträglich.

Rudolf Diesel (1858–1913): In einer Augsburger Maschinenfabrik gelang ihm

des „Urknall“ der Selbstzünders.

Hrabě jedná solidně

ních pozemků a jednají ne-
urvale a sprostě. Hrabě Ko-
lowrat žije v současné době
v USA, ale u nás se zdržuje
velmi často. Naposledy to
bylo bohužel u příležitosti
uložení ostatků zesnulé
manželky Marie do rodinné
hrobky v Týnci (KT) 4. dub-
na tohoto roku.

reho svého majetku, o
který přišel po roce 1948.

HRABĚ JE
SOLIDNÍ, TEN
MŮŽE UHLIDNĚT...

Jen na Tachovsku to
představuje zhruba 6000
hektarů lesní i zemědělské
půdy a další objekty. I přes
svůj vysoký věk se hrabě té-

Také hrabě Jindřich Ko-
lowrat (95) uplatnil na-
rok na navrácení veške-

SEXU SEXU ZABRÁN

Poprvé to nebylo hezké

Minulý týden jsem poprvé spala se svým klukem. Trochu jsem se bála, ale taky jsem se těšila, že zažiji to, o čem mi spolužačky říkaly, že je fajn. Nebylo to však vůbec hezké, jen to bolelo. Je to normální?

Anička, Písek

Váš problém, Aničko, je asi stále se opakujícím problémem mladých dívek. Díky našemu konzervativnímu školství a neschopnosti mluvit o sexuálních záležitostech otevřeně i v rodině mají o pohlavním styku a jeho prožívání mladí lidé často naprosto nereálné představy. První pohlavní styk (deflorace) totiž bývá málokdy doprovázen skutečným pocitovým vyvrcholením. Je to dáno často úzkostí, kterou dívka předem prožívá, nezdělaností partnera. Většina žen je schopna dosáhnout orgasmu až za jistou

dobu od zahájení pohlavního života, často až za rok i více. Ze sexuologického hlediska se přitom nejedná o nic chorobného, o žádnou poruchu. Nevytvářejte si zbytečné pocity méněcennosti. Pokud máte svého kluka ráda (a on vás), pokračujte dál ve vzájemném objevování se i v této oblasti. Řekněte mu, co se vám líbí, co vás vzrušuje, jak si milování představujete vy sama. Ale na jedno nezapomeňte: na antikoncepci. Už při prvním styku může dívka otěhotnět!

Vaše HANA

JO, ANIČKO, JSOU TO STAROSTI...

QUID UNDO ID EST, TIMED DANAOS (GERMANOS) LOB
ET DONA FERENTES (VBRASILUS)®

„Deutschland, Deutschland uber alles...“ Ano, Německo nade všechno... Jak nevinně vypadá německá fanyňka, kterou náš fotoreportér zachytil pár minut před zápasem Německo - USA. Němci, většinou z bývalé NDR, si opět zařadili. Sborový chorál otřásl pražskou Sportovní halou, místy se objevily i hitlerovské pozdravy. V Německu víc, než kde jinde platí heslo „V jednotě je síla“. Projevuje se to bohužel i ve vulgárním chování. Pokud se bude německým hokejistům na MS dařit, kdoví, čeho se ještě od jejich „příznivců“ dočkáme... NA FOTCE NĚLA NĚM.

DIVKA NAHALOVÁDOU NĚM. VLAJKU NA
TAVŘU - FOTKA
NEJASNA...

Cílem Austrálie

Zlín (ara) - Světově proslulý zlínský novinář, filmař, autor cestopisných próz a především cestovatel, dnes již 73letý ing. Miroslav Zikmund, se minulý týden vydal opět na cesty. Cílem jeho čtyřměsíčního putování je Austrálie a Tasmánie. V letech 1947-1964 procestoval se svým přítelem Jiřím Hanzelkou Afriku, Jižní Ameriku, Asii a Oceánii. Reportáže z jejich cest vysílal Čs. rozhlas po dobu několika let. Společně filmovali a vydali celkem osmnáct knižních titulů (6,5 mil. výtisků v 11 jazycích). Tentokrát se M. Zikmund vydal do Austrálie sám. Proslýchá se, že tato cesta i přes pokročilý věk nebude poslední.

Vnuč František Brník se sestrou a dvěma bratry převzal pivovar včera zpět. Proslavená pivnice i kabaret, kde se ročně vytvoří, jak nám prozradil sládek flekovského pivovaru pan Ivan Chramostil, asi 6000 hektolitrů piva, budou fungovat nadále. Perla našeho pivovarnictví jistě překoná letos i dosavadní rekord. Toho dosáhli na počátku 70. let na I. máje. U Fleků se tenkrát vypilo 57 hektolitrů piva.

A KDE JE PAMĚTNÍ DESKA PRO
„ODKLADÁČE“ PRVOVOTNÝCH
TRANSPARENTŮ KE ZDI HOŠŤADY...
TO BYLY REKORDY!

Rekord u Fleků na spadnutí

Pivovar U Fleků patří snad k historickým památkám. Zdobí Prahu již přes 500 let. Za tu dobu se v něm vysílalo řada majitelů. Václav Brník ho koupil v roce 1923. Bohužel v rodině dlouho nezbýval. Jeho syn František o něj přišel v roce 1948 a nádhavkem si vysloužil jáchymovské uranové doly.

- V jednom z pořadů Co týden dal vyzýval ministr Oberhauser: Vysvětlíme Čechům, co je suverenita. Už vám to vysvětlil?

Ne, nevysvětlil. Víte, já jsem takový konzervativní člověk a pokud jde o pojmy, tak bych se vždy vrátil k elementárním definicím. Úvahy pana Oberhausera nebudou mít velký úspěch ve srovnání se staletými definicemi pojmu, který je klíčovým pojmem ústavního práva. To, co předvádí pan Oberhauser, je neobratná politická žongláž tímto pojmem, plná emocí a nepřesností, ale nic z toho nemůže skrýt fakt, že suverenita je charakteristickým znakem a vlastností státu, státní moci. Má dvě složky, vnitřní a vnější. Vnější složkou suverenity státu je nezávislost na jiné státní moci a vnitřní je vlastnost státní moci, která znamená, že na daném území je tato státní moc svrchovaná, nezávislá na jiné, vnější státní moci. S tím, co říká pan Oberhauser, je těžko polemizovat. Nebýt situace tak vážná, bylo by možné se pousmát.

- Ve vašem prohlášení ze 7. března jste ohlásili, že ODA připravuje konkrétní kroky pro případ rozdělení Československa. Jak v nich postupujete?

Podstatnou část toho, co jsme zmínili v prohlášení ze 7. března, máme připravenou. Je to komplex různých kroků legislativních a exekutivních, které by musela udělat vláda České republiky. Je nám jasné, že předkládat je možné zejména ony návrhy zákonů. Pokud jde o ty exekutivní kroky, je to jakási politická výzva, avšak pro případ nějakého budoucího děje. Samozřejmě uvažujeme, kdy bude ta pravá chvíle nezbytnosti takový krok, který by způsobil značný politický tlak a odezvu, učinit.

Mezi kroky legislativními by musela být například norma, která by znamenala kontinuitu československého právního řádu na území České republiky. Pak se jedná o některé kroky exekutivní, o kterých se zmínila již na podzim loňského roku česká vláda. Je nám známo, že vláda, a já to hodnotím jako odpovědný postup, pokračuje v precizování svého tzv. krizového

scénáře. To není žádná konfrontační politika, tímto způsobem vláda nebo parlamentní politická strana nese svou odpovědnost vůči občanům České republiky. Nejsme ovšem ještě tak daleko, abychom mohli předložit všechny kroky, a čas jejich předložení podle našeho názoru ještě nenastal.

- Jaký je vztah mezi vaším návrhem a návrhem vlády?

To, co udělala vláda, je technologie rozpadu společného státu z hlediska resortů. My jsme museli jít samozřejmě dál, protože nepůjde jen o technologické rozdělení sítí, výstavbu hranic, kolkování a jiné věci, ale i o záležitosti ústavně právní a mezinárodně právní.

- Jaký vidíte ohlas vašeho prohlášení?

Dluh české politiky

Poměrně rozpačitý. Náš názor, který se v ODA formuloval nelehce a ne bez peripetií, je založen na tom, že parlamentní strana v současném parlamentě má povinnost reagovat veřejně na výrazné politické problémy. Takový jsme se v onom prohlášení pokusili pojmenovat. My jsme toho názoru, že tady nemá místo žádná předvolební taktika ani snaha neztratit voličské sympatie, ani snaha je získat. My netrváme na tom, aby všechny strany zaujaly náš postoj, ale trváme na tom, že všechny parlamentní strany jsou povinny nějak tu situaci reflektovat. To se nestalo.

Dostalo se nám vlastně dvou odezev. Jedné ze strany OH, která byla veskrze nepříznivá, poměrně ironická, druhé více zprava, která označila tuto naši politiku za silácká gesta a za neodpovědnost. K tomu bych si dovořil připojit tuto poznámku: Situace někdy vypadá také tak, že strany, které kandidují v parlamentních volbách, nemají práva si vybírat, s kým ze slovenských stran budou po volbách jednat. Že to bu-

dou slovenští voliči, kdo rozhodnou, s kým budou čeští vítězové voleb jednat a naopak. To zní logicky, ale je to jen půlkrok. Ten další krok spočívá v tom, že předvolební prognózy na Slovensku znamenají, že po volbách patrně nebude o čem jednat s těmi, kteří budou zřejmě vítězi slovenských parlamentních voleb. Předvolební dobu vnímáme rovněž jako dobu, kdy je ještě jakási šance ovlivnit mínění slovenských voličů. Nemáme příliš velké iluze, že se to podaří, ale považujeme to za svoji povinnost jako strana, která preferuje rámec federace. Onen fatalismus, že slovenští voliči rozhodnou, je naopak podle našeho názoru velmi neodpovědný. Slovenští voliči by měli vědět, že budou-li volit strany, které kromě toho, že jsou levicové, jsou

ještě navíc nacionalistické, tak tyto strany nebudou schopny se s jistými politickými silami v Čechách dohodnout, a měli by tím také řídit své volební rozhodnutí. Z toho se odvíjí logika našich úvah, která je založena zejména na tom, že zde není mnoho příležitostí, jak se pokusit o legitimní, politické ovlivnění slovenské scény. Úvahy typu, musíme počkat, pak uvidíme, s kým budeme jednat, považují za neodpovědné. Neboť výrazem odpovědnosti politické strany je nevytvářet absurdní koalice. Efektivní vláda nemůže být založena na takové nesmyslné koalici - šlo by jen o neodpustitelný odklad problému.

- Tím, kdo označil vaše prohlášení za silácké gesto, byla samozřejmě ODS. ODS se však rozhodla ovlivnit slovenskou politickou scénou tím, že se stala stranou federální a v koalici s DS se uchází o hlasy slovenských voličů. Není to velmi politický postoj?

Já jsem tento krok ODS velice vítal a beze vši ironie mu přeji co největší úspěch. Ale to není

to B, které by bylo k tomu A komplementární. Já myslím, že obě dvě pozice jsou nezbytné nutné. Z toho důvodu, že ač říkám, že přeji této akci ODS úspěch a považuji ji za důležitou, nedávám jí příliš velké naděje na zvrácení slovenské politické scény.

- Budou volby referendem o budoucnosti federace?

Úvahu jsem slyšel v poloze obavy, jen aby tyto volby nebyly zase plebiscitem - dřívě proti komunismu, nyní pro federaci. To je bystrý postřeh, ale ta obava je lichá v tom smyslu, že ať chceme, nebo nechceme, tomu tak bude. Bohužel. Vidím zde jistý dluh české politiky, která byla schopná vyprodukovat partnera k jednání o státoprávních otázkách v podobě pana Oberhausera a jeho podivných kreací na téma suverenity.

- Řekl jste, že pana Oberhausera vyprodukovala česká politika? Jak to myslíte, zdálo by se, že jej vyprodukovala slovenská politika?

Slovenská politika měla velice dlouho partnera, který netrval na politické rovině jednání. Partnera, který trpně snášel kreace, jaké předvádí pan Oberhauser, aniž trvala na precizaci postojů. A jen tak lze při státoprávních jednáních dojít k řešení. Tím produktem, o kterém mluvím, je skutečnost, že slovenská populace z drtivé většiny, máme-li věřit různým průzkumům veřejného mínění, dává přednost společnému státu, ale ještě větší většina slovenské populace bude volit strany, které dnes již otevřeně hlásají samostatnost. Jinými slovy, onen vnímavý a chápavý postoj - tolik emotivní a tak málo politický - způsobil, že na slovenské scéně se mohou prohánět politické subjekty, které jednou větou říkají, samozřejmě společný stát hezčí a lepší, a druhou větou řeknou, avšak samostatnost. Ale aby nedošlo k omylu, já tady neploduji pro nějaký tvrdý, konfrontační postoj. Politika není válka a nejde v ní o prestiž politiků. Tam jde o elementární rovinu jednání, zda tak, nebo onak.

Samičky bývají trochu stydlivé a objevují se ve vodě až kolem desáté hodiny večerní. Kolem půlnoci začínou klást vajíčka, která pak sameček oplodní. Jak je to dál, to už je zhruba stejné jako u jiných žab. Z vajíčka se vyklubne pulec a ten se postupně promění v žabku. Už určitě víte, jak se tenhle žabí druh jmenuje!

Žijí u nás ovšem i mnohem větší žáby. Některé mají smůlu, že nejsou - z našeho lidského hlediska - zrovna krásné, ale lidé se jich štítí a někdy jim i ubližují zcela neprávem. Dostaly vědecké jméno Bufo bufo dal jim je pan Linné a můžeme prozradit, že to udělal, aby našel svého vědeckého soka, pana Buffona. I kdybychom

chtěli tyhle žáby kritizovat jen z hlediska užitečnosti pro člověka (což je mírně praštěné), museli bychom jim být vděční. Pohubí totiž obrovské množství hmyzu. Bývaly časy, kdy zahrádkáři tyhle žáby sbírali a odnášeli na své zeleninové zahrádky, věděli totiž dobře, že je třeba žraví obojživelníci očistí od většiny škůdců. Kdo by tuhle žabu nepoznal?

Otázkou je, jak vlastně třeba taková ropucha uloví mouchu, o níž je známo, že je daleko rychlejší. Má totiž zařízení, kterému ani nejbližší hmyz nemůže uniknout, totiž speciální jazyk. Je v tlamičce přirostlý ne jako ten náš, vzadu, nýbrž docela vpředu, žába ho napne o patro a vymrštní, jako když cvrnkne ukazová-

Pozvánka na koncert
Když nás jarní teplo podvácí vyhládkám k vodě, můžeme být svědky zajímavého koncertu. Tedy, po pravdě řečeno, on je to koncert pro naše uši částo dost podivný. Od vody se totiž naše miso muziky kůňkají a skřehotají. Je to samozřejmě zpěv žab. Tyhle zvuky nejsou ovšem učeny k tomu, aby se nám líbily. Žabí same-

te která!

Zajímavé je také, že jestli je žabí hlas slabší, nebo silnější, to závisí na velikosti žáby. Jeden druh, docela nejmenší z našich žab, je z nich také nejhlučnější. Tyhle žáby se většinu dne zdržují na stromech. Však také jsou na to dobře vybavené, mají konce prstů rozšířené v destičky, které fungují jako maličké přísavky a usnadňují lezení po větvičkách a listech. Samečkové těchto žabek opouštějí s večerem svůj úkryt, sestupují do vody a začínají se svými serenádami. Že jim to jde tak hlasitě, za to může velký nafukovací ozvučný váček na hrdle, který zesiluje samečkův hlas podobně jako ozvučná skříňka houslí nebo kytary zvýrazňuje tóny strun,

kem. Návíc je konec jazyku lepkavý, takže když se dobře namíří, úspěch je skoro zaručen. Žáby jsou tvorové dost tajemní, lidé o nich většinou moc nevědí. Kdo správně poznal tři žáby, o nichž jsme si vyprávěli, složil tím malého „žabího bobíka“. Kdo chce složit toho velkého, měl by dokázat - po určitém pátrání v knížkách - odpovédět na tyto otázky:

- Žáby jak známo skáčou, ne však všechny. Jedna z našich žab jen leze. Která to je a proč neskáče?
- Je pravda, že některé žáby létají?
- Některé z našich žab přecházejí zimu na dně rybníků. Jak to, že se neutopí? Jak ve vodě dýchají?
- Která z našich žab je nejtožilejší?
- Která naše žába „zpívá“ ve dne a nočních koncertů se nezúčastní?
- Která z našich žab drží rekord ve skoku dalekém a vysokém?
- Žáby se živí bezobratlými živočichy. Žije u nás žába, která loví i menší obratlovce?
- Většina žab má oční víčka. Mohou vidět i při zavřených očích?
- Která naše žába má největší pulce?
- Žáby jsou častou kořistí mnoha živočichů, například volavek, čápů a užovky. Některé si však dovedou poradit. Například ropucha se při útoku užovky nafoukne a vztyčí na nohách. Jinak se chrání blatnice skvrnitá - jak?

Nepovede-li se vám na všechno odpovědět, nic si z toho nedělejte a kupte si Niku č. 4/92.

Než se

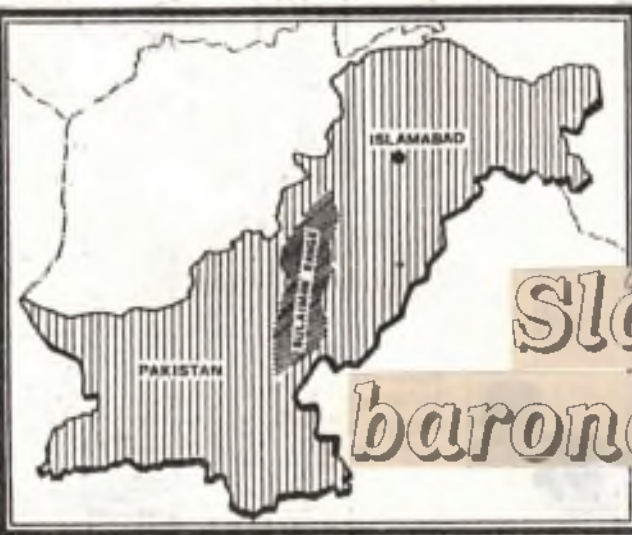
Pákistánec ožení...

Chce-li se obyvatel oblasti Sulaiman v severním Pákistánu oženit, musí nejprve pokácet 125 stromů druhu Pinus gerardiana. Když jejich dřevo prodá, dostane za ně 150 000 rupií (6 000 dolarů) a může si koupit nevěstu.

Letos se hodlá oženit 43 mužů a na to konto má padnout 5 375 stromů. Tentokrát to však nepůjde lehce - koncem minulého roku se totiž sešli náčelníci patnácti kmenů, jimž patří 70 % lesů Pinus gerardiana v této oblasti, a rozhodli se, že kácení zarazí.

Je to vůbec poprvé, kdy sdružení kmenových vůdců zapomněli na své rozpory a rokovali o ochraně přírody. „Odložili samopaly zručky Kalašnikov a vložili na ochranu přírody olivovou ratolest řídku o tom Ashiq Ahmad, představitel WWF v Pákistánu.

WWF podnikl pětiměsíční výzkum s cílem zjistit, jak tuto oblast, nazvanou po králi Salamounovi, nejlépe uchránit před úplnou devastací lesů. Zjistili, že všechny lesy jsou v soukromých rukách, mnozí vlastníci nemají zájem o jejich zachování a namísto zákonů se argumentuje střelbou. V období mezi lednem a zářím minulého roku bylo poraženo 30 000 stromů. Při tomto tempu by během deseti let všechny zdejší lesy zmizely.

Jde však o lesy, které jsou skutečným požehnáním pro místní obyvatelstvo, které jinak nemá právě mnoho příležitostí k obživě. Kromě dřeva poskytují jedlá semena, velice oblíbená po celém Pákistánu, a léčivý olej, používaný při terapii kožních onemocnění ovci a koz. Jsou také domovem ohrožené horské kozy Capra falconeri jerdoni.

Úkolem pracovníků WWF je nyní přesvědčit místní

obyvatel, že lesy mohou být jejich trvalým zdrojem obživy. Pomohou lidem v opětovném zalesnění mytín, zavedou lepší hospodaření v lesích a zavedením dokonalých kamen umožní lepší hospodaření s palivovým dřívím. Celková obnova a údržba lesů pak umožní více mladým mužům zakoupit si manželku.

Super-Wurm zaubert Super-Dünger

Es gibt ein Tier, das ganze Abfall-Berge wegräumt und in Superdünger verwandelt: ein Verwandter des Regenwurms, der farbenprächige Mistwurm.

Der 8 Zentimeter lange „Müllschluck“ frisst Garten- und Küchenabfälle, sogar Papier, Holz, Lumpen aus Naturfaser. Nur Plastik und Giftge-spritztes verschmäht er.

Er arbeitet bei der Humusbereitung dreimal so schnell wie der „normale“ Regenwurm: 100 Tiere machen in 8 Monaten aus 10 Kubikmeter „Schiet“ 5 Kubikmeter „Bonbon“.

Die 35 Jugendlichen der Bio-AG des Gymnasiums Hochdahl bei Düsseldorf (Sprecher: Andreas Kessel) nennen ihn daher „Herkules“. Wissenschaftlich heißt er Eisenia foetida.

Sie dressieren ihn mit seiner Lieblingsspeise: angerosteten Zwiebel-schalen mit Kaffeesatz und Zuckerwasser. Wo er das durch die Erde riecht, da kriecht er in Massen hin.

Mit Superwurm „Herkules“ lösen die Jugendlichen das Müllproblem in Schule, Elternhaus und Garten. Sie

betreiben Kompostiertonnen und Wandler-Mieten.

In jede Anlage kommen zu Beginn 100 Würmer. Stückpreis: 5 Pfennig.

Erst sind alle Männchen, paaren sich gegenseitig. Einen Tag später verwandeln sie sich in Weibchen, legen Woche für Woche 2 Ei-Kokons. Aus jedem schlüpfen nach 21 Tagen drei oder vier zwirnfarbene dünne Wurmbabys. Jeder „Herkules“ zeugt im Jahr bis zu 500 Kinder.

Ihr schlimmster Feind ist der Maulwurf. Unterirdische Drahtgitter geben Schutz. Ameln zupfen nur am Hinterteil. Dann reißt „Herkules“ durch. Die gerettete Hälfte wächst wieder nach.

Der so entstehende Humus stinkt nicht, duftet nach würzigem Waldboden. Und bleibt frei von Fliegen.

BitD ist begeistert und verleiht den Jugendlichen den 1. Sven-Simon-Preis im April. 3000 Mark sind ihnen sicher, können bei der Wahl zum Jahressieger im September noch einmal bis zu 7000 Mark gewinnen.

Sellerie gegen Hochdruck

New York - Sellerie kann den Blutdruck um etwa 14 Prozent senken, fanden US-Forscher bei Tier-Versuchen heraus. Ein Mensch müsste vier Stangen davon essen, um diesen Wert zu erreichen.

Euro-Disney ein Flop?

Paris - Nur 20 000 Gäste besuchten in den ersten drei Wochen das Euro-Disneyland, berichten französische Zeitungen.

HOP JE NEKŮJ FLOP...

Firma darf Attest nicht schon am ersten Krankentag fordern
KASSEL, 5. Mai (Reuter). Eine Firma darf nach einer Entscheidung des Bundesarbeitsgerichts (BAG) von ihren Beschäftigten nicht verlangen, entgegen den tarifvertraglichen Regelungen bereits für den ersten Krankentag ein ärztliches Attest vorzulegen. Mit dieser Entscheidung erklärte das BAG am Dienstag die Praxis der Honda Deutschland GmbH für illegal, von häufiger kranken Beschäftigten bereits für den ersten Krankentag ein Attest zu fordern. (AZ: 1 ABR 69/91)

Sláva a pád barona Trencka

Zdá se, že Františka z Trencků už v raném věku přitahovaly konflikt-ní situace. Za výtržnost ztropenou při procesi byl vyložen z jezuitské školy a pro spor, ukončený zraněním nadřízeného, nevydržel dlouho ani v tak divoké instituci, jakou byla tehdejší ruská armáda. Prostředí, které jej mohlo plně uspokojit, objevil baron Trenck až po svém návratu na rodné statky ve Slavonsku, sužovaném v té době hordami neuvěřitelně krutých lupičů. Za nejlepší způsob vyřizování osobních účtů tu platila technika naražení nepřítele na kůl, stažení zaživa z kůže či jiné podobné žerty. Trenck se rozhodl Slavonsko lupičů zbavit. Dalo se to provést

Pokrač. v č. 244

Gurte auch bei Alltag
Benz - Auch bei einem ein- gebauten Luftsaß (Airbag) besteht im Auto Gurtenge- pflicht. Oberlandesge- richt Celle (AZ: 3 Sa 229/89).

CELEBR JE ALI REX
PROTO JE PODPORUJE SEX!

Sm způsobem - být ještě krutější než oni. Zajatým loupežníkům nabízel baron milost pod podmínkou, že budou nadále bojovat pod jeho velením v oddílu paní. Postupně se mu tak podařilo vytvořit armádní sbor téměř neporazitelných hrdlo- rezů, kteří ho nenáviděli i milovali zároveň, dokázali se bit jako divocí vlci a za svého vůdce byli ochotni dát ruku do ohně. S oddílem pandurů bojoval později Trenck po bo- ku rakouské armády s Francouzi i Prusy, válečné úspěchy se mu však staly do jisté míry osudnými. Samostatný sbor jemu věrně oddaných zabijáků, byť i dobrovolně pod- řízený rakouské armádě, začal být počítán jako ur- čité nebezpečí. Šlo vlastně přece jen tak trochu o téměř soukromé vojsko, a možná právě proto byl Trenck krátce po vítězné bitvě o vesnici Zárov zatčen a postaven před soud. Drsný voják se nyní ocitl v situaci, ve které nemělo jeho přímochaře myšlení žádnou šanci. Na základě nepravdivých obvi- nění byl nakonec uvězněn na doživotí v brněnské pev- nosti Špilberk. Přibližně za rok po vynesení rozsudku umírá a je pohřben v kryptě kapucinského kostela v Br- ně. I když se na podivuhod- nou a rozporuplnou postavu barona Trencka časem po- zapomnělo, zůstalo až do dnešních dnů zachováno rčení „spustit bandurskou“ (zkomolením slova pand- ůr), označující obzvláště účinný způsob nátlakové argumentace.

klopýtává k závěru za ne- zbytných pokynů režiséra Adamce. Divky odevzdávají šerpu a odchází po schodiš- ti do zázulisi. Ve skutečnos- ti všechno teprve začíná.

Můj tip na nejkrásnější divku večera je číslo dva- náct. Mostecká studentka Michaela Votavová vypadá na fotografii i v reálu sym- paticky, příjemně a nenuce- ně. Usmívá se téměř ne- ustále, uvidíme, jestli ji to vydrží až do finále. Na dru- hé místo jsem napsal krasa- vici s havraní hřívou, Tabili kombinované s horkým Ji- liem, devatenáctiletou ma- nekýnku Pavlinu Baburko- vou. Možná mě přesvědčila jistota a suverénní odpovědi při moderátorském inter- view, možná touha jednou navštívit Kalifornii a záro- veň nemít miň jak čtyři dě- ti, nevím.

teré kolapsy slavnostního večera nezaplácají ani ty nejučtější finanční injek- ce. Art Production K. Miloše Zapletalů vsadila opět na prověřené, estrádní tváře - Lenku Filipovou, Jiřího Korna a samozřejmě Karla Gotta. Dvojice moderátorů je někdy příliš agresivní, ne- odpouští si lechtivé politic- ké výtkování a občas si po- plete některého sponzora. To všechno lze do finále ješ- tě vypilovat. Času ale příliš nezbyvá

Po třech letech se finále stěhuje s ohromné vitkovice- ké haly do komorněj- šího prostředí štukové a mramorové nádherly hote- lového Velkého sálu. Před budovou stojí na trávníku červený Ford Fiesta s emblémem firmy Unimar- ket, nad vchodem plandá transparent zvoucí na

S bravurou vystřížená mbi- eluda „já a mikrofon“ jako překonání vlastního stra- chu a obav. Možná že právě ona dopomohla Štěpánce Týcové k titulu vicemiss. Naopak „vodvaz“ ostravské sekretářky s efektní hvěz- dou image trochu zakřiknu- té divky nesmazal. Agnes Angletová, něco mezi lvici a pávici, sice dělala čest svému aristokratickému jménu, ale nakonec o něko- lík koňských délek vyhrála dívka s magickým číslem tři, narozená 30. 3. 1973 - Pavlina Baburková.

Kromě oněch magických tří čísel, udávajících od ne- paměti ideál ženských roz- měrů (91 - 62 - 91), má Pavlina osobitost, půvab a šarm. Je přirozená, je su- verénní, alespoň teď, když si nenápadně setřela slzy rozmazávající make up. „Chtěla bych poděkovat všem, co mi věřili...“ Jsou její první slova. Ředitel Uni- marketu ji předává klíčky od zbrusu nového forda. Kolem trochu operetního trůnu se tisní houf fotore- portérů. V pondělí bude její usmívající se tvář, ve které

ji rozhodně neztrácí chuť se s ní poprat. Ze současných 212 večera si moc nepamatuje, nebyl absolutně čas na ně- co myslit. Její dosavadní dráhu fotomodelky a mane- ji, rozhodně neztrácí chuť se s ní poprat. Ze současných 212 večera si moc nepamatuje, nebyl absolutně čas na ně- co myslit. Její dosavadní dráhu fotomodelky a mane-

Královna Pavlína I.

Hlas moderátora Romana Šnuclera zní o poznání roz- čileněji. Na pódiu ve Velkém sále Grandhotelu Pupp se už seřadilo všech dvanáct finalistek Miss tohoto roku. Symbolů divčí krásy, nenu- cených půvabů, jemné grá- cie, šarmu, neodolatelných úsměvů, lehce erotického jiskření. To všechno, a ještě mnohem víc, se vejde pod jeden jediný pojem - nej- krásnější dívka roku. A už je známá Miss Tip! Šťastná dívka přijímá gratulace, šerpu, květiny, polibky. Trochu ji vadí obálka se zá- jezdem a kufřík s kosmeti- kou, ale čas běží neuprosně dál. Je vyvolávána Miss Sympatie, tu tipuje přes šedesát akreditovaných no- vinářů, kteří se tu ve Varech na finále sešli. Druhá vice- miss... První vicemiss. Atmosféra je moderátory vybíčovávána do krajnosti. Ruka porotce vytahuje obálku se jménem... Miss pro tento rok... se slává... Jitka Hájková!

Kamery se točí naprázd- no. Vlažný potlesk. Náhle normální moderátorův hlas: „Tady přece měla být hudba...“ Okamžik, už zní. Hra na jako pokračuje. Od- polední tříhodinová gene- rální večerního finále do-

Těžko vybrat ze dvanácti tváří a dvanácti těl splňují- cích ty nejpřísnější předpo- klady ideálů ženské krásy. Rozhodují vysoce subjektiv- ní kritéria. Ale porota slože- ná z gynekologa, režiséra, ministra kontroly pod vede- ním herce Jiřího Bartošky ví, co dělá. Času na posou- zení bylo dost, teď jde jen o to, aby dotyčná favoritka cestou k trůnu někde ne- šťastně nezakopla. Všechny finalistky absolvovaly tý- denní soustředění ve Smilov- vicích u Slap. Některé ne- zbytně „manekýně“ mini- mum téměř nepolíbejvaly, některým základy líčení, čes- nání a vznosná labutí chůze po předváděcím molu přišly docela vhod. Ve fotografc- kých studiích i místním ba- zénu také vznikly reprezen- tační klipy, které promítne televize těsně před finále. Choreografie a styl ukázky byly plně v rukou dívek. Stejně jako vymyšlení a na- cvičení druhé soutěžní „vol- ně“ disciplíny. Každou z di- vek už od republikových finále doprovází tým spo- luppracovníků a sponzorů.

Díky Je- lich penězům a podpoře materiální i jiné se může soutěž konat. V tržní ekono- mice věc běžná. Ovšem ně-

dnešní večer. 450 Kčs za lis- tek si nemůže dovolit le- kdo, přesto je sál do zaháje- ní finále plný. Vepředu mi- nistři, umělci, podnikatelé, vzadu novináři. Světa has- nou a ožívají se slavnostní fanfáry. Trochu rozechvělé finalistky ve velké večerní toaletě sestupují se schodů. Čeká je módní přehlídka, volná disciplína a promená- da v plavkách. Neustále na očích poroty i okolního svě- ta. „Very important per- sons“ naší politické, umě- lecké a podnikatelské scény zatím skrbli potleskem. U okolních stolů zní němči- na a cinkot sklenic se šam- paňským. Módní průřez garderobou tohoto večera jde od provokujících extra- vagancí po přísné účelové, jednoduché linie. V hledišti i na pódiu. Jenom televizní technici se mihají kolem v unifikovaných džínsech a triku. Kamera si kromě fi- nalistek všimá hlavně poroty a přítomnosti federálního premiéra a ministra zdra- ní. Hrozen fotografů pod pódium čeká na nejvhodněj- ší záběr. Z pestré mozaiky volných disciplín ulpívají v paměti jen střípky. Kar- olinin tanec s figurinou lidských rozměrů a zře- telné „polivkovských“ rysů.

se velké, hluboké oči pro- měňují v úzké štěrbin, zdobí stránky všech našich deníků. Nová miss hází úsměvy publiku, společně se dvěma neméně šťast- nými vicemiss, Košťan- kou Gabrielou Haršány- ovou a Štěpánkou Týcovou ze Sulejovic. Tam se dnes jistě bude v hospodě oslavo- val dlouho do noci stejně Ja- ko v Pavlinině Novém Boru. Ostatně v Puppě večer zda- leka nekončí. Po bleskové přestavbě sálu mizí soutěž- ní pódium a objevuje se parket pro nastávající Ko- runovační ples. Nevím, možná mám o plesech tro- chu jiné představu, zvlášt po sérii naprosto skvělých matematických plesů v pražské Lucerně tuto zimu. Je prav- dou, že na žádném se ne- dražila šerpa, střežička a korunka nových královen. Rekord zlínských furiantů - 400.000 Kčs za střežiček Miss Moravy - však v Karlo- vých Varech sponzoři ne- přetruhli. Přesto to byl opět Moravák, ředitel zlíns- ké firmy Cowitra, který dal za korunku Miss „pouhých“ 350.000 Kčs. Díky sponzor- skému ruletovému klání v hotelovém kasinu a dal- ším dvěma dražbami mohla agentura po sobotě připsat

to je být miss, snad až žil- ta... Na nového Forda Fies- ra... se samozřejmě těší, stý- ně jako na nečistěti let v le- tle pilotování Mil-luckem Kocábem. Věti na šťastná

nejší dívky k poslední tisko- vé konferenci této noci. Pav- lina už zamávala v dešti jis- ker a světél slavnostního ohňostroje svým podda- ným. Sem tam ji ještě ukáp- na Konto mentálně posluže- ných dětí tástku přehajují- cí milión korun. I to patří ke společenskému bonitónu těchto dní. Půl hodinu po půlnoci usedají tři nejkrás-

kýny soutěž rozhodně ovlivnila, vítězství bere jako odrazový můstek při cestě za dalším úspěchem...

Už se rozednívalo, když jsme se vydali z hotelu vstřívkem měkkým postelím. Ve foyer, stranou od davu čtělů, fotografů a všeobecných novinářů, stála Pavlína a liše si povídala se svým klukem. Pořád ta směsice agresivity, něhy a bezprostřednosti. Byla to možná jedina z posledních chvil pohody. Zahy bude katapultována do závratných výšin mezinárodních soutěží krásy, fotografických castingů a exkluzivních smluv. Raději jsme se liše ztratili, abychom zbytečně nerušili. Tu vysokou, černovlasou dívku, která se zčistajasna stala dnes večer královnou.

Ein Kanzler kann auf ein paar hundert Mark Einkommen gut verzichten.

SAUNAGEN JE DRAHEJ A JEHO VLASTNÍ TAKY!

„Wenn es ein Alter an bietet, dann fordern es die menschlichen Umgangsformen, daß man dies nicht ablehnt.“

CSU-Chef Weigel (51) über das von Kanzler Kohl (52) ihm angebotene Du.

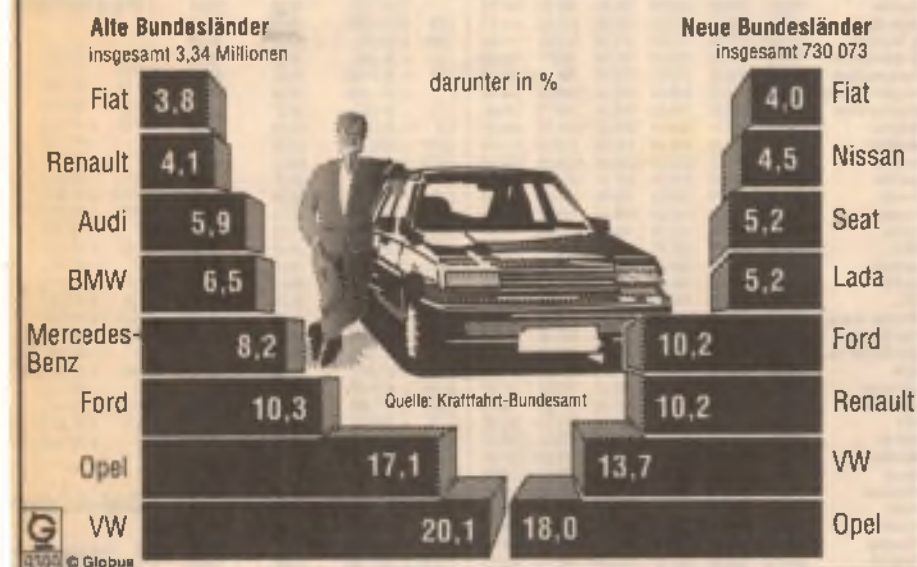
JOJO!

verabschiedet, der dem Staat die Veröffentlichung der Namen von Spitzeln der früheren kommunistischen Geheimpolizei StB erlaubt. Die Vorlage bedarf noch der Zustimmung des Bundesparlaments, um Gesetzeskraft zu erlangen.

Sollten die Abgeordneten zustimmen, können die Namen von schätzungsweise 90.000 mutmaßlichen Kollaborateuren aus den Jahren von 1948 bis 1989 bekanntgemacht werden. Das Gesetz sieht den Angaben zufolge außerdem Gefängnisstrafen für die unerlaubte Veröffentlichung von StB-Namenslisten vor. Die verhaßte Geheimpolizei hatte während der Herrschaft der Kommunisten alle Bereiche des öffentlichen Lebens in der Tschechoslowakei überwacht. TO TO TRIVALE

Favoriten auf dem Automarkt

Pkw-Neuzulassungen 1991 in Deutschland (einschl. Kombi)

Bayern:

Es gibt Dinge, die gibt es wirklich nur in Bayern. Zum Beispiel eine eigene Partei, die sich nur dem Land verschrieben hat. Nicht die CSU, die betont ja ständig ihren bundesweiten Anspruch. Sondern die Bayernpartei. In ihren Glanzzeiten in den fünfziger Jahren war sie Bestandteil jener legendären Viererkoalition unter dem SPD-Ministerpräsidenten Wilhelm Hoegner. Dann wurde die Bayernpartei vom sogenannten Spielbankenskandal vernichtet, unter tätiger Mithilfe der CSU, die so einen lästigen Konkurrenten loswurde. Ex-Innenminister Friedrich Zimmermann verdankt dieser zeitgeschichtlichen Episode seinen Spitznamen „Old Schwurhand“. Seither fristet die Bayernpartei das Dasein einer Splittergruppe und träumt vergebens den Traum von der Rückkehr an die Macht. Wenn es freilich um bayerisches Brauchtum und weiß-blaue Tradition geht, da kämpft sie unerschrocken gegen jede Aufweichung. Zum Beispiel gegen die Sonderbriefmarke „Bayern“ der Post. Sie zeigt nämlich nach Ansicht der Bayernpartei das bayerische Wappen in „widerrechtlicher Form“ – weil dort die beiden schildhaltenden Löwen sowie die in der Verfassung festgelegte Bezeichnung „Freistaat Bayern“ fehlten. Nachdem sich Ministerpräsident Max Streibl nicht für eine Korrektur der Briefmarke verwenden wollte, hat die Bayernpartei jetzt den Petitionsausschuß des Landtages eingeschaltet. Weil, so die weiß-blauen Fundamentalisten, „das bayerische Wappengesetz kein unverbindliches Pamphlet ist, das nach Gutdünken ausgelegt werden kann“.

CSFR-Spitzelgesetz gebilligt

PRAG, 5. Mai (Reuters). In der CSFR hat das tschechische Landesparlament am Montagabend einen Gesetzentwurf

Kohl sieht keine wirkliche Krise

Hat der Kanzler die vergangenen Tage für eine Denkpause genutzt? Geht er jetzt die Sachprobleme Sparpolitik, Asylantenstrom, Pflegeversicherung, Verbrechensbekämpfung, § 218 an?

„Ich sehe keine wirkliche Krise“, reagiert er trotzig. Statt an der heutigen CDU/CSU-Fraktionssitzung teilzunehmen, in der mit Weigel über die Finanzmisere diskutiert wird, hält er in New York vor amerikanischen Verlegern einen Vortrag! Mittwochabend hat er Zeit, im Kanzleramt über 1000 Gästen Bilder des in Oberschlesien geborenen französischen Malers

Johnny Friedlaender zu zeigen. Freitag taucht er in der Bonner Rudergesellschaft den deutschen Olympia-Achter. Nur keine Panik auf der Titanic!

Selbst in der Kabinettsitzung vergangener Woche kein Sterbenswörtchen über den FDP-Skandal um die Genscher-Nachfolge. Er bat lediglich anschließend die Hauptgeschädigten, Irrsinnigen Schwaetzer, in sein Arbeitszimmer, um sie zu trösten (was ihn ehrt), sprach mit ihr kurz über die politische Lage und dann darüber – Ich schwör's –, in welcher Bonner Kneipe es die besten Bratkartoffel gibt!

Hat er niemanden mehr, auf den er hört? Der ihn warnt? Rainer Barzel schrieb ihm bereits nach Maastricht einen Brief mit guten Ratschlägen. Zurück kamen drei belanglose Antwortseiten. Geschweige denn, daß Kohl einmal gefragt hätte, wie seine Vorgänger Minister ernannten. Adenauer, Erhard und Kiesinger hielten sich strikt ans Grundgesetz, Artikel 64: „Die Bundesminister werden auf Vorschlag des Bundeskanzlers vom Bundespräsidenten ernannt.“ Wohl gemerkt: Nicht auf Vorschlag von Parteivorständen oder Fraktionen!

Rubelkurs vom August an frei

Russland gibt den Rubelkurs vom 1. August an frei. Das teilt der Wirtschaftsexperte der Regierung, Konstantin Kagalowski, mit. Das Verhältnis zum Dollar werde zunächst auf 80 (gegenwärtig 120) Rubel festgesetzt. Die volle Konvertierbarkeit ist eine Vorbedingung für die Mitgliedschaft des Landes im Internationalen Währungsfonds (IWF).

!!!: 1 RUBEL = 0,375 DOLLAR !!!

HELMUT JE SLEPÝ JAK PATRÓNÁ,
MEVID'ANI ZAROH ZA HUMNA...

Eine Statue für Bomber-Harris soll Londons City zieren

Die Proteste deutscher Städte, die im zweiten Weltkrieg bombardiert wurden, haben nichts genützt

Sie kamen zehn Wochen vor Kriegsende. Bis auf einige wenige völlig Verblende wußte in Europa jeder, daß Deutschland längst geschlagen und seine Kapitulation nur noch eine Frage der Zeit war. Dennoch kamen sie an jenem 13. Februar 1945 in drei Wellen: 1223 englische und US-amerikanische Flugzeuge, die ihre Bombenfracht auf Dresden abladen. Elbflorenz nannte man die sächsische Stadt damals wegen ihrer Schönheit. Irgend etwas von militärischer Bedeutung gab es weit und breit nicht. Dem Mann, der die todbringende Luftflotte von London aus dirigierte, ging es um anderes. Unbekannt ist, wie viele Menschen an diesem und am nächsten Tag in Dresden verbrannt, von Bombensplittern zerfetzt, von Trümmern erschlagen wurden. Die niedrigsten Schätzungen sprechen von 35 000, andere vom Vierfachen. In diesen Tagen war der Bahnhof überfüllt von Flüchtlingen aus dem Osten, die natürlich nirgends registriert waren. Speziell Dresdens Bahnhof hatte es dem Mann in London angetan. Am Abend des zweiten Tages war er dem Erdboden gleichgemacht und 15 Quadratkilometer im Herzen der Stadt dazu.

Nach neun Tagen holte der Mann in London zum nächsten Schlag aus. Diesmal schickte er 369 englische Bomber nach Pforzheim. Die Piloten verrichteten an diesem 23. Februar ihr blutiges Handwerk in Rekordzeit. Binnen 20 Minuten gelang es ihnen, etwa 20 000 Menschen vom Leben zum Tode zu befördern. Ein Viertel der Einwohner der wiederum militärisch bedeutungslosen Schmuckstadt am Nordrand des Schwarzwalds war ausgelöscht. In Dresden sind noch die Ruinen der einen Kirche sehen, die das Inferno stehlen ließ. In der Pforzheimer Innenstadt gibt es heute nichts mehr aus der Zeit vorher.

Der Mann in London, der wieder einen Erfolg zu feiern hatte, hieß Arthur Travers Harris. Er hatte es bis zum Luftmarschall gebracht. In Deutschland und England nennen und nannten ihn viele „Bomber-Harris“. Andere bevorzugten das Wort vom „Butcher Harris“, denn der Mann aus London war tatsächlich ein Schlächter.

In Großbritannien gibt es eine Bomber Command Association, eine sogenannte unabhängige Vereinigung von früheren Mitgliedern des britischen Bomberkommandos im zweiten Weltkrieg. Sie hält es für richtig, schon bald, nämlich am 31.

Mai, in der Londoner City eine Bronzestatue aufzustellen — das neun Fuß hohe Werk einer Bildhauerin namens Faith Winter, das sich die BCA fast eine halbe Million Mark kosten lassen will. Es zeigt überlebensgroß, Sir Arthur Harris.

Der Fliegerverein ist privat, er hat die Kosten für das Mahnmahl aus privaten Quellen finanziert. Es ist ihm aber gelungen, die Einweihung der Statue einen außerordentlichen staatlich-offiziellen Rahmen zu geben: Die Enthüllung wird von der Königin Elizabeth persönlich vorgenommen. Sie ist die Patronin der Royal Air Force.

Die deutschen Städte Dresden, Pforzheim, Würzburg, Hamburg, Hildesheim, Köln, Magdeburg und Mainz haben durch ihre Oberbürgermeister gegen diese Absicht der BCA protestiert. Damals waren sie sämtlich Opfer des Mannes in London geworden. 1942 hatte Harris das Kommando über die britische Luftwaffe bekommen und sich — natürlich mit dem Segen von Premierminister Winston Churchill — sogleich daran gemacht, die schon gängige Praxis der Bombardierung ziviler Ziele systematisch auszuweiten. Vorausgegangen waren die Angriffe deutscher Bomberflugzeuge auf die englische Bevölkerung. Historiker schätzen Harris in den folgenden drei Jahren erreichte Gesamtbilanz auf eine halbe Million Tote. Natürlich hat er immer behauptet, dies sei unumgänglich gewesen, weil die Kräfte des Bösen, personifiziert durch Hitler und seine Wehrmacht, nicht anders niederzuringen gewesen seien. Natürlich wurde offiziell immer behauptet, man habe politische Ziele, ausschließlich militärische Ziele zu treffen versucht.

Alle Proteste sind vergebens gewesen. Inzwischen haben sich die Stadtoberhäupter in Dresden, Pforzheim und anderswo abgefunden. Die Freundeschaft zwischen beiden Völkern — oder soll man besser sagen: das labile Verhältnis zwischen ihnen? — gebietet Mäßigung im Ton. Auch Außenminister Hans-Dietrich Genscher, der nicht mehr im Amt sein wird, wenn die Zeremonie über die Londoner Bühne geht, hat sich bei seinem britischen Amtskollegen sowie bei Londons Botschafter in Bonn für ein Einschreiten der Regierung Ihrer Majestät verwandt. An Pforzheims Oberbürgermeister Joachim Becker schrieb Genscher: „Das Vorhaben ist geeignet, alte Wunden wieder aufzureißen. Es könnte zu einem Rückschlag für die in deutsch-

englischen Städtepartnerschaften über viele Jahre in vorbildlicher Weise geleistete Arbeit führen.“ Offenbar hat Ihre Königliche Hoheit nichts mit der Regierung Ihrer Majestät zu tun, denn Londons Botschafter in Bonn, Sir Christopher Mallaby, schrieb im Oktober 1991 an Genscher: „Es handelt sich nicht um eine Angelegenheit, die die Regierung betrifft, aber ich werde Ihr Schreiben an die Bomber Command Association weiterleiten.“

Aus Deutschland, England, den USA und vielen anderen Teilen der Welt haben Menschen Einspruch erhoben gegen das Vorhaben der BCA. Auch die seriöse englische Presse ging deutlich auf Distanz. Die Londoner Tageszeitung *The Times* hat den mittlerweile hochbetagten BCA-Veteranen Verzicht empfohlen und den Schlächter Harris als einen bezeichnend, der „fanatisch an Bombenteppiche auf Zivilisten geglaubt“ habe. Schon in den 20er Jahren nämlich fand Sir Arthur Freude daran, Menschen aus der Luft umzubringen. Seine damaliges Betätigungsfeld ist uns heute wiederum aus Kriegsberichterstattung vertraut: Dörfer von Kurden in Irak, die sich schon damals der Regierung in Bagdad nicht beugen wollten. Irak war ein wichtiger Verbündeter der Briten im Nahen Osten. Allenfalls britische Interessen, nicht aber britisches Leben stand auf dem Spiel. „Jetzt wissen sie, was Bombardieren wirklich bedeutet“, schwärmte Harris 1924 nach einem Luftangriff auf eine kurdische Siedlung über den ungleichen Kampf, „jetzt wissen sie, daß ein großes Dorf binnen 45 Minuten praktisch ausgelöscht werden kann und daß ein Drittel seiner Einwohner tot oder verletzt ist — das alles durch vier oder fünf Flugzeuge, die ihnen weder ein Ziel bieten noch die Gelegenheit, Kriegerum zu ernen, noch irgendeine Aussicht zu entkommen.“

Später, nach zehnjährigem Einsatz der Air Force gegen dieselben Kurden, denen London vorher Autonomie zugesagt hatte, verkaufte Sir Arthur seine blutige Leidenschaft als Militärstrategie gegen die Nazis. Wiederum ein paar Jahre später nannte er es seine „Mission, Deutschland in eine Wüste zu verwandeln“.

Nach dem Krieg war Sir Arthur erstaunt, daß ihm sein Wirken nicht so recht gelohnt wurde. Er wollte Peer im Oberhaus werden, aber man ließ ihn nicht. Reue hat er nie gezeigt. Er sehe

keinen Grund, seine Feinde zu beweinen, sagte er später einmal. 1984 starb Harris, einsam und verbittert, wie es heißt.

Aus Anlaß seines Amtsantritts vor 50 Jahren nun also diese Statue. Die Bomber Command Association ist nicht glücklich über die vielen Proteste, aber beirren läßt sie sich nicht. Ihr Geschäftsführer Douglas Radcliffe verkündet, die Statue solle ein Denkmal zu Ehren der 130 000 englischen und US-amerikanischen Piloten sein, die im zweiten Weltkrieg starben. Für diesen Zweck müßte wohl ein anderes Denkmal errichtet werden als ausgerechnet ein Abbild dessen, der sie und Hunderttausende anderer in einen oft sinnlosen Tod schickte.

Indessen gibt es so manchen Protestbrief, der bloß wieder aufrechnet. „Sie werden Schwierigkeiten mit Ihrer Partei bekommen“, prophezeit ein Zeitgenosse dem Sozialdemokraten Becker, „denn Unrecht gibt es nun mal nur bei den Deutschen.“ Ein anderer regt, nur halb ironisch, ein Denkmal für jene Nazi-Befehlshaber an, die ihrerseits Coventry bombardieren ließen — weil es doch „sicher sehr interessant wäre, sich vorzustellen, was dann die englische Presse über die Hitler-Deutschen schreiben würde“. Ein Dritter wendet sich „aus Gründen deutscher Selbstachtung“ gegen das Aufstellen der Statue, ein vierter faselt von Bonner Politikern „aller Couleur, die sich in Bußübungen und Reuegesten förmlich überschlagen“. Wahrscheinlich hat jener Briefschreiber recht, bei dem sich dieser resignierende Satz findet: „So muß man erkennen ... daß die Menschheit dazu verdammt ist, immer wieder die gleichen Fehler zu machen und im Prinzip in den Fellschuhen der Höhlenbewohner stecken geblieben ist.“

A FORT DOKOLA: HITLER, VALKA, KONCENTRACY, PLYN CYKLOM, POPRAWY, MONY NA MENCENNE LIDI ... A PAK: KOYDY TOHO NEBYLO, NEBYL BY HARRIS... DTEZ WEZSACKARA BYL TAKY SEKBRAVIK ... TO NETA KONCE!

dern. Regierung und Opposition wiesen einen Bericht der tschechoslowakischen Regierung zurück, in dem die Vertreibung der Sudetendeutschen als rechtmäßige Aussiedlung bezeichnet worden war.

Würdigung bei Beratung der Verträge mit Polen und der CSFR

BONN, 8. Mai (dpa/AFP/AP). Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher (FDP) hat in seiner letzten Bundestagsrede als Außenminister die Freundschafts- und Nachbarschaftsverträge mit der CSFR und Ungarn als zukunftsgerichtete Abkommen bezeichnet. Bei der ersten Lesung der Verträge sagte Genscher am Mittwoch, sie seien Elemente der gesamt-

europäischen Architektur, die Europa die Chance einer friedlichen Zukunft eröffne. „Nie werden wir vergessen, daß Ungarn als erstes Land Osteuropas den Eisernen Vorhang durchtrennt hat“, sagte Genscher. Den CSFR-Staatspräsidenten Vaclav Havel würdigte er als einen „großen Europäer“. In der Präambel des Vertrages mit Prag stehe, daß beide Seiten

der Vertreibung gedenken. Havel habe gezeigt, was es bedeute, sich auch zu eigener Schuld zu bekennen.

Der SPD-Abgeordnete Peter Glotz kündigte an, seine Fraktion werde den Abkommen zustimmen. Für die CDU/CSU-Fraktion nannte Karl-Heinz Hornhues die Verträge einen Anfang für die weiteren Beziehungen zu diesen Län-

Pforzheim nach dem Besuch der britischen Bomber: Die Ostseite des Marktplatzes mit dem Rathaus.

WIR DANKEN UNSEREM FÜHRER, DER WIR SO SO SEIN KENNT...

Bis zu seinem Tode war Sir Arthur von der Richtigkeit seiner Handlung überzeugt.

Irak dreht den Spieß um

NEW YORK, 5. Mai (dpa). Irak hat eine Dringlichkeitssitzung des Welticherheitsrats gefordert, in der die "gefährliche Situation" nach den Unruhen in Los Angeles und anderen Städten erörtert werden soll. Die US-Regierung, die sich überall in der Welt für die Verteidigung der Menschenrechte einsetze, "setzt jetzt auf Unterdrückung und Waffen gegen unschuldige Zivilisten", heißt es in einem im UN-Hauptquartier in New York veröffentlichten Brief. Die Rassenpolitik der US-Regierung und die unfaire Anwendung von Rechtsgrundsätzen aus rassistischen oder ethnischen Gründen verletzen die Prinzipien der UN-Charta erheblich.

Nach einer Untersuchung soll der UN-Rat eine Resolution verabschieden, die dem Muster und den Prinzipien früherer Resolutionen folge, die von Washington initiiert worden seien, heißt es. Dies ist eine Anspielung auf Resolutionen, in denen Irak wegen der Behandlung von Minderheiten verurteilt worden war.

Ab wann schadet Sex wem?

HAVANNA, 5. Mai (AFP). Die in der kubanischen Landwirtschaft als Freiwillige tätigen Personen sollen künftig weniger Zeit auf Sex verwenden, weil von ihrer Arbeit die Lebensmittelversorgung und die Zukunft des Landes abhängt. Diese Auffassung vertritt das Organ der Kommunistischen Jugend Kubas (UJC), "Juventud Rebelde", in einem Leitartikel seiner jüngsten Ausgabe. Die Zeitung fordert unter der Überschrift "Nur für zwei", dem altnährlichen sexuellen Treiben, das in den gemischten Freiwilligenlagern in aller Öffentlichkeit und mit wechselnden Partnern stattfindet, umgehend ein Ende zu setzen. Mehrere tausend Personen, Büroangestellte und Arbeiter, beteiligen sich seit einigen Monaten "mit Lust" an der Feldarbeit. Die Führung hat nach dem Zusammenbruch der Sowjetunion, dem Hauptverbündeten Kubas, die landwirtschaftliche Produktion zum vorrangigen Ziel erklärt.

KDO NA RAD KUBU, DRZI SEX I HUBU!

Stadt, Müll und Juristen

DÜSSELDORF, 6. Mai (dpa). Die gärenden und stinkenden Müllberge als Folge des Streiks werden möglicherweise bald Gerichte beschäftigen. Ein Düsseldorfer Anwalt zeigte am Mittwoch die Gewerkschaft ÖTV und die Müllabfuhr an. Sein Vorwurf: "Strafbar unterlassene Abfallbeseitigung mit der Folge der Umweltgefährdung." Laut Gesetz mache sich jeder strafbar, der unbefugt Abfälle ablagere, die Gifte oder Krankheitserreger enthalten oder hervorbringen können. Nach Ansicht des Anwalts zielen die Streikenden bewußt darauf ab, diese Straftat zu begehen. Die Gefährdung der Umwelt stehe "nicht mehr im vernünftigen Verhältnis zum Streikziel". Die Bürger bräuchten die "Umweltverschmutzung als Druckmittel" nicht hinzunehmen. Außerdem habe die Müllabfuhr grundsätzlich die Rechtspflicht, den Hausmüll abzufahren, meint er.

I ♥ ТОКО АДВОКАТА!

Marlene Dietrich gestorben

PARIS, 6. Mai (dpa). Die Schauspielerin Marlene Dietrich ist am Mittwoch im Alter von 90 Jahren in Paris gestorben. Das teilte ihr Enkel Pierre Rivar mit. Marlene Dietrich gilt als der größte deutsche Filmstar, den es je gab. Weltberühmt wurde sie bereits 1929 mit dem Film "Der Blaue Engel" von Joseph von Sternberg. Die in Berlin geborene Filmschauspielerin und Sängerin, die später die US-Staatsbürgerschaft annahm, galt jahrzehntlang als Symbol lasziver Weiblichkeit und kühler Verführung. Zu ihren erfolgreichsten Streifen zählten "Herzen in Flammen" (1930), "Shanghai-Express" (1931) und "Der große Bluff" (1936).

Alle US-Verbündeten zahlen

WASHINGTON, 6. Mai (AFP). Alle Verbündeten, die den USA Unterstützung für die Kosten des Golf-Kriegs gegen Irak zugesagt hatten, haben ihr Versprechen eingehalten. Das Ausland habe sich mit umgerechnet 90 Milliarden Mark beteiligt, teilte am Dienstag ein Sprecher des US-Verteidigungsministeriums mit. Der Krieg habe die USA insgesamt 61 Milliarden Dollar gekostet. Deutschland rangiert den Angaben zufolge auf der Liste der Geberländer hinter Saudi-Arabien, Kuwait und Japan mit 10,7 Milliarden Mark auf Platz vier.

ВЫ РАКЫ СЛО ЧЛАНОВ ОПЕИЗЕ!!

Das Tor zur Neuen Welt

Die Einwandererstation Ellis Island

Werden sie mich reinlassen, Signor?" — „Warum sollten sie nicht, Antonio?" — „Ah! Signor, ich war nicht immer ein freier Mann. Vier Jahre sperrten sie mich ins Gefängnis. Wissen sie das in Amerika? Ich habe einen Mann erstochen, ja, Signor.“ „Werden Sie uns reinlassen, Guter Herrleben?" fragt Yankev ganz ängstlich; er hat seine Frau Gietel und sechs Kinder dabei, und ein Junge liegt reglos unter Deck, bleich, kraftlos, im Sterben. „Schwindsucht?" Ja; er war so gesund, aber wir wurden über die Grenze geschmuggelt und von den Gendarmen verfolgt, und wir mußten uns draußen verstecken, es war kalt und naß. Er erkältete sich, kriegte Husten und Sie können es sehen, Guter Herrleben, fortgeschrittene Schwindsucht!" — Lebensschicksale vor dem Tor zur Neuen Welt.

Die großen Schiffe kamen die Hudsonmündung hinauf und legten an den Piers in Manhattan an. Die Kajütenpassagiere durften nach Gepäck- und Paßkontrolle an Land. Die aus dem Zwischendeck wurden mit Bahren nach Ellis Island gebracht. Insel der Hoffnung — Insel der Tränen: dieser Ruf lief der wichtigsten Einwandererstation der USA in die hinterletzten Winkel Ost- und Südeuropas voraus. „Werden sie mich reinlassen?" — Wenn sich Antonio nicht zu dumm anstellt, wird er es schaffen. Yankev's Sohn hat keine Chance. Er wird zurückgeschickt werden. Was soll die Familie machen? Sie war 1905 vor den Judenpogromen im zaristischen Rußland geflohen. Soll sie dahin zurück?

1891 übernahm der amerikanische Bundesstaat die Zuständigkeit für Einwanderungsangelegenheiten. Mehr Zentralisierung bedeutet häufig auch mehr Bürokratisierung. Und so schufen die Einwanderungsbehörden mit Ellis Island eine Verwaltung, die — historisch erstmalig — in der Lage war, „Menschenmassen" in Millionenhöhe zu erfassen, zu sammeln, zu registrieren, medizinisch zu untersuchen, zu befragen, zu ordnen, zu selektieren, zu lenken — auszusortieren. Ellis Island als kontrapunktische Realität zur Freiheitsstatue, die doch verkündet hatte: „Give me your tired, your poor, your huddled masses yearning to breathe free!"

„Als wir im New Yorker Hafen einliefen", erinnert sich ein alter ungarischer Einwanderer, „wurde es gerade hell, und ich ging hoch an Deck, weil ich alles sehen wollte. Ich bemerkte diese Dame, die eine Kerze hielt. Ich stürzte nach unten und wollte, daß alle hochkommen, damit sie sehen, wie die Frau uns in den Hafen geleitet. Ich dachte, die Statue war eine wirkliche Frau. Damals war ich 12½ Jahre alt!"

Auf Ellis Island angekommen, wurde den Einwanderern eine Nummer an Hut oder Bluse geheftet, und uniformierte Beamte geleiteten sie zum Hauptgebäude. Ein Journalist beschrieb das hektische Durcheinander und das kulturelle Chaos bei der Ankunft auf der Insel so: „Ein Meer von angespannten Einwanderergesichtern, Bärte, Stiefel, lange Mäntel, ein Babel von Sprachen und Dialekten. Babushka-Frauen in schweren Kleidern, mit der einen Hand ein kulleräugiges Kind festklammernd, in der anderen ein zusammengeknottes Bettlaken mit den Besitztümern der ersten Lebenshälfte. Werdende Amerikaner!"

Die Einwanderer wurden kaum freundlich behandelt. Das Gepäck wurde zunächst kontrolliert und desinfiziert. Eine Frau aus Rußland erinnert sich: „Sie desinfizierten alles, einschließlich der Einwanderer. Immer noch kann ich das riechen. Als sie mit meinem Mantel fertig waren, war das ganze Fell verschwunden. Nur die Haut war übrig." Die Desinfektion aber war nur der Anfang. In Zweierreihen ging es eine riesige, düstere Treppe hoch. Ärzte hielten sich verborgen, so daß sie die Einwanderer beobachten konnten, ohne daß diese es bemerkten. Gelegentlich wurden sie zu höherem Tempo angehalten. Wer auf der Treppe aus der Puste kam, dem malten die Ärzte mit Kreide ein H auf die Jacke, für heart trouble. Ein L stand für lameness, E für eyes, Pg für pregnant. S bedeutete senility, SC scalp condition, Läuse oder Krätze. X hieß vermutete Geisteskrankheit, ein X mit einem Kreis die automatische Rückdeportation. Sekunden genühten für die Entscheidung.

Am Ende des Treppenaufgangs erwartete die Great Hall den Neuankömmling. Die mit den Kreidezeichen wurden in eine extra Wartehalle für eine eingehende Untersuchung geschleust. Die anderen konnten sich auf das Gespräch mit dem Immigration Officer vorbereiten. Die Große Halle war mit Bänken, Seilen und Draht unterteilt. So wurde vorgegeben, wie die Menschen vorrücken sollten. „Wir dachten, wir würden in irgendwas wie dem Himmel landen. Und dann kamen wir in diesen fürchterlichen Raum, die Great Hall. Die war so riesig, und ich fühlte mich so winzig, daß ich glaubte, von dem Raum verschlungen zu werden. Ich wollte zurücklaufen auf das Boot und nach Hause fahren, dorthin, wo ich wußte, daß es warm war", erzählte eine Frau, die 1924 von Barbados gekommen war. Ein anderer Einwanderer schreibt von der Angst, zurückgeschickt zu werden. „Immer werde ich mich an die zusammengedrängten, verschreckten Menschen erinnern, die ungeheure Furcht, zu-

rückverschifft zu werden. Ich erinnere mich daran, wie ich auf diesen Holzbänken saß und meine Mutter dauernd zu mir sagte, „Mach keinen Blödsinn, sag bloß nichts Dummes!"

„Wie heißen Sie?" — konnte der Einwanderer dem Inspektor sagen, daß bei dem Namen auf der Schiffsliste ungefähr die Hälfte der Silben fehlte? „Wer bezahlte die Überfahrt?" — „Ich selbst". „Wieviel Geld haben Sie?" — „25 Dollar". Das war korrekt, wer zu wenig Geld hatte, wurde zurückgeschickt, um zu verhindern, daß er/sie ein public charge würde, also der Armenkasse zur Last fallen würde. „Zeigen Sie es mir!" — Pech, wenn man gelogen hatte. „Haben Sie Arbeit in Amerika?" — „Nein" war die richtige Antwort, denn Vertragsarbeiter waren von der Einreise ausgeschlossen. „Sind Sie Polygamist, Anarchist, Chineser?" „Nein! Ich? Nie, niemals!" Das Gespräch sollte auch die geistige Beweglichkeit der Aspiranten testen: „Wie putzen Sie die Treppe, von oben nach unten oder von unten nach oben?" „Ich bin nicht nach Amerika gekommen, um Treppen zu putzen!"

1917 gab es 33 Kategorien, die zur Ablehnung des Einreiseantrages führten, körperlich und geistig Behinderte, solche die zu alt und nicht ganz gesund waren (die gefürchtete Augenkrankheit Trachoma), Alkoholiker und Prostituierte, Vorbestrafte und politische Radikale gehörten dazu. Ab 1917 auch Analphabeten, Einwanderungswillige mußten ihre Lese- und Schreibfähigkeit in Englisch oder der Muttersprache nachweisen. Übersetzer von dreißig verschiedenen Sprachen standen zur Verfügung.

Die Befragung durch den Inspektor dauerte ungefähr zwei Minuten, die ärztliche Untersuchung war als die „Sechs-Sekunden-Medizinische" bekannt. Hinter dem Inspektorenposten gab es drei Türen und drei entsprechende Möglichkeiten. Wer alle Untersuchungen und Prüfungen ohne Zweifel überstanden hatte, erhielt eine Karte mit dem Stempel admitted, zugelassen, und konnte entweder durch die Tür mit der Aufschrift Push to New York gehen, die ihn zu den Booten nach Manhattan brachte, oder in den Raum der Fahrkartenbüros für die Zugfahrt nach Westen. Wer nicht genügte, kam in einen besonderen Warteraum oder in den Arrestraum, wo er auf eine zusätzliche richterliche Untersuchung vor dem Special Board of Inquiry warten mußte. Graffiti künden von der Ungewißheit, Verzweiflung, Pein und dem Funken Hoffnung: Initialien, Namen, Schiffe, Ankunftsdaten, Gedichte, Porträts, Cartoons, religiöse Symbole, Vögel, Blumen. Auf italienisch heißt es: „Verdammt ist der Tag, an dem ich meine Heimat verließ" und ein Grieche schrieb: „Verfluchtes Amerika mit deinem vielen Geld, das die Griechen ihrem Land wegnahm!"

Dokumente
auf Ellis Island gab es: Wartesäle, Schlafräume, Eßhallen mit mehr als 1200 Plätzen, Kirchen, Wohnhäuser für die Be-

chen waren möglich. Am längsten wurde ein Deutscher festgehalten, der mit seiner Frau gekommen war. Vier Jahre verbrachten sie auf Ellis Island. Ihre Kinder wurden

schen oder Gründen der geistigen Zurechnungsfähigkeit. Die Dauer variierte, bis Verwandte genug Geld beigebracht hatten, bis eine Krankheit ausgeheilt war, bis das nächste Schiff zurückging. Mehrere Wo-

Nach dieser erneuten Anhörung wurde entschieden, wer bleiben durfte und wer zurück mußte. Schätzungsweise einer von sechs wurde auf Ellis Island festgehalten, aus medizinischen, finanziellen, politi-

desten, ein Krankenhaus, Postamt, Zollhaus, Fahrkartenschalter, eine Telegrafestation, Geldwechselstuben und einen Friedhof. 1892, im Jahr der Eröffnung von Ellis Island, kamen 450 000 Menschen, ab 1900 über 5000 durchschnittlich pro Tag. 1907 war das Spitzenjahr mit 1 004 756 Einwanderern, an einem Tag wurden 11 747 Menschen in Ellis Island abgefertigt. An stürmischen Tagen verkauften die Eisenbahnbüros 25 Tickets in der Minute! Von 1820 bis 1870 waren 7,5 Millionen Menschen in die USA immigriert. Bis 1920 dann dreimal soviel. 1954, als Ellis Island geschlossen wurde, waren 17 Millionen Menschen durch ihre Pforten in die USA gekommen, 90 Prozent aller USA-Immigranten. Fast die Hälfte der heutigen US-Bevölkerung kann seine Vorfahren nach Ellis Island zurückverfolgen.

Seit vergangenen Herbst ist Ellis Island ein Nationalmuseum. 230 Millionen Dollar hat die Renovierung gekostet. Besonderes Augenmerk wurde darauf gelegt, die historische Atmosphäre sprechen zu lassen. In der Great Hall stehen nur die Bänke. „When it's quiet, you can hear the voices“, sagt der Präsident der Ellis Island Foundation, Stephen Briganti. Im Erdgeschoß sind die Treasures from Home gesammelt: handkolorierte Eier aus der Tschechoslowakei, Brillengläser aus Schottland, Daguerreotypen mit Gesichtern aus aller Welt und eine Locke und ein Medaillon von einem 17 Monate alten Kind aus Tirol, das an Lungentzündung starb, bevor es das Land der unbegrenzten Möglichkeiten je zu Gesicht bekommen hatte.

Das Programm sieht in der „Ersten Abtheilung“ das Quartett von Mozart in D-Dur, Allegro und Adagio, das Duett von Abt „Der Abend auf der Alp“ und das Lied „Das Heimweh“ von Schubert vor. Letzteres hätte manchem Bauern oder Tagelöhner im Vogelsberg zynisch in den Ohren geklungen. Eingeladen waren sie natürlich nicht, obwohl die Veranstaltung zu ihren Gunsten war. Der Programmzettel trägt die Überschrift „Concert zum Besten der Nothleidenden im Vogelsberge“, ein Wohltätigkeitskonzert also, Live Aid anno 1852 aus Gießen.

Durch seine Höhenlage und seine feuchtkalte Witterung war der Vogelsberg klimatisch und geographisch seit jeher benachteiligt und gehörte traditionell, ebenso wie Westerwald, Rhön, Spessart und Odenwald, zu den besonderen Notstandsgebieten und war deshalb auch schon immer eine von starker Abwanderung betroffene Region. Die landwirtschaftlichen Erträge waren kärglich, das auf Realteilung beruhende Erbrecht, nach dem Grund und Boden auf alle männlichen Erben verteilt wurden, ließ mit der Zeit die Höfe so klein werden, daß sie die Familien nicht mehr ernähren konnten. Die meisten Familien mußten in Hausarbeit ein Nebengewerbe betreiben, um überhaupt existieren zu können. Im Vogelsberg war dies vor allem die Hausweberei. Katastrophale Zustände traten hier ein, als in der Mitte des letzten Jahrhunderts industriell gefertigte Textilwaren aus England auch auf den Kontinent vordrangen und den Konkurrenzdruck enorm erhöhten. Industrielle Massenproduktion bedeutete den Ruin der auf Handarbeit basierenden Heimindustrie. Die Existenzgrundlage vieler hessischer Bauern und von der Landwirtschaft abhängiger Arbeiter geriet ins Wanken. Eine Reihe von aufeinanderfolgenden Mißernten steigerte die Not. 1845/46, 1847 und abermals 1851 verursachte Kartoffelfäule schwere Ernteausfälle und machte die Befriedigung der einfachsten Lebensbedürfnisse unmöglich. Die Kartoffel war mittlerweile zum wichtigsten Nahrungsmittel geworden.

Gibt es keine Kartoffeln, wird Getreide teuer. Spekulanten zahlten beinahe jeden

Preis für Roggen und Weizen. So stiegen die Brotpreise, die Not erreichte auch die armen Schichten in den Städten. Starre Zunftregeln und die gesellschaftliche Hierarchie blockierten hier schon lange die wirtschaftliche Initiative von Handwerkern und Gesellen. Der spätabolistische Herrschaftsapparat verlangte Steuern und Abgaben, die in Militär, Bürokratie und luxuriöser Hofhaltung parasitär konsumiert wurden. Investive Mittel für Innovation und Fortschritt in der Produktion fehlten. Sozialer Aufstieg schien unmöglich, Verarmung war das Los großer Teile der Bevölkerung. Die Perspektive im eigenen Land schien trostlos.

Es gibt eine Karrikatur aus dem Jahre 1849 aus Frankfurt, in der ein gedrungener dickbäuchiger Amtmann mit weißer Weste und Schwalbenschwanz, behäbig-herablassend eine Priese Schnupftabak nehmend, breit in einem Sessel sitzt und eine Gruppe auswanderungswilliger Bauern fragt: „Aber Leute, gibt es denn gar kein Mittel, das Euch zum Hierbleiben bewegen kann?“ „O ja, Herr Amtmann“, antwortet der Wortführer der Bauern, „wenn Sie gehen, wollen wir bleiben.“ Fürst, Amtmann und Pfaff sind die personifizierten Übelstände. Nur wenn die Verhältnisse, für die sie stehen, geändert werden, gibt es eine Perspektive im eigenen Land. Bis dahin richtet sich die Hoffnung auf ein besseres Leben auf andere Länder, vor allem auf Amerika.

„In Amerika, da ist es fein, da fließt der Wein zum Fenster rein. Da wächst der Klee drei Ellen hoch, da gibt es Butter und Fleisch genug. Kartoffeln gibt's wie Marzipan, an jedem Stock drei Scheffel dran. Wir ziehen ins Land, wo Immergrün, und selbst im Winter Rosen blühn.“ So heißt es in dem beliebten „Amerikalied“, das in vielen verschiedenen Versionen existiert und von dem auch eine Variante aus Hörgegnau im Vogelsberg überliefert ist. Im Deutschen Volksliedarchiv Freiburg ist diese mit der Bemerkung des Einsenders von 1920 archiviert: „Eine 80jährige Frau von Hörgegnau sagte, daß dies Lied von den Auswanderern, wenn sie übernachteten, abends in der Wirtschaft gesungen worden sei.“

Neben der erhofften wirtschaftlichen Prosperität spielte auch Freiheit und Unabhängigkeit eine große Rolle. In vielen Auswandererbriefen wird betont, daß es in Amerika keine „gnädigen Herren“ gäbe, daß „keiner den Hut zu quetschen“ brauche, daß „man nichts mehr mit den Pfaffen“ habe, kurz: „Man hat hier keinen Kaiser.“

Nach der napoleonischen Besatzungszeit und der unter den Franzosen durchgeführten territorialen und staatlichen Umstrukturierung Deutschlands bestand Hessen bis zur Reichsgründung 1871 aus den souveränen Ländern Kurhessen, Hessen-Darmstadt, Nassau und Waldeck. Die Bevölkerungszahlen stiegen in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts in den verschiedenen hessischen Gebieten um bis zu 37,7 Prozent. Auf der Basis der überkommenen ökonomischen Struktur konnte die wachsende Bevölkerung nicht mehr ernährt werden. 1854 wanderten insgesamt 230 000 Deutsche aus, davon 20 000 Hessen. 1867–1910 emigrierten 114 000 Menschen aus Nassau, 1871–1910 aus Hessen-Darmstadt 55 000, für Kurhessen ist vermutlich noch einmal die gleiche Zahl anzusetzen.

Die große Not trieb ganze Dörfer zur Selbstauflösung. Am 7. Mai 1841 erschien im „Allgemeinen Intelligenzblatt der Großherzoglich Hessischen Zeitung“ unter der Rubrik „Edictalladung“ eine Liste mit 59 Namen, häufig mit der Ergänzung „mit Familie“, die ihre Absicht bekundeten, nach Amerika auszuwandern. Das besondere daran ist, daß alle Aufgeführten aus dem Orte Wernigs im hohen Vogelsberg kamen, und daß es keinen in Wernigs gab, der nicht auf der Liste war. Auswanderer mußten ihre Absicht öffentlich bekanntgeben, damit etwaige Schuldner ihre Ansprüche gel-

tend machen konnten und damit die Behörden überprüfen konnten, wer von den jungen männlichen Emigranten noch seinen Militärdienst zu absolvieren hatte. Die Gesamtschulden der Wernigser waren beträchtlich, mehr als 22 500 Gulden. Die Einwohner waren dem Aufruf des Lehrers Wilhelm Reifschneider gefolgt und hatten sich sämtlich zur Auswanderung entschlossen. Aus dem Verkauf der Grundstücke und der Besitztümer der Auswanderungswilligen an den Grafen von Solms-Laubach wurde soviel Erlöst, daß die Schulden getilgt und die Reisekosten bestritten werden konnten. Die Wernigser, insgesamt 159 Personen, vom Säugling bis zum 90jährigen Greis, gelangten auf einem schwedischen Schiff, der „Mimer“, von Bremen nach New Orleans. Ein Raddampfer brachte sie den Mississippi hinauf. Eismassen machten bald die Weiterfahrt unmöglich. Mit Planwagen erreichten sie Saint Louis. Von dort aus zerstreuten sich die Gruppen als Siedler in Illinois.

Für Niederfischbach bei Katzenelnbogen im Westerwald ist ein ähnliches Schicksal bezeugt. Für großes öffentliches und diplomatisches Aufsehen sorgte auch die „Groß-Zimmer-Affäre“ von 1846. Um diese Zeit war der Anteil verdienst- und mittelloser Personen an der Ortsbevölkerung so gestiegen, daß es die Gemeinde für ratsam hielt, deren geschlossene Auswanderung zu organisieren und zu finanzieren. Im Rathaus wurde eine Liste angelegt, in die sich alle eintragen konnten, die auf Gemeindegeldern nach Amerika wollten. 675 Personen, ein Viertel der Einwohnerschaft, meldeten sich. Da ihnen jegliche Mittel fehlten, wurden ihnen aus der Armenkasse sogar Hemden, Strümpfe und Schuhe zugeteilt. Dann schaffte ein Darmstädter Agent truppweise diese Armen nach Liverpool: Sie wurden schlecht behandelt und hatten vor allem auf der Überfahrt nach New York große Not zu leiden. Im Dezember 1846 kamen die letzten Groß-Zimmerner in New York an, wo sie mittellos, hungrig und frierend im Hafen liegenblieben. Die Gemeinde Groß-Zimmer hatte auf diese Art mit einem Schlag ihre Armen, die sonst der Armenkasse zur Last gefallen wären, loswerden wollen. Die Empörung hierüber machte in der internationalen Presse Schlagzeilen.

Die hessische Auswanderung nach Amerika hat auch ihre Erfolgsgeschichten. Hieronymus Bickelhaupt verließ 1853 als verarmter Fuhrmann seinen Heimatort Etzen-Gesäß im Odenwald und ging mit seiner Familie nach Redwood im Staate New York, wo er als Farmarbeiter neu begann. Sein Sohn Adam war zunächst Ladenbesitzer, begann dann aber mit der Herstellung von Limburger Käse und war damit so erfolgreich, daß er schließlich 23 Käsefabriken besaß. Die Gebrüder Schaff aus Nordeck brachten es als Pianobauer in Chicago zu beträchtlichem Wohlstand und auch der Kuhhirte Johann Heinrich Dörmer aus Lich arbeitete sich über die Stationen Laufbursche und Metzgergeselle zum wohlhabenden Metzgereibesitzer in Brooklyn empor. Doch nicht für alle funktionierte der amerikanische Traum. Der Butzbacher Gerber Jakob Grüninger zum Beispiel, der ausgewandert war, weil die Gerberwerkstätten zu Hause den Anschluß an die industrielle Produktion verpaß hatten und deshalb keine Arbeit zu finden war, kehrte aus Amerika zurück, weil auch dort die Fabrikproduktion Einzug gehalten hatte und die Löhne drückte. Er betrieb in Deutschland noch eine Weile die ererbte Gerberwerkstatt weiter, wobei es nur knapp zum Lebensunterhalt reichte. Insgesamt lag die hessische Rückwanderungsquote in den 80er Jahren des letzten Jahrhunderts bei 14,2 Prozent. Auch in dieser Beziehung ist Hessen repräsentativ für Deutschland.

Noch überschattet die Vergangenheit das Bild des deutschen Nachbarn

Der Berliner CDU-Politiker Jürgen Feilcke — jüngst als Leiter einer Delegation von Unions-Bundestagsabgeordneten zu Gesprächen mit Vertretern des CSFR-Parlaments in Prag — holte weit aus. Er müsse jetzt etwas sagen, das vielleicht unfreundlich klinge, aber freundlich gemeint sei, antwortete der Volksvertreter auf die Frage, wie er sich das schlechter werdende Image der deutschen Nachbarn in weiten Kreisen der tschechoslowakischen Bevölkerung erkläre. Dann sagte er etwas Unfreundliches. Die Presse sei schuld, weil sie die Versöhnung zwischen den beiden Ländern zu wenig unterstütze. Medienschelte gerade in einem Land, dessen Journalisten damit begonnen haben, sich nach mehr als 50 Jahren der Entmündigung auch durch deutsche Okkupanten um kritischen Abstand zur Regierungspolitik und weniger Staatsfrömmigkeit zu bemühen.

Unbestreitbar ist, daß ausgerechnet die tschechoslowakische Linke in der rückwärtsgewandten Betrachtung des deutsch-tschechoslowakischen Verhältnisses ein einträgliches Oppositionsthema entdeckt hat. Vor allem das ehemalige KP-Organ *Rude pravo* hat die Berichterstattung über den deutsch-tschechoslowakischen Nachbarschaftsvertrag, der nach der Annahme durch das CSFR-Parlament im Bundestag zur Ratifizierung ansteht, zu einer Angst-Kampagne ausgewalzt. Immer neue Hinweise auf angebliche Unklarheiten bei der Definition der Grenze schüren die Unsicherheit unter den Lesern. Für *Rude pravo* macht diese Kampagne nur Sinn, weil die Befürchtungen vor der deutschen Übermacht in der Bevölkerung tatsächlich vorhanden sind. Wenn sich deutsche Politiker über diese Stimmungslage hinwegsetzen, kann es ein böses Erwachen geben.

Denn die Tschechoslowaken sind in ihrem Verhältnis zu den Deutschen in einer Situation, die Psychologen als *doppelte Bindung* — als paradoxe Abhängigkeit — charakterisieren. In Karikaturen drückt sich das so aus. Zum Eintritt in das Museum der Historie tschechoslowakischer Nationalisten lädt der Führer die Touristen mit einem tiefen Bückling und dem deutschen Wort „Bitte“ ein. Der einheimische Bettlerkönig weist den Devianten, der dessen Krone kaufen will, mit den Worten zurecht: „Fünfzig Mark? Mensch! Die tschechische Krone gebe ich für nichts in der Welt her! Geben Sie hundert.“

SKORO „TATORT“!

Hinter solcher Selbstironie verbirgt sich ein nur schwer lösbarer Widerspruch. Vor allem die ältere Generation der Tschechen hat mit der deutschen Großmacht schlechte Erfahrungen gemacht und soll das vereinigte Deutschland nun als Brücke zu einem pluralistisch-demokratischen Europa akzeptieren. Aber nicht nur die unbewältigte Vergangenheit nährt den Zwiespalt. Von der Wirtschaftsreform haben sich die Tschechoslowaken die Befreiung aus sowjetischer Bevormundung erhofft. Jetzt erleben sie eine D-Mark-Invasion und fürchten erneute Fremdbestimmung im eigenen Land. Die Bundesrepublik überwindet als wichtigster Handelspartner in kürzester Zeit die ehemalige Sowjetunion, 80 Prozent der Auslandsinvestitionen kommen aus Deutschland. Daß sie dieses Übergewicht beim dringend benötigten Auslandskapital der Zurückhaltung anderer Westländer verdanken, wissen die Tschechoslowaken. Einfacher macht es ihnen das Akzeptieren nicht.

Auf die widersprüchliche Situation reagieren CSFR-Bürger häufig doppelbödig. Das bekommt auch der Staatspräsident zu spüren. „Ich habe etwas gegen Landsleute, die mich des Ausverkaufs der Tschechoslowakei an Deutschland bezichtigen und gleichzeitig ein Schild mit der deutschen Aufschrift „Zimmer frei“ raushängen“, erregte sich ein sichtlich getroffener Vaclav Havel über die ungesteuerten Vorwürfe. Um Einzelstimmen kann es da nicht gehen. Laut Umfragen erwarten 46 Prozent vom Kooperationsabkommen mit der BRD Anstöße zur ökonomischen Prosperität, knapp 45 Prozent sehen die wirtschaftliche Eigenständigkeit durch den ökonomischen Riesen in der Nachbarschaft bedroht.

Mangelndes deutsches Einfühlungsvermögen liefert in der sensiblen Atmosphäre häufig neuen Zündstoff. Daß ausgerechnet während der Ratifizierung des

In den Augen der Nachbarn

deutsch-tschechoslowakischen Vertrages im CSFR-Parlament Hunderte deutscher Fußballrowdies auf dem Wenzelsplatz

randalierten, nahm die CSFR-Öffentlichkeit als Zufall ohne politischen Hintergrund relativ gelassen hin. Schon empfindlicher reagierte man in Prag darauf, daß sich Bundesverkehrsminister Günther Krause beflissen auf die Forderung aus der CSU einließ, auf den Wegweisern an den Straßen Sachsens die tschechischen Städtenamen durch die deutschen Bezeichnungen zu ersetzen, mit denen übrigens auch viele Bürger der ehemaligen DDR nicht viel anfangen können.

Bleibende Spuren hinterläßt der Touristenboom — von angeblich knapp 65 Millionen Besuchern der CSFR kamen im vergangenen Jahr fast 27 Millionen aus Deutschland. Deutsche Werbespots und Reklametafeln beherrschen in Prag zunehmend das Bild. Dabei halten sich an der zahlungskräftigen Kundschaft auch Einheimische kaum zurück — ökonomischen Notwendigkeiten mehr als dem eigenen Triebe folgend. Um so aufmerksamer werden Taktlosigkeiten deutscher Unternehmer in dieser Hinsicht registriert. Schlagzeilen machen auch Rüpeleien — wenn beispielsweise junge Leute aus den neuen Bundesländern den Währung noch vor drei Jahren der Krone nichts voraus hatte, Polizisten nach Verkehrsdelikten zerknüllte Geldscheine vor die Füße werfen. Aber auch die verkrampfte Übervorsicht vieler Bürger der alten Bundesländer, die sich der historischen Belastungen überbewußt sind und dafür Trinkgelder in Höhe eines durchschnittlichen CSFR-Tagesverdienstes geben, trägt oft nicht gerade zum offenen Austausch mit den Gastgebern bei.

Besonders schwer wiegt jedoch, daß die beginnende Auseinandersetzung der Tschechoslowaken mit der eigenen Gesellschaft insbesondere von sudetendeutscher Seite so wenig honoriert wird. Als Schock haben in der Bevölkerung die zunehmenden Veröffentlichungen in den Medien gewirkt, die nach 40 Jahren Tabuisierung belegen, daß auch Tschechen und Slowaken zu intolerantem Nationalismus fähig waren und sich eine ganze Anzahl von Tschechen bei der Vertreibung der Sudetendeutschen Verbrechen gegen die Menschlichkeit schuldig gemacht hat. Die Vertriebenenverbände haben mit ihrer einseitigen Forderung aus dem Schuldbekenntnis jede Chance verstreichen lassen, auf dieses Mühsam erkämpfte Angebot zu gemeinsamer Vergangenheitbewältigung einzugehen.

Schon tauchen Spekulationen auf, daß

sich die deutsche Rechte auch in die Nationalitätenkonflikte der CSFR einmischen könnte. Denn anders als in der Tschechischen Republik ist die Stimmung in der Slowakei deutschfreundlicher. Die Nationalisten in der östlichen Teilrepublik haben nicht vergessen, daß ihnen Hitler-Deutschland zum einzigen „selbständigen“ Staat in der Geschichte des Landes verholfen hatte. Die englischsprachige *Prager Wochenzeitung Prague Post* wies auf die engen Verbindungen der CSU in die katholische Slowakei und das dortige Engagement des Bayerischen Sparkassen- und Giroverbandes hin, dessen Chef, der frühere Staatsminister Franz Neubauer, gleichzeitig Sprecher der Sudetendeutschen Landsmannschaft ist. Die Befürworter slowakischer Souveränität erhofften sich wie im Fall Kroatiens eine Vorreiterrolle Bonns bei der Anerkennung ihrer Unabhängigkeit. Die Sudetendeutschen andererseits hätten nach Auffassung der *Prague Post* plausible Gründe, durch eine Unterstützung der Aufspaltung der CSFR den Vertrag zwischen Prag und Bonn obsolet zu machen, um ihre Widergutmachungsforderungen gegenüber einem tschechischen Rumpfstaat leichter durchsetzen zu können.

Als hinderlich für die Normalisierung des Verhältnisses zwischen den beiden Nachbarn erweist sich auch, daß die soziale und ökologische Zusammenarbeit mit dem Ausbau der Wirtschaftsbeziehungen nicht Schritt hält. Das macht es gegeneinander auszuspielen. CSFR-Medien lassen sich da leicht zum Werkzeug machen. So druckte die liberale Zeitung *Lidove noviny* unhinterfragt eine Meldung über eine Deutschlandreise von Bürgermeistern aus der Umgebung des südböhmischen Atomkraftwerks Dukovany, wo der Bau eines Zwischenlagers für abgebrannte Atomabfälle geplant ist. Die Kommunalpolitiker sollten sich überzeugen, daß ähnliche Bauten in Deutschland keineswegs auf solchen Widerstand stoßen wie bei uns.

Aufgespießt

„Über den Streikenden lacht der Himmel, über Seiters morgen die ganze Republik.“

Der stellvertretende Vorsitzende des Landesbezirks Hessen der Gewerkschaft Öffentliche

Tiber dürfte nicht ins Wasser
ROM, 7. Mai (Reuter). Das Wasser des Tibers ist so dreckig, daß es nach den geltenden Abwasser-Vorschriften nicht in einen Fluß geleitet werden dürfte. Die Umweltliga Italiens teilte jetzt weiter mit, die Verschmutzung reiche von der Quelle bis zur Mündung, und an 19 der 21 Meßpunkte sei das Wasser so dreckig, daß darin nicht gebadet werden dürfe. Vor fünf Jahren war im Tiber der Erreger der Hepatitis A gefunden worden.

TÜV-Garantie kein Gütesiegel
MÜNCHEN, 7. Mai (dpa). Wer einen gebrauchten Pkw mit neuem TÜV-Siegel kauft, hat nicht die Garantie, daß das Fahrzeug frei von Konstruktionsmängeln ist. Nach einer Mitteilung des ADAC vom Donnerstag hat dies jetzt das Oberlandesgericht Karlsruhe (AZ: 9 U 60/90, Vrs 1992, 172) für den Fall entschieden, daß ein beim TÜV unbemerkt gebliebener

Materialfehler später zu einem Fahrzeugschaden führt. Der Käufer kann in dieser Situation nicht die Rücknahme des Gebrauchtwagens verlangen.

NEJNAKLADUŽSI KABARETNÍ ČÍSLO
MA
SUETE!
VELT-
HASTA!

Dienste, Transport und Verkehr (ÖTV), Gerold Schaub, auf einer Kundgebung in Frankfurt zur Rolle von Bundesinnenminister Rudolf Seiters (CDU) in den Tarifauseinandersetzungen.

Premier Major enthüllt das geheime Leben des Sir Colin

Wer in vergangenen Jahren etwas über die Karriere Sir Colin McColls erfahren wollte, der fand im britischen „Who's who“, der Datenbank prominenter Persönlichkeiten, die Auskunft, Sir Colin sei „seit 1977 ein Rat im Auswärtigen Amt“ gewesen; als Arbeitsadresse gab „Who's who“ entsprechend die Adresse des Foreign Office, in King Charles Street, an. Seit dieser Woche wissen McColls Landsleute freilich, daß der „Rat des Auswärtigen“ einen etwas anspruchsvolleren Job innehatte und in Wirklichkeit auch gar nicht in King Charles Street, sondern in Century House, nahe Westminster Bridge, residierte.

Sir Colin McColl — hausintern kurz „C“ genannt — war und ist noch bis zum Herbst dieses Jahres Generaldirektor des britischen Geheimdienstes MI6, der berühmten Zentrale der Regierung Ihrer Majestät für nicht-öffentliche auswärtige Informationsbeschaffung, des „James-Bond-Hauptquartiers“, der britischen Auslands-Spionage. (Die Inlands-Spionage läuft separat unter dem Namen MI5.) Daß McColl diese Funktion seit vielen Jahren ausübte, ist zwar Insider in Großbritannien nichts Neues. Immer wieder tauchte in der Vergangenheit der Name des Inhabers des hohen „Ritterordens von St. Michael und St. George“, der sich seine Sporen als Diplomat in Indochina, Warschau und Genf verdiente, im Zusammenhang mit der Führung von MI6 auf.

Offiziell jedoch wurde McColl erst am Mittwoch dieser Woche, anlässlich der Parlamentseröffnung in Westminster, als Geheimdienst-Chef von Premierminister John Major preisgegeben. Major brach mit der Tradition strikter Geheimhaltung, die MI6 bisher umgab, um, wie er sagte, „einige der Spinnweben der Geheimniskrämerei wegzufügen, die ohne Not zu viele unserer Regierungsgeschäfte umhüllen“. Genaugenommen enthüllte der Regierungschef mit seiner Erklärung erstmals auch die Organisation selbst, an deren Spitze Sir Colin in Erscheinung trat. Denn in der langen Geschichte des britischen Secret Service hatten Londoner Regierungen sich stets gehütet, auch nur dessen Existenz einzuräumen.

Daß dies zu kuriosen Ergebnissen führte, war kein Wunder. Premierministerin Margaret Thatcher etwa, die Geheimhaltung über alles liebte, leugnete die Existenz der Geheimdienste auch dann noch, als die britische Staatsanwaltschaft gegen die Enthüllungen des früheren Agentenführers Peter Wright in seinem Buch „Spycatcher“ weltweit zu Felde zog.

Ihr Nachfolger in Downing Street war von Anfang an weniger auf Geheimkrämerei und mehr auf Bürgernähe aus; und nun, da der in der Presse wohlpublizierte Umzug von MI6 aus dem alten Quartier in Century House in ein exotisches neues Gebäude an der Themse bevorsteht, sah Major wohl die Zeit gekommen, alte Zöpfe abzuschneiden.

Im Dezember vorigen Jahres hatte der Premier schon die neue Chefin der Inlands-Spionage, Stella Rimington, namentlich vorgestellt. Jetzt gab er auch „C's Namen preis — eine Geste der Entmystifizierung, die unter Autoren und leidenschaftlichen Liebhabern britischer Spionage-Thriller leise Enttäuschung auslösen dürfte, auf der Insel insgesamt aber als vernünftige Entscheidung begrüßt wurde.

Von der Opposition wird Majors Gelöbnis, die Regierungsgeschäfte „durchsichtiger“ machen zu wollen, nicht ganz ernstgenommen. Im Falle der Geheimdienste etwa fordert die Liberale Partei schon lange parlamentarische Kontrolle und Mitbestimmung. „Etwas öffentlich zu bestätigen, was die Nation ohnehin schon die ganze Zeit gewußt hat“, betrachtet der Liberalen-Vorsitzende Paddy Ashdown als „kleine Fische“. Ein wirklicher „Brocken“ wäre es, wenn die Regierung einen speziellen Unterhaus-Ausschuß zur Aufsicht über die Geheimdienste einsetzte — oder gar ein Gesetz zur Absicherung der Informationsfreiheit erließe. Bisher zeigt Premier Major wenig Neigung, solchen Forderungen nachzukommen: Über die Aktivitäten britischer Agenten soll auch weiterhin nicht einmal das Parlament Genaueres erfahren.

Auch dem Regierungschef ist indes bewußt, daß sich die Zeiten geändert haben, und daß nach dem Ende des Kalten Krieges MI5 und MI6 neue Rollen für sich finden müssen. Die aus den Tagen des Ersten Weltkriegs stammenden Organisationen (die Buchstaben MI bedeuten „Military Intelligence“, militärische Nachrichtendienste) scheinen sich jedenfalls momentan mit dem Entzug des Erzfeindes Sowjetunion und der „neuen Weltordnung“ der 90er Jahre etwas schwer zu tun. Jüngsten Berichten zufolge waren MI6-Agenten in den letzten Wochen damit beschäftigt, der Herzogin von York, der von Prinz Andrew separierten „Fergie“, auf ihren Auslandsreisen mit amerikanischen Gönnern hinterherzuspionieren. Ob „C“ wohl davon wußte? James Bond müßten die Haare zu Berge stehen...

Grab Marlenes in Berlin

Enkel nennt letzten Wunsch der verstorbenen Filmdiva

len, berichtete die Pariser KP-Zeitung „l'Humanité“. Das französische Kulturministerium habe dies jedoch mit einer direkten Finanzhilfe verbunden.

Die Finanzprobleme werden von dem Journalisten Alain Bosquet der Zeitung „Le Figaro“ (Paris) bestätigt, der fast täglich mit Marlene Dietrich telefoniert. „Sie brauchte Geld, und ihre Monatsgehälter waren schwierig“, schrieb Bosquet. „Sobald sie einen Scheck einkasste, gab sie alles in wenigen Tagen aus.“

Bis zum Schluß war „Marlene“ nach Bosquets Worten „hellwach“. „Ihr Wille hat sie nur wenige Minuten vor ihrem Tod verlassen. Noch am Tag vor ihrem Tod nutzte sie ihren Berliner Humor. „Man muß mit sauberen Händen und ohne Reden am Tod ankommen“.

PARIS, 7. Mai (dpa). Wo Marlene Dietrich ihre letzte Ruhestätte finden wird, ist noch unklar. Die am Mittwoch mit 90 Jahren gestorbene Schauspielerin und Sängerin habe sich in ihrem letzten Willen gewünscht, in Berlin beigesetzt zu werden, teilte am Donnerstag ihr Enkel Pierre Riva in Paris mit. Ihr Anwalt Jacques Kam bestätigte dies. Ein Militärflugzeug werde die Leiche in den nächsten Tagen nach Berlin bringen. Der Berliner Senat weiß von diesen Plänen nichts, hat aber die deutsche Botschaft in Paris eingeschaltet.

Während ihrer letzten, abgeschiedenen Lebensjahre in Paris hatte Marlene Dietrich offenbar unter großen finanziellen Problemen zu leiden. Ihr Vermögen habe sie sogar aus ihrer Wohnung treiben wollen.

VLADIMIR JENYET: MARLA MARCOLENA VON LOSCH...

● Pálhodinové setkání bývalého prezidenta USA R. Reagana s ministrem hospodářství ČSFR V. Dlouhým se uskutečnilo v Los Angeles na počátku třidenní návštěvy č. ministra ve Spojených státech.

PROČ?

STÁVKOVÝM JID...

se očekává librá hra pro tribuny. Z politického klání Mečiar — Langoš přineseme rozsáhlou reportáž.

V DŮSLEDKU STÁVKY R. POŽÁZ 42 PO TOTY

Křížikova fontána nově
(kr): Vesmír — Tanec slunce — Modrá planeta, to jsou části nového programu Křížikovy fontány, nazvaného Vesmír. Režisérka a choreografka tohoto programu Zdenka Čechová zde spojíla svou fantazii s krásnou náčasovou hudbou japonského skladatele Kitara. Velká vodní fontána na pražském Výstavišti se tak rozezná a rozptá se zcela novým dějovým pojatím. Program programu bude v sobotu 2. 5. ve 21.30 h.

Francouzský frank	1 FRF	5,35	(5,34)
Italská lira	1000 LTL	24,00	(23,98)
Rakouský šilling	1 ATS	2,56	(2,56)
Německá marka	1 DEM	16,06	(16,02)
Švýcarský frank	1 CHF	19,74	(19,66)
Americký dolar	1 USD	29,80	(29,86)
Anglická libra	1 GBP	52,95	(52,93)

Mečiar versus Langoš-live

Komentář bratislavského zpravodaje

BRATISLAVA (mz): V budově Slovenské televízie v Mlynské dolině se připravují na opravdový slovenský televizní svátek. Televizní diváci na Slovensku se mají na co těšit. V nejbližší době se totiž kromě hokejových klání nejlepších světových mužstev stanou svědky mimořádného klání politického, vyslaného v přímém přenosu.

O tom, že se bude jednat o střetnutí plně tvrdých zákroků (doutejme, že jen slovních), není nejmenších pochyb. Že by se dodržovaly zásady fair-play, v to nevěří nikdo, kdo má alespoň o jednom ze soupeřů třebas i jen ty nejzákladnější informace. Před televizními kamerami se střetnou v boji muže proti muži bývalý

(a jak to tak vypadá, také budoucí) premiér vlády Slovenské republiky, zkušený harcovník soudních procesů, ve kterých je obviňován ze spolupráce s StB, národní hrdina v dresu Hnutí za demokratické Slovensko, s vytvářením převrácením práva dlouhých vlasů, ekonomické reformy a nekompromisním lustrátorem, federálním ml-

nistrem vnitra Jánem Langošem v dresu Občanské demokratické unie.

Zatím nebylo oznámeno, kde se toto střetnutí uskuteční. Bylo by však historickou chybou nedopřát sluchu těm občanům, kteří navrhují, aby se pro tento účel rozhodlo mezi stadionem Slovanu na Pasienkách, kde minulou neděli fotbalový fanoušek pana Mečiar tak vřele přivítal mezi sebou v hledišti na zápas Slovan — Sparta, a náměstím SNP, které by, na rozdíl od nedávných slovenských manifestací, konečně zaplnily davy lidí. Zatím však, bohužel, vše nasvědčuje tomu, že se oba politici utkají v anonymním prostředí televizního studia. Vzhledem k tomu, že se soubor Mečiar kontra Langoš připravuje v době, kdy do voleb zbývá o něco méně než měsíc, nepůjde zřejmě ani tak o výsledek. Ten bude stejně oběma bojovníky po bitvě vysvětlován v jejich vlastním prospěch. Ale zato

Proč seděl děda Jemelka

V padesátých letech se zaplínily komunistické věznicí nespravedlivě odsouzenými. Mezi „politickými“ strávil na Pankráci a v uranovém lágru na Bytzi dva roky inženýr Pavel Levý, který byl označen za iniciátora studentských protestů na Vysoké škole chemickotechnologické v Pardubicích v roce 1956. Svůj trest si odpýkával spolu s dalšími nepřáteli režimu, v kriminálech potkal i řadu „kulaků“.

K takovým vesnickým boháčům, jak se tehdy označovali trochu majetnější sedláci, patřil i děda Jemelka. Inženýr Levý vzpomíná: „Děda dostal vysoký trest. Jednou jsem se ho zeptal, za co sedí. A on mi tehdy překvapivě odpověděl: „Za poctivost, synku, za to, že jsem nekrad.“ Nejprve jsem dobře nerozuměl, ale pak jsem pochopil, když jsem si vyslechl celý příběh. Byl to osud jednoho člověka, ale opakoval se tenkrát na venkově v tisících případech. Byl to příběh poctivého Moraváka, křesťana, který byl odhodlán trpět pro své zásady a přesvědčení. Po násilné kolektivizaci se na vsi žilo prachbídě. Družstva měla jednotku tak nízkou, že z toho lidé nemohli mít obživu. Novopečení družstevníci to řešili po svém. Kolchozní přece patřilo všem, a tak si JZD v tichosti rozkrádali. Obvykle jen tak se dalo přežít nehorší. Děda Jemelka nekradl a brzy z družstva vystoupil. To se místním mocpánům nelíbilo, a proto ho museli potrestat, aby příkladem nestrhl ostatní. Dostal zpátky půdu neplodnou a zaplevelenou, na hektary mu vypsali vysoké dotázky. Za jejich nesplnění sedláka označili jako kulaka a sabotéra, odtud vedla Jemelkova přímá cesta do uranových dolů: do Bytzi.“

„Ehrenschtz“ für SS-Treffen

WIEN, 8. Mai (dpa). Führende Politiker aus allen drei großen Parteien in der Steiermark stehen seit Tagen unter Beschuss, weil sie für ein Treffen ehemaliger SS-Angehöriger die Schirmherrschaft — österreichisch „Ehrenschtz“ — übernommen haben. Vor allem Landtagspräsident Franz Wegart, der der konservativen Volkspartei (ÖVP) angehört, geriet ins Zwielficht, weil er auch noch einen Empfang für die Mitglieder der „Kameradschaft IV“ vorgesehen hat. Diese will am 23. und 24. Mai in Graz ihr 40jähriges Jubiläum feiern.

Eine Sprecherin des Innenministeriums in Wien teilte am Donnerstag auf Anfrage mit, daß gegen die Vereinigung der ehemaligen SS-Angehörigen seit einiger Zeit eine Überprüfung im vereins- und strafrechtlichen Bereich laufe. Es bestehe der Verdacht auf Wiederbetätigung im nationalsozialistischen Sinn.

Der 73 Jahre alte Landtagspräsident bekräftigte seine Haltung im Rundfunk mit den Worten: „Das ist ein Soldatenwort, und dazu stehe ich.“ Der Regierungschef der Steiermark, Josef Krainer (ÖVP), und sein Stellvertreter, Peter Schachner-Blazizik (SPÖ), wollen ihre Schirmherrschaft erst dann zurückziehen, wenn das Ergebnis der laufenden Überprüfung vorliegt.

**SV. HINMLERE, PRODUKTY ZA NAS!
MIT 44 AUFWEGE ZEITEN!
44 - NAŠ VZOR!!!**

DER BISHER ÄLTESTEN OBELISKEN haben Archäologen in der ägyptischen Wüste bei Kairo gefunden. Der 2,20 Meter hohe grüne Kalkstein ist der Königin Inti, einer Frau des vor 4300 Jahren herrschenden Pharaonen Phiohs I. gewidmet. Neben dem komplett erhaltenen Obelisken entdeckte das ägyptisch-französische Archäologenteam einen weiteren, der jedoch in drei Teile zerbrochen war. Die Steine schmückten den Eingang zu einem Grabtempel, der zu Intis Pyramide führt.

CITY OF PRAGUE

CZECHOSLOVAKIA

LEASE FOR SALE

A PRIME CITY CENTRE RETAIL DEVELOPMENT OPPORTUNITY

VINOHRADSKÁ TRŽNICE

AT VINOHRADSKÁ ULICE 50, PRAGUE 2

(RETAIL MARKET TRŽNICE — 4000 M² RETAIL CENTRE)

For further details and pre-qualification information please contact,
as agents:

STEVEN TIGHE

Forward Enterprising Building Construction Ltd,

10-12 Maclise Road, London, W14 OPR,

tel.: 071 603 6529,

fax: 071 371 1983.

OBVODNÍ ÚŘAD V PRAZE 2, ČSFR

vyhlašuje

konkurs na pronájem

VINOHRADSKÉ TRŽNICE

VINOHRADSKÁ ULICE 50, PRAHA 2

(maloobchodní tržnice o celkové ploše 4000 m²),

představující vynikající maloobchodní příležitost v centru Prahy.

Další informace a předběžné dotazníky konkursu

vám poskytne náš zástupce pan

STEVEN TIGHE

Forward Enterprising Building Construction Ltd.,

10-12 Maclise Road, London, W14 OPR,

tel.: 00 44 71/603 6529,

fax: 00 44 71/371 1983.

A CO Z TOHO UDĚLAT VELKO-PÍP-SOU NEBO KOMUNÁLNÍ DRYPTÝZ...

Jaké telefonní poplatky?

(cont): Telefonní tarify platí řadu let. Tak jak se mění některé dříve stálé položky, tak mělo dojít i ke změnám v této oblasti. Federální ministerstvo spojů připravilo návrh nových poplatků. Co mimo jiné obsahuje?

Poplatky za místní hovory (s výjimkou hovorů z automatů) by se měly zvýšit z 1 na 1,50 Kčs. Přitom by měl být postupně (podle technických možností) zaváděn časový tarif (1 impuls = 6 minut = 1,50 Kčs). Poplatek za použití telefonního automatu by měl být i nadále 1 Kčs, u nově zaváděných automatů (na volací karty) by měl být zvýšen na 2 Kčs.

Poplatky za mezinárodní hovory usku-tečně v době tzv. silného provozu (ve všední dny od 7 do 16 hodin) se mají zvýšit o 50 %. Naopak v době tzv. slabého provozu (od 16 do 7 hodin ráno a v sobotu a v neděli) by poplatky byly ve srovnání s novou zvýšenou cenou poloviční — tj. představovaly by 75 % dnešní ceny. Tento návrh se týká pouze tarifů ve vnitrostátním styku.

I když návrh připravilo federální ministerstvo spojů, je zapotřebí souhlas federálního ministerstva financí, neboť jde o regulovanou položku. Na stav projednání výše tarifů jsme se zeptali pracovníce FMF ing. L. Litoborského: „Tento návrh bude příští týden projednán ve vedení federálního ministerstva financí. Dojde k rozhodnutí, zda to bude výměr FMF nebo tento návrh bude schvalovat federální vláda.“

Od kdy by měly nové poplatky platit? „Poněvadž jde o komplikovanou oblast, počítá se s jejich postupným zaváděním.“

A VEKECA, A VEKECA, A VEKECA...

• O pětina dražší bude od 1. června v Římě autobus a metro (jízdenka do metra bude napřístě za 1000 lir). Jízdenky pro turistů budou za dvojnásobek.

»Bude tam prý pivovar,« říkal mi nedávno jeden známý, když jsme procházeli po Jakubské ulici v Brně kolem domu, v němž býval známý podnikar Sekt bar Venuše. Pivovar v centru města? Ta představa mi jaksi nedařila spát a jednoho dne jsem se vypravil na

prováděl je stavební firma SPON z Brna.

»Dostal jsem úvěr 28,5 miliónu korun od České spořitelny, byl to ale velký problém je přesvědčit,« uvádí dále V. Honek. Přecházíme však k jádru věci a podnikatel vysvětluje, jak se má celá záležitost s pivovarem. »Zařízení

vo) ze starobrněnského pivovaru, chmel pak ze Zatce. Většina pěnívého moku se prý vypije již na Jakubské, cister-nou bude zásobován i jeden podnik ve Slatině. Okolí nebudou obtěžovat nasádlé pivovarnické výpary, vše se prý bude kondenzovat a odvádět v kapal-ném stavu.

Část výroby piva si budou moci pro-hlednout hosté přímo ze sálu přízemní pivnice, tak to bývá v malých pivovarech např. v Německu běžné. Pivo by mělo stát méně než deset korun, podobně i strava by neměla být z nej-dražších. Sázi se tedy více na obrat, na cenovou i chuťovou přitažlivost. Pi-vo i celý podnik ponesou název Pegas. Panu Honkovi se totiž symbol křídla-tého koně letícího vzhůru líbí. A piv-nice zahájí provoz již v čer., pen-zión pak v srpnu letošního ro. Pokud se všechny podnikatelské záměry zda-ří, bude střed města obohacen o zařis-tovaný podnik, který přispěje k uytvá-ření konkurenčního prostředí. A toho je v brněnském středu opravdu třeba!

Krásná Japonská poštací známka na ostroně používat k rozvodu zářelek elektrické vozy. Vůz ujedne na jedno nabíjení asi 100 kilometrů.

PIVOVAR UPROSTŘED MĚSTA

životem pulsující staveniště, abych při-šel věci na kloub.

»Ano, bude tady skutečně pivnice s vlastním minipivovarem, k tomu pen-zión s patnácti pokoji a dole ve skle-pě zůstane vinárna,« prozradil při na-šem setkání Vladimír Honek, muž, kte-rý si dům na Jakubské čtyři pronajal od majitele na 50 let. Stalo se tak v únoru 1990, když předtím nevyšla va-rianta s minipivovarem v Černošské pivnici. Stavební úpravy domu, jehož dezolátní stav především v zadním trak-tu, již volal hlasem žalostem, navrhl ing. arch. Z. Jašek z atelieru Omega,

dodává firma Ziemann z Ludwigsburgu. Cenově (jde o 11 a půl miliónu Kčs) jsou na tom stejně jako ZVU z Hradce Králové, technologie je však dokona-lejší. Pivovarské zařízení se skládá z varného bloku, kvasných kádí, ležác-kých a stádecích tanků. K tomu při-jdou i různá čerpadla, chladič jednot-ka...

Minipivovar by měl vyrábět denně 20 hl, ročně pak asi 8000 hl světlé-ho, tmavého a kvasnicového dvanácti-stupňového piva. Slad chce V. Honek odebrat z rajhradského závodu Obchod-ních sladoven, speciální (na černé pi-

BLAHO SLAVENÝ SLADĚK, KTERÝ PIVO VARÍ!... ALE KDO TO PIVO NA

PLATIT?

DOZNÁNÍ

Brankář Jiří Holeček zářil dlouho jako stálice na světovém hokejovém nebi. Máme mu co děkovat, že jsme v tomto populár-ním sportu dosáhli tak velkých meziná-rodních úspěchů. Seděl jsem s ním vza-du v šatně Sportovní haly v Praze. Přišel rovnou z tréninku. Povídám: »Když se na vás dívám při špičkových utkáních, jak stojíte v brance klidně, jako by se vás dě-ní na ledové ploše vůbec netýkalo, ří-kám si, jak to dokázíte.« Zvedl jako na protest ruku. »Já nejsem při zápasech vů-bec klidný. Sleduji pozorně každou akci, i tu, u protější brány. A ten můj klid, o kte-rém mluvíte, je jen zdánlivý. Já se dopu-ji.« Zalpal jsem po dechu. Tak uida, dro-gy. To jsem od něj nečekal. »Čím se do-pujete?« zeptal jsem se příškrčeným hla-sem. Zaváhal se tajemně. »Přišel jsem na to sám, a žádný test mi to nedokáže.« S otázkou v očích jsem čekal, co bude dál. »Ten doping dělám takhle,« pokračoval. »Před zápasem si pozorně prohlédnu hrá-če soupeře, a když oni útočí na mou bran-ku, začnu se hejlovat. Můj vnitřní mono-log agresivity nebo, chcete-li, dopingu, vy-padá takhle: Jen pojd', ty zrádco, myslíš, že se tě leknu? Až přetáhneš ty! Nebo: Přede sebou určitě padnu na zadek, ty nádhoro! Bác a vedle! Pro tebe by tady místo brány museli postavit stodolu! Dá-le: Kašpárku z pimprlového divadýlka, ta-kovým bláškem mne neobláješ!« Další citáty z dopingového receptu Jiřího Holeč-ka, byl velice působivý, uvádět nemohu, protože noviny čtou i děti.

Pro osvěžení paměti

Je to tak trochu zapomenuté výročí. Komunisté ve svých kalendářích, jaž byl při absenci konkurence nucen používat celý národ, připomínali málem každé koleno Vla-dimíra Iljiče a při takové příležitosti ne-šetřili pompózními oslavami a kampaněmi ve sdělovacích prostředcích. Dnes je situa-ce právě opačná. Mnozí sice vytvrzují při-pomínají historické »pražské jaro 1968«, ale většinou jen proto, aby zdůraznili zásluhy komunistických protagonistů tehdejšího ob-rodného procesu. Přitom se většinou cudně zapominá na čtyřicetiletý odpor, který ra-dě totalitě permanentně kladly statisíce, ba milióny občanů, každý na svém místě, ve svých podmínkách a svým způsobem. Někdy i vysloveně krkolomným. A zapominá se i na události, při nichž tento průběžný odpor nabyl charakteru erupce a vyvěřil nad povrch násilím udržovaného hnilobné-ho křidu. Mezi takové události se řadí také to, co se právě před třiceti roky odehrálo na pražském Petříně a pak se přeneslo i do ulic hlavního města.

Psal se 1. květen 1962. Podle tehdejšího obyčej se scénáře se konala prvomájová manifestace a řada dalších akcí režimu. Večer se však přihodilo něco, co bylo mi-mo tehdejší obyčej a scénář. Dokonce při-mo proti nim. U pomníku Karla Hyka Má-chy na Petříně se shromáždily asi dva ti-síce mladých lidí k demonstraci lásky. Stu-denti, učni, dělníci, prodáváčky. Měli ve svém nitru bytostnou lásku mládí, ale i by-tostný odpor proti režimu zla a násilí. Do-cela zákonitě se proto po policeích stvrzo-jících lásku vydali do pražských ulic de-monstrovat proti zlu a násilí. Setkali se s ním. Rudí bossové pokřivali na chlapce a děvčata počítanou smekko drábá a její metody byly nevybíravé. Mnoho účastníků pochodu bylo zbito, zatčeno, postaveno před soud a odsouzeno. Pro řadu dalších skon-čilo studium nebo vznikly nesnesitelné podmínky na pracovištích. Běh jejich ži-votů se změnil ze zlého k ještě horšímu a někteří na tehdejší demonstraci doplá-cali v podstatě dodnes. Zatímco nomenkla-turní kádři tehdejšího režimu...

Za všechno v životě se platí. Za hrdin-ství rovněž. Navíc se na ně často zapomi-ná. Napravem. Proto také byly napsány tyto řádky. Pro osvěžení paměti.

KDO TEN FOFR VIDĚL, NEMŮŽE ZAPOMENOUT!

A ZVONY ZNÍ!

Sluníčko si udělalo o víkendu konečně čas a zahřálo Prahu, jak náleží. Lidé si sloučili světry a kabáty a natáhli trička, kluci stánkaři nabízeli coca-coly, cigarety a suvenýry nahoře bez. Stromy se za-zelenaly jarem, ulice se rozšuměly naplno turistickou hatmatilkou i skřipavými tóny pouličních šumářů. Ten na Malém ryneč-ku kvůli děsně proctěně, rvalo to uši na sto metrů. Staroměstské náměstí se promě-nilo ve velké stánkařské tržiště s cenami značky Super = nařinče, uhní, ctizně, za-berl jedna porce zmrzliny 10 korun, dvě porce dvacet, běžná pohlednice Prahy čty-ři koruny, umělecká od 10 do 50 korun a tak dále. Kdo nevěří, ať tam běží. A sa-mé Made in... snad jen to sklo a obrázky v galériích rozsetých na každém kroku jsou původem české, a samozřejmě i pivo. Za-hradky s občerstvením také ožily, ale ci-zinci se tady, jak bylo vidět, moc přes kapsu neplácali — káva, minerálka, coca-cola a sem tam nějaký ten zmrzlinový pohár, to byla většinou celá jejich konzumace. A strava duševní? Sem tam stánek s knížkami, hlavně výpravnými publikacemi o Praze za několikastovkové ceny. Vnitřek Prahy je už opravdu mezinárodní. Pražáka asi poněkud tísní ta cizinecká rozplnavost, ale byznys je bynsys, ten nezradí bratra. A tak jen zvony, burácející nad tím tržně turistickým Babyiónem, plaší chmury rodu-věrných Pražanů a připomínají, že Praha ještě neztratila svou poezii, že je stále ještě »písni zapředenou v čase / a my ji mluvíme. / Ať zní!«

Vitamin C gegen Herztod

LOS ANGELES, 8. Mai (AFP). Die Ein-nahme von täglich mehreren hundert Milligramm Vitamin C kann nach den Er-gebnissen einer US-Studie das Leben ver-längern. Die Studie, die von einem Epide-miologen (Seuchenforscher) der Universi-tät Kalifornien durchgeführt und am Freitag von einer Fachzeitschrift veröf-fentlicht wurde, ergab, daß die Einnahme von 300 bis 400 Milligramm des Vitamins täglich das Leben von Männern um sechs, das von Frauen um ein Jahr ver-längern kann. Die Einnahme von Vitamin C beuge Herzerkrankungen, vorzeitigem Tod und Krebs vor, so der Mediziner Ja-mes Enstrom. Er betont allerdings, es sei besser, täglich fünf Mal frisches Obst und Gemüse zu essen, als Vitamin C in Ta-bletten- oder Pulverform zu nehmen.

Es wurden 11 348 Erwachsene beobach-tet, die zwischen 25 und 74 Jahre alt wa-ren.

Kvalita a slušné ceny

(JLa): Po rozsáhlé rekonstrukci šestí pro-dejních oddělení bylo včera slavnostně otevřeno také přízemí Domu módy, které jeho tvůrci nazvali Móda pro všední den. Jak nám prozradila ředitelka podniku R. Benáčeková, je nabízený sortiment uspo-řádan tak, aby si zákazník mohl pohodlně vybrat z bohaté nabídky dámského a pán-ského pleteného zboží, různých doplňků i konfekce. V moderním interiéru nebudou občané ztrácet čas čekáním na obsluhu, tak jako při původním pultovém prodeji. Nás však zajímaly — a jak také jinak — pře-devším ceny. A tak jsme se rozběhli mezi pultíky a věšáčky, abychom zjistili, že slušivé propinací bavlněné šaty zde můžete koupit za 450 Kčs, pánské košile od 340 do 420 korun a světry za pět až devět set korun. Uvidíte zde také bohatý výběr ha-lanek v barvách béžové, hnědé i zelené za 570 Kčs. Nelze upřít, že v porovnání s mno-hými butiky jsou to ceny přístupné.

Steffis verschwitztes Röckchen in der Vitrine

..A BECKEROVY PRDY V TERMOSCE..

Odvážný P. Pithart

PRAHA: Za občanskou odvahu byl včera vyznamenán cenou Fr. Kriegla, udělovanou Nadací Charty '77, český premiér P. Pithart. Podle předsedy nadace Fr. Janoucha ji dostal za oslovení slovenské veřejnosti ve známém vystoupení v televizi, zdůrazňujícím české omyly a česká provinění vůči Slovákům. Za to, že podle slov Fr. Janoucha "obrátil pozornost k vlastním chybám znesnadňujícím zachování společného státu", získal cenu spojenou s finanční odměnou 2500 dolarů.

V Bibione česky

KIM: Pláže v italském Bibione na břehu Jaderského moře znali mnozí čs. turisté nejen z reklamy, ale i z vlastní zkušenosti. Ideální klimatické podmínky a přístupné ceny sem lákají ročně tisíce Čechů a Slováků. Místní turistická kancelář, vedená E. Bergamem, proto pro své zaměstnance a spolupracovníky zorganizovala kurs češtiny, na jehož realizaci se podílí profesor I. Seidl z brněnské univerzity. A tak pokud se rozhodnete navštívit letos tuto půvabnou část Itálie, ležící nedaleko Benátek, nemusíte mít obavy, že se bez znalosti italského nedomluvíte.

ČEŠTINA DO OSN!

DOLAROVÁ NEPRŮSTŘELNOST

MOSKVA: Ruský komerční dům »Skupina občan« se rozhodl otevřít v Moskvě půlkou neprůstřelných vest. Jednodenní pronájem přijde na pět dolarů. Prudce rostoucí kriminalita v Moskvě vůbec prospívá rozvoji podnikatelské činnosti, specializující se na ochranu před zločinem. Firma »Skupina občan« již před časem zahájila prodej neprůstřelných vest vyráběných izraelskou firmou Eagle. K dostání jsou jak »skrýté« vesty, jež ochrání před střelbou z pistole ráže devět milimetrů, tak i mohutné armádní, jež mohou chránit před střelbou ze samopalu.

Führersitz für führende Führer

BONN, 8. Mai (dpa). Mit Staunen nahm jetzt in Bonn der CDU/CSU-Fraktionsgeschäftsführer Jürgen Rüttgers das jüngste Produkt europäischer »Richtlinienkompetenz« zur Kenntnis. Auf 481 Seiten äußert sich der EG-Rat darin, »Zur Angleichung der Rechtsvorschriften der Mitgliedstaaten über land- und forstwirtschaftliche Zugmaschinen auf Rädern«.

Ein Führersitz, heißt es, sei »der einer einzigen Person platzbietende Sitz, der für den Führer bestimmt ist, wenn dieser die Zugmaschine führt«. Eine Sitzfläche hat man sich als »die nahezu horizontale Fläche des Sitzes, die die sitzende Haltung des Führers ermöglicht«, vorzustellen, während »die nahezu vertikale Fläche des Sitzes, die dem Führer als Rückenstütze dient«, als »Rückenlehne« zu bezeichnen ist.

Aufgespießt

„Bettelt nicht bei Kohl um Geld, ackert lieber auf dem Feld!“

Das reformfeindliche frühere russische KP-Blatt „Sowjetskaja Rossiya“ zum Thema westlicher Hilfe und sinkender Arbeitsmoral in Rußland.

Lederjacke für 71 200 Mark

LONDON, 8. Mai (AP). Im Londoner Auktionshaus Christie's hat die Lederjacke des ehemaligen Beatle John Lennon für 24 200 Pfund (umgerechnet etwa 71 200 Mark) am Donnerstag den Besitzer gewechselt. Damit erzielte die Jacke den höchsten Preis, den jemals ein von einer Berühmtheit getragenes Kleidungsstück einbrachte.

Die legendäre Lederjacke trug Lennon in den sechziger Jahren sowohl privat als auch auf der Bühne, bei Auftritten in seiner Heimatstadt Liverpool und in Hamburg. Insgesamt wurden bei der Versteigerung von Erinnerungsstücken aus der Rock- und Popwelt 186 900 Pfund umgesetzt.

(čre): Do kamiónu odstaveného pro poruchu na 14. kilometru dálnice D 1 ve směru na Brno se ve středu v noci vloupal neznámý zloděj. Odcizil 15 000 telefonních přístrojů značky Siemens v hodnotě 22 800 000 korun.

VEŽNÍ HODINY, které obyvatelům sibiřského Krasnojarsku-26 sloužily celá tři desetiletí, se ztratily. »Občané zloději, vraťte celý mechanismus na místo,« vyzval pachatele činu místní tisk.

ČASY JSOU MOLT ČASY...

• Turecko zrušilo po jednáních s čs. ministrem zahraničního obchodu Bakšayem zákaz dovozu čs. mléčných výrobků, mléka a masa.

Tiše jen pro tebe

FRANTIŠEK HALAS

Pisní na jaře je tělo tvé
již rusalka si zpívá v prameni
pisní pěnice je tělo tvé

Růžovým keříkem
(a chceš-li i křikem) je tělo tvé
jenž dechem mým se celý
rozechvívá
oblakem čistoty je tělo tvé

Příbojem nočním je tělo tvé
kde vlnek dvě si poupě přihrává
šuměním ranním je tělo tvé

Milostí mou je tělo tvé
hrou holubic nad potopou
milostí buď mi tělo tvé

JAROSLAV SEIFERT

Ach, kde jsou sněhuláci
a písne o smutku,
kež krásy nepozíráci,
jež skrývá v žitítku.
Jež skrývá v žitítku,
bohužel jenom skrývá,
a k mému zármutku
ruka je málo listů.
Ruka je málo listů,
urací ji nazpátek,
však země mlostívá
je plná poupátek.

Slowakische Souveränität abgelehnt

PRESSBURG, 8. Mai (dpa). Mit knapper Mehrheit hat sich der Nationalrat in Preßburg (Bratislava) erneut gegen die Souveränität der Slowakei ausgesprochen.

KOPŘIVY

V přírodě sbíráme dva druhy kopřiv — vytrvalou kopřivu dvoudomou (Urtica dioica) a kopřivu žahavku, jednoletou, které vyrůstá později. Nacházíme je na zahradách, na rumišťích, u cest, v příkopech. Sbíráme jen nejmladší rostliny, před květem, později — od května — jen vrcholky mladých rostlin a vrcholové listy. Nesbíráme je tam, kde rostou příliš bujně, mohly by obsahovat větší podíl dusičnanů.

Jídelníček s bylinami

Obsahují mnoho chlorofylu, tříslovin, látky zvané glukokininny (snižují obsah cukru v krvi), acetylcholin, flavonoidy, histamin, mnoho bílkovin, vlákniny i 2 % tuků. Z minerálních látek mají především draslík, vápník, železo aj. Z vitamínů může být ve 100 g listů až 50 mg karotenu, až 100 mg vitamínu C a vitamíny skupiny B. Pryskyřičný sekret působící žahavost se rozkládá při 80 °C na neškodné látky, proto konzumujeme vždy tepelně upravené kopřivy. Kopřiva má léčebné účinky, upravuje trávení, krvetvorbu, podporuje vylučování žluči, moči. Uplatňuje se příznivě i při chorobách dýchacích cest, při cukrovce, při revmatismu, arterioskleróze. V kuchyni ji zjara přidáváme do mnoha pokrmů — asi jako petrželku či špenát — do polévek, příkrmů, nádivek, sekaných mas, salátů (spařenou) bramborových, vaječných, rýžových pokrmů i do slaných moučníků, zapékaných těstovin aj. Můžeme ji používat často, nemá nežádoucí účinky, naopak je velmi prospěšná zdraví. Jen vitamín C má až třikrát více než citróny.

KOPŘIVOVÁ POLÉVKA S KNEDLÍČKY PO ARABSKU

Talíř kopřiv, 200 g mletého masa, 200 g strouhanky, 1 vejce, 2 lžíce petrželky, sůl, pepř, špetka skořice, 2 lžíce polohrubé mouky, 1 cibule, špetka mletého kardamonu, máslo.

Z masa, strouhanky, vejce, petrželky, soli, pepře a skořice vytvoříme směs, podle potřeby přidáme 1–2 lžíce vody. Ze směsi připravíme malé knedlíčky a osmažíme je na másle. Vyjmeme a dáme stranou. Na toméž másle zpěníme mouku s pokrájenou cibulí. Zalijeme 1–1,2 l vody, přivedeme k varu, dobře proleháme. Přidáme osmažené knedlíčky a kopřivy drobně pokrájené a povaříme 5 minut. Osolíme a ochutíme kardamonem a povaříme ještě asi 5 minut.

HAJDUCKÁ KOPŘIVAČKA

400 g brambor, 1,5 litru vody, 150 g klobásy, 2 krajíce chleba, 1 velká cibule, 1 až 2 lžíce sádla, kmín, pepř, sůl, lžička papriky, talíř mladých kopřiv, pažitka.

Oloupané brambory a krajíce chleba pokrájíme na kostky. Na sádle zpěníme usekanou cibuli, přidáme chléb, osmahneme, pak přidáme brambory, na kolečka pokrájenou klobásu, promícháme, opečeme. Přidáme papriku, kmín, pepř, promysle a posekané kopřivy, osmahneme, zalijeme horkou vodou, osolíme a vaříme, až brambory změkknou. Hotovou polévku posypeme pažitkou a podáváme i jako lehkou večeři.

..OPROTI ŠKODLIVÉMU ŠPENÁTU!

BIL'AK A JAKEŠ MĚLI DOBROU FYZIČKU

ROZHOVOR S KARLEM URBÁNKEM PŘÍMO NA DLAŽBĚ (A BEZ PRŮVODU)

Bývalý šéf pražských komunistů M. Štěpán ve své vzpomínkové knize Zpověď vězně sametové revoluce na straně 97 píše: Generálním tajemníkem jsme zvolili, jak známo, Karla Urbánka. Byl to, jak se říká, mikulášský tajemník. Vyržel ve funkci pětadvacet dnů, ale za těch pětadvacet dnů stačil pokazit, co se jen dalo.

S Karlem Urbánkem jsme se nedávno náhodou potkali na ulici poblíž brněnské redakce. Zeptali jsme se, zda by nám byl ochoten někdy v budoucnu poskytnout rozhovor. Řekl: »O mně je známo, že i v minulosti jsem příliš rád nerozdával rozhovory. Člověk ať chce nebo nechce, vždycky do toho vnese něco osobního, aby si získal určitou popularitu. A já patřím k lidem, kteří se spíše věnovali práci než tomu, aby honili osobní popularitu. Je to zajímavé, právě teď jsem tak přemýšlel, když jsem se díval na knihy za výkladem, proč jsem nevybověl naléhání různých lidí, abych napsal o událostech z doby, kdy jsem vykonával funkci generálního tajemníka. A těch šestadvacet dnů bylo do určité míry obdobím obětování a politické sebevraždy. A z tohoto důvodu je logické, že jsem se stáhl do ústraní a politiku nedělám a dělat asi nebudu.«

Před časem otiskl Mladý svět rozhovory s bývalými vysokými činiteli komunistického režimu. Vy jste tam uvedl, že počátkem prosince přišel na předsednictvo ÚV KSČ pan Čalfa a nabádal k uskutečnění jakéhosi převratu. Jak to tehdy bylo?

Bohužel musím říci, že tuto informaci jsem Mladému světu dal. Odpovídal jsem tam na otázku, jestli jsou nějaké věci, které nebyly zveřejněny. Já jsem prohlásil, že jsou a možná ještě dlouhou dobu zůstanou. Domnívám se, že je dobré tyto věci zveřejňovat, až opadnou určité emoce mezi lidmi. Kromě jiného jsem tehdy uvedl příklad premiéra Čalvy. Podstata tohoto problému spočívala v tom, že skutečně 5. prosince po návratu z Moskvy, kde jsme spolu s tehdejšími premiéry Adamcem

podepsali protokol o protiprávním vstupu sovětských vojsk, čímž jsme vlastně vytvořili základ pro jednání o jejich odchodu, po tomto návratu se dostavil pan Čalfa do předsednictva. V podstatě žádal, abychom přesvědčili prezidenta Husáka, aby svolal Federální shromáždění. Tam by Gustáv Husák odstoupil z funkce prezidenta a na jeho místo by byl zvolen Ladislav Adamec.

Nazval byste to tedy takovým pokusem o puč?

Já to necharakterizuji. Bylo to prostě přesvědčování předsednictva, aby přistoupilo k tomuto kroku. Přitom si ti, kteří tento záměr vymysleli, neuvědomovali, že vlastně 29. listopadu přijal parlament zákon o zrušení vedoucí úlohy komunistické strany. A tím pádem KSČ neměla takové postavení, aby mohla něco organizovat.

Jak vy osobně vidíte budoucnost československých vztahů?

Bohužel musím říci, že když jsem se 17. prosince 1989 vrátil do Prahy z mimořádného sjezdu slovenských komunistů, tak jsem prohlásil, že můžeme dělat cokoliv, ale Slovensko bude samostatné. Ten náznak se projevoval a vycítil jsem, že i v KSS tyto tendence byly.

Představoval jste si před listopadem, že to s komunismem tak neslavně skončí, nebo jste počítal s nějakým postupným, evolučním vývojem směrem k socialismu s lidskou tváří?

Osobně jsem byl přesvědčen o evolučním vývoji. Vyjasnění té teoretické otázky, kdo má jaké představy o socialismu, to je jedna část tohoto problému, a praktická realizace je jeho druhá část. V každém případě jsem si představoval, že tu bude fungovat společnost, která musí pracovat na principu tržního mechanismu. Zároveň jsem se domníval, že na ten sociální aspekt bude brán taky zřetel. Pokud mohu upozornit na rozhovor s Václavem Havlem, který se uskutečnil kolem 9. prosince, tam jsem v podstatě žádal tyto principy. Také jsem tehdy žádal delegace OF a VPN, aby nepřipustily v Československu velkou nezaměstnanost. Byl jsem ujištěn, že nezaměstnanost v naší republice nebude. Dále jsem zdůraznil, že má-li se Československo dostat co nejrychleji mezi vyspělé státy, pak se musí zapomenout na kolektivní vinu a hodnotit lidi podle práce, umožnit lidem schopným a odborníkům pracovat ve funkcích.

V padesátých letech, ale i později, se

řada odborníků-výšetřovatelů z řad StB dopouštěla hrubých nezákonností...

Samozřejmě, to je otázka posouzení každé osoby individuálně. S tím souhlasím.

Pane Urbánku, čím se nyní živíte?

Devět měsíců jsem byl nezaměstnaný. Týden co týden jsem chodil na úřad práce, týden co týden po podnicích. Podotýkám, že jsem se zajímal pouze o dělnické profese, počínaje vrátným přes vazače u jeřábu až po skladníka nebo pomocníka u zedníků. Bohužel, práce pro mne nebyla. Zajímavé je, že jsem chodil hledat zaměstnání na doporučení brněnského úřadu práce na základě žádánek. To znamená, že tyto podniky daly místa, o které jsem se ucházel, k dispozici. Po devíti měsících jsme se s vedením úřadu shodli, že bude asi lepší, když začnu pracovat samostatně. Jsem živnostník. Mám sféru působnosti při zprostředkování obchodu, poradenství v ekonomice a v dopravě.

Máte stejný názor jako Miroslav Štěpán, a sice, že za krach komunismu v Evropě může Gorbačovova zrada?

Pokud mám hodnotit osobu Michaila Gorbačova, domnívám se, že by si každý měl zhodnotit sám, co dělal a co ne. Gorbačov v prvé řadě neodhadl psychologii ruského člověka. Z toho důvodu, že dát na jednu demokracii lidem, kteří na to nejsou zvyklí, to je politická sebevražda. Máme jenom obavy, aby to, co Gorbačov vyčítal svým předchůdcům — oběti — aby tyto oběti nebyly ještě podstatně větší než v minulosti. Po rozpadu SSSR může nastat stejný proces v Ruské federaci.

Vraťme se ještě k vašim bývalým kolegům. Jaký je váš názor na pány Biláka a Jakeše?

Nebyl jsem na ÚV tak dlouho, abych mohl detailně o těchto lidech hovořit. Co jsem svým způsobem o obou obdivoval, byla jejich fyzická kondice, v tom věku.

A co jejich duševní potence?

Tak ta byla, ať chceme nebo nechceme, poznamenána určitým vývojem a funkcionářem za celé období od padesátých let.

Když jsme u bývalých hvězd: Co pan Štěpán?

K tomu já se nechci vyjadřovat, aby to nevypadalo, že dělám nějakou odvetu za to, co o mně píše v té své knize. Fakt je, že je to člověk ambiciózní.

JEN HLAVIČKY BYLY BEZ FYZIČKY!

Jaruzelski fühlte sich bedroht

Kriegsrecht als Schutz vor Sowjet-Intervention dargestellt

HAMBURG, 10. Mai (AP). Der frühere polnische Staatspräsident Wojciech Jaruzelski hat Einzelheiten über den sowjetischen Druck berichtet, der ihn am 13. Dezember 1981 zur Verhängung des Kriegsrechts über das Land veranlasste. In einem am Samstag vorab veröffentlichten Interview des Hamburger Nachrichtenmagazins „Der Spiegel“ nannte der Ende 1980 als Staatschef zurückgetretene Politiker die Drohungen mit einem Einmarsch von Truppen des Warschauer Pakts so massiv, daß er es nicht mehr habe verantworten können, dem Treiben der unabhängigen Gewerkschaft Solidarnosc weiter freien Lauf zu lassen.

Jaruzelski berichtete über erregte Telefonate mit dem damaligen Moskauer Parteichef Leonid Breschnew, dem sowjetischen Verteidigungsminister Dmitri Ustinow und dem Chefideologen Michail Suslow in den Dezembertagen 1981. Gemeinsamer Tenor sei gewesen: „Wenn ihr eure Probleme nicht selbst löst, werden wir brüderliche Hilfe leisten.“ Der sowjetische Planungschef Baibakow beschwor laut Jaruzelski am 8. Dezember die Polen bei einem Blitzbesuch in Warschau unter Tränen: „Tut etwas, sonst kommt es zu einem Unglück.“

Weiter aufgehetzt worden seien die Sowjets von SED-Chef Erich Honecker und dem tschechoslowakischen Parteichef Gustav Husák.

Überdies hätten in Polen selbst Bürgerkrieg und wirtschaftliches Chaos gedroht, sagte Jaruzelski weiter. Die Russen hätten einen Putsch gegen ihn geplant, einmal habe er sogar gefürchtet, entführt zu werden.

Der frühere polnische Präsident warf dem Westen vor, er habe auf die Entwicklung in Polen seinerzeit zwiespältig reagiert. Obwohl die Amerikaner durch einen Überläufer genau über die Kriegsrechtsplanung informiert gewesen seien, hätten sie nichts unternommen und auch kein Signal gesendet. „Wir konnten daraus schließen, daß der Westen mit dem Kriegsrecht einverstanden sein würde, wenn es nur zu keiner Intervention käme“, sagte der polnische General.

Tajemství zvачého dopisu

PRAHA: Předseda Komise vlády ČSFR pro analýzu let 1967 až 1970 V. Menci potvrdil informace ruského týdeníku Novoje vremja, že na moskevské schůzce ze mí Vařavské smlouvy 18. srpna 1968 stranický vůdce Leonid Brežněv přečetl tzv. zvачí dopis. Potvrdil také, že L. Brežněv údajně řekl, že ho obdržel již v Brněně 3 srpna 1968.

DO YOU SPEAK ENGLISH?

well.

ráno jsem brzo vstal, a než jsem se úplně probudil, zíral jsem a sienenhedlajnnůs.

bylo to o. k., i když se už v zálibu nevádlil.

na národní jsem si koupil hamburgra, protože sendvič neměli a kožu v plechovce, protože ji měli.

taky měli ty dobrý cigára s velbloudem a levně, protože jsou pašovaný z polska.

well.

na to, že je ráno, to nebylo tak špatný.

nasedl jsem na devítku, to je ta, jak je pomalovaná marlborama, a jel jsem odevzdat obrázky na žilku.

řekli, že jsou ol rajt a ptali se, jestli jsem viděl »back to the future«, to je pěci ten film, co dávaj ve hvězdě.

well, řekl jsem, neviděl, ale určitě se na něj půjdu podívat.

koupil jsem si polibek svěžesti, protože bez toho mě žádná nepolíbí, seběhl jsem k wilsoňáku a nasedl na čtyřadvacítku — ta je zase pomalovaná velbloudama, a tak jsem dostal chuť na cigáro a u masaryčky vystoupil, abych si konečně zakouřil.

očumoval jsem výlohy, ale nejnovější americkou dietu v pítlukách ani v dražde jsem si nekoupil, protože nejlepší je nežrat.

well.

tak to by bylo dopoledne.

abych se necítil tak sám, pokecal se mnou jeden jehovův svědek, který mi dosvědčil, že nejenom slovan, ale i ježíš všude svědky má.

well.

bylo to výborný intelektuální cvičení, ale po dvou hodinách mě přestalo bavit.

z těchto svědků by byli výborný pojišťováci.

zajdu za hrabánkem a musím mu to doporučit.

well.

ale až zejtra. dneska mám volný den a musím si ho užít.

vystojím si frontu mezi opravdovými čechy na opravdového mac donaldova hamgurgra, potom si skočím vedle do crazy dazy na americkou limonádu, mrknu se, co je nového v timesech, nechám se zmlátit černými šerťy, podívám se, jaký je kurs dolaru, zažádám si o změnu příjmení (mac pecháček), zkontroluju si, že na kontě jurt nic nemám, vyperu si ponožky a půjdu spát.

přikreju se cáry vlnky hvězdnatý a ráno zase vyrazím.

třeba se mi povede najít nějakou hospodu, kde maj knedlo zelo vepřo a nějaký dobrý levný pivo.

well.

teda yes!

JOE MAC PECHÁČEK

Nechte ho, pánové, trochu lže, ale nekrade.

Centrum místem klidu

KARLOVY VARY: O umístění závoru u vjezdů do lázeňského centra Karlových Varů rozhodla v těchto dnech rada města. Cílem opatření, které si vynutili nedisciplinovaní zahraniční motoristé, je maximálně zklidnit centrum lázní. Karlovarští radní původně tento návrh zamítli. Avšak po velikonočním dopravním kolapsu, kdy policisté na pokutách za parkování či průjezd uzavřenou zónou vybrali 40 tisíc korun, urychlenou instalaci mechanických zábran doporučili.

VÁCLAV ROZIŇÁK, MISTR SVĚTA 1947 A 1949, V PRAZE

TVRDOST NA ÚKOR ELEGANCE

PO OPERACI štíhlý, se šedivými vlasy, ale s jiskrnými očima, takový je dnes již 69letý Václav Roziňák, býv. čs. reprezentant a hráč LTC Praha, který dobyl pro Československo titul mistra světa 1947 a 1949.

Patří do skupiny hokejistů, která stála v roce 1950 před soudem a po vykonstruovaném procesu byla odsouzena. »Roza« dostal pět let, seděl na Borech, v Jáchymově, na Mírově a v Příbrami. ROZIŇÁK: »Trochu se mi to vybauje, ale někdy se naštvu, když vidím tytéž lidi co kdysi. Je to přece hrozné, když jsem jako ostatní dostal v roce 1990 od tng. Subřta dopis, že jako odškodnění obdržím »titul zasloužilého mistra sportu. Tak jsme poslali s V. Záboudským otevřený dopis, v němž jsme to odmítli, protože nás svaz tehdy nechal na holičkách.«

V roce 1968 dr. Zď. Andršt a prof. Vř. Kostka, pozdější vedoucí činitelé svazu, jím však umožnili bez spínění trenérských povínek působit v zahraničí. ROZIŇÁK: »Odjel jsem do Švýcarska, kde jsem trénoval tři roky Grasshoppers a v roce 1971 jsem s manželkou požádal o politický azyl. Pak jsem působil v Zugu. Tehdy se ve Švýcarsku trénovalo dvakrát týdně, většinou na dvě branky, ne jako u nás, a teprve v posledních deseti letech došlo k obratu a trénuje se jako v jiných vyspělých zemích. Také je to na jejich hokeji vidět.«

»Roza« měl štěstí, že měl v Hansu Stanekovi, řediteli VW ve Švýcarsku, jenž sám mluví česky a byl

přiznancem čs. hokeje, přítele a rádce, takže k trenérské činnosti přidal v Curychu práci nákupčího u Slemense. Považoval to za štěstí. Později se dostal v Curychu do tenisové školy, kterou zde založil dr. Startl, jenž v Praze trénoval ve Spartě. V té začínal tehdy třináctiletý Hlasek, dnešní daviscupový reprezentant Švýcarska a syn býv. hokejisty Sparty. Roziňák tady učil tenisové kráčky dětí.

V Praze je plným nadštvěním pražského šampionátu a na otáčku, v čem se hokej od jeho dob nejvíce změnil, dodal: »Dnešní hokej prodělal samozřejmě svůj vývoj ve hře i v tréninku. Ovšem tvrdost a souboje zatlačily eleganci, která ovšem nebyla produktivní, přesto však musím říci, že se mi současný hokej líbí. Především svou pohotovostí. My začínali hrát tzv. karuselem, kdy jsme byli všichni v pohybu. Hra byla ovšem pomalejší. Vzpomínám si, jak nás Matěj Buckna učil se dívat soupeři do očí a ne na puk, na což jsme nebyli zvyklí. Trochu to bolelo, ale bolest v současném hokeji se vystupňovala. Chci jen dodat, že ve Švýcarsku sleduji pravidelně na obrazovce i kanadský hokej a v něm se objevují evropské pruky. Už se tam neposílají tolik naslepo kotouče na hrození...«

»Roza« má švýcarské občanství, do staré vlasti teď může přijíždět kdykoliv, ale vrátit se nechce. »Jsem tam už aklimatizovaný, ne zakořeněný, zvykl jsem si na jejich způsob života a hlavně mám jistotu,« řekl závěrem.

Co prozradil LEO

ŠVÝCARI nebudou mít na Prahu nejlepší vzpomínky. Najde a výsledky mužstva, které se probíjalo až do čtvrtfinále, ale o věci, které jim byly při šampionátu ukradeny. Mužstvo přišlo a tři kilogramy švýcarského a čtyři kilogramy šokolády, které si uložilo v lednici před kabinou, jež je na usměrňovací chodbě. Novinář Hervé Pralong z deníku Le Liberté, který vychází ve Fribourgu, byl okraden taxikářem. Z ruského letiště odjel autobusem ČSA, u Kotvy nasedl do taxi, které jej zavezlo do Parkhotelu. Za tuto jízdu chtěl taxikář zaplatit 422 Kčs! Upozorněn svými přáteli, že musí dávat pozor na správnou cifru a háčku, tedy 42,20, vystoupil, ale odmítl požadovanou částku zaplatit a byl ochoten dát 100 Kčs. Řidič užhle přibouchl dveře a — ujal. S velkým kufrem, v němž měl novinář fotoaparát Nikon, 300 dolarů a 250 marek, oblačen a hlavně hokejový materiál pro svou práci. Pak a další peníze měl našťásti u sebe. Krádež samozřejmě ohlásil policii.

● Švédská vláda včera navrhla zaplatit Litvě a Estonsku 48 miliónů dolarů jako náhradu za zlato, jež si tyto země ve Švédsku uložily v roce 1939. Po okupaci Pobaltí

o rok později je švédská vláda předala Sovětskému svazu. (Estonsko uložilo v roce 1939 ve Švédsku 2,9 tuny zlata a Litva 1,25 tuny.)

Peněžní příjmy obyvatelstva ČR byly v prvních dvou měsících tohoto roku o 28,3 procenta vyšší než ve stejném období loň.

To, co se dělo ve středu odpoledne na strahovském stadionu, může být s velkou benevolencí označeno za ještě normální: Dostali se do sebe fanouškové dvou fotbalových mužstev, v tomto případě Čechů a Němců. Se sportem to má přímé spoletné, ale budí: Horké hlavy. Co se dělo

Rvačky a politika

téhož dne odpoledne na pražském náměstí, je už něco jiného. Horda sdílelých a většinou i podnapilých německých turistů se vrhla na české občany i na policejní auta. Došlo k četným zraněním a jeden příslušník policie máže děkovat osudu, že jej kulka mířící na jeho hlavu nezasáhla — jen mu "olízla" vlasy.

Shodou okolností se týž den v parlamentu projednávala smlouva o přátelství a spolupráci mezi ČSFR a SRN. Tato smlouva má mnoho odpárců. Sama o sobě je potřebná a navzdory výhradám k některým formulacím uzavřela jednu a otevírá novou kapitolu vzájemných vztahů a má význam i z hlediska budoucí integrované Evropy, v níž by dva sousedící státy svázané tisíciletými tradicemi a dobrými i horšími vztahy mohly v dělné spolupráci hrát významnou roli. Pochybují, že by některý z oněch podnapilých vandalů sledoval toto jednání a jeho složitosti.

Nicméně vystoupení německých fotbalových fanoušků znamenalo mohutný veletok vody na mlýn těch, kteří tuto smlouvu odmítají, a jak bylo možno zaslechnout v tramvajích, v obchodech a snad v každé hospodě, sousední stát si díky těmto občanům nové sympatie nezískal a mnohé z došedných ztratili. Což je smutná, avšak reálná skutečnost. Pražské policii patří poděkování za pohotový zásah. V budoucnu by mohl být v mezích zákonných norem i rezantnější — a to nikoliv jen vůči fotbalovým fanouškům, ale vůči každému, kdo ohrožuje bezpečnost společenství.

CO CHTĚJÍ SLOVÁCI?

BRATISLAVA: Z posledních průzkumů veřejného mínění, prováděných Slovenským statistickým úřadem, v páce dubna, vyplývá, že většina občanů Slovenské republiky je pro soužití s Čechy a Moravany. Sociologický průzkum znovu ukázal, že v případě referenda o budoucím státoprávním uspořádání ČSFR by zastánci odtržení Slovenska od českých zemí nezískali potřebnou podporu.

Není tedy pravdou, že se »Slováci chtějí odtrhnout«, jak je nám stále častěji některými slovenskými i českými politiky našeptáváno. Pravdou ale není ani to, že by současná struktura federace Slováci uspokojovala. Z 52 procent Slováci, kteří jsou podle průzkumu pro federaci jako formu společného státu, jich velká část doplňovala své rozhodnutí komentáři, jako například »Ve federaci dvou rovnoprávných republik«, »Ve společném státě, ale ať máme stejná práva jako Češi«. Požadavky na takovou občanskou rovnoprávnost bývají na západním břehu řeky Moravy přijímány často s nepochopením. Pro toho, kdo pozná, tak jako já, na vlastní kůži rozdíl v zůsobování obchodů, v úrovni služeb a životní úrovni vůbec, je slovenská touha po změně pochopitelná. Informační blokáda, která me-

OTEC RODINY ALIAS MEČIAR

(re): Po přijetí prezidentem republiky V. Havlem na Pražském hradě předseda Hnutí za demokratické Slovensko V. Mečiar novinářům sdělil, že HZDS je pro institut prezidenta Slovenské republiky, který by byl viceprezidentem ČSFR. O soužití Čechů a Slováků ve společném státě se však vyjadřoval velice mlhavě, nenaznačil, zda by šlo o federaci, konfederaci či jiný státní

DOŠLO NA PENDREKY

OSTŘÍ NAD LABEM (pen): Ani důrazný zásah pražských policistů snažících se zchladit hlavy podnapilých německých fotbalových fanoušků na středečním utkání ČSFR-SRN nepomohl. Výtřníci pokračovali ve svých výstřelcích i při věřejším eskortování na území bývalé NDR. Je zajímavé, že němečtí příznivci, které ve čtvrtek časně ráno přivezl spoutaný autobus na severočeský hraniční přechod Petrovice-Bahratal, již měli noviny se svými fotografiemi ze střetu s pražskou jednotkou rychlého zásahu! Mladici posílení alkoholem dostali do pasů razítko »nezáhodou osoba pro ČSFR«. Mnohem složitější situace byla včera ve vlakové soupravě, v níž na trati Praha-Dráždony provázeli německé fanoušky příslušníci železniční policie. Ti museli v průběhu cesty čtyřikrát různé zakročit, nejkrivější situace pak nastala na nádraží v Lovosicích. Fotbalovi příznivci napadli policejní hlídku a ta musela na svou obranu použít obušky. Na děčinském nádraží převzaly do »pěče« německé fanoušky policejní orgány SRN. Jeden násilník byl nucen zůstat za mřížemi v Praze — jedná se o třidvacetiletého muže, který se pokusil nožem bodnout policistu. Tomu zachránila zdraví a možná i život neprůstředlná vesta. Politování nad incidenty vysílalo v Praze německé velvyslanectví.

● Rozdělení ČSFR by zanechalo Slovensko jako malou a chudou zemi, řekla bývalá britská premiérka M. Thatcherová v rozhovoru se slovenským přeměrem J. Čarnogurským, který se s ní setkal vte- řa v Londýně.

Nelichotivé prvenství severočeského zločinu

(pen): »Nárůst kriminality v severočeském regionu je hrozivý, největší ze všech krajů ČSFR,« řekl včera našemu zpravodaji tiskový mluvčí policie severních Čech kpt. Jiří Pásek. »Náš kraj se stal průchozím pro uprchlíky z celého světa do SRN, své dělá také migrace romských občanů ze Slovenska, v kraji jich dnes máme 60 tisíc. Na současně zločinnosti se podílejí 26 procenty.«

Přidejme také ty, kdo po propuštění z nápravných ústavů nenajdou zaměstnání ani domov. Jen v prvním čtvrtletí letošního roku pak najdeme v Severočeském kraji 12 086 kriminálních případů, 3605 stíhaných pachatelů a škody ve výši téměř 170 milionů.

»Podařilo se nám zřítit dalších 45 nových policejních útvarů, 60 policejních stanic a také zásahových jednotek operujících v celém kraji. Díky tomu denně zajistíme přímo na místě činu i deset pachatelů. Ovšem největší problém zatím vidíme v nevyhovující legislativě, která dovoluje až roční časové prodlevy mezi zadržením recidivistů a jejich předáním soudu.« K slo- vům vrchního komisaře kriminální služby mjr. JUDr. Jiřího Dvořáčka z policejní správy Severočeského kraje dodejme, že se rozrůstá organizovaný zločin, působí zde

mafie zlodějí automobilů, obchodníků se ženami, jsou vykrádány sklady zbraní, prostituce se stává záležitostí zahraničních mafiánů. Přesto se však důvěra občanů k práci policie zvyšuje. Bylo objasněno 90 vražd. Důvěře má výrazně napomoci také otevření konzultačního střediska pro pasivní ochranu občanů na ústecké Správě policie ČR.

PROMLČENÍ AGENTI?

Bombáček včera poskytl novinářům federální ministerstvo vnitra. Nese název Trestná činnost příslušníků StB a 5. oddělení ministerstva národní obrany Hlavního štábu v 50. letech. V jeho obsahu najdeme otřesná svědectví o brutálních trestných činech, kterých se dopustili estébáci zejména při vyšetřování v letech 1948 až 1953. Je chvályhodné, že autoři dokumentu se zabývají i tím, do jaké míry lze pachatele těchto trestných činů dnes postihnout. Bohužel ve velké většině je trestná činnost již nadobro promlčena, a tak mají, alespoň doufáme, že zatím, jen poslanci Federálního shromáždění k dispozici fakta o nezákonnostech a praktikách při »boji proti vnitřnímu nepříteli«. V obsáhlém dokumentu nechybí například ani údaje o okolnostech smrti čilhošského faráře Josefa Toufara, vykonstruované politické procesy s Miladou Horákovou, ani fakta o vraždě majora Augustina Schramma, proces s Rudolffem Slánským a dalšími.

Vídeň nabízí Praze

(Jla): Přátelství a porozumění není nikdy dost. Zejména jedná-li se o státy, a to navíc sousední, natolik si svou mentalitou blízké, jako jsou naše národy s Rakouskem. Proto jsme uvítali, že město Vídeň podalo ruku Praze a nabídlo především spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí. »Vždyť je to především ekologie,« řekl na včerejší tiskové besedě v Praze senátní rada ing. G. Weber, »která stále silněji doléhá na nás všechny. Kromě těchto záležitostí je však třeba přispět i ke vzájemnému poznání obyvatel našich zemí. Město Vídeň nabízí našim turistům obrovské možnosti rekreace.« Ubytovat naše občany je připraven vídeňský Dunajský ostrov, který má kapacitu 1400 lůžek. Cena jednoho noclehu se tam pohybuje od 47 šilinků. Počátkem května zve město Vídeň 75 českých a moravských starostů, kteří se tam seznámí s řízením tamějších obcí. I ♥ C. a K. ...

útvar, nebo dva státy, což by pochopitelně nebylo již soužitím. Své velice nejasné představy chtěl doložit příkladem, že »jsou státy, které vůbec žádnou ústavu nemají, a přece se nerozpádají«, nicméně ani tehdy neřekl, který stát tím míní. Závěrem ovšem vyjádřil svoji touhu, když novinářům sdělil, že po volbách by se »chtěl nacházet ve funkci otce rodiny«. Ale opět nesdělil, zda myslí pouze na svou rodinu nebo na celé Slovensko. DALŠÍ OCINKO...

KAPITOLY Z HISTORIE SELSKÉ JÍZDY

PLESY A SLAVNOSTI

Plesy Selské jízdy byly vyvrcholem její společenské činnosti v zimním období. Jejich národní a vlastenecký ráz se projevoval nejen tančením české a moravské besedy a půlnočními scénkami z národního a probuzeneckého období, ale i oblečením všech účastníků těchto reprezentačních plesů. Muži tančili buď v kompletních krojích Selské jízdy, nebo měli pro tuto příležitost namísto jezdeckých kalhot černé společenské kalhoty s černými polobotkami. Všechny dívky a ženy byly v lidových krojích vždy z té oblasti, kde se ples konal. Toto sepestřilo s místními tradicemi v oblékání přenášela Selská jízda i do svých okresních plesů. Vyvrcholem byly zemské plesy Selské jízdy.

Nejpětší a nejslavnější byl zemský ples Selských jízdy ve všech dvoranách Obecního domu v Praze. Zahájen byl slavnostním janjárovým pochodem, za jehož zvuků přicházeli čestní hosté. V jejich čele šel protektor plesu Rudolf Beran, doprovázený zemským náčelníkem Josefem Voženílkem. V průvodu nastupovali na pódiu ministři i generálové. Za nimi vstoupil do sálu přepestřý průvod krojovaných skupin. Sedmáct párů janákovy sboru Selské jízdy zatančilo potom selskou polku a další tři ukázky tanců, které na melodii Bedřicha Smetany nacrovičila Maryna Hradilová. Všichni účastníci tvořili jeden spokojený celek.

Vzpomínky na skvělé plesy žily ještě dlouho v myslích členů Selské jízdy a v době po druhé světové válce, přes zákaz Selské jízdy, se spontánně šířilo po-

řádání těchto přehlídek lidové kultury a zábavy. Navzdory zákazům a přes všechny překážky se na našem venkově plesy Selské jízdy konaly.

Rovněž na všech májových slavnostech triumfovala idea Selské jízdy; spojovat a stmelovat, učit lásce, svornosti a smyslu pro odpovědnost. Nejpětší z májových slavností se konala 23. a 24. května 1937 v Praze. V předvečer stáli legionáři a Selská jízda čestnou stráž u hrobu Antonína Švehly v Hostivaři. Děti z Podkarpatského města Neresnice zde zazpívaly písně svého rodného kraje. Kardinál Kašpar sloužil v katedrále svatého Víta mši, při které mu odevzdali mladí ze Slovenské Modry keramickou vázu a slovenské výšivky. V tento podvečer se konal také slavnostní koncert, jež byl zahájen pochodem Pod Blanicem. Naši nejpětší jezdecké organizaci pochod věnoval Josef Suk. Zároveň se na osmi místech Prahy konaly večery, na kterých účinkovaly vedle dvaceti hudebních a pěveckých souborů z celé republiky i nesčetné taneční soubory od západních Čech až po Jasinu. Množství účinkujících předčilo i slavnosti Selské jízdy v Dračicích, kdy národní besedy a jiné tance předvedlo 1200 členů a členek Selské jízdy v národních krojích. Selská jízda tak probouzel národní sílu a tradici, která držela náš národ více než 1000 let uprostřed Evropy.

Pětapadesát zvláštních plaků svázelo 40 tisíc účastníků těchto májových slavností. Již první den uspořádalo 2000 selských jezdců a 5000 účinkujících z republikán-

ského dorostu na Strahovském stadionu velkou národopisnou slavnost, v níž vzdali hold republice, prezidentu a Praze.

V neděli se pak shromáždil na Královských Vinohradech výkvět československého zemědělství. Dorost Selské jízdy vzal Prahu útokem. V čele průvodu jel šňohaj se státní vlajkou. Za ním se střídala jedna standarta Selské jízdy za druhou. Do kroku koním zněly nejen trubky trubačů jednotlivých sborů, ale hrálo 40 dechových hudeb. V jejich čele kráčela a hrála veselá pochody Kmochova hudba z Kolína.

Třicet tisíc národních krojů v průvodu bylo tou nejkrásnější písničkou československých luňů a hájů. Při vjezdu na Václavské náměstí zazněly v podání trubačů Selské jízdy janjáry ze Smetanovy Libuše. Za dvěma osmistupy trubačů Selské jízdy jelo šest trojstupů jako čestná vlajková stráž. Po třech jeli Chodové, členové Selského Banderia a jezdcí z legionářského jízdního pluku Antonína Švehly. Korouhve Selské jízdy obklopovali boční jezdcí s palcáty, čákaný a tasenými šavlemi.

Celé dělí sledovali diváci s na růstaficím obdivem. Slovy chválily nešetřili přítomní zástupci diplomatického sboru, francouzský ministr Bouillon, rumunský ministr zemědělství, ani členové delegace jugoslávského generálního štábu. Také Pražané byli nadšeni. Všichni vyslovovali s uznáním, že boj o svobodu svědomí, o svobodu a hrdost selských hospodářů přinesl tak ušlechtilé plody. Zkusme na ně navázat i nyní.

Hrdý jezdec Kolínského Banderia na kresbě českého malíře Viktora Barvítta.

Kroje všech slovanských národů se objevily na kolínském plesu Selské jízdy v roce 1937.

Další případy AIDS

(fa): Na území ČR bylo k 31. březnu registrováno 25 plně rozvinutých případů AIDS, z toho jeden cizinec. U našich občanů — převážně dospělých mužů, se jednalo o 21 homo- nebo bisexuálů, jednoho hemofilika, jednoho příjemce transfúze a v posledním případě nebyla cesta přenosu objasněna. Z dalších informací, které včera poskytl hlavní hygienik ČR J. KmZ, vyplývá, že ke stejnému termínu byla zjištěna HIV pozitivita bez příznaků rozvinutého AIDS u dalších 99 našich občanů (z toho osmi žen a sedmi dětí do sedmi let) a 77 cizinců, nejčastěji občanů afrických států. Z našich HIV pozitivních osob bylo 58 homo- nebo bisexuálů, 15 hemofiliků, 13 příjemců transfúze, jeden narkoman, v sedmi případech šlo o přenos heterosexuálním pohlavním stykem a v pěti případech se nepodařilo cestu přenosu objasnit.

Podnik Plzeňské pivovary je cosi jako rodinné stříbro, a proto není divu, že konflikt zájmů kolem jeho privatizace vznikal, zejména u české veřejnosti, tak velký zájem. Nejdříve muhla zaznamenat stávkovou pohotovost v pivovarech Prazdroj a Gambiruz. Přecházela si či vyslechla varování japonské investiční banky Nomura před přijetím privatizačního projektu českých pivovarů, které zpracovávala společnost Interbeer. Dočkal se i následného obvinění Nomury Interbeem z nekalé soutěže. Sírano nezůstala ani Sírana přítel piva, která se ve svém volebním programu mj. zavazuje, že za každou cenu zabrání výprodeji českých pivovarů a chmelnic cizincům.

Prazdroj s horkou příchutí

Z reakcí jednotlivých zainteresovaných stran je patrné, že jde o hodně. Vylasnit celou záležitost málo čtvrtětní zasedání hospodářské rady ČR. Zvidavé však uspokojilo jen tástěně. Kada sice schválila privatizační projekt Plzeňských pivovarů Plzeň. Ten se však týká jen pivovarů Gambiruz, Karlový Vary a Cheb, u nichž bude na kupónovou privatizaci vyčleněno 70 procent akcií. V průběhu zasedání Rady však vyšlo najevo, že neobsahuje majetek Prazdroje. Tento podnik v hodnotě 470 milionů tedy bude muset být privatizován samostatně, zejména proto, že nejsou zcela jasné vlastnická práva týkající se značky Pilsner Urquell.

Doufáme, že tento odklad umožní ještě více zprůhlednit zájmy jednotlivých zainteresovaných stran a odpovědným dá větší šanci přijmout projekt, který je pro pivovary Prazdroj optimální.

K HISTORII PRAŠNÉ BRÁNY

Základní kámen Nové věže (teprve od roku 1715 byla zvaná Prašnou branou, bylo zde asi od roku 1700 skladiště prachu) položil český král Vladislav II. Jagellonský. Nápis na věži uvádí, že se tak stalo 20. května 1475 v pondělí po Květné neděli. Věž byla postavena nedaleko Horské brány na náklad měšťanů Starého Města pražského. Měla nahradit tzv. královu věž — bránu nazývanou pro její špatný stav Odrad. Brána přiléhala těsně ke Královu dvoru, tehdejšímu sídlu českých panovníků. Naposledy zde pobýval král Vladislav II., který posléze v roce 1484 přenesl své sídlo na Pražský hrad.

Stavba věže — brány — byla nejdříve zadána zednickému mistru Václavovi. Později byl povolán ke stavbě bakalář Vysokého učení pražského a rektor Týnské školy Matyáš z Prostějova, přezdívaný Rejsek, protože prý „uměl pěkně rajsovat“. Rejsek, ačkoli byl samouk v oblasti architektury a sochařství, stal se brzy pro své velké nadání jedním z nejvýznamnějších umělců střední Evropy. Z počátku se měl s mistrem Václavem podílet na stavbě a konšelé si přáli, „aby květy a obrazy k té věži vytesával a vše, co by k okrase té věže sloužilo, dělal“. Za to mu příslušela týdenní mzda 14 grošů českých. Po dvou letech ho rada pověřila samotného stavbou a výzdobou věže za týdenní plat jeden zlatý uherský.

Prašná brána čtvercového půdorysu byla stavěna ve staroměstském hradním příkopě, který ztratil po založení Nového Města pražského Karlem IV. obranný smysl. Měla sloužit k reprezentačním účelům, což zdůrazňovalo i její spojení s Královým dvorem, Rejsek se tu zřejmě inspiroval parolétovskou Staroměstskou mosteckou věží a částečně i Malostranskou mosteckou věží. Se vzácným smyslem pro členění hmoty, harmonii a detail vytvořil bránu, jež se stala výchozím bodem královské korunovační cesty.

O pracích na věži nemáme mnoho zpráv. V souvislosti s přesídlením královského dvora na Hrad se již za Rejsova života či krátce po jeho smrti stavba věže zastavila. Koncem 15. století se vyostřily politické spory mezi šlechtou a měšťany a vzrostlo i náboženské napětí ve městech. Za tohoto stavu ztratili konšelé Starého Města pražského o dokončení Nové brány zájem. Od roku 1489 byl také Rejsek zaměstnán dostavbou katedrály sv. Barbory v Kutné Hoře.

Na primátora Václava Krocina z Drahoberje byl postaven do Nové věže zvláštní postranní vchod, nad nímž byl umístěn Krocinaův znak s letopočtem 1592. Před tím bylo možné vstoupit do věže pouze pavlačí, která spojovala věž s Královským dvorem. Zchátralou pavlač nechala obec v této době strhnout. Stavební stav věže se postupem doby zhoršil a za pruského obležení Prahy v roce 1757 byla věž Prusy vážně poškozena. Některé části plastické výzdoby musely být z bezpečnostních důvodů sundány a nebyly již nahrazeny.

Na počátku dvacátých let 19. století byly na každou stranu věže umístěny hodiny s ciferníkem, které byly za pozdější renovace z věže odstraněny. O této restauraci Prašné brány rozhodla 17. července 1878 městská rada a vyzvala architekta J. Mockera k předložení příslušných návrhů. Mocker usiloval společně s českými

sochaři, mezi nimi byl i B. Schnirch a L. Šimek, o restauraci a dotvoření sochařské výzdoby v duchu předpokládaného ikonografického plánu Matyáše (Matěje) Rejska. Ze samotné původní plastické výzdoby se zachovalo jen velmi málo (např. část konzol a baldachýnů). Rejsek sám nestačil kompletní sochařskou výzdobu pro časovou tíseň uskutečnit a zůstal spíše v počátcích svých záměrů.

Prašná brána s krásným obdélným oknem a vimperkem na východní a západní straně prvního patra vycházela podobně jako Staroměstská mostecká věž z členění na zemskou a nebeskou sféru. Nad okny prvního patra se nacházel znak české země a pod ním znak Starého Města pražského.

V prvním patře jsou umístěny sedící plastiky českých králů, na západní straně Vladislava II. a Jiřího z Poděbrad a na východní straně Přemysla Otakara II. (není vyloučeno, že zde Rejsek měl v úmyslu osadit plastiku Václava IV.) a Karla IV. Sochy králů jsou obklopeny znaky zemí, kterým vládli. V rozích jsou ztvárněny allegorie panovnických ctností. Nad sochami panovníků jsou umístěny postavy okřídlených andělů a na čtyřech rohových sloupech je lev držící znak Starého Města pražského. Do vrchního patra — nebeské sféry — byly postaveny sochy českých patronů, v jejichž středu stojí na východní straně Kristus a na západní straně Panna Marie s dítětem. Na průčelí věže směřující do Celetné ulice byly osazeny sochy Adama a Evy, na protilehlé straně pak sochy sv. Petra a Pavla. V přízemí zánroze výjevy reprezentují smyslový pozemský život. U cimbuří jsou umístěny převážně znaky českých královských měst, která patřila k České koruně v období panování Vladislava II. Jagellonského. Nad průjezdem se na východní straně nalézá poprsí obrněného rytíře s páskou, na které je latinský nápis oslavující Prahu. Na západní straně je umístěno poprsí Matěje Rejska s páskou s jeho jménem.

Interiér věže i svoji zčásti zachovanou plastickou výzdobou (v prvním patře se dochoval krb z vlámského mramoru) dává tušit, že zde v nádherném prostředí trávili volné chvíle příslušníci královského dvora. Mocker zaklenul obě patra ve stylu vládislavské gotiky — v prvním patře vytvořil hvězdovou a ve druhém patře síťovou klenbu. Došlo také k architektonické a sochařské restauraci interiéru. Do průjezdu brány Mocker vložil síťovou klenbu a bránu zakončil ochozem a dlátovou valbovou střešou.

Prašná brána se nyní skryla návštěvníkům Prahy za lešení. Než se znovu zaskví v plné kráse, můžeme ji obdivovat na četných rytínech, obrazech a fotografích. Snad nejpůsobivější je kolorovaná vzdušná perokresba Maxe Švabinského.

Ondřej Groll: Nejstarší fotografie Prašné brány z r. 1856.

F. B. Werner: Králov dvůr s kostelem sv. Vojtěcha a Prašnou branou. Kolem r. 1750.

Tuzex se nevzdává

Podtitulkem »Tuzex na dožítí« jsme před měsícem uvedli zprávu o přípravě novely devizového zákona, která zakazuje prodej za cizí měnu, a tím se také dotýká činnosti a. s. Tuzex. Novela byla tento týden schválena a zasáhla tedy i princip prodeje v Tuzexu. Jak nám oznámil vedoucí právního odboru a. s. Tuzex JUDr. Z. Juřina, dožítí Tuzexu jako právního subjektu vůbec nepřipadá v úvahu. Ukončením prodeje za valuty a tuzexové poukázky k 1. 7. t. r. ještě nekončí činnost Tuzexu jako obchod-

ní organizace.

Tuzex naopak zamýšlí rozšířit obchodní síť a věnovat se nadále prodeji luxusního a vysoce kvalitního zboží. Tuzexové koruny se budou ještě rok po účinnosti zákona vyměňovat za volné směnitelné měny či za koruny, a to v poměru 1 TK za 3,20 Kčs nebo 5,50 TK za 1 DEM. Pro směnu za valuty se jako minimální uvažuje částka 55 TK, nižší částky mohou být směněny jen za koruny. Pro kupce, kteří přijdou nakupovat s valutami, zřídí Tuzex ve svých prodejnách směnárny. A. s. Tuzex je zařazena do první privatizační vlny s podílem 60 % v kupónové privatizaci.

Všichni ji známe, říká se jí také chudobka. Kvete od jara do mrazů. Ve středu byla vážená a už tehdy se z jejích mladých listů i s poupátky připravoval salát. Sedmikráska kromě běžných součástí obsahuje silici, hořčiny, saponiny, třísloviny, organické kyseliny, flavonoidy a vitamíny, hlavně vitamín C. Je to léčivá rostlina, působí protizánětlivě, proti zahalení dýchacích cest, zevně nálev protl kožním plísním. Sbíráme listové růžice s poupaty, připravujeme z ní polévky, přidáváme do bramborových salátů, omáček, nádivky, tvarohových pomazánek. Kvítka sedmikrásky můžeme zdobit nápoje, želé, pudinky, ale i polévku. Z výluhu z kvítků vaříme sirup s citrónem a cukrem a podáváme při nemocech dýchacích cest.

Jídelníček s bylinami

HOVĚZÍ POLÉVKA SE SEMMIKRÁSKAMI A KRUPKAMI NEBO POHANKOU

200 g hovězího masa, 1 mrkev, 1 cibule, 3 stroužky česneku nebo několik listů planých česneků, 3 lžice krupky (pohanky), 2 šálky sedmikrásek, sůl, 1 cibule, pažitka (plazá nebo zahrada).

Maso dáme vařit do 1,5 l vody. Mírně osolíme. Když je maso téměř měkké, přidáme pokrájenou mrkev, cibuli a krupky (pohanku). Vaříme ještě 10 minut. Potom vsepeme drobně krájené, dobyte promyté bylinky, drcený česnek a ještě 5 až 10 minut povaříme.

SEDMIKRÁSKOVÁ POLÉVKA

1 mrkev, 1,5 l vývaru nebo vody, hrst čerstvých hub nebo lžici sušených, talíř listků, poupat a květů sedmikrásek, 30 g másla nebo margarínu, 40 g hladké mouky, 1 cibule, sůl, pepř, 1–2 vejce, pažitka.

Z tuku, mouky a nasekané cibule připravíme žlutou jíšku. Zalijeme vodou nebo vývarem, přidáme houby, prošleháme a půl hodiny vaříme. Osolíme, opepříme. Pak přidáme sedmikrásky rozkrájené na kousky, krátce povaříme. Podle potřeby dolijeme vodu, případně dosolíme. Nakonec vmícháme rozkverlané vejce. Necháme je ztuhnout, přidáme 3 lžice pažitky drobně nakrájené a dále už nevaříme.

SALÁT SE SEMMIKRÁSKAMI

1 hlávka salátu, miska listků i kvítků sedmikrásek, šálek ptačince, 2 lžice listů bedrníku, 1 červená cibule, 1 stroužek česneku, 1 bílý jogurt, lžice oleje, lžice jemně strouhané karotky, 2 lžice sekaných vlašských ořechů, sůl, pepř, pažitka.

Salát, sedmikrásky, ptačinec i bedrník drobně nakrájíme. Přidáme na kolečka pokrájenou cibuli, rozdělenou na kroužky, strouhanou karotku. Promícháme. Jogurt promícháme s prolisovaným česnekem, osolíme, opepříme, přidáme nakrájenou pažitku a promícháme se salátem. Na lžici oleje opražíme vlašské ořechy a přelijeme salát. Ozdobíme na kolečka nakrájeným vejcem.

Knedlíky a český holky

Dvacetiletý brankář Mike Dunham, hráč Univerzity of Maine, se vydal se svým jmenovcem Bobackem na prohlídku Prahy. Vrátil se nadšen. Starým Městem, slova obdivu patřila orloji, ocenil pestrou architekturu Pz. Mlýnské ulice a zejména se oběma »páčil« v Inter-Continentalu. Důvodem byl nejen pokrm s bramborovými knedlíky, ale oči prý mohli oba Američané nechat na dvířkách pohyblivých se v tomto hotelu. »Nadchli mě knedlíky a český holky,« nechal se slyšet jeden ze tří amerických brankářů.

TO NEPOZNALI (NAŠTĚSTÍ) ČESKÉ RŮMKY...

Provokace, nebo hra na vojáky?

PRAHA: Podle oznámení »výkonného výboru Slovenské osvobozené armády« byly již dokončeny její vojenské organizační struktury. Organizaci řídí generální štáb, jehož náčelníkem je vyšší vojenský důstojník. V oznámení se dále říká, že všichni občané SR, důstojníci a vojáci v činné službě a v záloze jsou od 1. května 1992 »povinni plnit rozkazy generálního štábu a posádkových velitelství SOA«. Jak sdělil hlavní vojenský prokurátor ČSFR M. Kříženecký, nelze existenci SOA zjistit obvyklými procesními prostředky, a proto byla celá záležitost předána k přešetření vojenské i civilní zpravodajské službě. Podle vyjádření federálního ministra obrany L. Dobrovského SOA neexistuje. »Nebyly shromážděny žádné důkazy o tom, že by existoval ještě někdo jiný než ten, který leták údajně SOA sepsal. Nebyl zjištěn nikdo, kdo by se vydával za příslušníka této armády,« zdůraznil L. Dobrovský.

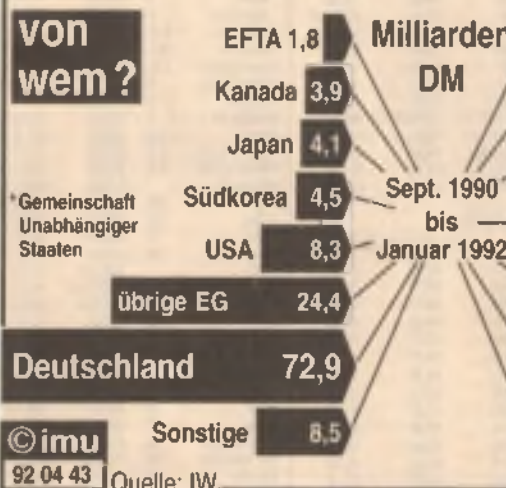
Přepad čs. velvyslanectví

PRAHA: Ostrý protest v souvislosti s loupežným přepadením velvyslanectví ČSFR v Kábulu tlumočil v neděli náměstek ministra zahraničních věcí ČSFR Z. Pírek chargé d'affaires Afghánské republiky S. Hakanovi. K přepadení došlo v noci z 25. na 26. dubna. Z. Pírek důrazně požádal o okamžité zajištění bezpečnosti velvyslanectví ČSFR v Kábulu, jeho pracovníků a majetku.

Vzhledem k nepřehledné situaci a pokračujícímu ostrému boju v hlavním městě Afghánistánu Zdenko Pírek zároveň požádal velvyslance Francouzské republiky v ČSFR, která má jako jediný členský stát ES svou diplomatickou misi v Kábulu, o poskytnutí pomoci velvyslanectví ČSFR. Francie tuto pomoc přislíbila. Podle informace velvyslanectví ČSFR v Kábulu jsou všichni jeho pracovníci v pořádku.

Hilfe für den Osten, Hilfe für die GUS *

von wem?

© imu
92 04 43

Quelle: IW

Hrozí alkoholismus

BRNO: V České i Slovenské republice stále roste spotřeba čistého alkoholu na osobu. Po liberalizaci celních opatření však nevíme, jaká je skutečná spotřeba alkoholu v ČSFR, uvedl v Brně na sympoziu Sternbergovy společnosti ministr zdravotnictví ČR M. Bojar.

Podle odhadu — pokračoval — se ukazuje, že 20 až 25 procent dospělých mužů je vlastně při hospitalizaci léčeno na následky skrytého alkoholismu. Jedná se především o postižení jater a nervového systému. Za neštěstí označil ministr skrytý alkoholismus žen, které sice nechodí do restaurací, ale pijí tajně doma.

Vzpomínka na M. R. Štefánika

BREZOVÁ POD BRADLOM: Myšlenku česko-slovenské vzájemnosti a státnosti podpořily vzpomínkové oslavy, které se v sobotu při příležitosti 73. výročí tragické smrti Milana Rastislava Štefánika konaly v Brezové pod Bradlom. Slavnostního shromáždění se zúčastnili předseda FS ČSFR A. Dubček, místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí ČSFR J. Dienstbier, předseda vlády SR J. Čarnogurský a další osobnosti. Na aktuálnost Štefánikem prosazovaných idejí poukázal v projevu předseda vlády SR J. Čarnogurský. Účastníkem shromáždění tlumočil osobní pozdrav prezidenta ČSFR V. Havla jeho asistent M. Bůtora. Oficiální hosté položili věnce a květiny k mohyle M. R. Štefánika na Bradle.

Filharmonie se sponzory

PRAHA: Česká filharmonie podepsala v sobotu v pražském Rudolfinu smlouvy se zahraničními uměleckými firmami, které jí v příštích letech zajistí dostatečné finanční prostředky pro její činnost. Oznámil to po podpisu smluv se španělským a japonským partnerem na tiskové konferenci dirigent České filharmonie Gerd Albrecht. O znění smlouvy nehovořil, pouze poznamenal, že Česká filharmonie přestává být »orchestrem s nízkým rozpočtem«.

HARMONIE VÁŠ NADŘÁNÍ ZAKLADE!
NA FILHARMONII JE KOŽILE - TERIL NEJLEPŠÍ JE.

ALE JE UZ
JEN MENE
ČSFR...
4-10 2000
NIT NA ROŠI-
LICH SLOAN:
KDO DA' VÍC,
TIM LIP
ČESKA' FIL-

V Praze se objevil nezván a nečekán Oslovil partu mladíků, kteří v polorozpadlém altánu zpustlého a dávno opuštěného hostince na Petříně oslavovali příchod nového roku 1992. Tiše pozdravil a posadil se k ohni. Nad rámem, když všichni odešli domů vyspat se z radosti silvestrovské noci, usítl si tajemný příchod pod širým nebem... Od té doby žije v bývalé restauraci U Ježířky v parku nad Prahou, kterou si ti dříve narození jistě pamatují jako místo studentských zábav a nedělních rodinných výletů.

Aufgespießt

„Der Großflughafen steht für uns als Wallfahrtstempel der Wirtschafts- und Wallfahrtsreligion, die alles andere als segensreich ist. Deshalb sollte er auch nach dem Säulenheiligen dieser Ersatzreligion benannt werden, nämlich als Franz-Josef-Strauß-Fluch-Hafen.“

Der bayerische Landesverband der Ökologisch-Demokratischen Partei in ihrer Kritik des Münchner Flughafens, der nach dem verstorbenen Ministerpräsidenten und CSU-Chef Franz Josef Strauß benannt ist und demnächst in Betrieb genommen wird.

Dnes už poněkud obskurní strašidelný zámek proměnil za víc než čtvrt roku v jakousi uměleckou galérii se vším, co k ní patří. Vstupné je tu dobrovolné, ale mírně řečeno nezvyklé. Každý, kdo chce vejít, by měl pětikrát udeřit do gongu — plechového vřka barelu, zazpívat písničku Pec nám spadla a potom se hluboce poklonit dílu novodobého poustevníka, neboť vstupní »branou« do říše snů leží v plotě vysoká sotva půl metru. Po absolvování úvodní procedury se návštěvník octne v něčem, co se snad dá na

nápis vypálený na světlém dřevě: »Hvořim jen s Haničkou, prezidentem Václavem Havlem a s tím, kdo odpoví na otázku: Podle čeho jednáme a čím měříme?« Přivést Haničku, která, jak jsme se dozvěděli od ostatních přítomných, má sotva dva roky, nebo pana prezidenta jsme se tedy splnit poslední Karlovu podmínku. Po půl hodině marných pokusů, kdy se už všechno zdálo marné, se nad námi přece jen Karel smíloval. Začal na naše otázky odpovídat písemně. Avšak

Poustevník z parku nad Prahou

zvat zeimí pohádek: nejroztodivnější postavičky z dřevěných špalíků hrají na staré a zničené koncertní křídlo, pestré koláže ze starých hadrů odkudsi z popele zdobí stěny i podlahy, porůznu tu posedávají podivní společníci ze slámy a klaců oblečení do obnošených šatů. Tvůrce však pamatoval i na sebe, když vybavil své obydlí zánovnými kamny a nábytkem, který jini už nepotřebovali, a zařídil se téměř komfortně.

Karla, který má tohle všechno »na svědomí«, jsme zastihli při jeho návratu z koupele v nedalekých studentských kolejkách. Přivítal nás s úsměvem a mirnou poklonou. Když jsme ho požádali o rozhovor, překvapil nás tím, že jen odmítavě zakroutil hlavou a ukázal na

ani tato forma komunikace se neukázala jako nejhodnější. Objekt našeho zájmu pocházel ze Sudet či Německa, a tak psanou češtinou vládně jen velmi slabě.

Žádné senzační odhalení, nic, co by mohlo připomínat skandál. Setkali jsme se se světcem, nebo podvodníkem? Kladli jsme si otázku, když jsme odcházeli. Těžko Mci. Karel je však člověk, který má neobyčejné nadání — oživit věci staré a zdánlivě nepotřebné. Stejně jako dal nový smysl »krádmům« z pražských smetišť a kontejnerů, vdechl obdivuhodně i duši starému zapomenutému domu

Nejlepší pivem jižní Moravy bylo v pátek na slavnostech piva ve Znojmě vyhlášen znojemské pivo Hostan. Jako druhé nejlepší určila degustační komise Starobno a třetí znojemské Hradní.

Charta o své budoucnosti

PRAHA: Budoucnost Charty 77 a její možnou příští podobu zvažovali v sobotu na pracovním setkání signatáři Charty 77. Schůzka se konala v Národním domě v Praze na Vinohradech.

Jak uvedl moderátor diskuse kněz V. Malý, účastníci jednání by se měli k těmto otázkám vyjádřit a případně vytyčit směr, kterým by se měla Charta ubírat.

Z poselství prezidenta V. Havla, jež tlumočil jeho asistent A. Vondra, vyplývalo, že Charta již pro budoucnost nemůže být tím, čím byla v průběhu své patnáctileté existence. Podle prezidenta Havla by však její myšlenka neměla zaniknout a měla by být zakotvena v novém orgánu, který by se zabýval lidskými právy a »vytvářel by prostor k široké demokratické diskusi a k výměně názorů«.

K této myšlence se připojili i někteří další diskutující, kteří ji doplnili o návrh vytvořit sdružení pro lidská práva fungující na podobném základě jako Charta 77, tedy se třemi mluvčími.

Největší ohlas měl příspěvek P. Cibulky, který za základní omyl označil polistopadovou stylizaci Charty 77 do »role vítězů«. Vyzval, aby Charta byla přeměněna z »provládní klaky« na nástroj utlačo-

vaných. »Pokud Charta 77 nenajde sílu přestoupit z vládního rychlíku do opoziční lokálky, pak nebude škoda jejího zániku,« konstatoval. Kritizoval také mlčení Charty k nepovolání »estébáků a bachařů« k odpovědnosti za jejich činy a za to, že se nedokázala zasadit za debolševizaci společnosti. Podle jeho názoru je třeba »komunisty stíhat ne proto, že nedodržovali vlastní zákony, ale za to, že je dodržovali«.

Petr Cibulka se dále připojil k požadavku lustrace signatářů Charty 77 a zveřejnění výsledků. Svě vystoupení uzavřel prohlášením, že odvolá podpis pod Chartou 77, pokud jeho stanoviska nepodpoří přítomní neagenti StB, za což se mu dostalo bouřlivého potlesku.

● Nový velvyslanec USA v ČSFR, Adrian Basora, byl jmenován prezidentem G. Bushem. Vystřídá v Praze Shirley Templeovou-Blackovou. Jmenování musí být ještě ratifikováno Senátem amerického Kongresu.

Trenýrky na nejvyšší úrovni...

MOSKVA: V Lužnickách se hráli pětatřicetý fotbal, takže naše země má šanci. Těmito slovy užera ruská televize komentovala sobotní fotbalové utkání »na nejvyšší úrovni«, v němž proti sobě stála mužstva ruské vlády a moskevské radnice. Na trenérské lavičce prvního týmu seděl — obléčený do sportovních úborů — prezident Boris Jelcin a první vicepremiér Jegor Gajdar. Jejich sehranějšího soupeře, který ladil formu každý víkend, koučoval starosta Moskvy Gavrill Popov. »Nerozhodně,« odpovídal lakonicky nejvyšší představitel Kremlu na dotaz televizního zpravodaje, jak tipuje výsledek zápasu. Od první minuty se ale jeho svěřeníci dostali pod silný tlak a po čtvrt hodině prohrávali 0:1. Celý poločas se pak odehrával před bránou ruské vlády, kterou však až do konce

utkání úspěšně bránil Andrej Kokoškin a Alexej Gračov — náměstci ministra... obrany. B. Jelcin poslal po přestávce na plochu zasloužilého mistra sportu V. Maslačenka, jehož několik minut předtím jmenoval zástupcem předsedy Výboru pro pomoc olympijskému hnutí. Ale ani přes zlepšený výkon se »kremelské jednatelce«, v níž se podle sportovních komentátorů vyznamenali hlavně státní tajemník G. Burbulis a mistr světa v šachu G. Kasparov, nepodařilo zvrátit nepříznivý výsledek. »Moskvané hráli tvrději,« poznamenal k výsledku prezident Jelcin. Podle ministra zahraničí A. Kozyreva ale »utkání skončí až koncem roku, a to vítězstvím reforme«. Sobotní akce v Lužnickách ovšem ani většina jindy sarkastických sdělovacích prostředků nepřikládala politický význam. Její smysl

201 MILIÓNU ZA ORLOJ NA VYHLÍDKA

přihlášených dražitelů se po necelé půl hodině sprchy miliónů stala majitelem tohoto jediného dražebního drahoukamu firmy Zeman a Zeman za konečných 201 milión korun. Šťastný Jindřich Zeman, jeden z prvních pražských podnikatelů (svůj první podnikatelský podnik — bistro Rost na — otevřel na Pohodě už před čtyřmi roky), nám prozradil své plány s čerstvě nabytým objektem: »Asi rok, než vyprší nájemní smlouva současným uživatelům restaurace U prince, budeme připravovat projekty na rekonstrukci interiéru celého domu, který není v dobrém stavu a bude vyžadovat investici nejméně patnácti miliónů korun. Představu mám asi

asi nejpřesněji vystihl zástupce moskevského starosty J. Lužkov, který v rozhlasovém interview uvedl: »Není na škodu, když nás lidé jednou vidí v trenýrkách.«

Wilderei und schießwütige Jäger

DÜSSELDORF, 12. Mai. Die Wilderei in den neuen Bundesländern hat nach Beobachtungen der Jäger „ganz schlimme Ausmaße“ angenommen. Constantin Freiherr Heereman, der Präsident des Landesjagdverbandes Nordrhein-Westfalen, berichtete am Dienstag vor der Presse in Düsseldorf von „gut organisierten Banden“, die in ihren Autos in den Wäldern der neuen Bundesländer herumfahren und alles Wild abballen, das ihnen vor die Flinte läuft. Die Polizei sei leider nicht in der Lage, diesen Wilderern das Handwerk zu legen, bedauerte der Jäger-Präsident.

Doch von Heereman hatte auch wieder Anlaß, auf „schwarze Schafe“ in seinem Landesjagdverband zu deuten, die trotz aller öffentlichen Proteste noch immer beispielsweise sechs Wochen vor einer angesetzten Jagd junge Fasane in ihren Revieren aussetzen, um dann eine mög-

lichst große Jagdbeute zu machen. Heereman verurteilte dies als „abscheuliche Praktiken“, die von der großen Mehrheit der Jäger kategorisch abgelehnt würden. Weil alle Appelle zu einem jagdgerechteren Verhalten bei diesen — so Heereman — „oft aus dem neuen Geldadel stammenden“ Schießwütigen wenig gefruchtet hätten, hätten sich das zuständige Umweltministerium in Düsseldorf und die organisierten Jäger auf eine Änderung der Schonzeitverordnung verständigt, um diese Fasanen-Schlächtereien zu verbieten. Wer gegen diese neue Verordnung verstößt, muß nach Heeremans Worten mit dem Entzug des Jagdscheins rechnen.

Die neue Verordnung sieht vor, daß künftig nur noch legereife Fasanenhennen ausgesetzt werden dürfen, die ihren Nachwuchs in der Schonzeit unter „Wildbahn-Konditionen“ aufziehen können.

SMLOUVA JEŠTĚ PLATÍ?

smlouvy. Premiér dosud nedostal od maďarského premiéra žádnou odpověď na svůj výše zmíněný dopis a o vysvětlení zřejmě požádá maďarského velvyslance v ČSFR. „Pokud by informace tisku o vypovězení smlouvy ze strany maďarské vlády byly pravdivé, musím říci, že maďarská strana si počíná v rozporu s mezinárodním právem,“ podíhl. Podle zpráv z Budapešti maďarská vláda „v nejbližších dnech“ odevzdá ČSFR oficiální notu o vypovězení smlouvy.

BRATISLAVA (hrl) - Slovenská vláda považuje rozhodnutí maďarské vlády vypovědět mezistátní smlouvu o výstavbě soustavy vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros za právně neúčinné, protože smlouva z roku 1977 neobsahuje ustanovení o jejím možném jednostranném vypovězení.

Kabinet se na tom všera shodl po několika hodinové diskusi na mimořádném zasedání. Vláda neschválí s požadavkem Maďarské republiky jednat o 15. května pouze o zastavení prací na výstavbě vodního díla na území ČSFR na dobu šesti měsíců. Považuje však za užitečné dále jednat o plnění smlouvy ze září 1977 a o nabídce ES vytvořit komisi expertů.

Vláda hodnotí maďarské rozhodnutí jako právně neúčinné, protože smlouva z roku 1977 se dá změnit nebo zrušit jen se souhlasem obou stran. Pova-

Landeshauptmann unter Druck

Regierungschef der Steiermark ist Schirmherr eines SS-Treffens

WIEN, 12. Mai (Reuter). In Österreich wächst der Druck auf den Landeshauptmann der Steiermark, Josef Krainer (ÖVP), auf die Schirmherrschaft über ein Kameradschaftstreffen von ehemaligen Mitgliedern der Waffen-SS zu verzichten. Das Simon-Wiesenthal-Zentrum in Los Angeles, das sich um Aufklärung nazistischer Aktivität bemüht, protestierte. Auch der Präsidentschaftskandidat der Österreichischen Volkspartei, Thomas Klestil, und der ÖVP-Jugendverband (JVP) forderten Krainer auf, die Schirmherrschaft niederzulegen.

Ehrengast des Treffens der „Kameradschaft IV“ am 23. und 24. Mai in der Steiermark soll der einstige General Silvester Stadler sein, der in Frankreich Regimentskommandeur in der Waffen-SS-Division „Das Reich“ war. Eine Kompanie seines Regiments hatte am 10. Juni 1944 das Massaker im Dorf Oradour verübt, bei dem 842 französische Zivilisten er-

mordet worden waren. Damals waren in der Dorfkirche Männer, Frauen und Kinder bei lebendigem Leib verbrannt worden. Das Wiesenthal-Zentrum äußerte Erschütterung und Empörung, daß der Landeshauptmann (Ministerpräsident) seinen Namen für das Treffen zur Verfügung stelle.

Die Wiener Zeitung „Die Presse“ berichtete, Klestil habe Krainer nahegelegt, die Schirmherrschaft zurückzugeben, da die Waffen-SS-Einheit Mitglieder habe, die als Kriegsverbrecher gelten.

Der JVP-Vorsitzende Harry Himmer verlangte von Krainer ein klares Zeichen, indem er auf die Schirmherrschaft verzichte. Krainer solle sich nicht hinter der vom Innenministerium angeordneten Prüfung verstecken, ob die „Kameradschaft IV“ neonazistisch sei. Der Landeshauptmann hatte angekündigt, er werde seine Entscheidung vom Ergebnis der Prüfung abhängig machen.

Vítazstvo pokrytectva

Na poslednej pracovnej schôdzi SNR, v jej poslednom dni, bol posledným bodom rokovania Oberhauserov návrh Deklarácie o zvrchovanosti Slovenska. Toto posledné dejstvo slovenskej parlamentnej drámy nieslo viaceré znaky absurdného divadelného žánru.

Absurdum prvé: opozičnú Deklaráciu navrhovala SKDH, teda hnutie, ktoré je zastúpené v koalícnej vláde. Bola to pritom tá istá Deklarácia, ktorej predloženie na minulej schôdzi nazval slovenský premiér kriminálnym hazardérstvom a politickým primitivismom.

Absurdum druhé: Deklarácia neprešla vďaka poslancom SDE, ktorí pritom hlasovali za jej prijatie. Ak na tej istej schôdzi obvinil poslanec ODÚ V. Sládek komunistov (po slovensky SDE) z pokrytectva, explicitný dôkaz mu poskytli veľmi rýchlo oni samotní. Celý parlament a každý novinár vo štvrtok vedel, že tentokrát Deklarácia nadpolovičnou väčšinou jasne prejde. Vedeli to (ak sa nemajú pokladať za po-

dobných poslancom SKDH) aj poslanci SDE. Tí preto navrhli, aby sa Deklarácia prijímala 3/5 väčšinou, čím celkom vedome znemožnili jej prijatie. Za ich konaním možno vidieť politickú kalkuláciu - hlasovať za Deklaráciu, aby Slováci videli, že SDE má korene pevne pod Kriváňom, súčasne ale znemožniť jej prijatie, aby SDE neniesla za „kriváňsky“ postoj žiadnu priamu zodpovednosť.

Absurdum záverečné: bola by dou radosť českej strany, že SNR nepríjati Deklarácie prejavila svoju zodpovednosť a vôľu po spoločnom štáte. To, čo sa stalo v slovenskom parlamente, možno totiž hodnotiť len ako víťazstvo ľli a pokrytectva. Ak navyše dva roky po zosadení komunistov celé dianie v parlamente režíruje postkomunistická SDE, je to varovné znamenie budúceho vývoja. Slová Alexandra Dubčeka o možnej spolupráci jeho SDSS práve so SDE a Mečiarom tieto obavy prízračne potvrdzujú.

Magnete im menschlichen Hirn

PASADENA, 12. Mai (dpa). Kalifornische Wissenschaftler haben winzige magnetische Teilchen erstmals auch im menschlichen Hirn entdeckt. Bislang waren die mikroskopisch kleinen Magnete nur in den Gehirnen bestimmter Tiere gefunden worden. Bei Pinguinen, Walen und beim Lachs gehören sie zum Orientierungssinn und ermöglichen das Navigieren mit Hilfe des Erdmagnetfeldes.

Die magnetischen Winzlinge bestehen aus dem natürlich vorkommenden Mineral Magnetit. Die größten der Teilchen, die bei den aufwendigen Gewebeuntersuchungen von sieben Hirnen nachgewiesen wurden, hatten einen Durchmesser von nur einigen zehntausendstel Millimetern. Die Gesamtmenge des magnetischen Materials im Hirngewebe schätzen die Wissenschaftler des California Institute of Technology auf höchstens ein zehnmillionstel Gramm.

Sládkovy předpoklady

PRAHA - V nastávajících volbách očekává Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa v ČR zisk 10 až 15 procent, v SR asi šest procent hlasů. Prohlásil to včera předseda strany M. Sládek. Všechny předvolební průzkumy veřejného mínění jsou podle něj zmanipulovány. Jak dále řekl, volební zákon byl při minulých volbách porušován, není tedy důvod se domnívat, že

znamenají velké nebezpečí pro společenství stát. „Jeho kroky považují za naprosto nepřijatelné. Mohou nastolit situaci, kdy se nebude vědět co plant bu-
de a co ne“ zdůraznil včera F. Mikloš-
ko. „Musí tu být jasná posloupnost
kroků a nikoli jednostrannost, vyvolá-
vajících chaos a anarhii“, doplnil. Pro
Slovensko by podle něj bylo nešťastné,
kdyby ve volbách zvítězila levice,
k níž řadí HZDS, SDE, SNS i SDSS.

letošní volby se obejdou bez podvo-
dů. Na funkci prezidenta kandidovat
bude, protože, jak sám řekl, má k vý-
konu této funkce předpoklady.

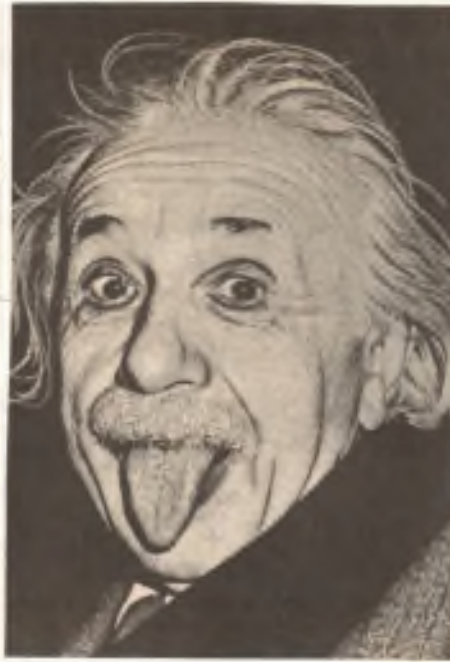
Nebezpečný Mečiar

BRATISLAVA - Předseda SNR
F. Mikloško (KDH) se domnívá, že ně-
iteré myšlenky V. Mečiara související
s povolebním vývojem na Slovensku

PRAHA (dr) - Společný stát obou republik nemůže zaniknout jiným způsobem než na základě referenda, uvádí se ve včerejším stanovisku Legislativní rady vlády ČSFR.

Der tschechische Schauspieler Otto Simanek (Bild), bekannt als „Pan Tau“ aus der gleichnamigen deutsch-tschechoslowakischen Fernsehserie, ist im Alter von 67 Jahren in Prag gestorben. Simanek hatte als „Pan Tau“ mit seiner Zauber-Melone und seinen pantomimischen Künsten Millionen Kinder und Erwachsene in ganz Europa begeistert. Zwischen 1966 und 1982 wurden mehr als 30 Episoden gedreht. In Deutschland erreichte die Serie bis zu 30 Prozent Einschaltquote und war, so Gert K. Müntefering vom Westdeutschen Rundfunk (WDR), nach Pippi Langstrumpf die wohl erfolgreichste Kinderserie.

GDO TO JE?

Internationales Musikfestival „Prager Frühling“ eröffnet

PRAG. Mit einer Aufführung der sinfonischen Dichtung „Mein Vaterland“ von Bedrich Smetana hat das 47. Internationale Musikfestival „Prager Frühling“ in der tschechoslowakischen Hauptstadt begonnen. Unter Leitung des Dirigenten Zdenek Kosler spielte die Tschechische Philharmonie das Werk, mit dem das Festival traditionell am Todestag des tschechischen Komponisten (1824 — 1884) eingeleitet wird.

Nahezu siebzig Konzerte können Musikliebhaber aus aller Welt bis zum 1. Juni erleben. Dann wird Ehren-Chefdirigent Václav Neumann mit der Tschechischen Philharmonie Beethovens „Neunte“ spielen.

PRAHA (tj) - Ministři Dobrovský a Dienstbier museli být v šedesátých letech přinejmenším agenti StB. Naznačuje to ve svém věrejší komentáři v deníku Metropolitan Pavel Černocký. Reakce obou ministrů byla jednoznačná: trestní stíhání. Jiří Dienstbier na věrejší tiskové konferenci to komentoval slovy: „Arogance a lži tohoto druhu již překračují všechny meze.“

shington Post, již druhý týden se drží na
secmém místě v žebříčku sestavovaném
podle prodeje v oblasti amerického
hlavního města.
● „Nesmrtelnost“ Milana Kundery
v překladu P. Kussibho se objevila mezi
deseti nejprodáványjšími tituly v žebříč-
ku brožovaných knih listu The Wa-

POSLEDNÍ „FÓRISTA“ Vojtěch Fečený Sedláček alias poslední vedoucí republikového koordináčního centra Občanského fóra včera před půl pátou na Jungmannově náměstí v Praze vypustil balón s nápisem „SBOHEM OF!“ a definitivně tak dal na vědomí zánik jedné etapy našich dějin. Úplnou tečkou za happeningem, který započal jízdu na koloběžkách napříč Václavským náměstím a pokračoval skotačením v lehké bílé pně „VOLEB 1990“ na Můstku, byla píseň Ofěáci, čtveráci v podání organizátorů akce - Společnosti za veselejší současnost. Kolemjdoucí si ze stánku VÝPRODEJ OF odnášeli vzácné relikvie: odznaky a samolepky.

RŮŽOVÝ DOMEČEK Pět let bylo málo

PRAHA (kva) - Už podruhé jednalo zastupitelstvo hlavního města o pronájmu jednoho z nejmalebnějších objektů v ústí „pražských Benátek“, Na Kampě, který sloužil v minulých letech jako závodní klub Pražské stavební obnovy. Aukce v polovině dubna byla neúspěšná nejspíš proto, že eventuelní zájemce odradila příliš krátká doba pronájmu - 5 let. Včera zastupitelstvo odhlasovalo 10 let s opčním právem na dalších 10 let a s tím, že minimální roční nájemné se zvyšuje z šesti miliónů korun na osm. Zároveň plénum schválilo zároveň vybrat nájemce nikoli už aukcí, ale formou výběrového řízení. Objekt získá ten, kdo učiní nejvýhodnější nabídku. Celá záležitost by měla být skončena do 30. června.

Facka přes Dunaj

Na Dunaji právě vrcholí boj o smlouvu, kterou už dávno obě smluvní strany proměnily v čár papíru. Maďarsko zastavením prací na díle v Nagymarosi i v Gabčíkově a Československo naopak usilovným budováním varianty C. Pokud se nechceme navzájem ubít, musíme spolu jednat. Jiná cesta k dohodě nevede. Ochotu k domluvě však projevuje jen Budape-

šť, my křičíme: oni si začali, smlouva platí. Za Dunajem však mají malou trpělivost a už pořídit určují poměrně krátký termín, který v orosené optice z našeho břehu ledaskdo vidí jako ultimátum. Mohli bychom ho však zrovna tak považovat za podanou ruku.

Maďarský odpor proti výstavbě je veden snahou o záchranu zbytku lužních lesů a podunajské přírody a hlavně ochranu unikátních podzemních vod. Budapešť je ve svých odmítavých rozhodnutích vázána usnesením parlamentu a ten všelidovou vůli. Protigabčíkovské demonstrace sehrály v Maďarsku obdobnou roli jako kdysi klíči rozčinkaní Václavák nebo náměstí SNP. Nechce-li maďarská vláda ztratit podporu obyvatelstva, nemůže přistoupit na čs. prospekčářské postoje. Může jen jednat na základě výsledků případné trojstranné odborné komise, k jejímuž jednání vyžaduje klid stavebních zbraní. Československo však jen o to víc haraší spornými argumenty hodnými ekologického agresora: dokud nevystoupíme do korvy Dunaje, o nic přece nejde. A následuje ultimátum tentokrát z naší strany. K tomu pohotovému rádo by ekologické varování před škodami, jež by údajně vznikly zastavením stavby. O čem svědčí tato falešná starostlivost a snaha zakrýt, že ochrání, opírající se o řadu odborných posudků, stojí i v Československu proti stavbě?

Slovenský premiér odmítl jednání, slovenská vláda „přijala usnesení vlády MR s překvapením“, byl je problém už rok na spadnutí. Zavádí strach, že

Dražší ropa - ale ne pro nás

naši velké privatizaci. Počítá se v něm i s obdobou naší kupónové metody.

Nejnálchavějším problémem jsou čs. pohledávky v Rusku. Mezi oběma zeměmi není zásadního sporu, řekl J. Gajdár. Pro Rusko je prioritou umocnění stárých dluhů, a proto navrhlo použít k přednostnímu zaplacení loňských dodávek vybraných podniků (seznam se týká 49 podniků a celkové sumy 221 miliónů USD) prostředky získané zejména za čs. dovozy ropy. Československo naopak chce, aby se tyto peníze použily na financování dodávek v letošním roce. Podle J. Gajdára však současná hospodářská situace Ruska nedovoluje zachování výše těchto dodávek. Pro obě strany je velice zajímavá možnost kompenzace části čs. pohledávek poskytnutím kapitálových podílů na ruských podnicích v rámci privatizace.

PRAHA (jk) - V Rusku budou v nejbližší době výrazně zvýšeny ceny energie včetně ropy, řekl včera při jednání s čs. partnery J. Gajdár. Ministr hospodářství V. Dlouhý dodal, že lze s jistotou vyloučit negativní dopad tohoto opatření na ceny ropy dovážené do Československa.

Ty se řídí světovými, a nikoliv ruskými domácími cenami. Zvýšení domácích cen způsobí pokles tamější poptávky po ropných produktech, takže může dokonce přispět ke zvýšení a plynulosti dodávek ropy z Ruska. Podle J. Gajdára bude od 1. července v Rusku zavedena vnitřní směnitelnost rublu. V prvním období se bude jednat o plovoucí kurs, tj. zahájit rozsáhlý program podobný

Štěpánka Týcová

a další finalistky na autogramiádě v Kotvě ve čtvrtek 14. 5. t. r. v 16.00 hodin - 3. patro
A VICEVÍCEHISS Z

MISS ČSFR
Pavla Baburková
VICEMISS

postoj Budapešti povzbudí na Slovensku ještě víc nacionalistické vášně. Je však na čase, aby se na Slovensku i v Čechách probudily síly, které chtějí jednat a žít s Maďarskem v přátelství. Aby umožnily práci trojstranné komisi EŠ a tím napomohly Gabčíkovo odpolitizovat. Do té doby bude stále prvořadým politickým problémem.

PADLA FACKA
PADLA DLA
DUNAJA...

„O termínu 14 dní - ve kterém vedle sebe měly existovat schválené privatizační projekty podniků a nabídka investičních privatizačních fondů, jsem nikdy neslyšel a prohlašuji místopřísežně, že nikdy nebyl takto formulován. Otázka souběhu existence schválených privatizačních projektů a nabídky privatizačních fondů je uměle vyvolaný spor, který je přepolitizován,“ říká ministr financí Václav Klaus a pokračuje:

Mnohokrát jsem vysvětloval, že účast na kupónové privatizaci je procesem rozhodování se po sobě, nikoliv vedle sebe. První rozhodnutí zní: zúčastním se, nezúčastním se, koupím si knížku, nekoupím si knížku. Druhé rozhodnutí: zaregistruji se, nezaregistruji se. Třetí rozhodnutí: jsem ochoten a schopen, mám na to, rozhodovat se sám, nebo využiji zprostředkovatelské organizace, kterou jsme nazvali investičním privatizačním fondem. Čtvrté rozhodnutí zní: když jsem ve třetím rozhodnutí zvolil, že budu investovat sám, tak musím vybrat, do kterého z podniků uložím investiční body.

● Jaroslav Muroň nedávno v LN prohlásil, že necítí potřebu odejít, byť je taková praxe (až do vyšetřovacího případu) ve vyspělých demokraciích naprosto běžná...

O případu pana Muroňe vím skutečně pouze z tisku a netroufám si ho hodnotit. Jasnou odpověď musejí dát soudy a prokuratura. O tom, že levicové politické strany jsou ochotny využít jakéhokoliv skandálu ve svůj prospěch, o tom není sporu. Pokud náhodou nevyužijí skandálu kolem privatizace, tak vyprovokují jiný. Je jasné, že nejméně chyb by v privatizaci vzniklo, kdyby se neprivatizovalo. To je teze, kterou je třeba opakovat, i když je laciná. Na tom, že masový přesun vlastnických práv s sebou logicky přináší i skulinky i škípaní, na tom není nic divného. Nejsme chemikové ani fyzici, nemůžeme provádět laboratorní experimenty. Snažíme se ovlivnit nesmírně složité společenské procesy, kterých se zúčastňují milióny lidí. Že mezi nimi občas vyplave nějaké „člověčí zrunko“ více na povrch a nějaké klesne více ke dnu, to je bohužel pravda. Ale není na tom nic divného.

● Kde podle vás vzniká hlavní problém?

Problém pro mě, jako pro někoho, kdo se nesmírně zamýšlel nad koncepcí privatizace u nás a kdo jí snad i leccos vtiskl, je v něčem jiném. My jsme věděli, že privatizace standardními metodami přináší různé problémy. To byl jeden z důvodů, proč jsme zdůrazňovali metodu kupónovou. Ta má milión výhod. Já vím, že je znáte: rychlost, relativní spravedlnost atd. Má však ještě další výhodu. Minimalizuje šance na alternativní - byť o milimetr lepší, nebo horší - privatizační projekty. Kde je velmi těžké rozhodnout ideálně - jedenáct ukazatelů ukazuje pro, devět proti. Jaké jim dáte váhy? Tomuto rozhodování jsme chtěli předejít. Musím se přiznat, aniž bych chtěl vyvolávat spor s mým kolegou a dlouholetým přítelem Tomášem Ježkem, že když jsme dělali návrh privatizačního zákona, tak jsme tam slovo **přímý prodej** nikdy nepoužili. Je to dokonce termín, který jsem já do dnešního dne ještě nepoužil. Doufám, že mě nějaký štouravý novinář nechytne za slovo. Tento tzv. přímý prodej - jako jedna z variant privatizačních metod - nám byl vpodstatě

dobrán. Nechtěl bych přísahat, ale domnívám se, že nám byl dodán zejména z ministerstva pro privatizaci ČR. Také se domnívám, že není tak překvapivé, že v důsledku používání této metody, při které nejvíce záleží na subjektivním rozhodování úředníků, vzniklo podezření z korupce aféry. Nedávno jsem si přečetl v Lidových novinách od článku Karla Kříže, ve kterém se zmínil, že výsledkem přímých prodeje i tzv. konkurenčních privatizačních projektů byl vstup „baránkovců“ do budovy ministerstva, kteří se tam řadu měsíců procházeli po chodbách (cituji Lidové noviny, já jsem tam sám nikdy nebyl a „baránkovce“ nesledoval). To možná vysvětluje mnohé.

Před lety jsem se podílel, jako pracovník výpočetního střediska banky, na výběru investičních projektů. Sebralo se dvacet ukazatelů podle kterých se seřadila sestava možná pěti set projektů. A banka řekla: prvních sto financujeme a dalších čtyřista nefinancujeme. Jako člověk zajímavý se o matematické modely jsem si dal tu práci, že jsem prostudoval zmíněný matematický model a odhalil něco, co se mi zdá velmi relevantní pro dnešek. Mezi pěti sty projekty bylo dvacet zjevně lepších a padesát zjevně horších proti průměru. Byl vytvořen souhrnný ukazatel. Čím se jeho hodnoty blížíly stovce a více, tím lépe. Čím byly nižší než sto, tím hůře. Ukázalo se, že 85 % všech projektů dosahovalo hodnot v rozmezí 85-105. Jaké jste dali váhy jednotlivým kritériím, zeptal jsem se. Návrh investic - 0,2, devizová náročnost - 0,3 atd., řekl mi tehdy tvůrce modelu. A já jsem odpověděl: Udělejme zajímavý pokus. Přehodnoťme tři váhy. Pak zjistíme, jestli náhodou nepěcháme celý soubor. Počítací pracoval asi hodinu a přeházal dokonale celé pořadí! To je neřešitelná úloha! Páni Muroňové měli neřešitelnou úlohu, pokud se připustila obdobná hra přímých prodeje a alternativních konkurenčních privatizačních projektů.

● Pokládáte moment, kdy před několika měsíci došlo k přesunutí rozhodovacích pravomocí na ministerstvo pro privatizaci v zájmu výběru alternativních projektů, za počátek vzniku podhoubí korupčních afér, za zdržení a zkomplikování celého procesu privatizace?

Já to neříkám jako kritiku, říkám to jako analýzu. Nežijeme ve vakuu, v prostoru, kde se pohybuje rychlostí světla. Jednou zatlačí ta ekonomická či politická kapalina, jindy jiná. Díky tomu se zákon přijme v té, či oné podobě. Já tento moment nekritizuji, ale trávím si puristicky trvat na tom, že naše původní představa byla privatizace zdola, nikoliv shora, úloha státních úředníků měla být nesmírně malá. Spíše jsme měli od počátku ideál, aby měl úředník právo veta v odůvodněných případech, kdy je jasné, že projekt je špatný, než velkou rozhodovací pravomoc opravovat projekty.

Věrozvěstové antisemitismu

znalecký posudek Ústavu pro filozofii a sociologii ČSAV. Včerejší Český deník ústy tuskového tajemníka městské prokuratury usvědčuje generálního prokurátora z neinformovanosti, když uvádí, že „v současné době bude dán vyšetřovací pokyn k vyžádání tohoto posudku. S dotazy na podivný běh vyšetřování (po spojení všech podnětů se stále vede pouze tzv. vyšetřování ve věci) jsem se obrátil na vyšetřovatele por. Právdu, „Nemohu vám říci, co jsme objasnili v posledních měsících a kdy bude věc skončena. Před dvěma měsíci si spis vyžádala Generální prokuratura, takže po tuto dobu vyšetřování nepokračovalo. Čekám na její doporučení. Tyto věci by se ostatně neměly řešit prostředky trestního práva.“ Na otázku, zda není příčinou nepochopitelných prodlínek sympatie k listu, odpovídá: „Nemám k nim antipatie.“

I laikovi je jasné, že předchozí věty „většinou hanobí některý národ, jeho jazyk nebo nějakou rasu“, jak vykládá trestní čín § 198, písm. a) trestního zákona. Je to zřejmé všem, ne však vyšetřovatelům a prokurátorům. Po publikaci zvláštního čísla, z něhož jsem citoval, podala již 3. října 1991 třetí značně dříve než poslanci FS a ostatní skupina 21 pražských učitelů, novinářů, právníků, a umělců podnět Generální prokuratuře ČR k zahájení trestního stíhání. Tento podnět byl téměř čtvrt roku ignorován. Vyšetřování začalo až na konci ledna 1992. Vyšetřovatel por. Pravda z obvodního úřa-

Pane ministře, vy jste za dva roky určil zvorat mnohem víc!

Už neodmyslitelnou součástí oslav osvobození Plzně americkou armádou, které začaly včera v západočeské metropoli, jsou členové Military Car Clubu se svými nabílskanými vozidly z výzbroje armády USA.

Rozkopané slavnosti

(pk): V Plzni včera začaly třídní slavnosti svobody již tradičně za účasti veteránů americké armády.

Na slavnostním zasedání zastupitelstva předal primátor města MUDr. Z. Mraček mimořádnou poctu — historickou plzeňskou pečeť devatenácti občanům. Patří mezi ně také PhDr. M. Bělohávek, někdejší dlouholetý předseda MěV ČSL v Plzni. Z dalších jmenujme alespoň F. Hýžu a plk. L. Hrušku.

Součástí prvního dne oslav v Plzni byly pietní akty na radnici u pamětní desky, věnované občanům města Plzně 10. pancéřovou divizí US ARMY, a na ústředním hřbitově u památníku padlých. V přízemí radnice byla otevřena výstava návrhů na památník »Díky, Ameriko«, kterou si prohlédla i skupina amerických válečných veteránů. Při této příležitosti jsme se zeptali jednoho z nich, pana Josepha H. Schneidera z Ohia, jak se mu letos v Plzni líbí: »Plzeň se od loňska změnila, určitě je hezčí, je vidět, že ji neustále budete. K tomu si dovoluji dodat, že hlavní plzeňské náměstí je právě v těchto dnech rozkapané víc než kdy předtím. Probíhají tu hned tři rozsáhlé rekonstrukce (střechy kostela, tramvajové tratě a veřejných záchodků), takže místa pro oslavování mnoho nezbylo.

Dnes o svrchovanosti?

BRATISLAVA (mz): Dnešním dnem by se měla skončit 24. schůze SNR. Posledním bodem programu je hlasování o přijetí deklarace o svrchovanosti SR.

Je však pravděpodobné, že k projednávání tohoto bodu vůbec nedojde. Na včerejší tiskové besedě Hnutí za demokratické Slovensko, tedy jednoho z hnutí, která přijetí deklarace podporují, se k tomuto problému vyjádřil člen předsednictva SNR za HZDS J. Moravčík: »Je málo pravděpodobné, že by byla deklarace o svrchovanosti přijata ještě na 24. schůzi SNR. Nestane se tak z toho důvodu, že koaliční strany zřejmě využijí možnosti opustit při projednávání tohoto bodu parlament a SNR přestane být usnášeníschopná. Vzhledem k tomu, že má slovenský parlament mimořádně náročný program, nestačí se navíc zřejmě projednat ani všechny předcházející body programu.

J. Moravčík dále řekl, že by HZDS dalo přednost tomu, aby se problém vyhlášení svrchovanosti Slovenska projednával

až po volbách. Pak bude podle slov představitelů HZDS možnost navázat na vyhlášení svrchovanosti dalšími právními kroky, jako je přijetí ústavy SR a ustavení funkce slovenského prezidenta. Nestane-li se tedy ve slovenském parlamentu nic mimořádného, problém svrchovanosti Slovenska bude až do voleb odsunut poněkud do pozadí. Tím se ovšem situace nijak nezmění k lepšímu. Zvítězí-li totiž na Slovensku ve volbách HZDS a utvoří-li vládní koalici s národně či levicově orientovanými stranami (jak tomu nasvědčují dosavadní průzkumy veřejného mínění), dá se očekávat daleko hlubší státoprávní krize, než jakých jsme byli svědky v tomto volebním období. Ani ten největší optimista jistě nevěří, že by byla jednání Mečiara s českou stranou procházkou růžovým sadem.

...A ZÍTRA NAPOSLED!

...A OKRÁDÁ SE DÁL

(vlč, th): Ostrá slova obžaloby na adresu pražského magistrátu, a to zejména jeho odboru dopravy, zazněla z úst zástupců Cechu taxi Praha na včerejší tiskové konferenci. »Situace v pražské taxislužbě překročila kritickou mez. Magistrátu se za poslední rok, kdy vede odbor dopravy ing. J. Fiedler, podařilo degradovat taxislužbu na prachšprostou nádeničtinu a zlodějnu,« řekl dvoudem (tiskovky předseda Cechu taxi E. Šubrt.

O iniciativách Cechu (přes 1100 členů), směřujících k očistění taxikářské profese od tzv. zlatokopů, jsme v našem listě několikrát psali. Stejně tak jsme v této souvislosti psali o nezájmu magistrátu celou situaci řešit i o jeho nezájmu s Cechem spolupracovat na systému kontroly. Naše snaha upozornit na tuto problematiku celou veřejnost a pohnout tak příslušné státní úředníky k činům se doposud míjela účinkem — na ulici se bezrestně okrádá dál. Snad jen potěšit mohou slova předsedy revizní komise Cechu Z. Boušky spolu s E. Šubtem: »Váš list je jediný, který o taxislužbě píše zasvěceně a který do problematiky pronikl.«

Pro osvěžení paměti přinášíme krátkou rekapitulaci anabáze Cechu taxi Praha. Důmyslný systém kontroly vozů i provozu na stanovištích, který by jednou provždy vzal vlt z plachet taxikářským pirátům, nebyl však ing. Fiedlerem akceptován. Kritickou situaci má na svědomí neomezené vydávání licencí k provozování taxislužby, ale i k smluvní přepravě, které v tomto případě umožňují jejich držitelům využívat výhod obou certifikátů. To mj. znamená, že mohou užívat stanoviště taxi a stanovit si prakticky jakoukoli částku za přepravný kilometr. Cech taxi Praha požádal v otevřeném dopise ze dne 13. února letošního roku primátora M. Kondra o odvolání

Bosch u nás

(th): Firmy Motor Jikov a Robert Bosch, spol. s r. o., podepsaly v dubnu tohoto roku smlouvu o založení společného podniku se sídlem v Českých Budějovicích. Budou se zde vyrábět vzduchové brzdy a součásti pro užitková vozidla a od roku 1993 také zařízení centrálního vstřikování pro benzínové motory. Závod bude zpočátku zaměstnávat přibližně 250 pracovníků. V nejbližších třech letech by se tento počet měl zvýšit až na 800 zaměstnanců. Do té doby se počítá s investicemi ve výši 40 milionů marek. Tufo částku do podniku vloží Bosch, který bude držet 76 procent podílu. Méně než čtvrtinu bude ovládat Motor, který bude zajišťovat odbyt výrobků na našem trhu.

Česká vláda projednávala další návrhy zákonů. Dala souhlas s bezplatným převodem nemovitého i movitého majetku bývalé KSČ lidu ČSFR pro humanitární organizace, zvláště státní zdravotnická zařízení a sociální ústavy, a s prodejem majetku nepoužitelného pro humanitární účely v dražbách. Šlo o majetek v hodnotě 170 milionů korun převzatý obvodními a okresními úřady i pražským magistrátem. Vláda rovněž vyjádřila souhlas s dalším rozvojem mezinárodního letiště Praha-Ruzyně a založením obchodní společnosti se zahraniční účastí pro financování výstavby a provozování odbavovacího areálu s majoritním podílem čs. subjektů.

Celopodnikova
dovolená: 22.5. - 22.6.92

ing. Fiedlera a také náměstka ing. F. Poláka, z jehož pera vyšlo nařízení schválené Radou zastupitelstva o poplatku 4000 korun za užívání stanovišť. Výše této částky neodpovídá nabízenému počtu míst, neboť na jedno stání připadá v současnosti více než sedmáct vozů. Podle mínění ing. Poláka by toto opatření mělo vést k omezení počtu vozů, ale ve svých důsledcích pouze prohloubí současné konflikty.

ČÍSLA PRO VOLBY

PRAHA — Na zasedání Ústřední volební komise byla včera v Praze vylosována čísla pro politické strany, hnutí a koalice, pod nimiž vstoupí do parlamentních voleb 1992:

1. Občanské demokratické aliance
2. Demokratická strana Československa
3. Čs. sociální demokracie
4. Hnutí za samosprávnou demokracii — Společnost pro Moravu a Slezsko
5. Hnutí důchodců za životní jistoty
6. Hnutí za svobodu projevu — Slovenská republikánská unie (dva subjekty, tedy koalice)
7. Hnutí za demokratické Slovensko
8. Strana demokratické levice
9. Strana práce a jistoty
10. Národní sociální strana — Čs. strana národně socialistická
11. Hnutí za osvobození Slovenska
12. Strana svobody — Strana národního sjednocení
13. Demokrati 92 za společný stát
14. Strana republikánské a národně demokratické jednoty
15. Wspólnota — Soužití — Együttélés (koalice)
16. Slovenské křesťanskodemokratické hnutí
17. Křesťanské a demokratické unie — Čs. strana lidová
18. Svaz komunistů Slovenska
19. Strana československých podnikatelů, živnostníků a rolníků
20. Neobsazeno
21. Hnutí za sociální spravedlnost
22. Liberální sociální unie (Čs. strana socialistická, Zemědělská strana a Strana zelených — nejde o koalici, ale o politické hnutí s kolektivními členy)
23. Strana zelených (jde vlastně o slovenskou republikovou organizaci federální Strany zelených, která v ČR kandiduje v rámci LSU)
24. Občanské hnutí
25. Křesťanskodemokratické hnutí
26. Občanská demokratická unie
27. Romský kongres ČSFR
28. Sdružení pro republiku — Republikánská strana Československa
29. Národní liberálové
30. Strana zelených na Slovensku
31. Klub angažovaných nestraníků
32. Romská občanská iniciativa ČSFR
33. Levý blok (koalice KSČM — Demokratická levice ČSFR)
34. Sociálně demokratická strana na Slovensku
35. Komunistická strana Slovenska 91
36. Demokratická strana a Občanská demokratická strana (koalice)
37. Slovenská národní strana
38. Strana přátel píva
39. Slovenská lidová strana
40. Maďarská občanská strana
41. Nezávislá iniciativa NEI
42. Občanská demokratická strana — Křesťanskodemokratická strana (koalice)

PŘEČETU JSME ZA VÁS

Český deník - 22.4.1992

Pereme ve velkém

V blahých dobách reálsocialismu se tomu říkalo světonázorová výchova či třídní pohled na skutečnost. Směrem na východ hýřily sdělovací prostředky přesně dávkovaným optimismem a zázraky typu "po havárii jsem se ocitl na dně řeky, otočil klíčkem, můj moskvič poslušně naskočil a vyjel jsem na břeh", vyplňovaly v předem určeném poměru 70 % vynálezů socialistických a 30 % kapitalistických například i Technický magazín. Ideologické bariéry padly, vycvičení redaktori zůstávají - mezi nimi čtvrt tisícovky agentů StB. V pečlivé selekci zpráv a informací pro nevzdělané občanstvo se vesměs pokračuje, jen označení této záslužné práce zní světově-brainwashing čili propírání mozků. Zavedl jsem si kdysi notýsek, do něhož si značím excelentní příklady zmíněné činnosti. Zalistujme v něm společně. Nedávno tomu, vrátila se z cesty do Číny stabilní létající squadra premiér + příslušní ministři, aby zvědavému národu sdělila, že jsme navázali bojující obchodní styky. Jako příklad plodné spolupráce byl zmíněn projekt tepelné elektrárny v Tibetu. Trvalo dosti dlouho, než mi došly souvislosti a sáhl jsem do notýsku. Spřátelená Čína je v horské zemi obyčejným okupantem a chlubit se zakázkou právě na tomto teritoriu je stejný lapsus, jako kdyby americký stavitel v r. 1940 přijal od říšské vlády výhodný kontrakt na zbudování moderní střelnice zbraní SS na Sedlčansku. V souvislosti s předchozí návštěvou tibetského dalajlámy v ČSFR nabývá nadějný obchod obzvláště pikantních souvislostí - a to nemluvím o ekologických problémech, které s sebou do citlivé himálajské přírody výstavba tepelné elektrárny přináší. Není nutné, abychom se kvůli prání mozků vládelci do daleké Asie. Již několikrát jsem se zmínil o téměř neprodyšné informační bariéře, která se táhne podél Krušných hor a jež filtruje zprávy o skutečném dění v sousedním Německu. Televize se rozsáhle věnuje problémům německých stomatologů, kterým pacienti přecháží pod křídla levných českých zubařů. dozvíme se o utečeneckých táborech přeplněných Romy - za povšimnutí stojí ironický tón, kterým námi navařenou kaši komentuje Rudé právo a Mladá fronta. Absolutním tabu je však způsob a metodika, jakou se z bývalé Dederonie, kde byl socialismus ještě rozvinutější než u nás a kde STASI zvládla udělat z poloviny obyvatel objekt zájmu, stává demokratická evropská země. Mluvit o debolševizaci je u nás nehoráznost¹ šřejmě neodpuštělná jako připomínat polepšeným vůdcům národa jejich svazácké mládí. Nestravitelné sousto vyrovnání se s minulostí ucpává mluvidla i tolik výřečné stanici rozhlasu Svobodná Evropa. Obyvatelstvu je masírován mozek tak, aby se zdálo, že se kulturně vyřešily stíny minulosti v Rumunsku či Bulharsku a návrhy, jimiž obtěžuje Ku-Klux KAN, dávno do Evropy nepatří. Může se stát, že za pár let budeme jako občané žijící pod sametovou knutou napravených bolševičků Němcům opět jen tiše závidět.

Poslední práci kúrou tolik prospěšnou duševní rovnováze veřejnosti byla akce sociálně demokratických partají v Badenu u Vídně, na níž braly účast ČSSD(b), SDSS a HZDS, vesměs zastoupené svými předsedy. Tamtamy demokratického tisku bubnovaly po několik dní chvalozpěvy o nadšení, s nímž vítali představitelé Socialistické internacionály soudruhy Horáka, Dubčeka a Mečiara. Není divu, za nestranný tisk byl přítomen šéfredaktor samizdatového Práva lidu. Nadšení však podezřeले rychle vyprchalo, a tak jsem se pídil po referencích u přátel z SPD i SPÖ. Výsledek byl více než rozpačitý. Potvrdil se známý fakt, že obdiv k A. Dubčekovi jako demokratickému politikovi roste přímo úměrně se čtvercem vzdálenosti od centra jeho působení. Srozumitelně řečeno, v Japonsku je toto nadšení mnohokrát větší než v sousedních zemích. ČSSD(b) uvádí jako zdroj svých příjmů pro předvolební kampaň pomoc SI. Bratrská pomoc kdysi přes hranice skutečně proudila, ale kufry s dolary putovaly via Moskva. Kdosi rozšířil chýř o třech miliónech marek, které se ocitly v Lidovém domě jako ocenění ozdravných snah (post)komunistické společnosti. Nevím, ale všude na Západě se při vyslovení této sumy pouze zasmáli. Může být, že pánové z Hybernské bohaté donátory popletli. Už jistý císař kdysi prohlašoval, že peníze nepáchnou. Každodenní propírání hlav - někdy se i namáčeji - nese své ovoce. Naivně jsem chtěl notýsek s pracími postupy uložit do archivu. Dokud se však v prádelně pohybuje téměř tři sta koncesovaných odborníků-agentů, budou se ohmatané stránky utěšeně plnit dál.

Bohuslav Ventura

Nacionalismus je ošemetná věc. V průběhu historie byly jeho jménem spáchány ty nejušlechtilejší věci i ty nejhanebnější zločiny. Inspiroval tvorbu velkých uměleckých děl a stejně často jejich zničení. Vzbuzuje věrnost i pronásledování věrnosti. Lidé za něj a pro něj dávají i berou životy, stávají se bratry i nepřáteli, jeho vlivem krvácejí za svobodu jedněch a berou ji jiným. Láska vedle zášti, ušlechtilost vedle podlosti, ctnost vedle hanebnosti, to všechno se skrývá pod pofouchlým deštníkem nacionalismu.

Když se na něj podíváme zblízka a kriticky, zjistíme, že vlastně i to, co se v něm jeví ušlechtile, dobré a sebeobětující, je vlastně jenom líc ru bu, který z toho líc n e v y h n u t e l n ě vyplývá.

Je pravda, že v určitých okolnostech jsou Češi, Maďaři či Angličané (dosadte kteroukoliv národnost) schopni značných obětí pro jiné Čechy, Maďary či Angličany, že v určitých situacích dáv, se zrakem upřeným na prapor, nese kůži na trh, aby si národ, k němuž patří, mohl zařít věci po svém. Rub je ve výběrovosti, v praporu. Obět? Pomoc? Nezištnost? Ano, ale jenom pro své.

Z takových, možku nadřazených pudů, které vylučují myšlení, plyne nutně pocit výjimečnosti a nadřazenosti. Jestliže jenom něco stojí za obět, tedy to něco je lepší. Líc? A aby něco bylo lepší než... něco musí být podradnější. Rub!

Který jiný »ismus« vychází z podobných předpokladů? Říkáme mu rasismus a člověk musí být značně máleho ducha, aby nepostřehl jeho zanedbnou amorálnost a neodsoudil jej. V rasismu jako v nacionalismu se lidé zasloužili i provinili, stali se nadřazenými i podradnými prostě tím, že se bez vlastní zásluhy či »viny« někde z něčoho narodili.

K ilustraci »blahodárnosti« nacionalismu nám není třeba Jugoslávie, Irska nebo pozůstatků Sovětského svazu. Stačí se trochu zamyslet nad debatou o odsunu či vyhnání Němců, o československo-německé smlouvě, stačí se podívat na Slovensko. Otázky vyplývají samy ze sebe. Jak dlouho budeme pudově, a tedy bez myšlení nenávidět lidi, kteří se provinili jenom tím, že se na-

rodili? Jestliže jsou dnešní Němci vlní hřichy dědů a otců, jsou všichni Češi a Slováci vlní hřichy bacharů z Ruzyně, Leopoldova, a krutostí při odsunu. Jestliže nynější české generace zodpovídá v očích Slováků za omyly první republiky, jsou Židé oprávněni nenávidět Slováky na věčné časy za zvěrstva, jichž se dopustili za Slovenského štátu? Atď... atď... atď...

Nacionalismus jako rasismus, řekl jsem si na druhém konci světa, když jsem zahlédl na televizí tupé zraky pražských demonstrantů proti naší smlouvě s Německem. Nacionalismus jako rasismus, napadlo mě, když jsem četl v australských novinách o vaječném přivítání pana prezidenta v Bratislavě. Na-

NACIONALISMUS A RASISMUS

cionalismus jako rasismus — bomba... a z doutníku se kouří.

Tím vším nechci říci, že by nebylo něco hezkého a v dobách úzkosti chlácholivého v patriotismu (kam položit rovnítko mezi ním a nacionalismem?), v pocitu národní náležitosti. Je, ale musí to být cit kontrolovaný a vyvážený. Kdysi, v tlsní hlubokého exilového odloučení, které vypadalo nekonečně, jsem se uchýlil k útěse národní jistoty těmito slovy: »...Děla tanků rozežere rez. Těla diktátorů rozpadnou se v prach. Všechní ideologie upadnou v zapomnění. Ale hora bude stát, kde vždycky stála, řeka poteče, kde vždycky tekla. A pod tou horou a na březích té řeky bude dál žít národ, který není ani lepší, ani horší...«

Zhoubný nacionalismus? Domnívám se, že ne, pokud onšem zůstane důraz na posledních čtyřech slovech.

Nedávno jsem viděl Wajdův polský film Korczak o sirotčinci uvnitř varšavského ghetta. Lékař Korczak ukazuje v jednom jeho místě rentgenový snímek a říká: »Tak vypadá srdce dítěte.« Právě: české jako německé, slovenské jako maďarské, židovské jako arabské, pákistánské jako indické, srbské jako chorvatské, anglické jako irské, jedno jako druhé... A tím je řečeno všechno.

KAREL WENDT (Melbourne)

Co říkají rakouské statistiky

OD NAŠEHO VÍDEŇSKÉHO ZPRAVODAJE OTY VÁCLAVÍKA

O našich sousedů v Rakousku zveřejnili v uplynulých dnech zajímavé hodnocení roku 1991. Statistický úřad v něm konstatuje, že počet obyvatel Rakouska stoupl na 7,8 miliónu, z čehož je 542 tisíc cizích příslušníků, nejvíce z území bývalé Jugoslávie a z Turecka. Cizinci tvoří tak 7 procent rakouského obyvatelstva.

Za potěšitelný je pokládán přírůstek nově narozených dětí, na němž se z poloviny podílejí Rakušané a z poloviny právě příslušníci. Zatímco ještě před třemi lety převažovala v Rakousku umrtlost nad počtem nově narozených, v loňském roce se zde narodilo o 11 201 dětí více, než bylo zemřelých obyvatel, což je pokládáno za úspěšný trend. Zajímavé je, že téměř celá čtvrtina loňských narozených dětí v Rakousku je nemanželských.

Nejvíce jich je ve spolkových zemích Korutany (36 %), Štýrsku (35,6 %) a

ČESTNÉ OBČANSTVÍ odebrali radní polského Krakova bývalému čs. prezidentovi L. Svobodovi, sovětskému maršálu I. Koněvovi (osvoboditeli města) i bývalému polskému premiérovi J. Cyrankiewiczovi.

W. PIVERKA O NĚMECKÉ MENŠINĚ

PRAHA: Přední činitel Svazu Němců v ČSFR a poslanec ČNR Walter Piverka (OF nezáv.) se domnívá, že v Československu je německá menšina stále psychologicky utlačována. »Německí občané mají do dnes v leckterých krajích ještě strach, protože čtyřicet let se vlastně stále hovořilo, že Němci jsou fašisté,« řekl W. Piverka v rozhovoru pro ČSTK po prvním společném jednání předsedů a delegátů dvanácti regionálních Svazů Němců v ČSFR, které se uskutečnilo v Praze. Cílem setkání bylo sjednotit všechny zaregistrované svazy německých občanů v Československu. Ten, kdo se v minulém režimu přiznal k německé národnosti, byl podle W. Piverky auto-

maticky označován za nepřítel lidu. Strach i antipatie v lidech stále zůstávají, dodal. V této souvislosti poukázal na čs.-německou smlouvu, kterou, jak uvedl, přivítal, leč s některými výhradami. Za sporný označil pojem vyhnání, dále nultu mnichovské dohody a majetkoprávní záležitosti. Nesouhlasí s prezentací čs.-německé smlouvy, jak ji vykládá čs. ministr zahraničních věcí J. Dienstbier.

ZE RY VŽ ZALIE NEJAKÉ
HENLAJNÁTKO?

fentliche Generalprobe des Musicals „Bloody Mary“ überlebt. Zu dem Unglück kam es, als Henrik Weel, der einen zum Tod Verurteilten spielte, vom Galgenstativ sprang, nachdem er vergessen hatte, die Schlinge von seinem Hals zu nehmen. Wäre der Galgen nicht unter dem Gewicht Weels zusammengebrochen, hätte sich der

■ VZPOMÍNKA NA ZBOROV

V letošním roce si připomeneme již 75. výročí první významné vítězné bitvy československých legionářů v Rusku. Tehdy v květnu se T. G. Masaryk vydal na anglické lodi kolem švédských břehů do Ruska, aby sjednotil naše legie a převedl je na francouzské bojiště. Jeho snaha shromáždit armádu našich krajanů a zajatců, které se stal vrchním velitelem, byla úspěšná. V době, kdy Kerenského vláda zabráňovala dalšímu rozšiřování československého vojska, přišla zpráva o vítězství 3000 máto ozbrojených, ale odhodlaných našich vojáků, kteří v několika hodinách porazili a rozbili německo-rakouskou frontu nedaleko halického Tarnopole. Vítězství u Zborova mělo obrovský význam mravní v době, kdy se silou tvořily dějiny. Hrstka vojáků našich

otců a dědů, opuštěná ruskou armádou, proti několika plukům. Generál Brusilov se tehdy dal na ústup, ale dříve ještě vyslovil památnou větu: »Čechoslováci, opuštění naší pšchotou, bili se tak, jako by celý svět měl před nimi padnout na kolena.« Profesoru Masarykovi pak řekl v hlavním štábu v Mogilevu: »Klaním se hluboko před vašimi vojáky.« V 50. letech jsme jako chlapci chodili do nuseiského Sokola a procházeli každý den památkem československých legionářů. Jednoho dne jsme však strnuli v úžasu. Desky se jmény padlých legionářů byly odtrhány nebo rozbity, prst od Zborova rozházena po schodech, skleněná deska ukradená. Zakrátko pak vyhořel blízký kostel sv. Václava v Nusích a nám. Československých legionářů bylo později přejmenováno na Pařížské komuny a tento název nese dodnes.

Ing. VRATISLAV PRECLÍK, Praha 4

Schauspieler bei Probe fast erhängt und erschlagen

KOPENHAGEN. Zwei Schauspieler im Theater der dänischen Stadt Aalborg haben nur durch Glück die öf-

Schauspieler erhängt.

Was aber das Glück des Dänen war, kostete seiner Kollegin Marianne Mortensen, der Hauptdarstellerin, eine schwere Gehirnerschütterung sowie eine lange Rißwunde am Hinterkopf. Sie wurde von dem herabstürzenden Galgen am Kopf getroffen und mußte sofort in das Krankenhaus von Aalborg gebracht werden.

Hurvínek v Mexiku

(Čr): Divadlo Spejbla a Hurvínka uvedlo téměř čtyřicet představení pro více než dvaadvacet tisíc diváků ve dvanácti divadlech jedenácti mexických měst. Do španělské oblasti zajelo divadlo poprvé, během třiatřiceti dnů absolvoval členové divadla náročné přejezdy, během nichž najezdili a naletali téměř deset tisíc kilometrů. Velký ohlas mělo představení Galakonzert 92 i pásmo scének a dialogů pro děti. Na žádost hostitelů bylo turné o polovinu prodlouženo. Největší reklamu divadlu udělaly pravděpodobně televizní večerníčky, takže na mnoha místech byli herci vítáni jako „staří známí“.

HURVÍNEK A SPEJBLEZ

Chmurné dědictví

BERLÍN: V blízkosti nacistického koncentračního tábora Sachsenhausen severně od Berlína bylo objeveno třináct hromadných hrobů s pozůstatky stovek lidí, kteří zemřeli v letech 1945–1950 v bývalém sovětském internačním táboře. Po porážce Německa v roce 1945 přeměnila sovětská tajná policie NKVD bývalý koncentrační tábor Sachsenhausen v internační tábor. Do roku 1950 v něm bylo vězněno na 50 000 až 60 000 lidí, z nichž podle odhadů historiků a tehdejších svědků až 30 000 zahynulo hladem, zimou, na následky nemoci nebo vyčerpání.

Arme Dicke

Kinder armer Familien sind in den USA deutlich dicker als die von reichen. Das ergab eine in Washington veröffentlichte Studie über den Gesundheitszustand junger Amerikaner. Laut Medical Tribune sind über 14 Prozent der armen Kinder Übergewichtig, aber nur 5,2 Prozent der Kinder, deren Eltern gut verdienen. Auch sollen schwarze Kinder dreimal häufiger zu Übergewicht neigen als ihre weißen Altersgenossen. Fast drei Millionen Jugendliche in den Vereinigten Staaten haben Übergewicht.

Nach Zeckenplage drohte das Stundenhotel

Die Viecher sind genügsam und hinterlistig: Zwölf Jahre können sie ohne Schwierigkeiten hungern, ehe sie zustechen. Dabei machen sie ihr Opfer zunächst schmerzunempfindlich, um sich dann in Ruhe bis zu dreißig Minuten lang mit Blut vollzusaugen. Dabei können sie mit ihrem Stechrüssel Krankheiten übertragen, gelten als Auslöser von Allergien, können selbst schwere Kreislaufstörungen verursachen, die den Notarzt auf den Plan rufen. Vom harmlosen Juckreiz ganz zu schweigen.

Wegen dieser Krabbeltiere, die sich vorzugsweise nachts hervorwagen, sind in Mainz zwei Wohnhäuser geräumt worden. Zehn Personen, darunter zwei Kinder mußten ausziehen. Die Taubenzecke, bislang eher als Plage in abgewirtschafteten DDR-Altbauten und bewohnten Ost-Sanierungsruinen aufgetreten, hat auch in komfortsanierten Mainzer Häusern mit einer Quadratmetermiete von über 20 Mark vorerst gewonnen. Die Zecke ist da, die Mieter sind weg.

Karla Lojati, Wortführerin der Mainzer Zeckengeschädigten, fühlte sich nicht an lustige Wilhelm-Busch-Krabbelverse, sondern eher an schaurige Horrorfilme erinnert, als sich die Zecken in den gerade bezogenen frisch sanierten Wohnungen der Gebäude an der ehemaligen Stadtmauer hervorwagten und regelmäßig die Nachtruhe störten und panische Bißängste hervorriefen. Die Wohnungen waren von einem Privatmann ohne Zeckenwarnung vermietet worden. Sie wurden weiter vermietet, als die Zeckenplage schon längst offenkundig war.

Die Stadt Mainz stellte sich aus Sicht der Mieter monatelang taub, ohne auf die Zeckenängste und Gesundheitsrisiken ernsthaft einzugehen. Zeckenbisse wurden als „Mückenstiche“ verharmlost. Viermal rückten unterschiedliche Unternehmen mit der chemischen Zeckenkeule an. Die betroffenen Mietparteien rätselten, ob es sich dabei nicht nur um zeckenvernichtende, sondern auch gesundheitsunschädliche Mittel handelte. Auskünfte waren rar gesät, beschwerten sich die ausgesaugten Bewohner. Manchmal mußten sich die Mieter ganz offiziell anhören, daß aufgefundene tote Zecken kein Beweis für die weitere Anwesenheit von Zecken in der Wohnung und eine mißlungene Bekämpfungsaktion seien.

Mit Zecken im Einmachglas und frischen Bissen in der Haut marschierten die Betroffenen dann zum rheinland-pfälzischen Gesundheitsminister Ulrich Galle (SPD), ganz offiziell unter Ausnutzung eines Tages der offenen Tür im Ministerium. Galle versprach Abhilfe und schickte mit Verzügung das Gesundheitsamt, das seuchenpolizeilich die Räumung der Häuser verfügte.

Doch damit kamen die Bewohner noch immer nicht zu einer ungestörten Nachtruhe. Zugewiesen wurden ihnen vom Zimmernachweis des Mainzer Verkehrsvereins Räume in einem Stundenhotel in Bahnhofsnähe. Sie zogen es vor, statt in dieser anrühigen Notunterkunft bei Freunden unterzuschlüpfen. Nach einer angedrohten Rathausbesetzung ließ ihnen die Stadt nun ein ordentliches Hotel bis zur Vertreibung der Zecken zuweisen.

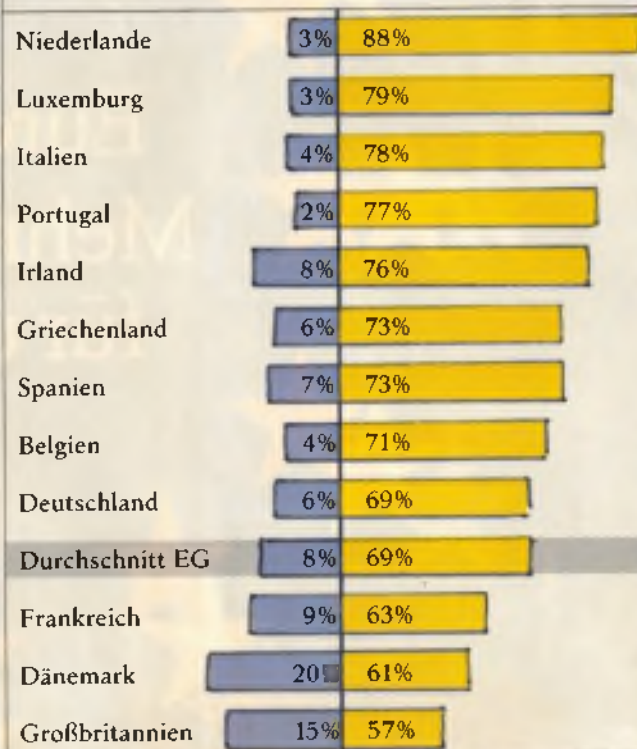
Die Zecken hatten sich in einer ganzen Gasse breitgemacht, in der die Stadt Mainz jahrelang Häuser leerstehen ließ. Der ungenutzte Wohnraum wurde zur verdreckten Dauer-Taubenbleibe. Ein Umfeld, wie geschaffen für Zecken. Solche zeckenverseuchte Häuser gab es zum Beispiel zu tausenden in der Alt-DDR. Dort wurde das Problem offiziell ebenso wenig wahrgenommen wie in Mainz. Zecken-Hauptstadt im Osten ist Leipzig, das nun nach und nach zeckenfrei gemacht werden soll. Wie schwer es jedoch ist, die Versäumnisse der Vergangenheit aufzuholen, zeigen die Mainzer Taubenzecken. In der rheinland-pfälzischen Landeshauptstadt soll nun ein Hygieniker mit Ost-Erfahrung Abhilfe schaffen, der Leipziger „Zeckenpapst“ Günther Vater.

Köln (hgs) - Die Zahl der in der Bundesrepublik tätigen Kassenärzte steigt immer schneller. Zum 31. Dezember 1991 waren in der gesamten Bundesrepublik mehr als 100 000 Kassenärzte tätig - 82 958 in den alten und 19 370 in den neuen Bundesländern.

Zuviel Salz in der Suppe?

Zuviel Salz in der Suppe, das soll Patienten, die eine salzreduzierte Nahrung zu sich nehmen müssen, ein neu entwickeltes „Salzthermometer“ jetzt gründlich versalzen. Die Idee hatte ursprünglich ein Chinese, ein findiger Unternehmer aus Karlsruhe vertritt es jetzt in Deutschland. Der Salzclip sieht aus wie ein Fieberthermometer, nur mißt er nicht Wärme, sondern die Salzkonzentration in der flüssigen Nahrung. Die Anwendung ist denkbar einfach. Kurz nachdem zum Beispiel der Kellner die heiße Suppe serviert hat, braucht der Hungerige lediglich ein Ende des Salzclips in die Suppe tunken. Eine Sensorspitze mißt jetzt den Salzgehalt und eine Leuchtanzeige zeigt die Höhe der Salzkonzentration an. Wie bei einer Ampel zeigt ein rotes Licht viel Salz (über 200 mg), ein gelbes weniger (100-200 mg), ein grünes Licht wenig (50-100 mg) und ein oranges Licht sehr wenig (unter 50 mg) Salz jeweils in 100 ml Wasser an. Bei einem grün-orangenfarbenen Signal dürfte die Suppe etwas geschmacklos sein, bei einem roten Signal aber kann der Gast dem Koch den versalzene Beweis mit dem „Thermometer“ vorführen.

Wie beurteilen die Bürger Europas ihre Zugehörigkeit zur EG?

SCHLECHT ← → GUT

Säuglingssterblichkeit in der EG

Sterbefälle auf 1.000 Lebendgeborene

125 Jahre antiseptisches chirurgisches Nahtmaterial

Bisweilen hängt das Leben eines Menschen im wahrsten Sinne des Wortes von einem Faden ab, denn wo operiert wird, da muß auch genäht werden. So war es seit Jahrtausenden und so ist es auch heute noch. Als Nahtmaterial verwendete man Lein, Flachs, Seide, Hanf, Darmsaiten, Haare und Metalldrähte. Fast alles Dinge, die heute noch von den Chirurgen benutzt werden, ohne daß es zu Komplikationen kommt.

Vor der Einführung der Antisepsis durch den englischen Chirurgen Joseph Lister (1827 bis 1912), war dieses leider nicht immer der Fall, da dem Nahtmaterial noch viele krankheitserregende Keime anhafteten, die nach einer geglückten Operation zu einer gefährlichen Infektion und vielleicht auch zum Tod des Patienten führen konnten.

Diesem Übel machte der erwähnte Dr. Lister ein Ende. Seit 1865 benutzte er die Karbolsäure (Phenol) in der Chirurgie zur Bekämpfung der gefährlichen Eitererreger und wurde damit zum Begründer der Antisepsis. Bei seinen Arbeiten auf diesem Gebiet beschäftigte er sich auch mit dem Nahtmaterial. Er vermutete, daß in den porösen Zwischenräumen der zu den Ligaturen (Abbindungen, Unterbindungen eines Gefäßes) verwendeten Leinen- und Seidefäden sich fäulnisserregende Keime befanden, die die Ursache für spätere Eiterungen und Entzündungen sein könnten. Um die Richtigkeit seiner Vermutung be-

Sir Joseph Lister

weisen zu können, machte Lister 1867 folgenden Versuch. Er unterband mit einem in Phenollösung getauchten Seidenfaden die linke Kopfschlagader eines Pferdes und versorgte die Wunde nach der von ihm entwickelten antiseptischen Methode. Da dieser Versuch ein voller Erfolg wurde, wendete er 1868 das Verfahren bei einer Aneurysma (Schlagader)-Operation an einer 51 Jahre alten Frau mit dem gleichen guten Ergebnis an.

In einem weiteren Versuch befaßte sich Lister mit dem Catgut, einem im Gegensatz zur Seide vom Organismus resorbierbaren Material. Catgut - der Ursprung dieses Wortes ist bis heute noch nicht eindeutig geklärt - wird aus der Muskelschicht des Darms von Schafen und Rin-

dern hergestellt. Diese „animalische Ligatur“ mit Catgut wird schon nach Tagen oder Wochen vom Wirtskörper völlig resorbiert. Mit Catgut, den er zunächst einige Zeit in einer Karbolsäure-Ölemulsion aufbewahrt hatte, führte Lister 1868 zwei Ligaturen an der Halsschlagader eines Kalbes durch. Auch hierbei kam es zu keinerlei Komplikationen. Der Catgut war völlig vom Organismus aufgenommen und durch neues Gewebe ersetzt worden. Damit war ein weiter chirurgisches Nahtmaterial „salonfähig“ geworden. Vor der Einführung der Antisepsis waren die chirurgischen Nahtmaterialien von den Ärzten als Fremdkörper gefürchtet. Zeit seines Lebens hat sich Lister für die Verbesserung der Catgut-Herstellung eingesetzt.

Ab 1875 vertrieb die Firma Paul Hartmann als erstes Unternehmen in Deutschland „Listers Karbolcatgut“. Er wurde in verschiedenen Stärken in kleinen mit Karbolöl gefüllten Fläschchen geliefert. In der heutigen Zeit wird das chirurgische Nahtmaterial schon lange nicht mehr nach der antiseptischen, sondern nach der aseptischen Methode behandelt. Die Seide wird mit Gammastrahlen, Äthylenoxidgas oder strömendem Wasserdampf sterilisiert. Catgut dagegen kann nur mit Äthylenoxidgas oder mit Gammastrahlen sterilisiert werden, da eine Hitzeesterilisation die Reißfestigkeit völlig zerstören würde.

Škoda že se krásná slova
Byť zněla i k věci
Omlána stále znova
Brzy změní v kec

Butik motel supermarket
Jistě správná věc
V našem městě ovšem chybí
Holíč pekař švec

MATKA

Svobodná matka má už tři syny
jednoho Roma a dva skiny
a trne nebude-li nakonec
čtvrtý syn černoch nebo Japonce

Puppenspieler Obraszow gestorben
MOSKAU. Sergej Obraszow, der wohl
berühmteste Puppenspieler der Welt, ist
im Alter von neunzig Jahren gestorben.
Er war viele Jahre Leiter und Regisseur
des Staatlichen Puppentheaters in Mos-
kau.

Angewiesen auf Pflege

Von je 1 000 Einwohnern
in Deutschland in diesen
Altersgruppen sind
pflegebedürftig:

JEDER FÜNFTE MENSCH
über 80 Jahre in Deutschland
ist pflegebedürftig; jeder zehnte
zwischen 70 und 80 Jahren
braucht pflegerische Betreuung.
Der Grad der Bedürftigkeit ist
dabei recht unterschiedlich;
manche Menschen brauchen
Betreuung rund um die Uhr,
anderen reicht schon eine
Hilfestellung beim Waschen,
Anziehen oder Essen. Wer nicht
auf Hilfe in der Familie zählen
kann, sondern einen Platz im
Pflegeheim braucht, muß dabei
mit erheblichen Kosten rechnen:
Durchschnittlich 3200 Mark
machen den normalen Rentner
zum Sozialfall.

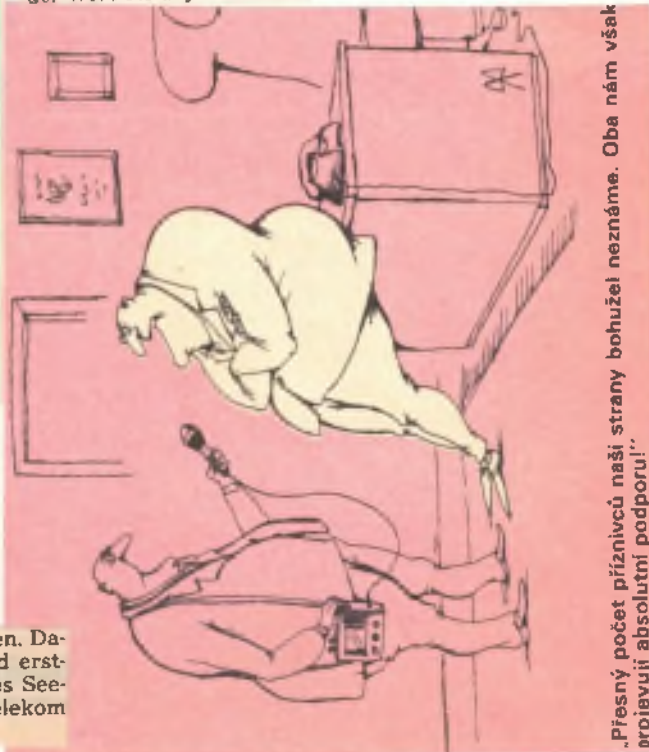
VERRINGERT hat sich die
Kindersterblichkeit in der EG:
Wurden 1960 noch 35 Sterbefälle
auf 1000 Geburten registriert, fiel
der Wert bis auf 8 (1989).

Gläsernes Kabel im Atlantik

HAMBURG, 15. Mai (dpa). Vor der deutschen Küste ist mit der Verlegung des ersten direkten Transatlantikkabels zwischen Deutschland und den USA begonnen worden. Im August soll das neue Glasfaser-Kabel, das 60 000 Telefongespräche zugleich übertragen kann und Green Hill im US-Staat Rhode Island mit der niedersächsischen Stadt Norden ver-

**Dumali chudej s chudou
jak zejtra živi budou
Řekli si tak jako tam ten
a začali mlít pantem**

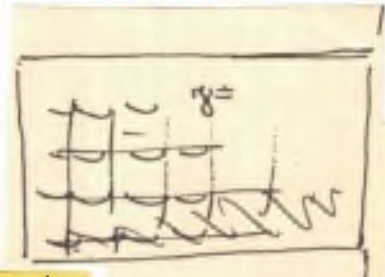
bindet, in Betrieb genommen werden. Damit seien Holland und Deutschland erstmals direkt an ein transatlantisches Seekabel angeschlossen, teilte die Telekom am Freitag mit.

„Přesný počet příznivců naší strany bohužel neznáme. Oba nám však
projevují absolutní podporu!“

„Teplota stoupá... přestěhujete se. Do postele k paní Mrázkové, ta má zimnici.“

OZNAMUJE

● Vláda prohlašuje, že nemá žádný podíl na sestavení světového žebříčku zarostlých politiků. Není však nijak potěšena tím, že v první desíce je sedm Čechů, jeden Slovák a jen dva cizinci. Doporučuje zároveň, aby na 3. místo (po J. Rumlovi a B. Dvořákovi) byl místo P. Tigrida zařazen Jásir Arafat (dosud 4.) a V. Komárek byl posunut ze 6. na 7. místo (dosud Fidel Castro).

● Vláda ČSFR souhlasí, aby o konečném osudu vodního díla Gabčíkovo rozhodla komise evropských odborníků.

Bude respektovat její posudek, ať bude jakýkoliv. Gabčíkovo stejně dostavíme.

● Není pravda, že se premiér Čalfa vrátil z návštěvy USA zklamán. Premiér už tam raději zklamán odjížděl.

● Není pravda, že italská vláda požádala oficiálně o vyslání skupiny čs. vulkanologů, kteří by měli pomoci zastavit lávu unikající z Etny. Itálie se pouze neoficiálně zajímala o možnost, zda by v případě neúspěchu odborníků nemohli lávu ukecat poslanci Federálního shromáždění.

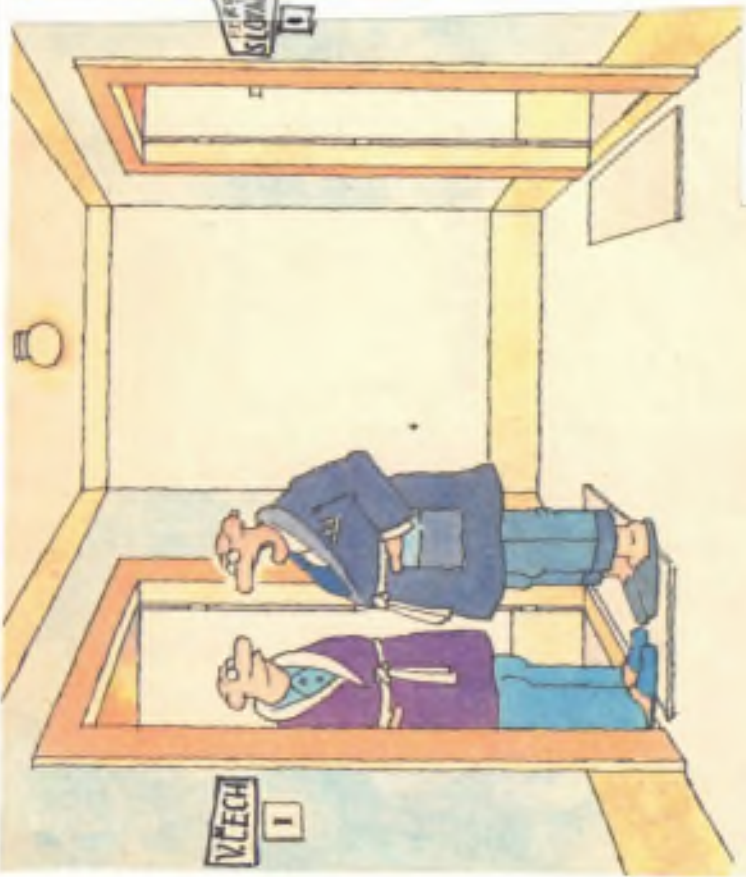
● Vládě není nic známo o tom, že by pan Tomáš Baťa nabídl ministru Langošovi místo v obuvnickém průmyslu. Je však toho názoru, že Ján Langoš může dál klidně dělat boty v rámci svého resortu.

● Česká vláda dementuje zprávy o tom, že prodala letiště v Milovicích americkému Pentagonu. Ve skutečnosti česká vláda ministerstvo obrany USA teprve přemlouvá.

● Není pravda, že zázračný ukrajinský léčitel Anatolij Kašpirovskij uspořádal soukromou seanci pro členy vlády. Je ostatně známo, že Kašpirovskij dokáže léčit pouze tělesná onemocnění.

ANAN VÁS UPŘÍMNĚ RÁD, HORAŽKAU: NESNESU KOLEM SEBE CHYTŘÍ LIDI.

„Ldu na nás zlé časy, pán sused... Nepožičal by ste mi švejka?“

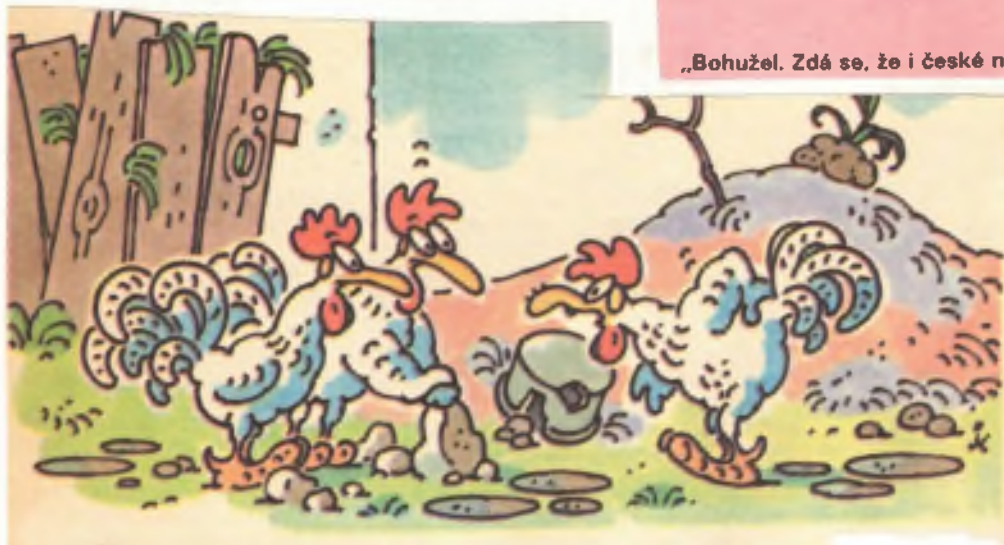
„No dobrá, jde na diskotéku. Ale není těch novejších šatů na znásilnění škoda?“

„A vem si klíče, kdyby se ti to napovedlo!“

„Bohužel. Zdá se, že i české národní povědomí se začíná probouzet!“

„... šestadvacátá slepice, sedmadvacátá, osmadvacátá... a najednou hvízd ho, konec, vzaly mě plotýnky!“

„To je škoda, že nejste rasista, na těch si vždycky nejvíce pochutnáme.“

BRAMBORY WARDE

1 kg brambor, 50 g rostlinného tuku nebo másla, 1 cibule, 1 stroužek česneku, sůl, citrónová šťáva, hovězí vývar, petrželka.

Oloupané brambory uvaříme v osolené vodě, scedíme a rozstlouchneme. Na tuk osmahneme nadrobno nakrájenou cibuli a utřený česnek a nalijeme na brambory. Zakapeme citrónovou šťávou a trochou procezeného vývaru. Podle chuti přisolíme. Při podávání sypane petrželkou. Podáváme k masitým pokrmům. Ale i samotné s misou jarního salátu jsou dobré.

PRAŽSKÉ BRAMBORY

1 kg brambor, 150 g vařeného uzeného bítčku (pokud možno libovějšího), 1 cibule, 60 g sádla, sůl, mletý pepř, 4 vejce.

Brambory uvařené ve slupce oloupáme, necháme vychladnout a nakrájíme na plátky. V rendlíku rozehejeme sádlo, přidáme nadrobno nakrájenou cibuli a osmahneme dorůžova. Potom přidáme na kostičky nakrájené maso a brambory. Osolíme, opepříme a za občasného zamíchání opečeme. Nakonec vlijeme rozmíchaná, mírně osolená vejce a za dalšího míchání necháme v bramborách ztuhnout. Podáváme se salátem nebo s červenou řepou či se sladkokyselou okurkou.

PROVENSÁLSKÉ BRAMBORY

1 kg brambor, 50 g oleje nebo másla, 2 stroužky česneku, mletý pepř, sůl, 1 lžička sušené bazalky.

Brambory uvaříme ve slupce, oloupáme a

nakrájíme na plátky. V rendlíku rozehejeme tuk, přidáme utřený česnek a necháme zpénit. Vložíme brambory, osolíme, opepříme a za stálého míchání osmahneme. Dochutíme rozemnutou bazalkou. Podáváme jako přílohu ke karbanátkům nebo k vaječné omeletě.

BRAMBORY PODLE VĚVODKYŇE

600 g brambor, sůl, muškátový oříšek nebo květ, 2 lžíce másla, 2 vejce, strouhanka, stuzený tuk na smažení.

Brambory uvaříme ve slupce, oloupáme a za horka prolisujeme. Osolíme, okofení-

DOVOUCENÍ NA STR. 238

„A je to tady! Náš Bobík byl čtyři roky spolupracovníkem StB!“

„Lituji, máme úplně obsazeno.“

„Nechcete za korunu vokousat nehty?“

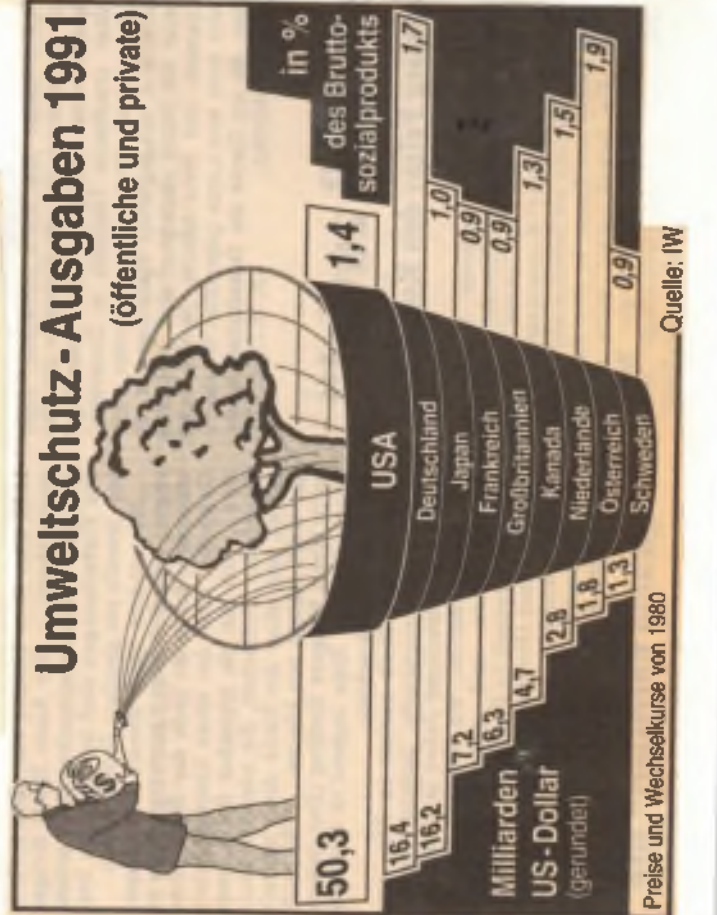
DOKONČENÍ
me, přidáme žloutky a rozpuštěné a zchladlé máslo a propracujeme. Tvoříme kulaté či oválné placičky, které obalujeme v rozšlehaném bílku a ve strouhance a v dobře rozehřátém tuku smažíme po obou stranách dozlatova. Podáváme jako přílohu k masitým pečením připravovaným na víně nebo na smetaně i k některým minutkám. Z většího množství brambor poslouží i jako samostatný pokrm. Doplníme jej trochou tatarské omáčky a salátem.

Europa der kleinen Landwirte
Von je 100 landwirtschaftlichen Betrieben sind Kleinbetriebe mit weniger als 10 Hektar in:

(jeweils je nach letzter verfügbarer Stand)

Griechenland	89
Portugal	88
Italien	85
Spanien	72
Schweiz	52
Osterreich	51
Deutschland*	47
Belgien	46
Niederlande	43
Schweden	36
Irland	31
Frankreich	30
Großbritannien	26
Dänemark	18

* je nach Bundesländer

Brzy na to přijde každý, snad až na pitomce. Tam, kde končí prostředky, začínají konce...

Bezpečnost hlavy státu na Slovensku zaručena!

Bezprostředně poté, kdy došlo k ostudnému napadení prezidenta republiky v Bratislavě, vyvinul štáb specialistů Agentury Naruby ve spolupráci s americkou firmou Knock-Out-Box mimořádně účinné chrániče, které si pan prezident oblékne před každou

cestou na Slovensko. O prototyp, který si na naši žádost pan prezident ochotně vyzkoušel, projeví již zájem i vysocí političtí činitelé z Rumunska, Bulharska a z blíže neurčeného kmene rovníkové Afriky. Reprofoto RADEK JANDA

Ein Brief aus Prag

Liebe Leute,

Klappern gehört zum Handwerk. Aber klappern allein genügt nicht — jedenfalls in einer modernen Volkswirtschaft. Werbung ist da das halbe (Geschäfts-)Leben. Selbstverständlich hat sich das nach dem Sturz des kommunistischen Systems auch ganz schnell in Prag herumgesprochen.

Denn angesichts des Massenansturms von Westtouristen, die für ihre Devisen unverschämte hohe Summen an Kronen eintauschen, ist Prag zur polyglotten Stadt geworden. Aufschriften und Spruchbänder wie „Accommodation — Zimmer frei“, „City Tours — Stadtrundfahrten“ oder „Nonstop Food — Lebensmittel“ sind ja wohl das Mindeste, was der ausländische Besucher der tschechoslowakischen Hauptstadt erwarten darf. Es liegt in der Natur der Sache — oder besser: an der Nachbarschaft Deutschlands und Österreichs, daß Deutsch im fremdsprachlichen Angebot dominiert.

Klappern gehört zum neuen Handwerk

Die Einfalt-Straßen aus Richtung Plzen und Dresden säumen die Schilder „Verkauf Bier, Becherovka, Glas“, auch Honig-Angebote werden den reichen Besuchern aus dem Westen deutschsprachig ums Maul geschmiert. Im tschechischen Ableger von Radio Luxemburg werden die „Multiplikatoren“ auf deutsch bearbeitet. Für ein Gratisessen möchten Busfahrer doch bitte mit ihrer Führe in ein neues Rasthaus an der Strecke Karlovy Vary-Prag einkehren.

Was Honza darf, darf Hans allerdings nimmermehr. Eine Prager Bäckerei — ein Deutscher ist da beteiligt — schrieb in großen Lettern das heimelige Wort „Backstüberl“ auf ihr Ladenschild, ziemlich klein steht auf Tschechisch *pekarství* drunter. Die Zeitung *Lidové noviny* veröffentlichte daraufhin ein Foto von der Schaufenster-Front und erläuterte in der Bildunterzeile: „Es handelt sich hierbei nicht um die Kulisse für einen Film über die Zeit des Protektorats Böhmen und Mähren.“

Der deutsche Teilhaber schickte dem Blatt daraufhin einen erbosten

Brief und forderte Genugtuung. Die Redaktion zeigte Einsicht im Prager Stil. Man sei ja gerne bereit zu einer Gegendarstellung. Sie könne aber schließlich nur lauten: „Es handelt sich hier nicht um die Kulisse für einen Film über die Zeit des Protektorats Böhmen und Mähren.“

Wenn schon historisches Bewußtsein keine Sensibilität auf deutscher Seite hervorruft, so wäre Behutsamkeit doch wenigstens aus geschäftlichem Interesse angeraten. Doch die oben erwähnte Binsenweisheit der kreativen Branche, daß Reklame sich dem Kunden verständlich zu präsentieren hat, scheint nur in einer Richtung zu gelten. Vor allem die deutsche Konsumgüterindustrie hat den tschechoslowakischen Verbrauchermarkt längst als neues Absatzziel entdeckt.

Den Aufwand für die Übersetzung der Werbesprüche ins Tschechische hat sich manches Unternehmen jedoch gespart. So versucht eine Strumpffirma, die angeblich „Beine macht“, mit ihrem deutschen Slogan auf Prager Straßenbahnen, dem Verkauf ihres Produkts auf die Sprünge zu helfen. Eine Frankfurter Großbrauerei preist ein alkoholfreies Gebraut an, das „alles hat, was ein Bier braucht“.

Für *Lidové noviny* — so geht aus einer keineswegs bierernst gemeinten Glosse des Blattes hervor — bedeutet solche sprachliche Vereinnahmung sogar noch einen Rückfall hinter die Zeiten, als die deutschen Besatzer Böhmens und Mährens Prag strikte Zweisprachigkeit befohlen hatten. An die Anweisung, sowohl Deutsch als auch Tschechisch zu benutzen, hätten sich die Schaffner selbst an der Straßenbahn-Haltestelle Flora gehalten. „Flora, Flora — das erste ist Deutsch“, hätten sie gerufen. Das satirische Plädoyer, in der tschechoslowakischen Hauptstadt neben Deutsch auch das Tschechische zur Anwendung kommen zu lassen, endete mit den Worten: „Ende — konec. Das erste ist Deutsch. Gemäß Anweisung des Reichsprotektorats.“ Ohne Weisung, aber im Interesse lernwilliger Deutscher beschließe ich diesen Brief mit den Worten: „Konec — Ende.“

Michal P. W.

FIALKA

Fialka vonná, lat. *Viola odorata*, už od starověku patří ke kuchařskému využívaným i léčivým rostlinám. — Jedlou částí jsou mladé listy sbírané brzy zjara, nebo i kvetoucí trsy, také kvítky. Přidáváme je do bylinkových polévek, do bramborových a vaječných pokrmů, pokrmů z mletých mas, nádivek, salátů, zelených omáček, nejčastěji ve směsi s ostatními jarními bylinkami. Kvítky se mohou i kandovat, přidávat do nápojů, vyrábět z nich sirup, také ocet. — Fialky obsahují slizy, saponiny, silici sni-

Jídelníček s bylinami

žující krevní tlak, kyselinu salicylovou, vitamíny, zejména vitamín C, provitamín A, flavonové glykosidy, antokyanové barvivo, minerální složky a ostatní látky. — Fialka se doporučuje při kašli, bronchitidách, ulehčuje odkašlávání, má močopudné účinky. Sirup z kvítků se doporučuje proti kašli a také nespavosti. Aromatickým octem se potírají spánky a čichá se k němu při bolestech hlavy.

POLEVKA Z JARNÍCH LÍSTEČKŮ

Větší miska směsí lističků fialky, popence, řeřichku, plicníku, jitrocele, ářovíku, bodrniku, sedmikráska aj., ¼ šálku pažitky, ¼ šálku petrželky, 2 lžíce másla nebo margarínu, 3 lžíce polohrubé mouky, šálek mléka nebo smetany, strouhaný sýr, vejce, bujónová kostka, pepř, sůl.

Nejprve si připravíme žlutou jíšku z másla a polohrubé mouky. Prošleháme ji s litrem horké vody, povaříme ¼ hodiny, přidáme bujónovou kostku a opané jemně nasekané bylinky. Vaříme asi 5 minut. Pak ochutíme pepřem, příp. osolíme a zalijeme smetanou nebo mlékem s rozšlehaným vejcem. Necháme je ztuhnout za stálého míchání. Pak odstavíme polévku z ohně, nalijeme do misek a posypeme strouhaným sýrem. Jindy je možno přidat místo sýra kostičky housky osmažené na másle či margarínu.

BRAMBOROVÉ KARBANÁTKY S HOUBAMI A FIALKOVÝMI LISTY

1 kg vařených brambor, 3 cibule, lžíce sádla, miska fialkových listů, 3 lžíce sušených hub, hrubá mouka, sůl, pepř, pažitka, 2 vejce, mléko, strouhanka, tuk na smažení, kečup.

Brambory prolisujeme, sušené houby namočíme a 10 minut vaříme. Hotové houby ocedíme, usekáme nadrobno, fialkové listy pokrájíme a obojí přidáme k bramborům. Cibule drobně nakrájíme osmažíme na sádle a i s tukem promícháme s brambory, přidáme 1 vejce podle potřeby — asi 3 lžíce — mouky, osolíme, opepříme, přidáme 3–4 lžíce pokrájené pažitky nebo cibulové natí a vypracujeme v těsto. Z hmoty formujeme oválné karbanátky, namočíme v rozšlehaném vejci s mlékem, obalíme ve strouhance a usmažíme po obou stranách dozlatova. Podáváme polité kečupem a obložíme salátem.

ZAPEKANÉ BRAMBORY S FIALKOVÝMI LISTY

1 kg brambor, 100 g strouhaného tvrdého sýra, miska fialkových listů, 5 cibulí, 2–3 lžíce sádla, sůl, pepř, 2–3 stroučky česneku, tymián.

Brambory oloupeme, pokrájíme na plátky. Cibule nakrájíme na kostky, zpěníme dosklovita na sádle. Pekáč vytřeme sádlem a vrstvíme do něj plátky brambor posypané sýrem, sekanými listy fialky, opečenou cibulí, osolíme opepříme, posypeme drobně pokrájeným česnekem a mletým tymiánem. Vrstvy opakujeme, poslední jsou brambory. Povrch polijeme zbytkem sádla po cibulí a dáme pod pokličku zapéci do trouby. Když brambory změkknou, sejme pokličku, posypeme lžící strouhaného sýra a necháme zčervenat.

dání silničního úseku mezi pátým a devátým kilometrem původního majitele.

Od čtvrtka 1. 8. 1991 bude uzavřena silnice III. třídy mezi Mníškem pod Brdy a Malou Hrašticí. Důvodem uzavírky je pře-

Oznámení objížďky

Nemějte vysoké nároky, máte-li nízké přijmy.

Pohled na dvě nové tváře v inovovaném pražském orloji.

NAŠI V CIZINĚ

Ze služebního hlášení Armina R., vrchního správce městské skládky odpadků ve Schweigerinu, Německo:

Včera ráno začala skládka prohrabávat skupina Čechů. Po chvíli přišli další Češi, kteří na rozdíl od prvních blýhých Čechů byli snědí. Obě skupiny se navzájem nená-

restaurace. V blice zvířezili snědí Češi, jelikož měli břity. Ohrožovali i mě, a proto jsem odešel a ukryl se v křovi. Snědí Češi mi potom snědli svačtinu, ukradli zimní kabát vačované, načez s kečupem a dalšími odpadky odjeli. K čemuž přibrali i moje služební auto, které na místě samém začali přetřít barvami na

skládku nalezenými, patrně v úmyslu, aby nebylo poznáno.

Die Grünen gaben sich kriegerisch und forderten sarkastisch die Hilfe der US-Luftwaffe, sonst grüner Dauergegner, ein. „Das Kaiser-Wilhelm-Standbild wäre der einzige Fall, in dem die Grünen einen US-amerikanischen Tiefliegerangriff als erneuten Akt demokratischer Entwicklungshilfe tolerieren würden“, sagte die Landtagsabgeordnete Erika Fritzsche hochhoffiziell.

Doch tuckerten an der Mündung von der Mosel in den Rhein nur die Dieselmotoren des Transportschiffes „Futura“, auf dem sich eisenschmiedegrau ein „Kaisergebirge“ auftürmte. Kaiser Wilhelm I. – 1945 treffsicher von einem US-Richtschützen vom deutsch-nationalen Sockel geholt – war nach Koblenz zurückgekehrt. Und in Mainz erinnerte Landtagspräsident Christoph Grimm (SPD) voller Unverständnis über diese

Gegen Kaisers Statue hilft nur Geldmangel

Art von „Denkmalspflege“ an die „demokratischen Traditionen in Rheinland-Pfalz“.

Koblenzer Kaiserstreue haben mit der Anlandung des gewaltigen Wilhelm-Torso am Deutschen Eck Fakten geschaffen und handstreichartig die demokratischen gewählten Gremien in Mainz überrannt. „Wilhelm ist da und kommt auch wieder auf das Denkmal“, äußerten mehrere Sprecher einer „Bürgerinitiative“, die – welch bitterböse Ironie der Namensgebung – sich für einen Kaiser einsetzt, der als „Kartätschenprinz“ Freiheit und Demokratiebewegung niederschießen ließ. Ohne auch nur die Genehmigung für die Wieder-

aufrichtung des Denkmals abzuwarten, ließ der kapitalkräftige Spender Werner Theisen die „Kaiser-Scheußlichkeit“ nach Koblenz schipern. Die Koblenzer Jusos geißelten das Denkmal dann auch als „Klüngel reicher Leute“.

Die Wilhelm-Getreuen, die auf einen 20-Meter-Sockel wieder das 14 Meter hohe Kaiser-Standbild hieven wollen, schwelgten in der Gigantomanie des Augenblicks. Nichts habe das mit Preußens Gloria oder Wilhelm als „Einer des Reiches“ zu tun. Statt dessen wurde Geschichtslosigkeit betont. Das hohle Denkmal sei allein touristische Attraktion, versicherten die Kaiserjubler, die sich um die Drei-Millionen-Spende des

Verleger-Stifters Theisen gescharrt hatten. Und wieder bezahlt das einfache Volk für die Kaiserspende. Denn die drei Millionen Mark aus der Verleger-Schatulle für den Kaiser sind steuerlich absetzungs-fähig, wie Finanzexperten behaupten.

Wann jedoch das Denkmal aufs Denkmal kommt ist noch unsicher. Zuerst muß der Sockel für zwei Millionen Mark renoviert werden. Das Land will und kann – wegen der Verpflichtungen aus dem Aufbauwerk Ost – nicht bezahlen, und die Stadt will den Denkmalunterbau unrenoviert nicht geschenkt bekommen. So bleibt Wilhelm vorerst am Boden oder auf dem Wasser. Auf der Rheinfahrt gab es in Bonn die erste Farbeimer-Attacke auf den nachgebildeten Reichseiner von 1871. In Koblenz wurde ein Eierwerfer verhaftet und in Handschellen von den kaisersichernden Polizisten abgeführt, und auf der Mosel fischte die Polizei ein Protestboot wegen der „Verwendung von Symbolen verbotener Organisationen“ ab, weil auf einem Transparent „Heil dem Deutschen Kaiser“ Wilhelm mit Hitlerschnäuzer und Hakenkreuzarmbinde zu sehen war.

Dagegen jubelte ein NPD-Fähnlein der neuen touristischen und nationalistischen Attraktion am Deutschen Eck entgegen, in ihrer Sicht ein neues Symbol eines wiedererstarkten Deutschlands auf dem Sockel, der 47 Jahre lang als Mahnung galt, „wohin Despotismus und Diktatur führen“.

„Synu, vchoval jsem tě, abys byl slušnej člověk. Promiň.“

Jste českoslovenští?

Předpokládáme, že česky umíte. Se slovenštinou to míváme o něco horší. Můžeme sice psát, že »ženy sa otrepali«, ale co ty čárky nad i a ty stříšky nad oi Chcete-li si vyzkoušet svoje znalosti toho měkkého, libozvučného jazyka, který je češtině tak blízký (separatisty upozorňujeme, že i políček může být ublížení na zdraví, i když redaktor není chráněn imunitou), pak se s vervou pusťte do našeho kvízu.

- Když vám na Slovensku někdo řekne, že musí něco *ovakovať*, pak:
 - bude přišívat kapsy
 - bude něco omítat
 - bude sedlat koně
- Když někdo prohlásí, že má doma *švoly*, znamená to:
 - že má doma čmelčky
 - že má doma neposedné děti
 - že má doma hodně peněz
- Když si vám někdo postěžuje, že má problémy »so stavcom«, co ho trápí?
 - karburátor

- obratel
- kůzle

- Když vám někdo na Slovensku přinese *kašku*, pak dostanete:
 - petrklaš
 - infekci
 - ovesnou kaši

- Robí, len sa mu tak kečka parí*, znamená, že:
 - pracuje, až se z něj kouří
 - lže, až se mu od pusy práší
 - plete nohama, dív se nesvalí

- Kečka* tedy je:
 - stupidní lež, kterou každý prohlédne
 - kštic
 - normální – promiňte – kocovina čili opice

- Když vás někdo pozve na *olovrant*, pak se můžete těšit na:
 - dožínky
 - svačtinu
 - křtiny

- Když někdo něco udělal *znezrady*, pak to bylo:
 - podlé
 - bezradné
 - nenadálé

- Mám vyschlý gágor!* je zvolání toho, kdo má:
 - »okno« a nemůže si na nic vzpomenout
 - sucho v krku
 - situaci pevně v rukách, protože ho nic nedojme

- Když vám někdo řekne, že vám *oči dupkom stoja*, pak:
 - šilháte
 - hledíte upřeně do jednoho místa (česky »do bíba«)
 - hledíte vyjeveně

- Když bude někdo vykřikovat *mihhi, mihhi*, potom:
 - vůbec nemluví slovensky
 - napodobuje hlas koně
 - vás právě seznámil se slovenským citoslovcem: »Mrk, mrk, mrk.« (ma)

Spřávné odpovědi: 1. a), 2. b), 3. a), 4. b), 5. a), 6. b), 7. b), 8. b), 9. a), 10. b), 11. c).

Zdařilý výlet

Oddíl skautek z Prahy 4 při svém posledním výletě narazil v Brdských lesích na posledního žijícího poustevníka v Čechách. Jakmile tato informace dorazila do vlády, byl poustevník z jejího roz-

hodnutí převezzen do hlavního města. V současné době je v péči ministerstva financí, které zkoumá, jak dlouho a za jakých podmínek může člověk žít pouze z kořenek a lesních plodů.

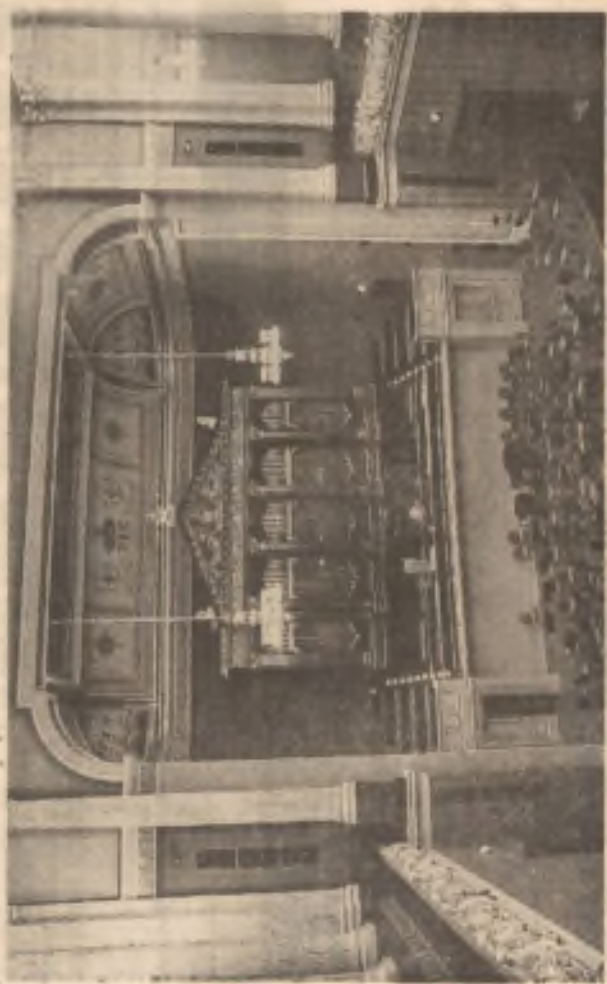
**Ukážu ti cestu rájem,
kde Čech a Slovák se má rád**

Pražské Rudolfinum

Po několikáté rekonstrukci vítá Rudolfinum v plném lesku jarní hudební slavnosti. Pod jeho atikou bude opět symbolizovat embiém Františka Musiky — bílé houslové el v modrém poli — vyvrcholení koncertní a divadelní sezóny. Rudolfinum je nerozlučně spojeno s Pražským jarem navazujícím na talichovské hudební máje.

Rudolfinum — nazvané podle korunňho tura hudební síně byla však uskutečněna prince Rudolfa — bylo postaveno z podnětu v podobě, v jaké byla načrtnuta perem České spofitelny. V květnu roku 1872 se již zpočátku samotným Zitzkem. rozhodlo její zastupitelstvo vybudovat Rudolfinum bylo dokončeno později než v Praze u příležitosti padesátého výročí Zitzkova a Schulzova novorenesanční bu- založení spofitelny budovu, kde měly být dílo Národního divadla. Proti dramaticky umístěny konzervatoř, hudební sál, galerie pojetému divadlu vycházejícímu z italské a uměleckoprůmyslové muzeum. Byla vy- renesance je Rudolfinum spíše lyrické, psána soutěž, ke které byli vyzváni pražští zklidnělé a prostší ve výzdobě. V archi- i vídeňští architekti, koncem července 1874 tektuře uplatnil Zitzek novorenesanční prin- měla spofitelna k dispozici osm návrhů. cipy, které jsou zvláště patrné v Sempero- V roce 1875 byl přijat společný návrh vých dráždanských stavebách. Zásada účel- J. Zitzka a J. Schulze, stavebními pracemi nosti vystupuje zřetelně v amfiteátrovém byl pověřen architekt V. Vejrých. Původní hlediší hudebního sálu. Antikizující archi- rozpočet na výstavbu 500 000 zlatých do- tektura napovídá i o vlivech Schinkel- sábi posléze zhruba 2 milióny zlatých ná- Rudolfinum nezapře rovněž počet Schul- kiadu. Dne 7. února 1885 se v Rudolfinu zova výtvarného pojetí, které vycházelo konal první zahajovací slavnostní koncert zejména z francouzského klasicismu. Dnes za řízení A. Bennewitze, kde hrál na var- však je již velmi těžké vymezit podíl Zitzka hany profesor J. B. Foerster.

Řešení budovy doznalo v průběhu vývoje sokým sloupovým řádem, zvaný nyní Dvo- projektu mnohé změny. Valitní architek- fákova síň, patří k nejušlechtilejším a nej-

Pohled na pódium Dvořákovy síně z balkónu.

(čre): Lékaři konstatovali průstřel hla- vy a krájný břichní, policisté pak pokus vraždy 24letého P. F. z Prahy 3, který vyšel 12. května brzy ráno ven se psem. Přitom k němu přistoupili dva Romové a požadovali zlatý řetizek, který měl kolem krku, avšak odmítl jej vydat. Pak zaslechl výstřel... a kriminalisté později našli již jen nábojnice.

Prezidentova kritika V. Mečiara

Praha (Šlo) - Václav Havel považuje za nebezpečné ty myšlenky předsedy HZDS V. Mečiara, které směřují k přijetí slovenské ústavy.

Na území Slovenské republiky by tím přestala platit federální ústava, zároveň by však nezanikla platnost federálních zákonů. Na včerejším brífinku to uvedl prezidentův mluvčí Michael Žantovský. Dodal, že je velmi těžké si takový stav představit, protože celá právní struktura včetně zákonů musí vycházet z ústavy.

Malá dvorana Rudolfinu — pro několik generací zcela neznámý prostor, který dříve sloužil jako telocvična pražské konzervatoře.

krásnější interiérem české architektury z okřídlenými Viktoriem na vrcholu sloupu. U postranních stěn Rudolfinu vidíme na jedné straně dvojici stín a protilehlé průčelí zdobí dvojice lvů.

Interiér Rudolfinu ornamentálně vyzdobil vídeňský malíř Pietro Isella, který vytvořil podobný dekor i ve vídeňské opeře. Ve dvoraně bývalé galérie se původně uvažovalo o umístění figurálního obrazového cyklu s tematikou vývoje hudby a výtvarného umění v Čechách. Tento cyklus nebyl však uskutečněn.

Od svého vzniku bylo Rudolfinum několikrát stavebně upraveno. Poprvé v roce 1921 a posléze v letech 1923—32, kdy byla budova v interiéru změněna pro účely zasedání poslanecké sněmovny. V letech 1940—42 uvedl Zitzkův žák prof. A. Engel Rudolfinum do předcházejícího stavu a vrátil koncertní síň dřívějšímu určení. Byl sem instalovány i původní varhany. Od dubna 1946 se stalo Rudolfinum domovem Akademie múzických umění a Státní konzervatoře. Stalo se i trvalým působištěm České filharmonie, s jejíž bohatou tradicí je Dům uměleckých povně spojen. Zde byl uveden 4. ledna 1896 první koncert České filharmonie, na kterém dirigoval Antonín Dvořák své díla, mezi nimiž zde měly přehlédnu i Mistrov Biblické písně.

Při hlavním schodišti byly umístěny dvě sedící ženské postavy — alegorie světské a duchovní hudby. Součástí předního průčelí byly i dva osvětlovací kandelábery

Petrín končí

Praha - Definitivní ukončení vysílání televizního signálu z Petřína připadne na 30. června.

Církev se distancuje

Případ poškozování hrobů na hřbitově v Kostivalech byl objasněn. Hrobky otevřel místní kostelník, který přibíjel nebožtíky za jejich šaty ke dnu rakve, aby nerušili jeho spánek neustálým obracením se v hrobě nad naši současnost.

Nejproslulejší z rabínů

Stará židovská pověst tvrdí, že nejstaršími obyvateli Prahy jsou právě židé. Rovněž Staronová synagoga je prý po synagoze Jeruzalémské tou nejstarší na světě, neboť byla vystavěna z kamene, donešeného anděly až ze samotného chrámu Salomounova. Je zvláštní, že vedle šibeničního vrchu na Žižkově právě toto svaté místo legendy označují za jeden z možných úkrytů Golema, vlastně prvního robota, stvořeného v rudolfínské Praze rabínem Jehudou Löwem. Vstup na půdu, kde se mají zbytky hlíněného homunkula nacházet, zapovídá zákaz samotného rabbiho Löwa. Po staletí byl přísně dodržován

a porušil ho pouze jednou Jehudův potomek Ezechiél, neboť chtěl s Golemovou pomocí zabít žida Joachima, aby mu zabránil ve křtu. Odhalit tajemství Golemova úkrytu se ve třicátých letech pokusil „zuřivý reportér“ Egon Ervin Kisch. Ve snaze najít alespoň malou stopu podnikl krkolomný výstup po skobách ve zdi na půdu Staronové synagogy, jako správný novinář vytěžil ze svého dobrodružství zajímavou reportáž, křžžený důkaz ale neobjevil. Kromě nejznámějšího příběhu o Golemovi je však s postavou legendárního pražského rabína spjat celý cyklus dalších pověstí, ličících jeho neobvyklé skutky. Díky studiu tajných knih měl rabbi Löw plně ovládnout tajemné síly kabal, dokázal vyvolávat obrazy a postavy z minulosti i budoucnosti a nezalekl se dokonce ani samotného anděla smrti. Smrt se jej naopak sama velice bála, neboť jí v době moru zničil seznam lidí, kteří měli na strašnou chorobu ještě zemřít, a zachránil tak celé město před dalším utrpením. Zřejmě právě proto se bledý anděl smrti dlouho rozpákoval před rabína předstoupit a rabbi Löw tedy zemřel až v úctyhodném věku 96 let, když nic zlého netuše přivoněl ke květu růže. Smrt jej tak nakonec přece jen dostala, neboť ušlechtilý stařec nepředpokládal, že by se mohla skrýt do květu, který mu podává malé děvčátko.

Rabbi Löw je pochován na pražském židovském hřbitově pod tumbou ze světlého mramoru. Ve své době dosáhl fenomenální vzdělanosti, zabýval se fyzikou, matematikou, astronomií, ale také pedagogikou a přírodními vědami. Svých znalostí dokázal patrně rovněž prakticky využívat, a možná právě proto jej legendy proměnily v mága, vládnoucího zázračnými kouzly.

● Řím - V Československu působilo k 1. lednu letošního roku 190 společných čs. - italských firem, z toho více než polovina v oblasti služeb.

Franz Grillparzer a Čechy

Historie hradu Borotín dokládá, jak hluboká propast může někdy být mezi skutečností a literární fikcí. Právě sem situoval děj tragédie *Praměti* kdysi velmi slavný rakouský dramatik Franz Grillparzer. Hra líčí pohnutý osud překrásné Berty, dcery rytíře Zdeňka z Borotína. Nedosti na tom, že spanilá Berta zahoří láskou ke sličnému, leč neurozenému loutnaři, který se ukáže být ve skutečnosti vůdcem loupežníků. Najevo vyjdou postupně ještě další zajímavosti. Loutnař Jaroslav je rovněž vrahem jejího otce, a dokonce také Bertiným vlastním bratrem. To je na ušlechtilou Bertu příliš a hra pochopitelně nemůže skončit jinak než tragickou smrtí obou milenců-sourozenců.

Skutečnost je mnohem prozaičtější. Hrad Borotín, nazývaný někdy také „Starý zámek“, býval sídlem pánů z Lanštejna s černou růží v erbu. O založení Borotína se zmiňuje zpráva z první poloviny 14. století, již po roce 1623 je však hrad poškozen a opuštěn. K jeho poboření došlo v roce 1840, tedy přibližně v době největší Grillparzerovy slávy. Zachován zůstal zbytek paláce, brány a věže a není vyloučeno, že právě v této podobě jej rakouský dramatik také poznal. Obec nedaleko

hradu patřila původně k majetku rodu Vítkovců. Příběh Berty, dcery z rytířského rodu Zdeňka z Borotína, je pouhou autorovou smyšlenkou, ke které Grillparzer nejspíše inspiroval romantický vzhled rozvalin opuštěného jihočeského hradu. Není to však jediný případ, kdy Franz Grillparzer sáhl ve své tvorbě po českém prostředí, neboť v Čechách se rovněž odehrává tragédie *Štěstí a pád krále Otakara*. Tento běžně užívaný překlad názvu však není zcela přesný - Grillparzer totiž nepoužil slovo „pád“, nýbrž poněkud tvrdší termín „konec“. Se svou hrou se ovšem Čechům přilíší nezavdělil. Důvody jsou více než zřejmé. Je pravděpodobné, že zdramatizovaná porážka a ponížení českého krále, předvedená na scéně vídeňským autorem, patrně zapůsobila na obrozenecké vlastence dojmem rukavice hozené z Vídně do Prahy. Pro rozporné vykreslení postavy Přemysla Otakara II. tu hra mnoho úspěchu nesklidila, a částečně dokonce zapříčinila u nás poměrně malou popularitu celého Grillparzerova díla vůbec.

● Stále více aut se krade v Německu: v r. 1990 jich zmizelo 60 000 (24 000 už nikdy nebylo nalezeno). Ioni se tento počet zvýšil o polovinu. Soudí se, že delší jejich mizí v Polsku, na Blízkém východě, ale i v Československu a v bývalém SSSR.

Pro celní stráž zakoupilo ředitelství Celnice Karlovy Vary jako první v Československu devět horských kol. Kola nahradí dosud používané automobily, jejichž provoz je nákladný.

Zlatá slova

Vladimír Mešar o encyklice Centesimus Annus, Země-
dělské noviny, 5. května 1992

papežskou encykliku Centesimus Annus, kterou nikdo nemá-
že obvinít ze socialismu.“

Kantor a spisovatel Josef Šír

Rozemnul v dlani materiďoušku a přisvit-
tem nachylujícího se horáckého slunce se
rázem linula kořená vůně. Ohlédl se pak
za sebe, tam, kde končila na horizontu
hradba letitých smrků Houštského vrchu,
a připomněl si skoro křavě, že není čas
k dlouhým úvahám. Jeho pohled se náhle
stočil dolů. Mezi roubenými chalupami
Horních Štěpanic bíle zazářila škola a kan-
tor Josef Šír si radostně uvědomil, že už
zlitra se obě klasy naplní dětským tarta-
sem. Těšil se. Na vystrašené prvňáčky, na
svě housle i na to, až znovu sáhne do
rejstříku varhan. »Až přitřhnou zimní vě-
je,« říkal si polohlasně už cestou dolů,
»zbude čas i na povídky, tam sobě za léto
hodně dlužím.«

Noc si pospíšila. Hustá tma zahálila Be-
necko a sklouzla do níže položených Hor-
ních Štěpanic. S půlnoci tady kalně zářilo
jen jediné okno. »Muderlant Šír si říká
v knížkách,« utrousili sousedé, a tím to
odbyli. Nažloutlá záře kantorova okna pře-
ce patřila k ustálenému pořádku. A tak
se to opakovalo bezmála plných dvaadvá-
cet let, která Josef Šír prožil na chudé
krkonošské škole. Netoužil po slávě, ne-
bažil po poetách, jen vzdělávat úhor lid-
ských duší chtěl.

POSLEDNÍ ZAPADLÝ VLASTENEC

Kantor, spisovatel, muzikus a malíř Jo-
sef Šír, jehož přáteli bývali Karel Václav
Rais a František Kaván, je mrtev už dva-
asedmdesát let. Vykonal pro povznese-
ní

Ubihačijú léta jsou neúprosná. Zahalují závojem zapomnění osudy a dílo
mnoha mužů a žen, kteří kdysi v okrajových regionech země, vzdálení spo-
lečenského a literárního ruchu Prahy, znamenali tolik pro kulturní povznese-
ní a národní uvědomění často několika generací těch úplně obyčejných lidí.
Patří mezi ně i hornoštěpanický kantor Josef Šír, jemuž vedle houslí a malíř-
ské palety učarovalo i pero. Napravme nevděk lidské paměti.

NEPRÁVEM ZASUT ČASEM

prostých krkonošských tkalců a chalupní-
ků víc než kdokoli jiný, a přesto byl té-
měř zapomenut. Narozen 7. ledna 1859
v podkrkonošské vsi Horní Branná a vzdě-
lán na učitelském ústavu v Jičíně, odešel
na kantorskou školu tam, kam ho srdce
táhlo: do Horních Štěpanic. S láskou a
v souhlase s vnitřním přesvědčením, kte-
ré se nezaleklo tehdy platného rčení —
Komu osud nepřitelem, udělá ho učite-
lem. Bídu, starosti rodinné a předčasnou
smrt ženy, to všechno mu vynahrazovalo
vědomí, že z upřímně zasetého slova vze-
jde úrodná setba v duších těch nejmen-
ších. Přinášel vědění a svým světcům
chtěl poskytnout víc, než bývalo zvykem.
A tak se hornoštěpanická škola, postavená
v roce 1817 a pamatující doby roboty, sta-
la svědkem na tehdejší dobu moderních
pedagogických metod, které Josef Šír
z vlastního zájmu studoval a v nichž zá-
kladní nosnou tóninou byla úcta k lidské
práci, láska k národu a odpor proti so-
ciální křivdě. Však také děti svému učite-
li záhy porozuměly a jeden z jeho žáků,
před dvaceti lety zemřelý Alois Hanuš,
ještě na sklonku svého života na něj vzpo-
mínal prostými, ale výstižnými slovy. »No,
to byl člověk nádherný. Na všechny stra-
ny. A hlavně poctivec byl. To se musí
taký hlavně říci. Poctivec vod kostí.«

Kantorina nebyla Šíroví pouhým pro-
středkem obživy, ale posláním. Proto se
v jeho osobnosti sloučilo tolik zájmů, me-
zi něž patřilo i loutkové divadlo, hravé
obětavé dětem, hudba, malování a litera-
tura, jímž působil na omladinu i na do-
spělé. A zcela určitě touha vyjádřit perem
běh života a osudů kolem sebe vložila
Šírovi do úst slova: »Ne, nechci do Pra-
hy... Jsem zvyklý nosit palčáky na ru-
kou, no a ty se tam nehodí.« Ano, Šír
netoužil po pražském pohodu a ony »pal-
čáky« mu proto byly jistě symbolem oprav-
dovosti horalů a krásného, leč tvrdého
kraje. Nic z toho nechtěl hornoštěpanický
kantor opustit. Naopak, to všechno chtěl
napíe ještě zachytit. Perem i štětcem. Má-
žeme říci, zdařilo se mu to. Nežil nadar-
mo.

PODEKUJME NAKLADATELI

KRBALOVÍ

Po peru sáhl Josef Šír už jako sedm-

afficetiletý, zralý muž. Jeho postavami se
stali horalé a prostředí jejich klopotného
života — Krkonoše. Jak také jinak? Šír,
protože byl z nich, byl jimi prostoupen.
Díky tomu — a samozřejmě díky svému
vzdělání — byl schopen postihnout spo-
lečenský vývoj, který pro zdejší staroused-
líky nebyl přiznivý. A tak již román Tkalc-
ci je vlastně obranou. Před německými
majiteli textílek, kteří bezohledně ničili
domácí tkalcovství, před postupující ger-
manizací a před rozkladem tradičních mo-
rálních hodnot, stále více narušovaných
honbou za vldnou rychlého zisku.

V rodinách hornoštěpanických, mrklou-
ských a beneckých starousedlíků jsou Ší-
rovy knihy chovány a čteny dodnes. Vzdo-
rují zapomnění a vydávají svědectví nejen
o autorovi a o tom, jak to »na hora« bý-
valo, ale i o českém menšinovém na-
kladateli J. Krbalovi z Vrchlabí, bez jehož
úsilí by ani nespátřily tiskařskou čerň.
»Šír?« pokládala totiž kdysi odborná kri-
tika řečnickou otázku. »Kdo to vlastně je?
Zapadlý vlastenec, pouhý lidový autor.«
Krbal se však odradit nedal.

»Vím, že podle dězného uměleckého vzo-
ru stojí moje práce opodál, ale vím, co
dělám. Čisté umělecké dílo, kde jest více
nařeknuto než dořeknuto, náš lid ještě
nepochopí. Nutno dělati koncese,« napsal
Josef Šír o svém spisovatelství. Byly však
jeho ústupky skutečně tak velké? Ani
s odstupem doby se to nedá jednoznačně
tvrdit.

Hornoštěpanický kantor psal prostě, sro-
zumitelně, se smyslem pro humor i tra-
giku všedního života. A navíc, protože
v sobě slučoval písmáka, vzdělance i so-
ciálního rebela, nejsou jeho příběhy pros-
ty filozofických úvah, lidové moudrosti a
lidské hrstosti. Srozumitelnost je tu proto
ryzí hříbnou a užiti nářečních prvků »ker-
konošské poudání« šťastnou volbou, kte-
rá vtiskuje Šírovu literárnímu dílu punc
neopakovatelné krajové atmosféry. Dosta-
tečně to dokládají jeho povídky, které vy-
šly naposled v roce 1974 ve výboru Čs.
spisovatele pod názvem Pašerák a jiné po-
vídky z hor.

»Na střlplku všedňoučké, často pošetile
scény zrcadil se tu celý člověk, trpící a
hladovící,« tak charakterizoval Šírovy po-
vídky Václav Kasal. Vskutku, jeho postřeh

jako by byl vstoupil na mlru. Co povídka, to
žánrový realistický obrázek. Tak jako Šíro-
vy kresby, které ve vrchlabském muzeu
dávají nahlédnout do dávné tvře krko-
nošského údolí.

KANTOR REBELANT

»Heslem jeho bylo — Ten nežil, který
po sobě dobré pověsti nezůstavil! A sku-
tečně! Pořekadlo to se nejlépe osvědčilo
na Šírovi,« napsal do hornoštěpanické
kroniky jeho nástupce v kantorině. I tento
zápis je pravdivý. Josef Šír vykonal mno-
ho. Vždyt byl nejen učitelem a spisovate-
lem, byl i proslulým řečníkem Národní
jednoty severočeské. Byl proto prondle-
dován, donucen opustit svou milovanou
školu. Ale nevzdal se, zůstal stále týž. Re-
belant z rodu hornobranského tkalce, který
se dal v šedesáti letech pro nedostatečnou
penzi reaktivovat, aby si však v květnu
1920 odjel na menšinovou školu v Přícho-
vicích u Tanvaldu už jenom pro smrt. Za-
stihla jej k ránu 8. května nad knihami,
s nimiž promlouval do posledního oka-
mžiku.

JAROSLAV JUNG

Foto: archiv autora

Školní rok 1881/2

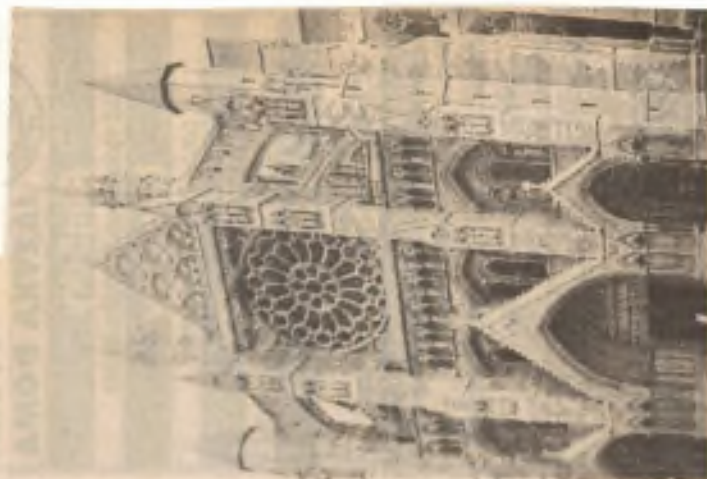
Titulní list Šírové psané školní kroniky
pro rok 1881—1882

EVROPSKÉ KATEDRÁLY

Pověst říká, že první kostel na tomto místě založil král Sebert (+ 816) pod vlivem svého londýnského biskupa Mellita. Ještě dříve se o Westminsteru zmiňuje pověst o králi Artušovi. Reálný podklad má však teprve založení dnešního opatství králem Eduardem Vyznavačem (1042—1066), z něhož jsou dochovány základy zdiva. Eduard učinil z Westminsteru kolébkou budoucí říše — kromě kláštera a kostelů se zde nechal postavit i palác, který se na pět století stal rezidencí anglických panovníků. Od Viléma I. Dobývatele se nový kostel stal i místem korunovace anglických králů.

Westminsterské opatství

hřbívání pouze příslušníci královské rodiny a vysokí duchovní hodnostáři. Po rozpuštění kláštera se opatství stalo i pohřebištem šlechty a vynikajících osobností. Dnes představuje tato nejkrásnější historická stavba Londýna nejen mistrnou památku gotické architektury, sbírku sakrálních předmětů, knih a uměleckých děl, nýbrž i národní pohřebiště, kde odpovídá valná většina anglických králů a dále obrovské množství státníků, umělců, vojáků a dalších nejakválnějších anglických osobností. Navštívit Londýn bez Westminsterského opatství je proto prakticky nepřestavitelné...

Na počátku 13. století rozhodl král Jindřich III. (1216—1272) nahradit původní kostel novým v gotickém slohu. Jindřich III. při svém plánování kladl na novostavbu tři požadavky: oslavit boha důstojnějším a větší svatozářem, získat palác vhodný pro slavnostní korunovace a konečně vytvořit důstojnou nekropoli pro sebe a své nástupce v bitzkosti ostatků sv. Eduarda (975—978). V době úmrtí Jindřicha III. však stále nebyla stavba dokončena — hlavní loď chrámu zůstávala stále ještě ze staré stavby. Tento nesourodý komplex zůstal pak v této podobě téměř sto let, neboť na jeho dostavbu scházely finanční prostředky.

Teprve v polovině 14. století se opat Simon Langham (pozdější arcibiskup z Canterbury) zasadil o další pokračování výstavby. Zároveň však nechal přestavět i ně, které již hotové části. Západní strana chrámu včetně spodní části věží byla přesto dokončena až ve druhé polovině 15. století. V této době bylo již architektonické řešení z doby Jindřicha III. překonáno. avšak mniichům z opatství se přesto podařilo uchovat původní koncepci výstavby, která by jinak při vší modernějších prvků přiblížila nesourodým dojmem. Ke změně došlo pouze na počátku 16. století, kdy původní kapli P. Marie nahradila novostavba kaple Jindřicha VII. Tehdy dosáhla katedrála své původně naplánované podoby — délky 170 m, šířky 25 m a výšky hlavní loď 35 m. Pouze západní průčelí rušily obě nedokončené věže, kterým chyběla horní část. Ty se však dočkaly svého dokončení teprve roku 1734. Od této doby již nebyly v celém objektu podniknuty žádné významnější stavební práce.

Svou funkci klášterní komunity bonediktýnů přestalo Westminsterské opatství plnit roku 1540, kdy byl klášter rozpuštěn. Za panování královny Alžběty I. zde byla ustanovena kapitula. Z důvodu tradice však ne se místo do dnešních dnů název opatství. V časech kláštera byli v opatství po-

„Bohužel, moravského vrabce zatím nemůžete dostat — neprodali nám licenci.“

Hladovka majitele domu

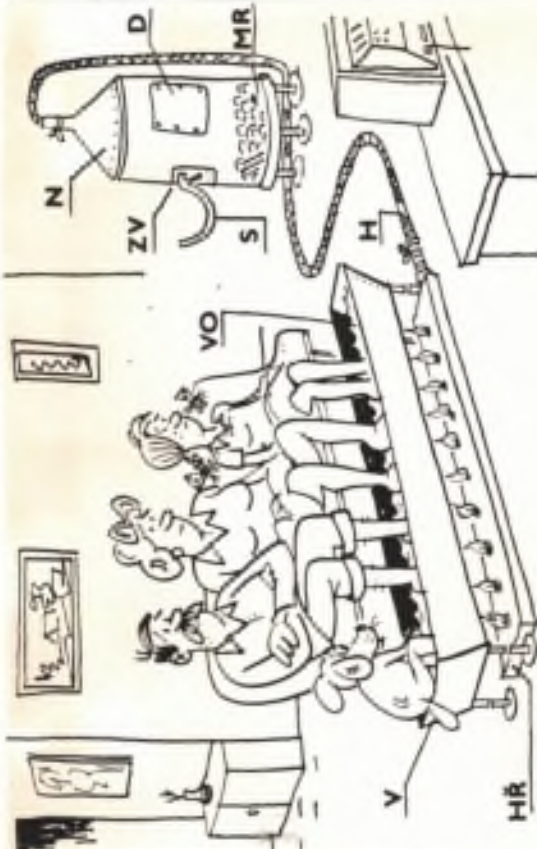
Pan G. S. zahájil minulý týden hladovku na schodech Bytového podniku v Chomutově na protest proti tomu, že mu tento podnik při navrácení domu v Purkyňově ulici zatajil přítomnost bydlení tří romských rodin v úhrnném počtu osob

30—55, a jejich dluh na nezaplaceném nájemném od roku 1976. Bytový podnik se dále dopustil podvodu v tom, že mu bylo již několik let známo, že uživatelé neplatí ani za elektřinu a jsou načerno napojeni na společné prostory, jelikož elektroměr byl odebrán někdy ke konci sedmdesátých let. Tyto okolnosti se nový majitel domu dozvěděl bohužel až po registraci na Státním notářství a Bytový podnik nechce dům převzít zpět.

Už zase stoupá

Životní úroveň již zase stoupá. Při průzkumu, uskutečněném minulý týden v okresním městě S., bylo zjištěno, že šest občanů si zakoupilo knihu, ve středu bylo téměř vyprodáno kino a prodala se i jedna šiška Wintersalámu za 230 Kčs/kg.

JAK LEVNĚ ZÍSKAT TEPLU

Zdražení dodávek tepla o více než 300 procent přineslo našim obyvatelům mnoho starostí a problémů. Uvádíme proto spolehlivý a vyzkoušený návod, jak si teplo mohou levně vyrobit sami. Jde o zařízení na domácí výrobu bioplynu, takzvaný rekuperátor. Pro lepší pochopení připojujeme vý-

Nad hořákem HŘ je umístěna vanička V naplněná vodou VO. Hořící plyn ohřívá vodu, ve vodě se ohřívají nohy. Délka vaničky V se vypočítá podle členů rodiny tak, že pro dospělého počítáme 500 mm, na dítě do deseti let 287 mm, na dospívající mládež 656 mm, na případné důchodce nic, ti dostávají příplatek na topení, tzn. ohřevné ve výši 80 Kčs.

Do popsaného zařízení můžeme jímát i bioplyn vlastní výroby. K tomu účelu nám slouží snímač S. Cítíme-li v těle přetlak plynů, usedneme na snímač S, bioplyn vpusťme do nádrže N, zpětný ventil ZV zabrání úniku plynů zpět do místnosti. K výrobě bioplynu doporučuje autor vynálezce požívat co možná nejvíce měkkého chleba a hojnost cibule. Ti náročnější mohou snímač S doplnit tlumičem výfuku T pro snížení hlučnosti.

● dvě osobní auta značky Volkswagen Passat a ukryli je do stohu slámy u obce Všechnomy v okrese Praha-východ. Hodnota odcizených vozů je 1.314.000 korun.

● Volkswageny ve stohu slámy. Policisté z oddělení řídicí policie zadrželi 3. května čtyři polské občany, kteří krátce předtím odcizili v Praze 4

RESTITUČNÍ OMYLY NA POKRAČOVÁNÍ

O tom, kam až může vést nedokonalý zákon o restitucích, jsme se mohli přesvědčit na vlastní oči na rampě Národního muzea v Praze koncem minulého týdne. Generální výtvarník Agentury Naruby Tomislav Utěšil šel náhodou kolem a pohotově zachytil kancléře Karla Schwarzenberka při slavnostním předávání sošky Věstonické Venuše, o kterou se nečekaně přihlásil původní majitel Věstonický Venouš.

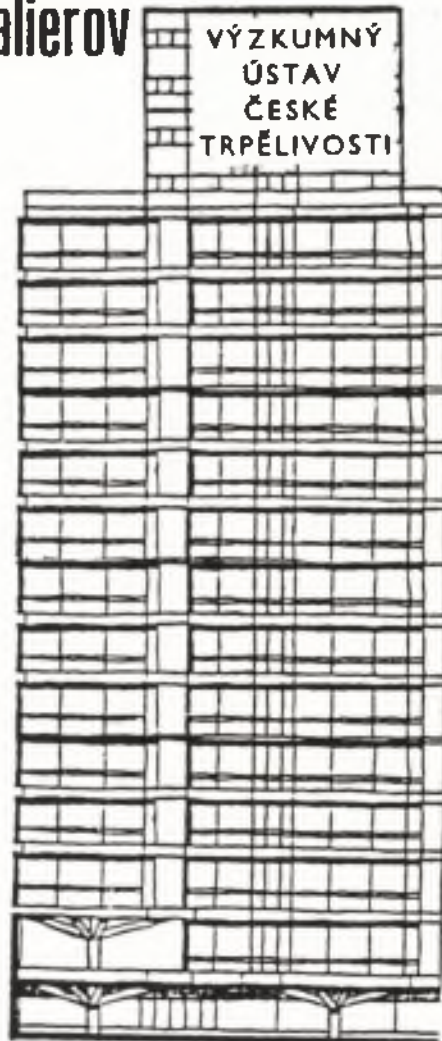

(Šup sem, šup tam,
navzájem se prolustrujem)

ČESKOSLOVENSKO

10 halierov

VÝZKUMNÝ
ÚSTAV
ČESKÉ
TRPĚLIVOSTI

TAJNÉ DOROZUMÍVÁNÍ MEZI POSLanci

Náš zpravodaj, který chodí zcela pravidelně na jednání parlamentu, si začal přibližně před půl rokem všimnout zvláštního chování některých poslanců. Pozoroval je tedy bedlivěji, dělal si poznámky a dnes může předložit přesvědčivé důkazy o tom, že mezi určitými poslanci existuje tajné dorozumívání a ovlivňování při schvalování zákonů. Musíme bohužel konstatovat, že do okruhu takto provázaných poslanců patří i několik členů předsednictva FS.

Drbání za pravým uchem — Hlasuji pro!

Mnutí si nosu — Zdrž se hlasování!

Cucání malíku pravé ruky — Hlasuji proti!

Ťukání na čelo — Interpelující poslanec je blbec!

Škrabání na levé noze — Přihlaš se do rozpravy (kladně)!

Škrabání na pravé noze — Přihlaš se do rozpravy se záporným příspěvkem!

Hlazení vlasů — Máme času dost, zdržuji!

Sepjaté ruce — Sejdeme se po jednání jako obvykle!

Zdvižený palec a ukazováček na pravé ruce — O přestávce na pánském WC!

Zdvižený malíček levé ruky — O přestávce na dámském WC!

Brada podepřená levou rukou — Čekej, co se z toho vyvine!

Nastavení uší do kolmé polohy

oběma ukazováký — Pozor, bacha! Něco se děje!

Rýpání v nose — Posílám ti moták!

Obě dlaně rozevřeny směrem vzhůru — Pošlete instrukce, nevim, co mám dělat!

Ťukání do lavice (jemné) — Zrychli! Přidej! Zkrať to!

Bubnování všemi prsty do lavice (středavě) — Mizíme. Mizí! Zmiz taky!

Ukazovák přes ústa — Proboha, už mlč!

Zakrytí očí oběma rukama — Nic jsi neviděl!

Ukazováký v obou uších — Nic jsi neslyšel! Nepamatuješ se!

Držení nosu — Běž od toho! To smrdí!

Česká filharmonie mění adresu a telefonní číslo. Sídli opět v Rudolfinu, Alšovo náměstí 12, telefon 286 01 11.

.. A ROHNEVÉ NIC?

ČÍM BUDEME PLATIT?

Iniciativní návrhy na řešení nových bankovek nám zaslal čtenář B. Laštovička z Děčína. Protože jde o skutečně zajímavý návrh, zveřejňujeme jej pro potřebu příslušných komisí Státní banky československé.

hodnota	lic	rub	Zdůvodnění
5000 Kčs	B. Smetana	Federální shromáždění	bankovka jen pro ty, co slízávají smetanu
2000 Kčs	V. Babinský	Špilberk	bankovka pro ty, co kradou, podvádějí a šmejl
1000 Kčs	B. Němcová	Staré Běldlo	jedna bankovka musí stačit pro babičku na celý měsíc
500 Kčs	J. Jánošík	Bratislavský hrad	pro bohaté bezcenná, pro chudé dar z nebes
200 Kčs	M. D. Rettigová	Obecní dům	hodnota nákupu na oběd pro čtyřčlennou rodinu
100 Kčs	P. O. Hviezdoslav	Prior v Košicích	je ve hvězdách, co za ni koupíte
50 Kčs	Jan Nepomucký	Karlův most s Hradčany	s tímhle se dá jenom mlčet a skočit z mostu

MINIINTERVIEW

s Jánom P., jedním z občanů křičící menšiny na Slovensku.

Reportér: Co říkáte, pane P., poslední iniciativě prezidenta Havla?

Ján P.: (křičí) Dosť bolo Prahy!

Reportér: Chcete tím říci, že nejste pro společný stát Čechů a Slováků?

Ján P.: (křičí) Dosť bolo Prahy!

Reportér: Myslíte si, že bude Slovákům lépe v samostatném státě?

Ján P.: (křičí) Dosť bolo Prahy!

Reportér: Takže vy se domníváte, že se obejdete bez spolupráce s Československou republikou?

Ján P.: (křičí) Dosť bolo Prahy!

Reportér: Zúčastňujete se manifestací na podporu samostatného Slovenska?

Ján P.: (křičí) Dosť bolo Prahy!

Reportér: Tak se nezdobte, že jsem vás obtěžoval svými dotazy.

Ján P.: (křičí) Dosť bolo Prahy!

s Jurajem Š., jedním z občanů mlčící většiny na Slovensku.

Reportér: Juraji, můžu vám tak říkat?

Juraj: (souhlasně přikyvuje hlavou)

Reportér: A můžu vám položit zásadní otázku?

Juraj: (souhlasně přikyvuje)

Reportér: Jste pro společný stát Čechů a Slováků?

Juraj: (souhlasně přikyvuje)

Reportér: Juraji, jste tedy pro federaci?

Juraj: (souhlasně přikyvuje)

Reportér: Uznáváte tím pádem, že

federativní uspořádání je výhodné pro obě naše republiky?

Juraj: (souhlasně přikyvuje)

Reportér: Jste i pro uspořádání referenda?

Juraj: (souhlasně přikyvuje)

Reportér: A budete v něm hlasovat pro společný stát?

Juraj: (souhlasně přikyvuje)

Reportér: Juraji, a nebudete se bát, že vás někteří Slovinci budou považovat za zrádce?

Juraj: (vrtí záporně hlavou)

Reportér: Zúčastnil jste se některé manifestace na podporu federace?

Juraj: (vrtí záporně hlavou)

Reportér: Chtěl byste něco dodat k našemu rozhovoru?

Juraj: (vrtí záporně hlavou)

Reportér: Tak vám děkuji, Juraji, za rozhovor.

Juraj: (mává přátelsky rukou)

vize. Na seznamu tzv. rizikových oblastí, do kterých je vývoz povolen jen se zvláštním souhlasem, jsou podle ČST zařazeny Kypř, Moldova, Gruzie, Alžírsko, Egypt, Jemen, Jordánsko, Libanon, Maroko, Maurétanie, Súdán, Tunisko, Izrael, Afghánistán, Kambodža, Korejská republika, Vietnam, Tchaj-wan, Guatemala, Salvador, Ni-

Náš zbraně nedostanou

PRAHA: Československo nesmí vyvážet zbraně do zastupitelstev států po bývalé SFRJ, do Jihoafrické republiky, Iráku, Azerbájdžanu a Arménie. Zákaz dále platí pro nevládní a palestinské organizace, rovněž pro Barmu, KLDR, Sýrii, Libyi, Írán a Kubu. Tuto informaci zveřejnila Čs. tele-

Knižní novinky (samizdat)

V. BILÁK:
Šil jsem sako šéfa KGB

M. JAKEŠ:
Jak je důležité mlti Filipa (životopis)

J. FOJTÍK:
Poučení z krizového vývoje (2. díl)

M. KABRHELOVÁ:
Kokodák

G. HUSÁK:
Večery s Leonidem (milostné vzpomínky)

L. ŠTROUGAL:
Byl jsem u všeho (Kronika socialismu u nás)

B. CHŇOUPEK:
Jak účtovat diety v cizině (příručka)

P. COLOTKA:
Babinský, můj osud

J. KEMPŇY:
Vzpomínky vedoucího ústředního kempu

Prag zündet nächste Stufe

„Große Privatisierung“ als Kernstück der Wirtschaftsreformen

ug PRAG. In der CSFR ist am Montag die „Große Privatisierung“ angelaufen. Während der ersten Runde dieser Aktion werden Anteile von knapp 1500 Aktiengesellschaften im Gesamtwert von rund 300 Milliarden Kronen (fast 18 Milliarden Mark) unters Volk gebracht. Für eine Gebühr von jeweils 1000 Kronen hatten sich zuvor 8,5 Millionen Bürger im Computer der staatlichen Zentralstelle für Kuponprivatisierung registrieren lassen. Rein rechnerisch erhält jeder Teilnahmeberechtigte bisheriges Staatseigentum von durchschnittlich knapp 35 000 Kronen (etwas über 2000 Mark) — in der Tschechoslowakei fast ein durchschnittlicher Jahreslohn.

Rund 3,8 Millionen Einwohner hatten ihre sämtlichen tausend Investitionspunkte allerdings bereits in der am 26. April beendeten „Vorrunde“ einem der Investitionsfonds anvertraut, die das Risiko durch eine Streuung der Beteiligungen mindern sollen. Zwei Millionen entschieden sich für eine Stückelung zwischen Fonds und eigener Verwaltung. Sie stehen nun mit den restlichen Berechtigten bis zum Ende der ersten Runde der „großen Privatisierung“ am 8. Juni vor der Qual der Wahl, welches Unternehmen ihnen solide genug für eine Beteiligung erscheint. Danach wird Bilanz gezogen, und in den Fällen, in denen Angebot und Nachfrage auseinanderklaffen, eine Neubewertung der Aktien vorgenommen. Diese Anteile kommen dann im Sommer in die zweite Runde der „Großen Privatisierung“, in der Kommissionen der Teilrepubliken auch neue Privatisierungsprojekte vorlegen können. Die jetzt begonnene Aktion gilt als Kernstück der tschechoslowakischen Wirtschaftsreform. Sie soll Hinweise darauf geben, welche Teile der Industrie unter den neuen ökonomi-

schen Bedingungen eine Chance haben. Allerdings ist ein hohes Maß an Geduld erforderlich. Denn 1992 zeichnet sich neben einem weiteren Rückgang des Bruttoinlandsprodukts, das schon im vergangenen Jahr um real 15 Prozent sank, auch eine zunehmende Arbeitslosigkeit ab. Und die unterschiedliche Entwicklung in den beiden Teilrepubliken, die in der Slowakei bei den wichtigsten Parteien zum Ruf nach einem langsameren Reformtempo geführt hatte, könnte nach den Befürchtungen in Prag die Nationalitätenkonflikte anheizen und den Souveränitätsbestrebungen im Osten zusätzlichen Auftrieb geben.

Zum Auftakt der „Großen Privatisierung“ verwiesen die Finanzexperten allerdings auf zwei unverhoffte positive Aspekte. Die Arbeitslosenquote ging im März erstmals seit langem leicht zurück. Sie lag in der gesamten Föderation bei knapp über sechs Prozent, in Böhmen und Mähren bei knapp unter vier Prozent. Die Slowakei liegt mit rund zwölf Prozent allerdings weit zurück. Die Inflationsrate konnte im April erstmals seit Freigabe der Preise Anfang vergangenen Jahres auf unter zehn Prozent gedrückt werden.

Nach Angaben des Leiters der Währungsabteilung der Staatsbank, Jiri Pospila, betrug der Überschuss in der Zahlungsbilanz im ersten Vierteljahr rund 300 Millionen Dollar und die Handelsbilanz stand mit 100 Millionen Dollar im Plus. Gleichzeitig flossen 230 Millionen Dollar an direkten Auslandsinvestitionen ins Land. Die Notenbank hatte ursprünglich mit 600 Millionen Dollar für das gesamte Jahr kalkuliert und hofft, daß die Milliardengrenze überschritten wird. Sehr positiv entwickeln sich auch die Einnahmen aus dem Tourismus.

Ausgerechnet Bananen

Deutsche Einfuhr
aus: 1990 in 1000 Tonnen
Panama

351

344 Costa Rica

211 Kolumbien

161 Ecuador

64 Honduras

Nicaragua 33

sonstige Länder 8

Pro-Kopf-Verbrauch 1991

Westdeutschland Ostdeutschland

14 kg

25 kg

© Globus

Na Ostravsku jasně V. Klaus

Ostrava - Na 80 % občanů je rozhodnuto zúčastnit se voleb v šesti okresech severní Moravy a Slezska.

PRŮZKUM

VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ,

kteřý byl proveden
ve dnech 25. 4. — 26. 4. 1992
firmou ANAREL

ČSSD	7,9 %
HSD-SMS	4,2 %
KDU-ČSL	6,8 %
KSČM	13,0 %
LSU	3,1 %
ODA	12,0 %
ODS+KDS	29,3 %
OH	3,9 %
jiná	6,0 %
nerozhodnuto	9,3 %

LEVNÁ DĚTSKÁ KAŠE

SUROVINY: 2—3 lžíce mouky nebo otrub, 150—200 g dřevěných pilin, špetka soli, 2 dcl vody

Pracovní postup: mouku řádně vyčepeme ze sáčku a důkladně promícháme s pilinami, které jsme si vyprosili ve stolářské dílně. Piliny z jehličnanů jsou aromatické, s lahodným obsahem pryskyřic, piliny z tvrdých dřev jsou sice tužší, ovšem zase na delší dobu zasytí. Pro větší děti můžeme část pilin nahradit drobnými hoblinami, u kterých delší vlákna působí příznivě na zažívání. Vzniklou směs vyspeme do prázdne krabicky od Sunaru či Sunarky (jistě vám zbyla z dřevějška), protřepeme a necháme 10 minut nasáknout vůni mléka. Směs poté přespěme do hlubší misky, přidáme sůl — zajímavý chuťový a barevný efekt vznikne, použijeme-li růžovou sůl, kterou jsme předvidavě smetli na silnici či přemístili ze skládek „Údržby silnic“. Zalijeme vlažnou vodou — pro jemnější chuť doporučujeme vodu měkkou. Opět řádně promícháme a necháme asi půl hodiny bobtnat. Je-li kaše příliš hustá, přidáme vodu. Krátce povaříme, abychom dlouhým varem nezničili vitaminy a chuťovoaromatické složky.

Kaši podáváme na menších talířcích, na povrchu zdobíme podle období snítkou jehličí, drobně nasekanými kopřivami či sladkými květinami kalíšky.

Přejeme vašim dětem dobrou chuť.

„Vypadá to, že krachujem. Ředitel dává padáky.“

Řešení problémů ve zdravotnictví

Naše zdravotnictví trpí nedostatkem financí a navíc mnozí lékaři žádají vyšší platy. Jak se bude celý problém řešit, na to jsme se zeptali jednoho z předních odborníků z ministerstva zdravotnictví.

Celý problém vyřeší volba lékařů — tedy aby občané mohli přijít za tím lékařem, kterému důvěřují.

Co tím získáte?

Velice mnoho. Občané půjdou za těmi nej kvalitnějšími, špičkovými lékaři, zatímco průměrní a podprůměrní budou takřka bez práce. To znamená, že jim budeme moci snížit mzdu a tak ušetříme finanční prostředky.

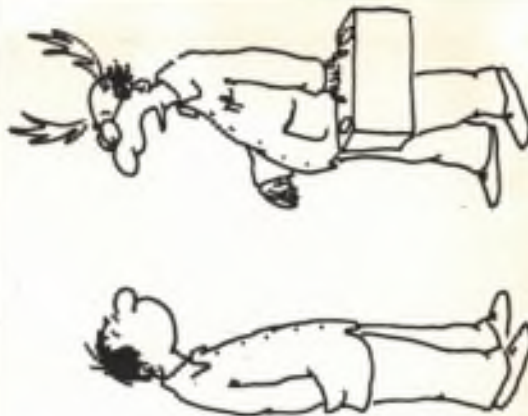
Chápu. A ušetřené finanční prostředky se přesunou ve prospěch těch lékařů, kteří budou mít práce nad hlavu...

To je omyl. Lékaři, k nimž bude nápor pacientů směřovat, budou mít na každého z nich velice málo času — a tím pádem rapidně poklesne i kvalita jejich práce. Což je pochopitelně důvod k tomu, abychom jim snížili mzdy a opět ušetřili finanční prostředky.

A jaký přinese výsledek efekt pro občany?

Občané brzy poznají, že je zbytečné lékaře vyhledávat — odpadnou návaly v čekárnách ordinací, každý se bude raději léčit doma sám. Lékařské statistiky tím pádem vykáží výrazný pokles nemocnosti a naše republika přestane konečně figurovat na chvostu světových statistik v oblasti nemocnosti obyvatelstva.

Děkuji za rozhovor.

„Nemám strach z budoucna. Já mám vedlejší pracovní poměr a moje žena taky.“

O nezaměstnanosti

K rozhovoru na téma nezaměstnanost jsme pozvali odborníky z federálního a českého ministerstva práce a sociálních věcí.

Redaktor: Čtenáři reagují ve svých dopisech na problém nezaměstnanosti podrážděně a kriticky. Myslím proto, že bychom měli uvést praktické náměty na její řešení.

Dr. Křížek: Nezaměstnanému může pomoci vlastní rodina například tím, že ho pověří pracemi v domácnosti. Plat za to sice nezaměstnaný nedostane, ale práci mít bude. A právě o ni by mu mělo jít především.

Dr. Kulich: Nezaměstnaní však mají možnost si i přivydělat. Mohou se například mezi sebou sázet o to, kdo z nich dostane nejdříve práci. Výhry neovlivní vyplácení podpory a nebude se na ně vztahovat daňová povinnost.

Redaktor: Ti, co prohrají, však zpravidla nebudou mít na zaplacení a dojde k právním sporům.

Dr. Křížek: Tento problém je jen zdánlivý a lze ho pozitivně využít. Řešením sporů a vymáháním dluhů se zaměstnají další osoby a vzniknou tak nové zdroje pracovních příležitostí.

Ing. Jánásky: Zkušenosti nezaměstnaní, kteří již budou mít potřebnou praxi, si mohou otevřít poradny pro nezkušené nezaměstnané. Občané takto mohou získat kvalifikaci ve zcela unikátním oboru

— profesionální nezaměstnaný. Ti nejlepší budou vysíláni do zahraničí, aby tento nový obor lidské činnosti dále šířili po světě.

Dr. Kulich: Nezaměstnaní mohou také poskytovat rozhovory sdělovacím prostředkům či psát články do novin o tom, jak jsou řešeny jejich otázky. Kdo se projeví jako zdatný řečník či dopisovatel, může si přijít na slušné peníze a navíc si bezplatně rozšířit svou kvalifikaci.

Redaktor: A co třeba takzvané veřejné prospěšné práce?

Ing. Jánásky: Nezaměstnaní s pedagogickými sklony povedou kursy pro sebekontrolory. Sebekontrolorem se může stát nezaměstnaný občan, který skýtá záruku, že se bude ovládat natolik, aby si na své postavení nestěžoval.

Dr. Křížek: Nezaměstnaní mohou být prospěšní také vědě. Výhradně na principu dobrovolnosti a opět za odměnu se mohou stát předmětem psychologických a sociologických průzkumů.

Redaktor: Rád bych vás požádal o shrnutí dnešní besedy.

Ing. Jánásky: Je zřejmé, že právě ekonomická reforma skýtá nezaměstnaným občanům netušené možnosti.

Češi schopnější Slováků?

Praha (tos) - Jak ukazuje výzkum agentury AISA, názor o schopnějších Čechích zastává třetina obyvatel české republiky, ale kupodivu i 30 % slovenských občanů. Další stanoviska k soužití obou národů už nejsou tak nevinná. O sloupající radikalizaci stojí svědčí např. to, že počet zastánců rozdělení ČSFR vzrostl od dubna minulého roku v ČR z 6 na 16 % (tedy na více než dvojnásobek) a v SR z 19 na 30 procent. Na druhé straně si 82 % Čechů a 62 % Slováků myslí, že samostatnost by oběma republikám přinesla velké ekonomické těžkosti.

MORÁLNÍ ČASOVANÁ BOMBA?

Praha, její okolí a díky sdělovacím prostředkům částečně i zbytek Československa prožívá zlatou horečku: v lesích u Střechovické přehrady hledají dvě pátáci skulpiny poklad ukrytý na sklonku války německými okupanty. Vzrušení je na místě: jde údajně o tři metrické centy zlata, drahokamů a šperků — tak to alespoň napsalo Svobodné slovo. Věc má ovšem háček a nelze si jistý, zda si jeho existenci nadšení hledači pokladů dostatečně uvědomují. Miliónové hodnoty, odpočívající snad někde u Střechovic pod zemí, totiž nejsou anonymní.

Střechovické zlato je — pokud je pravda, co se o pokladu říká — majetkem tisíců českých Židů, které hitlerovci oloupili a poté poslali do táborů smrti. Jsou známa jejich jména, často i tváře, někteří se vrátili a někteří z těch některých ještě žijí. Naskytá se otázka, kdo by měl v případě vyzvednutí pokladu morální právo vzáhnout ruku po zlatě těch, kdo většinou nenávratně zmizeli v jenu osvětlených krematoriích.

Obávám se, že náš národ to nebude — stačí se jen podívat, v jakém stavu jsou dnes židovské hřbitovy a synagogy — památky národa, jehož příslušníci po staletí patřili a nadále patří k této zemi, spolu-vytvářeli její kulturu a měli jen tu tragickou smůlu, že v pořadí hrozného nacionistické plánu likvidace „méněcenných“ ras byli před jinými národy, především slovanskými. Kolik z nás si to dnes dokáže přiznat? Bohužel, z dosavadních zpráv se zdá, že s tímto klíčovým problémem si zatím nikdo zvlášť hlavu neláme. Tím spíše bychom měli považovat střechovické zlatě za morální časovanou bombu.

Nový partner Škodovy

(pk): Akciová společnost Škoda, koncern, plzeň si zvolil dalšího zahraničního partnera, tentokrát pro oblast výroby trakčních přístrojů. Po důkladném výběrovém řízení doporučili američtí poradci švýcarskou firmu Secheron, s. a., Ženeva, se kterou už byla podepsána smlouva o spolupráci. Pod názvem Škoda-Secheron bude tento společný podnik produkovat v provozu v Blovicích veškerou elektrickou a elektronickou výrobu pro lokomotivy a jiné dopravní prostředky. Nová společnost s ručením omezeným bude navazovat na některé předválečné spolupráci ve výrobě stejnosměrných motorů, zaměstná tři sta lidí a její základní kapitál je 140 miliónů korun.

Ten pán nezapře vojáka ani v civilních kalhotách a bílé košili: Urostlý, hbitý, temperamentní, na sedmdesátinika opravdový čipera. Ve strohých pracovně jeho vily v Dobřichovicích visí mapy, ale také zvláštní nášivky — však je také na rukávech nosil příslušníci trochu zvláštní armády... Pan Stanislav Auský věnoval svůj život mimo jiné historii rusko-německých vztahů. V těchto vztazích, respektive v dějinách těchto kontaktů, má své místo »Ruská osvobozená armáda«, která, jak nás učila komunistická historie, se skládala z bývalých kulaků, vrahů a dalších kriminálních živlů, zkrátka vlastizrádců a nepřátel sovětského lidu: vlasovci. Pan Auský napsal knihu »Vojska generála Vlasova v Čechách«, která vyšla již dávno v Torontu a nyní se s ní prostřednictvím nakladatelství Vyšehrad mohou seznámit i naši čtenáři. Teď však neide o knihu. Pan Auský ví velice mnoho — i to, co v knížce není. A teď musí čelit nadmíru zvědavému reportéru vybavenému novinářskou agresivitou. Pan Auský tedy stojí u mapy...

...a povídá. Jak první divize ROA (Ruské osvobozené armády) — tedy armády dobrovolců, která v roce 1943 čítala podle německých, a tudíž důkladných zázpisů milion mužů — spěchala ku Praze, kam se stahovaly i jednotky maršála Šchörnera ze

skupiny armád »Střed«. Jak čtyři vlasovské pluky Prahu rozflizly — když předtím jantiků — tak, že vojska nasazená na obsazení Prahy se vlastně nemohla spojit. Jak se německá vojska ochotně vzdávala svému někdejšímu spojenci, který nakonec odtáhl, když Česká národní rada z politické důvodů jeho pomoc odmítla. Protože politické již dříve rozhodli, která vojska Prahu — v tomto případě Prahu již svobodnou — osvobodit směl a která nikoliv... Je to poutavé líčení. Jenže vyvolává otázku: Mělo Pražské povstání vůbec nějaký smysl?

Bystří pan Auský se směje. Trochu lišácky. »Co chcete slyšet? Že nikoliv? To bych lhal, šlo přece o národní prestiž, o sebevědomí... Na druhé straně domácí odboj a sabotáž nedosáhly takového stupně, aby vážně narušily ekonomickou a bezpečnostní situaci v takzvaném Protektorátu. Policie, četnictvo, vládní vojsko a další ozbrojené složky povstalců měly jen lehké pěchotní zbraně, povstalecké centrum »Baroš« si toho bylo vědomo... Co by se sta-

lo, kdyby k povstání v Praze vůbec nedošlo? Tahle má odpověď se leckomu nemusí líbit, ale já to řeknu naplno. Nestalo by se vůbec nic, Praha by si počkala na své naplánované osvoboditele. Starý pán trochu znechuceně mávne rukou. »Když se politické pletou vojákům do řemesla, je to často jen ke škodě věci.« Shodli jsme

Jak generálové milovali Stalina

se v tom, že zjednodušíme složitou situaci, ale v podstatě tomu tak bylo.

Dobře. Avšak jak se vlastně vlasovci kontaktovali s povstalcí? Jednoduše: prostřednictvím četníků. Jejich mise jménem odboje navštívila štáb první divize ROA v Suchomastech u Berouna. Generál Sergej Kuzmilič Buňachenko 5. května s ní uzavřel písemnou dohodu: jeho divize pomůže ušestit prostředky Praze proti Němcům. Československý odboj za to zaručí jeho vojskům politický azyl. Náčelník štábu divize byl 12. května zajat sovětskými oddíly ve Lnářích. Natezl se u něho tenio dokument? Pan Auský krčí rameny. Tohle by spíše věděli lidé od KGB. A proč Američané vydali vlasovce do rukou Rudé armády? Loajalita vůči spojencům?

»Reknu vám něco, o čem se dosud nemluvilo,« směje se pan Auský. »Od 28. ledna 1945 nebyla ROA součástí německé branné moci. Stala se samostatnou armádou. Podléhala Komitétu osvobození národů Ruska. Čili první, abych tak řekl, sovětské — ale tedy se to slovo sovětské nehodí, tak spíše ruské — demokratické vládě v exilu. A víte, kde došlo k té dohodě a vytvoření takové úvahy?« Pan Auský si zamne ruce. »Ve zlaté matičce Praze. Konkrétně v Rudolfské galerii Pražského hradu.«

Tak tohle už je velezajímavá informace. Co všechno sály a zákoutí Pražského hradu nepamatují... Jenže pan Auský má v ruce další trumfy. Opravdové karty, nikoliv hrací, ale pečlivě srovnané kartičky z tvrdého papíru.

»Tady v té krabici je 86 karet s osobními údaji sovětských generálů a dalších z národů bývalého SSSR, kteří se přímo a aktivně účastnili odboje proti Stalinovi. V této krabici je zase 36 karet sovětských generálů, kteří se nemohli přímo účastnit vojenských akcí, ale politicky se hlásili k Vlasovovu hnutí. Tady mám záznamy o sedmi generálech, o nichž nelze ještě vyslovit konečný verdikt. A tady je dvadvaacet karet těch generálů, kteří byli v ně-

meckém zajetí a nabídli ke spolupráci buď odmítl, nebo si kladli podmínky, jež německé velení nemohlo či nechťelo splnit. Sečtete si čísla všech generálů. Existuje i historie vojenství podobný případ?«

Hezká kartotéka, lečterá zprávažská posluha by ji považovala ještě před léty za superzajímavou, může být lákavá pro

Auský. »Motivace byla u většiny jednoznačná: Zachránit si život. Byly zde však i poměrně ideové. Mnozí vojáci si uvědomovali, že jejich velení vltěží za cenu neúnosných a zbytečných lidských obětí. Jiní komunisty z duše nenáviděli. A v Německu posluha by ji považovala ještě před léty za superzajímavou, může být lákavá pro

Jak generálové milovali Stalina

někoho i dnes, oni generálové mohou mít a jistě mají žijící potomky... Je to však také výrazné svědectví o tom, že sovětská generalita, respektive její nemalá část, Stalina příliš nemilovala. A také dokument o tom, jak pevná byla ve skutečnosti jednoty bratrských národů »věčného« Sovětského svazu. Neboť v ROA bojovaly oddíly ruské, ukrajinské, uzbecké, gruzinské... Zkrátka téměř všechny sovětské republiky posílaly své zástupce do armády, která ovšem bojovala s armádou protivníka proti vlastní zemi. Pokusme se však otázku postavit jinak: Nebojovala vlastně proti režimu vládnoucímu v této zemi? Nepovažovali Vlasovovi vojáci hnědý fašismus v Německu za přijatelnější než ten rudý doma?

»Na to je odpověď dost těžká,« míní pan

s domovem připadalo jako blahobyt. V tomhle však nechci být soudcem. Sbíral jsem fakta. A pokud jde o tu Prahu, víte sám...«

Ano, vím. Bylo mi tehdy 22 let, mával jsem na vojáky s pěticípou hvězdou a volal »Da zdravstvujet Krasnaja armija!« a komunistická strana vydala obrovské plakáty s krasnoarmejským textem: Přijít včas... Pomohlo jim to získat prvenství ve volbách a usnadnilo cestu k únorovému puči.

Legendy a fakta se často rozcházejí. Svědectví o vojácích generála Vlasova, kteří zachránili Prahu před masakrem, nemůže ovšem poskrvnit čest a památku těch sovětských vojáků, kteří v květnu 1945 padli v ulicích našeho hlavního města. V tom jsme se s panem Auským shodli na prostě jednoznačně.

Dráteníci opět doma

Žilina (zst) - Po dlouhém pobytu v Maďarsku se do budatinského zámku, sídla Považského muzea v Žilině, vrátila expozice drátenického umění, která je svým charakterem evropským unikátem. Expozice vypovídá o výtvarném citění i zručnosti kysuckých dráteníků - drotářů, kteří se díky dnes už téměř zapomenutému řemeslu, typickému pro tento chudý kraj, dostali téměř do celého světa. Nyní se v Budatíně usilovně pracuje na rekonstrukci stálé výstavy. Autorem nového výtvarného návrhu je Peter Cigán z uměleckého studia Atan. Expozice bude zpřístupněna třetího června. U příležitosti jejího znovuotevření pořádá Považské muzeum seminář na téma drátenictví jako řemeslo, umění a podnikatelská aktivita.

Pánis: Doba českého teroru

SOBRANCE: Získat obyvatele Slovenska pro myšlenku samostatného státu je cílem národní pouti, která dnes byla zahájena mítinkem v Sobrancích v okrese Michalov-

ce. Jejimi organizátory jsou Slovenská lidová strana společně se Slovenskou národní jednotou, Stranou národní prosperity a Sociálně křesťanskou unií Slovenska. Uplynulé dva roky na Slovensku předseda SNJ a poslanec FS S. Pánis označil za období lži, nesvobody a českého teroru a kolonialismu. Mítinku, který měl s výjimkou jednoho nápadně dlouhého troubení nákladního automobilu klidný průběh, se přímo zúčastnila více než stovka lidí. Pouť projde přibližně 70 slovenskými městy a vyvrcholí 4. června na Devíně.

»Horká stopa« do ČSFR

BONN: Mnichovská policie je blízko usvědčení údajného desetinasobného vraha z ČSFR. Jak včera napsal Die Welt, byl nejmenovaný 36letý Čechoslovák zadržen ve své vlasti už letos v březnu. Bild v této souvislosti přímo uvedl, že jde o Ondřeje Ríga z Bratislavy, který se po otevření hra-

nic vydal na Západ s falešným pasem. Německé úřady tohoto člověka podezírají ze sexuálního vraždy dvou Mnichovčanek, spáchaných v létě 1990. Kromě toho má mít na svědomí vraždy pěti žen a 15letého dítěte v Československu. Policie mu navíc připisuje ještě jednu vraždu v Amsterdamu. Tyto i další případy přitom konzultuje německá a československá policie v rámci informační výměny Interpolu.

Velvyslankyně se loučila

[PK]: Vyvrcholením druhého dne Slavnosti svobody v Plzni byl podvečerní mítink občanů s významnými osobnostmi politického života. Bouřlivým potleskem přivítaly tisíce diváků na nám. Republiky především velvyslankyni USA Shirley Templeovou-Blackovou, která se svým neodolatelným šarmem opět získala všechny přítomné. »Přicházím vzdát počtu vám a vašim rodinám, těm, kteří udržovali plamen svobody v dlouhé temné noci,« řekla paní velvyslankyně, která se pomalu loučila s Československem. »Nezapomeňte na mne, tak jako já do konce života nezapomenu na vás. Bůh vám žehnej!« Její Excellence opustil naši vlast, jak sama uvedla, zhruba v polovině prázdnin.

tižněn přišel rovnou do zaplněné Smetanovy síně. Koncert zřejmě odvolán nebyl, waltzoval, a přemýšlel, co asi způsobilo ty podivné pohyby Kubelika. Nebyl by lékárem, aby se nepokoušel stanout diagnózu. Věra ra večer rozhodl, že by to mohla být neuritida. Ale s tím by přece nemohl hrát... Bouřlivý potlesk vítal dirigenta i sólisty. Byl to Kubelik. Milý, usměvavý, děkovat za vřelý přívět. A pak už zazněly tóny překrásného Brahmsova koncertu. Brd- ník pozorně sledoval pohyby pravé houslistovy ruky. Nic, všechno v nejlepším pořádku. O přestávce se rozběhl za svým přítel- em. Přivítali se srdečně a profesor se s vádnou todti zeptal: »Věra jsem si všiml, že máte nějaké potíže s pravou rukou?« A dost vážně. Copak to bylo? »S pravou rukou, říkáte? O ničem nevim.« »Ale ano, takhle podivně jste s ní pohyboval,« před- vedl mu to profesor. Kubelik ho s vřelou tuží pozoroval a pak se rozesmál: »No jo, příteli, máte pravdu. To byla pěkná pad- le - padala mi kšandale«

Ženský, říkejte mi pane řádně a ne pořád soudruhu předseda

MĚDĚNÉ ÚLOVKY

(pen): Stále rostoucí aktivita zlodějů mědi a barevných kovů na severu Čech dělá policistům hluboké vrásky. Na okraji Ústí nad Labem, za humny Všebořic, zloději vypustili z trafostanice dvě stě litrů oleje do půdy, způsobili ekologickou havárii, vybourali v trafu vlnutí, a to vše proto, aby mohli prodat cívku za nominální hodnotu asi 35 kg za kilogram. Loďaři v podniku ČSPLO byli zase čas bez práce, protože jim kdosi ukradl všechny kabely ke svářečkám. Ještě častěji na nenechavost »sběratelů« doplácet severočeští spo- jaři. Nejen že jim zloději kradou telefonní vedení přímo ze sloupů, ale poslední případ se týká krádeže kabelů s měděnou žilou přímo z čerstvého výkopu.

Loni evidovali ústečtí policisté 212 případů krádeže mědi. Škody tak představují účty- hodné 4 milióny 940 tisíc korun. Podávalo se zatím zajistit kabely v hodnotě miliónu korun a usvědčit z krádeží 146 osob, což je zhruba padesátiprocentní úspěšnost. Zlo- ději mědi však letos prožívají své druhé jaro. Zatím došlo ke 165 krádežím a škodě více než za dva milióny korun. Zatímco v předcházejících letech šlo téměř výhrad- ně o romské zloděje, v letošním roce se k nim přidali i další obyvatelé. Ti dali této »činnosti« profesionální tvář a pevnou or- ganizaci. Většinou toho, že měděné ulovky putují po zelené hranici až do SRN.

nebyl zjištěn vlník rozdílů, nese podle poslanca Matěho Generálního prokuratura ČSFR, která byla prokazatelně o těchto skutečnostech informován v dubnu a kvě- tnu 1990.

Dozorový prokurátor GP ČSFR V. Necha- nický potvrdil, že 8. června 1990 zapál ministr obrany Hlavní vojenské prokuratu- re materiál svědčící o tom, že výzbroj a munice LM předávaná Čs. armádě vykazo- vala určité nesrovnalosti. HVP podklady předala 8. listopadu 1990 civilní části GP ČSFR k dalšímu postupu. Ta však není na- dána pravomocí tyto věci prověřovat a stí- hat. Proto bylo 18. ledna 1990 uloženo ge- nerálnímu prokurátorům obou republik, aby svými prostředky dali záležitost prošetřit.

Podivné příznaky

Častokrát jsem přemýšlel o tom, co tak certě. Zůstal sedět v hledišti a čekat na moc přitahuje lékaře k vážné hubě. Usou- dila jsem, že je to nejspíš potřeba pozornost se po každodenní pěti o lidské tělo k ně- tomu vznešenějšímu.

Dobrými přáteli byli univerzitní profesor Jiri Brdík a houslista Jan Kubelik. Chlě- ho slyšet celý svět, a tak většinu času trá- vil v zahraničí. Ale když přijel na skok domů, kde pokračuje uspořádání několik kon- certů, nikdy na ně neopomněl pozvat i Ji- řiho Brdík.

Jednou, když se Kubelik opět objevil v Praze, poslal na své koncertní vystou- pení vstupenky také panu profesorovi. Ten, máje ten den v ordinaci hodně napltno, při- šel do koncertní síně až na poslední chvil- li, takže za svým přítelem nestihl zajít. O přestávce to také neudělal - nechtěl misra rušit. Rekl si, že ho navštívil po kon- certě vůbec dohráje. Dozvětlý poslední tón, interpret se ukláněl s profesionálním úsmě- vem, přišel se ještě děkovat. Profesora zadrželi v síle pacientů, známí, a když přišel za Kubelkem do šatny, byla už prázdná.

Druhý den byl na programu Brdíkova za- mítaný koncert pro housle a orchestr Johanna Brahmsa. Pro velké pracovní za-

Archív vydal tajemství LM

PRAHA: Ve Státním ústředním archivu se podařilo odhalit dosud nezveřejněné a svým způsobem unikátní materiály o činnosti Lidových milic.

Poslanec FS, člen branně bezpečnostního výboru M. Malý informoval o svém objevu dvou zapečetěných obálek, v nichž byl

kompletní seznam členů LM a mj. i po- žadavky na zvýšení počtu zbraní a munice až o 150 procent pro léta 1988 až 1990.

»Neuvěřovalo to ve mně poclt, že by tím chtěli bránit závody.« Rekl poslanec Malý. Přinejmenším za liknavost označil skuteč- nost, že dokumenty v archivu dosud nikdo nenašel.

Archív odhaluje vůbec první písemnosti o formování a legalizaci LM z let 1945 až 1948. M. Malý k tomu doplnil, že ma- teriály obsahují dokumenty o činnosti LM z doby revoluce v Maďarsku v roce 1956 i z let 1968 až 1969. Poukázal na značné disproporce v počtech zbraní, které LM předávaly armádě v první polovině pro- since 1989. Jak dále uvedl, tato věc začala na podzim roku 1990, kdy interpeleoval mi- nistr kontroly ČSFR Kořínkovou, tehdej- šího ministra obrany generála Vacka ministra vnitra Langůša ohledně arzenálu LM, který byl předán armádě. Největší odpovědnost za to, že do dnešního dne

Perzekuce a teror

BRATISLAVA (mz): Ve včerejším vydání Slovenského denníku zaujal předseda KDH J. Černogurský nekompromisní stanovisko k nejnovějším politickým aktivitám Mečlara hnutí HZDS. Premiér Černogurský prohlásil, že perzekuce a teror se stávají součástí volebního programu HZDS. J. Černogurský na včerejší tiskové besedě KDH dále upřesnil, že toto prohlášení je oficiálním stanoviskem, které k volebnímu programu HZDS zaujalo Křesťanskodemokratické hnutí. Politické praktiky vedoucí osobností HZDS jsou v poslední době kritizovány stále častěji předními slovenskými i československými politiky. Volební program a činnost HZDS a zejména aktivity V. Mečlara jsou charakterizovány jako nebezpečné a politicky neúnosné v demokratické společnosti. Výsledky předvolebních průzkumů veřejného mínění na Slovensku, podle kterých HZDS má šanci získat ve volbách výraznou většinu, jsou pramenem vážných obav o další osud demokracie v SR po červnu 1992.

Jak jsme spokojeni

PRAHA: Občané ČSFR jsou nejvíce spokojeni se zahraniční politikou, nejméně se životní úrovní. Kromě zahraniční politiky převažuje v jejich názorech na všechny oblasti nespokojenost a očekávání nepříznivého vývoje. Vyplývá to z dubnového průzkumu Institutu pro výzkum veřejného mínění. Se zahraniční politikou je spokojeno 52 procent obyvatel ČSFR (v ČR 57 procent, v SR 43 procent), naopak z životní úrovně je nespokojeno 88 procent obyvatel federace (v ČR 83 procent, v SR 93 procent). Jak dále zjistil IVVM, proti lednu klesl optimismus čs. občanů především nad vnitropolitickým vývojem. Procento těch, kteří očekávají jeho příznivý vývoj, kleslo v celém Československu z 31 na 19 procent. Ve srovnání s českými zeměmi jsou celkově méně spokojeni obyvatelé Slovenska.

Bez komentáře

PRAHA: Slovy uvedenými v titulku reagoval včera J. Vlk, tiskový mluvčí Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa na dotaz zpravodaje ČSTK ohledně situace kolem L. Zenkové. Tato bývalá členka ze Sládkovy strany na počátku roku 1992 vystoupila, podle jejích vlastních slov pro „nesouhlas s diktátorským a netolerantním M. Sládkou“. Nyní je členkou Strany republikánské a národně demokratické jednoty, která včera požádala Generální prokuraturu ČSFR o osobní ochranu pro L. Zenkovou po dobu volební kampaně, neboť prý je vystavena nejen telefonickým a písemným výhrůžkám, ale v posledních dvou měsících byla dvakrát surově fyzicky napadena. Údajně ji bylo také vyhrožováno likvidací jejích tří dětí.

Preise tanzen aus der Reihe

A TEN, KDO
NEPŮJDE DO
DIVADLA,
ZAPLATÍ
DVAKRÁT
TOLIK A
BASTA!

Ärgernis statt Kunstgenuss: Barbara S. wollte sich letzte Woche das Jubiläumskonzert von Lydie Auvray in der Alten Oper anhören. Per Telefon bestellte sie deshalb zwei Karten — mittlere Plätze. Im Saal stellte die Dolmetscherin jedoch fest, daß die Plätze zwar in der Mitte

sprecherin der Alten Oper, läßt die Kritik am Eintrittsgeld nicht gelten. „Von unterschiedlichen Plätzen in einer Reihe sieht man ja auch verschieden gut“, erklärt sie. Deshalb gibt es in manchen Reihen auch drei verschiedene Tarife. „Statt hinten in der Mitte hätte die Kundin ja auch ganz außen in einer vorderen Reihe sitzen können.“

Außerdem sei die Alte Oper gar nicht Organisator vieler Konzerte in ihrem Haus. „Oft mieten Fremdveranstalter einen unserer drei Säle“, erklärt Frau Weiberg. „Und auf deren Preisgestaltung haben wir keinen Einfluß.“

Die anderen städtischen Bühnen haben eine weniger rigide Preisgebung. „Bei uns fallen nur Plätze im Preis aus der Reihe, bei denen die Sicht sehr schlecht ist“, betont Elvira Wiedenhöft von der Ballett-Verwaltung. Ansonsten wechseln die Preise mit den Reihen, oder — auf dem Rang — zwischen den Blöcken. „Aber direkt nebeneinanderliegende Plätze kosten im Ballett das gleiche“, so Wiedenhöft. Das gleiche gilt für die Oper, Kammerspiel und Schauspiel.

Einziger Ausreißer: Das „Depot“. In der Bühne an der Bockenheimer Warte, so Kassiererin Ursula Ewertowski, „gibt es in einer Reihe bei manchen Aufführungen fünf verschiedene Preise.“

● Rakonko má nyní 7,8 miliónu obyvatel. Vyplývá to ze zprávy rakouského Ústředního statistického úřadu.

Prezident v bance

PRAHA: Prezident republiky V. Havel včera dopoledne v Praze navštívil Státní banku československou. Při této příležitosti označil ústřední banku za jeden ze základních pilířů ekonomiky a vyjádřil názor, že čs. měna je v dobrých rukách. O tom, řekl prezident, svědčí i současný měnový vývoj. V doprovodu guvernéra SBČS J. Tošovského si mj. prohlédl bankovní trezor, sbírku zlatých mincí a zlaté odličky, které jsou součástí měnových rezerv státu. Seznámil se s přípravou tisku nových 200korunových a 1000korunových bankovek a představitelé SBČS V. Havla rovněž informovali o opatřeních k ochraně peněz před paděláním.

TEN SE ZAS NAPAHOVAL!

Aufgespießt

„Am Mittwoch, 20.5., sendet das Tschechische Fernsehen im Programm F 1 die Direktübertragung des Großen Konzils von Konstanz 1414-1418“

Aus einer Einladung des tschechischen Fernsehens zu einer Pressekonferenz. Anlaß war die Ausstrahlung eines Dokumentarfilms über den Ketzer-Prozeß gegen den Reformator Jan Hus, der am 6. Juli 1415 in Konstanz verbrannt wurde.

die Maikäfer

Jahrelang galt der Maikäfer praktisch als ausgerottet. Massive Insektizidspritzungen, Gifteinsätze sogar vom Flugzeug aus hatten den Lieblingskäfer aller Kinder stark dezimiert.

Jetzt fliegt er wieder: Nach drei bis vier Jahren Engerlings-Leben unter der Erde krabbelt jetzt eine neue Maikäfer-Generation ans Licht. Nicht mehr so viele Tiere wie früher, als Maikäfer-Horden ganze Obstplantagen kahlfräßen, aber immerhin gibt es ihn noch! Naturschützer sind direkt froh über jedes von dem schokoladen-

braunen Käfer angefressene Blatt: Maikäfer sind nämlich wichtige Bio-Indikatoren, hochempfindlich gegen Luftschadstoffe und Pestizide. Wo der Maikäfer fliegt, sind Luft und Boden also noch sauberer als anderswo.

Für viele Vögel ist der Maikäfer wichtig: Die weißen Engerlinge sind fette Bissen für Vogelkinder. Nach drei Jahren Engerlings-Dasein buddelt sich die Larve eine gemütliche Kuhle in die weichen Erdkrümel und verwandelt sich in eine starre Puppe. Die Maiensonne gibt das Signal: Die zwei bis drei

Zentimeter langen Käfer krabbeln zum erstenmal in ihrem Leben ans Licht und steuern sofort Laubbäume und Hecken an.

Weibchen und Männchen kann man gut unterscheiden: Männchen haben wesentlich größere Blätter an ihren Fächerfühlern als die Weibchen.

Lange dauert das schöne Leben in Sonne und jungem Grün nicht: Maikäfer werden nur wenige Wochen alt. Zuvor sorgen sie aber für Nachwuchs: Zehn ovale, cremeweiße Eier legt das Weibchen in den Boden — die nächste Maikäfer-Generation.

Minařík versus Metropolitan

PRAHA: Městský soud v Praze se včera zabýval druhou žalobou bývalého kontrarozvědčíka P. Minaříka, tentokrát proti jednání Metropolitan. Také ten, podobně jako Respekt, v souvislosti s přípravou pumového atentátu proti rádiu Svobodná Evropa v roce 1981. označil P. Minaříka za teroristu. Proti P. Minaříkovi je v této věci vedeno i trestní stíhání pro podezření z přípravy k trestnému činu obecného ohrožení. Žalobce ovšem argumentuje presumpcí nevinny a žádá od Metropolitanu veřejnou omluvu a hmotnou satisfakci. Právní zástupce deníku uvedl, že trestný čin terorismu v našem právním řádu neexistuje, takže v označení terorista lze jen těžko spatřovat porušení principu presumpce nevinny. „Pokud chtěl P. Minařík umístit nálož, jak uvedl, a za okolností, o nichž hovořil, musel být srozuměn s tím, že může dojít k újmě na životě lidí, takže není třeba vyčkat závěru trestního řízení a je nerozhodující, co si o tom P. Minařík mys-

lí.“ zdůraznil právník Metropolitanu. Soudní jednání bylo nicméně za účelem vyžádání spisu na Generální prokuraturu ČR odročeno na 19. června.

Zum Kuckuck!

Woher hat der Kuckuck seinen Namen?

Von seinem Ruf, der ab dem Frühjahr durch die Wälder schallt: „Kukuuu, kukuuu“. Sein

lateinischer Name ist „Cuculus canorus“.

Warum legt er seine Eier in fremde Nester?

Ganz genau kann man nicht erklären, weshalb der Kuckuck im Lauf seiner Entwicklung zum Brutschmarotzer wurde. In Europa ist er der einzige, der seinen

Nachwuchs von fremden Eltern großpäpeln läßt. Weltweit aber hat er noch mehr Verwandte, die brüten lassen: Von insgesamt 128 Kuckucksarten sind 50 Schmarotzer, der Rest brütet selbst.

Wie findet der Kuckuck die richtigen Adoptivelftern?

Kuckucksweibchen legen Eier einer bestimmten Farbe. Jetzt, im Mai, fliegt die „Rabenmutter in spe“ auf Adoptivelfternsuche. Das ist so langwierig wie bei uns Menschen: Sie muß ein Nest finden, in dem schon Eier liegen, die

Die viel gehörten Worte vom „europäischen Haus“ hatten Zdenek Kropacek Mut gemacht. Schließlich war die EG-Grenze im Zuge der deutschen Vereinigung auf 50 Kilometer an die nordböhmische Stadt Decin herangerückt, in der etwa zur selben Zeit aus dem Ingenieur Zdenek Kropacek ein freigewählter Bürgermeister wurde. Seitdem zählt der Kampf gegen den Kraftwerks- und Industriedunst, unter dessen giftigelter Wolke die tschechische 55 000-Einwohner-Stadt vor sich hin kränktelt, zu seinen wichtigsten Aufgaben. Unterstützung gibt es kaum. „Kein Geld für Filter und Katalysatoren“, sei die ewige Antwort aus Prag. Die Wirtschaft habe Vorfahrt.

Derweil verzeichnet der an Sachsen grenzende Landkreis Decin, in dem schon in ursozialistischen Tagen wegen der starken Luftverschmutzung an die Bevölkerung eine Art Abschlag auf die vergiftete Gesundheit gezahlt wurde, die höchste Sänglingssterblichkeit der Tschechoslowakei. Auch die Krebsrate

aber noch nicht bebrütet werden. Die Eier müssen ähnlich gefärbt sein wie die eigenen, damit die fremde Mutter den Schummel nicht merkt und den Eindringling rauswirft. Das verhindert das Kuckucksweibchen mit einem Trick: Es nimmt ein Ei der Wirtsvogel aus dem Nest, frisst es auf – und legt schnell ihr eigenes dazu.

Warum hat der Kuckuck so einen schlechten Ruf?

Er hat einen guten und einen schlechten. Den Germanen galt der Kuckuck als Göttervogel: Wenn sie im Frühjahr erstmals seine Rufe hörten, zählten sie mit – so viele Rufe, so viele Jahre lebten sie noch. „Kuckuck, Kuckuck, sag mir doch, wieviel Jahre leb'ich noch“, reimten auch noch unsere Vorfahren.

Den schlechten Ruf bekam er im Mittelalter. Da galt er als die Verkörperung des Teufels.

Warum schüttelt man den Geldbeutel, wenn der Kuckuck ruft?

Aus Aberglauben. Unsere Altvorden glaubten fest daran: Hat man, während der Kuckuck ruft,

ist landesweit unübertroffen, wogegen der Lebenserwartung gut anderthalb Jahre unter dem CSFR-Durchschnitt liegt. Bereits jedes zehnte Kind leidet an chronischen Atemwegserkrankungen. Der von einer Hügellinie umschlossene Talkessel von Decin befindet sich genau unter der nordböhmischen Industrielücke, die auf den Erzebergbau ringsum in den letzten Jahren zehntausende Hektar Wald vernichtete und auch heute noch bis in die sächsischen Grenzregionen Pirna und Sebnitz die Luft spürbar belastet.

Als sich nun Anfang der Woche im Dresdner Nobel-Hotel „Maritim“ die Prominenz des Europäischen Parlaments über die wirtschaftliche Lage der neuen Bundesländer informierte, schwitzte der Deciner Bürgermeister über dem letzten Schliff der Übersetzung eines SOS-Briefs ins Deutsche. Dann fuhr auch Kropacek nach Dres-

HRA NEJEN O STOVKU

Pražané mají už několik dní novou hru, které se účastní všichni odkázáni na čtyřkorunové listky dopravních podniků. Ně které z nich, zejména ty krajové, jsou asi o 3 mm širší, a proto nelze vložit do razítko strojků. Je kolem toho hodně řeči a většina těch, co nechtěně jednou načerno, důchytivě postává u tyčí s mašinkami. Nedovedu si představit chvíli, kdy přijde kontrola a začne vybírat! Kdožko nervozních pasažérů by si jistě nenechal libit slovové pokuty, a tak se braje nelen o penězích krajích zvýkem, tramvajemi se ozývají vzteklé komentáře a naštvání cestujících to vezmou pěkně po pořádku – od pana zedníka po všechny kandidující strany. Na všemchno je špatná a vůbec: kdyby se mis-barevných plakátů tiskly raději pořádné listky! Doufám, že tohoto šlendriánu si už kromě cestujících stačí všimnout i dopravní podniky a zajistí nápravu. Kdyby mi v tom nebránilo slušné vychování, řekla bych, že je to dobře vymyšlená a načaso-vaná. Jak jinak dokážete rozčítit tolik lidí najednou?

Warum nennt man das Pfandsiegel „Kuckuck“?

Früher war auf dem Pfandsiegel des Gerichtsvollziehers der Wapenadler abgebildet. Da man die „Oberen“ immer gern veräppelte, nannte man den Adler scherzhaft „Kuckuck“.

Woher kommt der Spruch: Geh doch zum Kuckuck!

Hier steht der Kuckuck für den Teufel. Man traute sich früher nicht, des Teufels Namen direkt auszusprechen. Deshalb nahm man den Namen des ungeliebten Vogels dafür. Das gilt auch für die Sprüche: „Hol's der Kuckuck!“ oder „Das weiß der Kuckuck!“

Statt Hilfe nur Worte für das kranke Dčín

päischen Parlaments, Egon Klepsch, in Prag vorstellig werden. Schließlich gebe es einen Assoziationsvertrag zwischen EG und CSFR, da fließe auch – „Kennen Sie das PHARE-Programm? – ein-fall Decin Priorität eingeräumt werde, so Klepsch, könne man helfen. Die Antwort aus Prag aber kennt Kropacek schon: siehe oben.

Während in Sachsen immerhin rund 3,5 Prozent der Haushaltsmittel für den Umweltschutz aufgewendet werden, rechnet denn auch der sächsische Umwelt-Staatssekretär Dieter Reinfried (CDU) vor, liege der Anteil in der CSFR bei einem Tausendstel. „Und Nordböhmern als Grenzregion wird da besonders hinten ran geschoben“, meint Reinfried, „das haben die schon abgeschrieben.“ Viele Kraftwerk-Wracks würden bei einer verbleibenden Nutzungsdauer von knapp zehn Jahren auf Verschleiß gefahren, so daß die tschechische Regierung vor den Investitionen für Filter zurückschreke. Ohne eine solche Um-rüstung habe aber auch die Aufzucht der kahlen Hänge auf sächsischer Erze-gebiets-Seite wenig Erfolgsaussichten. Reinfried: „Europa kann man eben nicht mehr in Scheiben schneiden.“

Es müsse endlich zugepackt werden, fordert auch die deutsche Europaabgeordnete Ursula Braun-Moser, die sich seit Monaten für EG-Mittel zur ökologischen Sanierung Nordböhmens einsetzt. Es mache nun einmal wenig Sinn, für die neuen deutschen Bundesländer ein Umweltschutzprogramm zu fahren, und die umliegenden assoziierten Staaten nek Kropacek Europa wieder in Richtung Decin verlassen, nachdem er seine Gesprächspartner wissen ließ: „Bitte glauben Sie mir, ich habe viel Verständnis für die Probleme bei Ihnen in Deutschland und anderswo.“

CENA V. HAVLOVI

ADM: Nostelem Hemingwayovy ceny Evropa 1992 se v sobotu stal čs. prezident Václav Havel. Cenu, která je každoročně udělována v severoitalském městě Lignano Sabbiadoro novládám, spisovatelům a významným osobnostem, dostal V. Havel za svou úlohu v událostech v Československu a ve východní Evropě v posledních letech.

A DRŽEVA ZAJE NIC!

Personou non grata

Když firma Deutsche Bank si zakládala u nás afilaci, pozvala na svoji úvodní recepci do hotelu Interkontinental i ředitelku Jedličkovu ústavu PhDr. Anežku Krčkovou. Zde jí bylo oznámeno, že firma posílá JÚ 30 000 DEM. Shodou okolností se paní doktorka dozvěděla, že stejný papír dostala i p. Olga Havlová z Výboru dobré vůle a že tam bylo také napsáno, že je to pro JÚ. Uběhl nějaký čas a paní ředitelka se ptala paní Olgy Bednářové po těch 30 000 DEM a ta jí odpověděla, že těch 30 000 DEM dostali oni. Protože paní Olga Havlová byla čestnou předsedkyní nadace JÚ, tak paní doktorka Krčková vesele odpověděla: "No to je fajn, tak to budeme mít dohromady 60 000 marek, protože já jsem dostala také 30 000 marek pro Jedličkův ústav." Nato se zatvářila paní Bednářová velmi zle a prohlásila o paní doktorce, že je komunistka. Bylo to opravdu zvláštní, neboť doktorka Krčková na rozdíl od p. Olgy Bednářové nikdy komunistkou nebyla. Nicméně těch 30 000 DEM Jedličkův ústav přeci jen po půl roce dostal. Dalo by se uvažovat nad tím, že vznikly za ten čas nějaké úroky, ale nesporně se i prohloubil odpor, který dámy z Výboru dobré vůle k paní ředitelce chovaly. Kdejaká instituce uvažovala téměř každý měsíc o jejím odvolání. VDV žádal

na Úradu pro Prahu 2, aby zrevidoval své povolení k nadaci JÚ. Existuje na to i dopis, kde zaměstnanec úřadu sděluje, že provádí kontrolu na základě stížnosti VDV.

Paní ředitelka JÚ přijala pozvání do Švýcarska. Tuto studijní cestu po ústavech i pobyt měla placené odtamtud, a přesto Výbor dobré vůle zasahoval i zde. Paní Monique Schlegel, prezidentka IGFM, byla zděšená ze zpráv, které jí z pověření VDV telefonicky vyřizovala pí. Vaněčková z Vídně a která vzkazovala, že okamžitě musí odíci návštěvu paní ředitelky ve Švýcarsku, protože prý je persona non grata. Paní Schlegel se ptala paní Vaněčkové, co dělá doktorka Krčková za tak hrozné věci, a protože to dolázaná sama nevěděla, rozhodla se, že tomu nebude přičítat žádný význam. Pak ale začaly chodit faxy od VDV na další instituce, které paní ředitelka JÚ postupně navštěvovala. Chování Švýcarů je naštěstí demokratické, a proto počínání Olgy Havlové a její družiny se tu především jevilo jako nepochopitelné a vzbuzující údiv. Paní Schlegel se marně pokoušela o nějakou domluvu s nimi a když pak přijela k nám do Československa a chtěla telefonovat na VDV, tak jí zde po představení praštili s telefonem. Současně se proti paní Schlegel rozjela celá novinářská kampaň, na kterou reagovala doktorka Krčková tak, že pozvala novináře na Vy-

šehrad. Přišel jen jediný, a to z Práva lidu. Tisk, servilní k "Hradu" tak opět ukázal, že je pokračovatelem totality, tentokrát růžové. V Die Welt vyšel souběžně pěkný objektivní článek o lidech kolem paní Olgy Havlové a v ten moment VDV rozpoutalo opět hysterické peklo, že prý podněty k tomu článku dali lidé kolem ředitelky Jedličkovy ústavu. Když tu pak byla ze Švýcarska paní Dana Seidl (velmi nám pomáhala za komunistů tím, že organizovala pomoc pro rodiny politických vězňů) a když přišla z Výboru dobré vůle řekla zdrceně doktorce Krčkové: "Anežko, ty si musíš udělat nějakou lobby, protože p. Bednářová mi řekla: 'Ta Krčková musí jít pryč! Jakým právem to ta Bednářová říká?'"

Tajemná příhoda na Hradčanech

Jsou náhody velmi zvláštní, kdy se dá těžko posoudit, zda jsou to ještě náhody, či zda to jsou již projevy závažných souvislostí. Manžel doktorky Krčkové, hudebník, jel se svým bratrem Jaroslavem na třetí z ohlášených koncertů v bazilice sv. Jiří. Zastavil je hradní strážný a oznámil jim naprosto bezdůvodně, že nemají povolení k vjezdu. Josef Krček se hájil: "Prosím vás, my na ten koncert musíme a cembalo tam nedoneseme, takže to cembalo tam musíme dovézt. Strážný však trval na svém, že ho nepustí, a tak byl z toho incident, že kte-

rého pan Krček přišel domů v roztržené košili, s podlitinou a s tím, že má obvinění z napadení veřejného činitele, protože prý ten strážný vypovídal, že na něho najel autem. A navíc, protože Josef byl zadržen, tak Jaroslav zveřejnil na koncertu, že musejí hrát jiný program, protože bratr je zadržen, že neví, kde, protože ten strážný mu to odmítl sdělit. Nedlouho poté byli hudebníci informováni, že si více již na Hradě nezahrají, protože o tom neměli mluvit. Paní doktorka Krčková pak vzala tu roztrženou košili, šla za ředitelem Hradní stráže a stěžovala si na strážného Kučeru se slovy: "To se nestalo ani za bolševika, tak se to nebude dít ani teď, když máme demokracii." Velitel stráže jí na to cynicky odpověděl, že kdyby se to stalo v Americe, tak strážný bude rovnou stílet. Tato dojemná příhoda nabízí otázku: Proč byl z pětatiřceti hudebníků pro incident vybrán zrovna manžel doktorky Krčkové, ředitelky Jedličkovy ústavu? Opravdu to byla pouze náhoda, nebo i tady platí, že všechno souvisí se vším?

Tíživé nepřátelská atmosféra kolem dr. Krčkové trvá i nadále a smutek novináře je i v tom, aby zveřejněním těchto faktů jí neublížil. Ale mlčet o takových věcech je mnohem horší.

**Z NEZÁVISLÝCH
NOVIN S TITULEM
"RUDA' KRAVO"...**

Der Streit der Presley-Witwen

Graceland, die pompöse Wohnstatt des „King“, steht weit offen für Besucher. Zahlende Besucher natürlich. Und keiner geht wieder, oh-

ne Elvis-Shirt, Elvis-Whisky, Elvis-Parfum, Elvis-Statue, Elvis-Halstuch, -Seife, -Weihnachtskugeln, -Fotos, -Puppen. Es gibt Elvis-Restaurants, Elvis-Kirchen, Souvenirläden und sogar eine

Bank: die Elvis-Presley-Heights Bank of Mississippi. Und all-überall verdient „Witwe“ Priscilla Presley mit.

Obwohl lange vor seinem Tod von ihm geschieden, waltet sie als Besitzerin auf „Grace-land“, verwaltet sie die hereinfließenden Millionen. Was die letzte

Freundin des „Kings“, Ginger Alden, 35, sehr vergrätzt. Eigentlich, so meint sie, steht ihr das alles zu. „Mich wollte er heiraten“, klagt

sie. „Er sagte: Ich schau in Deine Augen und sehe die Augen meiner Mutter.“ „Grace“ hieß Mutter Presley. „Graceland sollte ihrem Andenken geweiht werden. Doch Priscilla macht aus Graceland ein Raffland“, schimpft sie aus der sicheren Entfernung von New York, wo sie seit Elvis' Tod lebt. Weihnachten 77 wollten sie heiraten. Vier Monate vorher fand Ginger Alden Elvis tot im Badezimmer. 14 Jahre hat sie geschwiegen. Hat nie über ihr Leben mit Elvis Auskunft gegeben. Nicht weil sie so diskret ist. Nein, weil sie ein Buch darüber schreiben wollte. Und was passiert? **Priscilla bringt ihr Elvis-Buch zuerst heraus!** Ginger: „Sie hat ihn in ihrem Buch und in der Serie, die im TV danach gedreht wurde, niedergemacht. Dabei hat er sich von ihr scheiden lassen, nicht umgekehrt. Und dann hat sie die Frechheit, die damit verdient Dollars auch noch selbst zu kassieren, nicht der Tochter zu überschreiben.“ **Priscilla schweigt ladylike zu den Anwürfen.** „Was kümmert's den Mond“, sagte sie, „wenn ihn der Hund anbellt.“ Und: „Soll ich vielleicht einen Tempel der Anbetung aus Graceland machen? Ich finde, die treuen Fans von Elvis haben das Recht, zu sehen, wo ihr Idol gelebt hat.“

Und schließlich kostet es ja auch nicht wenig, „Graceland“ so sehenswert bunt zu erhalten, wie es ist.

UŽ JSEM NEDOUFAL...

BYL TO HOKEJISTA, po kterém se oúčela děvčata, protože měl v obličeji cosi bezejstředného, byl štíhlý a menší postavou, pravý sportovní typ. Po čtvrtstoletí, kdy jsem se s ním znovu setkal, jeho kudrna

cosi nevysvětlitelného a nevysvětlitelného.

Hrával za 1. ČLTK na druhé polovině Stávanke v úlohu Kobranov. Drobny—Matouš a v pěti mistřích světa 1949 ve Stockholmu Kobranov

—G. Bubník—Konopásek—Zábrodský—Rozšířák. Tehdy už Švédové obzavali útečnický a já a Gustav jsme prošli těmi středem, byli jsme přece také útečnicki, dobře jsme

bruslili a bránili, hokej se začínal hrát zezadu, rozpomeno se na po-válečnou éru. Sedíme v opuštěném hledišti, „Vovka“ sleduje trénink „sborné“, dělá si poznámky, a když

trénér Tichonov odpíská konec, začíná svůj příběh.

Krátce po příletu do Prahy jel se švagrem a švagrovou na příbramsko hledat svůj koncentrační tábor Vojna I. a II., kde si odpovíkal trest z procesu s hokejisty v roce 1952. KOBANOV: „Nebyl jsem ani v té hospodě, kde zatkla policie přítomné brátra, ale přišli

den si pro mne přišli na vojnu do ATK...“

Musím mluvit trochu nahlas, špatně slyší, následek věznění a práce v jáchymovských dolech. Dívá se na ledovou plochu a řekne: „Fenistalické je to šílený poch,

mož jsem nedoufal, že se ještě jednou podívám do Prahy, a dokonce na hokej. Ta atmosféra při zápasch človeka omládí, připomíná mi to Stávanici, kdo za nás lidé volali

„Deset, deseti“ a já pak opravdu dostal deset let.“

14 bra, je natě ryčle myslet, co dělat, nebo napít brátra i bez paku, ale musí se líbit. Když se na dnešní hokej jen dívám, přestane mne začínají bolet kosti...“

Papí, co se zrovna chystala z tá-bora, dnes tam je skladiště vojenském nemocnice v pizni, odjel, byla ochotná a že je provede. Ukazoval jsem, kde jsme museli chodit kolem zastavených spolevních, kteří byli po útku chyceni. V banku byl na dveřích nápis: Nad vítězi, kde a dobrým úmyslem vchází.

Návštěvní doměk, jen jeden nepřijel za mnou měl otec, víckrát jsem nechtěl. Most vědění a návštěvn byl plech a dírkami proraženými

hřebíkem a tak jsem se mohl jen tedy dívat a otec, též nemocný se ardam, by to přišel asi navyšit. Připadal jsem si jako někdo, kdo posílal celou vládu...“

Ve vězení, řekl, se ve všem člověk nějak smíří, víc, než když vl, že to někoho blízkého bojí. „Pre-to jsem nechtěl, aby otec znovu za mnou přišel. Na drabě slepně však poměh vědomí, že je někdo a te-ben a pomáhá, že přikonek též chvilu...“

Žije v Regensdortu, předměstí Curychu, a učí mládež v Grasshoppers základnu hokeje. Po příchodu v roce 1968 hrával za Zürcher SC, a později za Kloten SC, stal se trenérem a na druhé staci trénoval vše, od žáků až po áčko, a denně stál na bruslích od 14 do 23 hodin. Pak působil v Niederbazi, kde byla spousta výborných kluků a talentů, obětaví rodiče a odkud odešlo dvacet hráčů do ligových klubů HC Kloten, Zürcher SC aj.

„Po těch zkušenostech a bolestech jsem nověti, že ještě někdy pojedna do Prahy. Cítí čas mao to nikdy nespádl. Rozhodně je mi daleko líp než před čtyřiceti lety!“

Hotel Labut ve Vrchlabí dnes — po ná-ročné rekonstrukci.

Kavídr za 295 korun jsem si neobjednala, i když proti pražskému hotelu Palace bych prý ušetřila téměř dva tisíce za stejnou porci. Ignorovala jsem i Krakonošův biftek za 110 a smažený řízek podle uzendře za 110 korun. Zaváhala jsem u králíka na slanině za třicet a nakonec jsem si pochutnala na kompletním denním menu — polévce, palacínce se špenátem a brambory — které

mě i se švestkovým kompotem přišlo na lidových 22 korun.

Původně zájezdní hostinec, později špičkový hotel Labut ve Vrchlabí se „díky“ tomu, že po osmačtyřicátém roce patřil všem a nikomu, měnil v ruinu. Byly zbourány „buržoazní“ věžičky, vybourána oblouková okna a z fasády odstraněny různé nesocialistické ozdoby.

I za deset je marka drahá

V osmdesátých letech mohl sloužit už jen jako nevýhodná turistická ubytovna, kde podnik Raj vybíral 12 korun za lůžko. V roce 1990 byl z hygienických důvodů zavřen úplně. Zdevastovaný barák, kde společně záchody i sprchy protékaly až do restaurace, koupili za tři milióny místní občané, pánové Alfred Plašil a Jiří Červinka, kteří jej během deseti měsíců s pomocí dvadcti miliónového úvěru, soukromých firem, kamarádů a zdatných rodinných příslušníků dali opět do pořádku. Cítili se přistavět i původní věžičkové patro, aby budova lépe zapadla do historického jádra města.

Dnes už hotel Labut zase dělá čest

svému městu a patří bezesporu k nejlepšímu krkonošskému podnikům. Jen ty ceny našince trochu zarazí, i přesto, že pokoje od 40 do 70 DM a apartmá za 150 DM poskytuje hotel na korunu ve výhodném přepočtu 1:10. I za deset je zkrátka pro většinu z nás ještě marka drahá. Co se dá dělat, když každoroční přívál německých turistů (a marek) po-

může zadluženým podnikatelům rychleji splatit miliónové dluhy; většina českých turistů si zde zatím jistě s chutí dává polévku od pěti korun a ve všední den kompletní menu za 22 až 35 korun. Těchto služeb ostatně hojně užívají i lidé z okolních obchodů. Místo se pro ně vždy najde, protože pro „sturdě“ platící hotelové hosty je vyhrazena restaurace se stejným počtem míst, jako je zde lůžek. A tak i našinec má možnost se na cestě do Krkonoš najíst a odpocínout si v čistě, příjemné restauraci, kde mu s úsměvem přinesou levnější jídlo a se zdvořilou úklonou mu poděkují za návštěvu — česky.

Město na Labi se baví. V Ústí nad Labem se totiž šíří informace o tom, že ředitel zdejší nemocnice MUDr. Jan Štátný je spolujazytelem pohřebních ústavů a kupuje i krematorium... Proti těmto jámám se však ředitel Masarykovy nemocnice vehementně ohrazuje, naposledy dokonce v okresních novinách. Na jejich stránkách navrhuje každému, kdo uvažil, nahlédnout do rejstříku podnikatelů a v případě krematoria vznést dotaz na úřad města. Zároveň pan doktor tvrdí, že... »ujišťuji původce a šíitele těchto jám, že pokud zjistím jejich jména, budu celou věc řešit soudně.«

Skvělí hráči i vypravěči

»Bylo to sympatické gesto pozvat na přátelské setkání ty hokejové reprezentanty, kteří byli v posledních letech odsouzeni k dlouholetým tres-
tům, řekl nám býv. populární bratislavský rozhlasový reportér STEFAN MAŠLONKA, jenž patřil k čestným hostům. Na pozvání České a Slovenské federace ledního hokeje usedli v pátek ke společnému obědu v hotelu Praha s manželkami Václava Rožňáka, Stanislava Konopáseka, Gustava Bubníka, Vladimíra Kobranova, Josefa Jirky, Jiří Macella a Antonína Španíngera a manželka Josefa Štoka. »Vedení svazu ukázalo, že má jiný vztah k těmto hráčům než předchůdci, a bylo symbolické, že se vlastně poprvé společně sešli. Vedle Božího Modrého chyběl i Štok, který už nežil, ale byl tam už jeho dvadctiletý vnuk, který hraje hokej za Zbrojovku Brno, a tak se radoval z hokejky s podpisy přítomných mistrů světa. « Seděl jsem v blízkosti Rožňáka, Kobranova a Bubníka a mohl jsem jediné: poznal jsem je jako skutečné hráče, a nyní po letech jsem zjistil, že jsou i skvělí vypravěči, » zdůraznil MAŠLONKA, »oni bych je poslouchal celý týden! S úsměvem vyprávěli své zážitky z basy, vše jaksi dávali do pozitivního světla. Nehráli si na mučedníky, nežalovali na svůj osud, už je to přebýlo, vězení je nezlomilo a řekl bych, že už se opět dostali do formy! « Do pěkné atmosféry zapadly krásné dopisy s poděkováním za pozvání od Briky Modré, Dagmar Hajné, která napsala, že Přemysl je těžce nemocen, ale byl potěšen, že se na něho nezapomnělo, Zlatko Červený, který je chorý, Matěj Buckna, jenž s lítostí oznámil, že dostal srdeční záchvat před odletem do Prahy, a Jaroslav Drobný, který popřel úspěch české hokejové reprezentace i v budoucnu. A když se všichni mistrů světa oblékli do finských barevných bund, zase jaksi připomínali mužstvo...

Effektive Jahresarbeitszeit sinkt unter 1 500 Stunden

Die Freizeit-Weltmeister

der hat: Hier werden auch mit Ausnahme der Schweiz und Norwegens – die höchsten Fehlzeiten registriert. Interessant sind die Tage, an denen Mitarbeiter fehlen. Die Mitarbeiterfehlzeiten verteilen sich so auf die Wochentage:

Montag	31 Prozent
Dienstag	10 Prozent
Mittwoch	6 Prozent
Donnerstag	16 Prozent
Freitag	37 Prozent

Die Häufung an Montagen und Freitagen lässt den nicht immer gern gehörten Schluss zu, daß hinter der Abwesenheit vom Arbeitsplatz nicht in jedem Fall auch eine ernste

r.a./Köln. Die tatsächliche Jahresarbeitszeit der westdeutschen Industriearbeiter ist unter 1 500 Stunden gesunken. Nirgendwo auf der Welt wird weniger gearbeitet.

Die tarifliche Soll-Arbeitszeit in den westdeutschen Bundesländern liegt bei 1 647 Stunden. Davon müssen, so das Institut der deutschen Wirtschaft, 148 Stunden Fehlzeiten abgezogen werden: Ergibt unter dem Strich 1 499 effektive Arbeitsstunden.

Nicht nur, daß Deutschland die kürzeste tarifliche Jahresarbeitszeit aller Industrielän-

hafte Krankheit steckt. Einen Ausgleich durch längere Maschinenlaufzeiten gibt es für die deutschen Betriebe nicht. Im Durchschnitt der EG (Europäische Gemeinschaft) betragen die Betriebszeiten 66 Stunden, die Arbeitszeiten knapp 40 Stunden pro Woche. In Westdeutschland sehen die Zahlen anders aus: 53 Stunden Betriebslaufzeit und 37,6 Stunden Wochenarbeitszeit sind ein ernst zu nehmender internationaler Wettbewerbsnachteil.

Immerhin arbeiten die Franzosen 1 619, die Amerikaner 1 847 und die Japaner 2 139 Stunden im Jahr.

Jméno měnit nebudou

Obec České Brezovo u Lučence má již více než pět set let starou historii. V době husitských válek tam bylo opevnění husitů. Zřejmě proto lidé přidali k jejímu původnímu názvu slovo České. Řada z 1100 obyvatel má české příjmení a téměř všichni mají přátele v Čechách a na Moravě. Používá se tam daleko více českých slov než jinde na Slovensku. Podle slov starosty Vojtěcha Košťála obec nepočítá se změnou svého názvu, ani kdyby se politické nedomluví.

Spisovatelé solidární

Praha - Klub českých spisovatelů zaslal včera svým slovenským kolegům otevřený dopis, v němž se mj. praví: »Češi a Slováci nejsou jeden národ, jsou mnohem víc, jsou spojení staletými kulturními svazky a vzájemnými lidskými vztahy. Ať budou dnešní politická rozhodnutí jakákoliv, naše vztahy k vám se nezmění.«

Rote Karte für die ÖTV

Der Streik ist ein garantiertes Kampfmittel, mit dem unsere Gewerkschaften ihren Lohn- und Gehaltsforderungen Nachdruck verleihen können. So weit, so gut. Doch was wir beim Streik der ÖTV erlebt haben, sprengt doch die Grenzen. Ärzte und Pflegepersonal in Krankenhäusern legten die Arbeit nieder oder machten Dienst nach Vorschrift. Folge: Dringend notwendige Operationen konnten nicht durchgeführt, mußten verschoben werden, Ausnahme nur bei akuter Lebensgefahr. Pflegepersonal auf der Intensivstation – Streik auf dem Rück-

ken der Schwächsten? Dafür gibt es die Rote Karte.

Bestreikt wurden auch Kindergärten und Schulen. Viele alleinerziehende Väter und Mütter waren zu Noturlauben gezwungen. Denn nicht immer und überall ist die helfende Oma verfügbar. Das wiederum brachte Produktionsausfall in vielen Betrieben. Der ist zwar gerade noch verkraftbar, doch die Kindergartenkinder unter dem Streik leiden zu lassen? Tut uns leid: Auch hier ist die Rote Karte fällig.

Der Arbeitskampf 1992 im Öffentlichen Dienst hat fast 3 Milliarden Mark gekostet

Zloděj na Jemništi

Na policii v Benešově bylo 7. 6. dopoledne ohlášeno vloupání do zámku Jemniště. K činu došlo v noci, kdy neznámý pachatel vylezl po trubkovém lešení do střešního prostoru, kde vypálil dveře na půdu a do přiklené podlahy vyřezal díru do prvního podlaží, kam se spustil po laně. Zloděj utradil starožitné mapy Německa a Pyrenejského poloostrova, tři čínské vázy, paravan, starožitný glóbus, hravý glóbus, benátské zrcadlo, dřevěný empirový stolek, osmatřicetidílný kameninový soubor anglické výroky a dvě kresla. S tímto lupem zloděj uprchl oknem v prvním patře, odkud se spustil po laně a skoro beze stopy zmizel.

BERLÍN: Teprve když se mladoboleslav-

ská Škodovka spojila s automobilovým koncernem Volkswagen, staly se vozy Favorit a Forman pro německé motoristy zajímavé. Firma počítá s tím, že se jich letos v SRN prodá asi 30 000, a představuje Favorit veřejnosti jako »solidní vůz za mírnou cenu«, napsal berlínský list Der Tagesspiegel. Přes veškeré změny k lepšímu zůstalo jedno stejné, a to nízká cena všech typů Škodovky v Německu, uvedl deník a připomněl, že různé modely se na německém trhu dostanou za 12 000 až 15 300 marek.

BYLA TO PRASEČINA!
TA TLUSTA KRIVOHOLKA AT ZDE ZASE K NEČINÁM!

Chinesische Schädel stellen Herkunft des Menschen in Frage.

US-Wissenschaftler, die zwei mindestens 350 000 Jahre alte Schädel in Zentralchina entdeckt haben, vermuten, daß sich der moderne Mensch auf mehreren Kontinenten gleichzeitig entwickelt hat. Das Besondere an dem Fund: Die Fossilien haben sowohl Merkmale des frühen modernen Menschen *Homo sapiens* als auch des Urmenschen *Homo erectus*.

Das berichtet Dennis Etlar von der Universität von Kalifornien in Berkeley, einer der Entdecker, am Donnerstag im britischen Wissenschaftsmagazin „Nature“. Laut Etlar läßt der Fund zweifeln, ob der moderne Mensch tatsächlich — wie derzeit angenommen — seinen Ursprung in Ostafrika hatte

und sich von dort in den Nahen Osten, Europa und andere Ecken der Welt ausbreitete. Die Knochen sollen zu männlichen Erwachsenen gehört haben.

In ihrer Nähe wurden einige Steinwerkzeuge gefunden. Die Schädel (einen davon zeigt unser AP-Bild) wurden in Kalkiumablagerungen auf einem hohen Plateau über dem Fluß Han bei Yunxian in der Provinz Hubei entdeckt.

Vůdci tuzer století

HAVANA: I ti nejlépe honorovaní číšníci mohou jen zblednouti zdiviti před nejvyšším kubánským představitelem Fidelem Castrem, který obdržel tuzer všech dob, 180 000 dolarů (5,4 miliónu korun). Jak oznámil kubánský týdeník *Granma*, věnovali tuto finanční částku vousatému »comandantemu« pracovníci kubánského podniku *Turhoteles*, kteří tyto peníze nasbírali od zahraničních turistů.

Pášeráci zadržení V Rakousku

Videň - Tři československé občany zadržela v úterý odpoledne ve Vídni-Simmeringu zvláštní jednotka pro boj s terorismem rakouské policie a zajistila u nich tři kilogramy radioaktivního materiálu.

Nebyla prokázána spojitost mezi tímto zadržením a přípravou ze 3. června, kdy byla zadržena skupina pašeráků uranových součástí jaderných reaktorů, ve které byli i dva českoslovenští občané.

Neue Tochter in Prag

Die Münchener Baufirma Heilit + Woerner hat sich eine Tochter in der CSFR zugelegt. Die Dalnichi Stavby Praha ist auf den Straßenbau spezialisiert und beschäftigt 700 Leute. Die Bajuwaren verhandeln in der Tschechoslowakei unterdessen bereits über weitere Beteiligungen.

Nezapomenutelná sopranistka

(Ukp): Pro mladou generaci byla spíše slovníkovým heslem a převážkou legendou, ale těm starším milovníkům opery, kteří ji znali z jeviště Národního divadla tak jako nepřekonatelnou Smetanovu Libuši nebo Miladu v Daliborovi, se dožene tají dech při vzpomínce na její áchvatné jevištní kreace. V dokonalé symbióze se v nich spojil jedinečný výrazný soprán překrásné barvy, síly a prázdnosti se vsrušujícími dramatickými projevem. V sobotu se naše kulturní veřej-

noct v ND naposledy roztoněl s pěvkyní Marií Podvalovou. Ve věku 82 let se tak uzavřel život umělkyně, jež po krátkém působení v Brně přišla v roce 1937 do Tělicova pražského operního souboru a po dobu téměř celého čtyřicetiletí byla jeho prominentní oporou. Dvořákova Armida, Fibichova Sárka, Kostelníčka z Janáčkovy Leosora v Beethovenově Fidelii, Senta v Studném Holanďanovi R. Wagnera nebo Pacchibla Tosca — to jsou alespoň nejdůležitější z galérie postav, kterými se M. Podvalová nezmátelně zapala do historie české opery jako osobitá interpretka velkého formátu. Posledněme-li si doobovně gramofonové snímky, např. Fibichova Sárka a samozřejmě Libuši a Milada, je zřejmé, že na skutečnou následovnici M. Podvalové stále čekáme...

Příběh, který pokračuje

Všechny mandáty do ČNR později

Praha - Česká volební komise včera schválila výsledky druhého skřítního voleb do České národní rady. Zbyvajících 24 mandátů z prvního skřítního bylo rozděleno osmi stranám, které se dostaly do České národní rady. ODA

V letech 1941 až 42 byl Sir Peter Wilkinson styčným důstojníkem v bruské SOE (Správa pro zvláštní operace), pověřeným spoluprací s československou zpravodajskou službou v Londýně. Osobně se podílel v přípravách operace Anthropoid, takové bylo krycí jméno akce, která vedla k atentátu na říšského protektora, generála SS Reinharda Heydricha. Sir Peter měl padesát let, nepřístupné byly i tajné svazky v bruských archívech. Po půl století poprvé dal interview. Ve městečku Charingu na jihu Anglie navštívil osmdesátiletého nositele Řádu bílého lva Jan Kaplan, bruský filmový dokumentarista českého původu. Připravoval materiál pro televizní dokument o atentátu na Heydricha. Film se loni v létě v Praze točil (viz MFD 15.7.1991). Nyní je hotov, BBC ho bude vysílat na druhém programu 3. června, také jeho uvedení v naší televizi se chystá. Jan Kaplan poskytl rozhovor se Sir Peterem exkluzivně našemu listu.

Kaplan: Jak začala vaše účast na operaci Anthropoid?
Wilkinson: "Na začátku října 1941 prezident Beneš informoval Správu pro zvláštní operace SOE prostřednictvím plukovníka Moravce o úmyslu zaútočit na Heydricha. Z našeho pohledu to byla v té době čistě politická operace. Tento názor jsme Benešovi sdělili s tím, že

něco takového doporučit nemůžeme. Podle nás to byla jeho věc, jestli chce tuto akci podniknout. Beneš nás posléze požádal, abychom zajistili mužům pověřeným touto akcí vykonat dopravu do Protektorátu. Odpověděli jsme, že se to zařídí dá a že můžeme poskytnout i určitý speciální výcvik, s tím, že naše účast má

ovšem svoje meze. Držel jsem to vše pod pokličkou. Hlavní důvod byl, že už nemotný cíl akce byl podle našeho názoru otevíranou věcí. Nemusel to být Heydrich, ale jak se skutečně jeden čas plánovalo, mohl být i ministr zemědělství Emanuel Moravec. Nic jsme nepovažovali za holové."

Kdy jste se poprvé setkal s parashutistami skupiny Anthropoid Kubišem a Gabčíkem?
"Hned potom, co byli pro tuto akci vybráni. Dostavili se do SOE na výcvik. Přiblížili se u mne a já jsem se s nimi předstíral, že o jejich vlastním úkolu nic nevím. Byli to oba zjevně zkušení vojáci. Zdál se být statečný, přestože dopředu se nedá nikdy bezpečně určit, jak se kdo bude a nebude chovat, až přijde do tuhého. Zdál se mi, že je na ně spolehnouti." Jakým speciálním výcvikem Kubiš a Gabčík u vás prošli?
"Měli jsme za úkol je naučit zacházet s bombami a nárazovou zbraňkou. Jejich instruktorem byl za SOE major Kenneth Prichard."

Na čem jste se přímo podílel vy?
"Na výběru bomby, která měla být při útoku na Heydricha použita. Použití konvenčního ručního granátu by mohlo dělat problémy v případě, kdyby Heydrichův kabriolet měl zataženou střechu a vytažená postranní okna. Uvažovali jsme i o použití speciálního granátometu, aktivovaného lanem nebo drátem naším přes slánky. Byli jsme si však od začátku vědomi, že o konečném způsobu útoku na Heydricha, ať už v autě či mimo, musí rozhodnout parashutisté až po setkání do Protektorátu." Plánovali jste útok se samopalem typu Sten, který, jak je všeobecně známo, se v akci zasekl?
"Čert ví, kdo jím bo dal. Já sám bych nikdy nevolil, aby jím byl sten - gun přidělen. Měl jsem s tímto typem zbraně většinou katastrofální zkušenosti a pak jsem bo už nikdy nepovolil použít při akci, na kterých jsem se podílel. Jsem si jist, že šlo o nějaký soukromý podnik ze strany Čechů nebo jím ho

dalo nějaké anglické hovado." Museli jste z pochopitelných důvodů zachovat výcvik skupiny Anthropoid v plné tajnosti.
"Ano. Byl plně tajný. Za prvé kvůli politickým podstatám, a za druhé jsme v SOE měli značné pochybnosti o výsledku této akce. Podle mě nemělo smysl - jak se říká - čekat vodu v přepadě, že se tato operace uskuteční nebo z nějakých jiných důvodů nepovede." Jak jste se v Anglii dozvěděli, že akce skupiny Anthropoid se podařila?
"Z deníku tisku. Veškeré podzemní zpravodajské spojení hned po atentátu z pochopitelných důvodů umlčelo. Během měsíce jsme získali pozoruhodné množství údajů od informátorů služby BBC, které v té době neúnavně sledovala zprávy z evropských a hlavně německých špiček a rozhlasových stanic." Jak jste reagoval na krvavé důsledky atentátu? Očekávali jste tyto barbarické represálie?
"Ano. Čekali jsme je. Z toho důvodu jsme Čechy v Londýně předem varovali, že k nim

urtíš dojde. Proto jsme se jich při plánování této akce ptali, zda si jsou naprosto jisti účelností této akce. Ujišťovali jsme je, že z našeho hlediska neměla tato akce žádný vojensko-strategický význam. Jestli chcete tuto akci podniknout z vlastních politických zájmů, je to vaše záležitost, takové bylo naše stanovisko. Nepředstavujeme si ale, že to bude operace, která vyhraje válku. My to tak nevidíme." Po návratu do Prahy v roce 1945 se prezident Beneš k autorství operace Anthropoid nikdy nepřiblížil. Jaký je na to váš názor?
"Nechci se k tomu vyjadřovat." S odstupem času považujete operaci Anthropoid za úspěšnou?
"Ano, nepochybně. Heydrich byl zlikvidován. Spousta laformací z oblasti tajné služby není zaznamenána v dokumentech. Muž jako Heydrich měl velkou kapacitu, byl to přední odborník na boj proti odboji v celoevropském měřítku a spousta vědomostí si odnesl do hrobu."

Dívám se na film "SS - 3" s manžely Janem a Krystynou Kaplanovými a s Jaroslavem Čvančarou, jejich odborným poradcem. Jaký účinek bude mít na našeho televizního diváka? Závěry filmu jsou jednoznačné a podávají vysvětlení na otázky, jež si asi všichni klademe nad rozhovorem se Sir Peterem Wilkinsonem: Proč Beneš a jeho exilová londýnská vláda na atentát trvali? Zjevně potřebovali před světem bojícím proti Hitlerovi smazat nepřítelivý dojem, jaký vyvolával klidný a loajálně pracující protektorát Böhmen und Mähren. Proto byli parashutisté vysláni proti Heydrichovi. A po atentátu bylo Václavské náměstí plné lidí, odsuzujících atentát na pana říšského pro-

tektora. Záběry z Národního divadla, kde vynikající čeští herci odsuzovali "podlou vraždu", se do filmu nedostaly, ale jsou v archívech zachovány... Sokující dílo!
"Role rozbýje legend se mi líbí," říká Jan Kaplan. "Posledních 24 let žiji ve Velké Británii - tam se legendy rozbýjí každý den. To nebylo v posledních desetiletích u nás zvykem. Pro zemi, jako je naše, je důležité legendy rozbit co nejrychleji, udělat objektivní obrázek, jak to bylo. Vzpomínám si na svoje školní léta - odjžděl jsem ze země s nejjasnou představou, odkud odjždím. V Británii se berou dějiny tak, jak byly. Chci se nadále obracet na urči-

tá témata v téhle zemi - momentálně připravujeme film pro BBC na téma Hašek a Švejk. Je to známé téma, ale také zanelelé mnoha legendami a mýty." Paní Krystyna Kaplanová je rodem Polka. Jak ona se dívá na atentát, který byl ve srovnání s polskými válečnými zkušenostmi nicotnou epizodou?
"Bylo pro mě zajímavé dívat se na světovou válku úhlem zkušenosti jiného národa," říká paní Krystyna Kaplanová. "Před tím jsem byla z nějakého důvodu přesvědčená, že za války byla každá země naprosto zničená. Když jsem poprvé viděla archívní filmy z válečných Čech a Moravy, byla jsem naprosto obromená

mírumilovným vzezřením války. Nedovedla jsem si představit, že by něco takového mohlo v Evropě existovat. Uchvacovaly mě všechny ty záběry. Ovšem ty, které považuji za nejtragičtější, zachycují demonstraci loajality na Václavském náměstí. Viděla jsem tu národ na kolech. Chtělo se mi plakat. Mysím, že je to nejtragičtější den v české historii." Jaroslav Čvančara nepovažuje za účelný význam této demonstrace zveličovat a na naprosto je mu proti myslí, když se v takových věcech někdo pítvá. "Jednak jsem přesvědčen, že podstatná část přítomných byli Němci," říká. "Důležité je to, co parashutisté vykonali. V Hotelových a

poděří v kostelní kryptě v Reálkové ulici." Má smysl se v historii pítvá? Věř, že ano. "Je to příběh, který skončil. Pokračuje a bude pokračovat. 7. března minulého roku přišel v Pardubicích k pamětní desce Alfreda Bartoše asi pětasedmdesátiletý muž a zastříhl se. Pak se ukláněl, že byl za války a parashutistou Valčíkem v hotelu Veselka. Dneska víme o muži, který zrazoval, dostal do kriminálu a na popravišti řadu vynikajících lidí. Víme o gestapákově, který má na svědomí dvě stě lidských životů. Možná tu ještě žije..." Znovu si připomínáme, že ke službě přítomnosti musíme dospět mimo jiné i vyrovnáním s minulostí.

obdržela tři mandáty, ČSSD tři mandáty, HSD-SMS dva mandáty, KDU-ČSL tři mandáty, LŠU čtyři mandáty, SPR-RSC tři mandáty, LB tři mandáty a ODS-KDS tři mandáty. Koalice ODS - KDS získala tedy ve volbách v ČNR 76 křesel, Levý blok 35, ČSSD 16, LŠU 16, KDU - ČSL 15, HSD - SMS 14, ODA 14 a SPR - RSC 14 mandátů.

Každý mohl „za kopečky“

7.3.92.

DOŠLO K SJEDNOCENÍ NĚMECKA, CÍL (SEN JE SPLNĚN, ŠTASTLIVCI Z OBOU STRAN SE OKUKUJÍ, ZNOVU SE SEZNAMUJÍ, HODNOTÍ A JE JIM VŠELIJAK. ZÁSLUHOU SAMETOVÉHO LISTOPADU MÁME TEŽ PŘÍLEŽITOST PODÍLET SE NA TAKOVÝCH POCITECH.

Náš exil — generace poánurové, postprůtové plus ti, co se trnuli v mezidobí — se rozrostl do velikosti obyvatelstva města Brna, k němuž připadáme i některý z přilehlých okresů. Poté, co se země odešlo jedno až dvě procenta národa, tedy každý stý až padesátý občan, v zemi dožily mnoho těch, kteří by venku neměli, aspoň jednoba přibuzného či kamaráda. A ti se teď trouší spát k ošomě okukování a znovu seznamování. Reakce se ovšem liší. Některá slzí nad krásou, ti počtější slzí nad spouštěm, úpadkem nejen fyzickým, problematickou hygienou nejen těla. Zarází nás, přes nos praští neochota, buďvástvi v mezilidských vztazích. Neochota až neschopnost se rozhodovat, brát na sebe ona břemena svobody. K tomu pak převážně nespolehlivost až nesolidnost, jako by snad slib, dání slova s tvrděného stiskem ruky, mělo vázat jen umělé malčky.

V pražské televizi na otáčku, co že pokládám za největší československý handicap, jsem odpověděl: „Ze úplně absurdnosti vám absurdní vůbec nepřipadají.“ Tim jsem nemyslel patetické slovo služeb — telefonní slíb či bankovníctví, mizernější než v bídných končinách Afriky, ale třeba nemyslel sou praxi zkrzující vstup do obchodu bez košíku. Košík i pM nákupu knih v knihkupectví Melantrich v Praze Na pMkopě a ovce mlčky čekají a ani nedutají.

Jakým pak metrem nás můž domorodci? Jaká oslnila krajanka z Toron-

ta, která vysvětlila Zdeně Škvorecké, proč, že až nekupuje exilovou literaturu — poněvadž si želí na nové zaby, které potřebuje na cestu blýstí se v rodné vlasti. Přijížděl vojtaňové v pronajatých mercedesech rozdávát trátky. Oslovoval po hospodách. „My vás teď pořádne kritizujeme, hele napiš něco kritického na naši adresu.“ pononki jsem bratrance.

Dotyčný až literát a panzista, který má plno času, odmítl. „Nenapiš,

podobně jako disidenti — jsou pro nás užovou výřilkou, jsou odlišní, viditelní, neztrácejí se v šedém zástupu. I proto je na ně vidět, i proto se na ně otočí. Vývoj událostí jim dal za pravdu. Dostali morální satisfakci v dějinách a na to se také špatně zapomíná. Představitelé „strany a vlády“ za nás rozhodovali a činili nás nejen na sobě závislými, ale i nedospělými a bezmocnými, io je úrodná půda pro záviati. Ti, co se odvážili neposlechnout, se dnes vracejí jako úspěšní zkušení, relativně bohatí, umějí jazyky, mají v zahraničí kontakty, disponují zkušenostmi ze světa, do něhož my teprve chceme vatoupt. Odešli, zmizeli, ale

Úvaha o emigrantech, neemigrantech a šestí

protože vám závidím, vysvětlili. Lichotivě a sympatické, poněvadž v tom nebyla ta záviat typicky česká — morbus Bohemicus — záviat úspěchu, umocněná sebestřostí nad vlastní mláží. v výsledném pak artolem tak dobře nám to známým: „My jsme trpěli, takže kvůli vám, abyste věděli, zatím co vy jste si užili.“ z kteréžto nespravedlivosti osudu vyplývá naša morální odpovědnost za vykupovat dodáváním požadovaného zboží, kapitalistického posílání.

Zdeleka nejlepší úvaha jakou jsem na toto téma četl, napsala socioložka Jiřina Šiklová (Květy č. 17/1991). „Z obou stran jsou slyšet slova zklamání a já si občas myslím, že lidé a nás jsou morálně zdevastováni více než Severočeský uhelný revír. Exulantí —

dues vidíme, že nás vlastně předbýhli. jsou pro nás konkurencí a zase nás předbýhají. To se v rovnostářské společnosti neodpouští. Neptíme v nás vyvolávají pocit vlastní nedostatečnosti...“

„Každý nemohl utéct!“ vmatelo mi bylo.

„Pravda“, souhlasil jsem, „však někdo by patnáct miliónů bělozáků nezval. Někdo ale utéct mohl — tét utekl, a tys mohl být mezi nimi a teď by ses nemusel útovat.“

Jedna ze sestřenic se do mě pustila jinak. „Ty holt jsi měl štěstí!“ zdárasnila.

Ano, rovněž pravda. Nepřelal mě vlak, nespadlo se mnou letadlo, janta bylo mým štěstím, že jsem se sprvu

švihl šifrovaním, že jsem srdečně neobávil? Bylo štěstím, že jsem mohl nakřpat sedmdesát tisíc stran k poslední doklorské zkoušce? Moravák Merta měl štěstí, že v Montrealu v den, kdy olejářská firma naplánovala interview pro zájemce o práci na podmorských vrtech, zrovna řádila obrovská sněhová vánice, že skoro nikdo se nedostavil a tak dostavilého se Meritu ze suchozemského Československa rádi vzeli. Lze ale nazvat šťastím jeho následnou obrovskou kariéru, když to dotáhli na držitele světového rekordu v potápění a dnes je vysokým úředníkem kanadské vlády, který obléká k lospekám vrátě vále a navíc má k dispozici pozemku?

Nemohu si pomoci, a takto prazenované fortuny mi číhají alibismus. Ka mafiá, pokus vymáňvat se na okolnosti, svědět odpovědnost za vlastní čin (či jejich nedostatek, tedy nečin), na jakési osobní vlivy, slly, na cokoliv — přece ohezlíčka, naša stará známá.

Však existuje, přetrvává svobodná vůle se rozhodovat i v kruhových podmínkách. V neavobodě se toho ovšem může máh, než na svobodě — však proto je to neavoboda. Jenomže i v mládeži zbývá přfázitost — i když ne nutně vále — nutně ne katem, nebýt ostěhákem, nevstoupit do strany.

Dotyčný sestřenic se mnou přerušila stýky.

Vyznamný sociolog Ralf Dahrendorf předvídá budoucí vývin v zemích bývalého táhura míra takto: Šest městůch že je třeba k změně systému politického, šest let ke změně ekonomiky a šest desetiletí ke změně mentality společnosti.

Snad je příkloný pesimista, optimisticky pravím. Ale co já vím, má jsem zkrátka štěstí.

OTA ULČ

KOLIK KNIH MÁ BIBLE?

»Prvním dokladem dějin židovského národa je Bible. Všech jejích 24 knih je psáno v hebrejštině.« dočetli jsme se v jinak velice zajímavém článku CESTY NADĚJÍ A SLZ (příloha LD z 18. dubna 1992). Citovaný údaj je však chybný.

Židovské Písmo svaté neboli Starý zákon, jak ho nazývají křesťané, obsahuje 39 knih, které jsou z větší části napsány v hebrejštině a jen z menší části v aramejštině. Vedle židovského (hebrejského) kánonu Starého zákona existuje druhý starozákonní kánon — mladší a širší. Je to řecký Starý zákon (tj. Septuaginta), který má 46 knih. Jde tu o překlad hebrejského Pisma svatého do řečtiny, jenž je rozšířen o další biblické knihy — zčásti přeložené z hebrejštiny do řečtiny a zčásti napsané přímo řecky. Tyto knihy nenalezneme v židovských a protestantských edicích Starého zákona, avšak v katolických a pravoslavných vydáních Starého zákona jsou zařazeny.

Křesťanskou Bibli tvoří Starý a Nový zákon. Nový zákon sice rovněž vznikl v židovském duchovním prostředí, ale je posvátnou knihou pouze pro křesťany, Židé jeho kanonicitu neuznávají. Je napsán řecky a obsahuje 27 knih.

Papírový Lenin

Banská Bystrica - Na náměstí Svobody v Banské Bystrici se větrá ráno objevilo neobjevně „sochařské“ dílo - na podstavci, na němž do té doby revoluce stával V. I. Lenin, se ocitla velká papírová socha. Postavou a postojem připomínala plastiku svého předchůdce, chýběla jí však iraticní čepice. Na hrudi postavy se hou-paly tři ušekuťe drací hlavy. Dopládek bylo dílo neznámého tvůrce na příkaz primátora města odstraněno.

Zlatá slova

Ne nebudu šaškovať s davem který korytem řeky protéká
Ne nebudu zabíjet své já a učít se německy
protože to Evropa potřebuje
Ne nebudu laskovat Čecha že zapominá že Čechem je
Nebudu dávat spropitné mafi kruvořádců a politice
která nám bere všechno
i kus žvance
Budu stát pevně
na svých bosých nohách
a klidně mne ubíje
Moje tvář zůstane čistá
jaká byla a jaká je!
Eva Hrubá, kandidátka na poslance za Levý blok
Haló noviny, 3.6. 1990

Proč se vojín zapálil?

PRAHA: Na Masarykově náměstí ve Vyškově se ve středu 20. května krátce před 23. hodinou z dosud nezlétlých přích polní benzínem a zapálil vojín základní služby z vojenského útvaru Bohdalice. 85 procentech těla utrpěl popáleniny 3. a 4. stupně. Je v pěti lékárně na jednotce intenzivní péče v brněnské nemocnici a jeho stav je vážný. Jak včera sdělila tisková mluvčí ministerstva obrany V. Hlušíková, vojín L. B. (nástupní termín duben 1991) byl v době pokusu o upálení na řádě vycházce. Neznámí se, že by se na činu podílela cizí osoba.

Zmařený život vojáka

(ent): Během noci ze čtvrtka na pátek zemřel ve fakultní nemocnici v Brně-Bohunických vojín L. B. z VÚ Bohdalice, který se ve středu večer na Masarykově náměstí ve Vyškově polil benzínem a zapálil. Podle dopisu, který zanechal na místě činu, byly motivem tohoto zoufalého činu konflikty s nadřízeným důstojníkem. Voják, který pocházel z obce na Šumpersku, by koncem června oslavil dvacáté narozeniny.

NEZNÁMÉ O ZNÁMÝCH REŽISÉRECH

Oldřich Nový jako režisér nebyl rozhodně onen »roztomilý člověk« známý širokému diváctvu z filmů. Byl velice přísný a přesný, a to zejména ve svém vlastním Novém divadle. Neuznával extempore, nejužší vlastní, ani gesto či pohyb, který sám nenarežiroval. Jednou se ale na scéně Hana Vítová s Mařenkou Norrovou nějak rozohnily, původní text jim nestačil, a tak si pár větiček přidaly. Obecenstvo se pobavilo, zatleskalo a obě dámy měly slastný pocit úspěchu. Ale jen do přestávky. To se u jejich žánrů objevil osobně ředitel a jeho výraz nevěstil nic dobrého. Však také obě herečky tvrdě sepsaly, nic nedbal na to, že drobné extempore mělo takový ohlas. A zdvořile prohlásil: »Dámy, zápravu zde dělám já. Ať už se mi to nikdy neopakuje! A za ten dnešek je to po sto korunách!«

A o Oldřichu Novém také něco z jeho soukromí. Byl to v každém případě člověk šetrný a lze říci, že přímo systematicky, aspoň tak to tvrdili zaměstnanci Hudebního divadla v Karlíně, kteří ho postupně navštěvovali, když se pro nuseiskou scénu chystala hra M. Chaseové Harvey a já. Nejprve navštívil pana Nového dramaturga. Byl mu nabídnut malý zbytek koňaku s tím, že pan režisér má pochopitelně bohatou zásobu dalších plných lahví různých značek. Pan dramaturg ze slušnosti popil ze zbytku a rozhodně odmítl, z ještě větší slušnosti, načínat další láhve. Totéž zažil po pár dnech dirigent představení, výtvarník, šéf propagace a jevištní mistr. A ti se pak postupně domlouvali, jak probíhalo jednání u pana Nového. Kupodivu — vždy v něm figuroval onen zbytek koňaku a plno výborných značek v baru. Byla to přímo geniální finta, protože někdo z hostů by si u tak váženého mistra nedovolil požádat, aby se tedy nějaká z těch dalších lahví načala. Naopak — i vyložení příznivci dobrého pití tam prohlašovali, že téměř nepijí a že si tu jednu skleničku dali jen proto, aby neurazili. A tak byl pan Nový s úsměvem podezříván, že prostě pro každou návštěvu připravuje vždy a znovu onen pověstný »zbytek koňaku« s tím, že zároveň je pochopitelně dost. Zlomyslně se uvažovalo o tom, vyslat k němu na jednání někdy skutečného alkoholika-přeborníka, ale z těch se nikdo k takovému úkolu nechtěl propůjčit.

V Maryše se jednou studenti-statisté postarali o hněv režiséra, tentokrát Jindřicha Honzla. V hospodské scéně hráli v pozadí vždy mariáš, zatímco v předu se smlouvala Maryšina svatba. Ten mariáš byl jen určitým dokreslením pravé hospodské atmosféry a v určité chvíli měli všichni karbaníci odejít, aby tím více vynikl ústřední dialog Lízala s Vávrou. Jenže studenti brzy po premiéře zjistili, že je zbytečné mariáš jen předstírat, když se dá hrát doopravdy. A že to bude také věrohodnější. A tak se jednou do své hry také tak zabrali, že téměř zapomněli, že jsou na scéně, a navíc Tylova divadla. Hra je tak zaujala, tedy ta karetní, že při ní vydrželi až do konce jednání a vůbec je nenapadlo, že jim režie velí v určité chvíli karban opustit a ubírat se domů. Režisér Honzl jim hrozil z lóže i ze zákulisí, ale bylo to marné. Životní pravda zase jednou přebila na scéně všechny zákony divadelní.

Náš proslulý režisér Evald Schorm byl také na vojně. Nastoupil po absolvování střední zemědělské školy v Táboře a po neúspěšných přijímacích zkouškách na DAMU k protitankovému útvaru do Rokycan a prožil tam plně dva roky. Kdo Evalda znal, umí si představit, jaký byl asi voják. Měl zásadní odpor k uniformě, k váleční i k vojenskému drlu. Proto se mu také nedostalo žádných vysokých vojenských poct a Evald na to byl patřičně hrdý. Už se těšil, že dokončí svou vojenskou službu jako prostý voják, ale ouh! Asi měsíc před propuštěním do civilu byl voják Schorm povýšen na svobodníka. Nesl to skutečně těžce a vyřešil to tak, že na povýšení nereagoval. Chodil dále jen jako prostý voják, ale ne dlouho. Jeho nadřazení ho tvrdě poučilo o cti být svobodníkem naší lidové armády a o povinnosti označit na všech uniformách novou hodnotu. Evald se statečně vymlouval tu na stráž, tu na službu v kuchyni, pak i na to, že nemá potřebné nitě, ale nakonec svůj boj prohrál. Za osobního dohledu velitele čtyř musel Evald, snad pět dní před odchodem do civilu, nasít na své uniformy červené proužky, přičemž tu vycházkovou vůbec neužil...

Jak (ne)udržet moc(č)

Komu titulek napřipomněl oblíbený vtip z doby totality, pro toho zopakuj: Otázka — Jaký hlavní problém má politbyro? Odpověď — Udržet moc. Se smíchem můžeme vzpomenout na vrcholný svor komunistických mocipánů, jehož blekotající náčelník si připadal jako kůl v plotě, ale smích nás dneska přechází. Vždyť leckdo z té komunistické bandy má asi větší starost z vypuštěním či udržením moci než s přesunutím moci do sféry hospodářské. Tuhle smutnou stránku polistopadového vývoje však otočme a všimneme si toho problému, který přetrvává bez ohledu na změny politických režimů a nabývá hrozivosti s tím, jak se prodlužuje lidský věk.

Jde o nezhoubné zbytnění prostaty, které často postihuje muže středního a vyššího věku. Příčina tohoto onemocnění není známa, odborníci však usuzují hlavně na hor-

monální původ. Příznačné jsou u postižených různé potíže s močením, které se stávají častějšími, zvláště v noci. Nezavědě-li se vhodná léčba, onemocnění postupně vede k neúplnému vyprazdňování močového měchýře. Při překvění pánve se jednotlivé příznaky ještě zhoršují a může dojít až k zástavě moči. Operační zákrok bývá nutný.

Včasná léčba funkčních obtíží při benigní hyperplazii (nezhoubné zbytnění) prostaty umožňuje lipido-steroidový výtažek z plodů americké palmy Serenoa repens, který vyšel z laboratoří známé francouzské firmy Pierre Fabre; tato firma patří v Evropě mezi stovku největších výrobců chemických přípravků určených hlavně pro farmaci, kosmetiku a péči o zdraví. Do Československa se dodává pod názvem Captan.

Immer mehr Arbeitslose in EG

LUXEMBURG, 23. Juni (AFP). Die Zahl der Arbeitslosen in der Europäischen Gemeinschaft ist im April erneut angestiegen, gab das europäische Statistikamt Eurostat am Dienstag in Luxemburg bekannt. Nach zwei Monaten relativer Stabilität kletterte die Arbeitslosenrate im April um 0,1 auf 9,4 Prozent. Dabei stieg die Rate für Männer stärker an als für Frauen. Zu den Staaten, in denen im April ein relativ hoher Anstieg der Arbeitslosigkeit zu verzeichnen war, zählt laut Eurostat neben Portugal, Luxemburg und den Niederlanden auch die Bundesrepublik. In den alten Bundesländern stieg die Arbeitslosenrate um 0,2 auf 4,5 Prozent und liegt damit immer noch deutlich unter dem EG-Durchschnitt. Die Lage in den neuen Bundesländern wird von Eurostat noch nicht erfasst.

Die höchsten Arbeitslosenraten haben Irland und Spanien mit 17,6 und 16,5 Prozent, gefolgt von Italien mit 10,9 und Großbritannien mit 10,5 Prozent.

Dubcek rehabilitiert

PRAG, 4. Juni (dpa). Eine Historiker-Kommission hat Alexander Dubcek, die Symbolfigur des »Prager Frühlings« von 1968, bescheinigt, keine Schuld an der damaligen Okkupation der Tschechoslowakei durch die Warschauer-Pakt-Staaten zu haben.

Dubcek, derzeit Präsident des tschechoslowakischen Bundesparlamentes, war in letzter Zeit wiederholt vorgeworfen worden, durch die Unterzeichnung des Moskauer Abschlusprotokolls, in dem die Stationierung sowjetischer Streitkräfte in der Tschechoslowakei festgeschrieben worden war, die Besetzung des Landes gebilligt zu haben. Wie die CSFR-Presse am Donnerstag berichtete, stellte die Historiker-Kommission anhand von Aufzeichnungen der Moskauer Verhandlungen vom August 1968 fest, daß der Slowake Dubcek die Besetzung der damaligen CSSR durch Sowjettruppen und der Ostblockverbündete entschieden abgelehnt hat.

Mumie in Lübeck entdeckt

LÜBECK, 4. Juni (AP). Das Lübecker St.-Annen-Museum hat rund 100 Jahre lang in seinem Keller eine echte altägyptische Mumie mit Goldamulettent aufbewahrt, die für eine Fälschung gehalten worden war. Röntgenbilder und Aufnahmen aus dem Computertomographen haben jetzt bewiesen: Die Mumie ist echt. Die Spezialistin am Ägyptischen Institut der Hamburger Universität, Renate Gerner, sagte am Donnerstag auf Anfrage, die Mumie sei eine außergewöhnliche Rarität in Europa.

Anfangen hatte alles mit einer geplanten Ausstellung über Lübecks Sohn mit dem Titel »Thomas Mann und Ägypten«. Museumsleute erinnerten sich an die Mumie im Keller. Sie stellten sie dann aber doch nicht aus, weil alle Experten sie für eine Fälschung hielten. Sie lag nämlich in einem Sarg, dessen Deckel nachweislich um 1800 bemalt worden war.

Affengeil

TOKIO, 23. Juni (Reuter). Pornos sollen die paarungsfaulen Gorillas im Zoo von Hamamatsu anmachen. Die Zeitung Yomiuri Shimbun in Tokio berichtet, die Idee stamme aus den USA, und der Zoo in Tobe werde sie ebenfalls übernehmen, wenn das Gorilla-Pärchen dort geschlechtsreif sei. In Hamamatsu werden den Großaffen Videos mit Paarungsakten anderer Gorillas und Gorilla-Geburten vorgeführt. Das Problem sei nur, daß die Affen nicht stillsäßen, um genau hinzugucken, zitierte das Blatt einen Wärter.

Sollte die Video-Methode nicht klappen, will die Verwaltung die Gorillas zuschauen lassen, wenn sich die Schimpansen im Nachbargehege paaren.

Udeřila orgánová mafie?

PRAHA: Zavražděná žena neznámé totožnosti ve věku 19 až 22 let byla v úterý nalezena v průhonickém parku. Žena měla otevřen hrudní koš a z těla byly vyjmuty vnitřní orgány. K vraždě došlo před 10 až 18 dny. Pro pokročilý rozklad těla nelze poskytnout jakoukoli fotografii k určení totožnosti. Na objasnění případu začalo okamžitě pracovat zhruba třicet lidí.

Děšť rekordů

Pelhřimov (bod) - Za 24 hodin 122 591 metrů ušel nejlepší borec na chůdách, za stejnou dobu pelhřimovští lyžaři urazili 52 km, nikoliv na sněhu. Tyhle dva výkony pošlou organizátoři víkendového československého festivalu rekordů do proslulé Guinnessovy knihy. Světový byl rovněž počet lidí v a na traktoru - 157; zde bohužel chybělo notafské ověření. Z deště dalších rekordů a pozoruhodných výkonů zaujalo 99 dospělých v největším spínacím spendlíku na světě a 12,5 kg másla, které si nechala namazat na hlavu vřízka soutěže z blízkého Humpolce.

Toto pozorování není prvním pokusem o vysvětlení onoho zářku. Už v r. 1958 vyslovil biblista Marita Noth, odborník na Starý zákon, ve svém komentáři ke 2. knize Mojžíšově, domněnku, že div mohl být způsoben některým z těchto čtyř přírodních jevů: Horký vzduch z východu vyvolává dojem, že pouštní horizont se před zrakem pozorovatele rozpívá jako voda — taková řada morganů mohla rozpívat egyptské vojsko. Nebo mohl jít o odliv a příliv ve středomořské zátoce. Anebo o vulkanické výbuchy, jež vyvolávali dojem onoho „sloupu ohně a oblaku“, jak jej popisuje Písmo — sloup, který mate člověka i přirodu. Anebo, naučoval i Martin Noth, to byl vítr svaný ze Sítodomoře, jenž vyvolalému lidu „prozávil“ moře tak, že Izraelci přešli za sucha. Dodnes ovšem nevíme, kudy se Izraelci na své cestě do země zaslíbené vlasti vydali. Putovali snad na severovýchod kolem Sítodomořského moře? Nebo šli na jihovýchod k Rudému moři? Bylo snad „vákosové“ moře — pouštní jezero? Neexistuje nebiblický příběh, který by umožnil sáhnout vyřešit. Zmíněný oceánografy jen naznačil možné místo biblické události. Pro většího to má být indici, že vyprávění je pravdivé. Nevěřičko to utvrzuje v přesvědčení, že každý zářek lze konečně vysvětlit „přirozeně“.

Na závěr mám otázku jinou. Proč se vlastně oceánografové zabývají tušením biblických záhad? Proto snad, že skeptik, stejně jako zbožný věřící, má jistou sympatii k málému národu, jenž se ocitl mezi mořem a ozbrojeným nepřitelem sám bez zbraní — a hadaře se v skrytu duše přeji, aby se nelpil východní utlačovatel? Nebo mají obavy z dějin, v nichž se hadeři žádné zářky? Pročli v nich touha po takových divoch — a tu může utvrdit i důkaz dost nepatrný.

Vážné biblických hadatelů se shoduje v tom, že je tomu zhurba 3300 let, co Mojžíš vyvedl Izraelce z Egypta. Podrobnostmi se historici příliš nezabývali. Někdy se však dva odborníci zamysleli nad zářkem, jenž umožnil vyvolanému lidu přelit suchou novou Rudé moře.

Jak bylo možné, že se to Izraelcům podařilo, egyptské vojsko však, jež je pronásledovalo, se v moři utopilo? Kulha Exodus říká ve 14. kapitole, verš 21. (cituji králícky překlad): „Jí vzáhl Mojžíš ruku svou na moře, a Hospodin rozdělil moře větrem východním prudě větrem přes celou noc; a učinil moře v suchost, když se rozstoupily vody, a Doron Noe, oceánograf z Floridské státní univerzity v Tallahassee, je zrušený klimatolog, přabíci na Vysoké škole oceánografie v Narraugasseu v americkém státě Rhode Island, prokázal i vědeckou přesnost: V Suezském zálivu v severní části Rudého moře máže děje trvajici vítr z hor, vanoucí rychlostí 40 uzel (74 km) za hodinu, sálitit mořské vody k jihu. Vzniká tak brod, který skutečně umožňuje přejít přes dles suchou nohou. Jakmile se ovšem vítr utíli, nahnou se vody během čtyř minut zpět, a pro toho, kdo právě ještě za sucha přecházi, není náku.

Toto pozorování není prvním pokusem o vysvětlení onoho zářku. Už v r. 1958 vyslovil biblista Marita Noth, odborník na Starý zákon, ve svém komentáři ke 2. knize Mojžíšově, domněnku, že div mohl být způsoben některým z těchto čtyř přírodních jevů: Horký vzduch z východu vyvolává dojem, že pouštní horizont se před zrakem pozorovatele rozpívá jako voda — taková řada morganů mohla rozpívat egyptské vojsko. Nebo mohl jít o odliv a příliv ve středomořské zátoce. Anebo o vulkanické výbuchy, jež vyvolávali dojem onoho „sloupu ohně a oblaku“, jak jej popisuje Písmo — sloup, který mate člověka i přirodu. Anebo, naučoval i Martin Noth, to byl vítr svaný ze Sítodomoře, jenž vyvolalému lidu „prozávil“ moře tak, že Izraelci přešli za sucha. Dodnes ovšem nevíme, kudy se Izraelci na své cestě do země zaslíbené vlasti vydali. Putovali snad na severovýchod kolem Sítodomořského moře? Nebo šli na jihovýchod k Rudému moři? Bylo snad „vákosové“ moře — pouštní jezero? Neexistuje nebiblický příběh, který by umožnil sáhnout vyřešit. Zmíněný oceánografy jen naznačil možné místo biblické události. Pro většího to má být indici, že vyprávění je pravdivé. Nevěřičko to utvrzuje v přesvědčení, že každý zářek lze konečně vysvětlit „přirozeně“.

ROZDĚLIL RUDÉ MOŘE VÍTR?

PŘED PADESÁTI PĚTI LETY

se psal rok 1937 a lidé četli noviny stejně jako dnes. Jen správy ze světa i z domova byly jiné. U současných čtenářů leckterá z nich vyvolá už jen rozpačitý úsměv, avšak ve své době to byly zajímavé, dramatické události, plné vzruchu a napětí. Podívejme se tedy společně na nabídku novinových článků tak, jak v ni četli odběratelé tisku tenkrát, před 55 lety:

CEP

Týdeník Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu. Ročník XXXI. V Praze dne 16. dubna 1937. Č. 10.

ZA PÁDU S VÝŠE 5000 METRŮ BUDE MLUVIT DO MIKROFONU.

Paní Holická, jediná rakouská parašutistka, provede v květnu v Maďarsku odvážný seskok. Seskočí s 5000 metrů a za pádu bude o svých dojmech mluvit do mikrofonu, který bude mít zavěšený na krku. Přenos bude vysílati rakouský rozhlas. Za místo pokusu byla zvolena známá maďarská pusta Hortobágy. Automatický padák bude zaplazen tak, aby se otevřel teprve ve výšce 2000 metrů.

ZÁHADNÁ SMRT POSLEDNÍHO BUDAPEŠTSKÉHO ŠVIHÁKA.

Baron Vilém Beer, 29letý soukromník, který pro své nápadné oblékání a podivinství byl nazýván dandym maďarského hlavního města, byl v těchto dnech nalezen ve svém bytě mrtvý. Okolnosti jeho smrti jsou zahaleny tajemstvím. Známký otravy nebyly nalezeny. Přesto se soudí, že mladý podnik se otrávil, neboť utrátil veliké jmění, které zdědil po otci. Vilém Beer se před šesti lety oženil s dcerou bratislavského universitního profesora Evžena Vutkoviche. V poslední době se manželé rozešli a mladá žena si vzala s sebou svého pětiletého synka. Lev budapeštských proměnách utrácel své peníze hlavně za zvláštní oděvy, jejichž střih sám navrhuoval. V léte např. chodil v nezvyklém africkém obleku s tropickou helmou. Před svými známými často prohlásoval, že bude žít pouze dotud, dokud mu vystačí peníze. Pak že si vezme život. Dopisu na rozloučenou nezanechal.

ZVONY AMERICKÝCH RUSÍNŮ Z PRAHY DO UŽHORODU.

Krátce po státním převratu darovali američtí Rusíni svým bratrům na Podkarpatské Rusi nádherné zvony. »Zvony svobody« byly dopraveny na Podkarpatsko a po vysvěcení tehdejšímu gubernérovi Žatkovičem umístěny na dvoře župního domu. Později byly zvony dopraveny do pražského Národního muzea a o posledních Svatováclavských oslavách byly také vystaveny na veřejnosti. Nyní zahájily podkarpatské ruské kruhy akci, aby zvony byly dopraveny zpět do Užhorodu. Stane se tak prý v nejbližší době.

ROTSCHILDOVSKÉ MILIONY.

V Mor. Ostravě vzbuzuje, zvláště v německo-židovské společnosti, neobyčejný rozruch historie, která se přes všechna utajování dostala do veřejnosti. Jde o neobvyklý spor, který vede chudá stařena proti mocné miliardářské rodině Rotschildů. Před lety poznal jeden z Rotschildů v Mor. Ostravě krásnou dceru hornického důlního a oženil se s ní. Dnes 70letá Terezie Rotschildová však v r. 1912 opustila svého muže pro rozmarlivý život a vrátila se do Ostravy, kde dnes, po smrti rodičů, žije v nesmírné bídě. Ještě za svého života zavolal si Rotschild svou ženu a dal sepsat v anglické řeči závěť, kterou jí odkazuje několik kuksů Vítkovických závodů v ceně mnoha milionů. Jak se nyní tvrdí, byla prý závěť vyměněna za jinou, rovněž anglickou, kterou Terezie Rotschildová byla vyděděna. Žena, neznaje řeči, závěť podepsala, a tím měla pozbyt svých nároků. Na štěstí před vyměnou závěti dala si však prý pořídit opti právě závěti a také jsou svědci, kteří byli přítomni sepsování závěti Rotschildem. Rotschildova žena se nyní domáhá soudně uznaní svých nároků. K procesu dojde v nejbližších dnech a slibuje býtli sensační, neboť k němu jsou jako svědci zavolány známé osobnosti ostravského průmyslu.

Thatcherová šlechtěnou

LONDÝN: Bývalá britská premiérka M. Thatcherová, která v 80. letech dovedla Spojené království po letech stagnace opět do elitního klubu nejvyšších zemí světa, byla povýšena do šlechtického stavu a získala titul čestné baronky. Dekretem královny Alžběty se bývalá premiérka stala doživotním peerem Sněmovny lordů neboli členem nevolené horní sněmovny britského parlamentu. Mezi dalšími osobnostmi, které byly současně za své politické zásluhy vyznamenány čestným šlechtickým titulem, patřil i bývalý ministr zahraničí Sir G. Howe a dalších devět členů kabinetu M. Thatcherové, kteří jí pomáhali v letech 1979 až 1990 utvářet model ekonomiky volného trhu a agresivního individualismu známý pod názvem »thatcherismus«.

Kurážní labužníci

NEW YORK: Misy s jemně nasekanými a dozlatova osmačenými cukry, housenky na špekách nebo larvy potěmka mouchy zalité pikantní rajčatovou omáčkou nosil newyorský entomolog, který hostině společnosti entomologů, která oslavovala 100. výročí svého založení. Banketu, při němž hosté honili živé mravence po stole pinzetami, se účastnilo 116 nejoblíbenějších členů společnosti. Poplatek za exotickou stravu činil 45—65 dolarů (asi 1356 až 1950 korun). Kuráž labužníků při konzumaci hmyzích pochoutek sledovalo na 120 reportérů, kteří bedlivě zaznamenávali dosti každé sousto.

PRAHA: Z československa bylo v sobotu vyhoštěno podle informací policie 35 německých občanů — anarchistů a příznivců hnutí Punk, kteří demovali zařízení vagonů ve vlaku R 373 Baltorient, přijíždějící v 07:07 hodin na železniční nádraží v Praze 7-Holešovicích. Policisté zjistili, že ve dvou vagoncích, ve kterých mladí Němci cestovali, jsou rozbitá zrcadla, rozbité skleněné výplně dveří, vytržány tyče pro uchycení závesů apod. Škoda byla později vyčíslena na 47 000 korun.

Příslovečné české pohostinství

Je velmi užitečné zavítat občas do nestátního stravovacího zařízení zvaného hospoda. Samozřejmě je třeba mít s sebou patřičný finanční obnos s noleinou dávkou odvahy. Nevěříte? Posuďte sami.

Soukromých vinných, restaurací a hospod vyrostlo v Praze za dva roky jako hub po dešti. Je to věc chvilky-hodná a činnost bohubilá. Na první pohled vypadají tato zařízení lákavě a přívětivě. Má to však jeden háček. Nejsou pro našince. Jestliže nevypadáte jako zahraniční turista, popřípadě nedoprovážíte-li zahraniční přátele, dozvíte se hned u dveří, že místa jsou rezervována. Místnost sice zeje prázdnotou, ale »je obsazena!« Obsluhující personál klábosí u baru nebo bloumá mezi prázdnými stoly. U dveří většinou stojí někdo, kdo má za povinnost provádět selekci zákazníků.

Onehdá jsem se chtěla podívat na interiér nové restaurace v Železné ulici, jmenem Restaurace Mucha. Jen jsem nakoukla a bylo mi řečeno, že kouknout se mohu, »ale jenom na kraji!« Asi neměli zájem ani o to, že bych jim případně mohla udělat mezi svými zahraničními známými reklamu. Nebo je to vůbec nenapadlo? Večer jsem se svou přítelkyní navštívila hospodu Budvarku ve Wuchterlově ulici, nedaleko Vítězného náměstí v Dejvicích v přesvědčení, že dále od centra se majitel bude více snažit přesvědčit zákazníka o kvalitě svého podniku. Jaké však bylo mé překvapení, když v půllitru se na mě smál o pět centimetrů zkrácený mok nevalné chuti. Nevadí, řekly jsme si a požádaly o jídelní lístek s nadějí, že jídlo nám svou kvalitou vynahradí ošizené pivo. Dalším překvapením bylo, že hospoda jménem Budvarka

měla na jídelním lístku pokrmy velmi vzdálené Českým Budějovicím. Například »dary moře« za dvě stě a několik orientálních kuřecích specialit. Proč ne, když není guláš, dáme si tedy »kuřecí koktejl« za pouhých 30 Kčs. Hlad jsme měly a nehodlaly jsme kritizovat, dokud neokusíme. Opravdu bych proti té ceně nic nenamítala, pokud bych byla s obsahem spokojena, protože cesta do Evropy je drahá. Jenže! Pohár, který jsme obdržely, se skládal ze šlehačky, majonézy (a to kádrovými jestli), plátku citronu, listku salátu a k tomu jeden rohlík. Ať jsme hledaly, jak jsme mohly, kuře jsme neobjevily. Vrátily jsme pohár s tím, že rohlík se šlehačkou za 30 korun je pro nás přece jen nestravitelný. V našich zeměpisných šířkách je to kombinace přinejmenším neobvyklá. Pan vrchní nám sdělil, že to kuře je v tom rozmixované a že je to tak v pořádku. Zatím prý si nikdo nestěžoval. Tak jsme zaplatily dvě nedopitá piva, dva nakousnuté rohlíky (poháry jsme platit odmítly) a odešly jsme znechucené a lehčí o 56 korun.

Jistě vás napadne otázka, »copak ve státních hospodách to je lepší?« Já mohu jen odpovědět »není!« Ti, co nás okrádali ve státním, se ale budou muset přesvědčit o tom, že v soukromém si to nemohou dovolit. Tady je na nás, abychom jim to nedovolili! Časem i cizinci, kteří jsou nyní hlavní obětí těchto podnikavců, zjistí, že je lepší se najíst v hotelu, ve kterém bydlí, nebo sem nejezdít, protože i pro ně přestane být lákavé nechat ze sebe dělat dojně krávy. A našinec, ten půjde hledat tu svou hospodu třeba i o několik městských čtvrtí dál. Věřím tomu, že ji najde. Z podnikavců se budou muset stát podnikatelé, nebo zkrachují!

Ty pražské koleje

Nejde o koleje pražské dopravy, ale o koleje jako studentské domovy a ubytovny, které mají také svou historii. Již za renesančního humanisty Jana ze Středy existovala Andělská kolej, podporovaná ještě císařem a králem Karlem IV. (nacházela se v románském podzemí dnešní Nové radniční budovy na rohu Kaprovy a Platnéřské ulice). Vznikla už v roce 1366. Václav IV. daroval jako český král Karlově koleji, která měla provizorní sídlo v Lazarově domě v Židovském Městě, dům čp. 541 na Starém Městě, který patřil před tím královskému mincmistrovi Jöhleu Rotlevovi s šlechtickým erbem červeného lva. Dům byl přestavěn na pražskou univerzitu. Poblíž ní, na Ovocném trhu, bývala Kolej Václava IV. Karel IV. pak ještě založil Kolej Věch svatých.

V roce 1397 založila panovnice Hedvika z polskolitevského království v Praze Litevskou kolej.

Apoštolská kolej vznikla v roce 1451 nadáním býv. táboorského hejtmána a hofrychtáře králov-

ských měst Matyáše Loudy z Chluman. V roce 1562 vznikla v Klementinu jezuitská akademie jako protiváha utrakvistické karolinské univerzity. Za císaře Matyáše byla povýšena na vysoké učení - univerzitu. To bylo v roce 1616. Ale již v roce 1600 v Rečkově koleji provedl lékař Ján Jesenius první veřejnou pitvu.

Vedle Karlovy univerzity byla univerzita Ferdinandova v Klementinu. Obě se sloučily v roce 1653 na Karloferdinandovu. V roce 1660 vznikl staroměstský jezuitský Konvikt pro šlechtické synky v domě čp. 291. Novoměstská jezuitská kolej byla na Dobytčím trhu (Karlově náměstí) v místech dnešního nemocničního areálu až do roku 1773, kdy byl jezuitský řád zrušen. Po něm vznikla Piaristická kolej, která se z Celetné ulice přestěhovala do Panské a převzala i jezuitské gymnázium. V novější době byla známá Hlávková kolej v Jenštejnské ulici, poté Štefánikova kolej na Letné a kolej, nebo Domovy Charlotty Masarykové na Žižkově.

Das Roßhaar beißt und ratlos kratzt sich der Richter

Die einen würden das kratzbürstige Monstrum gern ins Museum verbannen: Nicht nur unzeitgemäß, sondern „total unhygienisch“ scheint das betreffende Kleidungsstück vielen seiner Träger. Die anderen würden sich ohne es hilflos und nackt fühlen — ohne rechte Autorität, ohne Amtswürde, ohne den Schutz einer gewissen Anonymität.

Die englische Richter-Perücke ist es, diese vielbestaunte Insel-Institution, die die Justiz des Vereinigten Königreichs entzweit. Reformen haben sich die Abschaffung des guten Stücks zum Ziel gesetzt; die Traditionalisten stemmen sich gegen einen solchen Akt „historischen Vandalismus“. Und das nicht ohne Grund: Seit fast 300 Jahren schließlich ist man in Englands Gerichtssälen an eine perukentragende Justiz gewöhnt; soll man nun, nur weil die Geschmäcker sich in den letzten 200 Jahren ein wenig gewandelt haben, so solide Traditionen einfach über den Haufen werfen?

Bestrebungen, die haarige Zierde an den Kleiderhaken der Geschichte zu hängen, hat es freilich schon seit einiger Zeit gegeben. Vor allem im Bereich der kommerziellen Justiz betrachtet man das Roßhaar als Relikt, von dem schon lange Abschied hätte genommen werden müssen. Jüngste Äußerungen des neuen

Obersten Lord-Richters, Lord Justice Taylor, zugunsten der Reformen und eines reformierten Image der englischen Justiz, verhalten dem Vorstoß dieser Tage zu neuem Leben. Und als Betty Boothroyd, die erste Frau auf dem Thron des Speakers im britischen Unterhaus, sich kürzlich entschied, ohne Perücke am Arbeitsplatz zu erscheinen, wurde das von den Zopfabschneidern im Lande als Signal gewertet, daß ihre Zeit gekommen sei — und die der Perücke abgelaufen.

In einer Oberhaus-Debatte zu dieser Frage, Anfang der Woche, machten so des künstlichen Haupthaars überdrüssige Lords ihrem Kummer erstmals Luft. Lord Richard etwa, ein langjähriger Richter und Lord der Labour-Party, erklärte stellvertretend für die Reformfraktion, es habe ihm noch nie Spaß gemacht, im Dienste Justitiars Perücken zu tragen. Die Dinger „kratzen doch extrem“ und seien ziemlich „unhygienisch“, an heißen Tagen könne man sich eines üblen Geruchs von oben nicht erwehren. Seine eigene Familie, berichtete der Lord, betrachte die kuriose Kopfbedeckung als eine Art Lieblingsspielzeug im Unterhaltungsinventar des Hauses. „An Regentagen kamen manchmal meine Kinder gelaufen und riefen: Komm, Dad, zieh deine Perücke auf, damit wir was zu lachen haben.“

Angesichts solcher Respektlosigkeit stand passionierten Perückenträgern im Oberhaus das Roßhaar zu Berge. Ohne Perücke, meinte Lord Campbell of Allouway, gäbe es keine Würde vor Gericht, keinen Respekt des Angeklagten vor dem Richterspruch: „Eine gewisse Distanz ist unabdingbar, wenn man bei den feierlichen Prozeduren der Justiz Würde bewahren will.“ Eine Aura von Autorität war, was Lord Harmer-Nichols mit dem Perückenträger verband — eine Perücke mache selbst aus Kollegen von wenig beeindruckender Statur vollwertige Repräsentanten des Justizwesens. Lord Donaldson, seines Zeichens Oberarchivar des Königreichs, fand eine weitere Funktion der Perücke zu loben: Sie bilde „eine nützliche Form der Verkleidung“. Beim Samstags-Einkauf im Supermarkt sei das Risiko geringer, von ehemaligen „Prozeßteilnehmern“ wiedererkannt zu werden.

Lord Ackner, ein Oberster Berufungsrichter, stimmte dem aus vollem Herzen zu: In Australien, berichtete der besorgte Lord, seien zwei Richter von Angeklagten erschossen worden, kurz nachdem an den Familiengerichten des Landes Perücke und Robe abgeschafft worden waren. Prompt habe man Perücke und Robe an diesen Gerichten wieder eingeführt. Was Lord Ackner bei seinem Beitrag zur Pe-

rückendebatte nicht vorhersehen konnte, war das Vergnügen, mit dem Spötter der Londoner Presse sich seine Argumentation zu eigen machen und vorschlugen, Richter sollten am besten gleich in der Perücke zum Einkauf gehen, und an Zeugen und Geschworene solle man künftig vollene Kapuzenmützen ausgeben, die sie sich im Bedarfsfall übers Gesicht ziehen könnten.

In ersterem Ton nahm sich der Lord-Kanzler, Lord Mackay of Clashfern, des Problems an. Zusammen mit den höchsten Richtern des Landes, verkündete Mackay, werde er Vorschläge erarbeiten, die dem Hohen Hause in Bälde vorgelegt werden würden. Zuvor freilich habe er die Königin zu konsultieren: „Denn es liegt auf der Hand, daß die Monarchin ein gewichtiges Interesse an diesen Angelegenheiten hat.“

Der Königin Interesse unbenommen: In der englischen Anwaltschaft, den Richtern ein paar Schritte voraus, hat man ein Urteil über die Perückenfrage längst gefällt. „Perücken sind doch heute vollkommen irrelevant“, meint der Vorsitzende der Anwaltschaft, Gareth Williams. Wegwerfen brauche man sie ja nicht — sie eigneten sich hervorragend „als Requisiten für Weihnachtsaufführungen“.

S šípem v hlavě

Když policisté v kalifornském San Diegu vstoupili do bytu Artura Ekvalla, nevěřili svým očím: hlava tohoto 29letého muže byla probodnuta šípem, špička ještě vyklouzla vedle ležící oka. »Když otevřu ústa, můžete

šíp vidět,« sdělil Ekvall ochromeným strážcům pořádku. Ekvall se v pondělí ráno probudil s velkými bolestmi. Když rozsvítil, spatřil svého spolubydliče Jesse Solise, jak nabíjí samostřel a znovu se na něj pokouší vystřelit. S šípem v hlavě se Ekvall vrhnul na útočníka a odzbrojil ho. Solis vyběhl z po-

John Wayne.

Proč zemřel John Wayne?

I filmy mají své osudy a jeden z nejpodivnějších potkal americký velkoformátový film. V roce 1954 jej v produkci Howarda Hughesa natočil Dick Powell, známý až do teď spíše jako herec a zpěvák. Jeho režijní pokus dopadl více než zle. Film roztřásl kritiku a diváky — pokud na film šli — se jen směli, ačkoli to byl historický snímek, evokující útoky Čingischánových hord. Tak se stalo, že snímek byl uložen do Hughesových trezorů a už se neobjevil ani v kině, ani na televizní obrazovce. Tuto praxi uplatňoval Hughes u řady filmů (například snímek Pilot trykového letadla režiséra Josefa von Sternberga pozdržel plných sedm let), snad aby zvýšil pozornost případných diváků, kteří byli zvědaví na to, proč film nebyl uveden hned po dokončení. U Dobyvatele mu tato praxe nevyšla. Bylo to tím překvapivější, že titulní roli v tomto filmu hrál John Wayne, tehdy hollywoodská hvězda první velikosti, a že v hlavní ženské roli se na plátně představila jiná hvězda — totiž Susan Haywardová.

Mnohem podivnější než umělecký neúspěch filmu byl však jeho zrod, jeho natáčení.

Film Dobyvatel se natáčel s tehdy velkými náklady ve výši pěti milionů dolarů v poušti na západě Utahu, tam, kde tento stát sousedí s Nevadou. Kromě hlavních představitelů, k nimž patřil ještě Pedro Armendariz, se účastnili natáčení v poušti 220letý štáb a několik set indiánů kmenů Čerokí, kteří vystupovali v roli mongolských hord. V době natáčení se v Nevadě konaly pravidelné pokusy americké armády s atomovými zbraněmi.

V roce 1982 vydal japonský autor Takashi Hirose knihu pod názvem Proč zemřel John Wayne, v níž dokazoval, že herec, zemřevší 11. června 1979 na rakovinu, se stal obětí atomových pokusů. Hollywood se tehdy postaral, aby kniha neměla žádnou publicitu. Nezemřel ovšem pouze John Wayne. Na rakovinu zemřel i režisér Dick Powell (26. října 1963) stejně jako herečka Susan Haywardová (14. března 1975) a Pedro Armendariz (18. června 1963).

savy, která byla nedávno otevřena v Hollywoodu pod názvem Atomový kovboj. Na jednom z exponátů je vyobrazen právě John Wayne, který má místo hlavy umrlčí lebku, jejíž temné kontury se odrážejí od jasněho pozadí, které tvoří smámy atomové bomby.

Oběti bylo ale ještě víc. Z 220letého štábu rakovinu jednadvaadesát lidí, a také tři sta indiánů zemřelo touto moderní morovou nákazou. Z oficiálních zpráv americké armády bylo zjištěno, že pokusy v Nevadě konaly se konaly pouze v době, kdy velí západní vítr, aby ne-

koje jen ve spodním prádle, z nedlouho však byl zatčen. Po dlouhodobé operaci vymulí lékaři Ekvallův šíp z hlavy.

Trable taxikářů nemají konce

V neděli došlo na malostranském stanovišti taxi, okupovaném skupinou taxikářských zlatokopů, opět k dalšímu incidentu, z něhož řidič firmy Microlux, který si troufl na toto stanoviště použít, vyšel se zlomenou rukou. Cechu taxi už došla trpělivost a v druhý den nato s převahou vozů tento organizovaný gang ze stanoviště vypudil a zavedl na něm pořádek.

Od pondělí se tedy každý řidič s řádnou taxikářskou licencií může bez obav o své zdraví, nebo o újmu na svém voze kdykoliv na tento lukrativní »štafl« postavit. Pro nás zákazníky to znamená, že se nám už nemůže jako kdykoliv předtím stát, že budeme jako nezajímaví, tj. nevalutívní klienti odmítnuti. Stejným způsobem chce Cech taxi zavést pořádek na všech ostatních stanovištích v centru Prahy. Logicky by se z tohoto prvního úspěchu měl radovat i magistrátní odbor dopravy, který si se situací na pražských stanovištích taxi nedokázal poradit. »Radost« projevili však tím, že vyslal hned v pondělí na toto stanoviště své dva kontroly. Předseda revizní komise Cechu Z. Bouška vyjádřil názor svých kolegů: »Kontrola byla vyslána ve snaze znechutit řidičům provozování taxislužby na Malostranském náměstí, donutit je k tomu, aby toto stanoviště opustili a mohla se na ně vrátit galérka, která tam kralovala předtím a kterou nikdo nekontroloval.« Předseda cechu E. Šubrt ještě doplnil: »Magistrát neměl jiný důvod ke kontrole než kluky zastrašit, protože krátce poté, co jsme

se na toto stanoviště dostali, provedla na naši žádost řádnou kontrolu městská policie.«

Budiž, mohlo dojít k nedorozumění, jehož výsledkem byla tuplovaná kontrola, ale do jiného světla celou situaci staví další kontrola, provedená hned následující den, tedy v úterý. Kontrolaři obehli sedm stojících vozů, jejich řidičům odebrali licence, aniž by komukoliv z nich vysvětlili smysl svého podivného počínání. Jednání se řidičům pochopitelně nezamlouvalo, a tak zavolali na pomoc policii. Protože se jim svěřili s podezřením, že nejsou kontrolaři zcela střízliví, vyzvali je policisté k dechové zkoušce alkoholu. Oba odmítli s tím, že se jim dělá špatně. Stejně tak odmítli i krevní zkoušku s odůvodněním, že prodělali otravu kyslíč-níkem uhebnatým. Pohotově hoši, že?

Případem se nyní zabývá místní oddělení policie ve Vlašské ulici.

Solženicyn, který však své zatčení nemohl dokončit, protože byl o rok později vypovězen. V téže roce je však opakovaně disidentický historik Roj Medvedev (jeho kniha Kdo napal Tichý Don vyšla na Západě). Podle Medveděva přehrávání byl skutečným původcem eposu Flodora Krjukov, kozák narozaný roku 1870, který v r. 1920 — ke konci občanské války, již se zúčastnil jako důstojník bělogvardějské armády — zemřel na tyfus. Před smrtí prý zanechal jednoma ze svých přátel celý kufr rukopisů. Manželem Krjukovy dcery se čtyři roky po jeho smrti nestal nikdo jiný než Michail Šolochov.

Šolochova všem od podstaty »očistili« už v roce 1980. Na univerzitě v Oslu prokázal tým jazykovědců vedený dr. Geirem Kjetsaa, když s pomocí počítače »prověřili« celý text románu, že autorem je Šolochov. Na Iru Choldnuem tedy nyní je, aby objevený původní rukopis jako definitivní důkaz předložil co nejdříve mezinárodní odborné veřejnosti a rozpptl tak s konečnou platností pochybnosti o autorství významného ruského románu.

Z kraje redakčního bloku

● V Japonsku se pěstují mořské řasy v mělkých zálivech. Po sklizení se suší, osolují, drtí a nakonec rozmělňují na zelenohnědou masu, již se říká nori. Dělají se z nich chutné placičky, hustá polévka a řada jiných jídel.

● Největší lidoop naší planety, gorila, dorůstá až do výšky 190 cm a může dosáhnout hmotnosti 250 kg. Z těchto poměrně plachých zvířat žije v hustých lesích v pohoří sopečného původu v Ugandě, Zairu a Rwandě pouze 140 exemplářů.

● Německí stavbaři objevili při výstavbě sídliště západně od Drážďan zkamenělý kmen stromu staré 250 milionů let. Největší exemplář má hmotnost 300 kg. Podobné nálezy v této části Evropy jsou vzácností. Dosud největší zkamenělý kmen je dlouhý téměř 23 m a byl objeven před dvaceti roky.

● V některých švýcarských kantonech se dosud zachoval zvyk předvídat budoucnost — z okurek. Okurka se rozřeže na dvanáct dílků, a ty se posypou solí. Podle toho, jak se sůl na jednotlivých dílcích rychle rozpustí, můžeme přý usuzovat, který měsíc v roce bude suchý a ve kterém bude dostatek vláhy.

● U Katalánie a Valencie, a u Baleárských ostrovů bylo před časem nalezeno okolo padesáti mrtvých delfinů. Tamní ochranáři bili na poplach a žádali rychlé zjištění příčin. Experti z barcelon-

řů, Gorilám hrozí vyhubení a i vědci se k nim mohou přiblížit jen se speciálním povolením.

● Na příčném řezu kmene, obnaženém letokruhy, se dá určit nejen stáří stromu, ale i doba, kdy bylo zemětřesení. V čase těchto pohrom se vzdálenost letokruhů rozšiřuje a dřevo má viditelně tmavší zabarvení. Odborníci mohou pomocí drobného analytického rozboru stanovit i to, v jakých povětrnostních podmínkách strom rostl.

ské univerzity dospěli po pitvě několika delfinů k závěru, že důvodem byla pravděpodobně otrava průmyslovou chemikálií PCB. Ta je zatím vypouštěna z podniků do moře bez jakékoliv kontroly.

● V nizozemském Harlemu bylo otevřeno kuriózní muzeum. Jeho zakladatelem je majitel městských jatek. V muzeu jsou vystaveny předměty nalezené v žaludcích zabíjených býků a krav: kovové lžice, klíče, plechovky od konzerv. A dokonce také prádlo.

● V šesti místech Velké Británie založilo sdružení expertů pro chov domácích zvířat psychiatrická střediska. Jedno sezení pro psa přijde na čtyřicet liber, honorář za radu pro psychicky narušenou kočku činí třicet liber. Majitelé zvířat mohou uzavřít pro své miláčky také nemocenské pojištění.

{miz}: Batovských 99 900 korun má stát automobil, který k nám hodlá dovážet liberecká firma Auto Delta a který má být v prodeji od září letošního roku. Jeho polystyrenovou maketu, ovšem cudně skrytou bílým plátnem, mohou spatřit návštěvníci ve středu zahájené prodejní a kontraktální motoristické výstavy Tempo '92 v Litoměřicích. Zástupce firmy sdělil novinářům jen to, že se jedná o klasický čtyřdveřový čtyřmístný sedan zámořské proveniencce, s motorem o objemu 1000 ccm s katalyzátorem a nízkou spotřebou. Údajně nejlevnější vůz u nás i v Evropě bude mít průměrnou na podzimním pražském autosalónu.

Rehabilitovaný Šolochov

Ruský novinář Lev Choldnuj se vydal na cestu do všech míst, ve kterých ve 20. letech pobýval mladý Michail Šolochov a v nichž psal svůj proslulý epos Tichý Don. Výsledkem novinářského pátrání byl objev původního rukopisu románu, o němž se už léta pobyhovalo, zda skutečně pochází z pera Šolochova (a za nějž v roce 1955 dostal tento autor Nobelovu cenu). Choldnuj našel rukopis v soukromém archivu.

Přesáznou část díla napsal Šolochov v rodné vsi na Donu. Hněd tento první díl — vyšel v r. 1928, poslední pak v r. 1940 — udivil zrelostí spisovatelova umění tím spíše, že Šolochovovi bylo v té době 23 let. Tichý Don přinesl tomuto kozáckému nejni slávu (dílo bylo přeloženo asi do 40 jazyků), nýbrž i přese režim. Ten jej zahrnul poctami — Leninova cena, Stalinova cena —, za něj se romanopisec odvděčil bezvýhradnou podporou také v případech odsuzování spisovatelů, jako byli Pasternak, Daniel a Sinjav-ski. Od r. 1991 byl Šolochov členem ústředního výboru KSSS, v roce 1959 doprovázel Choldnuj na cestě do USA.

S obviněním, že Tichý Don není jeho dílem, přišel v roce 1974 rovněž Alexandr

ČEKAJÍ NÁS LEPŠÍ BARVY

(jkk): Dnem 1. července bude zahájeno na programech české a slovenské televize vysílání v evropské soustavě PAL a již dva týdny předtím bude od 15. června každé pondělí a čtvrtek probíhat pokusné vysílání, aby se provozně ověřila přenosová a vysílací zařízení.

Vzhledem k tomu, že vysílače F 1 jsou mnohem starší než zařízení ČTV a STV, bude systém PAL uveden na federálním programu později — podle technických a finančních možností Správ radiokomunikací Praha a Bratislava. Na programu F 1 se z důvodů zastaralosti vysílacího zařízení bude ještě nějakou dobu vysílat v systému SECAM.

Hlavním důvodem k zavedení systému PAL na našem území je možnost neustálého zdokonalování tohoto systému běžně užívaného ve většině evropských států. SECAM nemá na rozdíl od PAL prakticky žádné možnosti dalšího vývoje. SECAM byl zaveden v roce 1970 — a bylo to především politické rozhodnutí pro jednotný vysílací systém ve všech socialistických státech — i přesto, že podle odborníků je SECAM pro Československo naprosto nevhodný. Všechna technická zařízení ČST, ČTV i STV pracující na systému PAL, a musí se tedy převádět transkodéry do systému SECAM. Při současných možnostech se definitivní ukončení obnovy vysílačů F 1 předpokládá nejpozději v roce 2000.

Podle průzkumu se v našich domácnostech týká úprava cca 300 000 televizorů. Posledním čs. televizorem, který je pouze jednokomorový (SECAM), je COLOR Universal a ze zahraničních se úpravy budou

týkat hlavně televizí dovezených z bývalého Sovětského svazu. V posledních deseti letech však např. licenční Rubin-Tesla obsahují přijímací zařízení na oba systémy. Transkodéry se během zkušebního vysílání budou montovat do televizních přístrojů na zakázku a jejich cena by neměla přesáhnout 1000 Kčs. V systému PAL jsou přenášeny veškeré satelitní programy vysílané na OK 3 a TA 3. Z toho mohli diváci již před začátkem pokusného vysílání zjistit, že mají pouze příjem »sovětského systému«. V mnoha případech by se měla změna projevit hned na první pohled výraznějšími barvami a zostřením obrazu.

Rozsudek vyneseno: 17 let

(jop): Před senátem krajského soudu v Hradci Králové, včera stanul 20letý Petr Krnáč, který v loňském roce v obci Jičín naves na Jičínsku brutálně zavraždil pětiletého Radka Rudolfa. Oběť nejdříve škrtil kabelem a svůj čin dokončil rozříznutím břicha skleněným střepem. Svou chladnokrevnost potvrdil tím, že po činu odešel do hostince na večeři. Všechny tyto skutečnosti posoudil včera odpoledne soud.

Nadšená recenze

WASHINGTON: Nadšenou kritiku knihy V. Havla Letní rozjímání, která vyšla v newyorském nakladatelství A. Knopf v překladu P. Wilsona, přináší nedělní The New York Times ve své příloze Book Review. Sir Ralf Dahrendorf z anglického Oxfordu recenzuje knihu esejí čs. prezidenta a nešetří superlativy. Označuje Havla za intelektuála, který je hluboce přesvědčen o morálním základě skutečné politiky. »Havel ztotožňuje slovo morální s výrazy jako humánní, občanský a slušný,« píše autor. Jednou snad přijde doba, kdy Václav Havel i se svým nekonformním stavem ducha a averzí vůči Filistínům bude sedět vedle navených vládců staré Evropy v Radě Evropských společenství, píše v závěru recenze Havlovy knihy R. Dahrendorf.

Již předtím vylechl odborníky z oboru lékařství a kriminalistiky a posléze poslali chladnokrevného vraha na 17 let do vězení v nejtěžší, III. nápravně výchovné skupině. Poněkud nízký trest byl podle vyjádření soudního tribunálu vyneseno z důvodu nízkého věku obžalovaného a také proto, že se k činu doznal. Rozsudek soud nenabyl právní moci.

Ein Präsident sieht rot

Herr Bundespräsident, das gibt Ärger. Aber damit kann Richard von Weizsäcker sicher leben. Es ist ja nicht das erste Mal, daß er massive Kritik an Regierung und Parteien übt. Aus gutem Grund. Und möglicherweise denken die Damen und Herren an den Hebeln der Macht jetzt noch intensiver darüber nach, warum ihnen das Wahlvolk nicht mehr folgt. Sir Richie hat jedenfalls kein Blatt vor den Mund genommen. Der Präsident sieht rot.

Erstes Thema: Fehler bei der Vereinigungspolitik. Nach den großen außenpolitischen Erfolgen im Jahre 1990 kamen die Versäumnisse im Inneren. Die Bürger werden so schnell nicht vergessen, wie lange Kohl, Waigel und Lambsdorff versprachen, die Vereinigung ohne Steuererhöhung durchzuführen.

Zweites Thema: Der Präsident wirft den Parteien verfassungswidrigen Machthunger vor — auch seiner eigenen. Damit trifft er auch seinen Parteifreund Helmut Kohl. Als »machtersessen auf den Wahlsieg und machtervergessen bei der Wahrnehmung der inhaltlichen und konzeptionellen politischen Führungsaufgabe« charakterisiert der Präsident die Parteien.

Das ist schweres Geschütz

und tut einigen weh. Vor allem dem Kanzler, auch wenn Weizsäcker ihn nicht namentlich nennt. Aber den Bürgern ist es Balsam auf die Seele. Endlich haut mal einer von denen da oben in ihre Kerbe. Und dann gleich der erste Mann im Staat. Die Bürger haben in ohnmächtigem Zorn zur Kenntnis genommen, daß ein 48jähriger mit über 25 000 Mark Monatsgehalt nebenher auch schon Rente bezieht, daß der Ehemann der zweiten Frau im Staate mit 100 000 Mark teuren Dienstautos herumfährt und die Spritkosten auch noch abrechnet, daß sich ein anderer zu teuren Segeltörns und Freiflügen einladen läßt, daß die Parlamente sich großzügige Altersversorgungen genehmigen.

Es liegt wohl nicht nur an unserem System. Es liegt auch — oder vermutlich hauptsächlich — an den handelnden Personen. Und da kann Weizsäcker sicher sein, daß niemand an seiner Integrität zweifelt, daß nicht nur die Mehrheit der Deutschen ihn in seiner Rolle als Glücksfall für unser Land ansieht.

Für viele »Parteifreunde« steht Richie ab sofort nicht mehr so glänzend da. Wer läßt sich schon gern solche Wahrheiten um die Ohren hauen?

BESTSELLER O DIANĚ

LONDÝN: Senzační odhalení o životě ze manželskou krizi zavinila druhá strana. Stoupenci prince Charlese obviňují Dianu, že poskytla materiál ke knize, a pozují to za osobní útok na jeho osobu. Autor knihy tvrdí, že mu princezna Diana neposkytla ani rozhovor a na napsání knihy se nepodílela. Všeobecně se však ví, že autorizovala fotografie doprovázející text, z nichž mnohé se na veřejnosti objevily vůbec poprvé. Základem knihy jsou svědectví nejblíže Dianiných přátel, ale i jejího bratra a otce, o manželské krizi, která nastala krátce po jejím sňatku s Charlesem, v němž údajně postrádá lásku a porozumění. Tisk dává Charlesu rezervovaný přístup k Dianě a jejich dvěma synům do souvislosti s jeho letkým důvěrným přátelstvím ke Camille Parker Bowlesové, jejíž manžel slouží ve významné funkci u královského dvora.

Britský tisk téměř jednomyslně soudí, že krize mezi manželi, jež se v souvislosti s posledními odhalenými ještě prohloubila, je již téměř nenapravitelná.

Münztelefone werden klüger

BONN, 22. Juni (dpa). Ein intelligentes Münztelefon wird in den kommenden Jahren von der Telekom eingeführt. Wie die Gesellschaft am Montag in Bonn mitteilte, akzeptiert der Automat nicht nur alle Münzen vom Zehn-Pfennig-Stück an, sondern kann nach Bedarf auf Flughäfen und im Grenzgebiet auch auf ausländische Münzen eingestellt werden.

An zusätzlichen technischen Feinessen bietet das Gerät etwa einen kurzfristigen Nummernspeicher, eine Ankopplungsmöglichkeit für Hörgeräte und eine Erhebung auf der Taste 5 zur Orientierung für Sehbehinderte. Die Notrufnummern werden auch bei defektem Apparat zu erreichen sein. Mit dem neuen Gerät sollen noch im laufenden Jahr 6000 der insgesamt 138 000 Münzfernsprecher in Deutschland ausgerüstet werden.

Nikomu, kdo se včera dopoledne vyskytl na Malostranském náměstí, nemohlo uniknout, že je na stanovišti taxi neobvykle rušno — nebývalý počet vozů a mezi nimi rozvášnění řidiči ve vzrušených debatách. Vypadalo to, že se schyluje k pěkné mele. O co šlo? Včera jsme psali o tom, že má od pondělí toto neblaze proslulé stanoviště pod kontrolou Cech taxi Praha, který na něm zavedl pořádek. Postavit se na ně od pondělí mohl každý s plat-

mluvit. Chtěli jsme slyšet i názor druhé strany. Ten jsme sice slyšeli, ale každý, kdo s námi mluvil, se nám odmítl představit. Dokonce i taxikář, který se vydával za zmocněnce Unie pražských taxikářů, zaregistrované den předem na ministerstvu vnitra. Ten se prý představil, ale jak řekl,

»ŠTAFLY« PŘED VÝBUCEM

nou taxikářskou licenci a nikomu se tedy nemohlo stát, že by byl za to napaden, stejně tak se nemohlo stát, že by byl »kournový« zákazník odmítnut a odkázán na MHD, jak se pohříchu často stávalo.

Dalo se předpokládat, že si to taxikáři z druhého tábora nenechají líbit — a to se také stalo. Včera se svého nepsaného práva na toto lukrativní stanoviště opět zmocnili. Přijeli v přesile a stanoviště mají opět pod svou kontrolou. Předseda Cechu taxi Praha E. Šubrt, kterého jsme v této vřavě zastihli, se tvářil rezignovaně: »Tvrdí nám, že budou na všech stanovištích vybrané skupiny, a já zas naopak tvrdím, že na stanoviště může přijet každý, kdo má platnou licenci, ale to jsou plané diskuse, s nimi se nikdy nemůžeme do-

jen šeptem, abych jeho jméno nemohla zaslechnout. To se mu podařilo. Tento muž však vedle invektiv na adresu Cechu taxi vystihl podstatu celého problému: »Ve chvíli, kdy jezdí po Praze 8 tisíc taxikářů, neexistuje žádné právo — jde o to, abychom užívali sebe a své rodiny.« Na všech pražských stanovištích je pro šest tisíc taxi pouze 336 míst k stání, na jedno místo připadá tak asi 18 vozů. Toto číslo může být ještě vyšší, protože se výdej licenci, resp. koncesí na taxislužbu, na rozdíl od jiných světových metropolí, nereguluje. Z rozhodnutí magistrátu má každý držitel takovéto koncesie povinnost zaplatit za užívání stanoviště čtyři tisíce korun ročně, aniž by mu pak toto zaplacené právo měs-

to zajistilo. Pak toto právo skutečně pozbývá smyslu a rozhoduje jen síla a boj, kdo s koho, jak jsme byli svědky na Malostranském náměstí.

Vinu za vzniklou situaci dnes už nejen Cech taxi Praha připisuje Ing. Fiedlerovi, vedoucímu odboru dopravy magistrátu. Zajímavé ovšem je, že právě mezi těmi, kteří si stanoviště přisvojují, má Ing. Fiedler velké zastání. Řidič taxi, který se rovněž nepředstavil, ale kterému, jak jsem se dozvěděla, se přezdívá Pacička, mi na jeho adresu řekl: »Když si přečtete noviny za rok a půl zpátky, tak se dozvíte, že pan Fiedler nic neumí a že není člověk na svém místě. On tady byl párkrát na kontrole, dostali jsme třeba i pokuty, protože jsme

neměli všechno v pořádku, ale já si přesto myslím, že je to člověk na svém místě a že ke své práci přistupuje seriózně.«

Zvláštní — na jedné straně zehrají na to, že se licence udělují neomezeně, a na straně druhé člověka, který neustupně jejich neomezené vydávání prosazuje, berou v ochranu. O tom nechť si každý udělá svůj úsudek sám. Rozhodně je víc než zřejmé, že včerejším přebíráním žezla nad malostranským stanovištěm spory mezi taxikáři zdaleka nekončí. Taxislužba je jako Papinův hrnec, krátce před výbuchem, a je už skutečně nejvyšší čas, aby se jí zodpovědné orgány konečně zabývaly. Dříve než vyústí ve zbytečné prolévání krve.

MKDH Vojtech Bugár to včera řekl před zahájením rozhovoru MKDH-KDS v Bratislavě.

„Pokud jde o vyhlášení referenda v SR, MKDH je pro jeho vyhlášení už dnes a odmítá vyčkávat, až se připraví půda,“ dodal Vojtech Bugár.

ji vzpomínky na Brno a další místa v Československu, mrtvé i živé přátele a známé, přírodní lyrika, reflexe nad děním ve světě (často zprostředkovaným novinami) či v historii...

Kniha je zcela ojedinělým dílem české literatury a snad upomíná na jednoho z našich nejlepších básníků, vytesňovaného záměrným zapomením.

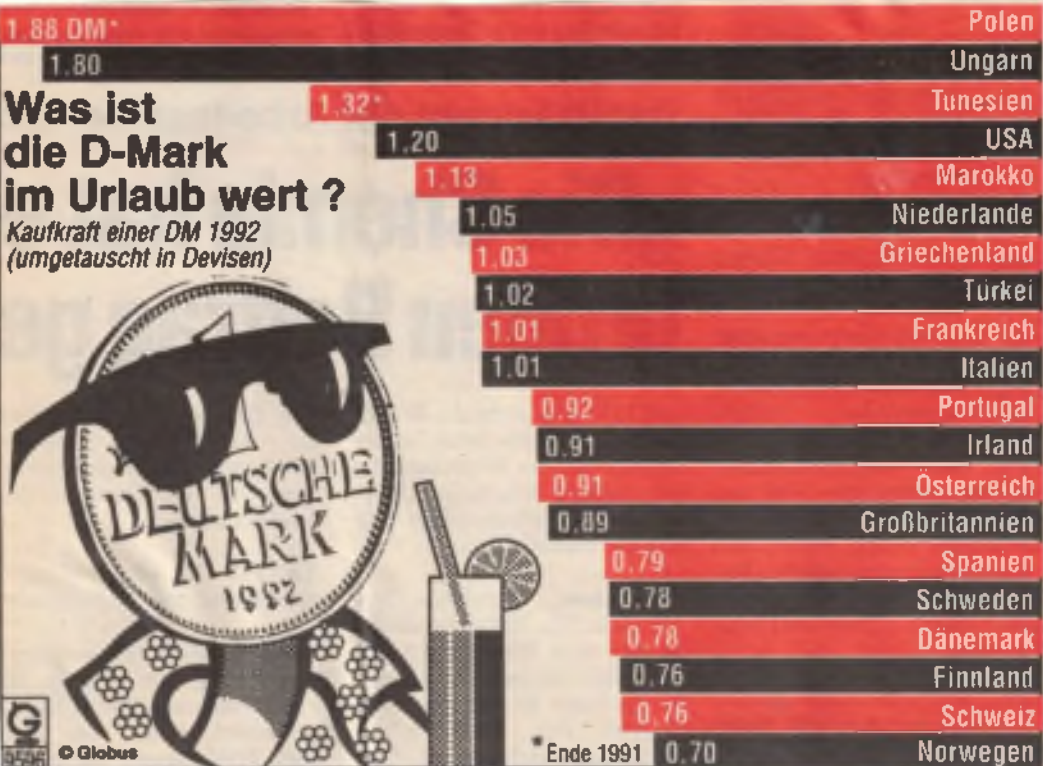
Maďarská autonomie?

Bratislava - V případě osamostatnění Slovenska bude Maďarské křesťanskodemokratické hnutí požadovat územní autonomii jako garanci práv maďarské menšiny. Předseda

té, co byl na konci šedesátých let objeven svými příbuznými z Československa, začíná opět psát. Anglická zdravotní sestra Frances Meacham, která se o básníka od roku 1977 v ústavu stará - a účasti příbuzných na této akci může být zvěveřena až v roce 1990 - pošle rnožství jeho rukopisů z let 1969-1978 manželům Škvoreckým do Toronia. Ti pověří sestavením sbírky básníka Antonína Brousky a jím jsou z řady různých textů vytvořena Statorbydiště. V básních se střída-

Ivan Blatný - Stará bydlíště

Británie, kde žádá o politický azyl. Po několikaletém tvorbě se dostává do psychiatrické léčebny - svou úlohu zde sehnal strach z únosu StB a následného domácího monstrprocesu - a tam také v srpnu roku 1990 umírá. Do rodného a v tolika básnické přítomného Brna se vrací už jenom jeho ostatky. Po první etapě básnickovy tvorby, reprezentované čtyřmi domácími sbírkami, následovala dlouhá pauza. Teprve po-

© Globus

**NAPOSLED VÁM OPRAKJU, ŽE NEMŮŽEME POJISTIT
VÁŠE MANŽELSTVÍ PROTI ODCIZENÍ, ANI KDYBY VÁM
BYLO UKRADENY!**

„Když se stal docentem, byl oblíben pro původní postřehy, jeho kritické myšlenky odrážely živou problematiku ale ne ještě onu dřevěnou bytí, z níž je udělán člověk vzdorující zlomyslnosti bohů na vlastní pěst.“
Ivan Sviták o sobě - Lécha Svitákem, Naše pravda 6.5. 1992

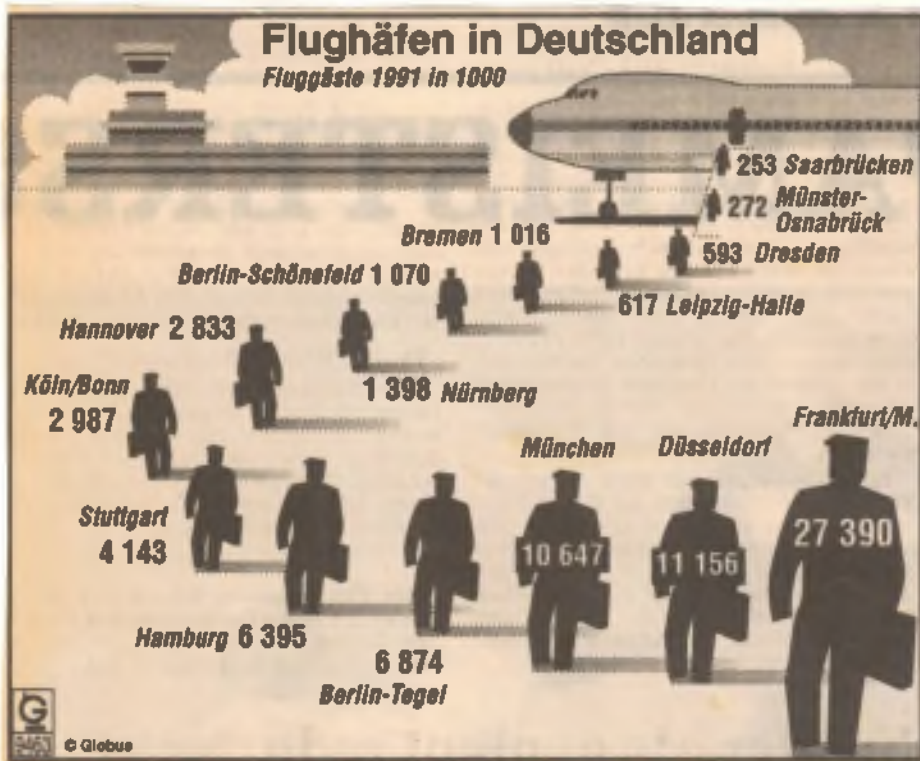
„Ministr Klaus získal svou inspiraci ke kupónové privatizaci z pohádky O perníkové chaloupce. Chce si nás vykrmit kupóny jako ježibaba Jenička a Mafenu. Jenže Jeníček vyleze na strom a uvidí v dále světélko socialismu. Děti pak utečou z perníkové chaloupky, ale předtím šoupnou ježibabu Klause do téže pece, v níž on chce upéct nás.“

Ivan Sviták - Léčba Svitákem
Naše pravda, 6.5. 1992

dobu "zaměstnaneč". Jedna věc je vynikající tréninkový program, ovšem některé lidi zřejmě vyškolit nelze. Ochota je asi nenaucitelná. I kdyby je školil samotný velký McDonald, jsou bývalými občany po čtyřicet let socialistického Československa, a tím nikdo nic nemůže. Jsou socialistickými Čechy a těmi zřejmě zůstanou.

Flughäfen in Deutschland

Fluggäste 1991 in 1000

ných restaurací chybí. Co jim též chybí, je přístup k zákazníkům, péče o jejich pohodlí a komfort, jinde na západ od našich hranic zcela běžný. Například bezbariérový přístup, židličky pro malé děti, toalety pro tělesně postižené.

Kvalita jídla je bezesporu dobrá, většina polotovarů je ovšem dovážena ze zahraničí - české je pouze pivo a mléko a podobné výrobky, nic jiného není náš potravinářský průmysl schopen vyrobit v požadované kvalitě. Uchazezí o zaměstnání u McDonalda nemůs být vyškoleni v oboru, firma má podle svých vlastních slov vypracován „vynikající tréninkový program pro své bu-

Další McDonald's

Praha (břk) - K nynější restauraci McDonald's ve Vodičkově ulici otevřené 20. března tohoto roku přibude na přelomu července a srpna další na Václavském náměstí, v budově redakce Práce.

McDonald's je dceřinou společností základní firmy na záměrné licenční franchisingové smlouvy uzavírané s jednotlivými majiteli. Aby byla udržena kvalita podávaných jídel a nápojů, působí v každé restauraci zástupce mateřské fir-

řetězu! Nebo ne zvíře, to není správný výraz (mnohé zvířecí druhy si totiž vybírají partnera na základě vzájemných sympatií), pusťte z toho řetěz své podzvíře! A když se stane, že feromon náhle vyčichne či dojde a oči svedené ženy se hrůzou rozšíří při pohledu na vás a ona ještě dšem a hnusem prchne zpět ke své rodině či do svého interntu, nebo snad skočí z Nuselského mostu, nic si z toho nedělejte. Stačí jen objednat další lahvičku. Adresu najdete v Mladé frontě Dnes ze 14. května 1992 na straně 13, která je tomu celá věnována. (Odtamtud také pocházejí citace v uvozovkách). Copak asi říká tomuto druhu reklamní zákon?

Doufám, že blížící se důchod mi dovolí provázet našeho vnučka, až bude dorůstat, na jejich cestách do školy a ze školy. Jo a když snad si v metru či tramvaji všimnu nějakého chlápka, na něhož cizí ženy nějak moc lačně hledí, myslím, že ho nakopnu. Už teď vím kam!

Další Mc

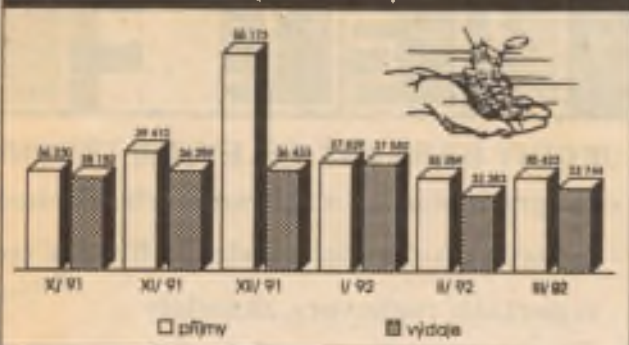
Feromonová past

Bylo jen otázkou času, kdy se dobrodinci Jeroným, látek přitahujících jedince opačného pohlaví, uplatní kromě hmyzu také u lidí. A už je to tady! Francouzi známí čipernou funkcí svých reproduktivních žláz i svou koutavostí v tomto směru, na to přišli. Vymysleli a u nás mimořádně levně nabízejí dokonale sexuální štěstí. Stačí 980 Kčs a máte najednou dvě lahvičky zaráčného parfému, který spolehlivě přivábí do vaší náruče kteroukoli ženu, již si vaše chlupé oko vyhlédne! Když to snad nefungovalo, peníze vám budou vráceny - ale bylo by to moc divné, že zrovna u vás..., jste vůbec chlap?

„Podaři se vám svést ty nejprůžtější dívky. Většinou těch, které jsou obvykle velmi nepřístupné. Váš věk, váš vzhled, vaše finanční situace hrají tu nejmenší roli.“ Feromony „mohou ovlivňovat mozková centra a zvyšovat sexuální touhu.“ (list Cosmopolitain).

**Vida, nepochopení jedin-
ci, jimž společnost nadává
do zvrhlíků: nemusíte již
dřívko nákladně opíjet či ji
podstrkovat drogu, aby
vám podlehla. A zítra zas
získáte jinou, jen pár kapek
na klop a je to! Nejen váš
oblíbený, i vaše povaha může
být odporná, každá žena,
dokonce i dospívající diven-
ka ve vás uvidí ušlechtilého
krasavce. City, vzájemné
poznání, sympatie, společné
zájmy, záliby jako čísta, tu-
ristika, či snad nejdříve
ochrana přírody - zbytečný
balast! Pustte své zvíře ze**

Peněžní příjmy a výdaje obyvatelstva ČR (v mil. Kčs)

Pramen: ČSÚ

GRAF: MF DNES

Z porovnání peněžních příjmů a výdajů obyvatel v České republice vyplývá, že příjmy převyšují výdaje a roste nere realizovaná kupní síla (naposledy byly příjmy obyvatelstva nižší než výdaje v březnu loňského roku). Interpretace rostoucích úspor může být různá. Zvyšující se vklady mohou svědčit o důvěře v měnu a zásobování trhu, ale i o tom, že někteří občané museli své plány na větší investice (např. koupi automobilu) odložit nebo že očekávají zvýšené výdaje například na nájem a snaží se vytvořit si finanční rezervy.

Vstává český nacionalismus

Buldozer bez obsluhy připomíná Vladimír Mečiar, který jde hlava nehlava za svou vizí "demokratického" Slovenska spojeného s Českou republikou jen velmi volnými svazky. Zatím navrhuje kroky jen stíží akceptovatelné druhou stranou. Zdá se, jako by chtěl, aby jí praskly nervy a odhodlala se k jednostrannému kroku, který by ji v konečném důsledku postavil v očích mezinárodní veřejnosti do velmi nepříznivého světla. A tak se licituje o konfederaci a mluví se o ní jako o společném státě. To je však zjevný paradox, který má zmást zejména slovenskou veřejnost neznající díky masivní propagandistické kampani přesný obsah pojmů. Ovšem i v Čechách padá jeho rabiatská strategie na úrodnou půdu. Před několika dny vznikla Česká iniciativa, kladoucí si za cíl vytvoření samostatné České republiky. Dnes a denně se pod sv. Václavem v Praze vine několikasethlavý dav rozněvaných vlastenců, toužících připojit svůj podpis pod manifest českého separatismu.

Stalo se tak totéž co na Slovensku. Stovky lidí ztratily soudnost a zahleděly se pouze do sebe. Ti, kteří podepsali, nasedli do stejné rozhrané káry nacionalismu, jako ti, kteří na druhém břehu řeky Moravy s leskem v oku snl svůj sen o velkém a prosperujícím Slovensku.

Oba tábory "dobrovolně" odhodily rozum a nechťejí vidět, jaké problémy může přinést neklid ve středoevropském regionu. Pokud se Slovensko osamostatní a vyhlásí - tak jak to některé nejsilnější strany chtějí udělat - jazykový zákon diskriminující národnosti menšiny, vznikne na jeho území výbušné napětí. Maďarsko a Ukrajina pak mohou být velmi záhy vtaženy do konfliktu. Tím spíš, že slovensko-maďarská hranice nevznikla přirozenou cestou. Rýsovala ji pravítka vítězných mocností po první světové válce. Zanedbatelné nebude ani sociální napětí poté, co se ukáže nerealnost splnění předvolebních slibů hlásajících brzkou prosperitu.

To vše jsou nebezpečí, o nichž jen politický analýza může říci: To se nás, Čechů, netýká. Týká! A víc, než jsou mnozí ochotni připustit. Po počátečním ulehčení může přijít kocovina a s ní staronová fobie z Německa a knedlíkový český nacionalismus. Tentokrát o to horší, oč jsme hospodářsky slabší. Pak už by byl jen krok k všeobecné nespokojenosti a nástupu českých Mečiarů a Křášků.

Maďarská autonomie

Praha - Pokud dojde k rozdělení Československa na dva samostatné státy, otevře koalici

Maďarské křesťanskodemokratické hnutí-Együttélés-Maďarská lidová strana otázku autonomie

pro maďarskou menšinu žijící na Slovensku. Prezidenta Václava Havla o tom včera informovali představitelé této koalice. „Jedinou garanci našich práv vidíme v žádosti o územní samosprávu,“ řekl předs-

Miklós Duray konstatoval, že koalice MKDH-Együttélés-MLS je pro funkční federaci a zachování mezinárodněprávní subjektivity Československa.

da MKDH Vojtech Bugár. Podle jeho slov MKDH zastřistrovalo hlasy některých slovenských politiků, navrhu-jících změnit například jazykový nebo restituční zákon v neprospekch maďarské menšiny.

Znepokojené Maďarsko

Vídeň - Výsledky voleb v ČSFR nás překvapily, ale doufám, že „pružný federální systém“ může být zachován.

Rozpad sousedního státu byl pro Maďary živící na Slovensku „velmi zlý“. Rekl to bývalý maďarský ministr zahraničních věcí, nyní předák maďarských socialistů a předseda zahraničního výboru parlamentu Gyula Horn ve veřejném rozhovoru pro rakouský deník Der Standard.

Místopředseda tohoto výboru György Csoti z Maďarského de-

mokratického fóra, který byl spolu s G. Hornem a maďarskou parlamentní delegací ve Vídni, hodnotí stav maďarské menšiny, jež podle něho čítá 800.000 lidí, jako ještě vážnější. Kdyby slovenští Maďaři, jak řekl, požadovali ve srovnání se Slovenskem „územní autonomii“, Maďarsko by tento požadavek podpořilo u mezinárodních grémii, včetně OSN, všemi legálními prostředky.

O nás bez nás

Ostrava (scha) - Tak někdy před rokem v rámci poloutajeného jednání pana Mečiara se samozvanými představiteli HSD-SMS utrousil „vůdce“ poznámku o tom, že by snad nebylo od věci uvažovat o spojení Moravy a Slovenska. Mně osobně se nechce do Asie a se mnou jistě většina Moravanů. Proto mne překvapuje a uráží poloutajené jednání Jaroslava Šabaty s V. Mečiarem, ke kterému došlo před prvním setkáním v rignu pánů Mečiara a Klause. Pan Šabata konstatoval větší pochopení HZDS pro požadavky Moravy! Spíše půjde o pochopení pro pana Šabatu, který by zřejmě byl schopen zaprodat Moravu, a to z důvodu získání řádné placené křesla. Opět tady probíhají jednání „o nás bez nás“, a tentokrát zahrávající si dost nemístně s politickým seskupením, které zcela neodpovídá moravské mentalitě. Pane Šabata, hleďte si práci raději na východ od řeky Moravy...

Magie sexu

Tak se nazývá expozice šedesáti barevných fotografií, fotomontáží a koláží, která je do 30. června přístupná v prostorách divadla GAG Borise Hybnera v Praze. Autory fotografií jsou Mojmir Jaroš (před odchodem do zahraničí pracoval v oblasti animovaného filmu) a Květa Jarmarová. O své práci vyprávějí oba autoři a nyní i životní partneři se zaujetím, chutí a značnou dávkou sebevědomí. Akty fotografovali nejen doma a v ateliéru, ale i v cizině a plenéru, v Los Angeles, na veřejných prostranstvích.

„Mysleli jsme, že Američany už nemůže nic překvapit. Nebylo tomu tak. Když jsme tam fotografovali, došlo ke dvěma hromadným kolizím asi šedesáti aut. Všude jsme se setkávali s velkým zájmem a neustálým upozorňováním na podobnost Květy s Marilyn Monroe,“ říká Mojmir Jaroš. „Květa poutala pozornost nejen svým celkovým vzhledem, dlouhými blond vlasy, ale zvláště svým velkým poprsím. To je fantastické. Přesto jsme se snažili ještě o jeho zvětšení. O tom se hovoří v literatuře - v Tanře apod. -, ale je zajímavé, že jsou jisté návody i v naší lidové pranostice: Ta naše Anča má šesiky, protože má ráda švestky. Přišlo se na to, že ve švestkách je látka napomáhající růstu poprsí. Nám se podařilo různými způsoby a sugescí zvětšit poprsí o čtyři centimetry.“

„Může se tomu sice někdo smát,“ pokračuje Květa Jarmarová, „ale já jsem reinkarnace Mari-

lyn Monroe. Když jsem byla v Americe, nacházela jsem tam ulice, kde bydlela MM, jen jsem měla problém najít na hřbitově její hrob, ale i to se mi podařilo. Věřím v převtělování i možnost dostat se do mého podvědomí. Ostatně i Mojmirovi se to už povedlo. Já sama jsem hrdá na svoje tělo, na svou krásu, ráda ji ukazuji, ráda se svlékám, nemám se za co stydět. I sem jsem chtěla přijít nahá, ale pak se mi to zdálo neoriginální.“

Není to zcela typický příklad fotografa a modelky, protože svůj výtvarný talent uplatňuje i sama - zhruba polovina fotokoláží jsou její díla a jak říká Mojmir Jaroš, „ta lepší polovina“. Dobře se znají s Janem Saudkem (ten měl nedávno v divadle GAG svoji výstavu), někdy spolu i fotografují, některé snímky nezapírají jistou příbuznost: i zde jsou aranžované fotografie oblečených a svlečených skupin, je zřejmá obliba nápadných textilních doplňků, množství rekvizit, vypjatých poz.

K fotografiím a kolážím přistupují oba autoři zněčně netradičně. Snaží se vytvořit nejen pastvu pro oči, kde by se uplatňovala krása těla Květy Jarmarové a dalších modelek a modelů (včetně Jana Saudka), ale zakódovávají do koláží řadu léčivých informací a instrukcí, které mají pozorovatele vést blíže k pravdě, sebepoznání a sebeuvědomnění. Pohled na silně eroticky podbarvené fotografie a montáže poskytuje tedy nejen intenzivní vizuální vjem, ale má i léčivou moc.

OH k jednání Šabata-Mečiar

Brno (škr) - Dienstbierova teze, že pojmy pravice a levice jsou překonané byla, alespoň v ČSFR, chybná a je jedním z důvodů neúspěchu OH ve volbách. Za další důvody tohoto neúspěchu označil Tomáš Vencálek na brífinku městské rady OH v Brně chybnou sázku na osobnosti za zenitem popularity, jako byli např. Pithart a V. Štěpová a přílišnou aktualizaci, která vedla k neschopnosti jasně a stručně sdělit program OH.

Jednání Jaroslava Šabaty s Vladimírem Mečiarem bylo jeho soukromou iniciativou a městská rada OH v Brně o něm nebyla informována. Je však zřejmé, jak bylo dále na brífinku řečeno, že důsledky tohoto jednání nějak nemohou ovlivnit další jednání o státoprávním uspořádání, neboť OH i ministr Šabata ztratili jakýkoliv vliv na moc.

Výsledky voleb 1992 do FS

Praha (zel) - Z pověření Ústřední volební komise vyhlásil včera ve dvě hodiny odpoledne náměstek Federálního statistického úřadu Jan Fischer konečné výsledky voleb 1992 do Federálního shromáždění.

Ve Sněmovně lidu byl celkový počet 99 mandátů připadajících na Českou republiku rozdělen mezi politické subjekty takto: ČSSD - 10, KDU-ČSL - 7, LSU - 7, SPR-RSČ - 8, LB - 19, ODS-KDS - 48 mandátů.

51 mandátů připadajících ve Sněmovně lidu na Slovenskou republiku bylo rozděleno takto: HZDS - 24, SĎL - 10, MKD-MESWS - 5, KDH - 6, SNS - 6 mandátů.

V české části Sněmovny národů bylo 75 mandátů rozděleno takto: ČSSD - 6, KDU-ČSL - 6, LSU - 5, SPR-RSČ - 6, LB - 15, ODS-KDS - 17 mandátů.

Ve Sněmovně lidu i Sněmov-

ně národů jsou v největší míře zastoupeni poslanci ve věku 40 - 49 let. Nejmladšímu je 22 a nejstaršímu 70 roků.

Z celkového počtu 300 poslanců je ve FS 26 žen, z toho 11 ve Sněmovně lidu a 15 ve Sněmovně národů.

Odpoledne podepsali všichni členové ÚVK závěrečný protokol, čímž potvrdili platnost voleb 1992 do FS. ÚVK ukončila svoji činnost včera v podvečerních hodinách za účasti prezidenta republiky a zástupců krajských a republikových volebních komisí. Václav Havel pak poděkoval komisím za jejich práci a blahopřál stranám, které byly zvoleny do nového parlamentu.

ASI NAVŠTÍVÍM LETOS BALKÁN.
DOSTAL SEM PŘÍSLIB NA SLO-
VENSKO...

Před několika dny skončené parlamentní volby řádně zamíchaly politickým osudům naší staré republiky. Stručný rozbor výsledků politických stran z hlediska úspěšnosti v jednotlivých krajích by mohl přispět k poznání dílčích příčin celkového volebního úspěchu či neúspěchu každé strany.

ODS-KDS

Koalice Občanské demokratické strany a Křesťanskodemokratické strany zvítězila suverénně ve všech krajích České republiky. Nejvíce hlasů získala ODS-KDS v Praze ve Sněmovně národů FS - 47,67 % a v severomoravském kraji ve Sněmovně lidu FS - 40,12 %. Pražský úspěch nebyl vzhledem k výrazné podpoře OF v minulých volbách ničím překvapivým. Pravicoví voliči zde pouze rozdělili svou přízeň mezi ODA (9,37 %), OH (9,77 %) a ODS v přibližném poměru 1 : 1 : 4. Ostatní pravicové strany získaly v Praze v porovnání s těmito dědici Občanského fóra nejvýše 2,76 % (KDU-ČSL). Vysoké procento hlasů v jinak nepřilíš reformě nakloněném severomoravském kraji způsobila kandidatura předsedy ODS V. Klause. Síla osobnosti a jednoduchost s níž V. Klaus dokáže vyložit základní ekonomické principy zapůsobily i na drsnější část Moravy. V. Klaus přilákal především hlasy voličů, kteří by jinak hlasovali pro Občanské hnutí nebo ostatní pravicové strany. Nejvyšší počet hlasů (23,97 %) získala koalice ODS-KDS v jihomoravském kraji, který zůstává stále baštou HSD-SMS (11,46 %) a KDU-ČSL (10,96 %).

Koalice Levý blok: KSČM-Demokratická levice ČSFR

Komunisté již tradičně budují ve středočeském kraji (Kladno). Do SN zde hlasovalo 16,03 % voličů. Vysoké počty hlasů pro LB byly odevzdány ze dvou sociálním napětím nejvíce ohrožených regionů - severomoravského (15,66 %) a severočeského kraje (15,98 %). Nejistota z budoucnosti a levicové tradice

Volby 1992 pod drobnohlédem

v těchto krajích jsou stále ještě silné. Nejvyšší podpora „rozřezaných brad“ je v Praze - 11,96 % a východočeském kraji - 12,86 %. Nízká podpora Levého bloku je pochopitelná u velkoměstského voličstva Prahy, ve východních Čechách se dá vysvětlit silnou pozicí lidovců, kteří mají v tomto kraji nejvíce příznivců z ČR.

KDU - ČSL

Tato strana pravého středu získala i přes vnitrostranickou porážku J. Bartoně a jeho jihomoravského levicového proudu nejvíce hlasů právě na jižní Moravě (11,30 %) a ve východočeském kraji (8,11 %). Kandidatura stranické dvojky a místopředsedy ČNR J. Kasala zde jenom zvýšila počet hlasů bez nichž by KDU-ČSL zůstala pouze v mimoparlamentní opozici. Hlasy boдрých Moravanů a dobrých katolíků se tak zcela určitě staly závažím, které vychýlilo

volební váhy v ČNR doprava. Doufejme, že tato tradiční malá strana našeho politického spektra nalezne svou pravicovou tvář a svým sociálně tržním přístupem doplní konzervativní ODS a liberální ODA. Nejvyšší procento hlasů získala KDU-ČSL v Praze (2,76 %) a v severočeském kraji (1,77 %).

ČSSD

Procento hlasů pro sociální demokracii se ve všech volebních krajích ČR pohybuje mezi 4,84 % na jižní Moravě a 10,43 % v jižních Čechách. Kandidatura M. Zemana v jihomořském a V. Komárka v jihomoravském kraji (9,04 % - SL FS) jistě přinesla své ovoce.

LSU (Zemědělská strana, ČSS, Strana zelených)

Liberálně sociální unie bodovala především díky Trnkovým „rudozemědělcům“ na českém venkově. Hodnoty kolem 7 % ji zajistily přes nízkou podporu

v Praze (2,95 %) a na severní Moravě (3,15 %) vstup do obou parlamentů. L. Froněk tedy na severní Moravě LSU příliš nepomohl.

ODA

Občansko demokratická aliance na rozdíl od LSU „vyhořela“ právě na českém venkově. Hodnoty od 3 do 4 % ani s výdatným přispěním téměř deseti procentní Prahy nemohly vymazat značné manko na Moravě. V Severomoravském kraji pochopilo liberální politiku ODA dokonce pouhých 1,68 % voličů. Podcenění práce v terénu, nedostatečně rozvinutá stranická struktura a široká „obliba“ ministra B. Kubáta mezi družstevníky udělaly na venkově své.

SPR-RSC

Spanilé jízdy dr. Sládky po celé naší republice přinesly pro jeho stranu vytoužené ovoce. I přes značné výhrady k této straně musíme M. Sládkovi při-

znat kus poctivé práce. Navzdory informační blokádě se republikáni dostali do obou parlamentů, což například Občanské hnutí, držící v rukou Čs. televizi, nedokázalo. M. Sládek rozehrál místně tóny v duších nespokojených a svými jednoduchými odpověďmi na složité otázky přilákal značné procento lidí, kteří nechťejí příliš přemýšlet. V severočeském kraji volilo SPR-RSC dokonce 11,18 % voličů, což zajímavě koresponduje s nejvyšším procentem příznivců ROI v ČR (0,72 %). Ostatní výsledky se pohybují kolem 6-7 %. Nejméně hlasů získali republikáni v Praze - 3,14 %.

Boj o skinheady, dělnickou omladinu a radikální nespokojence tedy nevyhrál KAN, ale SPR-RSC. Vždyť v jednoduchosti je krása!

HSD-SMS

Toto hnutí zůstává i přes proklamovanou federální působnost výrazně moravskou záležitostí. 13,58 % v jihomoravském kraji a 0,66 % v sousedním východočeském kraji tuto skutečnost jen potvrzuje.

OH

Občanské hnutí prohrálo svou bitvu na jižní Moravě (2,36 %) a v jižních Čechách (3,18 %). Ani přesun „statečného“ premiéra P. Piňharta z jihomoravské kandidátky na jihočeskou OH nepomohl. Zapomětlivost P. Piňharta v otázce slibované moravské samosprávy tak výrazně přispěla k odchodu tohoto hnutí do „odpadliště dějin“.

Z menších stran na české politické scéně stojí za zmínku Hnutí důchodců za životní jistoty, které v severočeském regionu dokonce překročilo pěti-procentní klauzuli a Nezávislá iniciativa (NEI), která na severu Moravy získala 2,37 % voličů!

HZDS

Suverén voleb na Slovensku získal nejvíce hlasů ve středoslovenském kraji (39,18 %), nejméně díky příznivcům maďarských stran v západoslovenském kraji (30,66 %).

SDĽ

Strana demokratické ľavice naopak bodovala na slovenském východě (16,29 %). K silné pozici strany v tomto regionu přispěly pravděpodobně i obavy z možných následků konverze. V ostatních krajích včetně Bratislavy se počet voličů pohyboval okolo 13 %.

MKDH-E

Koalice Maďarského křesťanskodemokratického hnutí, Egyptelés a Maďarské lidové strany získala díky nejjižnějšímu okresu Slovenska až 14,62 % hlasů v západoslovenském kraji. V ostatních krajích SR se voličská přízeň pohybovala jen mezi 2,38 a 4,84 %.

KDH

Strana dosavadního slovenského premiéra v těchto volbách přišla o značné procento voličů. Nejvíce příznivců nalezla na východě Slovenska, kde pro KDH hlasovalo 12,70 % voličů. Přibližně poloviční jsou součty hlasů v ostatních krajích SR.

DS-ODS

Nejvíce pravicových a profederálních voličů (7,66 %) je z Bratislavy. Samostatný postup ODU a DS-ODS, které neuvěřily předvolebním prognózám, připravil slovenskou pravici o sedm procent hlasů. Škoda jich, ve FS by se teď jistě „získaly“.

SNS

Baštou separatistů zůstává slovenské hlavní město Bratislava, ve kterém pro samostatný „stát“ hlasovalo 16,41 % voličů. Tradiční nízkou podporu mají separatisté na východním Slovensku - 3,84 %.

Z menších stran stojí za zmínku Demokratická 92 a ROI, které na východním Slovensku získaly nejvyšší procento hlasů z celé republiky - 1,84 %, resp. 1,20 %.

Schizoslovensko

Projel jsem povolební Slovensko od východu na západ velice rychle. Stačilo k tomu jen má rožka šišlička - hned v Košicích jsem stopnul autu a vezl jsem se přes Prešov, Poprad, Žilinu, Trenčín až do Prahy. Divel jsem se na plakátovou mozaiku, ubíhající za oknem, poslouchal jsem názory šoféra, čtyřicátníka z Popradu, a přemýšlel o rozpolcenosti Slováků a národa. Můjme obrovský politič HZDS s rozumným Mečiarom a správnem nasíkaným nápisem: „Už raz nás pochitdoli!“

„Pravda máže byť jen jedna. Oni mají každý svou. Nám třeba přímo neřkou, ale neřkou pravdu celou. To se pak těžko volí...“

Tak to sme my!, usmívá se v nadživotní velikosti sednička HZDS s nápisem „STB do boja“.

„Mělo se jít s reformom pomaleji, bylo by lépe nám všem. Takhle mají nejvíce ti, co v tom dovedu chotit, co podváděti za botševka a bábvi jakým způsobem nahradit ty milióny. Mělo by to být tak, že kdo poctivě a hodně maká, ták si i hodně vyžítá.“ Volič č. 7, „Hutá Zpät Do Socializmu!“, praví lidová ivotivost. Bratislava není Slovensko, když chce vládnout, ať si vyhlásí Bratislavu D.C. a oploiti se!“

Velkoplošný Mečiar má upříti zubu a místo očí rvdé hvězdy... „Mečiar je tady, Mečiar je tam, nikdo jiný nám není tolik na očích. Nikdo jiný se nám tolik nenucoval.“

Ján Carnogurský má přelepené oči, ústa i ucho. Vytanou mi na nýsti známé optiky z reklamy firmy Sony... Jedeme dál. Nevidim prakticky jediný poškozenej plátek Weiss, Duhčka, ODS, jen máločky Sládka (a je ho tam překvapivě dost). Prakticky nezaregistruji agitky jiných stran.

Vjíždíme na Moravu, žandánov nikde nevidiet. A koho jste volili vy?, pít se.

Ticho. Dlouhé ticho... „Mečiar...“
Sholem, strobované Slovensko!

Sloužím

Jedním z nejomávanějších terminů v postrevoluční publicistice je myšlenka právního státu. Vzduchem létají rozličné listiny práv a svobod, každý bývalý komunistický šavel se zakládá právy občana stejně intenzivně jako kdysi vyzýval učení bradatických proroků. V praxi však občanské naráží na nemennou bariéru zpupnosti a nekontrolované moci. Masaryk odsoudil bolševismus pro jeho absolutní pohrdání člověkem - jednotlivcem, kterému jsou ve jménu zárodních ideí odpirány základní lidské svobody. Zkuste dnes zajít na kterýkoliv stát kontrolovaný úřad, jehož prioritou by měla být služba občanovi, a rázem se ocitnete v realsocialistickém skanzenu.

Pro dokumentaci těchto tvrdých slov dobře poslouží story mého přítele - invazního důchodce, jemuž ráno zmizelo z chodníku trojúhelníkem označené auto i s berlou na předním sedadle. Obrátil se tedy na policii svého obvodu, která promptně zjistila, že vůz byl odtážen na Štvanici, kde inkasuje soukromý podnikatel příslušný obnos od hrůšných motoristů. Majitel prosperující živnosti odmítl vůz invalidovi bez zaplacení 330 Kčs vrátit, protože ho naprosto nezajímají okolnosti, za kterých se stará škodovka ocitla v jeho revíru. Stejně rázný důchodec ohlásil tento čin jako loupež na linku 158. Dál už vše připomínalo film s Chaplinem. Policie marně telefonicky přemlouvala koncesovaného lupiče, aby vydal kořist. Pak orgány v naději, že věc zatím utichne, přislíbili přijet na místo činu. Po dvou hodinách marného čekání se čiperný invalida vypravil taxíkem za nimi na úřadovnu, kde lovil zoufale prachající muže v zeleném, kteří se před ře-

Pane prezidente, rozpad státu je téměř skutečnost. Nezdoufajte si však. Vy na tom nesete tu nejmenší vinu. Přijměte tuto skutečnost jako daň za svobodu z roku 1989, ke které jste právě Vy celým svým dílem i životem významně přispěli. No a pokud opravdu vznikne Česká republika - jako nový subjekt mezinárodního práva, snažně prosím zase já Vás (oproti soudruhu Mečiarovi), neodmítnete kandidaturu na post jejího prezidenta! Budou z toho mít radost nejen 4/5 jejího obyvatelstva ale i ta 1/2 našich slušných a tolerantních sester a bratrů ze Slovenska.

Vážený pane prezidenté!

Právě pro to, že kladete mravní hodnoty nad kandidaturu na post prezidenta, jste pro mne vzorem člověka. Jistě si uvědomujete, že především proto si Vás váží 4/5 obyvatel České a přes 1/2 Slovenské republiky. Pane prezidente, nebuďte však idealista! Soudruh Mečiar, kterému se nelíbí Váš předvolební projev, Vás

opravdu nenechá zvolit prezidentem. Na jeho stranu se postaví téměř celá levice - a ta - jak jistě víte - má v novém FS - většinu. A víte - pane prezidente - proč si to dovoluji tvrdit? Právě proto, že tyto lidé poznali, že jste slušný a tolerantní člověk. Takový totiž může být jediný prezident v právním a demokratickém státě. Vy jste chtěl takový vybudovat, avšak zapomněl jste při tom, že s lidmi, kteří necitli právo a demokracii, nelze zacházet ani slušně, ani tolerantně.

šením neřešitelného ukryli na toaletách. První díl komedie skončil v okamžiku, kdy majitel parkoviště vůz za neúčinné asistence policistů vydal majiteli spolu se složenkou na zaplacení uvedených sum. Kurážný invalida, teoreticky znalý svých práv v právním státě, asi neměl praktického socialismu dost a vyjel si podat stížnost na příslušnou prokuraturu. Tam se lovil na státem placené úřednické opakování. Dozorový prokurátor nebyl přítomen a stíhací zprávu se tvářící dámy na místech, odkud vytahoval policisty, se náš hrdina přeje jen ostýchal. Po druhé době mu ze školních škamen právě vyšla paní doktorka sdělila, ať si věc sepíše, ale že je to stejně marné. Přítel s akademickým titulem odmítl s poukazem na svoji pologramotnost cokoli sepsovat sám a žádal, aby s ním bylo alespoň na prokuraturě jednání dle práva a někdo se ujal věci nespokojeného obyvatele právního státu. Po další hodině konečné su-

plika vznikla a založena v deskách dneš dokumentuje, že vše je vlastně v pořádku. Policie opustí toalety, majitel parkoviště oželi kořist a prokuratura věc vyřídí tím, že ji na věky uloží. Troufalý invalida se jasně a přesvědčivě poučil, že cesta do Evropy a jejího právního řádu byla nastoupena.

Pokud nezabloudíme mezi patníky socialistické byrokracie, dočkáme se možná chvíle, kdy občan bude pánem v nosných státních úřadovnách a lidé za psacími stoly budou mít v erbu místo omšelého „Čest práci“ spolu s jedním českým králem kouzelné slovo SLOUŽÍM. Bohužel, prozatím mají ve většině vzpomenučných institucí v kalendářích o čtyři roky méně.

Vždy připraven!

Toto staré heslo pionýrské organizace došlo znovu uplatnění. A to na půdě našť stále ještě federální legislativy. Pionýr-legislativce Zdeněk Jičínský, jeden ze sivořících socialistické ústavy Antonína Dobrotivého z roku 1960, přenechal před dvěma léty svůj výtvor novému parlamentu. Sugestivní působiště pánů Jičínského a Rychetského bylo natolik silné, že parlament

xtremistický fan klub PhDr. Sládka se dokázal přenést přes pětiprocentní hranici a pan doktor a jeho poručníci nás tedy nejméně do příštích voleb budou bavit a iritovat v obou parlamentech svými nenapodobitelnými vizemi a fascinujícími myšlenkovými pochody. Je nutné si přiznat, že Sládek pochopil, co si doba žádá: po dva roky uprnuté cestoval po republice a zabalen do šňůry od mikrofonu hulákal ta neprimativnější hesla, která ho právě napadla. Nikdo z normálních lidí však patrně nepředpokládal, že mu jeho nenávistný rev snese hlasy téměř půl milionu občanů. Po dva roky pokládala veřejnost Sládka za obveselující prvek politické scény a k výraznějšímu projevu nesouhlasu se nechala vyprovokovat pouze v případě jeho okupace televize v červnu 1991. Při pozorování schizofrenního programu SPR-RSC však lze najít kromě vyloučených nesmyslů i značně nebezpečné body, účtující na nejnižší pud Sládkových věrných skinheads. Konkrétně mám na mysli řešení romské otázky. Ta je sice v programu podána jakoby seriózně (zavedení domovské ho práva měli v plánu i národní sociálové a KAN), soudě podle vystoupení Sládkových přívrženců však má jít o postup mnohem radikálnější. Holé le-

ky vědi, jak na to. Pravidelné pogromy holohlavého stáda, jehož jediným argumentem je vlastní stupidita, se staly jedním z nejstrašnějších mement polistopadové éry. Inspirováni svými něme-

ckými příklady, kteří v něm nenalezli zalíbení, mohli pouze vytrhnout ty nejništější zuby a postarat se o přemostění největších mezer.

S jakým zněním ústavy jdou noví poslanci do boje? Kancelář FS ČSFR vydala v tomto měsíci kolozubou Ústavu ČSFR, kde v článku 1. stojí: „Česká a Slovenská Federativní Republika je stáť založená na pevném svazku dělníků, rolníků a inteligence,

xtremistický fan klub PhDr. Sládka se dokázal přenést přes pětiprocentní hranici a pan doktor a jeho poručníci nás tedy nejméně do příštích voleb budou bavit a iritovat v obou parlamentech svými nenapodobitelnými vizemi a fascinujícími myšlenkovými pochody. Je nutné si přiznat, že Sládek pochopil, co si doba žádá: po dva roky uprnuté cestoval po republice a zabalen do šňůry od mikrofonu hulákal ta neprimativnější hesla, která ho právě napadla. Nikdo z normálních lidí však patrně nepředpokládal, že mu jeho nenávistný rev snese hlasy téměř půl milionu občanů. Po dva roky pokládala veřejnost Sládka za obveselující prvek politické scény a k výraznějšímu projevu nesouhlasu se nechala vyprovokovat pouze v případě jeho okupace televize v červnu 1991. Při pozorování schizofrenního programu SPR-RSC však lze najít kromě vyloučených nesmyslů i značně nebezpečné body, účtující na nejnižší pud Sládkových věrných skinheads. Konkrétně mám na mysli řešení romské otázky. Ta je sice v programu podána jakoby seriózně (zavedení domovské ho práva měli v plánu i národní sociálové a KAN), soudě podle vystoupení Sládkových přívrženců však má jít o postup mnohem radikálnější. Holé le-

ckými příklady, kteří v něm nenalezli zalíbení, mohli pouze vytrhnout ty nejništější zuby a postarat se o přemostění největších mezer.

S jakým zněním ústavy jdou noví poslanci do boje? Kancelář FS ČSFR vydala v tomto měsíci kolozubou Ústavu ČSFR, kde v článku 1. stojí: „Česká a Slovenská Federativní Republika je stáť založená na pevném svazku dělníků, rolníků a inteligence,

ckými příklady, kteří v něm nenalezli zalíbení, mohli pouze vytrhnout ty nejništější zuby a postarat se o přemostění největších mezer.

S jakým zněním ústavy jdou noví poslanci do boje? Kancelář FS ČSFR vydala v tomto měsíci kolozubou Ústavu ČSFR, kde v článku 1. stojí: „Česká a Slovenská Federativní Republika je stáť založená na pevném svazku dělníků, rolníků a inteligence,

lovém utkání Slavia Praha - Slovan Bratislava nejméně třicet minut skiny skandovali heslo: „Slováci do plynu!“ Poté si se Sládkovými portréty nad hlavou obě strany zapíjaly státní hymnu. Jejich druhou část volně parafrázovali: „Nad Tatrou sa blýská, Čech Slávka ťfiská.“ Před pr-

lovém utkání Slavia Praha - Slovan Bratislava nejméně třicet minut skiny skandovali heslo: „Slováci do plynu!“ Poté si se Sládkovými portréty nad hlavou obě strany zapíjaly státní hymnu. Jejich druhou část volně parafrázovali: „Nad Tatrou sa blýská, Čech Slávka ťfiská.“ Před pr-

lovém utkání Slavia Praha - Slovan Bratislava nejméně třicet minut skiny skandovali heslo: „Slováci do plynu!“ Poté si se Sládkovými portréty nad hlavou obě strany zapíjaly státní hymnu. Jejich druhou část volně parafrázovali: „Nad Tatrou sa blýská, Čech Slávka ťfiská.“ Před pr-

lovém utkání Slavia Praha - Slovan Bratislava nejméně třicet minut skiny skandovali heslo: „Slováci do plynu!“ Poté si se Sládkovými portréty nad hlavou obě strany zapíjaly státní hymnu. Jejich druhou část volně parafrázovali: „Nad Tatrou sa blýská, Čech Slávka ťfiská.“ Před pr-

lovém utkání Slavia Praha - Slovan Bratislava nejméně třicet minut skiny skandovali heslo: „Slováci do plynu!“ Poté si se Sládkovými portréty nad hlavou obě strany zapíjaly státní hymnu. Jejich druhou část volně parafrázovali: „Nad Tatrou sa blýská, Čech Slávka ťfiská.“ Před pr-

v jehož čele je dělnická třída. "Dále se v tomto článku můžete dovědět, že ČSFR náleží k světové socialistické soustavě a usiluje o přátelské vztahy se všemi národy a o zajištění míru na celém světě.

"Dobře jsi ryl, starý kritku," mohl by říci starému Jičínskému starý Marx.

Co do června stačil uchovat, se jeho soudruhům může v únoru docela dobře hodit.

Sním, či bdím?

Dám si tak dvě moravské klobásky, vybírám a jdu platit. „Fogmég valamit fizetni?“ Sním, či bdím? Nemtudom. Nerozumím maďarsky. „Budete ešte niečo platiť?“ Ne. Pokládám talířek i s včerejším rohlíkem na stůl. Ještě něco k pití... Po celonoční jízdě z Prahy vlakem člověku vyhládne, takže vezme zavděk i nádražní »samoobslužnou jedálňou«. Vracím se s džusem - sním, či bdím? Nad mým talířkem s mými klobáskami se pohupuje fantastická postava. Chlap jako hora, dlouhé bílé vousy a vlasy, bílé tenisky, jinak i s hubertusem celý v černém. Depesaš-dúchodce.

„To sú vaše klobásky?“ Hej. „A nebola by jedna voľná?“ Obávám se, že nikoliv. „Á, pán je Švéd... A chutia vám naše klobásky?“ Váš? Vždyť jsou moravské... „To áno, ale kúpil ste ich u nás, nie?“

Odkudsi z hloubi zapomnění se vynořila paní v ušmudlané zástěře (kdysi snad byla modrá). Uklízela - vedle mne byl kousek okoralého salámu a špička rohlíku. Salám do jednoho pytlíku, pečivo do druhého. „Ez a macskaé...“ usmála se omluvně. Moc zubů už neměla. „To je pre kocúra,“ přeložil můj společník. „Opravdu nie je ani teraz nožička voľná?“ Sorry. Depesaš-dúchodce odchází. Nějak mi přestalo chutnat. Odcházím z nádražní restaurace také a ve dveřích koutkem oka zahlédnu u mého talířku zástěru a dva pytlíky. Prý pro kocoura...

Sním, či bdím? Bdím. Z tohoto nádraží vede cesta dál na východ. Venku se probouzí nový den, já jsem v Košicích a je pět dní po volbách.

Buď pozdraveno, svobodné Slovensko!

Křesťan zvláštního ražení

Na jedné z velkých listopadových demonstrací vystoupil dr. Richard Sacher, tehdy představitel obrodného proudu ve straně lidové, nyní „horký“ kandidát na prezidenta federace, s tím, že naše země nesejde z cesty socialismu. Vývoj mu sice za pravdu nedal, nicméně dr. Sacher se svému tehdejšímu přesvědčení nijak nezpronevřil. Rozešel se s vedením své strany, která po posledním sjezdu tíhne na jeho vkus až příliš doprava, a posílil kampaň Levého bloku. A tak se tento „křesťan všedního dne“ ocitl v televizním šotu komunistické strany - hned vedle generála Vacka - a objasnil divákům, že pravicové strany jsou služebnice Zla, neboť hodlají opět zavést vykořisťování člověka člověkem. Těžko říci, co si máme v této souvislosti představit pod sebeoznačením „křesťan všedního dne“. Nepochybně to však bude křesťan zvláštního ražení. Není ovšem divu, že právě generál Vacek, předchozí „horký“ kandidát na prezidenta, píše ve své knize o Richardu Sacherovi, že to byl jeden z mála kolegů ve vládě národního porozumění, se kterým si opravdu porozuměl.

Podobné rozpaky vyvolávalo televizní vystoupení dr. Heleny Bastlové, někdejší šéfredaktorky „prvního polistopadového samizdatu“ Mladé demokracie. Je vidět, že paní Bastlová zůstala věrna politickému odkazu bratra Bartončíka. V šotu Hnutí za sociální spravedlnost, které ještě před kandidaturou pana Froňka v LSU tak hojně propagoval deník Spígl, se obrací na diváky s emfatickou proshou, aby sepnuli své ruce k modlitbě a mysleli na své děti.

Zdržíme se úvah o tom, jestli je to levice, která má blíž k pekelným mocnostem, nebo zdali s nimi skutečně obcuje pravice. Stačí, když se zastavíme u některých výrazných rysů politiky těch levicových českých stran, které by zjevně byly uchoťny Sachero-vu prezidentskou kandidaturu podpořit. Především nás překvapí silný motiv nenávisti a šovinismu, kterým levice sytí svoji kampaň protiněmecké hysterie. Překvapí nás, jak levicové strany opět probouzejí k politickému angažmá džina lidské závisti, tu zvláštní vlastnost, díky níž se člověku zpění v rtele krev při pohledu na majetek svého bližního. Dlužno říci, že politika nenávisti nemá s ideály křesťanství nic společného. A když budeme myslet na své děti, tak jim rozhodně nebudeme přát, aby dalších čtyřicet let žily v systému, za který hojují dr. Sacher a paní Bastlová. Jejich receptem proti údajnému vykořisťování může být totiž jenom státem regulovaná bída.

Fakt, že Richard Sacher by mohl být prezidentem přijatelným i pro Hnutí za demokratické Slovensko, by nás neměl překvapit. V HZDS je jistě také mnoho křesťanů.

Frajtr generálem

»Poprvé v dějinách Slovenska nastupuje generace, která se nedá koupit,« řekl pan Dušan Slobodník na stránkách rakouské Presse. Zajímavý počátek druhé Slovenské republiky. Připomíná pověstnou Gottwaldovu větu: „Nás nezastrašíte, nás si nekoupíte!“ na adresu politiků, kteří se podíleli na budování první Československé republiky.

O staré gardě československých komunistů je teď na sklonku našeho století dostatečně známo, že finanční částkou, jakou měla na jejich zakoupení Moskva, u nás v té době disponovali lidé, kteří dávali přednost užitečnějším investicím. Byla to opět jedna z nesešitných mystifikací strany bolševiků.

Jestliže neznáme případ, kdy se za celou historii komunistické strany pokoušel někdo z tehdejších mocných zakoupit stranu, podobně jako se kupuje fotbalový klub, tím větší vyvolává podiv, že někdo na české politické nebo hospodářské scéně by měl zájem zakoupit novou generaci slovenských politiků. Jedná se zřejmě o nedorozumění. Mohlo vzniknout v monitorovací službě slovenského ministerstva zahraničí při překladu zprávy, která oznamovala, že milionář Korbel zakoupil Slavii. Slavia, Slovenia, Slovakia, pohledem od Atlantiku vše splývá.

Díky panu Slobodníkovi víme, že je ztížená možnost nákupu slovenských politiků, ale u nás v Čechách a na Moravě to neplatí. Nachází se jich zde celá řada, všech možných levých odstínů. Politický obchod, který se v současné době z české strany se stranou slovenskou provozuje, je obchod výměnný, při kterém se činí misťi tohoto oboru, čeští komunisté. Jejich kápen je starý politický lotr Jaroslav Šabata, který docela pohodlně stačí směniti ministerské křeslo za místo vrchního našeptávače pana Mečiara. Tento stařešina moravské politické scény se po ní prohání od poloviny let čtyřicátých a hodlá jevištní prach zvířovat až do konce století. Jeho myšlenky vyjadřující míru nepochopení české veřejnosti slovenského pochopení jsou tak obsáhlé, že když je Vladimír Mečiar vyslechl až do konce, zameškal brněnskou schůzku. Další v řadě obchodníků s ideologickou solí: pan Rychetský občas nadzvedne povolební poklop a pronese moudrou větu. Zdeněk Mlynář prohání péro na stránkách Rudého práva ... a škodolibý pan Svoboda samozřejmě též.

Ale nejzdatnější jsou jako obvykle ti, kteří oč jsou méně vidět, o to se více činí a hodlají činit. Ti z levých, kteří zasednou do parlamentních lavic a budou se snažit zvrátit čerstvě utvořený jednotný přístup ke slovenským požadavkům ze strany LSU a ČSSD. Mít převahu ve Federálním shromáždění, všechno oddalovat, protahovat, blokovat ... až k Vítěznému únoru.

Jakýmsi viditelným vrcholkem těchto aktivit je kandidatura jasnovidce-amatéra, pana Sachera na post prezidenta za Levý blok. Pan Sacher je zřejmě také trochu Masoch. Stačí-li při všem svém rejdní pohlednout někdy sám na sebe - alespoň na televizní obrazovce - musí uznat, že ho může kandidovat jenom Matěj Kopček. A to je možné jen v loutkovém divadle.

PRAHA

Nevím, kterou Prahu měla kněžna Libuše na mysli. Ta, kterou najdete nedaleko Lučence na Slovensku, má jednu ulici, jeden kostelík a 91 obyvatel. Založili ji a pojmenovali v letech 1443 — 1451 Češi. „Tedy už tady kromě duchodců a třemi milióny zadluženého družstva nemáme vůbec nic. Zrušili nám obchod i hospodu“, říká starosta obce Praha Milan Hrudka /36/. Naději do budoucna vkládají zdejší obyvatelé do HZDS. Proto větší na z nich volila toto hnutí. Zda se sliby dané jeho předsedou splní, je otázka jiná. Zatím se zde musí spokojit s tím, že v sobotu sem přijede pojízdná prodejna. „Lidé mají strach, aby jižní území Slovenska nezabralo Maďarsko,“ tvrdí starosta. „Mnozí mají v živé paměti slovensko-maďarskou hranici, která vedla šest kilometrů odtud, v Gátci, dnes Haliči...“ Strach a nejistota — není to vlastně recept, jak likvidovat „pragocentrismus“?

Stanislav Čech

Dovolte jim to

Slovensko před r. 1918 nikdy neexistovalo jako stát. Jeho hranice byly poprvé definované v souvislosti se vznikem Československa a hned v počátku byly pro Slováky uhájeny českým vojskem. To zachránilo i mladý slovenský jazyk, poměrně nedávno vytvořený L. Sturem ze síředoslovenského nářečí. Bez společného státu s českými zeměmi by dnes bylo Slovensko pravděpodobně zcela pomadarské. Během sedmdesátí let existence Československa tekly z Čech a Moravy na Slovensko nejen peníze, ale i technické vědomosti a kulturní vlivy. Díky tomu se z tragicky zaostalého Slovenska stala vyspělá země tempem, které je (ze-

volila Mečiara

s úřady práce nejen v Olomouci, ale také v Přerově, kde křivka nezaměstnanosti v poslední době stoupá. Práci nabízel i lidem z obdobně postiženého Šumperka - také ovšem s nevalným výsledkem. „S Ukrajinci jsme zatím spousta snaží, aby

třebně pracovní síly. Podle poslední informace se během tohoto měsíce připravuje v Kyjevě podepsání smlouvy. Vytvořený společný podnik bude na ukrajinský trh dodávat kvalitní sporáky, s kterými si Moravia úspěšně vede v současné době především na zá-

mu, politické vyděrače a omezené hulváty, bývalé komunistické fosilie a jejich pohrobky, zakomplexované exhibující histrióny, vychytralé kšeftaře či bezednou studnu pro přerozdělování z federálního rozpočtu.

Je nanejvýš načase skoncovat s nevďěčnou rolí staršího bratra, do níž je dryáčnický manipulována v duchu opraveného přísloví: dokud moudřejší ustoupí, dotud se drzejší pere.

Jak znovu potvrdily volby, má sama česká společnost svých problémů dost, než aby ještě vláčela s sebou břemeno jakéhosi dvojdomku, který ji okrádá o nervy, o peníze, intelektuální kapacitu, především však o ten drahocenný čas.

Jen žádné výčitky, lamentace a rekriminace. Naprosto věcným a klidným tónem sdělit, co pro další existenci společného státu považujeme za nezbytné a bez čeho je nadále zbytečné o něm dále jednat (radikální ekonomická reforma, funkční federace, pluralitní demokracie, prezident Václav Havel). Své nepřekročitelné meze definovat zcela přesně a jasně, aby se zaměřilo chytání za slovo. Laskavě a trpělivě dovést politické partnery v jednání k naprosto jednoznačné odpovědi, i když z jejich dosavadních slov i činů vyplývá již kategorické ne. Ale nechť zazní hlasitě a jasně. Dosavadní stav a trend jsou zcela neudržitelné. Nelze prostě mít svrchovaný samostatný stát za společné, federální, konfederální aj., ale převážně české peníze.

Kromě toho je mi velice žinantní pomyšlení, že by mne obyčejná federálně reprezentovaly některé osoby, o nichž jako o jednotlivcích či stranících - teď nevím, jak to říci nezávadně - nemám slušného mínění a mohu se s nimi nadít v Evropě i ve světě jen ostudy.

Česká společnost může mít ohledně Slováků zcela čisté svědomí. I když akceptujeme názor, že svazek z r. 1918 byl oboustranně prospěšný, připusťme snad i nezbytný, je fakt, že bez vzniku Československé republiky by dnes patrně nebylo již slovenského problému ani národa (nebo možná nanejvýš v počtu a situaci Lužických Srbů či Kašubů). I přes veškerá chybování české i československé politiky i politiků, necitlivost, nepochopení (do jisté míry reciproční), přes to vše byl tento svazek výrazně k prospěchu slovenského národa a jeho všestranného, především zcela nevídaného vzestupu.

Akceptování požadavků HZDS a jim podobných se rovná rezignaci a kapitulaci: společný stát do nezachrán a českou společnost naopak strhne do bažiny třetích cest, svitákismů a podobných bludů, do balkanizovaného marasmu. Takže se domnívám: dost bylo federace, konfederace, dvojdomků, unií a podobně.

Státy se udržují ideami, jimiž vznikly (TGM). Není společná idea, co se společným státem, nebo svazkem?

Byli jsme se Slovenskem, budeme i bez něj. Kdybych nechtěl být zdvořilý, řeknu česky: byli jsme před Slováky, budeme i po nich.

Až se jednou bude psát o roce 1992...

Za posledních dva a půl roku jsem si mnohokrát kladl otázku, jak vnímali události své doby současníci Julia Caesara, Karla IV., T. G. Masaryka. Těžko lze předpokládat, že by se jejich vnitřní svět omezil jen na prožívání vzniku impéria, založení univerzity nebo budování státu. Život se skládá z maličkostí, které pera historiků nezaznamenávají. Dnes na první republiku vzpomínáme jako na období prosperity a slávy. Vnímáme ji jako dobu hrdosti na vlastní zemi, která měla jednu z nejtvrdších měn v Evropě. Obdivujeme demokratický systém, který dokázal fungovat v malé zemi obklopené autoritářskými sousedy. Teprve při četbě tehdejších novin si uvědomíme, kolika různými problémy občané první republiky žili. Úspěchy se totiž nikdy v tisku neprojeví tak zřetelně jako maléry. V prvních dvou letech republika prožívala náročné období stabilizace válkou rozvráceného hospodářství. Podnikatelé i socialisté vcelku svorně kritizovali tvrdou restriktivní politiku ministra financí Aloise Rašína. Podle jedněch podvazovala rozvojové možnosti a omezovala investice, podle druhých brala práci a chleba chudým. Příšly také korupční aféry, skandály, potíže s monopoly. Politická scéna trpěla roztržitostí a sám T. G. Masaryk často volal po větší svornosti stran. Na tuto fevnost tváří v tvář Gottwaldově brutální a neotesané politice také tehdejší demokratické strany dojevy. Nechci v této souvislosti připomínat jisté podobnosti, nebezpečí není po volbách v Čechách už zdaleka tak silné jako při jednání v Trenčianských Teplicích. V každém

Zlý sen

Je 5 hodin, neděle 7. června 1992, ráno po vyhlášení předběžných výsledků druhých svobodných a demokratických voleb za posledních téměř padesát let našich národů. A já, ač zcela probuzen, prožívám zlý sen!

Předběžné výsledky voleb napověděly, že ve Federálním shromáždění ve Sněmovně lidu bude 70 poslanců levých a 60 poslanců pravých. Ve Sněmovně národů bude těch levých poslanců dokonce 80 a pravých poslanců pouze 50!

Co se týká národních rad, v Čechách je poměr levých a pravých poslanců přibližně 50 % ku 50 %, zatímco na Slovensku je levých prakticky 100 %!

V mém velice živém snu prožívám následující:

Prezidentem ČSFR se stane po dohodě českých a slovenských levých poslanců Slovák. To není to, co je v mém snu zlé, ale důsledky toho.

Pan Mečiar bude mít vyřešen problém, zda rozbít či nerozbít náš stát. Dá Slovensku federálního prezidenta a dokáže tak víc, než o čem kdy snil pan Prokeš nebo pan Čarnogurský. Slovenský národ a komunisté budou jásat. Tomuto prezidentovi přidělí Federální shromáždění, ovládané levými poslanci, daleko větší pravomoc, než o kterých kdy snil, či se pokoušel, pan prezident Havel. Současně toto levé shromáždění podstatně omezí pravomoc předsedy vlády. Komunisté ještě intenzivněji než dodnes budou rozkrádat a sobě privatizovat kdysi jimi znárodněné podniky. Aby stát mohl efektivněji vybilít, získají čas systematickým zpomalováním ekonomické reformy a brzděním privatizace. Komunistický majetek komunistům zůstane. Lidé na místních zastupitelských úřadech budou vyměněni, ale ideologie zůstane (jedno z hrubých zanedbání minulé vlády). Západní kapitál, který přes dva roky přešlapoval za hranicemi a čekal, kdy se rozhodneme, kde tato země začíná a kde končí, se k nám otáčí zády a půjde do Maďarska, Ruska nebo Číny, ale definitivně nepůjde do potenciální Jugoslávie.

Po čtyřech letech vlády starých struktur a obnovené devastace země se hodí panu Klausovi na krk, kam tuto zemi „jeho“ ekonomická reforma dovedla.

No a zde končí můj zlý sen. Těžko nám z něho pomohou blaničtí rytíři. Jediné, co může tyto národy probudit, je nové a podstatně důraznější zvonění klíčů nejen na Václaváku, Letné a Strahově, ale též v Bratislavě, Tatrách a Košicích.

Nebo jsme opravdu národy, které se nikdy nevyučí?

Je smutné, že z federálního politického života vypadla ODA. Lidé jako pan Kalvoda, pan Dlouhý, pan Bratinka a mnoho, mnoho dalších budou definitivně chybět.

Je velice poučné pro KAN, stranu podnikatelů, stranu Romů, pivní stranu, stranu NEI a mnoho dalších, že svoboda je v první řadě zodpovědnost. Dělat politiku u piva nebo v posteli se dá teprve, když jsem poslancem!

Naše plakát nad rozlitym mlékem! Na CNN jde reklama, která ukazuje míč, který dodribloval, zůstal ležet, a jak je nesmírně namáhavé a zdoluhavé dát tento míč z mrtvé polohy znovu do chodu. Nám dnes náš míč začíná dodriblovávat. Snažme se ho zachytit, než zcela zmrtní. Vězte ale, že i pak, i když mnohem, mnohem obtížněji, je možné tento míč znovu dát do skoku.

Berme to, co se ve volbách přihodilo, jako lekci, kde zvítězila ideologická mazanost nad poctivým selským rozumem, a následky těchto voleb berme jako studijní náklady. Život jde dál! Proto bych chtěl všem lidem pravé vůle říci: „Loď stále pluje.“

Jen žádné výčitky

Ať už se na výsledky voleb díváme jakkoli, nesporné zůstává jedno: Vyjasnilo se. Jak napsal kdysi Karel Čapek - teď víme, kdo je kdo.

Je konec pohádkám o mlčící většině. Slovensko zvolilo svobodně reprezentaci, za níž bych se, být teď Slovákem, hluboce styděl.

Patrně nastal nejvyšší čas, aby česká společnost začala myslet na svou blízkou i vzdálenější budoucnost, jejíž cíl lze stručně definovat pojmy demokracie a prosperity. Přitom že nebude nikomu nic vnucovat (včetně společného státu), nedá nic diktovat ani sobě. Namátkou: Hnutí za dobudování socialist-

jednou zažily. Privilejme ho dnes stejně jako tehdy s optimismem. Rozpad Československa je z dnešního pohledu jistě velice vzrušující a do určité míry katastrofickou událostí. Jaký význam však těmto dnům jednou přisoudí historie, nevíme. Nemusí ale být ničím víc než lokálním zauzlením cesty, která má svůj smysl a po které stojí za to jít. Stále ještě záleží jen na nás, co bude jednou psáno v čítance českých dějin o roce 1992.

cen, neroztočila se inflace, nedošlo k poklesu spoření a kurs koruny proti mnohým očekávaním neklesl, přestože se mzdy zvyšují. Filozofie bídy zůstává stále jen doktrínou salonních i reálných levičáků. Katastrofické vize samozvaných soudců historie se nepotvrzují. Není proto žádný důvod nechat se vyvést z míry jejich pokřikem, že pravice pro svoje politické zájmy vzdává jed- nání a rozbíjí stát. Rozdělení většího celku na menší Čechy už

případě je jisté, že ve věru aktuálních problémů a zdánlivě falešných katastrof se vědy poněkud ztrácí historické vnímání ča- su. Naše doba je zcela nepoctivě převrácená. Politický pohyb za posledních dva roky je srovnatelný s prudkým vegetačním růstem po dlouhé zimě. Změny jsou stejně rychlé, stejně nadějné a stejně hrozné. Varování vizionářů temných zřítisků však vy- nívají do prázdna. Nepřelavínovitý růst liberalizovaných

Svůj k svému

Během dlouhého předvolebního období, ba ještě v neděli večer po volbách byl Jan Kalvoda nejenom na slovenské, ale i na české straně jakýmsi fackovacím panákem státoprávní problematiky. Jeho neúnavně, donkichotské úsilí pojmenovávat věci pravými jmény (separatismus, neústavní kroky, prostě reálnou snahu o rozdělení státu) bylo ze všech stran střídavě napadáno i vysmíváno. Pokud jde o strany slovenské, nelze se z čistě pragmatického hlediska divit: žádný pokerový hráč by nesnesl toho, kdo by prozrazoval ostatním, že blufuje, že v ruce má ve skutečnosti jiné karty, než o kterých mluví. Ať již jde o J. Čarnogurského, který roztočil dáhelský kruh nacionalismu, z něhož se teď marně pokouší vyskočit, nebo o kohokoli z těch, kteří mu posléze jedovatě trumfy separatismu vytřhli z rukou. (Kde jsou ty časy televizní polemiky Mečiar - Markuš, kde prvně jmenovaný rozcupoval druhého ve jménu federalismu?) Není náhodou, že J. Kalvoda na Slovensku nijak zvlášť nevdal pouze jedněm - otevřeným a neskrývaným odpůrcům existence československého státu.

V této kauze nenašli ODA a její předseda skutečně spřízněný politický subjekt ani na české scéně. Naopak, byli jsme svědky všeobecné snahy o jakýsi appeasement zleva, ze středu i zprava, snahy usmířit nebo alespoň nedráždit slovenské „konfederalisty.“ Zatímco Kalvodova smrtelně vážná varování byla spolu se zásadním prohlášením ODA označována za zbytečně dramatizující, fanfarónská a nemístné „svalnatá“, nesčetné výroky V. Mečiar, ba i celý volební program jeho strany byly ještě po volbách (natož před nimi) bagatelizovány s nemravnou nadějí, že tak jako tolikrát, i tentokrát pouze „cigáni“, že podle své známé taktiky jenom nastavuje laťku na 200 %, aby pak dosáhl 100 %. Doufat, že partner lže, že své výhrůžky nemyslí vážně, toť skutečně smutná politika, která až příliš připomíná Evropu konce třicátých let.

Do této situace vnikl pramínek čiré pravdy a zurčel překvapivě slovensky: článek Štefana Hríba Pravda Jana Kalvodu (Lidové noviny 28. 5.). Pozdě, ale přece, bohužel bez valného ohlasu na obou stranách. A tak teprve v úterní besedě na ČTV jsme byli svědky tolik potřebného zázraku poznání a srozumění. M. Macek hovořil náhle, jako kdyby byl Kalvodovým druhým vtělením. Z tzv. nálepkování se stalo nazývání věcí pravými jmény a bylo otevřeně přiznáno, že HZDS si nekladlo žádné podmínky pro zachování společného státu, protože žádný společný stát prostě nechce. Pravda, zřejmá z počátku - před téměř dvěma lety - jen některým, vyšla konečně najevo, a to hlasem nové, čerstvě a legálně zvolené slovenské reprezentace.

Zdaleka ne všichni jsou ale ochotni této pravdě naslouchat, zdaleka ne všichni jsou ochotni ji přiznat. Zástupci všech levicových stran znovu a znovu do omrzení opakovali blábol o nutnosti dalších a dalších jednání, o nutnosti zachování společného státu atd., atd., jako by ODS, ODA či KDU-ČSL byly kdy o chlup méně profederalistické než česká levice. Jejich vstřícnost vůči nepřítomnému V. Mečiarovi byla až podlézavá; vrcholem všeho byl J. Svoboda, který snaží čekat na signál ze Slovenska, aby věděl, koho mají naši komunisté volit za prezidenta republiky.

O příčině takového chování našich komunistů a kryptokomunistů není třeba ani v nejmenším spekulovat, jako šidlo z pytle vyletěla na tiskovce ČSSD (b). Tato strana, připravující s LSU stínový opoziční kabinet, by byla, řečeno ústy jejího předsedy, ochotna vstoupit do vlády sestavované V. Mečiařem. A máme to tedy: Proletáři dvou republik, spojte se! Vítězný červen 1992 je na dosah ruky! Nebo snad nemá levice ve federálním parlamentě většinu? Proč by na federální úrovni nemohla být ODS v opozici?

Naštěstí je zde zákon o referendu, naštěstí je zde těsná pracovitá většina v ČNR, která referendům o vyhlášení samostatnosti České republiky může vyhlásit. Druhého příchodu socialismu z východu bych se nechtěl dožít.

Kolo, kolo mlýnský ...

za čtyři rýnský, kolo se nám polámalo, mnoho škody nadělalo a udělalo báb. Tak lze charakterizovat výsledek voleb '92, tak lze charakterizovat čas od té tzv. revoluce 1989. To kolo mlýnský mělo semlítn komunistický systém, jeho protagonisty a hlídací vlčáky - ovšem to kolo mele právě nás! Kopali jsme jámu rudému plevlu, ale do té jámy jsme spadli. My, oslepeni euforií z vítězství, jsme nepostřehli, že ten krumpáč nám podstrčili právě komunisté a jejich pacholci! Hrajeme si na demokracii v době, kdy zcela legálně se o znovu ovládnutí této země snaží gang, který měl být za zločiny postaven před soud - jako v Norimberku! Výsledky voleb na

Slovensku jasně ukazují směr cesty Slovenska, kdo Slovensko ovládá a ovládl - kde největší nebezpečí hrozí právě ČR! Tedy český národ by měl vážít svou další budoucnost se Slováky - aby další soužití nestálo český národ více škod než okamžitý rozpad. Zde se nejedná pouze o dotace Slovensku, poplatky federaci, zde se jedná o blokování rozvoje ČR slovenskou stranou ve FS, zde se jedná o představu mnohých Slováků, že jim levice zajistí socialismus z českých peněz, jak tomu bylo doposud! Již dnes exkomunist Mečiar vyzývá budoucí poslance SR, aby blokovali volbu pana Havla na úřad prezidenta, k čemu bude vyzývat přistě ke škodě ČR a českého národa? Zrekapitulujme fakta, co nám vlastně přinesli Slováci do společného státu v roce 1918, co nám dobrého dali za dobu trvání společného státu - co lze čekat do budoucna? Opakování roku 1939 se nenávratně blíží, pokud chceme předejít větším škodám české ekonomiky, české státnosti - žádáme vlastní český stát v historických hranicích, které se z dob prvního státu ve střední Evropě v základě nezměnily! To naše vzájemné soužití a ta dnešní „demokracie“, to je jako suchý dešť, padající především na Čechy, Moravu a Slezsko - kde ale ten mráz už nepřichází z Krem-lu! Po celé dva roky tzv. demokracie slyšíme jen ultimáta a požadavky ze Slovenska, velmi hrubé urážky českého národa, obviňování z genocidy Slováků, okupace Slovenska, drancování Slovenska - ale opak je skutečností, je drancována ČR! Pokud se česká politická scéna nechá zahnat do kouta, pokud se jasně nevyjádří k zájmům ČR a českého národa, levice ČR ve spolupráci s levicí SR zlikviduje jakoukoliv představu v této zemi o demokracii. V této době nebude rozhodovat federální vláda, budou rozhodovat vlády republikové, kde česká vláda musí počítat s levicí v zádech. Jednání o federaci nemůže být zúženo jen na zástupce Slovenska a federace, zde musí být zástupci ČR za ČR, a to i při jednání o koalici, sama federace nemá právo zastupovat ČR - v rozhodování o budoucnosti českého národa. Lze očekávat další slova - ultimáta a požadavky, kde česká levice půjde proti vlastnímu národu s levicí Slovenska - obávám se, aby to nebylo přes spáleniště a krvavé feky tak, jak to dnešní pohrobci kom-systému předvedli v minulosti! Klaus jedná za ODS v ČR i SR v zájmu federace, Mečiar za SR, kdo bude jednat za ČR? Žijí zde dva národy, federace je složena ze dvou národů - ne pouze ze Slováků a federativních činitelů či vyjednávačů o federativní koalici! Čechy, Moravu a Slezsko nemůže zastupovat čechoslovakismus - na ten ČR a český národ jen doplácet. Zde se nehraje už o společný stát, zde se hraje o český národ, Slováci svou cestu už zvolili - viz volby: komunisty a štát!

Zahraniční tisk o Československu Bylo jednou Slovensko...

Bern - Bylo kdysi Slovensko... od Mojmirá po Mečiar. Pod tímto titulkem uveřejnil včera přední deník románského Švýcarska La Liberté článek své bratislavské dopisovatelky o česko-slovenských vztazích.

Článek připomíná osudy Československé republiky po Mnichově a odtržení slovenského státu od okleštěného Protektorátu Čechy a Morava. List La Liberté uveřejnil v tomto kontextu mapku republiky, na níž jsou české země výrazně odděleny od Slovenska, a také tři fotografie. Na první je Adolf Hitler s pozadím hákového kříže, na druhé portrét Edvarda Beneše a na třetí Jozef Tiso.

Stručně rekapitulujeme, že 14. března 1939 se na Hitlerův nátlak zrodil nezávislý slovenský stát, který však pod vedením klerikálfaisty Tisa zůstal v nacistickém područí.

Bonn - Žádné nacionalistické opojení, žádná vzrušená atmosféra jako v Praze, napsal včera o náladě ve slovenském hlavním městě německý deník

Die Welt. Bratislava se naopak v poklidu připravuje na svou úlohu hlavního města svrchovaného Slovenska.

Ještě tento týden se přitom čeká politické vyhlášení suverenity novou Slovenskou národní radou.

Varšava - HZDS sehrálo s voličem hru, když mu slibovalo slovenskou státnost včetně subjektivity mezinárodního práva a současné zachování všech výhod federace. To je nereálné, zdůrazňuje Milan Šimečka, šéfredaktor slovenského listu Fragment K v rozhovoru pro polský deník Gazeta Wyborcza. HZDS se vyslovuje pro konfederaci, čili volný svazek dvou států. Současně mluví o společném státu. To je fikce, v případě dvou svrchovaných států nelze mluvit o jednom organismu. Není v tom žádná logika, a jestli, pak jen taková, že na jedné straně chceme nezávislý slovenský stát a na druhé nechceme ztratit výhody soužití s Čechy, říká slovenský publicista.

Reinkarnace Zdeňka Fierlingera?

V těchto dnech sleduje vnitropolitické zpravidajství v iisku, te-
levizi či rozhlasu mnoho lidí, kteří se o politiku běžně před-
nostně nezajímají a rozhodně nejsou v této oblasti profesionály.
Tím více překvapuje ignorance fakt aktuálního vnitropolitické-
ho dění u profesionálního politika, jímž je pan či soudruh profe-

sor Horák, který tak rád hovoří o tom, že žádný politik nemá man-
dát k rozbití státu, že ODS-KDS a HZDS mají jednat jen o tvorbě
federálních orgánů. Ale to je práce na pořadu jednání. Jde zřej-
ně jen o známý komunistický trik odhalování vnitřního nepřitele,
jehož nebláhé působení má být všípáno do vědomí lidí. Kdo mlu-
ví o oddělení České a Slovenské republiky, o mezinárodně práv-
ní subjektivitě Slovenska? Pan Klaus, či pan Mečiar? Kdyby jen

sledoval prof. Horák Mečiarovy výroky! Snad by pochopil, že by
bylo vhodné při adresování řeči o mandátu voličů k rozbití státu na
Slovensko, nebo tomu alespoň čelit úzkou spoluprací se svou sou-
družskou stranou v oné zemi.
Bylo by také vhodné položit otázku, kdo má mandát k tomu, aby
vyvážel v občanech nejistotu o svých záměrech a cílovém řešení.
Takovou otázku se však muži nalevo od středu svého soudruho-

Pokrač. na
str. 274

vi, který ze svých tiskových konferencí doma novináře vylučuje a své názory vykládá raději ve Vídni, položit nechce. Stejně tak prof. Horákoví, třebaže byl dlouhá léta v USA, kde se mohl o parlamentní demokracii leccemu přiučit, nevdá, že HZDS již dnes, bez ohledu na budoucí mínění poslanců, klade požadavek zrušení nebo novelizace mnoha řádně přijatých zákonů.

A tak zatímco Václav Klaus stále hovoří o funkční federaci, z úst slovenského vůdce slyšíme nejasné a blíž neurčené představy o spolupráci dvou suverénních států s armádou, jejíž slovenští příslušníci - jak nám jen tak mimochodem sdělil - by byli odlišeni třeba páskou na rukávu, jako ji měli za zlatého věku slovenského státu příslušníci Hlinkovy gardy nebo Sturm-Abteilungen.

Bratříčku, zavři za sebou vráčka

Jestliže dříve byly převládajícími reakcemi při četbě slovenského tisku pobavení a znechucení, občas proložené nedůvěrou k vlastním očím, dnes se marně snažím dopátrat jiného pocitu než vzteku. Moje malá česká žlučovitá separatisticko-šovinistická dušička křičí - tohle snad už přece není mezi alespoň z poloviny slušnými lidmi možné! Že může takový moudrý a poctivý člověk, jakým je šéf slovenských rebelů, klidně vzkat prezidentu republiky, že se s ním vůbec nebudé bavit, protože mu prostě nevoní - přiznám se, to jsem nečekal ani od takového...! Měl jsem asi být předvídavější a nechat svou fantazii řádně bujet. Nedosti však na výše uvedeném.

Od prvních dnů prezidentování Václava Havla s ním chodil jako jeho stín jeden skvělý a všeobecně milovaný slovenský herec, který nemá rád, když na něj prší. Po návratu ze Spojených států prozradil prezident davům shromážděným na hradním nádvoří, že všichni ti důležití Američané se ho ptali - co to je zač, ten kluk jeden ušatý? Václav Havel odpovídal - To je můj viceprezident. A slovenský filuta se jen usmíval. Včera exviceprezident ve Smene vysvětlil, jak by se Václav Havel musel zachovat, aby mohl být federálním prezidentem. Musel by být stabilizujícím nadstranickým faktorem politické scény, pokud možno „zabezpečovatel“ nejaké podoby společného štátu“ (!). Měl by také být autoritou pro slovenské a české občany, pro české i slovenské politické strany. Milan Kňažko, bez kterého by prý bylo těžko, dokonce říká, že prezident má 14 dní na to, aby dokázal při rokováních mezi politickými reprezentacemi, že splňuje tato kritéria. Jinak... Takhle se tedy buduje demokratické Slovensko, ultimáty a vydíráním. Fuj.

Řekněme si teď ale vážně a otevřeně, co vlastně Vladimír Mečiar svým odmítnutím setkání s Václavem Havlem udělal, a to zcela jistě vědomě. Dejme tomu, že by společný stát nákrásně zůstal zachován. Předseda HZDS však svým urážlivým jednáním zasel na dlouhá desetiletí dopředu pocit odporu vůči slovenské politické reprezentaci do srdcí pravděpodobně všech příznivců Václava Havla v České republice, a že jich není málo. Faktická iracionalita tohoto pocitu přispěje paradoxně jen k jeho prohloubení. Na slovenské politické scéně je určitě hodně politiků slušných a uvážlivých, ty si však naši mladší bratříčci do svého čela nevolí. Nechuť se tak logicky musí rozšířit na celý slovenský národ.

Vůdce nejsilnějšího slovenského politického hnutí musí vědět, co dělá. Pokud společný stát zůstane uchován v jakékoli nové formě, Vladimír Mečiar se snaží dát jí do vínku to nejhorší, co může - národnostní nenávisť. Pravděpodobnější však je, že se snaží, aby stupeň české nasranosti (promiňte, ale jiný výraz nenalézám) stoupl do té míry, že občané České republiky udělají krok k rozdělení Československa jako první. A vychází mu to. Teď dopíšu tento komentář, půjdu a podepíšu Českou iniciativu. Pane Šabato, vyřídte to za řekou Moravou.

Mnoho nechybělo

Mnoho nechybělo a česká levice okořeněná rudohnědou republikánskou gardou vyhrála volby. Poměr 105:95 parlamentním křeslům ve prospěch vládní koalice ODS/KDS/ODA/KDU v českém sněmu mluví za vše jasnou řečí.

Svalnaté řeči páně Baránkovy, nesmyslné ambice volebního uskupení D '92, absolutní propad Občanského hnutí, jakož i velmi skromný výsledek jinak dost ambiciózní ODA jsou varujícím mementem pro všechny politiky nacházející se v pravé části spektra, ty neúspěšnější nevyjímaje.

Neuspěly předvolební typy pánů podnikatelů na zisk nejméně 10 % všech hlasů, bombastická reklama OH, kde osmiveslice

střídaly záběry Pražského hradu s J. Diensthierelem v popředí, neslavně skončilo i mámvé předvolební heslo ODA „Kaldova for premier“. Smutné účtování a málo povzbudivý výčet uzavírá zjištění, že ani jiskrně antikomunistický KAN nemohl uspět, neboť faktická absence konstruktivního politického programu byla až přespříliš zjevná.

Česká nejednotnost a svéhlavost měla za následek mimo jiné ztrátu nejméně 10 procent křesel ve federálním parlamentu. Škoda přeškoda, neboť tento výsledek mimo jiné znamená, že pravicové síly jsou ve federálních orgánech de facto v menšině. O tom, že právě toto je voda na mlýn Mečiarova HZDS, netřeba pochybovat, o tiché i otevřené podpoře všech klasických i reformovaných komunistů od rudé až po zelenou raději nemluvě.

Mnohé ukázaly tyto volby zcela jasně a zřetelně, třeba i to, že seriózní stranickou politiku nejde dělat bez širší členské základny, vlastního tisku a minimálního aparátu na úrovni krajů a okresů, ba i to, že chlubení se společným reformním peřím není žádnou zárukou volebního úspěchu. Prohlášení pana ministra Ježka o tom, že volební neúspěch ODA je zapříčiněn špatnou prezentací výsledků privatizace, je jasným důkazem nepochopení základní logiky voleb, ostatně není vyloučeno, že praktické výsledky privatizace jsou ve veřejném mínění většiny občanů považovány za více než skromné a prozatím málo přesvědčivé. Privatizační aféry, tahanice o majetek, rozhodování od zeleňého stolu, nejasné sféry kompetencí, nahrávání majetku starým strukturám, nové podnikatelské lobby, organizační zmatky a další podobné „lahůdky“ v procesu privatizace na důvěře rozhodně nepřidávají (včetně proreformní části politického spektra)! Dosavadní praktický průběh privatizace momentálně asi není tím nejlepším, čím by se jakákoliv strana mohla skutečně chlubit, a to i přesto, že privatizace zcela nepochybně přináší své první neokázale příznivé plody...

Mnoho nechybělo a naše cesta vedla pod dohledem pánů Trnků, Matějků, Komárků, Zemanů, Sládků, Zelených, Svobodů, Svitáků a Froňků nikoliv do civilizované Evropy zítřka, nýbrž do nevábných končin kamsi za Ural či do okolí Kilimandžára. Doufejme jen, že toto varování bylo pro českou pravici dostatečně důrazné.

Cesta jednoho politika k moci

Na jednom shromáždění občanů v nedávných dnech Václav Klaus prohlásil, že se nechceme dočkat nového února 1948. Není to žádná nadsázka, žádné rozdmýchávání hysterie, tato poznámka velmi reálně reaguje na současnou nebezpečnou situaci. Kdo se pamatuje na to, co předcházelo únoru, neubrání se regimiscencím. Tehdy šlo komunistům o to, uchvátit všechnu moc ve státě. Při dnešních jednáních pak, zatímco ODS jde o funkční vládu s programem, který by navazoval na to, čeho se přes všechny potíže podařilo dosáhnout v uplynulých dvou letech, HZDS chce hovořit jen o otázkách týkajících se moci. Celý jeho dosavadní postup pak nenechává pochybnosti o tom, že má promyšlený plán jako vystřižený z marxistických učebnic.

Prvním signálem toho, oč HZDS jde, byl překvapivý návrh na složení předsednictva Federálního shromáždění: předseda z řad HZDS by měl mít dva místopředsedy z řad komunistů a doplnit by se mělo z ostatních stran podle jejich zastoupení v parlamentě. Tedy jakýsi malý parlament. Na to navazují odklady a překážky při sestavování federální vlády a náznaky, že do zamýšleného referenda, s nímž také není třeba spěchat, bude federace fungovat provizorně. Do této strategie zapadá apriorní odmítnutí jediného kandidáta na funkci prezidenta, který má v současné době naději na zvolení.

Všechno ostatní vykoná čas. Prezident nebude zvolen, vláda, která by měla podporu FS, se nepodaří sestavit, a tak bude moci vládnout zákonnými opatřeními předsednictvo Federálního shromáždění tak prozíravě a chytře sestavené. Takto by asi chtělo dirigovat nejbližší budoucnost ČSFR hnutí, které dostalo ve volbách podporu přibližně jednatí procent voličů z celé ČSFR. Je třeba dodat, že komunistická ústava z r. 1968, v níž se stále pohybujeme, tomu nahrává. Jak by pak vládla v tomto období asi vypadala, to také již Vladimír Mečiar naznačil, když přiznal, že mu jde o zrušení celé řady zákonů přijatých od listopadu 1989. Tedy namísto úsilí o co nejrychlejší zařazení Československa do řady svobodných států s fungujícím hospodářstvím stagnace, v něčem i návrat zpět a v každém případě otřesení důvěry ve světě, jehož pomoc tak naléhavě potřebujeme.

Zkušenosti z února 1948 varují, že by nemuselo zůstat u tohoto vývoje. Úplné moci HZDS překážejí jen několik málo hlasů českých poslanců ve Sněmovně národů. Mohou se projevit snahy přetáhnout některé poslance, dosáhnout u nich změny orientace

svazku“ a bez perspektivy. Na to vše je třeba pamatovat při nynějších jednáních. Čeští vyjednávači si ovšem mohou být jisti, že to, co určité většina voličů u nás nechce, je návrat k socialismu, jehož jsme si užili dosyta. Ať tedy jednají podle toho.

typu Richarda Sachra. I motivace takové změny už byla naznačena: na slovenské straně se objevily hlasy, že ODS rozbijí republiku, aniž k tomu má mandát. HZDS by jistě potěšilo, kdyby některé české poslance přestali z toho důvodu podporovat Václava Klause, aby bránili Československo, i když třeba ve formě „volného

vičák přímo v urně nedělá čárky. Vstřícnost a podpora profesora Horáka, vyslovená budoucí vládní koalici, nevydržela žár víkendových jednání a rozpustila se záhy poté, co zkušební parlamentní válčení v Hybernské zhotovili šance sjednocení levice ve FS. Svoji politickou přímocnost a vstřícnost potvrdili zástupci a především voliči kuriózní koalice LSU. Zkušební předsedové kolchozů zcela demokraticky zapojili do svého souhlasu členství zástupce Strany zelených, vulgo „melounů“. Ti byli rudozemědělcům

Levý blok. Z jeho kandidátek získali totiž téměř výhradně podporu pozitivně lustrovaní agenti SIB všech šarží a kategorií. „Slušný a povitý komunista spolupracoval s SIB,“ řekl nedávno Rudolf Batěk. Tato forma demokratického ovlivňování stavu společnosti je nejlepším vysvětliváním mravní způsobilosti pro voliče KSCM, potažmo Levého bloku. Známe několik případů, kdy právní agent se díky preferenčním kroužkům objevil v čele kandidátky a rozdrtil tak nevýrazné hlupáky před sebou, kterým

S potěšením otvíráme ve chvíli skvěpě a únavy stránky komunistického čítiva s nevinným názvem Hala noviny. Ani v současných pohutých dnech nezklamala bolševická čubicka naděje do ní vložené. Přes celou stranu této obkurní tiskoviny se rozprostírá fotografie sedmičky českých politiků a palcovými titulkami se list nezaludně plá: Co dohodnete, pánové? Vcelku smířlivě je zde konstatováno, že v českých zemích zřejmě vznikne široká vládní koalice, která zůstane uzavřena pouze pro

Širokou koalici k úzké demokracii

nebyla prokázána česká spolupracovat. Levoblokoví lídři se do budoucí vládní koalice necpou.

Jinak je tomu s pány Horákem (ČSSD(b)) a Trnkou (LSU). Strana Lidového domu - zatím tohle označení ještě platí - ve volbách hanebně propadla. Přes desítky miliónů utopených ve volební kampani nedokázala oslovit jakoukoliv vrstvu, skupinu či, chcete-li, třídu a podivuhodně směš amerického sebevědomí, militantního antigermánství živého špinavého výmyslu, sociálního populismu a mravní bezbřehosti okouzila pouhých šest procent lidí, kteří se sice strachují o klamné jistoty minulosti, ale zároveň rozřeseně odmítli volit srdci blízké levoblokové bolševiky. Vždyť demokracie je prevít a kdo ví, zda si nějaký maličký pra-

Levý blok. Místopředseda ODS Macek si v textu chválí vstřícnost a podporu lidů LSU. ČSSD(b) a dokonce i pana Sládka. Jelikož nevěřím unaveným očím, znovu čtu text a s obdivem studuji rozřazené obilice soudruhů a pánů předsedů. Z nich ti první učiteli šanci a s pokřikem o bezvýhradné podpoře cpou se do budoucí české vlády. Z poklidného konstatování stavu, kdy mezi vyvolené nebyli přijati pouze nejotrlejší z bolševiků, kteří se nestydí hlásit ke zločinecké ideologii, jasně plyne spokojenost levice. Nabízí se zde možnost bez složitého stloukání trojských koňů dostat se za hradby demokracie a zde čekat na příležitost. Při pohledu na výsledky voleb je jasné, že sebevstřícnější tvůrce české vlády nemůže do široké koalice pustit

dobří pouze jako stařák pro získání pár stovek hlasů naivně ekologické mládeže, čímž došlo k žádanému zředění obstarování voličské základny. Nyní už zbývá v těsnějším ochrácení přírody jen ze základem stanovené vzdálenosti rozhořčené sledovat, kterak soudruzi kolchozníci rozšafně míří do parlamentních dveří.

Nevěřím ve slabou paměť pana Klause, který kdysi trefně přirovnal strany naší demokratické levice k ovádům a zmijím. Hřát hady na prsou se sice oblíbená kratochvilé politických vědecků, ale pokládat zákeřné plazy na hruď vědomé - to by byl výkon hodný zápisu do historie. Vyměnit proto dočasný konsensus s levicí za budoucí rozkol v pohutých dnech konstituování českého státu by bylo více než krátkozraké.

Československo v zrcadle zahraničního tisku

Italský deník La Repubblica dnes napsal, že nikdo zatím oficiálně nehovoří o „separaci“, ale ta den za dnem nabývá konkrétnější obrysy. Rozpaky vyvolává procedura oznámená Mečiarem, podle něhož má být nejdříve vyhlášena suverenity Slovenska, tedy schválena nová ústava, předtím, než bude uspořádáno referendum, v němž by nyní Mečiar riskoval porážku. Někteří komentátoři začínají hovořit o „ústavní převratu“. Deník pak připomíná otázku silné maďarské menšiny na Slovensku, která se začíná rýsovat jako nejobtížnější Mečiarův problém.

Deník konstatuje, že je to deprimující výsledek veškerých snah o zachování federace, a dodává, že svrchovanost, kterou Mečiar slibuje, může sice Slovákům vzhledem k jejich vztahu k sousednímu národu imponovat, rozhodně však nemůže vyřešit složitou hospodářskou situaci na Slovensku. Samostatný stát se zrodí za cenu toho, že vznikne nová krizová oblast.

List Leipziger Volkszeitung napsal, že je načase, aby Evropské společenství vyslalo Slovensku konkrétní varování: Jestliže slovenský nacionalistický vůdce Mečiar věří, že se rychle domůže státní suverenity, pak by mu měl dát Brusel jasné

najevo, že to bez uznání ze strany ES nemá vůbec žádnou cenu.

Belgický list Le Soir v komentáři o jednání nejsilnějších politických stran v Československu soudí, že Klaus svým odmítnutím postavit se do čela „likvidační“ federální vlády a rozhodnutím soustředit se na své české působení fakticky udělal konec šancím na přežití československého státu. Oficiálně samozřejmě existuje dohoda o sestavení federální vlády, ale jejím smyslem je především nevýděsit zahrani-

strany smířily s tím, že nelze počítat se zásadním ústupkem protivníka a je třeba jednat o tom, co společně mohou přijmout. Ukázalo se, že oba pánové mají v kapse nominace na premiéry republikových vlád. Tím oba vůdci vítězných stran budou moci plnit svůj úřad v souladu s mandátem vlastního voličstva a směřovat k podobnému cíli odlišnými cestami. Mezi nimi lehla v ruinách federace a její silná vláda.

Britský deník The Times v komentáři k povolebním jednáním v Československu soudí, že Mečiarovo vyhrožování nezávislostí může být podle něho pouhým úsilím o získání plné kontroly nad ekonomickou a sociální politikou, zatímco Klausovo předstírání, že na nezávislost Slovenska přistoupí, zase může být vedeno snahou připomenout Slovákům cenu, kterou by za to zaplatili.

The Independent naopak soudí, že Československo se již rozdělilo s rychlostí, která vyřazuje dech, a že pouze zbývá zařídit potřebné formality. Slovinci si již nyní začínají uvědomovat, že život v samostatném státě bude mít ekonomické problémy. Ale na přehodnocování je zřejmě již pozdě, konstatuje deník.

Západ začíná hovořit o „slovenském převratu“

či a zabránit, aby politická krize následně neohrozila první křehké náznaky ekonomického zotavování.

Klaus a Mečiar dnes v Bratislavě obnoví svůj dialog o rozdělení, což je slovo, které se ještě v Praze nikdo neodvážil vyslovit. Zklamánímu prezidentovi Havlovi zbývá napsat poslední dějství „sametové revoluce“, napsal belgický list.

Třetí kolo rozhovorů Klaus-Mečiar považuje Rzecpospolita za dlouho očekávaný kritický okamžik. Podle listu se obě

za místní poplatky je směšně nízký a ostatní zdroje jsou stále přerozdělovány podle klíče, který pro starosty menších obcí zůstává skutečnou záhadou. I tak se však život do Zákup vrací a zabýdlují se zde lidé, kteří do této země skutečně patří.

Dok. ze str. 276 →

Rozvod společné domácnosti?

prolog - den nultý - neděle 7. června 1992

Ve volbách do Federálního shromáždění získává přibližně třetinu hlasů v České republice koalice ODS-KDS, ve Slovenské republice HZDS. Vladimír Mečiar na tiskové konferenci žádá referendum o další existenci společného státu, modifikaci ekonomické reformy, oznamuje, že HZDS nepodpoří Václava Havla při kandidatuře na prezidenta, a požaduje zrušení federální televize a rozhlasu. Prezident pověřuje předsedu ODS sestavením federální vlády. Pro prezidentské volby je kandidátem ODS Václav Havel. Na televizní povolební setkání pouze Hnutí za demokratické Slovensko coby vítěz voleb v SR nevysílá žádného zástupce.

den první - pondělí 8. června

Předsedové ODS a HZDS se pozdě večer scházejí ve funkcionalistické vile Tugendhat v Brně k prvnímu jednání. Václav Klaus se před jednáním vyjadřuje, že věří v konsensus, a přichází s cílem udržet federaci a společný stát. Rozhovory se protahují hodně přes půlnoc. Na existenci funkční federace, pokračování v ekonomické reformě a prezidentskou kandidaturu Václava Havla jsou názory zásadně odlišné. HZDS přichází s koncepcí ekonomicko-obranného společenství nebo unie dvou států s právní subjektivitou, což je podle V. Klause návrh na rozdělení státu. Shoda je dosažena jen v otázce nutné redukce federální vlády a obsazení postu předsedy FS. Sestavení federální vlády podmiňuje slovenská strana dohodou o politickém programu. Představitelé

ODS popírají prohlášení HZDS, že uznali plnou legitimitu kroků k vyhlášení svrchovanosti a přijetí Ústavy SR. HZDS souhlasí, aby prezident byl z ČR, ale nikoliv V. Havel. Vladimír Mečiar nehodlá být členem nové federální vlády, ale na jednáních se bude jako zástupce nejsilnější slovenské strany podílet.

intermezzo - středa 10. června

Podporu ODS v úsilí o zachování společného státu vyjadřují ČSSD a LSU. Sociální demokraté navíc vyhlašují studenní moratorium na kritiku nové vlády.

den druhý - čtvrtek 11. června

zvaní k rozhovoru s Václavem Havlem. Okolo půlnoci přichází na Hrad pouze Václav Klaus, HZDS se bez omluvy a vysvětlení nedostavilo.

intermezzo - pátek 12. června

Vladimír Mečiar pořádá tiskovou konferenci pouze pro vybrané novináře. Vyjma Rudého práva a Práce zůstávají za dveřmi zástupci českých deníků, zpravodaj ČSTK a zahraniční novináři. České parlamentní strany (kromě LB a SPR-RSČ) vydávají společné prohlášení, v němž podporují Václava Havla jako budoucího prezidenta a považují za klíčovou rychlou dohodu ohledně sestavení federálních orgánů.

den třetí - sobota 13. června

Probíhá zasedání představenstva HZDS. Pozdě ve-

Mráz přichází ze Slovenska

Na druhé kolo jednání přijíždí delegace HZDS do pražského sídla Občanské demokratické strany. Miroslav Macek (ODS): „Přicházíme jednat o náplni federace - nebo o rozdělení státu. Třetí cesta není.“ Přetrvávají zásadní rozpory. Strany se nedohodly ani na termínu sestavení federální vlády. ODS trvá na jejím sestavení do 5. července (termín prezidentských voleb), HZDS říká neurčitě: co nejdříve. HZDS deklaruje snahu o členství Slovenska v mezinárodních organizacích typu OSN. V otázce referenda je ODS ochotna podpořit zkrácení zákonných lhůt pro jeho co nejrychlejší vyhlášení, HZDS říká, že referendum nelze uspěchat, navrhuje namísto otázky výběr mezi třemi možnostmi; jako nejbližší termín vidí přelom letošního roku. Mečiar opět ignoruje novináře i tiskovou konferenci a po jednáních ihned odjíždí. Obě delegace mají po-

čer ruší Vladimír Mečiar avizované nedělní rozhovory s ODS. Náhradní termín stanovuje na neurčito. Oficiálním zdůvodněním je potřeba dořešení závažných bodů jednání, nezaručené zprávy mluví o zásadních sporech uvnitř HZDS.

intermezzo - neděle 14. června

HZDS oznamuje pondělní návštěvu své delegace včetně V. Mečiaru na Hradě. Jako další termín rozhovorů ODS - HZDS nabízí slovenská strana středu 17. června. Mečiar navrhuje zřízení funkcí slovenského a českého prezidenta; z nichž jeden by na smluvním základě vykonával funkci federálního prezidenta. Česká strana popírá, že by k odložení schůzky došlo po vzájemné dohodě. „Domníváme se, že je to jasná taktika zdržování a průtahů,“ říká místopředseda ODS Miroslav Macek.

Dokoučení
ne čer.
27-5!

Firma STAMI začala s dtevořobou, firma JAKOW sbírá a zpracovává autobaterie a nezelezný šrot a novoborský Crystalex si zde zařídil sklad. Městský úřad musí splňovat především na podnikavost zdejších obyvatel, neboť obecní pokladna je chudá a sotva stačí pokrýt havarijní opravy, kterých je v Zákupěch víc než kde jinde. Jediný zdroj obce

tek Zákupy a Uranové doly - jsou v útlumu a nezaměstnanost je tady vysoká. Podporujeme proto všechny podnikatele, kteří projevují o objektivě v bývalém vojenském prostoru zájem. Například firma AMEX zde koupila za 8,5 miliónu korun pozemek s halou a stavi zde továrnu na zvukotěsný materiál pro automobily, postaví zde i velkou spalovnu na tuhý komunální odpad.

Úder proti uranové mafii

Rakouské protiteroristické jednotce se podařilo uplynulou středu ve Vídni úspěšný zásah. Její civilní pátrači ve spolupráci s uniformovanou policií zadrželi na parkovišti u zábavního parku Prater sedm osob - jednoho Rakušana, dva československé občany a čtyři Maďary. Zatčení měli u sebe rozřezané palivové tyče s uranem pro atomové reaktory typu VVER 1000, jež chtěli prodat zájemcům především z arabských států.

Vídeňský deník Kurier k tomu uvedl, že již delší dobu existuje podezření, že rakouská metropole je rejdištěm atomových pašeráků z bývalého Sovětského svazu. Nyní, po zabavení většího množství radioaktivního materiálu, byla tato domněnka potvrzena. Okamžitě provedená analýza v rakouském reaktorovém centru Seibersdorfu ukázala, že pašeráci chtěli prodat 261 kusů kotoučů obsahujících 4,4 procentní uran 235 a dalších 55 gramů čistého uranu 235. Pašeráci měli u sebe radioaktivní materiál bez jakékoli izolace pouze v cestovních taškách a vážně ohrožovali jak okolí, tak sebe.

Vídeňská policie zatím odmítla poskytnout o případu bližší informace. U zatčených se prý jedná o běžné zloděince, jeden z nich jezdil v ukradeném autě. Kurier se domnívá, že atomovým pašerákům se

podařilo přes ruskou mafii dostat se k sovětským atomovým skladům. Uvádí, že západním tajným službám je známo, že některé skupiny rozpuštěné KGB se organizují na způsob mafie a vyvíjejí živou činnost právě v atomovém kšeftování, jež může být velmi výnosné. Zaměřují se zejména na státy třetího světa, jež by se rády dostaly k sovětským atomovým bombám. Středem zájmu těchto uranových mafií je i těžká, tzv. červená rtuť, která vyzařuje radioaktivitu a byla používána - jak uvádí Kurier - jako stabilizátor v sovětských raketových hlavicích.

Úspěšná akce rakouské protiteroristické jednotky přinesla každopádně přesvědčivý důkaz o tom, že skutečně je možné, aby se kriminální živily zmocnily radioaktivního materiálu, což je nebezpečné pro celé lidstvo.

leji. Nepodílely se na tom jenom přírodní živly, ale také nenechavé ruce zlodějí, které neuhlídala ani naše armáda. Dokonce ani důstojníci Československé armády nepohrdli vedlejším výdělkem a veselé rozprodávali zapomenuté sporáky, což se stalo předmětem soudního řízení.

Ve vojenském prostoru po společném řázení různých živlů pak zbyly prázdné poškozené objekty, z nichž některé - především »černé« sovětské stavby neodpovídají našim normám - se nehodí na nic jiného než na demolici. Jak využít těchto zbývajících, to zůstává největší starostí Městského úřadu v Zákupěch. V minulých dnech byla podepsána smlouva s nadací Zdraví o prodeji kasáren. Dám v hodnotě 11 miliónů korun s podlahovou plochou 8000 m² si vyžádá investici 250 miliónů korun! Vznikne zde středisko pro rehabilitaci tělesně postižených dětí, hotel a školící zařízení. Ze dvou stovek bytů napojených na dálkové topení bylo už třicet přiděleno našim občanům, další ještě čekají na opravu.

Na rekonstrukci 45 bytů poskytlo částku pět miliónů korun ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj a v květnu se do nich nastěhují první rodiny volyžských Čechů. Stát odkoupil za 8,5 miliónu od bývalého Sovětského svazu budovu se 48 byty, v ní vznikne dům s pečovatelskou službou a bude v ní také 11 bytů pro vozičkáře. Město si ponechalo bývalou plukovní ošetřovnu, kde vybuduje středisko občanské vyhovnosti.

»Aby celý prostor ožil, musíme zde především vytvořit nové pracovní příležitosti,« říká místopředseda Zákup František Urban. »Dva největší zaměstnavatelé - Státní sta-

Zákupy zase ožívají

Po odchodu Sovětské armády zůstal

v Zákupěch na Českolipsku opuštěný vojenský areál o rozloze 30 hektarů. Po celých dvacet let se o jeho údržbu nikdo příliš nestaral, prázdný však chátral ještě rych-

Po dvaceti letech trvání první Československé republiky, ke které se Slováci připojili, aby zachránili svoji identitu před zánikem, prohlásil 21. ledna 1939 dr. Josef Tiso: „Národ slovenský po tisícileté přestávce, po dlouhých bojích za svoje národní práva má svoji vládu, svůj sněm, buduje svůj stát, svůj Slovenský stát. Národ slovenský buduje si svůj stát, který je orgánem jeho suverenity, je vykonavatelem jeho vůle, je ochráncem jeho zájmů. Být slovenským vlastencem a ideálním národovcem znamená být ideálním budovatelem Slovenského státu. Láska ke slovenskému národu se konkretizuje v oddanosti a věrnosti Slovenskému státu!“ Bylo to krátce po zabrání českého a moravského pohraničí nacisty, v době vyhlášení autonomie Slovenska a první pomlčky v názvu republiky.

Na zasedání slovenské vlády 1. března referoval slovenský ministr ještě existující ústřední česko-slovenské vlády Karol Sidor: „Přednesl jsem v Praze, co požadujeme v oboru vojenském a co ve finančním. Odpověděl předseda vlády Rudolf Beran a řekl, že jde o dvě věci, o zásadní otázky a dílčí požadavky. Žádal, aby slovenská vláda vyjádřila svoji loajalitu k ústřední vládě, neboť jinak je nemožné přikročit k vybavování požadavků, jak mnou byly předneseny. Musíme se dohodnout, řekl Beran, anebo se rozejít.

Odmítl jsem vyjadřovat loajalitu k ČSR. Odhlasovali jsme již zákon o autonomii Slovenska i společný rozpočet na rok 1939 a slovenská strana plní, co je v nich.“

Po tomto prohlášení nastala ostrá debata a ministr Chvalkovský řekl: „Jak jsme to dosud dělali, nedělali jsme to dobře ani my, ani vy. Teď stojíme před otázkou, máme zůstat pohromadě i nadále, anebo se máme rozejít? Anglický státník řekl, dveře musí být buď otevřené,

la.“ Jeden ze slovenských delegátů se při přednášení požadavků rozčilil tak, že musel být předsedajícím Rudolfem Beranem napomenut, když začal ostře bušit pěstí do stolu.

Byla jmenována autonomní vláda se Sidorem v čele: „Ještě před tím jsem si od prezidenta vymínil, že česko-slovenská armáda nebude na Slovensku použita bez mého souhlasu. To pokládám za nejdůležitější. Tím Slováci ještě před vyhlášením Slovenského státu ovládli vojsko a zároveň jsme se zmocnili jednoho ze symbolů státní suverenity.“ napsal později Sidor o svém jednání v Praze.

Na důvěrné schůzi slovenské vlády řekl dr. Tiso 14. března: „Jakmile uvidíme, že je vhodná

chvilka, budeme považovat za svou povinnost, abychom se od Čechů odtrhli. Když náš lid bude vidět, že to bylo jediné východisko, každý Slovák si přitáhne opasek, uskovní se a bude umět snášet i menší nevýhody. Řekne si, že se nedalo dělat nic jiného!“

6. března řekl dr. Tiso: „Zatím musíme trvat na budování Slovenského státu evoluční cestou a vyhlásit ho, až to bude pro nás vhodné.“

Do schůze ústřední vlády 9. března přišli se Sidorem další tři delegáti. Beran podrážděně prohlásil: „Všechna pražská vyslanectví už znají termín vyhlášení samostatného Slovenského státu, jen pražská vláda neví o ničem.“ Sidor mu odpověděl: „Nepřišli jsme, abychom ověřovali pověsti. Přišli jsme proto, abychom přednesli slovenské požadavky. A aby je ústřední vláda přijala a splni-

la.“

Co následovalo, je známé. Ale podobnost postupu, a dokonce i jednotlivých výroků je tak neuvěřitelná, že považuji za nutné zdůraznit letopočet 1939 a citovat pramen. Stať o vyhlášení Slovenské republiky zveřejnil v říjnu 1985 Martin Hrabík v Clevelandu, USA, v krajanském magazínu Novina.

se s blokem hudby. Z rozhlasových přilmačů v celé zemi se ozvalo: „Škoda lásky, kterou jsem tobě dala...“ Tahle nejslavnější česká polka se pak dlouho nesměla vysílat vůbec a později jen nezpívaná. Nechce se věřit, že ta malá polka dokázala ohrozit tak veliký Sovětský svaz. Ten už dorazil na věčnost, polka se hraje i zpívá.

Dokonce už dříve, než k němu dojde. Neboť rozpadající se rodina neusiluje o společný prospěch a nejméně jeden z manželů kalkuluje zpravidla s prospěchem vlastním. Žádný z manželů nemá chuť investovat větší peníz do společné domácnosti, i kdyby tato investice slibovala zisk sebevětší. I s případným úvěrem jsou potíže, neboť věřiteli nemá jistotu, který z manželů dluh zaplatí.

Každý rozvod proto něco stojí. V rodině na něj nejvíce doplácí děti. I pro ty však může být lepší život v nové neúplné rodině než poslouchat nikdy nekončící hádky obou manželských partnerů. Banka pak po rozvodu ochotněji půjčí tomu, kdo jí poskytne záruku solidnosti a schopnosti zúročit vložený kapitál. Zahorklý pocit rozvodu však často brání tomu, aby se z bývalých manželů stali alespoň přátelé schopní komunikovat a spolupracovat jako slušní lidé. Zvláště pak tehdy, je-li rozchod spojen s nechutnými scénami nebo když jeden z partnerů v touze po úplné volnosti usiluje především o rozchod od lože, zatímco u stolu - být nepříteli bohatě - by byl ochoten ještě nějakou chvíli zůstat.

Dojde-li k československému rozvodu, bude to také něco stát. Už proto, že strana, která o něj usiluje, žádost o něj odkládá spoléhajíc na to, že druhá straně dojde trpělivost a ve snaze snížit hospodářské škody ukončí manželství z vlastní iniciativy. Soudní poplatky, okolkování peněz a měřidla na naftu, plyn a elektřinu také

něco stojí, stejně jako obnova narušených kooperačních vztahů a tisk nových jízdnic řádů. Stojí proto za to učinit vše pro to, aby byl zachován stát, v jehož zrodu bylo sice zakódováno riziko národnostních konfliktů, který však přesto byl mezi oběma válkami jedinou oázu demokracie v této části Evropy. Stát, v němž jsme se téměř všichni narodili a mezi jehož občany nestojí bariéra nenávisti zbrocená krví současných i minulých konfliktů.

Není důvod k domněnce, že na případném rozchodu někdo rychle vydělá. Což však také není důvod k tomu udržovat za

a hospodářské transformace. Objektivní pravda se však nikdy nenachází na půlce cesty mezi dobrem a zlem, mezi racionálními a iracionálními postupy a činy.

Předpokládáme proto, že Slováci jsou dospělí a rozumní lidé. Zvolili si do čela ty, kteří usilují o samostatný stát, o samostatné zastoupení v OSN, o svou „SO“ SPZ na autech a hlavně o svou vlastní emisní banku, mají to mít. Nám v roce 1918 také příliš nevadilo, co si o našem počínání myslí Vídeňáci. Nazýváme však věci správnými a každému srozumitelnými názvy a jednáme tak, aby škody s rozchodem spojené byly co nejmenší.

Pak můžeme jednat i o tom, zda oba státy mají ještě zájem na společných clech či společné ochraně hranic na Dunaji. Ani „Československo“ zaniknout nemusí. Sovětský svaz také nezaujímal proto, že se odtrhlo Pobaltí. Občanů slovenské národnosti žije v českých zemích statisíce a nejsem si jist, zda za vlády pana Mečiara na Slovensku ještě nějaký z nás nepřibudou.

Český národ měl svůj vlastní Bořivojem založený stát celých 1100 let. Ne vždy si v něm sám vládl, ne vždy se mu dobře dařilo, leč neskončil. Tím spíše nezahyne proto, když jej obnoví. Dva čeští Václavové v jeho čele mají v celém světě i doma obrovskou morální autoritu i ekonomickou důvěru. A ten třetí na koni pod Muzeem jim snad svůj svatý patronát zachová!

z pohřebního věnce na hrobě československé svobody. I stalo se, že doma jeden z těch našich rudých bratrů velebil v rádiu moudrost Velkého rudého bratra v Moskvě, který nás jako starostlivý otec ochránil před kontrarevolucí. „Nejradši ze všeho bych teď byl sirotkem,“ pravil tehdy nik v rozhlasovém studiu a odstartoval pá-

Každý rozvod něco stojí

každou cenu při životě manželský svazek, jehož jeden člen chce založit vlastní domácnost a druhý ztrácí již chuť hrát dále roli partnera, jenž společný stát hájí jen proto, že z toho má bůhvíjaký prospěch. Dva roky vstřícnosti (či lépe trvalého ústupu před eskalací rozumných i nerozumných požadavků značně připomínajících taktiku našich sudeťáků před Mnichovem) by již mohly stačit.

Najdou se jistě i takoví, kdož i z této, pro naši zemi tak složité situace, budou chtít vytlouci politický kapitál. Budou se stavět do role „objektivních“ soudců nad oběma stranami, které dnes jednání o budoucnosti federace vedou, doporučující pokračovat v jednání až do roztrhání těla, či spíše do zastavení naší společenské

Když nejvyšší principál našich komunistů prohlásil: Se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak, lidé říkali: „Ten se nějak cítí. Hitlerovi stačilo pro jeho třetí říši jen tisíc let.“ Přišel osmašedesátý rok a na cestě k věčnosti začalo jedno

Škoda lásky

kolečko skřípat. Velký rudý náčelník z Moskvy poslal do Československa voje opravdů, aby kolečko opravili. Rudé náčelníky od nás dal dopravit do svého vagonu v Kremli, aby mu tu odpřísáhli a podpísem stvrdili, že kolečko už nikdy skřípat nebude. Nakonec jim dal vykourit dýmku míru, kterou nacpal machorkou

Slavné domažlické náměstí, které je památkovou rezervací.

Foto LD: M. DVORÁKOVÁ

Problémy s majiteli kulturních památek

V jedné písničce se zpívá, že Domažlice »jsou pěkný městečko«. To také opravdu byly v době, kdy každý dům někomu patřil a ten dotýčný se o něj přibližně staral a byl na něj hrdý. Jak se po vyvlastnění staral stát, víme všichni. Ale teď se domy a další objekty vrací opět původním majitelům nebo jejich potomkům, kteří však už možná budou mít k navrácenému majetku vztah poněkud jiný než ti, kteří na něm nechali otisk vlastního života...

Jak se chovají staronoví majitelé ke svým navráceným domům, které jsou zároveň památkovými objekty, zeptali jsme se PhDr. Věry Závacké, vedoucí referátu kultury Okresního úřadu v Domažlicích.

»S restitucemi těchto objektů máme nemalé starosti, zejména v Městské památkové rezervaci Domažlice, která se do soukromých rukou vrací prakticky celá. A je tu jasně vidět, že pouto, které se před léty přesešlo, totiž ten niterný vztah k domu či statku nejen jako k prostředku obživy, ale především jako k rodinnému sídlu, nám teď moc chybí. Jsou však i kladné případy — například Knihovna Boženy Němcové sídlí ve dvou domech, které dostali nazpět původní majitelé. Oba našťastí pocházejí z rodin, které se vždy aktivně účastnily kulturního života města, dokonce jej do značné míry ovlivňovaly. A tak knihovna zůstala prozatím na svém místě i s nezvýšeným nájemem. Ale mladá generace už tohle kvalifikativně v sobě nemá. Chce jen to, co nese rychlý zisk.«

Když majitelé o svoje nemovitosti přišli, byly to pouze domy, stodoly, špýchary. Ted se jim vrací nemovitosti kulturní památky nebo objekty v městské památkové rezervaci s přípisem, co všechno s takovou památkou udělat nesmí. Majitel se většinou začne hned rozčilovat; má pocit, že je zasahováno do jeho vlastnických práv, že už je zase nespravedlivě omezován. Dům převzme, ti starší ho ale většinou pronajmou nebo prodají a ti mladší chtějí, aby nesl okamžitě zisk. Chtějí přestavovat, bourat, zvedat dům do výše, aby získali další patro, a tím další prostory v nejatraktivnější městské zóně. A z referátu kultury se dozvídají, že to nejde, že musejí uchovat stavebně historický ráz domu a ráz rezervace. Není přípustné, aby bourali renesanční klenby a nastavovali další patra, osazovali do ba-

rocních domů moderní trojdielná okna... Dokonce musí být zachována i určená barva fasády — a je hned zle. Ti lidé necítí krásu městské památkové rezervace, nestojí jim za to, aby si trochu víc lámali hlavu a přemýšleli, jak ji udělat funkční a při tom nezničit to, co ji dělá jedinečnou, neopakovatelnou. Kde by se to také mohli

naučit? Ve městech byly vrcholem moderní architektury panelákové krabice, na vesnicích tytéž krabice, jen s tím rozdílem, že pro každou rodinu zvlášť. Třeba v Postřekově, kdysi jedné z nejcharakterističtějších chodských vesnic, zbyla všeho všudy jediná lidová stavba. A i tu by majitel nejradši zboural.

Zkrátka nemovitost je dnes vesměs přijímána jen jako prostředek k zbohatnutí. A státním orgánům nezbývá než přesvědčovat majitele, že zachová-li historickou podobu domu nebo ho do historické podoby opraví, bude mít stavba i větší finanční hodnotu. Na západ od našich hranic je toto povědomí celkem běžné, my se k němu musíme teprve dobat.

Domažlickému úřadu se toto přesvědčování zatím daří. Jak probíhá, to už záleží na temperamentu majitele. »Někdy si vyslechne nadávky a urážky,« říká dr. Závacká, »ale i s těmi nejnevrlejšími návštěvníky jsme se zatím dokázali dohodnout na něčem přijatelném. Někdy jsou to i historie humorné. Tak třeba památkový architekt předepsal na fasádu jednoho domu v rezervaci dva odstíny zelené barvy. Majitel se na nás doslova vrhl, že zelenou od dětství nesnáší, ani jeho žena nesmí mít zelené šaty — a teď má mít zelený barák! Nakonec se přece jen nechal přesvědčit, ať to zkusí, a dnes si libuje, jak je ten dům hezký.«

Značnou úlevu by památkářům a kulturním úřadům přinesl nový daňový systém, v němž mají být památkové stavby značně zvýhodněny. Dnes znamená oprava památkového objektu pro majitele dost citelné náklady, které nejsou nijak kompenzovány. Zákon č. 20/1987 o státní památkové péči sice dává možnost státního příspěvku, ale na ně v současné době nejsou peníze. V loňském roce vyplácel okresní úřad na opravy vnějších plášťů v městské památkové rezervaci Domažlice po pěti tisících. Letos nemá prostředky ani na tuhle směšnou částku.

Vítáme vás hu nás — stojí na bráně do Domažlic. Jenže od Kozinových dob se město rozrostlo daleko za bránu.

TRAGÉDIE V BOLEVCI

CO POPSAL KAREL ČAPEK VE SVÉM KRAKATITU?

Pamětníků již mnoho nežije, neboť tragédie v Bolevci u Plzně se odehrála 25. května 1917. Tehdy, za první světové války, Škodovy závody vybudovaly poblíž Plzně obrovskou muniční továrnu, snad největší v Rakousku-Uhersku, která chrtila denně munici na všechny fronty a bojiště Evropy.

...Tu vyrazila nad Grottupem obrovská černá masa, vše zhaslo; jako by se tma roztrhla, vyšlehl vteřinu nato ohnivý sloup, strašlivě zaplála a rozhodil kyklopskou hradbu dýmu; a tu již zadul hučící náraz vzduchu, něco zapraskalo, stromy skřípavě zašuměly, a prask! děsné švihnutí bičem, rachot, burácející úder a dunění; země se chvěje a ve vzduchu šíleně víří urvané listy. Lapaje po dechu, drže se oběma rukama podstavce kříže, aby ho to nesmetlo, pouli Prokop oči do sršící výhně. I rozštípe se země mocí ohňovou a v rachotu hromu promluví Pán. Ráz na ráz se vyvalil druhý a třetí masív, roztrhl se rudým šlehnutím a zaplála třetí, nejhroznější výbuch; patrně chytily sklady. Nějaká hořící masa letí do nebe, rozprskne se a snáší se deštěm explodujících jisker... Vyrázil čtvrtý a pátý výbuch s třeskutým zařváním houfnice; požár přeletěl na obě strany; hoří málem půl obzoru...

(Karel Čapek: Krakatit)

Dnes už nikdo nevysvětlí pravou příčinu neštěstí, které v pátek 25. května otřásl celým Západočeským krajem. V půl druhé odpoledne nastal první výbuch v dílně, kde se kompletovaly miny, po výbuchu v krátkém sledu následovaly další. Černožlutý dým z hořících objektů zahallil celé okolí a pomalu stoupal do výše několika tisíc metrů. Vzdušné vlny vyhazovaly do povětří traverzy, kolejnice byly vytrhány z pražců, blízké okolní lesy skoseny, výbuchy rozmetaly budovy továrny a země duněla a chvěla se jako v těžké kanonádě. Celý Bolevec byl proměněn v živé peklo, po němž zůstala jen mrtvá měsíční pustina. Padající zdivo pohřbilo na tři sta osob, tisíc dělníků a dělnic bylo zraněno. Zahynul celý transport Poláků z Hallče, který byl krátce předtím odtransportován do Plzně a bez řádné evidence právě v osudný den nastoupil do práce v munici. Národní listy o deset let později, dne 25. 5. 1927, psaly: »Miny, granáty, šrapnely létaly vysoko v povětří a v zarudlých hvězdách vybuchovaly... Kolem řádila smrt a panovalo zoufalství. V troskách a pod oblaky vybu-

chujících granátů umírali lidé a nebylo jim pomoci. Záchrancům hrozila jistá smrt.« Dodejme, že pražské místodržitelství vydalo zákaz jakkoli veřejnost o neštěstí informovat. Několik dnů trvaly záchranné práce, z Prahy přijel na pomoc ženijní pluk, byl nasazen pluk pyrotechniků, který pak měsíce sbíral po celém okolí nevybuchlou munici. V celém okolí byly zrekvírovány rakve.

První oběti byly pohřbeny 29. května na malém boveveckém hřbitově za přísné policejní asistence, neboť na pohřeb přijel zmocněnec císaře Karla — arcivévoda Karel Albrecht a pražský místodržící hrabě Coudenhove. Odehrávaly se srdcervoucí scény: »Stála tu řada otevřených rakví, naplněných kousky roztrhaných těl a vedle každé rakve ležely prstýnky, náušnice anebo co se vůbec u mrtvol našlo a podle čehož se pak soudilo na totožnost zabitých. Ani nejotrlejší vojáci nemohli bez pohnutí přihlížeti tragickým scénám. Zabte i nás, když jste zabili naše děti, volali zoufalí rodiče a marně se snažili zvednouti z rakve kousky beztvárné hmoty svých dětí.« Kromě dospělých totiž pracovalo v munici i mnoho dětí ve věku 14—15 let. Ty všechny zahynuly.

Podle písemných pramenů a svědectví velitele plzeňského sboru hasičů Františka Dlaska byl hlavní příčinou katastrofy nepořádek: na kolejích stály vagóny neodeslané munice, v dílnách se munice válela po stolech. Prý také jeden z dělníků přinesl řediteli munický ing. Thielovi ukazat vadnou minou, ale ředitel řekl, že se na ni podívá, až se vrátí z oběda... Patrně stačilo malé jiskření a Bolevec zaplála strašlivou pochodní. Na Bolevci se také přizívali různí šmelináři; nebylo tajemstvím, že čisté hedvábí, určené v munici do plnění munice (do malých hedvábných sáčků se vkládala výbušný prášek a dával do hlavic) putovalo do bohatých plzeňských domácností a bylo nahrazováno podružnou tkaninou i papírem. V Bolevci vybuchlo čtyřicet osm tisíc ostrých dělostřeleckých nábojů, přes šedesát tisíc tun dynamonu, dva vagóny min, skladiště smoly a přepínací skladiště nábojů.

Za rok po této tragédii byla zde na paměť neštěstí postavena a vysvěcena malá kaple, na boveveckém hřbitově byly také promluveny první revoluční řeči, »promlu-

Vladimíra Lažanského, a třebaže boveveckou katastrofu přímo neviděl, bylo zde očitě svědectví z úst manéžského hraběte Jana Lažanského (z druhé větve Lažanského rodu), který ihned jel do Plzně nabídnout primátoru dr. Petákoví svou pomoc, ale pro úplné uzavření celého okolí Plzně a Bolevce se do města nedostal. Hrabě Jan přijížděl do Chýší k bratranci Vladimírovi s informacemi — ostatně zlověstný kouř na obloze, táhnoucí se mnoho kilometrů, zahallil celou oblohu, také dunění výbuchů bylo v celém širokém kraji dobře slyšitelné. Kdo pamatuje bombardování Drážďan v únoru 1945, dá mi za pravdu: ohnivá záře byla viditelná daleko do Čech, slyšitelné byly i detonace explodujících bomb.

Pozdější svědectví o výbuchu v Bolevci, vše prožité, vše vzápětí slyšené a potvrzené účastníky záchranných prací, Karel Čapek ve své nesmírné a pravdivé vizi přetavil do svého díla, aby jím varoval svět. Aby ukázal, co dokáže vysoká technika a touha po moci, vymkne-li se z lidských rukou. Byl to malý, lidskou tragédií poznamenaný Bolevec u Plzně, který také — kromě povídek Na zámku, Modrá chryzantéma, Zločin na poště a výrazných stop v Obyčejném životě — vešel do jeho díla.

vila tu udupaná, ale k novému životu rodící se česká duše, na krvi nevinných obětí zalesklý se červánky svobody.« V těchto dnech tedy uplývá 75 let od události. Dovoluť ještě dovětek, je z pera pamětníka. »Muniční továrnu hlídali vojáci a jeden z nich, jakýsi Maďar, stál poblíž kantýny. Výbuch ho sice smetl (kantýna byla v lese — pozn. autorky), ale když se probral z mrákot, spatřil rozvalené zdi, ale v nich i bedny rumu. Skok a skok a byl uvnitř a držel nejbližší láhev... obsah vypil a opět se vrátil a kdoví kolikrát...« Zkrátka — druhý den ho našla vojenská komise v deliriu tremens, ale jinak v naprostém pořádku. Maďar čekal a pil, až ho přijdou vystřídat, a pranic si nedělal z toho, že kolem něho lítají granáty a chroptí umírající. »Císař pán ho odměnil — dostal zlatou medaili a dodnes prý neví, dostal-li ji za množství vypitého rumu nebo za co.« Asi mu to delirium tremens zachránilo život.

■ ■ ■
Hrůza bovevecké tragédie se zachovala ve věrné podobě v díle Karla Čapka. V jeho románu Krakatit, který psal o šest let později, v roce 1923. Jak k tomu došlo?

V květnu roku 1917 díel Karel Čapek na zámku v Chýších (asi 50 km od Plzně) jako vychovatel třináctiletého syna hraběte

Lupiči s miliónem unikají

ÚSTÍ NAD LABEM: Tři ozbrojení lupiči, kteří v pátek 22. května vyloupili pobočku a. s. Česká spořitelna ve Štětí na Litoměřicku, odnesli 1 930 000 Kčs. Téměř polovina z této částky byla v devizách. Zpravodajce ČSTK to sdělil ředitel krajského úřadu vyšetřování Policie ČR Severočeského kraje v Ústí nad Labem M. Marek. Dále uvedl, že pachatelé, po kterých zvláštní tým policistů nadále patrá, hovořili při přepadení česky.

sky zasáhnout.

Většina zahraničních analýz však potvrzuje, že tato válečná psychóza vnějšího ohrožení má kubánskému vedení sloužit spíše k odvedení pozornosti od hluboké ekonomické a sociální krize na ostrově a ospravedlnit stále tvrdší postup proti všem obyvatelům s odlišným politickým směřením.

Podkopaná Kuba

HAVANA: Rozsáhlá síť podzemních tunelů pod povrchem Kuby je zárukou ochrany před případným leteckým útokem a toho, že Kuba bude moci vést dlouhou a vyčerpávající válku, která je připravována tak, aby ji nevydržel žádný nepřítel. Uvádí se to v komentáři agentury Prensa Latina k rozšiřujícímu se podzemnímu labyrintu tunelů pod povrchem Kuby.

Prensa Latina zdůraznila, že celkový rozsah sítě těchto tzv. lidových tunelů není možno ze strategických důvodů zveřejnit, přiznala však, že jen v Havaně jich má být během letošního roku vyhloubeno a opevněno nejméně 33 kilometrů. Celkově se od-

haduje délka těchto tunelů na celém ostrově na více než tisíc kilometrů.

S hloubením tunelů se na Kubě začalo prakticky již na počátku šedesátých let, od okamžiku, kdy bývalý SSSR začal poskytovat Kubě vojenské letouny a další zbraně, pro něž tunely sloužily jako úkryty. Hlavní kampaň hloubení tunelů a jejich přejmenování na lidové tunely spadá do období po pádu socialismu v Evropě a snížení ekonomické i vojenské podpory ze strany SSSR. Kubánské komunistické vedení je přesvědčeno, že po hromadném pádu socialistických režimů v Evropě a rozpadu SSSR hodlá vláda USA proti Kubě vojen-

Úspěšná kariéra

Roku 1598 se výpravy Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic do Jeruzaléma a Káhiry účastnil dvacetiletý mládenec, který v příštích letech výrazně zasáhl do dění na politické scéně, jehož osobnost však bývá posuzována značně odlišně. Tento mladík byl pan Heřman Černín z Chudenic. Na počátku kariéry jej zastihneme ve funkci komořího na dvoře Rudolfa II., významným se ale pro něj stává rok 1616, kdy je císařem Matyášem pověřen vedením poselstva k osmanskému sultánovi. Trpělivý a inteligentní Černín tehdy dokázal vyjednat důležité příměří a na celých dlouhých dvacet let zajistit Habsburkům pauzu v konfliktech s tureckou říší. Černínovo postavení u dvora nabylo na významu, habsburský trůn ovšem už čekala jiná konfrontace, tentokrát s odbojnými českými pány. Napětí v Praze vyvrcholilo povstáním stavů a bitvou na Bílé Hoře. Heřman Černín z Chudenic se jednoznačně postavil na stranu císaře, zatímco jeho starší bratr Diviš i někdejší Kryštof Harant stáli na opačné straně a oba posléze skončili na popravišti. Ke cti Heřmanově slouží, že nezměnil politické barvy, zůstává věrný tomu, komu předtím již řadu let sloužil. Je ale také docela dobře možné, že si právě jako šikovný diplomat uměl předem představit, jak asi celá akce dopadne. Po porážce českých stavů jeho prestiž u dvora opět výrazně vzrostla, zároveň s majetkem. V roce 1644 se Heřman Černín vypravil ve službách císaře k tureckému sultánu znovu. Na všech zastávkách během cesty k sobě zval sultánovy úředníky a při pohostěních nešetřil penězi. Vezl s sebou mnoho drahocenných darů, mimo jiné i podivuhodný vodotrysk, poháněný pérovým strojkem, a podle vlastních slov „nepominul“ rovněž vzkázat „mateři sultána Vadidě, že taky pro ni present od Jeho Milosti císařské před rukami jest“. A opět byl úspěšný. Možná dokonce ještě úspěšnější než kdysi, neboť nejenže dosáhl prodloužení dohody o příměří, ale navíc sultána přesvědčil, aby přestal v konfliktu třicetileté války podporovat protestantskou stranu. Po svém návratu vykonával postupně úřad nejvyššího zemského soudce, nejvyššího komořího a nakonec nejvyššího hofmistra. Byl i ve službách habsburského trůnu, byl nepochybně jedním z nejšlechtovějších českých politiků, působících v oblasti mezinárodních dohod. Monumentální Černínský palác je tedy jistě důstojným sídlem československé diplomacie.

V půvabném zámečku Kratochvíle blízko Netolic není radno vzpomínat někdejšího majitele, pana Jakuba Krčína z Jelčan. Zdejší původní dvůr Leptač byl totiž místem, kde se prý Krčín začal paktovat s čerty, hledaje u nich pomoc při budování svých mohutných rybníčních staveb. Čerti však údajně při vyslovení Krčínova jména dodnes běsní a v zámku pak padají obrazy ze zdi, v krovu skřípe a stropy hrozí zhroucením. Chování pekelných mocností by naznačovalo, že pan Krčín své smluvní partnery zřejmě nějak převezl a zařadil se tak mezi ty postavy, o nichž se legendy dohadují, zda jejich duše propadla věčnému ohni, či byla nakonec přece jen zachráněna. Podle pověstí rozezlení satanášů panu Krčínovi od jisté doby

□ Zámek Kratochvíle

Foto Ladislav Bezděk

na Leptači tak ztrpčovali život, až se odtud nakonec musel vystěhovat. Jak již bylo řečeno, na osud jeho duše nepanuje jednotný názor. V okolí Obděnic se například vypráví, že někdejší mocný regent musí noc co noc orat pole pod zámek a je k tomu čerty poháněn bičem. Pověsť reflektuje celkem běžný názor na přísnou vrchnost, jakou zdejšími sedlákům Krčín jistě byl. Nebyl však tvrdý jen k podřízeným, ale především také k sobě. Možná že právě jen díky své turdohlavosti nakonec dokázal realizovat tak nezvykle rozsáhlý projekt, do něhož se ostatně vrhl s nasazením všech sil, neboť po celou dobu výstavby hrází sám osobně kontroloval veškeré práce i rozpočty a neustále objížděl stavby, takže si nikdo nemohl být jist, kdy a kde se regentův kočár náhle objeví. Stálý strach ze zdánlivě všudypřítomného Krčína zrodil další pověsť, podle níž mrtvý regent dodnes v noci jezdí v kočáře po okolí. Hrůzu nahánějící představa regentova přízraku nepochybně souvisí s faktem, že respekt, hraničící s hrůzou, uměl pan Krčín vzbuzovat už za živa. Někdy si také rád přihnul dobrého vína a potom už vůbec nebylo radno mu přijít do cesty. Právě v takovém stavu se ale dostal do sporu s panem Vilémem z Čejkovic, člověkem rovněž tvrdohlavým a snadno vznětlivým. Hádky skončila rvačkou a pan Jakub musel potom pro četná zranění delší dobu na Starém Leptači ležet, což mu jeho zámček patrně tak zprotivilo, že jej raději prodal pánům z Rožmberka. Spíše než zuřící peklo tedy páne Krčínův odchod z Kratochvíle zapříčinila potupná vzpomínka na konflikt s pánem z Čejkovic.

JE POD HRADIŠTKEM VAGÓN ZLATA?

ZE SRDCE ČECH NĚMECKÁ STŘELNICE

Náš národ má opět senzaci. Od té doby, co proskočily zprávy, že je někde u Hradištka ukrytý poklad, nemají milovníci trháku klidné spaní. Prý je tu jednak část nacistického archivu, jednak vagón zlata, patřící nejspíš lidem, kteří zahynuli v koncentračních táborech, nebo dokonce pověstná ruská »jantarová komnata«. Může to být pravda, může to být jenom domněnka. Ale jde tu o poklad, a tak by nebylo divu, kdyby se kolem něj strhlo cosi, co se dá drsnou zlatokopectkou terminologií nazvat boj o rýžoviště s koltem v ruce.

Do Hradištka jsme dorazili v pořadí snad jako dvaadvadesátí, před námi už se tam ptali téměř všichni světoví novináři, co umějí držet tužku. Nakonec jsme měli takový dojem, že je snad úplně jedno, jestli se v tomto malebném kraji něco vykope nebo ne. Sama historie německého »neveklovského« prostoru a osudy lidí, kteří zde byli nuceni žít nebo spíš živořit, je natolik zajímavá, že by se o ní mělo vědět.

ŽÁDNÝ PROTEKTORÁT. JEJICH!

Od prosince 1941 se už téměř jistě vědělo, že obyvatelé z poměrně velkého území kolem Neveklova budou evakuováni. V červnu 1942 opravdu vyšla vyhláška o vyvlastňování pozemků a nemovitostí za účelem zřízení cvičiště SS. Velký prostor ohraničený shora řekou Sázavou od soutoku s Vltavou, zdola silnicí mezi Sedlčany a Olbramovicemi, z jedné strany řekou Vltavou a na straně protilehlé benešovskou silnicí, se měl stát německým prostorem, kde bude možné všechno. Krásné území ve středních Čechách se brzy začalo nuceně vyklánět, místní obyvatelé je museli opustit. Němci tu pak vybudovali letiště, cvičiště, sklady munice a také pracovní a koncentrační tábory. Zničili mnoho domů a zahrad. Zámek Konopiště sloužil »vrchnímu velení«. Prostor patřil JIM.

Civilní obyvatelstvo z okolí sem nemělo, až na pár výjimek, vůbec přístup. A kdo by se také vrhal do náruče tankům nebo uhýbal před »ostrými«? Němci zrušili trať z Vraného nad Vltavou do Davle a Jílového a v tunelech vybudovali továrny na tajné zbraně. S tímto prostorem měli velké plány. Někteří historici se domnívají, že tu chtěli okupanti přežít období mezi druhou, již prohranou, a třetí světovou válkou, v kterou doufali. Je prý docela možné, že tu jsou podzemní úkryty se slušným vybavením.

Kromě Němců žily v prostoru i jiné národnosti — Češi, Poláci, Španělé, Francouzi... Ti byli ovšem v poněkud jiné situaci — byli tu vězněni. Několik koncentračních táborů, kde umírali na nemoci, hladem nebo německou kulkou, jsou toho důkazem. Mnoho lidí sem bylo »dovezeno« proto, aby budovali německé území — stavěli silnice, vykládali vagóny a byli kdykoli k čemukoli při ruce. Největší se prý zacházelo s německými vojáky, kteří utekli z armády.

KOPAL SI SVŮJ HROB

Svědectví lidí, kteří se dostali do některého z táborů, jsou vyprávěním o utrpeních. Jedním z těch, kdo takové strádání přežil, je i režisér Ladislav Rychman. Mnozí z nás by to do něj nikdy neřekli. Jeho milé a úsměvné filmy, jmenujme například Starce na chmelu nebo Dámu na kolejkách, opovídají život.

Ladislav Rychman se dostal do pracovního tábora z prostého důvodu — jeho ma-

minka byla Židovka. Během války ztratil v koncentračních táborech jedenáct lidí. Jako dvaadvacetiletého mladíčka ho v roce 1944 naložili s mnoha jinými do dobytčáku, ve kterém se předtím vezly cihly. Červený prach zalezl všude, i do dýchacích cest, takže nedlouhá cesta z Prahy do Olbramovic byla skoro nesnesitelná.

Nejdříve byl mladík Ladislav v táboře ve Vrchotových Janovicích. Lágr »sloužil« všem, kteří byli postiženi takzvanými rasovými norimberskými zákony. Po čase byl L. Rychman převezen do tábora v Bystřici. Z obléčení, které měl od příjezdu na sobě, se časem staly hadry, ale byly to jeho vlastní hadry, nemusel nosit pruhovaný mundur tak jako vězni v koncentracích v okolí. I strava byla o něco málo lepší. Dostávali tu kafe a kus chleba a vařenou zeleninu. Mladému organismu, který byl nucen denně kopat zákopy, vykládat vagóny, budovat zátarasy pro tanky v cvičném prostoru a později proti spojeneckým armádám, to stačit nemohlo.

»Když se blížil konec války, začali jsme i my v lágru tušit, že se děje něco převratného. S osmi kamarády jsme se rozhodli, že cestou na práci — bylo to 2. května — utečeme a pokusíme se dostat do Prahy,« vypráví L. Rychman svůj nejhorší životní zážitek. »Padli jsme ovšem do rukou trestnímu SS-komandu, které čistilo okolní území od partyzánů. Navíc tudy den před tím projížděl transport smrti, jenž měl převézt vězně odkudsi ze severu do Rakouska. Právě u Olbramovic se vězni rozprchlí. Komando je zlikvidovalo a zůstalo pak v lese. Přes ten les jsme si udělali zkratku. Byla to ta nejnemožnější zkratka v mém životě. Neměli jsme samozřejmě žádné doklady, takže si o nás mysleli, že jsme buď partyzáni, nebo utečenci. V každém případě jsme byli nepřátelé Říše a takové čekal jediný trest.

Komando tvořilo šest mladíků Němců, mladších, než jsme byli my. Všichni měli samopaly a jeden starší, který je zřejmě vedl, je pořád poučoval, jak nás mají oddělat. Jednoho z nich poslal do blízkého statku, aby přinesl rýče a lopaty. Začali jsme si kopat hroby. Šlo to těžko, byla zima a půda byla ztvrdlá. Později jsem české zemi děkoval — právě ta její nepoddajnost nám zachránila život.

Hroby měly být asi půl metru hluboké, ve dvou z nich měla ležet dvě těla najednou. Komando nás kupodivu nechalo mezi sebou mluvit. Vyprávěli jsme si, jak asi v tu chvíli vypadáme, někdo to nevydržel, padl na kolena a prosil. Mně tatínek říkal, že člověk má umírat rovně, snažil jsem se tedy být klidný. Myslel jsem ovšem na zvláštní věci — hrozně mi třeba vadilo, že umřu v cizích botách. Vlastní jsem už neměl, a tak jsem si jedny půjčil od kamaráda. Pak se mi honilo hlavou, jak mě asi zastřelí. V kapse košile jsem měl plechovou tabulku s číslem. Napadlo mě, co když mě ta dávka ze samopalu treffi-

právě do toho kovu a já se budu dlouho trápit. Člověk se víc bojí bolesti než smrti, za války jsou hodnoty úplně jiné.

Mezitím se stala naprosto neuvěřitelná věc. Do našeho lágru přišel oficiální rozkaz, že má být tábor rozpuštěn a vězni se mají vrátit domů. V této chvíli nastoupila ta fantastická německá pořádkumilovnost. Vedení tábora zjistilo, že jim devět lidí chybí, a aby bylo všechno v pořádku, vydali se nás hledat. Při kopání jsme na jedinou uslyšeli štěkot psů a brzy poznali hlídky z našeho lágru. Nikdy předtím, ani potom mi nezněly štěkot psů tak krásně.

Mezi popravčí četou a hlídkou však nastal velký spor, kdo nás získá. Potom ale hlídka s vlčáky prokázala, že jsme z jejich tábora a že nás potřebují do počtu. Odvedli nás, zavřeli do bunkru a druhý den opravdu pustili. Vydali jsme se do Prahy.

Pár dnů po květnové revoluci se jeden z devíti utečenců vydal nad železniční trať k Olbramovicům a našel místo, kde si s kamarády kopal hrob. Obdělínky už byly mírně zarostlé trávou, ale pořádek se dalo poznat, co se tu odehrálo. Fotografii svého hrobu nosí režisér Rychman stále u sebe.

»Nakonec jsme se také dozvěděli, proč nás komando nechalo mezi sebou hovořit,« dodává. »Jeden z nich byl Sudeťák, pochopil se, že je »z Dux«, což byl vlastně Duchcov, a že nám rozumí. Docela rád bych věděl, co dnes asi dělá. Určitě se mu nevede špatně.«

□ □ □

Zdá se téměř neuvěřitelné, že Němci pustili na konci války své vězně domů. Ne všude tomu tak bylo. V táboře v Hradištku, kde »vládl« zakomplexovaný, krvežíznivý Erwin Lange, se s nepohodlnými svědky zacházelo jinak. Kdo nestačil umřít hladem nebo na nějakou chorobu, ten byl každý den vyhnán do práce. Šlo však spíš o pochod smrti. Během tří ráň němečtí junkeři zastřelili na padesát lidí. Když přišel koncem dubna rozkaz evakuovat tábor, dostali cestyneschopní vězni smrtící injekci a

ti »zdatní« byli naloženi do dobytčáků bez vody a jídla a odvázeni ku Praze. Kdykoli vlak zastavil, vynášeli z vagónů ty, co již du nepřežili.

Němci utkali ze »svého« prostoru buď k Příbrami, kde už stála americká armáda, nebo se ještě snažili přemoci nepřítel a účastnili se bojů u Prahy. Někteří z káp byli po vyhlášení kapitulace zajati, mnozí — například i válečný zločinec Lange — uprchli.

V té době jen málokdo tušil, co ukryli v lese u Hradištka.

Plaček ve sb. 282

Stýská se Polákům po komunismu?

VARŠAVA: Většina Poláků odmítá myšlenku na návrat do času komunismu, ale téměř třetina si jej přeje. Vyplývá to z průzkumu sopotských sociologů, který dnes zveřejnil list Rzeczpospolita. Návrat do situace, jaká v Polsku panovala před třemi lety, odmítlo 52 procent dotázaných, necelých 31 procent však odpovědělo kladně a zbytek z reprezentativního vzorku obyvatelstva nemá na tuto věc žádný názor. Za paradoxní označuje Rzeczpospolita zjištění, že po vedoucí úloze strany se nejméně stýská nejmladším účastníkům ankety (18 až 24 let), kteří mají nejméně zkušeností s reálným socialismem. Naopak ve skupině nejstarších (přes 59 let) je proti socialismu méně než polovina. Nostalgii jsou nejvíce postiženi nezaměstnaní (44 procent pro socialismus). Podle průzkumu odmítá návrat do stavu před červnem 1989 i třetina voličstva postkomunistické levice.

Vystěhované území kolem Neveklova, které Němci zabrali jako své teritorium. Hradištko se nachází v levém horním rohu.

Červená Lhota včera a dnes

Na naší pouti jihočeským krajem nás natolik očarovalo romantické okolí vodního zámku Červená Lhota, že jsme zazvonili na kastelána, přestože zámecké hodiny ukazovaly, že doba návštěv již dávno uplynula. Otevřel nám kulturní pracovník Ivo Hruban, který pak ochotně vyprávěl nejen o historii tohoto půvabného sídla, ale i o tom, co se zde děje v době současné.

Malý renesanční zámek, posazený na dně údolí, které je obklopeno lesy, se jako skvost odráží na hladině vodní plochy. V roce 1530 jej dal postavit na místě původní nepohodlné tvrze ze 13. století Jan Kába z Rybnán v podobě, která se od té dnešní příliš nelišila. Dalšími majiteli byli pak Růtové z Dírného, kterým byl tento objekt konfiskován, protože se zúčastnili stavovského povstání.

V roce 1641 koupil toto sídlo Vilém Slavata z Chlumu, který je dal pozměnit v barokním stylu — především nechal vyzdobit interiéry freskami a štukem. Ve stejné době vznikla i vstupní věž s barokním portálem. Vilém Slavata však také nechal pokrýt střechu zámku červenou krytinou, která podle pověsti dala Lhotě přídomek Červená.

Koncem 17. století se zámek dostal do rukou německých a rakouských rodů, z nichž poslední větev rakouských knížat Schönburg-Hartensteinů zde žila přes sto let, prakticky až do konce druhé světové války. V té době prošlo zdejší sídlo některými méně významnými úpravami. Od roku 1945 je zámek ve vlastnictví státu a nevztahují se k němu ani restituční nároky.

Polovina mobiliárního fondu zámku je zcela původní, druhá sem byla svážena po několika desítkách let z okolních, zhruba dvaceti panství — například z Radenína, Pacova, Lukavce a Kamenice nad Lipou. Dnes se tento dovezený inventář vrací do rukou bývalých vlastníků nebo jejich potomků. Rod komtesy Arnoštky Latourové vlastnil do roku 1948 zámek Radenín u Tábora. Vzhledem k tomu, že byl komtesa na základě restitučního zákona nyní vrácen, požádala

správu zámku Červená Lhota o navrácení více než tří set sedmdesáti inventárních položek, což představuje nejen renesanční, barokní a rokokový nábytek, ale také obrazy, koberce, lustry a porcelán. A tak v současné době je již nejméně tři sta starožitných předmětů přemístěno z depozitářů zámku Červená Lhota na Radenín.

Samozřejmě že jsme se optali, zda mohou bývalí vlastníci požadovat i takové předměty starožitné hodnoty, které již dávno vzaly za své — buďto se stářím rozpadly, nebo se poděly neznámým kam. Dozvěděli jsme se, že od roku 1946 pracovala v našich zemích tzv. národní kulturní komise, která pořizovala přesné soupisy všech starožitných předmětů, a to ve všech památkových objektech. Těmto soupisům se říká »černé knihy« a nová evidence vycházela právě z těchto dokumentů. To v praxi znamená, že ti, kteří bývalý majetek požadovali, mohou dostat pouze to, na co existují doklady.

Návštěvníci Červené Lhoty nebudou ovšem v žádném směru ošizeni, neboť prázdná místa budou opět zaplněna inventářem, který byl odtud kdysi odvezen. A tak milovníky krásných starožitností potěší nejen sbírka hodin ze 17. a 18. století, ale také expozice historických kostýmů. Co skrývá malá i velká pracovna, hudební, čajový, hrací či orientální salónek — to přirozeně prozrazovat nebudeme, abychom naše čtenáře nepřipravili o překvapení. Zámek Červená Lhota, který je často přirovnáván k francouzským zámkům na Loře, je od začátku května přístupný veřejnosti.

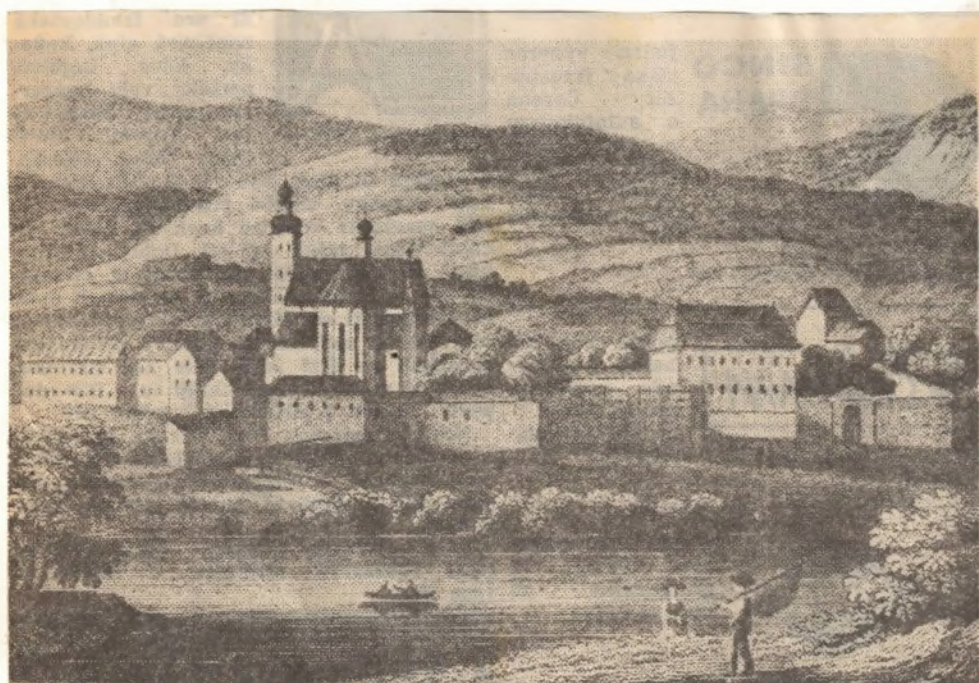

Panství za facku

Tvrdíme-li o něčem, že jsme to získali za facku, nemáme zpravidla na mysli skutečnou inzultaci. Přesto má zmíněné úsloví naprosto reálný základ a je v hovorové praxi užíváno již několik set let. Souvisí se sporem mezi králem českým a císařem římským národa německého z dob, kdy ještě bývalo zvykem spatřovat v českém vladaři poslušného vazala. Král Václav I. nehodlal k takovým domněnkám zavádět sebemenší příčinu, a striktně proto odmítl odstoupit několik hradů, císařem požadovaných. Jeho hrdá řeč na sněmu kurfiřtů hrubě pobouřila přítomného fuldského opata, jenž se rád holeďbal tvrzením, že ve zповědnici již zkrotil nejednoho velmože. Nyní ale dostal pověsti člověka spíše nadmíru zpupného a svárlivého, neboť se s úšklebkem obrátil na českého panovníka, řka: „Máš štěstí velký králi, že nejsi mým blízkým sousedem, neb kdybys byl mým sousedem, učinil bych tě vbrzku malým králíkem!“ Král se zachmuřil, neboť mu postavení neumožňovalo patřičně reagovat na urážlivá slova a zachovat přitom důstojnost, hodnou královského úřadu. Ze svého místa však povstal rytíř Ojír z Fridberka, natáhl si kovovou rukavici, předstoupil před fuldského opata a pravil: „Vezmi za poučení, drzý kněže, abys příště lépe věděl, jak se chovat k pánům urozeným!“ Poté vyřval překvapenému mnichovi mocný políček. Opat po něm spadl ze židle a královská čest byla tímto zachráněna. Po návratu do Čech k sobě Václav I. Ojíře povolal, sňal ze své hrudi zlatý řetěz, zavěsil jej pánovi z Fridberka na krk a daroval mu panství v Bílině. Na místě původního bílinského hradiště vznikl časem gotický hrad, později nahrazený barokním zámkem. Mezi potokem, horou a řekou vyrostlo současně hrazené město se třemi branami, špitálem sv. Alžběty a kostelem, spravovaným řádem německých rytířů. V druhé polovině 18. století se tehdejší bílínští páni rozhodli své obydlí velkolepě modernizovat. Stavební plány objednali u slavného italského architekta Tencally a museli při tom sáhnout hluboko do truhly. Výstavba rodového sídla je přišla na slušnou sumu peněz, rytíř Ojír však Bílinu dostal právě za facku, a to doslova a do písmene.

□ Město Bílina s barokním zámkem z konce 18. století.

Klášter Vyšší Brod — stará rytina.

INFLACE KASIN

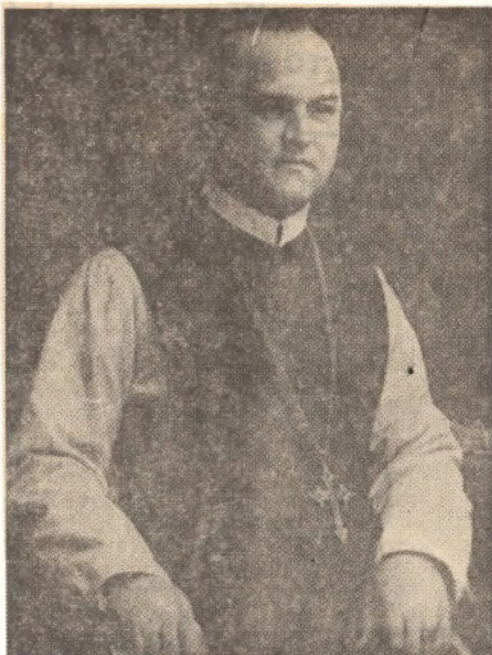
Kasino s ruletou a karetními hrami ten-
te et quarante, tout va, baccarat, chemin
de fer i jinými, to bývalo kdysi téměř
monopolní výsadou Monte Carla. S tímto
pro nás exotickým prostředím jsme se se-
znamovali díky filmům, v nichž muži ve
fracích a dámy v nádherných toaletách
ověšené šperky sedí za hracími stoly a
sázejí. Jak už to ve filmech bývá, nakonec
ten sympatický téměř vždy vyhrál obrov-
skou sumu a bídácký dobrodruh naopak
vše ztratil. Tak nějak jsme si předsta-
vovali Monte Carlo s jeho proslulou her-
nou. Později se tento způsob zábavy roz-
šířil i na ostatní místa francouzské Rivie-
ry — Nice, Menton, Cannes — a občas se
někde objevila zpráva, že ruleta se točí
i v Baden-Badenu, ale to bývalo vše. Přes-
to však právě Monte Carlo zůstalo syno-
nymem pro ruletu i ostatní riskantní hry.

Hazardní hry byly ve většině zemí zaká-
zány, a pokud se někde tajná herna vy-
skytla, byla brzy policií objevena a za-
vřena nejen ona, ale i její majitel. A tak
Monte Carlo zůstávalo stále hlavním a ofi-
ciálním sídlem hazardu, který pomohl
k hospodářskému rozkvětu této zemičky.
Prapříčinou byl nápad F. Blanka, který před
více než 130 roky přiměl monackého vla-
daře Karla II. k založení Sociétés des Bains
de Mer et Cercle des Étrangers (Společ-
nost mořských lázní a klub cizinců), při
němž se otevřelo kasino, ale kam byl Mo-
načanům vstup přísně zakázán. Zcela chu-
dý knížectví se začalo rozmáhat, bohatě za-
hraniční hosté sem začali jezdit ze všech
koutů světa. Hotely, restaurace, silnice
i jiná zařízení rostou jak houby po dešti.

Legendsy vyprávějí o závrtných sázkách,
při nichž hráči dokázali vyhrát, ale i pro-
hrát několik set tisíc franků za noc. Tato
doba je již nenávratně pryč. Hlavní pří-
jem kasin plyne z turistů, kteří již ne-
jsou oblečení do fraků či večerních rób.
Přicházejí sem v průběhu celého dne a
jsou odhodláni prohrát několik franků, jen
aby zakusili pocity hráče v neobvyklém
a vzrušujícím prostředí. Velcí hráči jistě
ještě existují, ale soustřeďují se v uzavře-
ných salónech, kam otevírá dveře jen tu-
dá hotovost.

Zvláštní skupinu běžných návštěvníků
tvoří »kasinové báby«, které se nahnou
do heren, hned jak se otevrou. Promění
svých pár franků v žetony a usedají s ti-
chou nadějí za stůl s ruletou. Jsou vyzbro-
jeny zápisníkem, který se prodává v kaž-
dé trafice a do něhož pečlivě zapisují
čísla, která právě padla. Když se jim zdá,
že vyzkoumaly pravděpodobnost dalšího
čísla, vsadí pár franků, většinou bez val-
ného efektu. Vyhraji-li, okamžitě se pře-
sunou jinam, neboť jsou pověřivé a věří,
že u jednoho stolu dvakrát štěstí nekvete.
»Kasinové báby« jsou vlastně velmi šťast-
né, nemají žádné jiné zájmy, politika je
nezajímá, slunce ani moře je neláká, kromě
hry je nic jiného nezajímá.

Na správnost sázek a výplaty výher do-
hlíží u každého stolu v Monte Carlu sedm
croupiérů. Hlavní sedí na vyvýšeném mís-
tě nad ruletou, čtyři po stranách přímo
u ní, ti se střídají ve vyhazování kuličky
a v roztáčení. Na obou koncích stolu sedí
další dva. Všichni bleskurychle a s jistotou
shrabují prohrané žetony, výhru naopak
přesně spočítají a hromádku vyhraných
žetonů přisunou šťastnému hráči. Velmi
zřídka dojde ke sporu, kdo vlastně vyhrál.
Nepsané pravidlo stanoví, že výherce dá
Pokrač. na str. 289

P. Tecelin Josef Jaksch, poslední opat kláštera ve Vyšším Brodě, 1925–1950, kdy byl klášter z úředního nařízení zrušen.

Repro: J. RIEDL

O vyšebrodském klášteře a jeho opatu byly šířeny jak tiskem, tak mezi občany nepravdivé údaje, např. že v kritických dnech r. 1938 se z kláštera na české vojáky střílelo, že opat P. Jaksch byl nacist a po obsazení Vyššího Brodu německou armádou pochodoval v uniformě důstojníka SS v čele řádových bratří městem. Na tyto lži lze odpovědět fakty a mohou přidat i svědectví osoby nejvěrohodnější, velitele četnické stanice a oddílů SOS (Stráž obrany státu) ve Vyšším Brodě Františka Velfla, které jsem zaznamenal na magnetofonový pásek v r. 1968.

V roce 1930 obývalo klášter ve Vyšším Brodě 49 kněží, 4 klerici, 1 novic a 7 laických bratří. Opat kláštera, P. Tecelin Jaksch, byl rodákem z Haklových Dvůrů u Českých Budějovic. Narodil se 23. března 1885. Matka byla Češka, otec rolník z německé rodiny. Na kněze byl Jaksch vysvěcen v Linci r. 1908. Nejdříve byl kaplanem na faře v Priethalu, potom byl přeložen na českou faru v Boršově. Až na přelomu 1917 a 1918, kdy byl vojenským ku-

CAUSA KLÁŠTER VYŠŠÍ BROD A P. JAKSCH

Nejsou jen majetkové křivdy, které mají být restitucemi napraveny. Mnohem závažnější jsou újmy na osobní cti celé řady našich občanů jako důsledek nečistých metod politického boje, např. »izolace«, které minulý režim používal v boji proti »nebezpečným nepřátelům socialistického zřízení«. Je naší povinností vrátit postiženým občanům čest, ať jsou jakéhokoliv vyznání, národnosti nebo z kterékoliv vrstvy. Nejvyšším měřítkem musí být jen čistá pravda. Jedním z takových názorných příkladů může být »causa Vyšší Brod a opat P. Tecelin Jaksch«.

rátem na italské frontě, vykonával kněžský úřad v Boršově, a to až do 23. května 1925, kdy byl zvolen opatem vyšebrodského kláštera. Benedikce se konala za přítomnosti budějovického biskupa Šimona Bártý. Klášter ve Vyšším Brodě byl založen v r. 1259 mnichy cisterciáckého řádu a s přestávkou let 1941 až 1945 byl v jejich rukou až do roku 1950, kdy byl úřady zrušen.

Nový opat se o klášter vzorně staral. V r. 1927 nechal ulít u budějovického zvonáře Fenera pět nových zvonů jako náhradu za zvony zrekvírované za války. V následujícím roce dal celý klášter zrenovat a postavit tu novou mateřskou školu. V r. 1929 zajistil opravu kostela sv. Josefa, kde se ponejvíce scházeli Češi. Opat Jaksch hovořil stejně dobře česky jako německy a mezi oběma národnostmi nerozlišoval. Měl dobré styky i s některými členy československé vlády a zejména s prezidentem dr. Benešem. Ten také — spolu s manželkou Hanou — 7. května 1937 navštívil opata i klášter. V kritickém roce 1938 zachovávali opat i řádoví bratři neutralitu, a protože jim byl známý Hitlerův nevlídný poměr k církvi, spíše sympatizovali s Čechy.

Když německá armáda obsadila 2. října 1938 Vyšší Brod, nepojmenovali Němci opata jinak než »dechomilec Jaksch«. Kladli mu za vinu přátelský poměr k Benešovi a skutečnost, že dal před příchodem armády odvézt historicky a umělecky cenný soubor, Vyšebrodský pasionál, do Prahy. Krátce po obsazení byl prvním, kdo byl ve Vyšším Brodě zatčen, převezen do Lince a v polovině ledna 1939 odsouzen k šesti měsícům vězení. Protože odmítl vzdát se úřadu opata, byl pět dní po odpykání trestu gestapem znovu zatčen. Protože mu byl Němci zakázán pobyt v celé českobudějovické diecézi, odešel po propuštění z věznice na Moravu do Předklášteří u Tišnova, kde zůstal až do konce

války. Z toho již je zřejmé, že P. Jaksch nikdy nacistou nebyl a Němcům nijak nesloužil. V roce 1941 museli mniši klášter opustit. Ke konci války sloužily klášterní budovy Němcům jako vojenský lazaret a také jako tajný úkryt pro různé umělecké a historické památky svezené sem z obsazené Evropy.

Protože P. Jaksch nikdy nepřestal být opatem kláštera, vrátil se sem po osvobození v roce 1945 zpět. Klášter byl sice v rukou americké armády, ale řádoví bratři i opat se s důstojníky dobře shodli. Pak přišel únor 1948. Krátce po únoru opustili klášter poslední mniši německé národnosti. Také opat Jaksch byl nucen přesídlit. Nejdříve na krátký čas do Prahy ke křižovníkům s červenou hvězdou, odtud pak znovu do Předklášteří na Moravě. V pondělí 26. července 1948 přešel s malým kufříkem v ruce legálně hranice do Rakous. Po krátkém pobytu v klášteře Leonfelden a v klášteře ve Zwettlu, kde se znal s opatem, byl v listopadu 1949 jmenován apoštolským administrátorem kláštera Rein u Štýrského Hradce. Tady už byli i další mniši z Vyššího Brodu. Necelých pět let později — ve výroční den svého zvolení za opata vyšebrodského kláštera — v neděli 23. května 1954, ve věku 68 let, v klášteře Rein P. Tecelin Jaksch zemřel.

O událostech v r. 1938 ve Vyšším Brodě poskytl věrohodné svědectví František Velfl. Kdo byl František Velfl? Narodil se v r. 1888 v Českých Budějovicích a za první světové války sloužil u budějovického 91. pěšího pluku spolu s Jaroslavem Haškem. Znal proto dobře jak pučleka Strašlipku, tak nadporučíka Lukáše i hejtmana Sagnera. Od r. 1930 byl velitelem četnické stanice ve Vyšším Brodě a v r. 1938 i jednotek Stráže obrany státu. O opatovi Jakschovi a klášteři řekl: »Ordneři tu na

František Velfl, velitel četnické stanice ve Vyšším Brodě v r. 1938 (první z prava).

nás od června stříleli ze všech okolních kopců. V klášteře bylo všechno neutrální, nikdo — ani zaměstnanci kláštera — nám odtud neškodili. Ba naopak. V klášteře tehdy žilo asi osm kněží a šest řádových bratří. Opat Jaksche jsem znal už z doby, kdy kaplanoval v Boršově. Byl to velký, hezký člověk, pravý lidumil. Když se v roce 1945 vracel do Vyššího Brodu, dostal jsem rozkaz poskytnout mu ochranu. Jaksch si vzal listiny od nejvyšších úřadů, aby mu místní správa byla ve všem nápomocna. Když v Brodě vyplňoval přihlášku k pobytu a do rubriky národnost napsal: česká, v přihlašovně to svévolně škrtil a přepsal na: německá. Zaměstnanci kláštera by za opata Jaksche dali vlastní hlavu. Tomu se moc ublížilo.« František Velfl byl v r. 1946 penzionován a zemřel ve Vyšším Brodě 10. srpna 1973.

OBRÁZEK NA STR. 283!

Žeton či více nejbližšímu croupiérově se slovy: »Pour les employés!« (pro zaměstnance). Načež všech sedm croupiérů postupně poděkuje: »Merci Monsieur!« Takto

darovaný žeton vhodí croupiér do zvláštního otvoru ruletového stolu.

Monte Carlo má stále svůj půvab něčeho poněkud exotického, i když jeho sláva

již dávno pomínila. Bohatí tohoto světa se nemusí snažit zvětšovat hrou svůj majetek, a tak zůstává tato výsada jen zvědavcům a chudým optimistům.

Dnes, když je možnost hrát téměř v každém velkém hotelu a herny rostou jako houby po dešti, došlo k úplné inflaci rulety — a tak nutno na kasina Monte Carla i jiná na francouzské Riviéře vzpomínat jen s nostalgii.

ŠTOVÍKY

Už od 14. století se v Evropě sbíraly plně šťovíky, později z nich byl vyšlechtěn i zahradní šťovík. Správně se botanicky nazývají šťovíky kyselý — *Rumex acetosa* (syn. kyselá luční — *Acetosa pratensis*) a šťovík menší — *Rumex acetosella* (syn. kyselka menší — *Acetosella pratensis*). Sbíráme mladé listy hlavně v dubnu

Jídelníček s bylinami

a květnu nebo i po posekání a obrůstání během léta. Listy mají mimo jiné 7–14 % sušiny, sacharidy, třísloviny, sůlce, mnoho draslíku a vápníku, také mangan. Z vitamínů hlavně karotenoidy, a vitamín C o něco více než citróny (až 50 mg ve 100 g). Obsahují i kyselinu šťavelovou, ale o polovinu méně než rebarbora. Doplníme je mléčnými výrobky. Působí močopudně, podporují činnost jater, žlučníku, vyprazdňování střev, ale nemocní močovýmými a ledvinovými kameny typu oxalátů by je neměli často požívat. Šťovíky používáme za čerstva i tepelně upravované do polévek, příloh, omáček, salátů, do boršče, pomazánek aj.

CIBULAČKA PO ŠPANĚLSKU SE ŠTOVÍKEM

3–4 cibule, 2–3 lžice olivového oleje, šálek šťovíku, kostka masoxu, pepř, pálivá paprika, sůl, 4 topinky bílého chleba (olej).

Na oleji osmahneme do růžova tenké plátky cibule. Pak přidáme nasekaný šťovík, zamícháme a zalijeme 1 litrem vroucího vývaru z masoxu. Přidáme pepř, pálivou papriku, popřípadě dosolíme a povaříme asi 10 minut. Mezitím osmahneme krajíčky bílé večky buď nasucho, nebo na oleji. Do talíře vložíme celou topinku a přelijeme horkou polévkou. Topinky změkknou, nasáknou polévkou a spolu s cibulí a šťovíkem je vyjídáme lžící.

TOASTY S VEJCI A ŠTOVÍKEM

12 plátků večky, 6 vajec, šálek šťovíku, 1 cibule, 3 lžice smetany, 2 lžičky vegety, 1 lžička kari, 50 g strouhaného syra, máslo.

Na pánvi na másle zpěníme drobně nasekanou cibuli, pokrájený šťovík a zalijeme směsí vajec rozšlehaných se smetanou, sýrem, vegetou, kari, promícháme, ochutíme, případně dosolíme. Na sucho opečené toasty potřeme pomazánkou, ozdobíme kouskem sterilované papírky nebo plátkem rajčete či snítkou petrželky a teplé podáváme.

Obměna: Pomazané toasty posypeme ještě trochou strouhaného syra a zapečeme na grilu.

BRAMBOROVÝ SALÁT S OŘECHY A ŠTOVÍKEM

500 g brambor, kelímek zakysané smetany (nebo bílý jogurt), 2 stroužky česneku, 2 lžice sekaných ořechových jader, pepř, sůl, 5 lžic šťovíku, pažitka, vařené vejce, malá čerstvá okurka (asi 200 g).

Uvařené brambory nakrájíme na kostičky, promícháme se smetanou (jogurtem), přidáme lisovaný česnek, ořechy, osolíme, opepříme. Přidáme jemně nakrájený šťovík a pažitku, usekané vejce a drobně nakrájenou okurku. Promícháme, vychladíme a podáváme ke karbanátkům, smaženým řízkům, uzenině apod.

ZELENÝ SALÁT S RAJČATY

1 hlávka salátu, 3 šálky sekané petrželky, 2 šálky šťovíku, 300 g rajčat, 2 velké cibule, ½ šálku oleje, šťáva z 1–2 citrónů, sůl, pepř.

Salát, petrželku a šťovík dobře propeleme. Salát roztrháme na malé kousky, petrželku a šťovík jemně usekáme. Drobně nakrájíme i rajčata a cibuli. Všechny pokrájené součásti dobře promícháme s olejem, citrónem, osolíme a opepříme. Vychlazené podáváme jako předkrm nebo k hlavnímu pokrmu.

ZELENINOVÝ SALÁT SE ŠTOVÍKEM A SÓJOU

3 svazky ředkviček, 3 mladé kedlubny, 1 cibule, 2 červené papriky, hrnek vařené sóji, půl šálku majonézy, půl šálku bílého jogurtu, šálek drobně nařezaného šťovíku, cukr, sůl, citrónová šťáva, pepř, lžička sójové omáčky.

Zeleninu hrubě nastrouháme, cibuli a papriku drobně nakrájíme. Promícháme se sójou (může být i sterilovaná). Připravíme si zálivku z majonézy, jogurtu, šťovíku, přidáme špetku cukru, soli, 2 lžice citrónové šťavy, pepř, sójovou omáčku. Promícháme a zamícháme zálivku do směsi zeleniny a sóji. Podle potřeby dochutíme solí. Podáváme jako lehkou večeři nebo jako předkrm či přílohu. Můžeme doplnit vařenými vejci.

PAMPELIŠKA

Pampeliška lékařská, nazývaná také smetanka, lat. *Taraxacum officinale*, je známá jako léčivá i salátová rostlina už od 13.–14. století. Nacházíme ji v přírodě všude, často jako nepřijemný plevel travnatých míst.

Mladé jarní listy se používají na salát, chuťnější jsou vybělené (pod nádobou, černou fólií). Používají se i do polévek a omáček apod. Květy k přípravě sirupů (»medu«), vín. Požitelný je i kofen, sbíraný před květem, zvláště je vhodný pro diabetiky — vařený.

Jídelníček s bylinami

V kořeni se nacházejí sacharidy (fruktozan, inulin), hořčiny, kaučuk, třísloviny, bílkoviny, organické kyseliny, hlavně fosfor, vápník, draslík, vitamíny B₁, B₂ aj. V listech je cholin, saponiny, glykosidy, inulin, minerální látky (hlavně vápník), mnoho provitaminu A (až 2 mg ve 100 g) a vitamín C (asi 50 mg ve 100 g), v květech jsou silice, karotenoidy, látky s fylocidním účinkem aj. Pampeliška je prospěšná diabetikům, »žlučníkářům« proti zánětům střev. Listy, zvláště na jaře stimuluji látkovou výměnu »čistí krev«.

KOŘENĚNÉ KLOPSY V ZELENÉ OMÁČCE

500 g mletého masa, 1 cibule, 1 lžička majoránky, 2 lžice pampelišky, 1 vejce, pět vrchovatých lžic vařené rýže, špetka zázvoru, špetka kari, špetka čili, česnaček nebo česnek, sůl, litr vývaru (i z polévkové kostky).

Omáčka: ½ l vývaru z klopsů, 2 lžice Maizeny, 2 žloutky, sůl, pepř, 2 šálky bylinek, (polovina pampelišky, petrželka, máta, koprty, popenec, bedrník aj.), máslo.

Maso smícháme s drobně nakrájenou cibulí, přidáme majoránku, usekanou pampelišku, spojíme vejcem a rýží, osolíme a okořeníme, dobře zpracujeme. Z hmoty vytvoříme kuličky o průměru asi 4 cm a vaříme pomalu ve vývaru asi 20 minut. Potom vyjmeme, dáme stranou a připravíme omáčku. Použijeme ½ l vývaru z klopsů, zahustíme škrobem moučkou, rozmíchá-

nou v troše vody, povaříme, až zhoustne, přidáme bylinky, pepř, popř. sůl, krátce vaříme. Stáhneme z ohně, zakvedláme žloutky, přidáme lžici másla. Můžeme ochutit lžičkou sójové omáčky nebo 2 lžicemi smetany. Klopsy vrátíme do omáčky, chvilku necháme prohřát. Podáváme s rýží nebo s bílým chlebem.

PIKANTNÍ ZELENÁ OMÁČKA S PAMPELIŠKAMI

5 lžic jemně sekaných listů pampelišky, 3 vařená vejce, 2 lžice zelené petrželky, 2 cm dlouhý proužek sardelové pasty, 1 dl oleje, 3 lžice citrónové šťavy, dva stroužky česneku, lžice kaparů, střídky ze 2 krajíčků bílé večky namočené v mléce, sůl a pepř.

Do mixéru dáme pampeliškové listy, žloutky z vařených vajec, sardelovou pastu, olej, citrónovou šťavu a česnek a dobře promixujeme. Přidáme střídku namočenou v mléce, aby se omáčka zahustila.

Hustou omáčku vyjmeme z mixéru a doplníme sekanými bílky a kapary, osolíme a opepříme. Je-li hustá příliš, zředíme ji trochou smetany nebo bílého vína či mléka.

Podáváme ji k vařenému masu, vejcem, rybám nebo ji přeléváme saláty a zeleninu.

PAMPELIŠKOVÝ SALÁT S VEJCI

Miska mladých listů pampelišky, svazek mladých cibulek i s natí nebo 3 cibule, šálek řeřichy nebo ptačince, 3 vejce vařená na tvrdo, pár ředkviček, kousek sterilované kaple na ozdobu, sůl, pepř, špetka cukru, citrónová šťáva, 2 lžice oleje, mletá sladká paprika.

Salátovou mísu naplníme hrubě pokrájenými listy pampelišky, jemně pokrájenou cibulkou nebo kroužky cibule, plátky ředkviček, usekanou řeřichou nebo ptačincem a promícháme se zálivkou ze soli, pepře, cukru, citrónové šťavy a oleje. Salát ozdobíme kolečky vajec posypanými stádkou mletou paprikou a přizdobíme proužky červené kaple.

SALÁT Z PAMPELIŠEK SE SLANINOU A ROKFÓREM

Mísa mladých nebo vybělených listů pampelišek, plátek večky, 30 g anglické slaniny, stroužek česneku, sůl, pepř, bylinkový ocet nebo citrónová šťáva, 50 g rokfóru.

Listy pampelišky omyjeme, dáme okapat, roztrháme na kousky. Na opékač nebo na plotnu dáme nasucho opéci krajíček večky a potřeme silně česnekem. Rozdrcený nebo jemně pokrájený přidáme k pampeliškovým listům. Slaninu drobně nakrájíme, osmahneme do červená a nalijeme na salát. Ochutíme solí, pepřem, octem, promícháme. Dáme vychladit a posypeme strouhaným rokfórem.

Slušovické koloběžky pro newyorské policisty

Při letošních Kontraktačních a prodejních výstavách v Brně měla být udělena také Čs. cena za design. Jak nám včera řekl ředitel Design centra K. Kobosil, cenu však nezískal žádný Čs. výrobek. »Objevil jsem naopak obrovské množství nevkusů,« řekl, »který však bohužel produkuje především soukromí výrobci.« Přesto zde najdeme naše výrobky slušné úrovně. Atrakecí výstav je např. motorová koloběžka ZOO M 100 od firmy PVD ze Slušovic. Mezi její odběratele patří např. policie v New Yorku. Výrobek již získal ocenění v soutěži Dobrý design 1991.

BOURÁNÍ STÁTU

JAK JSME VIDĚLI JEDEN

HISTORICKÝ DEN

Nebyl první. Jako novináři jsme sledovali nejednu etapu maratónu po českých, moravských a slovenských hradech a zámcích. Poctivě jsme referovali o výsledcích i nevýsledcích rokování české a slovenské i federální politické reprezentace. Jak ale takový historický den vypadá v reálu, viděn očima řadového novináře? Pokusili jsme se tedy zachytit atmosféru čtvrtka 12. června 1992, kdy se jednalo pro změnu v Praze pod taktovkou Václava Klause a Vladimíra Mečiar.

9.00

Jednání začíná v parlamentě. Skleněnými stěnami parláče, jak této budově novináři říkají, přece jen proniknou nějaké informace. Jde o obsazení předsednictva Federálního shromáždění a míst předsedů parlamentních výborů. Z hovoru dvou Slováků stojících opodál, nejspíš šoférů, vyplývá, že u jednání není Milan Kňažko. "Nechtělo se mu vstávat," praví jeden z nich. Mečiar prý vykázal ze sálu Václava Bendu. Dohadujeme se, jak to asi mohl technicky udělat. Josef Lux údajně vidí v samotné Mečiarově přítomnosti na jednání dobré znamení. Kdosi přijde se zprávou, že v Kanadě je už vytištěno oběživo pro samostatný stát v hodnotě 45 miliard korun slovenských.

12.55

Od šoférů HZDS se dovídáme, že na Hrad se přece jen pojede. Mečiar je teď "u toho starýho pána, jak on se jenom jmenuje..." "Dubček." "Jo, Dubček." Šofér otevírá kufr Mečiarova auta. Paní Nagyová, jeho osobní sekretářka, tam vkládá igelitovou tašku. Elegantně vstupuje do parlamentu. O něco později se od zvědů dovíme, že jednání v tuto dobu vskutku skončilo. V jeho průběhu šel na záchod Zdeněk Jičínský dvakrát a Jozef Prokeš jednou, Peter Weiss na chvíli někam odešel, ale na záchod ne, Josef Lux odjel výtahem dolů. Nakonec s nehybnou tvářičkou odešel Vladimír Mečiar do Dubčkové kanceláře, aniž by k přítomným parlamentním novinářům pronesl slovo. Prorazil dav prý jak buldozer. Číšník mu tam vzápětí donesl italskou polévku v ceně 4.70.

Jednání skončilo, účastníci vycházejí. Sládek mizí nikým netázán, Weiss hovoří s novináři. "Jednání bylo konstruktivní," opakuje obvyklou frázi, známou z doposud všech etap maratónu. Milana Kňažka, který se přece jen odkudsi vynoří, se ptáme: Setká se Mečiar s Havlem, ačkoli prohlásil, že nikoli? Kňažko odpovídá: "Ovšemže ano. To odmítnutí bylo nedorozumění." Místopředseda ODS Miroslav Macek je skeptický. Ve dvě se začne znovu jednat ve Sněmovní ulici v sídle ODS. Bude položena základní otázka: Hovoříme o federaci, nebo o rozpadu? "Na této otázce budeme trvat," tvrdí Macek. No, to jsme zvědaví, myslíme si. Tentokrát jsme skeptičtí my. Rozcházejí se, Neff do Sněmovní, Pecháčeková na Hrad - co kdyby Kňažko měl pravdu?

14.35

SNĚMOVNÍ: Přijíždí slovenská reprezentace. Mečiar jde jako tank, s nikým se nebaví, málem srazil kameramana ARD ze žebříčku. Kňažko řídí Audi 100 Quattro, na jehož zádi budí senzací nálepka SO - mezinárodní poznávací značka samostatného Slovenska. Nicméně Volvo 940 turbo ("prepácte, prší," sdělil velmož novinářům, když ho žádali o informace) je tu také. Slovenští lidé prý z bezpečnostních důvodů auta střídají. "Pane Kňažko, neprší," křičí na něho kdosi. Nezdá se, že by to považoval za dobrý žert. Dveře (čisté, avšak potřebovaly by nalakovat) se za Slováky zavírají. O něco později vyjde tiskový mluvčí ODS Jiří Schneider. Slibuje společnou tiskovou konferenci. "Řekneme vám všechno, dáme všechny informace," ujišťu-

je. Kdy? Hned po skončení jednání. Radujeme se, že informační mlžení občanskofobistické tajnovlády je totam. První viditelný výsledek voleb? V 17.20 se Schneider objeví znovu. "Nehrozí nebezpečí, že by to skončilo během dvou hodin." Po ulici chodí televizní hvězda Ota Černý, v ruce psaná lejstra, oko upřené do nekonečna a cosi mumlá. Později se ho ptáme, co že si povídá. "To je příznak stařecké demence," vysvětluje, ale nevěříme mu. Novinářský lid si dodává nálady vzájemným předáváním zprávy, že Mečiar má být v půl desáté u prezidenta.

HRAD: Vartujeme tu od oběda. Co kdyby přece jen Mečiar dorazil? Ve vřátci jsme s fotografkou četky Janou ve dvou. Dva novináři čekají od jedenácti pod balkónem na nádvoří. Kancelář Schwarzenberg v letním oblečku se směje. Nastupuje se svými spolupracovnicí do parádního autobusu na druhém hradním nádvoří. Šampaňské nám prý o půlnoci nenalije - děláme si legraci a představa čekání dvanacti hodin děsí. Kampať asi jednou? Tajnovládní shromáždění? Těžko. Nejspíš obyčejná úřednička - na Hradě se tvoří nový organizační řád. Za čas zjišťujeme, že sedíme a zíráme na dveře už třetí hodinu. Všichni novináři jsou "dole", ve Sněmovní - dějí se tam za dveřmi sice velké věci, ale novináři jsou na tom stejné. Máme hlad, Hrad se na tuhle potřebu moc nezařídil.

18.15

SNĚMOVNÍ: Naděje na brzké zakončení pohasly. Na rohu Thunovské je arkýř. Z jeho okna na jednu vyhlédne Mečiar a mává na lidi.

"Ať žije soudruh Mečiar," křičí blondýna, podle všeho úřednice rozjařená celodenním pracovním nasazením. Tatko Vladko, jak mu říkají novináři, mizí. Morálka novinového lidu klesá, zpravodajové tu i cizozemští se rozlezejí po hospodách, půllitr piva stojí i dvacku. Ve 22.50 Schneider de-

mentuje zprávu četky, že tiskovka bude vyhrazena jen rozhlasu, televizi a agentuře. Informace dostanou všichni, "i kdyby to mělo být ve dvě, ve tři ráno." Padá na nás chlad, doslova.

HRAD: Vlčáci ze zahraničních TV jsou také zvyklí čekat. Vyprávějí story, jak natáčeli vhození volebních lístků do urny Vladimíra Mečiar: v pátek večer přišel s manželkou a synem. Jak zmerčil novináře, otočil se a utekl. Zkusil to znovu v sobotu ráno v osm. Vlčáci čekali od sedmi. Tak utekl podruhé. Požádal, aby mu domů přinesli urnu - komise odmítla. Novináři tedy vzkázali po mladém Mečiarovi, že na tatínkovi nechťjící nic víc než jeden záber, slíbili, že nepoloží otázku... Nakonec odpovědně slovenský muž č. 1 přišel, vhodil, odešel. Smějeme se tomu. Jako blázní. Kručí nám v břiše, ale bojíme se odejít: co kdyby právě teď? Koukáme z okna na nádvoří - kráčí jím prezident. Rychle, jako vždycky. S tajemníkem Sašou a ochrankou v patách. Kdoví jestli vidí to, co my z 2. patra: chlapíka v holínkách jak čape po dně kašny a vybírá penízky... Plichtou končí fotbal Dánsko-Anglie. Přes nohy fotbalistů televize pouští písemný vzkaz: jednání pokračuje, čekejte na přímý přenos. Bude to taky plichta?

Dobroně: Je půl hodiny do půlnoci. Běháme z jednoho nádvoří do druhého. Z každého je aspoň jeden vchod na Hrad. Inscenačního Šťastlivce Sulla přerušuje tiskovka. Na Hrad se řítí fotoreportéři. Kde je Mečiar? Četkař jsou celý den v pohotovosti - rychlé auto s

hodinách tam, kde doposud vzdyky skončil pružný postoj Pi-thartův: v jehli. Tiskovka končí, vycházejí ven. Je už nazítří, další historický den se bude konat v neděli v Bratislavě. HRAD: Před deseti minutami

Američan v závěrečné části tiskovky, kdy došlo na "foreign press". Další se přidává. "Co na nás křičíte?" ztrácí nervy Václav Klaus a já se vychovávám americké novináře. Ti si plně píší do notesů poznámky. Tvrdý Klausův postoj skončil po osmi

den. Kontroverze pokračuje na pódiu před našima očima. Milan Kňažko a Michal Kováč nehnou při odpovědích Václava Klause a Miroslava Maceka brvou, Klaus zato dává najvejo podív a nesouhlas s odpověďmi Slováků. "Kdy to všechno skončí?" křičí nějaký

modrý pták odtěsý je v tuto chvíli nejmilejší živouček na zeměkouli. Vladimír Mečiar nám právě v tuto chvíli proklouzává do temnot. Na alžbět tiskovky žádá únavu vidět není, třebaže za sebou mají pěkně tvrdý pracovní

SNĚMOVNÍ: Tisková konference začíná s osvobozující náhlostí. Dav se žene chodbou na dvůr, fotáci a kameramani se snaží urvat výhodná místa. Vlevo letící

23.30

telefonem, všude mají spojky. Objeví Mečiara v autě - uhaní po dálnici. 20 km za Prahou ho četka nechává utíkat. Před kým, před čím? Klaus je tady. Přijel sám. S policejním vozem v čele a s autem plným osobních strážců. To tu ještě nebylo. Setkání s prezidentem prý bude krátké. Další hodina je v tahu. Novináři se valí po zemi. Zahraniční jsou v přesile. Ota Černý mi šeptá: to je normálně komunistický puč.

00.20

HRAD: Běží 13. hodina čekání - ještě jsme nejedli. Rozpadá se stát? Hlídká nás policajt s pistolí. Prezidentovi asistenti už jsou zase na Hradě. I kancléř. Michael Žantovský vstupuje s úsměvem. Budou jen dvě otázky. Václavové Havel a Klaus se protlačují do kinosálu. Klaus se zdá klidnější a rozvážnější než při tiskovce "dole". Prezidentovi se třesou prsty: tuší, že každé jeho slovo se zapisuje do dějepisu? S nekonečnou slušností, s níž si získával i "kingy" v kriminálu, omlouvá neslušnost Mečiara - třeba byl unavený... ale musíme se sejt. Novináři rychle mizí. Prezident se ještě nechává přesvědčit k jediné otázce: co si myslí o dohodách o referendu? Klidně a logicky vysvětluje zákon o referendu, zdá se, že zná každý jeho paragraf. Bere si od Žantovského cigaretu. Ruce už se mu netřesou.

Jsou skoro dvě hodiny ráno. SNĚMOVNÍ: Popeláři kutálají popelnice. Do sportovního obchodu v nedalekém Tyršově domě chlapi přemísťují z nákladáku balíky se zbožím. "Slyšels to?" povídá jeden druhému. "Ty ptáci se zase nedohodili."

Kouření zabíjí

BRATISLAVA (mz): Ve státech střední a východní Evropy závratně stoupá spotřeba cigaret. Lékařské výzkumy přitom zcela jednoznačně dokazují stále závažnější škodlivé účinky kouření na lidský organismus. Na toto téma uspořádala včera v Bratislavě tiskovou konferenci Liga proti rakovině. Jak zaznělo z úst představitelů Ligy proti rakovině, den 31. května vyhlásila Světová zdravotnická organizace za Den bez kouření. V celosvětovém měřítku se vyskytuje 460 000 případů rakovinových nádorů na plicích ročně. Dvacet až třicet procent úmrtí v Československu je způsobeno kouřením cigaret. Jednu čtvrtinu všech nádorových onemocnění v naší republice tvoří nádory na plicích, ze kterých prokazatelně 90 % je způsobeno kouřením cigaret. To jsou čísla více než varovná. Kouríte-li, máte již příští týden záminku k úplnému skoncování s tímto zlovykem. Nezapomeňte - den 31. května je Dnem bez kouření!

Elektronika chrání krápníky

BLANSKO: Elektronickou ochranu krápníků ověřuje v Masarykově domě punkovních jeskyní v Moravském krasu Správa českých a moravských jeskyní. Čtyřicetimetrový úsek chrání čtyři čidla, která uvedou do chodu akustické poplašné zařízení i v případě, kdy cionu naruší jen stín blížícího se ničitele krápníkové výzdoby. Nenechavců, kteří olamují nebo jinak poškozuji krápníkovou výzdobu v Moravském krasu, je stále dost. Ochranné sítě působí v jeskyních neesteticky a rušivě. Přestože elektronická ochrana je drahá, hodlá ji Správa českých a moravských jeskyní podle možností dále rozšiřovat.

● TANKEM ROZMAČKALI 4000 LAHVI ruské vodky v pondělí afghánští mudžáhidé. Vodka byla zabavena kábuleckým obchodníkům. Tento revoluční zákrok, jemuž byli přinuceni přihlížet i postižení, vysílala v pondělí večer státní televize v rámci propagace šariu, mravního zákoníku islámu, který mj. zakazuje požívání alkoholických nápojů.

Výročí dr. E. Beneše

Narodil se 28. května 1884 v Kožlanech u Rakovníka jako poslední synek rodičů obdařených mnohem více dětmi než bohatstvím. Velké nadání, pracovitost, houževnatost, sebedůvěra i statečnost ho učinily vedle Masaryka nejvýznamnější osobností politiky první poloviny tohoto století. Studia filozofie a sociologie v Paříži, Dijonu, Londýně a Berlíně mu dala světový rozhled, působení Masarykovo, jehož oddaným následovatelem se stal, ho přivedlo k filozofickému a politickému realismu. Za první světové války vykonal nesmírnou práci - nejprve doma, kde byl zpočátku dušší tzv. Maffie, pak v zahraničí jako generální tajemník čs. národní rady. Podle Masarykových slov bychom bez něho samostatnosti nedosáhli. V republice pak nepřetržitě od roku 1918 do roku 1935 byl ministrem zahraničí a po Masarykově abdikaci v prosinci 1935 nastoupil do úřadu prezidenta. Jako politik se vyznačoval nepochybnou integritou: doma usiloval o demokratické zřízení, v zahraničněpolitických vztazích o systém kolektivní bezpečnosti. Nebylo jeho vinou, že západní velmoci selhaly jako garantí poválečného uspořádání. Jeho postoj k mluchovskému diktátu lze kritizovat, vyplynul však z vědomí zodpovědnosti vůči vlastnímu lidu, ne ze zbabělosti. Po 15. březnu 1939 se okamžitě postavil do čela zápasu za obnovu demokratické ČSR. Do vlasti se vrátil jako všeobecně uznávaná hlava státu. Rozdělení světa na dva protikladné bloky však zhatilo naději na udržení demokracie a dr. Beneš, ochromen těžkou nemocí, nedokázal již čelit komunistické ofenzívě v únoru 1948. Navenek je postavou tragickou, má však výrazný podíl na demokratických tradicích, jež nám usnadňují vstup do Evropy. Jeho opominutí při udělování Masarykovy řádu je třeba považovat za nepochopitelnou chybu.

▲ Přes deset miliónů korun vylákal od různých brněnských firem údajně na nákup faxů, alkoholu, cigaret a lůžná 28letý muž. Peníze použil pro svou potřebu.

G. Bush, který loni v červenci navrhl uvolnit obchod se zeměmi střední a východní Evropy - Československem, Maďarskem, Polskem a Bulharskem.

Jak nás vidí světová banka

ČSFR POTŘEBUJE 50 MILIARD DOLARŮ

WASHINGTON: Podle odhadů Světové banky budou celkové investice potřebné k tomu, aby Československo dosáhlo přijatelné úrovně v ochraně životního prostředí, vyšší než 50 miliard dolarů. Odhad zveřejnil bulletin Světové banky World Bank News z 28. května.

Podle bulletinu není pravděpodobné, že by se požadované zdroje našly v nejbližších letech v ČSFR. Důležitou roli proto bude hrát financování ze zdrojů mezinárodních rozvojových agentur.

Bulletin Světové banky poukazuje na stupeň znečištění životního prostředí v Československu a označuje ČSFR za jednu z nejznečištěnějších zemí světa. Léta centrálně plánované ekonomiky udělala své. Bude trvat desítky let, než se hlavní problémy spojené s životním prostředím v Československu vyřeší, tvrdí zpráva.

Téměř jedna třetina obyvatel v ČSFR je vystavena nebezpečnému zamoření vzduchu a vody. V mnoha oblastech mají lidé vážné zdravotní problémy. Téměř 70 procent všech vodních toků je znečištěno a ryby v nich vyhynuly. Pitná voda v řadě měst neodpovídá mezinárodním normám. Potraviny obsahují těžké kovy a organické chemikálie. Jedovaté odpady ohrožují

obyvatelstvo. Mnoho zvířecích druhů je před vyhynutím, uvádí dále bulletin.

Zpráva sice konstatuje, že zákony na ochranu životního prostředí jsou v ČSFR přísné, ale ekonomická politika je podkopává. Nízké ceny surovin a energie vedly k plýtvání. Průměrný občan ČSFR spotřebuje o 500 procent více energie než v západních průmyslových zemích.

V této souvislosti Světová banka připomíná vládní program ekonomických reforem, který přinese pro životní prostředí značné zlepšení. Vyšší ceny za energii a suroviny a zrušení vládních dotací povedou podle odhadů ke snížení emisí oxidu siřičitého o 25 procent.

Budíky bez cla

WASHINGTON: Od 18. června se otevírají dveře pro celkem 42 druhů zboží, které bude možné bezcelně vyvážet z Československa do USA. Kromě celé řady che-

Nižší daně za kondomy

ZLÍN: Daně nižší o tisíc korun z prodeje alkoholických a tabákových výrobků měsíčně budou mít po dobu jednoho roku podnikatelé, kteří ve svých společenských prostorách umístí automaty na prodej pánských kondomů. V rámci boje proti AIDS rozhodlo zastupitelstvo města Zlína o zakoupení deseti automatů. Zastupitelstvo uvolnilo na praktické preventivní kroky k ochraně obyvatel před touto zlobnou chorobou 70 000 korun. Ve Zlíně začala při okresní hygienické stanici pracovat poradna boje proti AIDS.

(Signature)

mikálí se nové ustanovení týká například chmele, budíků, spacích pytlů a tužek. Ve Washingtonu proběhlo mimořádné kolo jednání o všeobecných celních preferencích, které uvolnilo 83 položek od cla na dovoz do USA. Jeho iniciátorem byl prezident

Potřebujeme klid, pánové...

Z nacistických plánů na »konečné řešení« české otázky (1)

Mnichov 1938, 15. březen 1939 a následující šestiletí nacistické okupace patří mezi nejčernější kapitoly našich dějin. Zprostředkovaně i bezprostředně s nimi souvisí působení zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v tzv. protektorátu Böhmen und Mähren (Čechy a Morava), které se vyznačovalo bezpříkladnou krutostí vůči českému národu, a to okamžitě od jeho nástupu do funkce 27. září 1941 až do atentátu, který 25. května 1942 provedli J. Gabčík, J. Kubík a J. Valčík, parašutisté ze skupiny Anthropoid vyslané z Anglie.

Zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich na vrcholu moci.

Stanné právo, masové represálie, popravy důstojníků z organizace Obrana národa, činníků Sokola a stovek dalších vlastenců, to byly milníky Reinharda Heydricha, který byl chladnokrevným organizátorem vražd na běžícím pásu a současně vynikajícím houslistou. Už 28. září 1941, den po příchodu do Prahy, jmenoval v hlavním městě a Brně stanné soudy, které jen do 20. ledna 1942 odsoudily kromě předsedy protektorátní vlády generála A. Eliáše, ministra dopravy dr. Havelky a náčelníka Sokola A. Pechláta dalších 484 osob k smrti a 2242 lidí k transportu do koncentračních táborů. Aby dosáhl působivého odstrašujícího účinku, inscenoval Heydrich hrůzné divadlo: Vždy večer oznamoval protektorátní rozhlas na jeho rozkaz jména odsouzených k smrti a provedení poprav. Druhého dne pak byly tyto seznamy zveřejněny na vylepovaných červených plakátech. Připomínáme-li si však letos 50. výročí zaslouženého konce Reinharda Heydricha, nezapomeňme na jednu zásadní okolnost. Tento muž nebyl příležitostným vrahem, byl především systematikem teroru, autorem propracovaných zásad »konečného řešení« české otázky, jehož etapy rafinovaně modifikoval podle daného postavení, možností a potřeb hitlerovského Německa v průběhu válečných operací. Proto v jeho plánech nechyběl ani podtext psychologické manipulace, jejímž smyslem bylo zachovat Čechům v protektorátě v zájmu říšské válečné mašinérie potřebné minimální životní podmínky. Samozřejmě za předpokladu, že budou loajální, že budou výkonně pracovat, což bylo při významu průmyslového potenciálu Čech a Moravy pro válečné plány nacistů více než důležité.

TEROR A SOCIÁLNÍ DEMAGOGIE

Kombinace vraždy protivníka a krajíce chleba pro poslušného bývala vždycky sou-

částí arzenálů totalitních režimů. Heydrich znal dobře její cenu. Svědčí o tom mj. jeho projevy proslovené 2. října 1941 a dne 4. února 1942 v Praze na shromáždění nacistických prominentů. I když z jejich celkového znění vyjímáme jen některé charakteristické výňatky, bude i čtenáři narozenému v poválečných letech zřejmé, jak obudné byly fáze Heydrichova plánu na likvidaci českého národa a přeměnu Čech a Moravy v »německý prostor«. Heydrichův výrok »Potřebujeme klid, pánové«, zachycující představu o jedině vhodném klimatu v protektorátě, to ostatně vyjadřuje dostatečně.

»...Z rozkazu vůdce jsem převzal před třemi dny vedení úřadu říšského protektora místo ochuravělého říšského protektora, říšského ministra von Neuratha... Mám v tomto prostoru jednoznačně a se vši tvrdostí zajistit, aby obyvatelstvo, pokud je české národnosti, pochopilo, že se nelze vyhýbat poslušnosti vůči říši...

...V posledních týdnech prožíváme vývoj charakterizovaný sabotážemi, teroristickými skupinami, ničením úrody, zpomalováním práce, což jasně organizuje velká odbojová organizace... tady se musí včas zasáhnout. Každý Němec musí vědět, že základní linií je zajištění tohoto prostoru, boj proti veškeré české samostatnosti... K tomu však přistupuje ještě základní myšlenka: veškeré počínání německých lidí v tomto prostoru musí být v tomto okamžiku usměrňováno naprosto jednoznačně, totiž tak, že vzhledem k válce a z taktických důvodů nesmíme připustit, aby se Čech v jistých věcech rozzuřil a vybuchl. I když musíme být tvrdí, musíme přesto jednat tak, aby si Čech, nemá-li jiné východisko, nemyslel, že právě teď musí vyvolat povstání. Základní linie však musí i při takovém jednání platit: **tento prostor se jednou musí stát německým a Čech tady nemá už konečnou a co pohledávat.** To jsou věci, které můj úkol zde rozděluji na dvě etapy. Jedna je blízká — zaměřená na válku — druhou začíná dalekosáhlý konečný úkol. První, blízká, je diktována potřebami války. Potřebuji v tomto prostoru klid, aby český dělník nasadil pro německé válečné úsilí plně svou pracovní sílu... K tomu patří i to, že se přirozeně musí dát českým dělníkům tolik žrádla, aby mohli splnit svou práci... a my pravděpodobně přistoupíme... ke zvýšení přídelu tuku pro české dělníky, tak okolo 400 gramů...

...A nyní k otázce celé propagandistické linie. Viděno ve velkých obrysech, musí se stále zdůrazňovat myšlenka o svatém Václavovi v dějinném vývoji, neboť jestliže Češi svatého Václava oslavují, nemusíme jej líčit stále jako svatého Čechů, ale tak: svatý Václav byl mužem, který pochopil, že český národ může žít jen spolu s Němci. To se musí správně psychologicky uplatnit a obrátit zbraň; když tedy Češi oslavují svatého Václava, vlastně dokazují, že měl pravdu. To je to, co se dá historicky využít...

Heydrich (uprostřed) »uvítal« na jaře 1942 v Praze admirála Canarise (vlevo), šéfa abwehru, jehož zpravodajskou službu hodlal podřídit sicherheitsdienstu. Netušil ještě, že za několik dní se stane po právu obětí atentátu.

...Teď, pánové, několik myšlenek o konečném řešení. Tento prostor musí být jednou definitivně osídlen Němci. Tento prostor je srdcem říše a nemůžeme trpět, aby z tohoto prostoru přicházely znovu rány dykou proti říši. Nechci snad však říci o konečném poněmčení tohoto prostoru: pokusíme se nyní podle staré metody poněmčit českou verbež, nýbrž říkám zcela střizlivě: začíná to věcmi, s nimiž můžeme už teď maskovaně začít. Abychom získali přehled o tom, kdo z lidí v tomto prostoru je schopen poněmčení, musíme provést soupis v národnostně rasovém smyslu... Ať už pomocí rentgenu, prohlídkami ve škole nebo tím, že rasově přezkoušíme mládež při zdánlivém uložení pracovní služby. Musím mít celkový obraz národa... jedni jsou dopřé rasy a dobře smýšlejí, ty můžeme poněmčit. Potom máme ostatní, co stojí na opačném pólu: jsou to lidé špatné rasy a špatně smýšlejší. Ty musíme dostat ven. Na východě je hodně místa. Uprostřed zůstává střední vrstva... V ní jsou dobře smýšlejší lidé špatné rasy a špatně smýšlejší lidé dobré rasy. U dobře smýšlejších špatné rasy se to asi musí udělat tak, že je nasadíme na práci v říši či jinde a budeme se starat o to, aby už neměli děti... Pak zůstávají špatně smýšlejší lidé dobré rasy. Ti jsou nejnebezpečnější, poněvadž je to rasově dobrá vůdcovská vrstva... U jedné části špatně smýšlejších lidí dobré rasy nezbude nic jiného než se pokusit usídlit ji v říši, poněmčit ji a převychovat, nebo, když to nepůjde, postavit ji nakonec ke zdi...

...Praktické cesty, řekneme pokusy, přivést jistým způsobem české obyvatelstvo tam, kam chceme, jsou v určitém směru dány: Především, a to je v politickém zájmu říše, je to zavedení pracovní povinnosti... Těm, kteří jsou způsobilí k poněmčení, by se pak pokud možno zprostředkovala práce v říši s tím, že se už vůbec nevrátí. Ti, kteří ještě nejsou způsobilí k poněmčení, odešli se snad po dalším otevření prostoru kolem Ledového moře, v němž budou v budoucnu koncentrační tábory ideální domovinou pro jednaté miliónů Židů z Evropy — tam bychom pak mohli snad nasadit Čechy... ve prospěch Němců jako dozorce, předáky...

...Dalším problémem, a to nejdůležitějším, je otázka českých škol a české mládeže... Zvlášť podstatné je to, že česká

Dokladní na str.
289

univerzita se už sem nevrátí... česká univerzita už neexistuje a existovat nebude... Dále je tu problém škol. Zde je důležité uhodit především na české učitelstvo, které je sborem vychovatelů opozice... Tady do toho musíme zcela jasně říznout a ostatně v souvislosti s tím odbourat české vyšší školy. Pak bude bezpochyby nutné shromáždit někde českou mládež v takové formě, která by pomohla... vytrhnout ji z tohoto ovzduší... Domnívám se, že to jsou věci, o něž se musíme pokusit, abychom umožnili přeformování, převýchovu a výchovu vůbec. Nepůjde-li to, tak to nepůjde, pak se to musí udělat jinak...»

Komentovat či blíže vysvětlovat plány zastupujícího říšského protektora, generála policie a zbraní SS Reinharda Heydricha by bylo jistě zbytečné. Autentická slova tohoto systematika teroru hovoří sama za sebe.

JAROSLAV JUNG

Foto: archiv autora

P. S. Záměrem tohoto článku rozhodně není vyvolávání nepřátelských nálad vůči Němcům. Chápeme, že všechno zlé z minulosti je třeba překonat rozvojem nových, pozitivně budovaných partnerských vztahů. Odpouštět však neznamena zapomínat. Právě vůli k lepší, přátelské a otevřené budoucnosti je třeba založit na znalosti historické pravdy. Námět nacistických plánů na »konečné řešení« české otázky uzavřeme příští týden článkem Přichází K. H. Frank.

Heydrich v důvěrném rozhovoru se svým šéfem Heinrichem Himmlerem. Co si v tomto okamžiku sdělovali tito šifritelé smrti, se již nedozvíme.

PŘICHÁZÍ K. H. FRANK

I když hlavním tvůrcem plánu na likvidaci českého národa byl Reinhard Heydrich, nezadal si s ním v této neblahé iniciativě Karl Hermann Frank, bývalý neúspěšný karlovarský knihkupec a nakladatel, který se postupem let vypracoval z funkcionáře a poslance Henleinovy sudetoněmecké strany v parlamentu předmnichovské republiky až k funkci zástupce říšského protektora a posléze tzv. státního ministra protektorátu Böhmen und Mähren.

K. H. Frank sice nepatřil jako »Volksdeutsche« a bývalý čs. občan k nejvyšší nacistické prominenci, nevynikal ani inteligencí a vzděláním, o to však byl ve své nenávisti ke všemu českému horlivější. A pokud jde o Heydrichovy plány na »konečné řešení« české otázky, svého nadřízeného snad právě proto do jisté míry předběhl. Budeme-li hledat bližší příčiny, jsou dvojího druhu: K. H. Frank, na rozdíl od Heydricha budujícího svou kariéru v Německu, byl příslušníkem německé národnostní menšiny a jeho nenávist upjatá proti ČSR byla až živočišná; uvědomoval si rovněž, že ostruhu může získat především v »českém prostoru«. Za druhé trpěl vypjatou ambiciózností, jejíž součástí bylo přání stát se po odvolání von Neuratha říšským protektorem. Přišel však Heydrich, po jehož smrti jmenoval Berlín do této funkce Kurta Daluge, opět říšského Němce, a posléze Fricka. To K. H. Frank těžce nesl, i když moc v protektorátě na sebe via facti strhl jako státní ministr.

ZAČALO TO JEŠTĚ PŘED ROKEM 1938

K. H. Frank, věren intencím Hitlerova Mein Kampfu, rozvíjejícího mj. myšlenky německého historika 19. století Mommse na o tom, že ve střední Evropě bude pořádek teprve tehdy, až budou Němci dlážditi českými lebkami ulice, se zabýval představami »konečného řešení« české otázky doložené již před rokem 1938. Svědčí o tom detailní návrh nalezený po válce v Henleinově ašské kanceláři SdP, na němž se právě Frank podílel. V říjnu 1941 pak připravil pro Heydrichovu konferenci o možnostech germanizace českých zemí, která se konala v Praze v Černínském paláci, zvláštní memorandum o české otáz-

ce, v němž vyjádřil zhruba toto: — Všichni se shodujeme v tom, že protektorát není řešením české otázky. Je to pouhý nástroj germanizační politiky. Po vítězství v západním tažení už nemusíme brát na nikoho ohled, snad jen ohled na nerušený chod válečné výroby může brzdit náš útok proti Čechům. Nyní ale uvedme školství čekala postupná likvidace, chystal se zákaz výuky dějepisu, kterou měla nahradit výchova k »říšské myšlence«, češtině byla přisouzena role pouhého nářečí. Stará metoda cukroví a biče měla Čechy rozdělit, zničit jejich národní jednotu a možný odpor. Po uskutečnění těchto opatření a jejich prvních hmatatelných výsledcích pak Frankovy plány předpokládaly konečnou fázi: zrušení protektorátu a začlenění Čech a Moravy do říšských žup.

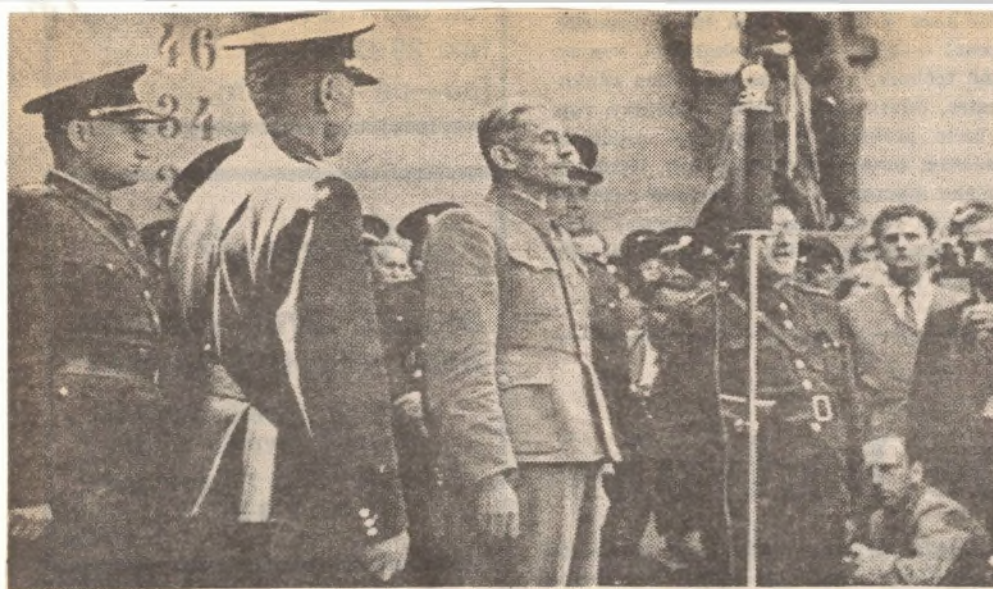
K. H. Frankem modifikované a v praxi uplatňované vlastní i Heydrichovy plány se neblaze promítly nejen v bezprostředních osudech českého obyvatelstva, ale postihly i jeho hospodářskou základnu. Například v průmyslu za použití hrubého nátlaku rychle vzrůstala kapitálová převaha německých monopolů, jen ve vnitrozemí byly zkonfiskovány desetitisíce hektarů úrodné půdy, jež byly ještě v průběhu války rozparcelovány německým kolonistům. Na Moravě bylo české obyvatelstvo vysídleno z celých rozsáhlých oblastí, z nichž se nacisté pokusili vytvořit speciální bezpečnostní nárazový koridor, který měl oddělit Čechy od Slováků. Ostatně je známo, že i v okolí Prahy byly vystěhovány některé okresy s cílem obklopit hlavní město kompaktními německými ostrovy, a tak je snadněji postupně germanizovat.

Mezi reprezentanty hitlerovského Německa v protektorátě panovala vzdor osobní rivalitě a soupeření o rozhodující podíl na moci vzácná shoda v názoru na osudy českého obyvatelstva. Nebyli to tedy pouze Heydrich a Frank, ale také vzpomínaný Daluge, který prohlásil, že »hlavní metodou okupační politiky je systematické vraždění, které jako parní válce drtí nervy Čechů«, či generál Friderici, v jehož představách spočívalo jediné možné řešení české otázky rovněž v likvidaci všemi dostupnými prostředky.

Koncem roku 1943 vydal K. H. Frank v Praze knihu Čechy a Morava v říši, v níž mimo jiné napsal: »Čechy a Morava a národy, které jsou v tomto prostoru, ležely a leží nikoliv jen v německém politickém, ale i v německém národním životním prostoru.« O čtvrt roku později, v březnu 1944, hovoří Frank v Karlově Studánce v Jeseníkách na supertajné konferenci opět o »konečném řešení« české otázky a bez obalu prohlašuje: »Zlikvidoval jsem vždy a v každou dobu okruh pachatelů a pomahačů v nejširším rozsahu a za jistých okolností také nejbrutálnějšími prostředky a nejrychlejší cestou.« Pomahači a pachatelé pro něho byli prakticky všichni Češi.

Plány nacistů se zhroutily, germanizace českých zemí zůstala pouhým přáním. Zhroutil se celá III. říše, o níž Hitler tvrdil, že potrvá tisíc let. A K. H. Frank? Devátého května 1945 při útěku z Prahy byl poznán na rokycanském náměstí četnickými strážmistrem Šteflem, před městskými jatkami zatčen strážmistrem Rancem a poté předán Američanům. Do Prahy se vrátil, střežen ozbrojeným doprovodem, 7. srpna 1945. Soud ho po zásluze odsoudil k nejvyššímu trestu, který byl 22. května 1946 vykonán na nádvoří pankrácké věznice. Heydricha přežil Frank o čtyři roky. Ani jeden z nich neunikl spravedlnosti.

OBRAZKY NA STR. 290

Těsně před popravou: K. H. Frankovi je podruhé čten rozsudek smrti na nádvoří pankrácké věznice.

K. H. Frank řeční v roce 1938 k soukmenovcům. Již tehdy se zabýval «konečným řešením» české otázky.

Vražda Vietnamce

(pk): Mrtvého spolubydlícího našel v pondělí odpoledne v ubytovně Karlovarského porcelánu ve Staré Roli vietnamský státní příslušník. Jeho sedmačtyřicetiletý kolega měl svázané ruce a nohy, bodné rany na rukou, na krku patrnou stopu po škrcení. V místnosti byl značný nepořádek a podle výpovědi spolubydlícího se z bytu ztratila kožená bunda, sedmdesát tisíc korun a dva tisíce dolarů. Policisté tedy usuzují na loupežnou vraždu. Pachatele se jim dosud nepodařilo dopadnout, a proto žádají každého, kdo se pohyboval v blízkosti místa činu v pondělí mezi 14. a 18. hodinou a mohl by sdělit cokoli bližšího o tom, co se dělo v té době kolem domu č. 90 v ulici Závodu míru, aby se ozval na linku 158.

Němce pálí dobré bydlo

BERLÍN: Ještě donedávna byli Němci v zahraničí považováni za korektní, pilné, řádné, spořivé, poněkud škrobené a také přiměřeně spokojené občany. Poté, co se zaměstnanci veřejných služeb nedávno dožadovali stávkami zvýšení platů, dívá se cizina na Němce kritičtějšíma očima a soudí, že je pálí dobré bydlo.

Němci (rozumí se spíše západní) mají při průměrné hodinové mzdě 20,50 marky nejvyšší hodinový příjem na světě (japonci 19,90, Američani 17,50, Španělé 13,60, a Turci 1,30 marky) a zároveň mají ze všech průmyslově vyspělých států nejkratší pracovní dobu a nejdelší dovolenou (placených šest týdnů). Pouze 52 procent Němců pracuje předepsanou dobu. Mnozí totiž pilně navštěvují nejrůznější kurzy, školení a jiné formy studia, a jakmile mohou, odcházejí do důchodu.

Ve chvíli, kdy v zájmu vnitřního sjednocení země museli západní Němci sáhnout do svých peněženek, zmocnila se jich rozmrzelost, konstatuje německý časopis Bild Woche. Nálada ve Spolkové republice nebyla nikdy tak mizerná jako teď. Obyvatelé mají strach z rostoucí kriminality, zahraničních přistěhovačů i stoupajících cen, nájemného a daní, z nezaměstnanosti. Nesporné je, že státní dluh se blíží dvoubilionové hranici, reálné příjmy klesají a životní náklady rostou.

Na druhé straně je Německo po Japonsku druhým průmyslově nejvyspělejším státem s nejvyšší životní úrovní. Němci jsou světovými přeborníky v délce volného času a ve výši mzdy, ale také v cestování a pítí šampaňského (přes 400 miliónů lahví ročně). Neslavný primát však drží i v polykání prášků (přes 1000 tablet na obyvatele ročně).

Psychologové a psychiatři dospěli k závěru, že Němci jsou příliš bolestiví,

mrzutí a zhýčkaní. Honba za hmotným úspěchem u nich vyvolává trvalý stress. Objektivně se jim vede nejlépe, avšak subjektivně jsou se svým životem nejméně spokojeni a neustále si na všechno stěžují.

PAMÁTNÍK HRŮZY

Šokující dokumenty z archívu StB obsahuje Muzeum třetího odboje, slavnostně otevřené včera v Příbrami. S pohnutím nám je komentoval František Šedivý, který má za sebou jako bývalý muki šest let v táboře Bytíz a tři roky v táboře Vojna, celkem devět let otročské práce v uranových dolech nedaleko města.

Těch, kdo si připomínali prožité hrůzy, bylo mezi přibližně dvěma sty účastníky mnoho, F. Šedivý například potkal pět bývalých vězňů, kteří přijeli až z Kanady. K otevření Muzea přijeli i představitelé federální vlády, ČNR a české vlády, mnoho pěkných pozdravů přišlo ze slovenských odboček Konfederace politických vězňů Československa,

Muzeum stojí uprostřed sídlíště, kterému se říkávalo Stalingrad a které — jak nám vyprávěl F. Šedivý — stálo v 50. letech

muklové. Denně jich tam přivázely autobusy z táborů Bytíz a Vojna 300 až 400. Stavěli i samu budovu nynějšího Muzea, která dříve sloužila sovětským činitelům. Včera pendloval autobus mezi Muzeem a někdejšími tábory Vojna, jehož zbytky se zachovaly nějakých deset kilometrů od Příbrami v lesích nad Milínem. Leckdo, veden vzpomínkou z počátku 50. let se tam vydal hledat do země zapuštěný betonový bunkr, který v táboře sloužil jako tzv. korekce. Na malém prostoru, kde se nedalo

ani pořádně stát — bunkr měl výšku pouhých 180 cm — tam ležali na holém betonu tři, čtyři lidé. Stále je živá vzpomínka na prudkou bouřku v roce 1953, kdy proudící voda zatopila bunkr a zoufalé křičící vězni byli vytaženi v poslední chvíli. Politické vězni uranových dolů 1948—1968; zdražile ji koncipoval dr. Jiří Majer z Konfederace politických vězňů Československa.

VETEŠNÍCI S DIPLOMATICKÝM PASEM

Dlouhý čas byla Kuba protěžovaným satelitním státem Sovětského svazu. Změny v dřívější komunistické světové říši neprocházely však beze stopy ani kolem Fidela Castra, který zde již více než 30 let diktátorsky vládne a který by chtěl všemožně zabránit proniknutí demokracie a tržního hospodářství. Šéfredaktor ve španělštině vycházejícího literárního časopisu *Gaceta Literaria* Igor Ivanov navštívil své krajany na Kubě a o získané zážitky se podělil se svými čtenáři.

Jeho líčení je poučné, neboť vrhá jasné světlo na rostoucí chudobu a kulturní výprodej kdysi bohatého ostrova, z něhož před 30 lety mohl vzejít podnět k třetí světové válce. Zpráva ukazuje hospodářský a morální úpadek komunisty důsledně ovládané země, která je náhle odkázána sama na sebe. Podle Ivanova nazývají ruské velvyslanectví v Havaně obyvatelé hlavního města ruským bunkrem. Brežněvem postavený monumentální komplex budov je přirovnáván ke středověkému křesťanskému hradu, který obléhají Maurové. Jen málo domorodců má tu čest být pozváno do této budovy, která je napodobeninou středověkého vězení. A dokonce i dnes, kdy velvyslanectví je veřejnosti už celkem přístupné, se mu lidé vyhýbají tak jako celému shluku ulic v centru Havany.

Zdrženlivý odstup byl zřejmě oboustranný, neboť i obyvatelé velvyslanectví se objevovali jen zřídka v nápadně klidných ulicích této kdysi zámožné městské čtvrti. Údiv městských obyvatel byl proto přirozeně veliký, když v dubnu minulého roku zřizenci velvyslanectví zaklepali na jejich dveře: »Jsme sovětská technici, nemáte na prodej nějaký starý nábytek?« Tak se totiž představovali vynálezci nového druhu obchodování, které si vysloužilo pře-

žít ruský hřebec. Jedná se o čistě kapitalistický způsob obchodu, který začal vzkvétat mezi donedávna ještě pečlivě o rozšíření komunismu usilujícími Rusy a domácími obyvatelstvem. Rusové systematicky obcházejí jednu čtvrt za druhou ve snaze skupovat starý vzácný nábytek z období španělského kolonialismu. Nákupní ceny jsou velmi nízké: ušák za 10 kg hovězího, mahagonový stůl včetně kožených křesel za 700 peset (asi 11 marek) — dobří obchodníci dostali k tomu ještě náramkové hodinky nebo tři páry bot. Mnoho Rusů si zařídilo malé dílny, v nichž pracují kubáňští dělníci. Za exportní výrobky dostávají málokdy peníze, spíš maso nebo ošacení.

Pro svoji činnost mají Rusové na Kubě v podstatě tři důvody: od dubna minulého roku jsou zaměstnanci velvyslanectví placeni v dolarech, dříve byl podíl tvrdé měny na platě omezen na dvacet procent. Po ztroskotaném puči v Moskvě, v srpnu minulého roku, chybí dohled komunistické strany jako odpovědného kontrolního orgánu velvyslanectví dřívějšího impéria. Kdo se ocitne v takové nouzi a neví, čím by nahradil drahovou košili na sobě, nedbá na krásu dědictví. Pro široké vrstvy obyvatelstva je prodej veškerého majetku poslední možností, jak přežít bídu a všechno přesahující korupci...

»Je to jen mimořádné období, které je nutno překonat,« vybízí kubáňský šéf státu Castro obyvatelstvo k vytrvalosti. Na kdysi bohatý ostrov chce přivést manažery, odborníky a kapitálově silné obchodníky, aby zaplnili bílé palmové pobřeží turisty. Pro turisty je však Kuba politicky nejistou zemí, a proto se sem zatím z opatrnosti nehrnou.

»Pendleři« v Německu

BONN: V západním Německu loni získalo legálně sezónní práci kolem 410 000 pracovníků dojíždějících za prací denně přes hranice. Zhruba 130 000 lidí pocházelo z východoevropských států včetně ČSFR a ostatní z nových spolkových zemí.

Ústředna pro zprostředkování práce ve Frankfurtu nad Mohanem však má za to, že dalších zhruba 300 000 osob pracovalo v západním Německu bez povolení. Spolkové úřady nyní také proto vyčlenily na 800 pracovníků celní služby pro posílení kontroly »černé práce«. Mají za úkol prověřovat pracovní povolení a dokumenty o sociálním pojištění především na stavbách a v některých podnicích.

Jen v severním Bavorsku bylo letos vy-

staveno už přes 21 000 pracovních povolení pro »pendlery«, zatímco loni jich bylo kolem 15 000. Zemský pracovní úřad v Norimberku se však podle jeho předsedy R. Wanky vzhledem k růstu počtu sezónních pracovníků obává problémů na bavorském pracovním trhu. Wanka proto vydal příkaz, aby se před udělením povolení přísněji prověřovalo, zda o příslušné pracovní místo nemá zájem německý uchazeč.

Celkově však loni v západním Německu překročila zaměstnanost hranici 29 miliónů lidí, což je v SRN dosavadní rekord. Odlišná situace je ve východním Německu, kde strukturální ekonomické změny vedly k růstu nezaměstnanosti ze 640 000 v roce 1990 na více než milión loni.

Novinářkou být nechce

PRAHA: Miss Čechy, Miss Sympatie, Miss Československo a vicemiss Evropy '92 v konkurenci 32 evropských kráske 15. června v Aténách — taková je letošní kariéra 19leté Pavlína Baburkové. »Myslím si, že jsem zůstala sama sebou, ale práce mám samozřejmě nesrovnatelně víc,« odpověděla včera na otázku, co se od jejího vstupu do přehlídek krásy změnilo. V příštím roce se má zúčastnit nejprestižnější soutěže Miss Universe, která bude na jaře v Mexiku. Do té doby chce pracovat jako manekýna, i když bydlíště v Novém Boru nezměnila. P. Baburková sebekriticky přiznala, že musí zlepšit konverzaci i angličtinu a také zhubnout. »Novinářkou už být nechci — mám v hlavě velký zmatek a myslím si, že na tohle povolání bych nestačila.«

koslovenských příslušníků Ochranných sil OSN v Iráku (UNGCI),« řekl včera v rozhovoru pro ČSTK zástupce velitele UNGCI C. Trachanatzis. Dodal, že pod jeho velením slouží v Iráku již druhý padesátičlenný čs. kontingent. Naši vojáci byli spolu s dalšími 500 příslušníky ochranných sil z 33 zemí rozděleni do čtyř sektorů, které UNGCI spravuje.

..A KOHL TAKY! —>

VZHŮRU DO EVROPY

Při sledování vzrušených diskusí mezi českou a slovenskou reprezentací o budoucím státoprávním uspořádání mě napadla myšlenka. Proč se vlastně pořád uzavíráme jen do naší československé skořápky, proč bychom nemohli některé představy uplatnit i v širším evropském rozměru? Nabídneme například pro začátek sousednímu Rakousku obdobný projekt soužití, jaký předkládá HZDS. Celá záležitost je přece velmi jednoduchá. Dohodli bychom se smluvně na unit, do které bychom my vložili naši mocnou armádu a Rakousko zase svou měnu, ovšem s tím, že bychom měli právo tisknout si u nás doma další šilinky podle našeho přání a potřeby. Rakousko by vůči nám zrušilo limity pracovních povolení, abychom k nim mohli volně vyjíždět za prací, padly by i všechny celní překážky. Kromě vlastních vlád bychom na základě parit sestavili malou společnou vládu, která by se především starala o financování rozvojových a restrukturalizačních programů u nás doma. V čele unie by se střídali náš a rakouský prezident, zachovali bychom si ovšem oba vlastní suverenity i zastoupení v OSN a dalších organizacích. Do řízení ekonomiky, tvorby rozpočtu, vypisování daní a vydávání zákonů by nám Rakousko samozřejmě nemělo co mluvit. To je v kostce celý návrh. Nestálo by za to tenhle nápad zkusit?

PÁN UTEKL ASI Z MLÁZINCE...

Důstojník bývalé StB L. Čimo včera ve švýcarském týdeníku *Die Weltwoche* potvrdil, že v roce 1990 dostal od tehdejšího slovenského ministra vnitra, nyní předsedy HZDS a kandidáta na funkci slovenského premiéra Vladimíra Mečiara rozkaz, aby ukradl některé spisy StB z úřadovny v Trenčíně, a že je Vl. Mečiarovi předal.

DIETA PRO KOČKU

MNICHOV: Každoroční jarní odtučňovací kúra spolkového kancléře H. Kohla u rakouského jezera Wolfgangsee je údajně zcela neúčinná. Německý psycholog V. Pudel v týdeníku *Münchener medizinische Wochenschrift* napsal, že Kohlova dieta, již německé sdělovací prostředky s oblibou označují výrazem »Abspecken«, je jednoduše »pro kočku« a že má spíš rozšiřovací účinek. H. Kohl, jehož tělesná schránka prý váží 130 kilogramů, podle Pudela vždy sice pár kilogramů u Wolfgangsee shodí, vzápětí však o to více přibere.

Titul Miss Evropa 1992 získala včera v Aténách Mariana Tsintikidouová (uprostřed) z Řecka, druhé místo v soutěži o nejkrásnější dívku Evropy získala Pavlína Baburková z Československa (vlevo), třetí se umístila Banu Sagnaková (vpravo) z Turecka.

Naši mají úspěch

BAGDÁD: »Jsem naprosto spokojen s výcvikem a profesionálními schopnostmi čes-

SADDÁM V LOŽNICI

„Tak smutné oslavy jsem ještě nezažil, na lidi jako by padl stín,“ říká irácký lékař, který nechce být jmenován, o oslavách Svátku obětování, které v neděli skončily. Dvě po sobě jdoucí války, embargo OSN, zhoršující se postavení Bagdádu na světové scéně, ale i v arabském světě, a prudký hospodářský pokles, to vše vrhá irácký lid do hluboké deprese.

„Dříve jsme mohli alespoň cestovat, ale dnes kromě Jordánska nedostaneme do žádné země vízum,“ dodává lékař, který vystudoval ve Velké Británii a dnes pracuje na soukromé klinice. I návštěva Ammánu je však pro obyčejné rodiny téměř vyloučena, protože lidé nemají peníze. Cestovat již nelze ani do oblíbených letovisek na severu Iráku, který kontrolují Kurdové.

Velký vliv na psychiku lidí má režim, v němž žijí a který je nutí, aby říkali něco jiného než si skutečně myslí. Dochází tak k situacím, kdy jako alibi mají i příslušníci opozice v ložnici pověšený obraz Saddáma Husajna. „Vše, co se říká, je pravda. Před očima celé rodiny mi zabili syna, který nechtěl na vojnu. Kdybychom neřekli, že je zbabělec, zabili by i nás,“ šeptá starší žena.

Systém vlády je v Iráku postaven na moci strany BAAS, ale především na klanovém uspořádání. Saddám Husajn pochází z vesnice Takrit. Jeho krajané jsou dnes u moci nebo mají všude otevřené dveře. Odborníci uvádějí, že postavení nejvyššího iráckého představitel v této době udržuje vrstva vojenské a státní byrokracie, která by při změně režimu přišla o majetky a možná také o život. „Jsem z Takritu. Kdyby došlo k převratu, budu na

radě,“ usmívá se pětáctiletý stavební inženýr, který ze svého bytu nevychází bez pistole.

Na irácké obyvatelstvo doléhá také obtížná hospodářská situace. Na trhu je téměř vše k dostání, ale ceny stouply přibližně třicetkrát. „Nikdo mi nedokázal vysvětlit, z čeho lidé žijí. Tři sta dinárů měsíčně, které dostává státní úředník, pro rodinu stačí asi na týden,“ uvedl diplomat pracující v Bagdádu. Lidé rozprodávají majetek nebo čerpají z prostředků nashromážděných před válkou. Ne všem se však v Iráku daří špatně. Privilegovaná vrstva úředníků a důstojníků například každé dva roky dostává na poukaz nové západní auto. Protože na vozidla je v Iráku stoprocentní daň, je možné automobil po uplynutí příslušné doby výhodně prodat. Mnozí také získali od státu byty a vily nebo si staví velmi nákladná sídla po celé zemi.

V Bagdádu se po válce v Perském zálivu vinou chudoby a oslabením systému státní moci pronikavě zvedla kriminalita. Časté jsou případy loupeže aut, vykrádní bytů, ale i vražd. „Když se dříve něco podobného stalo, mluvil o tom celý Bagdád. Dnes je to na denním pořádku,“ říká jeden z místních. Vykradeny byly také mnohé zastupitelské úřady zemí, jejichž diplomaté opustili Irák před zahájením vojenské operace za osvobození Kuvajtu. Obavy z možného postihu jsou viditelné i na ulicích, což znesnadňuje práci novinářů. Lidé nechtějí o svých starostech mluvit a nikdy nepřekračují rámec pouhé slušnosti nebo obchodního snažení. Rozhovořil se pouze, má-li zahraniční korespondent úřední doprovod. Pak mluví jen v naučených frázích.

das Essen und die Ausreise

Fidel Castro hatte seine Landsleute vorgewarnt. 1992, so der kubanische Revolutionsführer, werde ein hartes Jahr — an allen Fronten. Lebensmittel sind knapp, Transportprobleme gibt es zuhauf, Importe werden noch rarer. Nun zur Halbzeit spalten sich die zehn Millionen Einwohner der Karibikinsel in zwei Lager: in die Berufsoptimisten, die von einer „kontrollierten Krise“ sprechen, und diejenigen, die noch schlimmere Zeiten heraufbeschwören.

Zu ersteren zählt Eluisa Martinez (Name von Red. geändert), eine kräftige Putzfrau in einem Krankenhaus in Guantanamo, einer Kleinstadt am Ostzipfel der Karibikinsel. „Es sind keine rosigen Zeiten“, sagt sie und hebt beschwörend die Hände, „aber hier stirbt noch keiner vor Hunger.“ Ihre Familie gehört zu Kubas Mittelschicht. Der Mann arbeitet am Bau, Sohn und Tochter sind berufstätig. Zusammen bringen die Martinez 800 Pesos nach Hause, nach offiziellem Kurs 800 Dollar. Miete fällt nicht an, gesund seien auch alle, das Geld gehe samt und sonders für Essen und Kleidung drauf.

Das ist kein Wunder. Wenn auch die zugeteilten Lebensmittel — vier Eier pro Woche, ein Brötchen pro Tag, sechs Pfund Reis und zwei Pfund Fleisch pro Monat — für lateinamerikanische Verhältnisse spottbillig sind, reißen andere Alltagsüter ein gewaltiges Loch in die Kasse. „Diese Schuhe“, sagt Eluisa und zeigt auf ein paar einfache Treter aus Tuch, „kosten 300 Pesos — auf dem Schwarzmarkt“. Dieser, nie ganz ausgerottet, blüht, seit die kubanische Wirtschaft durch den Niedergang des Sozialismus in Osteuropa und den Wegfall von Präferenzpreisen für Zuckerexporte und Erdölimporte in eine tiefe Krise stürzte.

Doch selbst wenn die Kubaner dem

Rat ihres Comandante en jefe folgen und jedes Kleid und jedes Schuhwerk bis zum absoluten Verschleiß auftragen wollten, kommen sie kaum am Schwarzmarkt vorbei. Waren Ende vorigen Jahres Zahnpasta und Seife Luxusartikel auf Kuba, so suchen nun beispielsweise Hausfrauen verzweifelt nach Öl. Butter haben sie schon lange nicht mehr gesehen. „Wir kochen mit Wasser“, erzählt Eluisa und hofft, daß auch Speiseöl eines Tages wieder in den Geschäften auftaucht. Bis dahin tauschen die Martinez ihre monatliche Ration Rum beim Fleischer für Fett.

Solche Transaktionen sind dem 24-jährigen Pedro zuwider. Er habe in den vergangenen drei Monaten 20 Pfund abgenommen — unfreiwillig. „Morgens gehe ich mit einer Tasse Zuckerwasser aus dem Haus. Zu Mittag ein Teller Reis mit Soja und abends oft nicht mehr. Und damit soll einer überleben.“ Pedro ist Maler, und seine Kunstwerke sind von einer gewalttätigen Heftigkeit, die er „widersprüchliche Widersprüche“ nennt. Voller Wut zählt er Fälle von Diebstählen beim Parteivorsitzenden in Guantanamo auf. Einmal verschwand angeblich ein Schinken, dann wieder Gänse. „Und dann werden die Schuldigen auch noch verurteilt.“

Kubas Hauptthema ist weder Politik noch Kultur, es ist das Essen. Da lamentieren Intellektuelle über die Schlangen vor Lebensmittelläden, da werden zu später Stunde scherzhaft Überfälle auf die Ausländer vorbehaltenen und gut gefüllten Dollarshops erwogen, oder es wird ironisch über ein neues Kochbuch philosophiert, das Gräser auf den Tisch bringt. „Am besten verwandeln wir uns alle in Kühe“, kommentiert eine Journalistin.

Die Jugend hat es doppelt schwer. Sie kennt weder die harten Zeiten vor der Revolution, noch glaubt sie an eine besse-

re Zukunft. „Man hat uns nur immer erzählt, daß man sich aufopfern muß, damit es besser wird. Ich bin 28 Jahre alt und möchte nun auch mal leben“, sagt trotziger eine Kubanerin, die Ausschau nach heilrätswilligen Ausländern hält, die oft schnellste und ungefährlichste Art, der Zuckerinsel den Rücken zu kehren.

Das zweite, obsessive Gesprächsthema nämlich ist die Ausreise. Täglich machen sich Kubaner auf seeuntüchtigen Booten gen USA auf. Vor dem spanischen Konsulat bildet sich eine riesige Schlange von Menschen mit Visa-Anträgen. Und die US-Botschaft, die erst vor wenigen Wochen ihr Konsulat wieder eröffnete, wurde mit über 20 000 Anträgen überflutet. „Kuba ist das Land mit der potentiell höchsten Auswanderungsquote der Welt“, schätzt Regimegegner Elizardo Sanchez.

Die Antwort der Regierung ist zwiespältig. Auf der einen Seite nimmt eine gesteuerte Auswanderung den Druck, ohne zu einer politisch gefährlichen Situation wie der Massenflucht 1980 zu führen, als 125 000 Kubaner sich von Mariel aus davonmachten. Andererseits sucht sie den Frust zu minimieren. So werden nun jeden Abend in Havannas Nobeldiskotheek Havanna Club Angestellte „stimuliert“, wie es der Einlasser ausdrückt — mit Bier, Zigaretten und Salsa. Vergnügungszentren für Jugendliche erhalten Priorität, und bei Importen wird das Schwergewicht auf Lebensmittel gelegt.

Ob das ausreicht, ist fraglich. Selbst Funktionäre geben zu, daß die Schlacht auf dem Teller gewonnen wird. „Sollten die Lebensmittel weiter reduziert werden, dann kann es schnell zu einer explosiven Situation kommen.“ Und wie dies ausgeht, scheint ebenso ungewiß wie die Frage, wann die Kubaner wieder aus dem vollen schöpfen können.

Meciar kündigt harte Zeiten an.

BRATISLAVA, 24. Juni (dpa/AFP). Der Vorsitzende der Bewegung für eine Demokratische Slowakei (HZDS), Vladimir Meciar, ist am Mittwoch vom Präsidium des Landesparlamentes zum neuen Ministerpräsidenten der Slowakei gewählt worden. Er berief zwölf HZDS-Mitglieder, einen der separatistischen SNS und einen Parteilos in sein Kabinett. Einige Minister übernehmen mehrere Ressorts.

Der Regierungschef bereitete die Slowaken auf schwere Zeiten vor: Die wirtschaftliche Lage sei äußerst schwierig

und Einsparungen unumgänglich. Es müsse jetzt vor allem in die zerrüttete Infrastruktur investiert werden.

Meciar sagte, die völlige Unabhängigkeit der Slowakei sei nicht Ziel seiner Partei; sie sei ihr aber durch die unnachgiebige tschechische Haltung regelrecht aufgezwungen worden. Die tschechische Seite fordert eine „funktionsfähige Föderation“, die Slowakei eine Konföderation mit der tschechischen Republik.

Der tschechische Wirtschaftsexperte Jan Strasky soll am heutigen Donnerstag

zum Chef der tschechoslowakischen Übergangsregierung ernannt werden. Das verlautete aus der Umgebung der Demokratischen Bürgerpartei (ODS) von Vaclav Klaus. Der 51-jährige Strasky, der Klaus nahesteht, soll den Angaben zufolge die Regierung der tschechoslowakischen Föderation bis zur Trennung der beiden Bundesstaaten leiten.

TAK TO PĚJAK VŠECHNO
SOUVICI...

NAD JAVOROVÝM LISTEM HROMY NEBJÍ

Jak to vypadá, svět bude tohoto roku svědkem referenda o budoucnosti dvou států — Československa a Kanady. Shodou okolností jako jejich občan budu osobně postaven před nepřijemné rozhodnutí, jak se v těch případech zachovat. Oba mají některé věci společné, ale v mnohém jsou podstatně rozdílné z historických, národnostních, ekonomických a politických důvodů. Kanada je vyspělá, bohatá, velká země s dlouholetou demokratickou tradicí. Nebezpečí rozpadu tohoto státního subjektu, který lze v mnoha věcech považovat za jeden z nejlepších v moderním světě, hrozí v posledních dvou desetiletích od požadavků francouzských občanů žijících převážně v provincii Quebec.

Situace v Československu je v porovnání s Kanadou mnohem komplikovanější. První nápadný rozdíl je naše politická roztržitost. Kdyby bylo v Kanadě 42 politických stran, tak by se byla už dávno rozpadla ne pouze na dva, ale i na více státních subjektů, z nichž některé by se chtěly asi přidružit ke Spojeným státům. Na otázku, proč je v ČSFR tolik politických stran, dostávám obvykle odpověď, že to je způsobeno hlavně ambicemi politiků, z nichž mnozí chtějí být předsedy stran, a že když se jim to nepodaří v jedné, tak si založí novou. Kanadánům by něco takového neimponovalo. Rovněž tak by se nedali ovlivnit demagogickými projevy a sliby některých našich vedoucích politiků.

Ve vztahu k požadavkům národnostních skupin žijících ve společném státě uvedu jeden příklad. V Kanadě všechny federální státní dokumenty a značky na výrobcích všeho druhu jsou dvojjazyčné. To se ovšem odráží v jejich ceně. Je štěstím, že český a slovenský jazyk jsou si tak blízké, jinak by bylo zajímavé

pozorovat, jak by se většině Čechů líbilo platit za něco podobného, jako platí anglicky mluvící Kanadáné. Nu, a jestliže Slovensko vytvoří samostatný stát, pak by toto měli zavést pro nezanedbatelnou maďarskou menšinu.

Srovnávat situaci Slováků v Československu se situací francouzských Kanadánů, jak se o to někteří méně zasvěcení pokoušejí, je trochu přitaženo za vlasy. Francouzští Kanadáné mají svůj jazyk, kulturu a tradice, které jsou podstatně odlišné od většiny Kanadánů. Kromě toho jejich domovem je bohatá a velká provincie Quebec, kde se nachází největší kanadské město Montreal. Z politického hlediska komunisté ani socialisté tam nikdy neměli žádnou šanci. Vždy tam dostaly naprostou většinu křesťansko-demokraticky orientované strany. Geograficky a historicky by Kanada bez nich možná ani nevznikla. Čili jejich požadavky na jistou autonomii jsou do jisté míry legitimní a jde pouze o to, jak daleko je možno jít, aby to bylo přijatelné ostatním. I kdyby mělo dojít k rozluce, bude to uděláno civilizovaným a rozumným způsobem a nikdo nemá obavy, že by to vedlo k nestabilitě v této oblasti. O to mají největší zájem sousední Spojené státy.

Ve srovnání s touto situací slovenský problém je velmi odlišný. V první řadě výsledek posledních voleb na Slovensku přispěl k politické nestabilitě ve střední Evropě, která bude trvat několik let, ať se Československo udrží, či rozpadne. Na této situaci se Češi a Moravané rovněž podílejí. Quebecu by žádné nebezpečí od sousedů tak jako Slovensku nehrozilo. Z hospodářského a geopolitického hlediska by nebylo možné tyto nové státy na světové scéně přirovnat.

Obavy slovenských Maďarů

BRATISLAVA (mz): Přímě úměrně s rostoucí politickou a ekonomickou emancipací Slovenské republiky se zvětšují požadavky na autonomii maďarské národnostní menšiny na jižním a východním Slovensku.

Vedoucí představitelé politických subjektů reprezentujících zájmy občanů maďarské národnosti žijících na Slovensku se v posledních dnech několikrát zmínili o tom, že v případě deklarování suverenity a mezinárodní subjektivity Slovenské republiky a jejího odtržení od České republiky budou prosazovat kulturní, vzdělávací a postupně i územní autonomii těch částí Slovenska, kde je maďarsky hovořící obyvatelstvo ve většině. Předseda Maďarského křesťanskodemokratického hnutí Vojtech Bugár v těchto dnech v Bratislavě prohlásil, že jedinou garancí zachování občanských a lidských práv maďarské menšiny na Slovensku vidí v žádosti o územní samosprávu. Dodal, že Maďarské křesťansko-demokratické hnutí rozhodně není spokojeno s poskytnutým jedním křeslem pro koalici maďarských stran v patnáctičlenném představenstvu Slovenské národní rady.

Rozložení síl politických stran v nově vytvořeném představenstvu SNR vypadá po dohodě všech zúčastněných stran následovně: sedm křesel pro HZDS, tři křesla pro SDL, po dvou křeslech pro SNS a KDH a

jedno křeslo pro koalici MKDH-Együttélés. Předseda MKDH v této souvislosti vyslovil názor, že toto rozdělení je nespravedlivé, protože SNS, která má v plénu jen o jednoho poslance více, má v představenstvu dva zástupce.

Na tato obvinění reagoval koordinátor politických jednání ve slovenském parlamentu, místopředseda SNR Milan Zemko. Vyvrátil námitky maďarských poslanců jako neopodstatněné a zdůraznil, že zastoupení stran a hnutí v představenstvu SNR je poměrné a řídí se matematickými výpočty a nikoliv národnostními vášněmi. Na proklamované požadavky politických představitelů maďarské menšiny reagoval také premiér Černogurský. Označil maďarské požadavky za předčasné a upozornil na to, že územní autonomie oblastí většinou maďarského obyvatelstva by ohrozila práva Slováků, kteří tam žijí. Premiér dále připustil možnost vyjednávání o autonomii v oblasti kultury a školství, ale tuto možnost podmiňoval odpovídajícím postupem maďarské vlády při jednání o podobné autonomii slovenské národnostní menšiny žijící v Maďarsku.

SUDETY SE STĚHUJÍ NA SLOVENSKO.

CSFR-Konkurrenz

cri FRANKFURT A. M. Das Vordringen osteuropäischer Anbieter auf dem deutschen Markt ist der deutschen Zementbranche zunehmend ein Dorn im Auge. Als größte Störenfriede macht die Industrie vor allem die Importe aus der noch bestehenden CSFR aus. Sie setzen vor allem die ostdeutschen Unternehmen unter Druck, beklagt der Vorstandschef des Wiesbadener Dyckerhoff-Konzerns, Alexander von Engelhardt, die nach wie vor mit „zu geringer Produktivität und Nachfrage“ zu kämpfen hätten. Aber auch im Westen ist der Baustoff tschechoslowakischer Herkunft nicht gern gesehen, da die Firmen ihn wegen der hohen staatlichen Subventionen Prags für Energie- und Transportkosten teilweise

um bis zu 40 Prozent billiger anbieten können als westliche Hersteller und damit die Preise verderben. Spürbar ist dies laut Engelhardt vor allem in Bayern, Konsequenzen habe dies jedoch für das gesamte Bundesgebiet. Die eigentlich für 1992 geplante Verteuerung von Zement um vier Prozent glaubt Dyckerhoff deshalb auch kaum durchsetzen zu können.

In den neuen Bundesländern fallen die Ost-Einfuhren in der Tat stark ins Gewicht. Den Inlandsverbrauch an Zement beziffert der Branchenverband mit 4,1 Millionen Tonnen im vergangenen Jahr. Allein 1,5 Millionen lieferte die CSFR — mit steigender Tendenz. Für die laufende Periode wird mit zusätzlich einem Drittel gerechnet, wobei die Industrie den Anstieg des Marktvolumens mit etwa einem

Fünftel veranschlagt. In Westdeutschland fielen die tschechoslowakischen Lieferungen bei einem Verbrauch von nahezu 30 Millionen Tonnen lediglich mit einer Million Tonnen ins Gewicht, waren damit aber höher als die gesamten Zement-Einfuhren aus dem westlichen Ausland (vornehmlich Belgien) in die Bundesrepublik.

HAHAHA - MAJÍ STRACH-KONEČNĚ!

Neue Namen für Aussiedler

adt HAMM, 24. Juni. Aussiedler deutscher Volkszugehörigkeit aus der früheren Sowjetunion können einen nach russischem Recht zusätzlich gebildeten Vatersnamen, der in der Genetivform von den Vornamen des Vaters abgeleitet ist, ablegen und ohne zusätzliches Verfahren

Tři na poslední post

PRAHA: Možnými kandidáty na poslední volný post místopředsedy FS jsou nově zvolený poslanec Pavel Jajtner (KDU-ČSL), dosavadní první místopředseda FS Zdeněk Jičínský (ČSSD) a předseda KSČM Jiří Svoboda (LB). Zdroj, který si nepěl být jmenován, připustil, že Levý blok v případě neprůchodnosti kandidatury J. Svobody podpoří kandidaturu Z. Jičínského. V koalici ODS-KDS je 48 mandátů ve Sněmovně lidu FS rozděleno v poměru 42 mandátů ODS ku šesti KDS. Ve Sněmovně národů má z 37 mandátů ODS 34 a KDS tři, v ČNR 66 mandátů ODS a 10 KDS. Koalice maďarských stran má ve FS rozděleny mandáty mezi ESWS a MKDH v poměru čtyři ku jedné ve Sněmovně lidu a čtyři ku třem ve Sněmovně národů. Koalice Levý blok stejně jako LSU (která sdružuje tři strany, ale údajně není koalici) budou v rámci FS vystupovat jednotně a nebudou rozlišovat stranickou příslušnost. KDU-ČSL má ve Sněmovně lidu celkem sedm mandátů, ve Sněmovně národů šest a v ČNR 15 mandátů.

Pracovníci Policie ČR v Praze 8 se zabývají podnikáním firmy Euroconcept, která se zabývala prodejem čaje Nan-Yu na hubnutí. Žádají poškozené, aby se přihlásili písemně na Policii ČR, Odbor kriminální policie, Praha 8, ul. Rosenbergových č. 1, PSČ 180 00, a zároveň zaslali originál či kopii dokladů o převzetí čaje.

DALE STR. 294

O krok blíže ke kultivovanému rozchodu

BRATISLAVA: Reprezentace ODS a HZDS se v sobotu po půlnoci dohodly na vytvoření federální vlády a na zásadách jejího programového prohlášení. Podle něj federální vláda chápe svůj mandát jako časově podmíněný.

Cílem dohody volebních vítězů je ústavní cestou zabezpečit kontinuitu ústavních orgánů a všech procesů započatých po listopadu 1989. V zásadách programového prohlášení se uvádí, že »federální vláda chce připravit, pokud k tomu bude zmocněna, podmínky pro hladké fungování dvou svrchovaných států s mezinárodní subjektivitou«. V legislativě bude vláda zajišťovat kontinuitu právního řádu a vytvářet podmínky pro další rozvoj demokratického systému. Prioritou vládní hospodářské politiky bude ve vazbě na ukončenou první etapu transformace a vedle stabilizace ekonomiky přesouvání důrazu na politiku ekonomického růstu. Privatizace zůstává zásadní prioritou jako hlavní metoda prosazování systémových změn. V obranné politice je podle VI. Mečiara zakotven princip republikového nástupu vojenské služby.

»Znamená to, že branci budou sloužit na území své republiky, nepůjdou na území republiky druhé,« uvedl předseda HZDS.

Počet členů federální vlády bude na základě dohody z Bratislavy snížen z 16 na 10. Zachována zůstanou pouze ministerstva financí, obrany, vnitra, zahraničních věcí a hospodářství. Jméno federálního premiéra nebylo oznámeno, obě strany se o tuto funkci nadále ucházejí. K osobě zahraničního ministra řekl V. Klaus: »Musí to být osoba, která je schopna právě v této těžké době Československo v zahraničí prezentovat a srozumitelně a vyváženě interpretovat to, co se v Československu děje.« Představitel Mezinárodního měnového fondu a Světové banky přijmou podle V. Klause výsledky bratislavských jednání klidně.

Obě strany pokládají za společnou úlohu iniciovat ústavní proces, který do 30. září povede k dohodě mezi národními radami o otázce státoprávního uspořádání. »Konečně schvalování samozřejmě proběhne ve federálních orgánech,« dodal k tomu VI. Mečiar po skončení 13hodinových rozhovorů. Předseda ODS V. Klaus uvedl, že termín »rozdělení federace dohodou národních rad« nijak nepředurčuje cestu a metodu rozdělení. »Metoda referenda není ani předurčena, ani vyloučena,« řekl. Označovat současnou situaci za rozpad společného státu je podle V. Klause předčasné. Počet alternativ se po posledních rozhovo-

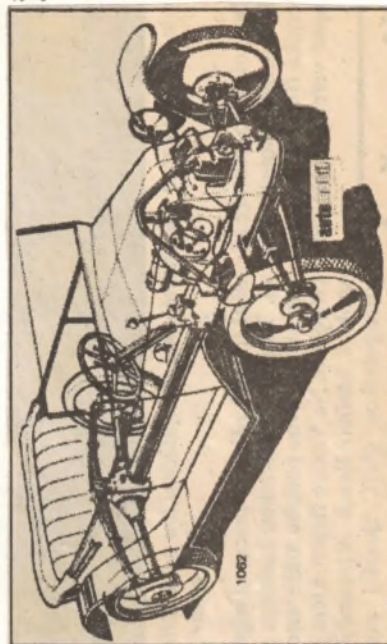
rech zúžil na dvě — funkční, »rozumnou« federaci a dva samostatné státy, uvedl V. Klaus, ale dodal: »Netvrdíme, že konfederace není možná. Není to však společný stát. Jakou formu soužití si zvolí dva samostatné státy, zda půjde o měnovou, celní nebo jinou unii, to je věc úplně jiná.«

Ani deklarace svrchovanosti Slovenska, kterou má v plánu SNR, není podle VI. Mečiara aktem slovenské samostatnosti a neměla by znamenat rozpad státu. HZDS také nebude iniciovat přijetí této deklarace na první schůzi SNR 23. června, ale až na některém z příštích zasedání. Za reálnější proces než hledání metod rozhodnutí o budoucí podobě státu považuje V. Klaus vlastní vývoj situace v ČSFR. »Dojde nepochybně k jednostranným krokům, které budou posouvat situaci a budou nás fakticky stavět před nové a nové věci, které nepředvídáme, nebo které nepředvídal naše ústavy,« řekl předseda ODS. Časné ráno prohlásil první místopředseda ODS P. Čermák: »ODS je jednoznačně pro zachování fede-

race. Pokud její stanovisko nebude akceptováno, není jiná možnost než se kulturně, civilizovaně a klidně rozejít a hned poté začít jednání o formě spolupráce ve smyslu návrhu vládního prohlášení. O budoucnosti společného státu stále není rozhodnuto.«

V případě, že by se obě republiky dohodly na pokračování federace, federální vláda by vydala nové programové prohlášení a vládla by dál jako plnohodnotný nejvyšší výkonný orgán, uvedl další místopředseda ODS M. Macek. Podle VI. Mečiara je přenesení řešení státoprávní otázky do národních rad zcela legitimním procesem. »Ani ODS, ani HZDS nemají v národních radách absolutní většinu, proto musí jít o dohodu také jiných politických subjektů,« uvedl předseda HZDS. Plně znění politické dohody mezi ODS a HZDS, vyjadřující odlišná stanoviska obou stran, přinášíme na jiném místě. K požadavku HZDS na zrušení federálních sdělovacích prostředků sdělil V. Klaus, že k tomu nová federální vláda nebude mít mandát. ODS je podle jeho slov toho názoru, že pokud bude existovat federace, mělo by existovat také federální rozhlasové a televizní vysílání.

K ČLÁNKU »TATRA...«
NA STR. 297

□ Převratné konstrukční řešení Tatry 11 z roku 1923.

□ Tatra 12, se kterou ještě roku 1979 projel M. Urban napříč Evropou, pak z New Yorku na Aljašku a zpět.

(X)

něk Vojtěch z Lobkovic. Karmelitáni po svém návratu obdrželi od Rudolfa náhradu farní kostel sv. Havla.

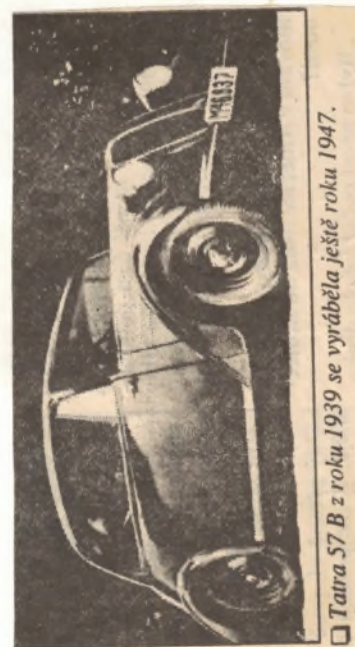
Nad brankou bývalého klášterního hřbitova se nacházel gotický tympanon. Originál je uložen v Národní galerii a byl nahrazen kopií z roku 1971 od J. Antka. Tympanon s kamenným reliéfem byl zhotoven před rokem 1346 a vykazuje sochařské vlivy švábské oblasti. Pochází z nepochybně z okruhu Karlových dvorských umělců. Těžiště tvoří scéna Korunování Panny Marie pod trůnem Boží Milosti. Zřejmě se tu promítla karmelitánská mystika — uctívání Matky Boží. Sedící postavy Marie sluncem oděné a Krista jsou umístěny před růžové keře, symbolizující křesťanský ráj. Na reliéfu dominuje Strom života, směřující k nebesům — k Božské Trojici. Vztah otce a syna je ve světské rovině znázorněn postavami dvou klíčových donátorů se štíty — českým lvem a moravskou orlicí. Jde tu nespíše o ztvárnění Jana Lucemburského jako českého krále a Karla IV. jako moravského markraběte. Ve svém vlastním životopise zmiňuje Karel IV. augustínovskou myšlenku — Bohu sloužiti je kralovat. V symbolické rovině je promítnuta tato idea i do tympanonu nad bývalým klášterním hřbi-

tovem. Kamenný reliéf byl již v roce 1483 vážně poškozen. Jsou poničeny obličejové části postav a dochovaly se jen zbytky pískovcového lva a holubice. Reliéf byl patrně původně umístěn na jiné starší stavbě, není však vyloučeno, že pochází z kostela Panny Marie Sněžné.

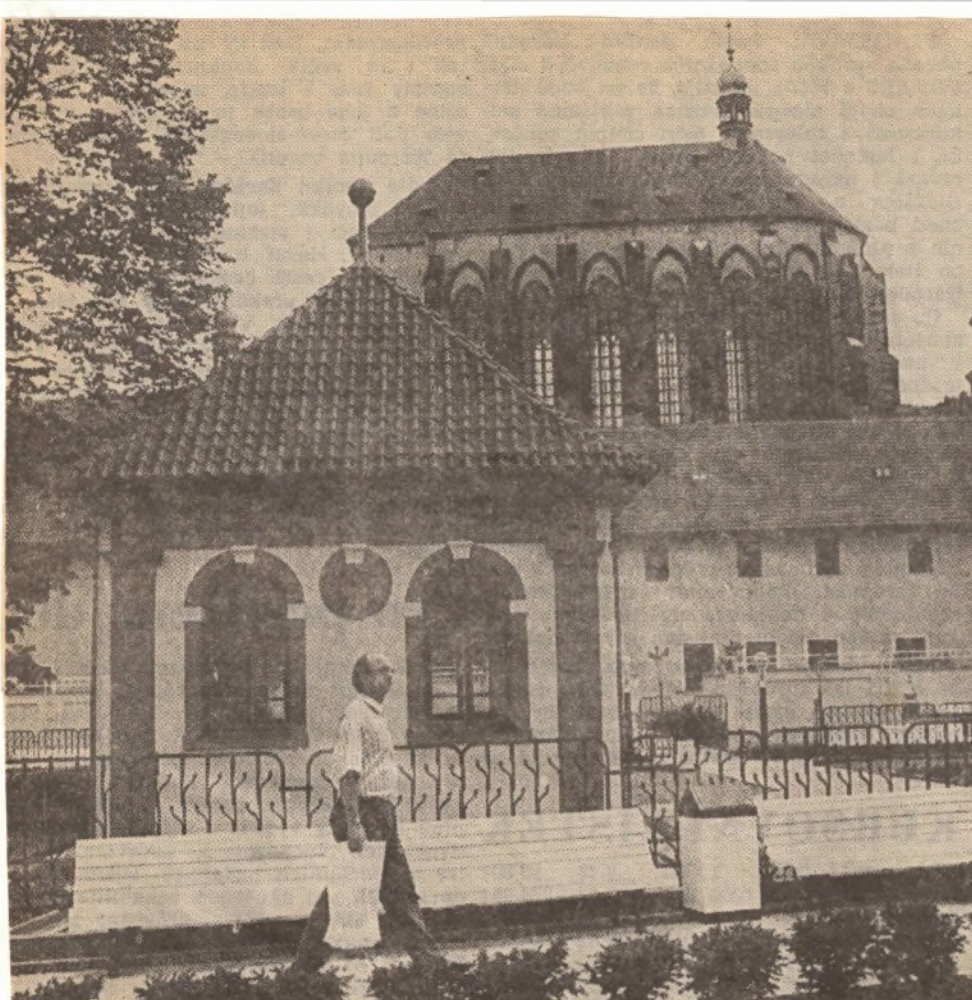
Součástí karmelitánského a později františkánského kláštera byla zahrada s rajs-kým dvorem. Křížová chodba spojovala dvůr s klášterem a kostelem. Délka kostela odpovídala rozměrům rajskeho dvora. Uprostřed dvora se nacházela vodní nádrž, voda měla nejen užitkový, ale i hluboce symbolický význam. Kolem kašny tvořily květinové záhony dispozici kříže. Byly na nich pěstovány převážně růže, lilie a fialy, používané k výzdobě oltáře. Lze předpokládat, že i tato zahrada měla všechny typické části středověkých klášterních zahrad. Patřily k nim lékárnická a zelinářská zahrada, které obvykle tvořily součást užitkové zahrady. Byly zde založeny štěpnice a vinice. Ke komplexu klášterní zahrady byl počítán i hřbitov.

V tiché oáze františkánské zahrady se budeme moci v uspěchaném tempu velkoměstského života alespoň na chvíli zastavit a odpočinout si.

OBRAZEK NA STR. 296

□ Tatra 57 B z roku 1939 se vyráběla ještě roku 1947.

Františkánská zahrada v Praze — pohled na barokní altánek a kostel Panny Marie Sněžné

do vlastnictví československého státu a tato část nebyla nikdy dále rozdělena. Když se československá vláda již roku 1918 po jednoznačném porušení mezinárodního práva zdráhala uznat Lichtenštejnské knížectví jako nezávislý stát, nevedla se — pokud je mi známo — žádná jednání. Jak můžeme zjistit v našich archívech, byla tato otázka upravena teprve v r. 1938, kdy bylo Československo vzhledem k svému ohrožení třetí říší mezinárodně izolováno. Po válce, v r. 1945, zastávala však československá vláda opět své dřívější stanovisko, že knížectví Lichtenštejnsko neexistuje, ačkoli jsme byli jedním z mála států, které neuznaly obsazení Československa třetí říší. Rozšiřovalo se nepravdivé tvrzení, že prý lichtenštejnský kníže v roce 1930 měl prohlásit, že je Němcem. Tvrzení, které — možno-li zprávy v novinách pokládat za spolehlivé — šílí bohužel i nadále čs. ministr zahraničních věcí Dienstbier. Československá vláda však prohlásila tehdy i všechny ostatní lichtenštejnské občany za Němce, zkonfiskovala jejich majetek a vypověděla je ze země, pokud tam ještě žili. Jak v r. 1918, tak ani v r. 1945 neuveřejnila čs. vláda žádné oficiální prohlášení. Konfiskace byly prováděny místními úřady. Všechny intervence Švýcarska, které zastupovalo naše zájmy v Československu, byly čs. vládou zamítnuty.

● V r. 1945 byl tedy zabaven i majetek některých dalších lichtenštejnských občanů. O koho se jedná?

»Na rozdíl od r. 1918 byl v r. 1945 zabaven v Československu i majetek všech tam žijících lichtenštejnských občanů. Byli to jednak příbuzní knížete, jednak další občané, kteří žili v Československu buď jako zaměstnanci knížecí správy, nebo si

ZAČÍT NOVOU KAPITOLU VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ

Exkluzivní interview s lichtenštejnským knížetem Hansem-Adamem II.

Koncem března a během dubna reagovaly některé noviny v ČSFR na informace lichtenštejnského úřadu pro tisk a informace týkající se výhrad Lichtenštejnského knížectví k dohodě mezi ČSFR a Evropským sdružením volného obchodu (ESVO). Tyto články v českém a slovenském tisku se sice objevily pod různými titulky,

podle politického směru dotyčných novin, měly však v podstatě stejnou náplň: Dokud knížectví Lichtenštejnsko nedostane zpět všechny majetek zkonfiskovaný v letech 1918 a 1945 tehdejší Československou republikou, nepodepíše smlouvu mezi ESVO a ČSFR, čímž bude smlouva blokována.

Vzhledem k některým rozdílným formulacím v čs. tisku jsme chtěli tuto otázku vyjasnit a tím odstranit různá nedorozumění. Proto jsme se obrátili s několika otázkami přímo na knížete Hanse-Adama II. a požádali ho o jeho stanovisko, co by hlavy lichtenštejnského státu. Doufáme, že tím přispějeme nejen k objasnění celé záležitosti, ale i k začátku oboustranného usmíření. Z rozhovoru vyjímáme:

● Kdy a jak vzniklo vlastnictví knížecího rodu Lichtenštejnů na Moravě a ve Slezsku? Odkdy byly Valtice a Lednice sídlem rodiny?

»Pokud to můžeme v našich archívech zjistit, vlastnila naše rodina už kolem roku 1250 na jižní Moravě majetek, který získala koupí. Tento majetek narůstal hlavně dalšími koupěmi a dědictvím, rodina však zaznamenávala i ztráty vzniklé také vyvlastněním. Jak jsme mohli zjistit, první vyvlastnění uskutečnili koncem 14. století tehdy panující Habsburkové. Po vymření babenberských vévodů, kteří byli předtím dominující politickou silou v této krajině, podporovala rodina Lichtenštejnů nejprve Habsburky, koncem 14. století se však zřejmě ocitla na opačné straně. Naše rodina musela už před rokem 1918 a 1945 snášet různé politické a hospodář-

ské převraty. Dodnes se nám však vždy podařilo všechno šťastně znovu vybudovat. Lednice patřila prokazatelně už r. 1248 Jindřichu z Lichtenštejna a byla pravděpodobně už tehdy občasným sídlem rodiny. V 16. století musela být Lednice prodána, jak se zdá, kvůli finančním potížím, v r. 1575 se však zřejmě našla možnost koupit celý majetek zpět. Valtice přešly do rodinného vlastnictví sňatkem. Když v r. 1938 zemřel — právě ve Valticích — předchůdce mého otce kníže František, skončil v dějinách naší rodiny úsek trvající 700 let. Expanze Hitlerovy třetí říše donutila mého otce přeložit své sídlo do Lichtenštejnska.

● Proč došlo k vyvlastnění, popřípadě konfiskaci v letech 1918 a 1945? Jak o tom byla knížecí rodina vyrozuměna?

»V r. 1918 bylo vyvlastnění odůvodněno pozemkovou reformou ve prospěch sedláků. Pokud je mi však známo, přešla již tenkrát větší část vyvlastněného majetku

tam našli i jinou práci. Vedle pozemků byly konfiskovány obytné domy, bankovní konta, podniky a další nemovitosti. Celkově zabavený lichtenštejnský majetek patřil ze čtyř pětina knížecí rodině a ze zbývajících pětiny dalším lichtenštejnským občanům.

● Co podnikl váš otec kníže František Josef II. proti této konfiskaci a proti označení své rodiny za Němce?

»Můj otec neměl prakticky žádnou možnost něco podniknout proti této konfiskaci a nepravdivému tvrzení. Švýcarsko se pokusilo v rámci svých jednání o odškodnění vyvlastněného majetku švýcarských občanů přednést i lichtenštejnský problém. Československá vláda však dodnes odmítá začít o tom jednat. Chování vlády ČSFR je v rozporu s mezinárodním právem. To je též důvod, proč československá vláda i nadále odmítá přijmout náš návrh, aby celá otázka byla předložena k vyšetření Mezinárodnímu soudu. Všeobecně lze říci, že je velmi těžké rozpoznat nějakou konsekventní a logickou politiku kterékoliv československé vlády od r. 1918 až dodnes.

● Domnívám se, že vás především zlobí nebo uráží označení vaší rodiny za Němce. A jistě též skutečnost, že vláda ČSFR nejeví ochotu buď jednat o normalizaci vzájemných vztahů, nebo uznat Mezinárodní soud v Haagu jako rozhodčího. Vedou vás k výhradám ještě nějaké jiné požadavky na sm. 25?

hnutky?

»Hlavní potíží vězí bezpochyby v tom, že vláda ČSFR i nadále není ochotna uznat knížectví Lichtenštejnsko jakožto rovnocenný suverénní stát a jednat s ním jako s ostatními evropskými státy. V neoficiálních rozhovorech se mj. nabízí, že dostanu část zabaveného majetku zpět, přijmu-li československé státní občanství. Odmítnu-li, budu i nadále pokládán za Němce. Tvrdí se, že konfiskace v r. 1945 odpovídaly mezinárodnímu právu. Pakliže tedy československá vláda věří, že její jednání odpovídá mezinárodnímu právu, že knížectví Lichtenštejnsko není suverénní stát, že lichtenštejnští občané musí být buďto Češi, nebo Němci, pak by muselo Československo, které si dnes činí nárok na uznání jako civilizovaná demokratická země, uznat též rozhodnutí Mezinárodního soudu. Jestliže se tento soud připojí k mínění československé vlády, že mezinárodní právo v případě knížectví a jeho občanů nebylo porušeno, pak bychom tento rozsudek i my přijali a neměli žádné další výhrady.«

• Vaši zesnulí rodiče měli k rodinnému majetku na Moravě a ve Slezsku určitý osobní poměr, protože tam často pobývali. Na rozdíl od vaší choti, která pochází ze starého českého šlechtického rodu Kinškých a narodila se v Praze, jste vy vyrůstal až v Lichtenštejnsku, takže znáte vše jen z vyprávění svých rodičů nebo příbuzných. Částečně též z krátkých návštěv na Moravě, které jste uskutečnil v posledních letech ještě jako dědičný princ. Co vás spojuje se Slezskem, Moravou, popřípadě s historickými zeměmi vůbec? Jaký je váš osobní poměr k dnešní ČSFR?

»Na jedné straně nemohu sedm set let rodinných dějin prostě ignorovat, na druhé straně jsem si vědom toho, že tato kapitola je uzavřena. Zda začneme nyní v ČSFR po padesátiletém přerušení novou kapitolu, záleží na tom, jak se vyřeší dosud otevřené otázky mezi oběma našimi zeměmi. Odmítnu-li československá vláda řešit tyto otázky, jak je zvykem mezi civilizovanými zeměmi, cítíli bychom se pak i nadále nuceni upozorňovat veřejnost na tento neuspokojivý stav a hlasovat proti další integraci ČSFR do západní Evropy.«

• Co byste sám navrhoval k zmírnění nebo odstranění současného napětí mezi knížectvím Lichtenštejnsko a ČSFR? Jaké řešení by bylo podle vašeho mínění uspokojivé pro obě strany? Které z vašich požadavků byste označil jako prvotní a které jako druhotné?

»Domnívám se, že vrácení zabaveného majetku nebude prakticky možné. V rozhovorech se zástupci československé vlády jsme jak ústně, tak i písemně jasně prohlásili, že vzhledem k současné těžké hospodářské situaci ČSFR nečekáváme plné odškodnění ve smyslu mezinárodního práva. Proto máme i určitě porozumění pro to, že československá vláda se obává řešení před Mezinárodním soudem. Navrhl jsem československé vládě, aby nám bylo vyplaceno odškodnění, které by přilíží nezatažilo československé hospodářství a představovalo jen malý zlomek našich právních nároků. Tak bychom mohli alespoň částečně odškodnit ostatní lichtenštejnské občany a knížecí rodina by pak byla ochotna

provádět v ČSFR určité investice. Knižecí správa majetku spravuje nejen vlastní jmění, nýbrž i jmění mnoha zákazníků po celém světě, v celkové výši asi 35 miliard švýcarských franků. Je možné tedy počítat i s tím, že by československé hospodářství nakonec získalo investicemi několikánásobek dohodnutého odškodnění. Československá vláda však musí chápat, že by bylo pro nás nezodpovědné investovat do ČSFR přímo nebo doporučovat takové investice našim zákazníkům, pokud se nevyřeší otevřené majetkové otázky mezi oběma našimi zeměmi.

Naše druhotné přání: Aby čs. úřady vrátily lichtenštejnským občanům pohyblivé předměty, pokud ještě existují. V podstatě jde např. o fotoalba, různá zařízení apod., která sice mají, hospodářsky viděno, nepatrnou cenu, ale pro dotyčné osoby velký osobní význam sentimentálního rázu. Kromě toho existuje v ČSFR ještě určitý menší počet uměleckých předmětů z knížecích sbírek, které sice též nemají příliš velkou cenu, pro nás však značný historický význam. Vyjde-li se nám v těchto přáních vsříct, pak, jak jsme nabídli zástupcům čs. vlády, bychom požádali v ČSFR výstavy z knížecích sbírek, čímž bychom tam podporovali snahy o zvýšení turistického ruchu.

Jsem přesvědčen, že zvážili-li se naše nabídky bez emocí, měl by být zájem na takové dohodě větší na straně ČSFR. Zejména v posledních padesáti letech jsme dokázali, že můžeme dobře žít i bez vztahů k Československu, k ČSSR, k ČSFR, a jsem si jist, že se nám to bude dařit i během příštích padesáti let. Bylo by však potěšitelné a též výhodné, kdyby mohla být otevřena nová kapitola našich vzájemných vztahů.

LICHTEŠTEJNOVÉ V ČESKÝCH DĚJINÁCH ZLOŽILI...

...PAN VEDOUcí...

máliní rychlostí 20 km/h. Od té doby se vývoj k prosulosti Tatra nezastavil - známá byla i v posledních desetiletích, kdy se automobilový průmysl vyvíjel neuvěřitelnou rychlostí. Minulý týden, v pondělí 8. 6., však musela Tatra Kopřivnice zastavit provoz na hlavní lince.

TEŽKÁ SOUČASNOST

»Zájem o naše vozy neklesá, ale museli jsme přerušit práci na linkách pro velkou platební neschopnost, uvedl minulý týden na tiskové besedě v Kopřivnici předseda představenstva a. s. Tatra Kopřivnice, Zaslavěm linkové výroby nákladních automobilů T 815 je od minu-

tu byla také ochrana předních kol nárazníkem. Charakteristické křivky karosérie citlivě sladěné s proporcemi jednotlivých částí vozu byly atributy, kterými se Präsident podstatně lišil od všech ostatních vyráběných ve světě. Tehdy vyjel Präsident na cestu dlouhou 328 km - na výstavu do Vídně - a urazil ji za 24 a čtvrt hodiny, z toho trvala čistá jízda 14 a půl hodiny. Ve stejném roce dokončili Kopřivníci i první nákladní automobil. Byl to čtyřválec elegantního vzhledu ve světlých barvách o užitečné hmotnosti 2,5 tuny, se třemi rychlostními stupni a s maxi-

zakládal výrobu bryček a kočárů, zdaleka netušil, že právě pokládá základní kámen budoucí automobilce.)

První vůz nesl honosné jméno Präsident a k jeho stavbě bylo použito upraveného jednosměrného kočáru typu Mylord pro čtyři osoby. Benzýn motor umístili Kopřivníci do zadní části vozu pod zadní sedadla. Originálně řešili i vlastní řízení, vůz se totiž neřídil volantem, ale řídítky jako veloklání, a tak změnu převodu obsluhoval řidič tak, že celý řídící sloupek i s řídítky naklánel buď dopředu, či dozadu. Novinkou v tehdejší konstrukci automobi-

diferenciální oblokové lampy, dva elektromotory řízené volantem. První skutečný automobil, který byl poháněn benzínovým motorem, vyjel dne 23. září projel Prahou první parní automobil, jehož tvůrcem byl Josef Božek. Roku 1895 postavil pak František Křížák, strýce

Tatra Kopřivnice

se automobil. I u nás, v Čechách se našli první průkopníci - dne 23. září projel Prahou první parní automobil, jehož tvůrcem byl Josef Božek. Roku 1895 postavil pak František Křížák, strýce

DALE
NA STR.
298

lého pondělí postiženo na 8 tisíc lidí z celkového počtu 14 tisíc. Aby každý mohl pracovat, připravuje Tatra opatření čtrnáctidenní zaměstnanosti v měsíci. Představenstvo podniku rozhodlo přijímat jen finančně kryté zakázky, protože podnik dnes není schopen zaplatit ani tisícovce svých subdodavatelů.

A ZPÁTKY DO HISTORIE...

V květnu roku 1900 byl v Kopřivnici postaven první speciálně konstruovaný závodní automobil. Zrodil se v neuvěřitelně krátké době pěti týdnů a byl prvním kopřivnickým výrobkem přesahujícím rychlost 100 km/h. Tehdy také ještě nesla vozidla označení Nessel-dorfer nebo NW nebo VWF. Teprve po první světové válce ustoupilo toto pojmenování značce Tatra. Tenkrát se v nové Československé republice začalo v automobilce s výrobou šestiválců typu U. Znamenal novinku světového významu. Poprvé zde totiž bylo použito u sériově vyráběných vozů brzd na všechna čtyři kola. A jak došlo k tomu, že právě tyto vozy nesly poprvé označení Tatra? Zkoušky nových brzdových klíčů se konaly ve zvláštních podmínkách. V tichu a panenské přírodě slovenských velehor Vysokých Tater na tehdy nesjízdném úseku Štrba - Tatranská Lomnice. Svišti a kamzíci by se jistě divili těmto novým tvorům, které ještě nikdy ve svém hájemství neviděli, kdyby je zvuk motorů nevyplašil. A tak se stalo, že jedinými žasnoucími pozorovateli byli místní horalé. Čím déle se dívali, tím více hovořili o tom, že tyto báječné stroje jsou dětmi jejich hor, protože jen ony jim mohly dodat takovou sílu. Přirovnání k Tatrám se vedení podniku tak zalíbilo, že od těch dob vyjížděly z Kopřivnice už jen automobily s označením Tatra, které mělo symbolizovat trvalost, odolnost a sílu.

NOVÝ ŘEDITEL A „HADIMRŠKA“

S příchodem nového ředitele Maxe Pechla po roce 1921 byla kopřivnická automobilka od základu přebudována. Pro Tatrovku to znamenalo doslova skok

dopředu. Z Rakouska se sem vrátil konstruktér H. Ledwinka, který stál už u základů kopřivnických vozů, a přivezl s sebou řadu dobrých nápadů. Jeden z nich znamenal začátek výroby jednoho z prvních skutečně lidových vozů - Tatro 11. Tatra 11 s hmotností 680 kg, s nejvyšší rychlostí 70 km/h a cestovní spotřebou paliva 5 až 6 kg na 100 km doslova zakočila odborníky a konstruktéry. Znamenala převrat v dosud platných konstrukčních zásadách.

Tatra 11 měla vzduchem chlazený motor, páteřový nástavný rám se střední nosnou troubou,

kyvadlové polonápravy s nezavislým pérováním všech kol a jiné novinky. Mnohé z nich se používají do dnešních dob, a to nejen u automobilů tuzemské výroby. Tatra tehdy předstihla světový stav automobilové techniky o pěknou řádku let. Mnozí tenkrát předpovídali Tatře 11 brzký zánik, avšak namísto toho se tento vůz umístil na prvním i druhém místě nejslavnějšího a nejobtížnějšího závodu té doby v kategorii do 1.100 ccm. V srpnu téhož roku Josef Veřmiřovský suverénně porazil automobilovou konkurenci zastoupenou takovými firmami jako Ford, Cadillac, Packard, Mercedes a další ve čtyřadvacetidenní Velké ruské jízdě spolehlivosti na trati Leningrad - Moskva - Tbilisi - Moskva. Brzy potom, roku 1931, projeli dr. Baum a sochař Fait napříč Afrikou s další tatrovkou v řadě - Tatro 12. Důstojným nástupcem se pak stala v Čechách proslulá čtyřválcová Tatra 57, kterou komik takřka národní Vlasta Burian nazval půvabně a přiléhavě „Hadimrškou“. Tímto vozidlem vyvrcholila tatrovácká éra koncepce podvozku vozidla s nosnou rourou, výkvnými polonápravami a se vzduchem chlazeným motorem vpředu a maloobsahových automobilů.

NOVINKA VSKUTKU AVANTGARDNÍ

V roce 1934 navrhl ing. E. Uebelacker (který už pracoval na výše zmíněné „Hadimršce“) zvláštní a neobvyklé aerodynamické řešení karosérie se zúženou zadní částí vozu T 77. Proč zrovna sedmdesát sedm? Uebelacker věřil, že jeho šťastným číslem je sedmička. Proto všechny typy vozů, nesoucí stopy jeho tvůrčích myšlenek, měly na konci typového označení toto číslo. Záhy po T 77 se objevila T 87. Oblečena do nové samonosné ocelové karosérie a vybavena sedmiválcovým motorem, získala si mezi motoristy důvěrné jméno „osmička“. S ní pak podnikli čeští cestovatelé Hanzelka a Zikmund pověstnou výpravu napříč Afrikou a Jižní Amerikou. Model T 97, který byl pokračováním obou předchozích typů, dosahoval již v roce 1936 při výkonu 29,4 kW a pohotovostní hmotnosti 1.150 kg maximální rychlosti 130 km/h při relativně nízké spotřebě 11 l/100km.

ŠESTSETTROJKY

Po druhé světové válce navázali v Tatrovce na „sedmičkovou“ koncepci vozidel a prohloubili tradici aerodynamicky řešených karosérií novým typem - T 600, příhodně nazvaným Tatrapiplan. Tatrapiplan se zcela v duchu kopřivnických tradic zúčastnil v různých svých variacích světových závodů a soutěží. Roku 1949 zvítězil v mezinárodním závodě o Cenu města Brna nad stroji zvučných

značek, jako třeba Alfa Romeo nebo BMW, Tatrapiplan Sport - Tatra 602. Roku 1950 byl postaven další zajímavý typ - Tatrapiplan Monte Carlo typ 601, byl konstruován speciálně pro Rallye Monte Carlo. Tatra 607 pak přesvědčila, že Kopřivničtí dokáží vyrobit i skutečně závodní automobil. Tento typ dosáhl rychlosti 207,972 km/h, a to byl roku 1953 čs. rekord. O dva roky později jezdil ještě o pár kilometrů rychleji - 215 km/h.

VOZY

PRO REPREZENTACI

Pouhých 22 kusů se vyrobilo snad nejluxusnějšího předválečného vozu nesoucího označení Tatra 80. Tento dvanáctiválec znamenal vrchol této vývojové výrobní řady vozů a zároveň konec řady automobilů s motory chlazenými vzduchem. Tatra 80 byla určena výhradně pro státní reprezentaci.

Výborné jízdní vlastnosti monopostu vybaveného sériovým motorem T 603 daly základ novému kopřivnickému reprezentačnímu osobnímu vozu. Na to jak se bude nový automobil jmenovat, se sešlo mnoho návrhů, nakonec však zvítězilo už známé a zavedené řešení s označením T 603. První šestsettrojka tedy spatřila světlo světa roku 1956. Ak. sochař a průmyslový výtvarník Zdeněk Kovář tehdy upravil výšku vozu, velikost dveří a navrhl naprosto originální řešení přední části karosérie a světlometů, ukrytých z aerodynamických důvodů pod jedním sklem. Posledním typem osobního reprezentačního vozu z Kopřivnice byla Tatra 613, kterou si ještě velmi dobře pamatujeme z dob předrevoluční totality. Pro její novou karosérii si tenkrát zajeli Kopřivničtí až do Itálie, konkrétně do karosárny Vignale.

TATRA V OBLACÍCH

Ne zcela bezvýznamnou předválečnou etapou je pro Tatra i výroba leteckých invertních čtyřválců. S tímto motorem bylo v tatrovácích letounech typu 101-1 dosaženo výškových rekordů ve dvojím i sólovém obsazení. Na téže tatře poznávací značky OK-TAO byl dokonce 17. 5. 1938 překonán světový rekord v dálkovém přeletu. (Praha - Chartum: 4.340 km.)

A ZNOVU TATRA 11

Souběžně s vývojem a výrobou osobních vozů nezapomněli Kopřivničtí ani na automobily nákladní, které jim v posledních letech komunistického zřízení přinášely také větší úspěchy. Vznikla tak nebyvalá paralela s typovou řadou osobních vozů.

Zásadní obrát v konstrukci Tatro 11 přinesl nové možnosti využití stavebnicového spojování koncepčních prvků a zároveň počátek zrodu užitkových vozů. Paleta jejich výroby je velmi pestrá - Tatra vyrábí valníky, sklápěčky, speciální vozy na

převahu hmot a sypkého zboží, stavební činnost, na přepravu dříví, uzavřené karosérie s nízkou podlahu vhodné pro dopravu nábytku, cisternové vozy, vozy na odvoz odpadků, speciální navigační, jeřáby a jiná průmyslná zařízení, ale také požární stříkačky, vozy pro mužstvo a mechanické žebříky či autobusy. Perličkou mezi nákladními vozy je pozoruhodná nákladní tříkolka z roku 1929. Vyšla ze snahy nabídnout co nejlevnější dopravní prostředek a co možná nejjednodušší možnost oprav. Nesla typové označení Tatra 49, řídila se volantem a místo pro spolujezdcu bylo umístěno za řidičem. Uzavřený ložný prostor byl umístěn nad předními koly. Před deštěm a větrem chránila oba cestující otevřená stříška.

VŮZ DO NEPOHODY

Poválečnou éru zahájila Tatra 111 - kvalitní dvanáctiválec s užžitnou hmotností 12 tun. Za pouhé dva a půl měsíce od první čárky na čistém papíře vyjžděl první prototyp dokonalého terénního vozu s označením Tatra 128. Rok 1952 rozhoduje o kopřivnické Tatře jako o jediném, a tedy monopolním výrobcu nákladních automobilů u nás. Následující typovou řadou byla pak Tatra 138 - třínápravový vůz s užžitnou hmotností 12 tun. V 35 aplikacích jezdil ještě v roce 1986 tento typ ve čtyřiceti zemích světa. Tatra 148 se vyráběla už dokonce v 52 variantách. Vůz Tatra 813 Kolos s osmi trvale hnanými, nezávisle odpruženými polonápravami, poháněný dvanáctiválcovým, vzduchem chlazeným motorem o výkonu 190 kW, s dvaceti rychlostními stupni a navigákem s tažnou silou deseti tun, byl pak dalším úspěchem Kopřivnice před Tatro 815, jejíž výroba se teď po tolika letech zastavila. Tatra 815 je vozidlo přízrůbce trvalému nasazení v klimatu arktického severu i v tropických pouštních oblastech. Proti předcházejícím typům se u nové řady věnuje více pozorností ekonomice provozu, hluku a exhalacím. Vozy řady 815 se r. 1986 zúčastnily závodu Rallye Paříž - Dakar, odkud si přivezly Cenu fair play, zanedlouho poté Karel Loprais s tatrovkou dokonce v tomto závodě zvítězil. A letos, v roce 1992, se totéž jméno objevuje v trojici Radomír Stachura, Josef Kalina a Karel Loprais, kteří v kategorii kamiónů došli v lednu s Tatro 815 4x4 v maratónu Rallye Paříž - Syrt - Kapské Město na třetí místo.

ZLÁ SOUČASNOST

I když za měsíc květen Tatra Kopřivnice kontrahovala přes tisíc vozů, má jich dnes na skladě ještě asi 2.200. (Celková hod. 2,6 mld. Kčs.) Současnou platební neschopnost údajně způsobilo až tříměsíční prodlení plateb zákazníka, který dodává vozy do severní Afriky. Při základním

298
Výpadek hlavního programu
nákupních vozidel T 815 a omezení produkce odlišného závozu valníků a mimosilnic-
du Tatra Příbor, kde se komple-
tuji kdysi vládní vozy T 613, ob-
s sebou ponese přes všechna
mít silniční vozidla společnosti
Iveco. Samotná a. s. Tatra Ko-
přivnice najíždí na úspěšnou vý-
robu valníků a mimosilnic-
ně orientovaných vozidel, urč-
ných pro velmi těžké terény.

představenstva H. Hanák mluví
také o Iveku. Pokud budou
všechna jednání skončena úspě-
chem, vznikne samostatný ob-
jekt fungující vedle Tatro. Jako
hlavní výrobní program bude

že i o spolupráci se zahranič-
ním partnerem, čímž by mělo
dojít k diverzifikaci výrobního
programu podniku. Tímto part-
nerem by se mohl stát Fiat, Cit-
roen, Audi či Chrysler. Předseda

spektivnější odběratelé se zatím
jeví SNS, arabské a muslimské
země nebo Čína. Významný je
i trh v Německu, kde je výhrad-
ním prodejcem Tatra Deu-
tschland. Tatra Kopřivnice uva-

kapitálu 3,44 mld. Kčs má Tatra
k 30. 4. 1992 úvěry ve výši 3,9
mld. Kčs. Letos hodlá expedovat
ve spolupráci se společností Bo-
hermia do Itálie přibližně stovku
automobilů. Jako další nejper-

□ Tatraplány T 600 se vzduchem chlazeným plochým čtyřválcem vzadu, o které byl koncem čtyřicátých let zájem v celé Evropě.

Čas víry a naděje

Na sešlapanou dlažbu uprostřed barokních budov dopadají naše dlouhé stíny. Proti se tyčí dvě štíhlé, pětáctičet metru vysoké věže poutního chrámu narození Panny Marie v Želivi. Za zády máme zamřížovaná okna psychiatrické léčebny. Stavba architekta Santiniho, který dal želivskému klášteru premonstrátů po mnoha požárech, husitských bouřích a jiných peripetiích osudu nádhernou podobu gotizujícího baroka, nám ukazuje svou dvojí tvář. V jedné polovině cinkají ústavní talíře, voní lyžol a mihají se bílé uniformy sester. V druhé schne ještě čerstvá omítka a v sakristii parta mladých restaurátorů urychleně dokončuje práce na překrásném vyřezávaném dubovém mobiliáři. Parta lidí kolem Františka Krautského se specializuje na sakrální objekty po celé republice. Postupně by měl být restaurován celý interiér v přízemí kláštera. Jemně vyřezávané skříně, police, parapety, zásuvky s původním kováním. Přesto zbývá nespočet obrazů, soch, portrétů svatých včetně Panny Marie nad oltářem v kostele, na kterých se nesmazatelně podepsal zub času. Po letech bezuzdného ničení nejvýznamnějších fresek a nástěnných maleb se do kláštera vracejí ti, kteří ho v padesátých letech museli násilím opustit - kněží kanovníckého řádu premonstrátů.

Želiv je malá vesnička ztracená v lesích, pár kilometrů od dálnice Praha - Brno. Jednoznačně ji vévodí rozsáhlý komplex klášterních budov. Levá polovina je už dnes opět majetkem církve. V té pravé dosud sídlí část léčebny a místní kino. S vírou a mladými budoucími kněžími se to nijak nevyuluje.

V druhé sakristii visí na ramínkách řada bílých vypraných rouch. Na věšácích čtu jména jejich nositelů - Prior, Benedikt, Augustýn, Vojtěch, Gereon... Na stole rozpisý bohoslužeb, modlitební knížky. Připadám si tu jako vetřelec, ale restaurátor Pavel, který se na čas uvolnil a dělá nám po klášteře průvodce, mi to lehce vrací. Přízemní chodby jsou cítit konzervačním lakem a fermezí. V kapitulní síni, kde se mniši scházejí, stojí řada prázdných židlí. Na stole bílý ubrus, kříž. U stěn se díky střednímu topení odchlípují dřevěné pláty intarzovaného obložení. Kdysi tu býval sklad brambor...

Ptám se Pavla na soužití re-

staurátorů s řádem. Žijí s mladými premonstráty v jedné budově, potkávají se na chodbách... Prý to jsou správní kluci, stále v pohodě, klidní a vyrovnaní. Rádi se napijí pelhřimovského piva v jedné ze dvou želivských hospod nebo si zahrájí fotbal v klášterní zahradě. Hlavně však dokáží tvrdě pracovat na rozsáhlých stavebních úpravách. Bohužel, dnes je jich většina pryč. Na chodbách je ticho. Dveře do cel jsou zamčené. Dvě kamarádky, které nás seznámily s restaurátory, by ještě za první republiky mohly těžko stoupat po schodech do prvního patra. Ženy měly přístup do kláštera přísně zakázán. Příslušníci řádu nesměli být ve své vědecké a odborné činnosti nijak rozptylováni. Přesně tak, jak si to přál i jejich zakladatel sv. Norbert. Řád, který založil při kapitulním kostele v roce 1120, nese jméno podle městečka Premontre, několik kilometrů od Lyonu. Kromě Želivi patří premonstrátům hlavně mnohem známější klášter strahovský i s proslulou knihov-

nou. Ve středověku zdatně soupeřili v učenosti s jezuity, mezi členy řádu najdeme i taková jména, jako například Prokop Václav Diviš - vynálezce bleskosvodu. Nebo rektor Karlovy univerzity v roce 1897 Eugen Jan Kadeřávek. Do vlastnictví želivského kláštera patřilo kromě řady okolních far i školství. Z gymnázia v tehdejší Německém Brodě vyšli Bedřich Smetana, Václav Klobáček nebo Karel Havlíček Borovský.

Dnešní knihovna, bývalá chlouba kláštera, představuje zlomek toho, co řád uchovával po staletí jako vzácné umělecké klenoty, včetně ručně psaných kronik. Takřka okamžitě po únoru 1948 přišla na řadu i likvidace klášterů a církve vůbec. Z 45.000 knih nakládaných vidlemi na korby nákladáků přežila stoupa jediná - z roku 1731. V Želivi byl zřízen sběrný internační tábor. V tzv. jarním procesu byla odsouzena většina vysokých duchovních funkcionářů. 4. dub-

na byly rozsudky, v noci ze 13. na 14. dubna byli během dvou hodin rozvezeni do táborů po celé republice. Jejich dozorcí si balili svačiny do pergamenů, aby dali najevo pohrdání proletariátu vůči reakčním klerikálům. Do roku 1955 zde „žilo“ v katastrofálních podmínkách přes 400 lidí včetně kardinála Tomáška a dalších. Do polic podél stěn se nyní vracejí knihy zcela nové. Ještě jsou svázané v balících, složené v zaprášených kufrech. Čtu tituly jako Irving Shaw - Mladí lvi, K. H. Mácha, Biblí česká... Listuji kronikou z roku 1771. Pohřby, požáry, narození, hubené roky i plné sýpky. Díky klášteru se vedlo dobře na poli úrody i vzdělanosti.

Do místnosti vchází první premonstrát - v džínách a košili, s jasně slyšitelným moravským přízvukem. Petr Kohoutek tu dělá ekonoma. Peníze na opravy zatím jsou - něco od řádu v sousedním Rakousku a Německu, něco dal stát. Není jich však mnoho. Investice do oprav budou zcela jistě vyšší než současná finanční situace. Přesto je Petr optimista. Necháváme si vysvětlit význam erbu řádu - dvou zlatých klíčů a dvou vidlí v protilehlých polích. Uprostřed je orlice s korunou - znak knížete Soběslava II., který klášter založil. Podle legendy ho slíbil Bohu, jestliže jej vyvede ze zuřící bouře.

Ještě než odejdeme, navštíví nás ve ztichlé jídelně řádu i Gilbert Augusta, starší pán, který

ví o historii kláštera a řádu zdaleka nejvíce. Jeho vědomosti jsou takřka encyklopedické. Před námi defilují jména, čísla, data i lidské osudy. Požáry, které klášter několikrát úplně zničily. Ctihodný opat Kaspar Questenberk, který v roce 1612 vyplatil zadlužený klášter třinácti tisíci zlatých a chudé pánství na Želivi proměnil v prosperující podnik. Vždy tu panovala takřka rodinná atmosféra. Platí to i pro ostatní kláštery. Jestliže se jeden dostane do tísne, je povinností ostatních přispěchat na pomoc. Pak přišel čas opata Jeronýma Václava Hlíný. Dne 16. června 1703 vznikl v klášterní kuchyni požár a během půl hodiny lehla popelem většina budov. Opat tato tragédie nijak nezlomila. Na pomoc si přizval italského stavitele a architekta. Pod dozorem Giovanni Santiniho Eichla byl klášter čtyřiadacet let po požáru opět slavnostně vysvěcen. V údolí řeky Želivky vzniklo nadčasové, architektonicky čisté a elegantní dílo.

Sám otec Gilbert se narodil ve Smiřicích, pár kilometrů od Želivi. Přes ideologický dozor vystudoval bohosloveckou fakultu v Litoměřicích a prošel několika far. Dvakrát byl v do-

chrámovou lodí, odráží se od štukového stropu zpět mezi lavice. Budoucí kněží už možná sundali zaprášené maskáče a chystají se k večerní bohoslužbě. Restaurátoři dokončují

ním kůru. Jedna ze dvou dívek, které nás do kláštera doprovázely, blondátá Hana, si nejdříve nesměle, pak stále jistěji sedne ke klavéram a začne hrát Ave Maria. Zvuk píšal se nese

Nad kouřícími hrnkami s kávou se půlhodina proměnila v hodiny dvě. Je čas se loučit. Než odejdeme, odemkne nám Pavel dveře vedoucí k potrubním varhanám na kostel-

mo čelil a listoval v nějaké prastaré knize s koženou vazbou, obracel zažloutlé stránky popsané starobylým švabachem někde na dubovém stole ve zřetel síni.

mové důchodců, aby nakonec zakotvil zde - ve zdech nasáklých historií - jako knihovník klášterní knihovny. Jeho vyprávění je poutavou galérií jmen a postav, jako by jen let-

konzervaci další vyřezávané ozdoby, aby ji posléze vsadili na správné místo. Ještě chvíli postát a poslouchat zvuk varhan. Náhle srozumitelnou řečí hovoří o víře, o pokorě. O na-

ději nejen pro ty, kdo nosí prostý kříž zvaný pektorál na rouchu barvy seprané ovčí vlny.

U TOMTO KLÁŠTERE BYL ZA BOLŠEVIKA INTERNOVÁN STRÝC VYDAVATELE A SKOPÁN DO BEZVĚDOMÍ...

□ Pravou část kláštera premonstrátů zatím využívá psychiatrická léčebna.

□ Bude nová knihovna stejně proslulá jako ta, kterou zničila v padesátých letech komunistická ideologie?

Mit einem Hackerprogramm Telefonieren zum Nulltarif

HAMBURG, 25. Juni (AFP). Mit einem speziellen Hackerprogramm auf dem Heim-Computer und der offiziellen 0130-Service-Rufnummer der Telekom können Bundesbürger weltweit kostenlos herumtelefonieren. Das hat ein Test des Wirtschaftsmagazins „Capital“ ergeben, wie das Blatt berichtet. Die Telekom sei bei diesem Test eingeschaltet worden. „Unsere Experten haben keinen blassen Schimmer, wie die Sache läuft und warum die Gegenmaßnahmen wirkungslos bleiben“, zitiert „Capital“ Eckart Auer, Fachbereichsleiter Netzmanagement der Generaldirektion der Telekom. Hilflös habe Auer beim Test zuhören müssen, „wie die extra installierte Fangschaltung übertölpelt wurde“.

Die Post wisse auch noch nicht, ob sie selbst oder der Inhaber des ausländischen 0130-Anschlusses die Gebühren bezahlt. Nach Angaben des Blattes ist es selbst für Laien kein Problem, mit dem von der norddeutschen Hackergruppe „Dope“ entwickelten Programm Telefonate zum Nulltarif zu führen.

Trunkenheit im Auto straffrei

OLG hob Urteil auf / Frau hatte nur einen „Hopser“ gemacht

DÜSSELDORF, 25. Juni. Wer sich betrunken in ein Auto setzt und den Motor startet, macht sich nach nicht strafbar. Um mit dem Gesetz in Konflikt zu geraten, bedarf es vielmehr eines „vom Willen des Fahrzeugführers getragenen“ Fahrversuchs. Mit dieser Begründung sprach das Oberlandesgericht Düsseldorf in einer Sprungrevision eine zuvor vom Amtsgericht Wuppertal verurteilte Autofahrerin frei, die sich auf einem Flohmarkt in Wuppertal mit 1,22 Promille Alkohol im Blut an das Steuer ihres Wagen gesetzt und den Motor angelassen hatte. Noch während des Startvorgangs hatte ihr Auto mit dem Rückwärtsgang im Getriebe einen Satz nach hinten gemacht und einen dahinter abgestellten Wagen beschädigt. Vom Amtsgericht war die Frau wegen fahrlässiger Straßenverkehrsgefährdung zu 40 Tagessätzen à 20 Mark und dem Entzug des Führerscheins für drei Monate bestraft worden.

Die Richter des Oberlandesgerichts hoben dieses Urteil auf und entschieden grundsätzlich, daß der Frau eine Entschädigung

Warschauer neuer Flughafen lahmgelegt

WARSAU, 25. Juni. Eine Woche nach der offiziellen Einweihung durch den Ministerpräsidenten und den Primas der katholischen Kirche Polens wurde dem neuen Warschauer Flughafen Okęcie II die Betriebserlaubnis verweigert. Grund dafür ist das Fehlen von gesetzlich vorgeschriebenen Umweltschutzeinrichtungen, darunter einer Kläranlage, einer Einrichtung zum ökologischen Enteisern der Flugzeuge und Lärmschutzvorrichtungen. Die polnische Flughafenbe-

treiberin PPL wollte ursprünglich am Mittwoch den Flugverkehr am neuen Terminal aufnehmen. Die Flughafendirektion hat gegen die Entscheidung des zuständigen Umweltspektors Einspruch eingelegt. Sie beruft sich auf eine Zusage

des Warschauer Stadtpräsidenten, wonach die Umwelteinrichtungen zu einem späteren Zeitpunkt fertiggestellt werden dürften. Im Falle der Nichtinbetriebnahme des Flughafens befürchtet sie Millio-

nenverluste, da der Bau der fraglichen Einrichtungen wegen fehlender Gelder noch Jahre dauern könne.

Umweltspektor Michal Sosnowski erklärt jedoch, daß Abmachungen zwischen der Stadt Warschau und dem Flughafenbetreiber die Umweltgesetzgebung nicht außer Kraft setzten. Die Investoren seien mehrfach gewarnt worden, daß sie keine Betriebsgenehmigung erhalten würden, falls sie die Auflagen nicht termingerecht erfüllten. Besonders die Abführung ungeklärter Öl- und Flugbenzinabfälle in

Pokraci. w. str. 301

Proč prodáváme za příznivou cenu inzerovaný člun?

WAVEMASTER-180
sportovní člun již
za úžasnou cenu

599,- Kčs

každému, kdo napíše naší společnosti do půlnoci, a to do 30ti dní po otištění tohoto inzerátu. Jsou to ty samé čluny, které byly inzerovány naší společností ve většině sdělovacích prostředků Evropy. Nafouknutý člun je 1,7 m dlouhý a téměř 1,4 m² velký a je jednou z bezvadných věcí určených do přírody. Tato lákavá cena však platí pouze pro tuto veřejnou kampaň.

Šikovný na vodě!

Toto živé plavidlo Vám opravdu splní Vaše sny. Pohybuje se elegantně a hladce, je lehce ovladatelné, ať již v sladké nebo slané vodě. Je perfektní pro pohyb na jezeře, stejně tak může být doplňkovým člunem pro Vaši loď. Celý člun (1,4m²) se ve skutečnosti složí na 12 cm tloušťky tak, aby se vešel do Vaší příruční tašky. Nafouknutý ve své celé velikosti za pouhých pár minut - nabídka nafukovačla **ZDARMA**, pokud objednávku zašlete do 14ti dnů. Součástí každého **WAVEMASTERU** je také tahací lano, pevné úchyty na vesla a dvouvrstevná nafukovací podlaha. Není divu, neboť byl určen jako univerzální sportovní člunek, který společnost nabízí a předpokládá se, že bude patřit mezi ty výrobky ve své třídě určené pro sportovní využití, které se budou nejrychleji prodávat. Za tuto cenu - pouhých 599,- Kčs si můžete koupit tento člun pouze při této kampani a nikde jinde, ani v žádném obchodě. Poznámka: je zde omezení dvou kusů na jednu adresu za tuto cenu, ale jestliže Váš požadavek bude odeslán velmi brzy (to je do 21 dnů), pak si jich můžete objednat až pět! **Rozšířená nabídka** - člun pro dva ve stejné kvalitě, ale ve dvojnásobné velikosti (tj. cca 2,2 m²) za cenu pouhých 899,- Kčs. Upozornění pro zákazníka: člun nepodléhá povinnému schvalování, přesto jsme ho předali k posouzení příslušnému ústavu ČSFR, abychom zajistili kontrolu jakosti výrobku. Člun je možno ve smyslu normy použít do vzdálenosti 300 m od břehu a nelze ho použít v silném větru a bouři. Záruka platí půl roku s tím, že Vám bude vrácena plná cena.

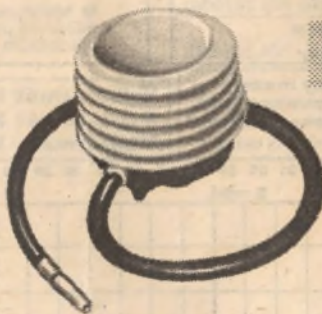
Speciální doplněk!

Vesla, se kterými nikdy neprohrájet!

Nový design umožňuje slušnou rychlost člunu, vyžadující daleko méně námahy při veslování. Speciální úchyty zamezují veslům vypadnout ze člunu. Vesla jsou 1,2 m dlouhá a váží pouze 30 dků každé. Složená měří pouze 50 cm. Tato vesla nabízíme pouze ve stejném počtu k objednaným člunům.

Můžete je mít za pouhých 99,- Kčs za pár, když si je objednáte do 21 dnů. Dopřejte nám expediční čas 6-8 týdnů od uzavěrky inzerátu (tj. 10. 6. 1992).

CD-741

Nožní pumpa zdarma

Pumpa pracující jako měch, nafoukne Váš člun do plné velikosti za pár minut a to pouze za pomoci šlapání. Současně Vám člun pomůže při přepnutí ventilu i vyprázdnit, neboť člun má bezpečnostní ventil.

Není třeba pumpovat rukama.

INZERÁT JAKO ZA KRÁLE KLACKA...

Abtreibungen in Deutschland

Gemeldete* Schwangerschaftsabbrüche im Jahr 1991:
insgesamt

124 376

In Westdeutschland

In Ostdeutschland

74 570

49 806

Das waren von je 100 Schwangerschaften:

Abtreibung in Westeuropa

- Absolutes Verbot
- Indikationsregelung (F)
- Fristenregelung (I)

enen Kanal, der direkt durch ein Erholungsgebiet führe, sei unzumutbar. Der Fall Okęcie II erregt besonderes Aufsehen in Polen, weil er zum ersten Mal zu einer öffentlichen Auseinandersetzung zwischen Umweltschützern und Investoren geführt hat. Bisher war es die Regel, daß die an sich fortschrittlichen polnischen Umweltbestimmungen der ökonomischen Realität weichen mußten.

Bei dem neuen Terminal handelt es sich um die erste große deutsch-polnische Gemeinschaftsinvestition zwischen der polnischen Flughafengesellschaft PPL und der Essener Baufirma Hochtief. Für die Anbindung des Flughafens an die entsprechende Infrastruktur war jedoch die polnische Seite zuständig.

Zuerst die gute Nachricht aus der Tschechoslowakei: Auf den jugoslawischen Weg haben sich deren beide Republiken nicht begeben. Als positiv läßt sich noch bewerten, daß in Westeuropa nun endlich auch dem Letzten deutlich geworden sein dürfte, daß die CSFR nicht nur aus der „Tschechei“, sondern ebenfalls aus der Slowakei besteht — oder besser: bestanden hat. Das bedeutet Genugtuung für 5,3 Millionen slowakische Staatsbürger, abzüglich der 600 000 Angehörigen der ungarischen Minderheit natürlich. Ob diese Genugtuung den Verlust an internationalem Vertrauen in die Stabilität der Reformpolitik und den durch Kompromißfähigkeit vermittelten Eindruck politischer Unreife wert ist, darf bezweifelt werden. Womit man schon bei den negativen Seiten der bevorstehenden Teilung der CSFR ist.

Bei allem Verständnis für die bis in die jüngste Zeit benachteiligten Slowaken paßt die Aufrichtung neuer Grenzen nicht in die europäische Polit-Landschaft. Die richtige Reaktion etwa auf den Verdruß über die Bürokratie in Brüssel ist nicht der Rückfall in einzelstaatliche Wurstelei, sondern die Stärkung demokratischer Entscheidungsmechanismen in der Europäischen Gemeinschaft. Die Aufgabe der Spitzenpolitiker in Bratislava wäre es gewesen, die Belange ihrer Republik innerhalb des föderalen Systems der Tschechoslowakei mit Nachdruck zu vertreten. Der slowakische Wahlsieger Vladimir Meciar hält sich etwas darauf zugute, daß er nicht bereit ist, von Bratislava nach Prag zu wechseln, um dort die slowakische Emanzipation im Rahmen des bestehenden Staates durchzusetzen. Mit solch provinzieller Haltung wird er wohl kaum die Interessen seiner Republik im europäischen Integrationsprozeß vertreten können, an dem sich die Slowakei beteiligen muß, will sie nicht in die Isolation geraten.

Das von Meciar vorgeschlagene Modell einer Konföderation zweier völkerrechtlich selbständiger Republiken war nach aller historischer Erfahrung immer eine Übergangsform zu einem engeren Bündnis oder — und wie im vorliegenden Fall anzunehmen — zur endgültigen Trennung. Es ist deshalb einsichtig, daß der tschechische Wahlsieger Vaclav Klaus ein Ende mit Schrecken dem Schrecken ohne Ende vorzieht, wenn die Föderation schon nicht zu erhalten ist. Der kleinste gemeinsame Nenner der stärksten Parteien in Prag und Bratislava wird also mit an Sicherheit grenzender Wahrscheinlichkeit die Teilung der CSFR sein.

Daß sich zwei Parteichefs bereits vor der Konstituierung der Parlamente auf

die Aushöhlung der Föderation durch Einsetzung einer Rumpfregierung geeinigt haben, in der sie selbst keinen Posten mehr übernehmen wollen, mag als eine Art Koalitionsvereinbarung noch hingenommen werden. Viel bedenklicher ist, daß nicht umgehend ein Volkstentscheid durchgeführt wird, in dem über die Alternativen Föderation oder Selbstständigkeit der Republiken abgestimmt wird. Anstatt die Bürger der Tschechoslowakei, die vor der Wahl die jetzige Entwicklung nicht absehen konnten, in eine solch grundsätzliche Entscheidung einzubeziehen, beginnt man „von oben“ mit der Spaltung der CSFR. Das ist ein schwerer Rückschlag für die demokratische Entwicklung in beiden Republiken.

Zumindest die tschechische Seite wartet jetzt nur noch darauf, daß die Slowakei beispielsweise mit der Verabschiedung einer eigenen Verfassung oder separatistischen Währungsbeschlüssen einen Schritt unternimmt, der als einseitiger Austritt aus der Föderation interpretiert werden kann. Damit wäre die Tschechische Republik Nachfolgestaat der CSFR. Diesen Gefallen wird Meciar seinen Prager Gegenspielern allerdings höchstens auf Druck seines Regierungspartners Slowakische Nationalpartei tun. Die Strategie scheint jedoch eher auf die Fortsetzung der Hängepartie hinauszuweisen. Damit könnten Klaus und seine ODS-Bewegung, die alles, nur nicht die Lähmung des Reformprozesses ertragen kann, zur „einvernehmlichen“ Auflösung der Föderation gezwungen werden.

Mit dem Verschwinden der CSFR entstünden zwei neue Staaten in Mitteleuropa. Rund 800 multilaterale und 2000 bilaterale Verträge des Föderalstaates müßten neu abgeschlossen werden. Was das für die Rolle der beiden Republiken im europäischen Einigungsprozeß bedeuten würde, zeigt das Beispiel des deutsch-tschechoslowakischen Kooperationsvertrages. Das nach langem Gewürge im Bundestag und im CSFR-Parlament ratifizierte Abkommen stünde wieder zur Disposition. Klammerheimliche Freude darüber könnte in der Bundesrepublik nur bei jenen aufkommen, die — wie die bayerische Landesregierung durch eine Ablehnung des Vertrags im Bundesrat — Ansprüche von gestern geltend machen wollen, ohne dabei auch von vorgestern zu sprechen. Der großen Mehrheit der Deutschen, die zweifellos ungetrübte Beziehungen zu den Nachbarn in Mitteleuropa wünscht, muß es schon wegen der drohenden Wiederaufnahme von Verhandlungen über das umstrittene Abkommen vor einem Zerfall der CSFR grauen.

Havel zu neuer Kandidatur bereit

Aber Rücktritt nach Auseinanderbrechen der CSFR angekündigt

PRAG, 25. Juni. Der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel hat seine Bereitschaft zu einer erneuten Kandidatur für die Periode bis zur endgültigen Teilung der Föderation angedeutet. In seiner Rede auf der konstituierenden Sitzung des CSFR-Parlaments sagte Havel am Donnerstag nachmittag in Prag, er sehe keinen Grund zu resignieren, nur weil er irgendwo ausgepiffen werde, oder zu kapitulieren, nur weil eine Niederlage drohe. Die Wahl des CSFR-Präsidenten steht für kommenden Freitag auf der Tagesordnung des Bundesparlaments.

Havel machte allerdings auch deutlich, daß er nach der Entscheidung über die Trennung der CSFR in zwei selbständige Republiken Tschechei und Slowakei zurücktreten werde. Er wolle kein „Liquidation

beamter“ sein und könne der Gesellschaft auch an anderer Stelle dienen, sagte der Präsident. Der designierte tschechische Premier Vaclav Klaus hatte am Mittwoch angekündigt, sein Kabinett werde darauf vorbereitet sein, das Amt eines Präsidenten der Tschechischen Republik zu schaffen. Havel sei dafür der Favorit.

In seiner Rede vor dem Föderalparlament mahnte Havel die Abgeordneten, eine schnelle Entscheidung über die Trennung der beiden Republiken zu treffen und einen der noch bestehenden Verfassung entsprechenden und zivilisierten Übergang zu zwei selbständigen Staaten zu gewährleisten. Der CSFR-Präsident unterstrich erneut, daß er den gemeinsamen Staat für die beste Lösung hielt. Er müsse aber das Ergebnis der Wahlen ak-

Warnung auf Zigarettenpackchen schon nicht vor Haftung

ben der Tabakindustrie zum Obersten Gerichtshof. Der hat nun zwar die Tür für Schadenersatzklagen aufgestoßen und damit Klägern die Möglichkeit gegeben, ihre Fälle vor eine Jury zu bringen, aber zugleich wird den Klägern die Last auferlegt, der Tabakindustrie arglistige Täuschung oder Verfälschung der Tatsachen nachzuweisen. Es genügt also nicht, der Tabakindustrie vorzuwerfen, sie habe nicht genügend gewarnt oder beispielsweise gesunde Menschen für ihre Tabakwerbung benutzt.

Gleichwohl ist durch das Urteil der Damm gebrochen, der bisher die Tabakindustrie davor schützte, daß Schadenersatzklagen überhaupt vor Gericht kommen konnten. In den USA sterben jährlich etwa 400 000 Menschen an den Folgen des Rauchens.

gend vor den Risiken des Rauchens gewarnt zu haben. Seit 1966 müssen Tabakhersteller in den USA auf der Verpackung ihrer Produkte vor den Risiken des Genusses warnen.

Nachdem der Fall zunächst abgewiesen worden war, bezogen sich Ehemann Antonio Cipollone und Sohn Thomas in einer neuen Klage für die inzwischen verstorbene Rose auf Werbesprüche der Industrie aus den fünfziger Jahren wie „genau was der Arzt verordnet hat“. Obwohl ein Gericht Rose, die 42 Jahre geraucht hatte, zu 80 Prozent für ihre Krankheit verantwortlich machte, gestand sie ihren Nachfahren doch eine Schadenersatzsumme in Höhe von 400 000 Dollar zu. Nachdem ein Berufungsgericht dem Urteil widersprochen hatte, gelangte der Fall auch auf Betrei-

durch Tabakgenuß verschleiert oder verfälscht haben.

Damit öffneten die Richter möglicherweise die Schleusen für eine Flut von Prozessen, bei denen Gerichte Schadenersatzsummen in erheblicher Höhe zuer kennen könnten. Aber das Urteil wird weit über die Tabakindustrie hinaus Wirkung für die Auto-, Chemie- und Pharmaindustrie haben, denn das Gericht entschied, Schadenersatzklagen könnten nach dem geltenden Recht der 50 US-Staaten erhoben werden, die zum größten Teil deutlich schärfer sind, als entsprechendes Bundesrecht.

Im vorliegenden Fall Cipollone verklagte Rose Cipollone 1983, nachdem ihr Teile ihrer kreberkrankten Lunge herausgenommen worden waren, drei Tabakhersteller und warf ihnen vor, nicht genü-

FRANKFURT A.M., 25. Juni. Die Berg- und-Talfahrt der Aktienkurse von US-Tabakunternehmen signalisierte in den vergangenen beiden Tagen, daß ein Urteil des Obersten Gerichtshofs für die Industrie des blauen Dunstes zu einem Flakso zu werden droht.

Acht Jahre nach dem Tod seiner Mutter und zwei Jahre, nachdem sein Vater gestorben war, gaben es die neun Richter Thomas Cipollone schriftlich: Zigarettenhersteller in den USA sind trotz der Warnungen vor Gesundheitsrisiken auf Zigaretten rücksichtslos und in der Werbung nicht grundsätzlich von der Haftung für Gesundheitsschäden bei Rauchern verschont. Mit sieben gegen zwei Stimmen befand das Gericht, Raucherinnen und Raucher können Tabakhersteller verklagen, wenn diese Gesundheitsrisiken

zeptieren, das wohl die Teilung bedeute.

Auf seiner konstituierenden Sitzung hatten die beiden Kammern des CSFR-Parlaments Michal Kovac von der Bewegung für eine Demokratische Slowakei HZDS zu ihrem Vorsitzenden gewählt. Kovac, der als enger Vertrauter des am Mittwoch gewählten slowakischen Premiers Vladimir Meciar gilt, löst als tschechoslowakischer Parlamentspräsident Alexander Dubcek ab, der kurz nach der „sanften Revolution“ Ende des Jahres 1989 in dieses Amt gewählt worden war.

Das deutsche Export-Sortiment

Ausfuhr* 1991 in Milliarden DM

Konec (jedné) mafie?

(Šeb): Naše republika se v posledních letech stala rájem zlodějů a překupníků starožitností. Nově ustavená Asociace starožitníků ČSFR by měla tomuto řádění učinit přítrž. Kromě sběratelů a oficiálních obchodníků sdruží i restaurátory, znalce, specialisty na ochranu sbírek atd. Po vytvoření právních předpisů bude působit jako cechovní organizace a vydávat osvědčení o tzv. mistrovské zkoušce, takže obchodovat budou moci jen skuteční odborníci. Bezpečnostní sekce bude na požádání pořizovat dokumentaci a vydávat certifikáty, tj. rodokmenové karty, na jejichž základě lze vypátrat i původ věcí. Připravují se i odborní semináře a dvouletá odborná studia s maturitou. Neměly by se také opakovat případy podobné jako v zámku Kačina, kdy před očima strážců byl odvezen nezmáno kam vzácný nábytek.

Nejmladší pražská legenda

Jednoho pošmourného dne koncem září 1880 se Celetnou ulicí ubíral podivný průvod. Skupinu důstojně oblečených pánů s proděkanem právnické fakulty v čele spolu se sedmi duchovními z kláštera Milosrdných zpovzdálí následoval shluk podezřelých otrhanců z nejspodnějších vrstev podsvětí. Průvod, doprovázející na poslední cestě doktora obažního práva Františka Uhra, došel až k Nové bráně na Poříčí, odkud pak byla rakev s nebožtíkem dále odvezena na Vošňanský hřbitov. Zde se uzavřel bizarní příběh muže, propadnuvšího z prostředí měšťanských salónů až na samotné společenské dno. Skutečné příčiny tohoto pádu nejsou příliš jasné. Faktem je, že doktor František Uher původně skutečně patřil ke společenské smetánce a zasedal v zemském českém sněmu. Jeho sňatek s ženou o dvacet let mladší se nevydařil. Náklonnost k alkoholu spolu s krachem manželství zřejmě způsobily, že se kdysi početný advokát a poslanec ocitl mezi chátrou, žebřal po ulicích o pár mincí na kořalku, přespával v příjezdech a nakonec zemřel ve špitále pro chudé. Takové téma ovšem volalo po literárním zpracování. Fakta o životě doktora Uhra pečlivě sbíral Ignát Herrmann, divadelní hrů o něm napsal F. L. Šmíd a novelu Josef Hais-Týnecký. Srdcervoucí píseň ze Šmídovy hry Ach pryč, ach pryč je všechno, složená v zakoupených nálevnách údajně samotným Uhrem, se stala slágrem. Ve dvacátých letech doprovázela při premiéře v kině Olympic velmi úspěšný němý film Batalion, v kterém postavu doktora Uhra představoval populární písničkář Karel Hašler. Film s neobyčejnou účinností oživoval svět pražského lumpenproletariátu, se značnou dávkou sentimentu předváděl úpadek váženého právníka,

osudově poznamenaného zradou milované ženy. U diváků měl mimořádný ohlas a po nástupu zvukového filmu tedy logicky vznikla nová verze, tentokrát s vynikajícím Františkem Smolíkem v hlavní roli. Nepřímo se s postavou padlého pražského advokáta setkáváme také v Meyrinkově románu Golem. Podle Meyrinka dal osobní tragédie poznamenaný, ale stále ještě vynikající právník své vědomosti plně do služeb životních ztroskotanců vyvržených společností, čímž téměř paralyzoval činnost policie. Příběh doktora Uhra má jistě poněkud kalendářovitou příchuť. Mnohé v jeho životě patrně proběhlo jinak, nejspíše daleko méně efektně. V galerii postav staré Prahy však zaujímá tato literaturou, filmem i ústním podáním dotvořená osobnost pevné místo a je neodmyslitelnou součástí staropražského folklóru.

● Dobré vztahy se svými sousedy, které se vytvořily v rámci visegrádské trojky, chce zachovat Maďarsko, ať se situace kolem rozdělení ČSFR vyvine jakkoli. Prohlásil to maďarský ministr zahraničních věcí G. Jeszensky ve švýcarské Grans-Montaně.

V Itálii se každoročně „ztrácí“ jedno muzeum

Z italských muzeí, galerií, soukromých sbírek a církevních objektů mizí každoročně 15 tis. cenových uměleckých památek, což představuje počet exponátů středně velkého muzea. Zvlášť velký zájem zlodějů se v poslední době soustřeďuje na špatně strážené vykopávky etruských hrobů severně od Říma.

Rozkrádání uměleckých památek nabýlo takového stupně, že náměstek italského ministra kultury Luigi Covatta přišel s návrhem, aby archeologické nálezy byly v budoucnu zapůjčovány zahraničním muzeím a univerzitám na deset let, zatímco nynější limit je šest měsíců. Covatta argumentuje tím, že kdy instituce v zahraničí budou mít možnost si památky na tak dlouhou dobu zapůjčit, nebudou se uchýlovat k pokoutním koupím kradených předmětů. Ministerstvo kultury si sice žije, že na ochranu památek dostává ze státního rozpočtu jen minimální částku, která naprosto nepostačuje k instalaci bezpečnostních zařízení. Chybějící prostředky dokonce i na podrobnou inventarizaci všech památek v celé Itálii, která by zlodějům alespoň ztížila prodej odcizených předmětů.

Jednou chvilu se zdálo, že záchrana pro chátřející umělecké památky může přijít ze strany soukromých firem a dalších sponzorů. Na náklad jedné z italských pojišťoven byla například restaurována slavná římská fontána di Trevi. Nicméně další sponzoři se nechmou, protože deset let starý zákon jim neumožňuje získat za tuto činnost dostatečné daňové odpisy.

Leibwache für Schwedinnen

STOCKHOLM, 26. Juni (Reuter). In Schweden können Frauen künftig zum Schutz vor andauernder sexueller Belästigung auf Kosten des Staates bei der Polizei Leibwächter anfordern. Bereits ausgegeben wurden 300 Sicherheitssets mit Mobiltelefonen, in denen die örtlichen Notrufnummern gespeichert seien, teilte die Polizei jetzt mit. Die Sets enthielten außerdem eine Alarmanlage und ein Aufnahmegerät für Telefonanrufe.

PO VZORU svých korejských kolegůž žádají nyní i tchajwanské ženy, donucené za války sloužit japonským vojákům jako prostitutky, aby Japonsko každé z nich zaplatilo finanční odškodnění, a to 155 000 dolarů. Doposud bylo objeveno 34 tchajwanských žen, jímž je nyní mezi 60 a 70 lety, a jež byly donuceny poskytovat japonským vojákům intimní služby.

lítnouty gramu a umožňuje například i vážení lidských vlasů.

univerzitní laboratoře v americkém Coloradu. Tato váha váží s přesností jedné miliontiny gramu a umožňuje například i vážení lidských vlasů.

Za nejpřesnější pracující váhu na světě považují odborníci výrobek vědců a techniků.

Spolu s koncem činnosti federální vlády skončilo i jedno období československé zahraniční politiky. Období, v němž z našich hranic zmizely ostatní dráty a kdy jsme si s potěšením zvykli na to, že slovo „vůz“ nepatří do slovníku současného československého turistu. Mohlo by se tedy zdát, že to bylo období veskrze úspěšné.

Vedle těchto zisků však naše zahraniční politika pod vedením pana Dienstbiera zaznamenala i významné ztráty. Ztráty, způsobené zřejmě jeho přílišnou zahleděností do do omrzení opakované vlastní výjimečnosti, vedoucí ne vždy k dostatečně reálnému vnímání okolního světa.

A tak zatímco jsme Západ bombardovali návrhy na konání okázalých mezinárodních konferencí v Praze, většinou uctivě odmítanými, nebylo ministerstvo zahraničí schopno vycítit šanci na získání politické autority přístupem k malým, nově z totality se vymaňujícím státům. Ško-

dy, které tento přístup způsobil například ve vztahu k Pobaltí, či Slovinsku a Chorvatsku, jejichž nezávislost jsme uznali vždy mezi posledními, nebude snadné odstranit. Ostatně málokdo v poslední době

z připravenosti západních zemí začlenit posttotalitní země do celoevropského právního systému.

Navíc mnohé smlouvy, napojující náš stát po dlouhých desetiletích komunistické izolace na západní svět, nejsou vázány na image toho kterého politika. Jejich uzavření je zcela striktně spojováno s přijímáním standardů západních demokracií jak v oblasti lidských práv, tak v transformaci ekonomiky.

Naopak o neustále zdůrazňovaný libivý šat morálnosti jako hlavního principu nové zahraniční politiky, přišlo toto ministerstvo i díky rozhodnosti, se kterou pan Dienstbier hájil mnohé komunistické diplomaty a spolupracovníky StB.

Na konci prvního časového období, během něž měla naše zahraniční politika šanci složit zkoušku dospělosti, tak nezbyvá než konstatovat, že z řady předmětů propadla.

Sbohem, pane Dienstbieri

krvavého jugoslávského diktátora Miloševiče potěšil tak jako pan Dienstbier svým prohlášením, že uznání nezávislosti Slovinska a Chorvatska bylo neuvážené a předčasné.

Obavy, že s odchodem exministra Dienstbiera z úřadu přijde naše zahraniční politika o těžko nahraditelnou osobnost, jsou tedy neopodstatněné. Tím spíše, že většinu úspěchů nebylo těžké vytěžit

transport Jaroměř, se totiž zabývala v Karlových Varech. Hodi nové posezení ve voze horních deseti tisíc činí 1.200 Kčs a na vrch je účtováno 14 korun za každý ujety kilometr.

chových vozů Rollis Royce, náročné cestovatele na projížďku. Za hranice všedních dnů a pro mnohé i finančních možností. Jedna z poboček půjčovny exkluzivních vozidel, SM Au-

lových Varů trpělivě přestapuje koňské spřežení a čeká na zájemce o romantickou jízdu lázeňským územím, jiné koňské spřežení, početnější a výkonnější, zve, pod kapotou přep-

Vary brázdí Rollis Royce
Karlovary Vary (tob) - Zatím co u hlavní pošty v centru Kar-

Návrh na obsazení výborů ČNR

výb.	KDU	KDS	ODA	ODS	HSD	LB	SPR	ČSSD	LSU	
1	1	1	2	7	2	3	2	1	1	20
2	1	1	2	6	1	3	1	2	2	19
3	1	1	1	2	1	4	1	2	2	15
4	1	1	2	7	2	3	1	1	2	20
5	1	1	2	7	1	3	2	2	2	21
6	2	0	1	6	1	4	1	1	2	18
7	2	2	1	7	2	4	2	2	1	23
8	1	0	1	6	2	4	1	2	1	18
9	2	1	0	6	1	4	2	2	2	20
10	1	1	1	6	1	3	1	1	1	16
	13	9	13	61	14	35	14	16	16	190

1. ústavně právní
2. pro právní ochranu a bezpečnost
3. petiční, pro lidská práva a národnosti
4. rozpočtový
5. hospodářský
6. zemědělský
7. pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí
8. pro sociální politiku a zdravotnictví
9. pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu
10. zahraniční

mandátový a imunitní (specifikum toho to výboru ČNR je vysvětleno v rubrice »Českému deníku odpovídá« na této straně)

Především ne proto, že by Václav Klaus přistoupil na podmínky Vladimíra Mečlara nebo naopak. Také ne proto, že by rozpad ČSFR byl nahodilým kapricem některé z vítězných stran. Směrování k rozpadu nelze pokládat ani za nerespektování názoru těch politických subjektů, které by sice rády zachránily federaci, ale nevědí jak, ani za výraz české touhy hrát si na vlastním ekonomickém písečku. A už vůbec ne za pouhé výstražné gesto, mající napravit slovenské hlavy. Neboť čas výstrah vypršel a je tu doba rozhodnutí.

Hlavní příčina ohrožení společného svazku je politická a má své kořeny jednak hluboko v ne vždy idylické minulosti, jednak v samotných předpokladech a průběhu listopadového převratu i vývoje po něm. Varovná byla už vlažnost a váhavost, s jakou se velká část Slovenska k převratu přidala. Přiznačné byly i obstrukční přístupy se socialismem bytostně spjatých a v listopadu poražených sil, jakkoli se od komunismu veřejně distancovaly. Nelze přehlédnout, že tyto elementy metamorfózovaly do nacionalistického hnutí, zejména do ostře opozičního HZDS. Přitom ovšem

HZDS vůbec není čistě separatistickou organizací jako například SNS.

Pravou podstatou politiky HZDS je záměr využít nacionalistické karty k prosazení socialistických cílů, a to nejen na Slovensku. Protože bez podpory separatistů se V. Mečlar neobejde, musí zároveň trvat

PROČ SE ROZPADÁME

na mezinárodněprávní subjektivitě Slovenska. Spojnici obou protiv je mu konfederální vějička. Vedle separatistů přibírá tedy do hry, i když záměrně ne zjevně, celou federální levici, počínaje Weissovými a Svobodovými »polepšenými« soudruhy, přes obě sociální demokracie až po Trnkovy socialisty. To jsou dnes ti, kdo voláním po zachování federace sledují jediný cíl — udržet propojení levice k paralyzování listopadových změn.

Mečlarovo zamíchání karet je stále jasnější přípravou zásadního politického zvratu, k němuž má dojít po konstituování levicového parlamentu, slabé federální vlády a loutkového prezidenta. Poslední váhání mezi novou beznadějí socialismu a kultivovaným rozchodem tedy končí. Altruismu z české strany nebylo málo a svědomí nemusí tížit ani křesťany ČR. Varováním pro tu část slovenských věřících, kteří sedli na lep V. Mečlarovi, měl být jeho výrok, že církev nemá co mluvit do křesťanské politiky. Totéž ve třicátých letech pronesl Adolf Hitler; dlužno však dodat, že němečtí katolíci se jeho názorem neřídili.

Státní rozpad, byť sebezáchranný, je proces jistě riskantní a depresivní, nikoliv však apokalyptický. V dané chvíli může mít i očištné účinky pro oba dosud bratrské národy. Není vyloučeno, že několik let samostatné existence Slováci vyléčí z dobrodružství sociálnacionalismu a že se ještě rádi vrátí k přirozenému společenství s Čechy a Moravany. V takovém případě ovšem budou mít co dohánět.

FERDINAND PEROUTKA

DER FÜRST VON PRAG

305

Prag! Die Stadt ist wieder eine Reise wert! Seit der Eiserne Vorhang fiel, ist die Goldene auch eine weitoffene Stadt. Die mit eben solchen Armen alle westlichen Devisenbringer stürmisch an die welke Brust drückt. Und dann doch nicht so recht weiß, wohin mit ihnen. Denn ausreichend Betten kann sie ihren Gästen nicht bieten. Ungeachtet dessen wimmeln an der Moldau die westlichen Touristen und die Geschäftemacher, die fernöstlichen Investoren und natürlich die aufdringlichen balkanesischen Schmalspur-Ganoven, die mit höchst dubiosen Geldwechselangeboten und allen denkbaren Varianten des Betrügerspiels „Kümmelblättchen“ ebenfalls versuchen, sich ein Stück vom Devisenkuchen zu sichern. Denn Auslandswährungen sind nach wie vor heiß begehrt in der ČSFR.

Zurück von einem Stadtbummel. An der Rezeption des neuen, et-

eine Stunde vorverlegt werden!“ Schon wieder! Der Mann hat einfach einen zu vollen Terminkalender! Ein halbes Jahr hat es gedauert, bis für dieses Gespräch endlich alle Hindernisse beiseite geräumt waren. Mehrfach wurde umdisponiert, und jetzt geht in letzter Minute wieder alles drunter und drüber. Weil Boris Jelzin, der russische Präsident, überraschend plötzlich aus Moskau angejettet ist.

Auf der Prager Burg, dem historischen Hradšchin, komme ich dann auch zusammen mit Jelzin an. Er in schwarzer Russen-Limo mit Polizei-Eskorte, ich im weißen West-Taxi. Fast zusammen betreten wir durchs Hauptportal den Regierungspalast – er flotten Schrittes an den präsentierenden Wachen vorbei nach rechts zu Havel. Ich passiere Metalldetektor, Gesichtsausweiskontrolle, bevor man mich abholt und eine Treppe höher geleitet zum Büro des Fürsten.

An einem häßlich antiken Schreibtisch mit den Ausmaßen eines Doppelbettes residiert der Kanzler des Präsidialamtes der Republik, die rechte Hand von Staatspräsident Václav Havel. Im Range eines Staatssekretärs, ist er persönlicher und außenpolitischer Berater, Chef von über 400 Zu- und Mitarbeitern. Der Mann, ohne den in der ČSFR derzeit kaum etwas geht. Zumindest nicht ohne sein Wissen: Karl Johannes Nepomuk Joseph Norbert Friedrich Antonius Wratisslaw

Menas, 12. Fürst zu Schwarzenberg, gefürsteter Landgraf zu Kleggau, Graf zu Sulz und Herzog zu Krummau (ah, wie das herunterläuft). Inmitten eines gigantischen Durcheinanders aus Papieren, gestapelten Büchern, Präsentpäckchen (unausgepackt!) und Prä-

„Durchlaucht – das ist nun mal die korrekte, offizielle Anrede“

sentflaschen (ausgepackt!), Telefonen, Aschenbecher, Tabakdose. Der Herr des Tohuwabohus pafft dicke Rauchwolken aus sinnlich aufgeworfenen Genießer-Lippen unter schmalem Schnauzer und lächelt aus garantiert frauenmordenden braunen Omar-Sharif-Augen, lehnt sich bequem zurück – so als ob Zeit das Letzte wäre, worüber er sich Gedanken machte – und kommt dennoch gleich zur Sache: „Also, was wollen Sie wissen?“

Er hat eine leise, etwas nuschelnde Stimme, und er verschluckt dabei immer mal wieder die eine oder andere Silbe, ein ganzes Wort. Und ein gelegentliches Grimassieren läßt seine Gesichtszüge entgleisen. Gewöhnungsbedürftig!

Die Frage muß ich sofort loswerden. „Durchlaucht“, und diese feudale Anrede kommt mir, als bürgerlichem Republikaner, erstaunlich flüssig über die Lippen: „Sie leben hier in einem Land, in dem der Adel

„Ich habe meine Staatsbürgerschaft niemals aufgegeben, also bin ich auch kein Ausländer“

was sterilen Nobelhotels „Diplomat“ überreicht man mir ehrerbietig eine Nachricht. Schließlich kam sie aus der Kanzlei des tschechischen Staatspräsidenten: „Dringend! Ihr Gesprächstermin mit dem Kanzler, Karl Fürst zu Schwarzenberg, muß um

vierzig Jahre lang als Inbegriff feudal-kapitalistischen Ausbeutertums verurteilt wurde. Ihre Familie mußte nach der Machtergreifung der Kommunisten flüchten, der gesamte Familienbesitz wurde konfisziert! Sie lassen sich hier und heute mit ‚Durchlaucht‘ anreden – haben Sie und Ihre Gesprächspartner damit keine Probleme?“ Sein Blick signalisiert mildes Erstaunen: „Probleme? Das ist nun mal die korrekte, offizielle Anrede! Ich habe das außerdem nie ausdrücklich verlangt. Das tut man eben, wenn man einigermaßen gut erzogen und höflich ist. Sollte denn damit wirklich jemand Schwierigkeiten haben, hätte ich auch kein Problem mit der Anrede ‚Herr Schwarzenberg‘. In Österreich, wo auch meine Familie lebt, ist der Adel offiziell ohnehin abgeschafft.“

„Havel und ich trafen uns unter fast konspirativen Umständen hier in einem Lokal. Wir

hatten die gleichen Ideen“

Und er sagt das so, als sei der Unglücksrabe, der ihn nicht angemessen titulierte, eben selber schuld.

„Wie sind Sie, als ‚Ausländer‘, überhaupt an dieses Amt gekommen?“ frage ich. „Schließlich sind Sie ja kein Politiker und waren nie einer. Heute sind Sie der Vertraute von Staatspräsident Havel. Selbst wenn man berücksichtigt, daß Sie in diesem Land geboren sind, hier bis zu ihrem zehnten Lebensjahr gelebt haben und auch die Sprache sprechen, so sind Sie doch in Österreich aufgewachsen. Wie haben Sie Václav Havel denn überhaupt kennengelernt?“

Das Festdrücken der Pfeifenasche und die Produktion dicker Rauchwolken – paff, paff, paff – erlauben ein kurzes Nachdenken. „Noo!“ Und er spricht es, wie es Muliar in seinem Parade-„Schwejk“ nicht besser hätte geben können. „Zunächst einmal habe ich meine Staatsbürgerschaft niemals aufge-

geben. Also bin ich auch kein Ausländer. Schließlich hat meine Familie hierzulande seit über dreihundert Jahren gelebt: Seit mein direkter Vorfahr, Fürst Johann Adolf zu Schwarzenberg, in der zweiten Hälfte des siebzehnten Jahrhunderts seinen Besitz vom Fränkischen – wo immer noch unser Stammsitz, Burg Schwarzenberg, der Familie gehört – nach Böhmen ausdehnte und auch hier Wohnsitz nahm. In den folgenden Jahrhunderten hat sie auch eine Menge Gutes und Fortschrittliches für dieses Land getan. So hat sich beispielsweise noch mein Vater den Nationalsozialisten widersetzt, Verfolgten Unterkunft und Hilfe geboten. Dafür wurde die Familie bereits 1940, bald nachdem dieses Land ‚Reichsprotektorat‘ geworden war, von der Gestapo enteignet. Alle unsere Besitztümer wurden konfisziert!“

Und nach einer weiteren kleinen Erinnerungspause: „Meine Eltern haben mir schon früh den Glauben an die Freiheit des einzelnen und

JEJICH VZOR:
ŠVARC-SILINK...
← VĚTNEBÁ?

Z Indického města Chandvad do 85 km vzdálené vesnice putovalo pozvání na svatbu celých 14 let, 10 měsíců a 28 dní. Pozvání svatebníci mohli už jen manželkěmu páru blahopřát k čtyřem dětem, které se jim od svatby narodily.

die Freiheit der Völker und Länder nahegebracht. Deshalb haben mich die Schicksale der verfolgten Intellektuellen hinter dem Eisernen Vorhang – speziell der in der Tschechoslowakei – immer besonders interessiert. Ich wurde Mitglied der Helsinki-Föderation, einer internationalen Organisation zur Wahrung der Menschenrechte, und 1985 sogar deren Vorsitzender. Das brachte mich noch näher an die Dinge heran. Ich kannte Havels Werke, war auch mehrfach im Land. Ich vermied es jedoch, direkt mit ihm zusammenzutreffen, um ihn nicht zusätzlich zu belasten. Und dabei lernte ich auch den im Exil lebenden tschechischen Historiker Dr. Vilem Prečan kennen, den Mann, der es sich zur Aufgabe gemacht hatte, die verfeimte tschechische Literatur zu dokumentieren. Er brachte mich wenig später, auf dessen Wunsch, mit Václav Havel zusammen. Wir trafen uns, unter fast konspirativen Umständen, hier in einem Lokal. Und wie es so geht, wir verstanden uns sofort, hatten die gleichen Ideen und Visionen. Und seitdem ist der Kontakt nicht mehr abgerissen."

Und als Havel, durch Volkes Wille, zum Präsidenten der neuen demokratischen ČSFR gewählt wurde, gehörte Karl Fürst zu Schwarzenberg zum engsten Kreis derer, mit denen der Dichter-Präsident die Regierungsmannschaft des neuen Aufbruchs bilden wollte. „Bis zu diesem Moment waren Sie Chef der österreichischen Linie derer zu Schwarzenberg, Manager eines Milliarden-Vermögens, Direktor

„Ich war kein feudaler Nichtstuer, ich habe mir meinen Genuß durch Arbeit verdient“

eines der nobelsten Beherrgungshäuser der Welt, des Wiener ‚Palais Schwarzenberg‘, mit Bürgerrechten auch in der Schweiz und der Bundesrepublik. Ein Adelsmann wie aus dem Märchenbuch: unabhängig, im Luxus lebend, ein Epikureer, bar jeglicher politischer Verantwortung. Dann kommt plötzlich der Ruf nach Prag! Von heute auf morgen geben Sie alles auf für ein deutlich frugaleres Leben in einer heruntergekommenen Stadt, in einem maroden Land. Hatten Sie keine Bedenken, einem solchen verantwortungsvollen, hochpolitischen Amt vielleicht gar nicht gewachsen zu sein?"

Da wird Durchlaucht ernst: „Für jeden kommt doch einmal der Augenblick der Wahrheit, der Entscheidung. Und der war für mich zweifellos der Ruf nach Prag! Natürlich habe ich eine Menge Bequemlichkeit und Luxus aufgegeben – aber ich war kein feudaler

Nichtstuer, ich habe mir meinen Genuß schon durch Arbeit verdient. Aber glauben Sie ja nicht, ich hätte mir die Entscheidung leichtgemacht. Im Gegenteil, ich habe sogar mehrmals versucht, den Präsidenten von meiner Nominierung abzubringen. Denn es ist doch nur natürlich, daß man vor so einer Aufgabe und dem damit verbundenen Einschnitt in das bisherige Leben zunächst einmal zurückschreckt. Auch wenn es schmeichelt! Aber dann habe ich mich überzeugen lassen; in mir hat sich nach und nach die Gewißheit gefestigt, daß ich mich mit dieser Regierungsmannschaft verstehe. Daß wir ähnlich denken und die gleichen Ziele haben: dieses Land in ein demokratisches, neues, gemeinsames Europa zu führen. Daran mitzuwirken, diese unselige Vergangenheit aufzuarbeiten, dem Land eine neue Perspektive zu geben. Und ganz so politisch unbedarft, wie Sie sagen, bin ich nun auch nicht! Als Vorsitzender der Helsinki-Föderation hatte ich immer auf höchsten Ebenen zu tun."

Ein langer Weg vom böhmischen Flüchtling zum Staatskanzler der neuen ČSFR.

„Das ist kein Staat“

Wir wollen Klaus und Havel!" skandierte ein Häuflein Anhänger des tschechischen Wahlsiegers Václav Klaus in der Prager Nachmittagssonne. „Die Spalter müssen verschwinden!" rief einer. Touristen beäugten erstaunt die Geburt eines neuen tschechischen Nationalismus, als Václav Klaus, der professorale Brillenträger mit dem eisgrauen Schnurrbart, vergangenen Donnerstag sein Parteihaus in dem halb gotischen, halb barocken Gassengewirr auf der Prager Kleinseite betrat.

Klaus, unmittelbar nach der Wahl vom 6. Juni von Präsident Václav Havel mit der Regierungsbildung betraut, bereitete sich auf die zweite Runde mit seinem Gegenspieler Vladimír Mečiar aus der Slowakei vor. Nach dem ersten Gespräch am Montag, dem 8. Juni, gab er sich bereits pessimistisch. In der sechseinhalb Stunden langen Auseinandersetzung sei es dem Slowaken um eine „Teilung und Abschaffung, nicht um eine Erhaltung des gemeinsamen Staates" gegangen.

Klaus hatte Mečiar zwar eine Volksabstimmung über die „Souveränität" der Slowakei zugestanden und sich bereit erklärt, in der Tschechei auch eine abzuhalten. Als es dann aber um den Inhalt dieser Souveränität ging, blieb für das gemeinsame Dach nur mehr „eine Wirtschafts- und Verteidigungsgemeinschaft zweier getrennter Staaten", resümierte Klaus vor der Presse. Mečiar „vage Konföderation" kam ihm als „merkwürdige, ja verrückte Schöpfung" vor. Das erlaube die Fortsetzung der Föderation nicht. Klaus will kein „Regierungschef einer Koalition sein, die sich selbst liquidiert".

Mečiar Pressesprecher schoß zurück. Klaus habe im ersten Gespräch mit „wirtschaftlichen Sanktionen gegen die Slowa-

kei" gedroht, wenn die Slowaken nicht in der Föderation blieben.

„Das ist eine komplette Lüge", erklärte Klaus im Fernsehen. „Keine Seite hat das Wort Sanktionen gebraucht."

Beim zweiten, diesmal achtstündigen Gespräch am vergangenen Donnerstag in Prag präsentierte Mečiar eine weitere Forderung: eine separate UNO-Vertretung der Slowakei. Dafür konzidierte er, die Souveränität erst in Anspruch nehmen zu wollen, wenn das Volk ihr im Referendum zugestimmt habe. Tschechen und Slowaken sollen gefragt werden, ob sie die Föderation behalten wollen oder ob sie eine lockere Konföderation oder gar die Unabhängigkeit vorziehen.

Am Ende weigerte sich Mečiar, mit Havel zu reden oder vor die Presse zu treten. Zähneknirschend mußte sich Klaus mit Mečiar zweiter Garnitur den Medien stellen. Er kommentierte nur trocken, eine lockere Föderation sei kein Staat. Damit läuft es wie-

Viele halten Mečiar überhaupt für einen verkappten Bolschewiken. In den sechziger Jahren war er KP-Mitglied und Jugendsekretär. Nach dem Sowjeteinmarsch trat er aus, stellte sich an den Hofhofen und studierte dann Jus. In der Revolution vom Herbst 1989 kam er als Mitglied der Bürgerbewegung VPN in die Regierung, wurde Innenminister und Mitte 1990 slowakischer

zusperren. Wir müssen diese Bergwerke und Fabriken unterstützen." Für ihn bleibt es zunächst bei der Verstaatlichung. Daher wundert es auch nicht, daß er mit den Exkommunisten über die Bildung einer slowakischen Regierung verhandelt. Auch die Separatisten der SNS, die als Koalitionspartner in Frage kommen, sind Verstaatlichungsfreunde.

der auf Trennung hinaus, trotz einer weiteren sonntäglichen Verabredung in Preßburg.

Mečiar spricht das magische Wort im kleinen Kreis gelassen aus, so vergangenen Mittwoch in der Organisation Matica Slovenska („Mutter Slowakei"), wo er definierte: „Wir wollen eine bürgerliche Demokratie wie in Österreich oder Schweden."

Den Slowaken erzählte Mečiar schon im Wahlkampf, wie seine Gespräche mit Klaus zu verlaufen pflegten: „Ich fragte Herrn Klaus, wann unser wirtschaftlicher Niedergang enden wird. Er sagte: ‚Ich weiß es nicht.' Ich fragte ihn, wann die Preissteigerungen aufhören würden. Er sagte: ‚Ich weiß es nicht.' Ich fragte ihn über den zukünftigen Kurs der slowakischen Wirtschaft. Er sagte: ‚Ich weiß nicht.'"

Der 50jährige Slowake wird nicht müde zu fordern, daß man in der Tatra ein langsames Reformtempo einschlagen muß: „Ich kann doch unsere Betriebe nicht

Dokumente
meist
307

Premier. Im April 1991 setzten ihn seine neuen Freunde ab.

Jetzt hat er sie eindrucksvoll aus dem Feld geschlagen: Mit 37 Prozent der Stimmen und fast der Hälfte der Mandate (74 von 150) beherrscht Mečiar HZDS den slowakischen Nationalrat. Die VPN ist nicht mehr im Parlament, auch der zum Sozialdemokraten gewandelte Alexander Dubček schaffte es nicht, und die bisher herrschenden Christdemokraten Jan Čarnogurskys wurden dezimiert.

Ohne den bulligen Ex-Amateurboxer Mečiar läuft im Doppelstaat nichts mehr: Es gibt weder eine Bundesregierung noch einen Bundespräsidenten, wenn er nicht zustimmt. Das kommt von der Gliederung des föderalen Oberhauses in zwei Nationalitätenkammern, die beide zustimmen müssen. Die Slowaken haben damit ein Veto, und sie hören jetzt auf Mečiar.

Umgekehrt kann er in der Slowakei aber agieren, wie er will: Am 23. Juni tritt der slowakische Nationalrat zusammen und wird nach Mečiar's Willen binnen weniger Tage eine Souveränitätserklärung, eine Verfassung und ein Referendum beschließen. Dann steht Prag draußen vor der Tür.

Václav Klaus, dessen Erfolg bei den Wählern fast ebenso eindrucksvoll war, ist Mečiar nun vollkommen ausgeliefert. Ein Vorstandsmitglied seiner rechtsliberalen Partei ODS sagte Mitte vergangener Woche, man müsse den Posten des tschechischen Regierungschefs für Klaus offenhalten, falls die Föderation zerbricht.

Nicht weniger als 30 Prozent der Stimmen hat Klaus von den aufgeklärten Tschechen bekommen, bei 86 Prozent Wahlbeteiligung. Auch in Böhmen und Mähren hat die Mitte entscheidend gelitten. Außenminister Jiří Dienstbier und die '89er sind aus dem Parlament verschwunden.

Ohne Mečiar kann Klaus keine Regierungsmehrheit zusammenbekommen, außer er ginge mit den Kommunisten zusammen, die in beiden Ländern zur zweitstärksten Kraft wurden (14 Prozent bei den Tschechen, 15 Prozent bei den Slowaken). Damit würde er sich aber die politische Lebensgrundlage entziehen.

Klaus ist „einer der besten Finanzminister der Welt“, hatte ihm Margaret Thatcher in einem Wahlinsurat mit Foto und Unterschrift bestätigt. „Mein größter Fehler“, sagte Klaus einmal, „ist, daß ich stets recht habe.“ Der 50jährige Hobby-Volleyballspieler begann unter dem KP-Regime als westlich ausgebildeter Staatsbankier und stieg nach 1989 mit Hilfe der Bürgerbewegung zum Finanzminister auf. Sein Programm hat sein Freund und Mitkandidat Juraj Jakubisko einmal so zusammengefaßt: „Lieber reich und gesund als krank und arm.“

Klaus begann die radikalste Privatisierung, die der Osten bisher gesehen hat. Noch am Pfingstmontag standen in der Prager Hauptpost biedere Bürger an, um eine neuerliche Wahl zu treffen: in welche Firmen sie ihre Gutscheine „investieren“ sol-

len. Aus den ellenlangen Listen der Betriebe konnten sie kaum etwas über deren Bonität entnehmen. Arbeiter kratzten sich verzweifelt den Kopf, Studenten kicherten darüber, daß sie jetzt Kapitalisten sein sollen.

Mečiar kann Klaus aber leicht einen Strich durch die Rechnung machen. Im Fall einer Trennung werden tschechische Ansprüche auf slowakische Betriebe sowieso hinfällig.

Schon am Tag nach der Wahl beanspruchte Mečiar den für ihn wichtigsten Betrieb – das Fernsehen. Er will den Bundeskanal aus Prag abschalten, die TV-Nachrichten sollen künftig aus Preßburg kommen. Seit über einem Jahr sind kaum noch Presseorgane aus dem jeweils anderen Landesteil erhältlich.

Mečiar's Konflikte mit den Journalisten sind notorisch. Als bei seiner Pressekonferenz vor der Wahl in Bratislava die tschechischen Reporter auszogen, weil Mečiar sie beschimpfte, lehnte er sich entspannt lächelnd zurück und sagte: „Jetzt kann man wieder frei atmen.“

Der Preßburger Schriftsteller Martin Simecka meint: „Die Intellektuellen sind gegen Mečiar. Es wird einen Kampf geben, und dabei wird er es nicht so leicht haben, wie er jetzt glaubt.“ Simecka hofft auf ein Auseinanderfallen der vielschichtigen Mečiar-Bewegung, wenn erst die volle Wucht der Wirtschaftsprobleme über die Slowakei hereinbricht.

Mečiar selbst prophezeite: „Wir stehen vor dem totalen Wirtschaftszusammenbruch.“ Sein Ökonom Marian Huska erwartet demnächst 190.000 neue Arbeitslose aus der funktionslos gewordenen Rüstungsindustrie.

„Entweder zerfällt Mečiar's Partei“, meint auch dessen alter Preßburger Antipode Fedor Gal, „oder es zerfällt der Staat.“ Der drahtige Soziologe mit den grauen Haaren war Vorsitzender der slowakischen Bürgerbewegung VPN, bis der Anfang 1945 im KZ Theresienstadt Geborene vor acht Monaten unter wüsten antisemitischen Beschimpfungen aus Bratislava nach Prag fliehen mußte. Er sieht sich heute als ersten Mečiar-Flüchtling, viele Intellektuelle und qualifizierte Arbeiter werden ihm folgen.

Gal erkennt zwar keine Grenzprobleme zwischen den beiden Ländern, aber er weist darauf hin, daß 380.000 Slowaken in der Tschechei leben und 40.000 Tschechen in der Slowakei. Sollen die „ausgetauscht“ werden wie in Jugoslawien? Und was macht man mit den Militärs?

Jeder fünfte Slowake fühlt sich jetzt gefährdet, meint Gal. Elf Prozent der slowakischen Bürger sind Ungarn, sechs Prozent Zigeuner, vier Prozent Ruthenen und Ukrainer. Mečiar will den Ungarn das Recht nehmen, in Dörfern ab 20 Prozent Volksanteil Ungarisch als Amtssprache zu benutzen. Er sagt: „Es gibt nur eine Sprache in der Slowakei, und das ist Slowakisch.“ Das Recht auf Selbstbestimmung beziehe sich nur auf Völker und nicht auf nationale Minderheiten.

Die Angst wächst aber auch in der Tschechei. Meint die junge Dolmetscherin Adriana, eine Slowakin in Prag: „Ich bin froh, daß ich keinen slowakischen Akzent mehr habe, sonst würde ich mich jetzt fürchten. Manchmal ertappe ich mich dabei, daß ich über die Slowaken ‚sie‘ sage statt ‚wir‘.“

Václav Havel, für dessen Verbleib im Hradschin vergangene Woche am Wenzelsplatz Tausende Unterschriften gesammelt wurden, gab sich in seiner sonntäglichen Radiorede nach der Wahl philosophisch-resignativ. Er sei den ganzen Samstag in verfallenen Winkeln der Burg herumgestiegen, „ich fühlte mich in Kontakt mit Hunderten, ja Tausenden von Jahren“. In dieser Perspektive seien die Wahlen verblaßt und auch die Frage, wer der nächste Präsident sein wird.

Kein Platz für Tiere

MAILAND, 28. Juni (epd). Im ehemaligen Zoo der italienischen Wirtschaftsmetropole Mailand leben über 100 Obdachlose. Wie der Mailänder „Corriere della Sera“ am Sonntag berichtete, ist der Zoo im vergangenen Jahr geschlossen worden, weil sich Umweltschützer über die unzumutbare Unterbringung der Tiere beschwert hatten. Die Stadtverwaltung gab damals zu, daß die veralteten Käfige den Tieren zu wenig Platz ließen, und sagte

lila agentura DPA — připravují společný protest keňské vlády proti rostoucímu banditismu vůči turistům a v USA připravují zvláštní pokyny pro občany cestující do Keni, v nichž jsou varováni před touto brutální kriminalitou. Jen letos bylo v Keni přepadeno již 51 Američanů.

Keňská kriminalita ohrožuje turisty

(Ik): Východoafrický stát Keňa patří donedávna k celkem bezpečným zemím a stal se pro své safari parky lákadlem pro turisty. Avšak situace se změnila a v Keni žijící cizinci začínají mít strach. Evropané i Američané se stále více stávají oběťmi brutálních loupežných přepadení.

Jimkou, dnes jsou stále častější. A místo dřívějších mačet mají nyní bandité střelné zbraně.

V diplomatických kruzích v Nairobi vyjadřují znepokojení nad touto stoupající kriminalitou a podiv nad tím, že keňské úřady se chovají, jako by se nic nestalo. Podivné je, že když před třemi měsíci byla unesena a oloupena celá turistická skupina na Rakusáně, byli gangsteři oběceni v policejních uniformách a turistického průvodce chladnokrevně zastřelili. Velvyslanci států Evropského společenství — jak sdě-

Nedávno místní bandité zastřelili za bílého dne 33letou Američanku v obchodním centru hlavního města Nairobi. Při jiném přepadu byla těžce postřelena do zad finská žákyně. Manželce holandského úředníka OSN sebrali gangsteři s napřaženou pistolí auto. Před několika týdny byl zavražděn na prázdinném ostrově Lamu britský občan a v době hlavní turistické sezóny na začátku roku došlo k sérii přepadení zahraničních turistů v samotném safari parku a na plážích. Zatímco dříve byly útoky proti bělochům skutečně vý-

Eine Schönheitskur für den toten Pharao

benutzt haben, ein Gemisch aus Natriumkarbonat und Natriumhydrogenkarbonat, das in Ägypten in großen Mengen vorkommt. Der Hauptlieferant war das Wadi Natrun in Unterägypten, nach dem dieses Produkt später seinen arabischen Namen erhielt. Entgegen früheren Vorstellungen, die Balsamierer hätten die Körper der Verstorbenen in ein Natronbad gelegt, geht man heute davon aus, daß die Ägypter festes Natron benutzt haben. Dabei muß wahrscheinlich ein Mehrfaches des Körpervolumens an Natron in und um die Mumie geschichtet worden sein. Mittlerweile hat die Forschung auch Natronspuren an Mumien chemisch direkt nachweisen können. Eine wichtige Substanz bei der Mumifizierung war außerdem das Salböl; es konservierte den Körper durch seine antibakterielle und pilztötende Wirkung. Bis heute ist aber noch nicht ganz geklärt, aus welchen Stoffen dieses Salböl destilliert und gemischt wurde. Man weiß nur so viel, daß es aus pflanzlichen Ölen bestand, die mit aromatischen Pflanzenharzen vermischt wurden.

Die leere Leibeshöhle füllten die Balsamierer mit pflanzlichen Produkten, zum Beispiel mit Sägespänen aus Koniferenholzern. Von den mumifizierten Pharaonen Siptah und Ramses IV. weiß man, daß deren Leibeshöhlen mit einer Duftflechte vollgestopft waren, die nur in Griechenland und Kleinasien wuchs.

Als französische Wissenschaftler 1976 die 3000 Jahre alte Mumie Ramses II. untersuchten, nahmen sie natürlich auch die Leibeshöhle des großen Königs unter die Lupe. Sie fanden dort Späne eines Koniferenholzes, Stengelstücke vom Flachs, Samenfragmente der Koloquinte und Pfefferkörner. Als Ramses dann geröntgt wurde, wurden die gleichen indischen Pfefferkörner auch noch in seiner Nase entdeckt; die ganze Nasenhöhle war damit ausgefüllt. Um dem Gesicht des Herrschers einen lebendigeren Ausdruck zu verleihen, schob man kleine Küchenzwiebeln unter die königlichen Augenlider.

Daß die ausgetrockneten Mumien nicht immer dem Ideal entsprochen haben, belegen die manchmal ausgefeilten Techniken der Balsamierer, die eine regelrechte Schönheitschirurgie am Verstorbenen praktizierten. So füllten sie die Augenhöhlen mit Leinenbäuschchen auf, schnitten ins Muskelgewebe und stopften die Öffnungen mit Sand, Leinen und Sägespänen voll. So wurde dem toten Leib wieder eine naturgetreue Form gegeben. Doch dies war nicht genug: Damit das geschrumpfte Muskelgewebe wieder ein lebensnäheres Aussehen bekam, rieben sie die Haut der Toten mit gelblichem und rotbräunlichem Ockerpigment ein, denn der Pharao sollte auch im Reich der Toten eine noble Erscheinung sein.

sem Brauch bis zur modernen Röntgen-diagnostik einer Mumie bietet jetzt die Biologin und Archäologin Renate Gerner vom Ägyptologischen Institut der Universität Hamburg in dem Buch „Mumien“ (Artemis & Winkler Verlag, Zürich/München).

„Zuerst ziehen sie mit einem gekrümmten Eisendraht durch die Nasenlöcher das Gehirn heraus... Dann schneiden Sie den Leib an den Weichteilen entlang auf.“ So beschrieb Herodot die Arbeit der Balsamierer, die allmählich gelernt hatten, den Körper vor Verwesung zu schützen. Besonders wichtig war die Entfernung der Eingeweide, in denen die Verwesung beginnt. Moderne Untersuchungen haben die Angaben der alten Griechen bestätigt. Die inneren Organe Leber, Magen, Lunge und Gedärm wurden von den Balsamierern aus dem toten Körper entfernt, gewickelt und als Paket verschürzt. Die Organpakete verstorbener Königshausmitglieder wurden in kostbare Gefäße, sogenannte Kanopen, gesteckt und mit Salböl übergeben.

Europas Wissenschaftler stellten sich, nachdem sie die ersten Mumien zu Gesicht bekommen hatten, die Frage, welche technischen Möglichkeiten die Ägypter hatten, um einen Körper zu konservieren. Dabei stießen sie wiederum zuerst auf eine Notiz von Herodot, der schrieb, daß die Balsamierer zum Entwässern des Körpergewebes Natron

Noch ruhen Lenin, Mao Tse-tung und Ho Chi Minh einbalsamiert in ihren Mausoleen. Sie sind Reliquien und Schauobjekte einer Weltanschauung und die sichtbaren Zeugen für die Geschichte einer Idee. Die berühmten Toten von Moskau, Peking und Hanoi berühren heute den Besucher recht eigenartig. Das war auch im Altertum nicht anders. Schon der griechische Geschichtsschreiber Herodot beschrieb ausführlich Mumien und Einbalsamierungsverfahren, als er im fünften Jahrhundert vor Christus das Land der Pyramiden besuchte.

Im 19. Jahrhundert waren Mumien neben manch galanter Krankheit die Souvenirs europäischer Forscher, Abenteuer und Königssöhne. So brachte Prinz Friedrich-Karl von Preußen 1883 eine Mumie nach Berlin und ließ sie im Schloß Dreilinden auf seinem Billardtisch auswickeln. Doch der hohe Herr muß vom Anblick des toten Ägypters enttäuscht gewesen sein, denn vom königlichen Mitbringsel hörte man danach nichts mehr. Das nüchterne 20. Jahrhundert sieht die Mumien vom Nil durch die Brille der Wissenschaft: Für Mediziner, Archäologen, Botaniker und Anthropologen sind sie Objekte, die einen einmaligen Einblick in das Leben vor 3000 und 4000 Jahren vermitteln. Eine Gesamtdarstellung von der Technik des Mumifizierens über die erste Begegnung der Europäer mit die-

tiky dr. F. Vaněk (mj. autor naší první odborné publikace o létání) ve svém článku v Národních listech poznamenal: „...zvláštní jev; balón, ač děravý, stávil se zachránce vzduchoplavce, neboť se díky tlaku vzduchu stává padákem.“ Zajímavě, výrok pana doktora Vaňka se hodí nejen na událost, která bezprostředně následovala, ale i jako metafora pro náš stát v těchto dnech. Že by autor byl předchůdcem československých prognostiků?

Co se vlastně ve zmíněný červený den stalo? Wolf usadil do Kysibělky, která tuvarne připomínala rozšláplou hrušku, dva zřízence vzduchoplavecké společnosti A. Bosaweho a E. Brücku a dobrovolníka — npor. V. Vondrušku. Hrdinný »kapitán« Wolf si požitek z letu pro jistotu odpustil. Balón po odpoutání dosáhl během tří minut výšky 2000 metrů, kdesi nad holešovickým hřbitovem se za temného zadnění roztrhl a nejkratší cestou zamířil k zemi. Bez tvaru cír se však překvapivě změnil v padák a začal se snášet k hotelu Excelsior. Když už se zdálo, že všech-

no šťastně skončí, prudký poryv větru ho ke vši smůle zanesl na sítěchu slédruhu; koš tl prorazil a zůstal viset nad výhní roztrženého železa. Žď zapálil nejen látku a zbytky sítěchu, ale i koš s posádkou na smrt vyžeseno. Detrikům se však v poslední chvíli podařilo tře přidušné nešťastníky zachránit. Wolfa soud odsoudil na osm dnů, ale trest si neodseděl, protože takticky utekl do Uher. Pouhý připad. v našich dějinách se od té doby vyřídil a myslifikátorů, kteří brounevi využití přizné obyvaelstva. Jak se zdá, do současnosti jsme se nepoučili, vřidky se nám podati podobným »expertům« nalelet.

ČERVENÝ MĚSÍCEM KATASTROF

Ted, ve chvíli rozhodnutí vášní a spornosti o budoucnost federace, je možná dobře vzpomínat, pro rozptýlení lehký chimurných myšlenek, na události měsíce června v dějinách. K odlehčení myslí bude asi příjemné zalistovat v pláňských dobach vzduchoplavky, kdy — jak zřetelně ze záznamů stránek starých časopisů — ti tenkrát byli tento měsíc magnetem katastrof. A zejména je, že poslední ze zde uvedených příkladů červených havárií, ta-

ko by svým dějem připomínal do jisté míry i naši československou současnost.

První událost je z roku 1785, kdy se 15. června pokusil Francouz P. de Rozier a M. Romane přeletět kanál La Manche. Balón plněný vodíkem a ohříváný vzduchem však vzplanul, a zmizel i s posádkou kdesi v oceánu. Podruhé měl pilot větší štěstí — 9. června před 130 lety se ve 20 hodin vznel zelenožlutý plámen pl-

něný balón na palubě s Ant. Regentim z pražského Žofína. Vitr ho zanesl do bouřkového mraku. Nad staroboleslavským lesem se pilot rozhodl část plynu vypustit, jenže po prudkém sestupu kotva zachytila za strom a balón se zamotal do větví sousední borovice. Koš visel za bouřky, líjaku a vichřice mezi dvěma stromy až do rána.

Třetí příběh je starý sto a jeden rok a udál se 17. června v rámci Všeobecné výstavy. Tehdy berlínský hochštapler Maximilián Wolf dopravil do Prahy balón nazvaný propagačně Kysibelka a prachspostě se s ním tady vytahoval. Domorodci, toužící po raritách, mu sedli na lep a dali se balómem vynášet do stometrové výšky nad Výstaviště (balón byl upoután lanem k vrátku). Sám Wolf do svého výtvoru však nikdy neusedl, asi věděl, co dělá. Dokonce i tehdejší propagátor avia-

Glosa

Prečo volili Mečiara?

Vôbec nie je legendou, že mnohí slovenskí voliči sa cítia po voľbách podvedení a zaskočení. Veľmi nepríjemne ich totiž prekvapili praktické kroky lídra HZDS a dnes už predstaviteľa Slovenskej republiky.

Nepríjemne prekvapené sú najmä staršie dámy, ktoré tohto pána volili ani nie tak kvôli politickému programu, ale viac kvôli istému druhu osobného šarmu.

Nuž neviem, asi patrí do inej kategórie žien. Skôr na mňa pôsobí uvážlivá a argumentami podložená reč iných politikov. Žiaľ, čoraz viac sa presviedčam, že ich je viac na českej strane republiky.

Osobný šarm pána Mečiara nezakryje jeho politickú nespôhlivosť. Možno sa časom spamätajú i oné staršie dámy, ktoré sa mi v istej spoločnosti zdôverili, že „volili nášho Vladka, lebo je strašne zlatý“.

Beleidigte Armut

Warum die tschecho-slowakische Partnerschaft gescheitert ist.

Im Unterschied zu Serben und Kroaten haben sich Tschechen und Slowaken nie gehaßt. Die „austroslawische“ Liebe – zwischen František Palacký in Prag und einigen intellektuellen Protestanten in der Slowakei – ist freilich schon in der Mitte des 19. Jahrhunderts erkaltet: Die Tschechen erlebten ihre, vom österreichischen Staat nicht einschneidend behinderte kulturelle und nationale Renaissance, während die Slowaken, denen man schon die josephinischen Reformen vorenthalten hatte, nach dem österreichisch-ungarischen Ausgleich von 1867 völlig unter die Herrschaft der ungarischen Magnaten und ihrer rigorosen Magyarisierungspolitik gerieten.

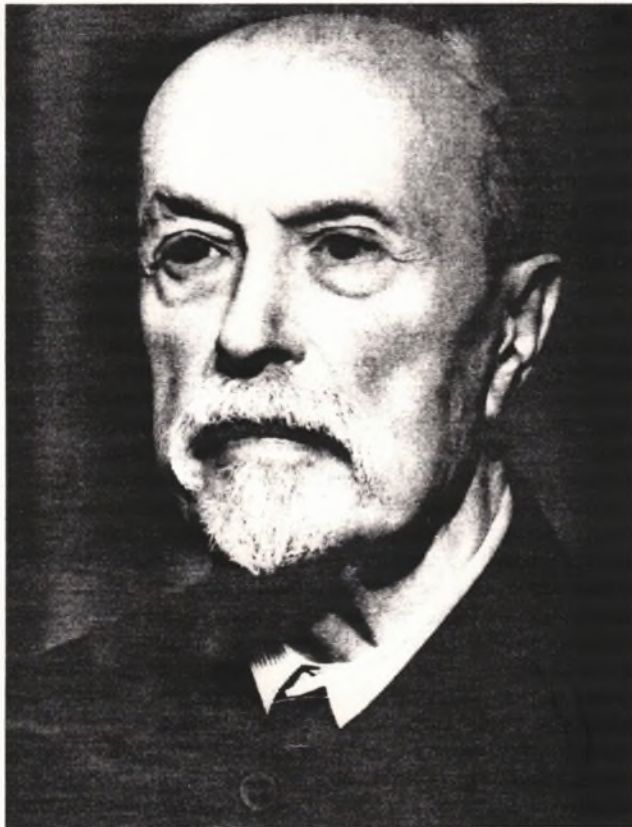
Das damit zwangsläufig einhergehende niedrige Bildungsniveau war mit einem unterentwickelten nationalen Selbstbewußtsein der breiten Masse des slowakischen Landvolks gepaart.

Die „Heirat“ von 1918 war daher alles andere als standesgemäß. Die mausarme, dem ungarischen Agrarproletariat entstammende slowakische Braut mußte sich wohl oder übel von ihrem durch handwerklichen Fleiß wohlhabend gewordenen böhmischen Bräutigam bevormunden lassen: Der Abzug der ungarischen Beamten, Lehrer, Eisenbahner und Notare aus der Slowakei hinterließ ein Vakuum, das vorerst nur Tschechen füllen konnten, die sich in diesen Berufen schon im alten österreichischen Staat bewährt hatten. Das schuf „Ungleichheiten“, auch wenn sich die Tschechen durchaus nicht als „Herren“, geschweige denn als „Ausbeuter“ verstanden.

Doch die wirtschaftlichen Gegensätze wurden durch die Ehe nicht kleiner – im Gegenteil. Der Vorsprung der hochindustrialisierten böhmischen Länder verstärkte sich noch; die bescheidene slowakische Industrie war einseitig auf die ungarischen Bedürfnisse ausgerichtet gewesen und konnte angesichts der Ungunst ihrer Standorte und des niedrigen Produktionsni-

veaus mit dem Westen nicht konkurrieren.

Trotzdem war es eine „Vernunftfehe“ gewesen. Erst der von Tomáš Garrigue Masaryk zur Staatsidee erhobene „Tschechoslowakismus“ – die Auffassung, wonach Tschechen und Slowaken ursprünglich eine Nation gewesen waren und zu diesem Zustand zurückkehren sollten – machte aus der 1918 ausgerufenen Tschechoslo-

Tomáš Garrigue Masaryk:
Sein „Tschechoslowakismus“ geht unter

wakischen Republik jenen „Nationalstaat“, wie er ins Versailler Konzept der Siegermächte des Ersten Weltkriegs und in Woodrow Wilsons 10-Punkte-Katalog paßte.

Ohne die Einheit von Tschechen und Slowaken, die zusammen eine solide Zweidrittelmehrheit bildeten, wäre die junge ČSR wie die Habsburgermonarchie ein Vielvölkerstaat geblieben; allein die Deutschen machten 1918 fast ein Viertel aus und waren damit zahlreicher als die Slowaken.

Es entsprach daher auch durchaus realpolitischem Kalkül, daß die im sogenannten „Pittsburgher Abkommen“ zwischen tschechischen und slowakischen Exilpolitikern festgelegte Autonomie der Slowakei in der Bundesverfassung von 1920 keinen Eingang fand – ein Umstand, den der slowakische Wahlsieger Vladimír Mečiar und andere nationalistische Politiker in Preßburg heute als frühen Treubruch der Tschechen gegenüber den Slowaken interpretieren.

Angesichts einer deutschen Bevölkerung, die sich zu „Deutsch-Österreichern“ erklärte, und angesichts von Béla Kuhn's ungarischer Räterepublik, die in der Slowakei vorübergehend schon einen Satelliten etabliert hatte, war für eine slowakische Autonomie kein Platz.

Zur Tragik der tschechoslowakischen Beziehung gehört, daß ihre Probleme dort begannen, wo der tschechische Partner verdienstvolle Anstrengungen unternahm, der Slowakei sein höheres Bildungsniveau zu vermitteln.

Der slowakische Nationalismus wurde aus dem paternalistischen und kleinkarierten Provinzklerikalismus von Dorfgeistlichen wie Hlinka oder Tiso geboren: Ihm war die laizistische, freisinnige Einstellung der tschechischen Lehrer, die die Menschen aus jeglicher Bevormundung, auch der der Kirche, lösen wollten, zutiefst zuwider; die sich auf Jan Hus und die von Habsburg widerrufenen Reformation stützende nationale tschechische Kultur wurde als „gottlos“ gebrandmarkt.

Dazu paßte das Schüren von Neid gegen Tüchtige und Unternehmungsfreudige – ein Instrument, dessen sich später auch die Kommunisten und heute wieder die im Sozialismus großgewordenen Mečiar-Anhänger meisterhaft bedienen. Der slowakische Antisemitismus hat eine lange Tradition. Ihm fielen im Tiso-Staat 57.000 von 88.000 slowakischen Juden, die damals im Handel und vielen akademischen Berufen stark vertreten waren, zum Opfer. Der heute wieder en vogue werdende Provinzkatholizismus der Hlinka-Partei war der Boden des slowakischen Antisemitismus.

Der katholische Paternalismus ist in der Slowakei fast übergangslos in den kommunistischen übergegangen. Der „Mečiarismus“ ist eine Mischung von beiden. Allen dreien ist gemeinsam, daß sie Feindbilder statt Leitbilder anbieten. Und gemeinsam ist ihnen die antidemokratische, kollektivistische und autoritäre Grundtendenz.

Nostalgia bei den Brüdern Čapek in Prag

Daß es ausgerechnet auch die Brüder Čapek getroffen hat, ist besonders bitter. Die Rede ist hier nicht von Karel und Josef Čapek, dem Schriftsteller und dem kubistischen Maler, so prominent die beiden in der Ersten Tschechoslowakischen Republik waren. Die Rede ist von Jan und Petr Čapek. Ihr pittoresker Trödeladen gleich neben der Teynkirche – eine

Prager Institution irgendwo zwischen Alt-eisenhandel, Kuriositätenkabinett und Privatmuseum – war unter erfahrenen Prag-Besuchern allerdings fast ebenso bekannt. Eine erste Adresse für Nostalgiker sozusagen. Doch der Laden im Teyngäßchen Nr. 1 – jahrzehntelang letzte Bastion selbständigen Handelns im Prager Stadtzentrum – existiert nicht mehr.

Zerstört ist damit eine Familientradition, der sogar ein halbes Jahrhundert Sozialismus nichts anhaben konnte. Eduard Čapek, der Großvater der Gebrüder Jan und Petr, hatte die Handlung für gebrauchte Eisen- und Haushaltswaren im Jahr 1909 gegründet. Bis zu seinem Tod 1974 betrieb er selbst das Ladenlokal im malerischen Gewölbe eines Altstadthau-

ses als überladenes Ausstattungs- und gebrauchtes Hausrat, der im Westen längst auf Müllkippen oder auf Flohmärkten gelandet wäre. Als Rentner konnte sich Eduard Čapek den Luxus leisten, seine guten Stücke nur äußerst zögernd herauszurücken. „Dieser Schiffskompaß für Ihren Sohn? Wozu braucht er so was? Ich habe das Stück erst vor einem Jahr reingekriegt? Vielleicht ein andermal“, beschreibt die Wiener Zeitschrift „Stimme der Frau“ in ihrer Ausgabe vom 13. Februar 1965 die zähen Verhandlungen mit Eduard Čapek.

Um den gemieteten Laden ohne Gewerbe- genehmigung als letzte Bastion des Individualismus im Prager Stadtzentrum vor dem Zugriff der sozialistischen Verstaatlichung zu bewahren, verfielen die Čapeks auf den Trick mit den Gästebüchern. Je mehr internationales Publikum sie nachweislich im Laden willkommen heißen hatten, desto schwerer würde es sein, den Čapeks ihr Geschäft wegzunehmen, so der Hintergedanke.

Ein Dutzend dicker Schwarten sind seit den fünfziger Jahren zusammengekommen. Die ledergebundenen Bände mit Goldschnitt, auf denen neben dem Wort „Gedenkbuch“ ein symbolisierter Türbeschlag mit dem Namen Čapek prangt, sind Verzeichnisse besonderer Art. Am 19. August 1968 zum Beispiel trugen sich Kunden aus München, Armagnac, Bukarest, Burma, Braunschweig und Washington ein. Aus naheliegenden Gründen — am 21. August 1968 rollten die ersten Panzer des Warschauer Pakts durch Prag — blieben die Grüße von Schweizern, Chilenen, DDRlern, Slowaken, Belgiern und Franzosen auf den folgenden Seiten ohne Datumsangabe. Am 16. September 1968 wurden Besucher aus Paris dann wieder konkreter.

„Eiserne Preise beim Ladenhüter Čapek“ versuchen sich einige der Gäste in Wortspielen. Andere loben etwas doppelbödig: „Eine Rumpelkammer dieser Art dürfte es in der ganzen Welt nicht geben. Wir wünschen dem Besitzer trotzdem alles Gute.“ Auch Fernweh von Eingesperreten macht sich bemerkbar. „Mein großer Wunsch, einmal den Old Curiosity Shop in London zu sehen, hat heute bereits eine kleine Erfüllung gefunden“, schreibt einer aus einer Dresdner Reisegruppe im September 1963.

Sehr oft taucht das Wort „freundlich“ in den Gästebüchern auf. Ilse Čapkova, geborene Heide, dürfte ihren Teil dazu beigetragen haben. Ihr Mann Anton, den sie in Deutschland kennengelernt und geheiratet hatte, übernahm die Firma 1974. So manchen Kunden, der zum Gast wurde, hat sie in der nahen Privatwohnung mit Erbsensuppe und anderen bodenständigen Delikatessen versorgt. Zu Besuch sei auch mehrmals die erste Frau des kürzlich zurückgetretenen Außenministers Genscher gewesen, erzählt die mehr als 80jährige aus Alfeld an der Leine stolz.

Gönner in den höheren Etagen der Bonzenschicht, pünktliche Miet- und Steuerzahlungen und nicht zuletzt die Besucherbücher haben verhindert, daß sich der sozialistische Staat trotz vieler Zugriffsversuche der Familienfirma Čapek bemächtigte, die Eduards Enkel Jan und Petr seit 1986 weiterführen. Es gehört zu den Eigenarten des heutigen Prag, daß es nach der Wende vom November 1989 keine zwei Jahre dauerte, bis die Brüder aus dem angestammten Ladenlokal im Teyngäßchen rausflogen. Das Haus wurde vom Staat seinen enteigneten Besitzern zurückgegeben, die fanden zahlungskräftigere Mieter.

Bittbriefe an die Prager Stadtverwaltung und an den Staatspräsidenten auf der Burg halfen diesmal wenig. „So ist jetzt die Rechtslage“, lautete einstimmig die Antwort. Immerhin wurde städtischer Ersatzraum vermittelt in der nahen Dlouha, der

Langgasse. Die Ankündigung einiger Freunde des Hauses, eine Protestdemonstration zu veranstalten, mag nachgeholt haben.

Die Brüder Čapek tragen ihr Geschick mit böhmischer Fassung. „Heute ist eben die ökonomische Zeit“, meint Jan fatalistisch, und Petr ist froh, daß der ganze Rummel um den erzwungenen Umzug vorbei ist. Ein wenig vom früheren Flair haben sie mitgenommen.

Die beiden Torflügel, die der Großvater seinem Geschäftsgebiet entsprechend mit Hammer, Zange, Bohrer, Schloß und Schraubstock (rechts) sowie mit Mörser, Bügeleisen, Haushaltswaage und Schlittschuh (links) bemalt hatte, hat Jan liebevoll kopiert. In der Dlouha 37 findet sich der gleiche Krusch wie ehemals: altes Geschirr und Schrauben jeder Größe, Elektro-Widerstände und Petroleumlampen, Stalin-Porträts und Cowboy-Figuren für Kinder.

Die Geschäfte entwickeln sich zur Zufriedenheit — ein Prager wirft heutzutage einerseits so leicht nichts weg, wenn er es noch für ein paar Kronen verhöckern kann, und freut sich andererseits über jedes billige Schnäppchen. Daß für die Elektrogeräte-Filiale mit Philipps-Reklame nur ein paar Häuser weiter monatlich 200 000 Kronen oder 11 500 Mark Miete bezahlt werden sollen, kann Jan kaum glauben: „Das verdienen wir ja in Jahren nicht.“ Er kennt die Summe natürlich nur vom Hörensagen. Aber daß solche Gerüchte gegenwärtig in Prag überhaupt in Umlauf sind und Nährboden finden, sagt auch schon einiges.

Der Fall Čapek ist ein Sonder-, aber kein Einzelfall. Die Verwandlung der böhmischen Hauptstadt vollzieht sich allerdings bislang ohne nennenswertes Aufsehen in der Öffentlichkeit. Im Biergarten eines Hotelrestaurants im Prager Burgviertel wurden noch im vergangenen Jahr unter schattigen Bäumen und in denkmalschutzwürdigen Holzveranden Bier, Braten, Knödel und Kraut serviert. Für einen inzwischen begonnenen Hotelneubau nach Art des Fürsten Potemkin blieb am Plätzchen mit Namen Pohorelec (Brandstätte) nur die Fassade stehen, der Garten verschwand. Eine niederländische Versicherungsgesellschaft — so ist zu vernehmen — will nicht nur die Brauerei im Stadtteil Smichov (lachende Au) übernehmen, sondern hat gleich die flächendeckende Sanierung des ganzen Stadtteils angeboten — aus Menschenliebe vermutlich.

Auf dem Messegelände mußten Kinderkarussells und Schießbuden aus der Zeit der Jahrhundertwende den Pavillons einer protzigen Jahrhundertausstellung mit einem Hauch von Disneyland weichen. Nachdem dieses Unternehmen ein Jahrhundertdefizit gebracht hat, wird über den Import von Attraktionen des Wiener Praters zur Aufmöbelung des Areal nachgedacht.

Besonders pikant gestaltete sich das Auftauchen von McDonalds in Prag: Die erste Niederlassung der Klops-Braterei in der Tschechoslowakei verdrängte ein vegetarisches Restaurant. Statt billiger Diätgerichte für die vorwiegend ältere Bevölkerung des Innenstadtviertels gibt es jetzt Big Macs für 50 Kronen, so ungefähr ein Viertel des durchschnittlichen Tagesverdienstes im Lande.

Aber wir wollen ehrlich sein: Für die Prager selbst stellt sich die Privatisierung nicht nur als Vernichtung verstaubter Liebenswürdigkeiten dar, die sozialistische Unbeweglichkeit hervorgebracht und hinterlassen hat. Ihnen graust vor sentimentalen Beileidsbekundungen von Westlern, die in Prag erhalten sehen wollen, was in den Fußgängerzonen ihrer eigenen Heimatstädte der Kaufhaus-Kandelaber-Kultur geopfert wurde.

„Endlich lächelnde Gesichter, endlich anständige Bedienung“, freuen sich Maruschka und Jiri — Eltern der dreijährigen Miriam und beide berufstätig — über die Veränderungen in ihrem Viertel. Die Übersetzerin Eva, Mutter zweier Halbwüchsiger, pflichtet bei: „Endlich bin ich beim Einkaufen nicht mehr auf die unfreundlichen alten Hexen angewiesen, die mich 40 Jahre lang beklaute haben.“ Und die gewaltig verbreiterte Angebotspalette bis hin zu exotischen Früchten und Meeresgetier empfindet sie so befreiend wie die neu gewonnene Möglichkeit, ins teure Ausland zu fahren: „Man kann vielleicht nicht, aber man darf.“

Nicht alle sehen die modernen Zeiten jedoch mit ungebrochener Freude heraufziehen. In einem Leserbrief an ein Anzeigenblatt schilderte eine Journalistin, die seit Jahren im Prager Zentrum wohnt, den Wandel im Handel von nur vier Straßenzügen der unmittelbaren Umgebung. Einige Beispiele: Die Journalisten-Stammkneipe „Dikobraz“ (Stachelschwein) wurde zur Weinstube „Manuel“ mit Luxusinterieur, eine Milchbar zur Verkaufsstelle für Alkoholika. Eine Videowand ersetzte die Tabaktrafik in der E-Bene der Metro-Station, in den Räumen der Metzgerei am Ausgang residiert jetzt das Geschäft „Future“, in dem man Büroeinrichtungen aus Westfabrikation leasen kann.

Der Schuster in der Nachbarschaft mußte einem Blumensalon weichen, der Schuhladen verwandelte sich in eine Boutique „Pantera“ (deren Preise jedem geläufig sind, der in der Lohntüte Devisen nach Hause bringt). In die Elektrohandlung kommt ein chinesisches Restaurant, das benachbarte Delikatessengeschäft mit einem reichen Angebot der in Prag beliebten „chlebicky“ (belegte Brote) wurde zum Queens-Club, Untertitel: Gambling Hall. Der Brief der Journalistin endet mit der Frage: „Sagt selbst, ist es nicht ein Erlebnis, direkt im Zentrum des eigentlichen Herzens Europas zu leben?“

In den Fenstern über dem ehemaligen Čapek-Laden wirbt übrigens jetzt die „Kapitalinvestitionsgesellschaft“ der Tschechischen Versicherung“. Die frisch gestrichene Hauswand zielt bereits ein großes A im Kreis; Anarchie ist machbar, Herr Nachbar. Sie können sich selbst überzeugen, wenn Sie in Prag sind. Das Teyngäßchen liegt an der Rückseite des Gebäudes am Altstädter Ring, in dem Franz Kafkas Vater zeitweise ein Geschäft betrieb. Oder fragen Sie einfach nach der gegenüberliegenden Tchibo-Filiale. Die kennt in Prag jedes Kind.

Štěstí v neštěstí?

Během vlády komunismu nám bylo znovu a znovu vyloučeno, že nejvyšší hodnotou všech hodnot je život. Jakoby celé dějiny lidstva nebyly lemovány obětními těly nejvyšších jedinců, kteří své životy nasadili za hodnoty vyšší. Podobně jsme v posledních dvou letech z mnohých stran přesvědčováni, že nejvyšší vnitropolitickou hodnotou je zachování společného státu, že vlastně není kompromisu, není ústupků, které by nebylo dobře učinit, jen aby tento stát byl zachován. Jako kdyby celý ten čtyřicetiletý protikomunistický odboj měl na praporu především zachování Československa, a ne svobodu a demokracii.

Zvláště v poslední době se však zdá, že Československo jako hodnota začíná v celém státě ztrácet. Na Slovensku je nadřazován národ a jeho samostatná státní existence, v Čechách a na Moravě jsou to zas demokracie a svoboda a jim odpovídající ekonomické poměry. (Dějiny lidstva dosud ne poznaly občanský svobodný a demokratický stát, který by neměl tržní a soukromopodnikatelský hospodářský systém.) Většina lidí v ČR si myslím uvědomuje, že se vznikem samostatného slovenského státu bychom byli ušetřeni mnoha

Pokrač.
vat národní a autonomní požadavky maďarské menšiny, pokračovat ve výrobě a exportu těžkých zbraní, produkovat škorozhodnou trať do sídla republiky, stavět nová vojenská letiště, stavět metro v nepřítli husté zaldinné Bratislavě, pokračovat ve výstavbě atomových elektrárn

(ať už kdekoli), atd., atd.

Přes všechny tyto a podobné problémy, na kterých se bohužel daleko více podílíme finančně a spoluzodpovědností než spolurozhodováním, dali by mnozí stále ještě přednost zachování ČSFR. Hledí s lehkou závisí k našim severním i jižním postkomunistickým sousedům, kteří s námi sice sdílejí v podstatě všechny následky socialismu, ale toho státoprávního traumatu, které my máme jaksi „navrch“, jsou ušetřeni. Ale právě na příkladu Polska lze ukázat, že osud nám nerozdal jednoznačně horší kartu a že záleží naopak na nás, dokážeme-li ze svého listu vytěžit maximum.

V Polsku jsme již dlouhodobě svědky nepřilís funkčních vlád a parlamentů, ačkoli vznikly z demokratických voleb. Je tomu tak v podstatě proto, že tyto instituce jsou pravdivým obrazem celé společnosti, ve které jsou poměrně rovnovážně rozprostřeny různé tendence, různé inklinace ve smyslu dalšího vývoje. Tlaky v opačných směrech jsou celkem vyrovnané, a proto se přešlapuje na místě, i když třeba velice energicky a namáhavě.

Naše poslední volby ukázaly jiný obraz: obyvatelstvo státu se územně a do jisté míry i národnostně polarizovalo, názory na odlišný způsob ekonomické reformy nejsou zdaleka tak promíseny jako v Polsku. Většina občanů ČR si přeje urychleně pokračovat v nastoupené ekonomické reformě. K této většině musíme počítat všechny, kteří nevolili některou ze stran s protireformním programem, svým způsobem i ty, kteří nevolili vůbec - ten, kdo nevolí, si nepřeje změnu. Naproti tomu většina občanů SR volila strany, které v dosavadním způsobu transformace ekonomiky a celé společnosti rozhodně pokračovat nehodlají. A je to většina skutečně zdrcující. V čem vidím tedy naši specificky československou výhodu, naši šanci?

Sama prozřetelnost nám nabízí, abychom udělali to, co Poláci udělat nemohou: nesnažit se spojit oheň s vodou, kapitalismus se socialismem, nehledat zoufalé neexistující „zlatou střední cestu“, ale naopak umožnit rozhodující většině voličů, aby se vydali tím směrem, kterým ukázalo jejich demokratické rozhodnutí. Místo jednoho nefunkčního státu, kde polovina parlamentu táhne „hot“ a druhá „čehý“, můžeme mít dva funkční státy, které se energicky vydají po cestě vítězných stran. Nikdo se při tom nemusí nikam stěhovat, každý může zůstat doma tam, kde je, ale zároveň tu zůstává i možnost pro vyhraněnou názorovou menšinu: naše jazyky a kultury vůbec jsou si natolik blízké, že pokud zůstane v obou státech zachována demokracie, nevidím důvod, pro který by se někteří občané nemohli stěhovat za takovým společenským systémem, který je jejich srdci bližší. Zdědí-li rocker a houslista společně vilku, zůstanou zádobře spíš tehdy, když ji prodají a koupí si každý vlastní domek, než když se do ní oba nastěhují.

Kleine Burg im Riesengebirge

In Hrádeček konnte man sich zumindest an etwas halten. An eine Ordnung, die erhaben war über Wetter, Krankheit und sonstige Katastrophen. Man stellt sich das am besten in Schwarz und Weiss vor und zeichnet eine politische Karte von der ČSFR, als sie noch ČSSR hiess. Schwarz soll die alles überdeckende kommunistische Diktatur symbolisieren; Weiss steht für die Opposition. Es wird so wenige weisse Punkte geben, dass sie fast grau wirken, und einen weissen, sehr konkreten Kreis, auf den man mit dem Finger zeigt.

Hrádeček - das Havelsche Getto. Die Dissidentenfestung, in der Václav Havel bis zum Umsturz vom 17. November 1989 zwanzig Jahre lang als Staatsfeind lebte.

Hrádeček liegt 160 Kilometer nordöstlich von Prag. Die Landschaft ist sanft, saftig-grün, zwischen den Ausläufern des Riesengebirges leuchten die Felder rot von der eisenhaltigen Erde.

sengebirges leuchten die Felder rot von der eisenhaltigen Erde.

Weisse Flecken auf einer schwarzen Karte

Drei Häuser, drei Familien, drei Stände umgeben Havels alten Bauernhof. Das Haus des Antonin Maněna und der Vlasta Maněnová, Fabrikarbeiter; das Haus des Vladimír Pechan und der Hana Pechanová, Landwirte; das Haus des Andrej Krob und der Anna Freimanová, Intellektuelle. Diese drei Paare sind Nachbarn des Dichters und Dissidenten Václav Havel. Weisse Flecken. Das offizielle Hrádeček wäre auf unserer Landkarte allerdings schwarz eingezeichnet. Aus drei anderen Nachbarhäusern wurde Václav Havel nämlich bespitzelt und kontrolliert. Versteckt hinter Fichten steht das Haus des Försters mit den Abhörmikrofonen. Auf dem gegenüberliegenden Hügel die Holzhütte der Dorfpolizei mit der Beobachtungsanlage. Gleich daneben das Hauschen der Staatspolizei mit den vergitterten Fenstern.

Die Fensterläden dieser verwaisten Kontrollposten sind zugezogen. Vor den Eingangstüren wuchert Gras. Zwanzig Jahre Staatsmacht haben hier wenig Spuren hinterlassen. Vogelgezwitscher. Ebenso sorgfältig, wie die Überwachungsanlagen zu Havels Haus in der Nachbarschaft versteckt worden waren, wurden sie auch wieder fortgeräumt. Als ob nie etwas gewesen wäre. Aber bis vor zwei Jahren lebte hier eine Rote uniformierter Staatsdiener, die von ihrem Posten aus zuerst den Staatsfeind Havel, dann den politischen Umsturz in Prag, die Präsidentschaftsübernahme von „Vašek“, wie ihn seine Freunde nennen, und schlussendlich

ken von einem verwitweten Strassenarbeiter erworben. Für Maněna stellten Havel und seine Freunde eine Welt dar, über die er nicht nachdachte, sie drehte sich so fern von der seinen.

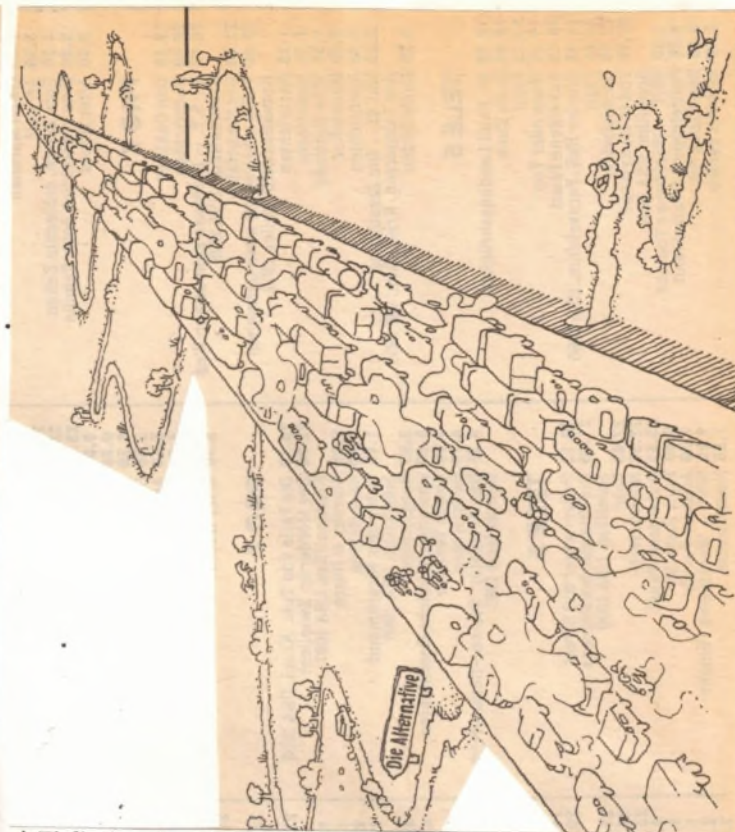
Er schüttelte mit freundlicher Unbetelligtheit den Leuten aus Prag die Hände, wechselte mit ihnen ein paar Worte, trank Schnaps mit ihnen, stieg in seinen Simca und fuhr wieder nach Hause: Er gewöhnte sich an, unentschlossene Freunde von Havel hinauf zu dessen Hof zu eskortieren. Manchmal blieb Maněna etwas länger und wohnte den improvisierten Konzerten und Theateraufführungen in Havels Garten bei. Erst als Havels Haus durchwühlt, die Fensterscheiben zertrümmert wurden, erfasste er die Doppelbödigkeit der ausgelassenen Fröhlichkeit. „Vašek ist damals zu mir gekommen und hat mich gefragt, ob ich jemanden weiss, der die Fenster richten könne. Er habe Probleme mit Handwerker.“ Eine Woche später waren Havels Autofenster eingeschlagen. „Vašek hat mich wieder um Hilfe gebeten. Aus Trutnov wollte uns niemand helfen. Die Handwerker haben Sanktionen befürchtet. Ich konnte aus einer anderen Ortschaft einen Glaser auftreiben. Die Polizei hat ihm den Weg versperrt. Also hat er mir gezeigt,

ihre eigene Demontage beobachten musste. Sie war 20 Jahre lang damit betraut, die Tür des Musterdissidenten zu überwachen, seine Spaziergänge zu verfolgen, seine Post zu überprüfen und seine Telefonate abzuhorchen.

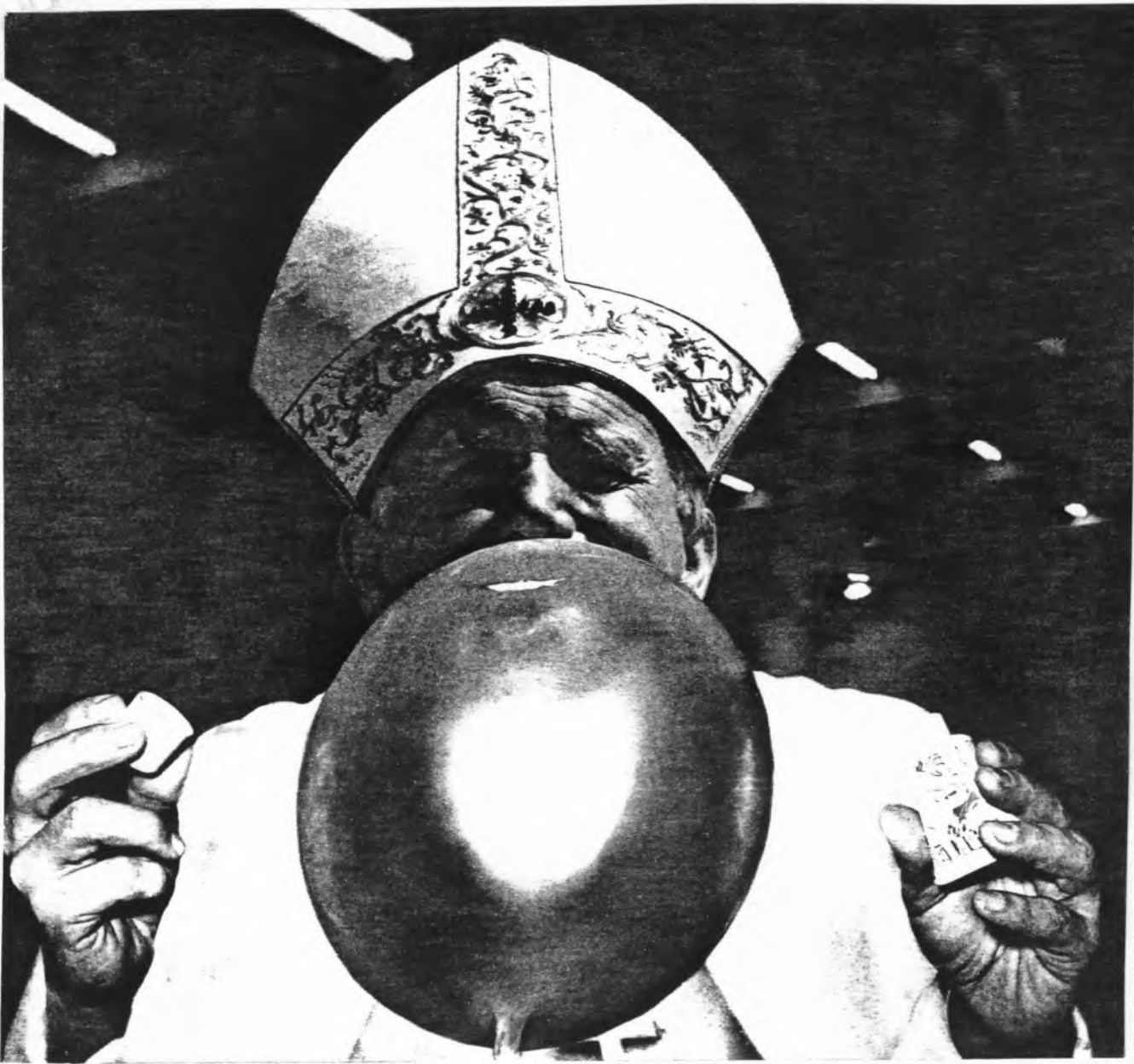
Nur die mutigsten von Havels Freunden wagten sich nach Hrádeček. Nur wer den „Hrád“ in Prag, die „Burg“, das Regime, nicht fürchtete, wagte sich nach „Hrádeček“, nach „kleiner Burg“ im Riesengebirge.

Schriftstellerkollegen wie Pavel Kohout, Zdeněk Urbanek, die Schauspieler Karla Chadimová, Jan Triska, die Underground-Gruppe Plastic People, der Journalist und heutige Pressesprecher Peter Uhl, also der engste Kreis der Charta 77.

Antonín Maněna, ein angloser Arbeiter aus Trutnov, lebte vom Reparieren von Fabrikmaschinen, er hatte weder politische noch intellektuelle Ambitionen. Havel hatte 1969 gerade seinen Hof für 2500 Fran-

Pokrač. u. str. 312

Rom gefühlsecht

Sensationelle Neuigkeit aus Anlaß der aktuellen Abtreibungsdiskussion: Der Vatikan läßt Verhütungsmittel zu. Pünktlich zum Vatertag präsentierte der Heilige Vater in Rom der staunenden Weltöffentlichkeit das erste aufblasbare Tubenkondom der Marke Spontifex Maximus. Kommentator JP Two: »Eigentlich schade, daß ich das Ding nicht mal selbst probieren darf.«

wie's geht, und dann habe ich heimlich in der Nacht das neue Autofenster eingesetzt.»

Mit dem Vertrauen Havels wuchs auch das Interesse der Staatspolizei für Maněnas manuelle Fähigkeiten. Er wurde angehalten und informiert, dass er mit einem »Kriminellen« verkehre. Der Kontakt zu Havel wurde ihm verboten. Maněna nahm das Verbot zur Kenntnis - und fuhr unverzüglich zu Havel. Am nächsten Tag wurden ihm die Autopapiere entzogen. Trotzdem liess sich Maněna seinen dissidenten Umgang nicht verbieten.

Als er seinen Simca schliesslich zur Reparatur brachte, erteilte die Staatspolizei den Mechanikern den Auftrag, die Vorderachse zu lockern. Maněna entdeckte den Attentatsversuch. Er schraubte die Achse eigenhändig fest - um zurück nach Hrádeček zu fahren. Während die Prager Bekannten mittlerweile die Strassenseite wechselten, wenn sie Havel begegneten, stand Antonin Maněna, der Arbeiter aus Trutnov, weiterhin zu ihm. Ohne grosses Aufsehen hatte das Leben ihn zum intellektuellen Bodyguard gemacht. Seine Arbeit in der Fabrik hatte er, wie alle, die Havel zu nahe standen, verloren. Maněna war jetzt Zuhörer, Schauspieler, aufmerksamer Leser, Koch, Handwerker, Nachbar, Bspitzeler der Spitzel.

Antonin Maněna holt tschechischen Fernet aus dem Schrank. Die Routiniertheit, mit der er die Gläser auf den Millimeter genau bis zum obersten Rand anfüllt, und die Selbstverständlichkeit, mit der er, ohne zu fragen, immer wieder nachschenkt, lassen erahnen, was für Feste hier früher einmal gestiegen sind. Es wurde ordentlich gesoffen, heftig diskutiert, leidenschaftlich gelacht.

»Unser Wochenendhäuschen war ein Lesesaal, in dem die ganze Dissidentenliteratur stand, und die Leute versanken wochenlang in Büchern und Zeitschriften.

Das sind heute nur noch romantische Erinnerungen an die Zeit der Finsternis.»

Nachbar Pechan hat selten an diesen Veranstaltungen teilgenommen. Er ist ein einfacher Mensch, Bauer und Förster, der eine grosse Familie zu ernähren hat. Als Václav Havel sich 1967 in Hrádeček niederliess, klopfte er an Pechans Türe und stellte sich vor: »Ich bin der neue Nachbar.« Das war es auch schon. »Er hat nachmittags auf einen Plausch vorbeigeschaut. Oder er ist einfach nur gekommen, um in meinem Garten zu schaukeln. Wenn er in die Stadt gefahren ist, hat er mich jedesmal gefragt, ob er mir etwas mitbringen soll. Er hat mich gebeten, dass ich ihm Pilze und Pflanzen zeige. Und wir sind stundenlang spazierengegangen und haben über Pilze und Pflanzen diskutiert. Für Havel hat die Persönlichkeit gezählt. Er hat keinen Unterschied gemacht, ob einer ein Landwirt ist oder ein Intellektueller.«

Zu Silvester holte Havel jedes Jahr den braunen Tonkrug vom Wohnzimmerkasten des Vladimír Pechan herunter, um eine Bowle anzusetzen. Abends stiessen Freunde dazu, und man feierte gemeinsam. »Es herrschte zeitweise grosse Promiskuität. Aber was sollten Vašek und seine Freunde auch machen? Sie lebten ja wie in einem Getto.«

Auch Pechan bekam zusehends Probleme

te, dass das Regime mit mir machen kann, was es will.»

In dieser Zeit fungierte Andrej Krob als Bote zwischen den Havels und den Pechans. »Andrej Krob hat sehr viel Mut gehabt. Er hat auch in schlimmsten Zeiten

täglich mit Havel gesprochen. Er hatte aber auch weniger Probleme als Maněna und wir.«

Andrej Krob und seine Frau Anna Freimanová wohnen direkt gegenüber von Václav Havel. Sie sind Prager, verkehren in

und brachte ihn in der Finsternis nach Hause. Ich habe es überlebt.»

Oft gab es Phasen, wo er wochenlang keinen Kontakt zu Havel aufnehmen konnte. »Ich war kein Held, und ich wuss-

me mit der Polizei. »Ich wollte Heu nach Hause bringen und wurde von der Polizei gestoppt. Sie zwangen mich, zu Fuss nach Hause zu gehen. Also schlich ich mich mit ihnen in der Nacht zu meinem Heuwagen

intellektuellen Kreisen und haben die Charta 77 unterschrieben. Andrej Krob war ehemals Chef der Technik am Theater, wurde jedoch hinausgeworfen, sobald seine politische Aktivität bekannt wurde. Anna Freimanová arbeitete als Bibliothekarin.

Ein Glück, neben Havel zu wohnen

«Wir haben das übliche Chartisten-Leben geführt. Wir wurden nicht ausserordentlich verfolgt, mussten aber auf Karriere und Reisen verzichten. Wir hätten genauso gelebt, wenn wir Havel nicht gekannt hätten.» Es sei ein Glück gewesen, neben Havel zu wohnen, gibt sie doch zu. Es war das Glück, immer am Puls des Geschehens zu sein, und das Glück, geistig unverwundbar zu bleiben. Während Hissak mit seinem «Normalisierungs»-Programm Ende der sechziger Jahre die intellektuellen Lichter der CSSR abzuschalten versuchte, blieb Hrádeck stets eine Basis für kritische Denker.

«Früher war die Welt weiss oder schwarz. Wir lebten in der weissen Zone, ohne grosse Verantwortlichkeit, waren frei. Gefangen waren alle anderen. Wir haben gedacht, das wird so weitergehen bis zu unserem Tod», sagt Anna Freimanová.

Die Familien Maněna, Pechan und Krob bildeten die schützenden Säulen rund um Václav Havel, bis zu jenem 17. November 1989, dem Tag des Umsturzes, als das Schwarz von der Karte verschwand.

Antonín Maněna kümmerte sich weiterhin um die Reparaturarbeiten im Haus. Vladimír Pechan bemüht sich, einen Periscopebetrieb und eine Karosseriewerkstätte aufzuziehen. Andrej Krob arbeitet wieder als Redaktor.

Jetzt ist die Freiheit auf einmal öffentlich. Jetzt müssen alle, die zwanzig Jahre lang die Macht bekämpft haben, lernen mit ihr umzugehen. «Nicht nur ich fühle mich so eigenartig», sagte Václav Havel im Juli 1990 bei seiner Rede zur Eröffnung der Salzburger Festscheine. «Wir begriffen, dass die Poesie zu Ende gegangen war und die Prosa begonnen hatte. Der Karneval war zu Ende, und der Alltag begann. Und eigentlich erst jetzt ging uns auf, wieviel anspruchsvolle und durchweg undankbare Arbeit vor uns liegt und wie schwer die Last wiegt, die wir auf uns genommen haben.»

Herrn Klaus' Monopolyturnier

Einmaliges Experiment

Bis zum Zweiten Weltkrieg gehörte die Tschechoslowakei zu den Champions. Die Industrieprodukte des Landes hatten weltweit einen guten Ruf. Jetzt sucht Prag wieder den Anschluss an ruhmreiche Zeiten, als Privatwirtschaft und Demokratie dem Land eine Spitzenstellung unter den Nationen sicherten. Doch die originelle Idee, die Betriebe an die Bevölkerung zu verschenken, hat auch ihre Schattenseiten.

Der brave Soldat Schwejk würde sich freuen: Am Schauplatz des Romans von Jaroslav Hašek wird seit kurzem wieder fleissig gespeist und gebechert. Touristen geniessen in der Altpreger Bierstube «U kalicha» (Zum Kelch) Lendenbraten, Semmelknödel und Pilsner. Zwei Brüder haben das Haus ihrer Eltern vom Staat zurückgehalten und führen nun das profitabile Gasthaus als freie Unternehmer.

Was unter der Parteierrschaft verboten war, gehört heute zum Alltag: Täglich öffnen neue Geschäfte, Restaurants und Gewerbebetriebe, vor allem im Zentrum der Hauptstadt. Ein fesselndes Franz-Kafka-Museum am Altstädter Ring; ein gepflegtes Restaurant in der Nähe des Karolins, das den Namen und die Bilder des Jugendstilmalers Mucha vermarktet; trendige Music Shops, die das Monopol des staatlichen Supraphon ablösen: Der Erfolg der sogenannten Kleinen Privatisierung ist augenfällig. In den letzten anderthalb Jahren ist das Gesicht der Städte freundlicher geworden. Rund ander-

halb Millionen sind als selbstständige Unternehmer registriert, nachdem seit Januar 1991 Woche für Woche, landauf, landab, kleine Betriebe öffentlich versteigert werden.

Doch jetzt kommt die eigentliche Herausforderung auf dem Weg zur Marktwirtschaft. Der Staat sucht nun auch für die grossen Betriebe unternehmerisch denkende Manager. An sie möchte er sein Eigentum möglichst rasch abtreten.

Ideologisch mag Margaret Thatcher das Vorbild sein – doch praktisch ist die Aufgabe in der CSFR um ein Vielfaches anspruchsvoller. Denn es geht nicht bloss wie in Grossbritannien darum, ein paar Betriebe zu entstaatlichen. Nein, die Tschechoslowakei will auf einen Schlag 1500 Firmen verschern. Die frischgebackenen Unternehmer sollen den abgewirtschafteten und maroden Staatsbetrieben neues Leben einhauchen – und dies möglichst schnell. «Würden wir uns herkömmlicher Methoden bedienen und drei, vier oder fünf Firmen pro Jahr privatisieren, wäre unsere Gesellschaft und unsere Ökonomie erst in einigen hundert Jahren privatisiert», begründet Finanzminister Václav Klaus die Eile. «Doch das können wir uns nicht leisten. Deshalb mussten wir nach einer Methode suchen, die sofort Resultate bringt.» Den Luxus, Theorien zu entwerfen, könne sich das Land schlicht nicht erlauben.

Doch der Wahlausgang vom vergangenen Wochenende gefährdet die Privatisierung, zumindest in der Slowakei. Der starke Mann in Bratislava, Vladimír Mečiar, verdankt seinen Sieg nicht nur nationalistischen Parolen, sondern auch seinen marktfeindlichen Slogans. Falls die Bewegung für eine demokra-

tische Slowakei an die Macht komme, wolle sie die Kontrolle über das slowakische Staatseigentum behalten, hiess es Anfang Juni in seiner Parteizentrale. Ein Berater im slowakischen Privatisierungsministerium meinte gar, Mečiar würde eine «paternalistische Politik» verfolgen. Und dies nicht auf nationaler, sondern auf einer regionalen Ebene. Denn die Krisenanfälligkeit der slowakischen Wirtschaft werde, so argumentiert Volkstribun Mečiar, durch die Politiker in Prag zuwenig berücksichtigt. Er fordert deshalb mehr – und nicht weniger – Eingriffe des Staates in die Volkswirtschaft und nimmt ein weiteres Ansteigen des Budgetdefizits in Kauf. Die Slowaken fürchten die Privatisierung. Die Arbeitslosigkeit beträgt bei ihnen bereits heute mehr als zehn Prozent, und freie Unternehmer würden wohl noch mehr Personal abbauen.

In Böhmen und in Mähren hingegen ist auch nach den Wahlen die Privatisierung nicht gefährdet – im Gegenteil. Finanzminister Klaus hat mehr Stimmen gemacht, als die Meinungsforscher vorausgesagt hatten. «Wir machen weiter», heisst es deshalb im Umfeld des Finanzministers am Tag nach den Wahlen.

Wie aber bringt man einzelne Investoren oder gar ein ganzes Volk dazu, Betriebe zu kaufen, die in vielen Fällen nicht konkurrenzfähig, pleite und ökologisch mehr als bedenklich sind? Und zu welchem Preis verkauft man Fabriken, wenn verlässliche Angaben über Exportanteile fehlen, das Rechnungswesen rudimentär ist und kein Markt existiert? Die Experten im Finanzministerium liessen sich, so glaubten sie, etwas Originelles einfallen:

Die Regierung verschenkt die Wirtschaft an die Bürger des Landes. Lediglich ein symbolischer Preis muss für den Einstieg in den Kapitalismus entrichtet werden. Für umgerechnet fünfzig Franken – das entspricht dem durchschnittlichen Wochenverdienst – kann sich jeder das Recht auf einen Anteil am Volksvermögen erwerben.

Der Berater des Finanzministers, Dusan Triska, hat die nationale Verkaufsaktion organisiert – von der Werbung bis zur begleitenden Meinungsforschung, von der Registrierung in den Postämtern bis zur Datenverarbeitung. Seine Überzeugung: Die neuen Eigentümer wissen besser als der Staat, wie sie Firmen sanieren. Eine Schocktherapie, so meint Chefplaner Triska mit Blick auf Ungarn und Polen, sei erfolgversprechender als monatelanges Diskutieren und Abwägen. Wer auf Zeit spiele, verstärke nur die Verkrustung in den Betrieben, statt diese aufzubrechen.

Unmittelbar vor den Wahlen wurde der erste Schritt der Grossen Privatisierung abgeschlossen. Jetzt verarbeiten Computer die Informationen. Drei Supravox 6000/420 Mainframes und mehr als 2000 Leute sind nötig, um das Riesenmonopoly durchzuspielen. Vierzehn Tage werden vergehen, bis für alle 8,5 Millionen Investoren und bei jeder der 1400 Firmen die Aktionärsstruktur im ehemals streng kommunistischen Land ausgerechnet ist.

An alles haben die Beamten im Finanzministerium gedacht – selbst daran, dass sich die Slowaken selbständig machen könnten. Technisch wäre das für die Durchführung der Privatisierung kein Problem. Die Computerzentralen in Bratislava und in Prag arbeiten unabhängig voneinander.

Doch dass das Interesse an den Kombina-

ten lau sein würde, damit hatten die Beamten nicht gerechnet, als sie die «Gratis»-Aktion planten. Nicht einmal geschenkt wollten die Tschechen und die Slowaken die Staatsbetriebe. Mit gutem Grund: Die Mehrheit der Betriebe ist nicht konkurrenzfähig, die Lager sind prallvoll, weil die Waren nicht verkäuflich sind. Im letzten Jahr zum Beispiel erhöhten sich die Vorräte landesweit um 190 Prozent.

Viele ČSFR-Bürger fühlten sich überfordert. Die Regierung publizierte zwar Informationen in einer 64seitigen Broschüre. Aber die Angaben waren dürftig, kaum aussagekräftig und zudem mit vielen Fehlern gespickt. Was zum Beispiel sagt der Umsatz aus, wenn keine Angaben über den Exportanteil gemacht werden? Was der Gewinn, wenn keine Rückstellungen vorgesehen sind? Und wer traut sich schon zu, Hunderte von Firmen zu analysieren und zu entscheiden, wo er schliesslich investieren soll?

Investitionsverrückter wurde die Bevölkerung erst, als ein grossmauliger Exiltscheche versprach, dass sich ihr finanzieller Einsatz innerhalb von 12 Monaten verzehnfachen würde – wenn man ihm bloss die Vouchers anvertraute. Sprüche, die ihre Wirkung nicht verfehlten, und das Interesse stieg schlagartig an.

Der Mann, der die Privatisierung dergestalt ins Rollen brachte, heisst Viktor Kožený. Der knapp dreissigjährige Ökonom hat ein Hochschuldiplom der Harvard-Universität. Ohne sein Versprechen, 1000 Kronen flugs in 10 000 Kronen zu verwandeln, wäre das einmalige Experiment vermutlich ein Flop geblieben. Aber der rothaarige Kožený fand den richtigen Köder: Gewinnaussichten. 800 000 Investoren haben, so behauptet er heute, bei ihm Vouchers deponiert – das wären immerhin 10 Prozent aller Pokrvač. na str. 314

Jungkapitalisten.
Die Firma von Viktor Kožený hat ihren modernen Firmensitz in einem hässlichen Aussenquartier von Prag angesiedelt. An den Bürowänden hängen unzählige Zettel – voll mit Informationen über die Staatsbetriebe, die er und seine Leute in mühsamer Kleinarbeit zusammengetragen haben. Der Präsident der erst vor zwei Jahren gegründeten Harvard Capital & Consulting hat 300 Männer und Frauen auf der Lohnliste – Juristen, Finanzanalysten, Statistiker, Wirtschaftswissenschaftler, Bankiers. Sie rechnen den Exportanteil von Firmen aus, schätzen deren Cash-flow und prüfen die Möglichkeit von ausländischen Kooperationen, um herauszufinden, bei welchen Firmen sich ein Engagement lohnt.

Der forsche Kožený ist trotz seines jugendlichen Alters überzeugt, dass er der richtige Mann sei, um marode Staatskombinate in konkurrenzfähige Betriebe zu verwandeln. Doch das allein reicht ihm nicht. Im Finanz- und im Industrieministerium will er lobbyieren, damit die Rahmenbedingungen verbessert werden.

Eine zentrale Figur im tschechischen Monopoly ist auch Emil Málek. Der 72-jährige ist verantwortlich für den Privatisierungsfonds der grössten Bank Zentráleuropas, der Komerční Banka. Er hat seinen Sitz im Zentrum der Hauptstadt, einen Steinwurf vom Wenzelsplatz entfernt. Bei ihm haben sich mehr als 600 000 Kunden eingeschrieben, deren Interessen er künftig mit seinen 85 Angestellten wahrnehmen wird.

Málek hat den grössten Teil seines Lebens in den USA als Investmentbanker verbracht. 1938, nach dem Münchner Abkommen, hatte er aus politischen Gründen Prag verlassen. Zurück kam er erst, nachdem Staatspräsident Václav Havel die Exiltschechen gebeten hatte, mit dem Golfspielen aufzuhören und beim Aufbau ihres Landes zu helfen. Málek packte an.

Leute wie Kožený und Málek gehören zu jenen Managern, die in den nächsten Monaten die ehemaligen Staatsbetriebe in der ČSFR fit machen sollen. Die beiden Grossanleger werden in Verwaltungsräte einziehen, Investitionsentscheide mittragen und Personalentlassungen fällen.

Wie sie sich denn vorkommen, wenn sie den Stall des alten Regimes ausmisten? Jemand muss es doch machen, meint Málek, wir können ja nicht einmal mehr die Sowjetunion um Hilfe bitten; nein, diese Arbeit könne ihnen niemand abnehmen. Die Tschechen und auch die Slowaken müssten es mit ihren eigenen Muskeln machen.

Mit entnervter Geste schmettert der junge Kožený die Bemerkung ab, dass er die dreckige Arbeit – nämlich Leute entlassen, um die Firmen fit zu machen – dem ehemaligen Eigentümer, dem Staat, abnehme. «Wir wollen nicht gemein sein», versichert der Rothaarige ganz zahm. Aber er wisse, was er zu tun habe: Er werde Kontakte zu westlichen Investitionsbanken vertiefen, das Rechnungswesen westlichen Standards anpassen, Übernahmen prüfen, Joint-ventures mit Westfirmen eingehen. Bei vielen Firmen werde er das Management auswechseln und ausländische Berater beiziehen.

Auch wenn die ČSFR ganz gross im Kapitalismus einsteigen will – Gesetze, die das Gebaren der Investitionsfonds regeln, existieren erst ansatzweise. Fondsmanager dürfen grundsätzlich alles. Zu den wenigen Restriktionen, an die sie sich zu halten haben, gehört eine Limite für ihre finanzielle Beteiligung – Wildwuchs ist vorprogrammiert.

Weil durch die Fonds allein dem Lande kein ausländisches Kapital zufließt – sie organisieren lediglich die interne Umvertei-

lung des Volkswarens – , fordern Prager Politiker eine Börse. An ihr sollen ausländische Kapitalanleger investieren. Málek berichtet von unzähligen Westinvestoren, die sich bereits interessieren – konkrete Namen allerdings nennt er keine. Zur Zeit existiert im Lande kein Kapitalmarkt – lediglich drei Wertpapiere werden im 14tägigen Turnus gehandelt –, und im Herbst schon wollen sie einen funktionierenden Kapitalmarkt verwirklicht haben.

Auf alle Fragen haben die zuversichtlichen Tschechen vom Schlage eines Kožený stets eine Antwort parat. Ob es denn im Lande genügend Ökonomen gebe, die westliche Managementmethoden beherrschen? Ökonomen hätten unter den Kommunisten eine sehr gute Ausbildung genossen und moderne Ökonomie gelernt – damals allerdings mit dem offiziellen Auftrag, die Überlegenheit der marxistischen Theorie zu beweisen, tönt es zurück. Jetzt seien sie geradezu versessen darauf, den Kapitalismus in die Tat umsetzen. «Wir wollen kapitalistischer werden als die Schweiz», meint Málek.

Ausgaben der gesetzlichen Krankenversicherung

kých roli je jen výrazem přirozených dispozic. Atmosféra strachu, kterou první schůze SNR nastolila, tomuto postihu dává za pravdu. A rasové či jiné diskriminativní zákony? Nedají na sebe možná dlouho čekat.

Kdo do ministerských křesel

PRAHA: Na předsedu nové federální vlády navrhuje ODS dosavadního českého vicepremiéra J. Stráského (ODS). ČSTK tuto informaci potvrdil vysoce postavení činitelé zainteresovaných stran. Na funkci místopředsedy federální vlády je navržen A. Baudyš, dosavadní místopředseda české vlády za KDU-ČSL. Místopředsedou federální vlády by se měl stát také místopředseda ODS M. Macek. Na funkci federálního ministra vnitra je navržen místopředseda ODS P. Čermák. Federálním ministrem financí by se měl stát další z kandidátů ODS, dosavadní náměstek ministra financí ČSFR J. Klak. Zbýlých pět křesel federální vlády bude obsazeno kandidáty navrženými HZDS. ■ Ministrem vnitra v české vládě by měl být Jan Ruml (ODS). ODS by měla mít, kromě premiéra V. Klause, v české vládě místopředsedu – ministra financí, kterým by měl být I. Kočárník.

Ministrem spravedlnosti by měl zůstat J. Novák, ministrem kontroly I. Němec, ministrem zdravotnictví by se měl stát P. Lom. Na křeslo českého ministra zahraničí by měl usednout místopředseda ODS J. Zeleniec. Dvě ministerstva hospodářství s rozdílnými kompetencemi by měli obsadit K. Dyba (ODS) a V. Dlouhý (ODA). Místopředsedou vlády by měl dále být J. Kalvoda (ODA), ministerstvo pro privatizaci by měl obsadit další kandidát ODA J. Skalický. Dalším místopředsedou by měl být předseda KDU-ČSL J. Lux, který by měl na starost i ministerstvo zemědělství. KDU-ČSL by měla obsadit rovněž nově zřízené ministerstvo pro hospodářskou soutěž, které by měl vést St. Bělehrádek – dosavadní předseda Českého úřadu pro hospodářskou soutěž. Ministrem kultury by měl být místopředseda KDU-ČSL J. Kabát, dosavadní náměstek ministra vnitra ČR.

Kdo jsou slovenští ministři

Včera byli v Bratislavě jmenováni členové nové slovenské vlády. Premiérem byl podle očekávání jmenován V. Mečiar. Místopředsedou vlády a ministrem kontroly se stal R. Kováč. Místopředsedou vlády a ministrem mezinárodních vztahů byl jmenován M. Kňažko, známý slovenský herec. Ministrem hospodářství, průmyslu, obchodu a cestovního ruchu se stal L. Černák a ministrem financí J. Tóth. O. Keľtošová, nová ministryně práce a sociálních věcí, pracovala původně jako novinářka, pak se stala místopředsedkyní SNR za DS a nakonec v napjaté politické atmosféře přestoupila demonstrativně do HZDS. J. Zlocha, nový ministr vlády a předseda slovenské komise pro životní prostředí, je absolventem hornícko-geologické fakulty Vysoké školy báňské v Ostravě, pracoval jako geolog a věnoval se výzkumu vlivu činnosti člověka na životní prostředí. L. Dolgoš, ministr pro správu a privatizaci, byl předsedou slovenského protimonopolního úřadu a v lednu t. r. na tuto funkci rezignoval, protože zásadně nesouhlasil se způsobem provádění privatizace. Ministr kultury a zároven ministr školství, mládeže a sportu D. Slobodník je znám jako výrazně národně orientovaný publicista. V. Sobota, ministr zdravotnictví, dosud pracoval jako ředitel nemocnice v městě Nové Zámky. Ministrem vnitra se stal J. Tuchaňa, který pracoval jako velitel vojenského okruhu Východ. Ministerně spravedlnosti K. Tóthová je vysokoškolskou profesorkou na právnické fakultě UK v Bratislavě. Ministr dopravy a spojů, výstavby a stavebnictví je bývalý primátor Bratislavy R. Hofbauer. Ministr zemědělství a výživy P. Baco vedl odbor MZV SR a byl členem představenstva Slovenské zemědělské banky.

lamente pracovat, dodal J. Figel. «Kultivovaný» start nové «demokracie» na Slovensku se opravdu vydařil. Kdož připomíná, že Kňažko dokonale větění do esesáku

Kdyby mečiarovci zvíťazili jen o několik století dříve, nadělali by z kůži Čarnogurského poslance rohožky před vchod do své dumy. Jejich hlavami by pro dekorum ozdobili zasedací síň a pro výstrahu by patrně

Mečiarovská demokracie

rozbořili pár chrámů, odkud nezaznívá »Otče náš, Vlode«. Vedle křesťanů by samozřejmě nadělali raby také ze stoupenců ODÚ, DS-ODS, Maďarů a vůbec ze všech zvrhlých demokratů a federálů. O této krevní

mstě nepochybuje nikdo, kdo sledoval první sněm SNR pod vedením předsedy Gašparoviče. Dohoda nedohoda, kvalifikace nekvalifikace, vkus nevkus – vše podlehlo rozbořené vůlčovací HZDS. Ján Čarnogurský byl přetážen ze zahraničního výboru SNR do výboru pro životní prostředí, ministr vnitra Ladislav Pittner (KDH) z bezpečnostního výboru do výboru pro státní správu a František Javorinský (KDH) rovněž z bezpečnostního výboru do výboru pro vzdělávání, vědu a kulturu. Poslanec Ján Figel (KDH) velmi mírně označil přetazování poslanců za manipulaci

s osobami a zneužívání výsledků voleb. «Už první den naznačuje, jak bude tento par-

Zvykáme-li si na trýznivou myšlenku státního rozpadu, maně se hlásí o slovo vousatí a trochu cynická pravda, že člověk si zvykne i na šibenici. Kruté dilema mezi zachováním tří čtvrtí století existujícího státu a záchranou polistopadového kursu však už po volbách nelze obejít. Slovenské volební výsledky změnilly federální poměr sil v neprospekch radikální reformy a zároveň i podstatě odepsaly federaci. Konfederální princip, v pojetí HZDS kombinovaný s dvěma právními subjektivitami, neponechává ani iluzi společného státu. Přesto se s touto realitou stále nemůžeme emotivně vyrovnat a dokonce i reprezentace ODS, která je v jednání s HZDS garantem reforem, se zdráhá jasně vyslovit nevyhnutelnost rozpadu.

Když je o rozdělení státu řeč, ani jedna z obou stran nemluví stále stejným jazykem. Názory na schůdné řešení se mezi volebními vítězi přelévají jako příliv a odliv a stále hrozivěji vystupuje faktor času.

V otázce referenda panují na obou stranách rozpaky; HZDS se je snaží oddálit, ODS se žádná lhůta nezdrá dost krátká. Federální referendum téměř nepřichází v úvahu, neboť nedokázal-li se na jeho otázkách sjednotit minulý parlament, jak

CESTA ZARÚBANÁ?

by to mohl dokázat ten nynější, o jehož konstruktivnosti lze jen snít. A sázka na referendum vyhlášené národními radami je riskantní v obou republikách, protože ani v jedné není pro vystoupení z federace jistá většina.

S nápadem rozhodnout o samostatnosti v národních radách přišla HZDS, později ji převzala ODS. Jenomže, aby takové rozhodnutí mělo platnost ústavního rozdělení státu, musel by mu předcházet ústavní zákon FS, který by tento způsob rozpadu upravil.

A jsme zase v začarovaném kruhu parlamentu, zákazu majorizace a třipětinové většiny. Jak z něho ven?

Zdá se, že nejpříjemnějším východem z nouze by bylo riziko republikového referenda. Za nejkratší lhůtu od jeho vypsaní do data konání se považují tři týdny. Podarí-li se za tuto dobu přesvědčit občany alespoň jedné z republik, že prodlužování federální agónie vede k politické i ekonomické katastrofě, pak je šance na nepřijemný, nákladný, ale smysluplný kultivovaný rozchod. Jedinou pozitivní alternativou mohou být předčasné volby závěrem roku, kdy v případě neschválení federálního rozpočtu bude mít prezident ústavní právo rozpustit parlament. Pouze nové volby s pronikavě odlišným výsledkem mohou zachránit jak společný stát, tak pokračování reformy. Pál roku chaosu je dostatečně dlouhá doba, aby tuto možnost nahlédlo i těžce zkoušené voličstvo.

FERDINAND PEROUTKA

TERMÍN DEMISE NEVÍ ANI PREMIÉR

Česká vláda schválila privatizaci Barrandova

(fa): Česká vláda bude naposledy jednat ještě v pondělí. Termín, kdy podá demisi, však dosud nezná ani její premiér P. Pithart.

Možná, že to bude poněkud neskromné konstatování, odpověděl včera po skončení vládního jednání na dotaz novinářů, co by doporučil příští české vládě: »Udržet takový věcný duch jednání a dobré kolegiální, osobní vztahy. Udělal jsem desítky chyb. Nemyslím ale, že ta základní byla v tom, že jsem byl trpělivý a snažil se být vlnimavý ke slovenským stanoviskům. Mám možná zjištěnou fantazii, ale to, co se děje, vidím jako další kolo těžké destabilizace střední Evropy. Obávám se, že za čas budou mnozí koktat cosi o nedorozumění a hledat vysvětlení. Dospěl jsem tak dale-

• **Rekordní vzestup zaznamenal obchod mezi Československem a Rakouskem v prvních čtyřech měsících letošního roku. Rakouský vývoz do ČSFR se zvýšil o 71 procent a dovoz o 51 procent.**

ko, že dvě strany rozhodují o existenci státu a de facto jej rozpouštějí. Za ty dva roky je to veliký posun ode zdi ke zdi,« uvedl P. Pithart.

Námítky V. Štěpové z minulého zasedání vlády na privatizační projekt filmového studia Barrandov získaly jen dva hlasy, tudíž byl schválen tak, jak ho předložila a. s. Cinepont reprezentovaná dosavadním barrandovským ředitelem V. Marhoulem. Ministr kultury M. Uhde to označil jako dobrý krok a nebojí se, že by tato společnost přestala vyrábět filmy, začala dělat zmrzlinu či se omezila na hotelové služby. Vláda dále projednala doplnění zásad vlády ČR pro sestavení seznamu podniků a majetkových účastí státu určených pro privatizaci, postup při sestavení seznamu zdravotnických zařízení.

Evropské »mužstvo všech dob«

GÖTEBORG (švéd): Víc než 130 novinářů z 25 semi hlasovalo o »mužstvu všech dob«, které bylo sestaveno z hvězd evropských kampaní od roku 1960 do roku 1988. Tuto anketu uspořádala EUROCARD - MASTERCARD a její konečný výsledek je tento:

JAŠIN (SSSR) - VOGTS (Něm.), BARESI (It.), BECKENBAUER (Něm.), FACCHETTI (It.), MATTHÄUS (Něm.), PLATINI (Fr.), BOBBY CHARLTON (Angl.), NETZER (Něm.) - VAN BASTEN, CRUYFF (oba Niz.), V all-stars figuruje i pět Českoslovanů: Jan Popluhár a Josef Masopust z bronzového týmu roku 1960, Antonín Panenka, Zdeněk Nehoda a Anton Ondruš ze »zlaté jedenáctky 1978. Slavnostního vyhlášení ankety se zúčastnili Beckenbauer, Vogts, Charlton, Facchetti, Netzer a manželka po zemelem brankář Valentin Jasinová.	1 RFR	5,51	(5,51)
Francouzský frank	1000 ITL	24,52	(24,52)
Italská lira	1 ATS	2,63	(2,63)
Rakouský šilink	1 DEM	18,57	(18,57)
Německá marka	1 CHF	20,55	(20,55)
Svýcarský frank	1 USD	28,97	(28,97)
Americký dolar	1 GBP	54,06	(54,06)
Anglická libra			

Shell nastupuje v Československu

Jeden z vozů formule 1 McLaren-Honda (na snímku), s nímž v minulých dvou sezónách získal A. Senna titul mistra světa a který používá benzín a olej Shell, je největším lákadlem expozice této firmy na mezinárodním veletrhu servisní techniky, pořádaném do zítřka (24.-26. 6.) pod názvem Benzinová stanice '92 na pražském Výstavišti.

Ředitel úseku výstavby a provozu čerpacích stanic Gerd Held zdůraznil, že Shell Československa, a. s., byla založena v dubnu loňského roku a nyní se rychle rozrůstá. Je součástí největší skupiny petrolejářských společností na světě ROYAL DUTCH/SCHELL, působící ve více než sto zemích světa.

Firma se na světovém obchodu podílí ve svém oboru dvanácti procenty a velké prostředky věnuje na vývoj a výzkum, v němž pracuje na nejrůznějších kontinentech v laboratořích šest tisíc inženýrů. Shell ovšem začal u nás obchodovat už v roce 1923 a po přerušení válkou se znovu vrátil v malé míře na čs. trh v polovině padesátých let. Až teprve nyní se založením Shell Československa dochází k výraznému zvýšení aktivity této anglicko-holandské společnosti. Jejím úkolem kromě prodeje motorových olejů, aditiv, petrochemikálií a agrochemikálií je zejména výstavba sítě moderních

čerpacích stanic Shell. Některé se již stavějí a do konce roku se počítá s otevřením prvních pěti až deseti. Strategie Shellu začíná samozřejmě velkými městy a teritorii kolem dálnic, a během krátké doby hodlá firma v ČSFR investovat sto miliónů dolarů! Sympatické je, že na výstavbě se budou v maximální míře podílet naše domácí stavební organizace. Stanice Shellu budou vybaveny na špičkové úrovni a plně respektují ochranu životního prostředí. Poskytnou veřejnosti také moderní obchody, snack bary, mycí linky a servisní služby. Řidiče nákladních aut a autobusů bude jistě zajímat možnost používání kreditních karet EUROSHELL bez nutnosti vozit s sebou finanční hotovost. Také automatické pojištění po dobu tří dnů od natankování v zahraničí stojí jistě za pozornost. Vstup Shellu jako světové jedničky do našeho zanedbaného motoristického zázemí lze tedy vše uvidět.

...ABY VAŠ MOTOR DOBŘE, SHELL...

V zoologické zahradě australského města Tanworth mají klokana, který jako dob-

rá brankář schytá do své kapsy na břicho všechno, co mu obecnstvo hodí. Kapsu mu

Pohled ze zámoří

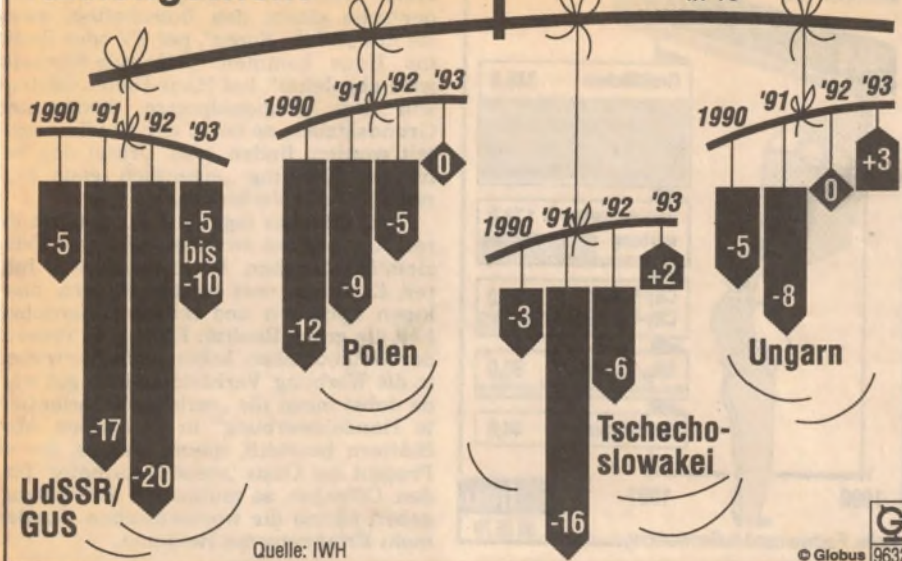
NEW YORK: Slovenský politický představitel Vladimír Mečiar se rozhodl řídit svou vlastní loď, i kdyby to mělo znamenat, že najede na mělčinu. Napsal to včera americký podnikatelský deník The Wall Street Journal v komentáři k záměru vyhlásit samostatnost Slovenska. Rozhodnutí předsedy ODS V. Klause nepřijmout svazující Mečiarovy podmínky a ponechat Slovensko jeho osudu označuje list za logické. Česká republika je bohatší, v roce 1991 měla na kontě 74 procenta hrubého národního produktu ČSFR a více než 71 procento průmyslové výroby. Poté, co jejich chudší bratři půjdou vlastní cestou, zjistí Češi, že jejich integrace do Evropy je mnohem snazší, zatímco pro pět miliónů Slováků znamená samostatnost hrozbu bídy. Mnoho komentátorů soudí, že předvolební volání Mečiara po slovenské nezávislosti bylo jen trikem, jak vynutit větší ústupky. Pokud tomu tak bylo, spadl Mečiar do své vlastní pasti a nyní musí vysvětlit Slováckům, proč již nebudou dostávat pomoc z Prahy anebo proč nebudou moci sklízet ovoce reformy, napsal The Wall Street Journal.

musí ošetřovatelné denně několikrát vyčistit. Co v ní má? Od sardinkových plechovek, přes zapalovače až po balíčky cigaret...

Osten aus dem Gleichgewicht

Veränderung der realen Wirtschaftsleistung

- 1992 und 1993 geschätzt -
in %

Der Ohrenkavalier

MAINZ, 29. Juni (dpa). Begleitet ein Kavalier eine Frau nach Hause, so stellt dies nicht unbedingt eine Provokation des Lebensgefährten der Frau dar. Bei einem tätlichen Angriff des Partners können dem „Galan“ Ansprüche nach dem Opferentschädigungsgesetz zustehen, entschied das Landessozialgericht (LSG) in Mainz in einem am Montag veröffentlichten Urteil (Aktenzeichen: L 4 Vg 1/90).

Damit gab das LSG in zweiter Instanz der Klage eines 45jährigen Mannes gegen das Landesversorgungsamt Rheinland-Pfalz statt. Als dieser eine Frau nach Hause begleitete, trafen die beiden vor der Wohnung auf den angetrunkenen Lebensgefährten der Frau. Dieser beschimpfte den vermeintlichen Nebenbuhler und biß ihm schließlich einen Teil des linken Ohres ab.

..KDYBY HO POTKAL NA FKK...

Ex-Schach-Weltmeister Tal gestorben

Der frühere Schachweltmeister Michael Tal ist nach einer Meldung der russischen Nachrichtenagentur Itar-Tass am Wochenende im Alter von 55 Jahren nach langer Krankheit gestorben.

Oxfordský slovník, považovaný za najvyšší autoritu v anglickém jazyce, poprvé vyšel v roce 1928 a jeho sestavení trvalo 44 let.

Neue Regeln auf den Straßen

Ab 1. Juli müssen Linksabbieger „amerikanisch“ abbiegen. Das steht in der geänderten Straßenverkehrsordnung, die am morgigen Mittwoch in Kraft tritt. Weitere wesentliche Neuerungen sind: Parkverbot auch vor Bordsteinabsenkungen, Freihalten von Rettungsgassen außerhalb von Ortschaften, Anschlupfpflicht (oder Sicherungspflicht) für Kinder auf dem Beifahrersitz und neue, zeitgemäße Verkehrszeichen.

● Künftig müssen sich begegnende Linksabbieger in der Regel voreinander (tangential) abbiegen. Das war bislang nur ausnahmsweise je nach Verkehrslage zulässig. In der geänderten Straßenverkehrsordnung heißt es: „Führer von Fahrzeugen, die einander entgegenkommen und jeweils nach links abbiegen wollen, müssen voreinander abbiegen, es sei denn, die Verkehrslage oder die Gestaltung der Kreuzung erfordern, erst dann abzubiegen, wenn die Fahrzeuge aneinander vorbeifahren sind.“

● Das Parkverbot vor Bordsteinabsenkungen — beispielsweise bei Einfahrten — hat den Sinn, es Rollstuhlfahrern leichter zu machen, auf den Gehweg zu kommen. Rettungsgassen für Polizei und Krankenwagen müssen in Zukunft bei Staus nicht nur auf Autobahnen, sondern auf mehrspurig ausgebauten Straßen außerhalb von Ortschaften freigehalten werden. Dabei gilt: Gibt es zwei Fahrstreifen für eine Richtung, ist die Gasse in der Mitte der Richtungsfahrbahn; bei Fahrbahnen mit drei Fahrstreifen für eine Richtung muß zwischen dem linken und dem mittleren Fahrstreifen eine Gasse freigehalten werden.

● Erwachsene dürfen Kinder künftig nicht mehr auf dem Beifahrersitz auf den Schoß nehmen. Kinder dürfen auf den Vordersitzen nur noch „gesichert“ mitgenommen werden, also angeschnallt oder in festgezurrtten Spezialsitzen. Erstmals muß jetzt auch bei Nichtbenutzen dieser „Rückhaltesysteme“ auf den Rücksitzen ein Verwarnungsgeld von 40 Mark gezahlt werden.

● Schließlich werden ab Juli zeitgemäße Verkehrszeichen eingeführt. So erinnert das Symbol für Motorradfah-

rer nicht mehr an ein Wehrmachtkrad, sondern der Fahrer trägt Integralhelm und hat eine Vollverkleidung am Lenker. Neu sind präzisere Zeichen für Gefahr durch Glätte, Splitt oder Schotter und Gefahr durch Stau. Auch gibt es künftig ein Wendeverbotszeichen.

Havel über Bayern verstimmt

PRAG, 29. Juni (dpa). Der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel ist über die Ablehnung des deutsch-tschechoslowakischen Nachbarschaftsvertrages im Bundesrat durch Bayern verstimmt. Wie die CSFR-Presse am Montag berichtete, sagte Havel, die Weigerung Bayerns, dem Dokument zuzustimmen, werde nicht zur gutnachbarschaftlichen Zusammenarbeit mit der Tschechischen Republik beitragen. Bayern hatte Ende letzter Woche als einziges Bundesland die Zustimmung zu dem Vertrag verweigert und gesagt, das Dokument ließe zu viele Rechtspositionen offen.

BAVORSKO, TĚŠ SE!

TĚŠÍME SE

„Mohou se na něj těšit,“ pravil ve středu vůdce Mečiar o svém vlastním fediteli, kterého hodlá dosadit do federální televize. Mnohá zachmuřená líc se v tu chvíli rozjasnila. Zajímal jsem i já, neboť jsem si vzpomněl na proročká Klausova slova o tom, že lepší než rozchod vyspekulovat, bude počkat si na vývoj situace. Navrhuji vůbec se osvědčenému nápadu novopečeného imperátora nevpouzet. Hledáme-li nejpádnější argument, který potřebnou většinu občanů ČR přesvědčí o naprosté bezradnosti spoluzití se slovenským diktátorem, nechme přece mluvit samotného šéfa. A dejme mu nejméně tříhodinový prostor denně, jako si ho svého času uzurpoval stejně neodolatelný soudruh Ceausescu. Nebude bohdá za týden v Čechách nikoho tak zabezpečeného, kdo by neprohlédl. Pak nastane ona historická chvíle, kdy bez bázně a hany budeme moci vyhlásit republikové referendum. S autentickým Mečiarovým postřekem netřeba o křiveném výsledku pochybovat.

liónu citací. Cena diskety, na níž jsou vůbec poprvé obsaženy všechny svazky, činí zhruba třetinu ceny tištěného vydání.

do kapsy. Všechny 20 dílů Oxford English Dictionary, jak se slovník oficiálně jmenuje, vtěsnali britští vydavatelé na jedinou disketu: celkem 59 milionů slov a 2,4 mi-

LONDÝN: Kompletní oxfordský slovník by až dosud dokázal odnést snad jen člověk s postavou Arnolda Schwarzeneggera. Od úterý bude možné toto objemné dílo strčit

Jestli máte na sto marek zpátky, koupím vaši chatupu!

Začátek nebyl nic moc. Schůzka na parníku Vltava u Palackého mostu byla avizovaná telefonem z liberecké agentury Marine Travel. V salóňku se 22. června v 9 hodin začali houfovat muži všech věkových kategorií, kteří projevili zájem o práci kuchářů, číšníků a námořníků. »Au-pair«, jak se mezinárodně říká dívčákům na hlídání dětí v rodinách, byly jen dvě a já. Abychom nerušily námořníky, poslali nás na přední palubu. Dveře jsme nedovedly otevřít, tak jsme posedaly na židle u baru. U vysokého pultu, hlavu složenou na rukou, vy-

soňa Brátová je jednou ze čtyř pracovníků agentury a má na starosti kromě jiného i zajišťování práce pro au-pair. »Na hlídání dětí nemusejí mít děvčata pracovní povolení a my jim nabízníme pobyt ve Velké Británii, Španělsku a na Mallorce. Vyplní dotazníky, dají nám fotografie a zdravotní potvrzení — pak můžeme s našimi zahraničními partnery začít hledat rodinu s dětmi. Podmínka je, aby dívky byly svobodné, mezi 18—27 lety a uměly anglicky. Rodina jim dává bydlení, stravu, kapské a někdy i platí jazykovou školu —

rodinu náhradní a postarají se o ni, popřípadě zařídí návrat domů. To se zatím nestalo, naopak, dvě děvčata opustila rodinu a našla si lépe placenou práci. Ovšem bez pracovního povolení. Kdyby se to britské úřady dozvěděly, vyhostí je a do pasu dostanou razítko Nežádoucí. V Anglii je hlídání dětí už tradiční službou s pevnými pravidly a každý ví, jaké má povinnosti a práva.«

Ujasnění pravidel hry je nutné, aby se předešlo zbytečným střetům. Už jednou volala britská kancelář zděšeně do Prahy, co že to poslali za slečnu: Nekoupe se a nepere si věci! Pochopitelně že se všechno vysvětlilo, protože Češka se ohleduplně koupala, když dopoledne nebyl nikdo doma, a přepírala si věci, když zrovna měla čas. Jenže tradice velí koupat se večer a dávat prádlo do pračky!

Pokud to jde, v liberecké agentuře dělají i přezkoušení z angličtiny. Tady, na pražském parníku, se dvě děvčata hlásila do Británie až od listopadu — chtěly se do té doby naučit anglicky! Buďto jsou geniální, nebo bláznivé, ale v každém případě se u jejich jména v seznamu objevila poznámka POZOR! Většina zájemkyň jsou však studentky gymnázií, které maturovaly z angličtiny a čekají, jak dopadnou při přijímacích na vysokou školu. Kdyby ne, rok života v cizím prostředí je zkušeností na celý život. Záleží jen na tom, aby na ni vzpomínaly v dobrém!

»Au-pair« není holka pro všechno

spával obtloustlý muž. V 9.14 h se s mručením probral a zeptal se, co tam děláme. Podle toho, s jakým vřídlným nezájmem kolem něho chodil obsluhující číšník, to byl někdo z posádky. »To tu máte nějakou schůzi, nebo co? To bych musel vědět!« Zhodnotil naše čekání a poručil si kafe do velkého hrnku. Dostal k němu tři cukry, zapálil si cigaretu a přemýšlel (asi o tom, proč ho tolik bolí hlava). V 9.20 h přišly další dvě dívky a poručily si kávu — za dvacku — a moc toho litovaly. To už jsme se probouraly na palubu a čekaly, až se nás někdo ujme. V 9.20 h jsem měla pocit, že agentura nebude tak seriózní, jak se podle hlavičkového papíru zdálo. Čekalo nás osm. Dívka, která se pak přifitila, měla slušivý námořnický obleček a slušně se omluvila.

za to chce dokonalou péči o děti, připravenou jídla pro ně, dohled nad úkoly a nejméně dvakrát týdně večerní službu.«

Může však nastat situace, kdy dívka přijede přes půl Evropy a zjistí, že rodina má nepřiměřené požadavky a chtěla by vlastně holku-služku. Může se au-pair nějak bránit? Špatná zkušenost z nedávné doby je dost varující: novinář z USA si najal dívku a chtěl, aby po dobu tříměsíční plavby na jachtě dělala kompletní servis jeho hostům. Zkušenost je to trpká, a agentura proto zatím odstoupila od kontaktů s Amerikou.

»Dívka při odjezdu dostane adresu a telefon naší partnerské organizace, kam se může kdykoliv obrátit o pomoc. Pokud je vlna na straně rodiny, okamžitě ji zařídí

..LEISTUNG GEGEN LEISTUNG...

Značný rozruch mezi obyvateli domu č. 8 na Loretánském náměstí v Praze způsobilo násilné vyklizení vinárny U Lorety, i následné články v některých denících. O vlastně šlo?

Na tento objekt, stejně jako na některé další, si činí nárok paní Marta Ch. Jde ovšem o nárok sporný, který je předmětem vyšetřování. Přesto v první červnový pátek dopoledne zabavilo ozbrojené komando se psy soukromé bezpečnostní služby klíče od vinárny a přinutilo její zaměstnance tyto prostory vyklidit. Stalo se tak nedlouho po návratu paní Marty Ch. z vyšetřovací vazby, do níž byla vzata pro podezření z majetkového podvodu.

Znalecké expertizy potvrdily padělání a pozměňování veřejných písemností s cílem zmíněné nemovitosti podvodně vylákat. Jak nás informoval PhDr. Stanislav Bašek, mluvčí části nájemníků uvedeného domu, kteří jsou členové bytového družstva Černínská jízdárna objekt byl nepřetržitým vlastnictvím Země české a čs. státu a naposledy jej spravoval Bytový podnik. Reč archiv-

ů na Loretánském náměstí v Praze způsobila firma Toskia pronajal Raj Praha, co v pátek 5. června, v první den voleb, ních dokumentů, vyjma desek zemských a pozemkových knih, jež byly hlavně předmětem znaleckých posudků, je jasná. Rozhodně neobsahují sebemenší doklad o pro-

Nejde jen o vinárnu

deji domu č. 8 na Loretánském náměstí těsně před hitlerovskou okupací pánům B. Z. a G. Z., dědu a otci vyšetřované, jeho tehdejší majitelem, tj. Zemským úřadem. Tyto skutečnosti si pamětníci — obyvatelé zmíněného objektu a současně i členové bytového družstva — prověřovali v archívech a na úřadech. Nashromážděný dokumentační materiál pak poskytl vyšetřovateli. Trestní oznámení na paní Martu Ch., jako obranné opatření proti po-

dobným praktikám odebrání nemovitého majetku dřívějším průkazným majitelům novými spornými subjekty, které se vynořily v rámci restituce, však nepodařilo, ale zástupci řádu premonstrátů, kteří měli podobné zkušenosti.

Jak vypadá situace dnes? Mnozí z nájemníků domu č. 8 — členů bytového družstva

Černínská jízdárna — jsou dosavadním postupem sporné majitelky i jednostrannými články v některých denících udiveni. V její situaci by očekávali uvážlivější jednání. Zdá se, že by bylo dokonce vhodné, aby zaslali Obvodnímu úřadu v Praze 1 návrh na podání žaloby obvodnímu soudu na státní notářství, které by pak mělo, vzhledem ke zjištěným faktům, své rozhodnutí o restitučních nárocích Marty Ch. přehodnotit. Jde totiž o to, aby památkově chráněný objekt měl co nejdříve oprávněného majitele.

Lze si jen přát, aby vyšetřování této záležitosti proběhlo objektivně a nebylo ovlivněno žádnou ze zainteresovaných stran. O vině či nevině může rozhodnout jen soud. I když se ukazuje, že v případě loretánského objektu nejde o vyšetřované o nárok jediný a ani ne jediný sporný, mělo by být i v tomto případě dbáno na presumpci nevinny. V této souvislosti si nejsem jist, zda tlaky na prošetření vyšetřovatele, které jeden z deníků naznačil, jsou tím nejsprávnějším postupem. Měla snad tato informace znamenat, že pokud jeden z vyšetřovatelů nevyhovuje, měl by se nahradit jiným, objektivnějším? A ještě něco, snad to nejpodstatnější: Projeví stát o objekt, který mu po staletí náležel, konečně zájem?

Dům č. 8 na Loretánském náměstí v Praze najdeme naproti Černínskému paláci v sousedství vinárny U Lorety.

Neobvyklé muzeum

Málokdo ví, že v rakouské metropoli mají největší muzeum tramvají na světě. V několika halách tramvajového depa v Erdbergerstrasse můžete vidět 83 pečlivě udržovaných vozů. A to od první tramvaje tažené koňmi, která poprvé vyjela od Skotské brány (Schottentor) do čtvrti Hernals 4. října 1865, přes parní tramvaj, již vídeňští občané spatřili v roce 1883, až po dnešní moderní a pohodlné elektrické vozy, jež se s vlečákem obrátě propíleají i některými úzkými vídeňskými ulicemi.

Minulou sobotu se zde konal tradiční vídeňský Den tramvají a tisíce občanů rakouského hlavního města si přišly originální exponáty prohlédnout. Kdo měl zájem, dostal zdarma i jízdenku, s níž mohl až do 19 hodin jezdit všemi prostředky městské dopravy anebo se svézt v některém z tramvajových veteránů od muzea až k zábavnímu parku Prátru.

Muzeum tramvají — to není jen nostalgie a vzpomínání na staré časy, kdy milá průvodčí cestující poradila, jak se kam ve Vídni dostanou. Tramvaje jsou i dnes důležitou ekologickou součástí vídeňské městské dopravy a zůstanou jí i v budoucnu. Generální ředitel dopravního podniku dr. Karl Skyba připomenul, že dnes vlastně vede největší tramvajový podnik v Evropě, a dodal, že renesanci tohoto dopravního prostředku nikdo nezastaví. Vídeňský magistrát naštěstí neudělal tu chybu, jaké se dopustili v jiných evropských městech, kde nechali s růstem automobilismu vytrhat z ulic tramvajové koleje. Právě v dnešních řidičských osobních automobilech vidí ředitel vídeňského tramvajového podniku své příští zákazníky.

Vídeň je dnes totiž automobily doslova zahlcena, a proto magistrát naléhá na rodiny, aby po městě nejezdily auty, ale ve-

řejšími dopravními prostředky. Je to rychlejší a hlavně zdravější. Argumentů pro veřejnou dopravu je stále víc a jsou stále pádnější. Odborníci např. vypočetli, že automobilisté naježdí ve Vídni denně 1,5 miliónu kilometrů navíc, než se jim podaří najít místo k zaparkování. Je to otesné číslo, ale je to pravda. Přepočte-li se to na peníze při průměrné ceně 11 šilinků za litr benzínu — pak to dělá 500 miliónů šilinků ročně. Čili půl miliardy vyhozené pro nic za nic, a ještě znečišťující vzduch.

Vraťme se však znovu k hromadné městské dopravě. Ve všech vídeňských tramvajích si můžete přečíst nápis, že děti do 15 let a žáci do 19 let mohou o všech nedělích, svátcích a o školních prázdninách jezdit městskou dopravou zdarma. Je to každopádně milé a příjemné sdělení, tak jako je přívětivé celé město Vídne, jež snížilo tarify i pro všechny penzisty.

Suverenitu a ústavu

Slovenský tisk o současné politické situaci v ČSFR

BRATISLAVA: Deník Národná obroda poukazuje na to, že jednání Václava Klause a Vladimíra Mečlara odhalují jejich až přílišnou ochotu dohodnout se na rozdělení státu. Přitom částí voličů HZDS je milejší minimálně volná federace než konfederace. I značná část voličů SDE podporuje společný stát.

Zdá se však, usuzuje deník, že SDE začala příliš koketovat s konfederací. Ta není sice daleko od volné federace, má to však háček. Pro konfederaci je nutné se nejdříve osamostatnit, pro volnou federaci ne. Na jiném místě deník Národná obroda vyslovuje názor, že dospět k něčemu, co bylo před rokem nemožné — k jedinečnému hybridu společného státu s federativními a konfederativními prvky — by nebylo porážkou, spíš vítězstvím.

Podle názoru deníku Nový čas je prezident Václav Havel pro českou stranu tak neměnnou hodnotou, jakou je pro HZDS mezinárodní subjektivita Slovenska. V případě zachování federace je však nezvolení Václava Havla téměř jisté, a tak dilema

dne zní: Václav Havel, nebo společný stát. Kandidát na předsedu Slovenské národní rady Ivan Gašparovič (HZDS) v rozhovoru pro deník Koridor uvádí, že mezi priority nového slovenského parlamentu patří především zvýraznění suverenity slovenského národa a přijetí slovenské ústavy. Slovenský denník uveřejňuje prohlášení rady Křesťanskodemokratického hnutí k současné politické situaci. Setrvává na svém stanovisku, že politická linie, kterou prosazuje Hnutí za demokratické Slovensko, je nebezpečná z hlediska dlouhodobých zájměrů slovenského národa a všech obyvatel Slovenska. Požaduje vypsaní referenda o státoprávním uspořádání dříve, než budou podniknuty politické kroky, které by měly nezvratný charakter.

NESLAVNÝ KONEC

Žádný jiný ministr se nezapsal do paměti tolika aférami jako Bohumil Kubát. K řadě z nich dal podnět bleskovým nečekaným odvoláním svých podřízených. Své rozhodnutí obvykle zdůvodňoval bojem proti komunistickým mafiím, ale jak se ukázalo, pravý důvod byl obvykle někde jinde. Ministr zemědělství se zbavoval nepohodlných lidí, kteří proti němu vystupovali v názorové opozici.

Se starými strukturami, které brzdily skutečné reformy na venkově, se rozejít nedovedl. Jeho sekretariát na ministerstvu dodnes ovládá kapitán Státní bezpečnosti Jež, z něhož udělal svého nejbližšího spolupracovníka. Tam, kde měl už dávno zasáhnout proti hospodářským mafiím (např. v Blovetě Ivanovice na Hané), nedělal nic, takže člověka často napadá, zda podobné praktiky dokonce nekryje. Jeho dvoutletá činnost jako šéfa resortu bývá často kritizována a hodnocena velmi negativně. Nejen komunisté, ale i členové LSU, ODS, KDU-ČSL hovoří v tom smyslu, že způsobil úplnou destrukci českého zemědělství. Dnes už sotva najde někoho, kdo by vystoupil na jeho obranu, ačkoliv v době veřejných sporů s premiérem Pithartem za ním stály pravicové síly. I ty se dnes ke Kubátovi otočily zády.

Jeho role ministra neslavně končí. K jeho posledním činům patří další odvolávání nepohodlných ředitelů. V pondělí dostal výpověď ředitel Státní meliorační správy (SMS) ing. Pitra, kterého do funkce v lednu 1990 prosadilo tehdejší Občanské fórum. Inženýr Pitra dokázal v krátké době přes odpor ministra Vodehnala obměnit celé zkompromitované vedení podniku a s novými spolupracovníky přišel s novou koncepcí SMS. Také čerstvě odvolaný ředitel Jihomoravských státních lesů ing. L. Černý patří k lidem, kteří prosazují opravdovou ekonomickou reformu. Jako vůdčí postava lesnické opozice, která tvrdě vystupovala zejména proti zřizování akciových společností, byl trnem v oku odvětvovému vedení LH MZe ČR.

Svémi posledními neuváženými kroky potvrdil B. Kubát, že ve své funkci neobstál ani jako odborník, ani jako schopný politik, a znovu dokázal, že ve skutečnosti představuje brzdu reformních snah.

▲ Rovněž po hádce bodla v Pardubicích 33letá žena spícího manžela do hrudníku. Její 41letý muž vstal, vytrhl manželce nůž a bodl jí do hrudníku a do břicha. Oba si tak pod vlivem alkoholu způsobili těžká zranění a jsou stíháni pro pokus vraždy.

NOVÝ PRAVNÍ ZÁORHEL: VZAJEMNÁ VRAŽDA...

Likvidačním zaměstnancem nebudu

Z vystoupení Václava Havla ve Federálním shromáždění

(zč): Nové Federální shromáždění V. Havel charakterizoval jako značně polarizovaný parlament, v němž jsou rovnovážné zastoupeny strany s velmi rozdílnými programovými cíli, zvláště pokud jde o státoprávní uspořádání. Výsledky voleb vytvářejí stav velké nejistoty, zda je ještě vůbec možné budovat demokratickou a spravedlivou federaci dvou svéprávných a rovnoprávných republik spojených v ní z vlastní svobodné vůle a ku vlastnímu prospěchu a identifikujících se s ní jako se svým společným dílem.

Dále řekl, že novou federální vládu nebudou chápat jako nějakou likvidační či delimitační komisi. Uvítal, že si koaliční partneři jednající o federální vládě stanovili cíl, aby do 30. září bylo rozhodnuto o budoucnosti státu, neboť stav nejistoty nelze prodlužovat donekonečna. Zdůraznil, že má-li být Československo rozděleno, musí se tak stát ústavním, demokratickým způsobem. Za jediný dnes existující způsob označil referendum.

»Věřím v mravní původ politiky jako služby bližním, věřím v mravní kořeny jakéhokoliv smysluplného lidského soužití a spolubytí na Zemi, věřím v občanství a lidskou společnost, věřím v lidskou svobodu,

věřím v demokracii, věřím ve smysl lidské diskuse a porozumění druhému, v zásadní význam dobré vůle a slušnosti ve společenském životě... Věřím v lidská práva, a ať působím kdekoli, snažím se zasazovat za jejich dodržování,« řekl mj. V. Havel. »Tisíckrát v životě jsem byl poražen, ale nikdy jsem se nevzdal, a vždycky bylo pro mne důležitější, zda se držím pravdy a svých zásad, než zda jsem přijímán nebo odmítán.«

Dále V. Havel sdělil, že pokud federace existuje, neví, proč by jí i nadále nenabízel službu v duchu ideálů, ve které věří. »Bude-li rozhodnuto, že federace existovat nebude, ježím likvidačním zaměstnancem nebudu... V takovém případě budu připraven nabídnout své služby tam, kde o ně bude zájem a kde budu moci přispět ke stavbě něčeho nového. Třeba i k tvorbě nového typu česko-slovenské vzájemnosti a spolupráce.« Dále V. Havel prohlásil, že věří v dobrý smysl našeho společného státu. Současně však připustil, že pro něj žádný stát není tou nejvyšší hodnotou. »Tou je pro mne člověk a lidské společenství. A těm jsem připraven sloužit vždy,« uzavřel prezident ČSFR.

Varovný hlas KDH

BRATISLAVA (mz): Včera se v Bratislavě konala tisková beseda Křesťanskodemokratického hnutí. Na otázky novinářů odpovídali premiér slovenské vlády a předseda KDH J. Čarnogurský a koordinátor ekonomického klubu KDH náměstek ministra dopravy a spojů SR ing. M. Dzurinda, CSc., kterého jsme požádali o krátký rozhovor.

Předseda KDH pan Čarnogurský i výkonný místopředseda hnutí pan Petrík v posledních dnech několikrát projevíli obavy o osud demokracie na Slovensku. Mohl byste upřesnit, co tím konkrétně měli na mysli?

»KDH se obává, že vývoj politické scény na Slovensku by mohl vést k potlačení základních lidských práv a svobod. Máme zprávy o nátlaku na novináře ze strany vysokých představitelů HZDS. Slovenská te-

levize byla „požádána“ (zatím záměrně používám tento mírný výraz), aby obnovila pravidelné pořady Deset minut s premiérem přesto, že o ně diváci ani Televize nemají zájem. My se obáváme, že vzniknou, a již dnes vznikají, určité mechanismy, které HZDS použije k prosazení svých mocenských a ideologických cílů.«

To, o čem se ví, nelze zatím chápat jako porušení demokratických principů. Spíše by to šlo charakterizovat jako vyrovňování starých účtů a náznaků vzrůstající netolerance. Varovný hlas KDH však zní jasně. Před čím konkrétně varuje?

»Například před podobnými zásadními a pro další osud Slovenska velice nebezpečnými chybami, jako bylo například paradoxní přesunutí J. Čarnogurského ze zahraničního výboru SNR, kam byl původně delegován, do výboru pro životní prostředí, které bylo přijato v SNR ve středu. Ján Čarnogurský je odborník, ovládá plynně čtyři jazyky, má v politickém světě významné kontakty, poctivě vybudovanou prestiž. Jeho nevolení do zahraničního výboru SNR je mementem, na které si možná v budoucnosti ještě vzpomeneme jako na začátek ne právě dobrého období pro Slovensko.«

Nejvíce rozporů vzbudila atmosféra zmíněného hlasování...

»Ano, 74 poslanců hlasovalo proti a 71 pro. 74, to je počet mandátů, které má HZDS ve Slovenské národní radě. Všichni poslanci HZDS tedy hlasovali proti zásadám normalnosti, protože jiný než ideologický argument proti zvolení Čarnogurského do zahraničního výboru neexistuje. O jeho kompetentnosti a profesionalitě v tomto směru nemůže být pochyb.«

ADOLF, MAŠ NA SLOVENSKU KAŤOSE!

Mýtus ohrožení

V antickém Římě v období jeho demokratické epochy existoval zákon, který připouštěl vládu diktátora. Bylo to v případě ohrožení státu a nejvyšší vládce byl do-
sazen pouze na dobu časově omezenou, aby nemohl své moci zneužít. Moudrý systém římské demokracie tak ochraňoval stát v nebezpečí před hašteřivými politiky, zároveň však vytvářel pojistku proti těm, kterým by moc zachutnala. VI. Mečiar, který na tuto skutečnost musel narazit, když studoval na zkoušku z římského práva, správně pochopil, že chce-li si v demokratickém státě počínat jako diktátor, potřebuje vytvořit mýtus ohrožení státu. My sice funkci diktátora v ústavě zakotvenou nemáme, ale zákony lidské psychiky se od dob římských zase tak příliš nezměnily. V nebezpečí se občané, naplnění strachem, rádi nějaké té svobody vzdají a uchýlí se do medvědí náruče, šťastní, že medvěd je silné zvíře. Rádi pozapomenou, že také zrádné. Že je Slovensko ohroženo – to už se občané dozvěděli. Na jedné straně je Češi nechávají napospas, na druhé je ozebračil Čarnogurský. Čeká je zlá doba, ale když budou hodni a poslušni, jejich vůdce je dovede k lepším zítřkům. Že už to tu v dějinách několikrát bylo, a nikdy to neskončilo dobře? Že jejich diktátor tu není na půl roku jako v Římě, ale na dobu osmkrát delší? Že propasti, které jim vykresluje, by snáze přeskočili bez něho než s ním? Medvědí náruče je hřejivá a člověk, slastně ukořelbán, si přestává klást otázky. A kdyby si je klád, není nic snazšího, než mu ukousnout hlavu. Klade-li si je někdo zvenčí, bude nepochybně obviněn z nepřipustného vměšování do integrity svrchovaného státu a zařazen mezi mračna nepřátel. Demokracie je velkým nepřítelem diktátorů. A tak sotva dva roky po pádu vlády jedné strany má Slovensko opět vládu jedné strany. Muž, který byl ještě ve středu ráno slovenským premiérem, nesmí už večer vystoupit v slovenské televizi. Předseda slovenského parlamentu reaguje na regulérní vystoupení opozičního poslance vyslovením politování a příslibem, že vytvoří prostředí, aby se nic takového neopakovalo. Slušné výsledky v bourání demokracie za pouhé dva dny. A to je teprve začátek...

... KONCE...

ter mehr als eine halbe Million Kinder. Zehn bis zwölf Millionen Menschen hätten sich mit dem HI-Virus infiziert.

Mit inzwischen 218 301 Aids-Fällen stehen die USA an der Spitze der offiziellen WHO-Statistik, gefolgt von Uganda (30 190), Tansania (27 396), Brasilien (24 704), Frankreich (17 836), Zaire (14 762), Simbabwe (12 514) und Malawi (12 074).

A DAŽELAND?

Za Karlem Jernekem

(vbr): Náhlý odchod (22. t. m. v Praze) známého činoherního a operního režiséra Karla Jerneka připomíná kus poválečné historie našeho divadla. Životní dráha vedla tohoto umělce z prvního působiště, Brna (spolu s Rafaelem Kubelíkem) přes vinohradské divadlo, Bratislavu, Liberec a Olomouc zase zpět do Prahy k Národnímu divadlu. Odborně vzdělaný (wagnerovská disertace) divadelník, který působil i v zahraničí a přednášel jeden čas také na AMU, inscenoval v širokém repertoárovém rejstříku též řadu původních zejména operních premiér, např. Suchoňovu Krůňavu nebo Cikkerovo Vzkříšení. Jernek vytvářel divadlo životaplné, nikoli jen suše vyduchané, jevištně mluvil vždy s autorem, nikoli proti jeho duchu, nechýběl mu smysl pro scénickou obrazivost a rád spolupracoval s hercem. Dobře si rozuměl s českou operní klasikou a z jeho režijní tvorby se nikoli náhodou cituje jak Mozart (např. Figarova svatba), tak Elektra Richarda Strausse. Karel Jernek patří k těm, kteří se o naše divadlo v rozmezí čtyřicátých až osmdesátých let významně zasloužili.

SV. GABRIEL ZRUŠEN?

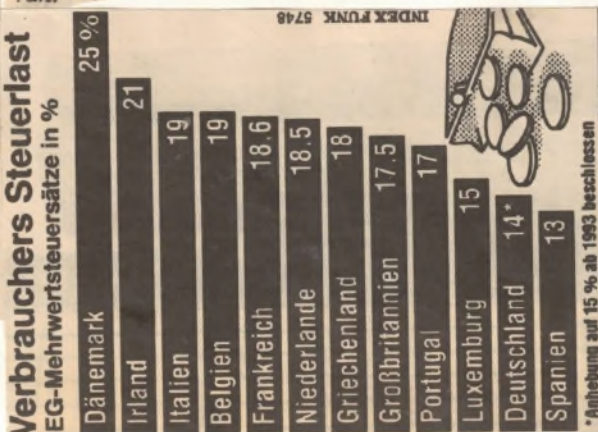
Kostel sv. Gabriela na Smíchově v Holečkově ulici má 15. červencem zaniknout jako bohoslužebný prostor. Do té doby má být odvezen veškerý mobiliář, aby budova mohla být využita ke kulturním účelům. Unikátní interier kostela, dokonalá ukázka beuronského výtvarného umění jako syntézy architektury, malířství, sochařství a uměleckého řemesla, je dnes jediným nedotčeným celkem v Evropě. Klášter s kostelem byl postaven v letech 1889–91 jako první ženský konvent beuronské kongregace, řeholnice přišly z opatství na Nonnbergu v Salcburku. Malířská a sochařská výzdoba byla svěřena samotnému zakladateli beuronské školy P. Desideriu Lenzovi, jeho spolupracovníku Fr. Janu Verkademu, pařížskému příteli Alfonse Muchy a dalším.

Protože po vzniku Československé republiky nebyl pobyt většinou německy mluvících benediktinek v Praze příliš vítán, přesídlily řeholnice na hrad Bertholdstein ve Štýrsku a celý komplex byl v roce 1919 prodán ministerstvu pošt a telegrafů v Praze, jehož nástupem je VAKUS, přičemž prodej byl uskutečněn s podmínkou, že kostel bude navždy sloužit bohoslužebným účelům. Nyní však má být život duchovní obce, po listopadové revoluci výrazně oživené působením P. Václava Malého, násilně ukončen...

ARCHANĎEL GABRIEL,
PERE SVĚ ROUCHO V ARIEL!

KDO SI KOUPI VRTULNÍK?

Americký minivrtulník firmy Trans Gass předvedla v neděli na libereckém letišti společnost Heli Service. Tento vrtulník pro dvě osoby dosahuje rychlosti až 189 km za hodinu. Při stoupavosti 5 m za sekundu a spotřebě 30 litrů leteckého benzínu patří technicky k nejspolehlivějším na světě. Organizátorská firma je připravena prodeji vrtulníků zprostředkovat zájemcům z celé republiky. Hodí se zejména pro hlídání, průzkumové lety, pilotní výcvik, speciální postřiky lesů i polí, a není proto pochyb, že by takový vrtulník uvítala i leckterá naše firma. V Československu jsou ale dnes zatím jen dva kusy na splátky do pěti let – světová cena předváděného drobečka je totiž 108 850 dolarů a náklady na jednu hodinu letu činí 6550 korun.

Halbe Million Aids-Kranke

GENÈVE, 30. Juni (dpa). Die offiziellen Zahlen über Aids-Fälle in der Welt übersteigen erstmals die halbe Million: 198 Länder haben dies der Weltgesundheitsorganisation (WHO) in Genf gemeldet. Innerhalb des vergangenen Vierteljahres stieg die Zahl von 494 148 auf 501 272 Aids-Erkrankungen, berichtete die WHO am Dienstag in Genf. Die WHO schätzt, daß die tatsächliche Zahl der Erkrankten seit dem Aufkommen der Aids-Epidemie bei etwa zwei Millionen liegt, darunter

Belgrad wehrt sich gegen wirtschaftlichen Ruin

30.6.92

BELGRAD (dpa/VWD). Mit einem Notprogramm versucht die Regierung Rest-Jugoslawiens, den durch Kriegskosten und Handelsbargo drohenden wirtschaftlichen Ruin abzuwenden. Die beiden noch verbliebenen Teilrepubliken Serbien und Montenegro werteten den Dinar um 85 Prozent ab. So kostet der Dollar statt bisher 305 Dinar jetzt 2000. Eine Mark ist nunmehr 1320 Dinar wert, während ihr Kurs bisher 200 betrug.

Nach Darstellung des montenegrinischen Regierungschefs Milo Djukanovic sind auch die Preise für Grundnahrungsmittel sowie weitere Konsumgüter von heute an eingefroren. Vor dem Stopp sind zahlreiche Waren und öffentliche Dienstleistungen noch einmal drastisch verteuert worden. So kosten Eisenbahntickets künftig 50 Prozent mehr. Auch die Löhne werden nach Angaben von Djukanovic unter staatliche Kontrolle gestellt. In Zukunft darf niemand offiziell mehr als das Dreifache des Minimallohnes verdienen. Dieser beträgt zur Zeit 70000 Dinar monatlich.

Rest-Jugoslawien will mit diesen Schritten die galoppierende Inflation stoppen. Allein im Juni stiegen die Lebenshaltungskosten um 102 Prozent gegenüber Mai. Verglichen mit dem Niveau vor einem Jahr liegt die Teuerungsrate derzeit bei 3680 Prozent.

Slabé zemětřesení

BRATISLAVA: Seizmická stanice Geofyzikálního ústavu SAV v Železných studnicích u Bratislavy zaznamenala včera tři slabá zemětřesení s epicentry v oblasti východního Slovenska, 315 až 320 km severovýchodně od seismické stanice Železná studnička. Největší otřes, který byl pozorován v Bardejově, byl v 02:30 h. Síla otřesu byla 3,6 stupně Richterovy stupnice.

30.6.92

Je to zlý úmysl!

(fa): Teprve měsíc funguje Gyncentrum v Praze 4 a už se nad jeho střechu snášeji mračna. Je to snad proto, že jde o soukromé gynekologické zdravotnické zařízení? Tomu lze jen těžko věřit. Přesto jeho jednatel MUDr. P. Pícha míní, jak konstatoval na včerejší tiskovce, že jde o zlý úmysl. Sdružené zdravotnické zařízení Jižní Město II. vypovědělo totiž Gyncentru smlouvu o pronájmu operačního sálu, což přináší týdenní ztráty 20 tisíc korun. A tak nedostatek financí působí posádce tohoto zařízení — pěti lékařům a zdravotnickému personálu — starosti. Navíc začínají lékaři poskytovat drobné ambulantní úkony na poliklinice na Budějovickém náměstí. Nový jev — tržní princip — se tedy začíná chovat jako doma i ve zdravotnictví. Počítit by to však neměli pacienti. Ti, nebo lépe řečeno ty, jsou zatím s Gyncentrem spokojeni, ať už hradí náklady léčení Všeobecné zdravotní pojišťovna, nebo si lékařské úkony zaplatí zákaznice samy. Dva tisíce jedno sto pacientek, které jsou v místní evidenci, zaplatí za registraci 200 korun. Gyncentrum se zaměřuje například na prevenci nádorových onemocnění, léčbu sterility a drobná ambulantní ošetření. Platit se tu však musí za interrupce (1000 Kčs), zavedení nitroděložního tělíska (100 Kčs) či těhotenský test (90 Kčs). A pokud by žena chtěla plně uhradit komplexní předporodní vyšetření, zaplatila by 3250 Kčs. Lékaři však uvedli, že i ta péče, kterou hradí pojišťovna, je plnohodnotná.

.. A PĚČI BY POTŘEBOVALI SAMI...

Ekonomiky nepřesvědčí

Dnes již chápu snahu V. Mečiar a dalších reprezentantů HZDS zrušit nebo alespoň »racionalizovat« federální televizi. Jistě, i mne by se dotklo, kdybych na televizní obrazovce uviděl svého předchůdce ve funkci premiéra Slovenské republiky J. Čarnogurského, jak divákům i na Slovensku vysvětluje, že jeho vláda po sobě nezanechala tak velký dluh, jak jsem ho prezentoval já, a ještě toto své tvrzení dokládá fakty.

30.6.92

Zdá se, že i V. Mečiar a ostatní představitelé HZDS si začínají uvědomovat, že v ekonomice nelze lavirovat tak jako v politice a zamlžovat realitu. Je například velmi obtížné přesvědčovat korunu, aby upevnila svůj kurs k dolaru či marce, a argumentovat jen svými »specifiky«. Umluvit se prostě nedá. Proto V. Mečiar velmi brzy po svém zvolení začal hovořit o tom, že po J. Čarnogurském bude třeba »strašně moc« napravovat, že je velmi mnoho věcí pokazených a bude co dělat, aby se do konce roku udržel normální chod státu. »Čeká nás obrovské krizové období při deficitu rozpočtu a nedostatku finančních prostředků.« řekl doslova. Uvědomil si totiž, že slibovaný sociální program nebude mít z čeho hradit.

Z této situace jsou v podstatě jen dvě východiska. Buď zavést přísnou restriktivní politiku a utahování opasku s odkazem na chyby svého předchůdce, nebo spoléhat na pomoc zvenčí. Proto není divu, že V. Mečiar již neopomněl ve svém nedávném prohlášení ujistit Evropské společenství o tom, že procesy, které v ČSR nyní probíhají, neznamenají kvantitativní změny jakýchkoli závazků vůči zahraničí. »Jediné, co se může stát, bude, že se práva a povinnosti vyplývající pro Československo z těchto závazků rozdělí mezi dva subjekty,« tvrdil.

A kdy budou občané Slovenska seznámeni s východiskem z dnešní situace? Leccos jistě napoví programové prohlášení, které vláda SR předloží SNR do 6. července.

Standort Deutschland: Minuspunkte aus Unternehmersicht

Von je 100 Industrieunternehmen meinten:

Koulovo palivo

O rozvoji soukromého podnikání se přesvědčujeme každý den a na každém kroku. Rady obchůdků, butiků a nejrušnějších stánků oživují svým vznikem dříve tolik fádni šed ulic, uliček a náměstí. Dalším důkazem toho je i soukromá prodejna paliva a průmyslového zboží, která byla před pár týdny otevřena v Saratovské ulici č. 4 v Praze 10 a jejímž majitelem je p. F. Koula. A jaká je nabídka jeho prodejny? Je opravdu bohatá, neboť nabízí nejrušnější zboží od kovových předmětů, žárovek, zásovek, zvonků přes drogistické zboží až po balené palivo, dřevěné uhlí či ekologické brikety. Na všechny tyto druhy paliva přijímá pan Koula nejen objednávky, ale zajišťuje i jeho dovoz. Dále zde můžete koupit i výfuky na automobily značek Dacla, Olcit, Skoda 100, 105 a 125. Tím ovšem nabídka zcela nekončí. Na objednávku a podle přesných rozměrů vám zde také zhotoví i okrasné dřevěné ohrádky do oken či dřevěné plátky, vše s týdenní dodací lhůtou a ve výhodných cenových relacích. Když tedy nechybí chuť, dílo se daří.

Petrín končí

30.6.92

(jkk): Dnešek je posledním dnem, kdy televizní signál pro Prahu proudí z již zastaralého vysílače Petrín. Od zítřka 1. července bude do plného provozu uveden žižkovský vysílač Praha-město. Protože díky členitosti terénu nebude Žižkov schopen pokrýt některá území Prahy, budou pro Podolí, Braník (kanál 45, 49), Šárku, Dejvice a Břevnov (kanál 44, 47) zprovozněny nové převaděče. Ještě během tohoto roku bude také omezeno a posléze zrušeno vysílání vykrývače Strahov. Uvolněné kanály mají být využity pro soukromé televizní stanice.

Už se, sousedko, NEZLOBTE...

Tenkrát jsem prokurátoroval na jedné menší prokuratuře na severu Čech. Pátek odpoledne, pařák a na programu poslední trestní případ toho dne a týdne, vcelku banální causa drobného podvodníka. Jak se alespoň na první pohled zdálo...

Náš pan Jaroslav měl totiž odpor k práci se stálou pracovní dobou a byl neuvěřitelně vynalézavý ve vymýšlení katastrofických událostí, které ho údajně postihly a které činily nezbytným půjčit si tu tam, tu onde menší nebo i poněkud větší jinaně částky. Zpravidla od některé sousedky v okolí chalupy, kde žil Jaroslavův táta, na svých pětápadest let ještě chlap jak hora. Sousedkám se Jaroušek líbil, už méně se jim však líbilo to, že dluhy a dloužky narůstaly a Jaroslav je v dohodnutých termínech nevracel. Naopak: přidal novou dra-

ZE SOUDNÍ SÍNĚ

matickou historku a půjčil si ještě další peníze. Pak už k tátovi raději ani nejezdil, protože měl dluhy, kam se podíval, a protloukal se, jak se dalo. Stíhání pro trestný čin podvodu na sebe nenechalo dlouho čekat a toho pátku již mělo proběhnout hlavní líčení u okresního soudu.

A první překvapení bylo tedy: chodba před jednací síní byla plná svatečně vyšňořených žen od věku téměř nezralého až do let babičkovských. Sousedky! A kupodivu se dostavil i obžalovaný, pan Jaroslav, byť nebylo řízení vedeno vazebně a já osobně jsem trochu hádal, že se mu k soudu zrovna chytit nebude. Když však s Jarouškem do jednací síně vstoupilo chlapisko, které se málem nevešlo do dveří, pochopili jsme, že tatínek neponechal nic náhodě a synka k soudu přivedl. A další překvapení na sebe dlouho nenechalo čekat! Náš Jaroslav trestnou činnost beze zbytku přiznal, projevil nad ní velikánskou lítost a velice přikrými slovy sám sebe odsoudil.

Pak přišla první sousedka — a světe, zbož se! — skoro se našeho podvodníka zastávala. Potom si vzal slovo Jaroslav, sousedce se hluboce omluvil a co více — vytáhl prkenici a před užaslým senátem a zkoprnělým prokurátorem (mnou) výsázel na dřevěné ohrádce pro svědky před docela pohlednou paninku nejlepššího věku dlužnou částku i se slušným úrokem. A takhle se obžalovaný do mrtvé vypořádával i s dalšími dvaceti třemi podvedenými. Nakonec přijal i uložený trest, který chtěl nechtě musel následovat, a s prohlášením: »No jo, za blbost se musí plácit!« téměř odtančil z jednací síně, následován otcem. O něco později jsem se dozvěděl, že to byl právě tenhle upracovaný dřevár, který nehoďného synka vyhledal, zmlátil jako koně a násilím vrátil na cestu pravou. Jako pomocný lesní dělník vydělal Jaroslav na zaplacení dluhů a po návratu z výkonu trestu již u dřevařiny zůstal. Jen kdyby takových případů bylo více...

JUDr. ZDENĚK BRDIČKA

CO VŠECHNO ZMŮŽE MAKARENKO...

MLČENÍ JEHNÁTEK

Slovenští politici, ale i někteří publicisté si neustále stěžují na zkreslené a nepravdivé informace prezentované federální televizí, rozhlasem a českým tiskem. Tvrdí sice, že na Slovensku je přístup k informacím z druhé části federace větší než v Čechách, ale při čtení některých bratislavských novin to tak příliš nevy-padá. Existují pouze dvě možnosti. Buď je

Loučení jedné vlády

Dluhem zemědělská politika, říká P. Pithart

30.6.92

(Ta): Premiér P. Pithart na včerejší tiskové besedě po skončení posledního jednání české vlády bilancoval uplynulé dvouleté období. »Myslím, že vláda pracovala dobře, nenápadně, bez krizí a výkyvů,« uvedl.

Konstatoval, že vláda předává ekonomiku ČR v pořádku a s mírným přebytkem rozpočtu, nezaměstnanost se podařilo snížit ze 4,5 % na 3 % a kritiky některých ministrů se ukázaly být uměle dramatizovány. Za neúspěch pokládá P. Pithart nedotaženou reformu státní správy a v souvislosti s tím vyjádřil obavy, že personální změny, k nimž zřejmě dojde, nenapomohou k její stabilitě. Za velký dluh pokládá zemědělskou politiku. »Chyběla kompetence odvolávat či jmenovat ministry. Lituji, že jsem nešel do konfliktu s předsednictvem ČNR v případě ministra Kubáta,« řekl český premiér. Vyjádřil obavy o životní prostředí. K současným státoprávní otázkám uvedl, že základním problémem je, že Slovensko neví, co chce. Jeho obyvatelé si chtějí zjednat větší sebedůvěru. Tu jim zosobňuje V. Mečiar, proto ho volili. O neúspěch moravské věci se podle P. Pitharta nejvíce přičinili moravští poslanci v ČNR, kteří ji zesměšlili.

Po projednání návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 1991 vláda konstatovala, že ke zhoršení výsledků rozpočtu došlo pouze v závěru roku, kdy regulační opatření na straně výdajů nestačila vyrovnat výpadek příjmů. Celkové příjmy dosáhly 226,59 mld. Kčs a výdaje 240,21 mld. Kčs. Vzniklý schodek ve výši 13,62 mld. Kčs bude kryt dodatečnými úhradami z finančního vypořádání za minulý rok ve výši 3,73 mld. Kčs s emisí státních pokladničních poukázek ve výši 9,89 mld. Kčs. Rozpočty územních orgánů ČR dosáhly přebytku 5,22 mld. Kčs. Celkový ekonomický schodek rozpočtové soustavy ČR tak činí 4,67 mld. Kčs.

Vláda dále projednala a schválila návrh priorit na záruky ze státního rozpočtu na projekty, jejichž realizace bude vyžadovat

participaci zahraničního kapitálu formou půjček a návrh zásad pro poskytování státních záruk za tyto půjčky. Stejně tak byl přijat Národní plán pomoci zdravotně postiženým občanům, který, jak uvedl M. Bojai — stanovuje do roku 1994 v 59 konkrétních úkolech činnost vládního výboru pro zdravotně postižené a jednotlivých vládních institucí. Jeho cílem je »zmenšování bariér« pro tyto občany. Vláda rovněž schválila návrh nařízení vlády ČR o změně prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky i řadu dalších návrhů.

Rozdělená obrazovka

(č+r): Slovenská televize zahájila včera na národním okruhu vysílání nové zpravodajské relace. Televizní diváci mohou sledovat dvacetiminutový zpravodajský pořad denně na druhém kanálu STV vždy po 19. hodině. Po zpravodajské relaci bude STV na národním okruhu denně vysílán program pro děti. Hlavní zpravodajská televizní relace — Deník ČST — bude vysílána již jen na programu F 1. Slovenská TV tak podle vlastního vyjádření nemůže již v důsledku vysílání nové zpravodajské relace zabezpečit zpracování informací ze Slovenska pro pořady Deník ČST, Události a komentáře, Minuty dne a nemůže poskytovat ani informace o počasí. Takže první rozdělení je tady! Redakce zpravodajství ČST bude v zájmu poskytování aktuálních informací z celé federace zabezpečovat objektivní zpravodajství vlastními silami. Obrazové příspěvky ze Slovenska bude přebírat přímo z vysílání STV.

Ministrem obrany by měl být civilista

30.6.92

(štp): »Současný zákon o referendu je podle názoru pana prezidenta ne zcela vyhovující v prvním odstavci článku 1, který je, jak se pan prezident shoduje s celou řadou politiků, nepoužitelný v současně situaci — nicméně — druhý odstavec téhož článku je zatím jedinou ústavní cestou, která může rozhodnout o vystoupení jedné nebo obou republik z federace. Pokud FS najde jinou, ještě jasnější, jednodušší cestu novelizace zákona o referendu, pak pan prezident ji bude akceptovat,« řekl včera na pravidelném brífinku prezidentův mluvčí M. Žantovský k otázkám týkajícím se státoprávního uspořádání.

K možnému obsazení funkce federálního

ministra obrany vojákem pak sdělil, že V. Havel se domnívá, že by tento post měl zastávat civilista. Tento názor, jak sdělil prezidentův mluvčí, sdílí po konzultacích též V. Klaus a V. Mečiar ho prý vyslechl s pochopením. O nové federální vládě M. Žantovský uvedl: »Musí to být vláda nejen co do jména, ale i co do příslušných kompetencí a rozhodovacích pravomocí.«

Na brífinku zazněla též otázka, co prezident Havel soudí o výroci Š. Bačinského o eventuální možnosti levicového puče. K tomu M. Žantovský sdělil, že pan prezident považuje za vyloučené, aby v Československu došlo k puči v klasickém slova smyslu.

.. A CYKLISTA...

Autoři zřejmě považují své čtenáře za stádo poslušných ovcí. Nežijeme na Sibiři, kde cesta z jednoho města do druhého trvá otrlým domorodci několik týdnů neřkuli měsíců, nepotká-li se cestou s medvědem. Cestu z Bratislavy do Prahy zvládne i průměrný Slovák bez mimořádného vypětí za několik hodin. Na vlastní oči se může přesvědčit, že »zlý Čech« sice zrušil Dům slovenské knihy, ale o několik metrů dál zrekonstruoval barokní palác — Dům slovenské kultury. O tom Koridor taktně mlčí, ale poukazuje na zahánějící český kapitalismus fotografiemi

30.6.92

Čepičárů a prodáváčů všelijakých šuntů. K nejvydatnějším soustám patří citát prohlášení České iniciativy: »... máme dost slovenských příživníků... jsme již unavení vlečením balkánského břemene s názvem Slovensko. Nemoderní zaostali Slováci nás zdržují na cestě k bohu Prosperity.« Nejsem sice zvláštním zastáncem této iniciativy, ale originál si »pod koněm« může bez rozdílu národnosti přefist každý a autoři by asi žasli, co jim to v překladu do slovenštiny z jejich elaborátu vzniklo.

Koridor svá jehňátka krmit vskutku nestravitelnými biftekami. Dovedu si v barvách představit, jak bude po zrušení federálních sdělovacích prostředků vypadat svobodný slovenský tisk.

BOLŠEVIKLÍK!

V Bratislavě pro i proti

BRATISLAVA: Rozdílné názory zaznívají na tiskových konferencích ve slovenské metropoli. Současný postup HZDS je správný a Slovenské křesťanskodemokratické hnutí ho bude podporovat, řekl předseda SKDH J. Klepáč. Odmítl názor, že Mečiar vede nezodpovědnou politiku ústící do konfliktů se sousedy a do izolace Slovenska. SKDH chce obnovit »otřesenou víru slovenských voličů v křesťanství. Občanská demokratická unie má podle M. Porubjaka výhrady k obsazení slovenské vlády, zejména jmenování generála Tuchyňi ministrem vnitra a L. Černáka ministrem hospodářství. K obavě o osud demokracie a přeměny po listopadu 1989 vede kromě složení vlády i ohlašované zrušení 16 zákonů, čistky na ministerstvech, útoky proti federálním sdělovacím prostředkům a snahy přezkoumat privatizaci.

Aufgespießt

„Amerikanisches Linksabbiegen — ein Erbstück der DDR“

Titelzeile eines Artikels der PDS-Zeitung „Neues Deutschland“ zu den am 1. Juli in Kraft getretenen geänderten Verkehrsregeln.

Zentnerweise Reis aufs Brautpaar geschaufelt

Eine Hochzeit kann in Italien nicht teuer genug sein. Das Kleid der Braut verschlingt ein kleines Vermögen. Durch die in zarte Tücher eingepackte *confetti*, das ist Mandelkonfekt, wird das Familienfest monatelang vorher den Freunden und Bekannten angekündigt. Am Gala-Essen mit zehn und mehr Gängen nehmen nicht selten über hundert Personen teil. Der italienische Brauch will es so.

In den letzten Jahrzehnten sind kostspielige Marotten hinzugekommen: Für einen Tag mieten die Brauteltern eine englische Luxuslimousine, in der das glückliche Paar zur Kirche rollt. Die Hochzeitsnacht verbringen Braut und Bräutigam in einem sündhaft teuren Hotel. In ihrem ganzen Leben werden sie nie wieder für eine Übernachtung so viel Geld ausgeben!

In Venetien, das heißt im weiten Umkreis der Po-Mündung ist es außerdem der Brauch, die Jungvermählten mit Reiskörnern als Fruchtbarkeitssymbol zu überschütten. Schön, ähnliche Bräucher finden sich auch in Deutschland. Doch nicht so verschwenderisch wie in Rovigo und Padua, in Vicenza, Chioggia und Venedig. Meist verstreuen Freunde und Verwandte des Paares viele Kilogramm Reis. Nach einem besonders üppigen Fest in dem Städtchen Badia Po-

lesine hatte die kommunale Straßenreinigung mehrere Zentner Reis und Nudeln wegzufegen. Das Streukommando war mit einem Lieferwagen vor die Kirche gefahren und hatte in wilder Entschlossenheit Körner und *pasta* mit Schaufeln über Hochzeitspaar und Gäste verteilt.

Dem Bischof Pietro Nonis (Vicenza) platzte daraufhin der Kragen. Er verfaßte für seinen Amtsbereich eine Art Hochzeitsordnung, in der er seine Schäfchen zu Bescheidenheit und Rücksicht auf die Armen aufforderte. Bei dieser Gelegenheit hoffte der Seelenhirte auch, mit gewissen Frivolitäten Schluß zu machen. Immer häufiger nämlich hängen Spaßvögel vor der Kirche eine Unzahl länglicher Luftballons auf als unmißverständlichen Hinweis auf die dem Ehemann gewünschte Potenz. Während in der Kirche die Zereimonie abläuft, finden Bekannte und Arbeitskollegen der Brautleute oft ihren Spaß daran, die motorisierte Hochzeitskutsche von den Rädern bis zum Dach in Toilettenpapier einzupacken. „Bewahrt die Würde und die Schlichtheit der christlichen Feier“, mahnte der Bischof.

Unerwartet erhielt der Kirchenmann jetzt die Unterstützung einer grünen Bürgerbewegung in Mirano bei Vene-

Gut ein Pfennig statt drei Mark^{2.7.82}

Eines der letzten Relikte kommunistischer Wirtschaftspolitik ist verschwunden: Der künstliche Wechselkurs des Rubel. Nachdem die russische Regierung den tollkühnen Plan aufgab, ihre Währung zum 1. August voll konvertibel zu machen, ist die Aufhebung der sogenannten Kommerzkurse und die damit verbundene drastische Abwertung ein kleiner Schritt dorthin. Bisher galt beispielsweise für die D-Mark ein Kommerzkurs von knapp einem Rubel — ein völlig absurdes Verhältnis, da die Mark auf dem freien Markt in Moskau zuletzt mit rund 70 Rubel gehandelt wurde. Künftig wird die Zentralbank alle Transaktionen des Staates und der Firmen zu einem Kurs abrechnen, der jeweils dienstags und donnerstags auf dem Moskauer Mini-Devisenmarkt der Banken ermittelt wird. Als Anfangskurs legte die Bank, wie gestern gemeldet, 125,26 Rubel je Dollar fest. Das Verhältnis zur deutschen Währung beträgt 82,17 Rubel für eine Mark oder umgekehrt rund 1,2 Pfennig pro Rubel. Nach dem vor noch nicht allzu langer Zeit verwendeten „offiziellen“ Kurs soll ein Rubel etwa drei Mark wert gewesen sein. Deutschen Bankenkreisen zufolge

kommen die ersten Rubel-Kurse im Rahmen des nun eingeleiteten „kontrollierten Floating“ der Marktaktualität schon recht nahe. Von der Konvertierbarkeit des Rubel sei man aber weit entfernt; dies sei noch „Wunschdenken“, meint ein Frankfurter Devisenexperte. Angesichts der erwarteten Jahresinflation in Rußland von 500 bis 1000 Prozent sei mit weiteren Abwertungen zu rechnen. Entscheidend für eine Kursstabilisierung werde sein, ob es dem Staat gelinge, die durchaus vorhandenen Devisen einzutreiben.

Um an harte Währungen heranzukommen, ordnete die russische Notenbank an, daß die Unternehmen in dieser GUS-Republik künftig die Hälfte ihrer Devisenerlöse an den Staat zu verkaufen haben. Bisher hatten sich die Exporteure diverse Tricks einfallen lassen, um diese kostbaren Schätze nicht zu miserablen Kursen abliefern zu müssen. Ein Effekt der neuen Marktkurse ist, daß ausländische Investoren erstmals eine einigermaßen realistische Kalkulationsgrundlage bekommen. Bisher mußte mit dem Kommerzkurs gerechnet werden, ohne daß die tatsächlichen Kaufkraftverhältnisse bei Löhnen und Preisen berücksichtigt werden konnten.

Kohl gibt Irrtum bei Kosten der Einheit zu

150 Milliarden jährlich für Aufbau Ost

BONN, 1. Juli. Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) hat am Mittwoch im Kabinett zum ersten Mal offiziell eingestanden, den Vollzug der deutschen Einheit „bei weitem zu optimistisch“ eingeschätzt und sich — „wie namhafte Fachleute“ — bei den Kosten geirrt zu haben.

ZWEI JAHRE DA VACH, WIR DANKEN DIR, O HELMUT!

dig. Sie forderte ihren Bürgermeister auf, die übliche Reisverschwendung zu verbieten, und gab ihm zur Erleichterung seiner Entscheidung ein paar Zahlen in die Hand: Im vergangenen Jahr heirateten allein in Venetien 23 000 Paare.

Erfahrungsgemäß sind bei diesen Feiern zwischen 50 und 100 Tonnen Reis und Nudeln auf die Straße geworfen worden. „Davon könnten über eine Million Menschen satt werden“, meinte ein Sprecher der „grünen“ Gruppe nachdenklich.

Krebs durch Haarfärbemittel?

NEW YORK, 1. Juli (dpa). Haarfärbemittel können möglicherweise eine bestimmte Krebsform des Lymphsystems, das Non-Hodgkin-Lymphom, auslösen. Das ergab eine Studie des Nationalen Krebsinstitutes der USA in Bethesda (Maryland), die am Mittwoch veröffentlicht wurde. Allerdings muß der Zusammenhang zwischen künstlicher Haarfarbe und diesen Tumoren noch durch weitere Untersuchungen bestätigt werden.

Die Forscher entdeckten, daß die Haarfärbemittel bei Frauen in den USA für jede fünfte Erkrankung an diesem Krebs verantwortlich sein könnten. Sie untersuchten 275 Frauen, die ihre Haare färben und an einer der folgenden Krank-

Während die Zahl der Kranken mit Non-Hodgkin-Lymphom unter den haarfärbenden Frauen einen Zusammenhang erkennen ließ, war die Zahl der anderen Krankheitsfälle zu gering für brauchbare Aussagen.

Non-Hodgkin-Lymphom, Hodgkinsche Krankheit, multiples Myelom oder chronisch-lymphatische Leukämie. Die kranken Frauen wurden mit 700 gesunden Frauen gleichen Alters verglichen, die ihre Haare nicht färbten.

Besuch im Kloster Eberbach

Am 13. Februar 1136 war es, als zwölf Zisterzienser-Mönche aus Clairvaux/Burgund das Kloster Eberbach in einem engen Waldtal bei Eltville im Rheingau gründeten. Ursprünglich siedelten hier einmal die Augustiner, die aber wegen ihrer mangelnden Disziplin ausgewiesen worden waren. Grundstock des klösterlichen Landbesitzes waren Schenkungen. Gläubige hofften damit ihr Seelenheil zu sichern. Heute befindet sich das Areal im Besitz des Landes Hessen. In seinen Kellern reifen bekannte Weine, die Anlage selbst ist ein Abstecher wert.

Die Zisterzienser, deren Devise „ora et labora“ (bete und arbeite) lautete, hatten in kürzester Zeit die Hänge zum Rhein und im Kisselbachtal gerodet. Die ersten Weinstöcke wurden gesetzt. Dank einer unvergleichlichen Dynamik entwickelte sich Kloster Eberbach in den folgenden beiden Jahrhunderten zu einem riesigen Weinbau- und Weinhandelsunternehmen. Als die „ersten Multis“ bezeichneten denn auch Hans Ambrosi, der frühere langjährige Direktor der Staatsweingüter Eltville, zu denen Kloster Eberbach heute gehört, die Zisterzienser. Von Oppenheim bis zum Westerwald, von Frankfurt bis Köln gab es fast 200 Außenstellen, Verwaltungszentren, Weinberge, Kellereien und selbständige Wirtschaftshöfe, die zum Kloster gehörten.

Etwa seit Mitte des zwölften Jahrhunderts schickten die Mönche jährlich im Durchschnitt 200 Fuder Wein in die rheinische Handelsmetropole Köln. Ihre Schiffe, die sie auf die Namen „Sau“, „Pint“ und „Bock“ getauft hatten, durften zoll- und steuerfrei fahren. Der Weinbehandlung widmeten sie größte Aufmerksamkeit. In den Kellereintragungen können noch heute genaue Anweisungen über die Klärung und Schönung des Weines nachgelesen werden. Ein Sackfilter wird in Rheinhardtshausen bereits 1496 erwähnt. Lobend ist auch das Einbringen eines Stückfasses spätgelesener Trauben im Jahre 1753 erwähnt. Bereits 1603 verwendeten sie Röhren, in denen der Most von der Kelter in die Fässer geleitet wurde.

Um Einfälle waren sie nicht verlegen. So fertigten die Mönche im Jahre 1499 das „Erbacher Riesenfaß“, das zeitweise als achties Weltwunder angesehen wurde. Fast drei Meter hoch und achteinhalb Meter lang, vermochte es rund 70 000 Liter Wein zu fassen. Viel Freude an diesem Wein sollen die Mönche übrigens nicht gehabt haben, will man der Chronik glauben: Während der Bauernkriege stateten aufgebrachte Bauern dem Kloster einen Besuch ab, leerten das Faß und ließen sich Ochsen, Kühe und Hühner des Klosters gut schmecken.

Die Mönche waren ganz schön „profitorientiert“ — wie wir heute sagen würden. So richteten sie 1730 einen „Cabinett-Keller“ ein, in dem sie in guten Weinjahren kleine Mengen der ausgesucht wertvollsten Weine der klostereigenen Weinbergen einlagerten. Nach einer durchschnittlichen Lagerzeit von 14 Jahren erhielten die Mönche dafür Spitzenpreise.

An dieses Vorbild knüpften 1812 die Herzöge von Nassau an und ließen den „Cabinettkeller“ zur Versorgung ihrer Hoftafel mit den besten Weinen bestücken. Vier Keller, „Schwarzer-Keller“, „Cabinett-Keller“, „Hospital-Keller“ und „Nassauer-Keller“ dienen auch heute noch der Lagerung und dem Ausbau von Weinen. Die insgesamt 120 Doppelstück-, Stück-, Halb- und Viertelstück können insgesamt 300 000 Liter Wein aufnehmen. In den Kellern lagern insgesamt 200 000 Flaschen, darunter die auf einen Wert von 10 Millionen Mark geschätzten Schatzkammerweine.

Das Kloster ist nicht nur wegen seiner Bauten und seiner ausgezeichneten Weine ein Besuch wert. Mitunter dienen die alten Gemäuer auch als Filmkulisse, unter anderem für die Verfilmung des Romans „Der Name der Rose“ von Umberto Eco.

Kloster Eberbach erreicht man mit dem Auto über die Autobahn A66 bis Eltville. Von dort weiter nach Kiedrich zum Kloster-Eberbach. Der Weg ist auch ausgeschildert. Die günstigste Bahnverbindung ist bei der Bundesbahnauskunft Frankfurt, Telefon 194 19 zu erfragen.

... a s úsměvem
do dalšího týdne

KSČ-
ZÁRUKA ŠTĚSTÍ
BLAHOBYTU
SVOBODY TISKU!

LEPŠÍ HABSBURK
NEŽLI HEČIAR & KŇAŽKO,
CHB...
Übrigens: Eine Null
kann das Problem
verzehnfachen!

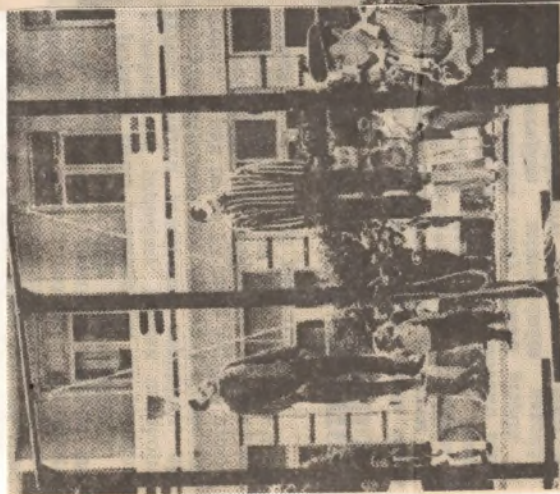

DALŠÍ OBRÁZEK NA STR. 324

konání. Dr. Habsburk se cítí s Čechy spřízněn, protože jsme podle jeho slov měli společné nepřátele v postavách Hitlera a Stalina. Je potřebné, abychom se zabývali společnými dělními, vybudováním nové Evropy se svými centry — Čechami, Moravou a Slezskem, řekl.

Auch als Filmkulisse bekannt: Das Kloster Eberbach im Rheingau

národa a zkušenosti s Habsburky nejsou pouze negativní, jak bylo tendencí tvrdeno v posledních čtyřiceti letech. Otto von Habsburk uvedl, že v Evropském parlamentu se sledují současné problémy našeho státu, ale že věří v jejich úspěšné pře-

Těla dvou odsouzených a popravených zločinců na ústředním náměstí jihoalbánského města Fier, kde byla pro výstrahu vystavena od středy do čtvrtka. Nad oběma muži byl vynešen rozsudek smrti za tímžinou a předem naplánovanou zákernou vraždou pětileté rodiny.
SLOVENSKO - NA STRAŽ!

Habsburkové v Čechách

(Jlk): Na zámku v Ploskovcích byla večerá odpolekne slavnostně otevřena výstava Habsburkové a Čechy ve 20. století za účasti prezidenta Panevropské unie dr. Otto von Habsburka. Jak v úvodu vernisáže řekl dr. J. Rak, profesor Univerzity Karlovy v Praze, dynastie Habsburků je již 700 let historicky spjata s dějinami českého

Historische Kelter im Laienrefektorium.

Památky zdevastovány

(čr): V České republice existuje zhruba dva tisíce památkových objektů, z nich je 154 přístupno veřejnosti. Přibližně 25 nejznámějších má být vráceno původním majitelům. Mnohé z těchto památek jsou zdevastovány, nebo je ničí dřevokazná houba, některé jsou dokonce ruinami. Rodové sbírky byly po roce 1948 rozmetány. Slechtické rody, které žádají majetek zpět, budou mít mnoho práce. Počet státěm spravovaných objektů bude muset být snížen na devadesát. Další památky, které se vracet nebudou, by měly být předány obcím. Zbylé objekty by mohly být i privatizovány. Památkáři podporují myšlenku vzniku Nadace valdštejnských sídel nebo plány Jiřího Lobkowicze, který chce zpřístupnit objekt mělnického zámku. Křimická větev Lobkowiczů hodlá soustředit rodové sbírky na zámku Kozel. Muzeum slechtické kultury chce vybudovat v Kostelci nad Orlicí Josef Kinský. V případě, že by došlo k pronájmu památkových objektů na 99 let, nešlo by o výprodej a samozřejmě by se žádné umělecké předměty nesměly vyvážet mimo území státu. Stát by měl také při prodeji mobilářů předkupní právo. Postoje některých rodů se budou teprve vyvíjet v návaznosti na přijatý zákon o půdě, podle kterého mají možnost se rozhodovat ještě do letošního září.

Z ČEHO JDE STRACH

Případné rozdělení Československa určitě bude mít nepříjemné následky pro obě budoucí samostatné části a zejména starších generací a smíšených česko-slovenských rodin se hluboce dotkne i po stránce citové. Přesto pro toto rozdělení, a to co nejrychlejší, hovoří pádné důvody, jestliže slovenská strana neupustí od představy, že je nějaký, ať už jakýkoli společný stát myslitelný při existenci dvojího pojetí ekonomické transformace, rozdílného pojetí, které by vedlo ke vzniku dvojí ekonomiky, jiné v ČR a jiné v SR. Jasně o tom pohovořili přední ekonomičtí odborníci V. Dlouhý, J. Stráský a P. Kysilka za obzřetného sekundování J. Čarnogurského v posledním televizním pořadu Co týden dal.

Chudinka osamocený poslanec FS za SDE St. Grohann se pokoušel — jako četní jiní slovenští experti — politicky zneužít skutečnost, že účinky transformace jsou v některých regionech bolestivější. Marně však hledal pomyslný širší manévrovací prostor. Přišel např. s naivním tvrzením, že »jiné časování neznamená zpomalení«, zatímco P. Kysilka uváděl, že současné tempo reformy je z odborného ekonomického hlediska to minimální přípustné. Česká a slovenská ekonomika, to jsou zatím prázdné pojmy, konstatoval J. Stráský a poukázal na nebezpečí, že pomalejší postup reformy na Slovensku by mohl znamenat změnu hospodářské politiky. Z tohoto nebezpečí plyne jeho strach, podle mého zcela oprávněný, aby nevznikl takový státoprávní celek, ze kterého by se z ekonomických důvodů muselo utíkat po zlém.

Pořad to byl velmi poučný, přímo osvětlující. Jenom si myslím, že v něm chyběl vedle dalších slovenských představitelů účastník, který by lépe než J. Čarnogurský mohl hovořit o programu křesťanské demokracie, který je nosný a osvědčený nejen v Německu, ale i v Rakousku.

Juraj JAKUBISKO, filmový režisér:

Na festivalu Novoměstský hrnc smíchu jste představil svůj nový film Lepšie je byť bohatý a zdravý ako chudobný a chorý. Tato kritika některých rysů slovenské národní povahy vyvolá určitě nelibost současné vládnoucí garnitury; nemáte obavy, že budete muset tvořit jinde?

»Ani za minulého systému jsem nedělal nic, co by bylo proti mému svědomí, a mím tak činit i nadále. Navíc jsem vstoupil do politiky, neboť na rozdíl od svých kolegů považují za nezbytné projevit se v dnešní době i občansky. Budu i nadále dělat takové filmy, které vždy budou určitým způsobem neutrální, ale pokaždé zůstanou moje a budu v nich svobodně říkat, co si myslím. Pokud mi to nebude umožněno, odjedu. V současné době chystám muzikál o lidské intoleranci, neboť lidstvu nehrozí již zničení jadernými zbraněmi, ale zničení neúctou jednoho k druhému. Peníze jsem již získal a založil vlastní firmu J & J FILM. Snímek by se měl natáčet na Slovensku a hrát v něm bude mimo jiné i syn J. Lennona.«

Prezident v prodloužení?

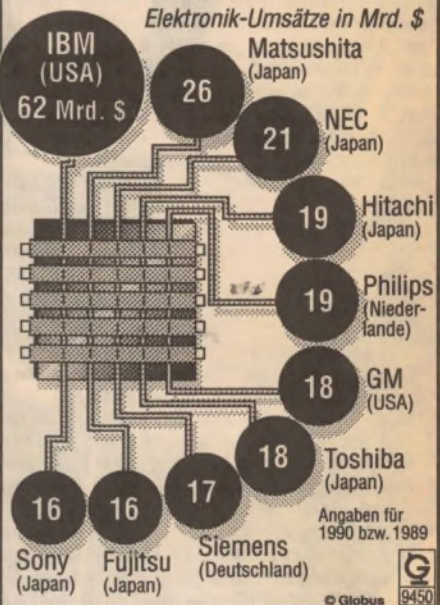
(rol): Včera předložil klub poslanců KDU-ČSL ve FS návrh na změnu ústavního zákona o čs. federaci č. 143/1968 ve znění pozdějších předpisů. Změna se týkala článku 62 o funkčním období prezidenta, které by podle návrhu mělo být prodlouženo na 36 měsíců, tedy o jeden rok do doby, kdy budou vyjasněny záležitosti kolem státoprávního uspořádání. V petičním výboru návrh neprošel jen těsně, 10 poslanců hlasovalo pro, 3 proti a 7 se zdrželo hlasování, vesměs z řad KSČM a částečně HZDS. Klub KDU zvažuje možnost odvolat se ve smyslu jednacího řádu ke sněmovnám FS.

A PAK SE BUDOU STŘÍLET PENALTY!

talent nezapadne

Dvanáctiletá Jana Jilemnická z Liberce se věnuje šachu již čtyři roky a pod amatérským vedením Vratislava Halaby se vy-

Die größten Elektronik-Hersteller

pracovala na špičkovou úroveň. Jako mistryně České republiky a ČSFR v kategorii do 12 let měla možnost zúčastnit se světového mistrovství v německém Duisburgu, které začíná v neděli, nenašla se však žádná čs. firma, která by byla ochotna její účast sponzorovat, a Český šachový svaz odmítl rovněž přispět. Peníze ústředního orgánu jsou zřejmě určeny na cesty profesionálních trenérů a jejich prominentních svěřenců, kteří stejně jako v minulosti jezdí na zahraniční turnaje téměř bez omezení. Nakonec se však sponzoři přece jen našli. Staly se jimi dvě sesterské firmy: Precis, spol. s r. o., z Jablonce nad Nisou a firma Precis Impex GmbH se sídlem v Bischofswerdē. Smutné na tom všem je, že Jana se mezi sportovní špičku dostala jen vlastní pílí, a jak se zdá, Český šachový svaz nehodlá podporovat talenty, jejichž úspěchem se nemohou chlubit zavedení trenéři a funkcionáři, kteří by v tomto případě zůstali bez jakéhokoli odlesku případné slávy.

Alena Ladová, dcera Josefa Lady, pokračovatelka v díle svého otce, ve čtvrtek po krátké nemoci zemřela ve věku 63 let. Pohřeb bude v pátek 3. července ve 14 h v pražském krematoriu ve Strašnicích.

Darf ich im Sommer eigentlich noch mit Winterreifen fahren?

Kein Problem: Sie dürfen! Kostenbewußten Autofahrern empfiehlt der ADAC sogar, ältere Winterreifen mit noch gutem Profil im Sommer aufzubrauchen. Nach fünf bis sechs Jahren härten Winterreifen nämlich aus, so daß sich die Hafteigenschaften auf Schnee und Eis spürbar verschlechtern. Für den Sommerbetrieb aber taugen solche Reifen allemal noch. Nur das Fahrgeräusch wird lauter, und das Verhalten bei Aquaplaning ist anders. Wichtig: Manche Winterreifen unterliegen einer Geschwindigkeitsbegrenzung (Q-Reifen zum Beispiel 160 km/h). Kann Ihr Wagen schneller fahren, muß am Tacho ein Hinweis auf dieses Tempolimit aufgeklebt sein (gibt's beim Reifenhändler). Noch etwas: Sie dürfen sogar mixen – zum Beispiel auf den Vorderrädern Winter- und hinten Sommerreifen. Oder umgekehrt. Nur über Kreuz ist dieser Mix nicht zulässig.

Gilt ein Telefax als Dokument?

Hundertprozentig ist das noch nicht geregelt. Ein obergerichtliches Grundurteil steht bislang aus. Aber: Faxbetrüger riskieren dennoch eine Verurteilung als Urkundenfälscher. „Ein Fax ist wohl eher als Urkunde denn als Kopie anzusehen, weil die Original-Absenderzeile den Absender individualisierbar macht“, erklärt der Frankfurter Oberstaatsanwalt Hubert Harth. Die Juristen sind sich auch einig, daß mit einem Fax Rechtsmittel eingelegt und Fristen gewahrt werden können. Banken wickeln per Fax sogar große Geldgeschäfte ab. Und der Verband der Postbenutzer sagt: „Ein Fax ist genauso rechtsverbindlich wie ein Brief.“ Übrigens: Wer einen Brief faxt, muß ihn nicht noch einmal mit der Post schicken.

Der Vatikan rettete Monacos Unabhängigkeit von Frankreich

„Die Ehe war nichtig von Anfang an wegen der aus psychischen Gründen gegebenen Unfähigkeit des Mannes, seinen ehelichen Pflichten nachzukommen“, mit diesem Urteil des päpstlichen Ehegerichts „Sacra Rota“ waren die seit zehn Jahren laufenden Bemühungen der Fürstentochter Caroline von Monaco von Erfolg gekrönt. Zwei Jahre nach ihrer Hochzeit war Caroline Grimaldi, älteste Tochter des Fürsten Rainier III., von dem Franzosen Philippe Junot geschieden worden und hatte anschließend den Italiener Stefano Casiraghi geheiratet. Ihr Wunsch, den Lebensbund mit Casiraghi auch vor dem Altar zu schließen, scheiterte am Widerstand der Kirche.

Entscheidend für die von Rom festgestellte Nichtigkeit der Ehe war das Gutachten des Professors Diego de Caro über die psychisch bedingte Unfähigkeit Junots. Der Franzose sei sich bei

der Eheschließung nicht darüber im klaren gewesen, daß die katholische Lehre dem Mann „wesentliche Pflichten“ vorschreibt. Als Beweis für die frivole Einstellung des Franzosen zur Ehe machte der Experte außerdem aktenkundig, Junot habe in einer Nachtbar mit Freunden gewettet, es werde ihm gelingen, die Prinzessin zu „erobern“.

Für Caroline Grimaldi bedeutet das Urteil der „Sacra Rota“ einen Erfolg.

Carolines Kinder dürfen auf den Thron

Doch dieser Erfolg kommt zu spät. Stefano Casiraghi, ihr zweiter Ehemann, kam im vergangenen Jahr vor der Küste Südfrankreichs bei einem Motorbootunfall ums Leben. Immerhin gelten die drei Kinder der Prinzessin jetzt nicht mehr als illegal und können auf

der Liste der Thronfolger den ihnen gebührenden Platz einnehmen. Diese Tatsache hat durchaus ihr politisches Gewicht: Durch Patentbriefe des französischen Königs aus dem Jahre 1489 ist die Unabhängigkeit des Fürstentums Monaco garantiert. Das kleine Land fällt erst dann an Frankreich, wenn die Dynastie Grimaldi erlischt.

Hochgestellten Persönlichkeiten fällt es meist schwerer als bürgerlichen Katholiken, eine von der Kirche ausgesprochene Nichtigkeitserklärung zu erlangen. Während die Suche nach eventuellen Ehehindernissen oder Formfehlern bei der Eheschließung für Normalbürger auf der Ebene der Bistümer abrollt, wird die „Rota“ für Staatsoberhäupter und deren Angehörige tätig. Grund für diese kirchenrechtliche Regelung ist die Befürchtung, die Mächtigen könnten die klerikalen Richter ihres eigenen Landes unter Druck setzen. Prominentester Fall einer Auseinander-

setzung zwischen Staat und Kirche waren die vergeblichen Bemühungen Heinrichs VIII., sich von Katharina von Aragon zu trennen, um Anne Boleyn heiraten zu können. Folge war Mitte des 16. Jahrhunderts der Bruch des englischen Königs mit Papst Julius II. und die Gründung der anglikanischen Kirche.

Papst Johannes Paul II. hatte sich wiederholt scharf gegen eine leichtfertige Anwendung der Nichtigkeitserklärungen ausgesprochen. Damit richtete er sich besonders an die katholische Kirche in den USA. 1989 wurden auf der ganzen Welt 54 700 Ehen für „von Anfang an nichtig“ erklärt, davon in Nordamerika allein über 44 500. Die „Rota“ behandelt in einem Jahr wenig mehr als hundert Verfahren und stellt durchschnittlich nur in der Hälfte der Fälle „Nichtigkeit“ fest.

Am Stamm eines großen Baumes gibt es eine richtige Ameisenstraße. Ist das ein gutes oder ein schlechtes Zeichen?

Das ist ein schlechtes Zeichen! Wenn so viele Ameisen am Stamm zu sehen sind, ist der Baum sehr wahrscheinlich von Blattläusen befallen. Der Grund: Ameisen lieben Blattläuse. Oder besser deren Absonderung, den sogenannten Honigtau. Wo immer Sie Blattläuse entdecken, sind Ameisen nicht weit und laben sich an der klebrigen Flüssigkeit. Hier hilft nur eines: Untersuchen Sie den Baum nach Läusen, und bespritzen Sie die befallenen Äste und Blätter mit Seifenlauge oder mit Wasser, in dem Kartoffeln abgekocht wurden. Manchmal hilft sogar schon ein starker Wasserstrahl.

Aufgespießt

„Sicher ist, daß jede Form des Nikotin-Konsums bei Glaukom eine erhebliche zusätzliche Gefahr darstellt, wogegen maßvoller Alkoholgenuß eher nützt als schadet.“

TEN KDO MA' PENI'ZE, TOMU ŽEHNA' PAPEŽ A ŽDALIŽ PAK ŽADARMIKO?

Pastička na blechy

Ne že bych vám ji přímo nabízel, ale zuela jistě ji můžete alespoň spatřit. Kde? V Doudlebech nad Orlicí. V zámku, vybudovaném koncem 16. století Mikulášem Starším z Bubna a vyzdobeném sgrafity italského mistra Gozziho, se skrývá u nás ojedinělá expozice hygienických a kosmetických potřeb.

Jedná se vlastně o sbírku kuriozit vznikající od 16. do 20. století. Je poučné a leckdy zábavné sledovat, co všechno šlechta při péči o své tělo užívala. Oblíbené byly roztodivné flakóny, nádobky na uchovávání olejů a voňavek, které se užívaly již od renesance. Bývaly dřevě-

JEDNA BLEŠKA VE ZABLEŠKA...

Aus einer Information des Bundesverbands der Augenärzte über das Glaukom (Grüner Star), die von Suchtfachleuten als bedenklich bewertet wird.

Aufgespießt

„Der erste Januar 1993 wird der super-kantharte Hit-Tag der deutschen Nachrichtengeschichte. An diesem Tag werden die Wände wackeln und die Vorhänge zerreißen, die Erde wird

ne, jantarové či skleněné. Nechybějí tu ani hřebeny, první hygienické pomůcky v dějinách lidstva vůbec, jež zpočátku nesloužily k česání, ale k odstraňování dotěrných parazitů. Zaujmu i cínová lavaba, umístěná na stěnách místnosti a stolovnický užívaná k namáčení prstů do »ždíbce« vody. A co taková vykuřovadla, jež naplňována vonnými bylinami sloužila k potlačování pachů v místnosti. Vykuřovadla byla vlastně posledním primitivním prostředkem boje proti nečistotě. Od 18. století si lidé začínali uvědomovat, jakou roli hraje hygiena při prevenci nemocem. Z tohoto období

sich auftun und alles verschlingen. Wenn es aber nicht so kommt, dann können einige Fernsehredakteure in Deutschland nur noch um einen kleinen Krieg beten oder für den plötzlichen Herztod des Bundeskanzlers bei seiner Neujahrsansprache.“

Beginn eines Berichts über die Aussichten der geplanten TV-Nachrichtenanäle n-tv und VOX in der Branchenzeitschrift „medium magazin“.

najdeme v doudlebském zámku řadu exponátů: první klobzety, plivátka a burdaly či dámské nočníky, atd.

Ve čtyřech místnostech doudlebské expozice hygienických a kosmetických potřeb můžeme zhlédnout na 500 exponátů. K těm skutečně nejkurióznějším lze počítat zařízení na pouštění žilou či soupravu na čištění uší, již vévodí miniaturní lžička k odstraňování nečistot ze zvukovodu. Skutečným unikátem je pak pastička na blechy. Jak fungovala? Do dřevěné schránky uložená medová kulička promísená se zvířecí krví dovedla přý dotěrný hmyz do pasti. Schránka se nosila pod šaty... Inu, proti gustu žádný dišputát. Ať tak či onak návštěva zámku v Doudlebech nad Orlicí pobaví.

VITE, ŽE

...na 50 000 marek odhadli odborníci škodu, kterou způsobilá rozzuřená kráva na jatkách v německém městě Karlsruhe? Když ji vyváděli z »čekárny« na porážku, vytrhla se a na dvoře firmy poškodila 15 zaparkovaných automobilů patřících tamnímu personálu. To však dovádějímu zvířeti zřejmě nestačilo a pro jistotu vtrhlo ještě do správní budovy. Tam jej čekala již jen přesně mířená rána z pistole.

Kdo chce zabít »zlatého tygra«?

KDO v uplynulém týdnu zašel do proslulé staropražské restaurace U zlatého tygra v Husově ulici, tomu poprvé zhořkl pizeňský mok, který se tu čepuje v kvalitě, jakou za uplynulá léta v mnohých hospodách, jídelnách a pivnicích dávno degradovali.

Zpráva, že Raj Praha 1 chce tuto »historickou památku«, jež patří ke koloritu Starého Města a kterou jeho úředníci nazývají jen provozovnou, uzavřít ke 30. červnu, vyvolala nesouhlas a rozhořčení štamgastů. Za tři dny jich více než 600 podepsalo »prohlášení hostů«, v níž tento zámer odsuzují.

U zlatého tygra — to není jen obyčejná hospoda šedého průměru, ale něco jako proslulý klub v Anglii či lidová univerzita, v níž se někdy dozvíte i to, co nenaleznete v žádných knihách. Je to logické, protože sem celá desetiletí chodili herci, koncertní umělci, operní pěvci naší první scény, spisovatelé, sochaři, malíři, novináři, fotbalisté, zkrátka všichni, kterým učarovala podivuhodná atmosféra této staropražské hospody. Není tu rozdíl mezi členem Dvořákova kvarteta a mechanikem, nikdo se nikoho neptá, kdo je kdo. Všichni ctí znamenitý mok, rychlou a ochotnou obsluhu, dřevěné stoly, lidovost prostředí a kouzlo hospůdek, které i ke

zděšení cizinců mizí.

Dnes, kdy rozpadající se Raj či někteří jednotlivci mění takové restaurace v moderní bistra, bary a exkluzivní podniky s přemrštěnými cenami, je vlastně hospoda U zlatého tygra poslední staropražskou pýchou koloritu svého druhu, přístupného každému. »Pizeň« tu chutná nejen proto, že stojí deset korun, ale protože je správně chlazená, personál se stará o čistotu trubek, má seřazené pípy, ve sklepe je stálá teplota. Ne nadarmo o této hospodě přinesl velkou reportáž americký časopis Life.

Nás ovšem zajímá, co se skrývá za bleskurychlým a náhlým uzavřením před letní sezónou (!), ke 30. 6. 1992, jak to písemně oznámil Raj Praha 1 vedoucím K. Hulatovi, když ukončení pronájmu bylo předtím rovněž dopisem oznámeno ke 30. 9. 1992? Nehraje se tady nečistá hra, aby si někdo tuto restauraci otevřel na 3 měsíce, jak se proslýchá? Kdo chce zabít »zlatého tygra«?

.. A ZHRADU UDĚLAT SLOVENSKÉ ŠPILKASÍNO...

„nacionalismu“ se v našem (to jest českém) tisku mluví zpravidla s nehlubším opovržením. Podporují nás v tom hosté, kteří sem čas od času zabloudí z civilizovaných končin západní Evropy, především z Velké Británie. Když takový dnešní Livingstone stane někde poblíž soutoku Labe s Vltavou, pustí se do úvah o pověrách i iluzích zdejších kmenů. „Moderní forma nacionalismu“ (viz John Lloyd, „K bodu nezávislosti“, Lidové noviny 30. 6. t. r.) má za společného jmenovatele „retoriku nově se vynořivších politiků, kteří svalují vinu za zaostalost svého národa na identifikovatelného utlačovatele a tvrdí, že nejspolehlivější cesta ke svobodě a většímu blahobytu vede přes získání nezávislosti“. Civilizovaný obyvatel britských ostrovů ovšem ví, že ve skutečnosti žádná nezávislost neexistuje a vlastně jí ani není zapotřebí, protože ve světě je všechno se vším provázáno. Věřím, že pro Angličana nezávislost jako problém neexistuje, a proto má pro podobné požadavky málo pochopení. Potvrdil to před časem v Bratislavě i britský ministerský předseda; obhajoval existenci společného českosloven-

V houštinách nacionalismu

ského státu a se zlou se potázal. V televizním pořadu Kam kráčíš, Slovensko jej za to p. Jerguš Ferko nazval „premiérom zkrachovalej koloniálnej mocnosti“. Tato poněkud prostoduchá přímocnost vůči jednomu z prvních mužů Evropy bere českému posluchači dech, jenže: uvažme všechny okolnosti. Jen poměrně hloupý člověk mohl předpokládat, že pan Major nějak výrazně ovlivní slovenské veřejné mínění; protože jen poměrně hloupý člověk nepozná, že pan Major byl k takovému prohlášení, abych tak řekl, povzbuzen a kde. Kromě toho nezdá se, že by si slovenští politici prosazující myšlenku státní samostatnosti od ní slibovali ráj na zemi. Berou ji prostě jakou nutnou potřebu.

A tak by bylo dobře dříve, než nějaký pojem, například nacionalismus, začneme brát jako znehodnocující nálepku, udělat si aspoň nějakou hrubou analýzu s ohledem na středoevropské poměry. Nevím, má-li se tak bez dalšího označovat přirozená touha

národa po politickém a institucionálním zakotvení své existence. Pravda, těžko ji může pochopit ten, kdo se nikdy neocitl v postavení příslušníka nepočteného společenství, které disponuje pouze zárodky vlastních dějin, protože bylo po staletí vydáno všanc svým silnějším sousedům. Jiná věc jsou některé doprovodné projevy této touhy, jistá nevraživost, občas

Komentář

arogance nebo agresivita - budeme je umět alespoň pochopit, když si uvědomíme, že jsou to přehnané obranné reakce proti nám, silnějším. Pokud se chceme považovat za národ kulturně vyspělý, měli bychom být s to nad některými zvlášť útočnými projevy slovenského vlastenectví zamhouřit oko.

Nad čím se ovšem oko zamhouřit nedá, je fakt, že slabší bývá občas v pokušení trochu fixlovat, používat „slovenské lsi“. Takový postup se totiž ve svých důsledcích týká legitimních zájmů druhé strany. Odpovědní mužové nového Slovenska mluví poměrně jednoznačně o „samostatném Slovensku“, „politické emancipaci“, „subjektu rovnocenné samostatnosti“, „mezinárodněprávní subjektivitě“, „svrchovanosti, svébytnosti, vlastním politickým systémem, vlastním kulturně duchovním systémem“, zkrátka o „do-

Slavný pianista Artur Rubinstein přijel do jednoho menšího amerického města. Odpoledne před svým večerním koncertem se šel projít. A jak tak pomalu kráčel, tu zaslechl z jednoho okna, jak někdo hraje Chopina. Vešel do domu, odkud hudba vycházela, a četl na dveřích tabulku:

Jane Smith,
vyučování klavíru,
hodina 2 dolary

Učitelka klavíru nehrála sice špatně, ale také ne moc dobře. Rubinstein pohlédl na hodinky. Do večera měl ještě dost času, a tak zazvonil a představil se. Paní Smithová byla velice potěšena návštěvou slavného muže.

Rubinstein s ní hovořil o hudbě, zvláště o Chopinovi. Potom usedl ke klavíru a předvedl jí, co bylo falešné a co mohla zahrát lépe.

Asi za rok přijel Rubinstein znovu do onoho města a stejně jako tehdy, šel před svým koncertem na procházku. Opět uslyšel, jak někdo hraje Chopina. Ne špatně, ale také ne moc dobře. Vešel do domu, přistoupil ke dveřím a na tabulce četl:

Jane Smith,
žákyně Artura Rubinsteina,
hodina klavíru 3 dolary.

všení, završení slovenské státnosti“ (citovaná televizní debata) a týmž dechem o „jedné méně“, „společné hospodářské politice“, „společné obraně“, „soustátí“, „konfederaci“, případně „volnější federaci“. Je to, jako když pejsek s kočičkou pekli dort: příliš mnoho dobrých věcí, které nejdou dohromady.

Podle pana Mečiara nabídli údajně Václav Klaus Slovensku jakousi velkorysou formu Marshallova plánu, pokud se rozhodne pro funkční federaci. Mně se zdá, že je třeba Slovákům něco podobného nabídnout jako cenu za to, aby se vzdali této ambivalence a rozhodli se pro samostatnost do všech důsledků. Stejně k ní musí dříve nebo později dospět, v této věci se dějiny zastavit nedají.

VI. Mečiar se v debatě opět představil jako obratný diskutér. Navdžory své fyzické robustnosti přechází z myšlenky na myšlenku s podobnou lehkostí, s jakou kolibřík přelétá z jednoho exotického květu na druhý, zcela soustředěn na výsledný dojem a nestaraje se příliš o logické vazby mezi jednotlivými soudy. Touto argumentační pohyblivostí mi poněkud připomíná jiného významného slovenského státníka, který nepřímo, ale citelně ovlivnil nejlepší léta mého života. Chťel bych věřit, že je to podobnost čistě náhodná. Chťel bych, ale, upřímně řečeno, moc mi to nejde.

VÍTE, ŽE

... nejvytrvalejšími letci z řádu motýlů jsou lišajové překonávající tisícikilometrové vzdálenosti? Dokáží létat až rychlostí 54 km za hodinu.

VÍTE, ŽE

... nejdelší registrovaný skok klokana činil 13,64 metru? Do výšky jiný exemplář dosáhl 3,28 metru. Klokani je také rychlí běžci; naměřili mu čas 40,27 kilometru v hodině.

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,59 (5,58)
Italská lira	1000 ITL	24,88 (24,85)
Rakouský šilink	1 ATS	2,67 (2,66)
Německá marka	1 DEM	18,85 (18,79)
Švýcarský frank	1 CHF	20,95 (20,82)
Americký dolar	1 USD	28,52 (28,62)
Anglická libra	1 GBP	54,52 (54,37)

Na pohyby jsou si připomínali...
 Pamětní deska Janu Sigmundovi byla včera odhalena ve společenském domě s. p. Sigma Lutha. Jan Sigmund byl před 50 lety nacisty popraven za sabotáž. Legální výrobu zbraní a podporu odboje.

Francišk kardinál Tomášek včera oslavil 93. narozeniny. Blahopřání mu zaslal i prezident ČSFR V. Havel.

Cestnou legitimaci Klubu za starou Prahu převzal včera prezident ČSFR V. Havel.

Lehkoživky bez obav

TEPLICE: Pro podezření z trestného činu obchodování se ženami vyšetřuje nyní okresní úřad vyšetřování Policie ČR v Teplicích šest osob, z toho čtyři ve vazbě včetně jednoho občana Německa. Daiších 12 osob je stíháno pro trestný čin kuplíství. Horní hranice odnětí svobody v těchto případech je osm, respektive pět let. Policisté tento rok přivezli zpět do ČSFR nejméně 17 děvčat, která byla zadržena v Německu bez patřičných dokladů. Živila se zde převážně prostitucí. Přes jejich hrozné zkušenosti se řada z nich do Německa vrací.

Franz Schubert, slavný rakouský skladatel, přišel do jednoho vídeňského hostince. Měl velký hlad, ale neměl žádné peníze v kapse a bez peněz mu hostinský nechtěl dát najíst. Tu padl Schubertův zrak na básničku v jednom časopise, který právě ležel na stole. Sebral list, přistoupil k oknu o v několika minutách napsal hudbu k této básni. Noty dal potom hostinskému místo peněz. Ten byl pochopitelně potěšen a hned přinesl telecí pečení s bramborem. To bylo totiž Schubertovo oblíbené jídlo, proto je snědl s velkou chutí.

Třicet roků po Schubertově smrti byl tento kousek not prodán na aukci v Paříži za 40 000 franků. Jednalo se totiž o známou Ukolébavku.

Volby v dobách minulých Takoví jsme byli

Znovu máme šanci ovlivnit svou budoucnost. Jako tenkrát. Zavzpomínejme si nad výmluvnými fotografiemi.

1960

1948

1957

Komenský a Koperníkův základní spis

Nejen lidé, ale i knihy mají své osudy. Má je i Koperníkův hlavní spis, jeden z nejvzácnějších klenotů světové vědy. Je jen velmi málo známo, že rukopis hlavního Koperníkova díla, původně nazvaného *De revolutionibus (O obězích)* s pozdějším doplňkem *»orbium coelestium libri VI«* (nebeských těles — 6 knih), má velmi úzký vztah i k naší zemi, neboť se u nás po značnou dobu nacházel.

Dílo samo vyšlo na naléhání biskupa Tiedemana Giesla a zejména Koperníkova žáka a oddaného přítele profesora matematiky ve Wittenbergu Georga Joachima Rhaetika (vlastním jménem Georg Joachim von Lauchen, narozený v západním Rakousku r. 1514), německého evangelíka, který téměř po tři roky u svého učitele poznával heliocentrickou soustavu (studoval nějakou dobu i v Praze). Totiž v r. 1539 navštívil Koperník ve Fromborku, přinesl s sebou vzácné knihy, mimo jiné originální řecký text Ptolemaiova *Almagestu* a Regiomontanovu trigonometrii. Ještě před úplným dokončením Koperníkova díla pořídil jeho opis a předal jej na podzim r. 1541 v Norimberku do tisku. Dohlédl na tisk jen několika stran a další dozor přenechal nakladateli O. Oslanderovi. Ten však, aby uchránil autora nepřijemností a případného pronásledování pro smělou teorii, připojil anonymně ke spisu předmluvu, v níž snížil převratnou Koperníkovu teorii na pouhou hypotézu. Avšak během tisku došel prostřednictvím biskupa Giesla Koperníkův rukopis s vlastní autorovou předmluvou; ta však již nebyla vzata v úvahu, jakož i některé další úpravy a doplňky. Nezůstal ani původní název spisu, byl opatřen výše zmíněným dodatkem. Podle Rhaetika opisu bylo pořízeno 1000 exemplářů s prodejní cenou 26 zlatých za výtisk. Vypráví se, že prvotisk knihy byl Koperníkovi doručen 24. května 1543 několik málo hodin před jeho úmrtím, když se již nacházel v bezvědomí.

Další osudy Koperníkova rukopisu byly značně pohnuté a jsou pro nás velmi zajímavé. Nejprve jej vlastnil ve své knihovně G. J. Rhaeticus. Po jeho smrti (zemřel 4. prosince 1576 v Košicích) přechovával rukopis jeho žák Valentin Othon, jehož latinský podpis je také v díle uveden. Dne 19. prosince 1603 přechází do rukou Christmanna, profesora matematiky na univerzitě v Heidelbergu a později děkana filozofické fakulty v Krakově, který rukopis užil ke své studii o pohybu Měsíce. Nový majitel dal rukopis ihned svázat, avšak později se při putování ztratila jeho titulní stránka. Vázaný rukopis zakoupil 17. ledna 1614 od vdovy po profesoru Christmannovi Jan Amos Komenský, který v té době končil svá teologická studia na univerzitě v Heidelbergu. Uvádí se, že jej zakoupil za poslední peníze, které měl u sebe, takže se na Moravu potom vracel pěšky přes Norimberk a Prahu. Zakoupení rovněž svědčí o jeho zájmu o problémy astronomie a přírodních věd vůbec. Rukopis si cenil jako vzácné historické památky, i když sám s heliocentrickým názorem nesouhlasil. Později napsal pojednání Vyvrácení filozofie Descartovy a astronomie Koperníkovy, to se nám však nezačalo, bylo zničeno spolu s jeho dalšími velmi cennými rukopisy při velkém požáru Lešna

26. dubna 1656. Jak sám uvádí v dopise Petru Figulovi ze dne 22. května 1656, ztráty tohoto spisu velmi litoval, poněvadž na jeho zpracování vynaložil mnoho práce a úsilí a chápal jej jako přídavek ke své Pansofii.

S Komenským se Koperníkův rukopis přestěhoval do naší země a s majitelem potom v neklidné pobělohorské době velmi často měnil místo. Dne 2. května 1623 jen o vlas unikl zániku, když na fulneckém náměstí zfanatizovaný dav s posměchem spálil Komenského knihovnu a jeho rukopisy. Jak známo, od r. 1628 Komenský žil v exilu v polském Lešně a někdy v letech 1637–1642 předal Koperníkův rukopis do rukou vášnivého bibliofila hraběte Oty Nostice, který byl tehdy místodržícím ve Slezsku a zemským hejtnem vratislavského panství. Od té doby přecházel rukopis z pokolení na pokolení v rodině hrabat Nosticů a byl uložen v jejich rozsáhlé knihovně v Praze (v r. 1778 byl opatřen ozdobným ex libris nosticovské knihovny). O rukopis se tenkrát nikdo nezajímal, a tak upadl na dlouhá léta v zapomnění, snad i proto, že v roce 1816 se Koperníkovo hlavní dílo ocitlo na indexu zapovězených knih, z něhož bylo vyškrtáno až po dvou stoletích. Dokonce byl oceněn směšnou částkou na pouhých 30 krejcarů.

Z nosticovské knihovny byl Koperníkův rukopis zapůjčován mnoha významným zahraničním a našim vědcům, kteří se zabývali Koperníkovým dílem. Po r. 1918, kdy slechtické knihovny převzaly do správy Státní knihovna a Knihovna Národního muzea v Praze, se rukopis stal majetkem československého státu. Po druhé světové válce byl rukopis jako vzácná písemná památka uložen v Univerzitní knihovně v Praze. V r. 1953 u příležitosti oslav výročí Koperníkova narození byl rukopis zapůjčen a v r. 1956 věnován jako státní dar vládě Polské lidové republiky. Nyní je uložen v Jagellonské knihovně v Krakově, v místě, kde Koperník započal své první hvězdařská pozorování. Na oplátku náš stát získal v r. 1957 od vlády Polské lidové republiky Komenských pořízený a revidovaný opis díla *Labyrint světa a ráj srdce*, který autor dopsal v prosinci 1823 v Klopotech u Brandýsa nad Orlicí, a věnoval vlastníku zdejšího panství, svému ochránci a velkému příznivci Karlu staršímu ze Žerotína. Spis býval součástí Žerotinské knihovny ve Vratislavi a přešel v ní třicetiletou i II. světovou válku. Nyní je tato cenná památka uložena mezi vzácnými poklady Univerzitní knihovny v Praze. Za zmínku jistě stojí, že v naší vlasti vyšel *Labyrint světa a ráj srdce* poprvé v r. 1782 mezi prvními vydávanými knihami za josefinské tolerance a pak znovu v r. 1786.

Schüler interessiert Lesen wenig

BONN, 3. Juli (AP). Die beliebteste Freizeitlektüre deutscher Schüler ist das Fernsehprogramm. Nach einer am Freitag vom Bundesbildungsministerium in Bonn veröffentlichten Untersuchung nimmt bei ost- und westdeutschen Schülerinnen und Schülern das Lesen in der Freizeit nur einen untergeordneten Rang ein. Am seltensten werde freiwillig ernsthafte Literatur in die Hand genommen.

In dem Gutachten über das Leseverhalten von neun- bis 14jährigen Mädchen und Jungen heißt es, es sei besonders bemerkenswert, „daß nicht etwa das traditionell betonte literarische Textverständnis in Deutschland besonders gut entwickelt ist“. Vielmehr zeigten sich vergleichsweise bessere Ergebnisse beim Umgang mit Gebrauchstexten wie Tabellen, Graphiken sowie Beipackzettel für Medikamente.

Lesefähigkeit und Leseschwächen haben nach Meinung der Experten vor allem im Elternhaus ihre Wurzeln. Negativ bemerkbar machten sich mangelnde Betreuung der Kinder, schlechte räumliche Ausstattung sowie bestimmte Konsumgewohnheiten bei Unterhaltungselektronik.

Slovenská přání

BRATISLAVA: Podle průzkumu Slovenského statistického úřadu ze začátku června by 18 procent slovenských občanů chtěli, aby prezidentem ČSFR byl Václav Havel.

Druhé místo podle výsledků průzkumu zaujal Alexandr Dubček (13 proc.), dále Vladimír Mečiar (11 proc.), a Peter Weiss (čtyři proc.). Ostatní navrhovaní získali méně než tři procenta. Respondenti ve svých odpovědích uvedli celkem 41 známých slovenských a českých politiků. Celých 39 procent dotázaných neumělo odpovědět na otázku, kterou z významných osobností by nejraději viděli ve funkci prezidenta ČSFR. V průzkumu bylo dotazováno 1172 občanů Slovenska starších 18 let. Podle názoru 79 proc. dotázaných by měl být prezident ČSFR zkušený politik, 62 procent bylo pro to, aby byl nezávislý na jakékoli politické straně a 52 proc., aby byl uznávaným odborníkem, profesionálem v některé oblasti. Za důležité osobní vlastnosti budoucího čs. prezidenta označili dotázaní občané smysl pro spravedlnost, čestnost, vzdělanost, lidskost, tolerantnost atd.

SLOVENSKÁ ŠPECIFIKA JSOU ŠPECIFICKÁ ŠPECIFIKA VŠECH SVĚTOVÝCH ŠPECIFIK FUTRA'L...

NA BLBOST ASPIRIN NESTACÍ...

Bylo to vskutku opakovala šestkrát. Bylo to vskutku vystoupení hodné kádru epochy rozvinutého socialismu. Přičemž-li k tomu prohlášení pana předsedy z minulého týdne, že by byl velmi rád, kdyby mu pan Dubček odevzdal své osobní zkušenosti z oblasti řízení FS, můžeme říci s Josefem Džugašvilim, že kádru rozhodují i v tomto případě vše.

Zlatá slova

„...Slovenský občan - volič se stal subjektem vlastních dějin, sláva mu, bol dost múdry a dost tvrdohlavý.“

Tento nový slovenský občan - volič je příčinou všeobecného imperiálního náreku, od vlastne už od postimperiální Prahy, cez byrokratickoimperální Brusel, až po majitele Nového poriadku vo Washington - všetci nariekajú, všetci sa mierne vyhrážajú, všetci neomylné inštruovaní federálnymi kanálami, tvária sa aspoň prenikavo mrzutísky...

V. Minář, Literární týždenník 27. 6. 1992

Kováčova kobyla chodí bosa

První setkání a první dojem z takového setkání bývají vždycky důležité. Tato stará pravda platí i na půdě takové instituce, jako je Federální shromáždění, kde se ve středu představil vedoucím pracovníkům jednotlivých oddělení jejich nový šéf Michal Kováč.

Dosavadní život předsedy FS byl naplněn myšlenkou, jak oddělit slovenský hospodářský život od českého. Na tomto myšlenkovém poli usilovně orá i seje od roku šedesátého osmého a v letošním roce se konečně dočká úrody. Přidružená výroba Federálního shromáždění přijde k práci na národa roli dědičné vřod, a proto je třeba mít k dispozici personál, který funguje jako dobře namazaný stroj. Jací budou strojníci, v tomto případě vedoucí oddělení, můžeme vtušit z inaugurační řeči pana předsedy. „Budou dbát na novou a důslednou kádrovou politiku. Čím je lepší vedoucí odboru a lepší kádru, tím jsou lepší podříze-

ČESKÝ KEROUAC

Vedle hotelu Družba na Václavském náměstí lze spatřit vyzábělého muže dlouhých vlasů a vousů prodávajícího knížky. Jmenuje se Jiří Svoboda a knížky, které prodává, si sám napsal. Jsou to celkem čtyři tituly pod souhrnným názvem AUTOSTOPEM KOLEM SVĚTA — I. Evropa, II. Austrálie a Oceánie, III. Amerika, IV. Afrika s Čínou, Japonskem a Koreou. Aby se při prodávání nenudil, čte si noviny. Když jsme mu opatrně nahlédli přes rameno, zjistili jsme, že čte měsíc starou Lidovou demokracii.

»Nemám co dělat, tak to čtu. Naši to odbírali, až to dočtu, tak to dám do sběru. To víte, byl jsem dlouho pryč. Doháním.«

Emigroval do Ameriky v osmnácti letech v roce 1968. Má kanadský a československý pas. Vrátil se jako jeden z prvních — v prosinci 1989. Zeměkouli objel kolem dokola asi třikrát. Zašil jsme na McDonalda, aby se cítil jako doma. Necítil. McDonalda nesnáší.

»Z Československa jsem odjel a vůbec cestovat jsem začal proto, že se mi tady nelíbilo. Říkal jsem si — to je nějaký svět, tohle? To mám chodit do práce, mít rodinu, jít na penzi a umřít? Pojeďu někam jinam, najdu lepší svět. Byl jsem naivní. Dnes vím, že takový svět neexistuje. Pokud se o něm dá vůbec mluvit, pak jen v souvislosti s duchovní oblastí.«

»Do Ameriky jsem přijel v období, kdy bylo na vrcholu hnutí hippies. To vlastně ovlivnilo můj další život. Projevilo se to v cestování stopem a pak v zálibě ve východní filozofii.«

»Drogy mě nikdy nezajímaly. Vždycky jsem byl spíš proti nim. Snažil jsem se žít čistým způsobem života — nekouřím, nepiji, jsem vegetarián.«

»Práci jsem si našel vždycky tak na půl roku a pak jsem půl roku cestoval. Dělal jsem všechno možné — taxikáře, číšníka, tahal jsem kufr na letišti. Když se pořádně obléknete a uděláte dobrý první dojem, není v Americe žádný problém sehnat práci. Většinou jsem však pracoval na univerzitách, kde jsem i studoval. Mám titul bakaláře svobodných umění z univerzity v Torontu.«

»Cestování je ve své podstatě hrozně únavná věc. Ať už bohatým, nebo chudým stylem. A tím chudým ještě únavnější. Nejdřív mě to vzrušovalo. Když jsem přejížděl z jednoho státu do druhého, cítil jsem takové chvění — jací tam budou lidé, co tam uvidím zajímavého... ale lidé jsou v podstatě všichni stejní — spí, jedí, chodí do práce, jezdí autem... nějaké jiné názory, no... A krajina? Hory, řeky, pouště. Dnes, když se chvěji, tak jen strachem. Před celničky.«

PRODAVAL I VE FRANKFURTU...

Shirley se loučí
Praha - Velvyslancký ÚSA - Velvyslancký ÚSA v Česku Shirley Templeová-Blacková hodlá po návratu z Československa napsat knihu o posledních 23 letech svého působení amerických vládních službách. Prohlásila to včera na Pražském hradě, kde ji u příležitosti skončení její velvyslancké mise v Česku přijal prezident Václav Havel. Za největší zážitek svého třiletého působení v Československu pokládá okamžik, kdy byl Václav Havel poprvé zvolen prezidentem. Největším úspěchem Československa, který by ráda sdělila americké veřejnosti, je podle názoru S. Templeové-Blackové způsob, jakým se země osvojovala z komunistické nadvlády a ze sovětského politického vlivu. Velvyslancký Blacková se nedomnívá, že rozpad ČSFR je nevyhnutelný. Shirley Templeová-Blacková by měla z Československa zpět do USA odcestovat 12. července.

»Mám takové místo, kam bych se chtěl ještě někdy vrátit. Je to Anglická zahrada v Mnichově. Fontány, spousta trávy, může se tam beztržně spát, velká pivnice s jídelnou... V létě se tam scházejí hipci a trampové, hraje se na kytaru, zahradou teče potok, užije se tam fůra legrace.«

»Teď se chci usadit v Praze. Chci prodávat své knihy. Až je doprodám? No, zatím nemusím dělat nic. Přemýšlel jsem o tom, že bych si koupil nějakou chajdu nebo statek, ale nejsem tak praktický, abych to pak udržoval. Možná se přidám k hnutí Hare Kršna. Tam je kolektiv duchovně orientovaných lidí. Chtěl bych žít v klidu, meditovat, pracovat na zahradě, na poli... Nebo vstoupím do kláštera. Jsou v Praze ještě nějaké kláštery?«

»Vlastní rodinu jsem nikdy mít nechtěl a asi chtít ani nebudu. Nejsem rodinný typ. Děti mi spíš lezou na nervy. Někdo v tom vidí smysl života, ale prostě nemám potřebu zanechat po sobě potomstvo.«

»V Kanadě mám ještě pár věcí. Možná se tam pro ně někdy vrátím. Taky bych se tam rád setkal se svými přáteli z hnutí Hare Kršna. Vždycky jsem se obracel spíš k duchovním než hmotným věcem. Takže tam mám jen ty dva kufrы.«

Knihy pana Svobody jsou jakýmsi průvodcem pro stopaře. Jsou psány stylem — jak mluvíš, tak piš. Jak myslíš, tak žij. Žij, jak myslíš. Objel třikrát svět, aby se vrátil tam, odkud vyšel, k sobě samému.

Japan gibt erstmals Zwangsprostitution zu

Die japanische Regierung hat sich während des Zweiten Weltkriegs direkt an der Einrichtung und dem Betrieb von Bordellen für ihre Truppen in Asien beteiligt. Dies gab die japanische Regierung in einem am Montag veröffentlichten Bericht erstmals öffentlich zu. Der Chefsekretär der Regierung, Koichi Kato, räumte ein, Regierung und Armee hätten die Rekrutierung koreanischer und anderer asiatischer Prostituierten direkt gefördert. Er bestritt jedoch, daß die betroffenen Frauen zur Prostitution gezwungen worden seien.

Japan hatte vor sechs Monaten auf Druck Südkoreas Untersuchungen über die damaligen Vorfälle eingeleitet, nachdem neun Frauen aus Südkorea bei japanischen Gerichten Schadenersatzforderungen erhoben hatten. Sie versichern, sie seien während des Zweiten Weltkriegs von der japanischen Besatzungsarmee zur Prostitution gezwungen worden. Dem am Montag veröffentlichten Bericht zufolge sind auch in China, Taiwan und auf den Philippinen Frauen als Prostituierte für japanische Soldaten rekrutiert worden.

Als Grund für die Einrichtung der Armee-Bordelle gab Kato an, die japanische Armee habe die Vergewaltigung von Zivilistinnen in den besetzten Gebieten zu verhindern versucht. Die Bordelle sollten außerdem dazu dienen, die Moral der Truppen und die Disziplin aufrechtzuerhalten und die Verbreitung von Geschlechtskrankheiten zu verhindern.

Eine Organisation zur Unterstützung taiwanesischer Frauen erklärte am Sonntag, sie werde die japanische Regierung zur Entschädigung der betroffenen Frauen drängen. Nach einer Studie der Organisation wurden 225 taiwanesischen Frauen von der damaligen japanischen Militärregierung unter Vorspiegelung falscher Tatsachen in die Prostitution gedrängt oder dazu gezwungen. Nach verschiedenen Schätzungen arbeiteten zwischen 100 000 und 200 000 asiatische Frauen, die meisten von ihnen Koreanerinnen, in den Bordellen der japanischen Besatzungsarmee.

Die Auseinandersetzung um das Schicksal der jungen Frauen hatte zu erheblichen Verstimmungen zwischen der japanischen und der südkoreanischen Regierung geführt. Tokio vertritt den Standpunkt, daß Ansprüche auf Entschädigungen nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs erloschen sind. Bereits im Januar hatte sich jedoch der japanische Premierminister Kiichi Miyazawa bei der Regierung Südkoreas entschuldigt. Kato bekräftigte am Montag diese Entschuldigung und unterstrich, seine Regierung erwäge, den Frauen in irgendeiner Form Unterstützung zukommen zu lassen.

Freies Tanken in Bulgarien

MÜNCHEN, 6. Juli (AFP). Autoreisende nach Bulgarien brauchen künftig keine Kraftstoff-Gutscheine mehr. Wie der Autofahrerklub ADAC am Montag in München mitteilte, gibt es Benzin an den Zapfsäulen ab sofort direkt gegen bulgarische Währung. Zugleich wurde der Sprit erheblich billiger, um bis zu 83 Pfennige pro Liter. Entsprechend zahlen

HURÁÁÁ TANKOVAT...!
sche Land, in dem Urlauber bislang die Tankrechnung nicht bar begleichen konnten.
53 Pfennige statt 1,24 Mark und der Liter Diesel 42 Pfennige statt bisher eine Mark. Bulgarien war das letzte europäische Land, in dem Urlauber bislang die Tankrechnung nicht bar begleichen konnten.
Touristen in Bulgarien für den Liter blei-freies Normalbenzin 52 Pfennige statt bisher 1,35 Mark. Verbleibendes Super kostet

Karlovarský festival zahájí Markéta Lazarová

František Vlášil je mezi světovými režiséry pojmem. Loni mu uspořádali retrospektivní přehlídku v italském Bergamu, letos se koná podobná profilová přehlídka právě v těchto dnech v La Rochelle za osobní přítomnosti tvůrce. A konečně se Františku Vlášilovi dostalo zaslouženého uznání i u nás doma -

□ Magda Vašaryová ve filmu Markéta Lazarová, který natočil František Vlášil v letech 1965-1966.

DANI VELVYSLANKYNĚ...

Filmový festival v Karlových Varech bude totiž v letošním roce zahajovat Vlášilův monumentální film Markéta Lazarová, natočený v letech 1965 až 1966. K této příležitosti byla vyrobena nová, do jisté míry restaurovaná kopie tohoto filmu, který stále a všude na světě budí pozornost a obdiv.

Zeptala jsem se Františka Vlášila, jaká je historie vzniku tohoto filmu, jak vůbec je možno pustit se do takovéto adaptace literární předlohy.

„No, po pravdě řečeno to skutečně není jednoduchá předloha pro filmovou adaptaci. Ale z literatury jsem pochopil, že spisovatel, který má světu co říci, si obvykle vybuduje kosturu a na ni pak navěsí, co chce. Vzpomínám si na takovou historku, kterou jsem někde četl: Když L. N. Tolstoj napsal Annu Kareninu, mnoho lidí mu psalo vyčítavé dopisy jako: Jak jste mohl nechat tak krásnou ženu zemřít pod koly vlaku? A on na to odpovídal: Víte, mně to bylo také líto. Jinými slovy - jediná možnost v literatuře i ve filmu, pokud chcete, aby byly pravdivé, je nechat postavy žít vlastním životem. Pro autora je to někdy schizofrenické, ale jinak to nejde. A podobně jsem také pracoval na Markétě Lazarové. Už dávno jsem ji měl rád, ale nejzajímavější bylo, když jsem se od staré paní Vančurové dozvěděl, proč ji pan doktor vlastně napsal: měl najednou nějaké nutkání zjistit, jak to bylo s jeho rodokmenem. Cho-

dil po farách a hledal dokumenty o svých předcích a najednou přišel na jednoho, který byl lapkou. To ho tak rozveselilo, že se pustil do psaní Markéty Lazarové. I mně se to líbilo, je to rozverně...

Měl jsem tu krásně a vtipně napsanou knihu rád. A jednou, ještě v dramaturgické skupině Hanuš-Pavliček, přišli na nápad, že by se Markéta měla natočit. Požádal jsem Františka Pavlička, aby zkusil napsat scénář, protože jsem ho znal jako člověka, který uměl mluvit krásnou češtinou. Jenže on vytvořil doslovný literární přepis a byl to bohužel scénář, který mě nikterak neinspiroval. Dohodli jsme se tedy, že já mu vždycky naznačím, o čem by postavy měly mluvit, a on pak napíše dialogy - a tak jsme začali s adaptací znova od začátku. Inspirovali jsme se vlastně celým Vančurovým dílem. Pročetl jsem všechno a vedle Markéty mne nejvíce zaujaly Obrazy z dějin národa českého. Protože ale každé dobré dílo je výsledkem životní zkušenosti, přijal jsem zkušenost pana Vančury jako inspirační zdroj a na jeho základě, obohaceném o vlastní zážitky, pak vznikl film.

Musím ale říci, že jsem měl ve své tvorbě vůbec - nejen u tohoto filmu - štěstí na výborné scénáře i scenáristy. A to se každému nestává.“

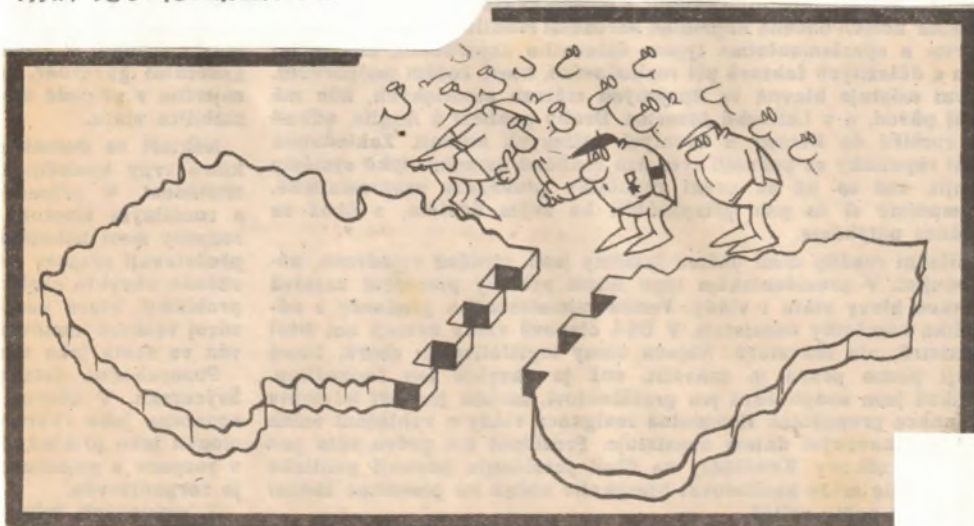
Akaziensamen gegen Hunger?

CANBERRA, 6. Juli (AP). Australische Wissenschaftler halten eine Bekämpfung von Hungersnöten mit Hilfe der widerstandsfähigen Samen der Australischen Akazie für möglich. Die Samen würden seit Jahrtausenden von den australischen

STÄDTEN BANKETTES SEHENDEN SICH AN

nen, werden in der Dritten Welt bereits vielfach als Feuerholz und zum Schutz vor Wind genutzt. Ihre gelbe Blüte schmeckt zusammen mit einem Känguruh und einem Emu Australiens Nationalwappen.

Ureinwohnern verzehrt, seien reich an Fett, Eiweiß und Kohlehydraten und ließen sich zu Mehl verarbeiten, sagte der Experte Chris Harwood am Montag. Australische Akazien, die sich leicht an afrikanische Bedingungen anpassen kön-

Vidíte, soudruzi, Gottwaldovi by se to nerozlepilo...

JSEM IDIOT. NEMOHL BYSTE O MNĚ NAPSAT KNIŽKU, PANE DOSTOJEVSKÝ?

Z příběhů tohoto skvělého kriminalisty přece však s ním zjevně trochu zamávalo, romantických dob zločinu často čiši až čapkovské lidství, které ovšem ochráncům zákona někdy zpropadeně zamotalo hlavu. bezpečnému hrozí. Když jsem byl přítomen jeho závěrečnému výstupu na policii, drobného zlodějíčka pana Ptáčka, i když několikrát se mi zdálo, jako by mi chtěl jako tehdejší prokurátor malé okresní prokuratury jsem se nad touto romantikou neodhodlal.

Takže zdánlivě naprosto jasná a také jednoduchá věc, jaké mají policisté, prokurátoři i soudci nejrůznější. Pachatel se

Skoro jako ze zásuvky rady Vacátka

pání do různých chat, zahradních domků, v plném rozsahu dozal, výše škody býval stodo, garáž apod. Motivace pachatele se zdá být naprosto zřejmá: v objektu přespát, popřípadě se najíst z nalezených potravin a na odchodnou si vzít pár snadno přenosných a dobře zpeněžitelných věcí.

Bohužel, i v polorozpadlém zahradním domku se dnes najde hi-fi věž či video nebo přenosná barevná televize, takže kořist byla občas docela slušná. Také způsob jednotlivých vloupání byl naprosto jednoduchý a ve všech případech obdobný. Pokud majitel chaty či domek vůbec nějak zajistil, zpravidla se v blízkém okolí jako na zavalanou povaloval nějaký vhodný nástroj jako krumpáč, sekera apod., kterým se daly obrtlík či petlice odpáčit nebo okénice odtrhnout, eventuelně zámek odpáčit. Osvědčila se i sklepní nebo půdní okénka, leckdy ovšem nebyly některé z dveří vůbec zamčeny a zloděje k návštěvě přímo zvaly.

Pan Ptáček, jako už několikrát, krádeže přiznával — i když takovouhle „šňůru“ ještě nikdy neměl a také výtěžek z trestné činnosti byl nápadně větší než dříve —

Nebýt však toho, že právě v té době jsem měl nějak „rozběháno“ a několikrát jsem se musel smířit s tím, že na dvou místech najednou prostě být nelze, možná bych na to ani nepřišel. Pan Ptáček nám totiž „dozal“ i vloupání, kdy by musel navštívit v průběhu jedné či dvou hodin dvě nebo tři chaty vzdálené stovky kilometrů. A v čem je ta romantika?

Vyšetřující policista totiž s panem Ptáčkem objížděl místa tzv. „pomníčků“, tedy neobjasněných vloupání, v místní hospůdce bych na to ani nepřišel. Pan Ptáček nám totiž „dozal“ i vloupání, kdy by musel navštívit v průběhu jedné či dvou hodin dvě nebo tři chaty vzdálené stovky kilometrů. A v čem je ta romantika?

JUDr. ZDENĚK BRDIČKA

S touto vládou souhlasím, 2.7.92

řekl prezident ČSFR Václav Havel včera na tiskové konferenci v Bratislavě, kde oznámil složení nové federální vlády. V kabinetu premiéra Jana Stráského (ODS), který je pověřen i řízením ministerstva zahraničního obchodu, budou působit:

První místopředseda Rudolf Filkus (HZDS), pověřený rovněž řízením ministerstva kontroly,

místopředseda pověřený legislativní činností Milan Čič (HZDS), pověřený rovněž řízením ministerstva pro hospodářskou soutěž,

místopředseda Antonín Baudyš (KDU-ČSL), pověřený také řízením ministerstva dopravy a ministerstva spojů.

místopředseda Miroslav Macek (ODS), pověřený řízením ministerstva práce a sociálních věcí a Federálního výboru pro životní prostředí,

ministr zahraničních věcí Jozef Moravčík (HZDS),

ministr vnitra Petr Čermák (ODS),

ministr obrany generálporučík Imrich Andrejčák (nezávislý, nominován HZDS),

ministr financí Jan Klak (ODS),

ministr hospodářství Jaroslav Kubečka (HZDS), pověřený rovněž řízením ministerstva pro strategické plánování.

V. Havel sdělil, že dnes bude na Pražském hradě vláda jmenována a složí slib. Uvedl také, že generála Andrejčáka, v současné době velitele vojenského velitelství Východ, požádal, aby podal žádost o přechod do zálohy.

ZA MARATÓN VŮZ MARATÓN

Velkou show slibuje Pražanům a návštěvníkům našeho hlavního města již třetí ročník populárního závodu MARATÓN Praha 92. Bude atraktivní nejen tím, že 42kilometrový běh odstartuje legendární Emil Zátopek, ale i zcela novou trasou závodu. Povede totiž od Stromovky přes Kampu, Karlův most, po nábřeží do Strašnic a cíl je opět na Staroměstském náměstí. Rozdáno už bylo na 30 tisíc přihlášek a jak řekl ředitel Společnosti Maratón dr. Šimon Stejfa, poprvé se k závodu plně přihlásil populární Hamburský, Turínský, Hannoverský a Vídeňský maratón. Tak jako každá velká sportovní událost, ani běh se neobejde bez sponzorů, kterými jsou letos také firma Chiquita, Bonita, Radio Vox a v neposlední řadě i Škoda Volkswagen, která věnuje vítězi novou sportovní verzi Škoda Maratón. Zatím se k nedělnímu startu v 7.30 ráno přihlásilo 562 běžců z 25 zemí světa, mezi nimiž nechybí ani 32 žen a dokonce i dva vozičkáři. Vy, kteří si na dlouhou trať netroufáte, můžete absovat Lidový desetikilometrový běh, který začíná rovněž v neděli v 8.20 ráno v ulici Nad Kazankou také ve Stromovce. No, c pro obyčejné diváky je připravena řada atrakcí a stánků po celé trati. Nezapomeňte, že na celé trase bude omezena veřejná doprava.

Slavní ve škole

Jak se jim dařilo? Přiznáčná otázka v příběhu každého školního roku...

Existuje o tom spousta historik, článků a dokonce i knih. Jedna z nich se jmenuje Géniové ve škole a sepsal ji západoněmecký autor Gerhard Prause. Zahrnul v ní školní zkušenosti více než sta osobností, ale nejen to. Snažil se také zjistit, zdali legenda o mnohých velkých, kteří neprosplivali, je pravdivá. Narazil přitom na skutečně pozoruhodné a někdy i dramatické osudy, leč v závěru své práce přece jen upozorňuje lenochy a propadlíky na to, aby jeho kniha nebyla útěchou, protože „géniové měli v životě úspěch na základě nadprůměrných výkonů a úspěšný člověk - kdysi špatný žák - byl vždycky výjimkou“!

No, ale proč si něco nepovědět o zmíněných vzácných výjimkách, snad nestrhnu svým špatným příkladem na svou stranu většinu pilných.

Americký vynálezce Thomas Alva Edison (1847-1931), kterému svět vědí za žárovku a fonograf, neprošel žádným systematickým vzděláváním. Ve škole vydržel pouhé tři měsíce, dokud nad

ním učitel symbolicky nezlomil hůl jako nad beznadějným případem. A tak v osmi letech sbalil své věci a do školy se nevrátil. Tehdy to ovšem šlo, neboť nebyla školní docházka povinná. Edison všechny své vědomosti nabyt doma a tohle sebezvzdělávání ho pak provázelo po celý život. A na svém kontě má 2.500 patentů.

Bývalý britský premiér Winston Churchill (1874-1965) také nevzpomínal na svá raná školní léta s láskou. Musel navštěvovat vybranou školu St. James v dosti hověm městě Ascotu. Ve vyučovací a zejména v nápravných metodách však tato soukromá škola příliš vybraná nebyla. Tady se hůl symbolicky nelámala, tady po špatném výkonu následoval výprask. Když to došlo tak daleko, že malý Winston začal strachy koktat, konečně ho rodiče nechali přeložit na jinou školu.

Podobně se vedlo i rakouskému spisovateli Robertu Musilovi (1880-1942), který autobiograficky popsal školní utrpy v románu Zmatky chovance Törlesse, vydaném v roce 1906. Vojenskou školu, tu mimochodem studoval v Hranicích na Moravě, nedo-

končil, ale zato získal v roce 1901 v Brně inženýrský diplom a od roku 1903 studoval v Berlíně filozofii, experimentální psychologii a matematiku, což svědčí o tom, že ke škole nakonec našel správný poměr.

Jeho německý kolega Thomas Mann (1875-1955), nositel Nobelovy ceny za literaturu a dnes již klasik, vzpomínal: „Seděl jsem ve škole léta - líný, zatvrzelý a plný posměchu k tomu všemu.“ Vystudoval alespoň střední školu, ale je nutné také připomenout, že se nevzpíral vědění a škole jako takovému, jeho zatvrzelost pramenila z tehdejšího školního drilu a pedantství, o něž nebyla nouze.

Francouzský spisovatel André Gide (1869-1951) zase předstíral mlhobu, aby ušel nenáviděnému gymnáziu v Montpellier; jemu zase „zpřijemňovali školní docházku kamarádi, kteří ho milovali, kde mohli...“.

Ale jak již bylo řečeno na začátku, většina vynikajících osobností vycházela s penálem a brašnou docela dobře, a to i bez triků nejružnějšího druhu. Výjimka jednoduše a prostě potvrzuje pravidlo.

Přijde Mareček o chleba?

Včera, v 61. den hladovky, skončilo Miloslavu Marečkovi neplacené volno. Hladovkář je zaměstnancem podniku Moravia Glass, a pokud ani po výzvě do zaměstnání

nenastoupí, dostane výpověď. V dopise, který M. Marečkovi zaslal generální ředitel podniku J. Válka, se mj. uvádí: „Naše motivy nejsou politické, ale čistě lidské a budeme nejrůznější, když se vrátíte do zaměstnání a spolu s ostatními se zapojíte

do práce, která má, ať si to někdo připouští nebo ne, ten největší politický význam.“

AGENTURA UPI SKONČILA V DRAŽBĚ

Americká tisková agentura UP, později UPI, která stála u kolébky mezinárodního agenturního žurnalistu a patřila k nejmocnější ve světě, zastavila po pětadesáti letech provoz a v dražbě připadla jednemu televiznímu kanálu.

Po vrcholném období v šedesátých letech se UPI dostala do finančních potíží a před čtrnácti roky začal pomalý úpadek, když se několikrát změnil její provozovatel a když se její jednotlivá oddělení začala pod cenou prodávat.

500 DOLARŮ V KAPSE

Agenturu United Press (UP) založil v roce 1907 nakladatel Skrips se základním kapitálem 500 dolarů a do roku 1914 se přihlásilo pět stovek odběratelů pravidelně vydávaných zpráv a informací. V roce 1921 přibyl k americkým zákazníkům i mimoamerické listy, v roce 1922 vznikla filiálka v Kanadě, o dva roky později v Německu a v roce 1930 v Austrálii. Tyto pobočky měly za úkol jednak dodávat zprávy místním zákazníkům, jednak sbírat a exploatovat místní informace do zpravodajské sítě UP. V Evropě v tu dobu existovaly už také podobné agentury, ale UP měla lepší prameny a evropské agentury stály více či méně pod státní kontrolou, proto byly informace od UP všestrannější a otevřenější. To platilo pro francouzskou agenturu -Havas, Wolff v Berlíně, Reutersa v Londýně a některé jiné. V Německu mohla UP působit i po převzetí moci Hitlerem a byla pro ty, kterým směly její telegramy přijít do ruky, vítaným zdrojem informací, jež se nesměly objevit v cenzurovaném tisku. Se začátkem druhé světové války zanikla činnost UP v Německu a začala brzy po válce v roce 1946.

SÓLOKAPR JE, KDYŽ...

V novinářské hantýrce znamená sólokapr zprávu, kterou reportér získá ojedinelé jen sám anebo ji zveřejní dříve než ostatní konkurenti. Takových výjimečných hlášení, která vstoupila do historie novinářství, přinesla UP několik. Už v roce 1918 předběhla UP jiné agentury a noviny o 45 minut autentickou reportáží o uzavření versailleské mírové smlouvy. UP v roce 1958 řúzovala s News Service a přijala označení United Press International. Dne 22. listopadu 1963 doprovázel reportér UPI Merriman Smith

konvoj prezidenta J. F. Kennedyho na cestě Dallasem, a když padly výstřely, první sáhl po telefonu ve voze, který jel jako čtvrtý za prezidentovým autem, a barvitě vyličil vše, co se děje. Přes protesty kolegů nedal telefon z ruky a UPI vydala jako daleko první nejúplnější reportáž o dallas-ké tragédii.

ZLATÁ ŠEDESÁTÁ LÉTA

V roce 1960 měla UPI v celém světě 10 120 pracovníků. Mimo Spojené státy disponovala 238 kancelářemi se 6000 lidmi. Její zprávy odebíralo 9100 novin a na 3000 rozhlasů a televizí v 70 řečech a ve 150 zemích. Krize zpravodajského molocha začala koncem šedesátých let. Měla několik důvodů. Zavedením nových technik, computerů a satelitních spojů se práce agentur podstatně zdražila a nebyla pro finančně slabší noviny únosná. Redakce se spokojovaly se zprávami domácí agentury a odebíraly často jen jednu zahraniční. Po chopitelně vyhrávaly levnější.

ROZPRODEJ ZAČAL V ROCE 1988

Nejprve UPI ztratila své pozice v Itálii a posléze ve Francii. V roce 1971 musela zavřít i důležitá německá filiálka. Určitou roli zde možná hrálo levicové zaměření jejích redaktorů, kteří projevíli sympatie k tehdy vzniklým protestním hnutím, levicovým ultras, studentským bouřím a stávkám. Na to reagoval vypovězením smluv největší německý tiskový koncern Springer Verlag a někteří další odběratelé. Všeobecně se začalo šetřit, a když ve frankfurtském byrů UPI začala stávká redaktořů (první v poválečném Německu), byl to začátek konce. O rok později likvidovala švýcarská filiálka, v roce 1980 začala UPI rozprodávat jednotlivé provoz, např. Reuter převzal obrazovou službu za 2,45 miliónu dolarů, něco se prodalo do Mexika, něco postupně v Americe, až situace vyzrála k ohlášení konkursu a letos padl jeden z největších světových zpravodajských koncernů pod dražební kladívko.

Ropa jako trumf

Již třicet let je v provozu ropovod Družba, kterým k nám dnes přitéká z Ruska zhruba 11 miliónů tun ropy ročně. Vzhledem k dopravním nákladům je pro Československo stále nejlevnější, její dodávky nepodléhají mimořádným výkyvům a dostáváme ji i v těchto měsících tolik, kolik chceme.

Na rozdíl od plynovodu však ropovod na našem území končí. Z Budkovic vede přes Moldavu a Rimavskou Sobotu do Šahů, odkud jedna větev směřuje do Bratislavy, druhá do rafinérií v Kralupch a Litvínově. To by mohla být vzhledem k současným jednáním o státopravním uspořádání a budoucích hospodářských vztazích našich republik, pro českou stranu nevýhoda.

Například Der Tagesspiegel ve svém článku v polovině června tvrdí, že doprava ropy přes slovenské území může být trumfem v rukou Slováků. List Financial Times z počátku minulého týdne zase soudí, že nezávislé Slovensko bude požadovat vyšší poplatky za tranzit a zpracování ropy. V podobném duchu píše i americký deník The Christian Science Monitor. A to i přesto, že cena ropy je větší prodejce, tedy Ruska, které platí státu, přes jehož území ropovod vede, tranzitní poplatky.

Vzhledem k tomu, že také Adria vede přes slovenské území, České republice by jistě pomohla urychlená výstavba nového ropovodu z bavorského Ingolstadtu do Kralup. Ten umožní dopravovat až 10 miliónů tun ropy ročně. Kontrakt o jeho přípravě a výstavbě podepsaly Chemopetrol Litvínov a Deutsche Transalpine Oil v dubnu. Přijde zhruba na 9 miliard korun a první ropa by jim měla proudit snad již v roce 1994.

A co v případě, že se Československo rozdělí dříve? Politika je jedna věc a obchod věc druhá. Případná obchodní válka by byla mezi oběma novými státy, které by měly na počátku své existence dost starostí samy se sebou, velmi nepravděpodobná. Nic pozitivního by jim totiž nepřinesla.

Urlaubsfahrt melden

Auch Arbeitslose dürfen in Urlaub fahren — allerdings müssen sie sich zuvor beim Arbeitsamt eine Genehmigung holen. Wer seine Reisepläne nicht rechtzeitig mit dem Arbeitsvermittler bespricht und sich von ihm eine amtliche Erlaubnis geben lässt, erhält für die Dauer des Urlaubs weder der Arbeitslosengeld noch -hilfe. Das gilt auch, wenn die Reise bereits gebucht wurde, bevor der Betroffene seinen Job verloren hat.

Grundsätzlich kann ein Arbeitsloser bis zu sechs Wochen im Jahr Ferien machen. „Stütze“ wird in dieser Zeit jedoch nur für maximal drei Wochen gezahlt. In der restlichen Zeit ruht der Anspruch auf Leistungen.

In bestimmten Fällen kann das Arbeitsamt den Aufenthalt an fremden Gestaden auch untersagen, etwa dann, wenn während des Urlaubs mit der Vermittlung eines Arbeitsplatzes oder einer beruflichen Qualifizierung zu rechnen ist. Wer trotzdem fährt, erhält nicht nur keine Unterstützung, sondern läuft auch Gefahr, daß ihm die Anspruchsdauer um eben diesen Zeitraum gekürzt wird. Hintergrund dieser Regelung: Arbeitslose müssen prinzipiell täglich für das Arbeitsamt erreichbar sein, damit passende Angebote möglichst umgehend vermittelt werden können.

Pojďme se bát!

Máte rádi strašidla? Nebo snad na ně nevěříte? V tom případě pozor! Není totiž duch jako duch. To by si měli uvědomit i zarytí antromantikové. Střetnete-li se cestou z flámu (oh, pardon — z noční sítě) s Plátným muzeem zpod Vyšehradské skály nebo staroměstským Ohnivým mužem, raději se poklonit odkazu slavné minulosti a po křesťanskou se optat, můžete-li je vysvobodit. Pokud se vám však o půlnoci na Letenské pláni zjeví pravod s třepetkami, dejte klidně průchod svému děsu, vemte nohy na ramena a zbytek noci procakejte zuby při kalíšku něčeho ostřejšího. Strašidlo je od slova strach, a ten vám opechovaně chudák s hlavou v náručí těžko naze. Zato jiné věci! Kdo viděl půabný film Strašidla ze Spessartu, jistě nezapomněl na scénu, kdy neodolatelně duchové Hugo a Max pochodovali denacifikovaným Německem a na každém kroku objevovali strašidla mnohem strašidlovatější než oni sami: Příznaky nedávné hrůzné minulosti.

Československo dnešních dnů je pro Hugo a Maxe lákavým prostorem k dalšímu tažení a jejich písnička, jen nepatrně upravená na „Vy říkáte, že tu u nás nejsou strašidla? Tak my vám to teď, moji milí, pěkně ukážem a právě na to, právě na to

jdeme!“, by se mohla ozvat hnedle při každém televizním zpravodajství. Tak třeba: Slib skládá vláda jedné strany a nikdo se neptá, kde že je ještě nedávno pohrdaný poměr 15:5. Nebo: Ministrem vnitra je generál v uniformě. Nebo: jedna politická strana chce řídit federální televizi. Nebo: Politické strany při dělení postů kalkulují i s místem nejvyššího soudce, který by měl být nezávislý. Nebo: Slovenský premiér se vyjádří, že slovenská demokracie bude i nadále tou pravou demokracií, ovšem s některými specificky slovenskými rysy. Ze se to všechno odehrává v dalekém městě na Dunaji? Pro strašidla je to za humny. Obzvlášť pro ta, která mají internationalismus v programu a pro něž lokální působení byl vždy pouze začátek. Pro ty, kdo na strašidla stále ještě nevěří, ještě jedna filmová vzpomínka: J. Werich říkal v roli Rudolfa II. v Císarově pekaři: „My se bojíme rádi, jenom aby nebyla bouřka, té se bojíme neradi.“ A tak se nebojíme strachu, alespoň některého. Jinak se nám může stát, že potkáme na Letné průvod s třepetkami nikoli cestou z flámu, ale v pravé poledne. Už vám cvakaří zub? To je dobře!

VIŠTÝS

O počátcích autobusové dopravy na Šumavě

Na lince mezi Pasovem a Vimperkem dopravily automobily před I. sv. válkou 3 700 cestujících měsíčně

První autobusový spoj byl zahájen v roce 1913 na lince Pasov-Freyung-Vimperk

Přírodní krásy Šumavy již v minulosti přitahovaly zájem návštěvníků a turistů. Byly postupně zřizovány nové komunikační spoje a pohodlné silnice. Tyto změny přinášely s sebou i rozvoj sítě železnic. Novým konkurentem železničních tratí se stal i automobil.

Již koncem roku 1905 se objevil projekt automobilového spojení Vimperk–Kunžvart (nyní Strážný)–Freyung. Plánované automobilové spojení mělo být v provozu v měsících květnu až září; denně měly jezdit dvě linky. Oznámení o této technické vymoženosti podepsali 18. prosince 1905 starosta obce Kunžvart a předseda tamního okrašlovacího spolku.

Dne 14. ledna 1906 se konala v hotelu Reif v Kunžvartu první schůzka, na jejíž závěr byla přijata rezoluce, která zdůrazňovala nutnost a potřebu zřízení automobilového spojení. Avšak tento plán se neuskutečnil, protože 19. března 1906 oznámilo pražské místodržitelství, že nemůže souhlasit s vydáním koncese pro provozování pravidelné osobní automobilové dopravy na trase Strakonice–Vimperk–Volary–zemská hranice, protože připravované automobilové spojení by poškodilo zájmy železniční lokality Strakonice–Vimperk–Volary. I když tento první pokus o pravidelnou osobní automobilovou dopravu z Vimperka na zemskou hranici dopadl neúspěšně, myšlenka nezapadla. Objevila se opět po šesti letech. V bavorském městě Freyung se ustavil přípravný výbor automobilového spojení Pasov–Freyung–Kunžvart–Vimperk. Jeho členy byl místní lékařník Hermann Heigl, továrník Karel Hunger, redaktor Jan Schauburger a právník Max Seitz.

První zkušební jízda se měla uskutečnit buď 19. anebo 20. popřípadě 21. listopadu 1912. Avšak nedošlo k tomu – ani v jednom z uvedených termínů. Důvodem byly špatné povětrnostní podmínky.

Avšak nedošlo k tomu – ani v jednom z uvedených termínů. Důvodem byly špatné povětrnostní podmínky.

Dne 10. ledna 1913 se přípravný výbor z Freyungu obrátil na okresní hejtmanství v Prachaticích se žádostí o udělení koncese pro dopravu. Dne 1. března 1913 byla zaslána do Vídně žádost o udělení koncese pro automobilovou dopravu Pasov–Vimperk. Dne 21. března 1913 se prachatické okresní hejtmanství obrátilo na okolní obce se žádostí o podání vyjádření k připravované automobilové dopravě mezi Pasovem a Vimperkem. Dne 27. března 1913 se konalo ve Vimperku mimořádné zasedání místního městského zastupitelstva, jehož členové se usnesli podporovat žádost o udělení koncese. Podobná kladná vyjádření připojili i zástupci dalších obcí – Klášterce, Korkusovy Hutě, Rasnice a Silnice.

Ani další zkušební jízda, která byla plánována na 5. května 1913, se neuskutečnila. Byla odložena na pozdější dobu a k jejímu uskutečnění konečně došlo 21. května 1913. K účasti byl pozván dr. Leopold Procházka z Plzně, prachatický okresní hejtmán dr. Holl a zástupci města Vimperka a obcí Horní Vltavice, Klášterec, Rasnice, Hlaniště, Kunžvart a Silnice.

Dlouho očekávaná a připravovaná zkušební jízda začala u vimperského nádraží v 9.30 hod. dopoledne a byla podniknuta dvěma autobusy, z nichž každý řídil řidič, který měl platné mezinárodní osvědčení podle mezinárodní úmluvy z Paříže v roce 1909. Úsek o délce 25,4 km na trase Vimperk – Silnice byl ujet za 80 minut, což odpovídalo průměrné rychlosti 20 km/hodinu. Stav silnice byl shledán velmi dobrý. Zároveň bylo upozorněno, že v podzimní a zimní a někdy také i jarní době bývá silnice pokryta sněhovou pokrývkou. Z tohoto důvodu je nevhodnější doba pro jízdu léto a podzim, kdy také sem přichází největší část turistů.

Zkušební jízda proběhla bez překážek a nevyskytly se žádné závady. Po jejím ukončení byl v Kunžvartu sepsán závěrečný protokol. Účastníci se dohodli vypracovat jízdní řád, který bude předložen ke schválení okresnímu hejtmanství v Prachaticích. Jednotlivé zastávky měly být označeny příslušnými tabulkami a podnikatel požadoval, aby mu byla poskytnuta ještě tříměsíční lhůta, během které bude prověřena rentabilita automobilové dopravy.

Dne 14. června 1913 firma Adolf Saurer z Lindau na Bodamském jezeře oznámila okresnímu hejtmanství v Prachaticích, že firma získala již 15. února 1910 souhlas k provozování omnibusové dopravy na lince Pasov – Vimperk. Dne 25. června 1913 pražské místodržitelství vydalo souhlas Karlu Heiglovi k provozování periodické osobní dopravy automobilem na trase Pasov – Freyung – Kunžvart – Vimperk.

Podle zprávy společenstva ze dne 17. srpna 1913 použilo během měsíce června a srpna služeb automobilové dopravy celkem 3 700 osob.

Z roku 1914 se zachoval jízdní řád, z něhož zjistíme, že autobus jezdil v době od 1. dubna do 15. září denně oběma směry. První ranní autobus vyjžděl z Vimperka v 5.45 hod. a v 10.30 hod. přijel do Pasova. Jízdenky se prodávaly ve Vimperku v hotelu Habsburg, v Kunžvartu v hotelu Reif a v Pasově. Děti do výšky 1 m měly nárok na poloviční jízdné. Zavazadla do váhy 10 kg byla osvobozena od poplatku, za dopravu jízdních kol se platilo po 25 km 25 hal. Psi mohli cestovat za poloviční jízdné pouze se souhlasem cestujících. Kouření bylo povoleno také jen se souhlasem cestujících, avšak kouření dýmky bylo zakázáno.

Autobusové spojení Vimperk – Pasov bylo v provozu pouhé dva roky. Přišla první světová válka, autobus byl rekvírován ještě v roce 1914 pro vojenské účely a sloužil pro přepravu německých vojáků do Belgie. Po ukončení první světové války již nedošlo k obnovení automobilového spojení Vimperk – Pasov. Později vznikaly nové autobusové trasy, ale to je již jiná historie.

ČESKO – BAVORSKÉ

VÝHLEDY

LIST PRO POROZUMĚNÍ A SPOLUPRÁCI

Vydavatelství a nakladatelství: Cl. Attenkofer'sche Buch- und Kunstdruckerei, Ludwigplatz 30, D-8440 Straubing, Postfach 354 und 355, tel. 09421/10051

Slavná legiónářská bitva

PRAHA: Sedmdesát pět let dnes uplynulo od bitvy u Zborova, která je považována za první novodobé samostatné vystoupení československých vojáků v první světové válce. V tento den v devět hodin ráno předposledního roku války, zaútočili čs. vojáci u Zborova, který leží 75 kilometrů od ukrajinského Lvova, v rámci ruských vojsk na německé pozice a po šesti hodinách postoupili o pět kilometrů. Boje se zúčastnilo 3500 příslušníků 1. české střelecké brigády. Zabito bylo 185 a zraněno 800 mužů. Bitva u Zborova byla považována T. G. Masarykem za jeden z momentů, který přispěl k pozdějšímu uznání samostatnosti Československa spojenci.

Dnes se uskuteční v Národním muzeu slavnostní setkání k 75. výročí bitvy a 70. výročí vystavení ostatků československých legiónářů v Panteonu Národního muzea.

2. 7. 92

Vojtěch vede zubra

Úkolem erbovních pověstí vždy bylo zachytit významný čin některého z předků, díky němuž rod získal určitá privilegia. Rodové legendy dále sjednocuje snaha umístit popisované skutky pokud možno co nejlouběji do historie a doložit tak svou starobylost. V případě pánů z Pernštejna nás taková legenda zavádí do prostředí hlubokých moravských lesů, kde v rané době gotické žil chudý, leč neobyčejně silný uhlíř Vojtěch. Jeho život by nejspíše proběhl bez jakýchkoliv proměn, kdyby Vojtěchovu chýši neobjevil zubr a nezačal tu pravidelně likvidovat zásoby potravin. Uhlíř netušil, proč mu mizí z police chléb až do chvíle, kdy zubra přistihl při činu. Chýše ale byla příliš malá na to, aby v ní bylo možné bojovat se zubrem. Vojtěch však neztratil nervy, zkroutil tenký kmen mladého stromku do houžve, prorazil jím zvířeti nozdry a vyvekl jej z chatrče na světlo boží. Bezmocného zubra dotáhl až ke tvrzí svého pána. Tam sňal z ramene sekeru a před zraky překvapeného velmože mohutnému zubrovi jedinou ranou usekl hlavu. Pán projevil radost nad zjištěním, jak udatné poddané má. Aby chabý čin odměnil, otázel se, zda nemá přítomný sílák nějaké zvláštní přání. Nyní vynikl uhlířův bystrý úsudek a smysl pro správný odhad budoucnosti. Nepožádal o funkci u pánova dvora ani o finanční ohodnocení. Vyžádal si

„pouhý“ monopol na pálení uhlí ve všech okolních lesích. Sebevědomý feudál v tom spatřoval projev ušlechtilé skromnosti, povýšil tedy uhlíře do šlechtického stavu a kromě výsadního práva na výrobu uhlí mu přidal notný kus lesa. Vůbec jej nenapadlo, že právě odstartoval vzestup v budoucnu jednoho z nejbohatších rodů.

Vojtěch začal produkovat uhlí ve velkém, brzy zbohatl, postavil si vlastní tvrz a stal se zakladatelem rodiny pánů z Pernštejna, kteří zbudovali stejnojmenný hrad, měli v držení Nové Město nad Metují a na čas také Poděbrady. Zubří hlava s houžví v nozdrech tvoří základní symbol jejich erbu. V Poděbradech, ale také na několika dalších místech v Čechách a na Moravě, se však můžeme setkat i s ilustrací erbovní legendy v podobě reliéfu, doplňovaného někdy navíc názorným nápisem: „Vojtěch z Pernštejna vede zubra.“

PEKAŘI SE MAJÍ K DÍLU

(koč): Rozvoj pekařského řemesla byl u nás po únorovém převratu zcela potlačen. Zatímco v roce 1938 bylo v Československu 14 415 pekáren a v roce 1946 více než deset tisíc, v roce 1990 se pekli chléb na území celé ČSFR v šesti stech státních pekárenských gigantech. Dříve zásobovala pekárna asi tisíc obyvatel, v době koncentrace a mechanizace musela pokrýt potřebu 25 000 lidí.

Sortiment se postupně snižoval, rostly náklady na dopravu a v obchodech se čím dál tím častěji objevoval gumový chléb z »předpeku«, neboť kapacita centrálních pekáren byla vytížena až na 150 procent. Pekařské řemeslo nyní znovu ožívá — je evidováno už 1100 řemeslných pekáren. Monopol státního podniku padl, soukromí pekaři se podílejí na pečení chleba z 15 procent, na výrobě ostatního pečiva ze 30 až 40 procent, jemné cukrářské výrobky ovládli již z 80 procent. Odborné prognózy předpokládají, že do konce roku 1993 přibude asi 500 dalších drobných a středních pekárenských provozů. Počet zájemců o otevření pekáren je velký, potíží je v tom, že většinou nemají potřebný kapitál. Vždyť například pro středně velkou pekárnu v Liberci s 15 zaměstnanci musela firma Ekotrans Moravia investovat 200 000 marek do technologie a více než dva milióny do stavebních úprav. Pomocnou ruku jí podala německá firma Fritch.

Německé pekařství má proti našemu určité výhody — především to, že i v době tuhého socialismu peklo chleba a pečivo v bývalé NDR asi 5500 soukromých peká-

ren s maximálním počtem deseti zaměstnanců. Otevřené hranice jsou proto dobrou příležitostí k výměně zkušeností. Pokusili se o to zástupci Svazu mlynářů, cukrářů a pekařů českých a moravskoslezských a Saský svaz pekařů při setkání v libereckém hotelu Imperiál. Hlavním cílem jednání bylo, jak nám řekl prezident saských pekařů Chrystián Benath, porovnat a ověřit si stupeň vývoje pekařského řemesla v Čechách a v Sasku. Svaz saských pekařů zahrnuje 28 000 podnikatelů z celé SRN, má obrát dvacet miliard marek denně, přičemž se na něm asi z 80 procent podílejí podnikatelé ze západní části Německa. Pro naše pekaře byla cenná informace o činnosti družstva Bako, které všem svým členům zprostředkovává nákup surovin a pekařských strojů za výhodné ceny. Rozšiřuje se také nákup německého přípravku Volumax na zlepšení kvality pečiva. Němečtí odborníci zase hovořili s uznáním o rychlém obnovení výroby československých pekařských strojů. Špičkových parametrů dosahuje např. stroj na klasické zavínuté rohlíky z vývojového a realizačního střediska v Liberci.

Dopisy sváru

PRAHA: »Proti Karlu Krylovi osobně nic nemám, vážím si ho. Jeho vystoupení se mne dotklo. Zájem o Krylovu nahrávku je velký a zvláště druhou stranu kazety si velice rád pouštím,« řekl včera Petr Janda pražským novinářům. Jedná se o LP desku Dopisy, získanou na základě platné subdavatelské smlouvy uzavřené loni v prosinci s australskou firmou Zoldin Pty Ltd., výhradní majitelkou vydavatelských práv na tuto nahrávku. Karel Kryl považuje její uvedení za protiprávní a navíc trvá na tom, že jde o zneužití jeho jména. Dále nesouhlasí s vytvářením řešením obalu, s průvodním slovem, které však sám napsal, ani s rockovým doprovodem, který byl v Austrálii pořízen dodatečně. Petr Janda konstatoval, že autorská práva Krylovi nikdo neupírá a budou mu podle zákona vyplacena ve měně země, v níž nahrávka vyšla, tedy v našich korunách. Karel Kryl požaduje odškodnění v celkové výši jednoho miliónu korun. Datum soudního jednání zatím nebylo stanoveno.

prostředí vyplývalo, že přes 60 % obyvatelstva by dalo přednost bydlení ve zdravotním prostředí a oželelo by snížení svého výdělku. Pro zlepšení životního prostředí je 79 % obyvatel ochotno snížit spotřebu vody, s racionálním hospodařením s potravinami souhlasí 90 % občanů, ochotu nepoužívat spreje s freonovou náplní vyslovilo 86 %, méně často používat automobil je ochotno 52 %. Jen aby ten podmiňovaný způsob »bylo by ochotno« neznamenal ve skutečnosti to tvrdě česká konstatační že »skutek uteče«.

BYLY DOŘY, KDY KARLOUČEK
BYL VDĚČEN ZA PRAHU -
RAČKU U KRATOČKŮ...

Věřejné mínění praví, že...

PRAHA: Z červnového výzkumu veřejného mínění, které provedl Institut pro výzkum veřejného mínění, vyplynuly některé zajímavé poznatky, týkající se výsledků voleb, kriminality, ekonomické reformy, vztahů mezi republikami a životního prostředí. Srovnání postoje občanů k volbám v roce 1992 a 1990 dopadlo vesměs ve prospěch voleb letošních: s volební kampaní bylo spokojeno 14 procent občanů (v roce 1990 osm procent), vystupování politických stran se nelíbilo 18 procentům (31 procentům v roce 1990) občanů, se situací, která doprovázela volební kampaně, bylo znechuceno 11 procent (v r. 1990 14 procent) občanů.

S výsledky voleb do Federálního shromáždění je spokojena necelá čtvrtina obyvatel ČR, ale téměř polovina obyvatel SR. Za nejnaléhavější společenské problémy považují lidé kriminalitu, ekonomickou reformu a vztah mezi republikami. Na okraji zájmu zůstávají otázky mezinárodní spolupráce a pokračování lustrací. Názory na

nezaměstnanost se liší dost podstatně: na Slovensku ji považuje za velmi naléhavý problém 77 % lidí, v Čechách 55 %. Řešení vnitřních politických problémů považuje za velmi naléhavé 49 % občanů ČR a 37 % občanů SR. Z výzkumu vztahu občanů k životnímu

Betrachtung über Hus, Palach & die Gegenwart

Von Ivan Klima

Ich wurde aus Konstanz angerufen und gefragt, ob ich nicht zum Jahrestag des gewaltsamen Todes von Jan Hus am 6. Juli kommen möchte. In der Stadt, in der ehemals der Scheiterhaufen angezündet worden war, auf dem der aufrührerische Prediger verbrannt wurde, findet alljährlich eine Gedächtnisfeier statt.

Solche Einladungen von draußen geben dazu Anlaß, in Gedanken nochmals zu einer der bemerkenswertesten Persönlichkeiten des Spätmittelalters zurückzukehren. (Wie wahrscheinlich viele tschechische Autoren, wollte auch ich in meinen jungen Jahren über Jan Hus ein Theaterstück schreiben.) Für die meisten meiner Landsleute, die von den gegenwärtigen Problemen vereinnahmt sind, ist der Grund des Hus-Streites bereits in Vergessenheit geraten. Aus der Schulzeit können sie sich lediglich an ein paar Floskeln erinnern: Hus kämpfte für die Wahrheit, für eine Reformierung der Kirche. Über der Wahrheit siegten aber Intrigen, der kaiserliche Geleitbrief, der Hus eine sichere Rückkehr vom Konstanzer Konzil versprochen hatte, half ihm nichts, und Hus wurde verbrannt. Die Tatsache des Verbrennens und des Heldenstatus und daß Hus eine Begnadigung ablehnte, die ihm im Tausch für den Widerruf seiner Meinungen angeboten wurde: — sie überdeckten in den vergangenen Jahrhunderten den Grund des Streits, dessen Aufrührer Hus nicht allein war.

Jahrhunderte nach diesem Feuertod erinnerte und aktualisierte ihn ein Mann mit dem selben Vornamen: Jan Palach. Er entfachte jedoch selbst das Feuer und starb, um Menschen für eine Botschaft aufzurütteln, die er ihnen mitteilen wollte. Hus' gewaltsamer Tod hatte einen zwanzigjährigen Revolutionskrieg hervorgerufen, in dem nicht nur manche seiner Ideale zugrunde gingen, wie es in Kriegen und Revolutionen geschieht, sondern auch riesige kulturelle Werte. Zu Jan Palachs Begräbnis kam eine mehr als hunderttausend Menschen zählende Trauergemeinde von Landsleuten, die entschlossen waren, dem Aufruf dessen zu folgen, der sich selbst verbrannt hatte. Im Verlauf von einigen Jahren allerdings überdeckte die alltägliche Routine alle Entschlossenheit, und als die Polizei auch den Überresten Palachs keine Ruhe gab, fand sich nur eine Handvoll, die dagegen protestierte.

Man könnte daraus schließen, die heu-

tige Zeit sei pragmatischer, und immer weniger Menschen seien zu großen Opfern für die Wahrheit bereit. Unter anderem auch deshalb, weil allein der Begriff Wahrheit — einer Wahrheit als Offenbarung von Gottes Absicht und Gebot — bereits so sehr relativiert ist, daß wir sie meiden.

Wenn wir versuchen, uns in die Zeit vor ungefähr sechs Jahrhunderten zurückzusetzen, und wenn wir versuchen, uns die damaligen Menschen vorzustellen, ohne die Patina romantischer Vorstellungen und zusätzlicher Einkerbungen, welche die Geschichte im Laufe der Zeit auf ihnen hinterlassen hat, so werden wir entdecken, daß sich die fernen Zeiten gar nicht so sehr von den heutigen unterscheiden. Damals wie heute empört ein nicht allzu großer Teil der Gesellschaft durch seine Verschwendungssucht, während die meisten anderen ums Überleben kämpften. Auch damals herrschte ein moralischer Zerfall (in welcher geschichtlichen Epoche wohl nicht?), der manche ergriff. (Das Empörende daran war, daß sich darunter Priester befanden, also die Seelsorger-Elite der Gesellschaft). Andere haben versucht, sich dem zu wider-

setzen. Die Mehrzahl jedoch lebte einfach ihr Leben, wie sie es am besten konnte, d. h., eher anständig als unanständig. Die wirklich lasterhaft oder verbrecherisch gelebt haben, waren in der Minderheit. Noch weniger aber sind dagegen aufgetreten. Und jene, die entschlossen waren, für ihre Überzeugung auch das absolute Opfer zu bringen, waren die kleinste Minorität. Sie starben gewöhnlich völlig einsam.

Die Einsamkeit dieser großen Sittenprediger oder von Menschen, die von ihrer Wahrheit derart überzeugt sind, daß sie für sie zu sterben bereit sind, zwingt zum Nachdenken über die Menschheit ebenso wie über jene einzelnen, die sich von allen anderen abgewandt haben. Mich erschreckt immer, wenn ich glauben soll, einzig ein einzelner kenne die volle Wahrheit, während sich die Menschheit vollständig geirrt habe. Ich bezweifle nicht, daß es einzelne gibt, die etwas weiter sehen als die meisten, und daß sie etwas aussprechen können, was die Mehrheit noch nicht einmal ahnt.

Zu solch erleuchteten einzelnen gehörte Jan Hus. Seine Kritik der Moral, des Verfalls des religiösen Lebens, mancher Dogmen und Lebensweisen der Priester hatte eine Zeitlang sogar ein Echo beim Erzbi-

schof und selbst beim König gefunden. Mit der Zeit aber schwand nicht nur die Vielzahl seiner „Sympathisanten“, einige wurden sogar zu seinen hartnäckigsten Gegnern. Diese Menschen haben wohl kaum vollkommen ihre Meinung über das geändert, was Hus gepredigt und verlangt hatte. Sie änderten nur ihre Meinung über die Durchsetzungsfähigkeit seiner Ideen und die Möglichkeit, Hus' Forderungen zu verwirklichen oder über das Maßvolle seiner Ansichten.

So erscheint vor dem Hintergrund dieses tragischen Falles der gut bekannte und immer wiederkehrende Streit zwischen mo-

Jan Hus in einer zeitgenössischen Illustration

Prager Scheidungsoffer

Das ist das unsanfte Ende der Symbolfigur der „sanften Revolution“ in Prag von 1989. Vaclav Havel, der Dissident von ehemals, der zum Präsidenten avancierte, stand einer Trennung von Tschechen und Slowaken im Wege und ist nun selbst das erste Scheidungsoffer. Sein Beharren auf erneuter Kandidatur in einem politischen Umfeld, in dem die Zeichen der Zeit längst unübersehbar auf Trennung stan-

den, endete für Havel mit der bitteren Quittung einer doppelten Niederlage in den Wahlgängen. Zu sehr galt er den Slowaken als Aushängeschild der Einheit.

Eine Überraschung war die kühle Abwahl des einst Gefeierten kaum noch, hatten doch Spitzenpolitiker beider Lager schon offen die Messer zum großen Schnitt gewetzt. Der wird ohne den prominenten Dichter auf dem Präsidenten-

Havel scheiterte in zwei Wahlgängen

PRAG, 3. Juli (AFP). Der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel ist bei den Präsidentenwahlen im Prager Bundestparlament nicht im Amt bestätigt worden. In zwei Wahlgängen verfehlte Havel, der als einziger Kandidat angetreten war, am Freitag die erforderlichen Mehrheiten, wie amtlich mitgeteilt wurde. Havel erhielt im zweiten Wahlgang 143 Stimmen von 298 Stimmen.

Als Termin für eine zweite Präsidentenwahl legten die Abgeordneten den 16. Juli fest. Die neuen Kandidaturen müssen spätestens bis zum 12. Juli eingereicht werden. Havel kann noch bis zu drei Monate als amtierender Staatschef im Amt bleiben.

Die slowakischen Nationalisten im Bundestparlament nutzten ihre Sperrminorität, um die Wiederwahl des Tschechen Havel zu verhindern. Im ersten Wahlgang erhielt Havel im slowakischen Teil der Kammer der Nationen nur 22 von 75 Stimmen, in der zweiten Runde 18 Stimmen. Im tschechischen Teil der Kammer der Nationen erhielt Havel in der zweiten Runde 45 von 74 Stimmen, in der Volkskammer 80 von 149 Stimmen.

In einer ersten Stellungnahme bezeichnete der neue Ministerpräsident der CSFR, der Tscheche Jan Strasky, das Scheitern Havels als „Tragödie“. Der 55jährige Schriftsteller Havel ist in der tschechischen Republik überaus populär.

Der ursprünglich einzige Gegenkandidat, Juraj Cop von den rechtsradikalen Republikanern, hatte vor Wahlbeginn seine Bewerbung aus „politischen und persönlichen Gründen“ zurückgezogen.

Dokoučel
na str. 336

stuhl nun wohl schneller und schmerzlos vollzogen werden können.

Mehr als der Job eines Liquidators dessen, was die Tschechoslowakei war, wäre Havel auch dann kaum geblieben, wenn die Koalition seiner Gegner ihn diesmal noch hätte passieren lassen. Mit Worten, auf die Havel sich zweifellos versteht, ist der Bruch nicht zu kitten. Hatte der Kampf gegen den Kommunismus Tschechen und Slowaken geeint, so suchen sie ihr Heil in Freiheit nun getrennt.

Der „Prager Frühling“ und die bürgerbewegte „sanfte Revolution“ münden in die vorläufige Endstufe der einstweiligen „friedlichen Auflösung“. Das ist schon viel mit Blick auf andere vom Kommunismus befreite Regionen — von der unruhigen GUS bis zum kriegsgeplagten einstigen Jugoslawien. Ob Havel sich nun wieder seinem eigentlichen Beruf widmet und die „Scheidung auf Tschecho-Slowakisch“ schreibend zu bewältigen sucht, ist durchaus offen. Immerhin scheint er soviel Geschmack an der Politik gefunden zu haben, daß er in einem Interview mit der französischen Zeitung *Le Monde* nicht ganz ausschließen mochte, daß er eines Tages wieder Präsident sein könnte: in einer allein tschechischen Republik. bk

Die großen Sieben der Weltwirtschaft

Wirtschaftliche Eckdaten 1992 (OECD-Schätzungen)

Wachstum in %		Preisanstieg in %		Arbeitslosenquote in %		Leistungsbilanz in Mrd. Dollar	
Kanada	+2,3	Japan	+1,4	Japan	2,2	Japan	+93
USA	+2,1	Kanada	+2,4	Deutschland*	4,7	Frankreich	-2
Frankreich	+2,0	Frankreich	+2,8	USA	7,1	Großbrit.	-15
Japan	+1,8	USA	+3,1	Frankreich	9,8	Deutschland	-16
Italien	+1,5	Deutschland*	+4,2	Großbrit.	9,8	Italien	-24
Deutschland*	+1,3	Italien	+5,3	Kanada	10,4	Kanada	-27
Großbrit.	+0,4	Großbrit.	+5,6	Italien	11,2	USA	-41

*alte Länder

© Globus 1995

Naše tipy:

● vařeně, jemně nastrouhané brambory kypří a vláční každé těsto (částečně mohou nahradit i vejce). Těsto však připravujeme hustší, neboť stáním řídne.

● z vařených brambor připravujeme i výbornou nádivku do kynutých koláčů a závinů z křehkého těsta. Dobře nám nahradí nádivku tvarohovou nebo tvarohem brambory nastavujeme. Do bramborové nádivky přidáváme citrónovou šťávu a dobře osladíme.

● jemně nastrouhané brambory promícháme se smaženou cibulkou, přidáme vejce, utřený česnek, majoránku, zelené natě a zahustíme hladkou moukou nebo strouhankou. Dobře promícháme a ze směsi tvoříme bochánky nebo krkety, které obalíme ve strouhance a smažíme na tuku.

● z 200 g jemně nastrouhaných brambor, 200 g polohrubé mouky, 100 g tuku, 50 g tvrdého sýra, vejce a soli si připravíme těsto. Vyválíme, potřeme bílkem, posypeme kmínem nebo mákem a pokrájíme na proužky. Upečeme ve vyhřáté troubě. Tyčinky jsou dobré k čaji i vlnu.

● chutným a rychlým pokrmem mohou být omelety. Zbylé vařené brambory opečeme na osmažené cibulce nebo slanině, přidáme zbylé pečené či vařené maso nebo podušené houby a přelijeme vejci rozmíchanými s mlékem a necháme ztuhnout. Podáváme se zeleninou.

● ze zbytku vařených postrouhaných brambor, hrubé mouky, soli a jednoho vejce připravíme těsto, vytvarujeme šišky, které po uvaření ve slané vodě ještě teplé obalujeme v osmažené strouhance nebo strouhaných oříchách či mletém máku.

● rozstrouháme pět středně velkých vařených a deset syrových brambor, vymačkáme, přidáme 4 lžice mléka, osolíme, okořeníme (majoránka, mletý papr, utřený česnek, zelené natě...), vmícháme 100 až 150 g pečeného či vařeného masa nebo uzeniny a rozeteme v asi centimetrové vrstvě na tukem vymazaný plech. Upečeme, pokrájíme na řezy a podáváme k čaji.

Trestná činnost ve věznicích a táborech

Vývoj Československa po únoru 1948 byl zásadně ovlivněn hlubokými změnami dosaďné koncepce funkce a činnosti státu. Byl narušen i dřívější systém zábran pracovníků státního aparátu proti zneužívání moci. Za normální začala být považována praxe, která výklad obecně závazných právních norem (ale i interních normativních směrníc) podřizovala momentálním politickým potřebám se zdůvodněním, že je to nezbytné k upevnění moci dělnické třídy.

Zasedání ÚV KSČ v listopadu 1948 položilo důraz na omezování vlivu a potlačování tzv. kapitalistických živlů. Hlavním heslem této politické linie bylo „zostřít boj proti reakci“. Teorie zostřování třídního boje postupně ovládala nejen funkcionáře komunistické strany, ale i většinu státních orgánů, včetně orgánů vězeňství. Od rozsáhlé propagandy, věnované této teorii, se brzy přešlo ke konkrétním činům.

K nezákonnému postupu či páchní násilné trestné činnosti nejen vůči lidem podezřelým či stíhaným za „pro-

tistátní“ činnost, ale i po jejich odsouzení.

Věznice

Objasnění celkové situace ve věznicích v 50. letech je velmi složité. Ze strany vedoucích funkcionářů, odpovědných za řízení vězeňství, jakož i politických orgánů vycházely pokyny, jejichž důsledkem bylo „přitvzení“.

Důsledkem těchto opatření byly ve věznicích nelidské podmínky, spočívající zejména v nedostatečné stravě, lékařské péči a ve zcela nevyhovujícím ubytování. Běžné bylo užívání různých forem násilí a zneužívání kázeňských trestů příslušníky Sboru vězeňské stráže a SNB.

Třídní nenávisť

O přístupu kompetentních orgánů k základním otázkám vězeňství svědčí část referátu, který přednesl dne 6. 4. 1950 na poradě, konané na ministerstvu spravedlnosti za účasti všech velitelů vězeňských ústavů, tehdejší velitel Sboru vězeňské stráže pplk. dr. Milan Kloss, který výslovně uvedl: „...Nutno si uvědo-

mit, že uvnitř ústavů jsou největší reakční krysy, které narušují oddíl a podrývají autoritu... Nutno dávat trestní dávky za nesplnění norem, a tyto vězně pokud možno umístit hromadně na jedné cele... Nebát se omezovat i ostatní výhody, a to na neurčitý čas... Velitelé oddílů SVS budou v budoucnosti posuzováni podle toho, jak:

- dokáží udělovat tresty,
- dokáží jít tváří v tvář proti reakci,
- dokáží dávat poloviční dávky potravin,
- používají bunkrů...

Vězeň nesmí mít dojem, že má na něco nárok... Není na místě žádná sentimentalita, teď, když jsou ve vězení největší gauneré...“

Takové myšlení a působení na podřízené ovlivňovalo charakter všech stupňů vězeňství až po základní články včetně jednotlivých dozorců.

Věděli

Vedoucí funkcionáři politické a státní moci byli informováni o skutečném stavu ve věznicích různými zprávami, avšak účinná opatření k nápravě nečinili. Jako příklad lze uvést komplexní „Zprávu o stavu vězeňství“ z roku 1951 zpracovanou pplk. M. Klossem pro Rudolfa Slánského.

Excesy dozorů vůči vězňům měly různou motivaci. V ně-

kterých případech to byla „třídni nenávist“, jindy byly útoky ovlivněny morálními kvalitami konkrétního dozorce či jinými okolnostmi.

Zatímco orgány Státní bezpečnosti či orgány činné v trestním řízení porušovaly zákony v největším rozsahu do poloviny 50. let, ve vězeňství nepříznivá situace přetrvává, byť v omezené míře, až do 60. let.

Ministerstvo „spravedlnosti“

Od roku 1948 podléhalo vězeňství resortu ministerstva spravedlnosti, kde bylo vytvořeno velitelství Sboru vězeňské stráže ve smyslu zákona č. 321/1948 Sb. Od podzimu roku 1951 se na některých organizačních otázkách řízení vězeňství začal podílet vězeňský odbor ministerstva národní

bezpečnosti. V roce 1952 byly všechny útvary předány do plné podřízenosti resortu ministerstva národní bezpečnosti, kde byly od 1. 9. 1952 řízeny Správou nápravných zařízení MNB.

Středověk XX. století

V tomto období docházelo k nejčastějšímu porušování zákonů a jiných právních předpisů. V průběhu výkonu trestu byly používány kázeňské přestupky, odpovídající středověkým praktikám, jako bylo umísťování vězňů do podzemních kasemat, hladovění a speciální metody týrání, spočívající zejména v hrubém násilí na vězňích. Byly zavedeny sverázně zotřovovací prostředky výkonu trestu. Vězňům nebyla poskytována odpovídající lékařská péče, trpěli hladem.

Svůj podíl na tomto stavu měla i zcela nedostatečná legislativa, která jednoznačně nevymezila způsob, jakými je příslušník proti vězni oprávněn zakročit. Proto používané metody byly spíše důsledkem osobní vůle. Pokud byli dozorcí za nezákonný postup vůči vězňům postiženi, pak bylo postupováno „třídne“, kdy se rozlišovalo, „zda čin spáchaný příslušníkem SVS bude předán vojenskému prokurátorovi, nebo vzhledem k třídnímu původu příslušníka a jeho politickému zaměření postačí pouze kázeňský trest“.

Sadisté jako dozorcí

Nezanedbatelnou příčinou používání nezákonných metod ve vězeňství byl i výběr osob zařazených do sboru vězeňské stráže. Byli přijímáni lidé

primitivní či s prokazatelnými morálními nebo charakterovými vadami. Lidé tohoto typu nebyli schopni usměrňovat své činy v rámci obvyklých etických a právních norem a dopouštěli se bez zábran nezákonného jednání.

Sbor vězeňské stráže byl konglomerátem osob s různým politickým i odborným složením. Zprvu téměř polovinu všech členů vězeňské stráže tvořili příslušníci přijatí již za I. republiky či za okupace. Pro přijímání dalších příslušníků SVS po únoru 1948 bylo preferováno hledisko třídní spolehlivosti. Noví „bachaři“ stejně jako příslušníci Státní bezpečnosti podřídili svoji činnost tezi „o boji s třídním nepřítelem“.

Ze strany nadřízených se vyžadoval nekompromisní postup vůči vězňům a případy shovívavosti byly přísně trestány.

Jako odstrašující případ sloužil proces s býv. příslušníkem SVS věznice Plzeň-Bory Č. Petelíkem, který byl pro pomoc vězňům na útěku v roce 1950 odsouzen rozsudkem Státního soudu Praha k trestu smrti a popraven dne 23. 5. 1950. Po svém zatčení byl Č. Petelík funkcionáři a dozorcí věznice Plzeň-Bory zbit tak surově, že orgánové Státní bezpečnosti ho převzali až poté, co byl lékařsky ošetřen. Odsuzující rozsudek byl široce zobecněn stejně jako další „odstrašující“ procesy.

Za korunu denně

Od roku 1949 byli vězňové využíváni v různých odvětvích národního hospodářství, převážně v uranovém průmyslu, dlech a na dalších těžkých a nebezpečných pracovištích, jako nejlevnější pracovní síla. Limity vězňů sice odpovídaly výkonnostním limitům civilních pracovníků, avšak na rozdíl od nich vězňové pracovali bez odpovídající stravy a bezpečnostních opatření, což mělo ve více případech za následek podlomení zdraví a těžké či smrtelné úrazy.

Přínos z vězeňské práce nebyl zanedbatelný, neboť jen v Leopoldově činila roční produkce kolem 200 milionů Kčs. Naproti tomu jedna z kázeňských odměn, kapesné v roce 1950, byla 1 Kčs na den.

Leopoldov

Leopoldovská pevnost, založená v roce 1665, byla přeměněna v trestnici v roce 1958, přičemž od počátku patřila mezi věznice s nejpřísnějším režimem.

V 50. letech byly v areálu trestnice po určitou dobu dislokovány dvě části, a to „vyšetřovací“ pro potřeby Státní bezpečnosti a samotná věznice.

Věznice, zřejmě s ohledem na svá specifika, byla vybrána k soustředování tzv. politických vězňů. (V roce 1954 sem z věznice Plzeň-Bory bylo přemístěno zvláštní oddělení pro prominentní politické vězně, kde byli vězňové i prof. E. Goldstücker, dr. G. Husák, J. Pavel, J. Smrkovský, M. Švermová, M. Taussigová, A. London a další.) Toto oddělení kontroloval osobně náměstek MNB plk. J. Kotál.

V Leopoldovské věznici žili vězni v té době ve velmi stísněných až nelidských podmínkách, které neodpovídaly základním životním potřebám. Podle dostupných informací činila faktická denní dávka stravy manuálně pracujících vězňů kolem 1200 až 1400 kcal. Bylo běžné, že část potravin bývala v ústavní kuchyni rozkradena.

Rovněž nebyla dodržována ustanovení předpisů, podle kterých museli mít nemocní vězni zabezpečeno speciální vydatné stravování. Katastrofální důsledky bývaly zejména u nemocných tuberkulózou. Na následky hladu měl pravděpodobně zemřít gen. Pešek.

Nedostatky ve stravování byly ostatně několikrát při různých kontrolách nejen zjištěny, ale byli o nich, stejně jako o dalších nedostatecích, informováni kompetentní činitelé. Například ve „Zprávě o výsledku prohlídky věznice Leopoldov“ ze dne 15. 5. 1953, je uvedeno: „Zásadní nedostatky byly zjištěny v oblasti stravování, kdy například z 800 odsouzených trpí 260 podváhou o 20.- 30 %, 32 odsouzených podváhou o více než 30 %. U 25 odsouzených byla konstatována otoková choroba z podvýživy... Zjištěno bylo 20 nových případů otevřené TBC... Nejpronikavěji se tato skutečnost projevuje v podminekách nové samovazby... vězňové mají takový

hlad, že vybírají zbytky potravin z odpadkových nádob... Úmyslně je vydáváno méně stravy, než je vykazováno, přitom ve skladu potravin byly zjištěny přebytky másla, sádla, brambor a cukru...“

Ve věznici Leopoldov byl jedním z nejužívanějších a současně nejvíce zneužívaných kázeňských trestů trest snížení dávky stravy na polovinu.

Podle tehdy platného předpisu se v případě uložení tohoto trestu nesměla krátit dávka

chleba, vězeň musel být pod lékařským dohledem a trest mohl být vykonáván nejdéle po dobu jednoho měsíce. Tato ustanovení se však v praxi nedodržovala, lékařský dozor neexistoval, krátila se celá stravní dávka včetně dávky chleba a délka trestu činila v mnoha případech více než maximálně povolenou dobu. Nebylo výjimkou, že trest se vězňům ukládal opětovně. Denní dávka stravy vězňů činila pak pouze kolem 600 kcal.

Tento trest v Leopoldově ukládal s oblibou nejen velitel por. J. Bálenť, ale i další příslušníci, přičemž nebylo výjimkou, že ho využívali i chodbaři.

Vězňové byli však týráni i zneužíváním dalších kázeňských trestů, jako byl trest samovazby, a to v rozporu s předpisem, který stanovil, že může být uložen nejdéle na dobu jednoho měsíce. Často se stávalo, že trest samovazby byl vězni uložen, aniž bylo stanoveno, jakého přestupku se dopustil, či dokonce byl vykonáván bez stanovení délky, a tak vězeň v korekci strávil nepřetržitě dobu i mnoha měsíců.

Tento trest byl vykonáván ve zvláštních celách za neobyčejně krutých podmínek. V zimním období nebyly cely vytápěny, vězňové neměli přikrývky, spávali na betonové podlaže a v celách bývala rozbitá okna. Naopak v létě pak mohla být okna otevřena jen na rozkaz. Výcházky měli vězňové povoleny jen každý třetí den a po velmi krátkou dobu. K poměrům je nutno přičíst i skutečnost, že i v době samovazby mívali vězni uložen trest krácení dávky stravy. Není proto divu, že ze samovazby vycházeli nejen s tuberkulózou, otoky z hladu a kožními nemocemi, ale velmi často i s psychickými poruchami.

Později zřízená nová samovazba se dělila na oddělení suterénní - korekci, přízemní oddělení - transportní cely, 1. patro - oddělení B s přísným režimem, 2. patro - oddělení C s nejpřísnějším režimem a 3. patro - oddělení D, kam byli umísťováni prominenti a osoby duševně choré. Podmínky výkonu kázeňských trestů zde byly obdobné jako předtím.

Například je popsán případ MUDr. V. Šlecht, který z příkazu por. J. Bálenť strávil v korekci nepřetržitě dobu 120 dní při poloviční dávce stravy, mjr. J. Šavela, který zde byl po dobu 96 dní, nebo případ J. Reháka, který byl v samovazbě 6 týdnů, aniž mu takový trest vůbec byl uložen.

Ze statistických údajů lze

přestupky, jako byl rozhovor vězňů při práci, či dokonce bezdůvodně. Dřepování musel provádět i plk. L. Nedbal, přesto, že tr-

Jsou popsány případy, kdy zesláblý vězeň musel vykonat až 400 dřepů denně, přičemž dřepování bylo ukládáno za malicherné

Ostatně tento trest v Leopoldově, kromě několika dalších příslušníků ministerstva národní bezpečnosti, vyzkoušel osobně i pplk. J. Kotál a sám jeho po-

trest „dřepování“, při němž byl vězeň povinen nejen na příkaz příslušníků SVS, ale i chodbaře, provádět stovky dřepů.

tresty snížení dávky stravy a 486 samovazeb. Vůči vězňům byl používán velmi často neoprávněně a v nadměrné míře i kázeňský

zjistit, že ze 17.641 kázeňských trestů, respektive těch, co byly evidovány ve všech věznicích za rok 1949, byly celkem uloženy 4732

pěl otokovou nemocí z hladu, a v důsledku vysílení dne 24. 9. 1952 zemřel.

Obdobou „dřepování“ byla různá další nesmyslná tělesná cvičení, například „žabí pochody“.

Věznové bývali rovněž z malicherných důvodů, nebo bezdůvodně, surově bití. Je znám případ, kdy byl vězeň svlečen donaha, nucen běhat po chodbě do doby, než vysílením padl, poté byl polit vodou a opětovně přinucen k běhu. Z některých pramenů vyplývá, že často byli bití i ranění či nemocní vězni.

Pro dokreslení podmínek ve věznici Leopoldov nelze nezapomenout úroveň lékařské péče, která nebyla nikdy dobrá, ale výrazně se zhoršila po 1. 1. 1952, kdy byla funkce ústavního lékaře zrušena a péče o zdraví nemocných byla svěřena lékařům-věznům, přičemž však velitelem ústavní nemocnice byl ustanoven stržm. Š. Gábor, přestože neměl pro tuto funkci vzdělání a ani zkušenosti. Přitom to byl on, kdo rozhodoval, většinou zcela v rozporu i se základními etickými zásadami, o elementárních otázkách, spojených se zdravotní péčí o odsouzené.

Tak v roce 1952 rozhodl, aby byly zastaveny operace vězně, který utrpěl vážné zranění prstů při práci s pilou, jen proto, že na ošetřovně končila pracovní doba, přičemž sám strhl raněnému sterilní roušky z ruky a vyhnal ho z ošetřovny. Vězni pak bylo nutno amputovat prsty. Pravděpodobně on byl iniciátorem rozkazu por. J. Bálena, podle kterého se mohl každý

den k lékařskému ošetření hlásit z každé cely maximálně jen jeden vězeň, a to i v případě, že ošetření potřebovalo na cele více osob. Doporučení lékařů-věznů k zabezpečení léků pro nemocné, k hospitalizaci či přiznání zvýšené stravní dávky ignoroval. Nařízení stržm. Gábora zapříčinila, že trvalo většinou několik dní, ale nezdávka i několik měsíců, než byli nemocní vězni hospitalizováni v ústavní nemocnici, či byli převezeni k léčbě do specializovaného lékařského zařízení.

Obdobné názory na lékařskou péči zastával i por. J. Bálen, jak dokumentuje jeho výrok, kterým odmítl předání balíčku nemocnému se slovy: „Nač by vám byl, když stejně zdechnete.“

Této otázce nebyla věnována potřebná pozornost ani na MNB, kdy zásahy kompetentních funkcionářů byly přinejmenším nekompetentní. Například pplk. J. Kotál škrtl z plánu na rok 1953 požadavek na toaletní papír a menstruační

vložky pro uvězněné ženy, protože to vězni nepotřebují.

Rudolf Sacher

byl léčen v ústavní nemocnici od 14. 12. 1952 pro otokovou nemoc z hladu a zápal plic. Při přijetí bylo zjištěno, že R. Sacher je vysoký 181 cm a váží 51 kg. Přitom měl otoky na dolních končetinách až ke kolennům, na horních končetinách k loktům, na břiše a hrudníku.

V době hospitalizace, kdy měl vysokou horečku, šel na procházku, přičemž všechny okolnosti nasvědčují tomu, že tak učinil na základě příkazu stržm. Gábora.

R. Sacher 7. 1. 1953 v nemocnici zemřel a jako příčina smrti je udávána těžká chronická otoková nemoc z vysílení.

Stanislav Adam

byl nemocen již od 22. 12. 1952, avšak musel chodit do práce až do 26. 12. 1952 právě v důsledku nařízení, že z každé cely smí být ošetřen jen jeden vězeň. Při přijetí měřil 173 cm, vážil 62 kg a byla u něho diagnostikována chřipka, komplikovaná zápal plic, srdeční slabost a těžké vysílení. Lékaři-vězni byl ihned léčen, přičemž požadovali na stržm. Gáborovi i zabezpečení kardiotonika. Z neznámých příčin však stržm. Gábor tento požadavek nezabezpečil. Při hospitalizaci nařídil stržm. Gábor

nemocnému, který měl teplotu 42°C, aby se po dobu několika hodin procházel venku na mraze.

Ze znaleckého posudku se podává, že v případě, kdyby léčba nemocného byla zabezpečena ihned dne 22. 12. 1952 a v plném rozsahu včetně kardiotonik, byl by jeho život zachráněn.

Rudolf Komandera

byl od ledna 1951 léčen na TBC, přičemž v té době byla jeho váha 54 kg při výšce 185 cm. Pravděpodobně mu nebyly přiznány zvýšené dávky stravy a navíc byl dne 18. 7. 1952 potrestán trestem poloviční dávky stravy na dobu 12 dní. Pro nedostatek léků byl v roce 1952 léčen jen symptomaticky. V důsledku nedostatečné lékařské péče zemřel.

JUDr. Štefan Konečný

byl po delší dobu nemocen TBC, přičemž v důsledku nedostatečné výživy došlo k aktivizaci ložiska, přidružil se zápal plic s následným selháním srdeční činnosti, což bylo příčinou smrti, k níž došlo 27. 3. 1953. Na jeho smrti měla podíl skutečnost, že přes naléhání lékařů-věznů a upozornění, že je ohrožen jeho život, mu nebylo přiděleno antibioti-

kum a další léky. Když se dusil, neboť měl postiženy obě plíce, nedovolil stržm. Gábor, aby mu byl dán kyslík či podány ulevující prostředky se slovy: „Když zdechne, hodte ho na postel, ale mě nesmí nikdo do rána budit.“

Stanislav Kramář

zemřel 24. 4. 1953, když bezprostřední příčinou smrti bylo selhání srdce, avšak hlavní nemocí otrava masovým jedem, po požití salámu, který byl uskladněn v rozporu s hygienickými předpisy. Jelikož byl vyhladovělý a celkově vyčerpaný, měla nemoc rychlý průběh. Lékaři-vězni upozorňovali stržm. Gábora, že život nemocného je ohrožen a pro jeho záchranu je nezbytné podání séra proti botulismu. Ten však sérum nezabezpečil a po 48 hodinách S. Kramář zemřel.

Milan Mašata

Okolnosti úmrtí nebyly zcela objasněny, ale podle některých výpovědí došlo ke smrti proto, že strážník odmítal otevřít lékařskou celu, přestože nemocný smrtelně krvácel z prasklého žaludečního vředu. Proto byla nemocnému poskytnuta opožděná lékařská péče, což bylo příčinou smrti, k níž došlo 8. 9. 1950.

Shora uvedené případy, jakož i další úmrtí věznů, byly prověřovány či vyšetřovány součástmi vojenské prokuratury převážně v roce 1968 a meritemo uzavřeny.

Pro úplnost uvádíme, že v letech 1948-1956 zemřelo v Leopoldově celkem 45 osob a v letech 1957-1967 pak 84 osob. Veliteli útvaru Leopoldov byli v letech 1949-1951 A. Michalík; 1952 až 1953 J. Bálen; 1953 až 1954 S. Král; 1954-1956 R. Vrábel; 1956-1960 J. Kaňuch.

Plzeň-Bory

V této věznici byli umístěni převážně vězni, odsouzení za trestnou činnost, které se dopustili v době okupace, a dále ti, kteří byli odsouzeni za „protistátní trestnou činnost“. Není bez zajímavosti, že počet odsouzených v některých údobích dvojnásobně převyšoval kapacitu věznice.

Pozornost si zasluhuje zejména blok D1, zvaný „Kreml“, jemuž velel V. Trepka. Jednalo se o zvláštní oddělení zabezpečené dvojitou mříží v chodbě i na oknech, kdy dveře cel byly opatřeny speciálními zámky. Do tohoto bloku byly umísťovány prominentní osoby, odsouzené Státním soudem. Tak v květnu 1949 toto oddělení mělo tři cely s čísly 58, 60 a 60a. Na cele č. 60a byli například umístěni gen. H. Píka, poslanec

S. Broj, poslanec B. Dečí, V. Volný, na cele č. 58 mjr. J. Brix, mjr. J. Drk, J. Hradil a na cele č. 60 gen. A. Pelich, gen. K. Janoušek, mjr. L. Čihal, gen. R. Mrázek a mjr. R. Černý.

Pro střežení vězňů uvnitř bloku D1 byli velitelem trestnice špkt. F. Šafarčíkem určení předurčení příslušníci KSČ, přičemž kontroly byly prováděny 4x až 6x za noc.

Věznové byli z cel vyváděni pouze na procházku. Jinak se zdržovali v celách, kde i pracovali.

Režim v „Kremlu“ byl ještě zprůsvětlen po zásahu gen. B. Reicina, který v přípise R. Slánskému ze dne 3. 5. 1949, zpracovaném na základě inspekce, konstatoval, že poměry v trestnici jsou příliš mírné, což spatřoval v tom, že vězni, (zejména gen. H. Píka), nejsou od sebe zcela izolováni.

Později bylo toto oddělení přemístěno do věznice Leopoldov.

Ostatní vězni byli ve věznici Plzeň-Bory postiženi stejně jako v jiných věznicích, zejména za nesplnění pracovních norem, umisťováním do korekce, která měla 40 cel v suterénu věznice. Jejich pracovní doba byla 14 hodin, přičemž denní norma činila 600 g se draného pečiva.

Hygienické podmínky byly rovněž obdobné jako v dalších věznicích. Koupání, stříhání vlasů a holení bylo prováděno jednou měsíčně.

I v této věznici bylo běžné nezákonné používání fyzického násilí. Kromě shora uvedeného případu, kdy byl surově zbit Čeněk Petelák, bylo fyzické násilí, spočívající v bití obuškem, pěstmi a kopáním, použito například vůči S. Brojovi, J. Prokopovi, J. Hejálkovi a S. Bačinovi proto, aby vypovídali podle požadavku vyslýchajících.

Stejným způsobem byli fyzicky napadeni například vězni M. Hovorka za vyprávění „nepřípustných“ anekdot, J. Synák, J. Schneider a M. Pečenka za pokus o útek a jeho neoznámení, A. Konvalinka, M. Lang, F. Trnka, L. Scherier, J. Neuman, A. Krejčířik, V. Žatecký, F. Jilberk a mjr. J. Brix za další, mnohdy naprosto malicherná provinění, nebo i zcela bezdůvodně.

V oblíbené byly i tzv. „hromadné tresty“. Například dne 17. 7. 1950 muselo asi 90 vězňů nastoupit v zimní výstroji na dvůr věznice a tam běhat a cvičit tak dlouho, až naprosto většina z nich v důsledku vysílení padla. Při cvičení byli vězni bití a na ty, kteří nebyli schopni vstát, museli ostatní při běhu šlapat.

Podle svědků nejbrutálnější vystupovali velitel věznice F. Šafarčík, velitel korekce

do něho. Na následky zranění vězeň téhož dne ve vězeňské nemocnici zemřel.

Bylo však zjištěno, že dozorce A. Rejthar kritického dne bezdůvodně obuškem a svazkem klíčů jmenovaného opakovaně bil, a když upadl na zem, kopal

odpykával ve věznici Plzeň-Bory od 26. 11. 1946. Zemřel dne 11. 9. 1949. Pitva provedena nebyla a jako příčina smrti je uvedeno selhání srdce.

ce 1968 mrtev. J. Pruckner byl odsouzen podle retribučního dekretu k trestu odnětí svobody v trvání 20 let, který

Výšetřováním bylo prokázáno důvodné podezření, že na úmrtí níže uvedených vězňů se podílela jiná osoba, přičemž se sice podařilo zjistit jednoho pachatele, ten však již byl v ro-

V. Brábec, dále dozorce V. Trepka, K. Kraml, V. Potužník, V. Landman, P. Stroin, B. Pečený a V. Račko. Od roku 1949-1953 zde zemřelo 149 vězňů.

čímž jako příčina je uveden srdeční infarkt. Pitva provedena nebyla. Neexistují ani jiné zdravotní doklady, z nichž bylo možno diagnózu potvrdit. Z výpovědi svědků však vyplývá, že začátkem dubna 1950 byl na cele č. 19 soustavně a intenzivně dozorci fyzicky týrán neznámý vězeň, přičemž dne 7. 4. 1950 mělo týrání vyvrcholit. Jeden svědek pak uvedl, že dne 8. 4. 1950 v ranních hodinách chodbaři vynášeli z cely č. 19 na nosítkách muže, který nejevil známky života.

J. Jurenčák

měl dne 10. 3. 1950 spáchat sebevraždu oběšením v korekci. Již samotný fakt, že vězeň byl umístěn v korekci, znemožňoval, aby mohl mít u sebe nepozorovaně jakýkoli předmět, který by mohl být použit jako škrtidlo. Možnost sebevraždy téměř vylučuje i soustavná kontrola vězňů v korekci. Podle svědků měl J. Jurenčák před smrtí předat svým příbuzným při návštěvě moták, v němž upozorňoval na nelidské zacházení s vězni. Toto bylo příčinou jeho umístění v korekci a surového fyzického týrání. Z výpovědi bývalých chodbařů a jiných vězňů se podává, že v kritické době byl nějaký vězeň ubit dozorcí a poté pověšen na mříže. Mimo jiné měl tuto událost potvrzovat před svým zatčením i Č. Petelík. V tomto případě pitva provedena nebyla.

S. Vilímek

byl podle svědků přinesen do vězeňské nemocnice trestního ústavu v listopadu 1950 z korekce. Byly na něm zřejmé stopy násilí. Krátce po hospitalizaci zemřel, přičemž v knize úmrtí je jako příčina smrti uvedeno akutní rozšíření a zvětšení srdce. Již s ohledem na skutečnost, že v době úmrtí bylo S. Vilímkovi jen 20 let, je tato diagnóza pochybná.

K upřesnění všech těchto případů je nutno doplnit, že podle zjištění měli lékaři zakázáno zaznamenávat do zdravotní dokumentace vězňů jejich zranění.

Tábory nucené práce

Zákonem č. 247/1948 Sb. byly zřízeny tábory nucené práce (TNP), jejichž cílem bylo „očistit republiku od očividných třídních a politických nepřátel z řad kapitalistů a střední buržoazie preventivními opatřeními - odsunem vybraných třídnicích a politických nepřátel do pracovních táborů a vysídlením jejich rodin z nežádoucích prostorů - velkoměst - do příkazných míst.“

O zařazení do tábora nucené práce po zahájení řízení krajským prokurátorem rozhodovaly komise - tzv. „trojky“, na návrh Státní bezpečnosti či bezpečnostních referentů ONV. Výměr bylo možno stanovit v rozmezí tří měsíců až dvou let. Celkem existovalo asi 120 pracovišť jednotlivých táborů nucené práce (přesné číslo není evidováno) a za dobu existence jimi prošlo 150.000 až 200.000 osob. Mezi nejznámější pracoviště TNP patřily Mírov, Jáchymov, Příbram - Vojna, Znojmo, Litoměřice, Blansko, Pardubice, Mimoň, Broumov, Oslavany, Brno, Valtice, Kladno a Kunčice.

Rozhodnutím ministra vnitra ze dne 17. 11. 1948 byla zřízena skupina I - Bezpečnost, a jedním z jejího oddělení se stalo oddělení BP/10, které řídilo až do 1. 10. 1949 činnost TNP. Nahradila ho Správa TNP - I., skupina MV v čele s Bedřichem Pokorným. Od 1. 8. 1950 byly TNP centrálně podřízeny ministerstvu národní bezpečnosti až do 1. 1. 1953, kdy byly zrušeny.

Bedřich Pokorný ve Směrnici pro využití TNP vydal pokyn dodávat měsíčně do TNP až 3000 osob, a to do konce splnění pětiletého plánu. Tábory nucené práce byly zaplňovány také na základě tzv. hromadných akcí, jako byla akce T 43., organizovaná ministerstvem vnitra, a akce D 1 až D 5 ministerstva národní obrany.

Mírov

Trestní ústav pro muže na Mírově byl založen roku 1858. V roce 1929 byl zrušen a jako věznice byl znovu používán až za okupace.

V roce 1949 v objektu vznikla opět věznice a od dubna 1949 byl v jižní části, tedy polovině celého objektu, zřízen na základě dohody ministerstva vnitra, ministerstva spravedlnosti a 5. oddělení MNO zvláštní útvar - tábor nucené práce. Ten byl podle příkazu náměstka MNO gen. Procházky určen převážně pro vojáky Československé armády. Návrh realizoval Antonín Hecl na podkladě rozhodnutí dalších pracovníků ministerstva vnitra gen. J. Pavla a mjr. J. Baudyše.

Hradby Mírova byly zpevněny a obehány dvěma sítěmi ostnatých drátů. Od počátku je patrná snaha o utajení existence tábora, a to i před některými státními

orgány, v každém případě před veřejností.

Vstup do TNP Mírov byl omezen na pracovníky 5. oddělení MNO Hlavního štábu a v ojedinělých případech byl povolen i příslušníkům Státní bezpečnosti na základě zvláštního povolení gen. J. Musilem nebo A. Heclm.

Většina funkcionářů a dozorců používala v běžném styku krycí jména. Atmosféra v táboře byla natolik svérázná, že byl, nikoli neprávem, nazýván republikou v republice.

Původně bylo v táboře po jeho založení 8 chovanců, avšak jejich počet se během jednoho měsíce zvýšil na 40 a k 1. 12. 1950 byl početní stav chovanců TNP Mírov kolem 300 mužů.

Táborem nucené práce Mírov v průběhu jeho existence prošli lidé jako: gen.

J. Hrabovský, gen. J. Bártek, plk. F. Fajtl, pplk. J. Hájiček, plk. B. Liška, pplk. V. Mrázek, mjr. V. Formánek, pplk. A. Studený, gen. JUDr. E. Esterhák, plk. JUDr. J. Heller, škpt. V. Cupák, pplk. O. Vacek, plk. J. Vastl, škpt. J. Alounek, mjr. V. Šíkl a další. Pro úplnost je nutno uvést, že zařazení do TNP Mírov bylo spojeno se ztrátou vojenské hodnosti a s vystěhováním rodinných příslušníků z bytu.

Ke zvyšování početních stavů chovanců docházelo zejména v rámci Akcí D. Do

tábora byli v rozporu se zákonem zařazováni i lidé těžce nemocní, což například vedlo k úmrtí pplk. Z. Dítěte dne 27. 2. 1950, a pplk. J. Souhrady dne 15. 4. 1950. Jelikož nebyl TNP Mírov na vysoké počty chovanců dimenzován jak po stránce ubytovací, tak i po stránce stravovací a bezpečnostní a nešlo zajistit, s ohledem na jeho umístění v prostorách věznice, utajení jeho existence, navrhli samotní velitelé SVS dne 14. 12. 1950 zřízení nového tábora nucené práce na jiném místě.

Velitelem trestnice byl por. Červenka a jeho zástupcem štábní strážmistr Formánek. Velitelem zvláštního útvaru TNP Mírov byl původně vrchní strážmistr Fidler, zástupcem štábní strážmistr O. Kohlíček. Po měsíci se posledně jmenovaný stal velitelem a jeho zástupcem byl jmenován stržm. Č. Carbol.

Vůči chovancům bylo stržm. O. Kohlíčkem, stržm. Č. Carbolem a dalšími členy ostrahy používáno fyzické násilí, které v některých

případech zanechalo na napadených trvalé následky. O. Kohlíček i Č. Carbol byli 1. 12. 1950 zatčeni a rozsudkem nižšího vojenského soudu Olomouc sp. zn. Vt 69/51-II/21 odsouzeni mimo jiné i pro užívání fyzického násilí proti chovancům k nepodmíněným trestům odnění svobody. Pro obdobnou trestnou činnost byli odsouzeni týmž soudem i další příslušníci SNB zařazení v ostraze TNP Mírov. Většina tyranů však nijak postižena nebyla.

Rozhodování o základních organizačních záležitostech TNP Mírov zůstalo dále na A. Heclovi, který v duchu instrukcí velitele Správy táborů nucených prací Bedřicha Pokorného nařizoval, aby vůči chovancům byla používána nejpršnější opatření. Proto také byli zprvu chovanci uzamčeni na světnicích, drženi v nečinnosti, izolováni od rodin, zcela nedostatečně stravováni a různými způsoby ponižováni. Propukaly epidemie vážnějších nemocí, avšak lékařská péče, kterou v počátcích vykonával lékař-vězeň, původně důstojník SS, byla zabezpečena údajně velmi ledabyle.

A. Hecl tento stav komentoval tak, že „s nemocnými chovanci se nedá nic dělat, neboť je nedostatek lékařů a chovanci se měli léčit, když byli na svobodě, a nyní když chtějí, tak ať žijí, a když ne, tak ať chcipnou“. Obdobně se vyjadřovala i řada dalších vedoucích pracovníků represivních státních orgánů, přičemž charakteristický pro tehdejší myšlení je rovněž výrok pracovníka ministerstva vnitra škpt. Hlaviny, který prohlásil, že „v táboře jsou zavilí třídní nepřátelé, lidé, za kterými se jednou provždy zavěly dveře“. V souladu s těmito výroky bylo s chovanci nakládáno.

Na dozoru nad táborem nucené práce Mírov se mimo zmíněných důstojníků 5. oddělení MNO Hlavního štábu a ministerstva vnitra výrazně podílel také M. Pich-Tůma. Ten se při instruktáži útvaru porádané pro pracovníky TNP Mírov vyjádřil tak, že „by vůbec bylo nejlepší naložit chovance do auta, zavést je na hranice a zde je postřílet, aby byl pokoj“. M. Pich-Tůma v roce 1950 povolal do Prahy velitele TNP Mírov a jeho zástupce a oběma uložil, aby pomocí agenturních spolupracovníků pronikali mezi chovance a takto vyhledávali trestnou činnost, za kterou

Dokoučení
me str.
340
(Dokumentace)
by mohli být chovanci postaveni před soud. Odůvodňoval to tím, že komise pro výběr do TNP již nejsou spolehlivé a nechtějí dávat další výměry.

□ Lágr v Příbrami.

Počet vězňů k 1. 1. 1951 v ČSR	České kraje	Sloven- sko	Č S R
Protistátní	11 195	2255	13 450
Černý obchod	1162	179	1341
Retribuční	8276	284	8560
Ostatní	9095	2181	11 276
Celkem	29 728	4899	34 627

Sociální původ vězňů ČSR, 1. 1. 1951	dělníci			úředníci a přísl. ozbroj. sborů		ostatní v zam. poměru	rolníci			malobochodníci, malozbožníci	podnikatelé, velkobochodníci velkoobchod.	ostatní	nezjištěno	Celkem
	průmysloví a horníci	zemědělní a lesní	jiní (stavební a doprav.)	nižší	vyšší		do 5 ha	od 5 ha do 20 ha	od 20 ha výše					
Protistátní	966	407	2196	1222	437	1551	1691	1095	240	1701	135	415	1394	13 450
Černý obchod	89	37	226	88	18	140	193	96	15	228	8	38	165	1341
Retribuční	608	213	1093	675	215	901	600	358	180	924	83	320	2390	8560
Ostatní	1090	522	2245	695	241	1239	1215	738	112	1264	75	350	1490	11 276
Celkem	2753	1179	5760	2680	911	3831	3699	2287	547	4117	301	1123	5439	34 627

Rozdělení potrestaných k 1. 1. 1951	pod 3 mě- síce	od 3 do 6 měs.	od 6 do 12 měs.	od 1 do 2 roků	od 2 do 5 roků	od 5 do 10 roků	od 10 do 20 roků	20 r. a více	doživotí	Celkem
Protistátní	291	733	739	840	823	706	1020	288	146	5586
Černý obchod	55	101	133	205	239	68	30	2	6	839
Retribuční	—	—	20	36	1181	3006	2987	627	703	8560
Ostatní	592	994	1190	1207	1520	783	363	113	153	6915
Celkem	938	1828	2082	2288	3763	4563	4400	1030	1008	21 900

Je mojou povinností známe věci zveřejňovat a Vaším právem zoznámít se z nezákonnostmi, které páchal totalitní komunistický režim na národech naší vlasti v letech 1948-1989.

Mám pocit, že nie je dôležité po štyridsiatich rokoch trestať, ak to neumožňujú príslušné trestoprávne normy, ale dôležité je poznať pravdu a z nej vyvodit' svoj postoj k budúcnosti.

Martin Lauko
JUDr. Martin LAUKO

V Prahe dňa 26. 5. 1992

generálny prokurátor ČSFR

Triste Aussichten für Kuba

HAVANNA, 8. Juli (dpa). Die Kubaner müssen sich auf eine weitere Verschlechterung der wirtschaftlichen Lage gefaßt machen. Das kündigte Staats- und Parteichef Fidel Castro nach einem Bericht der Zeitung „Trabajadores“ auf einer Sitzung des Zentralkomitees der Kommunistischen Partei an.

Die „Schwierigkeiten und Spannungen“ würden wachsen, erklärte Castro dem Artikel zufolge. Zugleich vertrat er die Auffassung, das Volk werde „uns folgen, ohne den Mut zu verlieren, im Wissen, daß es keine andere Alternative“ gebe. Das kubanische „Zentrum zum Studium der Weltwirtschaft“ hatte zuvor prognostiziert, die Periode 1992/1993 werde die „schwerste“ für Kuba werden.

Am vergangenen Samstag hatte die Elektrizitätsgesellschaft von Havanna mitgeteilt, der Strom werde in jeweils wechselnden Stadtteilen für täglich sechs Stunden abgeschaltet.

FIDEL-HAŠ V HLAVĚ PRDEL!

Vorwärts, Kameraden, zurück!

HAVANNA, 7. Juli (Reuter). Kubas unter Treibstoffmangel leidende Armee setzt verstärkt auf Muskelkraft. Zum Transport würden vermehrt Fahrrad und Pferdefuhrwerk eingesetzt, meldet das Magazin „Cuba Internacional“. Schwere Waffen, etwa Flugabwehrgeschütze, bewege die Armee auf eigens konstruierten Dreirädern. Panzergeneral Venancio Avila Guerrero sagte, er lasse bereits die „Nulloption“ proben: Panzerfahren im Simulator. Nach amtlichen Angaben muß Kuba nach dem Wegfall der Hilfe aus Moskau dieses Jahr mit der Hälfte der früheren Öllieferungen auskommen.

ZAPOTOMDA BY SE RADOVAL...

Ivan Lendl ist US-Amerikaner

Tennis-Profi Ivan Lendl hat am Dienstag die US-amerikanische Staatsbürgerschaft erhalten. Der 32 Jahre alte Lendl lebt seit 1984 in den Vereinigten Staaten.

LENDLÍK JE OD 02.07.92 AMÍK...

Paňi O. Havlová, předsedkyně Výboru dobré vůle, přijme dnes v 15 hodin spolu s lékařskými odborníky zástupce firmy Braum-Mehisungen AG, kteří odevzdají výboru pět gastroenterálních pum pro děti postižené Crohnovou nemocí.

Zavalí nás hora cukru?

Sklady v mnoha našich cukrovarech praskají ve švech pod zásobami cukru z minulé sklizně. Odbyt pokračuje mnohem pomaleji, než by bylo záhodno. Na polích vyrůstá nejlepší úroda cukrové řepy za poslední léta. Čeká naše cukrovarnictví skutečná krize z nadvýroby?

Z hlediska produkce cukru rozhodně nepatřil loňský rok k úspěšným. V cukrovarech České republiky se vyrobilo 542 tisíc tun (v roce 1990 přes 584 000 tun) rafinády. Z loňské sklizně však zůstalo ve skladech ke konci května 1992 ještě 200 tisíc tun cukru, z čehož vyplývá, že na začátku letošní kampaně zůstane ještě zásoba asi 100 tisíc tun.

Nížší tuzemský odbyt má jistě na svědomí dovoz levnějšího cukru ze zahraničí, jemuž daly z ekonomických důvodů přednost mnohé potravinářské podniky. Nezdařilo se rovněž vyvézt větší množství cukru na tradiční trhy. Příčinou je nízká efektivnost a rentabilita čs. cukrovarnictví.

V Londýně se na zemědělské burze prodává tuna za 300 dolarů. Naše cukrovary nabízejí tunu cukru za 420–440 dolarů. Proto je naše zboží bez dotací ve světě neprodejné a na domácím trhu ohrožováno levnější zahraniční konkurencí. Z federálního fondu tržní regulace byly proto uvolněny finanční prostředky na export 80 tisíc tun (40 000 z ČR, 40 000 ze SR). Podle Čs. cukrovarnického spolku však státní dotace 3500 Kčs na tunu prý nevytváří pro exportující cukrovary podmínky, které by je zvýhodňovaly před ostatními. Vývozce se totiž musí mj. zavázat, že při výrobě cukru ze sklizně 1992 učiní opatření, aby přebytek cukru mohl být prodáván bez vývozní dotace (předpokládá se podle tohoto závazku snížení výroby o 15 procent). Naopak, v případě vyšší poptávky musí cukrovar dovézt

a dodat cukr na vnitřní trh za tržní ceny. Další znepokojení vyvolávají informace o vývoji řepných porostů. Podle sdělení MZe ČR zaseli pěstitele o 5,5 tisíce hektarů cukrovky více než v roce 1991. Na čtyřech pětinach výměry jsou pěstovány zahraniční velmi výkonné odrůdy, zbytek tvoří čs. sorty Domona, Semona a Jitka. Z celkové plochy 124,5 tisíce hektarů považují odborníci 40 procent porostů za velmi dobré, 45 procent za dobré a jen 15 procent za slabší. Podle současných odhadů by tedy letošní tuzemská produkce cukru mohla kolísat mezi 600 až 650 tisíci tunami bílého cukru.

Krize čs. cukrovarnictví se bude prohlubovat, pokud nedojde k zásadním změnám. Pěstitele musí zvýšit hektarové výnosy a digesci řepy tak, aby se produkce bílého cukru z hektaru zvýšila z dnešních 4–4,5 tuny o polovinu a přiblížila se parametrum obvyklým například v Rakousku. Cukrovary nebudou konkurenceschopné v současné »muzeální« podobě. Jen zvýšením zpracovatelských výkonů, které o polovinu zkrátí řepnou kampaň, a zvýšením automatizace provozů je možné dosáhnout přijatelných výrobních nákladů, a tím i konkurenceschopné ceny. Dokud se nám radikální změny v produkci našeho »bílého zlata« nezdaří, bude hrozit, že nás neprodejný cukr zavalí nebo že zemědělci v nížinách budou nuceni hledat jinou výnosnou plodinu k udržení své prosperity.

JOJO-BÍLÉ ZLATO!

Vzpomněli bitvu u Zborova

PRAHA: V Panteonu Národního muzea v Praze, si včera připomněli 75. výročí bitvy u Zborova (leží 75 km od ukrajinského Lvova a bitva je považována za první samostatné vystoupení čs. legií v 1. světové válce) přímí účastníci bojů. Podle T. G. Masaryka byla jedním z momentů, který přispěl k uznání Československa, padlo v ní 185 a zraněno bylo 800 vojáků

brigády. Během shromáždění byly za zvuku Fanfary zborovské přeneseny do Panteonu (v roce 1922 tu byly vystaveny ostatky neznámého vojína) prapory 2. a 3. pluku 1. české střelecké brigády, která 2. července 1917 podnikla úspěšný útok na německé pozice. Tyto ostatky byly později uloženy v kapli Staroměstské radnice, avšak v roce 1941 je fašisté hodili do Vltavy, aby nepřipomínaly slavné bojové tradice čs. státu a jeho samostatnost. Dnes žije asi 50 čs. legionářů.

OTEC BYL U TOHO...

PRAHA: Česká filharmonie vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím českého ministerstva kultury, že Dům umělců bude vlastnit akciová společnost, a nikoli toto hudební těleso, jak se uvádí v prohlášení. České filharmonii bylo v poslední červnový den doručeno rozhodnutí Milana Uhdeho datované 17. dubna, kterým ministr kultury

Česká filharmonie protestuje

ČR zřizuje organizaci Dům umělců. Jejím ředitelem byl s platností od 1. července jmenován ředitel Konstruktivy ing. Suchý.

Česká filharmonie s tímto rozhodnutím nesouhlasí. Otázkou je – ptají se v prohlášení členové ČF – proč byli statutární zástupci ČF zvaní na ministerstvo kultury ČR k diskusím o vlastním projektu na využití budovy Rudolfiny ještě po 17. dubnu, když o jeho osudu bylo již rozhodnuto.

Při otevření Rudolfiny 14. května využil tehdy orchestr přítomnosti hlavy státu, aby ústy svého mluvčího vyslovil obavy z dvah, že by v sídle ČF a kulturním centru výjimečného významu a nevyčísitelné hodnoty měl hospodařit někdo jiný než ČF. Umělci tak tehdy reagovali na zřízení akciové společnosti, která měla rozhodovat o provozu Rudolfiny, v níž by filharmonie měla jen dvě procenta akcií. V ministerském návrhu se hovořilo o tom, že 90 procent akcií by si rozdělila Konstruktiva, Česká pojišťovna a investiční banka.

Prezident ČSFR V. Havel přijal včera velvyslankyni USA v ČSFR Shirley Templeovou-Blackovou u příležitosti státního svátku USA a ukončení její diplomatické mise v Československu.

ONA VONI AŽI REZEDOU...

NOVÁ RADA OBRANY

PRAHA: V souvislosti s jmenováním nové federální vlády jmenoval včera prezident ČSFR V. Havel do funkce předsedy Rady obrany státu předsedu vlády ČSFR J. Stráského a do funkce místopředsedy R. Filkuše. Dalšími členy ROS jsou ministři P. Čermák, J. Moravčík, J. Kuřečka, I. Andrejčák a předsedové republikových vlád V. Klaus a V. Mečiar. Členem ROS zůstává ředitel odboru branné a bezpečnostní politiky kancléře prezidenta O. Černý.

Trolejbusy přicházejí dnes z ekologických důvodů opět ke cti. Mnohé před lety zrušené trolejbusové linky se znovu obnovují. Neuškodí proto připomenout si časy, kdy trolejbus, tehdy zvaný »elektrický automobil«, byl novým technickým zázrakem a vyjel na své první pravidelné linky.

Trolejbus Daimler, který jezdil z hlavního náměstí v Gmündu k nádraží v Českých Velenicích (tehdy Česká Cejle), při zahájení provozu dne 16. července 1907.

Začalo to v červenci 1907

Na území dnešní České republiky má pravděpodobně prvenství trolejbusová linka od starého nádraží v Českých Velenicích (tehdy se ovšem jmenovaly Cmut, neoficiálně Česká Cejle) na hlavní náměstí v Gmündu. Provoz tu byl zahájen v úterý 16. července 1907. Linka byla dlouhá 2,3 km, měla tři stanice a jezdily na ní dva trolejbusy. Ty vyrobila a dodala firma Daimler z Vídeňského Nového Města (Wiener Neustadt). Svým zasklením se trochu podobaly funebráckým vozům. Pozoruhodný na nich byl sběrač proudu, který neměl dnes známé pohyblivé rameno, ale byl volně vlečen po troleji, a také to, že první trolejbus řídil místní holíč.

Zásluhu, že tento div techniky začal již v roce 1907 jezdit právě tady, je třeba přičíst skutečnosti, že v Gmündu vlastnil zámek a pozemky člen habsburského panovníckého rodu, arcivévoda Reiner Rakouský, a jeho manželka Marie Carolina, dcera arciknížete a polního maršálka Karla, vítěze v bitvě u Aspernu.

Po dostavbě nového nádraží v dnešních Českých Velenicích (staré nádraží bylo na místě, kde jsou nyní železniční dílny) jezdil městský trolejbus ještě několik let, ale za války, roku 1916, byla linka zrušena. V roce 1908 přepravila téměř sto tisíc cestujících. Poslední sloup nesoucí trolej byl odstraněn z třídy Čs. legií v Českých Velenicích teprve po druhé světové válce.

Také v Českých Budějovicích měli jednu z prvních trolejbusových linek. Provoz tu byl zahájen v roce 1909 a linka vedla od tehdejší Pražské zastávky k městskému hřbitovu u sv. Otýlie. Ani tato trať však nepřečkala první světovou válku.

V srdci Českého ráje

V srdci Českého ráje, v malebném městečku Sobotce, se narodil 19. ledna 1877 básník Fráňa Šrámek. Zde, inspirován krásným krajem, napsal skoro všechny své básně. Opěvává i Písek, kde studoval, ale tam psal prózu a hlavně divadelní hry. I když žil později v Praze, každé léto zajišťoval do Sobotky k rodičům a pak, když prodal dům, trávil prázdniny v protějším domě na náměstí u dědečka a babičky. V Sobotce navštěvovali básníka bratři Čapkové i jiné významné osobnosti. Když však vypukla válka, tak od roku 1939 až do roku 1945 vůbec nevyšel ze svého pražského bytu.

Bydlel ve Vokovicích, na Červeném Vrchu. V létě koukal nanejující jen z otevřeného okna. Navštěvoval vysvětloval, že dokud bude naše země okupovaná, nevyjde na dlažbu, kterou šlape německá bota. Toto dobrovolné vězení podlomilo jeho zdraví. Zemřel 1. 7. 1952. Měl dva pohřby. V Praze a v Sobotce, kde je pochován stejně jako o pět let později jeho žena. Nebyli vlastně nikdy úředně oddáni. Slečna Hrdličková, tak se jmenovala, pracovala za Rakouska ve státní službě, a kdyby se vdala, přišla by o místo úřednice. Takový byl tenkrát zákon. Zůstali tedy i bezdětní. Později, když už byl shatek

možný, považovali ho oba za formalitu.

Pani, na rozdíl od snivého Šrámka, byla prý tvrdá, na tehdejší dobu emancipovaná žena. Po smrti básníka koupila dům v Sobotce, hned vedle jeho rodného domu na náměstí, kde je teď knihovna. Převezla tam básníkův pražský nábytek, skříně plné knih a cenné obrazy jak od přítele Čapku, tak od věrného druha Václava Špátý, který byl také soboteckým rodákem. Sobotka se však pyšní ještě jedním básníkem. Jmenuje se Václav Solc.

Zemřel v 33 letech na tehdy zákeřnou tuberkulózu. V literárních kruzích se povídalo, že by předčil i Šrámka, kdyby neodešel tak záhy. V městečku je zachován jeho rázovitý dřevěný statek a na místním hřbitově, kde je pochován, má bustu s čtyřverším.

Každý první týden v červenci se konají v Sobotce Šrámkovy oslavy. Přijíždějí herci, hudebníci, spisovatelé, hraje se divadlo, je zde seminář mladých autorů.

Sobotka však stojí za návštěvu po celý rok. Po prohlídce starobylého městečka se můžete vydat na různé strany Českého ráje. Okouzli vás hrad Kost s půvabným údolím Plácku, oblíbené místo Šrámkovo. V blízkosti je spousta rybníků, romantický hrad Valdštejn, lázně Sedmíhorky, Prachovské skály. Věřu, lepší místo narození a prožití dětství i dovolených si básník Fráňa Šrámek nemohl přát.

J. ŠABATA poradcem předsedy FS

PRAHA: Předseda Federálního shromáždění ČSFR Michal Kováč (HZDS) jmenoval dnešním dnem Jaroslava Šabatu svým politickým poradcem. ČSTK o tom informoval šéf tiskového oddělení FS Daniel Kolářek.

Jar. Šabata byl ve vládě Petra Pitharta ministrem zodpovědným mj. za styky české vlády s vládou slovenskou a má, podle vlastních slov, velmi přátelské vztahy ke slovenským politikům včetně Vl. Mečiara. HZDS má údajně větší pochopení pro požadavky Moravy než velká část pražské politické scény. Jeho program je podle J. Šabaty v »základních strategických obrysech správný, odpovídá zcela všem hodnotám, které jsou spojovány s právem národů na sebeurčení«. Předsednictvo OH požádalo J. Šabatu v souvislosti s rozhovorem s předsedou HZDS Mečiarem o vystoupení z Občanského hnutí. Šabata tuto výzvu přijal.

Za právo menšiny

BUDAPEŠT: Maďaři na Slovensku mají právo v rámci státních hranic na nějakou formu autonomie. K tomuto závěru dospěl zahraniční výbor maďarského parlamentu na včerejším neveřejném zasedání, jak o tom informoval novináře po jeho skončení předseda výboru Gyula Horn. Na zasedání byl přizván i maďarský ministr zahraničních věcí Jeszenszky. »Maďaři na Slovensku mají právo na autonomii, aniž by to znamenalo odtržení (od Slovenska),« řekl Horn a dodal, že zahraniční výbor v tomto smyslu přijal i doporučení pro ministerstvo zahraničních věcí. Výbor také jednoznačně zdůraznil, že Maďarsko v otázce těchto hranic musí vycházet z ustanovení Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě.

UŽ TO ZAČÍNÁ?

Zaplatil pokutu dvacet tisíc

(koč): Dosud nejvyšší pokutu vyměřilo kontrolní oddělení Živnostenského úřadu v Liberci nepolepšitelnému řezníku z Frýdlantu. I přes několikrát upozornění a varování se dopouštěl závažného porušování předpisů při prodeji a zpracovávání masa. Na prodávaném zboží chybělo označení původu, s hygienou byl podnikatel na šféru. Míru svých provinění dovršil, když toleroval v obchodu prodej masa určeného do kafilérie majitelům psů. Na základě podnětu referátu životního prostředí při Městském úřadu ve Frýdlantu provedl kontrolu Živnostenský úřad a uložil mu pokutu ve správním řízení ve výši dvacet tisíc korun. Vzhledem k tomu, že se hovořilo i o ztrátě licence, majitel několika řeznictví na Frýdlantsku zřejmě nebude protestovat. Kuriózní je to, že pracovníci, která mu všechny tyto nepřijemnosti způsobila, nepropustil, ale jen převedl do jiného obchodu.

Čapek prorokem

Osobnost Karla Čapka netřeba představovat. Karla Čapka jako člověka, filozofa, spisovatele i novináře všichni známe. V posledních dnech se však začíná zdát, že tento velkán ducha byl také prorokem. Nikoli, nejde o nějaký nejasný žert. Ani o lacinou nadsázku. Z určitých důvodů se totiž mnoha lidem naléhavě vybavuje jedno z Čapkových děl – Bílá nemoc. Většina Čechů, Moravanů, Slezanů i Slováků tohle dílo zná alespoň z televize, a tak si připomeňme to nejzákladnější, co nám Čapek v Bílé nemoci sděluje.

Vyskytl se kdesi diktátor, ambiciózní a bojovný, kterému se populistický vystupování podařilo zfanatizovat značnou část veřejnosti. V téměř prostoru a času se vyskytla také smrtící a neléčitelná bílá nemoc. A také lékař, který objevil lék proti ní. Mravně čistý člověk, jenž byl – zcela zákonitě – oponentem krutého diktátora. Stalo se však, že i diktátor byl stížen obávanou chorobou. Protože ani nejpřehlasnější medicínské kapacity nebyly s to ho zachránit, odhodlal se nakonec požádat o zachránu právě onoho lékaře. Leč diktátorem zfanatizovaný dav tohoto lékaře, jenž zachraňoval kdekoho a právě spechal zachránit i diktátora, tento zfanatizovaný dav lékaře zlikvidoval i s jeho lékem.

Dokoučím na str. 343 ☉

Nelze, samozřejmě, několika málo slovy vystihnout myšlenky, jimiž Čapek svou Bílou nemoc prodchl. Snad těch několik málo slov tyto myšlenky aspoň připomene a oživi. Byly to myšlenky Karla Čapka filozofa, spisovatele a novináře, ale i — jak se zdá — proroka. Neboť ten lékař, jenž oponoval diktátorovi a zachraňoval každého, mravně čistý člověk, kterého nakonec fanatici zlikvidovali, tento lékař se jmenoval doktor Galén. Francouzsky znějící jméno. Přeloženo do češtiny zní Havel. Aj do slovenčiny.

Jde »jen« o peníze?

Změna hospodářské strategie doprovázená větším důrazem na centrální řízení i rozsáhlá kadrová opatření v čele jednotlivých ministerstev jen potvrzují, že Slovensko dnes rozhodně není ochotno postupovat při naplňování záměrů ekonomických reformy s Českou republikou jednotně, nebo alespoň jednotným tempem. Vedle tohoto základního zjištění zaujmou pozorovatele slovenské politické scény i některé další činy či prohlášení, které by se mohly jevit jako podružné, protože v nich jde »jen« o peníze.

Zajímavým a jistě značně populistickým gestem je například opatření slovenské vlády, která se rozhodla věnovat prostředky z rozdílu vzniklého zvýšením platů svých členů v květnu letošního roku na dobročinné účely. Pozornost však upoutalo i nedávné prohlášení slovenského premiéra V. Mečiara, který označil stav rozpočtu Slovenské republiky za velmi špatný a obvinil ministry minulé vlády z nekompetentního přístupu i ze špatného hospodaření. I když bývalý předseda vlády SR J. Čarnogurský na televizní, samozřejmě jen federální, obrazovce dokládal, že jde o rozdíly nepoměrně menší, V. Mečiar na svých 14 miliardách trval. Navíc na úterní tiskové besedě prohlásil, že se ze Slovenské národní galerie »ztratily« obrazy v hodnotě osmnácti miliónů korun.

V podobném duchu se neslo i prohlášení nové ministryně práce a sociálních věcí SR O. Keltošové, která upozornila na skutečnost, že vinou minulé vlády většina slovenských okresů dočerpá roční rozpočtové prostředky na podporu v nezaměstnanosti, důchody a další sociální dávky již v polovině roku. Na druhé straně však náměstek ministra financí ČSFR I. Kočárník potvrdil, že ve federálním rozpočtu je na tyto výdaje pro Slovensko prostředků ještě dost. I když to možná ministryni O. Keltošovou překvapí, letos se ještě může na »federál« spolehnout. V příštím roce však již těžko. Každá republika má totiž hospodařit za své.

Osamělý prezident

VÍDEŇ: Dny Václava Havla jako prezidenta ČSFR se zdají být sečtené, napsal včera ve svém komentáři rakouský list Die Presse. I ve druhém kole volby prezidenta je jeho porážka jistá, domnívá se autor článku K.-P. Schwarz. Současně upozorňuje, že není vyloučená tichá opozice několika poslanců SDE proti silnému muži Slovenska Mečiarovi, kteří by ve druhém kole při tajném hlasování mohli Havla podpořit. V další části Schwarz podrobně dokumentuje změnu postojů V. Havla během jeho prezidentské funkce. Zejména si všímá, jak slevil z požadavků na rozšíření svých pravomocí, ze zásad pokračování federace, z podpory své kandidatury většinou obyvatelstva a parlamentních stran. Případně nezvolení prezidenta do 5. října a následný přechod pravomocí na předsednictvo parlamentu označuje list

za tichou smrt federace. Podle autora podporuje ODS Havlovu kandidaturu (aniž by počítalo s jeho znovuzvolením) jedno-duše proto, že jeho porážka bude jasným důkazem konce federace.

Proti svrchovanosti Slovenska

BRATISLAVA (mz): Včera se v Bratislavě konala pravidelná tisková beseda, na kterou předseda KDH Ján Čarnogurský přizval bývalé ministry slovenské vlády, aby měli možnost vyjádřit se k četným kritickým výpadům. J. Čarnogurský se o kritice tohoto typu vyjádřil v tom smyslu, že je to kritika nepodložená, která si klade za cíl předem omlouvat případné budoucí neúspěchy nové vládnoucí garnitury. Nová vláda chce podle J. Čarnogurského za každou cenu vytvořit psychologický obraz nepřítele, na kterého by potom mohla svalovat vinu a odpovědnost. Předseda KDH J. Čarnogurský také oznámil, že KDH nebude ve slovenském parlamentě podporovat přijetí ústavního zákona o svrchovanosti Slovenské republiky. Toto rozhodnutí odůvodnil tím, že přijetí návrhu tohoto zákona v tom znění, v jakém jej prosazuje Slovenská národní strana, by znamenalo porušení existující Ústavy ČSFR a bylo by prvním krokem na cestě neústavního vývoje Slovenska.

Úprk M. Sládka

(re): Předseda SPR-RSČ M. Sládek byl před budovou FS včera odpoledne napaden shromážděnými občany a hnán do prostoru stanice metra Muzeum, kde musel být zastaven provoz. Po zásahu policie mohl M. Sládek nastoupit do vozu metra.

»Je vás tady pět a půl, to je největší porážka Václava Havla, protože v celé Praze se nenašla více než stovka jeho příznivců,« řekl asi hodinu předtím Miroslav Sládek asi 400 občanům před FS. »Takto jste tady řvali před dvěma lety a dneska musíte strpět to, že republikáni jsou a budou v parlamentu,« pokračoval M. Sládek za skandování shromáždění »Ať žije Havel,« »Sládek je svině,« »fašista,« »hajzle,« Demonstrující občané, jejichž protislovenská aktivita se po prvním kole volby prezidenta zvýšila, měli s sebou i petardy, z nichž tři použili.

Poslanci odcházeli z budovy FS předním východem, kde na slovenské poslance čekala »ulička hanby,« pískot a tvrdá slova se v několika případech nevyhnuly poslancům Levého bloku, LSU a Československé sociální demokracie.

Vladimír Mečiar žaluje

PRAHA: Městský soud v Praze včera zahájil projednávání žaloby slovenského premiéra V. Mečiara proti vydavateli a šéfredaktorovi deníku Mladá fronta Dnes a rovněž proti bývalému příslušníkovi SNB J. Manovi. Předmětem sporu je článek zveřejněný MFD 27. února 1992 Kontakty nemšovského právníka, ve kterém J. Mano odpověděl redaktorům MFD a týdeníku Respekt I. Slavíkovi a M. Žitnému na otázku minulosti V. Mečiara. V. Mečiar v žalobě uvedl, že všechna tvrzení uvedená v článku jsou v rozporu se skutečností. Jeho zástupce navrhl, aby žalovaná strana zaplatila 1 950 000 Kčs. Jednání soudu bylo odročeno s tím, že do dvou týdnů mu mají být doručeny další důkazní materiály.

V Minutě i svatební hostinu

(štp): Před svou cestou do Istanbulu a Ankaru, kam odjíždí primátor ing. M. Kondr dneš, aby zde projednal další kulturní a vzájemnou spolupráci, informoval novináře o průběhu jednání rady zastupitelstva magistrátního úřadu. K petně nejzajímavější informaci patřila ta, že se společností ACT, mající zahraniční německou kapitálovou účast, byla po komplikovaných jednáních podepsána dohoda o pronájmu sklepních prostor známého domu U minuty, což je rohová budova mezi Staroměstským a Malým náměstím.

Podzemní prostory byly využity pro restaurní provoz. Vinárna má dílem sloužit veřejnosti, její druhá část reprezentativním potěbám pražské radnice, popřípadě svatebním hostinám. Roční pronájem plochy o rozloze 700 metrů čtverečních má činit pět miliónů korun. Společnost ACT se přitom zavázala, že nájemné složí na dva roky dopředu. Tato suma bude ihned vy-

Veiprty si ještě počkají

VEIPRTY: Plánované otevření státního železničního přechodu mezi Veiprty a německým Bärensteinem, k němuž mělo dojít tuto sobotu, bylo zatím odloženo. Stávající Veiprty V. Netolický i německého Bärensteinu R. Franke potvrdili, že důvodem je rozhodnutí federálního ministerstva vnitra neotevřít letos na území »republiky žádný hraniční přechod z důvodu nedostatku financí na personální zabezpečení. Nový jízdní řád ČSD počítal s tím, že tudy budou projíždět čtyři vlaky z ČSFR do Německa a čtyři další z Německa do ČSFR.

Návštěvníkům Lipna a Šumavy

(1): Nový čs.-rakouský hraniční přechod v Přední Výtoňi na Českokrumlovsku přivítá o tomto víkendu turisty, kteří chtějí poznávat dosud nepřístupný kout Šumavy a druhou stranu Lipenského jezera. Je otevřen denně od 8 od 20 hodin až do konce října, a to pro vlastníky platných cestovních pasů, nemající vízovou povinnost vůči nám či Rakousku. Přecházet zde mohou pěší turisté, cyklisté i řidiči malých motocyklů. Slavnostního otevření se zúčastnili přednosta Okresního úřadu v Českém Krumlově dr. M. Svoboda, starosta obce Přední Výtoň a zástupce zemské vlády Horního Rakouska dr. E. Hauger, kteří skoro rok bojovali o vytvoření tohoto přechodu.

Dokvác.
nochr.
344 (X)

NA HOSTĚ MEZI TĚMITO HEJČTY ŽYL
VYDÁVATEL V LÉNU 45 ZATČEV...

Parlament nezvolil hlavu státu

(rol): Na programu veřejné schůze obou sněmoven FS byla záležitost z nejvážnějších: volba prezidenta ČSFR. O to více mrazilo z absurdní tragifrašky, která tomuto aktu předcházela. Po procedurálním úvodu bylo krátce po 10. hodině poslancům oznámeno, že ze dvou původních kandidátů zůstává pouze Václav Havel, navržený poslanci ODS a KDS, a že J. Čop, navržený SPR-RSČ, zaslal předsedě FS osobním faxem dopis, v němž od své kandidatury odstoupuje. Volební komise oznámila, že klub poslanců SPR-RSČ vzal tuto skutečnost na vědomí.

To přišla chvíle pro M. Sládka. Prohlásil, že fax předsedovi FS byl odeslán z Bratislavy; jelikož však J. Čop je z Košic, považuje tuto skutečnost za podivnou. Proč, nevysvětlil. Zato oznámil, že klub poslanců SPR-RSČ na Čopově kandidatuře trvá. Své vystoupení, noblesní po zvyku, okoloňil bonmotem na adresu své oblíbené ODS, kterou označil za ty, »co to musejí nosit na klopy, protože to nemají tam, kam to patří«. Tehdy se přítomní ještě zasmáli.

Parlamentní škorpení muselo být přerušeno, aby se mohla sejít volební komise. Po dalších nekonečných pauzách vnesl do rokování oživení poslanec Měřič (SNS), který seznámil přítomné nejprve se skutečností, že zákony platí pro českou i slovenskou část FS. Poté sdělil, že venku demonstruje za zvolení V. Havla polovina Prahy, a požádal, aby se těch sto lidí vzdálilo na 100 metrů od budovy. Jelikož patrně nikdo z přítomných nepochopil, mají-li se teď poslanci ujmout role vyhazovačů, nebo na to do oběda odhlasovat zákon, nikdo nereagoval a přistoupilo se k volbě hlavy státu.

Volební komise oznámila to, co už před

dvěma hodinami, že totiž navrhovatel vzal na vědomí stažení kandidatury J. Čopa. Ve 12.23 začala tajná volba. Hlasy byly spočítány ve 14.03 a výsledek potvrdil nejchmurnější očekávání: ve Sněmovně lidu bylo odevzdáno 149 platných hlasů, z toho 79 pro V. Havla. V české části Sněmovny národů pro něho hlasovalo ze 74 poslanců 47, ve slovenské části ze 75 pouze 22. Potřebnou třípětinovou většinu tedy V. Havel získal pouze v české části Sněmovny národů, slovenská část ani Sněmovna lidu ho nezvolila. Jednání bylo poté přerušeno, aby se výbory a politické grémium dohodly na datu pro další volební kolo. Krátce po 14. hodině veřejného dne se tedy tato země ocitla bez hlavy státu. Ve 14.53 pak byl

odsouhlasen návrh politického grémia, aby se druhé volební kolo uskutečnilo ihned. Hlasy byly spočítány deset minut před 16. hodinou. Ve Sněmovně lidu ze 149 platných hlasů bylo pro Václava Havla 80, v české části Sněmovny národů ze 74 hlasovalo pro 45 poslanců, ve slovenské části ve Sněmovně národů ze 75 platných hlasů bylo pro pouze 18. Slovenská část Sněmovny národů tedy tentokrát rozhodla definitivně o tom, že Václav Havel nebude prezidentem ČSFR.

Nová volba prezidenta s novými kandidáty se bude konat 16. července v 9 hodin.

Rada zastupitelstva se zabývala i neutěšeným stavem v přebíhání majetku po bývalé KSČ. Z dalšího vyplynulo, že bylo vyhlášeno výběrové řízení na investora rekonstrukce holešovické tržnice, aby se stala důstojným a kulturním prodejným centrem sedmého pražského obvodu. Mluví-li se o stavu v taxislužbě a o danu sčítacího krajanů, žijících ve Velké Británii, našemu hlavnímu městu. Busta síra W. Churchilla vytvořená Fr. Bělským, bu- v slavnostně odhalena 14. července v Thunovské ulici poblíž britského vel- vyslaneckv.

BELGICKÝ OBČAN »VYPRAL« 125 MILIÓNŮ KORUN

KORUNA JE HOLT VALUTA!

Praní špinavých peněz čili finančních prostředků, pocházejících z nekalých machinací a obchodů, je v mezinárodním finančním světě stále častějším jevem. Rakouský deník Kurier, vycházející v milióno-

s kuffíkem, v němž měl 25 miliónů Kčs, za něž obdržel podle tehdejšího kursu zhruba 8 miliónů šilinků. Aby prokázal svou »serióznost«, zinscenoval tehdy telefonní hovor z francouzské banky Paribas v Pa-

řížce, které muž s belgickým pasem získal propráním čs. korun, poukázal pak do různých míst světa. Šest miliónů šilinků nechal poslat na konto dvou vídeňských firem, dalších 8 miliónů šilinků do New Yorku a dva milióny do Bulharska. V září 1991 nařídil poslat zbývajících 24 miliónů šilinků do Varšavy. Když tento Belgičan později nabídl bance v Linci dalších 1,7 mi- liardy Kčs k »vyprání« za 600 miliónů šilinků — rakouská banka to odmítla. Bylo by to příliš velké sousto pro malý rakouský trh. Belgický občan poté zmizel.

Videňský Kurier v této souvislosti upozor- ňuje na banku Paribas v Paříži, jež myste- rióznímu Belgičanovi vytvořila »legitimitu« u linceckého peněžního ústavu. Dodává, že tato pařížská banka je rakouské justici dobře známa, neboť přes ni běžely i známé miliónové aféry Intertrading, v nichž hrál roli obchodník Gernot Prescher, který mi- nochodem aktivně působí i v Českosloven- sku.

Stopy vedly do Lince

vém nákladu, odhalil před nedávnem pří- pad, kdy muž s belgickým pasem »propal« v roce 125 miliónů Kčs v Raffaisen-Bank v Linci a později se pokoušel »vyprat« ješ- tě dalších 1,7 miliardy Kčs ve stejné bance.

Stopu tohoto propíratelce peněz KGB — jak uvedl Kurier — vypátrali hospodářští experti belgické policie v rakouském Linci. Belgické úřady se domnívají, že peníze po- cházejí z ilegálního prodeje zbraní. Posel s belgickým pasem přišel do peněžního ústavu v Linci-Urfahru poprvé v létě 1991

Mži, v němž představitelé této banky údajně ohlásili svou návštěvu v Linci a zaručili se u vedoucího zahraničního oddělení li- neckého peněžního ústavu za belgického posla. Banka v Linci se prý dokonce ze- ptala u rakouské Národní banky, zda nemá výhrady vůči transakci a dostala »zelenou«. V srpnu 1991 se pak — podle údajů bel- gických úřadů — tentýž muž objevil v Linci podruhé, tentokrát s ještě větším kufrem, obsahujícím 100 miliónů korun, za něž ob- držel asi 32 miliónů šilinků.

Na začátku století...

V prvních letech tohoto století se sou- středila pozornost českého a především pražského tisku na Vltavu, která byla cha- rakterizována jako nejčistější z našich řek, matka českých řek, řeka živitelka, páteř českého vodního systému... »Kdysi bývala Vltava řekou živější, cennější a významně- jí než nyní, na samém počátku století dva- cátého. To jest ke škodě řece samotné, pře- devším však na škodu lidu žijícího na jejích březích od jižních Českých Budějovic až po její soutok s Labem na Mělníce,« tvrdili v časopisu Obrázková revue a dokumento- vali to velmi zajímavým způsobem: repro- dukcí obrazu Julia Sobotky s názvem Sva- tojanské procesí na Vltavě v XVIII. století

(přetiskujeme ji).

Tehdy velmi populární časopis Zlatá Pra- ha se v ročníku 1906 mnohokrát v člán- cích, kritických statích a prostřednictvím fotografií věnoval historii Vltavy, její pří- tomnosti i budoucnosti. Připomínal, že »bez naší nejlíbeznější řeky by bývali naši dáv- nější předci žili bez soli, bez dříví na stav- by, také bez kamene stavebního. Nejdále- ší tepnou dopravní bývala po dlouhá

staletí naše Vltava, opomenu-li zcela, že dávala lacinou obživu svými rybami, ano i raky, žábami i další havěti vodní.« Další z reportáží začínala: »Jako mohut- ná tepna vine se Vltava Prahou. A jako v Praze samé životní shon a kvap nikdy naprosto neutuchá, tak v každou dobu den- ní i noční jest hladina Vltavy oživena lid- skými bytostmi.« Vltavskými nočnítky ne- byli tenkrát jen rybářští pytláci, ale také

třeba voráci, kteří splavovali vory za pří- znivého stavu vody až hluboko do noci; rovněž mlékačky či zelinaři, kteří na pra- micích mířili ku Praze ještě za tmy, stejně jako daveletiči cihláři se svými výrobky.

V prvních letech tohoto století se rozši- řoval holešovický přístav na — tehdy — se- verním konci Prahy, bagry hloubily Vltavu

Zdravotní stav Františka kardinala Tomáška se v sobotu opět zhoršil a nyní je velmi kritický. Na vlastní přání nebyl Karlovi hospitalizován a potřebná lékařská péče je mu poskytována doma.

U příležitosti 126. výročí jedné z největších bitev 19. století na Chlumu u Hradce Králové, která rozhodla rakousko-pruskou válku v roce 1866, se v sobotu v pamětníku padlých uskutečnila plněná akce.

Na Ražovém paloučku u Litomyšle, kde se údajně před odchodem do emigrace v roce 1620 loučili s vlastí čeští bratři, členové církve jednoty bratrské, se v sobotu sešli lidé z širokého okolí, aby si připomněli 400. výročí narození J. A. Komenského a 577 let od mučednické smrti mistra J. Husa.

Uznat Rusíny jako národ

Novým předsedou Svazu podkarpatských Rusínů je profesor užhorodské univerzity Ivan Turjanica, doktor věd a vedoucí katedry biochemie a farmakologie. Energický muž, narozený v roce 1943 v Mikulovcích u Mukačeva, se stal i symbolem nové etapy rusínského úsilí o národní svébytnost.

Požádali jsme ho o odpověď na několik otázek.

Co je vaším hlavním úkolem?

»V prosincovém referendu hlasovalo 78 procent obyvatel Podkarpatské Rusi pro autonomii země. V Kyjevě však zatím nic nenásvedčuje, že by to chtěli vzít na vědomí a realizovat svébytný vývoj země. My se však svých legitimních požadavků nevzdáme.«

Co stojí v cestě autonomii Podkarpatské Rusi?

»Především to, že vládní a parlamentní orgány Ukrajiny dosud neuznaly Rusíny jako národ, ačkoli existují v této zemi přes tisíc let. Rusíni jsou mírný a laskavý národ, chtějí žít s každým v souladu. Proto byla také vytvořena Liga národností, kde se sdružují kromě nás i Maďaři, Němci, Rumuni, Slováci, Ukrajinci, Rusové a Romové. Chceme obnovit autonomii. Měli jsme ji už v roce 1938, kdy byla naše země součástí Československa. Násilná ukrajinizace, která má blízko ke genocidě našeho národa, musí přestat. Jsme samostatný slovanský národ. Nemusíme se teprve nyní hlásit do Evropy, protože jsme byli Evropany odjakživa.«

Jak se díváte na své úsilí poté, co Ukra-

jina nedávno podepsala helsinské dohody o bezpečnosti a spolupráci v Evropě?

»Prezident Kravčuk podepsal tuto dohodu, a tak nezbyvá, než aby se Ukrajina helsinskými závazky také skutečně řídila. Týká se to především uznání Rusínů jako národa a jeho lidských a občanských práv. Dnes již nelze nadále prodlužovat náš útlak.«

A další vývoj?

»Československo nyní prožívá těžké chvíle své existence. Vzpomínáme na dvacet let našeho soužití jako na velký vzestup naší země. V roce 1944 a 1945 se však rozhodlo o nás bez nás, když Fierlinger a Molotov podepsali tzv. smlouvu o předání Podkarpatské Rusi do područí SSSR. Tento sovětský stát se nyní rozpadl, a proto by se měla anulovat stalinská smlouva o naší zemi, stejně jako se již anulovala mnichovská dohoda. Minulé federální shromáždění ČSFR však na naši žádost v tomto směru neodpovědělo ani jediným slovem. Češi a Slováci by neměli zapomínat, že také oni jsou odpovědní za to, že jsme byli vydáni téměř na půlstoletí sovětskému imperialismu.«

Na náš rozhovor navázal i nedávný předseda Svazu Rusínů, profesor a spisovatel Vasil Sočka, který je i nadále členem ve-

dení a věnuje se nyní především rusínské literatuře, jejím tradicím i současnosti. [Nedávno poslal poselství rusínských autorů české Obci spisovatelů; mělo značný ohlas.]

Řekl nám na závěr: »Máme Čechy a Slováky moc rádi. Věřte, že to tak zůstane vždycky, ať se děje cokoli.«

Aufgespießt

„Mißernte in Schleswig-Holstein in vollem Gange — Bundeswehr hilft“

Überschrift einer Meldung der Deutschen Presseagentur vom Dienstag

ⓧ před jejím vstupem do královského hlavního města, tedy v oblasti Modřan, Braníka, Podolí, Císařský ostrov, známější jako Císařské louka, poprvé po pražské Kláde, byl nejvýznamnějším místem rekreace s fotbalovými hřišti a plácky, tenisovými dvorci, loďnicemi, dokonce po krátký čas i dostihovou dráhou... »Těžké pramice i malé elegantní yachty, čluny sportovní i nesportovní křižují Vltavu u Císařského ostrova sem a tam, od břehu ke břehu, vory vlekon se od jihu k Podskalí. Však této staré vltavské osadě už pomalu zvoní hrana. Regulace řeky v těchto místech jest nezbytná,« psal v časopise Český svět. Městník Český lid doporučil, aby se obnovila sláva vltavské plavby od Českých Budějovic po Mělník. Tvrdil, že práce na regulaci řeky by přinesla lepší život lidem zřískem na středním Povltaví, jež tehdy patřilo k nejhudším krajům v zemích Koruny české. Bylo téměř bez železničních tratí, s velmi špatnými silničkami.

Roku 1908 se dva čeští ministři Fort a Paecák vydali na pramici s Českých Budějovic do Štětovic. Pluli s nimi odborníci, vodohospodáři, stavitelé, obchodníci. Tisk doufal, že tato »pozornostná plavba vltavská«, jak ji označili ve Zlaté Praze, přispěje k oživení oblasti protínané Vltavou. Upozorňovalo se, že tento přírodně zajímavý a libozný kraj by se měl stát místem turistickým. Ale od velkých slov, silb a návrhů se nepřistoupilo k činům.

»Vltava a její široké okolí stále čekají na lepší časy, jen v Praze se pro matku českých řek alespoň něco dobrého vykonalo,« nepsali roku 1910 v Národním obzoru.

Podnikatelé jaksi postaru

Před necelými dvěma roky, kdy bylo soukromé podnikání ještě v plenkách, O. Forman, předseda tehdejší Iniciativy soukromě podnikajících Pražanů, dnešního Sdružení čs. podnikatelů hl. města Prahy, říkal: »Nechte nás nejprve vyrůst a pak nás teprve kritizujte!«

Důvod byl jasný: malý a střední podnikatelský stav teprve vznikal, rodil se v bolestech, potýkal se buď s nesmyslnými zákazy, nebo vůbec s absencí zákonů, s překážkami ze strany státní správy a mnohdy i se závisí a nepřehledností svého okolí. Samozřejmě že při tom všem bylo co kritizovat, ale budiž, nechali jsme podnikatele v klidu chytout dech a snažili se spíš vyzdvihnout ty, kdo si podle našeho názoru zasloužili pochvalu.

Uplynuly dva roky, a já říkám, zda jsme to s tou ohleduplností přece jen nepřehnali. Malí a střední podnikatelé se sice číní, to je vidět na každém kroku. Jako houby po dešti rostou v ulicích nové obchody, restaurace, bistra, radost pohledět. Jenže už menší radost je nakupovat. To, co jsme zejména my, zaměstnané ženy, od rozvoje soukromého podnikání očekávaly, se jaksi nedostavilo. Stále stojíme ve frontách na základní potraviny, a kdyby jen na to, stále také musíme kontrolovat čas, abychom stihly nakoupit včas, než se nám obchody v šest hodin odpoledne definitivně uzavrou.

Vážení páni podnikatelé, sice jste rychle pochopili, že nastala doba vašich neomezených možností, kdy můžete realizovat všechny své tužby a přání, ale poněkud jste při tom pozapomněli na nás, na zákaznický. I pro nás se doba změnila, až na výjimky si už těžko můžeme obstarávat nákupy v pracovní době jako za rozkvetlého socialismu, dokonce i my ženy máme taková zaměstnání, která nám jen s obtížemi dovolí opustit rozdělanou práci dříve, než se vaše obchody a služby pro

nás uzavrou. Doma pak »vaříme« chleba s máslem a někdy ani to ne, pokud jsou naše zásoby vyčerpány. Prodáváte sice exkluzivní zahraniční zboží, které dává vašim obchodům šmrnc, ale byli jste se vůbec podívat, jak fungují obchody v zemích, odkud pocházejí?

Já vím, existují mezi vámi výjimky, ale těch je zatraceně málo. Pár obchodů s černým prodejem nás nespasí, i když — zaplatěním za ně. Unavené a uštvané po celodenní práci, po šesté hodině hledáme útočiště v obchodních domech s prodávanou otevřenou dobou. Tam nás však nečeká nic jiného než dlouhé fronty u poklad, jejichž provoz, jak jsem se osobně přesvědčila, je večer zredukován na polovinu. Snad aby nás opozdilce potrestali. Přimlouvám se proto za nás za všechny — budete-li uvažovat o otevření nového obchodu, nechte je to obchod s potravinami a nechte je otevřen alespoň o hodinu déle. Zlatnictví a butiky, to jsou jistě moc krásné kšefty, určitě i výnosné, ale pro většinu z nás celkem postradatelné.

Trompeter Joe Newmann tot

NEW YORK. Der Jazztrompeter Joe Newmann, der in den Swing-Orchestern von Benny Goodman und Count Basie mitspielte, ist im Alter von siebzig Jahren nach einer Herzattacke in einem New Yorker Krankenhaus gestorben. Seine Karriere begann 1941 im Orchester von Lionel Hampton. Zwei Jahre später wechselte er zu Count Basie. In den sechziger Jahren spielte er im Orchester von Benny Goodman mit.

Rembrandt-Gemälde für fast zwölf Millionen Mark

LONDON. Für fast zwölf Millionen Mark (4,18 Millionen Pfund) ist bei Sotheby's in London ein bedeutendes Rembrandt-Gemälde versteigert worden. Es handelt sich um das Porträt des niederländischen Predigers Johannes Uytenbogaert aus dem Jahre 1633. Das Werk ist eines der größten und wichtigsten Rembrandt-Porträts, das sich noch in privater Hand befand, und kam aus dem Besitz des Earls von Rosebery, der es zur Versteigerung gab, um die Restaurierung seiner Güter finanzieren zu können.

Das Rembrandt-Gemälde wurde nach Angaben des Auktionshauses von einem privaten Sammler erworben. Der Schätzwert lag bei annähernd neun Millionen Mark. Ein ebenfalls aus dem Jahre 1633 stammendes Rembrandt-Bild mit dem Titel »Daniel und Cyrus vor dem Abbild des Bel« hatte bei einer Christie's-Auktion im vergangenen April keinen Abnehmer gefunden.

Bei der Versteigerung von Werken alter Meister wurde ferner das Bild »Weibliche Verkörperung der Gerechtigkeit« von Lucas Cranach dem Älteren für 1,11 Millionen Mark zugeschlagen, was in etwa dem Schätzwert entsprach. Das 1537 entstandene Gemälde stammte aus dem Besitz einer deutschen Familie und ging an einen nicht genannten Privatsammler. Im ganzen zeigte sich Sotheby's zufrieden mit dem Auktionsergebnis. 28 Prozent der Bilder blieben unverkauft. In der vergangenen Woche war bei einer Sotheby's-Versteigerung von Impressionisten und modernen Meistern die Hälfte der Werke nicht verkauft worden.

Rechtsextremismus wächst

Fremdenfeindlichkeit und rechtsextreme Einstellungen haben unter den ostdeutschen Jugendlichen weiter zugenommen, und zwar vor allem bei 14- bis 18-jährigen Schülern und männlichen Lehrlingen. Zu diesem Ergebnis kommt die »Jugendstudie 1992« der Forschungsstelle Sozialanalysen (Leipzig), die jetzt in Zusammenarbeit mit der »Freidenberg-Stiftung« veröffentlicht wurde. Professor Walter Friedrich und seine Mitarbeiter befragten 4300 Jugendliche aus Sachsen und Sachsen-Anhalt im Alter zwischen 14 und 25 Jahren zu ihren politischen Ansichten, darunter auch zu ihrer Einstellung gegenüber Ausländern und rechtsextremen Gruppierungen. Die Sozialforscher wiederholten damit eine Untersuchung von 1990/91 und verglichen die Ergebnisse.

Im Unterschied zu der ersten Studie zeigten sich die jüngeren Befragten jetzt anfälliger für ausländerfeindliche und rechtsextreme oder nationalstatische Parolen. Die ablehnende Haltung gegen Ausländer ist zwar weiterhin bei den Lehrlingen am stärksten ausgeprägt; doch meinten auch 47 Prozent der Schüler aus den 8. bis 10. Klassen, es gebe in Ostdeutschland »zu viele« Ausländer. Jeder zehnte Schüler bekannte sich zu der Aussage, »Jeder Ausländer ist einer zuviel«.

Insgesamt zeigten 54 Prozent aller Befragten eine negative Einstellung zu Ausländern, wobei die meisten den Ausländeranteil in den neuen Bundesländern weit überschätzten. Tatsächlich liegt er etwa bei einem Prozent, doch die Hälfte der Schüler und ein Drittel der 19- bis 25-jährigen beziffern ihn auf zehn Prozent.

Die Ablehnung von Ausländern wird mit den üblichen Vorurteilen begründet. Dreiviertel der Befragten glauben, die Einwanderer verschärfen die Wohnungssituation. 58 Prozent unterstellen ihnen, sie »wollten auf Kosten Deutschlands gut leben«. 38 Prozent halten Ausländer für besonders gewalttätig und kriminell, jeder Fünfte für »faul« und »ungepflegt«.

Auch rechtsextreme Orientierungen haben zugenommen, wobei dies mit einer starken Tendenz zur Verharmlosung der Nazi-Zeit zusammenfällt. Dabei offenbarten die 14- bis 18-jährigen besonders eklatante Wissenslücken über den Nationalsozialismus. So halten 17 Prozent von ihnen Schilderungen über den Holocaust für »weit übertrieben«, bei den 19- bis 25-jährigen sind es neun Prozent. Während bei der früheren Studie 13 Prozent der Schüler und jeder fünfte Lehrling der Meinung waren, das »Dritte Reich« habe auch »seine guten Seiten« gehabt, so schlossen sich dieser Auffassung jetzt ein Viertel der Schüler und 40 Prozent der Lehrlinge an. Deutlich stärker bejaht wurden zudem antise-

Konec něžné revoluce

BRATISLAVA: Občanská demokratická unie pokládá výsledek páteční volby prezidenta ČSFR za předzvěst zániku společného státu a konec něžné revoluce, řekl na včerejší tiskové konferenci této strany

její předseda M. Porubjak. »Bylo by logické, aby HZDS nyní předložilo svého kandidáta. Stanovisko, že je to věc Čechů, je vycouvání ze zodpovědnosti.« HZDS podle něj nemá zájem na zvolení prezidenta federace, ať by to byl kdokoli. Původně nemělo zájem ani na konstituování federální vlády, bylo k tomu však donuceno

okolnostmi. M. Porubjak rovněž kritizoval předsedu ODS V. Klause za to, že zpochybňuje institut referenda. Postup HZDS, který označil za konfrontační, podle M. Porubjaka zřejmě nevyústí v klidné rozdělení ČSFR, ale vyvolá balkanizaci problémů.

ACO S TOUTO SVINSKOU GERÁNSKOU SVOLOČÍ?

Hälfte pfeift auf Einberufung

MOSKAU, 9. Juli (Reuter). Die Hälfte aller Wehrpflichtigen in der Gemeinschaft Unabhängiger Staaten (GUS) gehen nicht zum Militärdienst. GUS-Marinchef Admiral Wladimir Tschernawin teilte jetzt in Moskau mit, neben dem Mangel an Geld und Motivation mache ihm dieses Problem am meisten Sorgen. Tschernawin zufolge nutzen viele junge Männer die gesetzlichen Sonderregelungen für Studenten, außerdem fehlten die Instrumente zur Durchsetzung der Wehr-gesetze. Hinzu komme, daß viele frühere Sowjet-Republiken entschieden hätten, daß Rekruten nur noch in der Landesarmee eingezogen werden dürften. Experten rechnen bereits mit 70 Prozent Rekruten-Ausfall im Jahr 1993.

Katholischer Katechismus schließt Todesstrafe nicht aus

ROM, 9. Juli (KNA). Der jetzt vom Papst genehmigte neue Weltkatechismus, der die katholische Glaubens- und Moral-lehre zusammenfaßt und im Herbst erscheinen soll, schließt für bestimmte Fälle unter streng umgrenzten Voraussetzungen nicht prinzipiell aus, daß ein Staat die Todesstrafe verhängen darf. Er folgt dabei der traditionellen katholischen Sittenlehre, nach der die Todesstrafe als letztes Mittel nach einem gerechten Verfahren moralisch nicht unerlaubt ist: wenn ein ungerechter Aggressor dem Gemeinwohl grundlegend geschadet hat und schadet, wenn kein anderes Mittel greift und wenn das Gemeinwesen anders nicht vor weiterem Schaden bewahrt werden kann.

Die katholische Lehre zur Todesstrafe geht auf Thomas von Aquin zurück, der dem Staat für bestimmte Fälle die Entscheidung über Leben und Tod einräumt. Päpste bis Pius XII. hatten diese Lehre ständig neu durchdacht und formuliert. Zur Begründung wurde auf die Abschreckungswirkung verwiesen und die Bedeutung der Sühne herausgestrichen, die nicht nur im Jenseits, sondern bereits in der diesseitigen Welt erfolgt. Zudem wurde die Todesstrafe als Moment der Gerechtigkeit verstanden oder als pädagogischer Grenzpfahl und letzte Warnung gedeutet.

Dennoch kommt die Aufnahme in den Katechismus überraschend: Seit dem Konzil hatten weder Päpste noch katholisches Lehramt diese Lehre explizit aufgegriffen. So gingen nicht wenige von einer stillschweigenden Ächtung der Todesstrafe durch die Kirche aus. Bestätigung dafür schienen aufsehenerregende Gnadenappelle von Papst Johannes Paul II. oder von Bischöfen für Todeskandidaten zu sein, etwa für die jugendliche amerikanische Mörderin Paula Cooper, für die sich der Papst bei seiner USA-Reise 1987 eingesetzt hatte und die zwei Jahre später offiziell „begnadigt“ wurde.

Verweigererzahl bleibt hoch

KÖLN, 9. Juli (dpa). Die Zahl der Kriegsdienstverweigerer in Deutschland bleibt hoch. Wie ein Sprecher des Bundesamtes für den Zivildienst in Köln mitteilte, ist nach den vorliegenden Zahlen aus den ersten vier Monaten des Jahres mit über 100 000 Anträgen in diesem Jahr zu rechnen. 1991 war — vor dem Hintergrund des Golf-Krieges — mit 151 212 Anträgen eine Rekordzahl registriert worden. Davon kamen 19 133 aus den neuen Bundesländern. 1989 und 1990 waren — aus den alten Bundesländern — jeweils rund 75 000 Anträge auf Anerkennung als Kriegsdienstverweigerer eingegangen.

Von Januar bis April 1992 wurden nach Angaben des Amtes 51 678 Anträge gestellt, davon 8819 aus den neuen Bundesländern.

Slovensku nejde o peníze

HUSINEC: Přesvědčení, že Slovensku »nejde o miliardy«, ale o to, že chce vstoupit do Evropy nikoliv jako součást ČSFR, ale jako slovenský státotvorný národ, vyslovil včera v Husinci při vzpomínkovém shromáždění na mistra J. Husa předseda federální vlády J. Stráský. »Jako demokraté, jako politici a jako občané nemáme žádný důvod mu v tom bránit, a období upozorňování na úskalí by mělo skončit,« řekl J. Stráský. Podle premiéra se často projevuje české velikašství, česká jistota, že jsme na tom lépe. »To jsou témata, která naše další sousedské vztahy mohou jen zkazit,« poznamenal J. Stráský. Předseda federální vlády rovněž hovořil o nutnosti zamyšlení se nad tím, zda idea čechoslovakismu nebyla ideou mylnou, kterou je třeba přehodnotit. Jak zdůraznil, je nutné si uvědomit, že ve slovenské části našeho státu v těchto volbách vznikla natolik odlišná představa o další cestě, že je povinností ČR vzít ji v úvahu a reagovat na ni ve smyslu národních zájmů.

Zabránit rozpadu ekonomiky

BRATISLAVA: Hlavním úkolem hospodářské politiky vlády je zabránit hrozícímu hlubokému rozvratu ekonomiky SR, uvádí se v návrhu programového prohlášení, kterým se včera zabývala slovenská vláda. Jeho text odezdva dnes SNR k projednání ve výborech a se závěrečným zněním tohoto dokumentu vystoupí v SNR VI. Mečiar 14. července. V oblasti státotvornosti uspořádání bude vláda podle návrhu prohlášení usilovat o klidné a korektní zformování nového vztahu k ČR, v jehož rámci dojde k završení emancipačního procesu získáním mezinárodněprávní subjektivity Slovenska. Součástí tohoto vývoje bude přijetí Ústavy SR. Za rozhodující považuje vláda fungující tržní hospodářství se sociálním a ekonomickým zaměřením. Jedním z hlavních zahraničněpolitických úkolů bude zabezpečit šíření objektivních informací o vývoji na Slovensku.

Netoleruje jiné názory

BRATISLAVA: VI. Mečiar svým prohlášením, že »ve společném, národním, státním a emancipačním zájmu se občané musejí podřítit dílčím stranickým, osobním a úzkým regionálním zájmům«, podle předsedy Demokratické strany J. Holčíka vůbec netoleruje jiné názory svých spoluobčanů. »Ukázal pravou tvář své politiky, konstituoval se do polohy sjednotitele a vykupitele hloupého národa, který potřebuje vůdce, neboť neumí samostatně myslet,« dodal J. Holčík na včerejší tiskové konferenci DS v Bratislavě. DS se domnívá, že dalším vhodným kandidátem na prezidenta ČSFR je J. Dienstbier, protože má ve světě kredit.

Ein Volk, ein Staat, ein Führer!

Temné síly pracují

Václav Havel nebyl zvolen prezidentem v demokratickém hlasování demokraticky zvoleného parlamentu. Proč však nebyl zvolen, když byl jediným kandidátem a ti, kdo ho nevolili, nenavrhli jiného? Rozlišujeme konstruktivní a destruktivní postoj k záležitosti pro stát tak významné, jako je volba hlavy státu. Sněmovna národů a část Sněmovny lidu FS nám předvedly ten druhý. Co může následovat? Většina Čechů se naštve na Slováky. Část národa bude znechucena politikou a politikařením. Přibude zrníčko k již dříve starostlivě budované nedůvěře v parlament a v zastupitelskou demokracii vůbec. Stoupne obecná apatie. Od toho stavu je jen krůček k tomu, aby si větší část občanů řekla, že celá ta demokracie přináší jen trable. Někdejší komunistický parlament hlasoval unisono a měli jsme tehdy prezidenta? Měli! Komu takové řeci slouží, není třeba říkat. Proletáři se nám už zase spojují a obecné blaho, plynoucí z této skutečnosti, nás právě začalo obšťastňovat. Tady vůbec nejde o osobu V. Havla, ani o dílčí výhrady k jeho politickým krokům, jak o tom slyšíme. Ještě někdo z jeho odpůrců nepřinesl závažné argumenty, neboť několik sporných kroků v současné nelehké době nemůže být seriózním důvodem pro to, aby si nějaká politická síla řekla, že než takového prezidenta, to raději žádného. Kalkulace s druhým a třetím kolem, oddalování a nejistotou, to je voda na mlýny těch sil, které V. Havel poeticky nazývá temnými. Nezmiňte, naopak.

MARY MARY...

Jich rozhovoru byla situace v Československu a evropská a světová politika. V. Klaus již v pátek jednal v Londýně s premiérem J. Majorem a během víkendu také s některými japonskými politiky. Ke svému nedělnímu setkání s M. Thatcherovou poznamenal, že bývalá britská premiérka Československu velmi fandí. »Vidí, že postupujeme v politické i ekonomické rovině správným způsobem,« uvedl V. Klaus. »S velkou pozorností sleduje náš ekonomický vývoj,« dodal.

Donau-Kraftwerk Gabčíkovo geht im Oktober in Betrieb

BRATISLAVA, 10. Juli (AFP). Ungeachtet des ungarischen Widerstands soll das umstrittene Wasserkraftwerk im slowakischen Gabčíkovo wie geplant im Oktober in Betrieb gehen. Der Leiter des für den Bau des Staudamms zuständigen tschechoslowakischen Staatsbetriebs, Julius Binder, sagte am Freitag in der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg), die vier ersten Turbinen sollen nach einer Testphase im August im Oktober endgültig ihren Betrieb aufnehmen.

Der Bau des umstrittenen Großprojekts an der Donau hatte 1978 unter den damals noch kommunistischen Regierungen Ungarns und der Tschechoslowakei begonnen. Ursprünglich waren zwei Kraftwerke, das in Gabčíkovo und ein weiteres im benachbarten ungarischen Nagymaros, vorgesehen. Nach heftigen Protesten von Umweltschützern, die in dem Projekt eine Gefahr für die seltenen Donau-Auen sahen, beschloß Ungarn 1989 einen Baustopp für seinen Teil des Projekts. Im vergangenen Mai kündigte die Regierung in Budapest die Verträge und forderte einen allgemeinen Baustopp; Prag und Bratislava, die bereits 600 Millionen Dollar in das Projekt gesteckt hatten, weigerten sich. Ungarn überlegt nun, den Konflikt vor den internationalen Gerichtshof in Den Haag zu bringen.

Nicht volltanken

Bei hochsommerlichen Temperaturen sollte man sein Auto nie ganz volltanken, rät der Automobilclub Kraftfahrer-Schutz (KS). Denn Kraftstoff dehnt sich bei Erwärmung aus. Bei einem restlos vollgetankten Auto, das in der Sonne steht, muß der wärmer werdende Spirit durch das Entlüftungsröhr oder durch den Tankdeckel auslaufen. Abgesehen von der Brandgefahr kann dies zu Schäden an Lack und Unterbodenschutz führen.

Der KS hat errechnet, daß die Erwärmung von Kraftstoff um 20 Grad (zum Beispiel von +5 auf +25 Grad) zu einer Ausdehnung um etwa zwei Prozent führt. Bei einem 50-Liter-Tank hat dann ein ganzer Liter keinen Platz mehr im Tank.

Thatcherová nám fandí

LONDÝN: Český premiér V. Klaus se v neděli večer sešel s bývalou britskou premiérkou M. Thatcherovou. Tématem je-

Frankfurter Poller „verschönern“ Wenzelsplatz in Prag

348

Der Preungesheimer Unternehmer Horst Wellmann (59) ist ein Prag-Fan. Organisierte an der Moldau Wohltätigkeits-Konzerte, spendete für Altenheime. Jetzt sagt die „goldene Stadt“ Dankeschön: Er darf den traditionsreichen Wenzelsplatz verzieren – mit anthrazitfarbenen Aluminium-Pflocken im Nostalgie-look, den berühmten „Wellmann-Pollern“. Abschrecken sollen sie nur Park-Rowdys.

Wellmann hat als Poller-Produzent sein Glück gemacht: „Über 100 000 davon habe ich schon verkauft – bis nach Japan,“ sagt der gelernte Schlosser stolz.

In Frankfurt stehen

20 000. Hier hatte 1977 alles angefangen: „Mit meiner Poller-Idee gewann ich damals einen städtischen Wettbewerb. Konkurrenten kopierten meine Erfindung, bekamen aber

sogar vom Bundesgerichtshof eins auf die Finger.“

Gegossen werden die Pfosten (Stückpreis 140 Mark) in Ungarn: Wellmann besitzt dort eine Fabrik, gibt 200 Familienvätern Arbeit und Brot.

Sogar der Papst hat schon einen Poller: Katholik Horst Wellmann überreichte das gute Stück anlässlich einer Privat-Audienz – als Miniatur-Ausgabe in Feingold.

Horst Wellmann und sein Erfolgsmodell: Der Standard-Poller. Sonderausführungen gibt's mit Stadtwappen. Auch im Sortiment: Kandelaber, Geländer, Sitzbänke.

Obyčejně bývám skeptický

říká kancléř Karel Schwarzenberk

Stojíte blíž než jiní místům, kde se spráda budoucí osudy této země. Převažuje ve vás optimismus, nebo pesimismus?

Jsem úředník, který nespřádá moc sám, nýbrž provádí politiku prezidenta. Nikdy však nedělá a nemá dělat vlastní politiku.

I úředník se však dívá kolem sebe...

To ano. Na druhou polovinu vaší otázky odpovím, že obyčejně bývám v životě skeptický.

Chcete tím říci, že nedáváte mnoho naději společenskému státu?

Vývoj v posledních týdnech naleptal naději a víru, které jsem vždy v tento stát měl.

Požádám-li vás o určitou bilanci vašeho působení ve funkci kancléře – jsou věci, na které jste pyšní, a naopak takové, které byste rád vrátil, kdyby to šlo?

Pyšný nejsem. A nerad bych mluvil o sobě. Hovořme raději o týmu kolem pana prezidenta, o němž si myslím, že spolupracoval velmi dobře. Co se týká Kanceláře, práce je mnohem efektivnější než před třemi lety. Pan prezident sám má velkou zásluhu na tom, že se podařilo udržet jistou politickou kulturu. Máme tu samozřejmě křiklouny, ale není jich více než v jiných zemích. Jinak mne těší úspěchy, jichž Československo dosáhlo, ať už zásluhou kohokoli. Jeho postavení je teď velmi dobré, svět ví, že zdárně probíhá ekonomická reforma. Máme nejnižší inflaci z bývalého východního bloku, velmi rychle se nám podařilo přeorientovat na západní trhy. Méně radostný je vývoj ve federaci, který teď pozorujeme.

Zatím pana prezidenta pouze chválíte. Vytýkáte mu také něco?

Nerad bych se opakoval, ale několikrát jsem mu vytkl, že moc kouří, a to mu škodí. Co se týká tohoto úřadu, spolupráce s ním je výborná a skvělá je, že mu člověk může odporovat, být jiného názoru. Nikdy to nesmete se stolu a každým argumentem se opravdu zabývá.

Kdyby se V. Havel stal pouze českým prezidentem, vedl byste dál jeho kancléř, pokud by si to přál?

Považuji za samozřejmost, že po volbě prezidenta všichni tady podáme rezignaci. Změnil-li se politická situace, je třeba, aby si nová hlava státu vybrala štáb podle nových okolností.

Otázka zněla: pokud by si to přál...

Podívejte se: když mi pan prezident ně-

co řekne, tak to samozřejmě udělám.

Kdyby však V. Havel ani českým prezidentem zvolen nebyl, patrně byste z Hradu odešel. Čím byste se zabýval?

Mám spoustu práce, což o to. Když se podívám jenom na lešení na Orliku, určitě by mne to na příští léta dokázalo zaměstnat.

Jaké plány s Orlíkem máte?

Hrad zůstane objektem muzeem, aby si lidé uvědomili, jaká kultura v této zemi byla a jak se naše dějiny vyvinuly. Některé exponáty se časem vymění, něco se upraví, ale víceméně to bude tak.

Jak slyším, vaši spoluobčané od Orlíku a z okolí na vás nedají dopustit. Jste tam osobou velmi populární. Horší je to se čtenáři různých bulvárních tiskovin a s levičáky, kterým vadí především to, že jste šlechtic. Máte pocit, že vás šlechtický původ nějak vymezuje?

Něco vám řeknu: ke kterékoli menšině v životě patříte, musíte počítat s tím, že vám z toho poplynou výhody i těžkosti. Na to jsem však zvyklý od dětství.

Za nevýhodu považujete, že se váš šlechtický původ některým lidem nelíbí?

No dobrá, tak se jím nelíbí. A co s tím mám dělat? Mám si snad dodatečně vyměnit rodiče?

Hovořte tedy o výhodách...

Ty bezesporu mám. Prožil jsem překrásné dětství na Orlíku a v Čimelicích. Další výhodou byla poněkud konzervativní výchova mých rodičů, která nás děti vedla k tomu, abychom si uvědomili, že každý dar, který člověk dostal původem, výchovou, jménem, nadáním, ho zavazuje, aby to oplatil službou. A pak jedna věc, kterou nám všude vytýkají: máme příbuzenstvo po celé Evropě. A nakonec – díky rodině jsem se seznámil s mnoha významnými lidmi po světě. Když jsem pak přišel do prezidentské kanceláře, nebyl mi tento svět, do něhož jsme vstupovali, tak docela neznámý. Pan prezident se vždycky smál, ať už to bylo v New Yorku, Paříži nebo v Madridu, vždycky tam byl někdo, kdo mne zdravil jako starého kamaráda.

Vy jste si ovšem ve své funkci vždy počínal velice nenápadně. Byla to taktika nebo je to rys vaší povahy?

To není taktika, ale pojetí mého úřadu. Právo na budování osobní popularity náleží politikům, úředník pracuje.

Říkáte to čtenářům v zemi, kde se pojem úředník velice zprofanoval. Pokoušíte se

mu vrátit původní význam?

Samozřejmě. Nesmíte zapomenout, že v tomto duchu jsem byl vychováván: vědět, co je služba.

Žije už v Čechách i vaše rodina?

Zatím ne, protože nemá kde. Mám teď malý byteček na Hradě, ale tam bychom se nevešli. Moje děti už ostatně žijí vlastní život. Jeník studuje ve Vídni práva a Lila...

Jak prosím?

Dcera se jmenuje Anna Karolína, ale do-

ma jí říkáme Lila. Je dost úspěšnou režisérkou. Právě dostala rakouskou státní cenu za reklamní filmy. Syn tu v budoucnu žít bude, ale musím nejdříve opatřit vhodný domek, kde bychom mohli pobývat.

S Orlíkem v tom smyslu nepočítáte?

Úpravy by si vyžádaly příliš velké náklady. Dnešní představy o bydlení jsou jiné než kdysi. Zařídít si tam nějaké ústřední topení, koupelny, záchody, prostě věci, které jsou dnes nutné, když člověk bydlí ve 3. poschodí nějakého hradu, by bylo příliš nákladné. Peníze na soukromé účely asi v dohledné době tam nebudu mít. Na Orlíku jsou jiné problémy – voda z nádrže stoupá do zdíva atd.

Co děláte nejraději, když nepracujete?

Procházím se Prahou. Nejlépe v noci, kdy je venku málo turistů. To je taková krása, že každá procházka je novým překvapením. Nebo chodím po lesích mezi Orlíkem a Čimelicemi. A je-li zrovna léto, skočím tam někde do rybníka.

Jste list spřízněný s politikou křesťanskodemokratické unie. Jak vidíte budoucnost křesťanské demokracie u nás?

Myslím, že je důležité si uvědomit, co dnes křesťanská demokracie v západní Evropě je. Je to úplně něco jiného než lidové strany před válkou. Svět se ohromně změnil. Před válkou byla většina obyvatel věřících, obávám se však, že se to změnilo. Z toho je třeba vycházet a nevidět voličstvo výhradně mezi věřícími. Setkávám se na venkově často s lidovci a vidím, že mezi nimi určité představy té staré předválečné strany lecky přezívají. Myslím si, že úspěšná budoucnost křesťanskodemokratické strany je, zapojí-li se do širšího proudu, kde může prosazovat své zásady, které jsou dobré, užitečné a bohužel. Nemůže se však izolovat.

Co považujete v současné době v naší

Dokladová kniha str. 349 181

zemi za nejnebezpečnější je?

Mám obavy, aby se časem nevystupňovala nevráživost a závist. Když například slyším v posledních týdnech, co se v hospodě povídá o Slovácích, je to pro mne smutný zážitek. Nebo nedávno: jel jsem v Lounech pozdě večer z Litvínova a chtěl jsem povečeřet v jedné restauraci. Na dveřích jsem našel tabulku, že občanům romské národnosti je vstup zakázán. Bylo to pro mne něco hrozného a samozřejmě jsem se otočil a odešel. Z takových věcí mám skutečně strach, a kdyby měly pokračovat, nejenže bychom přišli o vážnost ve světě, ale život by se tu stal opravdu nepříjemným.

A na závěr: Co byste přál této zemi i sám sobě?

Abychom zachovali smír mezi občany a neopustili cestu, kterou jsme nastoupili. A osobně mám jeden sen: že za dvacet let, budu-li s pomocí Boží ještě žít, budu se procházet se svým vnukem. Že si na jedné straně uvědomím, co je v této zemi jedinečné, a na straně druhé, co se týká sociální jistoty, blahobytu a samozřejmě mostů občanského smýšlení, důvěry mezi občany —, aby už neviděl rozdíl mezi námi a sousedními zeměmi.

Über allen Wipfeln ist Ruh'

Den Böhmerwald muß man mit den Ohren erleben. Das fängt schon bei seinem tschechischen Namen an: Sumava — mit Häkchen über dem S — Schuma-va sagen die Tschechen. Mit „Die Rauschende“ ist das nur unzureichend übersetzt. Der Böhmerwald bietet weite Ausblicke von fast alpinen Bergen und tiefe Einblicke in zurückgebliebene Dörfer, er riecht nach Harz, Heu und Moor. Vor allem aber ist der Böhmerwald ein Ohrenschmaus.

Der Aufstieg auf den Boubin — die vertriebenen Deutschen nannten ihn Kubany — ist so ein Urlaub fürs Gehör. Berühmt ist der 1632 Meter hohe Waldkegel bei den Tschechoslowaken wegen des Urwalds am Südhang, den immerhin schon seit 1858 kein Normalsterblicher mehr betreten darf.

Die Blätter in den Birkenwäldchen an den Talrändern flirren, Mücken surren über feuchte Waldwiesen — mitunter brummt ein „brundibar“, eine Hummel vorbei. Weiter oben legt ein stetes Lüftchen beständiges Säusen in die Wipfel der hundertjährigen Fichten und Tannen. Alle paar Meter murmelt ein Wässerchen über den Weg, platscht über Stock und Stein zu Tal. Auf der felsigen Kuppe ist noch ein wenig Vogelgezwitscher zu vernehmen, dahinter ... nichts. Kein noch so ferner Flugzeuglärm, kein Auto-Dröhnen, kein Traktorengetucker oder Knattern einer Motorsäge. Die Stille da oben ist derart ungewohnt, daß sie schon fast wieder beklemmend ist.

Zugegeben, in Kubova Hut' (Kubohütten) am Fuße des Boubin findet die Idylle ihr Ende. Vor dem Spielzeug-Bahnhöfchen der Ortschaft rangieren zwei Loks auf der Ausweichspur der eingleisigen Strecke Güterwaggons in endloser Kette. Der Triebwagen für Personenbeförderung macht sich rar. „Der nächste Motorak kommt erst in zwei Stunden“, bedauert der Bahnhofsvorsteher, „aber kommen Sie mal mit.“ Ein kurzer Zuruf in Richtung der beiden Rangierarbeiter, die gerade in ihr Arbeitsabteil im Güterzug steigen, und die Beförderung zweier fußkranker Großstadtpflanzen ist gesichert.

Daß der Böhmerwald die Ruhe bewahrt hat, war Glück im Unglück einer Grenzregion. Politische Barrieren bedeuteten auch Schranken gegen Zersiedlung und Industrialisierung. Aber der Preis war hoch. Bände spricht das Durcheinan-

der, das an der Schnittstelle zweier Kulturen um die Bezeichnung für die Höhenzüge zwischen Egerer Pforte und Donautal entstanden ist. Was die ersten Siedler aus Bayern im 16. Jahrhundert Böhmerwald nannten, taufte die 300 Jahre später vordringenden Tschechen Sumava. Damit meinen sie heute auch noch den geologisch zugehörigen Bayrischen Wald — einen Begriff, den die Bayern seit dem national gestimmten 19. Jahrhundert für ihren Anteil am Gebirge verwenden.

Noch 50 Jahre nach der Vertreibung der Deutschen kontrastieren die verwiterten Holzverkleidungen vieler ihrer ehemaligen Höfe auffällig gegen die saten Farben der Giebelhäuser in den Ortschaften der fruchtbaren südböhmischen Ebene mit ihrer alteingesessenen Bevölkerung. Nach der deutsch-tschechischen Katastrophe hat der Kalte Krieg die Entwicklung in der hohen Sumava eingefroren. Der Moldau-Stausee von Lipno (Lippen) allerdings entstand. Ein künstliches Gewässer mit 44 Kilometern Länge und stellenweise 16 Kilometern Breite wurde der Bevölkerung eines Binnenlandes zum Meeresersatz und zum Ferienparadies mit dem Charme soziali-

stischer Kollektiv-Erholung. Im Sperrgebiet oberhalb des Sees schlugen lediglich die Grenztruppen ihre Patrouillenschneisen durch den Wald. Nach der Öffnung des Sperrgebiets vor dem „Eisernen Vorhang“ wissen es ihnen Wanderer und Radfahrer zu danken. Die tschechische Regierung ergriff die Gelegenheit beim Schopf und erklärte 68 520 Hektar Fläche der Sumava zwischen Poledník (Mittagsberg) und Stozec (Tusset) im Jahr 1991 zum Nationalpark, der nahtlos in das 13 300 Hektar große Gegenstück im Bayrischen Wald übergeht.

Natürliche Grenzen hat die Sumava lärmigem Fortschrittsgeist ohnehin schon immer gesetzt. Mit dem Wirtschaften auf über 1000 Meter Höhe sind keine üppigen Erlöse zu erzielen. Ortsnamen

wie Elendbachl, Kaltenbrunn oder Außerfeld sprechen eine eindeutige Sprache. Auch wie sich die Gebirgler zu helfen wußten, klingt in Bezeichnungen wie Glashütten, Hammern oder Eisenstraß durch. Selbst Gold wuschen sie zeitweise aus den Bächen. Reichtümer haben dabei aber nur die adligen Herren erworben. Ein Bruchteil davon floß als Investition zurück. So entstand der Schwarzenberg-

Kanal, der die europäische Nord-Süd-Wasserscheide überwand und es ermöglichte, das „Gold des Waldes“ nicht mehr nur über die Moldau nach Prag, sondern auch über die Donau bis Budapest zu flößen — in der Saison Arbeit für 1300 Menschen. Einige Schleusen und ein 400 Meter langer Felsentunnel sind noch zu besichtigen. Was die Abkömmlinge gedie-

gener Geschlechter (sonst noch) mit ihrem Vermögen anfangen, ist in Cesky Krumlov (Krumau) zu besichtigen. Über den böhmisch-barocken Bürgerhäusern des pittoresken Städtchens, das sich gerade zu einem „Rothenburg ob der Moldau“ entwickelt, thront das Schloß. Nacheinander haben die Böhmerwald-Beherrscher aus den Häusern der Witigonen, Rosenberg, Eggenberg und Schwarzenberg den Komplex zur größten Burganlage der Tschechoslowakei ausgebaut. Im Krumauer Schloß ist vermutlich das Barocktheater mit seinen zwölf erhaltenen Hintergrundbildern die spannendste Sehenswürdigkeit. Aber auch Details sind beachtenswert. Die Kanone „Nachtigall“ singt im Hof ein garstig Lied aus Landsknechtszeit: „Wenn niemand singen will, sing' ich. Über Berg und Dal hört man mich“.

In Prachatitz — dem „Tor zum Böhmerwald“ — künden nur noch die Sgraffito-Fassaden von früherem Bürgerstolz. Immerhin wurden in dem Städtchen an den östlichen Böhmerwaldausläufern, als im 18. Jahrhundert der Salzhandel auf dem „Goldenen Steig“ zwischen Passau und Prag noch florierte, jährlich 300 000 Tonnen des Pökelstoffes umgeschlagen. Später lief die Verbindung Linz-Budweis dem „Goldenen Steig“ über die Böhmerwaldhöhen den Rang ab: „Ein elender Weg, zum Reiten und Fahren ungeeignet“, wird der Handelsweg im 18. Jahrhundert charakterisiert. Auch jetzt geht es in Prachatic eher hinterwäldlerisch zu. Der Verlust gewachsener Tradition schlägt sich besonders in der Gastronomie nieder. In den Ratsstuben am Marktplatz weist die ausgehängte Karte wenigstens Rindfleisch mit böhmischen Knödeln und Dillsauce aus, bei Nachfrage erweist sich das Angebot allerdings von gestern. Gegenüber im Restaurant „Goldener Steig“ stechen nur die leckeren Marillenknödel aus Quarkteig — sechs Stück für umgerechnet 1,50 Mark — aus dem Einheitsangebot von Steaks und Fritten heraus.

Deut- schen Böhmerwald mit Sitz in Stutt- gart. Bei aller Skepsis vor Tümelei wären mit Anisbusserln, Bärenatzen, Kudisup- pen, Grützwurst, Powidltascherln und

Im Oberplaner Geburtshaus des Roman- tikers Adalbert Stifter, den die Verfasser von Reisebüchern als Böhmerwald-At- traktion wiederentdeckt haben, verkauft die Museumshüterin eine Rezeptsamm-

Nun hat die karge Mutter Sumava ihre Kinder nie mit lukullischen Genüssen verwöhnt. Aber originell genug waren die Gerichte, um sich — deutsch hin, tsche- chisch her — wieder darauf zu besinnen.

Hafenkas schon Geschäfte zu machen. Ganz zu schweigen von Hütbubenschwanzln. (Es geht um Mohnnudeln.)

Zaghafte keimen Ansätze auf, sich wieder auf Bodenständiges zu besinnen. Auf der Terrasse des Hotels Fara werden Schlachtspezialitäten serviert. Blutsuppe mit Graupen kostet umgerechnet 80 Pfennig, warme Leberwurst mit frischem Meerrettich 1,20 Mark. Ein Exiltscheche hat die Pfarrei — neben einem verwilderten deutsch-tschechischen Friedhof auf einem Hügel im Moldautal gelegen — nach der Rückkehr aus den USA zu einem 70-Zimmer-Hotel ausgebaut. Das hört sich schlimmer an, als es ist. Der Charme des Anwesens blieb erhalten. Wie die Einrichtung entsprechen die Devisenpreise West-Niveau, die niedrigeren Kronen-Tarife sind für Gäste mit CSFR-Paß gerade noch zu verkraften.

„Die Sumava ist herrlich. Ich fahre im Urlaub oft zum Wandern hin“, schwärmt die Angestellte am Informationsschalter in der Zentrale des tschechoslowakischen Fremdenverkehrsbüros CEDOK in Prag. Informationsmaterial ist nicht vorrätig. Die lokale Zusammenarbeit der „Euro-region Böhmerwald (in Gründung)“ beginnt jedoch über die Grenzen hinweg zu greifen. „Das grüne Dach Europas“ nennen die zweisprachigen Prospekte den Hochwald.

Die Fremdenverkehrsdirektoren für den zunehmenden Autoverkehr auf den Böhmerwaldstraßen verantwortlich zu machen, wäre jedoch zu billig. Denn der Phantasie bei der Fortbewegung sind keine Grenzen mehr gesetzt. Schon verkehrt in der Saison wieder ein „Böhmerwald-Kurier“ auf der Bahnstrecke zwischen Deggendorf und Klatovy, von Grafenau ist Klattau mit der „Zwieseler Spinne“ zu erreichen, und auch zum Schwarzen See im oberen Wald bieten die Eisenbahner Sonderfahrten an. Auf dem Lipno-Stausee erschließen Passagierschiffe fast lautlos das Panorama, auf der gemäßigt tosenden Vydra paddeln Wildwasser-Fahrer gerade noch familienfreundlich. Selbst auf über 1000 Meter Höhe finden sich noch Schilder „Fahrradverleih“. Man kann die Sumava in Ruhe lassen und trotzdem Annäherungsversuche unternehmen. Aber sanft, gaaanz sanft.

AUSKUNFT: CEDOK, Kaiserstr. 54, 6000 Frankfurt/Main 1, T. 069/2740170.

-Cestovní kancelar SUMAVA, Dlouha 100, CS-381 01 Cesky Krumlov, Telefon 0042/337/2672.

Privatunterkunft: Ein Buch mit Adressen von Privatunterkünften in der Tschechoslowakei hat die Verlagsagentur Wolfgang Mader, Fliederweg 3, 6090 Rüsselsheim zum Preis von 20 Mark herausgegeben.

Goebbels wollte Führer werden

LONDON, 10. Juli (Reuters). Nazi-Propagandaminister Joseph Goebbels hat nach Darstellung des britischen Boulevardblattes „Daily Mail“ davon geträumt, Adolf Hitler abzulösen. Das Blatt veröffentlichte am Freitag Auszüge aus Tagebüchern von Goebbels, deren Echtheit Experten zufolge außer Zweifel steht. Sie kam damit der „Sunday Times“ zuvor, die für das Wochenende den Abdruck bisher unbekannter Passagen angekündigt hatte. Die „Daily Mail“ will die Texte vom Münchener Institut für Zeitgeschichte erhalten haben. Dort wird an einer wissenschaftlichen Edition der Tagebücher gearbeitet, die auf Funden in einem Moskauer Archiv beruht.

Acht Seiten widmete die Zeitung den Auszügen, die sich mit den Tagen nach dem Juli-Aufstand gegen Hitler im Jahre 1944 beschäftigen. Hitler sei plötzlich

Do bavorské metropole Mnichova se již v sobotu sjelo na 9000 policistů. Okolí dějiště schůzky je prakticky neprodyšně uzavřeno.

Mnichovská schůzka sedmi nejvyšších států světa (G7) bude stát německé daňové poplatníky kolem 35 miliard marek. Statistikové už spočítali, že tak každá minuta přijde asi na 8000 marek.

sehr alt geworden, schrieb Goebbels; jetzt fühle er sich selbst stark genug, der Führer zu werden.

Einige französische Wissenschaftler mahnen allerdings zur Vorsicht. Sie erinnern an die gefälschten „Hitler-Tagebücher“ von 1983. Doch selbst wenn die Echtheit erwiesen wäre, müßten die Tagebücher nach Ansicht des britischen Historikers Peter Patfield mit Vorsicht genossen werden, da es sich um „Propaganda aus dem Grab“ handele.

LIDUSCHKA I.

Neproduzovat nejistotu

PRAHA: »Další vztahy mezi ČR a SR by měly být přátelské, což je kromě jiného také výhodné, ale jedinou šancí pro CSFR je jeho rychlé rozdělení,« řekl místopředseda české vlády a předseda ODA J. Kalvoda v nedělním televizním pořadu Co týden dal. J. Lux označil současný vývoj za politováníshodný a dodal, že ho však nikterak nehodlá brzdit. Většina diskutujících označila V. Havla za nejvhodnějšího kandidáta na funkci prezidenta republiky. J. Volf hovořil také o A. Dubčekovi. M. Uhde uvedl, že nezvolení V. Havla prezidentem slovenskými poslanci je dalším

důvodem pro uvažování o civilizovaném kulturním rozchodu. J. Kalvoda konstatoval, že osobně bude bránit protahování období nejistoty, které slouží zejména levici k nastolení chaosu a jitrění veřejných vášní.

exploranten Gegner der Todesstrafe, d dann 1969 in Großbritannien abgeschafft wurde. Pierreponts Vater und Onkel waren ebenfalls Henker. Schon als Kind äußerte er den Wunsch, in ihre Fußstapfen zu treten.

TAIPEH, 12. Juli (dpa). Taiwan hat sich vorgenommen, nach rund vierzigjähriger Trennung vom Festland-China die chinesische Sprache wiederzuvereinen. Das Vokabular hat sich mit den Jahren so voneinander entfernt, daß beispielsweise ein Bürger der Volksrepublik China unter dem Wort „gan“ Arbeit versteht, auf Taiwan aber jeder sofort an Geschlechtsverkehr denken würde.

Berühmter Henker selber tot

LONDON, 12. Juli (Reuters). Großbritannien's berühmtester Henker ist tot. Albert Pierrepont starb am Wochenende im Alter von 87 Jahren in einem Altersheim in Nordengland. Dies teilte die Heimleitung mit. Pierrepont hatte in seiner 25jährigen Laufbahn 433 Männer und 17 Frauen am Galgen hingerichtet. Nach seiner Pensionierung 1956 wurde er zu einem

Zu Reichtum kamen die Städte am Rande des Böhmerwaldes, wie etwa Budweis (Ceske Budejovice), als im 16. Jahrhundert der Salzhandel florierte.

Daimler-Benz	95 Mrd. DM
VW	76
Siemens	73
VEBA	57
Hoechst	47
Tengelmann	47
BASF	47
Telekom	46
RWE	44
Bayer	42
Thyssen	37
Rewe	34
Bosch	34
Metro	33
BMW	30
Bundesbahn	28
Opel	27
Preussag	25
Aldi	25
Ruhrkohle	25

Die größten Unternehmen in Deutschland
Umsatz 1991 in Milliarden DM
z. T. geschätzt

© Globus 9571

Vezmeme-li to odprava, pak pánové Athos, Porthos, d'Artagnan a Aramis přemýšlejí, co by rekli. Že by »jeden za všechny a všichni za jednoho«?

KLAUS - LUX - BENDA - KALVODA

Slovensko — minus pět

BRATISLAVA: Vláda Slovenské republiky na své včerejší třetí schůzi v Bratislavě s připomínkami schválila návrh novelizace zákona SNR o organizaci ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy SR. Přijetím této novely se sníží počet ministerstev o pět a počet dalších ústředních orgánů bude redukován o tři. Kompetence zrušených ústředních orgánů budou přeneseny na jiná ministerstva.

Vláda SR vzala na vědomí situační zprávu o rozpočtovém hospodaření Slovenské republiky. Dosud nebylo uzavřeno rozpočtové hospodaření za loňský rok, které skončilo schodkem 10,2 mld. Kčs, z toho »ne-krytá zbyvá částka 8,8 mld. Kčs. Rizika známa již při sestavování návrhu státního rozpočtu na letošní rok společně s riziky vzniklými po jeho schválení dosahují 13 miliard Kčs, při pokračování dosavadní dynamiky plnění rozpočtových zájmů lze předpokládat nesplnění jejich ročního objemu v rozsahu cca 10–12 mld. Kčs. Vláda uložila ministroví financí SR J. Tóthovi předložit konkrétní opatření k zamezení tohoto negativního vývoje.

Mléko navíc

(JLA): Se situací v odbytu mléka a mlékařských výrobků seznámil novináře na včerejší tiskové besedě ředitel Federálního fondu tržní regulace ing. JIŘÍ Čermák. Uvedl, že laktační křivka stoupá, takže se v letošním roce počítá s přebytkem osmi set milionů litrů mléka. Základními komoditami tohoto fondu je však nejen mléko a mléčné výrobky, ale také potravinářská pšenice a hovězí maso, přičemž mléko a hovězí maso nejvíce ovlivňují příjmy v zemědělské prvovýrobě. Pro letošní rok je regulován přebytek tučného mléka ve formě másla, kterého bude asi 20 tisíc tun exportováno. Jak potvrdil ing. J. Čermák, v letošním ani v příštím roce se spotřebitelé nemusejí obávat nedostatku potravin.

A STRDI'?

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,65	(5,62)
Italská lira	1000 ITL	25,17	(25,07)
Rakouský šilling	1 ATS	2,69	(2,69)
Německá marka	1 DEM	19,05	(18,94)
Svýcarský frank	1 CHF	21,15	(21,14)
Americký dolar	1 USD	28,22	(28,36)
Anglická libra	1 GBP	54,71	(54,67)

Mořské ryby jsou zdravé, pokud nespolknou kus atomové ponorky!

Požadavky Koruny české

Emancipaci české politiky na základě vlastního sebeuvědomění a bytostné potřeby svých občanů, nikoli jen jako důsledek slovenské separace od společného státu, požaduje Koruna česká, royalistické hnutí Čech, Moravy a Slezska, ve svém prohlášení ke státoprávnímu uspořádání, které poskytla ČSTK. Podle představenstva Koruny české není třeba se obávat nadcházejícího rozpadu ČSFR. Československá republika se podle jeho mínění nikdy nestala stabilizujícím prvkem v této části střední Evropy, ale naopak byla zdrojem více či méně skrytého neklidu a rozkladu, který při každé příležitosti propukl v otevřenou krizi. Koruna česká se obrací na občany »tří historických zemí Koruny, aby přijali a prosazovali myšlenku suverénního českého státu jako politické, historické a kulturní jednotky v jeho původní, celým tisíciletím prověřené podobě«.

Rozvod překvapil slovenského lídra

Slovenský tisk k státoprávnímu uspořádání

BRATISLAVA: Místopředseda federální vlády R. Filkus uvedl v rozhovoru pro deník Národní obroda, že jemu osobně jde o to, aby se státoprávní uspořádání zdokonalilo natolik, že Slovensko skutečně dosáhne postavení rovného s rovným.

»A to vůbec neznamena, že jedinou alternativou je rozpad. S touto jedinou variantou — buď funkční federace, nebo rozpad — se nyní operuje mnohem frekventovaněji na české straně. Čeští politici, na rozdíl od nás, poměrně jednoznačně hovoří o rozpadu,« uvedl R. Filkus. Místopředseda vlády ČSFR M. Čič k tomu dodává, že slovo rozpad by se nemělo ve státoprávní terminologii používat. »Jde nám o to, abychom se pokusili vytvořit nové vztahy jiné, lepší kvality, založené na skutečné spolupráci, rovnosti a rovnoprávnosti obou republik, na součinnosti a vzájemné prosperitě. Jde nám o dva svrchované státy,« řekl M. Čič.

V deníku Práca hovoří M. Čič o návrhu konfederální dohody. Uvádí, že v novém návrhu Ústavy SR se hovoří o právu vstupovat do svazků s jinými státy. »Nepočítáme s federací, a tedy ani s novou federální ústavou. V programu HZDS máme konfederaci. Konfederace nemá společnou ústavu. Vztahy mezi státy upravuje mezistát-

ní dohoda. V předběžném návrhu dohody máme, že nám jde o jednu měnu, volný pohyb občanů, pracovních sil, o společný prostor trhu, kde by se uplatňovaly zásady nové ekonomiky. Chceme také společnou obranu, harmonizaci daňové politiky, koordinovanou zahraniční politiku,« uvedl.

Deník Nový čas ve svém komentáři píše, že volba prezidenta může přinést ještě řadu zajímavých zauzení. Silní signály, zejména ze strany ODS, že možná nebude jeden stát, ale dva. Stále to však není dostatečně jasné, ačkoli parlamentní volby byly jistým předělem a začátkem nové etapy vývoje česko-slovenské vzájemnosti.

Deník Pravda uvádí, že málokdo po volbách předpokládal, že se republikoví vítězové pustí tak razantně do demontáže státu. »Stále více je však vidět, že česko-slovenský rozvod překvapil zejména slovenského lídra. Zřejmě neodhadl, že jeho český partner se tak rychle vzdá myšlenky společného státu vybudovaného na nových principech.«

ODS postoj nezmění

(jjk): ODS svůj postoj ke kandidatuře Václava Havla na funkci prezidenta nezmění i přesto, že Demokratická strana navrhuje Jiřího Dienstbiera, řekl na včerejší tiskové konferenci místopředseda federální vlády dr. Miroslav Macek. Názor na instituci federálního prezidenta může ODS přehodnotit až na základě výsledků jednání a po vypršení termínu 30. září. V případě, že by V. Havel odmítl kandidovat nebo rezignoval, uvažovalo by ODS o jeho kandidatuře na funkci prezidenta České republiky. Tato otázka souvisí i s tvorbou české ústavy, nebo alespoň s těmi hlavy ústavy, které se týkají instituce prezidenta. Princip rotujícího prezidenta je podle M. Maceka možný, ale pokud je to krok k rozdělení federace, je to krok špatným směrem. K programovému prohlášení federální vlády její místopředseda uvedl, že dnes by měla být odsouhlasena konečná verze a celé prohlášení předloženo FS. Zmínil se také, že rozhovor V. Mečiara v deníku Le Monde je pouhým populistickým zamlžováním daného stavu.

Nezaměstnanost na Ostravsku klesla v červnu na necelá tři procenta. V evidenci je nyní 6444 zájemců o práci. Téměř 68 procent z nich tvoří zájemci o dělnické profese.

Nekonečná volba

PRAHA: Počet kol volby prezidenta není nijak vázán na fakt, že funkční období nynějšího prezidenta Václava Havla definitivně skončí 5. října (pokud do té doby nebude zvolen prezident). Řekl to včera člen předsednictva Federálního shromáždění J. Mecl (Levý blok). Teoreticky to znamená, že při neshodě poslanců na navržených kandidátech se může volba opakovat ve čtrnáctidenních intervalech třeba i několik let. Pokud nebude oficiálně navržen žádný kandidát pro druhé dvoukolou volby prezidenta ČSFR, které začne 18. července, bude muset parlament konstatovat, že nebyl prezident zvolen, neboť nebylo koho volit, uvedl J. Mecl. Parlament by byl pak povinen připravit třetí dvoukolovou volbu, která se musí podle ústavního zákona o čs. federaci konat do čtrnácti dnů od druhého dvoukola, tedy nejpozději do 30. července. Přitom návrhy osob pro třetí kolo musejí být, jako při všech kolech, podány nejpozději 72 hodin před dnem volby. Třetí kolo by se tedy mohlo nejdříve uskutečnit 20. července.

KA'NEN NA KA'NENI, NA KA'NENI KA'NEN...

Unikáty v bavlne

PRAHA: Nejen o unikátní mapy a plány Toskánska, které v těchto dnech poutají pozornost návštěvníků na výstavě v pražském Belvederu, pečují pracovníci Státního ústředního archivu v Praze (SÚA). Na včerejší tiskové besedě však poukázali na nedostatek prostoru při ukládání archiválií. Perspektivním řešením bude výstavba nového areálu v Praze 4-Chodovci. Do roku 1994 by měly vzniknout dvě budovy, do nichž o rok později budou přemístěny první archiválie. Nejcenějším souborem SÚA je archiv české koruny. Obsahuje na 2800 listin, nejstarší z dvanáctého století. Naposledy byly veřejnosti představeny před čtyřmi lety na výstavě v Lobkovickém paláci na Pražském hradě. Pergameny jsou uloženy při teplotě deseti stupňů Celsia a v 55procentní vlhkosti vzduchu v nově vybudovaném železobetonovém monolitu u někdejší budovy Archivu země české v Dejvicích. Ta byla postavena v roce 1930 a po úpravách z konce 80. let je dnes nejmodernějším archivem v ČSFR.

Dr. R. Sacher odhazuje masku?

NAPSAL NÁM ČTENÁŘ

Máme v živé paměti, jak komunisté za své vlády k upevnění moci a kontroly nechávali nic náhodě a do všech podniků, úřadů, institucí, zájmových organizací, všude si nasazovali do čelných i nižších funkcí své prověřené a oddané lidi. Mnoho lidí mladé nebo střední generace si neuvědomuje, jak byl tento systém vlády a kontroly myšlení lidí špinavý, prohnáný, úskočný a nebezpečný. Ještě delikátnější a protřeřejší bylo počínání komunistů, když nasazovali »své lidi« do Čs. strany lidové. Tito lidé museli své nasazení skrýt pod masku věřících křesťanů. Odhalit je bylo často velmi obtížné.

JUDr. R. Sacher pracoval v ČSL již za komunistů a po listopadu 1989 získal popularitu. Po volbách v roce 1990 začal být svým jednáním a postoji »nečitelný« — dostával se do rozporu s vedením a programem ČSL. Jeho vystupování na mítincích komunistů v předvolební kampani v letoš-

ním roce šokovalo i širokou veřejnost. Těsně před volbami bylo i jeho vystoupení na tiskové konferenci pořádané V. Mečiarem v Bratislavě podezřelé. Čas »zapracoval« a v těchto dnech je každému jasné, že tato tiskovka byla jenom zástěrkou, jako je přání HZDS, aby dr. Sacher kandidoval na prezidenta.

JUDr. R. Sacher v publicistickém pořadu ČTV v pondělí 29. 6. prohlásil, že si prezidenta V. Havla nesmírně váží a že nebude jeho protikandidátem v prezidentských volbách! V pátek večer 3. 7. po neúspěšné volbě prezidenta republiky ve Federálním shromáždění v telefonickém rozhovoru s redaktorem ČTV Kantoříkem JUDr. R. Sacher prohlásil, že v dalším kole prezidentských voleb je ochoten kandidovat, bude-li některými poslanci jako kandidát navržen. Toto jeho jednání není možné označit jinak, než jako lícoměrné! Jen ukazuje, komu JUDr. R. Sacher slouží. Komunistům (i zamaskovaným v HZDS, LSU, ČSSD) nebo republikánům, kteří se do jedné fronty s komunisty (které »nenávidí«) svým hlasováním ve FS zařadili, jde o jediné: Za každou cenu nepřipustit znovuzvolení V. Havla prezidentem.

JE TO DIVNÝ SKRČEK...

Harrachovský Al Capone

(čre): V Semilech bylo v úterý zahájeno stíhání pro »organizování trestného činu vydírání proti 51letému spoluhlaviteli firmy SIMEKO z Harrachova, který si u tří mladíků z Nového Boru a jednoho vojáka základní služby objednal vydírání dalších dvou spoluhlavitelů firmy. Tím je chtěl donutit, aby zrušili smlouvu o založení firmy dohodou a veškerý majetek byl převeden na něj. Skupina maskovaných mladíků, ozbrojená plynovými pistolemi, noží a obuškami, si počkala na pachatelova společníka, naložila ho do auta a pod hrozbou násilí donutila podepsat dohodu o postoupení výhradních práv jedinému majiteli. Třetí společník byl momentálně v cizině. Policie zasáhla přímo při činu. Následní vydírání jsou stíhány pro spolupachatelství.

Nabízí se...

ŽENEVA: Július Kubík, Slovák, žijící od roku 1968 ve Švýcarsku, zaslal předsedovi SNR Ivanu Gašparovičovi »žádost o navrácení slovenského občanství a současně nabídl svoji kandidaturu na funkci prezidenta Slovenské republiky,« oznámil to ženevský deník La Suisse. Kopie zaslal Kubík podle listu politickým stranám HZDS, SDL, KDH a MKDH-Együttélés. Kubík, který ignoroval, že funkce slovenského prezidenta zatím neexistuje a že v ČSFR není jiná ústava než federální, má 52 let, je rozvedený a s jedním synem.

...A ŽÁDAL BY BYLO T V ŠVAYCU...

(hop): Českoslovenští letci, kteří bojovali ve druhé světové válce jako příslušníci britských RAF, se vrátili z Francie, kde pobývali od 22. do 28. června 1992. Navštívili místa, na kterých se připravovali před 42 lety k boji a setkali se se svými přáteli z řad francouzského a anglického letectva. »Byli jsme unesení, jak velkého přijetí se nám dostalo,« uvedl na včerejší tiskové konferenci plk. L. Ulehla. »V Československu jsme zapomenutí muži,« dodal trpce.

Policie ignorovala zákon

Před parlament se nesmí ● Bude příští volba klidnější?

PRAHA: Slovní a fyzické útoky na poslance FS po skončení páteční neúspěšné volby prezidenta ČSFR byly podle informací, které včera ČSTK získala, přímým důsledkem absolutního ignorování zákona o právu shromažďovacím ze strany české policie.

Napadení byli mj. předseda SPR-RSČ Miroslav Sládek a poslanec Pavel Dostál (ČSSD), kterého demonstranti poplivali, neboť se domnívali, že je Slovák.

Paragraf 1 odstavce 5 zákona o právu shromažďovacím říká: »Jsou zakázána shromáždění v okruhu 100 metrů od budov zákonodárných sborů nebo od míst, kde tyto sbory jednají.« Navíc každé shromáždění, které se uskuteční za touto hranicí, musí být řádně předem ohlášeno na příslušném úřadu a jím povoleno.

Příslušníci ochranné služby, která je součástí Federálního policejního sboru a je jím hlavním úkolem je ochrana ústavních činitelů, měli zamezit shromáždění občanů instalací zátarasů.

Příslušníci ochranné služby sice uvědomili Policii České republiky, která se má starat o zajištění pořádku mimo budovu parlamentu, ale příliš pozdě. Několik českých policistů se k budově FS dostavilo, ale nezasáhlo údajně proto, že se lidé shromáždili k podpoře Václava Havla.

V pondělí 13. července se sejde vedoucí Kanceláře FS se zástupci Policie ČR a Federálního policejního sboru, aby se poradili, jak předejít obdobné situaci při dalších kolech volby prezidenta.

Podle tiskového mluvčího federálního ministerstva vnitra M. Fendrycha policisté

Ochranné služby Federálního policejního sboru (FPS) splnili při incidentu před budovou Federálního shromáždění všechny své povinnosti.

Policisté FPS ze zákona zajišťovali ochranu budovy parlamentu před napadením a zajišťovali veřejný pořádek uvnitř budovy. Ochrana veřejného pořádku před parlamentem náleží Policii České republiky, zdůrazňuje Martin Fendrych ve stanovisku, které včera poskytl ČSTK.

Bezpečnostní situace, která vznikla před parlamentem po nevolení Václava Havla prezidentem ČSFR, vedla policisty FPS k tomu, že nabídli poslancům nerušený odchod z budovy reprezentačním vchodem. Republikánský poslanec Miroslav Sládek, který byl později napaden, podle tiskového mluvčího tuto nabídku odmítl.

Ochrana, kterou Miroslavu Sládkovi posléze poskytli policisté Ochranné služby FPS, vycházela z obavy, že může být po svém prvním napadení znovu napaden demonstranty. Doprovod Miroslava Sládka policisty FPS do metra a dále do jeho bydliště byl motivován zákonnou povinností, neboť bylo nezbytné ochránit život a zdraví Miroslava Sládka.

Podle sdělení pražských policistů je muž, který napadl Miroslava Sládka, vyšetřován na svobodě.

**Goldene Stimme
begeisterte Fans**

Karel Gott zum zehnten Mal in 20 Jahren auf dem Höchster Schloßfest: Rund 2000 Fans - darunter die Politi-Damen Lilli Pöhl, Sylvia Schenk und Petra Roth - lauschten der "goldenen Stimme aus Prag", begeistert von Schlager-Evergreens wie "Babuschka" und "Einmal um die ganze Welt".

UŽ ZASE
ORSTĚŽUJE!

Kostel sv. Petra a Pavla před rokem 1420 z knihy J. F. Hammerschmidta Gloria et majestas Wissehradensis ecclesiae ss. apostolorum Petri et Pauli, Praha 1700.

Vyšehradský kostel sv. Petra a Pavla

V den svátku sv. Petra a Pavla byl opět otevřen po rekonstrukci kapitulní chrám na Vyšehradě. Slavnostní měli zde při této příležitosti sloužit pražský arcibiskup M. Vik. Románská bazilika sv. Petra a Pavla — svěcení sv. Petrovi je starší — byla založena českým knížetem Vratislavem (od roku 1085 první český král) kolem roku 1070. Sám kníže prý nanosil do základů stavby plátek 12 nářů kamene. Podle záměru panovníka měl být Vyšehrad protiváhou Pražskému hradu a sídlem přemyslovských panovníků.

Letopis kanovníka vyšehradského uvádí, že byla bazilika stavebně upravena za Vratislavova syna Soběslava. Dlažba kostela prý byla pokryta hlazeným kamenem, stěny vyzdobeny malbami a do průčelí chrámu nechal kníže osadit drahocennou královskou korunu zhotovenou z dvanácti hřiven zlata a osmdesáti hřiven stříbra. Soběslav rozmnožil výrazně i nadání kapituly. Kostel sv. Petra a Pavla byl přímo pod ochranou Říma a nepodléhal tedy českým biskupům. Od počátku byl kostelem hrobním, neboť zde od konce 11. století byli pohřbíváni přemyslovští panovníci. Význam Vyšehradu vzrostl zvláště za vlády Karla IV., podle jeho Korunovačního řádu měli čeští králové konat v předvečer korunovace pouť na Vyšehrad. Karel tak vzdával úctu přemyslovské tradici

a chtěl zdůraznit kontinuitu českého státu. Za Karlova panování byla bazilika architektonicky upravena. Po Karlově smrti bylo jeho tělo přeneseno nejprve do vyšehradského kapitulního kostela, kde byla sloužena mše, a teprve poté nesen do dalších pražských kostelů.

Rovněž renesanční doba přinesla stavební úpravy chrámu. V letech 1575—1576 vedl přestavbu malostranský stavitel Oldřich Avostalis a mistr Benedikt. V etapě renesanční přestavby věnoval i Rudolf II. 1000 tolarů na cihly pro chrám. Dokončení stavebních prací bylo oslaveno v roce 1599 svěcením nového hlavního oltáře pražským arcibiskupem Zbyňkem Berkou z Dubé. Předbarokní podoba kostela byla zachycena na dobových vedutách ze 17. století.

Podstatná přestavba kostela byla prove-

dena až v baroku a podílela se na ní řada umělců. Dochovala se zpráva, podle které stavitel F. M. Kaňka vypracoval plány stavební úpravy kostela, které však nebyly zřejmě použity. Architektura chrámu byla výrazně ovlivněna uměním Santiniho. Kostel ztratil svůj středověký ráz, i když základní středověká pětilodní dispozice zůstala zachována. Na obvodu jižní a severní lodi chrámu byly ponechány boční gotické kaple. V letech 1885—1903 přestavěl kapitulní baziliku v novogotickém stylu J. Mocker, tehdy došlo k úplné redukci zbytků středověké architektury. Rovněž zařízení vnitřku kostela je vesměs dílem 19. a 20. století.

O středověkém interiéru kapitulního chrámu se dochovalo jen málo zpráv. Při regotizaci byly nalezeny vzácné gotické malby s biblickými náměty — Navštívení Panny Marie a Vzkříšení Krista. Byly však zablýženy a nahrazeny secesní výzdobou. Doposud spatřujeme v kostele raně románskou tumbu — sarkofág sv. Longina. Ostatky tohoto světce získal přímo z Říma vyšehradský probošt Václav Králík z Buřenic a uložil je v roce 1409 do sarkofágu. Ve třetí kapli jižní lodi byl zavěšen dodnes dochovaný deskový obraz Madony Vyšehradské tzv. Dešťové (kolem roku 1360). Typ kočlivé Madony (Galaktotrofusa) sahá až do koptického umění 7. století. Obraz namaloval patrně umělec z italizující skupiny českých gotických malířů. Marie s hvězdnou svatozáří má na znamení neposkvrněnosti u nohou půlměsíc vypouklou stranou vzhůru a výjev je zasazen na květinovou louku. Podle některých zpráv patřil

obraz Karlu IV., podle jiných pocházel ze sbírek Rudolfa II. a kostelu jej daroval Rudolfův rádce a sekretář Andreas Hannevald. Obraz byl uctíván jako zázračný, přicházeli k němu prosebníci a v době sucha se modlili za dešť. Josef II. sice tato procesí zakázal, ale ta se konala i nadále. Počátkem května roku 1790 přišlo do chrámu 20 000 poutníků a prošli u obrazu o příchod deště.

Patronem chrámu sv. Petra a Pavla byl český panovník a vyšehradský probošt zastával funkci kancléře Českého království. Připomeňme, že jedním z kanovníků vyšehradské kapituly byl i Jan Nepomucký.

V lednu 1393 propůjčil papež Bonifác IX. české zemi zvláštní milostivé léto, které začalo čtvrtou postní nedělí a trvalo do 14. září 1393. Kdo z Pražanů chtěl získat odpustky, musel navštívit patnáctkrát (mimopražští sedmkrát) určené čtyři kostely, mezi nimi byl i vyšehradský kapitulní kostel. Přijímal oltářní svátost a byl zavázán konat dobré skutky a složit, pokud byl majetný, takovou sumu peněz, kolik by stála cesta k milostivému létu do Říma. Část těchto peněz byla použita na opravu kostelů. Mezi vyšehradskými poutníky byl tehdy i mladý Jan Hus, který se zde zpovídal a složil své poslední 4 groše.

Ke kapitule vyšehradské patřila i škola. V kostele vedle jejich žáků pomáhali i tzv. žáci desíti chlebě, kteří zastupovali chorálníky a jejich výživu zajišťovala kapitula. Ta se starala i o chudobné a potřebné farníky.

V blízkosti kostela sv. Petra a Pavla se již v 11. a 12. století pohřbívalo. Vznik vyšehradského hřbitova se však datuje až k roku 1660, kdy nechal děkan Martin Veselanský postavit kolem již existujícího hřbitova novou zeď. Postupem doby se hřbitov stával jedinečným architektonickým celkem a sochařskou galerií, místem posledního odpočinku našich

Předhusitská podoba kapitulního chrámu sv. Petra a Pavla podle F. B. Wernera z roku 1752.

Vyšehradská Panna Maria, zvaná Deštová, z doby po roce 1350.

Goebbels enthüllt Hitlers größten Irrtum:

„Im Westen gibt es nur einen Kartoffelkrieg!“

London. Ausgerechnet der Mann, der das sogenannte Tausendjährige Reich am diabolischsten verherrlicht hat, sorgt jetzt noch aus dem Grab heraus für weltweites Aufsehen. Norman Stone, Historiker in Oxford: „Die neu aufgetauchten Tagebücher von Joseph Goebbels sind das letzte wirklich wichtige Dokument aus dem Dritten Reich.“

Am Freitag hatte die „Daily Mail“ Goebbels-Aufzeichnungen veröffentlicht. Gestern folgte die „Sunday Times“. Die Notizen des Propagandaministers stammen aus dem Moskauer Zentralen Staatsarchiv. Sie wurden dort – welche Ironie – von dem umstrittenen Historiker David Irving ausgegraben. Irving hat Hitlers Schuld oft verharmlost.

„Nun sind wir wieder eine Weltmacht!“

Am 3. September hatten England und Frankreich dem Reich den Krieg erklärt. Am selben Tag notiert Goebbels Hitlers Reaktion: „Im Westen gibt es nur einen Kartoffelkrieg. London und Paris wer-

den sich schon schnell wieder beruhigen.“

Goebbels kann an eine Beruhigung „nicht glauben“. Grund: die Entschlossenheit von Churchill, damals 1. Lord der Admiralität. „Aber wir werden so oder so bis zum Sieg

scharfem Ton, daß er davon nicht zurückschrecken würde, wenn es nötig sei.“ (Eintragung vom 15. September.)

Daß Hitler mit seiner aggressiven Politik nicht nur pokerte, sondern den Krieg durchaus einkalkulierte, hatte der später hingerichtete NS-Gegner Carl Goerdeler und sein Kreis den westlichen Regierungen mehrfach zu verstehen gegeben – vergeblich.

Thema des Tages

Goebbels-Tagebücher

kämpfen“, schreibt Goebbels. Im übrigen vertraut er Hitler: „Der Führer ist ein prophetisches Genie.“

Zum Krieg war Hitler schon im Herbst 1938 bereit. Am 30. September wurde mit Frankreich, England und Italien das Münchner Abkommen unterzeichnet. Der „Führer“ bekam von der Tschechoslowakei die Sudeten-Gebiete. „Nun sind wir wieder eine Weltmacht“, zitiert Goebbels seinen Meister.

Schon vorher hatte er laut Goebbels gehöhnt: „London hat größte Angst vor einem Weltkrieg... Der Führer erklärte in

Noch eine zweite Klarstellung liefert Goebbels: Die „Kristallnacht“ (vom 9. auf den 10. November 1938) wurde von Hitler befohlen. Bisher galt Goebbels als eigentlicher Drahtzieher. Hitler wollte, so Goebbels, „daß die Juden einmal den Volkszorn zu spüren bekommen. Der Führer hat angeordnet, daß 20 000 bis 30 000 Juden sofort zu verhaften sind“. Goebbels: „Bravo, bravo.“

Bilanz der „Reichskristallnacht“: 91 jüdische Mitbürger wurden ermordet, 26 000 ins KZ verschleppt, 171 Synagogen niedergebrannt und 7500 Geschäfte zerstört.

VIDEŇ: Předsednictvo rakouského parlamentu schválilo novelu vládního usnesení ohledně národnostních menšin, podle níž jsou v Rakousku žijící Češi a Slováci dvě odlišné národnostní skupiny. Dosud Rakousko uznávalo za národní skupinu pouze Čechy, kteří také měli a mají odpovídající strukturovanou organizaci a odpovědné orgány, od nynějška jsou samostatnou skupinou podle zákona i Slováci, kteří tak dostali právo vytvořit zastupitelskou Radu národnostní skupiny. Bude poradním orgánem rakouské vlády a stýčným orgánem mezi vládou a rakouskými Slováky.

Die „Reichskristallnacht“ Hitlers Werk

Řešení bude ústavní

HELSINKY: Aktivní podíl na procesu

bezpečnosti a spolupráce v Evropě a informování hlav členských států KBSE o situaci v Československu včetně možnosti jeho rozdělení jsou hlavními úkoly čs.

delegace na summitu v Helsinkách. Svědčí o tom i aktivita prezidenta Havla, který zatím absolvoval bilaterální rozhovory s polským kolegou Wałęsą, německým kancléřem Kohlem, rakouským kancléřem Vranitzkým a francouzským prezidentem Mitterrandem. Informoval je o příčinách a alternativách dalšího vývoje v Československu. V. Havel při těchto setkáních zdůraznil odhodlání – ať bude řešení jakékoliv, bude mluvit a účastnit Podporu a úctu prezidentu Havlovi vyslovil prezident USA Bush při jejich odpoledním setkání v sídle americké delegace.

A CO NA TO NEZNÁMÝ VOJÍN?

Ve výroční den bitvy u Zborova, 2. července, se v panteonu Národního muzea sešli před historickými prapory československých legionářů z Ruska pamětníci bojů — téměř století muži — s vojáky druhého odboje, kteří se činy přihlásili k jejich odkazu, a také ti, pro které toto výročí zůstává příležitostí k zamyšlení o velice vážných věcech; k zamyšlení o válce, o boji za svobodu, o demokracii, o osobní statečnosti a obětavosti...

Tady jsem si uvědomil náš veliký dluh. Ti staří muži, kteří v pozoru sledovali prapory přinášené čestnou jednotkou, mají v sobě něco, co jim už tehdy, před sedmdesáti pěti léty, velelo dobrovolně se rozhodnout možná dokonce k obětování života. Že je to pro nás nepochopitelné? Asi nám stále ještě chybí schopnost uvěřit a věřit. A rozmýšlet. O tom, co je hodnota, co je víry hodno.

Co na to tedy Neznámý voják?

Sel by zas? Rád? Kdo ví, kdo za něj dnes může mluvit; víme však, že ten náš první Neznámý byl dobrovolník. Vlastně: dobrovolce. V jeho armádě si všichni mezi sebou říkali bratři. Dlouho zůstávali opravdovými demokraty, jak to jen vojna dovozovala. Byli československými legionáři a poprvé jako opravdová samostatná jednotka bojovali — a také umírali — před sedmdesáti pěti léty v bitvě u Zborova na Ukrajině, 75 kilometrů východně od Lvova. V létě roku 1917 se tam táhla východní fronta první světové války. Část ruských linií obsadili vojáci československé brigády. Mezi prvními, když se valem rozkládala morálka ruských vojáků, se přihlásili k ofenzivnímu nasazení. Zaútočili 2. července v 9 hodin ráno. Po dvou hodinách prorazili opevněné postavení protivníka, po šesti hodinách postoupili o pět kilometrů. Těch Čechů a Slováků, bývalých zajatců, z rakousko-uherských jednotek a krajanů z Ruska, už dříve nasazených na rozvědky a do boje spolu s ruskými jednotkami, bylo na tři a půl tisíce. Tady u Zborova, poprvé v novodobých dějinách, bojovali samostatně. Třeba jejich vystoupení mělo z hlediska strategického jen dílčí význam, politický ohlas jejich činu byl nesrovnatelně větší. Náhle bylo zřejmé, že politická aktivita emigrantů kolem profesora T. G. Masaryka je službou odhodlání obyčejných lidí, kteří chtěli být občany, občany ještě neexistujícího československého státu. Vojenské kvality československé jednotky zvrátily i nepřiz-

nivý názor ruské poúnorové vlády na existenci a rozšiřování československého vojska v Rusku. Pak už bylo úsilí T. G. Masaryka o vytvoření autonomního armádního sboru v Rusku korunováno rychlým úspěchem, a to nejen na východě, ale i ve Francii. Zborov byl počátkem existence samostatné armády. Mnohokrát to bylo zdůrazňováno, lapidárně to řekl T. G. Masaryk při desátém výročí bitvy: „...Zborovem dobyli jsme si na Rusku rázem vojensky i politicky mnohem lepší pozice, nežli jsme mě-

Jeho šťastnější bratři se probili Sibiří, vrátili se z Francie a Itálie a doma na ně čekalo, jak už u nás bývá zvykem, něco lepších funkcí, většinou však zase jen práce a pocit odpovědnosti, závazek k prezidentovi, jehož zásady vzali za své a jehož upřímně ctili. Tito muži, kteří se dobrovolně přihlásili k boji za samostatnost, se pak stejně dobrovolně stali účastníky odboje proti německé okupaci za druhé světové války; znovu nelitovali svých životů. Pak byli opět terčem zloby režimu, to-

Odpočinek příslušníků 1. čs. pluku v zákopech u Zborova.

li před tím, Zborov vydatně působil na spojenece a Prahu a tím na Rakousko. Zborov znamená pro náš zahraniční odboj mezník.

Neznámý voják byl legionář. Padl u Zborova. A k rozporuplné povaze našich dějin patří i to, že padl v boji, kdy proti útočícím československým dobrovolcům stáli rakousko-uherské vojáky 35. a 75. pěšího pluku, které byly doplňovány z větší části v českých zemích. Říkalo se pak, že v tomto boji se kdesi střetli i otec se synem. Snad by to mohla být pravda. Neradostná.

Neznámý voják byl spolu s ostatními 185 padlými pohřben v hrobě u vsky Cecové.

ho, jenž vzešel ze země, která jim kdysi poskytla pohostinství.

Nepředsbíhejme. Neznámý voják se domů vrátil také. V roce 1922, pět let po bitvě. Jeho ostatky byly vyzvednuty, převezeny do Prahy, vystaveny v panteonu Národního muzea, převezeny na lafetě děla na Staroměstské náměstí a zatím uložené v kapli radnice. Zborovský padlý byl uložen v kapli jen zatím. Toto slovo bylo tehdy použito. Pak oslavy odvanuly, přišla okupace a pro přemýšlející a nezapomínající zbyl symbol. Byť památník byl jenom zatím. Byl to však dobrý symbol cenných zásad. A ten popuzoval. Symbol, který je spontánně uctíván ovládanými, mocné vždy popuzuje. Hrob byl tedy okupanty zneuctěn a zničen. V říjnové noci roku 1941 byly rakev i ostatky Neznámého vojína vhozeny u Tróje do Vltavy. Jako by tak padl i ve svém druhém boji! Tak se to mohlo zdát dlouhých padesát let. Jen v roce 1947 a pak snad v roce 1967 svítko světélko vzpomínky, ale pak již odkaz legionářů a paměť jejich bojů zůstávaly jen zostouzenou a špiněnou stránkou dějepisu.

Letos jsme měli znovu možnost při příležitosti výročí vzpomenout. Snad to neuděláme tak, aby nás Neznámý voják okřikl jako ten Krylův Neznámý. Snad si právě v této době, na chvíli, pokusíme udělat čas, abychom se poohlédli po kvalitě našeho historického vědomí. Neboť zdá se mi, že k vlastní škodě ještě jen málo jsme poznali souvislosti, v nichž se naše státnost rodila, a možná jen nedostatečně se odvoláváme k idejím, z nichž vznikl stát, k idejím, které jej udržují nebo dnes již do jiného světla stavějí jeho podobu, na kterou jsme časem přivykli. Budme pozornější k dějinám. A nejen k našim. Je to potřebné, jde-li o ověření hodnot.

Kulometné hnízdo v zákopech československé brigády.

Ranění v bitvě u Zborova na obvažití československé brigádu 2. 7. 1917.

Před sto padesáti lety obcházelo Evropu strašidlo komunismu. Dnes jí obchází strašidlo postkomunismu. Jestliže rychlé zhroucení totalitního systému v sovětském impériu a jeho satelitech svět překvapilo a zaskočilo, pak ještě víc nás všechny asi překvapuje množství a hloubka problémů, které skryté dřímaly pod povrchem komu-

kratické i hospodářské tradice — jako jeden z možných stabilizačních bodů ve střední Evropě. I tato země dnes prožívá hlubokou krizi své státnosti. Stojíme před otázkou, zda její dosavadní státnost, s kterou se identifikovalo několik generací Čechů a Slováků, není dynamikou historie už překonána.

Postavit hráz postkomunismu

nistické jednoty a které se teprve teď vyjevují v celé své naléhavosti a síle.

Všechny nové a obtížně se tvořící demokratické režimy postkomunistického světa se musí s různými variantami těchto problémů utkávat. Zdá se, že postkomunistický svět je dnes velkým kotlem, v němž se znovu přetavují osudy národů a v němž probíhá mnoho složitých chemických reakcí, dobrých i velmi nebezpečných.

Zastupují zde zemi, kterou mnozí nedávna vnímali — s ohledem na její demo-

Po druhé světové válce udělalo několik velkých evropských politiků — Churchill, de Gaulle, Adenauer a další — mnoho proto, aby západní Evropa vytvořila svůj vlastní systém jednoty v různosti, jehož neodmyslitelnou součástí bylo civilizační, politické i bezpečnostní propojení se severoamerickým kontinentem. Myslím, že na jejich dílo je dnes třeba nově navázat a pokusit se s jejich velkorysostí, odvahou a ofenzívností budovat analogický systém jednoty v různosti, v měřítku nejen celoevropském a atlantickém, ale i v euroasijském. Jedině

takovéto rychlé, pozitivní, velkorysé a odvázné dílo může postavit hráz nebezpečí, že postkomunistický Východ začne vyzařovat nestabilitu daleko za své hranice a že se stane novým ohrožením, ohrožením, které bude v určitém smyslu ještě nebezpečnější než komunismus.

Jediná síla, kterou lze proti tomu všemu postavit, je síla dobré politické vůle. Myslím, že KBSE je z různých důvodů prostředím neobyčejně vhodným k projevům takové politické vůle. Politika demokratického Československa vkládala od začátku velké naděje právě do KBSE a doporučovala jí, aby rychle hledala svou novou roli v měnící se Evropě.

Evropské společenství může být hlavním motorem evropského sjednocování, který bude ukazovat všem, že integrace nemusí omezovat svébytnost, ale může naopak vytvářet lepší podmínky jejímu rozvoji, a který bude zároveň vtahovat další země do svého gravitačního pole. NATO a ZEU mohou dobře sloužit jako hlavní nástroje eventuálních mírových misí KBSE.

Prezidenta - básníka nešlo přeslechnout

Pokud dojde k rozdělení Československa, bude nutné znovu jednat o asociační dohodu s Evropským společenstvím, zejména pak o již platné obchodní části. Vyplynulo to ze včerejšího rozhovoru čs. prezidenta V. Havla s představiteli ES v čele s předsedou komise ES J. Delorsem v Helsinkách. Mluvčí prezidenta M. Žantovský k tomu dodal, že by se Česká republika musela dohodnout se Slovenskou republikou na rozdělení obchodních kvót. »Určité technické problémy existovat budou, protože není žádný automatický postup pro eventualitu rozdělení státu a záleží na radě ministrů ES, jaké vztahy zaujme k jednotlivým nově vzniklým zemím,« řekl mluvčí, když charakterizoval celkový dojem z jednání.

Rozdělení ČSFR je pravděpodobnou alternativou, odpověděl čs. prezident V. Havel generálnímu tajemníkovi NATO M. Wörnerovi na dotaz, jaká je pravděpodobnost rozpadu federace. M. Wörner vyjádřil lítost nad takovým vývojem, zároveň však i pochopení a respektování vnitřní situace v Československu. Pokud k rozdělení dojde, Severoatlantická aliance bude mít zájem i na spolupráci s oběma nástupnickými subjekty.

Československá delegace splnila na vrcholné schůzce KBSE v Helsinkách svou úlohu. Novinářům to sdělil mluvčí prezidenta ČSFR M. Žantovský. Tato úloha spočívala v aktivním podílu Československa jako předsednické země KBSE na procesu bezpečnosti a spolupráce v Evropě a při bilaterálních jednáních v informování o současné politické situaci v Československu včetně alternativ budoucího státního uspořádání.

BONN: Za nepřetržitý řetěz monologů označil včera helsinskou vrcholnou schůzku KBSE německý deník Die Welt. První, kdo prolomil tuto uniformitu, byl podle listu prezident ČSFR V. Havel. Prezident-básník, který se nenechal přitlačit k zemi, vybočil i v Helsinkách z rámce obvyklých frází, pokračuje deník. To, co říkal o národních erupcích v bývalém komunistickém Východě, nebylo možné přeslechnout.

● Nezaměstnanost v Austrálii činila v červnu 11,1 procenta. Je to nejvyšší číslo od roku 1978. Celkem je nezaměstnaných 983 500 lidí.

Závislost - záruka nezávislosti

PRAHA: Pochopení pro situaci v československé federaci, ale současně i obavy z jejího dalšího vývoje vyjádřil včera na tiskové konferenci v Praze P. Ustinov. Upozornil, že k nebezpečí rozpadu státu dochází právě v momentě, kdy největší a nejsilnější země světa začínají objevovat »iluzorní samostatnost, neboť byly nuceny akceptovat skutečnost vzájemné závislosti.« »Vzájemná závislost je největší zárukou vlastní nezávislosti,« podtrhl P. Ustinov. »Domnívám se, že Česká republika bude mít v případě rozpadu federace mnohem méně potíží se získáním zahraničního kapitálu než Slovensko. Ale bude to degradace, zvláště pak slovenské části. Slovensko bude vyžadovat pozornost stejně jako Makedonie, Moldavsko a další, které jako ptáčata v hnízdě pípají, aby přilákala pozornost svých rodičů,« řekl P. Ustinov.

PRAHA: Předseda Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa a poslanec FS M. Sládek je prvním oficiálním kandidátem druhého dvoukola prezidentských voleb, které začne 16. července. Návrh kandidatury M. Sládka na úřad prezidenta ČSFR včera podal předsedovi FS jménem poslanců SPR-RSČ místopředseda jejich poslaneckého klubu v parlamentu J. Krejsa.

Ad Ibarov /
do 15/3 22

~~Hlas~~

Napsal jsem ^{jednou} a ^{mlukem} ^{10' min} o významu Ibarova
pro vývoj naší armády a Putku a alibho bask'
evropejského: Ibarov ~~uměl~~ uměl organizaci
armády a armáda ~~byla~~ byla nabýta
podmínkou svobody a samostatnosti. Bez
našeho uchování armády by bychom te
samostatnosti sotva byli dosáhli. Společný
i nepřítelský svět viděl o Golčáku, viděl
o Krbíku a Lívě o Žitavě a o níže -
o nás a našich politických cílech viděl
málo a mohl by se po něm mluvit, kdybychom
byli přidali na státní právní a diplomatické
deklarace. Ibarovem zakládali jsme
svou výzovou akci, která nás postavila
na novou národní bázi. V době, kdy
celý svět byl v poli, nemohli, a
nesměli jsme se omezit na deklarace
a deklarace. A také vliv naší armády
na politiku doma byl velký a
jiste rozhodující.

Váša paní bratrů Ibarovských,
přátelů i zvrácených.

F. S. H.

13/2 22

Dne 2. července v 8 hodin 45 minut zaujala má rota výchozí základnu v starém zákopu na jihu od lunety, v délce 230 kroků.

Přesně v 9 hodin vrhl jsem se v čele první útočné vlny, kterou tvořila první půlrota, za silného dělostřeleckého ohně protivníkovy do útoku na opevněnou nepřátelskou pozici. Útok byl proveden zčásti na levou opevněnou polní stráž, zčásti na přední nepřátelskou linii vlevo od stráže. Vzdálenost 200 kroků mezi naší výchozí základnou a nepřátelskou pozicí byla na můj rozkaz proběhnuta prudkým náletem, bez oddechů, takže ztráty byly velmi malé. Jen 2 střelci byli lehce raněni.

V nepřátelských zákopech začala jedna část mé vlny pronikat doprava, druhá se mnou doleva. Protivník kladl tuhý odpor, ale naše bodáky, bomby a kromě toho i nadšení, s nímž jsme se vrhli na nepřítel, brzy nabyly vrhu nad početně silnějším odporem. Za prvními dvěma traverzami byla část nepřítelů pobita, část zajata. Postupně jsem s chabými střelci čistil první linii v její levé části, odrazil dva protiútoky, za nichž jsem zabil kadet aspiranta a za nichž bylo raněno několik nepřátelských vojáků. Další cestu nám chtěl zatarazit důstojník s vojákem-bombometičky, byl však našimi bombami zahnán. Tak jsem brzy vyčistil nepřátelskou linii až do levé spojovací chodby. Tam byl zajat důstojník a jeho četa. V těchto místech jsem odrazil opětovné útoky protivníka, který se snažil nás vyhnat.

Druhá část čistila v tu dobu linii až k pravé spojovací chodbě, kam se zároveň probíla 7. rota.

Za živých útoků na levé straně ztratil jsem 16 střelců a udržel své místo do příchodu druhé vlny, které velel praporek Fidlík. S příchodem posilou jsem upevnil levé křídlo a vydal jsem se na druhou nepřátelskou linii. Boj o ni netrval dlouho, nepřítel byl brzy vyhnán, měl mnoho mrtvých, raněných a zajatých. Za pomoci přehovátavší 10. roty byly tam ukořistěny 3 kulometry.

Po vyčištění druhé linie navázal jsem spojení s rotou na pravém křídle a zesílil jsem kulometem křídlo levé, které bylo po celou dobu obnažené a vystavené nebezpečí. Jedním z ukořistěných kulometů, nasazeným na můj rozkaz do středu pozice, kterou jsme obsadili, byl odražen protiútok nepřítelů, který se vzpamatoval.

Protiútok byl snadno odvrácen, načež jsem dal rozkaz k útoku na třetí linii, které jsme dobyli skoro bez ztrát a zajali mnoho nepřátel. Pro nedostatek lidí jsme posílali zajatce do týlu bez stráží nebo jen s raněnými. Bylo ukořistěno několik... (rukopis je na tomto místě porušen) ... které nám mohly pomoci z kritické situace. Ihned jsem poslal pro kulomet a pro posilu. Díky pohotovosti velitele praporu, kulomet se zálohou brzy přišel, do té doby jsme odrazili útočící nepřátelské řetězy. V této pozici jsme zůstali do noci, kdy nás vystřídal 328. pěší pluk.

Trofeje:

Mou rotou byly ukořistěny tyto trofeje, většinou samostatně, jen v několika případech s přispěním jiných rot: 18 kulometů, 6 minometů, 1 záho-

Podporučík Švec se stal pak plukovníkem
A zastřelil se před koncem 1. svět. války,
protože mu některé čs. jednotky odmítly
plnit rozkaz, tzv. Povstačí.
Za 1. rep. mu postavili na Pohorelci
Dělník a ten maceš odstraňoval.
Natočil se i film a spis. dr. Fr. Langer
neposl oliv. hru.

prvé dělo, 7 polních děl, 1 reflektor.
Zajatci nebyli počítáni, včetně byli poslani do týlu s raněnými nebo
bez stráží. Také ostatní výzbroj a válečné zásoby, jejich soupis by si byl vy-
žádal mnoho času, nebyly počítány.

Ztráty:

Mrtvých 13, raněných 38 (4 setrvali v boji), nezvěstných 2.

Stavět se začne za 28 měsíců

(štp): »Chtěl bych poděkovat historii,« řekl včera odpoledne v Brožíkově síni Starměstské radnice v Praze generální ředitel francouzské společnosti Caisse des Dépôts et Consignations (CDC) pan R. Lion po podpisu smlouvy mezi městem Prahou a CDC na zástavbu proluky zvané Mysibek, »že tak dlouho ponechala v srdci Prahy takový pozemek. Akce pro nás představuje dlouhodobý příslib a chceme být citliví v přístupu jak urbanistickém, tak historickém.«

Smlouvu o pronájmu na 99 let, jejímž výsledkem má být komplexní polyfunkční projekt s mezinárodním standardem na rozloze 28 000 metrů čtverečních, podepsal za hlavní město první náměstek primátora ing. J. Valda, slavnostnímu aktu byli přítomni velvyslanec Francie pan J. Gueguignon, J. P. Dumortier, ministr práce a sociálních věcí ČR ing. J. Vodička (na radnici přispěchal ihned po zasedání vlády) a další.

Francouzská společnost, jejíž vznik se datuje do začátku minulého století, prošla vítězně konkursním řízením a zavázala se v proluce mezi ulicemi Na příkopě a Ovocným trhem vystavět do roku 1995 ojedinělý objekt, jehož 21 500 m² mají tvořit kancelářské prostory např. pro finanční ústavy, na 6000 m² má být obchodní středisko, dalších 1200 m² mají představovat plochy pro kulturní a společenskou činnost, navíc zde mají být parkovací prostory pro 280–500 vozů.

Ředitel CDC ujistil přítomné, že se společnost, jež hodlá spolupracovat s českými architekty, chce Praze přiblížit i tím, že bude respektovat její umělecké a architektonické hodnoty. Náklady na projekt jsou odhadovány na 140 milionů dolarů a ponese je a. s. Mysibek, která včerejším podpisem smlouvy vznikla a která z 20 % patří Praze a z 80 % společnosti CDC.

O společnosti CDC jsme se dověděli, že se spolupodílí na výstavbě velkého obchodního centra poblíž hotelu Atrium, své finance už vložila do ČSA a bylo jí nabídnuto, aby se podílela i na některých úpravách čtvrti Hradčany. Kromě toho se Francouzi chystají renovovat Karlín a snad i části Starého Města.

(jkk): V úvodu včerejší tiskové konference KSČM novinářům předseda J. Svoboda sdělil, že chtěl koupit láhev okurek, když máme tu okurkovou sezónu. Vzápětí však zabředl i do meteorologie tvrzením, že nás přesto čeká horké léto. Kromě výpadů proti P. Dostálovi (ČSSD) a Českému deníku jsme se dověděli, že Levý blok plánuje rozšíření svých řad o některé menší podobně smýšlející hnutí a strany. Pozorovatelem v LB by měla být i blíže nespecifikovaná frakce LSU [!]. J. Svoboda obvinil vládní koalici, že rozděluje opoziční strany na demokratické a nedemokratické a nedefinuje přitom, jaký je mezi nimi faktický rozdíl. KSČM nebude podporovat programové prohlášení vlády, protože tato vláda nepočítá do budoucna se společným státem. Předseda KSČM se pochlubil, že nehlasoval pro Václava Havla, ale R. Sachera by podpořil i přesto, že KSČM jeho kandidaturu nenavrhně.

Prátele starých pořádků

Ve středečním Moravském demokratickém deníku RT tvrdil předseda české vlády V. Klaus, že jedním z kamenů árazu v nynějších česko-slovenských rozhovorech je federální televizní vysílání. Útoky V. Mečiara na federální sdělovací prostředky – zejména na televizní Deník ČST a Události, komentáře – jsou veřejnosti dostatečně známy. I když je předseda strany usilující o demokratické Slovensko, snaha zrušit federální vysílání na prvním televizním programu, informovat Čechy o dění na Slovensku prostřednictvím Slovenské televize a v mezidobí obsadit místo ředitele Čs. televize mužem HZDS stejně jako selekce novinářů na souhlasící a nesouhlasící, tak trochu připomíná staré pořádky doby ne tak vzdálené. Právo na objektivní, pravdivé a nezkreslené informace práce mají všichni občané našeho, zatím stále společného státu. Lze toho dosáhnout?

Tento týden se na zachování společného kanálu pro rozhlasové a televizní pořady, bez ohledu na vývoj státoprávního uspořádání, shodli členové Federální rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Rada bude iniciovat vznik návrhu zákona, který pracovní pojmenovala zákonem o celoplošném vysílání. Za tímto účelem má být vytvořena pracovní skupina, do které budou povoláni i zástupci obou národních televizí a rozhlasů. Existence federálního rozhlasu a federální televize se však opírá o federální zákony. Je tedy věcí FS, zda je bude měnit či novelizovat. Při současném složení našeho nejvyššího zákonodárného sboru je více než jisté, že zřízení federální televize v jiné podobě bude HZDS blokovat.

A co s oním celoplošným vysíláním v případě rozdělení federace? Když už jsme tak daleko, mohl bych slovenské straně poradit, co se v případě nechtěného zahraničního rozhlasu osvědčilo v padesátých letech – postavit opět rušičky. Ne však za federální peníze.

A začalo to s ním vypadat nahnuť, protože kromě balíku stovek, ze kterého po-
dělával účastníci bádu, se pěkná kupa sto-
vek i pětistovek našla při pozdější domov-
ní prohlídce u něho doma. To už Vendelín
mušel s pravdou ven. Kaljenc přiznal, že
šlo o šor, – zřejmě dosti pitomej – a před-
vedl i způsob, jak bankovky kopírovat.

Má prachu, že by s nimi mohl tapetovat...

A od té doby se začaly dít věci téměř neuvěřitelné. Mezi obyvateli vesničky, kde pan Vendelín s rodinou bydlel, se začaly šířit zaručené zvěsti, že má koupěnu a zá-
chod vytapetovaný stokorunovými bankov-
kami. Jiní sousedé viděli, že si připaluje
dýmku, kterou začal kouřit, dokonce ně-
stovkou. A vrcholem všeho bylo, když na
hasičském bále náš Vendelín začal kořem
půlnoční rozhazovat po parketu hrstí šlo-
korun. Tanečníci i žumilováli hned všeho
nechal a mállem se vzdáleně ušlapali...
To však už někdo ohlásil místnímu rameni
zákona a náš tiskář byl jat.

Á zdálo se, že se dostal z mělkého bláta do
hluboké louže, protože na padělání a po-
změňování peněz je trestní zákon dost hák-
livý a podobným šikům, jakým se jevil
Vendelín, hrozí minimálně pět let křimi-
nádu, jenomže teď se Vendelín vytasil se
svou »pojistikou«: Na každé bankovce byl to-
tiž zřetelný nápis: »Pozor! Tato bankovka
je padělek!«

Střetu s trestním zákonem se však stoině
nevýhnul, byť v podobě značně mírnější,
a tak doufáme, že z podobných výpek-
vytčen.

tislavě, na tuto funkci, jejíž vytvoření před-
pokládá návrh Ústavy SR, je několik kan-
didátů. Potvrdil, že on mezi nimi není.
Text návrhu slovenské ústavy podle před-
sedy SNS zahrnuje »vše, co v ní má být,
dokonce i možnost vytvoření svazku s jinou
republikou«. Vedení SNS v programovém
prohlášení vlády nachází některé rozporu-
plné formulace, zejména v oblasti státo-
právního uspořádání a ekonomických kom-
petencích.

letos a potrvá do roku 1995. V současné
době vrcholí příprava smlouvy na dodávku
dalšího zařízení pro elektrárnu Prunéřov II,
jejíž výstavba bude financována z půjčky
246 milionů dolarů od Světové banky.

R. Kováč slovenským prezidentem?

BRATISLAVA: Funkci prezidenta SR by
podle předsedy Slovenské národní strany
J. Prokeše mohl zastávat současný místo-
předseda slovenské vlády R. Kováč. Jak
J. Prokeš uvedl na tiskové konferenci v Bra-

Na čistý vzduch nemáme

(kž): Také severočeská elektrárna Pruné-
řov I bude mít odsířovací zařízení. Výbě-
rové řízení na tuto zakázku vyhrála mezi
24 zájemci německá firma Bischoff. Jak
včera informovali novináře její zástupci
spolu s pracovníky a. s. Českých ener-
getických závodů, akce přijde asi na 2,8 mi-
liardy korun a bude z velké části kryta
dodavatelským úvěrem firmy Bischoff. Vý-
znamným přínosem je i dar spolkové vlá-
dy Německa ve výši 20 milionů marek.
Výstavba odsířovacího zařízení začne ještě

...říkali občas některý z nás na zachování společného
kanálu pro rozhlasové a televizní pořady, bez ohledu na vývoj státoprávního uspořádání, shodli členové Federální rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Rada bude iniciovat vznik návrhu zákona, který pracovní pojmenovala zákonem o celoplošném vysílání. Za tímto účelem má být vytvořena pracovní skupina, do které budou povoláni i zástupci obou národních televizí a rozhlasů. Existence federálního rozhlasu a federální televize se však opírá o federální zákony. Je tedy věcí FS, zda je bude měnit či novelizovat. Při současném složení našeho nejvyššího zákonodárného sboru je více než jisté, že zřízení federální televize v jiné podobě bude HZDS blokovat.

práva, manželky hrdlovaly, když jim při-
šlo poštou velkolepě vyhlášené vysvědčení
o sexuální způsobilosti jejich manžela, a
občas hrklo i v mužských, když jim byl
doručena téměř pravě vyhlášená výzva
k nástupu na vojenské cvičení v Tadžikistá-
nu či někde v blízkém okolí. Všechno se
vždycky včas vysvětlilo, zákešně se to tu
společně zasmáli a pan Vendelín už zase
kušel nějaké další pikle. Jednou to však pře-
hnal...

A kde to vzniklo? Kde jinde než v lo-
podě. Kamarádi tam Vendelína hecovali, že
je sice tiskář perfektní, ale natisknout pa-

Rakouská policie zatkla v minulých dnech ve Vídni údajně jednoho z hlavních členů brutální ruské mafie, který je podezřelý z dvojnásobné vraždy v Kanadě a v Rusku a z nebezpečného vydírání obchodníků ruského původu v rakouském hlavním městě.

Bývalý člen ruské boxerské reprezentace 33letý Alexander Podlesnyj, nyní však izraelský občan se změněným jménem Alex Yaari, byl zneškodněn poté, co speciální jednotka rakouských kriminalistů výbušninou prolomila dveře jeho bytu v centru Vídne. Na jeho stopu se dostala po upozornění vídeňského obchodníka ruského původu, od kterého mafián vymáhal peníze za »ochranu« jeho obchodu a po odmítnutí ho do krvava zbil a oloupil.

V automobilu zatčeného Rusa s izraelským pasem našli rakouští policisté ukryto 33 diamantových prstenů v hodnotě 2 milionů šilinků, jež prokazatelně pocházejí z loupežného přepadení a zavraždění klientů v kanadském Torontu, kde banditi ukořistili šperky v hodnotě 50 milionů šilinků. Zatčený Yaari právě tehdy v Kanadě s dalšími členy ruské mafie, pochá-

zejícími z ruského zlatokopeckého města Magadanu, pobýval.

Kromě toho je Podlesnyj-Yaari podezřelý z vraždy exilového Arménce žijícího ve

emigrantských kruzích měl Yaari o pohřešovaném prohlásit, že leží někde v horách a že ho nikdo nenajde, neboť je rozčtvrcen. Rodina pohřešovaného majitele vypsal na nalezení těla odměnu 12 milionů šilinků.

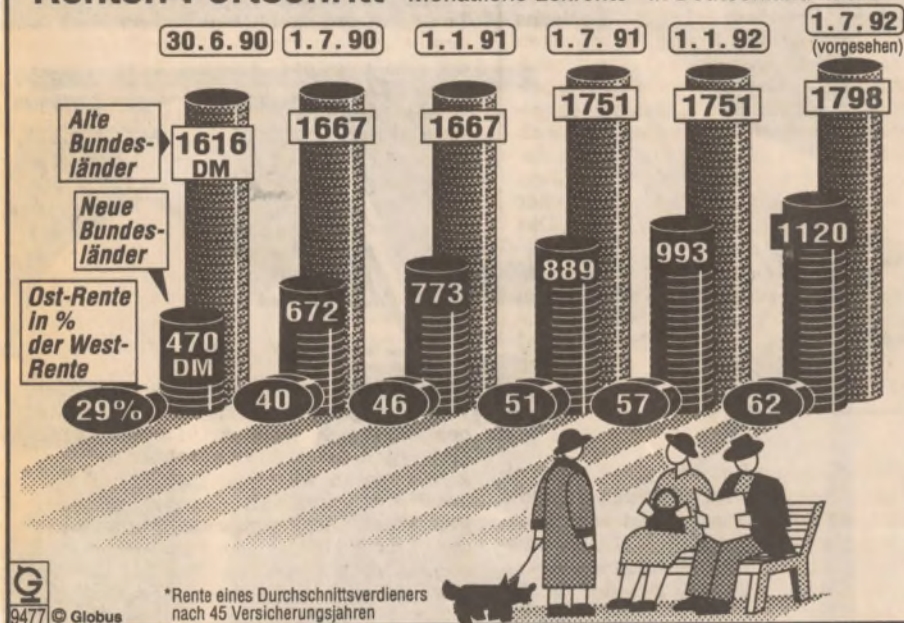
Ve Vídni si však zatčený Yaari-Podlesnyj nemůže na nic vzpomenout a i ruským kri-

Vídeňské stop ruské mafie

Francii, známého majitele umělecké obrazárny G. Basmadžana, jenž zmizel loňského července v Moskvě, kde nakupoval obrazy. Jeho tělo nebylo dodnes nalezeno. Naposledy byl viděn, když nastupoval do osobního automobilu Lada-Niva, jehož majitel byl vypátrán a uvedl, že zmíněné auto v uvedené době zapůjčil právě Yaari-Podlesnému a jeho příteli Olegu Asmalovovi a že ti mu je vrátili v silně znečištěném stavu po třech dnech. V ruských

minalistům, kteří ho přijeli vyslýchat, drze prohlásil, že mu bez mrtvolky nic nedokáží. Rakouští policisté našli u zatčeného 300 telefonních čísel z celého světa, z čehož vyvozují, že měl živé mezinárodní styky. Měl se zúčastnit i setkání ruských a amerických mafiánů v New Yorku. Vídeňská policie zřejmě ruského mafiána vydá kanadským úřadům, které patrně mají proti němu nejvíce důkazů v případě torontské loupežné vraždy.

Renten-Fortschritt Monatliche Eckrente* in Deutschland in DM

Schlamperei bei Leichenschau

Fernsehbericht: Zahlreiche Morde bleiben unaufgeklärt

laut »Panorama« wegen mangelhafter Sorgfalt bei der Leichenschau sogar den perfekten Mord für möglich. Der Täter müsse sich nur einer Methode bedienen, die bei der äußeren Leichenschau schwer erkennbar sei. Als besonders kritisch erweise sich die mangelhafte Leichenschau bei ärztlichen Kunstfehlern im Krankenhaus.

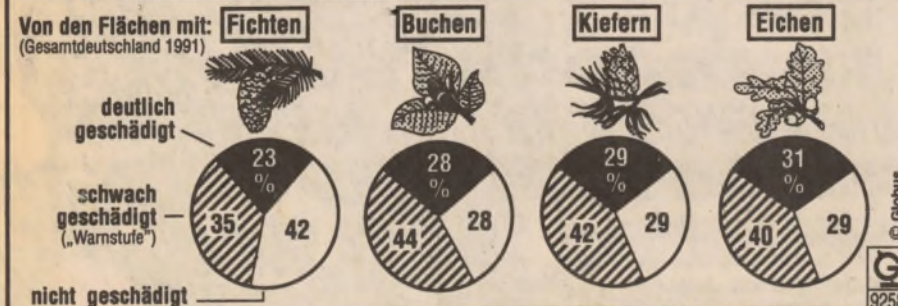
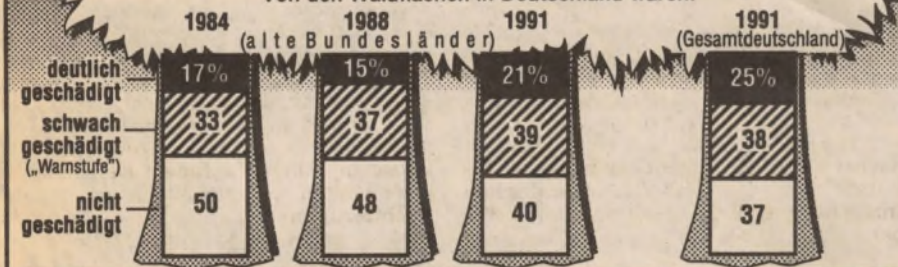
Püschel fand in einer empirischen Untersuchung heraus, daß bei Todesfällen während und nach einer Operation 95 Prozent aller Totenscheine auf »natürlichen Tod« lauteten und damit falsch ausgestellt worden seien. Wissenschaftlichen Untersuchungen zufolge fehlt vielen Ärzten die fachliche Kompetenz zur Feststellung der Todesart.

HAMBURG, 13. Juli (AFP/FR). In der Bundesrepublik werden nach einem Bericht des NDR-Fernsehmagazins »Panorama« jährlich Hunderte von Kapitalverbrechen nicht aufgedeckt, weil die Leichenschau schlampig vorgenommen wird. »Wir alle sind überzeugt, daß das Dunkelfeld nicht entdeckter Tötungsdelikte gewaltig ist«, sagt der Institutsleiter für Rechtsmedizin an der Universität Münster, Bernd Brinkmann. Der Leichenschau-Experte rechnet mit einer Dunkelziffer, die die Zahl der bekanntgewordenen Fälle um das Dreifache übersteigt. Dies bedeute, daß jährlich rund 2400 Tötungsdelikte unentdeckt blieben.

Der Leiter der Rechtsmedizin der Universität Hamburg, Klaus Püschel, hält

Das Krankheitsbild vom deutschen Wald

Von den Waldflächen in Deutschland waren:

Varianty rozchodu nejsou tajné

BRATISLAVA: Ke zveřejnění přísně tajné zprávy, v níž jsou podle něj časově rozpracována opatření pro případný rozpad

ČSFR, vyzval ve čtvrtek českou vládu předseda vlády SR V. Mečiar při setkání s členy sdružení slovenských novinářů Za prav-

divý obraz Slovenska. Jak V. Mečiar uvedl, tato zpráva obsahuje i takové detaily, jakými jsou například okolkované peníze platné jen v ČR a vydávané na občanský průkaz výhradně občanům ČR, uzavření hranic apod.

* * *

PRAHA: Žádná přísně tajná zpráva české vlády o rozpadu ČSFR podle bývalého předsedy české vlády P. Pitharta neexistuje. »V. Mečiar měl pravděpodobně na mysli to, čemu novináři říkali katastrofický scénář,« uvedl. »Je to soubor analýz a studií, které vznikaly postupně, o tom, jaké položky by české republice chyběly především v hospodářské oblasti, kdyby došlo k rozchodu nikoliv korektnímu,« řekl P. Pithart. Expremiér zdůraznil, že v těchto materiálech jsou různé varianty rozchodu, od pokojné cesty, kdy na vše bude dost času, až po krajní variantu, která by znamenala nezbytnost podniknout okamžité kroky na ochranu měny a ekonomiky v ČR.

Podle ministra vnitra ČR J. Rumla neexistuje žádná tajná zpráva o postupu při rozpadu ČSFR, kterou by vypracovala současná česká vláda. »Pokud vím, existuje nějaký materiál, který vypracovala minulá vláda.«

»Měla-li dřívější vláda něco takového připraveno, nevím o tom, ale nová vláda ČR žádnou podobnou zprávu nevypracovala,« řekl místopředseda vlády ČR a ministr financí I. Kočárník. »Což neznamená, že o tom nepřemýšlíme,« poznamenal.

Také ministr kontroly ČR I. Němec a ministr spravedlnosti ČR J. Novák prohlásili, že o žádné tajné zprávě současně vlády ČR nic nevědí.

Sommerlochs Traum

LONDON, 13. Juli (dpa). Britische Wissenschaftler haben am Montag damit begonnen, den größten britischen Süßwassersee, Loch Ness, die Heimat des sagenumwobenen Ungeheuers „Nessie“, zu untersuchen. Die Experten des Londoner Naturhistorischen Museums gaben aber zu verstehen, daß nicht die Monsterjagd der Grund für die auf vier Jahre angelegten Forschungen sei.

Vielmehr vermuten die Wissenschaftler in der Tiefe des trüben schottischen Sees bislang noch unentdeckte Lebewesen wie winzige Fadenwürmer, die nur unter dem Mikroskop Monstergröße erreichen. An der ersten derartigen wissenschaftlichen Untersuchung des bis zu 229 Meter tiefen Sees seit 90 Jahren sind 24 Universitäten beteiligt. Unter anderem wird ein Kleinst-U-Boot eingesetzt.

Nessie-Freunde hoffen aber, daß die Experten vielleicht doch einen Existenzbeweis für das Ungeheuer liefern können. Bei den Buchmachern liefern erneut größere Wett-Einsätze ein. Einer setzte 1000 Pfund (fast 3000 Mark) auf Nessie.

Supermarket v Liberci

»U vás se vyplatí investovat,« tvrdí německý podnikatel

Včera byla v Liberci podepsána smlouva mezi představiteli města a česko-bavorskou společností Sallerova výstavba, spol. s r. o., která vyhrála výběrové řízení na stavbu obchodního centra v liberecké čtvrti Rochlice.

Město Liberec podle této smlouvy pronajme na 50 let pozemek o celkové výměře 8276 m² Sallerově výstavbě, která se zavazuje zřídit na pronajaté ploše dvojpatrový obchodní dům s poštou a parkovištěm.

Firma Sallerova výstavba uzavřela podobnou smlouvu v Československu již pět. Připravuje výstavbu marketů v Praze, Jindřichově Hradci, Ústí nad Labem, Chodově, Rokycanech a Hradci Králové. Jak nám sdělil pan Josef Nicolas Saller, který dále rozvíjí úspěšnou firmu svého otce, mají v úmyslu své obchodní centra rozdělit vždy do několika obchodních jednotek a pronajmout je různým firmám, aby mohli zákazník nakupovat pod jednou střechou nejrozličnější zboží. Řekl dále, že Čechy jsou pro německé podnikatelské kruhy i přes současnou politickou situaci stabilní oblastí a Liberec je město, kam se vyplatí investovat. Jsou zde lepší podmínky pro podnikání než například v bývalé NDR — především ve vzdělání, kvalitaci lidí a jejich chuti podnikat. Příznivým jevem je i to, že tlak na zvýšení mezd je zde podstatně nižší než v ostatních zemích východního bloku, kde si většina lidí tak zřetelně jako u nás neuvědomuje, že výše mezd musí být podložena prací a ekonomickou prosperitou. Při této příležitosti také přiznal, že rozpaky a obavy z podnikání jsou u německých podnikatelů vyšší, co se týče Slovenska.

Podle smlouvy má být stavba nového obchodního centra zahájena do 1. 4. 1993 a prodávát se v něm začne nejspíše v červnu 1994. Nejde zřejmě o plané sliby, neboť při nedodržení těchto termínů bude platit penále ve výši 100 % nájemného za každý měsíc skluzu, popřípadě umožní městu Liberci od smlouvy odstoupit. Zároveň se Sallerova výstavba, spol. s r. o., zavázala přispět částkou 800 tisíc na účely veřejně prospěšných investic v Liberci. Tato částka je splatná do 30 dnů od včerejšího podpisu.

jsou dokončeny potřebné průzkumové a projektové práce. Rekonstrukce by měla trvat přibližně rok. Denně berou za kliku kávovárny desítky zákazníků a zklamaně odcházejí jinam.

nulme Nezvala, Seiferta, Biebla, Koláře, bratry Čapkovi, malíře Toyenu a Zrzavého. Chodil sem i Smetana, který bydlel o patro výš v době, kdy působil jako dirigent opery Národního divadla.

Majitelem kavárny je dnes Akademie múzických umění. Nedávno ji dala do pronájmu americké firmě obchodující s ne-movitostmi H. N. Gorin International. Na 50 let. Firma samosebou naslibovala hory doly — investici několika milionů dolarů, rekonstrukci interiéru podle dobových fotografií, novou fasádu, dokonce se uvolila i zachovat ceny piatné před uzavřením. Kavárna tedy díky bohu zůstane kavárnou. Zatím však na její mramorové stoly už dva měsíce padá prach. Přibyla jen ta cedulka na dveřích. Dávod? Prý ještě ne-

Červenec přál dopravě

Před měsícem jsem psal o tom, že červenec nebyl příliš nakloněn technickým vynálezům své doby; tři příklady, které teď uvedu, ukáží, že červenec byl v historii dopravy mnohem příznivější.

Roku 1890 se členové Klubu českých turistů vrátili z Paříže uchvácení a v jejich představách již na Petříně stála malá, ale naše Eiffelovka. Pražané však na rozdíl od svých francouzských přátel museli řešit problém, jak zhyčkané městě přivést na kopec dopravit. Firma Reiter & Štěpán se úkolu zhostila na jedničku a 25. července 1891 spatřila světlo světa lanová dráha, nejdelší v celém Rakousko-Uhersku. Pařížané se mohli cítit jako doma a nemuseli se přitom plahočit po petřínské stráni.

Pro druhý příklad jsem si musel dolétnout do vzdálenosti několika set kilometrů nad naši rodnou planetu. V podvečer 18. července 1975 celý svět vzhlížel k nebi, kde se právě schylovalo k zatím nejdůležitějšímu manévru v dějinách kosmonautiky. Ten den mělo na oběžné dráze kolem Země dojít ke spojení americké kosmické lodi Apollo a sovětského Sojuzu 19. Tehdy si asi málokdo uvědomoval, jaký by tento malý krůček mohl mít v mezinárodních vztazích obrovský význam. Ve 20 hodin, 17 minut a 25 sekund otevřel D. Slayton příklop v přechodovém modulu a o dvě minuty později se éterem nesl památný pozdrav T. Stafford a A. Leonova: »Hallo, Tom!«, »Zdravstvuj, Aljoša!«

V třetím příběhu se znovu vrátím do českých luhů a hájů. V době, kdy probíhaly přípravy na zřízení pravidelné letecké do-

pravy v Československu, se čtyři odvážlivci, vojenský pilot A. Vrecl, navigátor M. Dangelser, letecký průkopník ing. J. Kašpar a ředitel kbelského letiště ing. B. Trnka, rozhodli, že exponát na leteckou výstavu v Göteborgu (Aero A-10) dopraví na rozdíl od ostatních výprav vzduchem. Ráno 18. července 1923 se odpoutal letoun A-10 od plochy letiště a nabral kurs na Berlín. Oběd v Zeppelinových závodech přišel ing. Kašparovi k duhu a cesta mohla pokračovat. Nad Baltem pilot sice znevůzněl, nejen proto, že letěl nad mořem poprvé v životě, ale hlavně pro díru v chladíči. Chmury zahaly až světlice nad kodaňským letištěm a ovace, které následovaly po přistání. Nadšení Dánů sice chladíči neopravilo, ale podle slov ing. Trnky náladu spravilo francouzské víno. V Göteborgu, kam přece jen s téměř zavařeným motorem A. Vrecl svůj stroj dovedl, měl tento čin nesmírný ohlas a král Gustav významenal posádku řádem Gustava Vasy 1. třídy.

Na zpáteční cestě sice chladíči občas pozlobil, ale po několika propagačních letech nad Kodaní A-10 doputoval úspěšně zpět do Prahy. Prestiž Československa ve světě tehdy nadmíru stoupala. A nejen tímto činem. Měli bychom si z toho brát příklad i dnes.

Múza zanesená prachem

Atmosféra našeho hlavního města se nezdá příliš měnit. Po listopadu 1989 do něj vstupují nejen svoboda, ale i zahraniční kapitál. Dějí se vsaku věci nevidané v tom kouzelném městě nad Vltavou. Vytrácí se křehká poetika dětské kresby a nastupuje kýč kašera Donalda pojídacího hamburger v nejrychlejších rychlojídelen svého jmenovce.

Nemám nic proti penězům, to bych byl blázen, ale prostě si myslím, že nejsem všechno. Když bych si to nemyslel, prodával bych třeba Na můstku Lenina na setrvačnik.

Hovořili-li kdo dříve o poetice Prahy, nebyl dalek toho, přidat k ní epiteton panenská. Laskavá. Dnes, ač Prahu miluji nade všechna města, vybavuje se mi jiný výraz: Prostitutka.

Když jsem vzal nedávno za kliku nej-

slavnější z pražských kaváren Slávie, rozhodl jsem se, že před očima cedulka Rekonstrukce. Polilo mě horko a potřeřla mě víze bývalé kavárny proměněná v halu s nekonečnou řadou laskavě blikajících hracích automatů podél stěn.

O kavárně Sláviu se dá bez nadsázky říci, že ji procházela česká umělecká avantgarda. Od jejího otevření v roce 1881 se zde pravidelně scházeli spisovatelé, básníci, herci, malíři. Z mnoha slavných jme-

Divoký švec Tomáš Bata

Před šedesáti lety přišlo Československo o bezesporu nejúspěšnějšího průmyslového a obchodního podnikatele. Tomáš Bata (nar. 1876) tragicky zahynul při letecké havárii u Zlína 12. července 1932.

Pozoruhodné jsou v této souvislosti vzpomínky bývalého šéfredaktora Národních listů Antonína Pimpera, který se s Batou pracovníčně stykal od dvacátých let až do jeho nenadálé smrti. V čele redakce největšího českého deníku stál v letech 1928–1933 a přitom nebyl členem Národně demokratické strany, která Národní listy vydávala. Zato po druhé světové válce – třebaže za první republiky proslul Antonín Pimper především jako autor ekonomické publicistiky s úspěšnými tituly Národní hospodářství pro každého a Národohospodářská čítanka – přichází s knížkou Křesťanský solidarismus. Vyšla v roce 1946, v roce prvních a zároveň posledních svobodných poválečných voleb v Československu před uzurpováním moci komunistickou stranou, v roce, kdy Antonín Pimper vstoupil do Československé strany lidové, která mu byla v tehdejší politickém spektru pro svoji křesťanskou orientaci nejbližší. Stal se členem redakce Lidové demokracie až do plovharských čistek v roce 1949. I po tom však s redakcí Lidové demokracie spolupracoval a na stránkách deníku publikoval některé memoáry a fejetony připomínající především jeho známosti s umělci z dob první republiky. Když v roce 1959 ve věku 75 let zemřel, zanechal po sobě rukopisnou pozůstalost, ze které jsou podnes nejzajímavější především vzpomínky na nejrůznější činitele veřejného, hospodářského a kulturního života počátku a rozvoje čs. státu, které vyvěraly z jeho novinářské aktivity započaté v roce 1919.

Připomenout Tomáše Batu z literárního odkazu Antonína Pimpera znamená citovat alespoň následující řádky.

Boty byly pro Tomáše Batu věci téměř posvátnou. Člověka, který nedovedl boty udělat anebo ocenit jejich význam považoval za tvora jaksi méněcenného.

Tomáš Bata byl vysoký, robustní a dost rozložitý postavou se sebevědomým, avšak nikoliv nadutým vystupováním. Měl poměrně vysoké čelo, na němž byla viditelná dosti hluboká rýha, jež mu zůstala po velmi těžkém automobilovém úrazu. Měl také velmi pronikavé oči a sympatický upřímný úsměv. Z celého jeho zjevu přímo tryskala mimořádná energie a houževnatost. Při sledování cílů mu nebyla žádná překážka velká a to, co si umínil, prováděl s velkou energií a do posledních důsledků. V podstatě byl člověkem velmi výbušné a energické povahy a neznal sentimentality. V jádru však nebyl tvrdým a rád vyslechl i rozdílné názory druhých, i když silně zdůrazňoval názory vlastní. Často mi říkal, že nemá rád lidi devotní, podlézavé a ty, kdo mu z osobních a jiných příčin pouze přitakávají. Měl hlavu plnou stále nových myšlenek a plánů, přičemž byl někdy až příliš rozlékaný, nervózní, ba i trochu náladový a osobně prudký. Někteří z jeho spolupracovníků říkali o něm, že je pravý divoký švec...

Z továrny a do továrny jezdil v malém osobním autu, které si sám řídil, přičemž jezdil tak rychle, že byla obava, že by při delší jízdě musel mít jistou havárii. Sám jsem měl jednou příležitost vidět, jak prudkou jízdou najel autem, v němž jsme seděli, na starší, po slovácku oblečenou ženu, prodávající po vesnicích střížní zboží. Lehce poraněnou jsme ji odvezli do jeho vily alespoň na oběd k určitému odškodnění. Ve Zlíně se o něm vypravovalo, že když jel na delší cestu autem a zahlédl nádraží, poslal tam svého šoféra, aby se zeptal, jak

dlouho jede rychlík do té či oné stanice. Když mu potom jeho šofér oznámil trvání cesty rychlíkem, vyzval jej, že tam musí být o dvacet až třicet minut dříve. Jeho choť, paní Marie Batová, která byla pravým protikladem jeho neklidné povahy, mi také jednou pod slibem diskrétnosti, aby se to její manžel nedozvěděl, vypravovala, že ji při jízdě autem do Prahy přidělil šoféra, který již dvě noci řádně nespál, takže v lese, kudy jel večer, při jízdě usnul. Protože se obávala další jízdy, musela se šoférem přespat až do rána v autě.

Tomáš Bata byl, pokud šlo o vytrvalost, skutečný nezmar, a proto se domníval, že podobnou námahu snesou i ti druzí. Neustálý spěch byl také příčinou jeho tragické smrti, když se za ranního šera chystal na cestu letadlem do Švýcar a přitom nutil pilota Broučka, aby aniž měl letadlo v pořádku, rychle nastoupil cestu. Oba odpočívají na zlínském lesním hřbitově vedle sebe.

Jinak ve svých nárocích byl až spartánsky skromným a trvalo to velmi dlouho, nežli ho jeho spolupracovníci přinutí, aby jezdil vlakem ve druhé třídě ze Zlína do Prahy a naopak. Později jezdil z Prahy do Zlína a zpět zvláštní vagón druhé třídy určený pro služební cesty jeho zaměstnanců a nakonec se k těmto účelům používalo i letadlo. Velmi nenáročným, ba přímo puritánským byl také v jídle, kdy si zpravidla v restauraci objednával pouze polévku a moučník.

Do závodu chodil každý den ráno s ostatními dělníky a jinými zaměstnanci a jestliže se stalo někdy, že několik z nich utrpělo, měl jeho vrátný v továrně nařizeno dát mu dvacet korun pokuty, jinak byl propuštěn. Jako každý zaměstnanec si ve vrátnici závodu píchá hodiny. Všichni jeho zaměstnanci měli také nařizeno, že ho nesmějí zdravít, což bylo do jisté míry i pochopitelné, neboť při tak velkém počtu zaměstnanců by musel stále děkovat. Vlastnost některých nadutých a společensky upjatých šéfů mu byla naprosto vzdálena. Nikdy v rozhovoru, pokud šlo o věci závodu a jeho vedení, neužíval slova »já«, nýbrž »my« – zaměstnanci a tohoto označení požíval i v korespondenci.

Celou svoji prodejní kalkulaci založil Batovy závody na velkém obratu a na nejširším lidovém konzumu. Před tím, než tyto závody vznikly a než se jejich výroba rozšířila, bylo používání kožené obuvi zvláště na venkově jevem více méně svátečním a všude se používalo tzv. dřeváků, tj. pantoflí, které měly jen malou část koženého svršku. Podle starých rodinných tradic no síla se celokožená obuv pouze do kostela nebo k podobným jiným slavnostem, avšak jinak nesloužila běžné denní potřebě. Boty před první světovou válkou, ručně šité, stály nejméně šest zlatých, což byl tehdy velmi slušný peníz, a proto se s nimi muselo šetřit. Byly ovšem co do kvality také mnohem trvanlivější. Po první světové válce se stal Tomáš Bata jedním z nejpoulnějších lidí v republice pouze z toho důvodu, že vyráběl poměrně lacinou, běžnou, tzv. »štrapační obuv«, nejširším vrstvám přístupnou. Tím de facto na domácím trhu zvítězil.

Uvážíme-li, že naše velké průmyslové podniky, jako Vítkovické železárny, Škodovy závody, Poldina huť, existovaly již koncem první republiky většinou přes sto let, musíme se obdivovat tomu, co vytvořil Tomáš Bata za dobu necelých třiceti let. Je sice pravda, že mu k tomuto úspěchu alespoň zpočátku pomohly válečné a poválečné poměry a že jeho závody vyráběly

tak žádaný spotřební artikl, jako jsou boty. Na druhé straně však Tomáš Bata založil svůj světový podnik v kraji hospodářsky naprosto chudém a před tím neznámém, kde nebyly pro tento vývoj žádné mimořádné ani dopravní podmínky. Na prvním místě uplatnila se Batova mimořádná železná energie, přímo diktátorská vůle, osobní nadání a jeho přirozená inteligence.

Otevřel mladým lidem cestu do světa

Bylo úterý, 12. července 1932. Na zlínském letišti v Otrokovcích v 5.46 startoval k letu do Švýcarska celokovový letoun Junkers D 1608. Na letišti se válela hustá mlha, dosahující výšky asi dvě stě metrů. Za pár minut po startu se toto letadlo zřítilo na pozemek za papírnami v Novém Batově. Zachránce vyprostili z trosk dva mrtvé: pilota Jindřicha Broučka a zakladatele i jediného majitele Batova koncernu se sídlem ve Zlíně, Tomáše Batu.

Zpráva o smrti šéfa Batových závodů otřásla třiceti tisíci Batovými spolupracovníky, později i čtenáři novin u nás a v zahraničí. Předpovědi o krachu a zániku Batova koncernu s devětatdětací zahraničními sesterskými společnostmi se nesplnily. Dokonale promyšlená organizace, kde kterýkoliv spolupracovník byl nahraditelný a každý vedoucí dílny byl samostatným hospodářem, umožnila překonat i takový otřes, jakým byla smrt Tomáše Bati.

Připomeňme si několik myšlenek Tomáše Bati, které jsou pozoruhodné ještě dnes, po šedesáti letech.

Překresl. u. ch. 36

Bohatství nemám. Mám jen boty pro zákazníky a kůže pro dělníky. Je to takový najetek jako dalekohled pro hvězdáře a housle pro houslistu. Kdybych tento najetek neměl, nemohl bych dát práci dělníkům a zákazníkům boty.

Naším cílem je zahrádní město plné slunka, vody, obdávající zeleně a čistoty. Město nejvyšších mezd, kvetoucích živností, obchodů a řemesel, město s nejlepšími školami. Naši citlivosti je osvoďit naše ženy od posledních zbytků domácí dřiny a jim vybudovat domov, který by byl jejich příchodem.

My, ve Zlíně, nepotřebujeme pro naše děti vysvěcení. My potřebujeme, aby se naše děti naučily dobře a rychle myslet, aby se naučily hledět zpráva a zobrazení a také vydělávat. Aby byly s to udržet krok ve výměně s Američany i Angličany, a to lépe, než jsme to dovedli my. Aby měly odvahu hledat si svůj chléb dříve než jen u státní pokladny.

Kdo se honí za penězi, ten je nikdy nedohoní. Hleďte si práce, dělejte ji lépe než soused a peníze za vámi přiběhnou samy.

Neschopný ředitel se ohlíží zárlivě kolem sebe, aby odstranil každého, kdo by mu mohl přerůst přes hlavu, kdo by jej mohl nahradit. Schopný ředitel je naopak udýchán sháněním a výchovou nových schopných, chytrých lidí, protože ví, že je ho třeba o poschodí výš.

V našich strojárnách budu pracovat jen s takovými lidmi, kteří dovedou užívat vzácných darů svého zdravého rozumu, jímž je Bůh obdařil. Kdybych výrobu strojů světil těm ostatním, poškodili by tisíce lidí, kteří na těchto strojích budou potom pracovat.

K čertu s rozumem, který mi dokazuje, že se mám jít oběst. Čím je na světě hůř, tím je třeba víc pracovat. I kdybych měl pracovat zadarmo, tak neuteču.

Alzheimer durch Aluminium?

TOKIO, 15. Juli (AFP). Die Alzheimer'sche Krankheit ist nach neuesten Erkenntnissen japanischer Wissenschaftler auf die Aufnahme von Aluminium durch das Trinkwasser zurückzuführen. Japanische Zeitungen veröffentlichten am Mittwoch entsprechende Untersuchungsergebnisse sieben japanischer Wissenschaftler.

Die Mediziner hatten außergewöhnlich hohe Aluminiumkonzentrationen in den Gehirnen der Alzheimer-Patienten festgestellt. Das Aluminium, das überwiegend durch das Trinkwasser aufgenommen wird, gelangt nach Ansicht der Wissenschaftler durch die Verbindung mit einem Protein ins Gehirn, das Eisen im Blut transportiert. Die These der Mediziner wird durch die Tatsache belegt, daß die Alzheimer'sche Krankheit besonders stark in Gebieten Großbritanniens und Frankreichs verbreitet ist, in denen ein hoher Aluminiumgehalt im Trinkwasser gemessen wurde. Die von dem deutschen Gehirnpathologen Alzheimer entdeckte Krankheit führt durch den Schwund der Hirnrinde zu Schwachsinn und später zum Tod.

Riesensaurier in USA entdeckt

FRUITA, 14. Juli (AP). US-Wissenschaftler haben die Überreste eines riesigen Velociraptors entdeckt, eines fleischfressenden Dinosauriers aus der Kreidezeit. Wie der Direktor des Forschungsteams, Mike Perry, erläuterte, war der nach seinem Fundort im US-Staat Utah benannte Utahraptor etwa sechs Meter

lang und damit gut doppelt so groß wie die bislang bekannten Arten dieser Gattung. Bereits im vergangenen Herbst hatten Wissenschaftler in einem Steinbruch bei Moab in Utah einen Zeh des Utahraptors gefunden, der wegen seiner ungewöhnlichen Länge von 38 Zentimetern für Aufsehen sorgte. Nach weiteren Ausgrabungen konnten nun auch ein Teil des Schä-

Ost-Außenhandel liegt darnieder

Köln (vwd). Der Außenhandel der neuen Bundesländer ist nach Darstellung des Instituts der deutschen Wirtschaft (IW) in Köln nach der Wiedervereinigung praktisch „zusammengebrochen“. Wie das Institut berichtete, gingen die Ausfuhren zwischen 1989 und 1991 von 41 auf knapp 18 Milliarden DM zurück und lagen damit im vergangenen Jahr nur noch bei 43,7 Prozent des zwei Jahre zuvor erreichten Niveaus. Die Einfuhren sanken sogar von gleichfalls 41 Milliarden DM um fast 73 Prozent auf 11,3 Milliarden DM.

TROMMELDRBNA

palast empfangen. Er wünschte ihnen Glück für ihre Rallye Paris – Berlin – Moskau – Tokio, zu der sie am Donners-tag von Paris aufbrechen wollen. „Auch wir haben den Willen, Europa zu bauen“, sagte der Organisator, Mitterrands Fahrer Pierre Tourlier.

Die Fahrer aus Spanien, Frankreich, Rußland, Griechenland, Irland, Luxemburg, den Niederlanden, Portugal, Dänemark und Deutschland wollen mit ihrer „Rallye der Chauffeure“ in 25 Tagen Tokio erreichen. Deutschland wird von Kohl-Fahrer Eckhard Seeber vertreten. Sein Mitfahrer ist der offizielle Kanzler-fotograf Klaus-Peter Hofmann.

dels und der zahlreiche Oberkiefer des vorsintfluthen Raubtieres gefunden werden. Dinosaurier der Raptorfamilie waren schnell und äußerst gefährlich, laut Perry vielleicht sogar noch räuberischer als der Tyrannosaurus Rex.

Pövodně se jmenoval: Velocipedus cyclisticus obecný...

Europa der Chauffeure

PARIS, 14. Juli (dpa). Der französische Präsident François Mitterrand hat am Dienstag, dem französischen Nationalfeiertag, die Chauffeure europäischer Staats- und Regierungschefs im Elysée-

HITLERŮV OSORNÍ FOTOGRAF SE ZHE-NOVAL TAKY HOFMANN...

Die Rechnung ging nicht auf

Sunday Times verlor mit Goebbels' Tagebüchern Leser

Am Ende war die Versuchung für Andrew Neil zu groß. Der Chefredakteur der Londoner *Sunday Times* wußte zwar, daß er sich mit dem rechtsradikalen Historiker David Irving einen Zeitgenossen von fragwürdigem Ansehen einhandelte; er selbst pflegte Irving, nur halb im Spaß, einen „Amateurnazi“ zu nennen. Die Ware aber, die der britische Bewunderer Hitlers ihm anbot, schien Neil zu kostbar, als daß er sie hätte ignorieren können. So setzte der Boß der *Sunday Times* seine Unterschrift unter einen Scheck, der Irving über Nacht um rund 300 000 Mark reicher machte.

Für das großzügige Honorar verpflichtete sich David Irving, der Zeitung einen Coup zu liefern: Noch unveröffentlichte Auszüge aus den kompletten Tagebüchern Joseph Goebbels, des Propagandachefs des Naziregimes, gesichtet, gewertet, übertragen und redigiert von David Irving. Entdeckt hatte Irving die Tagebücher zwar nicht selbst. Diese Entdeckung, im vergangenen Februar, ging aufs Konto des Münchner Instituts für Zeitgeschichte, dessen Mitarbeiterin Elke Fröhlich die 80 000 bislang unveröffentlichten Seiten der Goebbels-Tagebücher, auf Glasplatten gespeichert, in Moskaus Zentralem Staatsarchiv, in der Viborskaya Straße, aufspürte.

Durch gute Beziehungen und seine berühmte Nase für Nazi-Dokumente aber bekam Irving von dem Fund frühzeitig Wind; und der Brite beschloß, seinen Vorteil zu nutzen, noch bevor das Institut sich ans Werk machen und die Tagebücher kopieren und in Deutschland veröffentlichen konnte. Irving holte sich Rückhalt bei der *Sunday Times*, verschaffte sich Zugang zum Moskauer Archiv und kopierte, was ihm unter die Finger kam. Daß die Archivdirektion ihm, nach Intervention der Münchener Forscher, nur das Kopieren von zwei Glasplatten gestattete, kümmerte Irving wenig. „Regeln sind dazu da, gebrochen zu werden“, sagte er einem britischen Journalisten, der ihn an seinem Arbeitsplatz, „auf frischer Tat“ ertappte.

Auf solch lockere Sprüche mochte sich die Archivdirektion, verärgert über Irvings Vertrags- und Vertrauensbruch, nicht einlassen. Der britische Historiker, meinte Vladimir Tassarov, Leiter der Internationalen Abteilung der Russischen Staatsarchive, habe offensichtlich nicht nur in der Quantität gegen getroffene Vereinbarungen verstoßen. Er habe auch ungenehmigterweise Glasplatten aus dem Archiv ins Ausland geschafft, um sie dort kopieren zu lassen: „Das bedeutet, daß er den Mangel an Kontrolle seitens unserer Archivangestellten ausgenutzt und seine Arbeitsbefugnis in unseren Archiven mißbraucht hat.“

Andrew Neil seinerseits, im *Sunday Times*-Druckhaus an der Themse, war hochzufrieden mit seinem Informanten und mit sich selbst. Von den exklusiven „Enthüllungen aus dem Reich“ versprach sich Neil einen kräftigen Aufschwung der Auflage. Den hatte das rechtslastige Blatt auch bitter nötig: In jüngster Vergangenheit war die Auflage, zusammen mit der Qualität der ehemals renommierten Sonntagszeitung, dramatisch gesun-

ken. Auch die im vorigen Monat abgedruckte Inside-Story der Diana-Jahre im Reiche der Windsors hatte den Prozeß nicht aufhalten können, sondern im Gegenteil monarchietreue Leser verprellt: seit Anfang Juni verlor das Blatt 180 000 Exemplare.

Der Goebbels-Fund kam Andrew Neil deshalb wie gerufen. Mit strengster Geheimhaltung wurde die Veröffentlichung vorbereitet. Hunderttausende von Mark wurden für eine Werbe-Kampagne bereitgestellt, mit der Großbritannien vor der Publikation auf „das Ereignis“ hingewiesen werden sollte. Dummerweise waren es aber nicht die teuren Plakatwände, die das Geheimnis lüfteten, sondern die Kollegen von der Konkurrenz. Der Rußland-Korrespondent der liberalen Tageszeitung *The Independent*, Peter Pringle, hatte Irving in Moskau gesichtet und war dessen Mission auf die Spur gekommen. In großer Aufmachung schlug der *Independent* Anfang Juli Alarm: „Hitler-Apologet schließt Deal für Goebbels Kriegstagebücher.“

Von da an hatte Andrew Neil nichts mehr zu lachen. Erst meldeten andere Historiker, in anderen Zeitungen, ihre Zweifel daran an, daß Irvings Texten zu vertrauen seien. Dann setzte in den jüdischen Kreisen des Königreichs eine Protestwelle ein. Daß die *Sunday Times* einem Mann, der seit langem den Massenmord an Juden unter der Nazi-Herrschaft bestreitet und beispielsweise die Gaskammern von Auschwitz als eine Erfindung alliierter Propaganda bezeichnet, daß eine seriöse, konservative britische Zeitung einem solchen Mann ein kleines Vermögen dafür bezahle, der Nation die Tagebücher Goebbels aufzutischen, war erbosten jüdischen — und vielen nichtjüdischen — Bürgern zu viel.

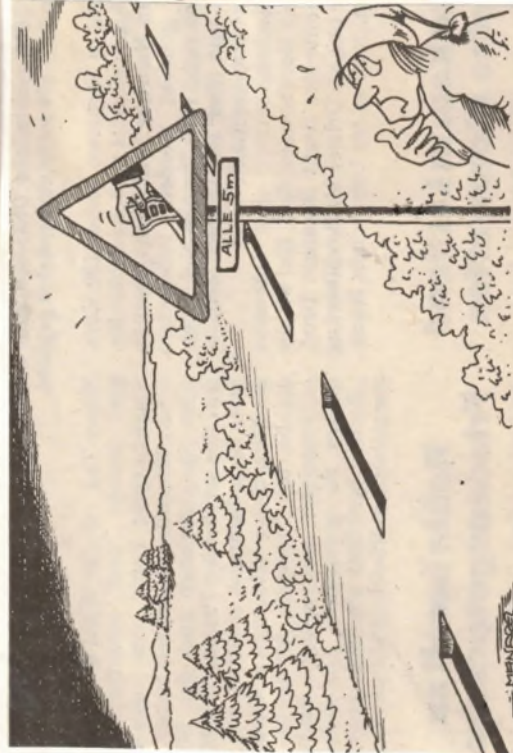
Auch der späte Versuch Neils, sich von Irving zu distanzieren (der „Amateurnazi“ sei leider praktisch der einzige, der Goebbels Handschrift entziffern könne), und die „wissenschaftliche Betreuung“ der Veröffentlichung von der reinen Beschaffungs- und Übersetzungsarbeit Irving abzutrennen, mochte kaum jemanden besänftigen. Des Chefredakteurs Argument, fanden Repräsentanten des Jüdischen Rates in Großbritannien, sei lächerlich; mit Ruhe und Sorgfalt könnten alle möglichen qualifizierten Experten im In- und Ausland das Goebbels-Geschreibsel entziffern und vernünftig einordnen — dazu brauche man keinen Neonazi und Dokumentenklau.

Mochte diese Wendung der Ereignisse Andrew Neil schon Kopfschmerzen genug bereiten — es kam noch schlimmer für ihn. Drei Tage vor dem Anrollen der vielberedeten *Sunday Times*-Serie ließ das konservative Konkurrenzblatt *Daily Mail* eine Bombe platzen: Das Blatt hatte, offenbar von dem über Irving verärgerten Münchner Institut, eigene Kopien unveröffentlichter Auszüge aus Goebbels-Tagebüchern erworben, die aus anderen als den Moskauer Quellen stammten, und startete unverzüglich mit deren Publikation. Am Montag dieser Woche stieg dann auch in Deutschland *Der Spiegel* in die Publikationsrunde ein. Mit der schönen Exklusivität der „Enthüllungen aus dem Reich“ durch

die *Sunday Times* war es nichts geworden. Zufrieden rieb sich der Chefredakteur der *Daily Mail*, Sir David English, die Hände: „Das ist schon eine sehr erfreuliche Sache.“

Auch Sir David freilich entging der Kritik der liberalen Presse seines Landes nicht. Die *Daily Mail*, fanden wachsame Reporter der Konkurrenz heraus, habe fürs Copyright ihrer Goebbels-Texte 50 000 Mark bezahlt, — und zwar an den in Lausanne lebenden Schweizer Bankier und Anwalt Francois Genoud, „einen der führenden Nazis in der Welt“ (*The Observer*), der „Ehrenmitglied der SS“ gewesen sei und „seit Jahrzehnten Nazi-Kriegsverbrecher, Neofaschisten und arabische Terroristen gefördert“ habe. Der 76jährige Genoud nämlich verfügt über die Copyright-Rechte zahlreicher Nazi-Größen, die nach dem Krieg von deren Familien an ihn übertragen wurden: Ein Stein des Anstoßes wiederum für die Opfer des Nazi-Regimes, denen Genoud noch heute gern bescheinigt, daß Hitler „einer der großen Führer Deutschlands war“.

„Es ist doch obszön“, meinte dazu ein Sprecher des Rates der Juden in Großbritannien, „daß die Presse mit zwei Männern Geschäfte macht, von denen der eine den Holocaust bestreitet und der andere seit Jahren aktiv dem Nazismus verschrieben ist.“ Während Irving und Genoud Geld scheffelten, nur weil die betreffenden Zeitungen ihre Auflage zu steigern suchten, müßten die Angehörigen der Opfer Hitlers diesem „widerlichen“ Treiben ohnmächtig zusehen.

Einen „Jungbrunnen“ sieht die italienische Filmdiva Gina Lollobrigida, die vor wenigen Tagen 65 Jahre alt wurde, in ihrer Energie, die sie auch als Fotografin, Malerin und Bildhauerin tätig sein läßt. Betroffen zeigte sie sich von der Kritik an ihrem Beitrag zur Weltausstellung in Sevilla. Das war die von einigen als „Machwerk“ bezeichnete Bronzeskulptur eines Kindes auf einem Adler mit ausgebreiteten Schwingen. Sie hat daran zwei Monate lang täglich gearbeitet und nach eigenen Worten alles selbst bezahlt.

Beichtstühle machen Priester NEW YORK, 15. Juli (Reuters). Kleider

Schwarz zu mißtrauen, der sich als katholischer Priester aus Kalifornien ausgab. Ein Sprecher der kalifornischen Diözese von Monterey und Carmel teilte jedoch mit, die katholische Kirche wisse nichts von einem solchen Priester. Der vermeintliche Geistliche hatte sich als Mitglied des Dominikaner-Ordens

im New Yorker Madison Square Garden mit einem mobilen Beichtstuhl anradelte und Dutzenden Journalisten sowie einigen Delegierten die Beichte abnahm. Da bei schien niemand dem Mann in

mal was neues ... machen Leute. Diese geläufige Vorstellung machte sich der Mann zunutze, der zum Konvent der Demokratischen Partei

DALE NASTR 363

ausgegeben, wobei er allerdings mehrere Namen verwendete. Einmal nannte er sich Pater Anthony Joseph von San Bernardino, ein anderes Mal Pater William von Monterey. In einem aber war der Mann wahrhaft kirchentreu — er wahrte das Beichtgeheimnis.

STREDOVER
NAH
NEUTEK'...

Peitschenhiebe bei „Unmoral“

Mit heftigen Protesten reagieren zahlreiche Organisationen darauf, daß der iranische Außenminister Ali Akbar Welajati ehrenvoll von der Bundesregierung empfangen worden ist. Die Grünen, Pax Christi sowie das deutsche Büro der iranischen Volksmudschaheddin befürchten, daß die Teheraner Diktatur von Bonn international aufgewertet wird. Sie verweisen auf die unvermindert andauernden drastischen Verletzungen der Menschenrechte in dem islamischen Staat. Die „Liga zur Verteidigung der Menschenrechte im Iran“ hat ihrem Protestschreiben an Bundesaußenminister Klaus Kinkel (FDP) Berichte aus offiziellen iranischen Zeitungen der vergangenen Monate beigelegt. Die FR dokumentiert im folgenden Auszüge aus den Übersetzungen der Liga.

Hinrichtungen und Totschlag

— Kayhan, 7. 1. 92
In den Städten Haschtrud, Benab und Maragheh wurden fünf Rebellen hingerichtet.

— Kayhan, 20. 2. 92
In der Stadt Brujerd wurden folgende sechs Schmuggler hingerichtet. (Die Namen werden aufgeführt.)

— Ettelaat, 19. 5. 92
Wie das Informationsministerium mitteilt, wurde Seifollah Suleimanpour wegen Spionage von Ordnungskräften getötet.

— Kayhan, 1. 6. 92
Mit Urteil des Islamischen Revolutionsgerichts wurden im Ghasr-Gefängnis in Teheran 15 Personen wegen Rauschgiftschmuggels hingerichtet.

— Ettelaat, 4. 6. 92
Im Zusammenhang mit den Unruhen wurden heute in Maschad vier Personen hingerichtet. (Es folgen die Namen.) Eine Anzahl anderer wurde zu Peitschenhieben und Gefängnisstrafen verurteilt.

— Kayhan, 11. 6. 92
Neun Unruhestifter wurden in Schiras hingerichtet.

— Ettelaat, 13. 6. 92
Wegen der letzten Ereignisse wurden in Schiras vier Personen hingerichtet.

— Ettelaat, 13. 6. 92
Im Zusammenhang mit den Tumulten wurden in Arak 29 Personen festgenommen und zu Gefängnis zwischen ein und zehn Jahren oder Geldstrafen verurteilt.

Bestrafungen wegen islamischer Unmoral

— Kayhan, 8. 1. 92
Oberstleutnant Safai, Befehlshaber für Ordnung in der Provinz Fars, hat

bekanntgegeben, daß 740 Personen in Schiras wegen Besitzes von Videos, Alkohol, Fotos verhaftet wurden. 236 Personen darunter wurden der unehelichen Beziehung beschuldigt, davon 97 Frauen.

— Kayhan, 18. 1. 92
Generalmajor Morteza Abdulkarimi, Befehlshaber der Ordnungskräfte von Süddeheran, gab bekannt, daß innerhalb eines Monats 2332 Personen wegen Besitzes von Videos, Kassetten und Alkohol verhaftet wurden.

— Ettelaat, 27. 1. 92
Hojatolislam Mohammadhassan Aschtijani, stellvertretender Staatsanwalt in Teheran, gab bekannt, daß im 14. Bezirk der Staatsanwaltschaft eine Anzahl von Personen wegen gesellschaftlicher Verdorbenheit und Verletzung der Ehre des Islam festgenommen und zu Geldstrafen, Peitschenhieben und Gefängnisstrafen verurteilt wurden. Er führte weiter aus, islamische Gnade werde dann angewendet, wenn der Straftäter einmalig verhaftet wurde, Reue zeige und mit der Staatsanwaltschaft zusammenarbeite.

— Kayhan, 27. 2. 92
Oberstleutnant Abbas Ali Schirkavand, Leiter des Amtes für den Kampf gegen gesellschaftliche Verdorbenheit, gab bekannt, daß das Feiern von 17 Parties aufgefliegen ist. Dabei wurden 212 Frauen und 278 Männer verhaftet.

— Kayhan, 30. 4. 92
Mirjalil Negarandeh, Leiter des Amtes für Sicherheit, gab die Schließung von 30 Gewerbeständen wegen islamischer Unmoral bekannt.

— Kayhan, 23. 5. 92
Wegen Verbreitung westlicher Kultur während der Vorlesung wurde der Dozent der Sozialwissenschaft an der Universität Teheran, Sarinkel, seines Amtes enthoben.

sie reagierten nicht.“

Nach langem Warten in der abgeriegelten Schule wurden sie am Nachmittag ins „Vélodrom d'Hiver“, einen großen Radsportpalast im 15. Arrondissement, abtransportiert. Dort waren schon andere Leidensgenossen vor ihnen eingetroffen, weitere sollten folgen. Ein Detail hat sich tief in ihr Gedächtnis eingegraben: „Überall waren Gendarmen. Ich kann mich nicht erinnern, auch nur einen einzigen Deutschen gesehen zu haben.“

Anna Radochitzky und Maurice Rajsfus sind zwei Überlebende der „Operation Frühlingssturm“, der ersten von den deutschen Besatzern angeordneten Razzia auf in Frankreich lebende Juden, am 16. Juli 1942. 12884 Menschen — 3031 Männer, 5802 Frauen und 4051 Kinder — waren bei dieser „Rafle du Vél d'Hiv“, wie es heute kurz heißt, zusammengetrieben worden. Sie wurden nach Auschwitz in den Tod geschickt. Nur wenige sind diesem Schicksal wie durch ein Wunder entkommen.

Die Aktion war minutiös vorbereitet worden. Als Grundlage diente die Tulard-Kartei, ein Judenregister, das die Pariser Polizei auf Anweisung der Regierung in Vichy seit 1940 mit akribischer Genauigkeit führte. Diese nach dem Leiter des Juden-Referats bei der Präfektur, Tulard, benannte Kartei mit Namen und Adressen von etwa 150000 Personen jüdischer Herkunft war nach dem Krieg spurlos verschwunden. Erst Anfang dieses Jahres ist das Register, dessen Existenz nach dem Krieg bestritten wurde, von Serge Klarsfeld, dem als Verfolger von Nazi-Verbrechern bekannt gewordenen Pariser Rechtsanwalt, in den Archiven des Ministeriums für Kriegsteilnehmer und Kriegssopfer wiedergefunden worden.

Ausgerüstet mit den aus dem Register entnommenen Adressen wurden 4500 Polizisten, Gendarmen, Beamte der Gardes mobiles, Angehörige der Kripo und des Nachrichtendienstes Renseignements Généraux, in 900 Greifkommandos eingeteilt und in Paris und den Vorortgemeinden auf die Judenhatz angesetzt. „Mit größtmöglicher Schnelligkeit“, war ihnen befohlen, sollten sie die Verhaftungen vornehmen, „ohne unnütze Worte und ohne Kommentar“. Die Begründung oder Nichtbegründung einer Verhaftung seien nicht zu diskutieren. Busse der Pariser Nahverkehrsgesellschaft waren requiriert worden. Familien mit Kindern unter 16 Jahren wurden ins „Vél d'Hiv“ gebracht, die anderen kamen direkt nach Drancy, dem Lager im Pariser Norden, von wo die Transporte nach Auschwitz abgingen.

„Um uns herum herrschte große Gleichgültigkeit“, erinnert sich Annette Monod. Als freiwillige Helferin des Roten Kreuzes war die heute 81jährige zum „Vél d'Hiv“ gefahren, um den Familien mit kleinen Kindern beizustehen. „Es war schrecklich — das Durcheinander, der Lärm, das Weinen und Schluchzen. Da waren Frauen mit Babys, Kranke. Sie lagen auf dem blanken Boden. Zwei Tage mußten die Gefangenen in Hitze, Dreck und Gestank ausharren. Dann wurden sie in die Lager Pithivier und Beaune-la-Rolande südlich von Paris gebracht, von wo sie später ebenfalls den Weg in den Tod

antraten.“ Die Kommandanten dieser Lager waren Franzosen, Hauptleute der Gendarmerie. Die Wachen wurden von Gendarmen gestellt. „Einige schienen sich zu genieren“, beobachtete die Rot-Kreuz-Mitarbeiterin, aber alle hätten ihren Dienst „mit größter Ruhe“ versehen.

Befohlen von den Deutschen, ausgeführt von französischer Polizei — so hat im Juli 1942 mit der „Rafle du Vél d'Hiv“ eines der, nach den Worten der Wochenzeitschrift *Le nouvel observateur*, „schmutzigsten Kapitel unserer Ge-

Noch heute leide die kollektive Erinnerung der Franzosen an der Weigerung, sich zu diesem Kapitel zu bekennen, hieß es kürzlich in einem Appell, den der Essayist Jean-Pierre Le Dantec aus An-

Kapitel zugleich auch ein Blatt, das nach dem Krieg verdrängt, später in einem „nationalen Gedächtniswund“, wie es die Zeitung *Liberation* vor Jahren nannte, vergessen wurde.

des französischen Staates, wie sich das Kollaborationsregime des Marschall Philippe Pétain in Vichy nannte, ist in diesem

schichte“ begonnen: die Verfolgung und Deportation der Juden aus Frankreich. Die aktive Teilnahme des „Etat français“

Frankreich hat die eigene Rolle bei den

Deportationen in die Konzentrationslager verdrängt

Maurice Rajsfus war damals 14 Jahre alt. Aber den einen kurzen Befehl der beiden Polizisten, die an jenem heißen Julitag in aller Herrgottsfrühe gegen die Tür der elterlichen Wohnung in Paris donnerten, hat er auch nach fünfzig Jahren nicht vergessen. „Sie haben fünf Minuten Zeit, sich fertig zu machen. Nicht mehr als fünf Kilo Gepäck pro Person!“ Daß ihn die Erinnerung an die brutale Szene bis heute nicht verlassen hat, erklärt sich der 64jährige Rajsfus auch damit, daß einer der beiden Uniformierten niemand anderes war als der Nachbar, der als freundlicher Familienvater auf derselben Etage wohnte und als jovialer Flic auf dem nahen Kommissariat des Quartiers seinen Dienst versah.

Auch Anna Radochitzky erinnert sich

noch an jede Einzelheit dessen, was sie als elfjähriges Mädchen an jenem Donnerstag im Sommer 1942 erlebte. „Zehn der zwölf Familien in unserem Haus waren Juden“, berichtet sie. „Die Polizisten kamen um vier Uhr morgens, weckten die Conciérge, dann gingen sie von Tür zu Tür und befahlen zu öffnen, sich anzuziehen und in den Hof hinunterzugehen.“ Da die Beamten nicht über genug Fahrzeuge verfügten, um all ihre Opfer auf einmal mitzunehmen, mußten einige, darunter die heute 61jährige Frau mit ihrer Mutter, den Weg zur Sammelstelle in einem Gymnasium zu Fuß antreten. „Obwohl es noch früh war, waren schon viele Leute unterwegs. Sie sahen uns, bewacht von den Polizisten. Sie kannten uns alle, sie waren ja aus unserem Quartier, aber

laß des 50. Jahrestages der „Rafle du Vél d'Hiv“ an den französischen Staatspräsidenten François Mitterrand richtete. In dem Aufruf, den bereits mehr als hundert Intellektuelle, Wissenschaftler, Schriftsteller und Künstler unterzeichneten, wird Mitterrand aufgefordert, „als Präsident der Republik und Staatschef offiziell anzuerkennen und zu proklamieren, daß der Etat français von Vichy für die Verfolgung der Juden Frankreichs und die an ihnen begangenen Verbrechen verantwortlich ist“.

Wie nötig ein symbolischer Akt des Staatsoberhauptes gegenüber den Juden Frankreichs wäre, zeigt die Erneuerung des Pétainismus, der von Schlagwörtern wie „Arbeit, Familie, Vaterland“ geprägten Ideologie des Vichy-Staates. Nicht nur in rechtsradikalen Bewegungen wie der ausländerfeindlichen Nationalen Front, sondern neuerdings auch in Bürgerkomitees, wie sie der ultraliberale Deputierte Philippe de Villiers gegen Maastricht ins Leben gerufen hat, erfahren Werte der Vichy-Ideologie eine unerwartete Rehabilitierung. In einem aufsehenerregenden Urteil im Fall Paul Touvier, eines ehemaligen Miliz-Angehörigen, gegen den ein Untersuchungsverfahren wegen Verbrechen gegen die Menschlichkeit anhängig ist, schrieben Pariser Richter sogar die jüngste Geschichte um. Der Vichy-Staat sei gar nicht antisemitisch gewesen, erklärten sie unter anderem.

Tatsächlich wurden 75 000 Juden von 1942 bis 1944 aus Frankreich in die Vernichtungslager der Nazis deportiert. Nur 2800 von ihnen kehrten zurück. Dabei beschränkte sich, wie der Harvard-Politologe Robert O. Paxton 1972 in einer Untersuchung nachwies, die Verantwortung des Vichy-Regimes für die Verfolgung der Juden nicht allein auf die von den Besatzern geforderte Zusammenarbeit. Auf eigene Initiative, ohne daß die Deutschen dies verlangt hätten, führte das Vichy-Regime am 3. Oktober 1940, unterzeichnet und in Kraft gesetzt von Pétain, das Judenstatut ein. Das Statut war die Grundlage für die systematische Diskriminierung, der die Juden im besetzten Gebiet wie in der freien Zone Frankreichs zum Opfer fielen. Auch als die Nazis 1942 die massiven Razzien befahlen, bestand das Vichy-Regime darauf, selbst zu handeln. In der irrigen Annahme, damit die eigene administrative Autorität gegenüber den Besatzern wahren zu können, ließ Ministerpräsident Pierre Laval die Juden den Deutschen durch französische Polizei zur Deportation zu treiben, darunter auch Kinder unter 16 Jahren, was die Mörder in Berlin gar nicht verlangt hatten.

Daß Mitterrand sich, wie der spanische König Juan Carlos anlässlich des 500. Jahrestages der Vertreibung der Juden aus Spanien, zu einer ähnlichen symbolischen Geste gegenüber der jüdischen Gemeinschaft Frankreichs bereithalten könnte, hält der Publizist Henri Amoureux, Autor einer mehrbändigen Geschichte Frankreichs unter der deutschen Besatzung, für nicht sehr wahrscheinlich. „Er ist dazu nicht der Mann“, sagt er. Die Polemik, die ein solcher Akt unvermeidlich provozieren würde, könnte dem Werben des Präsidenten um die „Einheit der Franzosen“ bei dem bevorstehenden Europa-Referendum sowie den im Frühjahr 1993 fälligen Parlamentswahlen schaden. Schon vor zwei Jahren hatte der delegierte Minister im Außenministerium, Georges Keijman, ein enger Freund Mitterrands, der damals zweiter Mann im Justizministerium war, zu der Verschleppung von Verfahren gegen ehemalige hohe Vichy-Funktionäre wegen Verbrechen gegen die Menschlichkeit, darunter den für die „Rafle du Vél d'Hiv“ verantwortlichen Generalsekretär der Vichy-Polizei,

René Bousquet, erklärt, das Land bedürfe des „bürgerlichen Friedens“.

Wie zwiespältig der geschichtsbewußte Präsident offenbar die jüngste Vergangenheit Frankreichs empfindet, erlebte Serge Klarsfeld, als er Mitterrand auf einer Reise nach Israel begleitete. „In einer Rede am Mahmal von Yad Vashem ehrte er die Opfer des Holocaust, doch das Wort Vichy habe ich kein einziges Mal gehört“, erinnert er sich. Stattdessen hat der Präsident, wie jeder seiner Vorgänger de Gaulle, Pompidou und Giscard, es nicht versäumt, einen Kranz am Grab Pétains niederlegen lassen — um den Sieger von Verdun zu ehren.

C'EST CI BON ? HERDE!

„Prinz Charles ist an allem schuld“

Umfrage: Di beliebtestes Mitglied der königlichen Familie

London (dpa/AP). Die Briten halten fest zu Prinzessin Diana. Sie ist nach wie vor das beliebteste Mitglied der königlichen Familie. Über ein Drittel machte bei einer Umfrage Prinz Charles für die Probleme in der Ehe des Thronfolgerpaars, deren Krise zur Zeit weltweit für Schlagzeilen sorgt, verantwortlich. Wie das britische Massenblatt „Daily Express“ berichtete, gaben von 1105 Befragten nur 16 Prozent Diana die Schuld. Fünf Prozent sahen in Camilla Parker-Bowles, der Vertrauten von Prinz Charles, die Ursache für die Ehekrise.

Auch glauben die meisten Briten immer noch, daß die jüngsten Skandalberichte aus dem Hause Windsor der Monarchie an sich nicht geschadet haben.

34 Prozent der Befragten gaben an, daß Prinzessin Diana ihr Liebling unter den „Royals“ sei. Ebenso viele Briten vertraten allerdings auch die Ansicht, daß ihr der Wirbel um die Biographie „Diana – ihre wahre Geschichte“ geschadet habe. Doch geben nur 16 Prozent ihr die Schuld an den darin geschilderten Problemen mit Prinz Charles. Für 35 Prozent der Befragten ist der Thronfolger der Sündenbock, und 44 Prozent glaubten, daß das Buch seinem Ansehen geschadet habe. 48 Prozent meinten denn auch, daß das königliche Paar sich trennen oder gar scheiden lassen sollte.

ЧАРЛИК ПОДОБЕ ДО ПЕНЗЕ СТЕЖЕ ОДНУ НЕЖ МАТИКА...

Na kasino ve zmijovce

VYSOKÉ MÝTO: Dosud neznámý pachatel přepadl krátce před půlnocí ze soboty na neděli hernu Casino Joly Joker ve Vysokém Mýtě. Po muži, který odnesl 49 600 korun, policie pátrá. Z policejního vyšetřování zatím vyplynulo, že čtvrt hodiny před půlnocí vešel do herny neznámý člověk. Chromovanou pistolí namířil na člena personálu a zvolal: »Naval prachy«. Dostal bezmála padesát tisíc korun i s »kasíraškou«. Pak »poděkoval« fackami a zase odkrácel. Při loupežném přepadení měl na hlavě vlněnou čepici zmijovku, na rukou řidičské rukavice. Podle personálu herny jako by při řeči ráčkoval. ASI TO BYL

HADEŠ!
ADETI V HADEŠ!
TAKY!

HAVEL!

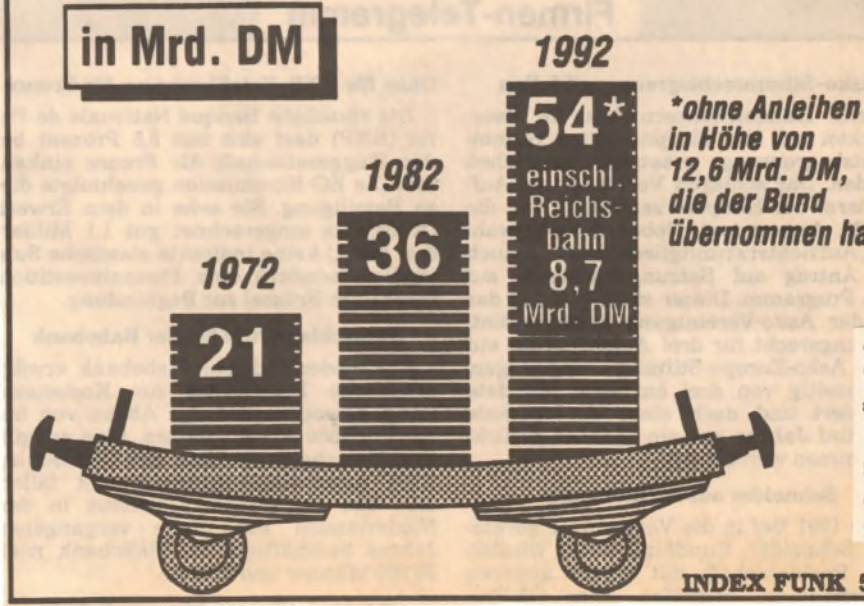
Hund mit Herzschrittmacher

London – Jane und Malcolm Mouncher sowie ihre Kinder Gareth (4) und Thomas (1 Woche) hatten sich auf den Mallorca-Urlaub gefreut. Da wurde Collie Ben (12) krank. Der Tierarzt: „Er braucht einen Herzschrittmacher – Kostenpunkt 1500 Mark.“ Die Familie verzichtete auf Mallorca. Operation gelungen – alle sind glücklich.

Nüsse gegen Herzinfarkt
Los Angeles – Wer mehr als fünfmal pro Woche Nüsse knabbert, senkt sein Herzinfarkt-Risiko um 50 Prozent. Das besagt eine US-Studie, die in den „Archives of Internal Medicine“ erschienen ist.

Die Schulden-Bahn

Schuldenstand der Deutschen Bundesbahn jeweils am Jahresende

Kein Verständnis
Bonn – 71 % der westdeutschen Wahlberechtigten haben kein Verständnis für die Verfassungsklage Bayerns gegen die Reform des § 218, ergab eine Wicket-Umfrage. Bei den Frauen: 74%, Männern: 68%.

Tram mit Pferd ließ Bürger kalt

Start vor 120 Jahren

Kaum einer hat wohl dran gedacht. FR-Leser Walter Steinberger jedoch erinnerte sich an einen vergessenen Geburtstag, als er in der „Rundschau“ vom 8. Juli das Foto eines Dresdner Straßenbahnwagens entdeckte, der für das „120 Jahre Tram“-Fest in der sächsischen Kapitale hergerichtet wurde. „Wir hätten doch auch ein 120er Straßenbahn-Jubiläum bei uns in Frankfurt feiern können, doch da hat sich nichts getan“, beschwert sich Steinberger.

Aber auch schon zum Start anno 1872, als am Pfingstsonntag, 19. Mai, am Schönhof die erste Pferdebahn — auf blanken Schienen geführt — gen Hauptwache loszockelte, war nicht allzuviel los. Die Frankfurter nahmen von dem neuen öffentlichen Transportmittel kaum Notiz. Pferdeomnibusse, die doppelstöckigen Droschken des kleinen Mannes, rumpelten ja schließlich schon seit 1839 von Stadtteil zu Stadtteil und machten den Zubringer zu den Eisenbahn-Stationen Main-Tanus-, Main-Neckar- und Main-Weser-Bahnhof. Daß jetzt auch noch auf fest installierten Geleisen solche Sammelkutschen-Wagen von Rössern kariert wurden — das schien so aufregend nicht.

Bezeichnenderweise investierte auch kein einheimischer Unternehmer in den neuen Verkehrsbetrieb. Und die Stadt erst recht nicht: Eine belgische Firma, die „F. de la Hault & Cie.“, gründete die „Frankfurter Trambahn-Gesellschaft“ (FTG) und bekam die Konzession aus dem Römer. Der Sitz des Unternehmens war in Brüssel, von dort aus wurden nahezu 30 Jahre lang die Frankfurter Straßenbahnen dirigiert. Das ging bis zu den Uniformen und Mützen der Schaffner — die Kluft wurde nach belgischem Muster geschneidert.

Schwere belgische Kaltblüter zogen auch die ersten Trams; die Pferde leisteten Schwerstarbeit, mußten nach vier Stunden aus dem Geschirr genommen werden. Im Sommer setzte man ihnen Stroh Hüte auf und rieb die Flanken an den Endstationen mit Essig ab, im Winter wurden die Gäule in Decken eingemummelt.

Feste Haltestellen waren zunächst unbekannt. Die Passagiere stoppten die Pferde-Tram durch Zeichen oder Zuruf oder sprangen während der Fahrt auf oder ab.

Das Personal hatte stets ein „Entgleisungseisen“ dabei. Lag etwas auf der Route quer, stiegen die Kunden aus, der Kondukteur und seine Helfer wuchteten mit dem Spezialwerkzeug das Vehikel aus den Schienen, man fuhr um das Hindernis herum und „gleiste“ die Tram wieder „ein“.

Doch nicht nur Muskelkraft, sondern auch rechnerische Leistungen wurden der FTG-Mannschaft abverlangt. Die Fahrpreise waren nämlich nicht einfach zu kalkulieren. Der Tarif für ein Billett richtete sich nach der Länge der Strecke, der Tageszeit, dem Tag (Werk- oder Sonntag) und dem Abteil, in dem sich der Passagier befördern ließ. Es gab Steh- und Deckplätze und Séparées für Damen und Raucher. Auch die jeweilige Linie schlug beim Ticketpreis zu Buche.

Das waren nach 26 Jahren, als die

Stadt die FTG mit 900 Pferden und 205 Wagen aufkaufte, immerhin 16 geworden.

Mit ihrer Gesamtlänge von 30 Kilometern mach(t)en die Linien den auch heute noch gültigen Grundriß des Frankfurter Straßenbahn-Netzes aus.

Das wurde unter städtischer Regie von 1898 an Zug um Zug elektrifiziert. Am 17. Juni 1904 schließlich standen die Trams aller FTG-Strecken unter Strom. Die Oberleitungen hatten die Firmen Siemens und BBC gezogen.

„Elektrische“ waren in Frankfurt jedoch bereits Jahre zuvor von anderen auf Schiene gesetzt worden. Die „Frankfurt-Offenbacher Trambahn-Gesellschaft“ (FOTG) — eine Gründung von Kommertzienräten und Bankiers aus dem Rhein-Main-Gebiet — machte 1884 den Anfang mit einer Streckenverbindung zwischen Alter Brücke in Sachsenhausen und Mathildenplatz in Offenbach. Das Elektrizitätswerk lag etwa auf halbem Weg: in Oberrad.

Es war damals die zweite elektrische Straßenbahn in Deutschland, die Pionier-Linie war zwischen Berlin und Lichterfelde gelegt worden. Von Komfort und Technik her galten Fahrten mit den von den Frankfurtern „Knochemiehl“ (Knochenmühle) getauften Rüttel- und Schüttelgefährt als risikoreiche Kurzreisen. Besonderer Nervenkitzel: Der Stromabnehmer in Lyraform war noch nicht erfunden, mit einem heute als abenteuerlich empfundenen System von geschlitzten Rohren, Kontaktwägelchen und nachgezogenen Kabeln mußte man verhindern, daß die Elektrizität nicht über die Räder zurückfloß. Bereits am Premiertag gab es denn auch eine augenfällige Panne: „Mit einem grellen Blitz riß die Leitung, und der Zug blieb unbeweglich stehen“, berichtet ein zeitgenössischer Chronist.

Die FOTG wurde 1905 von der Stadt übernommen. Gleiches geschah 1908 mit den „Knochemiehl“ der 1888 eröffneten Eschersheimer Lokalbahn. Auch die 1889 auf Kurs gegangene Waldbahn mit Strecken nach Schwanheim, Niederrad und Neu-Isenburg wurde nach zehn Jahren gekauft, für zwei Millionen Mark aus der Stadtkasse. 62 Millionen Fahrgäste machten Frankfurts Tram schon 1905 zum Massenverkehrsmittel. 1928 beförderte man 180 Millionen Kunden, 1938 erreichte die Straßenbahn einen Höchststand an Linien: Gezählt wurden 32 Teilstrecken.

Heute, zu Zeiten von FVV, U- und S-Bahnen, sind es nur noch 15. „Das Netz hat 70 Kilometer Länge und 146 Haltestellen“, listet Stadtwerke-Pressesprecherin Monika Salzmann auf, „es liegen 142 Kilometer Schienen. Unser Fuhrpark hat 146 Trieb- und 59 Beiwagen.“ Und Geburtstag feiern, ja das werde man wohl erst 1997: „Das sind dann 125 Jahre — wenigstens ein rundes Jubiläum.“

OBRAZKY NA STR. 366

Policiji na pršeru

LONDÝN: Na nejslavnějším skotském jezeře Loch Ness včera britští vědci zahájili třetí den svého tajného podvodního průzkumu „Nessie“. Do pátrání se pustila posádka stopadesátitunové výzkumné loď Simrad, která nese na palubě nejnovější vědecké zařízení, čidla a analyzátoři. Projekt Urquhart má podle autorů přinést „definitivní průkaz Loch Ness“. A bude stát tři miliony liber. První dva týdny má posádka zjišťovat hloubku jezera, která je údajně 232 metrů. Poslední týden budou vědci studovat jezerní flóru a faunu se zvláštním zaměřením na mikroskopické vodní červy.

Minister bei PS Spitze

MÜNCHEN, 16. Juli (AFP). Die Kluft zwischen Deutschlands Spitzenpolitikern und den sogenannten Normalbürgern wird nach Angaben des BMW-Managers Hans-Hermann Braess hinsichtlich der jeweils bevorzugten Auto-Pferdestärken immer größer. 1987 habe die durchschnittliche Motorleistung von neu zugelassenen Dienstfahrzeugen für Minister noch bei rund 150 PS gelegen, sagte Braess jetzt in München. 1992 hätten die Minister-Karosserien im Schnitt schon 240 PS unter der Haube gehabt. Dagegen begnügten sich Privatleute 1987 mit durchschnittlich etwas über 80 PS. Fünf Jahre später waren es Braess zufolge bei den privaten Neuzulassungen gerade 87 PS.

Trabi kann recycelt werden

Eine mobile Kunststoff-Recyclinganlage, die auch die bisher schwierig zu entsorgenden Duroplaste der Trabant-Karosserie verarbeiten kann, ist in Zwickau als Weltneuheit vorgestellt worden. Die drei Millionen Mark teure Anlage „Mobi-

DEN 14. ČERVENEC

Je to slavný den, podle mého názoru jeden z nejslavnějších. Nejvíce se o jeho proslulost zasloužila Velká francouzská revoluce, resp. dobytí Bastilly v roce 1789. Od tohoto dne je také národním svátkem Francie. Dávno předtím, 14. července 1420, porazil Jan Žižka z Trocnova na vrchu Vítkově křížáky a uchránil tak Prahu od zničení. Historických 14. červenců je ale mnohem více. Například v roce 1865 byl toho dne poprvé zlezen Matterhorn, mohutný alpský žulový kužel, vysoký 4482 m, který o tisíc metrů přechází své okolí. Dlouho odolával, až čtyřlenná anglická skupina horečků, vedená čtyřmi domácími vůdci, dosáhla 14. července 1865 jeho vrcholu. Na zpáteční cestě je ale stihla katastrofa, kterou přežil jen jediný účastník Angličan Whymper.

V tento den vzpomene nedožitého 77. narozenin vítěze Velké pardubické Oldřicha Dostála, který v sedle koně Učeň dosáhl úspěchu v tomto světovém dostihu v roce 1949. Další jezdec, výjimečný dostihový profesionál František Huleš, se narodil 14. července 1930. Dokázal zvítězit v téměř 400 dostizích a navíc čtyřikrát v derby. V tento den slavil také narozeniny dlouholetý trenér národního skokového družstva Viktor Breiský. Z osobností známých nejširší veřejnosti má 14. července na křestním listě Karel Gott.

A 14.7. 1939 ZEMŘEL V 74 ROKU ALFONS HUCHA

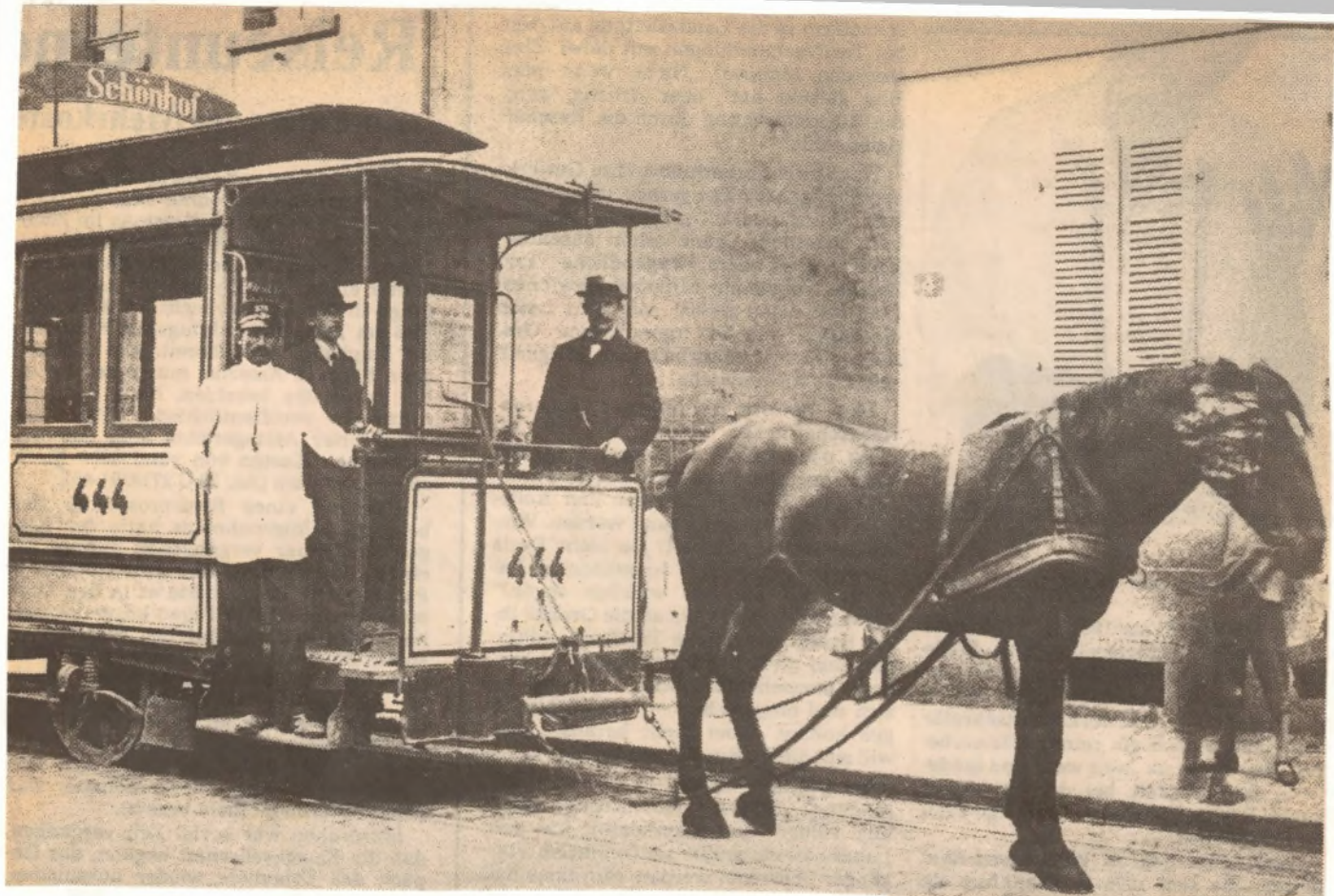
BRATISLAVA: Sobotní vydání slovenského deníku Koridor konstatuje, že ODS zatím nejeví žádnou vstřícnost k návrhům HZDS o rotování českého a slovenského prezidenta v čele navrhované konfederace.

»S blížícím se druhým kolem volby prezidenta ČSFR je stále více zřetelné, že politická hra mezi ODS a HZDS se soustřeďuje kolem tohoto delikátního problému, který má v sobě implicitně obsaženou odpověď na podobu budoucího státoprávního uspořádání,« píše deník a dodává, že jak se zatím zdá, ODS nepřijme žádné kompromisy. Nevolený, ale, stále ještě prezident ČSFR V. Havel stojí podle Koridoru před »hamletovskou otázkou«, zda se má pokusit opět kandidovat na post federálního prezidenta a riskovat svou image integrací osobnosti v případě rozdělení ČSFR, anebo po neúspěšné volbě vědom si své všeobecné úcty, především v zahraničí, vyčkat na konstituování funkce českého prezidenta.

Národní obroda v této souvislosti píše, že V. Havel se stal prakticky jen »subjektem« politických záměrů »vítězů« voleb. List dále poznamenává, že pro HZDS je dnes V. Havel jako prezident nepříjemný údajně za některé jeho necitlivé postoje ke slovenským otázkám. Kdyby však česká reprezentace přistoupila na konföderační představy HZDS, už zítra by podle mínění deníku vládnoucí slovenské hnutí akceptovalo V. Havla jako prezidenta nového společného útvaru ČR a SR.

ein Produkt, das zum Beispiel im Garten- und Spielplatzbau verwendet werden soll. con“ einer süddeutschen Firma erzeugt aus beliebig gemischten Plastik-Abfällen

HOBY SE TAM TROUBÍ A VYPADNĚ BAKELITU KY KONDOM NEBO KULÍČKOVÉ PERO...

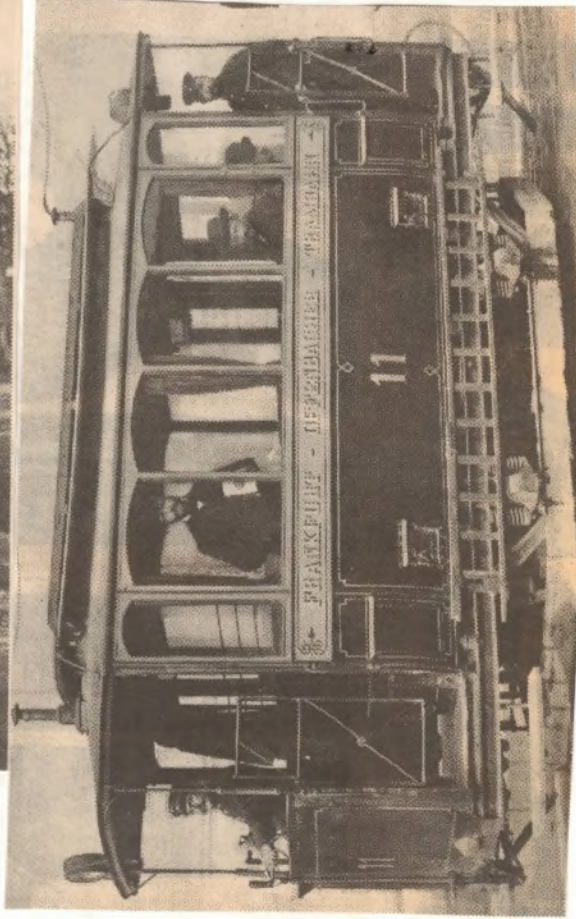

Am Schönhof starteten vor 120 Jahren die ersten Frankfurter Pferdetrans. Die Transportgesellschaft FTG hatte ihren Sitz in Brüssel, die Schaffner trugen belgische Uniform, im Geschirr waren belgische Kaltblüter (Bild oben). Die erste Frankfurter „Elektrische“, im Volksmund „Knochenmehl“ genannt (rechts), verkehrte ab 1884 zwischen Sachsenhausens Alter Brücke und dem Mathildenplatz in Offenbach.

KOSTÜMS?

Die Frankfurter Lokalbahn AG brachte mit ihren Trams den Frankfurtern „ihren“ Taunus nahe. Seit 1910 gab es die „Linie 24“, die (unser Bild) via Gallusanlage ins nördliche Umland fuhr.

BA ICHLAPCI...

ПРАДСВЕ ТРАНВАНЕ РИЛЫ НЕЗЧЕЯДИ...

100 000 Arbeitslose mehr

Düsseldorf – Die Zahl der Arbeitslosen in den neuen Bundesländern wird im Juli voraussichtlich um 50 000 bis 100 000 steigen. Das sagte der Präsident der Nürnberger Bundesanstalt für Arbeit, Heinrich Franke.

Männer mögen Minis

Offenburg – Die deutschen Männer (76,4 Prozent) sind dagegen, daß die Miniröcke wieder länger werden, ergab eine große Umfrage der Illustrierten „Glücks-Revue“. Nur die Frauen denken anders: 58,7 Prozent wollen, daß die Rocksäume wieder nach unten rutschen.

Slowaken wird es mulmig

Das tschechoslowakische Föderalparlament tagt zwar, aber die Föderation siecht dahin. Um die Nachfolge von Vaclav Havel als CSFR-Präsident hatte sich — völlig chancenlos — gerade noch ein einziger Kandidat beworben: der rechtsradikale Republikaner Miroslav Sladek, dem die Behörden vor einigen Monaten nach einer amtlich angeordneten psychiatrischen Untersuchung geistige Gesundheit bescheinigt haben. Die Regierungserklärung des Föderalkabinetts, über die neben dem mißglückten Anlauf zur Präsidentenwahl in der Parlamentssitzung am Donnerstag debattiert wurde, zeugt ebenfalls von Lethargie. Das Programm ist lediglich auf drei Monate angelegt.

Die auseinanderstrebenden Wege der Tschechen und Slowaken — bisher nur in dem Abkommen zwischen den jeweils stärksten Parteien in beiden Einzelrepubliken festgeschrieben — hatten Mitte der Woche ihre parlamentarische Bestätigung erfahren. In Prag sprach eine knappe Mehrheit dem tschechischen Regierungschef Vaclav Klaus und in Bratislava eine überwältigende Anzahl der Abgeordneten dem slowakischen Premier Vladimir Meciar das Vertrauen aus. Die tschechische Regierung, so ist aus ihrem Programm zu schließen, strebt jetzt eine rasche, saubere Trennung beider Republiken an, um dann zu einem Vertrag über die künftige Kooperation mit der Slowakei zu kommen. Meciar blieb zwar in seiner Erklärung vor dem Parlament bei seiner Konzeption einer Konföderation, in der die beiden Republiken allerdings als Subjekte internationalen Rechts anerkannt sein sollen, doch ist eine Verschiebung der Rollendynamik bei der Aufspaltung der Föderation unverkennbar. Nachdem Meciar Bewegung für eine Demokratische Slowakei HZDS in der Trennungsfrage vorgeschrieben war, beklagen sich ihre Politiker nun zunehmend über das scharfe Tempo der Tschechen. Die Slowaken fürchten offensichtlich, daß ihre Republik einer sofortigen Selbstständigkeit wirtschaftlich nicht gewachsen wäre.

Zurückgenommen haben die Verantwortlichen in Bratislava inzwischen ihre Forderung nach einer eigenen slowakischen Staatsbank. Wiederholt wurde auch das Modell einer zwischen Tschechen und Slowaken rotierenden Präsidentschaft ins Gespräch gebracht. Danach könnten sich die beiden Republikpräsidenten als Staatsoberhaupt einer Konföderation ablösen. Sogar der verpönte Vaclav

Havel, sollte er zum tschechischen Präsidenten gewählt werden, wäre dann für die HZDS wieder akzeptabel.

In Prag herrscht bei der Koalition der Neoliberalen und Christdemokraten jedoch wenig Neigung, sich noch auf Kompromisse einzulassen. Die Regierung Klaus möchte möglichst bald freie Hand in der staatlichen Haushaltspolitik und bei der raschen Fortsetzung der Privatisierung bekommen. Um seine Republik als Nachfolgestaat der CSFR auszuweisen, wäre sie sogar bereit, die Schulden des in Auflösung befindlichen Föderalstaates ganz zu übernehmen. Unter Hinweis auf die rund 900 000 in Böhmen und Mähren lebenden Slowaken wird in Prag allen Ernstes erwogen, mit der — allerdings modifizierten — Verfassung von 1920 auch den Namen Tschechoslowakische Republik (CSR) zu übernehmen. Der Slowakei wäre mit diesem Schachzug, der den Weg zu einer weiteren Zusammenarbeit allerdings verbauen würde, das Image eines unbedeutenden Staates zugewiesen.

Ein Anknüpfen an die CSR-Verfassung von 1920 ist für Klaus auch deswegen von Bedeutung, weil ihm die Unterstützung der oppositionellen Sozialdemokraten, die damals tonangebend waren, die zur Annahme eines neuen Grundgesetzes notwendige Dreifünftel-Mehrheit im tschechischen Parlament sichern würde. Offen ist auch noch, ob Klaus auf das Ansehen von Vaclav Havel zurückgreifen kann. Durch die Erfahrungen der vergangenen beiden Jahre gewarnt, will Havel als tschechischer Präsident nur antreten, wenn das Amt mit starken politischen Vollmachten ausgestattet ist. Nur um Blumen zu überreichen, werde er nicht den ganzen Tag mit Krawatte herumlaufen, hatte er angekündigt.

CSFR weiter ohne Präsident

ug PRAG, 16. Juli. Auch ein erneuter Anlauf zur Wahl eines neuen CSFR-Präsidenten ist erwartungsgemäß gescheitert. Als einziger Kandidat war am Donnerstag in Prag im CSFR-Parlament der Abgeordnete der rechtsradika-

len Republikaner, Miroslav Sladek (AP-Bild), angetreten. Der 42jährige Ostböhme erhielt auch im zweiten Wahlgang, in dem lediglich eine einfache Mehrheit ausgereicht hätte, lediglich einen Bruchteil der Abgeordnetenstimmen.

Ein neuer Versuch, doch noch einen Präsidenten zu wählen, nachdem auch Vaclav Havel gescheitert war, ist für den 30. Juli geplant.

OD GOTTTT WALDA PO HUSAKA SE V HROBE VALI SHIKKI A DELAYI „KYŠKYŠ“...

MEDELIN (tk): K tragické události došlo při juniorském mistrovství světa ve vodním lyžování v Mezinárodní Kolumbi. Pořadatelé vytyčili trať pod elektrickým vedením, které se přetrhlo a spadlo do vody. Tři lidé na místě zahynuli a dalších osm bylo zraněno. Soutěže byly přerušeny.

Marilyn Täglich fragte sie nach dem Warum

so nahe wie ihr dritter Ehemann, der Dichter Arthur Miller: „Hinter der wunderbaren Fassade steckt eine Frau, die täglich verzweifelt nach dem Warum fragt.“ Als die 35jährige Marilyn Monroe in der Nacht zum 5. August 1962 in ihrem Haus nahe Hollywood tot im Bett gefunden wurde, notierte der Arzt: „Tod durch eine Überdosis Schlaftabletten.“ Aber mögen's heiß (1958) wurde sie zum Kultstar und Sexsymbol mehrerer Generationen. Aber nur wenige Männer kamen ihrer Seele nahe. „TV Movie“ druckt den.

A CO ZVOLIT HNED NĚKOKO OD MYSLIVEČKŮ?

Mitterrand legt Kranz für jüdische Opfer nieder

Kontroverse um Mitverantwortung Frankreichs bei den Deportationen während der Nazi-Zeit

hbb PARIS, 16. Juli. Frankreichs Staatspräsident François Mitterrand hat am Donnerstagabend in Paris an einer Gedenkfeier aus Anlaß des 50. Jahrestages der ersten großen Judenrazaia teilgenommen und am Mahnmahl für die Opfer am Standort des einstigen Radsportpalastes einen Kranz niedergelegt. Bei der von den Nazis verlangten Aktion waren im Juli 1942 auf Befehl der Regierung in Vichy 12 884 Juden, darunter 4051 Kinder, von der französischen Polizei im Velodrome d'Hiver zusammengetrieben und dort vor dem Abtransport in die Todeslager mehrere Tage lang festgehalten worden.

Nachdem Mitterrand es zuvor abgelehnt hatte, auf einen Aufruf zahlreicher Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens einzugehen und ein Bekenntnis Frankreichs zur Mitverantwortung für das Schicksal der Juden abzulegen, war es darüber in den vergangenen Tagen zu einer Kontroverse gekommen, die bis in die jüdische Gemeinschaft hineinreichte.

Jean Kahn, der Präsident des Rates der jüdischen Institutionen Frankreichs, bezeichnete die Kranzniederlegung durch den Präsidenten als einen Akt „von hohem symbolischen Wert, der einer Verurteilung dessen gleichkomme, was während dieser Periode geschah“. Dagegen sprach die frühere Ministerin und Ex-Präsidentin des Europa-Parlaments, Simone Veil, eine Überlebende von Auschwitz, von einem „Minimum“.

Der Anwalt und Präsident der Vereinigung der Töchter und Söhne der Deportierten Frankreichs, Serge Klarsfeld, erklärte, er hätte von Mitterrand mehr erwartet als nur eine Kranzniederlegung.

Bei der Feier selbst war Mitterrand von Mitgliedern des jüdischen Studentenverbandes mit Pfiffen und Buhrufen empfangen worden. Der Protest legte sich erst, nachdem Robert Badinter, Präsident des Verfassungsrates, in seiner Rede die Komplizenschaft Vichys bei der Judenverfolgung angeprangert hatte.

Seine ablehnende Haltung hatte Mitterrand vor der Feier unter anderem damit begründet, daß die Republik stets die Rechte ihrer Bürger garantiert habe. Man könne deshalb von ihr keine Rechenschaft für die Taten eines Regimes verlangen, das nur dem Namen nach französisch gewesen sei. Die Autoren des Aufrufs, darunter die Widerstandskämpfer Lucie und Raymond Aubrac, der Komponist Pierre Boulez, der Schriftsteller Régis Debray oder der Schauspieler Michel Piccoli, hatten daraufhin ihren Appell wiederholt, „das seit 50 Jahren bestehende offizielle Schweigen über eines der finsternen Kapitel in der Geschichte Frankreichs zu brechen“. Es seien französische Beamte, Richter und Polizisten gewesen, die dem Vichy-Regime gedient hätten. „Weder ein Kranz noch die eventuelle gerichtliche Verurteilung eines einzelnen Täters kann einen politischen Akt ersetzen, der die ganze Nation engagiert“, erklärten sie.

A NIKDO JI NEDEKL „PROTO“... ZE JE SVĚT VINĚ!

Balaton - divoký východ?

368

Rakouský list die Presse uveřejnil materiál, v němž se uvádí, že známá maďarská rekreační oblast na Balatonu se stala »divokým východem«. S přívalem turistů se na břehy jezera nastěhovaly i kriminální živly, které si zde postavily své stany a svým vlastním způsobem »se podílejí« na cizineckém ruchu.

Teprve před nedávnem se maďarské policii podařilo zastavit válku pasáků v Siófoku, v níž šlo o rozdělení »revírů«, a kriminalita v tomto někdejší ráji turistů je značně vysoká. Mezi běžné delikty patří vloupání do hotelových pokojů a obytných přívěsů, krádeže dámských kabelek a vykrádání aut. Zatímco loni byla na březích Balatonu mimořádně aktivní bulharská banda, letos převládají domácí gangsteři, kteří nepřipouštějí cizí konkurenci. Rozhodně se nedoporučuje ponechávat v automobilech cennější věci.

Abyste kriminálními nemechavcům byla jejich činnost ztížena, převzala kontrolu na **BYVALA TAM IDYLKA!**

parkovišti a v ulicích nová soukromá hliďací společnost a také policie posílila své řady, což příjezdějící turisté kvitují s povděkem.

Stížnosti jsou však i na malé »omyly« účtujících vrchních číšníků v restauracích a kavárnách. Kdo si nezapamatuje, jaká cena byla na jídelním lístku (který personál okamžitě ze stolů odnese), může se mu stát, že mu číšníci připočítají ještě datum nebo rok svého narození. Postižení jsou zejména cizinci. To však zdaleka není jen specialita Balatonu, na to si stěžují i zahraniční turisté, kteří navštívili Prahu či západočeská lázeňská města.

MINISTR, NEBO POSLANEC?

Mnoho dohadů vyvolávalo v minulém volebním období spojení funkce člena vlády a parlamentu u jedné osobě (vzpomeňme např. P. Pitharta). Po červnových volbách a jmenování nových vlád se tato situace opakuje. Zdá se však, že si politické ošidnosti tohoto »dvojího obročí« uvědomují. Předseda SNR I. Gašparovič tvrdí, že je zapotřebí uzákonit neslučitelnost funkce poslance i ministra. J. Lux při svém nástupu do funkce ministra zemědělství ČR nevyhloučil možnost, že se vzdá svého poslaneckého mandátu, aby se mohl zcela věnovat úkolům v české vládě. Podle předsedy české vlády V. Klause by ministři měli být po dobu výkonu své funkce suspendováni z poslaneckých funkcí a měli by za ně nastou-

pít kandidáti, kteří byli v dalším pořadí na kandidátkách. Ke změně současného stavu tedy zřejmě zanedlouho dojde. Aktuální je to zejména v ČNR, mezi jejímiž poslanci je celkem 6 členů vlád (J. Stráský a P. Čermák jsou členy federální vlády; J. Kalvoda, S. Bělehrádek, P. Lom a J. Novák patří k ministrům české vlády). Při poměru počtu členů vládní koalice a opozice 105:95 může přítomnost či nepřítomnost těchto ministrů i poslanců rozhodnout o výsledku hlasování. Je dobré, že si ministři jsou této odpovědnosti vědomi. Příkladem je odvolání včerejší tiskové konference ministra spravedlnosti ČR J. Nováka. Podle sdělení ministrova sekretariátu je důvodem jeho účast na schůzi ČNR.

Dianu čeká »idylická« dovolená

LONDÝN: Britská princezna Diana a princ Charles se v srpnu vypraví s oběma syny na společnou romantickou cestu lodí po Středozemním moři. Tato dovolená měla sledovat jediný záměr: přinést fotografie usmívajících se rodičů obklopujících láskou své děti a dokázat tak, že manželská krize v královské rodině je zažehnána a že pověsti o neudržitelnosti manželství prince a princezny z Walesu byly přehnané. Deník Daily Mirror však včera odhalil, že celá cesta je jen ukázkovým představením, jehož režie se ujala sama královna, která prince Charlesovi celý výlet prostě přikázala. Ten se sice matčině vůli neupřel, ale vyhradil si, že na lodi bude bydlet

ve vlastní kajutě. Mimo to má mít poslední slovo také při výběru lidí, kteří s nimi okružní cestu podniknou. Na loď prý nebude mít přístup žádný z Dianiných přátel a společnost bude oběma manželům dělat výhradně okruh Charlesových věrných. Daily Mirror předpokládá, že pro princeznu Dianu se cesta může změnit v peklo, protože ji hrozí nebezpečí naprosté izolace a opuštěnosti. Naštěstí je prý loď tak velká, že oba manželé, kteří spolu údajně již vůbec nemluví a jímž dělá problémy na veřejnosti na sebe být jen pokývnout, na ní budou mít každý samé pro sebe dost místa.

»A DOSTANE KRAJ. VIBRATOR...«

Der Angebotete von Oslo

OSLO, 16. Juli (dpa). Der Verkehr stockte in Norwegens Hauptstadt Oslo, und mehrere hundert Menschen belagerten das Hotel im Zentrum der Stadt, in dem Bundeskanzler Helmut Kohl und seine Frau Hannelore während des offiziellen Besuchs logieren. Die mit Foto- und Videokameras behängten Schaulustigen bildeten jedoch kein Ehrenspalier für den Kanzler, sie warteten auf eine andere Größe: Der Popstar Michael Jackson wohnte während seines Gastspiels in Oslo im selben Hotel wie Kohl. Er verließ die Hauptstadt kurz nach Ankunft der deutschen Delegation.

POLITSTAR NENÍ HOLT POPSTAR!

Ungebetener Gast bei Queen

LONDON, 17. Juli (dpa). Ein halbnackter Mann ist am Donnerstag in den Londer Buckingham-Palast eingedrungen und konnte sich bis auf wenige Meter von der Königin und den Prinzen nähern, bevor er von Sicherheitsbeamten überwältigt wurde. Der 21-jährige unbewaffnete Mann wurde am Freitag weiter über seine Motive verhört.

Der Eindringling überkletterte die vier Meter hohe Gartenmauer und löste dabei Alarm aus. Während die Polizeibeamten an der Mauer liefen, konnte der Mann ungesehen durch ein offenes Fenster in den Palast einsteigen und die Treppe zum ersten Stock hinaufsteigen. Der Mann, dessen Oberkörper nackt war, wurde dort von der Polizei gestellt. Es gab ein kurzes Handgemenge, bevor er festgenommen werden konnte. Die Königin hielt sich zu dem Zeitpunkt im Palast auf. 1982 war ein Mann ungesehen bis ins Schlafzimmer der Queen vorgedrungen. Er setzte sich auf den Rand ihres Bettes und plauderte eine halbe Stunde mit der entsetzten Monarchin, bevor er festgenommen werden konnte.

Kommunismus versüßt

HAVANNA, 17. Juli (Reuters). Chronischer Papiermangel hat den Zeitungslesern auf Kuba eine süße Ausgabe der KP-Parteizeitung »Granma« beschert. Das Papier für die Donnerstagsausgabe war in Havanna und den umliegenden Regionen versuchsweise aus Zuckerrohrmasse hergestellt. Die Seiten waren wesentlich gröbkörniger und dunkler als normale Papierseiten. Kuba hatte Papier früher aus der Sowjetunion importiert. Nach deren Ausfall als Lieferant mangelte es der Insel auch an Papier.

A PO PŘEČTENÍ SI MOHOU NOVINY CUCAT...

Chtělo by to meprobat!

Pan Mečiar nějak ztrácí nervy, a když tohle postihne boxera, může se přihodit le-dacos. Pokud se vrhá na slovenské levicové politické kolegy a rve jim klopky a saka, může to být i zábavné, obzvlášť z české vzdálenosti, a jestli nikdo jiný, mohou se z naděje na kšaft radovat alespoň krejčí. Když však začne obviňovat ze separatismu českou pravici, je to káva drobátko silnější. Skutečnou perlu však přinesl ve čtvrtek, kdy podle informační ČSTK prohlásil na setkání s členy sdružení slovenských novinářů Za pravdivý obraz Slovenska, že by česká vláda měla zveřejnit přísně tajnou zprávu, v níž jsou časové rozpracována opatření pro případný rozpad ČSFR. Obsahuje prý i takové detaily, jakými jsou např. okolkované peníze platné jen v ČR a vydávané na občanský průkaz jen občanům ČR, uzavření hranic apod. Nevím, co je na zprávě tak tajného, vždyť to, že česká vláda musí mít k dispozici scénář pro eventuální rozdělení a jeho jednotlivé kroky, víme všichni už hodně dlouho. Nikdo se netajil tím, že se něco takového zpracovává. Že nebyl dán do tisku obsah »scénáře«, to lze považovat za naprosto logické a bylo by naopak důkazem nenormálnosti bývalé vlády, kdyby sdělila veřejnosti, jak se bude třeba postupně dislokovat armáda. Neměli bychom však nechat bez povšimnutí ani to, komu svou perlu pan Mečiar utrousil. Nedovedu si představit důvod vedoucí k vytvoření spolku s takovým názvem. Připouštím, že redaktori v něm sdružení kreslí jakési obrazy, což vždy zavání uměleckou licencí, která by skutečným novinářům měla být cizí, ti mají psát a hledat fakta, nikoli malovat. Navíc když se člověk dnes stane novinářem, mělo by to automaticky znamenat, že bude říkat lidem pravdu. Lidé, kteří by měli být placeni za šíření pravdivých informací, si nemají co vytvářet zvláštní spolky, aby vykonávali své povolání, protože jsou zřejmě přesvědčeni, že jiní kolegové je nevykonávají, vypadá to podezřele. Co kdyby si třeba lékaři založili sdružení Za zdárné léčení pacientů? Nu což — jiný kraj, jiný mrav. Pan Mečiar, aby pomohl »pravdivý obraz« dokreslit, říká, že česká strana už nemá zájem předstírat, že jí na soužití záleží. »To všechno jsou kroky, které nelze nazvat akty přátelství,« komentuje. Připomíná to trochu manžela, který říká o své ženě: Mlčím ji od rána do večera, a pořád mě nemiluje!

MRCHA !!!

Die Slowakei erklärt sich für souverän

CSFR-Präsident Havel kündigt Rücktritt an

BRATISLAVA, 17. Juli. Die Slowakei hat sich zur souveränen Republik erklärt. Mit überwältigender Mehrheit nahm das Parlament in der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) am Freitag eine Deklaration an, in der das „natürliche Recht der slowakischen Nation auf Selbstbestimmung“ unterstrichen wird. Wenig später kündigte CSFR-Präsident Vaclav Havel seinen Rücktritt für kommenden Montag an.

„Wir erklären hiermit feierlich, daß das tausendjährige Streben der slowakischen Nation nach Eigenständigkeit vollendet wurde“, heißt es in dem Bratislava-Dokument. Bei der freien Gestaltung ihres nationalen und staatlichen Lebens werde die Slowakei „die Rechte aller Bürger, aller Nationen, nationaler Minderheiten und ethnischer Gruppen sowie das demokratische und humanistische Vermächtnis Europas und der Welt“ respektieren.

Vor der namentlichen Abstimmung hatte der slowakische Regierungschef Vladimir Meciar betont, daß die Verabschiedung der Deklaration kein konstitutioneller Akt, sondern eine politische Willensbekundung sei. Die Souveränitätserklärung solle nach außen ein Zeichen setzen, daß „wir das Entstehen von Eigenstaatlichkeit selbst in die Hände nehmen und bis zum Ende führen wollen“. Die Verfassung der CSFR werde in der Slowakei nur bis zum Tag des Inkrafttretens einer eigenen Verfassung gelten. An die Tschechen gewandt sagte Meciar, es sei nicht das Ziel slowakischer Politik, das bisherige Zusammenleben zu unterbrechen. Er schlug vor, nicht mehr über

Föderation oder Konföderation zu reden, sondern darüber, welche gemeinsamen Interessen Tschechen und Slowaken hätten und wie man deren Verwirklichung institutionell verankern könne.

Die Deklaration wurde mit 113 Ja-Stimmen bei 24 Gegenstimmen und zehn Enthaltungen angenommen.

Der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel wird am Montag vorzeitig zurücktreten. Wie die Nachrichtenagentur Reuter berichtet, machte Havel eine entsprechende Ankündigung am Freitag in einem Brief an den Ersten Stellvertretenen Vorsitzenden der Bundesversammlung, Filip Sedivy. Havels reguläre Amtszeit hätte bis zum 5. Oktober gedauert.

In einer Rede an die Nation sagte Havel am Abend im Rundfunk und Fernsehen, er sehe sich nicht länger in der Lage, als Präsident „konstruktiv und kreativ zu arbeiten“. Ein großer Teil der slowakischen Politiker habe ihm das Vertrauen entzogen: „Ich betrachte diesen Vertrauensverlust als Ausdruck nicht nur der Ablehnung meiner Person, sondern auch der Werte, für die ich eintrete.“

Zerfall und Rücktritt

Der Zerfall der Tschechoslowakei hat sich mit der Souveränitätserklärung des slowakischen Parlaments beschleunigt. Zwar betonen die Verantwortlichen in Bratislava, daß ihr Beschluß lediglich eine politische Willensbekundung ist und keinen Verfassungsrang hat. Eine eindeutige Deklaration über die Unabhängigkeit würde den Ausstieg aus der Föderation bedeuten, und so leicht wollen sie es den Tschechen nicht machen, sich als Nachfolger der CSFR zu präsentieren.

Deshalb ist es nur folgerichtig, daß fast gleichzeitig der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel in Prag seinen Rücktritt erklärt hat. Havel mag nicht mehr seinen Kopf für einen Staat hinhalten, der nur noch auf dem Papier existiert, und gewinnt dafür nun freie Hand für eine Bewerbung um das Amt des tschechischen Präsidenten.

Europa kann sich nun endgültig auf das Entstehen zweier eigenständiger Staaten auf dem Gebiet der CSFR einrichten. In welcher Form diese beiden Republiken angesichts der gegebenen Verflechtungen später zusammenarbeiten, werden sie vermutlich bereits als selbständige Subjekte des internationalen Rechts festlegen.

In 31 Stunden um die Welt

LONDON, 17. Juli (dpa). Ein englisches Reisebüro bietet im Oktober eine ungewöhnliche Ferienreise an: Teilnehmer sind nur 31 Stunden und 40 Minuten unterwegs, verbringen davon achteinhalb Stunden auf Flughäfen und müssen 13950 Pfund (40000 Mark) bezahlen. Dafür könnten sie mit einer Eintragung im Guinness-Buch der Rekorde rechnen, denn die Reise geht per Überschallflugzeug um die ganze Welt und soll den vorherigen Rekord von 45 Stunden und 25 Minuten brechen.

STEFAN HEYM, Schriftsteller und Erstunterzeichner des Gründungsaufrufs zu den ost-deutschen „Komitees für Gerechtigkeit“, ist aller Wahrscheinlichkeit nach nicht — wie ursprünglich angenommen — wegen seines Engagements für die neue Bürgerbewegung angegriffen worden. Heym war am Sonntag

abend in einem Kölner Hotel von einem in den USA lebenden, ehemaligen DDR-Bürger zunächst beschimpft und dann geschlagen worden. Nach Darstellung des Schriftstellers KLAUS POCHE, der mit Heym zusammengesessen hatte, „seien beide von dem Angreifer zunächst als „Drecksäue“ und „Verbrecher“ tituliert worden. Heym habe den Mann gefragt: „Wie alt sind Sie?“. Der habe geantwortet: „61“. Darauf, so Poche in der PDS-Zeitung *Neues Deutschland*, habe Heym sinngemäß gesagt, „dann hätte ich im Krieg gegen die Faschisten auch Ihren Vater vors Gewehr kriegen können. Das wäre schlimm gewesen, aber dann hätte ich jetzt mit Ihnen keinen Ärger“. Daraufhin habe der andere zugeschlagen. Heym hatte im Zweiten Weltkrieg auf seiten der Alliierten gegen Hitler-Deutschland gekämpft.

„A NA PODULÍKAČKÁCH NA VNITRANI STRANĚ „ČEHOŇSKO“

Zlatá slova

„Dnes si musí nielen pán poradca Tigris, ale aj ďalší »výtečníci« z Havlova okruhu uvedomiť základný fakt, že nedávne voľby definitívne vyradili z politického života aj všetkých tých, ktorí namiesto vzájomnej spolupráce vyostrovali v Česku protislovenskú hystériu. Do tejto kategórie patrí aj poradca Martin Bútor, Slováč, ktorý verne slúžil Havlovi počas uplynulého obdobia a ktorý sa zo solidarity s Tigrisom odmietol tiež zúčastniť bratislavského summitu. Ostáva už len pán Kusý a ešte niekoľko ďalších Havlových kamarátov z kruhu skrachovanej VPN...“

Slovák, 4. července 1992

Angličané říkají: Never say never again - Nikdy neříkej nikdy.

Pejscí pánu lékárníků

Pro mandragoru se z Prahy chodilo k Židovským pecím. Kdysi tu bylo popraviště a zasvěcení věděli, že kouzelnou moc obsahuje kořen mandragory jen tehdy, pokud vyrostl pod šibenicí. Poslední zbytky životních sil spolu s krví umírajícího zločince měly oplodnit zem, která pak ze sebe vydala zářný všelék, ne nepodobný bájnemu žen-šenu. Kořenářky mandragory okrajovaly do podoby lidského tělíčka, sušily a prodávaly jako talisman. Pochopitelně dost drahé a ne každému, neboť celá věc nesla v sobě určité riziko. Šlo přece jen o zacházení s nečistými silami - delikt, posuzovaný co nejpřísněji. V dobách magistra Kellyho nesměl v alchymistickém inventáři chybět malý pesík.

Souviselo to právě s mandragorou. Kouzelný kořen se totiž vykopává ze země brání a při každém zatnutí krumpáče vykřikne tak příšerně, že by ten, kdo křik slyší, mohl namísto zemřít hrůzou. Naštěstí však existuje spolehlivý prostředek. Stačí na mandragory přivázat k ocasu malého psíka. Mandragora křičí, pes se vyděsí a v hrozivé křeči kořen vytrhne ze země. Alchymisté, vyznávající bílou magii, si za tím účelem pěstovali bílé maltézsky. Z původně ryze praktického účelu vznikla tradice a přenesla se dokonce až do mnohem pozdějších časů, kdy ponurí alchymisté vystřídali solidní, vážení a účtyhodní lékárníci. Nyní šlo spíše o jakýsi symbol, mnozí majitelé lékáren ovšem v skrytu duše doufali, že tím možná přece jen získávají alespoň částečný podíl na moci alchymistů v podobě zvláštní přízně osudu. Tento obyčej se někdy projevil i v názvech lékáren - v Praze Na Perštýně například bývala slavná lékárna „U černého psa“.

Jak vidíme, psík z alchymistického inventáře nemusel vždy být bílý. Šlo o to, kterým silám kdo dává přednost. Některé alchymisty lákala více magie černá a barva jejich psíka tomu pak samozřejmě odpovídala.

Lékárníci žijící o několik století později už nebrali spory mezi černou a bílou magií tak vážně, nicméně řada z nich cítila potřebu pro jistotu se nějak zabezpečit na obě strany. Chovali proto toy španiela, který je černobílý.

Neříkej hop než přeskočíš!

Jediný kandidát 2. kola prezidentských voleb dr. Sládek však „hop“ řekl - a samozřejmě: „nepřeskočil“! Při věřejším hlasování nedostal ani v jedné ze tří částí FS potřebný počet hlasů. Nejvíce získal ve Sněmovně lidu - 32 z nutných 90, v české části Sněmovny národů mu odevzdalo hlasy 15 a ve slovenské části dokonce jen 11 poslanců. Opakované hlasování jen potvrdilo jeho nezdar. Jinak řečeno: Předseda SPR-RSČ nedoceníl rovněž moudrost dalšího příbuzného přísloví. Totiž: Nechval dne před večerem. Jinak by nebyl předčasně vyhlásoval ostrá kádrová opatření proti poradcům a diplomatům, jež byla zveřejněna týž den ve Špiглу. Takže si tento enfant terrible naší politické scény bude muset na prezidentství počkat. Pokud se vůbec někdy dočká.

Autogram na památku žádoucí z balkónu pro hosty ve Federálním shromáždění čtenky kandidáta na prezidentský úřad. Miroslav Sládek s radostí vyhověl. Vždyť i jeho nezvolení je reklamou velkého kalibru.

Na slevách vydělávají i obchodníci

Rájem důchodců se staly obchody s potravinami Vilky - Vilky v Praze 4. V samoobsluze v Jívenské a v Horáckové ulici poskytují penzistům ke každému nákupu pět procent slevu.

Daniela Kupsová

Obchody, a k nim ještě další tři v hlavním městě, obhospodařují společně Vilimovský a Kyzlink. Název firmy vytvořili z počátečních písmen svých příjmení.

Chce-li si důchodce dopřát o trochu víc, nemusí

bydlet pouze ve čtvrtém pražském obvodu. Za nákupem může přijet odkudkoliv. V prodejně v Jívenské nebo v Horáckové požádá o vydání legitimace, která jej bude k levnějšímu nákupu opravňovat. Libor Kyzlink (38) jich už vydal na tři a půl tisíce. Na nápad pomáhat starým občanům jej prý přived-

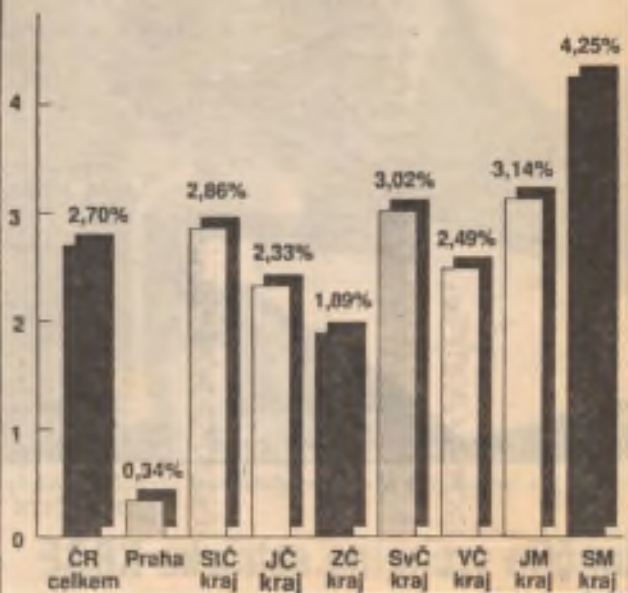
la maminka, sama důchodkyně. „Pořád doma nařikala, jak je všechno drahé. Ale slevy se mi vyplácejí, já si na zákazníky stěžovat nemohu,“ přiznává podnikatel. V nejbližších dnech chystá další překvapení. Každý, kdo předloží pokladniční bloky dávající ve svém součtu 1000 Kčs, získá nárok na veliký nákup zlevněný o patnáct procent. Děda si pak může přivést mladé, aby se jim útrata pořádně vyplátila. Škodní ale rozhodně nejsou ani obchodníci, vždyť v sobotním dopoledni dostávají pět procent slevy všichni. Bez rozdílu věku.

Zlaťá slova

„... A jestli mě někdo bude, nebo nebude brát vážně? Ať mě neberou vážně. Jednou se probudí a já budu prezidentem nebo předsedou vlády a budou mít smůlu...“

dr. Miroslav Sládek,
Rudé právo 11. července 1991

Míra nezaměstnanosti v České republice k 30. červnu 1992

Zní to při prvním přečtení trochu nemyšluplně, ale W. Churchill prý kdysi prohlásil, že pořádný skandál chce určitou morálku ve společnosti. Kdo však měl tu smůlu a prožil drtivou část svého žití v době, kdy v naší zemi vládla vlčí smečka zvaná KSČ, dobře ví, co starý lišák z ostrovů svým výrokem myslel. Vzpomeňme jen nehynoucích zásluh, jimiž byly ozdobeny bolševické modly. Soudruh se zkrátka narodil pro své poslání a všechny další jeho činy byly jen lfyptnými korálky na šňůře oficiálních perel, které stranická kamarila předváděla národu. Všichni sice nemohli být abstinenti jako Gottwald, šikovnými řemeslníky jako Bifak či statečnými válečníky po vzoru Husáka, ale odejít ze scény po opravdovém průsvihu se prostě nedalo. Šeptanda sice fungovala dokonale, ale pořádný veřejný proporný skandál, při němž se vybijí nahromaděná energie a politický vzduch zavoní ozónem demokracie, byl úkazem zohla nemožným a ve společnosti rozvinutého socialismu naprosto nerealizovatelným. Čas oponou trhl, doba je jiná, slovně a halasně se vracíme do demokracie, ale o pořádný politický skandál téměř nezavádíš. Přitom máme na výrobu afér již několik specializovaných deníků, zkušné televizní štáby a hlavně materiál, jenž nám musí okolní svět upřímně závidět. Výsledkem jsou nemastné, neslané, či spíše zmrazené poloaféry, které nemají čas ani prostor vyznít a rozvířít bahno postkomunistické morálky. Ale budme konkrétní. Nádhernou příležitost propásl nedávno pan Tigrid, který se nechal pun-

covaným demokratem Gašparovičem, takto předsedou SNR, odradil od doprovodu prezidenta do budovy nejvyššího zákonodárného sboru Slovenska. V letadle sice brblal něco o tom, že se cítí být svobodným občanem, ale tím vlastně skandál-neskandál utíchl. Prezidentův poradce měl s příjemným úsměvem na tváři předstoupit před exprokurátora, a pokud měl někdo plný narok odejít, byl to právě pan prezident. Tato provokace od člověka, kterého nedávno zbavil úřadu,

lety sluší ministru války nejlépe v totalitních režimech. Záhy po jmenování pana federálního přes obranu jsme si však spolu s prezidentem spokojeně řekli, že máme ministra civila, a vše je tudíž O. K. Skandál se nekoná a nezávislý odborník bude nadále cvičit armádu proti kapitalismu, eh, čo to hovorím, bolševikom. Snad mu po večerech zbude chvíle na sbírku medailí, které získal ještě v dobách totalitního útoku. Poloaféry nejsou jen specialitou kruhů nejvyšších. Vzpomeňme jen tiskovky, na niž označil M. Zeman vítěznou parlamentní stranu v Čechách za fašistickou a jejího předsedu srovnal s K. Henleinem. Namísto skandálu došlo k omluvě-neomluvě lídra

ČSSD(b) a výslednicí temných stranických machinací bude zřejmě náhrada dosavadního předsedy sociálních demokratů právě zpupným klaunem-exhibicionistou. Jako poslední ukázkou poloskandálu uvedme tahalice demonstrantů před dveřmi Federálního shromáždění krátce po nezdárené volbě prezidenta. Také nemám rád Sládkovu squadru a o příštích sympatiích k hochům z ČSSD(b) nemusím zřejmě nikoho přesvědčovat. Dochází-li však na území, kde je zákonem zakázáno srocování demonstrantů, k fyzickému napadání poslanců, k jejich transportu od stanice metra pod záštitou ochranky a k následujícímu narušení provozu podzemní dráhy, je to prostě skandální. Protože však máme za sebou celá desetiletí tréninku v tluštění přívěhů, spraví to dvě řádky v novinách. Na skutečný skandál nejsme asi zatím dost mravní.

Mravnost nade vše

měla skončit předčasným návratem hlavy státu do Prahy a následovným předvoláním aktérů celé osudy. Důraznost a bazírování na respektu k vlastní osobě jsou však požadavky, které mohou jen stěží být naplněny mesiášskou osobností typu V. Havla. Ze stejného soudku je pak mrtvě narozená aféra kolem obsazení postu federálního ministra obrany. Pan Dobrovský byl tiskem dobromyslně pošfuchován za kaprálskou kariéru během své služby v aktivu, takže jsme se konečně dočkali odborníka. Co na tom, že pan generálporučík je absolventem naší vysoké vojenské školy, dokonce prý studoval zpravodajství. Další vzdělání získal na Vorosilovově akademii v bývalém SSSR, a protože už nebylo jiné, vyšší kadetky pro špióny, skromně velel Východnímu vojenskému okruhu. Dnes je z něj rezervista. Všechny deníky přinesly nedávno hloupé články o tom, že generálské epo-

Zlatá slova

„Intelektuál pokládá za svou ctižádost vytvořit z otázky, kterou dostane, ještě lepší otázku.“

Petr Pithart, Reflex, 13. 7. 1992

„Otázky vymyslí každý blb; teprve odpovědi jsou znakem právo muže.“

David Lodge, Hostující profesori, Londýn 1975

Komise ČNR pro přípravu Ústavy ČR se usnesla na základních tezích, které předloží vládní komisi pro přípravu Ústavy ČR. Uvádí se v nich, že komise se soustředí na přípravu ústavy českého státu s plnou mezinárodněprávní subjektivitou. Varianta ústavy v rámci federace je zpracována a zabývat se jí bude účelné až po vyřešení státoprávního uspořádání. Komise doporučuje územní členění na přirozené vyšší samosprávné celky s rozsáhlou decentralizací státní správy. V zájmu kontinuity československého a českého státu by měla nová ústava vycházet z těch principů, které se osvědčily v ústavní listině Československé republiky z 29. 2. 1920. Listina práv a svobod s přihlednutím k návrhu CNR se navrhuje převzít s tím, že se bude případně jednat o změnách, které rozšíří práva občanů. Doporučuje se zřídít funkce prezidenta ČR a zachovat tradiční parlamentní systém, přičemž parlament by měl být složen ze dvou komor s odlišným postavením, volených na různá volební období. Dále kromě jiného se doporučuje v nové ústavě zajistit důsledné oddělení soudní, zákonodárné a výkonné moci, přesné rozlišení veřejného a soukromého práva, stanovení pravomocí prezidenta podle ústavní listiny Československé republiky z roku 1920 a uvážení

posílení funkce premiéra. V oblasti soudnictví se doporučuje vycházet ze současného systému se zvážením možnosti zvláštního systému správního soudnictví a umožnění obnovy institutu státního návladnictví a vyšetřujících soudců.

Milan Uhde jako předseda komise tímto požádal vládní komisi pro přípravu ústavy, aby 22. 7. 1992 dopoledne dodala zpracované výstupy komisi předsednictva ČNR.

Prvním místopředsedou komise byla

O ústavě v ČNR

zvolena I. Janů (KDU-ČSL), druhým P. Hírš (LSU). Zbývajících členy komise jsou poslanci J. Ortman a V. Řezáč (LB), J. Vik (SPR-RSČ), J. Bílý (HSD-SMS), V. Sochor (ČSSD), J. Payne a A. Röschová (ODS), M. Benda (KDS) a I. Mašek (ODA). Udržování kontaktů s vládní komisí má na starosti H. Marvanová (ODS), vládní komise bude pravidelně posílat zástupce do ČNR.

K včerejšímu usnesení, které doporučuje české vládě neprodleně projednat s vládou SR možnost spolkového uspořádání státu, M. Uhde řekl, že povzbuzuje snahu vlády jednat s vládou slovenskou. „Je to fe-

derativně zacílená iniciativa, která se snaží ve spolkovém uspořádání hledat lék na současné bolesti federace. Naše intence obsažená v bodě dvě se drží vnitřních poměrů v ČR a tam se tato obecná formulace považuje za plně výkonnou. Znamená to tedy, že o spolkovém uspořádání České republiky se v tuto chvíli neuvažuje.“

Na dotaz ČD Milan Uhde k chystanému jednání s předsedou SNR I. Gašparovičem odpověděl takto: „Nemáme předem vytyčené společné téma. Já panu předsedovi vezu usnesení ČNR stran jednání se SNR, a v tomto usnesení je navržen určitý způsob jednání prostřednictvím komise. Nicméně nevykládám, že pan předseda Gašparovič přiveze úplně jiný návrh. Nejsem samozřejmě vyzbrojen mandátem k tomu, abych na místě takový návrh schválil, nebo odmítl. Jde o první pokus o vzájemný kontakt, záměrně zúžený na dvě osoby. Být novináři či veřejností, nečekal bych nějaký převratný zázrak. Na pořadu není ani mé vyjádření ke svrchovanosti SR. Několikrát jsem už řekl, že to bude hledání metodiky dialogu mezi Českou a Slovenskou národní radou. Dospějeme-li k nějakému souladu, pokud jde o metodiku vzájemných kontaktů, bude to dost, bude to více, než lze očekávat.“

toninu Bělohoubkovi prohlásil, že to jsou fašisté a mlti by z KFS co nejdřív odejít. Zastloužití důchodce, mající tak dlouhou a tak intenzivní zkušenost s rudým fašismem, se nestydí za fašisty označit právě ty, kteří mají kurdž mluvit o nestylatosti a záluždnostech lidí jeho genetického kódu! Ze si tento „nepostradatelný“ troufá takto kádrovat dodnes, to vypovídá nejen o parametrech jeho cymismu, ale napovídá to i o úrovni a o kvalitách dnešního vedení KFS, které mu souhlasně přiznávalo.

Rozlícený kádrovák

Soudruh Josef Stehlik - v padesátých a šedesátých letech obával kádrovák UV KSČ, dnes vedoucí organizačního odboru Kanceláře Federálního shromáždění - na poradě vedoucích odborů KFS dne 7. července 1992 o známém spolupracovníku Českého demokratu Bohuslavu Venturovi a poradci předsedy Sněmovny lidu An-

Zlatá slova

„Na svätej omši som bol naposledy vlni. Chodím do kostola redšie, v mladosti som chodil veľmi často. Dokonca som bol

aj miništrantom, a jeden čas aj kostolníkom. Neskôr sa to zmenilo. Sú rôzni kňazi. Sú kňazi, ktorí viac vedia ku kostolu priťahnúť, a sú kňazi, ktorí vás vedia od neho odohnať. Já som zažil ohidva typy.“

V. Mečiar, Národná obroda 3. 4. 1992

Historie prezidentských voleb

V pátek 3. července 1992 nebyl ve dvacátých prezidentských volbách státu Čechů a Slováků zvolen jediný navrhovaný kandidát. Kromě aktuálního politického významu má tato událost i druhý historický smysl. Volby prezidenta i jeho úřad mají v českých dějinách poměrně důležité místo.

Málo skutečných voleb

Pro české dějiny 20. století je příznačné, že se téměř vždy hlasovalo pouze o jednom kandidátovi. Výběr konkrétní osoby pak závisel buď na dohodě a ústupcích jednotlivých politických sil, nebo na diktátu vládnoucí strany. I v době první československé republiky došlo pouze dvakrát ke skutečnému výběru mezi více kandidáty. Paradoxně se o tyto opravdové volby postarala KSČ, ovšem v době, kdy byla v opozici. Roku 1927 kandidovala KSČ proti T. G. Masarykovi V. Šturce a roku 1934 byl spolu s heslem Ne Masaryk, ale Lenin komunistickým kandidátem Klement Gottwald. Ani ve volbách roku 1935 nebylo více kandidátů. Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu si po demisi prezidenta Masaryka nepřála Edvarda Beneše, ale agrárníci se den před volbou kandidatury B. Němce vzdali. Od roku 1948 se již vždy vybíralo pouze z jednoho kandidáta s malou výjimkou prezidentských voleb roku 1968, kdy se sice hovořilo o vi-

ce kandidátech, ale ve skutečných volbách figuroval jenom jeden - Ludvík Svoboda.

Nenormální odchody našich prezidentů

Závažnějším a ještě příznačnějším jevem však jsou odchody našich prezidentů. Žádný z nich neodešel přirozenou cestou. Žádný z nich neskončil ve svém úřadě tak, že po vypršení funkčního období již nekandidoval nebo nebyl zvolen. Masaryk abdikoval neočekávaně, aby prosadil svého kandidáta E. Beneše. E. Beneš

a G. Husák abdikovali pod tlakem událostí 10. prosince 1989.

Osud prezidenta byl osudem země

Je nevyhnutelné konstatovat, že s výjimkou snad jen tří střídání byly výměny prezidentů vždy svázány s celkovou situací této země, ačkoli jejich ústavní postavení, alespoň v dobách existence právního řádu, bylo vždy spíše méně významné. Benešův nástup roku 1935 měl velký vliv na rozhodování reprezentace ČSR v září r. 1938, jeho odchod krátce poté předurčil okupaci, jeho druhý odchod

r. 1948 jasně ukázal, kam se Čechy, Morava a Slovensko ubírají. Háchův konec zase předpověděl „revoluční účtování s kolaboranty“ i transfer sudetských Němců. Abdikace A. Novotného byla průvodním znamením

reformně komunistického pokusu a demise G. Husáka byla znamením konce komunistické éry.

Nový signál pro naše dějiny

Podle mnoha domácích i zahraničních pozorovatelů bylo páteční nezvolení V. Havla jasným signálem pro osud československé federace. Páteční volba se tak opět, jak naznačoval v nedělním televizním pořadu M. Uhde, stala významným poukazem na osudy Čech a Moravy, znamením, že vzhledem k rozdílnému hlasování v české a slovenské části FS zmizel historický důvod existence svazku Čechů a Slováků.

Znamení dějin

podal první demisi po mnichovské katastrofě 5. října 1938, druhou pak po katastrofě únorové 7. června 1948. Jestliže do výčtu prezidentů zahráme i ty, kteří tak či onak ovlivnili dějiny Čech a Moravy, pak E. Hácha, v té době již zcela přestárlý a dementní, zemřel v pankrácké věznici krátce po konci protektorátu a J. Tiso byl po procesu r. 1947 popraven. První komunistický prezident K. Gottwald zemřel ve své funkci stejně jako jeho nástupce A. Zápotocký. A. Novotný podal demisi po svém sesazení z funkce prvního tajemníka ÚV KSČ. L. Svoboda byl k demisi dohnán G. Husákem

KRAŠNATÝ TO SART!

a horní část těla a nemohl se dostat ven. Přivolaný lékař konstatoval smrt v důsledku utonutí. Násilí ani cizí zavinění nebylo zjištěno.

ské policie nřap. Pavel Novotný, muž chladil pivo ve sklepe, kde měl vykopanou 80 centimetrů širokou díru se spodní vodou. Spadl do ní hlavou.

Chladil si pivo

Brno - V pondělí 6. července 1992, z dosud neobjevené příčiny, 56letý muž ve sklepě studni rodinného domku v Miličovicích na Znojemsku. Jak sdělil tiskový mluvčí znojem-

Německý tisk k naší vnitropolitické situaci

Bonn - Poté, co povolební snahy Slováků o nezávislost otřásl pražskou politikou, učinili čeští demonstranti od svatého Václava instinktivně to nejspříjemnější, když se rozhodli opustit umělou tradici čechoslovakismu a vrátit se ke kořenům vlastních dějin. Ke státoprávnímu uspořádání ČSFR to v nejnovějších čísle uvádí týdeník Sudetendeutsche Zeitung.

Se zřetelem na toleranci a západní orientaci určitě není dosavadní prezident Havel Václavem Posledním, pokračuje týdeník. Naopak by si „mohl vysloužit přívlastek Václava Prvního, když si český národ otevře postčeskoslovenské, neboli evropské perspektivy“.

„Komunismus v Československu jen potlačoval problémy a tím je zotročoval. Životní lež se teď rozplývá,“ pokračuje Sudetendeutsche Zeitung. Duch svatého Václava podle něho nyní ovlivňuje také působení českého premiéra Václava Klause, který se podle týdeníku nikdy ne-

pokoušel jít proti nevyhnutelnému, nýbrž ve slušnosti a se ctí dokonává i přes hospodářské obtíže rozdělení, aniž se přitom uzavírají slovenskému národu dveře.

Nový politický duch přivedl sametovou revoluci k hrobu, píše v posledním vydá-

Muže, jako je Václav Havel, si podle Die Zeit přála každá postkomunistická země a záviděla Československu toto štěstí. Havel se rychle stal nejuznávanějším státníkem východní Evropy. Přinejmenším Slováci to však už určitou dobu neoceňují a projevilo se to právě při prezidentských volbách.

Se svou morální přísností Havel nezacházel vždy zcela rozumně. Z jeho porážky v prezidentských volbách však v žádném případě nevyplývá, že se svou morální politikou patří do propadlísté dějin.

„Porážka konfrontovala Havlovy voliče, všechny přátele na Západě i jeho samého se skutečností, že ve vytoženém pluralistickém stáje podléhají také hrdinové revoluce stranickopolitické hře a že nezůstávají stranou zájmových konfliktů,“ píše v závěru Die Zeit. „Právě v přelomu, který přináší lidem ve východní Evropě do značné míry nejistotu, však mají vedle praktiků i moralisté svou úlohu.“

Komunisté jen zakrývali problémy

ní německý týdeník Die Zeit k neúspěšné kandidatuře Václava Havla na opětne zvolení do prezidentského úřadu.

„V budoucnu budou také v Československu platit více zájmy než ctnost a touha po moci bude mít větší váhu než víze,“ konstatuje na titulní stránce list pod titulkem Filozofové odcházejí, přicházejí praktikové. „Reálná politika dohonila politiku morální a československá republika tak dospěla k normalnosti západoevropských států.“

Nejpopulárnější je Džej-ár

Jan Hála

Dlouho byl v čele žebříčků popularity politiků v ČSFR prezident Havel. V poslední době už jen v Česku, na Slovensku od jisté doby ne. Zato lid televizní si našel jiného oblíbence. Ke všemu paradoxu záporného - J. R. Ewinga neboli Džej-ára z amerického seriálu Dallas. Původním určením scénáře padouch se jeví účel od dílu jako jediný schopný postarat se o rodinu a její nemalý majetek. A rodina je základem státu. Vždyť český Boby, jeho bratr, působí vedle něho jako milionářský „svazák“. Zdá se, že naše veřejnost nalézá zalíbení v J. R. Ewingovi pro jeho (až cynickou) pragmatičnost. Tedy vlastnost docilující úspěchu dnes i u nás. Kdyby se dokázal zbavit sklonu k různým podrazům, doporučil bych ho za poradce prezidenta nebo české vlády. Když dokázal urdit rozsáhlé a bohaté imperium Ewingů, dokázal by to i v malém Česku. A možná, že by si poradil i s Mečtarem.

DAB - Ú-ER JE TAKY SICÁ

Sládkovec pod koněm

Praha (fjk) - Několik příznivců kandidáta na úřad prezidenta Miroslava Sládky se včera dopoledne shromáždilo u sochy svatého Václava na Václavském náměstí pod vltavkou SPR-RSČ. Nedaleko od nich postával hlouček přívrženců Václava Havla. K pobavení několika desítek turistů a náhodných kolemjdoucích se mezi oběma táboru rozproudila ostrá slovní výměna názorů. Zašimco přiznává V. Havla se omezili převážně na skandování „Ať žije Havel“, z úst Sládkových obdivovatelů zazněla mnohem tvrdší slova na adresu současného

prezidenta. „Neprodamé republiku vožralému dronatičtí“, „Havel je Hitler“ a mnohá další. Slovní sířety pokračovaly i v odpoledních hodinách.

V snahe započítat sa Slovákovi, prezident V. Havel veřejně přiznal, že Slováci Česku už viackrát oklamali. K tomu třeba dodat, že jako první ich oklamal prezident Masaryk, který im svojím podpisem na Pittsburské dohodě přislíbil okrem iného vlastní snem, ale slub nakoniec ostal iba sľubom. Len to sa stal prezidentom, už to bola zdroj papiera, o čom sa vyjadriť doslovné takto: Pittsburská dohoda je falzum! Lenže každé falzum má svojho falšovateľa! Nebol nim nikto iný ako on sám, čo ho najmä v očiach Slovákov nijako nečítá. Falzifikátorom je totiž ten, čo dáco falšuje, či predstiera s úmyslom, aby niekoho podvedol. V tomto prípade prezident Masaryk podvedol amerických Slovákov, no nielen ich.

● ROVNÁKÝ ZDRAP?

O tomto Masarykovom podvode prezident V. Havel zrejme dodnes nevie, keď pri zdovhodňovaní svojho návrhu federálnej ústavy tvrdil, že Česko-Slovensko vzniklo v roku 1918 z vôle Čechov i Slovákov ako unitárny štát. Myslel tým zrejme na Pittsburskú deklaráciu z 30. októbra 1918. Lenže ak pre Masaryka a pre českých politikov bola Pittsburská dohoda iba bezcenným zdrojom papiera, rovnako takým istým zdrojom papiera bola pre nich aj Martinska deklarácia.

Neznalosť o vzniku a zániku Martinskej deklarácie však prezidentovi V. Havlovi nezazlievam, pretože to nevedia nielen českí, ale zdá sa, že ani slovenskí publicisti. Ba ani za prvej CSR, za Sloven-

Ako to bolo v rokoch 1918 a 1919?

skej republiky, za druhej, či tretej CSR sa nenašiel nikto, kto by bol o Martinskej deklarácii povedal plnú pravdu.

Martinská deklarácia sa síce v prvých rokoch po prevrate, totiž po roku 1918, oslavovala s hlučnou pompou najmä na školách, no nepravom. Potvrdil to aj Dr. Anton Štefánek, politik pôvodne čechoslovakistického razenia, ktorý tesne pred smrťou povedal, že sme jediným národom na svete, ktorý sa pyšil zrušenou deklaráciou. Súčasne povedal i to, že najväčším Srobarovým „kiksom“ bolo zrušenie Slovenskej národnej rady, čo však, naštastie, opoziční slovenskí politici naliežite neposúdili. Podľa Dr. Štefánka bol Dr. Vojtech Tuka prihlúpnym právnikom, keď v roku 1928 vynukoval s povestným „vacuum juris“. Povedzme si teda po sedemdesiatich štyroch rokoch konečnú pravdu, ako to v skutočnosti s Martinskou deklaráciou bolo.

● TRAJA SA „VYFARBILI“

Martinská deklarácia nevznikla zo slobodnej vôle slovenského národa, veď to nebolo ani referendum, nevznikla ani na základe voľieb. Slovenská národná rada bola iba zoskupením národne orientovaných

vrátili domov a v obciach a mestách zakladali miestne národné rady, jedine hlička hlasistov utekala do Prahy, kde sa ich prominent Dr. Šrobár, najserveilnejší prislúchovač čechoslovakizmu, reprezentujúci iba nepatrnú časť z bohatého spektra politických prúdov na Slovensku, ujal moci nad Slovenskom. On navrhol pražskej vláde vymenovať za poslancov tých 41 zástupcov Slovenska, o ktorých vedel, že majú buď čechoslovakistické zmýšľanie, alebo sú bez chrbtovej kosti a dajú sa získať za „masťné hrnce“. Pri tom sa tento 41-členný Šrobárov Kľab slovenských poslancov dostal do rozporov so Slovenskou národnou radou, ktorá si prevzatie moci nad Slovenskom predstavovala inak, nie po šrobárovsky, zapradenecky. Šrobár v obave, že Slovenská národná rada zaujme k vztiahnutej situácii odmietavé stanovisko, ju uňahčene zrušil a s ňou všetky založené miestne národné rady i jej uznesenie o Martinskej deklarácii.

Martinská deklarácia nijako neovplyvňovala vznik CSR, ktorej zrod sa datuje o dva dni skôr. No neovplyvnila ani ďalší vývoj v štátoprávnom usporiadaní, veď ako aj mohla, keď inštitúcia, ktorá ju vydala, totiž Slovenská národná rada, bola dňa 8. januára 1919 obýčajným ministerským nariadením zrušená. Záujmy Slovákov od toho dňa nemali kto zastávať, a tak si Česi vybudovali štát, aký ich zaujímal najlepšie – vytkoval. Preto tvrdiť, že „Česko-Slovensko vzniklo v roku 1918 aj z vôle Slovákov“, môže len ten, čo nepozná historické fakty, alebo na ne nedbá.

Ne chceme nezávislosť, jsme do ní tlačeni, řekl předseda slovenské vlády Vladimír Mečiar v interview pro nedělní vydání francouzského večerníku Le Monde.

Podle tvrzení V. Mečiara Klausova delegace již na prvním setkání se slovenskou reprezentací v Brně po čtyřicetiminutové diskusi rozhodla o dezintegraci federace.

Slovenský premiér dále řekl, že Slovensko již netrvá na zřízení vlastní ústřední banky. „Netrváme již na tomto požadavku, zůstane-li zachována společná měna. Přiznávám, že v této chvíli nejsme připraveni vytvořit vlastní měnu. Bude-li to však zapotřebí, dokážeme to,“ prohlásil.

V. Mečiar rovněž připustil, že Slovensko je ochotno dohodnout se s Českou republikou na základě parity na společném zastoupení obou zemí v zahraničí.

Slovenská národní rada vyhlásí podle jeho slov svrchovanost Slovenska pravděpodobně koncem července, Slovensko přý však nespěchá se vstupem do OSN.

Le Monde: Rozhovor s V. Mečiarem

„Česká strana nám navrhuje okamžitě vytvořit dva nezávislé státy, dokonce bez společné měny. Pokud jde o nás, my navrhujeme konfederaci se společným trhem, společnou obranou a rovněž společnou ochranou lidských práv. Češi to však odmítli. Chtějí dosáhnout dohody o rozdělení ještě před 30. zářím, kdežto my, Slováci, se chceme k tomuto datu dohodnout jen o budoucnosti. Slováci chtějí zabránit okamžitému rozpadu státu. Navrhujeme, aby se federace změnila v konfederaci. Češi navrhuji buď federaci, nebo dva státy. Slovensko chce pokračovat v ekonomické reformě, ale s novou strategií, s přihlédnutím k regionálním specifikám a výhodnějším rozdělení zahraničních investic. Češi to odmítají,“ řekl Vladimír Mečiar.

Pokud jde o hlavu společného státu, měly by mít podle slovenského premiéra obě republiky svého prezidenta, přičemž jeden z nich by mohl být společným prezidentem, druhý viceprezidentem. Tímto společným prezidentem by mohl být v prvních čtyřech letech i Václav Havel, dodal V. Mečiar. Přijetí tohoto řešení však váže na dohodu do jednoho měsíce, jinak prezident nebude.

V. Mečiar dále v rozhovoru obhajoval požadavek na zrušení federální televize, neboť tento sdělovací prostředek „byl vytvořen jako ideologický nástroj KSČ, záměrně šíří lži a přispívá ke zhoršování vztahů mezi oběma republikami“.

Slovenský premiér zaujal stanovisko i k problému maďarské menšiny na Slovensku. Budapešťská vláda se podle jeho slov snaží vyvolat dojem, že maďarské menšiny v zahraničí jsou v nebezpečí. Scénář Maďarska, špatně maskovaný, počítá s tím, že tyto menšiny získají územní nezávislost a pak budou skrze právo na sebeurčení Maďarskem anektovány, uvedl V. Mečiar.

Někteří politikové maďarské menšiny, kteří tomuto vlivu u nás podléhají, chtějí autonomii. Avšak v oblastech, kde žije 560.000 Maďarů, žije také 1,2 miliónu Slováků. Maďari by chtěli vnútit na slovenském území dva jazyky, tj. aby v maďarštině vyhotovené dokumenty platily na celém Slovensku. Ale v administrativních vztazích musí platit jen jeden úřední jazyk. Maďari tedy mohou používat svou řeč, ale oficiální dokumenty musí mít povinně i slovenské znění. Průkazy totožnosti a osobní doklady nemohou být vystavovány jen v maďarštině, to nikde jinde neexistuje. Budeme rovněž od maďarské menšiny žádat, aby zintenzívnila výuku slovenštiny na základních a středních školách, zdůraznil slovenský premiér.

Bezdomovci se zaměřují hlavně na jídlo, malé děti dřeň na žvýkačky. Díky novému elektronickému zabezpečovacímu systému, který je montován na rizi-

ková místa, z řad nepoctivců vymizeli Rómové.

„Největším problémem

stává terčem zlodějů a kapsářů. Způsobené škody jdou ročně až do miliónů. Někteří „chytráci“ jsou při krádeži dokonce přistiženi i dvakrát za jeden den.

Počet příslušníků bezpečnostní služby tohoto národního centra se proto ne-

ustále zvyšuje. Denně je při krádeži přistiženo až 30 lidí. Zloději úplně všechno,

je nedokonalá legislativa. Zlodějům nemůžeme dát

ledne znovu,“ řekl Blesku ing. Radomír Panský. Kotvy „BLESK“ JE RADOBY, BUD ZETUNIS “.

Cikánští chmatáci z Kotvy zmizeli

Kotva, největší pražský obchodní dům, se

Rudolf Beran a Slovensko

V naší historii je období druhé republiky a 2. světové války, o kterém se z československého hlediska mlčí, pokud se necitují názory cizích historiků. Jsem přesvědčen, že hlavním důvodem mlčení o tomto složitém období je dluh vůči svědomí národa. V tomto duchu probíhalo jakési právní vyrovnání s viníky po válce a zase je zvláštní, že ve slovenském tisku se objevují lidé, kteří z fašistických zločinců chtějí udělat světce a na české straně se mlčí.

Znovu jsem zalistoval v knize soc. demokrata JUDr. Ivana Déryera Slovenský vývoj a ľudácká zrada, napsané v roce 1943 a vydané v Praze v roce 1946. Dr. Déryer jako současník napsal o Rudolfovi Beranovi:

Koncem roku 1938 odstoupila vláda generála Syrového a utvořila se nová ústřední vláda s R. Beranem v čele. Z autonomní slovenské vlády odešel bývalý agrárník J. Lichner, který se za několik týdnů úřadování jako ministr dopravy přesvědčil, že spolupráce s Tisem a jeho vládou není možná, neboť se jím nejedná o čs. stát, ale o vlastní tzv. samostatnost. Nepomáhala ani nejlepší vůle, trpělivost a úsilí dvou vynikajících právníků Beranovy vlády, ani koncilantnost a ústupnost předsedy Berana, kteří rozumnou praxi chtěli ze žilinské dohody udělat upotřebitelný zákon. Nepomohlo ani usnesení vlády, ani jeho urychlené provedení, aby 9 tis. českých státních zaměstnanců bylo ze Slovenska přeloženo do historických zemí, ani rekonstrukce slovenské vlády 20. 1. 1939. Agitace Tuky, Macha a Murgaše za úplné osamostatnění stupňovala se každým dnem a byla podporována opětovnými vládními projevy Tisa a nezřízenými švančnicemi usměrněného bratislavského rozhlasu a tisku.

Beranova vláda má důkazy, že Tiso souhlasí s plánem radikálů a podporuje jej, což po jeho vládních projevech muselo být každému zjevné. Na schůzi ministerské rady ústřední vlády, konané 1. 3. 1939 v Praze, předseda vlády Beran obrátil se proti těmto rejdům a vyzval slovenskou vládu k jasnému a nedvojmyslnému stanovisku. Mezitím ústřední vláda a ministerstvo národní obrany, vzhledem k nepřístojným veřejným výhrůžkám slovenských vládních činitelů, jejich tisku a rozhlasu, zesiluje vojenské posádky na Slovensku.

Nedávno v slovenském rozhlasovém Kulturním týdeníku dali slovo dr. Pavlovi Čarnogurskému, který označil vojenský zásah na Slovensku za důvod k rozpadu Československé republiky a k přerušení její kontinuity. Nemá prý sice pro to doklady, protože mu je vzala v padesátých letech StB, ale z hloupého prohlášení, které snad mělo v předvolební kampani zvýšit prestiž KDH jeho synů, jsem si uvědomil, jak je snadné šířit legendy, když schází historická fakta.

Ještě jedna zmínka o R. Beranovi:

Rudolfu Beranovi třeba přiznat, že v posledních chvílích existence republiky byl věrným strážcem československé myšlenky a rozhodl se brachiální mocí potírat bratislavské odbojníky, ačkoli tehdy už bylo více méně jasno, že zachraňuje ztracenou věc. Jediným důvodem, pro který se má politika (I. Déryera), která měla po mnohých stránkách značnou podporu i v jiných stranách, nemohla prosadit v Praze a pro který byla Hodžova kompromisní politika, i když ne výslovně přijata, tedy aspoň tolerována, bylo přesvědčení, že ztroskotá-li tato váhava, pasivní neurčitá politika, budou posiljeni jen Slováci, nikoli český národ. Za těchto okolností, když volebně vypadaly věci tak, že za mnou stála na Slovensku (I. D.) jen poměrně malá, i když stále rostoucí strana (soc. dem.) a když početně největší stranou byli tam luďáci a autonomisté, dále, když nejsilnější strana po luďácích byla ovládána Hodžovou individualitou a jeho kompromisními snahami, nebylo ani divu, že se česká politika nemohla rozhodnout ani k jinému postoji a považovala ho za nejsrovnatelnější s demokraticky vyjádřenou vůlí slovenského lidu.

Myslím si, že bychom měli o této době více vědět. Po padesáti letech si spousta věcí je až nápadně podobná. Především ta nerozhodnost a nejistota v západě o společný stát.

Rudolf Beran byl ministerským předsedou do 15. 3. 1939, potom zavřen Němci a v roce 1947 ho Národní soud odsoudil na dvacet let. Narozen 28. 12. 1887 - 28. 2. 1954 zemřel.

Co je většinou nepravdivost: Národní soud v roce 1947, nebo současné zapomenutí, abychom neobouřili špatné svědomí.

Stanislav Fischer, Most

nadmou se mi líce zlosti nad tou jeho nestoudností. Prapodivná velice je ta česká levice."

Vedle kříže na cestě z Křivokláta do Bukové našel v roce 1925 rolník Jirásek nádobu se zlatými penězi. Nález byl posuzován jako část pokladu, který v roce 1420 spolu s korunovačními klenoty převezl z Prahy na hrad Křivoklát. Po jeho zbytku pátrali reportéři Blesku v podzemních chodbách.

Zatímco korunovační klenoty pokračovaly na podzim téhož roku do Plzně, po majetku pražských patriciů se slehla zem. Podle některých odborníků část zlata a šperků zůstala v podzemí hradu pohřbena požárem v roce 1826. Následkem zničujícího ohně se stavba začala trhat a propadat. Proto zedník Kyta vyzdíl na počátku našeho století únikovou chodbu pod královským palácem. Na místě, kudy

se do chodby vlámal, postavil pilíř a u něho nakreslil šipku.

Reportéři Blesku se vydali po jeho stopách. Sestoupili po dutě znějících schodech do sklepení hradu a prošli temnými prostorami až na jejich konec. Šipku tu skutečně našli. Stojí u ní nápis - díry 60 cm. Na druhé straně pilíře je dokonce datum 15. 12. 1913. Pochybnosti o existenci chodby měl vyvrátit senzibil

zatím stále zadržena a neprozkoumaná. Leží pozůstatky královského pokladu tady? pozvaný na Křivoklát před dvěma lety. Václav Štamberg z Prahy nejen že do té doby utajenou šipku objevil, ale pomocí virgule označil směr, hloubku a rozměry podzemní chodby. Ta je

Čemosle? Haveland?

historiá, či osobnosti, které sú vo svetovom povedení, a využít tieto hodnoty na presadzovanie identity nového štátu a jeho obyvateľov

V tomto duchu sa priam natiskajú tri názvy: SVEJKLAND - postava dobrehó vojaka je známa v zahraničí a znamená takmer okamžitú identifikáciu.

KEFKALAND - vystihuje charakter politickej kultúry, v ktorej sa ľavica dokáže rýchlo premeniť na pravicu a naopak a kde sa ľavostranné histórie už stalo vedou.

HAVELAND - niečo ako český Disneyland, kde hlavnou atrakciou pre valutových cudzincov by bol humanista, ktorý udelil autorom vyhnanja nemeckej menšiny najvyššie štátne vyznamenanie za zásluhy o demokraciu a ľudské práva.

Obtanie Českej republiky si môžu zvoliť samozrejme, aj iné alternatívy. Ale bez ohľadu na to, ako sa rozhodnú, jedna vec je istá: meno Slovenska zostane vo výlučnom vlastníctve jeho obyvateľov.

na úspech, pretože nevystihujú jeho hlavné geografické a národnostné zložky. Bolo by zrejme len otázkou času, kedy by vypukla česká verzia pomníkovej vojny, v ktorej by Slezania či Moravanovia bojovali o zmenu názvu štátu, tak aby vyjadrovali ich identitu.

Z toho istého dôvodu neprejde ani názov Česko, ktorý sa nikdy neuchytil, i keď dnes nebohý disident Milan Hübli pred niekoľkými rokmi presvedčivo dokázal, že tento názov sa vzťahuje nielen na Čechy, ale aj na Moravu a Slezsko.

Nuž a preto navrhujeme ČEMOSLE. Zahŕňa všetky tri hlavné geografické regióny ČR. Je to jednoduchý názov, jedno slovo - ako napríklad Belize, alebo Čile. Započítavajme sa do jeho zvuku: Čemosle... Má švih a zároveň v sebe aj čosi domáce - ako dobré pivo nakačované naraz, na ktorom sedí dobrá, hustá pena. Jednoducho - ČEMOSLE.

Pravda, názov štátu nemusi byť len zemepisným označením. Môže nadväzovať na tradíciu,

V ostatnom čase sa spoza Moravy stále častejšie ozývajú hlasy, ktoré žiadajú, aby si zvyšok federácie ponechal názov Československá republika. Jedným z propagátorov tejto úzupácie najvyššieho stupňa je Jiří Hanák z Lidových novín, ktorý sa zrejme nemôže zmieniť s predstavou, že táto „zavedená značka“ by mala vyjsť navinúť.

Za ranenými citmi sa však skrývajú aj racionálne dôvody. Skutočnosť je taká, že Česi nemajú názov pre územie, ktoré obývajú. Je to vážny problém, ktorý sa dotýka aj nás: určite nechceme, aby Česi odmietali vlastný samostatný štát len preto, že preň nemajú vhodný názov. A preto si dovoľujem ponúknuť niekoľko návrhov, ktoré dúfam, česká strana seriózne zváží.

Asi najvhodnejším bude taký názov, ktorý bude geograficko-etnickou vizitkou nového štátu. Návrhy ako Čechoslavia, alebo Českomoravia, (či Českomoravská republika), ktoré sa už objavili však nemajú veľkú nádej

„Slizský soudruh Trnka na nervy mi brnká. Pan Horák zas cudně taji, že předseda kompartaji. Když pak slyším vývody bolševika Svobody,

Pokrac. upravo nahore

Nezvolený

Niektorí západní komentátori označovali Pražskou jar za „televizní revoluci“, protože všetky jej podstatné udalosti sa odohrávali pred televíznymi kamerami a „revolučné masy“ sedeli pred obrazovkou a popíjali pivo. Lenže to, čo potom dokázala televízia, najmä však rozhlas, v augustových dňoch roku 1968, to vyrazilo dych aj západným novinárom a politikom, ktorí žasli nad tým, ako tieto médiá zorganizovali odpor oboch národov proti okupantom. Zástoj televízie „ocenilo“ aj Poučenie z krízového vývoja, ktoré urobilo z televízie

Vojna v éteri

prisnými kádrovými opatreniami nedobytnú pevnosť pred akýmikoľvek obrodnými myšlienkami. Nepomohlo to, a v roku 1989 sa situácia opakovala. Opäť to bola televízia, ktorá prenosmi z pražských a bratislavských manifestácií a besedami pri okružnom stole prebudila národy z ich letargie a zmobilizovala na generálny štrajk. Z toho je jasné, že kto má v Česko-Slovensku v rukách televíziu, ten má v rukách nástroj na vytváranie verejnej mienky, a tým aj politickú moc.

Možno práve preto vyvolalo také zdesenie vyhlásenie nového premiéra Vladimíra Mečiara, že treba zrušiť federálnu televíziu. Svoju ultimatívnu požiadavku o niečo zmiernil, keď neskôr pripustil, že vysielanie F1 sa zachová, ale trval na výmene riaditeľa televízie, ktorým by mal byť Slovák a navyše príslušník HZDS. Najmä výhražnou vetou „Máte sa na čo tešiť“ vyvolal medzi pracovníkmi federálnej televízie paniku, a títo začali vyzvárať na poplach. Ohrozená bola podľa ich mienky samozrejme demokracia a sloboda tlače. Na pomoc prišiel aj predseda Federálnej rady pre televíziu a rozhlas pán Medek, ktorý vyhlásil, že zrušením federálnej televízie by bola ohrozená v Česko-Slovensku demokracia, keď sa ho však potom bratislavský redaktor pýtal, či podľa jeho mienky Slovenská televízia a Česká televízia nie sú zárukou demokracie, pán Medek priznal, že federálna televízia naozaj nemá na demokraciu monopol.

Pozrime sa na vec bližšie, do akej miery ide naozaj o slobodu tlače a do akej miery o mocenské záujmy.

Nikto nemôže brať vážne návrh na zrušenie celoštátneho vysielania. To by sa asi vzbúril celý národ, keby sme od Nového roka až po Silvester museli sledovať na televíznych obrazovkách tie isté tváre hlásateľov, hercov a politikov. Nevieť si predstaviť, že by som Pražskú jar sledoval cez Viedeň v rámci Eurovizie. Nezmyselnosť podobnej požiadavky je dúfam dosť zjavná. V čase satelitných televíznych družíc by bol podobný krok nekultúrnym izolacionizmom, ba čo viac, hlúposťou.

Lenže jedna vec je tvorba spoločného, celoštátneho televízneho programu a druhá vec federálna televízia v jej dnešnej, inštitucionalizovanej podobe. Ochrancovia demokracie a slobody tlače na čele s pánom Medekom si to veľmi dobre uvedomili, keď prijali naliehavé uznesenie, aby sa z federálnej televízie stala verejnoprávna inštitúcia. Ona totiž táto „bašta slobody“ prejavu je dodnes vládnu televíziou a jej postavenie upravuje stále platný zákon č. 18/1964 Zb., ktorý ju postavil plne do služieb vtedy vládnucej štátostranu. A z toho sa už dá jasne vyčítať, kto má na činnosť televízneho politického spravodajstva ingerenciu a vplyv. Politici donedávna opozičných politických strán na Slovensku majú práve s touto federálnou televíziou a jej spravodajskými reláciami veľmi zlé skúsenosti, lebo akýkoľvek politický pohyb, ktorý nebol v súlade s oficiálnou liniou „zachovania spoločného štátu“ (ako ľahko sa ho medzitým televízia vzdala), bol bifagovaný ako separatizmus, kryptokomunizmus, lašizmus.

A ešte jeden aspekt, ktorý hovorí za zachovanie spoločného celoštátneho programu, musíme brať do úvahy. Blíži sa referendum, ktoré rozhodne o ďalších osudoch spoločného štátu a občanom načas vysvetlí, aké bremeno zodpovednosti berú na seba týmto rozhodnutím. Aby toto rozhodnutie bolo naozaj múdre a rozvážne, treba najmä občanov v Českej republike informovať o skutočných politických aspiráciách emancipujúceho sa slovenského národa a jeho vôle ostať v spoločnom štáte. Tobož, keď v Čechách takmer vôbec nie je dostatok slovenských tlače a keď federálna televízia predkladá svojim divákovi skreslený obraz o situácii na Slovensku.

Navrhované zmeny vo federálnej televízii nesmerujú teda proti slobode prejavu, ale naopak, proti zneužívaniu televízie na tendenčné a účelovo zamerané spravodajstvo, s ktorým má Slovensko veľmi zlé skúsenosti.

Boty od Bati

Bata

Brno (baf) - výrobná divízia firmy Baťa v Dolnom Nemecku, ktorou pól roku predával Zlin-ský Svět na základe smlouvy novému majiteľovi, začala včera s vý-

robu prvých pánskych bot. Určeny jsou do Švédska a Finska. Ročně zde vyrobí přibližně milion párů obuvi, z nichž více jak polovina obohatí sortiment obchodů firmy Baťa zřízených v naší republice. Při výrobě ve dvou rekonstruovaných halách,

Skutočnosť je jednoduchá. Federálne zhromaždenie nezvolilo Václava Havla do funkcie prezidenta. Tento jednoduchý fakt vyvoláva však celý reťaz protirečení a premnohých (najmä zahraničných pozorovateľov) bude zrejme prevkapiť. Hoci má Václav Havel vo svete stále vysoký kredit a aj doma si jeho popularita udržuje stabilnú úroveň, predsa len jeho cestu k znovuzvoleniu zablokovali slovenskí poslanci. Tento krok sa, koniec-koncov, daločkať. Nielen preto, že víťazné HZDS bez obalu vyhlasovalo, že nepodporí Havlova kandidatúru, ale aj preto, že prezidentov postoj k Slovensku bol kontroverzný, neurčitý a neraz výslovene odmietavý. Na jednej strane V. Havel priznával Slovákom právo na sebaurčenie, hovoril o tom, že Slováci nechcú žiť v tieni Čechov, na druhej strane sa však nikdy nezbavil ťaživého bremena čechoslovakizmu. Prezident jednoznačne spojil osud demokracie s federáciou, akoby akékoľvek iné štátoprávne usporiadanie malo znamenať koniec demokracie. Na pamätnom vystúpení pň Štefánikovej mohyle na Bradle sa V. Havel síce zniekol čechoslovakizmu, v reálnej politickej praxi sa však nadil touto prežitou doktrínou. Pri nespočetných prejavoch a rokovaniach v cudzine a s vplyvnými štátnikmi V. Havel ani raz nezviditeľnil Slovensko, aspoň v tom zmysle nie, že by upozornil na emancipačný pohyb Slovákov, na ich túžbu po spravodlivom štátoprávnom usporiadaní. Nehovoriac už o tom, že sa v rozhodujúcich chvíľach (predovšetkým pred voľbami) nesprával ako nestranný prezident a dosť okato vyzýval voličov, aby volili „rozumne“ - čiže tak, ako to vyhovovalo jeho predstavám.

Už len samotný fakt, že o voľbe prezidenta ČSFR sa muselo rozhodovať až v druhom kole, je svojím spôsobom mementom. Je mementom aj v tom zmysle, že prezident musí byť naozaj nestranný a nadstranický a že musí rešpektovať potreby menšieho z dvoch národov - Slovákov.

Už len samotný fakt, že o voľbe prezidenta ČSFR sa muselo rozhodovať až v druhom kole, je svojím spôsobom mementom. Je mementom aj v tom zmysle, že prezident musí byť naozaj nestranný a nadstranický a že musí rešpektovať potreby menšieho z dvoch národov - Slovákov.

Už len samotný fakt, že o voľbe prezidenta ČSFR sa muselo rozhodovať až v druhom kole, je svojím spôsobom mementom. Je mementom aj v tom zmysle, že prezident musí byť naozaj nestranný a nadstranický a že musí rešpektovať potreby menšieho z dvoch národov - Slovákov.

Už len samotný fakt, že o voľbe prezidenta ČSFR sa muselo rozhodovať až v druhom kole, je svojím spôsobom mementom. Je mementom aj v tom zmysle, že prezident musí byť naozaj nestranný a nadstranický a že musí rešpektovať potreby menšieho z dvoch národov - Slovákov.

Pupp bez klientů

Karlový Vary (tob) - Pouta-
me na viditelných místech a té-
měr na každém rohu oznamují
návěstníkům Karlových Varů,
že zde není problém získat při-
vátí lože a k němu domácí krb.
To vše od 15 DM výš. A tak ne-
ní divu, že renomované hotely
zvukných jmen zeji prázdnou-
tou. Nepříznivý osud potkal
i světoznámý lázeňský hotel
GH Pupp, který je zaveden na
noblejší klientelu. Nicméně
ani zde nezhájí a využívají
každé příležitosti, jak naplnit
potoprazdné pokoje. Například
v těchto dnech začali nabízet
500 korun turistickým průvod-
cům, kteří jim zprostředkují
klientelu.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu v ČSSR nebyl snadný.

Uvedomujeme si, že pro KSSS a SSSR
by tento posledný krok k ochrane socialis-
mu

Vlastizrádci: Indra, Kolder, Kapek, Švestka, Biřák

Předány zvací dopisy

Praha (šlo) - Včera v poledne odevzdal zvláštní posel ruského prezidenta Borise Jelcina prezidentu ČSFR Václavu Havlovi originál ruský psaného tzv. zvacího dopisu z roku 1968. Adresován byl přímo Leonidu Iljiči Brežněvovi a podepsáni pod ním jsou: Alois Indra, Drahomír Kolder, Antonín Kapek, Oldřich Švestka a Vasil Biřák.

Prezident Havel na včerejší tiskové konferenci uvedl, že na začátku tohoto týdne obdržel i zápis z moskevské vrcholné schůzky Varšavského paktu ze dne 18. 8. 1968. Brežněv na ní oznámil, že obdržel žádost o pomoc od československých soudruhů a že ÚV KSSS již 17. srpna 1968 rozhodl o vojenské intervenci do ČSSR. Žádost, se kterou Brežněv seznámil komunistické vůdce Ulbrichta, Gomulku, Kádára a Živkova, je až na drobné jazykové a interpretační odchylky identická s ověřenou fotokopii originálu, kterou nyní vlastní V. Havel. Brežněv navrhl změnit v dopise oslovení, vypustit poslední odstavec, v němž signatáři žádají o maximální utajení, a dopis pak použít k politickému zdůvodnění intervence. Brežněv tvrdil, že mu byl dopis předán

při jednání Varšavské smlouvy v Bratislavě dne 3. srpna 1968.

Václav Havel předal tzv. zvací dopis generálnímu prokurátorovi ČSFR a jeho kopii komisi historiků, která se rokem 1968 zabývá.

Druhým dopisem, který obsahovala včerejší záležitost, bylo osobní poselství tehdejšího kandidáta předsednictva KSČ Antonína Kapka L. I. Brežněvovi, ve kterém Kapek sám za sebe žádal SSSR o pomoc při záchraně socialismu v naší zemi.

Jak V. Havlovi sdělil B. Jelcin, inkriminované dokumenty se nacházely v obálce s razítkem »NIKDY NEOTVÍRAT!«.

Ze signatářů zvacího dopisu žije již pouze Vasil Biřák.

Někdo možná schází

Zvací dopisy k vojenské invazi armád Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968 jsou na světě. Dva. Jedním si chtěl soudruh Kapek vysloužit ostruhy i funkci generálního tajemníka ÚV KSČ. Proto v něm jmenuje své kolegy, kteří měli pracovat jako druhé samostatné centrum. Reportéři Blesku podrobili kopii druhého dopisu laické expertize. Pět podpisů — A. Indra, D. Kolder, A. Kapek, O. Švestka a V. Biřák. Mezi druhým a třetím podpisem je nápadná mezera. Všechny ve sloupečku pod sebou přilíží vlevo na to, aby v pravé polovině stránky už nic nebylo. Kdo chybí? A. a S. Čechovi

Вотому мы будем все время с вами бороться собственными средствами. Но в случае, если бы нам самим и возможности были исчерпаны или если бы не приходило положительных результатов, то считайте это наше заявление за последнюю просьбу и требовании выдать документ о восторженной помощи.

В связи со сложностью и опасностью решения обстановки в нашей стране, просим нас о максимальном засекречивании этого нашего заявления, то этой причине пишем его прямо лично для Вас на русском языке.

*Indra
Kolder
Kapek
Švestka
Biřák*

Podle zprávy ČSTK
V. Biřák svůj podpis papírá

Sourozenecká láska a cyankáli ve spisovatelské dynastii

Proslavily je knihy, jako například Buddenbrookovi, Doktor Faust, Mefisto. Dostali Nobelovu cenu a v tuctech čestných doktorátů. Nejúspěšnější spisovatelská dynastie Německa přitom žila jako hrdinové těch nejčistších románů. Historie jejich rodiny není nic jiného než kronika skandálů protkaná nevěrou, narkomanií, krvešmítkem, prostitucí a sebevraždou.

Když čtyři roky po pádu Hitlera v Německu slavili dvě stě let od narození veličana světového písemnictví J. W. Goetha, vydala se na cestu jiná německá legenda pera - Thomas Mann, žijící v té době v Kalifornii -, aby ve své domovině pronesla slavnostní projev.

Ve stejné době seděl jeho syn Klaus v Cannes na Riviéře. V ruce měl balíček léků, které před chvílí dostal z Ameriky, a dva dopisy. Jeden od matky Katii, druhý od sestry Eriky. Ve stínu otce se Klausovi zdál život fiaskem. Jeho knihy, jako např. Vulkan, měly jenom skromný úspěch, nejlepší román Mefisto nevyšel vůbec tiskem.

„Milý synu,“ psala Katia Mannová svému synovi. „Vždyť všechno je v pořádku.“ Sestra jej zapřísahala, aby nechal drogu, a slíbila mu zdra-

vě rozptýlení. Svého času měl Klaus v Americe zábavy a rozptýlení až dost. Jenže pak si v roce 1948 podřezal žíly a pustil plyn. Tehdy jej ještě zachránili. Tento jeho zoufalý výkřik o pomoc nikdo neslyšel. O tři čtvrtě roku později držel v ruce opět dopisy od rodiny. Přesto, jak si později s přesností sobě vlastní

poznámka: Jeho slavný otec Thomas, si „vzal usávající prášky, které koupil v jedné drogerii v New Yorku“. Tentokrát už dostatečné množství. Jeho smrt rodinu ohromila.

Marianne Krullová, socioložka z Bonnu, nedávno vnesla do celé smutné události trochu světla. Více než deset let studovala v obou německých státech archivy rodiny Mannů, ve kterých se

Závět otce zněla málem jako prokletí, konstatuje Marianne Krullová. Julie Mannová se prakticky přes noc ocitla na ulici i s dětmi, které měly značné protichůdné vlastnosti. Nejstarší z dětí Heinrich, narozený v roce 1871, cítil, že otec je k němu bezúhlý, matka jej nenávidí a že o čtyři roky mladší Thomas jej zatlačuje do pozadí. Thomasovi se matka více věnovala, přesto i on později konstatoval, že byla „politováníhodným způsobem chladně povahy“.

Čas účtování

Po smrti otce nastal čas účtování. V Itálii Heinrich dokončil svůj první román V jedné rodině, ve kterém zobrazil Julii jako přisluhu trpící depresemi, která nejdříve podvede a potom zabije svého muže.

Julie si podobnost nevnímala. V roce 1893 se odstěhovala do Mnichova, aby tam mohla dělat veřejně to, co dělala v Lübecku potají. Měla „umělecký salón“, ve kterém přijímala důvěrné poklony bohemů.

snažila dopátrat příčin, které vedly dvaadvacetiletého muže k sebevraždě. Díky tomu se zapletla do sítě příběhů a událostí skutečných i vymyšlených a dynastie Mannů byla najednou kouzla zbavená.

Prokletí podle závěti

U vchodu do rodinného labyrintu stojí dva muži. Nemohou být pronikadlnější. Jeden se narodil v roce 1840 ve městě Lübeck. Je to Thomas Johan Mann, senátor rodiny Buddenbrookových, jehož kariéra se po vzestupu zlomila a prudce zhroutila. Druhý, Johan Ludwig Bruhns, podnikatel a otec třinácti dětí, si žil život tak, jak se mu zrovna zlíbilo - bez ohledu na své okolí. Právě jemu se v roce 1852 narodila dcera Julie, která se později vdala za senátora, jehož pád popsal ve svém románu jejich syn Thomas.

velice trpěl tím, že si jeho manželka Lübecktí „vzali do úst“ a že měla velice špatnou pověst. Uzavřel se proto před světem a ztratil veškerou radost ze života. V 51 letech prodal rodný dům, napsal závět, do předu označil den a hodinu své smrti a přesně termín dodržel - „na otravu krve“!

Zapřísáhl poručníky, aby na děti byli přísní, nařídil likvidaci prosperující firmy, odebral manželce Julii dispoziční právo na majetek a, jak ještě škodolibě napsal, doufá, že děti budou mít matku rády jen tehdy, když se neprojeví jako slaboch. A on ve slabosti Julie doufal...

svými sourozenci ohledně dědictví. Podle bonnského sociologa se oba manželé snažili vyhovět si v manželství odpovídající postavení. To se jim nepodařilo. Julie si stěžovala otci: „Nemám na nás čas, žije neustále jenom pro město.“ Měli spolu pět dětí, ale Julie se nechěla smířit s klasičnou rolí matky. Dovolila, aby se jí dvořili důstojníci, odpoledne trávila s hudebníky u klavíru. Syn Thomas ji později vyčetl „impulsivní lehkovárnosti“.

Nejmladší syn senátora Mariana Viktor je s největší pravděpodobností synem jejich rodinného přítele von Fichtze. Mann

„Měli jsme hodně strýčků a tetiček,“ vzpomínal Viktor Mann. Tito strýčkové si mohli vybrat mezi mladou vdovou a jejími dcerami Julií (nar. 1877), zvanou Lulla, a Carlou, řečenou Ata (nar. 1881). U Carly, která už ve čtrnácti letech lákala muže, nebyl výjimkou ani bratr Heinrich. O deset let starší bratr, krev svého otce a nastupující spisovatelský monument, napsal cyklus básní „Mysterium prakticky „na těle“ své sestry.“

Thomasovi se tento vztah nelíbil, byl hodně pobouřen. Rozhodl se zasáhnout. Vyčetl Heinrichovi, že jeho dílo je skandální, nechutné a že je v něm příliš mnoho masa. Carla byla pochopitelně jiného názoru. Později se z ní stala nešťastná herečka a v roce 1910 se - otráвила.

Bratři neváhali ze smrti doslova milované sestry vytřískat spisovatelský kapitál. Už o rok později seděli v divadle a tleskali Heinrichově tragédii Herečka. Thomas podle Carly vykreslil postavu Clarissy ve svém Doktoru Faustovi. Tam ji nejprve vzkřísil a na konci zase „zabil“, když ji nechal pozřít cyankáli.

Na faktu, že Thomas Mann vyčetl Heinrichovi krvesmilství, není nic divného - maskoval tím svou náklonnost k malíři Paulu Ehrenbergovi, který cit opětoval jen částečně. To, co Heinrich později našel v uličce lásky u prostitutek podobných Carle, o tom mohl Thomas jenom snít.

Fiasko, které zažil s Ehrenbergem, zpracoval Thomas dvěma způsoby. Napsal román Milenci a oženil se. Nešťastnicí se stala Katia Pringsheimová, velice nadějná dědička milionů. Na vdavky

neměla nejmenší chuť, a už vůbec ne se spisovatelem, kterému se jeho vlastní rodina posmívá. Nakonec se ale za Thomase Manna přece jen vdala, protože, jak sama prohlásila, „chce mít děti“ - a ty také postupně přicházely na svět. Nijak ji nepřekvapily sklony jejího manžela a „nespolehlivosti jeho pohlavního života“, na kterou si musela zvyknout.

Už život rodičů nevěsty nebyl nijak šťastný: otec Alex Pringsheim si vydržoval milenkou. Svého po uši zadluženého nejstaršího syna Erika vyhnal do Argentiny, kde tento údajně spádl s koně, anebo - jak tvrdí Erikova matka - jej otráвила jeho žena a její milenec. Bratrova smrt byla pro Thomasovu ženu Katii otřesem, ze kterého se dlouho nemohla vzpamatovat.

Konec v duchu tradice

První syn Katii a Thomase Mannových dostal jméno Klaus po bratru-dvojčeti matky. Klaus, narozený v roce 1906, byl ze všech šesti dětí nejnadanější, ale brzy začal tr-

pět v rodině nikdy neventilovaným napětím. I když svoji matku Klaus miloval, otcova zatrpkllost, přísnost, nervozita a náladovost jej vedly k čím dál větší zamlklosti a uzavřenosti. Ještě víc jej znejistil zážitek, který „způsobil“ otcí. Thomas, když viděl svého syna nahého při koupání, si do svého deníku poznamenal: „Jeho nohy jsou prostě kolosální.“ A přiznal, že je „zamilovaný“ do zděšeného malého Eissiho (Klausa), který tento zájem zpozoroval. Tento cit dával otec najevo bitím a výsměchem. Ve své novele Otec se směje později Klaus vykreslil portrét Thomase v osobě senátora Hoffmanna.

Syn i otec píše romány. Přitom si ale Klaus stěžuje, že: „Jaká hluboká nespravedlnost se skrývá v tom málem patologickém rozmaru, se kterým oni (rodiče) se mnou zacházejí, takže jemnost se mění na nejradikálnější odmítání.“

Klaus v roce 1948 splnil svou starou touhu po smrti a požil větší množství barbiturátů. Jeho otec, oceněný Nobelovou cenou, který pospíchal z jedné recepce na druhou, si poznamenal do deníku: „Jeho tvář ve smrti vyjadřovala nejspíš splnění dětských tužeb.“ V každém případě Thomas, Katia a Erika Mannovi navzdory velikému otřesu a smutku nedokázali přerušit oslavnou okružní jízdu a dostavit se na Klausův pohřeb... Na pohřbu byl přítomen jediný Mann, nejmladší Michael.

Řízením osudu a rozhodnutím rodiny byl právě on, profesor germanistiky, pověřen po smrti Thomase Manna zveřejnit zapečetěný otcův deník. Z něj se dozvěděl, že už když byl embryo v těle matky Katii, jej chtěli „odstranit“ a že jen dobré vůli Katii může děkovat za záchranu svého života.

„Když dokončil Michael práce spojené s vydáním otcova deníku,“ píše M. Krullová, „měl oslavit s přáteli konec roku 1976. Ale spoluholdovníci čekali mamě. Sedmapadesátiletý Michael Mann totiž ukončil svůj život v duchu rodinné tradice - barbituráty a alkoholem...“

Barianu Trčkov z Lipy, ačkoliv se nejednalo o majetek pokoreného Zdeňky, nýbrž nezletilého Petra, jehož byl Zdeněk poručíkem. Teprve když se nejmladší ze Šternberků poddal králi Vladislavovi, obdržel hrad zpátky. Na počátku století osmnáctého se jediná dcera Jana Václava ze Šternberka provdala za hraběte Götze. Hrad přešel do vlastnictví cizího rodu a nazpět do šternberského držení se dostal až v roce 1841, kdy jej koupil Zdeněk hr. ze Šternberka. Po únorovém vítězství pracujícího lidu byl hrad zestátněn. Muselo uběhnout podivných čtyřicet let, než přišel restituční zákon. V současné době drží Šternberský rod. Doufejme, že ne nakrátko.

Český Šternberk

Na strmé, těžko dostupné skále nad řekou Sázavou se hrdě vypíná hrad Šternberk. Byl zbudován významným českým rodem, v průběhu věků několikrát změnil vlastníka, po nejrozdílnějších peripetiích se však vždy znovu a znovu navracel do rukou původních majitelů.

Jedním z nejslavnějších šternberských předků je Zdeslav ze Šternberka, který proti vojskům uherského krále úspěšně bránil Olomouc a obdržel za to na Moravě velké statky. Vybudoval tu další hrad, pojmenovaný rovněž Šternberk. Vzhledem ke svému katolictví se v patnáctém století šternberský rod dostal do určitých obtíží. Petr ze Šternberka, jeden z nejhorlivějších přívrženců katolické strany, bojoval proti husitům a padl v bitvě u Vyšehradu. Zdeněk ze Šternberka, jehož původ není dosud dostatečně vyjasněn a který byl zřejmě jedním z Petrových synů, stál u vzniku Zelenohorské jednoty. Jiří Poděbradský, proti kterému vedla Zelenohorská jednota boj, vydal Zdeňkovi ze Šternberka odpovědný list a spolu s dalšími hrady příslušníků jednoty Český Šternberk oblehl. Jeho rychlá akce byla stoprocentně úspěšná, neboť hrady nevzdorovaly příliš dlouho. Jako první byla dobyta Roudnice, poté Lešno a nakonec Český Šternberk. Spolu s hradem padla

iluze o jeho nedobytnosti, i když se posádka nejspíše vzdala pro nedostatek potravin - hrad totiž nebyl na obléhání dostatečně připraven. Po obsazení daroval Jiří Poděbradský Český Šternberk

Tajemství pražských zákoutí

Staroměstské tržiště leželo na cestě mezi Pražským hradem a Vyšehradem, a tak i první pražské ulice vznikaly na spojích s oběma hrady, převážně směrem k jedinému dřevěnému mostu. Nebyly to ovšem ještě ani zdaleka ulice v našem slova smyslu.

Nejstarší ulice musely přilhlízet k nerovnostem terénu i vodním ramenům, a tak byly značně klikaté. Po obou stranách ulice vedly strouhy. Často mezi domem a strouhou stály kamenné lavice, kameny na sezení, stoly, krámy, byly tu otvory do sklepa, takže lidé chodili středem ulice. Ty se na noc zavíraly řetězy (ještě v 16. století). Názvy ulic se rodily současně s jejich vznikem. Všechna tato jména se tradovala jen ústně, ulice samotné nebyly označeny až do poslední čtvrtiny 18. století. Z názvů pražských ulic můžeme číst celou historii města a země, a nejen to. Objevují se také názvy původních osad, trhů, řemesel, osob, květin. Ještě složitější než se jméno ulic to bylo s označováním domů. Teprve od 14. století se začaly na domech objevovat merky čili domovní znamení. Merky byly malovány nebo vytesány z kamene. Malovaly se buď přímo na zeď, nebo na dřevěné tabulky, jež visely nad vraty či kdekoli na zdi. Znamky byly ovšem různé. Někdy vznikaly podle jména majitele, jindy majitel domu dostal jméno podle znamení. Mnoho merků vznikalo podle zvířat, věcí, pověstí, na šlechtických domech se samozřejmě objevovaly jako znamení erby. Nejstarší domovní znamení dochované na původním místě je z počátku 15. století. Je to kamenný štít se lvem na domě U bílého lva na Malém náměstí, číslo popisné 143. Nejkrásnější domovní znamení se však zachovalo v Nerudově ulici a na Kampě. Od roku 1770 byly pražské domy číslovány a domovní znamení ztratila svůj význam. První číslování domů nebylo však příliš zdařilé, na mnoho domů se zapomnělo, dokonce i na radnici. Povinné označování domů popisnými a orientačními čísly bylo zavedeno nařízením z 23. března 1857 a muselo být hodně dlouho vynucováno pokutami. Dnešní předpisy o číslování domů jsou však z roku 1960.

Pražské domy se až do 14. století stavěly převážně z dřevěných kmenů nebo z pleteného proutí, omazaného hlínou. To však neznamená, že již zde nestály desítky domů opukových. Přesto se ještě dlouho do 16. století stavělo více ze dřeva než z kamene. Karel IV. už přímo přikazoval, aby se

stavělo z kamene, ale i potom se kámen kombinoval se dřevem. Přízemí domů bývalo zděné, poschodí roubená ze dřeva a dřevěné byly i stropy. Směrem do ulice byla zprvu jen hospodářská část, vzadu a v poschodí část obytná. Místností bylo velice málo, protože v každém podlaží byla zpočátku jen jediná obytná místnost.

První kamenné domy se stavěly z opuky v románském slohu. Kameny na stavbu se lámaly zprvu z lomu na Petříně, protože byl nejbližší, později z oblasti Bílé hory a Slivence. Kameny byly spojovány hrubou maltou. Na stavbách významnějších budov, kostelů a paláců se opravdu přidávalo do malty syrová vejce. Například při stavbě svatovítského chrámu v letech 1372 až 1373 bylo do malty spotřebováno 171 kop vajec, což je úctyhodné množství - 10.260 vajec.

Na náměstích stávaly samozřejmě domy honosnější, majiteli bývali většinou bohatí měšťané nebo šlechtici. Čím dál od náměstí a blíže k hradbám, tím byly domy nižší, chudší a prostší. V druhé polovině 16. století měla pražská města celkem tři tisíce domů a domků.

Domy se původně stavěly užší stranou do ulice, to bylo průčelí. Tato průčelí si často nechávali měšťané zdobit maltou nebo nápis. Můžeme malované štíty vrcholila v 16. století. U domů vznikaly četné přístavky. Obyvatelé si tak rozšiřovali svůj dům o různé komory, sýpky nebo síňky.

Od poloviny 13. století se začaly stavět domy s vchodem do ulice, později i s průjezdy. Románský sloh přestává být módním a je vytlačován složitějším gotickým slohem. Významnější domy byly často zdobeny arkýři, neboli výstupky či věžičkami při domě. Často umně zdobenými. Na průčelí se od 16. století přistavovaly pavlázky čili besídky. Tyto pavlázky měly jeden velký význam. Byly často ověšeny žebříky, aby bylo možno rychle zasáhnout, když začalo hořet. Střeška středověkého domu byla vztyčena na trámových krokách, často zasahovala až do ulice a stíhla ji. Na střeše byly četné vikýře, které sloužily k ukládání slámy, sena nebo našťápaného dříví pod střechu. Nejdříve se střechy kryly slamenými došky, později dřevěnými a přibíjely se hřebíky máčenými v oleji. Ke změně stavebního materiálu na tašky z břidlice nebo pálené tašky došlo až v 16. století. Nezbytnou součástí střechy byl žlab. Tento žlab byl

dřevěný a napouštěl se lojem pro větší odolnost. Samozřejmě že na každé střeše byl komín-dymník.

U rohových domů byly do zdi vestavěny patníky neboli chrániče či nárožníky, a to na ochranu proti těžkým formanským vozům. Patníky však nebyly jen tak obyčejné. Některé byly umně tvarované, dodnes se zachovaly v řadě ulic na Starém Městě. Za „krále českých patníků“ je považován patník na Perštýně u domu čp. 18. Patří totiž mezi nejstarší památky v Praze.

V čele větších domů bývaly v přízemí klenuté krámy řemeslníků nebo větší okna. Před domem stála u vchodu kamenná lavice, na níž se každý večer sedávalo a rozmlouvalo. U vchodu byl také otvor do sklepa-lochu čili pivnice nebo tůně.

Podle umístění oken se dalo zvenčí soudit o velikosti a rozložení místností v domě. Okna byla většinou malá, stavěla se totiž podle moudré myšlenky „toliko k světlu uvedení, a ne vyhledání“. Až do husitských válek se sklo v oknech vyskytovalo velice řídce, převažovala pergamenová mázda a někdy musela stačit i obyčejná blána. V prvních románských domech se ještě netopilo. Teprve později se začal stavět v rohu místnosti krb, kde se topilo dřevěnými poleny.

Dvěře domů byly různé. Někdy zdobené, jindy podle účelu pobité plechem. Často na nich však bylo alespoň malé okénko, aby bylo vidět, kdo k domácím přichází. Dvěře se zavíraly nejdříve pouze na závoru, od 13. století, kdy bylo známo pero do zámků, na zámek. Na dveřích byly někdy připevněny ozdobné železné klepáky. Od 15. století se počaly objevovat první zvonce a zvonítka a i zde vzala fantazie řemeslníků za své.

U každého vchodu byl velký kamenný schod. V nejstarších dobách nevedl vchod přímo z ulice. Bylo to především z bezpečnostních důvodů, vcházelo se nejprve do dvora a teprve odtud do domu.

Za vraty byla často síň zvaná dolejší mázhaus. Sloužila buď jako dílna některého řemeslníka, nebo zde stály stoly, kde se klábosilo a popíjelo. Z průjezdu vedly schody do hořejšího mázhausu a jiné schody do sklepa.

První osvětlení pražských ulic bylo nařízeno v roce 1174. Jakmile se večer setmělo, musel mít chodec vlastní lucernu nebo pochodeň. Trest byl dosti přísný pro toho, kdo předpis nedodržel. Buď zaplatit tři kopy grošů, nebo jít na tři neděle do vězení. Teprve roku 1623 nařídil císař Rudolf II., aby

na rozích domů byly v noci železné pánve se smolným dřívím. V roce 1723 již na Královské cestě svítilo 123 olejových lamp.

Je zajímavé, že Praha patří k prvním evropským městům, která měla dlážděné ulice. Na nádvoří Pražského hradu byly dokonce nalezeny vykopávky z konce 10. století. K hlavnímu dláždění ulic docházelo ve 14. století, za krále Jana Lucemburského. Používalo se šterkových materiálů a oblázků. Roku 1331 byly některé ulice vydlážděny pevnějším křemencem. Křemencec byl odolný sice proti vlivům větru a vody, ale ne proti koulům středověkých vozů, a tak vznikaly pověstné kočičí hlavy. Dláždění bylo rozmístěno po Praze nerovnoměrně, samozřejmě že nejdříve byly vydlážděny nejfrekventovanější ulice, zejména před domy bohatých občanů města Prahy.

Možná to nevíte, ale skoro každý dom v staré Praze má nějakou osobitou zvláštnost, pověst nebo tajemství. Znáte třeba staroměstská strašidla?

Pokud ne, připomeňme si alespoň ta nejpozoruhodnější.

V Liliové ulici můžeme potkat bezhlavou jeptišku. Byla to dcera bohatého velmože, který ji předepsal ženicha z vyšších kruhů, a tedy jemu se zamlouvajícího. Bohužel dívka se zamilovala do chudého venkovského zemana. Nešťastí bylo tedy. Otec se zatvrdil, dceru poslal do kláštera dominikánek. Dívka se však s hochem scházela i přes otcův zákaz. Jednou však oba milence uviděl otec, rozdušil se a své dceři na místě sťal hlavu. Nešťastnice teď bloudí v okolních uličkách a její duše stále nemá pokoj. (Vidíte, to jsou ty sňatky z rozumu, rodiče.)

Peníze, jak víme, jsou potřebné, často však velice zotročují mysl člověka. Svědčí o tom i žebrající staroměstský kostlivec.

To již jednou jeden podivínský doktor, který sbíral nejružnější a nejpodivuhodnější lidské kosti. Ten jednou velice zatoužil po kostce svého sluhy. Sluha byl totiž postavy velice zvláštní. Byl to hubený, vytáhlý kolohán. Doktor jej dlouho přemlouval, sluha byl dlouho na všáčkách. Musíme však podotknout, že sluha se velice rád napil. A tak jednou, když měl opět hluboko do kapsy, rozhodl se. Uvažoval takto: doktor je už starý, určitě umře dříve než já, a svou kostru prodal. S peněží měl hned do hospody a napil se tak důkladně, že zemřel se džbánem v ruce. Doktor tedy měl svou kostru. Kostlivec však nemá stále klid. Každou noc, jakmile odbije dvanáctá, vydává se do ulic kolem Karolina a žadoní o peníze, aby si mohl vykoupit svou zapordanou kostru zpátky.

Další pověst vypráví o jedné zlé, hašterlivé, ale bohaté ženě, která žila na Starém Městě. Měšťanka si myslela, že může zasahovat do životů svých služek. Služba u ní byla pro děvečky pravým peklem. Jednou přistihla při modlení svou mladou služebnou.

vzhled ještě nikomu nikdy neublížil. Jednou se však vrátila jedna mladá dívka pozdě večer domů. Šla z misiny tancovačky, protože velice ráda tancovala. Její matka ji šla vstříc a tu vidí, jak se ulicí přihnalo ohnivě spletené a mříti

ti mladé dívky. (Zlost bývá špatný rádek.) Často v noci můžeme na Starém Městě vidět projíždějící ohnivý vůz. Tento vůz táhnou dva páry ohnivých kozlů. Říká se však, že tento vůz i přes hrůzostrašný

robit ze svých peněz zvon. Správnost jejího názoru však ani z této činy vědlost již však ani z této činy viny nezbavila. Ani po smrti neměla její duše klid. Chodila a možná ještě chodí po Starém Městě a o půlnoci zvoní na svůj zvon za odpustění smrti

Rozhrněla se, že dívka nepracuje a v hrůvu dívku na místě ubila. Žádná zlost však nemá věčné trvání. Paní se svého činu velice zhržila, bylo však již pozdě. Rozhodla se proto svůj čin alespoň trochu odčinit. Dala proto vy-

jíný od té doby nespát, přesto dívky, pozor na pozdní návraty domů. Není jisté, že se nemůže kdykoli opět objevit.

0100425K 12 CL VA STR. 377 NAHOŘE VÝMAVO

Na Slovensku nyní vidíme pozoruhodnou situaci. Přestože prožívá jedno z nejdůležitějších období své historie, panuje tam neobyčejný klid. To je samozřejmě na jednu stranu dobře, že alespoň zatím není na obzoru vývoj plný vášně, které vždy hrozí přerůst v násilí, ale přece jen by leckdo očekával u temperamentnějšího slovenského národa v této chvíli nunochem větší (byť samozřejmě neagresivní) vzrušení, než je na české straně. Když si odmyslíte publicistickou aktivitu intelektuálů, ať už nacionalistických, či profederálních, nebo diskuse v krémách, které nepřekračují běžné zvyklosti, je slovenská veřejnost vzhledem k okolnostem dosti apatická. Prakticky všichni sice mají svůj názor, který někteří na požádání ochotně sdělí rozhlasu či televizi, přičemž i podle průzkumů veřejného mínění je zhruba polovina pro společný stát, polovina je proti, ale až na výjimky jsou oba tábory jakoby zaražené a bojí se podnikat energické kroky společně ve větším měřítku. Jako by byly pod vlivem upřeného pohledu kobry, která je hypnotizuje k nečinnosti. Sotva však jde o ticho před bouří.

Jednou z příčin slovenské pasivity by mohla být ztráta motivace. Zastáncům společného státu možná přijde nevкусné za něj demonstrovat, když by to mohlo vypadat jako vnucování se Čechům, kteří o společenství ve formě nekonečných hádek ovidně už přestávají stát. Slovenským národovcům zase sice nedávno mohlo připadat velmi hrdinské brát se za Slovensko, zejména když byli Češi velmi daleko a když slovenští policisté nic nenamítali, ale vyvíjet aktivitu nyní, když se ukázalo, že se vlamují do otevřených dveří, se i jim asi zdá přece jen trapné. Možná že dokonce někde ve skrytý národní slovenské duši hluďují pochybnosti, jestli není náhle až podezřele přespřílišná česká ochota propustit Slovensko ze státního svazku nějaká česká finta na Slováky. Uzněte sami, že roduverný Slovák dost dobře nemůže demonstrovat záměro, co v Praze schvaluji.

Macht sei ein „Koordinatensystem der Zweckmäßigkeit, der Taktik, des Erfolgs, der Kompromisse und der notwendigen Manipulation mit Halbwahrheiten und Listen“.

Die Sätze waren prophetisch. Eine Lizenz zum Lügen wollte sich Havel nicht ausstellen, und so hat er als Politiker versucht, was ihm als Dissident doch unmöglich schien: Die „Glaubwürdigkeit der Wahrheit“ mit der „Glaubwürdigkeit der Macht“ in der Integrität einer Person zu vereinen. Aber wie in einem Drama von Vaclav Havel zerstört das Unerwartete den schönen Plan des Protagonisten: Er wollte Präsident eines Landes sein — doch da waren es plötzlich zwei.

Mag die taz vom „Rückzug ins Private“ raunen: Nichts deutet darauf hin, daß Vaclav Havel nun die Erfahrungen als Präsident benutzt, um die Ideale des Intellektuellen zu widerrufen. Dieser träumt, jener taktiert, beide kommen nicht zusammen, denn es gibt keine „taktierenden Träumer“. Genau diese Unversöhnlichkeit hat er als Dissident prophezeit — um sie dann als Politiker aushalten zu wollen.

Und was heißt „Rückzug“? Sollte ein „bedeutender Schriftsteller“ in eine Regierung eintreten, „dann hat er seine bisherige Arbeit nur in Parenthese gesetzt“ (György Konrád). Die Klammer ist nun gefallen. Wenn Vaclav Havel nun als Prä-

sident abtritt, bleibt er doch, wo er war: in der Einflusszone des Politischen. Als Intellektueller nimmt er teil an der „Selbstverständigung“ des Gemeinwesens, und sei es auf noch so „komplizierten und verborgenen Wegen“. Sein Medium ist die Kritik. „Politik außerhalb der faktischen Macht“. Ob dieses Ideal des Intellektuellen nährisch sei? Ja gewiß, schrieb er damals. Aber „in den Wolken der Nartheit soll er sich bewegen wie ein Fisch im Wasser“.

tzv. Kreuz lese stück ...

Beránčí povaha neznamená být ovčí, aneb: Pane Klausí - držte se!

Před dobou nedávno minulou skončily v naší zemi volby. Ale překvapen zůstává každý občan kteréhokoli západního státu. Ten je zvyklý na to, že po volbách je jasno a všichni naprosto přesně vědí kam se jejich stát ubírá a jaký vývoj bude následovat. Ne tak u nás. Zde ukončením voleb teprve všechno začíná.

V současné době probíhají zásadní jednání mezi českou a slovenskou politickou reprezentací. Jednání, v nichž realismus a snaha po ekonomické rovnováze a prosperitě, o přičlenění Československa k Evropě, o demokratický a právní stát na straně české čelí pochybné touze po moci, demagogii, zvráceným ekonomickým představám, populismu a separatismu na straně slovenské. Jak jinak lze nazvat to, co pan Mečiar a jeho lidé produkují. Cožpak je možné, aby v jednom soustátí, ať už by se nazývalo jakkoli, fungovala sice jedna banka, ale se dvěma emisními centry a byla přitom zajištěna stabilita ekonomiky? Cožpak je možné, aby jedna země měla dvě zcela samostatné armády, byť s jakýmsi společným velením a byla přitom zachována obranyschopnost soustátí jako celku? Cožpak je možné, aby ekonomická reforma byla realizována v každé části jinak za současné rovnováhy prosperity celku? Na všechny tyto otázky je jedna jediná odpověď: **Možné to není!**

Toto vše si jistě velice dobře uvědomuje i slovenská reprezentace a proto projevuje čím dál větší snahu vmanévrovat do pozice rozblýče státu pana Klause. Je totiž velmi jednoduché a laciné předložit protistraně takové podmínky, o kterých je již předem jasné, že je nemůže přijmout a před svým národem pak vystupovat z pozice „my nic, to všechno oni“. O serióznosti slovenských jednajících politiků rovněž svědčí další momenty. Je omluvitelné, aby se vůdce politické strany demonstrativně a bez omluvy nedostavil k hlavě státu? Jen těžko lze takové chování odůvodňovat tím, že pravicově smýšlející prezident vystupuje pravicově. Je snad korektní, když nejvyšší reprezentant slovenské delegace přijede na jednání ve voze označeném značkou (zatím) neexistujícího státu SO?

De facto však slovenská reprezentace staví Čechy do pozice čekatelů na rozhodnutí. My se v referendu vyslovíme pro rozdělení státu - vy Češi musíte naši svobodnou vůli respektovat. Pokud se však vyslovíme pro společný stát, musíte toto rozhodnutí respektovat též. Pane Mečiare, hrabte s námi ruletu! Nikde však není psáno, že o její výsledek bude český národ stát. Na Váš způsob jednání máme my Češi jedno pořekadlo: *Dělat účet bez hostinského*. A to v našich zeměpisných šířkách nejde.

Rádi bychom uklidnili ty, kdož argumentují „historickým sepětím našich národů“. Co znamená 74 let společného státu, vzniklého z euforie při rozpadu Rakouska-Uherska, proti mnoha staletům, kdy naše národy žily odděleně!

Na závěr skutečnost, při jejíž představě musí soudnému člověku běhat mráz po zádech. Je to **historická paralela 1948-1992!** Pan Mečiar na své tiskové konferenci pouze prozradil (!) odmítl výrok pana Klause o nutnosti konstitovat federální vládu do 5. července se slovy, že to přece není nutné, že je zcela lhostejné, vznikne-li vláda 5., 10. či třeba za měsíc. Pomineme-li fakt, že člověka jímá hrůza při představě, že by se stejným přístupem byly přijímány např. zákony, nemůžeme pominout skutečnost mnohem nebezpečnější: **Nedojde-li k dohodě a nebude-li zvolen prezident, přechází jeho moc automaticky na federální vládu. Pokud však nebude mezitím ustavena federální vláda, a je málo pravděpodobné, že se tak stane, výkonná moc se automaticky přesouvá na předsednictvo federálního shromáždění, na jehož složení se obě strany již téměř dohodly. Zde však má, vzhledem k výsledkům voleb na Slovensku, výraznou převahu levice. Co by bezpochyby následovalo se dá nazvat jednoznačně - levicový puč ústavní cestou!**

Tedy to, co naše země zažila v roce 1948. Toto si velmi dobře uvědomuje celá reprezentace ODS a je nanejvýš nutné, aby si to uvědomil i celý český národ. Tento ústavní mechanismus, o kterém pan Mečiar taktně (či spíše takticky) mlčí, může Čechy - přestože zde jasně vyhrály pravicově orientované strany a český volič řekl ekonomické reformě pana Klause jasné ano - uvrhnout daleko zpět a místo v Evropě bychom se mohli snadno ocitnout v Asii. Další důsledky takového konce jsou nasnadě. Zastavení ekonomické reformy, devalvace, inflace, cenzura, krach...

Za této situace se jeví další spojení našich národů jako naprosto neperspektivní! Následné průtahy, např. vyhlášení referenda na Slovensku až v prosinci nebo dokonce v prvním čtvrtletí příštího roku mají posloužit Mečiarovi, okamžitě po zrušení federální televize a rozhlasu(!) pouze k získání času, potřebného ke zmanipulování obyvatel Slovenska a k vysátí maximálního profitu z umírající federace.

Uvědomme si, že podpora jednáním ODS a pana Klause, jejich odmítání průtahů ze strany HZDS a razantnímu postoji k pseudoekonomickým a politicko-demagogickým výrokům pánů Mečiara, Kňažka a Kováče je nyní povinností všech rozumně uvažujících, a že jiné cesty, než té, po které kráčí ODS a pan Klaus, pro český národ není.

Doch Havel, dem in den Jahren der Verfolgung das „Gefängnis eine selbstverständliche Eventualität des Lebens war“, wußte, was ihn erwartet. In seinem unvergessenen Kursbuch-Aufsatz von 1985, einer höflichen Abrechnung mit dem Opportunismus der westlichen Friedensbewegung, hatte der Dissident die Anatomie der Macht beschrieben: Die

Ehre der Verfolgung angetan hatte, schien es, als sei der Weltgeist, den es nicht gibt, gültig und weise. So betrat, als das Ancien Régime von der Revolution hinweggefegt worden war, der alte Staatsfeind die neue Bühne und versöhnte den Geist mit der Macht: „Welch ein großartiges Schauspiel ausgleichender Gerechtigkeit“.

Als Vaclav Havel, der Dichter als Dissident, zum Präsidenten eines Landes gewählt wurde, das ihm die Qual und die

„In den Wolken der Nartheit“

Zum Rücktritt Vaclav Havel

Mit seinem Rücktritt stahl Havel den Slowaken die Schau

Der vorläufig letzte Akt im tschechoslowakischen Scheidungsdrama geriet zum Fernduell. Kaum hatte der slowakische Premier Vladimir Meciar die ledegebundene Souveränitätserklärung der Slowakei unmittelbar nach ihrer Annahme durch das Parlament in Bratislava (Preßburg) mit nur mühsam verholtenem Triumpf den Kameras der Fernsehteams aus aller Welt präsentiert, verbreiteten die Presseagenturen aus Prag die Nachricht vom Rücktritt Vaclav Havels als Präsident der CSFR. Selbst mit dem endgültigen Eingeständnis seiner Niederlage im Ringen um die Föderation hatte Havel den Bemühungen seines Gegenspielers noch einmal einen Dämpfer versetzt. Würdigungen des scheidenden Staatsoberhauptes als Symbolfigur des beharrlichen Kampfes um Demokratie und Menschenrechte überlagerten am Wochenende die Reaktionen der Öffentlichkeit auf den slowakischen Parlamentsbeschluß, der laut Meciar ein „Signal an die europäischen Länder“ sein sollte, daß die Slowakische Republik von ihnen künftig als „Gleicher unter Gleichen“ behandelt werden will.

Unpräzise wie gewohnt begründete Vaclav Havel am Freitagabend seinen Landsleuten in einer zehnminütigen Fernsehansprache seinen Entschluß. Nach der Entwicklung, die der slowakische Emanzipationsprozeß nun genommen habe, könne er seinen Eid auf die Verfassung der CSFR nicht mehr angemessen erfüllen. In seiner politischen Arbeit werde er jedoch fortfahren, „wo das meiner Ansicht nach Sinn hat und wo mir dazu Gelegenheit gegeben wird“, kündigte der erste Anwärter auf das noch zu schaffende Amt eines tschechischen Präsidenten an. Mit dieser Formulierung bekräftigte Havel indirekt seine Absicht, die Funktion des tschechischen Staatsoberhauptes nur dann zu übernehmen, wenn damit über rein repräsentative Pflichten hinaus politischer Einfluß verbunden ist.

Nachdem sich Havel demonstrativ mit „Auf Wiedersehen“ von den Zuschauern verabschiedet hatte, erklang — vermutlich zum letzten Mal — die Hymne des Staatspräsidenten der CSFR. Auch wenn der Rücktrittsentschluß angesichts der jüngsten Entwicklung keine Überraschung bedeutet, mag manchem der tschechischen und wohl auch der slowakischen Zuschauer beim Hören der Fanfarenklänge ein Schauer über den Rücken gelaufen sein. Zweieinhalb Jahre nach der umjubelten Wahl des ehemaligen Dissidenten zum Staatsoberhaupt müssen sich viele Bürger erst noch an den Gedanken gewöhnen, daß der in beiden Republiken immer noch sehr beliebte, international renommierte Havel der letzte Präsident in der fast 75jährigen Geschichte der Tschechoslowakei gewesen ist.

Verantwortlich für den Zerfall der Föderation kann den Mann, der in den ersten Monaten nach dem Sturz des verhassten Regimes im November 1989 die unangefochtene Integrationspersönlichkeit war, niemand machen. Frühzeitig hat Havel die Gefahr der verschleppten Reform einer widersprüchlichen Verfassung erkannt, die aus der kommunistischen Ära übernommen worden war. Mit Initiativen zu einer Parlamentsreform und für eine Veränderung der Rolle des CSFR-Präsidenten versuchte er gegenzusteuern. Gescheitert ist er vordergründig an der Blockade-Politik vor allem der slowakischen Abgeordneten im Föderalparlament. Gescheitert ist der differenziert

denkende und tolerant handelnde Humanist vor allem an der Sehnsucht seiner Landsleute nach unkomplizierten Lösungen, die sich die Slowaken mehrheitlich von der Selbständigkeit ihrer Republik und die meisten Tschechen von der radikalen Verwirklichung eines neoliberalen Reformkonzepts erwarten.

Nach Havels Rücktritt ist die Suche nach einem Kandidaten für das Amt eines CSFR-Präsidenten, dessen Wahl nach bisheriger Planung am 30. Juli erneut auf der Tagesordnung steht, endgültig zur Farce geworden. Die verfassungsgemäße Weiterführung der Geschäfte bei der Auflösung der Föderation ist allerdings gesichert: Die Funktionen des Staatsoberhauptes gehen auf die vor wenigen Tagen vom Parlament bestätigte Föderalregierung und deren Chef Jan Strasky über. Entsprechend gelassen reagierten die tschechischen Spitzenpolitiker auf Havels Entscheidung. Auch Meciar gab sich nach außen versöhnlich. Staatsmännisch dankte der slowakische Kabinettschef seinem Intimfeind, dessen Pläne er so wirkungsvoll durchkreuzt hat, für seine Tätigkeit als CSFR-Präsident und fügte großzügig hinzu, er habe Havel sogar in die Slowakei eingeladen. Da muß sich die britische Tageszeitung *The Guardian* wohl geirrt haben. Sie merkte in einem Kommentar sarkastisch an, außer den kubanischen Kommunisten seien die slowakischen Nationalisten die einzigen, die etwas gegen Vaclav Havel hätten.

In krassem Gegensatz zur Einstufung der Souveränitätserklärung als politische Willensbekundung ohne konstitutionelle Bedeutung hatte am Freitag die schwülstige Feierlichkeit bei der parlamentarischen Verabschiedung der Deklaration gestanden, mit der — so der Einleitungssatz — „...das tausendjährige Streben der slowakischen Nation nach Eigenständigkeit vollendet wurde“. Der 17. Juli 1992 werde als „historischer Tag“ in die Geschichte der Nation eingehen, verkündete Parlamentspräsident Ivan Gasparovic. Zuvor hatte er unter anderem Vertreter der Vereinigung für die Unabhängigkeit Norditaliens und eine Parlamentsdelegation aus dem ebenfalls vom Nationalitätenkonflikt geprägten Belgien begrüßt.

CSFR-Parlamentspräsident Michael Kovac, führender Mitstreiter Meciar in dessen Bewegung für eine demokratische Slowakei HZDS, griff als Gastredner zu der Formulierung, die Slowakei werde „am Firmament der demokratischen Staaten durch Fleiß, Friedfertigkeit und gegenseitiges Verständnis erstrahlen“. Vladimir Meciar erinnerte an das Blut, das die Vorfahren für die slowakische Unabhängigkeit vergossen hätten, und rief zur Einheit aller Slowaken auf, bevor er der Kirche für ihre Rolle im Unabhängigkeitskampf dankte. Stehend und mit rhythmischem Applaus wurden die Redner von der Abgeordnetenmehrheit gefeiert — für viele Bürger der Noch-Föderation nach drei Jahren ein Déjà-vu-Erlebnis.

Den 2000 Demonstranten, die die Verabschiedung der Deklaration vor dem Parlamentsgebäude frenetisch feierten, waren Assoziationen an die jüngste Vergangenheit wohl fremd, oder zumindest nicht unangenehm. Unter dem begeisterten Beifall der durch Fahnen und T-Shirts ausgewiesenen nationalistischen Hardliner übergab Meciar eines der ersten Exemplare der Souveränitätserklärung an den Vorsitzenden des Slowaki-

schen Weltkongresses, Marian Stastny. Der Exilorganisation waren in der Vergangenheit enge Verbindungen zu emigrierten früheren Repräsentanten des autoritären und antisemitischen Tiso-Regimes in der unabhängigen Slowakei der Jahre 1939—1945 nachgesagt worden. „Ich grüße Euch, freie Bürger einer freien Slowakei“, beschloß der slowakische Regierungschef sein Bad in der Menge. Davor hatte er seine Bewunderer um „kultivierten Umgang“ mit den oppositionellen Christdemokraten gebeten, die um Polizeischutz beim Verlassen des Parlaments angesucht hätten. Es blieb dann bei wütenden Pfiffen und Buhrufen für die Nein-Sager bei der Abstimmung.

Am Abend läuteten in der gesamten Slowakei zur Feier der historischen Stunde die Kirchenglocken und die nationale Kulturorganisation Matica Slovenska (Mutter Slowakei) ließ auf Bergspitzen im ganzen Land Freudenfeuer entbrennen. Auf der Burg Devin über der Mündung des tschechisch-slowakischen Grenzflusses Morava (March) in die Donau — das Kulturdenkmal zierte die (noch) gemeinsame 500-Kronen-Note — hatte die Feier am Feuer allerdings eher den Anstrich eines geruhsamen Familienfestes. Zum Lodern der Flammen wurden Volkslieder angestimmt, vereinzelt knallten Sektorkorken, einige Schüsse Leuchtmunition krachten in den Abendhimmel. Nach 20 Minuten wanderten viele der wohl tausend Versammelten bereits wieder ab, vorbei an einem fliegenden Händler, der am Fuß des Burghügels vermutlich das Geschäft seines Lebens machte. Seine Auto-Aufkleber mit dem „SO“ als Nationalitätenkennzeichen für die Slowakei fanden reißenden Absatz.

Im Alltagsleben von Bratislava war — abgesehen davon, daß die meisten Straßenbahnen mit slowakischen Wimpeln geschmückt waren — von großen Emotionen in der „historischen Stunde“ wenig zu spüren. Da oder dort wurden auch skeptische Stimmen laut. „Jetzt sind wir also souverän. Dann können wir ja brynzove halusky exportieren“, machte sich der Portier im Hotel Danube mit Blick auf die wirtschaftlichen Probleme der Slowakei voller Ironie für die Ausfuhr der kulinarischen Spezialität stark — einem Auflauf aus Schafskäse und Spätzle. Das Management des Danube scheint die Zeichen der Zeit ohnehin noch nicht ganz begriffen zu haben. Selbst am Tag der Souveränitätserklärung wurden die Gäste beim Frühstück im Speisesaal des Hotels am Ufer der Donau mit der Tondichtung „Die Moldau“ des Komponisten Bedrich Smetana berieselt — bekanntlich ein Tscheche.

DALŠÍ OBRAZEK NA STR. 381
 TISÍCILÉTV SEN Z PRÁVNA, NITRANĚKY NÁVŠT, ASI PŘESÍV BYL VYPOZEV
 MOHĚNĚBŤI, KTERÝ SPOJENÍM NITAY A MORAVY POLOŽIL ZA KLAD K VYTVODĚNÍ VĚLHO MORAVSKÉ A JE A NE NAOPAK!
 „A OPEKALI STOBODNÉ, ČOROVANÉ“ KLOBÁSKY, ZANLI ZINČOU...
 „SNAD“ SOS“ NE?

Das Damoklesschwert der Staats-Spaltung schwebt über der Prager Burg, auf der — noch — die Flagge der tschechoslowakischen Republik flattert.

Ex-König soll kandidieren

BUKAREST, 19. Juli (AFP). Der Vorsitzende der National-Liberalen Partei Rumäniens, Radu Campeanu, hat am Samstag Ex-König Michael als Präsidentschaftskandidaten seiner Partei vorgeschlagen. Der Vorschlag sei auf der Sitzung des Vorstandes von den „meisten Anwesenden“ mit Beifall aufgenommen worden, berichtete die amtliche rumänische Nachrichtenagentur Rompres. Campeanu selbst will für die Präsidentschaftswahlen am 27. September nicht kandidieren.

vědnosti za naše rozhodnutí, obracíme se na Vás s následující žádostí. Náš ve své podstatě zdravý polednový demokratický proces napravování chyb a nedostatků minulosti a politická moc nad společností, se postupně vymykají z kontroly ústředního výboru strany. Tisk, rozhlas a televize, které už jsou prakticky v rukou pravicových sil, natolik ovlivnily veřejné mínění, že v politickém životě strany se teď bez odporu veřejnosti, prosazují elementy nepřátelské straně. Podněcující vlnu nacionalismu a šovinismu a vyvíjejí antikomunistickou a antisovětskou psychózu. Dále autoři informují L. I. Brežněva o tom, že nebyli schopni ubránit marxisticko-leninskou formu žilova a demokratický centralismus. KSČ není schopna čelit útokům na socialismus, a není schopna organizovat ideologický odpor. Pravicové síly vytvořily podmínky na kontrarevoluční převrat, a proto se představitelé KSČ obracejí o pomoc a podporu všemi možnými prostředky. Jen tak je možné zachránit Československo. V souvislosti se složitostí a nebezpečím dalšího vývoje v naší zemi Vás prosíme o maximální utajení této žádosti. A z tohoto důvodu píšeme přímo Vám v ruském jazyce. A. Indra, D. Kolder, A. Kapek, O. Švestka, V. Biliak.

зультатов, то считайте эту просьбу и требование вашим. В связи со сложностью в нашей стране, просвещение этого нашего замечания прямо лично для Вас на рус

Handwritten signatures and notes:
Kolder, Kubiš
Hajdu
Lucas
6. 10. 92

Se závažnými dokumenty týkající se události roku 1968 seznámil včera prezident republiky Václav Havel novináře na Pražském hradě. 15. 07. 92

Nikdy neotvírat!

Zvací dopisy v rukou V. Havla

(Jlk, pet): Ruský prezident Boris Jelcin telefonicky informoval ve středu Václava Havla o existenci dvou dokumentů, týkajících se vstupu spojeneckých vojsk do Československa v srpnu 1968. Zapečetěnou obálku se zvacími dopisy předal včera v poledne zvláštní posel ruského prezidenta Alexandr Popov. Prezident republiky Václav Havel dopisy ihned postoupil prokurátorovi a fotokopii poskytl historikům.

Zároveň poděkoval Boris Jelcinovi za pomoc při objasnění černého místa v dějinách Československa. Z tajných anát vyplývá, že Leonid Brežněv informoval o zvacích listech členy Varšavské smlouvy s tím, že již den před obdržením dopisů byl rozhodnut poskytnout Praze „pomoc“. Dokumenty navrhl upravit tak, aby se daly použít jako zvací listiny ke vpá-

du vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968. Pět našich vládních politiků adresovalo prosbu Leonidu Brežněvovi v jeho mateřštině. Vlastní prosbu pak zaslal individuálně Antonín Kapek. Tato akta byla označena rezitkem: „NIKDY NEOTVÍRAT!“ Z dopisů politiků pro ilustraci vyjímáme: „Vážený Leonide ljič, vědomí si plné odpo-

HISTORICKÝ OKAMŽIK SE NEKONAL

Federální shromáždění opět nezvolilo prezidenta ČSFR

(rol): Oficiální vážnost větší volby prezidenta ČSFR provázela v parlamentních kuloárech ponurá a značně zahanbená mlčením. Než k vlastnímu aktu došlo, proběhly dvě epizody, které patrně měly pro současnou politiku větší význam než volba sama: Po zahájení schůze složil poslanecký klub ing. Pavel Šmíd, podle osvědčení řádně zvolený poslanec do SN ze KDU-ČSL, a nastoupil na místo odstoupivšího J. Nováka z téže strany. Zaházen byl do výhodu pro životní prostředí.

Poté se schvaloval program 2. schůze FS, který poslanec Šimko za KDH navrhl doplnit o návrh na vyhlášení referenda. Těsným poměrem hlasů v obou sněmovnách je však zamítnut.

V 9.37 přišel na řadu hlavní bod. Navrhovatel poslanec Krejza (SPR-RSČ) charakterizoval kandidáta M. Sládka jako toho, kdo »je schopen dát tuto zemi do pořádku«. V 10.32 byly známy výsledky: Ve SL bylo ze 143 hlasovacích lístků odevzdáno 90, z toho 32 pro navrhovaného kandidáta. V české části SN bylo ze 74 rozdaných lístků odevzdáno 29, z toho 15 pro. Ve slovenské části rozdáno 72 lístků, odevzdáno 83, z toho 11 pro. Dr. Sládek tedy nebyl zvolen třipětinovou většinou ani v jedné ze sněmoven.

Předseda parlamentu, který schůzi řídil, vzápětí navrhl, aby se další kolo konalo tentýž den. Pro koho pracuje čas, vyšlo najevo z vystoupení poslance Jiřínského (ČSSD), který soudí, že už při minulém dvoukole byla soustředěním do jednoho dne prezidentská volba znevážena. Na to poslanec Malý (ODS), dal plénu námět k přemýšlení, zda volby devalvuje to, že se volí tentýž den, nebo kandidát sám.

Představení pokračovalo, klub SPR-RSČ na svém nároku trval. K mikrofonu přistoupil sám kandidát: »Všeho moc škodí!« řekl. »Rád bych se zmínil, kdo devalvuje volbu prezidenta ČSFR. Nejvíce ji zdevalvovaly sdělovací prostředky a vládnoucí garnitura, která je dosud v čele této země. Dnes prožíváme historický okamžik, který ovšem mnozí z vás neocení. Místa v čele už nebudou vyhrazena prominentům a jejich rodinným příslušníkům. Budete se s tím muset ode dneška smířit!« Tuto pasáž, patrně úryvek z prezidentské řeči, zakončil pohrůzkou, že své slova zopakuje na náměstích, když pro mnohé z přítom-

SLÁDKU, JDI DO CHLÁDKU!

ných jsou házením hrachu na zeď. Rozhořčilo ho, že volbu prvního kandidáta přenášela televize, teď však to nepovažovala za nutné, což označil za nedemokratické. Vzápětí oznámil M. Kováč, že přímý přenos probíhá. »Mnozí z vás se mi před dvěma lety smáli,« řekl v závěru M. Sládek, a dramaticky upozornil, že je zde. »Za dva roky by mohla být situace obdobná.« Snad chtěl říci opačně, ale kdo se vyzná v proroctvích?

Výsledky nepotvrdily historickou vážnost okamžiku: kandidát nezískal nadpoloviční většinu ani v jedné ze sněmoven: ve SL ze 136 předaných lístků bylo odevzdáno 88 platných, z toho 33 pro M. Sládka. V české části SN předáno 73, odevzdáno 27, z toho 14 pro. Ve slovenské části předáno 71, odevzdáno 59, z toho 13 pro.

Kdo teď uvede tuto zemi do pořádku, zůstane otevřeno dalších 14 dní, což je lhůta pro nové kolo prezidentských voleb.

Kleť s Havlem shodně

Jak se předpokládalo, na setkání prezidentů Rakonská a Československa dr. T. Kleť a V. Havla převládala shoda. Stanožka se již lío v současně celoevropské problémy, otázky evropské budoucnosti či o evropské instituce. Hovořilo se též o tradičních vztazích mezi Václavem a Prahou, kde se oba státníci domluví, že mezi oběma městy by neměly být v budoucna nějaká hářlivost či rivalita, naspak by se měla stát koordinující evropské konference, jejich vztahy by byly započaty na paraverské spolupráci. Na tisícové konferenci v Židlochovicích odpověděl pak dr. Kleť také na otázku, zda by případné nerespektování práv maďarské menšiny mělo vliv na uznání Slovenska Rakouskou republikou v případě, že by se ČSFR rozpádla. Uvedl k tomu, že v rakouské politice lidská práva, k nimž ochrana i podpora menšin patří, jsou na předním místě v měřítka hodnot. Vyvolal přetváření, že v případě vzniku samostatného Slovenska »budou lidská práva a práva menšin odpovídat standardu, jímž se všichni cítíme být zavázáni a že v případě rozdělení ČSFR zůstane zachováno přátelské soužití se sousedy. Na počátku jednání byly rovněž jedné elektrárny v Jevlovských Bohunicích a v Tomelově. Dr. Thomas Kleť otevřeně vyjádřil obavy rakouského obyvatele o provoz těchto energetických zdrojů a nechal se informovat V. Havlem o variantách jejího je-žal pak Václava Havla do Vídně, a to bez ohledu na charakter jeho funkce v době jeho návštěvy a vyjádřil radost z toho, že čs. prezident toto pozvání přijal.

Was der Staat vom Lohn abzwackt

Belastung der Durchschnittsverdiener mit Steuern und Sozialabgaben in % (alte Bundesländer)

* Schätzung

© Globus

Strach a zoufalství v nejbohatším městě Hessenska

Pád prince Charlese

Finanční metropole Německa je bezesporu hlavní město Hessenska, Frankfurt. Město na Mohanu je bohaté bankami, pojišťovnami a spořitelny. Peníze dělá peníze a tak především z finančního koloběhu je toto město živo. Zajímavé na něm je i to, že v něm žije 650 000 obyvatel, pracuje tu však přes 2 milióny lidí – téměř třetina má co do činnosti s penězi. Maozi dojždí dříve denně ze vzdálenosti přesahující stovku kilometrů. Ale nechme »numismatických« záležitostí a pojďme se trochu napít z jiného soudku. V pondělí večer, přibližně se, že dlouho po půlnoci, kdy měl kolega, známý rozhlasový komentátor Václav Svoboda již ve spánku upokojeně odychoval, jsem se vydal na procházku ulicemi, o nichž jsem slyšel tolik dobrodružných historek. Skutečnost předčila očekávání.

Nedaleko hlavního nádraží přilákala moji pozornost skupina lidí. Uprostřed bloučku seděla na chodníku žena, či spíše troška ženy, a po paži jí stékala krev. Narkomanka jako vystrížená z knihy Boj s drogami se skleněným pohledem dívala na proužky stékající krve. Ta kapala na sportovní štránku nějakých novin, kde palcovými titulky vyzdvihovali první automobilový úspěch Michaela Grafa. Na Masarykově

okruhu v Brně skončil totiž třetí. Světová tenisová dvojka, jeho sestra Steffi, mn polibkem, který zachytil fotoreportér oněch novin, blahopřála. Zatímco jsem se zajímal o články ve zkrvavých novinách, pokusila se žena injekční stříkačkou a třesoucí se rukou opět marně vpravit drogu do žíly. »Vysvobození!« Ji přinesl statný mužec. Přišel, vzal stříkačku a bodnul. Žena aktivně tvář. Přijíždělo policejní auto, mužec zmizel kdesi v podchodu, policisté přešli ženu pohledem a vmžiku byla vidět koncová světla jejich auta. Já jsem se pomalu vracel k hotelu. Vedle snad stovky prostitutek různé barvy pleti, rozličného věku a i kvalitě oblečení nabízely své služby. V duchu jsem po- přál slodké sny mnoha spícím chudákům z domů, i těm, kteří si našli přímo na chodníku, na šťastnější se dostala lavička v parku.

Přes den pyšný a bohatý Frankfurt se pod rouškou noci mění v ulicích okolo Kaiserstrasse v brloh, z něhož jde strach a čili zoufalství.

Hotelový recepční měl už ráno čerstvé úterní noviny. Ukazuje mi Bild, který celou stranu věnuje tenisovému Federation cupu. Steffi Grafová a Anke Huberová překonaly první soupeřky a již hovoří o finále. Dominantou poslední strany Bildu je fotografie následníka anglického trůnu prince Charlese, který nešťastně spadl s koně. Tak nešťastně, že si vyklubal a zhmoždil rameno a čeká ho v nejbližších dnech operace. Inu, spadne-li princ, je to rána – a jsou toho plné noviny.

JOSEF ŠLAJS

Wiesbaden. Die traditionelle Familie mit Eltern und Kindern – eine bedrohte Lebensform?

Mit 10,4 von 28 Millionen westdeutschen Haushalten ist die Familie zwar weiterhin die häufigste Form. Aber 9,8 Millionen sind schon Single-Haushalte. In 6,4 Millionen Haushalten leben kinderlose Ehepaare, 1 Million werden von nichtehelichen Lebensgemeinschaften geführt. Die Drei- oder Mehrgenerationenhaushalte zählen noch knapp 400 000.

PANE ŠLAJS, SEDNOUT A 100x VAPSAT: ML. MĚSTO HESSENSKA JSOU KOBICE A NECHAT PODEPSAT MEČIAREM!

tiva«. Asi by tedy stačilo počkat si. Liehmem spatřovaná dějinná zákonitost by nás k tržnímu hospodářství jednoduše dovedla. Ze své dálky A. J. Liehm vůbec nevidí, že jsme určitý transformační proces zahájili — se značným úspěchem — a že pouhá ztráta tempa by znamenala neúspěch transformace ekonomiky a následnou bídu.

A pokud jde o naše národnostní problémy, nemáme si myslet, že jsou východní specialitou. Ty existují — upozorňuje Liehm — právě tak v Belgii, v Irsku, dokonce i v Anglii, o skotském nacionalismu ještě hodně uslyšíme. Pak říká doslova: »Podívejte-li se hlouběji, za výbuchy nenávisti je touha najít viníka. V Čechách už nejsou Židé, tak aspoň Cikáni a především Slováci.« To je pohled do hloubky — řekneme — značně, a pokud jde o ČR, je to především pohled z převelké dálky... spíše pohled falešný.

»Jde však o to, aby zvítězil rozum,« končí Liehm v Novinách. To zní samozřejmě dobře, jenže levicovní intelektuálové mají svůj rozum, vůbec každý má svůj rozum, a pokud jde o lidi zvláštního ražení — jejich rozum jsem vždycky považoval za zatemněný. Osobně si myslím, že s pouhým rozumem nevystačíme, kdyby se na příklad k němu nepřipojilo to, co se nazývá svědomím, vyrovnání s minulostí by bylo v nedohlednu: je těžko představitelné bez pokání a odpuštění. Což se týká i skutečných komunistů bez komunismu.

kých stran, které budou mezi sebou hrát o moc, až si dají mat? O věřině českých voličů si Liehm zřejmě nemyslí mnoho dobrého: »Takže co máme? Spekulační kapitalismus, který má v sobě aspekty z první polky minulého století. Lidem jde o to, jak co nejrychleji a nejméně pracně přijít k penězům.«

právně, že »z dálky je leccos lépe vidět«, ale právě tak je pravda, že z dálky je leccos vidět špatně nebo vůbec ne. Potvrzují to i některé jiné jeho názory, podobné těm, jaké slyšíme od komunistů a exkomunistů. Běžné je u nich například bagatelizování zločinů komunismu a přeceňování tzv. reformního komunismu.

Kdo byl míněn názvem Komunisté bez komunismu

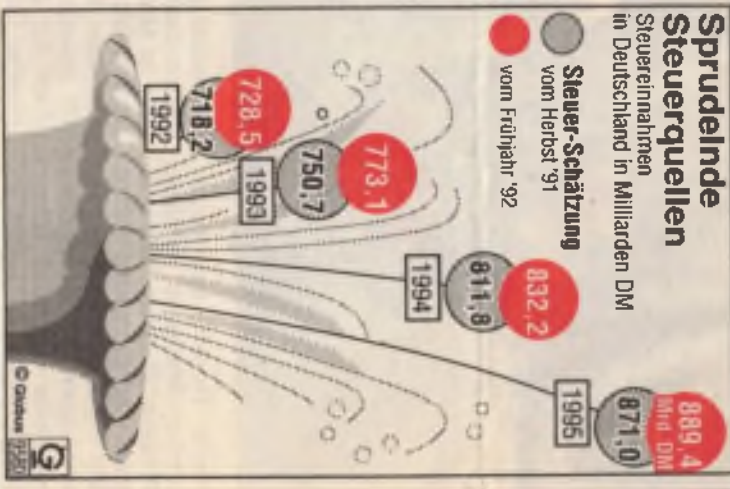
Cituji Antonína J. Liehma: »...co se zapasalo do psychiky společnosti, je fantastický vzestup konformismu, živěný podmínkami posledních dvaceti let. Tento rys tu nevznikl jen z moci komunistů, protože hrůzovláda stalinského typu trvala pět, maximálně šest let. Potom se začala občanská společnost zase drát pomalu dopředu, až se dobrala a dobatolila k roku 1968, a bývala by se byla drala dál, kdyby byla bývala mohla. Klíčové tedy pro národ je to, co se stalo během dalších pětadvaceti let.« Pomíneme-li nejasné počty, komentáře netřeba.

Co asi míní Liehm občanskou společností? Nejen ve výše uvedeném citátu, ale také, když jinde říká, že volbami jsme se dostali do temné situace, v níž »nad občanskou společností zvítězil stát politice.

Mohu pochopit i to, že A. J. Liehm nevidí z dálky nic jiného, ale mohl by aspoň tušit, že u nás jde mnohemu o svobodný život v demokracii a o hospodářskou prosperitu.

Na transformaci čs. ekonomiky pohlíží tento »znalec evropské politické scény«, jak je v Novinách rovněž uváděn, velice zachmuřeným zrakem. Říká, že tržní ekonomiku lze vytvořit mnoha způsoby, a pokračuje: »Všechny jsou bohužel špatné v tom smyslu, že s sebou nesou škodu pro mnoho lidí, nezasloužené utrpení a nakonec jakýsi průšvih.« Přichází ovšem i s něčím »nadějnějším«, když praví, že »tržní hospodářství ve střední a východní Evropě vznikne tak jako tak, ať bude reforma taková nebo maková, protože prostě v dnešním světě neexistuje jiná alterna-

Beim Bundesfinanzminister kam Freude auf: Die Steuerquellen werden weit kräftiger sprudeln, als noch im Herbst 1991 geschätzt. Bis 1995 werden fast 70 Milliarden Mark mehr in die Staatskassen fließen.

RUSKÁ RULETA

Novum, existuje-li v této zemi člověk, který zřetelí kolo prezidentské volby očková s nepřítom. Znam však mnoho takových, kdo se na ně tělí. Bude prý legace, jsme národ z vol. ROLEČKOVÁ UMÍP

Tento zvláštní název tvoří v poslední příloze deníku Noviny titul nad rozsáhlým rozhovorem s A. J. Liehmem. Aby člověk pochopil, koho titul označuje, musí prostudovat celý text zabírající více než tisícovou stranu.

Dal jsem si tu práci a dospěl k závěru, že komunisty bez komunismu nejsou myšleni — jak by leckoho napadlo — nyníšší či bývalí komunisté, ale obyvatelé této země. Sám snad ten titul nevymyslel, ale vyplývá to z výroků A. J. Liehma, který je tu uveden nejen jako filmový kritik a publicista, ale i prapodivně jako »do roku 1968 přední levicový intelektuál, kterého teprve emigrace na Západě přivedla k rozchodu s komunismem«.

»Z komunismu, který v sobě nosíme, není možno vyjet rovnou do kapitalismu západního typu, protože ten se vytvářel dlouhých sto padesát let,« soudí Liehm, přesvědčený, že »návrat ke komunismu je jediné nebezpečí, které Československu nehrozí«. Myslí si, že »Havel nikdy neměl zákon o lustracích podepsat« a že lustrování v Československu neznamená »nic jiného než vítězství komunistické mentality, která v lidech zůstala a čile se má k světu«.

Mohu pochopit, že z dálky Liehm, který žije v zahraničí skoro čtvrt století, nevidí, oč při navrhování a schvalování tzv. lustrčního zákona šlo: Přes své chyby má tento zákon jediný smysl — chránit proces transformace společnosti přecházející od komunistické diktatury k demokracii a tržnímu hospodářství. Liehm konstatuje

Causa Minařík
(hop): Soudní spor P. Minaříka s deníkem Metroplitan měl včera na pořadu další kolo. Stejně jako v předchozích se údajně uvedené v článku D. Šrámka v Metro-

politiku ze dne 7. 8. 1991 nepodařilo ani potvrdit, ani vyvrátit. Redaktor Šrámek v článku mimo jiné uvádí, že se P. Minařík jako spolupracovník Československé kontrolořské podílel hlavní měrou na přípravě panovného atentátu v rozhlasové stanici Svobodná Evropa v Mnichově ro-

vyvolat spíše mrázem i zádech. Neukáň hávejme se tím, že kandidatura pana Sládka nemůže projít. Zamysleme se nad stavem společnosti, z něhož taková kandidatura vůbec může vzejít. Pan Sládek stavi svůj program na negaci: před, listopadem bylo všechno špatně, po listopadu je všechno špatně. Vůbec mne neuklidňuje, že se pan Sládek ve své nevyhrané kritice někdy i třetí do čereho. Ona to totiž vlastně není kritika, neboť rození mezi kritikou a napadáním je ten, že v prvním případě se zvažují pokud možno všechny okolnosti a v druhém případě se jednoduše bezhlavě pletí po všem, co se hýbe. Pan Sládek je vzdělaný člověk, a tak lze těžko předpokládat, že by sám všechno, co říká,bral vážně. Není pravděpodobné ani to, že by vážně doufal, že bude zvolen prezidentem ČSFR. Once by prostě viděl a slyšel, je odborníkem na práci a informací a ví, jak daleko je uhnazdit se v podstatě lidí. Toto podvědomí se skládá i u těch nelepších z nepřekýhých váží a atavistů vřetou druhu, jak dokázal už Freud. Tam na dně pod kulturními a civilizovanými návyky spočívá agrese, agolamza, závisť, hrabivost, krutost a mnoho dalších brůz. U některých hlouběji, u jiných méně. Zabírání si s podvědomím je stejně nebezpečné jako pokřevát si a vilkem Pandoriný skříňky. Pan Sládek to činí ve velkém a rozhodně není náhodou, že právě v jeho případě se nejen jeho příznivci, ale i okrajní odpárci uchylují k němu. Nemohu proto vidět ve vystoupeních tohoto politika pouze otrávenou komické výsypu. Je to hra stejně neviná jako ruská ruleta.

veřejnou omluvu a finanční odškodnění Soud rozhodl přelíčení odročit na 4. září poté, co redaktor Šrámek navrhl vyslechnout svědka, který by dosvědčil, že by se pumový atentát neobešel bez zitrát na zivotech.

ku 1991 a že se měl po zahájení trestního stíhání pro podezření z přípravy k trestnému činu veřejného ohrožení pokusit o útek do Sovětského svazu. P. Minaříkovi se především nezamlouvá, že byl ve článku označen za teroristu, uvedená fakta popírá a požaduje od Metroplitanu

Akceptuji TV (včetně hororů, thrillerů a sci-fi), hi-fi, audio, video, software i hardware. Také know-how, management, leasing atd. Jsou to internacionální, ale téměř domestikované termíny: s rehabilitací, resitucemi, demonopolizací, privatizací, konkurencí, inopovanou infrastrukturou a transformací ekonomiky vůbec mohou perspektivně reprezentovat také interní konsensus nacionální, a tak kompenzovat či bagatelizovat některé extrémní tendence a přispět ke kompaktnosti federace nebo alespoň konstituování konfederace. Vím ovšem, že tracionální populisté, sledující svůj personální, lokální, či partikulární zájem, mi budou oponovat. Neboť jim nejde o jakoukoli stabilitu, spíš o specifickou formu neonormalizace. Jejich image ovšem může dezorientovat kvantum zatím indifferenčních individualit, netušících, že je vlastně kontaktují kryptokomunisté, rafinovaně si uzurpující zatím sice pořídní, ale perspektivně možná konkrétnější a hlavně masivnější kredit. Jejich prioritní intencí je profitovat za cenu demagogie, proklamací nonsensu a totální dezinformace kompletní populace. Všechny seberacionálnější argumenty prezentované v intelektuálních replikách mnoha realistických, pozitivních politických leaderů a speakerů pak — zůstávají házením hrachu na zeď. Proč? Protože jsou vyjadřovány slovníkem těchto řádků. Prostě nečesky česky.

ČILI ČESKY: BLBCI!

Krutost se má trestat

LONDÝN: Na 1,5 miliónu britských žen je každoročně ve svých domácnostech vystaveno krutostem svých manželů a druhů. Na 100 žen se každoročně stane obětí vraždy spáchané manželem nebo druhem. Celá jedna čtvrtina násilných trestných činů se odehrává v domácnostech. Vyplývá to ze zpráv skupiny odborníků a dobrovolných sociálních pracovníků nazvané Podpora obětí, jejíž patronkou je princezna Anna. Zpráva, o níž informoval včera britský tisk, požaduje, aby manželé týrající své ženy byli vystaveni stejnému trestnímu postihu jako jiní násilníci. Žena by také měla mít právo na policejní ochranu již od okamžiku, kdy na policii oznámí, že ji manžel týrá. Dokument totiž konstatuje, že ženy v obavě před manželovou pomstou odevzdané snášejí jeho hrubost jen proto, aby předešly dalšímu násilí.

A KOLIK MUŽŮ TRPÍ NADVLADOU ŽEN?

Am 14. Juli zog Hitler mit seinem Hauptquartier nach Ostpreußen in die Anlage „Wolfschanze“ bei Rastenburg. Am selben Tag wurden Fromm (General Friedrich Fromm verhaftete die Verschwörer nach dem Attentat; d. Red.) und (Claus Schenk Graf von) Stauffenberg für den 15. dorthin bestellt. Fromm, Stauffenberg und Klausen flogen kurz nach 7 Uhr von Berlin ab und trafen etwa um halb zehn auf dem Flugplatz südlich der „Wolfschanze“ ein, fuhren mit einem Auto des Hauptquartiers ins Kasino „Kurhaus“ im Sperrkreis II und frühstückten mit dem Hauptquartier-Kommandanten und drei Offizieren seines Stabes. Stauffenberg telefonierte von hier aus mit Stieff (General Helmuth Stieff wurde nach dem Attentat als Verschwörer hingerichtet; d. Red.) und Fellgiebel (General Erich Fellgiebel, ebenfalls als Verschwörer hingerichtet; d. Red.). Gegen 11 Uhr ließen sich Fromm, Stauffenberg und Klausen in den Ostteil des Sperrkreises I zu Keitel (Generalfeldmarschall Wilhelm Keitel, Vertrauter Hitlers; d. Red.) fahren. (...)

Der Bunker, die „Lagebaracke“ und eine Baracke für Hitlers Leibwache lagen seit März 1944 in einem besonderen

Slovenští vojáci by rádi svoji armádu

(hop): Velmi aktivní společenská organizace ASV (Asociace slovenských vojáků) se nikdy netajila svou kritikou bývalého ministra obrany L. Dobrovského. Podle jejich názoru, několikrát opakovaného na nedávné tiskové konferenci v Bratislavě, byl bývalý disident ve vojenských otázkách „úplným diletantem“. Tři vedoucí představitelé ASV byli v minulých volbách zvoleni jako poslanci do FS za Slovenskou národní stranu. Zeptali jsme se proto tiskového mluvčího ministerstva obrany, jaký je vztah současného ministra obrany I. Andrejčáka k této organizaci. „Ministr Andrejčák členem ASV není. Jako federální ministr však jeji touhu po samostatné slovenské armádě nesdílí. O kritice L. Dobrovského ze strany ASV ví, ale jako jeho nástupce se necítí oprávněn ji komentovat.“ ASV vznikla loni v Bratislavě a jejím hlavním cílem je sdružit všechny, kteří cítí domovský vztah ke Slovensku. Ministr Andrejčák však jako generálporučík v záloze a člen HZDS asi k samostatné slovenské armádě zrovna nejchladnější city chovat nebude. V případě rozdělení Československa mu však zbude jen ta uniforma ve skříni a vědomí, že býval ministrem.

VELITELŮM BUDE MJR. TERAZKY!

Včera byl u britského velvyslanectví v Praze odhalen pomník Winstona Churchilla. Přítomni byli i čs. veteráni druhé světové války, kteří našli útočiště na britských ostrovech při útěku před fašisty. Cestu do Anglie jim otevřel právě Churchill.

Es gibt keine andere Wahl.

Die Anfänge der nationalsozialistischen Diktatur in Deutschland hat Claus Schenk Graf von Stauffenberg mit Sympathie begleitet. Mitglied der NSDAP ist er freilich nie gewesen. Auch seine Kriegsbegeisterung wurde erst 1942 nachdrücklich erschüttert. Bei einem Fliegerangriff 1943 erlitt Stauffenberg schwerste Verletzungen, verlor ein Auge, die rechte Hand und zwei Finger der linken Hand. In der Folge dieser Zäsur wird Stauffenberg zum Aktivposten der Verschwörung gegen Hitler. Als er 1944 zum Beförderung wird, hat er ungehinderten Zugang zum Führerhauptquartier. 1944 zündete Stauffenberg die Bombe, die den Diktator töten und als Verschwörung dienen sollte. Aber Hitler überlebte das Attentat, und Stauffenberg wie andere Widerstandskämpfer hingerichtet. Die Äußerungen Stauffenbergs darauf schließen, daß er nach der Beseitigung Hitlers an die Errichtung eines staatlichen Gemeinwesens gedacht hat.

Sperrbezirk im inneren Sperrkreis I. Besucher, die nicht von autorisierten Bewohnern des Sperrkreises I begleitet waren, brauchten einen Sonderausweis für den „Führersperrkreis“.

Die Abläufe des 6., 11. und 15. Juli und das Attentat vom 20. Juli waren darauf aufgebaut, daß Stauffenberg keine sofort wirkende Zündung verwenden konnte, weil er den Anschlag überleben mußte, falls die Erhebung gelingen sollte. Beck (General Ludwig Beck, nach dem Attentat erschossen; d. Red.) befahl nach dem Bericht eines nah Beteiligten Stauffenberg geradezu, das Attentat zu unterlassen, wenn er es nicht überleben könne, weil nur er den Staatsstreich durchzuführen hoffen konnte. Die objektiven Umstände der Vorgänge des 15. und 20. Juli in Berlin zeigten, daß die Auffassung, nur Stauffenberg könne in Berlin für den Erfolg sorgen, richtig war. Olbricht (General Friedrich Olbricht, nach dem Attentat standrechtlich erschossen; d. Red.) fehlte revolutionäre Tatkraft, Mertz' Stellung und Autorität reichten nicht aus, vom Befehlshaber des Ersatzheeres konnte man allenfalls Gewährlassen erwarten. Verweigerte er auch das, so mußte er verhaftet werden. Stauffenberg durchschaute die Befangenheiten und Grenzen der Menschen, die sich im Widerstand trafen, auch die Becks, Olbrichts und der übrigen, noch weniger tatkräftigen Generäle.

Ganz anderes Vertrauen setzte er in Julius Leber, er schien ihn als seinen eigentlichen Gefährten in der Lenkung des Reichs nach der Erhebung anzusehen. (...)

Die Besprechungen am 15. Juli galten insbesondere der Aufstellung von fünfzehn „Sperrdivisionen“ für die Ostfront durch das Ersatzheer, die von der SS ausgebildet werden sollten. Der stenographische Dienst im „Führerhauptquartier“ unterschied in einer Aufzeichnung vom 22. Juli drei Besprechungen des 15. Juli, an denen Stauffenberg mit Fromm teilnahm: die Lagebesprechung von 13.10 bis 13.40 Uhr, eine „Sonderbesprechung“ über Stellungsbau und Auffangorganisationen von 13.40 bis 14.20 Uhr und eine „Sonderbesprechung“ von 14.20 bis 14.25 Uhr.

Wenn Stauffenberg nicht wußte, von welchem Zeitpunkt an Hitler im Besprechungsraum war, konnte er den Zeitpunkt seiner Sprengladung nicht vor Beginn der Besprechung in Gang setzen. Wenn er selbst vortragen mußte, brauchte er eine Aktentasche mit seinen Unterlagen, die nicht gut mit dem Sprengstoff zusammengepackt werden konnten. Berthold Graf Stauffenberg berichtet, sein Bruder habe ihm am 19. Juli die Aktentasche mit dem Sprengstoff gezeigt, auf dem ein Hemd lag. Beim Vorlegen von Unterlagen in einer Besprechung konnte sich Stauffenberg wahrscheinlich ange-

Pokrad. ne chr. 385

sichts seiner insgesamt drei Finger fremder Hilfe nicht erwehren. Es hat also vermutlich zwei Aktentaschen gegeben.

Auch wenn außer dem Sprengstoff und dem Hemd noch Akten in der Tasche Platz hatten, konnte Stauffenberg nicht daran denken, die chemische Zündung in der Besprechung in Gang zu setzen, indem er mit seinen drei Fingern unter dem Tisch in die Aktentasche griff. Der Zünder mußte also vorher in Gang gesetzt werden oder Stauffenberg mußte unter einem Vorwand mit seiner Aktentasche hinausgehen, einen Raum finden, in dem er allein sein konnte, um die Zündung zu betätigen, oder er brauchte einen Gehilfen, der das tat und mit ihm dann die Taschen tauschte — vielleicht war dies die geplante Rolle Stieffs, die in den Quellen so geisterhaft wirkt. Klausing hatte keinen Zutritt zum „Führersperrkreis“, er wartete mit dem Auto für die auf das Attentat folgende Fahrt zum Flugplatz.

Wenn der Ablauf der drei Besprechungen berechenbar war, hätte die Übergabe der Aktentasche mit dem Sprengstoff und in Gang gestetzten Zünder durch einen Gehilfen, Stieff, für eine Pause geplant sein können. Bei Verwendung eines Zünders für zehn Minuten Verzögerung wäre es zu unsicher gewesen, ob Hitler innerhalb viereinhalb Minuten, der geringsten berechenbaren Verzögerung wieder oder noch in der Besprechung gewesen wäre und ob Stieff Zeit zum Ingangsetzen des Zünders gehabt hätte; bei Verwendung eines Zünders für dreißig Minuten Verzögerung wäre die Gefahr zu groß gewesen, daß die Besprechung nicht lange genug dauerte oder inzwischen jemand die stehengebliebene Aktentasche bemerkte und wegbrachte. Stauffenberg zog aus diesen Umständen die Lehre für das nächste Mal: Er mußte seinen Abgang zur Lagebesprechung verzögern, bis er wußte, daß Hitler dort war, den Zünder in Gang setzen und dann mit der Aktentasche voll Sprengstoff in die Lagebesprechung gehen.

In Berlin ordnete Mertz fast im selben Augenblick, als Stauffenberg zur „Wolfschanze“ abflog, wenigstens fünf Stunden vor dem möglichen Attentattermin, „Wolküre“ Marschbereitschaft für die Heerschulen an. Stauffenberg war also entschlossen, am 15. Juli das Attentat mit oder ohne Anwesenheit Görings und Himmlers auszuführen. Während er aber zum „Führerhauptquartier“ unterwegs war, ließen ihn die mitverschworenen Generale darüber im unklaren, daß sie ihn das Attentat nicht ausführen lassen wollten, wenn Himmler fehlte. (...)

Wegen der höchstens Stunden vor der Lagebesprechung an Stauffenberg ergangenen Anweisung, auf keinen Fall ohne Himmlers gleichzeitige Anwesenheit zu zünden, mußte Stauffenberg alles vorher Geplante zunächst umstoßen. Der 15. Juli war aber kein unverbindliches Experiment, sondern der Tag, an dem Stauffenberg und Mertz mit dem Attentat und der Erhebung rechneten. Stauffenberg mußte wissen, daß die Panzertruppen bei Berlin mehrere Stunden vor dem voraussichtlichen Termin des Attentats alarmiert waren. Die Krampnitz Panzerlehrtruppen sollten überdies innerhalb der nächsten fünf Tage nach Ostpreußen abtransportiert werden. Nun hinderten ihn Stieff, Fellgiebel und Wagner am Attentat. Er fühlte sich verraten.

Stauffenberg telefonierte während der Besprechungen zweimal mit der Bendlerstraße (Berliner Sitz der Verschwörer; d. Red.), um sich Handlungsfreiheit zu sichern auch bei Himmlers Abwesenheit. Die bekam er nicht. Als er sie sich im Einvernehmen mit Mertz nahm, da waren die Besprechungen zu Ende. Hitler war weggegangen. (...)

Am nächsten Morgen — Sonntag, dem

16. Juli — mußte Siebeck nach dem Frühstück zum Zug, Mertz zum Amt. Ehe Siebeck nach Hirschberg zurückfuhr, begleitete er Mertz zu Stauffenberg, der sofort auf ihn zeigte und fragte: „Wer ist das?“ Mertz verbürgte sich für Siebeck. Stauffenberg sprach vom Mißlingen am Samstag wegen Himmlers Fehlen. Er war sich einig mit Mertz, daß er bei der nächsten Gelegenheit darauf keine Rücksicht nehmen werde; das bedeutete, daß er und Mertz entschlossen waren, auch ohne Zustimmung ihrer Mitverschworenen zu handeln. (...)

Zum Abendessen war Stauffenberg bei Mertz im Harnackhaus. Frau von Mertz, die Stauffenberg zum ersten Mal sah, fand in ihm einen ganz ungewöhnlichen Menschen: „Umfassendes Wissen, lebhafter Geist, große Klugheit, Charme, dominierend in allem, aber in keiner guten Nervenverfassung. So hatten seine Züge nicht das Zusammengefaßte, das Zielbewußtheit und Sicherheit Ausstrahlende, das ihm sonst sicher eigen war. Keine politischen Gespräche den ganzen Abend, wohlthuend, wenn auch kaum zu glauben.“ Frau von Mertz bemerkte auch die unbedingte Gegenseitigkeit der Bindung unter Soldaten, die dem Nichtsoldaten so scharf bewußt macht, daß er nicht dazu gehört.

Stauffenbergs Anspannung — „Nerven“ — sahen auch andere. Rudolf Fahrner, der nie Negatives über Stauffenberg sagte, ließ doch einmal erkennen, daß er Ende Juni Stauffenbergs Ermüdung und Überspannung bemerkte: Stauffenberg habe viel von seiner Dynamik vom Oktober 1943 eingebüßt. Damals habe er „noch“ einen Schwung gehabt: Im Oktober 1943 war Stauffenberg „noch so frisch und frei von den vielen Verbindungen, da hatte er einen tollen Zug“, wenn da das Attentat gelungen wäre, hätte er „sicher einen tollen Erfolg gehabt“.

Am selben Abend des 18. Juli kamen bei Stauffenberg in Wannsee Berthold Graf Stauffenberg, Fritz-Dietlof Graf Schulenberg, Trott, Hofacker, Mertz, Schwerin und Hansen zusammen. Sie sprachen über die Lösung, der bei den bisherigen Attentatanläufen aufgetretenen Schwierigkeiten und über die Frage, ob der Staatsstreich mit der Öffnung der Westfront („Westlösung“) begonnen werden könnte. Die Suche nach einer Alternative zum Attentat lag nahe nach den bisherigen Fehlschlägen und Enttäuschungen. Doch schien die „Westlösung“ nicht ratsam, weil zu erwarten war, daß Hitler ohne Zögern SS und Heerestruppen gegen die eigene Westfront einsetzen würde. (...)

Am 17. Juli wurde Rommel durch einen feindlichen Fliegerangriff auf sein Auto schwer verletzt. Am selben Tag wurde im Reichssicherheitshauptamt die Verhaftung Goerdelers beschlossen. Am 18. Juli erschien Goerdeler in Berlin und erfuhr von seiner bevorstehenden Verhaftung. Gleichwohl schlug er Stauffenberg vor, er wolle mit Beck zu Kluge fliegen, um die „Westlösung“ zu veranlassen, worauf Stauffenberg nicht einging. Im Laufe des 18. Juli ergab sich, daß Stauffenberg am 20. wieder in die „Wolfschanze“ sollte, um Hitler vorzutragen. Am selben Tag erfuhr Stauffenberg durch Kranzfelder von dem in Berlin umlaufenden Gerücht, das „Führerhauptquartier“ werde demnächst „in die Luft gesprengt“. Er sagte Kranzfelders Aussage zufolge: „Da gibt es keine andere Wahl mehr. Der Rubikon ist überschritten.“

Während Stauffenberg am Nachmittag des 19. Juli zwei Stunden lang eine Besprechung mit etwa dreißig Offizieren seiner Dienststelle abhielt, benachrichtigten die Verschwörer, wie schon am 14. Juli, Generalfeldmarschall von Witzleben, Generaloberst Hoepner, Generalleutnant von Hase, die zuverlässigen Offiziere des Grenadier-Ersatz-Bataillon 9 in Potsdam

und Major von Leonrod in der Panzertruppenschule in Krampnitz mit möglichst unverfänglichen Stichworten, daß der kommende Tag entscheidend sein werde. Hase und Olbricht besprachen noch einmal die vorgesehenen Maßnahmen.

Stauffenbergs Fahrer Schweizer mußte bei Oberstleutnant Fritz von der Lancken in Potsdam eine Aktentasche abholen, in die Tristanstraße 8 in Wannsee bringen und für den nächsten Morgen bereithalten. Sie enthielt zwei verschürte Pakete, wie sich Schweizer erinnerte. Es war die Tasche mit dem Sprengstoff, die Lancken zwischen den Attentatanläufen verwahrte. (...)

Stauffenbergs Frau Nina war am 18. Juli mit den Kindern nach Lautlingen gefahren. Er hatte sie am 16. gebeten, nicht zu fahren, aber sie hatte die Fahrkarten schon, und er konnte ihr den Grund seiner Bitte nicht sagen. Er wollte sie am Abend vor dem Tag des Attentats, der nur zu wahrscheinlich sein letzter Lebenstag sein würde, noch sprechen. Als er am 19. abends versuchte, sie in Lautlingen zu erreichen, waren wegen einiger in Ebingen gefallener Bomben die Leitungen dort gesperrt. Am 20. Juli gegen 7 Uhr fuhr Schweizer die beiden Stauffenbergs zum Flugplatz Rangsdorf. Haefen wartete schon auf dem Flugplatz, Stieff flog mit. Haefen (Werner von Haefen, Adjutant Stauffenbergs, als Verschwörer hingerichtet; d. Red.) befahl Schweizer, sich in der Kleiderkammer in Spandau eine neue Uniform zu holen. Die Kuriermaschine flog wegen Nebel erst etwa um 8 Uhr ab und landete um 10.15 Uhr in Rastenburg.

Wie am 15. Juli wurde Stauffenberg mit einem Auto der Hauptquartierkommandantur abgeholt und zum Kasino des Kommandanten im Sperrkreis II gebracht. Stieff ließ sich nach „Mauerwald“ fahren, Haefen fuhr mit Stauffenberg frühstückte mit Angehörigen des Stabes des Kommandanten, darunter dessen Adjutant, Rittmeister von Möllendorf. Gegen 11 Uhr ließ er sich in den Sperrkreis I zu General Buhle fahren, dem Chef des Heeresstabes beim OKW, seinem früheren Vorgesetzten aus der Organisationsabteilung, und besprach mit ihm und Generalleutnant von Thadden, dem Chef des Generalstabes beim Kommandierenden General des Stellvertretenden Generalkommandos I (Wehrkreis I, Königsberg) die Aufstellung der „Sperrdivisionen“. Bis dahin trug ein begleitender Ordonanzoffizier vom Stab des Kommandanten die Aktentasche Stauffenbergs, Haefen hatte die mit dem Sprengstoff. Etwa um 11.30 Uhr gingen Stauffenberg, Buhle, Thadden, Oberstleutnant i. G. Lechler, der für Organisation zuständige Mitarbeiter Buhles, und der inzwischen wieder zu Stauffenberg gestoßene Haefen in Keitels Amtsbaracke zu einer weiteren Vorbesprechung. (...)

Gegen 12 Uhr rief Hitlers Diener Linge an und erinnerte Keitel, daß die „Morgenslage“ um 12.30 Uhr beginne: sie war vorverlegt worden, weil Mussolini mit seinem Sonderzug zur „Wolfschanze“ unterwegs war und am frühen Nachmittag erwartet wurde. Etwa um 12.25 Uhr wurde Keitel gemeldet, Generalleutnant Heusinger, der Chef der Operationsplanabteilung des Generalstabes des Heeres, sei mit dem Triebwagen von „Mauerwald“ angekommen; Keitel wurde unruhig und drängte zur Eile. Nun mußte Stauffenberg, nach den Erfahrungen des 15. Juli, ruhig bleiben und womöglich warten, bis es nicht mehr ging oder bis er wußte, daß Hitler in der „Lagebaracke“ sei.

Noch ehe die Besprechung ganz zu Ende war, fragte Stauffenberg John, wo er das Hemd wechseln und sich frisch machen könne; das Wechseln des Hemdes motivierte die Zuziehung Haefens, mit dem Stauffenberg in einen Aufenthalts-

raum nahe dem Barackenausgang ging, wo sich beide mit den Aktentaschen und deren Inhalt beschäftigten — das Hermd war da und konnte als Alibi dienen.

Johns Ordonnanz Oberfeldwebel Vogel folgte seinem Vorgesetzten vor die Baracke und bemerkte beim Vorbeigehen, wie Stauffenberg und Haefen im Aufenthaltsraum an einem Gegenstand hantierten. Keitel, Buhle, John sowie Lechler und Thadden, die nicht zur „Lage“ gingen, warteten vor dem Eingang des Gebäudes auf Stauffenberg.

Da rief Fellgiebel in Keitels Baracke an und wollte Stauffenberg sprechen. John nahm das Gespräch an und schickte Oberfeldwebel Vogel zu Stauffenberg mit der Mitteilung, Fellgiebel habe angerufen, und der Aufforderung, Stauffenberg möge sich beeilen für den Gang zur Lagerbaracke. Vogel ging zum Aufenthaltsraum, öffnete die Tür und stieß damit an Stauffenbergs Rücken. Er sah, wie sich Stauffenberg und Haefen hastig mit einem Gegenstand beschäftigten, er entledigte sich seines Auftrages, Stauffenberg antwortete erregt und abrupt, er komme sofort.

Zur selben Zeit rief John vom Ausgang: „Stauffenberg, so kommen Sie doch!“ Vogel blieb noch einige Sekunden an der Tür zum Aufenthaltsraum stehen und sah hinein, tat ein paar Schritte in Richtung seines Dienstzimmers, da stürzte Stauffenberg aus dem Zimmer und aus der Baracke. Vogel hatte nicht bemerkt, was Stauffenberg mit Haefen tat, aber Stauffenberg konnte dies nicht wissen.

Vor der Baracke blickten sich John und Stauffenberg wütend an. John wollte Stauffenbergs Aktentasche nehmen, hatte schon die Hand am Griff, Stauffenberg entriß sie ihm. Vogel staunte über die Energie des Schwerversehrten.

Stauffenberg und Haefen hatten zwei Packungen von je 975 Gramm Plastiksprengstoff deutscher Herstellung mit je zwei englischen Übertragungsladungen. In einer Packung enthielt jede Übertragungsladung einen englischen Zünder für nominell 30 Minuten Zündverzögerung, in der anderen war nur ein Zünder für dieselbe Verzögerungszeit.

Stauffenberg mußte darauf ausgehen, alle in der Lagebesprechung Anwesenden zu töten, da er nicht wissen konnte, wie weit Hitler im Augenblick der Explosion von der im Besprechungsraum zurückgelassenen Aktentasche entfernt sein würde. Die Quellen belegen diese Absicht auch unabhängig von der Logik der Umstände. Nach dem Urteil der Fachleute hätten die beiden Packungen zur Tötung aller in der Lagebesprechung Anwesenden genügt. Stauffenberg ging aber nur mit einer der beiden Packungen in der Aktentasche zur Lagebesprechung, die andere ließ er bei Haefen zurück. Die Nichtverwendung dieser Hälfte des mitgebrachten Sprengstoffs ist als Fehler in der Ausführung des Planes anzusehen, der der Störung durch Vogel und der dadurch erhöhten Entdeckungsgefahr und Nervenbelastung zuzuschreiben ist.

Der Vortrag der Lage an der Ostfront durch General Heusinger war im Gang, Göring und Himmler waren nicht gekommen. Hitler und General Warlimont drehten sich bei Stauffenbergs Eintritt um und sahen ihn an. (...)

Keitel meldete Hitler Oberst Graf Stauffenberg, der über die Neuaufstellungen vortragen werde. Hitler gab Stauffenberg die Hand. John bat einen Teilnehmer, Stauffenberg seinen Platz am Kartentisch zu überlassen, so daß nur noch der vortragende Heusinger zwischen Hitler und Stauffenberg stand, und stellte Stauffenbergs Tasche vor diesen hin.

Stauffenberg schob sie so weit wie möglich in die Nähe Hitlers, doch trennte schließlich der massive rechte, quer zur Länge der Tischplatte und dem ganzen Tisch verlaufende Sockel die Tasche von

diesem. Stauffenberg murmelte etwas, gab John ein Zeichen und verließ mit ihm den Raum. Draußen bat er John um eine Telefonverbindung zu General Fellgiebel. John gab dem Telefonisten den Auftrag, Stauffenberg nahm den Hörer, John ging ins Lagezimmer zurück, Stauffenberg legte den Hörer hin und ging weg.

Koppel und Mütze ließ er zurück, ging zum Adjutanturgebäude (813 auf der Karte), wo er Fellgiebel und Haefen fand. Er trat sogleich mit Fellgiebel vor die Baracke, und während er mit ihm sprach, erfolgte in der Lagebaracke eine Detonation.

Es war zwischen 12.40 und 12.50 Uhr. Fellgiebel sagte später aus, er und Stauffenberg hätten gesehen, wie ein unter dem Umhang des „Führers“ liegender Verletzter herausgetragen wurde, und hätten daraus geschlossen, daß Hitler tot sei. Stauffenberg war davon überzeugt; denn fünfeinhalb Stunden später, als er in sein Zimmer in der Benderstraße trat, sagte er, Hitler sei tot, er habe gesehen, wie man ihn hinausgetragen habe.

Auf die Detonation hin entfernten sich Stauffenberg und Haefen und fuhren zum Flugplatz — nicht ganz ohne Schwierigkeiten, da wegen der Explosion sofort alle Ausfahrten gesperrt wurden. Am ersten von zwei bewachten Durchlässen kam Stauffenberg mit Kaltblütigkeit und militärischer Barschheit durch. Am zweiten, einer Außenwache am Weg zum Flugplatz, kam er erst weiter, nachdem er mit Rittmeister von Möllendorf telephonierte und dieser den Wachhabenden ermächtigt hatte. An dem schmalen Sträßchen zum Flugplatz warf Haefen das zweite Sprengstoffpaket aus dem Wagen in den Wald.

Der Generalquartiermeister hatte seine „He 111“ zur Verfügung gestellt, Stauffenberg hätte sonst auf einen Kurierflug warten müssen. Stauffenberg und Haefen stiegen ein und flogen um 13.15 Uhr ab. (...)

Einer der Adjutanten Hitlers, der den Anschlag im Lagezimmer in der „Wolfschanze“ miterlebt und Hitler nur leicht verletzt gesehen hatte, eilte sofort zum gegenüber dem „Führersperrkreis“ liegenden Vermittlungsbunker und bemühte sich um die Kontrolle der Nachrichtenwege. Der Wehrmacht-Nachrichten-Offizier des Hauptquartiers wurde herbeigeholt, Fellgiebel ging gemessenen Schrittes ebenfalls zum Vermittlungsbunker. Hier fielen seine Absichten mit denen der bisherigen Machthaber zusammen. Er brauchte nur die Nachrichtensperre zu bestätigen, für die sein Chef des Stabes, Oberst Hahn, von „Mauerwald“ aus schon vor 12 Uhr vorbereitende Weisungen gegeben hatte.

Die Sperre der Nachrichtenverbindungen dauerte dann zwischen zwei und drei Stunden, war jedoch auch in dieser Zeit nicht lückenlos. Fellgiebel, General Wagner, Generalfeldmarschall Keitel, Himmler und andere konnten telefonieren, aber der sonstige Telefon- und Fernschreibverkehr ruhte. Dann sah Fellgiebel, auf dem Sträßchen vor dem „Führersperrkreis“ auf- und abgehend, Hitler innerhalb der Umzäunung spazieren gehen. Fellgiebel ging zurück zum Nachrichtenbunker und gab die Nachricht vom Attentat und vom Überleben Hitlers an Generalleutnant Thiele durch.

Für den Fall eines offenbargewordenen, aber mißlungenen Attentats war anscheinend nichts vereinbart. Aus den Vorgängen des 15. Juli ist zu schließen, daß Stauffenbergs Mitverschwörer sich für diesen Fall nicht festlegen wollten. Die Vorgänge des 20. Juli zeigen, daß sie hofften, in diesem Fall sich selbst zu retten.

Als Thiele kurz nach 13 Uhr von Fellgiebel und wenig später auch von Oberst Hahn die telefonische Meldung vom Attentat und seinem Mißlingen erhielt,

beschloß er mit Olbricht, es wäre das Beste, zunächst gar nichts zu tun, sondern wie gewöhnlich zum Mittagessen zu gehen. Olbricht und Thiele nahmen zunächst Querverbindung zum Generalquartiermeister in Zossen auf, der die Nachricht vom ausgeführten Attentat, von dabei Verwundeten und vom Überleben Hitlers von Oberst Hahn vor 13.30 Uhr erhielt. Sie beschlossen mit General Wagner, das Beste sei, sich so zu verhalten, als wisse man von nichts. So fuhren sie alle zum Mittagessen und kamen erst etwa um 15 Uhr wieder zurück. Der Sinn solchen Verhaltens konnte nur sein, den Anschein der Mitwisserschaft zu vermeiden. (...)

Mertz muß die Nachricht vom Attentat zur selben Zeit wie Olbricht erhalten haben. Daraufhin bemühte er sich sofort, die „Walküre“-Truppen der Panzerschule in Krampnitz nach Berlin zu bringen.

Major i.G. von Oertzen gab den Alarmbefehl gegen 14 Uhr im Auftrag des Allgemeinen Heeresamtes an den Kommandeur der Schule durch. Er befahl Marschbereitschaft und Aufklärung gegen die SS-Kasernen Lichterfelde und Lankwitz. Major Rode, Kommandeur der Lehrgruppe II, fuhr mit zwei Achtrad-Spähpanzern der Lehrtruppe, die als Fahrschulfahrzeuge getarnt waren, nach Lichterfelde bis in Sichtweite des Kasernentors, meldete, alles sei ruhig, und fuhr dann auf weiteren Befehl zur Siegessäule.

Die Infanterie-Schule Döberitz erhielt ihren „Walküre“-Befehl auch schon gegen 14 Uhr.

Mertz befahl weiter seinem Sachbearbeiter für Alarmvorbereitungen in den Stellvertretenden Generalkommandos und Wehrkreiskommandos, Major i. G. Harnack, sofort telefonisch und durch Fernschreiben die „Walküre“-Maßnahmen in allen Wehrkreisen auszulösen. Aber es war kein Schwung in den Maßnahmen, sie wurden nur halbherzig ausgeführt.

Inzwischen ließ Mertz die Generalstabsoffiziere des Stabes des Allgemeinen Heeresamts zu sich kommen und gab bekannt, Hitler sei einem Attentat zum Opfer gefallen; die Wehrmacht habe die vollziehende Gewalt übernommen, um Ruhe und Ordnung zu gewährleisten und an den Fronten weiterzukämpfen; über die Eingliederung der Waffen-SS in das Heer werde verhandelt; Generalfeldmarschall von Witzleben sei neuer Oberbefehlshaber der Wehrmacht; Generaloberst Beck habe die Führung des Reiches übernommen. (...)

Inzwischen ließ Mertz die Befehle hinausgeben: „Walküre 2. Stufe“ für alle Wehrkreise „unter Rückgriff auf sämtliche Bestände des Feld- und Ersatzheeres“, X-Zeit 20. Juli 18 Uhr; und das Fernschreiben an alle Wehrkreisebefehlshaber, territorialen Befehlshaber, die Oberkommandos der Wehrmachtteile und die diesen unmittelbar unterstehenden Kommandobehörden, das mit den Sätzen begann: „Der Führer Adolf Hitler ist tot! Eine gewissenlose Clique frontfremder Parteiführer hat es unter Ausnutzung dieser Lage versucht, der schwerringenden Front in den Rücken zu fallen und die Macht zu eigennützigen Zwecken an sich zu reißen.“ Der erste Befehl war mit „Mertz“ unterzeichnet, der zweite mit „Witzleben“, als Oberbefehlshaber der Wehrmacht und mit der Paraphen „M“. (...)

Als Stauffenberg und Haefen um 16.30 Uhr in Stauffenbergs Zimmer kamen, warteten hier Berthold Stauffenberg in seiner Marineuniform, Fritz-Dietlof Graf Schulenburg, Oberst Jäger (Ritterkreuzträger, Kommandeur der Panzertruppen XXI), Oberleutnant von Kleist und Hauptmann Fritzsche. Stauffenberg teilte mit: „Er ist tot. Ich habe gesehen, wie man ihn hinausgetragen hat.“ Dann gingen er und Haefen sofort zu Olbricht, der die Nachricht auch von Stauffenberg selbst hören wollte. Stauffenberg versi-

Dokumenti'no str. 387
Zda se, ze to bylo „dvěma' levou rukou ze pravej'm uchem.“ Ke vší' vidě'k padlym, byl pleš' i proveden
Kopáněk tajný... a co ho zastřelil přimo...

cherte ihm, es sei eine Detonation wie von einer 15-cm-Granate gewesen, da könne kaum noch jemand am Leben geblieben sein.

Als Olbricht sagte, Fromm wolle Mertz verhaften, gingen Olbricht und Stauffenberg zu Fromm. Olbricht meldete, Stauffenberg habe ihm soeben den Tod Hitlers bestätigt, Fromm entgegnete, das könne nicht sein, Keitel habe ihm soeben das Gegenteil versichert. Stauffenberg wiederholte, er selbst habe gesehen, wie man Hitler tot hinausgetragen habe; Keitel lüge wie immer. Olbricht fügte hinzu, deshalb habe man — er sagte „wir“ — „Wälkure“ ausgelöst. Fromm schlug mit der Faust auf den Tisch und schrie, das sei Hochverrat, darauf stehe die Todesstrafe, wer den Befehl gegeben habe?

Olbricht antwortete, das habe sein Chef des Stabes getan, Mertz wurde herbeigeholt um es zu bestätigen, Kleist und Haeften begleiteten ihn. Fromm erklärte alle für verhaftet, aber Stauffenberg erklärte sehr ruhig, vielmehr sei Fromm verhaftet. Er selbst, Stauffenberg, habe die Bombe gezündet und wisse sicher, daß Hitler tot sei. Fromm stellte noch einmal fest, das Attentat sei mißlungen. Stauffenberg müsse sich erschießen.

Dieser lehnte kühl ab. Da ging Fromm mit erhobenen Fäusten auf ihn los, Kleist und Haeften traten dazwischen, Kleist drückte Fromm den Lauf seiner Pistole in den Bauch und Fromm beruhigte sich. Stauffenberg gab ihm fünf Minuten Bedenkzeit für die Entscheidung, die Erhebung mitzumachen. Nach Ablauf der Frist ging Olbricht wieder zu Fromm, der ihm sagte, er betrachte sich als von seinen Befehlsbefugnissen entbunden, worauf er mit seinem Ordonnanzoffizier in einem Nebenzimmer festgesetzt wurde. (...)

Inzwischen trafen weitere Verschworene in der Bendlerstraße ein: Generaloberst Beck mit Graf Schwerin von Schwanenfeld, Oppen, Ludwig von Hammerstein; Hoepner war schon früher gekommen. Gisevius kam mit Helldorf und dem Potsdamer Regierungspräsidenten Gottfried Graf von Bismarck, Helldorf und Bismarck gingen nach ihrer Einweisung wieder. Als nach 18 Uhr Gerstenmaier eintraf, war die Stimmung in der Bendlerstraße schon etwas gedrückt. Aber Stauffenberg telefonierte unablässig mit den Kommandostellen im Reich, beantwortete Anfragen und Rückfragen wegen Hitlers Tod und wegen der ausgegebenen Befehle, suchte den Umsturz voranzubringen. (...)

Generalleutnant von Hase, befahl den Kommandeur des Wachbataillons, Major Remer, zu sich sowie die Kommandeure der Heeres-Feuerwerkerschule, der Heeres-Waffenmeisterschule und der in Berlin liegenden Landesschützen-Bataillone. Remer erhielt den Befehl, das Regierungsviertel vom Potsdamer Platz über die Saarlandstraße — Anhalter Straße — Wilhelmstraße — Kochstraße — Friedrichstraße — Dorotheenstraße — Hermann-Göring-Straße und wieder bis zum Potsdamer Platz mit drei Kompanien hermetisch abzusperren, was Remer sofort veranlaßte. Um 18.30 Uhr war die Abspernung des Regierungsviertels vollzogen. (...)

Um 18.30 Uhr meldete der Rundfunk, daß Hitler ein Attentat überlebt habe und später zum Volk sprechen werde. Es war der Erhebung nicht gelungen, die Rundfunkeinrichtungen so unter ihre Kontrolle zu bringen, daß solche Meldungen der bisherigen Machthaber unterblieben.

Darauf kam alles, was angelaufen war, erst ins Stocken und wurde dann rückläufig.

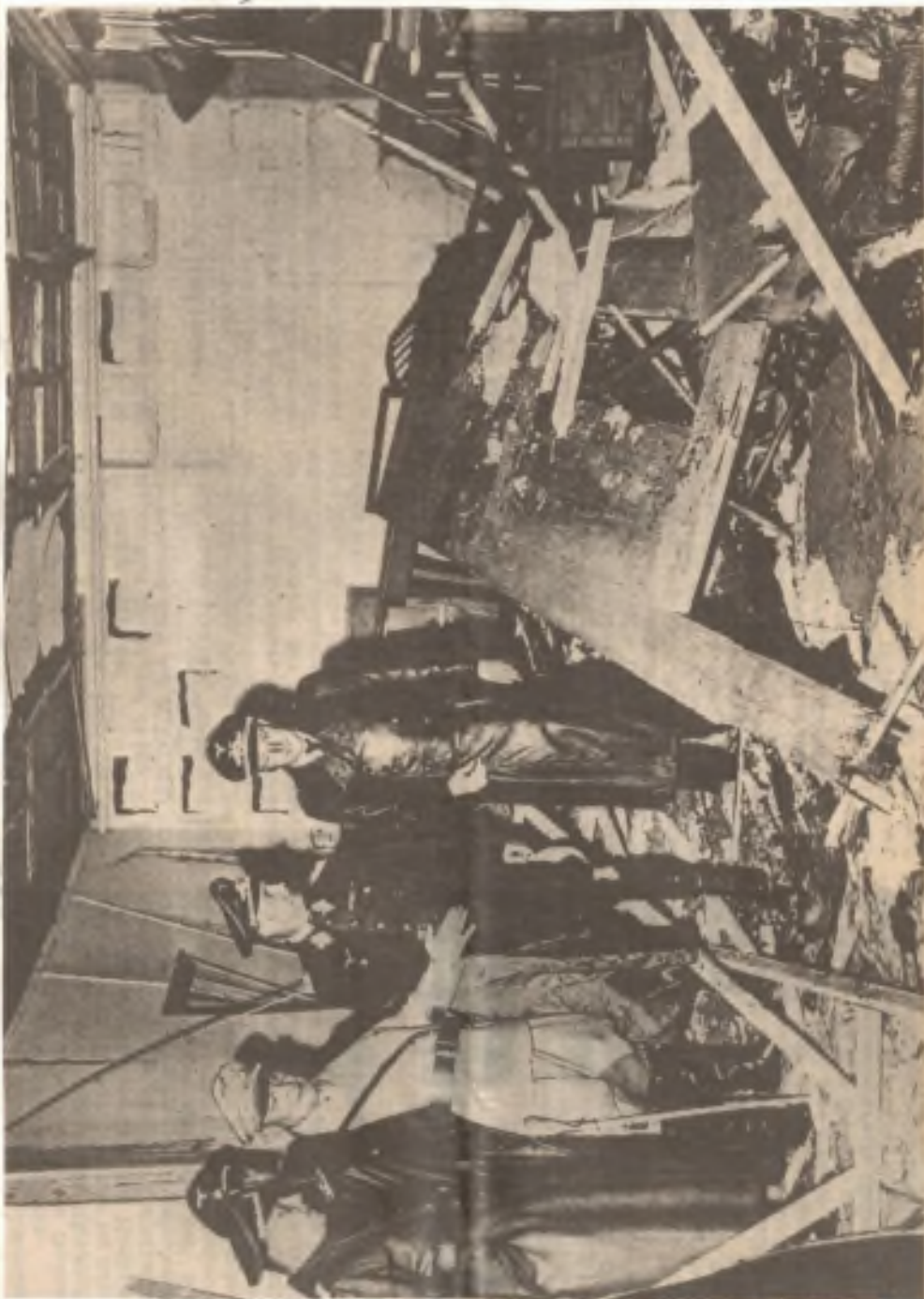
Unabhängig davon hatte der „Nationalsozialistische Führungs-Offizier“ des Wachbataillons, Leutnant Hagen, Zweifel an der Rechtmäßigkeit der Vorgänge be-

kommen. Er ging zu Goebbels, sprach ihm seine Zweifel aus und brachte Remer zu ihm. Remer machte sich Hagens Zweifel nicht sofort zu eigen.

Goebbels stellte daraufhin eine Telefonverbindung mit Hitler her, ließ Remer selbst mit dem „Führer“ sprechen, der ihm vor kurzem persönlich das Ritterkreuz verliehen hatte und ihn nun fragte, ob er seine Stimme erkenne. Remer sagte: „Jawohl“. Hitler übertrug ihm Vollmacht zur Unterdrückung des Aufstandes, bis Himmler, der zum Befehlshaber des Ersatzheeres ernannt sei, einträte. Remer stellte sich gegen seine bisherigen Befehlshaber, die er als Meuterer ansehen mußte.

Dvakrát v jednom dni přežil svou smrt. 20. ledna t. r. ráno vyjel se svým vozem Francouz Pierre Lota na obchodní cestu. Krátce nato se srazil s autem. Jeho vůz byl úplně zničen, ale on vyvázl bez zranění. Za několik hodin nato chtěl pan Lota plánovanou cestu uskutečnit letadlem, toto se však během letu zřítlo, ale on spolu s devíti dalšími cestujícími vyzlil zlo, i když se zraněními.

▲ O zubní pastu v hodnotě 3 680 000 korun přišla německá firma Kadelka Trans. Nákladní návěs s osmnácti a půl tunami tohoto zboží zmizel z odstavné plochy ČSAD v Novosedlicích na Teplicku.

Die „Kartenbaracke“ im „Führerhauptquartier“ in der „Wolfsschanze“ (Rastenburg, Ostpreußen) nach dem Attentat.

Bodenschwellen waren zu hoch

KÖLN, 20. Juli (dpa). Bodenschwellen, mit denen Autofahrer vor allem in Wohngebieten zu langsamerem Tempo gezwungen werden sollen, dürfen nach einem Urteil des Oberlandesgerichts (OLG) Köln höchstens zehn Zentimeter hoch sein. Außerdem muß die zuständige Gemeinde mit eindeutigen Warnschildern auf das Hindernis hinweisen, heißt es in einer Entscheidung des 7. OLG-Zivilsenats, die am Montag von den Verkehrsrechts-Anwälten im Deutschen Anwalt-

Verein (DAV) veröffentlicht wurde (Az.: 7U 192/91).

In dem Fall sprachen die Kölner Richter einem Busunternehmer in dessen Rechtsstreit gegen eine Gemeinde 75 Prozent Ersatz seines Schadens zu. Zweimal hatten Busse des Klägers auf den um bis zu vier Zentimeter überhöhten Schwellen aufgesetzt. Außerdem meinte der Senat, in einer Tempo-30-Zone reiche es nicht aus, vor Hindernissen nur das Schild „unebene Fahrbahn“ aufzustellen: Dann müßten die Schwellen so gestaltet sein, daß ein Überfahren bei 30 Stundenkilometern gefahrlos möglich sei.

Nicht nur das Autofahren, auch das Reparieren wird immer teurer

Preise zogen nach der Lohnerhöhung an / Gefragt ist in der Werkstatt nicht mehr der Tüftler, sondern der Computer-Spezialist

Nach der Lohnerhöhung im Juli von 6,5 Prozent haben die Preise in vielen Autowerkstätten kräftig angezogen. 100 Mark die Stunde sind keine Seltenheit mehr, wie der Hauptgeschäftsführer der Kraftfahrzeug-Innung, Claus Kapelke, am Montag bestätigte. Der Allgemeine Deutsche Automobilclub (ADAC) warnte davor, aus Sparsamkeit Reparaturen selbst vorzunehmen. Dies könne leicht zu Lasten der Sicherheit gehen.

Weil die Autos immer komplizierter werden und nur noch mit teuren Computern untersucht werden können, bleiben die kleinen „freien“ Werkstätten auf der Strecke.

122 Mark ohne Mehrwertsteuer werden zum Beispiel bei Mercedes für die Stunde verlangt. In der Hanauer Landstraße, bei BMW, sind es 108 Mark für die „mechanische Instandhaltung“, 115 Mark für Spangler- und Lackarbeiten. Mit 85 Mark pro Stunde, ebenfalls ohne Mehr-

wertsteuer, gibt man sich in einer VW-Werkstatt in Höchst beim billigsten Modell, dem Polo, zufrieden. Bei teureren Modellen kostet die Stunde entsprechend mehr, der Durchschnittspreis beträgt 95 Mark.

Mit einem wahren Traumpreis von 40 Mark pro Stunde kann dagegen Jürgen Neumeister in seinem Ein-Mann-Betrieb aufwarten. Allerdings bringt der 52-jährige hauptsächlich ältere Wagen bis „Baujahr '85, '86“ auf Vordermann. „Ich repariere alles, was kommt. Wenn allerdings jemand mit seinem Mercedes 500 vorfährt und ihn an den Computer hängen will – da muß ich passen.“

Nach Einschätzung von Hauptgeschäftsführer Kapelke nehmen die „freien“ Werkstätten im Schnitt etwa 70 Mark. Wie viele es im Vergleich zu den Fachwerkstätten gibt, ist nicht bekannt. Insgesamt sind bei der Innung 420 Betriebe registriert.

Bei den Betreibern „freier“ Werkstät-

ten handele es sich „teilweise um sehr, sehr gute Handwerker“, räumt Kapelke ein. „Sonst könnten die nicht erst einen Opel, dann einen BMW und dann einen Ford reparieren.“ Doch sobald es an die Elektronik gehe, „kommen die nicht weiter“. Da ist dann nicht mehr der Tüftler gefragt, sondern der Spezialist, der mit den teuren Computern und Spezialgeräten umgehen kann.

Für viele Werkstätten war die Lohnerhöhung vom 1. Juli nur der Anlaß, noch einmal nachz kalkulieren. Mit jetzt 15,53 Mark brutto die Stunde im ersten Berufsjahr und einem Monatseinkommen von später maximal 3400 Mark Tariflohn erhält der Kfz-Mechaniker nur ein Bruchteil dessen, was dem Kunden in Rechnung gestellt wird. Mit jedem neuen Modell müssen neue Computer angeschafft werden. „Und die“, so Kapelke, „kosten ein Heidengeld.“

Auch der Umweltschutz verschlingt hohe Summen. Immer mehr Teile werden

„recycelt“. Wir zahlen für jeden Reifen, jeden Kotflügel.“

„Selbermachen“, so die Experten, kann man an neuen Autos „im Grunde genommen gar nichts mehr.“ Zündung und Ventile stellen sich bei vielen Modellen automatisch nach, viele Aggregate werden elektronisch gesteuert. „Die Käfer-Zeiten sind vorbei.“ „Selber schrauben“ – davon kann auch Maximilian Maurer vom ADAC in München nur abraten. Er empfiehlt, nicht einmal den Ölwechsel in eigener Regie vorzunehmen, denn: „Wohin mit dem Altöl?“ Und an der Bremse sollte sich besser kein Autofahrer vergreifen. Maurer: „Das könnte gefährlich werden.“

Ob der Personenwagen als Massenfahzeug nicht langsam zu teuer werde? Noch deutet, so der ADAC-Fachmann, nichts darauf hin. „Die Brot-und-Butter-Versionen, also die billigen Varianten eines Fahrzeuges, werden so gut wie gar nicht gekauft.“ Das zeige, daß offenbar genug Geld da ist fürs Auto.

Panslavové přicházejí...

Tento týden se v českém tisku objevily informace o tom, že se tu i onde opět ujímá slovo panslavismus. Proč se konají pokusy oživit něco, co SLOVAN VŠECH A patřil historií, to určitě SLOVAN BUDU, ukáza čas, ale už teď STRANU DIVA, si každý může udelet VOLIT BUDU... úsudek sám. Pro usnad-

nění přinášíme našim čtenářům nekomotovaný výběr z toho, co bylo uveřejněno. Ve 28. čísle týdeníku Respekt konstatuje moskevský komentátor Radia Svoboda M. Sokolov, že jsou v Rusku síly, které vystupují jako nacionalistická parlamentní opozice (viceprezident Ruckoj a další). Říká o nich: „Rozněcují konflikty v Podněstří či v Osetii, ovlivňují i Srbsko a Černou Horu a pod vlajkou primitivního panslavismu se budou snažit dostat třeba i Mečiarovo Slovensko. Octne-li se Mečiar v izolaci a rozhodnou-li se moskevští „patrioti“ založit další lokální požár, pak zasahování Moskvy do událostí na Slovensku ještě zesílí.“

Ve 162. čísle deníku Špišgl informoval skladatel Vladimír Soukup, že se v Praze

Karlovarské novinky

KARLOVSKÝ VARY: Patnáct miliónů korun bude stát produkční společnost Hošna Film z Moravy natočení filmu Trhala tlaky dynamitem. Jak se novinaři dozvěděli při setkání s filmovým štábem na MFF v Karlových Varech, scénář filmu napsala Helena Růžicková se svým synem Jiřím. »Stalo se tak z nedostatku veseloher, lidé žijí v napětí, chceme je rozptýlit a dát jim zábavu. Jde o komedii o podnikatelích, kte-

V holandském Leeuwardenu, kde se narodila r. 1876 Margitka Gertruda Zelleová, později známá pod jménem Mata Hari, otevřeli k uctění památky své populární rodáčky malé muzeum, jako dědce se prodává za kapitána holandských koloniálních vojsk a odesla s ním do Indonésie. V r. 1903 svého muže opustila a odjela do Paříže, kde účinkovala v jednom nočním podnikání pařížských boháčů jako zpěvačka. Tehdy si také změnila své jméno na umělecké – Mata Hari, což v jazyce vanštiny znamená »jitétní oko«. Toto prostřední ji umožnilo stýkat se jak s vysokými vojenskými činiteli, tak s diplomaty různých států. Ke špiónáži, která skýta la i nemalé finanční zisky, bylo už jen krůček. Krásná zpěvačka prováděla špiónáž jak pro Německo, tak pro Francii. Kontrarozvědká země galského kohouta ji vypátrala a postavila před soud. A ten ji odsoudil k trestu smrti, který byl v Paříži roku 1917 proveden.

V leeuwardenském muzeu jsou k vidění různé fotografie, památková alba a jiné různé zajímavé předměty, které patřily jistě nejznámější špiónce prvé světové války.

M chtějí vozit západní turisty do Československa. Jejím režisérem je Milan Rážíčka, ale není to přibuzný, uvedla Helena Růžicková. Rudolf Hošna je jedním z našich největších průdečků vozů zn. VW a Audi, vlastní textilní továrny, řadu obchodů a je také jedním ze sponzorů karlovarského festivalu.

POPRAD, 20. Juli (dpa). Erstmals nach 47 Jahren ist am Montag in der Slowakei wieder eine deutsche Zeitschrift erschienen. Die Monatspublikation Karpatenblatt wird vom Bund der Karpatendeutschen, der Organisation der in der Slowakei lebenden Deutschen, herausgegeben.

Auslandsvorwahl einheitlich

BONN, 20. Juli (AFP). Von Mittwoch an gilt bei Anrufen aus dem Ausland auch für die neuen Länder die Vorwahl 49. Die noch aus DDR-Zeiten stammende internationale Kennzahl 37 wird dann durch die neue bundeseinheitliche Nummer ersetzt, teilte die Telekom am Montag in Bonn mit. Eine Ansage unter der alten Vorwahl soll in den ersten Monaten auf die neue Nummer hinweisen.

Zurück bei den Ex-Untertanen

ANKARA, 20. Juli (AP). Fast sieben Jahrzehnte nach seiner Exilierung hat der letzte Abkömmling der osmanischen Herrscherfamilie die Staatsbürgerschaft der Türkischen Republik erhalten. Das berichtete die Istanbul Zeitung Hürriyet am Montag.

Der kranke Greis sagte der Zeitung: „Ich habe fast mein ganzes Augenlicht verloren, meine Lungen sind krank

und müssen drei Monate jährlich im Krankenhaus behandelt werden, und zu allem Überfluß ist mir kürzlich noch eine junge Frau mit ihrem Auto über den Fuß gefahren. Aber die türkische Staatsbürgerschaft läßt mich alles vergessen.“

Die Monarchie war 1922 von der türkischen Nationalbewegung unter Mustafa Kemal Pascha abgeschafft worden. Zwei Jahre später mußten alle Mitglieder des Hauses Osman die Türkei verlassen.

Slavné dvojice: On a Ona

VÍTE, KDO KE KOMU PATŘÍ?

1. K Manon Lescaut patřil ten, co o ní říkal, že je motýl, učela a růže honzená do kostela. Jak se jmenuje?
2. Ve slavném filmu Obchodník s deštěm hrál hlavní roli Burt Lancaster. Kdo byla jeho partnerka?
3. V každé ženě je malá Lisa Doolittlová. Jak se jmenuje »krotitel«
té původní?
4. On — Cyrano z Bergeraku. A ona?
5. Malíř Cavaradosi — tomu se hodí jen jedno ženské jméno. Jaké?
6. Byla jeho láskou a ani on ji nebyl lhostejný. Ona však měla manžela. Byla spisovatelkou, tíhnoucí k Podještědí, a on zase básník a také známý fejetonista. Dáte dohromady tuto dvojici?
7. Nebylo jim souzeno prožít mnoho štěstí. Ona mu pomohla získat zlaté rouno z Kolchidy, on, ať ji slíbil věrnost, na ni brzy zapomněl. O koho šlo?
8. Jiný manželský pár by mohl být mnohým příkladem. Jejich láska by

la tak velká, že je prý boží odměnou a změnili je ve dva stromy, aby mohli být navždy spolu. Jak se ti dva jmenují?

9. Byla ženou biblického Abrahama. Jaké je její jméno?
10. Která žena obelstila Samsona?
11. Muž a žena. V hlavních rolích tohoto známého filmu se objevila Anouk Aimée, ale jak se jmenoval její partner?
12. Byla jeho pravou rukou. Mnoho čtenářů dodnes nad stránkami smutní, proč si skvělý advokát Perry Mason nevezme svoji báječnou sekretářku s pěknými nohama. Jaké je jméno té dámy?
13. Evžena Oněgina a Tatjana za slavnou dvojici považujeme už dávno. A co druhý pár z tohoto Puškinova díla? Víte, jak se jmenuje?

Klíč: 1. Rytíř des Grieux, 2. Kateřina, 3. Delfina Streetová, 13. Olga a Lenka, 10. Dalia, 11. Jean Louis Tringhianni, Medea, 6. Filomon a Baucis, 9. Sara, 7. Lada a Karolina Sevlis, 7. Lada a Karolina Sevlis, 5. Tosca, 6. Jan Nekus, 4. Korana, 3. profesor Higtheria Hopmanova, 3. profesor Higtheria Hopmanova, 2. Kateřina, 1. Rytíř des Grieux, 2. Kateřina.

Unbekannte wüteten im Zoo

BERLIN, 20. Juli (dpa). Unbekannte Täter haben im Berliner Tierpark Friedrichsfelde wertvolle Tiere regelrecht abgeschlachtet. Insgesamt seien mehrere tote Schafe sowie elf erschlagene Vögel — darunter drei der in der Natur ausgerotteten Hawaii-Gänse — gefunden worden. Die Gänse und Störche seien offensichtlich zu Tode getrampelt worden, sagte der stellvertretende Tierparkdirektor Wolfgang Grimm am Montag.

Wie die Polizei mitteilte, fehlt jede Spur von den Tätern. Es werde generell ermittelt, da jegliches Motiv für die Tat fehle, sagte ein Sprecher. Man gehe von zwei Tätern aus, die auch die Gehege verwüsteten. Sie hätten entweder den Zaun überstiegen oder sich am Abend zuvor einschließen lassen, hieß es weiter. Einer der beiden Pinguine, die seit Samstag vermisst wurden, wurde am Montag völlig verstört in einem Gebüsch nahe der Pinguin-Anlage gefunden.

HOMO HYJENENSIS...

Deutsche sind europamüde

MÖLLN, 20. Juli (dpa). Die Deutschen gehen immer mehr auf Distanz zur Europäischen Gemeinschaft (EG). Nur noch 48 Prozent der Bundesbürger sehen derzeit einen Vorteil für das eigene Land durch die EG-Mitgliedschaft. Im Herbst 1990 waren es noch 78 Prozent, ein Jahr später allerdings schon nur noch 53 Prozent.

Vaclav Havel zurückgetreten

PRAG/BONN, 20. Juli (dpa). Der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel ist am Montagabend von seinem Amt zurückgetreten. Havel hatte am vergangenen Freitag, kurz nach der Verabschiedung der Souveränitätserklärung der Slowakei durch das slowakische Landesparlament, das Präsidium des Bundesparlaments von seiner Entscheidung unterrichtet. Er könne nicht mehr den Verpflichtungen seines Amtseides als Präsident der CSFR und deren Verfassung folgen, lautete seine Begründung.

Die Bundesregierung und die SPD-Opposition bedauern Havels Rücktritt. Bundesaußenminister Klaus Kinkel sagte am Montag, er finde dies »sehr, sehr traurig«. Havel sei in ganz besonderer Weise eine moralische Institution gewesen. SPD-Fraktionschef Hans-Ulrich Klose sagte, es müsse bedauert werden, daß mit Havel ein Mann — hoffentlich nicht auf Dauer — abtrete, der international ein hohes Ansehen genieße und viel zur Verständigung zwischen Deutschen und Tschechoslowaken beigetragen habe.

VYVALTE SUDY...

Správný novinář jde na tiskovku, aby se včera v nově otevřené restauraci U zlatých anělů na Královské cestě pil.

Všeho bylo dostatek. Pivo se točilo ve velkém, jídla plné stoly. Byli jsme vpuštěni na oslavu sice s mírným zpožděním, ale stálo to za to. Sponzorská firma Velkopopovický kozel se opravdu matersky postarala o novice, a tak všechno klaplo. Sem tam nějaká ta kosmetická úprava, ale jinak všechno O. K. Je jen s podivem, že se všechno stihlo za tak krátkou dobu. Vždyť před třemi měsíci tu nebylo po nějaké restauraci ani památky. Co svedou zlaté české ručičky.

Podebatovali jsme s vedením restaurace i pivovaru, pozdravili Stranu přátel piva,

SE STRANOU PIVA NA VĚČNÉ ČASY AŽ K CIRKOSF!

zakousli chlebiček, popili pivko a hned byla jiná nálada. Jak jsme se dozvěděli, ceny zde budou lidové. Půl litru dvanáctky za patnáct, hotové jídlo za dvacet, káva za deset —, a to všechno přímo v centru Prahy. Dnes se už nestává, aby někdo vydražil dům za pět milionů a prodával tak levně. Jak vidno, v Cetelné ulici číslo dvacet, kde je návštěvníkům k dispozici restaurace, salónek a bar, lze i to. Nechyběla ani soutež v konzumaci piva a koulení sudů. Zkrátka včera bylo veselo. Opět se osvědčila stará moudrost: »Kde se pivo vaří, tam se dobře daří«.

O malém státečku

Je obecně rozšířeným zvykem, že o Československu se mluví jako o »malém státě ve středu Evropy«. Předpokládám, že kritériem k hodnocení malých a velkých států je kromě významu především počet obyvatel, poněvadž byla-li by tímto kritériem rozloha, potom by se třeba Dánsko se svými Faerskými ostrovy a Grónskem řadilo k supervelmocem.

Více obyvatel než Československo mají jen Francie, Itálie, Německo, Polsko, Rusko, Rumunsko, Velká Británie a Ukrajina. Méně jich mají kromě »liliputánů«, jako jsou Andorra, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Maroko a San Marino, i významné země. Jmenujme třeba Belgie a Nizozemí, všechny skandinávské státy, Portugalsko, Rakousko, Švýcarsko a Řecko. Vezmeme-li v úvahu nově vzniklé státy na území bývalé Jugoslávie, z nichž všechny jsou několi-
kadsobně menší než Československo, a státy bývalého Sovětského svazu (početnější obyvatelstvo mají jen Rusko a Ukrajina), ukáže se, že v Evropě, čítající více než čty-

řicet států, náleží naší zemi o směrlosti nepatří tedy rozhodně k státům malým, ale spíše nadprůměrným, a vzhledem k poloze, historii a významu bych dokonce řekl k velkým.

A na tom nic podstatného nemůže změnit ani blížící se rozpad státu. Samostatné Slovensko by se propadlo do druhé poloviny pomyslné tabulky, k zemím jako je Albánie, Irsko nebo Norsko. Česká republika se svými 10 milióny by si svojí pozici udržela; předstílena by byla jen Holandskem (13 miliónů) a pouze by se jí přiblížila Belgie a Maďarsko.

Mluví-li tedy někdo o Československu jako o malém státě, má tím zřejmě na mysli malou rozlohu. A nemá-li, potom jde o zbytečné podceňování (typu »přece jsme malý stát, nemůžeme čekat žádné zázraky«). Stálo by za to říkat si, že patříme mezi velké evropské státy, a podle toho si také stavět cíle.

Pomineme nyní skutečnost, že i v ministátečku se dá žít dobře (Monako), a vez-

meme si za příklad Kanadu. Ta je se svojí necelými 30 milióny obyvatel menší než Polsko, a něco málo větší než Rumunsko a ani ne dvakrát větší než Československo. A slyšeli jste někdy o Kanadě jako o malém státě?

Kuba bez energie

HAVANA: Jako bezprecedentní lze označit krizovou situaci, která se od počátku července vytvořila v kubánské energetice a dopravě. Problémy v obou těchto klíčových sektorech prakticky paralyzovaly výrobu a dále prohloubily nervozitu a stres mezi obyvatelstvem. Dodávka elektrického proudu je nyní napříkád v Havaně plánovitě každý den přerušována na osm hodin, a k těmto přerušům se téměř každodenně přidávají i neplánovaná vypnutí proudu způsobená haváriemi ve vedení.

„Warum mußte ich am Begräbnis eines toten Kindes teilnehmen?“

Der gestern aus dem Amt geschiedene CSFR-Präsident Vaclav Havel hat in einem Gespräch mit der renommierten tschechischen Wochenzeitung „Respekt“ Bilanz gezogen und einen Ausblick auf seine weiteren politischen Pläne gegeben. Wir dokumentieren eine gekürzte Fassung des Textes. Die Fragen an Vaclav Havel stellten die beiden „Respekt“-Redakteure Ivan Lamper und Vladimír Mlynar.

Frage: Ihr Rücktritt als CSFR-Präsident war zu erwarten, hat jedoch viele Leute schockiert. Etwas wird definitiv beendet. Haben Sie auch dieses Gefühl?

Havel: Höchstwahrscheinlich wird das 74-jährige tschechoslowakische Staatswesen beendet und ein neues beginnt, das wohl — zumindest anfangs — in der Tschechischen Republik eine andere Form als in der Slowakei haben wird. Im bestimmten Sinne wird erst jetzt die Revolution vom November 1989 beendet. Es endet die Zeit, als die Kommunisten für alles Schlimme verantwortlich waren. Es beginnt das harte Leben des demokratischen Staates. (...)

Oft taucht der banale Slogan auf, daß die Dissidenten-Ära vorbei ist und die Zeit der Pragmatiker beginnt. Ich meine, daß es nicht so einfach ist. In Deutschland wurden nach dem Krieg die Widerstandskämpfer erst gefeiert und nach einer gewissen Zeit abgeschohen, weil die Gesellschaft sich mit Politikern identifizieren wollte, die ein ähnliches Schicksal hatten wie die normalen Leute: Sie waren weder besonders mit der nationalsozialistischen Macht verflochten, noch standen sie in offenem Widerstand dazu.

Die Gesellschaft war, kurz gesagt, nicht fähig, den moralischen Spiegel zu ertragen. Erst Mitte der 50er Jahre kamen die Widerstandskämpfer in die Politik zurück und haben ein demokratisches Establishment der Gesellschaft gebildet. Kann sein, daß es auch in den postkommunistischen Ländern ähnlich sein wird.

Frage: Sie waren zweieinhalb Jahre tschechoslowakischer Präsident. Was ist Ihnen gelungen und was nicht?

Havel: Es ist ziemlich schwer für mich, die persönlichen Erfolge und Mißerfolge von den allgemeinen Erfolgen und Mißerfolgen zu trennen. Die Tschechoslowakei

ist ein unabhängiges demokratisches Land geworden, akzeptiert von der internationalen Gemeinschaft. Kann sein, daß auch ich ein bißchen dazu beigetragen habe. Aber auf keinen Fall ist es nur mein Erfolg. Es ist ein Erfolg von allen, die dafür in ihrem Fach etwas geleistet haben, einschließlich Ihnen, den Journalisten. Ohne Ihr freies Schreiben gäbe es keinen demokratischen Staat.

Wessen Mißerfolg ist es, daß es uns nicht gelungen ist, eine vernünftige und gerechte Föderation aufzubauen sowie eine gute Verfassung eines demokratischen föderativen Staates zu verabschieden? Ist es mein Mißerfolg oder der des Parlaments? (...)

Frage: Sie haben sich stark für die Erhaltung des gemeinsamen Staates engagiert. Empfinden Sie dessen Zerfall als persönliche Niederlage?

Havel: Ich habe versucht, unseren Staat nicht nur deswegen zu erhalten, weil es meine Pflicht war, sondern auch deswegen, weil ich die Föderation besser fand als zwei selbständige Staaten.

Gleichzeitig wollte ich aber auch zu ihrer inneren Rechtsordnung beitragen. Wenn wir uns in zwei Staaten aufteilen, werde ich es nicht als meine Niederlage empfinden.

Ich persönlich teile doch diesen Staat nicht, das denke ich wenigstens. Noch nicht einmal Herr Meciar (slowakischer Premier, d. Red.) teilt ihn. Wenn sich der Staat aufteilen wird, dann geschieht es unter dem Druck der historischen Notwendigkeit, so wie es sich die Wähler gewünscht haben. Es scheint, daß das Bedürfnis der slowakischen Gesellschaft, sich auf eigene Füße zu stellen — und zwar mit allen Folgen, die damit verbunden sind — größer ist, als wir, die Vertreter der Föderation, gedacht haben.

Das Gefühl, daß ich die Masaryk-Repu-

blik begraben habe, habe ich bestimmt nicht. Im Gegenteil, ich habe alles getan, was ich konnte, um sie zu erhalten. Ich hätte es wahrscheinlich besser machen können. Aber selbst wenn ich es tausendmal besser gemacht hätte, hätte ich die Föderation als Einzelperson nicht erhalten können, wenn sie selbst nicht den allgemeinen Willen hat, sich zu erhalten.

Und diesen Willen hatte sie nicht, sonst könnte sie heute nicht vor einer realen Alternative ihrer Trennung stehen. Mit einem bißchen Demagogie könnte man Ihre Frage umdrehen. Ich könnte dann fragen, warum mußte ich mich am Begräbnis eines toten Kindes beteiligen, das schon bei der Geburt — ohne mein Zutun — zum Tod verurteilt war? Es muß klar sein: Ich denke nicht, daß die Gründung der Tschechoslowakei eine schlechte Idee war. Ich frage nur, ob diese Idee nicht besser zu realisieren gewesen wäre. (...)

Die Teilung selbst empfinde ich nicht als tragischen Schicksalsschlag. Wichtiger ist es, ob aus der Tschechoslowakei zwei freie, demokratische, friedliche und prosperierende Staaten entstehen. Wenn ja, dann sehe ich keinen Grund zum Weinen. Wenn nicht, dann erst fängt es an, ernst und traurig zu sein. (...)

Frage: Sehen Sie die Möglichkeit, einen Volksentscheid einzuberufen?

Havel: Solch ein Referendum, wofür ich die ganzen zwei Jahre gekämpft habe — nämlich zunächst die Bürger zu fragen, ob sie eine Teilung wünschen — kommt heute wohl nicht mehr in Betracht. Deswegen existiert auch kein Wille, ein Referendum auszurufen. (...)

Frage: Glauben Sie persönlich noch an eine Möglichkeit zur Erhaltung der Tschechoslowakei?

Havel: Ich bin immer noch überzeugt, daß der gemeinsame Staat besser ist als zwei Republiken. Ich bin aber ein Realist und sehe, daß für den gemeinsamen Staat heute nicht genügend politischer Wille vorhanden ist. Daraus ziehe ich die Konsequenzen und überlege, was weiter passieren soll.

Frage: Auf welchen Idealen sollte ein tschechischer Staat aufgebaut sein und was sollte er lieber vermeiden?

Havel: In der tschechischen Geistesgeschichte, im tschechischen Staatswesen, gibt es bestimmte Motive, an die man

meiner Meinung nach anknüpfen sollte. Dazu gehört der Gedanke, daß „das Tschechische“ allein nicht genügt und auch keinen Wert bedeutet, der sich an der obersten Stelle der Werteskala befindet. Er bekommt erst dann einen Sinn, und seine Erfüllung kann nur in dem Maß gelingen, in dem die sogenannten allgemein menschlichen Aufgaben und die Verantwortung für das Menschenschicksal allgemein übernommen werden. Wir sind hier nicht nur für uns selbst da.

Wenn wir grundsätzlich nur unsere eigenen Interessen verfolgen würden, dann würden wir nicht weit kommen. Ich meine, das neue tschechische Staatswesen muß seine geistige und moralische Dimension haben, es sollte sich auf neue Weise an unsere humanistischen Traditionen stützen, die man im Bereich des Denkens, aber auch des Staatswesens finden kann. Es ist die Tradition des Glaubens, der Geisteshaltung, der Toleranz, der Bildung usw. Zu ihren Repräsentanten gehören zum Beispiel Fürst Wenzel, Karl IV., Hus, Chelcicky, Komensky, Jiri von Podebrad, die Böhmisches Brüder und auch Tomas G. Masaryk. Selbstverständlich haben wir auch andere Traditionen, es kann sein, daß sie genauso stark sind, wie beispielsweise die tschechische Kollaboration und die tschechische Streitsucht.

Der schnelle und gründliche Übergang zur Marktwirtschaft ist notwendig, wir wünschen ihn alle, oder besser gesagt, die meisten Bürger wünschen sich ihn. Aber als einziges Programm oder Idee der staatlichen Existenz reicht er nicht aus. Ich glaube, daß gerade die tschechischen humanistischen Traditionen diesem Ziel behilflich sein werden.

Frage: Wie schätzen Sie die Bedeutung und die Rolle des tschechischen Premiers Vaclav Klaus ein?

Havel: Ich schätze Vaclav Klaus wegen seines Fleißes, seiner Ruhe und seiner Entschiedenheit bei der Durchsetzung der Systemveränderungen in unserer Wirtschaft. In der letzten Zeit hat sich gezeigt, daß er auch ein guter Politiker ist: Er wußte eine Partei aufzubauen und hat entscheidend zu ihrem Wahlerfolg beigetragen. Wenn sich unser Staat aufteilen wird, wird Vaclav Klaus in der tschechischen Politik zweifellos eine bedeutende

Rolle spielen. An meinem Respekt ihm gegenüber ändert auch die Tatsache nichts, daß ich gedanklich oder mental anders geformt bin als er. (...)

Frage: Wie sehen Sie Ihre politische Zukunft nach der Aufteilung der Tschechoslowakei?

Havel: Ich habe schon mehrmals gesagt, daß meine Veranlagung mir nicht erlauben wird, aus dem öffentlichen Leben zu

verschwinden. Ich habe mich tausendmal in meinem Leben für so ein „Verschwinden“ oder wenigstens für „Ferien“ entschieden — ich habe es nie eingehalten. Ob meine öffentliche Tätigkeit auch direkt eine politische Arbeit bedeuten wird, das kann ich jetzt schwer abschätzen. Aber ich möchte mich dem nicht von vornherein verschließen.

Frage: Welche Rechte sollte der tschechische Präsident haben? Sind Sie für eine Direktwahl?

Havel: Ich meine nicht, daß bei uns eine Art der Präsidialsysteme eingeführt werden sollte, in dem der Präsident faktisch Chef der Exekutive ist. Der Präsident gehört zwar immer zur Exekutive, aber seine Rolle sollte (...) in unserem Fall eine andere sein, als die Rolle der Regie-

391
dok
ni no
str.
140

zung. Er sollte mehr eine Rolle der Verfassungssicherung im Falle möglicher Krisen spielen, beispielsweise bei Konflikten zwischen Parlament und Regierung. Er sollte ein Recht haben, das Parlament aufzulösen und Neuwahlen auszusprechen, wenn die Regierung wiederholt das Vertrauen des Parlaments nicht erhält. Gegebenenfalls sollte er das Recht haben, eine Beamtenregierung auf Zeit zu ernennen. Er sollte auch ein Recht haben, die Gesetze dem Parlament zurückzugeben. (...)

Wenn der Präsident so eine Funktion haben sollte, von der ich hier gesprochen habe, dürfte er nach meinem Dafürhalten nicht derselben Institution wie die Regierung verantwortlich sein. Wenn das Parlament jederzeit den Präsidenten und auch die Regierung abberufen kann, dann ist der Präsident keine Sicherung mehr. Die Verfassung aus dem Jahr 1920 wußte es: Der Präsident war zwar vom Parlament gewählt, mußte sich ihm aber nicht verantworten und konnte von ihm auch nicht abberufen werden. (...)

Frage: Haben Sie Angst vor einer Radikalisierung der politischen Szene nach einem Zerfall der CSFR? Wenn ja, wie wird sich Ihrer Meinung nach diese Radikalität zeigen und wie kann man sich dagegen wehren?

Havel: Wenn sich ein selbständiges tschechisches Staatswesen neu bildet, hoffe ich sehr, daß die verschiedenen politischen Kräfte begreifen, daß man sich in einer so ersten Situation ein wenig kontrollieren und sich staatsbildend benehmen, oder wenigstens guten Willen zu Verständigung äußern muß. Am vergangenen Freitag sprach ich mit einigen Vertretern der politischen Parteien und bekam den Eindruck, daß es möglich ist.

Sonst hätte es der sich neu zu konstituierende Staat sehr schwer. Selbstverständlich kann auch die schlimme Variante eintreten. Ich kann mir zum Beispiel vorstellen, daß eine Zersplitterung der politischen Szene wie in Polen eintritt oder die Verwechslung des Staates mit

politischen Parteien. Was mich beunruhigt ist, daß man mit so einer Gefahr fast nicht rechnet. (...) Mir gefällt nicht, daß die Verfassung von Politikern vorbereitet wird, obwohl sie kein Politikum sein darf. (...)

Frage: In der Slowakei zeigten sich in den letzten Tagen starke Attacken gegen Ungarn. Haben Föderalorgane irgendwelche Möglichkeit, wie man eventuelle Verletzungen der Menschenrechte von seiten der Regierung in Bratislava verhindern kann? (...)

Havel: Solange die Föderation existiert, muß sie die Einhaltung der Menschenrechte auf dem gesamten Gebiet garantieren. Je schwächer die Föderation ist, desto schwerer ist für sie die Einhaltung dieser Pflicht, das ist klar. Die Föderalmacht hat jetzt fast die Position eines Dissidenten. Sie kann zwar protestieren, aber sie kann nur schwer verändern.

Die slowakische Regierung respektiert in ihrem Programm die Minderheiten und hat bis jetzt nichts unternommen, womit dies praktisch verletzt worden wäre. Bedenklich ist aber, daß bei der Abstimmung über die Souveränität im Slowakischen Nationalrat mit großer Mehrheit der Vorschlag abgelehnt worden ist, wonach die Deklaration auch eine Verpflichtung beinhaltet, daß die Minderheitsrechte auch in der slowakischen Verfassung garantiert werden. Das ist ein ernstes politisches Signal. Bis jetzt ist es noch nicht zu Schritten gekommen, die allerdings drohen: die Änderung des Sprachgesetzes und die Änderung der

Bezirksaufteilung in der Südslowakei. Dagegen würde ich protestieren. (...)

Frage: Seit zwei Jahren hören wir, daß die Beziehungen zwischen den Tschechen und den Slowaken nicht so sind, wie unter den Völkern des ehemaligen Jugoslawien. Der Konflikt in Jugoslawien entstand aber gerade aus solchen politischen Signalen, deren Zeugen wir heute bei uns sind. Sind wir nicht zu optimistisch, wenn wir sagen, daß es bei uns nicht zu einer „Balkanisierung“ kommen wird?

Havel: Selbstverständlich kann man sich die Konfliktsituation, von der Sie sprechen, vorstellen. Tatsache ist aber, daß Tschechen und Slowaken keinen Nationalitäten-Krieg untereinander geführt haben, wie die Kroaten mit den Serben. Zwischen unseren Völkern existierte nie wirkliche Feindschaft. Bei uns gibt es keine Gebiete mit gemischter Nationalität und keinen Streit um Territorien.

Wahnfried

Zajedte se podívat do Bayreuthu. Není to daleko, nějakých sedmdesát kilometrů od Chebu. Navštivte pohledně německé město na prahu, že se tam konají Wagnerovy slavnosti hry, na tohle vstupné našinec nemá, ani ne proto, že na vás ze všech stran zaútočí nabídka zhoří až oči přecházejí. Střízlivý přepočít kursu koruny vás brzy odvede od takových lákadel. Navštivte Bayreuth proto, že tu žil Richard Wagner a že je tam jeho muzeum. Obětuje čtyři marky, nepřepočítávejte a vstupte do vily hudebního velmože.

Vila se jmenuje Wahnfried. Mohlo by to být jméno germánského brdiny z některé Wagnerovy opery. Ale nápis na průčelí vám prozradí etymologii: Hier, wo mein Wännen Frieden fand, Wahnfried sei dieses Haus von mir benannt. Tady jsem po zmatcích, pochybnostech, mukách — tak nějak by se dalo přeložit slovo Wahn — našel svůj klid, své usmíření. Ať tedy jméno vyjadřuje, že ten dům bude vládícím domovem pro mne, mou práci, mou rodinu a přátele.

Bylo to velkolepé sídlo, spíš zámeček, mohovitý bankéř či průmyslník by se nemusel stydět za takovou rezidenci. Užasnete nad vzornou a účelnou architekturou této budovy, udiví vás reprezentační vstupní hala s galériemi, posadíte se v bývalém salónu, neméně reprezentativním prostoru o rozloze malého koncertního sálu, kde v jeho průčelí, odkud je vidět do parku na hrob manželů Wagnerových, stojí koncertní křídlo, které skladatel věnovala firma Steinway a na které tu kdysi hrával Franz Liszt. Tady se scházela početná společnost, neboť se vedl velký dům, jemuž vládla paní Cosima. Dnes tu znějí ukázky z Wagnerových oper v současných i historických nahrávkách.

Budete procházet muzejní expozicí, která zabírá všechny prostory domu a podrobně mapuje celý umělcův život, genezi jeho děl, cesty světem, jeho hudební i literární tvorbu, jeho plány, vysněné i uskutečněné až po stavbu proslulého bayreuthského Festspielhausu. V tomto slavnostním divadle na návrší na pokraji města došlo uskutečnění jeho celoživotního úsilí vybudovat chrám německého umění, divadlo určené výhradně k provozování Wagnerových oper. Po dramatickém životě, poznamenaném údělem politického štěstí i bídy, se stal Richard Wagner největší osobností německých kulturních dějin 19. století. Byl všeobecně uctíván, mohl si dovořit podnikat nákladné stavby, i když za vydatného přispění mocných přátel. Z nich první byl sám bavorský král Ludwig II., miadický monarcha, v době, kdy se ujal vlády, sotva dvacetiletý, nadšený citel Wagnera nejen pro jeho uměleckou tvorbu, ale i pro onu filozofii mocného německého národa, hrdeho, sebevědomého, jak je vyjádřena v jeho díle. Bavorsko bylo bohatá země, bohatý byl i jeho král. Správně odhadl, kam zaměřit svou přizeň.

Návštěva Wagnerova domu nás vyzývá k širším pohledům. Z Bavorska nám nikdy

nekytnulo moc štěstí. Na Mnichov osmatřicátého roku nelze zapomenout. A dnes se odtud ozývají podivné hlasy, jako by někde ztratili paměť, jako by zapomněli na vyhnání našich lidí z pohraničí, na koncentráky a vraždění českého národa, na heydrichiádu.

Německo je svobodná země, ekonomicky úspěšná, jeho lidé jsou si vědomi své pře-vahy. Ale nedávají nám to znát. Setkáte-li se s obyčejnými lidmi, berou nás i při naší nesolventnosti jako normální turisty, nevyvyšují se ani nepodbízejí, přijímají nás jako sympatické hosty ze sousední sympatické země. A přesto vás zarezí, že na dálnici z Norimberka k našim hranicím čteme směrovky: Prag, Pilsen... a vůbec ne Praha nebo Píseň. Zatímco na našich silnicích je naproti tomu uvedeno pouze Passau, Regensburg, Nürnberg. Něco tu není v pořádku. Na našich mapách jsou názvy německých měst uvedeny v německém znění, na německých je u našich měst alespoň v závorce Budweis, Karlsbad, Eger, Aussig.

Na našich cestách po celých Čechách lá

kají nápisly: Zimmer frei. Většinou jen německy. Motorest u Mariánských Lázní se ani neobtěžuje vyvěsit český jídelní lístek. A jiné a jiné poučaje v německé řeči přechásto s nejhruššími gramatickými chybami zdobí naši domovinu. Stačí se rozhlédnout i po Praze a musíme žasnout. Vždyť i v Divadle ABC musí být — s prominutím — na WC nápis Damen, Herren, jako by cizinec, pokud vůbec přijde do českého divadla, nepoznal podle obrázkového symbolu, do kterých dveří zamířít.

Naše ubohé znalosti němčiny i naše horlivost musí budit útrpný úsměv návštěvníků. Stavíme světu na odív svou malost, svou hloupost, nedovzdělanost, poníženost před zákazníkem, který plácí tvrdou valutou.

Před celnicí v Rozvadově prodával loni sympatický mladík českým turistům brožurky s německou konverzací. Nevím, zda se na německé straně nabízejí podobné sešitky s českými slovíčky. Asi ne. Němci ti turisté to přece nepotřebují, vždyť u nás jim stačí jejich mateřština. Děláme přece všechno pro to, aby se tady cítili jako doma. Včetně těch nápisů, jenže tohleto „jako doma“ probouzí neblahé vzpomínky. Třeba na protektorát.

Takové a podobné myšlenky člověka na padají, prochází-li v obdivu a úctě domem jednoho z největších hudebních génů. Honosný přepych Wagnerova domu vyvolává také úvahy o českých současných Němce-keno velmistra. Richard Wagner strávil ve vile Wahnfried svých posledních deset let. Bylo to v téže době, kdy Bedřich Smetana dožíval svůj život opuštěn a nemocen v jabknické myslně a přibližně v letech, kdy se Antonín Dvořák stával mezinárodně uctívanou osobností a kdy si z bývalého špýcharu ve Vysoké u Přibrami vybudoval svůj skromný letní domov. Chtěl být mezi venkovskými lidmi, daleko od velkého města. Ve Vysoké pak žil šťasten s početnou rodinou, měl tam svou zahradu a své houby. Při návštěvě vily v Bayreuthu se v duchu objeví i kontrastní obrázek Janáčkova domku za starou brněnskou konzer-vatoří, kde vznikala díla, jež obletěla svět. A tak se při srovnávání přepychu a skromnosti vnučuje otázka, zda snad Smetana, Dvořák, či Janáček byli o tolik menšími mistry než Wagner... Anebo jinak: Co je bližší naší národní povaze — oprávněná hrdost Wagnerova, přirozená skromnost Dvořákova či snad slaboduchá malost toa-letářek.

Jsmo malá země, neoplýváme pozemskými statky a zvlášť naši umělci neměli nikdy bohatství nazbyt. Všechno je u nás proti bohatým sousedům jaksi v miniatuře. A při tom máme světu co dát, v kultuře, ve vědě, v umění, možná v některých oborech víc než leckterá velmoc. Ale nakonec ten svůj Wahnfried, svou hlubinu bezpečnosti, si hledáme každý především v sobě. A svůj domov si umíme vytvořit třeba na pár čtverečních metrech.

WAHN FRIED

WAHNSINN!

Peking – In der chinesischen Stadt Tianjin (südöstlich von Peking) wurden 500 Läden für Beerdigungszubehör (Leichenhemden, Kränze) geschlossen. Verschwendung.

Antonín Dvořák a Zlonice

Antonín Dvořák naposledy navštívil triviální školu v Nelahozevsi, byl řádně odměněn za pílí a snahu modlitební knížkou Nábožný křesťan a už se před ním otevřela cesta dál, na čas od matky a otce. Vedlo se jim špatně, a tak přivítali nabídku švagra ve Zlonicích, tamějšího šafáře Antonína Zdeňka s tím, že jim s nejstarším synem pomůže a vezme si ho na čas k sobě.

Koncem léta asi roku 1854 se po břehu Zlonického potoka, přes Bratkovice a Tmář až do Zlonic ubírala ne příliš veselá dvojice otce se synem, aby byli za čtyři hodiny u cíle, ve zlonické šafářovně č. p. 90. Antonínovým dalším domovem byla rohová místnost strýcová bytu s jedním oknem k mlýnskému náhonu. Přítomnost byla pro malého Antonína mělo lákavé: měl se učit fezníkem, navštěvovat třetí třídu německé školy a možná i pokračovat v hudbě. Nové okolí bylo pro něho málo známé.

Historicky jsou Zlonice odedávna zapsány jako královské zboží. V průběhu 300 let patřily dvěma významným rodům: Walkounům z Adlaru (1544–1707), kteří pamatovali na zřízení fary, kantora a varhaníka i na zajištění hudby chrámové i světské, a Kinští ze Vchynic a Tetova (1721–1848), vlastně častěji až do roku 1945. K vy učujícími kvalifikovaným hudebníkům, výše uvedeným, přistoupilo ještě obsazení jednoho školního mládence a alespoň dvou vokalistů. Ke známým jménům se přidružilo i jméno malého vokalisty Josefa Lva, pozdějšího sólisty Prozatímního divadla. Nežle opomenout ani kapelu, která byla zřízena k účelům vojenským, honebním i příležitostným.

Příjízdní-li dnes od města Slaného, otevře se nám překrásný pohled na Dlenzenhoferův kostel Nanebevzetí Panny Marie (1727–1735) a »varhaníkovnu«, jakousi hudební školu, kde bydlel varhaník. To byla první místa vystoupení a učení Antonína Dvořáka »muzikantem«. Před Antoní-

nem Dvořákem se rozložil vějíř hudebního shonu.

Antonín Liehmann (1808–1879), varhaník, učil malého Antonína hře na housle, violu, klavír a začátky teorie. Později už zkoušeli komponovat, a tak Památník Antonína Dvořáka ve Zlonicích skrývá tajemství skladeb, někdy i společných, Antonína Dvořáka a A. Liehmanna.

Antonín Liehmann byl muzikant na slovo vzatý, brzy odhadl Dvořákův talent a dělал všechno pro to, aby odchýlil předem určený běh jeho života, za hvězdu krásnější, byť nestálou – hudbu. Musel použít k přesvědčení otce Františka, velkého vlivu Antonína Zdeňka, ale i školního rektora Tomana a panské úředníky Eduarda Schenka a Karla Bayera. Bylo to těžké přemlouvání; Dvořákově se přestěhovali asi po roce za svým synem z Nelahozevsi do Velké hospody ve Zlonicích, kde se jim nedařilo. Tam se jim narodilo poslední dítě Marie; bída si podávala ruku s nouzí, až se museli po roce 1860 vystěhovat do jedné místnosti v č. p. 70.

Ale povedlo se: hvězda Dvořáková umění nezapadla, ale stala se světovou. Skladatel na své příznivce nikdy nezapomněl: věnoval jim 1. symfonii, zvanou Zlonické zvony, postavil svému učiteli pomník v opeře jakobin jako učitel Bendovi, kde připomněl i své první přátelství s jeho dcerou Terinkou, přispěl na pomník k jeho hrobu svým koncertem ve Zlonicích 26. září 1880.

Dvořákovy další vzpomínky a návštěvy nebyly ve Zlonicích náhodné. Městečko mělo v jeho srdci své místo a Zloničtí jsou mu oddáni až do dnešních dob.

Co nového v Praze

Některé pražské ulice a zákoutí dostávají nová či staronová jména, neboť jejich přejmenovávání neustále pokračuje. A tak není divu, že i rodilí Pražáci se občas nemohou v té spleti nových názvů zorientovat. A právě v těchto dnech přichází nakladatelství Gabriel na trh s opravdu potřebnou publikací, která se jmenuje Co nového v Praze. A co všechno v ní najdete? Především všechny potřebné údaje o nových názvech ulic, náměstí, nábřeží, sadů, mostů a stanic metra. Jsou to prostě údaje, bez kterých se nikdo neobejde.

vitnem – »pernikem«, který prodávají i do Německa. Zájem je dokonce i o výrobce – o naše »vařiče«. Zatímco na Západě je intravenózní aplikace drogy – přicházení – tím posledním stadiem, naši nářekomani takto často začínají... Co s tím, když víme, že jsme v uplynulých letech v případě alkoholové a drogové závislosti příliš prostředků na osvětu a informování lidí nevěnovali?

... HALT SYNER ORAL, ALLE MALO!
Manila – Nachdem der Bürgermeister von Manila 22. NĚLO PRA-
Nachtclubs schließen ließ, ZOLSE-
hat er den beschäftigungs-
losen Barmädchen Jobs als
Straßenkehrerinnen ange-
boten. Es gebe 64 freie Stellen, sagte Alfredo Lim.

ZATÍM JSME HLAVNĚ TRANZITNÍ ZEMÍ

Československo zatím cizlovou zemí tzv. tvrdých drog není – jsme především zemí tranzitní. Mimo jiné i proto, že na ně většina lidí nemá peníze. Přes naše území vede tzv. balkánská cesta z Turecka, Bulharska a Maďarska do západní Evropy. Nově se objevuje polská, či spíše kokainová kolumbijská, a úplně nejnovější je ta z bývalého Sovětského svazu. Přesto naše geografická poloha, otevření hranic, rozvoj obchodu i prohlubující se problémy některých skupin obyvatelstva mohou způsobit, že se brzy cizlovou zemí staneme. Naše drogová scéna se otevírá a otázkou je, zda dokážeme včas a hlavně účinně reagovat. Vždyť dobře víme, jak vhodným prostředím pro přijímání drog Československo je. Naši narkomané mají zkušenosti s podomácku vyráběným per-

»Výše našich dáchodů bude záviset na tom, jak moc budou dnešní dvacetiletí pít nebo fotovat,« konstatoval v polovině května na tiskové besedě v psychiatrické léčebně v Bohnicích přednosta oddělení alkohol-toxikomanie K. Nežpor. »Máme signály, že problémy s alkoholem a drogami narůstají, a je nejvyšší čas, aby se s tím něco dělalo.«

Jaká je u nás situace? V loňském roce bylo v České republice evidováno kolem 11 tisíc narkomanů a zhruba 40 jich zemřelo na předávkování, na Slovensku hovoří o čtyřech tisících narkomanech. Například s pražským střediskem drogové závislosti jich spolupracuje 300 až 400 a dalších 2500 je jich evidováno. Jak před časem novináře informoval jeho vedoucí J. Presl, největší skupinu narkomanů – až sedmdesát procent – tvoří učňovská mládež. Jsme však na tom opravdu tak špatně? Zdá se, že zatím ne. Zatím.

TAKÉ SOUSEDÉ MAJÍ STAROSTI

I když vypovídací schopnost některých údajů může být sporná, přesto nám dovoří, abychom si přibližný obraz udělali. Například Německo loni zaznamenalo smutný rekord, když na následky požívání omamných látek zemřelo 2026 osob, což je zhruba o pět set více než v roce 1990. Z toho jen dvě v bývalé NDR. Přitom v letech 1981–1987 jich v SRN každoročně

umíralo méně než pět set. Zpráva vídeňského Drogového koordinačního centra zas uvádí, že v Rakousku loni zemřelo na následky drog 118 osob, což je o 40 procent více než předloni. Počet Švýcarů závislých na drogách odhadují místní úřady

PRO NARKOMAFII JSME »POLE NEORANÉ«

na 20 až 25 tisíc. V polovině května dokonce švýcarská vláda vyslovila souhlas s distribucí heroinu narkomanům. Tato praxe, se kterou Švýcaři začínou na podzim, bude pod lékařským dohledem. Vláda si od nového opatření slibuje snížení kriminality a omezení černého trhu s drogami.

A co bývalé socialistické země východní Evropy? Maďarská narkologická společnost odhaduje, že v této zemi je 27 tisíc narkomanů a že osm až deset procent všeho dospělého obyvatelstva již s někte-

rou drogou experimentovalo. Začátkem prosince loňského roku napsal polský list Standar Mlodych, že podle Sdružení pro prevenci a narkomanii je v Polsku asi 300 000 až 400 000 narkomanů, přičemž každý desátý žije ve Varšavě. V Bulharsku je oficiálně evidováno jen 780 narkomanů. Zajímavější však je, že Německo má této zemi poskytnout dva milióny marek na moderní americký přístroj k vyhledávání narkotik v kamíonech. Instalován by měl být na bulharsko-tureckém hraničním pře-

chodu Kapitan Andreevo. V Rusku je podle současných údajů evidováno na 800 000 narkomanů. Odborníci předpokládají, že do konce století se jejich počet zvýší na dva milióny. Policie také odhalila několik organizovaných skupin, které zahájily obchodní transakce nejen s podobnými maflami v bývalých sovětských republikách, ale mají již vybudovány kontakty se západními zeměmi. Hodnotu nelegálních obchodů s drogami odhadovali v Rusku letos v březnu na tři milióny rublů ročně.

Přeji vám štěstí, na shledanou!

„Milí spoluobčané, dnes v poledních hodinách odevzdal kancléř Karel Schwarzenberg Federálnímu shromáždění můj dopis, v němž oznamuji, že dne 20. července v 18.00 hodin odstupuji z funkce prezidenta České a Slovenské Federativní Republiky.

K tomuto kroku jsem se rozhodl po zrale úvaze a vedlo mne k němu zjištění, že závazky, vyplývající ze slibu věrnosti České a Slovenské Federativní Republice a její ústavě, nemohu už nadále plnit způsobem, který by byl v souladu s mým založením, přesvědčením a svědomím. Pokusem o důsledné plnění tohoto slibu bych se mohl stát dokonce překážkou rozsáhlých změn naší státnosti, k nimž naše země po posledních parlamentních volbách směřuje, a emancipačních snah Slovenské republiky, jejichž politickým výrazem je i Deklarace o svrchovanosti, přijatá dnes Slovenskou národní radou. Nedávná nová volba prezidenta navíc ukázala, že jsem ztratil důvěru větší části slovenské politické reprezentace. Tuto ztrátu nechápu jen jako výraz nechuti ke mně jako konkrétní osobě, ale i jako projev nesouhlasu s hodnotami, které zastávám. Neumím si představit, jak bych mohl za těchto okolností a v nelehké době, která nás čeká, dobře zastávat svůj úřad. Nemohu nést odpovědnost za vývoj, na který přestávám mít vliv. Tak, jako se nechci stát brzdou historického vývoje, nechci být ovšem ani pouhým dosluhujícím úředníkem, který bude ještě několik týdnů čekat na okamžik, kdy definitivně opustí svůj úřad, a který bude po tu dobu jen pasivně pozorovat další dění a jen formálně plnit své formální povinnosti. Vždycky jsem chtěl a i v budoucnosti chci tvořit něco dobrého ve prospěch svých spoluobčanů. Funkce federálního prezidenta mi už tvořivou a konstruktivní práci neumožňuje.

Spolu se mnou abdikovali na své funkce i mí hlavní spolupracovníci v Kanceláři prezidenta republiky v čele s kancléřem. Udělal jsem vše, co bylo třeba udělat, aby Kancelář prezidenta republiky plnila i po mém odstoupení své funkce včetně služby předsedovi federální vlády, který převezme 20. července v souladu s ústavou většinu ústavních povinností hlavy státu.

Od 29. prosince 1989, kdy jsem byl poprvé zvolen československým prezidentem, jsem se snažil v rámci svých možností a schopností pracovat pro svobodný a důstojný život všech československých občanů, dbát o integritu a bezpečnost našeho státu, usilovat o jeho vnější nezávislost a spravedlivé vnitřní uspořádání a přispívat k budování mírového pořádku ve světě. Ve své práci ve prospěch demokracie, respektu k lidským právům a přátelskému soužití všech občanů i národů budu samozřejmě pokračovat. Budu v ní pokračovat všude, kde to bude mít podle mého názoru smysl a kde mi k tomu bude dána příležitost.

Na funkci prezidenta České a Slovenské Federativní Republiky už kandidovat nebudu.

Děkuji vám všem, Slovákům i Čechům, kteří jste mi důvěřovali, kteří jste mne podporovali a kteří jste rozuměli smyslu mého úsilí. Děkuji všem, kteří mi pomáhali či se mnou spolupracovali. Děkuji i své ženě, že přijala všechny povinnosti, vyplývající z jejího postavení, a že je odpovědně plnila. I ona bude pokračovat v načaté práci ve prospěch našich bližních.

Přeji vám štěstí, zdraví a pevnou víru v budoucnost.

Na shledanou!

Praha, sobota 18. července 1992

V. Havel z funkce prezidenta ČSFR odchází...

Poslanec napadl policisty

BRNO: Sedmačtyřicetiletý poslanec Federálního shromáždění je důvodně podezřelý z trestného činu útoku na veřejného činitele, za který může být občan potrestán odnětím svobody až na dva roky nepodmíněně. Informovala o tom včera novinářka na tiskové besedě v Brně mluvčí jihomoravské správy Policie ČR P. Měřinská. Moravský demokratický deník RT uveřejnil informaci, že tento poslanec kandidoval do Federálního shromáždění za Sdružení pro re-

VÁCLAV HAVEL OZNÁMIL ABDIKACI

V pondělí v 18 hodin odstupuje z funkce prezidenta ČSFR

PRAHA: Prezident České a Slovenské Federativní Republiky Václav Havel zaslal včera Federálnímu shromáždění dopis, v němž oznamuje, že dne 20. července 1992 v 18.00 hodin odstupuje z funkce prezidenta ČSFR. Dopis byl doručen prvnímu místopředsedovi FS F. Šedivému ve 13.00 hodin.

Václav Havel je ve funkci čs. prezidenta od 29. prosince 1989. Dne 5. července 1990 byl znovu zvolen prezidentem ČSFR. V prezidentských volbách 3. července 1992 nezískal potřebnou podporu poslanců zvolených ve Slovenské republice.

Podle ústavního zákona o československé federaci č. 143 Sb., z 27. října 1968, přísluší výkon funkcí prezidenta, pakliže abdikuje, federální vládě. V článku 84 odst. jedna se uvádí: Uvolní-li se úřad prezidenta ČSFR a nový prezident ještě neložil slib, rovněž nemůže-li prezident svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat, přísluší výkon jeho funkcí vládě České a Slovenské Federativní Republiky. Vláda může v takovém případě pověřit svého předsedu výkonem některých pravomocí prezidenta ČSFR; na předsedu vlády přechází v té době vrchní velení nad ozbrojenými silami.

Prezident V. Havel se včera odpoledne sešel s předsedou federální vlády J. Stráským, aby ho informoval o svém rozhodnutí abdikovat, a o důvodech, které ho k tomu vedly. Oba představitelé, podle mluvčího prezidenta M. Žantovského, hovořili také o přesunu pravomocí, které v důsledku prezidentova rozhodnutí pře-

vezme federální vláda a její premiér, a o technických podrobnostech, které s tímto přesunem pravomocí souvisejí. Předseda federální vlády převezme podle ústavy po prezidentově abdikaci většinu povinností hlavy státu.

Vedoucí představitelé KDU-ČSL se nejspíše později dnes ráno setkají, aby posoudili situaci, která vznikla ohlášenou abdikací prezidenta ČSFR V. Havla. Strana poté vydá své stanovisko, jak řekl v rozhovoru pro ČSTK místopředseda KDU-ČSL J. Kabát. Za svoji osobu uvedl, že »na obecné úrovni platí pravidlo, že je vždy třeba věci dobojovat a nevzdávat. Na druhé straně musím s jistým smutkem přiznat, že pokud bych byl na místě pana prezidenta, postupoval bych stejným způsobem.«

Pro slovenského premiéra V. Mečlara nebyla abdikace prezidenta V. Havla ničím novým, ani neočekávaným na politické scéně. V exkluzivním rozhovoru pro ČSTK V. Mečlar dále řekl, že zpráva o abdikaci prezidenta přišla těsně po vyhlášení svrchovanosti Slovenské republiky, a proto tato časová souvislost vypadá nepříjemně. »Nemyslím si ale, že to byl krok reagující na vyhlášení svrchovanosti, protože pan prezident nám upřímně blahopřál právě

k tomu, že jsme deklarovali svrchovanost Slovenské republiky,« řekl.

Abdikace V. Havla a schválení Deklarace SNR o svrchovanosti SNR, ovlivní řešení ekonomických vztahů v rámci ČSFR i v jeho jednotlivých částech, řekl viceprezident SBČS J. Vit. Banka předpokládá, že k těmto změnám dojde až po dohodě politických reprezentací.

Prezident V. Havel se před svou abdikací v pondělí rozloučí s diplomatickým sborem. Na pondělní podvečer je také svoláno mimořádné zasedání federální vlády, která se bude zabývat důsledky abdikace čs. prezidenta V. Havla. Podle jejího premiéra J. Stráského se pro zvláštní zasedání zpracovává materiál, na jehož základě vláda rozhodne o tom, které pravomoci si ponechá jako kolektivní orgán a které pravomoci budou svěřeny přímo jemu jako předsedovi vlády.

publiku — Republikánskou stranu Československa. Podle svědectví občanů byl při slovních útocích na policisty v podnapilém stavu, ale vzhledem k poslanecké imunitě nemohl být dopraven na záchytku, ani mu nemohla být odebrána krev.

Spanien erhöht Mehrwertsteuer

Die spanische Regierung will die Mehrwertsteuer von 13 auf 15 Prozent erhöhen. Damit soll das Haushaltsdefizit verringert werden.

SVRCHOVANOST SLOVENSKA VYHLÁŠENA

Většina poslanců SNR schválila deklaraci • Členové KDH proti

PRAHA/BRATISLAVA: Slovenská národní rada včera přijala deklaraci o svrchovanosti Slovenské republiky. Ze 147 přítomných hlasovalo 113 pro, 24 proti, 10 poslanců se zdrželo hlasování. Pro přijetí deklarace stažilo 74 hlasů.

Kladně se při hlasování vyslovili všichni poslanci za HZDS, SNS a většina poslanců SDL. Proti hlasovali všichni poslanci KDH. Ze 74 poslanců SNR za HZDS se pro přijetí vyslovilo 73 poslanců (jeden, který se jednání nezúčastnil, byl omluven pro nemoc). Přijetí deklarace podpořilo všech 15 poslanců za SNS. Z 29 poslanců za SDL se kladně vyslovilo 25, tři se hlasování zdrželi a jeden byl pro nemoc nepřítomen. Proti přijetí deklarace se z 10 poslanců za KDH vyslovilo 17, jeden se pro nemoc jednání nezúčastnil. Ze 14 poslanců koalice MKDH-Együttélés hlasovalo sedm proti přijetí deklarace a sedm se hlasování zdrželo.

Po zahájení pléna SNR vystoupil poslanec KDH F. Mikloško a navrhl rozšířit program schůze o první bod — návrh na vyhlášení referenda o svrchovanosti SR. Návrh poslanci odmítli. Ze 146 přítomných poslanců hlasovalo proti 89, 33 pro a 24 se zdrželo hlasování.

JDE O NEBEZPEČNÝ POKER

Před vyhlášením slovenské svrchovanosti vystoupil včera v SNR za poslanecký klub KDH expremiér J. Čarnogurský a podrobil předloženou deklaraci sřímavé kritice. Zdůraznil, že pouze opakuje to, co už je od roku 1988 zakotveno v ústavním zákoně o čs. federaci, a zeptal se, proč je třeba deklarovat deklarované a ještě se přitom slavnostně tvářit. »Proč se chceme vlámat do otevřených dveří?« řekl.

Návrh deklarace podle jeho slov zamlžuje slovenskou snahu o rozdělení Československa, úsilí slovenské politické reprezentace přimět protivníka k jednostranným krokům. Expremiér pak s podivem odcitoval výroky pánů Filkuse, Čiče a Húsky, které kontrastují s tím, co se na půdě SNR odehrává, a připomněl rozporná slova o nutnosti zachování společného státu a o nepřipravenosti Slovenska na svrchovanost z úst premiéra Mečiara.

Návrh deklarace o svrchovanosti Slovenska, předložený hnutím, jež neustále s někým zápasí, vždy má nějakého nepřítel, a jehož metodou jsou výhrůžky, vzbujuje podle J. Čarnogurského znepokojení. HZDS deklaraci poskytl politickým silám v ČR záminku, aby i ony přijaly jednostranné akty. Takový vývoj zákonitě povede k neústavnímu rozpadu Československa. To, co se odehrálo včera v SNR, označil za nebezpečný poker s emocemi občanů České republiky, za tlaky, které by měly vyústit do chybného kroku protivníka. Je to hra směřující k politické de-

stabilizaci této části Evropy, hra cynicky kalkulující s cítěním národa, hra, která jen mlhavě naznačuje, protože své skutečné cíle formulovat nechce, řekl v závěru svého vystoupení.

Z PROJEVU V. MEČIARA

Ve svém vystoupení před plénem SNR řekl Vladimír Mečiar, že deklarace je politickým, nikoli konstitučním aktem. Zdůraznil, že z této deklarace nevzniká samostatný stát, a že federální ústava ztratí svou platnost až v okamžiku nabytí platnosti ústavy Slovenské republiky.

Slovenský premiér mj. řekl, že deklarace svobody je deklarací schopnosti brát do svých rukou odpovědnost za svůj osud. Navenek je signálem, že Slovinci berou do vlastních rukou úmysl tvorby vlastní státnosti. Podle V. Mečiara se zároveň deklaruje rovněž rovnost Slováků, Maďarů, Čechů, Poláků a Ukrajinců. V souvislosti se sebeuvědomovacím procesem premiér Mečiar vyzdvihl úlohu církve.

V. Mečiar dále prohlásil, že deklarovaním svrchovanosti je potvrzena platnost přijatých závazků a norem, které platí v evropských a světových společenstvích, do nichž chce Slovensko vstoupit. Podle jeho vyjádření mají Slovinci nyní poprvé v historii možnost rozhodnout sami o sobě. Dříve tomu bránily »mocnosti a vnější síly, které byly pro Slováky příliš silné«.

Na adresu »našich českých bratrů« řekl: »Není a nebude naším cílem přerušit soužití, ale navrhujeme — přestaňme hovořit o tom, zda bude federace či konfederace, hovořme o tom, jaké jsou naše společné zájmy, a jak je institucionálně vyjádřit.« Dodal, že svrchovanost není cesta k izolaci, ale k přímým kontaktům a k přímé odpovědnosti. Hranici Slovenska s okolními zeměmi označil za »hranici spolupráce a hranici, které spojují národy«.

Z balkónu i pod ním

BRATISLAVA: Asi 200 lidí shromážděných před budovou SNR poslouchalo přímý přenos z průběhu hlasování. Občané komentovali hlasování jednotlivých poslanců a na adresu členů bývalé vládní koalice, zejména KDH, se ozývaly výkřiky »Bastardi«, »Jidáš!« nebo »Zrádové«. V krátké době se počet manifestujících rozrostl o několik stovek. Z balkónu SNR, na který vyšli vedoucí činitelé SNR, přečetli místopředseda SNR Jozef Prokeš (SNS) text přijaté deklarace. Občané přerušovali jeho slova potleskem a skandováním »Ať žije Slovensko«. Poté sborově zazpívali píseň »Hej, Slovinci« a vyvolávali slávu premiéru Mečiarovi. Z balkónu SNR premiér Mečiar řekl, že plní slib, který dal občanům, a dodal, že svrchovanost Slovenska je cesta, kterou Slovinci oslovují ostatní národy a státy v Evropě. Připomněl zároveň, že deklarace o svrchovanosti SR je i deklarace zodpovědnosti. Slovinci se deklarovali jako národ rovný s ostatními. Dále V. Mečiar shromážděným občanům oznámil, že poslanci KDH požádali o policejní ochranu. »Prosim vás, chovejte se kulturně, odcházet do minulosti,« řekl slovenský premiér.

VTIPY TYPU HOMECERA!

Deklarace o svrchovanosti SR

BRATISLAVA: Plný text deklarace o svrchovanosti Slovenské republiky, který byl v SNR přijat:

»My, demokraticky zvolená Slovenská národní rada, slavnostně prohlašujeme, že tisícileté žilí slovenského národa o svébytnosti se zaplnilo.

V této historické chvíli deklarujeme přirozené právo slovenského národa na sebeurčení tak, jak to zakotvují i všechny mezinárodní dohody a smlouvy o právu národů na sebeurčení.

Uznávajíc právo národů na sebeurčení, prohlašujeme, že i my si chceme svobodně utvářet způsob a formu národního a státního života, přičemž budeme respektovat práva všech, každého občana, národa, národnostních menšin a etnických skupin, demokratické a humanistické odkazy Evropy a světa.

Touto deklarací Slovenská národní rada vyhlásuje svrchovanost Slovenské republiky, jako základ suverénního státu slovenského národa.

Tschechen wollen Souveränität

PRAG, 21. Juli (AP). Nach dem Rücktritt des tschechoslowakischen Staatspräsidenten Vaclav Havel steuern auch die Tschechen mit größerer Eile die Souveränität an. Führende Politiker des Tschechischen Parlaments sprachen sich noch am Montag in einer Erklärung dafür aus, nun schnell »über die friedliche Schaffung einer unabhängigen slowakischen Republik und einer unabhängigen tschechischen Republik zu verhandeln.«

Linke Parteien in der Tschechei deuten am Dienstag an, daß sie Havel als Präsident der eigenen Republik unterstützen würden. Havel sagte in einem Dienstag veröffentlichten Interview der Zeitung »Respekt«: »In gewissem Sinne, ist die Revolution erst jetzt vorbei. Offen gesagt, ist der lustige Teil jetzt vorbei.«

AT ŽIFE »ČESKO!«, »TSCHACHEI!«

I. Gašparovič (vlevo) a V. Mečiar po podpisu Deklarácie o svrchovanosti Slovenska včera v Bratislavě.

Přijede nový velvyslanec

PRAHA: Nový velvyslanec Spojených států amerických v Československu Adrian

A. Basora přijede tento víkend do Prahy. Oznámil to včera Čs. tiskové kanceláři zastupitelský úřad USA. Adrian A. Basora vystřídá velvyslankyni Shirley Templeovou-Blackovou, která z Prahy odcestovala 12. července.

„Konečně jsem se vás zbavil.“

Karikatura rakouského listu
dle Presse/Lurje

Za dvoukomorový parlament

„Budeme důrazně požadovat privatizaci zdravotnictví,“ otevřel včera tiskovou konferenci ODA K. Ledvinka. Tento problém bude projednán na schůzce v úterý 21. 7. se šésty ministrů zdravotnictví Petra Loma a ministra pro správu národních majetků a jeho privatizaci Jiřího Skaličského. ODA nebude zatím delegovat

kandidáty do nově ustavené komise pro jednání mezi Českou národní radou a SNR. Plány této komise vidí jako zaměřené, časově neomezené a jejich cílem není. ODA považuje vyhlášení srovnanosti Slovenska za první krok k jeho samostatnosti. Intenzivní přípravy české strany budou provázet četná jednání koaličních partnerů a zároveň ostatních politických stran. „Chceme naverhnout dvoukomorový zákonodárný parlament,“ přiblížil plány ODA její místopředseda P. Brabinka. První komora by se měla podobat dnešnímu parlamentu a řešit každodenní problémy. Druhá by nezahovávala do běžných vládních záležitostí, ale projednávala by dlouhodobé a obecné normy. Daniel Kroupa se vyslovil k nezvolení Milošava Stádka prezidentem: „Fakt, že pro M. Stádka hlasovalo šestdesát poslanců, svědčí o tom, že Stádkovi se nacházeli i v jiných politických směrech...“

Deficit pět miliard

BRATISLAVA: Přijetím některých příjmů vých a výdajových opatření chce slovenská vláda podle ministra financí SR J. Tóhla zabránit deficitu státního rozpočtu Slovenské republiky. Uvedl to včera v rozhovoru pro Aktuallity Slovenské televize. Podle jeho slov čísl současný pokladni deficit SR pět miliard korun. Jak dále tekl, vláda přijela zásadu, že každý resort musí své výdaje snížit o 11 procent a přerodit mezi jednotlivými kapitolami musí uskutečnit sám. J. Tóh se domnívá, že všechny závazky po případném rozdělení ČSFR by měly přejít na obě republiky. Slovenská strana již v tomto směru iniciovala jednání s evropskými a světovými finančními institucemi.

Postřelil a zmizel

POVAŽSKÁ BYSTRICA/VIDEŇ: Slovenský policista, 30letý nadporučík, byl ve středu hodinu a půl po půlnoci v Považské Bystrici postřelen zřejmě rakouským občanem. Je hospitalizován v Martině a jeho život není ohrožen. Dolnorakouská policie ve spolupráci s postřelením policisty v Považské Bystrici a přepadením pošty v Dolních Rakousích vyhlásila intenzivní pátrání po 40letém Heinrichu Fassmannovi, podezřelém spolu s jedním komplicem z přepadení poštovního úřadu v Kleinstübingu (okres Stýrský Hradec), odkud si měli odnést 120 000 šilinků. Fassmannovi se podařilo uprchnout. Ve středu ráno byl Fassmann zřejmě přistižen policií na hlídce v Považské Bystrici při pokusu o krádež auta. Spolu s 21letým občanem ČSFR Ladislavem H. však z místa činu uprchl v automobilu zn. VW Golf s rakouskou poznávací značkou. Při útěku zavinil dopravní nehodu. Zatčení nebyli, protože Fassmann okamžitě začal střelou z třemi výstřely těžce zranil příslušníka slovenské policie. Podle automobilu, který zůstal na místě přestřelky, byla vypátrána Fassmannova totožnost, ale přesto po něm a po jeho společníkovi není ani stopy.

ZE SOUDNÍ SÍŇ

Víte, přátelé, někdy mě udivuje, jak přehloupí a primitivní triky je člověk schopen „sežrat“. Udivuje mě to do té doby, než něco podobného slupnu sám. Například v podání manželky, kolegů, nebo dokonce nezletilé dcery. Co však je moc...

Náš Miroslav se protloukal, jak se dalo. Poté, co se pro zranění rozloučil s dráhou druholigového fotbalisty, občas pomáhal při rozvozu paliva, spojeného čas od času s okradením zákazníka, dělal výpomocného číšníka, šmelil s tuzexovými korunami atd. Od kamaráda měl propůjčený dost neuvěřitelný pelech a sám také vypadal čím dál neuvěřitelněji. Přesto často zatoužil po dlouhých pávabech a je s podivem, že povětšinou se svým sblíživacím figlem úspěš. Nebo to není tak úplně s podivem?

Zkrátka: Mirek vyrukoval, jsa vybaven obstarožním fotoaparátem, rovněž vypůjčeným, na vybranou oběť s tím, že za mimoriádně výhodných podmínek shání modelky pro věhlasný časopis pro pány. S odvolá-

ním na jakýsi „signální snímek“ Miroslav na dvíčkách požadoval, aby vystavily horní i dolní intimní partie, samozřejmě bez nadbytečných textů!!

Většina dívek se sice zpočátku styděla a poněkud zárhalá, přesto však trochu pre-

LÁKADLO PRVNÍ STRÁNKY

kvapuje, že například jedna vysokoškolská studentka se nechala vyfotografovat úplně nahatá, na klozetu osobního vlaku, jiná středškolačka si stáhla katátka, vyhrnula sukénku a vyšpulila do objektivu svá nahá řadra za dosti frekventovanou autobusovou zastávkou, mladíčkou zaměstnanky ní místní pošty dokonce neodradil ani ledový déšť od toho, aby se za jakousi hromadou počen vysvěkla až do bot... zkrátka první stránka barevného časopisu byla mocným lákadlem!

jenomže pak u vybraných dívek, které neprofzetelně daly našemu fotografoviamatérovi svoji adresu, následovalo druhé kolo. Nejednalo se ovšem o pozvání do předního fotografického ateliéru, nýbrž do „ateliéru“ pana Miroslava. Ten totiž hanbaté snímky z prvního setkání mezitím vyvolal a „sliboval“, že je zašle rodičům, do školy, do učáku, do zaměstnání apod., pokud se dotyčná nedostaví k dalšímu fotografickému dýchánku do jeho kutlochu.

Rada dívek se pohružky zalekla, u některých skončila návštěva „ateliéru“ fotografiemi už zjevně pornografického charakteru, do kterých se leckdy pomocí samospouště vloupl i náš pan Miroslav, nakonec došlo i k vynuceným pohlavním stykům. A to už se konečně ucho džbán utrhlo a pan Miroslav skončil po zsluze na pěknou řádku let v kriminále. A některá z dívek si možná i po letech po sieskne, jaká to byla tenkrát smůla...

F. Kafka v Itálii

(čr): Pražskému rodákovi Franzi Kafkovi je věnován letošní ročník festivalu MITTELFEST, který se bude konat od 18. do 31. července v italském Cividale del Friuli. Na festivalu bude předvedeno zpracování děl F. Kafky a s ním spřízněných autorů, mj. B. Hrabala, formou hraného divadla, pantomimy i loutkového divadla. Program zahrnuje i promítání filmů ovlivněných Kafkovým dílem. Akce, pořádané v rámci „Středoevropské kulturní iniciativy“, se zúčastní divadelní soubory ze sedmi zemí. ČSFR na ní budou reprezentovat brněnské Ha-divadlo, loutkové divadlo Minor a pantomimický soubor Free production z Prahy.

Alexander Dubček
Bald Präsident
der Slowakei?
Das Amt gib es noch
nicht, aber schon ein
Kandidat:
Alexander Dubček
(70),
KP-Chef,
während
des Proger Frühlings
1968, soll Präsident
der slowakischen
Republik werden.
Die Demokratische
Linke hat ihn vorgeschlagen, weil er der
einzige slowakische
Politiker sei, der in
der Welt einen Namen
habe.

Francouzský frank	1 FRF	5,64	(5,63)
Italská lira	1000 ITL	25,15	(25,02)
Rakouský šilink	1 ATS	2,71	(2,70)
Německá marka	1 DEM	19,10	(19,05)
Švýcarský frank	1 CHF	21,30	(21,09)
Americký dolar	1 USD	28,13	(28,22)
Anglická libra	1 GBP	54,54	(54,19)

DOPISY NEJSOU PODVRH

MOSKVA: Tzv. zvací dopisy z roku 1968 byly objeveny tuto středu v archivu někdejšího sovětského prezidenta M. Gorbachova, mezi dokumenty z archivu politického byra ÚV KSSS. O nálezu byl okamžitě informován ruský prezident B. Jelcin, který téhož dne telefonicky vyrozuměl čs. prezidenta V. Havla. Prohlásil to včera v rozhovoru s moskevským zpravodajem

ČSTK šéf Státního archivu Ruské federace R. Pichoje. Přitom zdůraznil, že nešlo o žádnou předem zinscenovanou akci, ale o výsledek systematického zkoumání archivu Komunistické strany Sovětského svazu. Čtvrtéční náznak V. Bláka, že zvací dopis, pod kterým je také jeho podpis, by mohl být podvrhem, R. Pichoje označil za „lež“.

A CO SE KREJČÍKOV STANE?
TREBA DOŠTANE POKUTU 100 KS...

Česká novinářka J. Boušková (21) získala zlatou medaili ve světové soutěži ve hře na harfu, která se konala v americkém městě Bloomingtonu (stát Indiana).

U-Boot soll Rätsel um Saint-Exupéry aufklären

Mit seinen Romanen und Erzählungen, darunter außer „Der kleine Prinz“ Titel wie „Südkurier“, „Nachtflug“, „Wind, Sand und Sterne“ oder „Die Stadt in der Wüste“ erlangte er Weltruhm. Im Zweiten Weltkrieg diente er als Aufklärungsflieger.

Zu seinem letzten Flug startete er am 31. Juli 1944, zwei Wochen vor der Landung der Alliierten an der französischen Mittelmeerküste, mit seiner einsitzigen „P38“ von Bastia auf Korsika nach Grenoble und Annecy. Bei Erreichen der Küste verschwand die Maschine von den Radarschirmen der US-amerikanischen Flugkontrolle. Das Verschwinden des Flugzeuges, die Gründe seines Absturzes sowie der Ort, an dem es zerschellte oder ins Meer fiel, sind bis heute ein Rätsel geblieben.

Auch für Gerüchte, nach denen Saint-Exupéry von deutschen Jagdflugzeugen angegriffen und abgeschossen wurde,

haben sich keine stichhaltigen Anhaltspunkte ergeben, wie Jean-Claude Rouzaud sagt. Vor einem Jahr hat Rouzaud, Chef des renommierten Champagnerhauses Louis Roederer in Reims und ein ebenso passionierter Hobby-Pilot wie begeisterter Sporttaucher, eine Vereinigung ins Leben gerufen, die es sich zur Aufgabe gemacht hat, das Rätsel um den verschollenen Autor des „Kleinen Prinzen“ zu lösen. Die im Herbst beginnende Suchaktion im Mittelmeer wird weitgehend vor der Firma Roederer als Mäzen sowie aus dem Ertrag von Übertragungsrechten finanziert, die sich der französische Fernsehsender Canal Plus sowie die Rundfunkstation Europe 1 sichert.

Einstige Gefährten Saint-Exupérys, Historiker, Tiefseeforscher und Luftfahrt- sowie Luftwaffenexperten aus Frankreich, den USA und Deutschland haben alle ernstzunehmende Hinweise der vergangenen Jahre zusammengetragen und an Hand des Materials mehrere Stellen im Mittelmeer bestimmt, die als möglicher Ort des Absturzes in Frage kommen.

„Derzeit bemühen wir uns, die immer noch zu große Meereszone weiter einzuzengen“, sagt Jean Roux, der für das Unternehmen Saint-Exupéry zuständige Koordinator des Meeresforschungsinstitut IFREMER. Mit einem Sonargerät, das Gegenstände unter Wasser mit Hilfe von Schallwellen ortet, soll die Suche beginnen.

Wenn Wrackteile geortet werden, wird ein Tauchboot mit Kameras und Roboterarmen auf den Meeresgrund niedergehen, von dem dann Aufschluß darüber erwartet wird, ob es sich um die verschollene „P38“ handelt. Sollte sie tatsächlich gefunden werden, wird sie jedoch nicht gehoben werden. Nach dem Wunsch der Familie Agay, den Nachkommen von Saint-Exupérys Schwester, soll das Wrack als „Sarg des Schriftstellers“ unangetastet bleiben.

MÓDA — UČITELKA

Na módu jsem si potrpěl zřídka. V poslední době už vůbec ne. Čímž osmem nechtěl říci, že by poslední doba byla špatná. Právě naopak. V poslední době jsem totiž pochopil, že móda je opravdu mocná barokelka. Například: Dlouho mi nebylo jasné, proč se naši žení říká „modrá planeta“. Ale právě v poslední době jsem se to dožádal. Ne sice ze seděcího astronauta, nebo kosmonauta, nýbrž právě ze seděcího módy. Neboť většina národa nosí blue jeans a zbytek chodí v modráčkách. Existují sice výjimky z tohoto pravidla, ale to jsou „ti nahoté“, a na ně, stejně jako za komunistů, mnozí nadávají. Asi proto, že barvou svých oděvů narušují jed-
notnost modré planety.

Potom jsem z modré oblasti získal i další poučení. Jako houby po dešti se u nás i v západních výskách množí obchody s oděvy a dalšími textiliem, na jejichž firemních šitíech stojí „second hand“. Vím, mohl bych říci, co to vlastně znamená, ovšem uždlanet je okamžitě jasné, že jde o zboží „z druhé ruky“, tedy o jakési lepsi veš-
niti. Vzdálanec okamžitě pochopí, a jde vhodné nakupovat. Zařímco nevzdálanec bude dlat šit u Adama. Jako když ještě býval rudým močiřanem. Takže — suma sumdruum — nejsem sice módeřan, ale vě-
dím módu za nejdleho poznání.

Heurka v Karlových Varech

(čt): Novým soukromým výrobcem českých celovečerních filmů je produktivní společnost Heurka Film, s. s. r. o. Právě v těchto dnech v ní za zhruba 16 miliónů korun vzniká hravý snímek autorů J. Klímy a V. Olmerya Nabola na prodej. Jde o akční příběh licti boj mladého reporté-
ra, americké studentky a po listopadové re-
voluci omylem propuštěného kriminalisty s příslušníky nové vznikající zločineckých mafií. Hlavní role ztvárňují J. Kram-
pol, L. Vaculík a Kaja Třísčková. Natáčeli na atraktivních místech Prahy potrvá do konce srpna. „Heurka Film vznikla letos v březnu a v plánu má natočit i čtyřty díl-
Kleinových a Pecháčkových „básmů“,“ řekl na jedné z tiskových konferencí v rámci karlovarského festivalu ředitel společnosti Miloslav Smidmajer. Jak uvedl, scénář se právě píše a Pavel Kriz na natčení pří-
jede z Kanady. Do kin má být tato kome-
die inspirovaná tentokrát privatizací na-
šeho zdravotnictví uvedena v září 1993. M. Smidmajer zdůraznil, že Heurka chce spolupracovat se zahraničními partnery, ale finance na natčení budou vždy z vlast-
ních zdrojů. Byli bychom rádi, kdyby český film zůstal českým filmem,“ vysvětlil.

Na záchranu Heleny

(re): „V noci z 20. na 21. června 1992 postihl tlamost Krásný Les u Frydiantu požár kostela sv. Heleny. V nynější podo-
bě byl postaven v letech 1768–71 (náv-
ně je gotický). Je památkově chráněný. Ve
státním seznamu je olitřní obraz sv. He-
leny od J. Grussa, pískovcová křtitelnice
(obojí zachráněno), silně byla poškozena
fokoková kazatelna z roku 1787 od A. Sus-

Tode gequält. Die Polizei nahm nach Angaben vom Dienstag in Berlin einen der Täter, einen 16jährigen Jugendlichen, fest. Er habe zugegeben, mit zwei Freunden in der Nacht zum Samstag „aus Langeweile“ die Umzäunung des Tierparks überklettert und Zootiere mit einem Messer und Fußtritten traktiert zu haben, sodaß einige von ihnen regelrecht aufgeplatzt seien. Seltene Vögel seien mit dem Kopf auf den Boden geschlagen, Pinguine durch die Luft geworfen worden.

Die Jugendlichen hätten es als eine „sportliche Betätigung angesehen, Tiere

zu jagen und zu mißhandeln“, hieß es im Polizeibericht weiter. Bei den Vernehmungen habe sich auch herausgestellt, daß die Jugendlichen bereits des öfteren nachts in die Tierpark-Gehege eingedrungen seien.

V. Klaus: Odstoupení V. Havla je logické vyústění vývoje

(re): Vyjádření V. Havla, že odstoupí z prezidentského úřadu v pondělí, označil český premiér V. Klaus na včerejší tiskové besedě za logické vyústění vývoje státoprávní krize v Československu a za krok správný. „Jsem rád,“ avdl, „že k tomu došlo po čtrvtečním dnu — tedy vyslovení důvěry federální vládě parlamentem, zajišťující její normální a bezchybné fungování.“

Tierquälerei „aus Langeweile“

BERLIN, 21. Juli (Reuters). Aus Langeweile haben Jugendliche am Wochenende im Berliner Tierpark Friedrichsfelde ge-
wütet und mehr als ein Dutzend Tiere zu

→ viz str. 389

KOLOTOČ NAD PRAHOU

Kolotoč se točí a dítě se směje. Pod zadečkem hřbet dřevěného koně. Jak je to báječné cloumat zdou a zaposlouchat se do cinkotu zvonečku a nebo zasněně otáčet volantem v plechovém autíčku. Svět tam venku za kruhem dřevěné podlahy je trochu rozmazaný, ale mámu s tátou, ke kterým se stále blíží a zároveň se od nich neustále vzdaluje, nelze přehlédnout. A ještě jednou a pořád dokola, dokud je rodičovská ruka štedrá.

Dítě a kolotoč patří k sobě. Jde o věc tak prostou a samozřejmě známou, že většina naučných slovníků o ní mlčí. Heslo kolotoč nenajdeme ani v proslulém Ottově slovníku, stejně tak chybí i v Komenského slovníku z roku 1938, rovněž tak v Příručním slovníku naučném z roku 1963. Pouze Masyřkův slovník naučný z roku 1929 sděluje, že: »Kolotoč = zábavný otáčivý přístroj, poháněný lidmi, koněm nebo motorem. Děti v něm nasedají obyčejně na pevné nebo i jen zavěšené dřevěné koně, vozy a podobně.«

S kolotočem se setkáváme nejčastěji na pouli. Putuje z místa na místo. Jeho vřivý pohyb míváme pevně spojený s ohlušujícími decibely populárních písniček. Ale není kolotoč jako kolotoč.

V Praze v Letenských sadech u zahradní restaurace se v dvanáctibokém domečku, bohatě vyřezávaném, skrývá už téměř sto let unikátní »zábavný otáčivý přístroj«. Podle tabulky umístěné uvnitř na stěně je zrození kolotoče spjato s jubilejní Vše-slovanskou výstavou pořádanou v roce 1891. Totéž tvrdí i jeho současná majitelka paní Františka Kořánová. Ovšem dr. Zdeněk Lukeš z Národního technického muzea s tímto tvrzením nesouhlasí a praví, že původně byl kolotoč postaven na Vinohradech a později odtud přenesen na Letnou. Ve starých kolaudačních spisech se dočteme: »Josefu Nebeskému udělujeme tímto povolení, aby dnem 8. 7. 1894 počínajíc mohl dáti kolotoč na obecním pozemku za restaurační budovu na Letné užívati, ježto při místní komisi zjištěno bylo, že stavba dotčeného kolotoče řádně a správně dle schváleného plánu provedena byla a že pohyb jest klidný i v tom případě, zatíží-li se obvod kolotavé podlahy jednostranně.«

Ať už byly počátky tohoto kolotočového pradědečka jakékoli, jedno je jisté. Jeho majitel mu vybral příhodné místo. Kolotoč stojí na místě, kde kdysi končila Křižíkova tramvaj, která vozila své cestující od letenské lanovky k výstavě v Královské oboře. Původně byl kolotoč uváděn do pohybu obíhajícími sluhou, později byla »lidská pohonná jednotka« nahrazena strojní. Šlo o horizontální ozubené kolo, do něhož zasahovalo ozubené kolo vertikální, jež roztáčel strojník pomocí hřídele se setrvačnickou a klikou. Archivní záznamy také vyprávějí o tom, jak se dbalo na bezpečnost malých návštěvníků: »Převod konstruován je v poměru 1:7 a při převodu tom jest také zařízena smyčka, kterou kolotoč ihned zastaví iže. Zodpovědná osoba dorozumí-vej se se strojníkem pod podlahou kolotoče se nacházejícím pomocí signálů zvonekem daných, aby tento v případě nějaké nehody pohyb jeho okamžitě zastavil mohl.« Dnes je kolotoč poháněn elektromotorem, ale protože stářícké zařízení již pomalu do- sluhuje, pomáhá mu zpočátku až do plynulého rozběhu i majitelka osobně.

Altánkovitý domeček s oprýskanými bo- hatými dřevěnými prvky je stejný jako celý kolotoč dílem mistra tesařského Matěje Bílky. V řeru za staženými roletami po- sedávají v kruhu na lavicích podél stěn ne- trpěliví kluci a holčičky se svými rodiči. Zvonek ohlašuje začátek jízdy a pak se s neudávně rotujícím kolotočem ozve chruplavý, léty vyšetřávaný a o to ještě více přitažlivý hlas starodávnoho aristona.

Uprostřed kruhu podepírají strop tři stříbr- ní rytíři a s nimi se na svou neměnnou cestu vydává celkem dvacet koníčků. Mezi nimi čtyři nedefinovatelná auta, doplněná houpacími kohouty. A to vše se zhlíží v po- loslepých zrcadlech a v nádherné křivo- vých malůvkách nejznámějších pohádek. Prostředí jako stvořené pro návrat do mi- nulosti. Mít tak v ruce čarovný proutek, který by mne zmenšil do patřičného věku, jistě bych se tu setkala alespoň se svým dětstvím, protože i já jsem kdysi objímala kolem krku záplatované koníky vznešených jmen, stále dětmi milované zjizvené vy- slouzilce pozoruhodného kouzla. A nejen já a dnes má dcera, ale v době první re- publiky miloval tehle jedinečný kolotoč i můj tatínek. Babička vzpomíná, že na Letnou vedly pohyblivé schody. Za svezení vzhůru se platilo padesátník a za jízdu na kolotoči rovněž. Já i moje dcera jsme jez- dily za 1 Kčs a dnes po liberalizaci cen stojí jízdné téměř symbolické 2 Kčs.

Obdivuji majitelku paní Kořánovou, v je- jíž rodině se kolotoč předává z generace na generaci jako rodinný klenot peněží ne- zaplatitelný. Františka Kořánová přiznává, že k udržení jeho provozu je třeba hodně odvahy a sebezapření, ale když se něco dělá s láskou... Kolotoč si v podstatě ne- vydělá nejen na opravy, ale ani na placené síly. Překvapivě má sezónu v pěkných zim- ních dnech, na jaře a na podzim. Ale po- zor, nesmí pršet, to potom nepříjde ani noha. Léto je pro letenský kolotoč na- prostým »propadákem«. Stálí návštěvníci se rozjedou na prázdniny a v turistických prů- vodcích se ještě neobjeví, přestože jde o jedinečnou památku Prahy. To bylo také letos na jaře potvrzeno ministerstvem kul- tury ČR, kdy byl pradědeček kolotoč za- psán do Státního seznamu nemovitých kul- turních památek.

»Ach, to léto. Víte, občas se mi i stalo, že za tramvaj jsem dala při dnešních ce- nách osm korun a na kolotoči jsem si vy- dělala jenom šest. Dostala jsem nabídku od jedné zahraniční firmy, abych kolotoč pro- dala. Chtěla ho koupit i s restaurací, ale odmítla jsem. [Mimochodem, také obvodní úřad Prahy 7 restauraci cizincům nepro- dal a její osud vyřešil pronájemem. — Pozn. aut.] Naš kolotoč je český a českým zůstane, a pokud můžu, tak se ho budu snažit v naší rodině udržet. Je to totiž víc než tradice. Dávala jsem alespoň trochu dohromady orchestrion, měla jsem ruce ce- lé rozpřáhané od dřátí, ale byla jsem šťast- ná, že mi to zase cinká a bouchá.«

Jenže drobné opravy kolotoč nespasí, tenhle pradědeček už několik let čeká na generální rekonstrukci. Prošel už i restau- račtorským průzkumem, který na něm našel leccos pozoruhodného. Například koně jsou vyrobeny preparátorským způsobem, po- tážení je beze spojů sešíváním, což znamená, že musela být použita kůže ze stejné vel- kých zvířat stažených až po kopyta. K vý- pravě koňských krasavců patřilo i unikátní uzdění s krásnými mosaznými sponami a s ozdobnými hřby. Kolotoč doplňuje se- cesní skříňový hrací stroj zn. DALIBOR, vyrobený firmou J. Klepetář v Praze, na přelomu století. Z hlediska restaurátora ne- vzhledná a neumělecká byla v restauro- vaném kolotoči nahrazena kočáry a sa- němi, jež by korespondovaly s dobovým vybavením. Zajímavé je také památkové hodnocení celého objektu: »Kolotoč v Le-

tenských sadech je zajímavým dokladem drobné architektury a technického řešení své doby. Kromě toho je jedinečnou pa- mátkou svého druhu, která navíc slouží do- dnes i s původním zařízením.«

Takže když se to tak vezme kolem do- kola kolotoče, tak těch 590 000—810 000 korun navrhovaného rozpočtu na restauro- vání zase není tak moc. Díky tomu, že byl tenhle stoletý miláček dětí uznán kulturní památkou, přislíbilo finance ministerstvo kultury ČR. Majitelka sama je však na roz- pacích, jak gruntovní by přestavba kolo- toče vlastně měla být. Památkáři nejprve navrhovali, aby celá akce byla provedena co nejpříčetněji a nejnákladněji a kolotoč aby nadále sloužil pouze jako unikátní ga- lérie. Tedy děti by se na něm už více ne- svezly, aby snad náhodou celou tu nádhru nepoškodily. Naštěstí se paní Kořánová do- hodla, že by to byla velká škoda, protože přece každý »zábavný otáčivý přístroj« se narodil blávně pro radost dětí. Takže ko- lotoč bude sloužit dál. V jaké podobě, uká- že čas.

Zlehka pohladím »Semíka« po hřívě. Tak jak bude vypadat za rok, koníčku, a bu- deš to ještě vůbec ty? Uznávám, že kolotoč už takřka jistě mele z posledního, ale ta je- ho poskvrněnost stoletým životem v sobě skrývá neopakovatelné kouzlo. Nejsem si příliš jistá, jestli ten půvab zvadících růží bude nahrazen něčím stejně působivým.

DALŠÍ OBRAZKY NA STR. 398

Na Slovensku státní socialismus?

LEVICE: Hodnocením výsledků voleb a politickým dokumentem o současné situa- ci v ČSFR se zabývalo zasedání republi- kového výboru Maďarské občanské sira- ny (MOS) v Levicích. Upozorňuje se v něm, že se do popředí dostávají síly levicového a nacionálního charakteru a důsledkem jejich politiky jsou kroky směřující k roz- dělení Československa a k nastolení státní- ho socialismu na Slovensku. V závěrech ze zasedání se zdůrazňuje, že vyhlášení suverenity Slovenska deklaruje stát obča- nů Slovenské národnosti, zatímco ostatní národnosti jsou považovány za druhohradě. Podle MOS je to nedemokratický začátek nového státu a svým charakterem silně připomíná rok 1939.

KUPREBU L'AVA...

Der langsame Abstieg derer von Thurn und Taxis

Durch Heirat sind sie mit dem europäischen Hochadelkreuz und verwandt. Die Mutter des Fürsten, z. B. war Infantin von Portugal. Heute hat Gloria 800 Millionen Schulden. Dagegen muß ein Besitz im Wert von etwa vier Milliarden aufgerechnet werden: 32 000 Hektar Wald, größter Privatbesitz in Europa, die mit 225 000 Bänden größte Privatbibliothek in Deutschland. Der 400 Jahre alte Familienspruch „Perpetua fide“ – „In ewiger Treue“ – klingt hohl. Die Fürstin verscherbelt, was Generationen seit 1489 in Treue erworben haben.

ren. Daher der Doppelname. Noch mehr Macht erlangte die Familie durch den Titel „Fürst“, verliehen von König Karl II. von Spanien (1681) und Kaiser Leopold I. (Wien 1695). 1866 verloren sie die letzten Teile ihres europäischen Postmonopols (darunter Belgien, Österreich-Ungarn) und wurden mit neun Millionen Goldmark und 20 Schlössern entschädigt. Sie bauten Schloß St. Emmeram aus, 500 Räume, (größer als der Buckingham-Palast), erwarben Ländereien, Brauereien, Banken, und unterstützten den tschechischen Komponisten Smetana.

Taxis sind ein lombardisches Geschlecht aus Cornello bei Bergamo. Ein Reinerus de Tasso wurde erstmals 1117 erwähnt. Er war päpstlicher Kurier. Die Grundlage des legendären Reichtums schuf Franz von Taxis (1459–1517), der den ersten Postdienst zwischen Brüssel und Wien eröffnete. Der Kaiser ernannte ihn zum Generalpostmeister. Die Familie bekam 1489 das Postmonopol für das Reich und behielt es, eingeschränkt, bis 1866. Kaiser Ferdinand II. verlieh ihnen 1650 das Recht, Titel und Wappen der Grafen de Torre et Valsassina zu führen.

Dítě za tři stovky

(Čre): Dva neznámí pobertové využili v sobotu před polednem nepřítomnosti matky a před prodejnou potravin POPRO v Mostě vzali z kočárku osmiměsíční děvčátko. Jeden z pachatelů držel dítě v náručí a pod pohrůžkou, že ho pustí na zem, vymohl na jeho matce 300 Kčs. Dítě zraněno nebylo a po pachatelích se pátrá.

▲ Dva Poláci směnili v Havlíčkově Brodě 8800 padělaných DM za 150 600 Kčs. Jeden z dvojice, Tomasz K., byl zadržen a je stíhán pro trestný čin padělaní peněz.

Hatte Jesus drei Kinder, war er geschieden?

„A JIDA'Š BYL PEKAR“...
PROTOŽE BYL ZELENÝ –
ŠTVRTNÍ JIDAŠKY!

Australische Theologin erforschte die Schriftrollen vom Toten Meer

Er wurde von der Jungfrau Maria geboren und nannte Gott „Abba“, zu deutsch: Papi. Eine Familie gründete er nicht. Er starb am Kreuz. So das Leben Jesu, wie es in den vier Evangelien dargestellt wird.

Stimmt das alles nicht? Hatte Jesus drei Kinder, war er geschieden? Die australische Theologin Barbara Thierling (61) von der Universität Sidney erforschte die Schriftrollen vom Toten Meer und behauptet: „Image-Bastler haben von Anfang an die Wahrheit beschönigt und unterschlagen.“

Ihre provokanten Thesen: 1. Jesus war nicht Sohn Gottes. 2. Er war mit Maria Magdalena verheiratet, seiner glühendsten Verehrerin. 3. Bevor der römische

bar Thierling: Die Jungfrauen-Geburt ist nur ein Mythos. Und: Jesus kam zwar in einem Bethlehem zur Welt, aber es ist nicht das Bethlehem, das bisher als Geburtsort gilt.

Die „Erkenntnisse“ gibt's bald als Buch

Die Dozentin versteht sich ausdrücklich als feministische Theologin. Ihre „Erkenntnisse“ erscheinen als Buch. Titel „Jesus, der Mann“.

Worum handelt es sich bei den Schriftrollen vom Toten Meer, die Frau Thierling enträtselt haben will? Sie wurden 1947 in Tonkrü-

gen gefunden – in Qumran, 55 km östlich von Jerusalem. Hier lebten 180 v. Chr. bis 68 n. Chr. die „Essener“, eine asketische jüdische Glaubensgemeinschaft. Die von ihnen niedergeschriebenen biblischen Texte gelten bis heute als Sensation, werden immer noch ausgewertet.

Philadelphia – US-Hautarzt Dr. Herbert Luscombe empfiehlt eine ungewöhnliche Behandlung von Insektenstichen: So schnell wie möglich die Haut um die

Quebec jako Slovensko?

OTTAWA: Zástupci Quebecu pojedou nadcházejícím týdnem na jednání s kanadskou vládou, která doufá, že se jí podaří přesvědčit tuto francouzsky mluvící provincii, aby se vrátila na jednání o ústavní. Doufá také, že pak odvrátí referendum o nezávislosti Quebecu, které se má konat v říjnu.

hindere eine Entzündung.

Bißstelle aufstecken und Aspirin-Tablette darüber reiben. Das ver-

Tragikomické chvíle zažili pracovníci sdělovacích prostředků, kteří přišli k místu konání II. řádného sjezdu Sdružení pro republiku Republikánské strany Československa, brněnskému Domu stavbařů, v sobotu odpoledne. Ohlášená tisková konference byla přesunuta z 15 h na 17 h, zjistilo se však, že jsou pozváni pouze zástupci některých novin, a tak se všichni přítomní novináři (a bylo jich jistě přes dvacet) rozhodli z kolegiální korporativní konference bojkotovat. Takováto selekce, resp. diskriminace novinářů nemá s demokracií rozhodně mnoho společného. Rokování, střežené černě oděnou bezpečností službou se psem a řadou dobrovolných pořadatelů, muselo být jistě dramatické, ne-

byl na ně vpuštěn poslanec FS za tuto stranu Jiří Konopáček, dalšímu poslanci FS Karlu Mráčkovi bylo po opuštění sálu zabráněno v návratu a podobný osud postihl další členy této strany, kteří se neztajili nekonformními názory. Jak uvedl poslanec Mráček, chtěl se mj. pokusit o zprůhlednění finanční situace ve straně, oní má přehled výhradně předseda Sládek a tajemník Vik. S kritickými názory vystoupil také zástupce zlínského organizace Z. Procházka, byl však označen za zrádce. Když krátce před 17. h předseda M. Sládek místo sjezdu opouštěl, doporučil novinářům, aby napsali, že sjezd byl úspěšný. Inu, zřejmě jak pro koho. Faktem je, že část republikánských poslanců ve FS zřejmě vytvoří opoziční skupinu nesouhlasící s postupem M. Sládka, který jim dal najevo, že bez něj jsou naprosté nuly. O těchto podivných praktikách by chtěli promluvit na připravované tiskové besedě.

Blechlavine rollt und rollt und ...

FLENSBURG (rtr/dpa/VWD/FR). Die Blechlavine auf den deutschen Straßen wird immer größer. Nach Angaben des Kraftfahrt-Bundesamtes waren am Stichtag 1. Juli 1992 im Westen der Republik gut 37,5 Millionen Kfz registriert und damit 2,6 Prozent mehr als zwölf Monate zuvor. Im Zeitraum von Mitte 1989 bis Mitte 1990 hatte die Flensburger Behörde sogar eine Steigerung von drei Prozent verbucht. Zu den zuletzt ausgemachten über 37,5 Millionen Kfz sind im übrigen noch rund 900 000 zulassungsfreie Fahrzeuge wie Mofas und Mopeds hinzuzurechnen.

In den neuen Bundesländern zählten die Statistiker aus dem Norden per Anfang Juli 1992 immerhin etwas mehr als 8,9 Millionen Kfz, darunter reichlich 4,8 Millionen Pkw, von denen mittlerweile 83,8 Prozent mit den neuen Nummernschildern ausgestattet sind. Die alten DDR-Kennzeichen werden Ende 1993 ungültig.

Summa summarum können momentan also fast 45,3 Millionen Kraftfahrzeuge am Straßenverkehr im vereinigten Deutschland teilnehmen. Vom gesamten Pkw-Bestand entfallen im übrigen über 32 Millionen Einheiten (plus 2,2 Prozent) auf die alten Bundesländer. Dort brummen des weiteren etwa 1,8 Millionen Motorräder über die Betonpisten. Gut 1,3 Millionen dieser fahrbaren Untersätze registrierten die Flensburger in Gefilden der früheren DDR.

Nalezené škorpióny

RIM/PRAHA: Agenti italské policie z Turína a ze sardinského Cagliari zakončili rozsáhlou akci proti překupnickým zbraním a drog, kteří měli napojení také na Československo. Zatčeno bylo 11 osob, mezi nimi tři čs. občané — Stanislav B. (38), Miroslav Z. (28) a Kamil S. (41). Jak uvedl mluvčí italské policie v Cagliari, bylo sedm lidí z této skupiny, včetně tří Čechů, zatčeno již v únoru, ale zpráva o tom nebyla publikována, aby nebylo narušeno pátrání po dalších pachatelích. Sedmičlenná skupina byla dopadena v okamžiku, kdy se dohadovala o tom, že z Československa by měla být do Itálie přepravena velká zásilka zbraní — a největší pravděpodobností samopale. Škorpión, odčizených ke konci loňského roku ve střední policejní škole v Holešově. Ztratilo se tam tehdy 70 kusů samopalů SA-61 a 12 pistolí. Nyní byly v různých krajích Itálie zatčeny čtyři další osoby. Z pašovaných zbraní byly zabaveny dva samopaly Škorpión, několik pistolí CZ a velké množství munice. Skupina se zabývala nejen obchodem se zbraněmi a drogami, ale také s archeologickými ná-

Nerudova láska na Moravě

Na starém letovickém hřbitově v záplavě okrasných křovin je ukryt hrob rodiny Práskových. Anna Prásková se narodila 28. dubna 1856 v Elšovicích u Volyně v jižních Čechách, v rodině ředitele panství Aloise Tichého, který byl bratrancem básníka Jana Nerudy. V roce 1878 navštívila Neruda rodinu Tichých ve Vlachově Březí. Na návštěvě se cítil velmi dobře a oblíbil si i bratrancevy děti. Nejvíce Neruda přitahovala nejstarší dcera Anička, která se do svého příbuzného zamilovala. Neruda tuto lásku stejně vroucně opětoval. V jednom dopise Neruda své »Aničce milé«, jak ji nazýval, píše: »U vás, víš, jsem se citově vykoupal. Bylo mně mezi vámi tak volno, tak milo, jak už dlouho, dlouho ne«.

Rodiče Aničky měli Nerudu rádi, ale jeho lásce nepřáli. Anička byla o osmnácti lety mladší a Neruda již v té době byl postižen zdravotními neduhy. Po úvaze došel také k názoru, že není možné, aby »Anička milá« se stala jeho choť. V jednom dopise napsala Nerudovi, koho jí rodiče chystají za ženicha. Básník jí chystal manželství doporučil a ujistil ji, že svůj přátelský vztah si k ní zachová. Anička Tichá se v listopadu 1883 provdala za hospodářského správce Vojtěcha Práška. Manželům se narodil v roce 1884 syn Emil a v roce 1886 dcera Ludmila. V květnu 1887 se odstěhovala rodina Prášková na Moravu do Vranovic. Následující rok trvale se usadila v Letovicích, kde Prášek přijal místo hospodářského správce na panství hraběte Kalnokyho.

Anička Prásková na Jana Nerudu nezapomněla. Z Letovic mu pravidelně posílala balíčky s dobrotami. Byla inspirátorkou Nerudovy básnické sbírky Prosté motivy a některých básní ze Zpěvů pátečních. Se synem Emilem se zúčastnila Nerudova pohřbu v Praze. Zemřela 28. června 1907 a její manžel 12. března 1925. Dcera Lila je pochována s rodiči. Syn Emil studoval v Brně a ve Vídni. Stal se profesorem na lékařské fakultě, nositelem Řádu sv. Savy III. a IV. stupně. Zemřel v roce 1934 a je pochován v Zagrebu.

KDYŽ TO TAK DLOUHÝ VĚZMĚ, NAŠI LITERÁRNÍ VELIKÁNÍ A VELIKÁNKY BYLY NA OZAJ VĚLA OBŠOURNÍ... AŽ ŠVAD NA JIRÁSKA V UPOZORNĚNÍ.

lezy. Její členové uvádějí do oběhu falešné bankovky a na svědomí mají i krádeže, podvody a praní špinavých peněz.

NA SHLEDANOU v lepších časech

Ve svých devětašedesátých Hovorech z Lán se Václav Havel vyznal z toho, co ho v prezidentském úřadě postillovalo, ale i zraňovalo. Poděkoval všem za přízeň i promíjení chyb. Sdělil, že rozhodnutí abdikovat v něm klíčilo už dlouho, a přiznal, že ho mrzí, že-li některými lidmi označován za člověka, který boří stát a zabíjí hřebíky do jeho rakve. V této souvislosti zopakoval veškeré své státoporné aktivity a pokračoval: »Necítím se být bořitelem společného státu, naopak se domnívám, že abdikací jsem pomohl k vyjasnění situace, pročištění vzduchu, pojmenování věcí.« Dále uvedl, že rozhodně neabdikoval pod bezprostředním dojmem vyhlášení Deklarace o slovenské svrchovanosti. »tím méně abych proti tomu protestoval,« řekl.

Ze současného vývoje prezident zklamán není. V okamžiku, kdy jeho návrhy na zachování státu nebyly vyslyšeny, už musel jednat, jak sám řekl, jako realista, a musel vzít realitu možného rozdělení státu na vědomí přesto, že je i nadále přesvědčen, že jeho zachování by bylo účinnější. Václav Havel přijímá slovenskou emancipaci jako holý fakt a »jako demokrat musím respektovat vůli voličů,« řekl.

Václav Havel rovněž vyznal, že necítí pocitu zatrpklosti, nevědomosti nebo prohry, ale naopak pocitu úlevy, protože se opět zachoval »po svém v souladu se svým přesvědčením«.

O budoucnosti republiky prezident řekl, že mu velmi záleží na tom, aby vývoj, který se zdá být neodvratný, proběhl rychle a korektně. Přijetí Ústavy ČR a Ústavy SR, má-li na celém území přestat platit federální ústava, by, podle jeho slov, mělo proběhnout v jeden den. Připomenul také, že do politiky vstupoval s úmyslem rehabilitovat ji, a vyjádřil naději, že bude moci tak, jak to mnohokrát sliboval, svým občanům pomáhat a těm, kdo mu důvěřují, být i nadále prospěšný. Na shledanou v lepších časech, ukončil své zamýšlení.

Šachový tah Prahy

VÍDEŇ: Přiznání předsedy vlády ČSFR Jana Stráského, že Československo se dostalo do údobí »procesu dvířkové rozpady«, a jeho ujištění, že v ČSFR nedojde k nové verzi trpkých zkušeností z Jugoslávie, zařadila včera rakouská tisková agentura APA do čela interview s tímto nyní nejvyšším představitelem naší republiky.

Rozhovor zachycuje přesvědčení, že problémy státoprávního uspořádání Československa budou vyřešeny do 30. září. Na otázku o ochotě české republiky případně převzít veškeré závazky ČSFR, skrývajících i problémů dlouhých, odpověděl čs. premiér, že jde o jistou velkorysost, ale že se nedomnívá, že by tato nabídka mohla být stoprocentně přijata. Označil ji za šachový tah Prahy, který, pokud by byl zanesen do státních smluv, by ovlivnil otázku nástupnictví po ČSFR. J. Stráský v rozhovoru také uvedl, že v pondělí se seje Rada obrany státu, aby prozkoumala tvrzení slovenského tisku a předsedy vlády Vladimíra Mečiara o soustředování vojáků kolem hranic Slovenska s Maďarskem.

Další otázka se týkala toho, zda Československo by bylo ochotno otevřít prázdňá kasárna po sovětských vojácích pro uprchlíky z Bosny a Hercegoviny. Premiér odpověděl, že ČSFR by mohla přijmout stovky či tisíce dětí z oblastí postižených válkou. S poznámkou o nutnosti projednání této otázky v obou národních radách J. Stráský vyslovil přesvědčení, že k uskutecnění této pomoci — vedle dalších již prováděných forem — dojde.

S Václavem Havlem odchází i Československo

Události posledních dnů v Československu, zejména abdikace prezidenta Václava Havla, a rovněž deklarace o slovenské svrchovanosti, byly o víkendu hlavními tématy zahraničního tisku. Zahraniční hodnotitelé politickou osobnost Václava Havla, jeho podíl a vliv na prosazování demokracie v ČSFR a zaměřili se i nad jeho dalším možným působením na politické scéně.

RAKOUSKO: Režim, který věznil Václava Havla celkem pět let, se zřítit nejen pod vahou nehumanitních přístupů a nesprávné hospodářské politiky, ale i pro nedostatek prozíravosti. O dva a půl roku později se oběti, právě pro nedostatek prozíravosti, stal i sám Václav Havel. Slepý pragmatismus na straně jedné a nacionalismus na straně druhé ohrožují po odstoupení prezidenta nejen hospodářskou přestavbu, ale i mezinárodní obraz «Česko-Slovenska». Napsal to v neděli ve svém víkendovém vydání nejvlivnější rakouský deník Die Presse. Předposlední akt, jak uvádí Die Presse, už Havel nepsal sám. Ten vzešel z pera slovenské vlády. To ona postavila v pátek prezidenta proti deklaraci nezávislosti, a tím ho vyzvala ukončit úlohu historického poručíkování Slováckům při reformě státního systému.

SVÝČARSKO: Podle názoru většiny komentátorů udělalo Slovensko skok do prázdna. Šance na jeho hospodářský vzestup považují za hubené a poukazují na relativně vysokou nezaměstnanost a jednostranně orientovaný průmysl. Některé deníky se domnívají, že Slovenská republika stejně jednou uzavře s českými zeměmi nový sňatek z rozumu a že Bratislava zaklepe na bránu Pražského hradu.

K oznámení demisi prezidenta Havla se oficiální místa v Bernu zatím nevyjádřila. Ale tisk jednoznačně vyslovuje politování, že Václav Havel odchází z politické scény ještě existujícího federálního státu.

NĚMECKO: Ani v nejmenším nebude Václav Havlovi připsáván konec Československé republiky. napsal v sobotu německý list Frankfurter Allgemeine Zeitung. Společný stát Čechů a Slováků se rozpadl především proto, že byl zbaven svého základu. Byly to národy a jejich mluvčí, kdo prohlásili státní jednotu za neperspektivní. Havel si může zakládat na tom, že jeho politické dílo získalo uznání. Zasadil smrtelný úder komunistické diktatuře a napomohl mladé demokracii k mezinárodní reputaci. Jeho vliv na mezinárodní scéně přitom překročil vliv vnitropolitický, konstatuje deník.

List Die Welt uvádí, že v politice vládní neústupný nákon úspěchu, a proto je třeba se ptát, proč Havel ztroskotat. Jedna z jeho chyb spočívá v tom, že jako velkoměstský Pražan nesprávně hodnotil vyostřenost národnostní otázky. Už jen skutečnost, že si vybral za svůj vzor Tomáše Masaryka, vyvolalo u Slováků zbesilé odmítnutí.

Frankfurter Rundschau píše, že rozpad Československa urychlilo vyhlášení svrchovanosti slovenským parlamentem. Odpovědní funkcionáři v Bratislavě tvrdí, že jejich usnesení je jen politickou deklarací, neboť jednoznačně vyhlášení samostatnosti by znamenalo vystoupení z federace a tím možnost, aby se Češi prezentovali jako nástupci ČSFR. Proto je jen správné, že téměř současně oznámil Československý prezident Václav Havel svou abdikaci.

USA: Rezignace Václava Havla je zněkudňujícím vyvrcholením nadějí vzbuzených poškojným povstáním, které osvobodilo jeho zemi v roce 1989, napsal v sobotu americký deník The New York Times.

POLSKO: Zycie Warszawy píše, že Slováci, či přinejmenším slovenští politici, se rozhodli vzít osud do svých rukou. Důsled-

ky jejich kroku byly okamžité. Demisi prezidenta Havla lze vysvětlovat různě: jako důstojný odchod v okamžiku, kdy jeho mise fakticky skončila, a možná i jako dramatický pokus zadržet lavinu událostí spuštěnou červnovými volbami.

MAÐARSKO: «Pokud se už Slovensko rozhodlo pro suverenitu,» píše komentátor deníku Népszabadság, «musí se k tomu přiměřeně, dospěle chovat. At se nepokouší líčit úmysly svých sousedů v horších barvách, než jsou ve skutečnosti. Aby se neobjevovaly takové názory, že národ hledající svou identitu nevyhnutelně musí vytvářet i obraz nepřítelů s úmyslem upevnění národní jednoty. Měl by vycházet z toho, že jako nejslabší budoucí státní útvar střední Evropy nebude schopen vůči sousedům nebo menšinám realizovat plně svou národní identitu, protože k tomu je hospodářsky, vojensky i politicky příliš slabý. Toto tvrzení není zlomyslnost, ale pouze konstatování faktu,» dodává list.

FRANCIE: Deník Le Parisien konstatuje, že Václav Havel odchází a s ním i Československo. Zdrazňuje, že Václav Havel oznámil své rozhodnutí krátce poté, co slovenský parlament vyhlásil svrchovanost Slovenska. Závěrem Le Parisien poznamenává: Odstupující prezident zahajuje svůj pochod přes poušť. Jak dlouho potrvá? Pro Čechy bude nepochoybně těžké vymazat z paměti a z politického života osobnost, která pro ně zůstává symbolem svobody.

ITALIE: Za prezidentem — dramatikem Václavem Havlem se zavírá opona, píše italský deník Corriere della Sera. Odchod Václava Havla ze scény je znamením, že se navždy uzavírá celá jedna epocha, která se zrodila na vlnách euforie z revoluce roku 1989 a která dosáhla k moci několikaleté pronásledované. Havlova demise zasahuje svým významem celou postkomunistickou Evropu: v historii mizelí ideály pokojné revoluce, která snila o zacelení ran v Evropě ve jméno demokracie a tolerance. Vítězí nacionalistické tendence, které vypukly na celém Východě, hlasy demagogických strán, které odlékaly lidi od hrdinů dissentu a vrhly je do náruče nových, vychytralejších vůdců.

Il Messaggero píše, že smysl Havlovy demise je v tom, že Praha nechce ztrácet čas se Slovenskem, které vyhlášením suverenity spálilo všechny mosty. List zdrazňuje, že mezi delegacemi, které navštívily Bratislavu, byli také tři členové italského parlamentu za lombardskou ligu (Liga severu). Vladimír Mečlar jim prý řekl, že doufá, že brzy přijde do Milána a do Benátek «oslatit suverenitu severní Itálie,» dodává Il Messaggero.

JEZLO PŘEVEZME FEDERÁLNÍ VLÁDA

(čre): Dnes v 18 hodin převezme podle čs. ústavy výkon prezidentských funkcí federální vláda. Odstupující prezident V. Havel se po pátéctích soukromých schůzkách s reprezentanty KDU-ČSL, ODA, KDS, ČSSD, HSD-SMS a LSU setkal v sobotu s představiteli KDH, SDE a KSČM. J. Čarnogurský řekl, že KDH Havlovi abdikaci chápe, že však tohoto kroku lituje. «Do prezidentova rozhodnutí se mší náš pocit napětí z toho, co nás čeká v budoucnosti,» uvedl J. Čarnogurský po setkání s prezidentem. «Sluší se stisknout ruku na rozloučenou,» glosoval setkání předseda SDE P. Weiss. Stanovisko KSČM je vyjádřeno v otevřeném dopise, v němž předseda KSČM J. Svoboda apeluje na odstupujícího prezidenta, aby znovu zvážil možnost své kandidatury na prezidentský úřad. Podle něj

CHCETE SI TO NECHAT?

Stalo se na gynekologickém oddělení pro Brno-venkov na Obřiním trhu v Brně. Mladá vdaná paní se chtěla přesvědčit, je-li opravdu v naději čili nic. Sestra, která ji vyšla z ordinace zavolat a zároveň zjistit příčinu její návštěvy, se po vyslechnutí důvodu na chodbě před ostatními čekajícími zeptala: «Chcete si to nechat, nebo ne?» Mladá paní zůstala otázkou poněkud šokována. Nejen snad tím, že byla položena před mnoha svědky, ale spíše způsobem, jak byla položena. Tedy mezi dveřmi by se mohlo rozhodnout o osudu «toho»? Představte si na jejím místě mladou dívku, víceméně rozhodnutou ponechat si plod svého hřmchu. Po jen tak mimochodem pronesené otázce si může snadno říci — tak ono vlastně o nic nejde — a o osudu lidského života by bylo rozhodnuto. Právní zákazy toho nikdy moc nevyřešily a jsou svým způsobem albismem. Zde může pomoci pouze trpělivá a laskavá věta (ne žlučovitě výlevy). A začít se s ní musí především ve zdravotnictví. Dokud budou lékaři, kteří budou interrupce bez uzardění ochotně provádět, dokud se budou sestry bezostyšně ptát: «Chcete si to nechat?» do té doby se v počtu interrupcí nezmění nic.

Moslem-Protest gegen Reifen

BANADAR SERI BEGAWAN, 23. Juli (Reuter). Nach Protesten von Moslems hat eine japanische Reifenfirma mehr als 300 Autoreifen aus Brunei zurückrufen müssen. Die Moslems hatten nach Angaben des Fahrzeugimporteure Goh Hock Kee Motor bemängelt, daß das Profil der Reifen Koranversen ähnele. Die islamischen Behörden hätten daraufhin den Rückruf der als Beleidigung des Islam angesehenen Reifen angeordnet.

stejnou záruku V. Havel představoval i pro maďarskou menšinu.

V prohlášení ČSSD se uvádí, že Čs. sociální demokracie nerezignuje i přes současnou státoprávní krizi na další společné soužití českého a slovenského národa. ČSSD však respektuje emancipační snahy Slovenska a jejich reflexi ve státnosti české, konstatuje se zde. Poslanec ČSSD budou v připravované ústavě iniciovat přímou volbu prezidenta ČR občanským hlasováním.

JAKO DE GAULE TENEBE V OUBER PĚCKU!

není v ČSFR jiná osobnost, která by byla schopna sjednotit různorodé zájmy vyjádřené volbami. «Společný stát, založený v roce 1918 prvním prezidentem T. G. Masarykem a dalšími osobnostmi, by měl obstát i v dnešní nálehavé historické zkoušce,» praví se v dopise.

Velké obavy z budoucnosti vyjadřuje také stanovisko Maďarské občanské strany. Prezidentovu abdikaci hodnotí jako těžkou ztrátu pro Slovensko, zmítné hlubokými politickými protiklady. «Osoba Václava Havla v období komunistické diktatury, jakož i v období následujícím znamenala pro zahraničí svým morálním postojem, ochranou demokratických svobod včetně ochrany práv menšin záruku, že ČSFR neсеjde z cesty nastoupené v roce 1989,» píše se v prohlášení. Vyzvedává se tu, že

PRAG, 21. Juli. Sechs Schläge hallen von der Turmuhr des Schlosses herüber. „Fünf, vier, drei, zwei, eins, null“, zählt der Sprecher, der bald Botschafter wird. „Ich bin frei“, sagt der Bürger Václav Havel, der einen Augenaufschlag zuvor noch Staatspräsident war. Mit dem ihm eigenen schüchternen Lächeln, umringt von Freunden und Beratern, scheidet Havel nach zweieinhalb Jahren aus dem Amt. Im Schloßpark von Lány unweit Prag, wo Tomáš Garrigue Masaryk, der erste Präsident der Tschechoslowakei und das große Vorbild Havels, die Sommermonate verbrachte und begraben liegt, geht auch die Zeit des mutmaßlich letzten tschechoslowakischen Präsidenten zu Ende. „Ich bin nicht traurig“, sagt Havel über seinen Abschied von der Macht. Die Erleichterung ist ihm anzusehen. Vom Joch des Protokolls befreit, darf er endlich wieder in der Öffentlichkeit rauchen, wann ihm es paßt – auch die Herrschaft seiner Berater ist vorüber.

Im sonnigen Park von Lány, am Ufer eines grünlich schimmernden Teiches, scheint es, als kehre Havel unmittelbar in seine vorrevolutionäre Welt zurück. Der Abschied vom Präsidentenamt gleicht eher dem Klassentreffen eines Dissidentenjahrgangs als einem Staatsakt. Unter Ahorn und Esche haben sich noch einmal viele von Havels Mitstreitern versammelt: Pavel Tigrid ist da, „Sascha“ Vondra, Eda Krieseová, Michael Žantovský und Karl Fürst Schwarzenberg. Des Präsidenten Tafelrunde steht vor der Zerstreuung: Vondra will seine Reiseerlebnisse der Tschechischen Republik als stellvertretender Außenminister zur Verfügung stellen. Žantovský wird in Washington Botschafter eines de facto schon zerbrochenen Staates. Tigrid geht fischen in Frankreich, und Schwarzenberg, vor seiner Kanzlerschaft nach eigener Darstellung „Forst- und Gastwirt“, kümmernt sich um seine Güter.

Neben den Beratern lagert in Lány eine Schar „ausgewählter“ Journalisten auf der Wiese zu Füßen Havels, der ein letztes Mal als tschechoslowakisches Staatsoberhaupt die verhaßte Krawatte zuzieht. Mit den dahinschwindenden Minuten der Präsidentschaft verlieren sich in der übrigen Ausflugsgesellschaft dagegen schnell die Zeichen der textilen Etikette. Bei grätenreichem Karpfen, Pilsner Bier und mährischem Wein machen Statistiken und Anekdoten über die 935 Tage Havels auf der Prager Burg die Runde. 30 Staatsbesuche habe er gemacht, soundso viele Verträge unterzeichnet und zehnmal mehr Interviews gegeben – als ob sich des Präsidenten Leistung in nackten Zahlen messen ließe. Fast nibelungentreu spricht Havel seinerseits vom Dank für seine Berater und Beamten, die oft seine Freunde waren. Sonst werde ihnen wahrscheinlich sowieso keiner danken, da sie doch immer nur Gegenstand „nebulöser“ Kritik gewesen seien, sagt er. Der Hausherr lobt das Personal; ihm selbst blieben die wiederholten Anflüge von Arroganz manches nachgeordneten Chargen sicherlich erspart.

In kurzärmeligem Hemd berichtet Havel noch einmal von seinem Streben, Toleranz, Humanismus und Moral in die Politik einzuführen, eine nach Jahrzehnten des Totalitarismus „völlig verwüstete“ Gesellschaft wiederaufzurichten und das

Land in die internationale Gemeinschaft zurückzuführen. Gescheitert seien er und andere an der Aufgabe, die Tschechoslowakei als reformierten Bundesstaat zu erhalten. Die Emanzipationsbestrebungen der Slowaken seien ein historischer Prozeß, der nicht von einem einzelnen aufgehalten werden könne. Für eine Volksabstimmung über das Schicksal der Tschechoslowakei sei es nun zu spät, bestenfalls könne man nur noch die Entscheidung der beiden Republiken bestätigen. „Viel leicht war die Tschechoslowakei nur eine historische Anekdote“, sagt der Schriftsteller und Publizist Tigrid später im Schatten eines Baumes. „Dreimal habe ich den Versuch gesehen, eine demokratische Tschechoslowakei aufzubauen. Dreimal ist er gescheitert.“

Der Ex-Präsident gibt sich, obschon gerade erst von der jahrelangen Pflicht zum Optimismus befreit, wesentlich zuversichtlicher. Tschechen und Slowaken hätten schon Schlimmeres überstanden als die Separation, tröstet Havel eine Journalistin, die ihn mit Tränen in den Augen bat, die Tschechen „nicht zu verlassen“. Solche Absichten hat Havel sowieso nicht, das ließ er mehrmals durchblicken. Zwar will er zunächst einmal Ferien machen, „lesen, schreiben und singen“. Dann aber sei wieder mit ihm zu rechnen. Ob in der Funktion des tschechischen Präsidenten, muß sich noch zeigen. Ohne seine Kandidatur für ein noch gar nicht geschaffenes Amt zu erklären, hat Havel schon seine Bedingungen gestellt: Er wolle kein Präsident sein, der nur „Kränze niederlegt“. Der Präsident müsse direkt vom Volk gewählt werden, um der Verfassung nach gegen eine denkbare „Diktatur des Parlaments“ agieren zu können. Er müsse unter genau festgelegten Bedingungen das Parlament auflösen dürfen und die Macht haben, Gesetze zurückzuverweisen. Er solle internationale Verträge unterzeichnen dürfen und den Oberbefehl über die Streitkräfte haben.

Ob der „andere Václav“, der tschechische Ministerpräsident Klaus, jedoch freiwillig so viele Kompetenzen an das Staatsoberhaupt abgeben mag, ist zweifelhaft. Aus seiner Demokratischen Bürgerpartei (ODS) kommen deutliche Signale, wonach eher an eine symbolische Rolle für das Präsidentenamt gedacht ist. Einer Kandidatur Havels für dieses Amt ginge daher sicher eine wenn auch mutmaßlich nur interne Auseinandersetzung zwischen dem Machtpolitiker Klaus und dem Moralisten Havel voraus. „Die beiden Václavs gäben ein hervorragendes Tandem ab“, sagt Pavel Tigrid halb im Scherz, halb im Ernst und fügt hinzu: „Der Träumer und Humanist vorne, der Buchhalter hinten.“ Havel, auf sein Verhältnis zu Klaus befragt, faßt seine Antwort, die ersten Minuten der „Freiheit“ genießend, in salomonische Worte: „Als einfacher Bürger der Tschechischen Republik stehe ich loyal zu meinem Ministerpräsidenten.“

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	1 FRF	5,67	(5,64)
Italská lira	1000 ITL	25,21	(25,15)
Rakouský šilink	1 ATS	2,72	(2,71)
Německá marka	1 DEM	19,19	(19,10)
Švýcarský frank	1 CHF	21,78	(21,30)
Americký dolar	1 USD	27,94	(28,13)
Anglická libra	1 GBP	54,53	(54,54)

BRÍFINK NA ROZLOUČENOU

I v třicetistupňovém pářáku postávali včera odpoledne před lánským zámekem hloučky lidí. Někdo přišel s kytličkou a úzkostlivě ji chránil před nemilosrdnou palbou slunečních paprsků, někdo se zašel rozloučit jen tak – prostým stiskem ruky, poděkováním, úsměvem. Prezidentu Havelovi zbývalo po 935 dnech v úřadě patrně poslední federální prezident už jen několik málo hodin. Po pracovním dni na Hradě se rozjel do Láň, provázen svými spolupracovníky, aby se v poklidu zámekového parku rozloučil s novináři, ale i s místním personálem. Od půl páté do šest probíhal brífink pod štítmem nebe, kde se V. Havel zamýšlel ještě jako státník nad svými úspěchy i prohrami, kde skládal účty z péče o stát a jeho občany, ale i o Pražský hrad. Vyprávěl, jak těžce začínala prezidentská kancelář (P. Tigrid později připomenul, že měla z výřků techniky pouze psací stroje a dvě zastaralé kopírky, což na pobočku ÚV KSČ byl zřejmě dostatečný přepych), líčil, jak ze 450 zaměst-

nanců podle nového řádu začalo na Hradě pracovat jen 170 lidí, jak se rodily jednotlivé, tiskem tak často kritizované sekce. Hovořil o svých iniciativách, plánech, námětech i politických střetech, o současném mezinárodním postavení ČSFR, i o tom, co se nám za uplynulé období vydařilo. Přiznal, že se těžce smiřuje s pravděpodobným rozdělením státu.

Bližila se 18. hodina. Skončila část dotazů a odpovědí. „Pět, čtyři, tři, dva, jedna, nulá!“ odpobírali všichni poslední sekundy, které prezidenta Havla dělily od občana Havla. Jako by z něj spadl balvan. Usrkl si plva (na celé odpoledne, vlastně podvečer, mu bohatě stačila třetinková sklenice) a s gusem oznámil: „Tak a teď už nemusím mluvit spisovně!“ Usadil se na kraj jezírka do proutěného křesla, a tam v odumtláclém dni nad decinkou blého uvažoval nahlas a znovu a znovu odpovídal na otázky, naslouchal připomínkám, smál se. Odpovídal ochotně a nespisovně, přesně podle chuti.

V sedm večer setkání skončilo. Bývalý prezident se šel ještě rozloučit s lánec-kým personálem. „Rozloučíte se i s Pražany?“ zněl jeden z posledních dotazů. Havelova odpověď prorazila vážnost chvíle tak, že se všichni rozesmáli a loučení nebylo vůbec smutné: „Jsem Pražák a Pražákem zůstanu. Jako Pražák jsem neabdikoval!“ Vraceli jsme se do stáde ještě rozpálené Prahy. V uších mi zněla slova lánecké hospodyně: „Byli bychom rádi, kdyby se sem vrátil.“

Stabilizace pokračuje

PRAHA: Stabilizaci československé ekonomiky potvrzuje zejména nízká míra inflace, která činila za prvních šest letosních měsíců tři procenta, a příznivý vývoj platební bilance, která dosáhla ve stejném období přebytku asi 570 milionů dolarů (zhruba 15,7 miliard korun). Uvádí se to mj. ve zprávě o měnovém vývoji v ČSFR v prvním pololetí letošního roku. Podle sdělení tiskového mluvčího SBCS M. Švebily pokračují pozitivní tendence v čs. ekonomice a nejsou zasaženy současným politickým vývojem.

Audience velvyslanců

PRAHA: Prezident V. Havel včera přijal k nástupní audienci nového velvyslance USA v ČSFR Adriana A. Borsoru. „Těším se na svůj pobyt v Československu a na setkání s lidmi obou republik.“ řekl český americký velvyslanec bezprostředně po přijetí. Anglicky pak sdělil, že předal V. Havelu

nové přijal rovněž k nástupní audienci velvyslance Indie a Ukrajiny. je jeho přínos pro demokracii a projevu- je velký zájem o Československo. Prezident

tkání s lidmi obou republik.“ řekl český americký velvyslanec bezprostředně po přijetí. Anglicky pak sdělil, že předal V. Havelu

Nach Verhören und dem Verschicken von Freikarten für die Spiele an die Beamten wurden die Rothäute aus Bad Segeberg unter dem Geheul der anderen Indianer wieder in die Freiheit entlassen.

Jetzt dürfen sie wieder mit Lust dem Rauchen fröhnen, ohne es verschämt verbergen zu müssen: Havel und Zantovský.

Königin Isabella liebte Kolumbus

Deshalb entdeckte er Amerika

„Gott schickte mich aufs Meer und gab mir das Feuer zur Tat.“ So schrieb Christoph Kolumbus, der berühmteste aller Seefahrer. Mit der Tat meinte er das welthistorische Ereignis vom 12. 10. 1492, als er im heutigen San Salvador erstmals amerikanischen Boden betrat.

Was der Mann aus Genua verschwie: Nicht nur durch Gott fühlte er sich angefeuert. Auch Spaniens Königin Isabella schenkte ihm Glut und Mut. Sie liebte Kolumbus – deshalb entdeckte er Amerika.

Diese Enthüllung findet sich in einer Kolumbus-Biographie, die soeben in Italien erschienen ist. Autor Sandro Dini (55) stützt sich auf

bisher nicht ausgewertete Briefe des großen Abenteurers. Sie waren 1988 in einem amerikanischen Antiquariat aufgetaucht.

Kolumbus wollte Indien auf dem westlichen Seeweg ansteuern. Er ahnt nicht, daß er dadurch in der Neuen Welt landen wird. Johann II. von Portugal kann sich nicht für das Vorhaben erwärmen. Daraufhin wendet Kolumbus

Indianerüberfall im Bahnhof

ROSTOCK, 23. Juli (dpa). Wildwest auf dem Rostocker Hauptbahnhof: Die Ankunft von Indianern der Karl-May-Spiele Bad Segeberg mit Indianergeheul und Schreckschüssen irritierte sechs Beamte

der Bahnpolizei Mittwoch nachmittag derart, daß sie zwei Indianer-Darsteller und den Intendanten der Karl-May-Spiele Bad Segeberg, Jürgen Lederer, mit gezogener Pistole festnahmen. Winnetou-Star Gojko Mitic entkam den Beamten nur, weil er von Hunderten von Autogrammjägern umringt war.

sich an Spaniens König Ferdinand.

Sie ist blond und wohlproportioniert

Während er ihm besessen den Indianer-Plan unterbreitet, wandern seine Blicke zur Königin. Isabella ist blond, von wohlproportioniertem Wuchs, hat ebenmäßige und heitere Züge, grünblaue Augen.

Sie schimmern verdächtig, als der Mann mit der Adler-nase sie immer wieder anschaut. Bald nennt sie ihn

zärtlich „Schöner Fremder“. Sandro Dini: „Er ist das Gegenteil von ihrem Gemahl.“ Dieser gibt sich verschlossen. Kolumbus aber besitzt Ausstrahlung. „Ihm waren“, so Dini, „bereits viele Damen und Huren erlegen.“ Er hat auch schon eine Ehe hinter sich – mit der Portugiesin Fillipa. Sie starb nach vier Jahren. In Spanien himmelt ihn ein Mädchen aus dem Vulkan: Beatriz...

Leidenschaftlich geliebt aber wird er von der Königin. „Sie verbringt zwei Tage und zwei Nächte mit ihm“, schreibt Dini. Riskiert am

streng katholischen Hof Kopf und Kragen. Danach setzt sie Himmel und Hölle in Bewegung, damit der Geliebte die Erlaubnis und das Geld für seine Reise bekommt. Dini: „Sogar den Verkauf ihrer Juwelen bietet sie an.“

Am 3. August 1492 ist es soweit. Von Palos aus segelt Kolumbus in Richtung der untergehenden Sonne. Weitere Entdeckungsfahrten folgen. Als er 1494 auf Haiti seine erste Siedlung gründet, nennt er sie nach seiner königlichen Herzensdame „Isabella“.

PROTI GUSTU...

Horká linka z Bratislavy

Svrchovanost Slovenské republiky byla deklarována 17. července. Jak se tato skutečnost projevila ve slovenském tisku, jaká je nálada mezi lidmi a co si o tom myslíš ty?

„Jistě jsi také viděl ten záběr v televizi, který točilo košické studio, kdy sedm osm lidí stálo kolem velkého ohně; tak tento obraz byl na většinu Slovenska, kde lidé dělali vetry. Touto trochu archaickou formou, v dnešní době družic a computerů ukazovali světu, jaké povahy je jejich emancipace. Já mám dojem, že tohle je přesně způsob, jak dát najevo svātu zaostalost a nepochopení těch procesů, které teď v Evropě probíhají. Je to velmi špatná forma, jak o sobě dávat vědět. Lidé nějaké velké nadšení neprojevovali a těch pár lidí, kteří se dneska těšili, jsou lidmi, které motoricky známe z jiných manifestací. Například taková, kteří před ča-

sem vylamovali v SNR dveře. Nenazval bych je vlastenci v tom pozitivním slova smyslu. Pro mne tento akt vyhlášení svrchovanosti vyznívá spíš velice rozpačitě, myslím si, že k nějaké emancipaci se dá dojít naprosto jiným způsobem. A co píší noviny. Víš, to je tak: třeba deník Koridor, blízký HZDS, ten píše vždycky velice pěkně o této straně. To je takový skutečně stranický, nenávisť chrlící deník, který já velice nerad čtu, protože si myslím, že si tím člověk kazí vkus. Samotnou svrchovanost samozřejmě zaznamenaly všechny noviny, ale v komentářích zůstaly velice opatrné, protože teprve budoucnost ukáže, jaký to byl vlastně den. Do-

konce ani va spřízněných denících nemá Mečiar takovou podporu, jakou by si asi představoval a jakou by si chtěl.

Scheidung im guten

Als „hitzig“ hat der tschechische Premier Vaclav Klaus die nächtlichen Scheidungsverhandlungen mit seinem slowakischen Gegenüber Vladimir Meciar charakterisiert. Auf einer Pressekonferenz zur Geisterstunde zeigten die beiden Spitzenpolitiker der Tschechischen Republik und der Slowakei allerdings Einigkeit im Spaltungswunsch. Wenn die Parteichefs ihre am Donnerstag morgen geschlossene Vereinbarung parlamentarisch umsetzen können, wird die tschechoslowakische Föderation auf friedlichem Wege in zwei selbständige Republiken umgewandelt.

Zufriedenheit kann nach dem viertägigen Verhandlungsmarathon insbesondere im Lager der Bewegung für eine Demokratische Slowakei (HZDS) herrschen. Was in Form einer Absichtserklärung mit der Delegation der tschechischen Demokratischen Bürgerpartei (ODS) über die künftige Zusammenarbeit zwischen den beiden Republiken vereinbart wurde, kommt den ursprünglichen Vorstellungen des HZDS-Chefs Vladimir Meciar ziemlich nahe. Im Bemühen, Verzögerungen im politischen und wirtschaftlichen Reformprozeß zumindest in der Tschechischen Republik durch eine rasche Lösung der Pattsituation zwischen Prag und Bratislava zu vermeiden, ist ihm ODS-Chef Klaus in Richtung auf ein Konföderationsmodell sehr weit entgegengekommen.

Widersprüchlichkeiten in Einzelpunkten sind allerdings nicht zu übersehen. Weiterhin sollen die zwei Republiken in den wichtigsten Partnerstaaten jeweils von ein und demselben Botschafter vertreten werden. Sollte es zwischen Prag und Bratislava zu außenpolitischen Interessensgegensätzen kommen, muß dieser Vertreter im Dienst zweier Herren wirklich außerordentliches diplomatisches Geschick beweisen. Auch in der Sicherheitspolitik gibt es offene Fragen. So eben hat die Föderalregierung ein Gesetz über die Aufspaltung der gemeinsamen Armee in ein tschechisches und slowakisches Heer eingebracht.

Das größte Fragezeichen steht allerdings hinter den wirtschafts- und finanzpolitischen Vereinbarungen. Geplant ist nach dem Parteienabkommen eine Zollunion nach außen und ein Vertrag über freien Verkehr von Waren, Kapital und Arbeitskräften innerhalb beider Republiken. Zweifelloß müßte dies von einer gemeinsamen Währungs- und Steuerpolitik flankiert sein, über die bis jetzt aber noch kei-

ne Übereinstimmung erzielt werden konnte. Denn in Prag und Bratislava bestehen sehr verschiedene Vorstellungen über die künftige Höhe für die Einkommen- und Mehrwertsteuer, die Anfang kommenden Jahres eingeführt wird. Zudem hat der neoliberale Klaus den radikalen Abbau von Subventionen angekündigt, während Meciar für die Aufrechterhaltung von Staatsbeihilfen in vielen wirtschaftlichen Bereichen plädiert. Ungleiche Steuer- und Wettbewerbsbedingungen in den beiden Republiken könnten die Errichtung einer Zollgrenze zumindest für einen der Partner unumgänglich machen. Die Teilung der Währung wäre dann kaum zu umgehen.

Der politische Wille zur Trennung in Güte und Vernunft — das zeigt das Ergebnis der Gespräche — ist allerdings in beiden Republiken groß. Sowohl in Bratislava wie auch in Prag wird mit Hochdruck an den Republikverfassungen gearbeitet. Noch im August will das slowakische Parlament ein Grundgesetz verabschieden, Vorschläge sind in dieser Woche bereits vorgelegt worden. Auch im tschechischen Parlament hat sich bereits eine entsprechende Ausschuß konstituiert. Bis zum Herbst könnten demnach beide Republiken soweit sein, die bisherige CSFR-Verfassung durch eigene Konstitution zu ersetzen.

Meciar und Klaus haben in ihrer Vereinbarung den 30. September als Stichtag für die Auflösung der Föderation bekräftigt. So wird der Vorschlag des Prager Sozialdemokraten Milos Zeman wohl bestenfalls noch ein nostalgisches Zeichen setzen können. Alle Bürger der Hauptstadt, die sich mit dem Ende der CSFR nicht abfinden wollten, sollten sich in den nächsten Tagen ein Abzeichen in den tschechoslowakischen Nationalfarben anstecken, schlug Zeman vor.

Erben der CSFR für enge Kooperation

ug PRAG, 23. Juli. Die Teilung der CSFR in zwei unabhängige Staaten ist zwischen den jeweils stärksten Parteien der beiden Republiken beschlossene Sache. Der tschechische Ministerpräsident Vaclav Klaus und der slowakische Premier Vladimir Meciar einigten sich in der Nacht zum Donnerstag in Bratislava (Preßburg) auf die Vorlage eines Gesetzentwurfes, der das „Ende der Föderation“ besiegeln soll. Gleichzeitig streben sie eine enge Zusammenarbeit beider Republiken in der Außen-, Verteidigungs- und Wirtschaftspolitik an. Die Vorschläge der von Klaus und Meciar geführten Delegationen der tschechischen Demokratischen Bürgerpartei ODS und der Bewegung für eine Demokratische Slowakei HZDS bedürfen noch der parlamentarischen Bestätigung.

Laut ihrer „politischen Vereinbarung“ wollen sich ODS und HZDS dafür einsetzen, daß beide Republiken Verträge über eine Zollunion, eine Freihandelszone und den freien Verkehr von Arbeitskräften, Waren und Kapital abschließen. Unklar ist allerdings noch, ob beide Republiken eine gemeinsame Währung behalten und sich auf eine einheitliche Steuerpolitik einigen können. In diesem Punkt bedürfe es weiterer Verhandlungen, sagte Klaus.

Außenpolitisch sollen die beiden Republiken, die als völkerrechtlich selbständige Subjekte auftreten werden, laut der Vereinbarung in wichtigen Partnerländern, beispielsweise in den EG-Staaten, von einem gemeinsamen Botschafter vertreten werden.

prahu do zaměstnání.
P. P. S. Jízdenka za 4 Kčs bude stát i nadále 4 Kčs. Je to mnohem levnější než jezdit do práce autem.

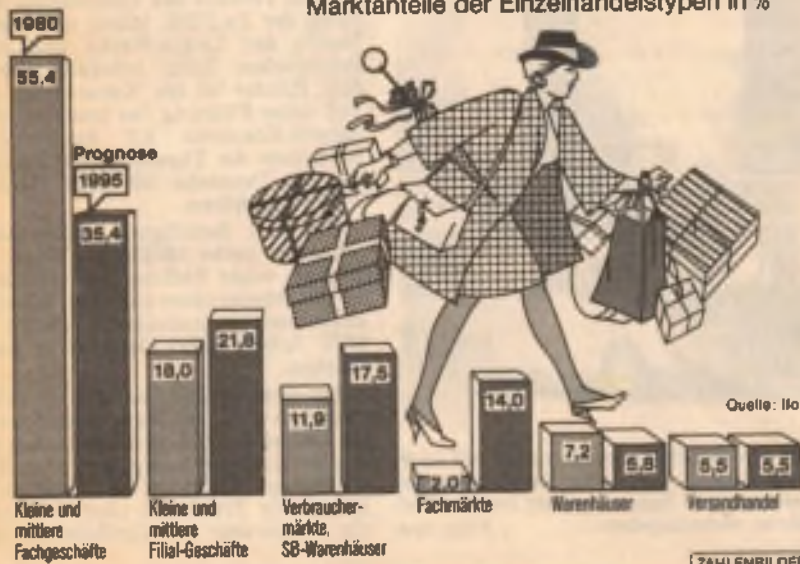
by měli právo vybírat pokuty. Stovka za jízdu bez platné jízdenky by se měla zvednout na 400 Kčs, ale zatím se zvýšení prohodila.
P. S. V Německu někteří zaměstnavatelé platí svým lidem až 50 % nákladů na do-

studentické 80 Kčs, důchodci zaplatí 90 Kčs, měsíční občané jízdenka bude za 200 korun, čtvrtletní za 500 Kčs a roční za 1700 Kčs. Turistické jízdenky mají stát od 30 do 100 korun podle počtu dní. Ve sportovním koší tvoří náklady na jízdenku jen 1,3 % a dále klesají; čtvrtina Pražanů ležící z nejrůznějších důvodů zadarmo (děti, důchodci) a tržby dopravních podniků jsou menší z roku na rok.

Město počítá do roku 2000 s výdaji 86 miliard korun na elektrické trakce, metro a komunikace, abychom vůbec udrželi evropský standard dopravy občanů. Správnější by byl tarif, odstupňovaný podle zón, kdy platíme za délku trasy, ale ten se připravuje až na příští rok. Znevýhodňují se tím totiž občané sídlící, kteří dojíždějí do práce třeba přes pól města. Protože se očekává, že spousta lidí bude raději riskovat jízdu načerno, k 45 stálým režimům by mělo přibýt i 120 městských policistů (a od října dalších 200), kteří

Einzelhandel - gestern und morgen

Marktanteile der Einzelhandelstypen in %

Kyselé jablko může být v letošním horkém létě osvěžením, ale nic není tak nepříjemné jako kousnout do kyselého jablka zdražování. To Prahu nemine v říjnu, kdy se zvýší ceny tramvajenek. Podle výsledků hlasování přítomných účastníků na pátečním zasedání Magistrátu hl. města Prahy 19 pro zdražení, dva se nezúčastnili a jeden hlas byl proti. Vyjadřuje to snahu vyřešit problém, jak získat peníze na provoz dopravních podniků v našem hlavním městě. Náklady rostou tak rychle, že dotace nestačí: např. autobusy Karosa stá- vají 400 tisíc, teď 1,2 miliónu korun; va- gón metre podražil z 3 miliónů na 18 a tramvajový vůz z 900 tisíc na 3,5 miliónu korun! Stejně vylétly nahoru i ceny eska- látorů v metru a náhradních dílů. Proto bylo schváleno zdražení, které sice přinese jen 400 miliónů korun, ale i to pomůže po- kryt část provozních nákladů a zahájit nutné investice.

Žákovské jízdenky budou stát 70 Kčs.

Horké léto hořkých rozhodnutí

Poslední den v prezidentské funkci

V. Havel se sešel s V. Klausem a M. Udem

PRAHA: Prezident V. Havel se včera odpoledne před svou abdikací sešel na Pražském hradě s předsedou ČNR M. Udem a předsedou České vlády V. Klausem. Oba představitelé České republiky V. Havlovi poděkovali za všechno, co za dva a půl roku ve funkci prezidenta ČSFR vykonal.

»Jakkoli to není chvíle radostná, věříme, že to není chvíle poslední. Počítáme s tím, že se V. Havel objeví znovu jako významná osobnost na úrovni České republiky,« uvedl v úvodu setkání V. Klaus.

V. Havel konstatoval, že chce sloužit spoluobčanům, a bude-li mu k tomu dána v budoucnu příležitost, »je k dispozici«.

M. Ude poděkoval V. Havlovi za to, že vrátil do české politiky úzus, podle kterého má člověk svým životem stát nejen za tím, co si myslí, ale také za tím, co dělá. »Přeji si, aby tento úzus zůstal v české politice s vaším jménem spjat teoreticky i prakticky po dlouhý čas,« řekl M. Ude.

V. Klaus a M. Ude V. Havlovi předali Archiv český, obsahující kopie listinách materiálů českého státu od jeho nejstarších časů až do doby Karla IV.

Předseda vlády ČR V. Klaus se domnívá,

že nemá cenu dále volit federálního prezidenta. Česká vláda, jak řekl V. Klaus, počítá s tím, že bude s V. Havlem konzultovat jednotlivé varianty Ústavy České republiky.

V reakci na názor V. Havla, podle kterého by měly česká ústava a slovenská ústava nabýt účinnosti zároveň, aby na celém území Československa mohla najednou počítat platnosti federální ústava, premiér Klaus uvedl: »Myslím, že to je jedna z eventualit. Nikdo ale nemůže předvídat rychlost, s jakou dojde k vyhlášení té či oné ústavy.«

V. Klaus potvrdil, že se předsedové a místopředsedové ODS a HZDS znovu sejdou ve středu v Bratislavě, aby jednali o dělení kompetencí a o personálním obsazení dalších federálních orgánů.

Za asistence strážce Pražského hradu byla včera v 18.00 hodin v souvislosti s abdikací prezidenta ČSFR V. Havla stažena standarda prezidenta ČSFR, která vlála nad Pražským hradem při pobytu hlavy státu na území Československa.

Bil'akovi hrozí deset let

V budově federálního ministerstva vlntra se včera konala tisková konference s ředitelem prokurátorského dozoru JUDr. V. Nechanickým o vyšetřování vstupu voják Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968.

Trestní stíhání bylo přerušeno v únoru tohoto roku, když byla sice prokázána skutková podstata trestného činu vlastizrady, ale nebyl k dispozici dostatek důkazů pro vznesení obvinění proti konkrétním osobám. Kopie dopisu, který obdržel minulý čtvrtek prezident ČSFR V. Havel od prezidenta Ruské federace B. Jelcina, však vnesla do vyšetřování nový impuls. Na základě tohoto dokumentu bylo v pátek rozhodnuto o pokračování trestního stíhání, a to pro naplnění trestné podstaty porušení zákona o ochraně míru. Poslední žijící signatář zvacího dopisu V. Bilak je tedy trestně stíhán již od všercejšího dne.

Prokurátor Nechanický sdělil, že bude obviněný stíhán na svobodě. V. Bilakovi hrozí trest odnětí svobody až deset let. K vedlejším trestům, například k zabavení majetku, podle slov prokurátora Nechanického dojit nemůže. V. Bilak je v současné době stíhán ještě pro další dva trestné činy, a to pro vývoz dolarů z Československa do Sovětského svazu a pro trestný čin hospodářské nečinnosti, tedy pro neoprávněné poskytování důchodů některým vybraným funkcionářům KSČ.

K problému vlivu zvacího dopisu na příchod voják Varšavské smlouvy prokurátor

Nechanický řekl, že ať byla intervence přímým důsledkem pozvání nebo ne, k porušení zákona o ochraně míru došlo už tím, že byl dopis napsán. Zároveň však připustil, že dopis těžko mohl být impulsem k tak bezchybně zorganizované akci a že společenskou nebezpečnost činu posoudí až soud. K určitým těžkostem může dojit v souvislosti s posuzováním pravosti Bilakova podpisu na dokumentu, protože grafolog bude potřebovat jeho originál, který je v současné době v Moskvě, a je otázkou, jestli nám ho bude ruská vláda ochotna dát k dispozici.

Wird beim Handkuß tatsächlich die Hand geküßt?

Nein. Nicht einmal ein Kußmund wird angedeutet. Und einen Schmatz gibt es schon gar nicht. Der Herr neigt sich über die Hand der Dame und nähert sich mit seinen Lippen dem Handrücken, ohne ihn zu berühren. Deshalb darf die Dame auch Handschuhe tragen. Wichtig: Mir einem Handkuß werden nur verheiratete Frauen begrüßt. In größerer Runde aber niemals nur eine, sondern alle. Auf der Straße ist der Handkuß tabu, über den Tisch hinweg auch.

Návrat z cesty světem

Pan L. Urban se tady neměl špatně a jako vedoucí provozu pro chemickou výrobu v Komunistických službách v Novém Bydžově si vydělal i dost peněz. Jen mu tady něco scházelo... V roce 1974 emigroval s rodinou do Německa. Zůstala tady jen třináctiletá dceračka, kterou pak marně přes Červený kříž vymáhal. Neutklil bez koruny, a tak si mohl v Kolíně nad Rýnem pronajmout hotel. Dařilo se mu dobře, ale zase mu něco scházelo...

Přes Itálii se dostal do Kanady. Tentokrát odjel i s malou dceruškou, pro kterou dal zfalšovat pas a kterou mu jeden známý přivezl. V Kanadě si s bratrem koupili

restauraci, jenže sedli na lep podvodníkoví a pmlíli o všechny peníze. Tak začal znova jako kuchař a po práci si na univerzitě doplňoval znalosti chemie. Později si otevřel

firmu FILIPAX na výrobu saponátů, stal se spolumajitelem český psaných novin. Náš hlas a část výtisků posílal do Čech. Neměl se špatně, ale něco mu stále scházelo...

V roce 1990 si na konzulátě přečetl výzvu, že se mají emigranti vrátit a pomoci Československu. Za pár dnů měl sbaleno a těšil se domů. Je rád, že se vrátil a že padl komunismus. Je trochu rozčarován z přetrvávající byrokracie — za celý rok se mu například nepodařilo přihlásit se k pobytu v Novém Bydžově. Těmto formalitám vyhověl, až když koupil v nedalekém Chlumci dům a jako majitel se do něj nastěhoval. Byl překvapen, jak dlouho trvá, než mu vrátí majetek »propadlý státu«.

»Podmínky pro podnikání jsou tady příšerné a asi vydrží jen velice silní jedinci,« směje se pan Urban. Koupil od jednoty malou samoobsluhu, kde nyní vyrábí a prodává své čtyři patentované čisticí prostředky. Diví se tomu, že mu odpojili telefon a nový mu nezapojí a že spojení s Prahou trvá někdy hodinu i déle. Občas ho deprimuje i jednání s úřady. »To se však poddá, hlavně že jsem doma, teprve nyní jsem se opravdu našel a mám obrovskou chuť do práce. Pomáhat? Ale ano, ne však jako mecenáš, který něco rozdává, ale jako podnikatel. Chci pro výrobu čisticích prostředků koupit nový objekt a sem vrátit prodej textilu a potravin. Na náměstí z domu, který

jsem koupil, postavím hotel o kapacitě 67 lůžek, kde najde zaměstnání čtyřicet lidí. Zaměstnám lidi, za dobrou práci jim dobře zaplatím a městu budu odvádět daně. To je pomoc podle mého gusta.« Pan Urban ovšem ze svých zásad také slevuje: Má rád sport, a proto přispěl okresnímu oddílu kopané a hokeje. Má rád pořádek, a proto se finančně podílí na zřizování městské policie. Až to zvýhodní daňové předpisy, předpokládá, že neodmítne užitečné sponzorství ani charitativní činnost. Má se docela dobře, ale — schází mu něco?

»Jsem konečně doma. Emigrace není žádný med, stesk po domově vás může i utrápiti. Žije se mi tady dobře. Závist nevímám. Ze života si vybrám jen to lepší. Člověk musí mít radost z toho, co dělá, a žít tam, kde je. Má štěstí, když může žít tam, kde se narodil a kde se cítí být doma.«

Einfach Leitungswasser in die Nase ziehen: Hilft das wirklich bei Schnupfen?

Die Inder wissen es schon lange, und inzwischen hat sich die sogenannte Nasenspülung auch in unserer Naturheilkunde durchgesetzt: Wasser hilft tatsächlich bei Schnupfen. In Südasien gehört die Nasenspülung seit jeher zur Morgentoilette, weil sie den Kopf klar und frisch machen soll. Außerdem schützt sie vor Erkältungskrankheiten. Beim Atmen bleiben rund 80 Prozent der Krankheitskeime und Staubteilchen aus der Luft in der Nase hängen. Und die werden durch das Wasser oder, noch besser, durch eine Salzlösung herausgespült. Die Minerale und Spurenelemente in der Salzlösung lassen Entzündungen rascher abklingen. Ganz einfach spült man die Nase mit speziell entwickelten Nasenduschen. Die gibt es in Apotheken für etwa 19 Mark.

STACI ALE VODA SE SOLI... A JE TO SVORO ZADARHO!

Sind Tomaten-Pflanzen auf dem Balkon wirklich ein Schutz gegen Schnaken?

Wenn Sie genügend Tomatenpflanzen auf Ihren Balkon setzen, bleiben Sie von den lästigen

A TEN, KUDZ
BALKON
NENI
ken nicht vertragen. Ameisen können Tomaten übrigens auch nicht riechen. So bieten die Tomaten gleich doppelten Schutz.

Schnaken tatsächlich weitgehend verschont. Denn die Blätter der Tomaten verströmen einen strengen Geruch, den die Stechmücken

Strážník: Der Fürster stellt vor. Das ist Diaber, unser treuester Treiber. Ober dreißigmal angeschossen, noch immer dabei. Fragt ein Gast: Mächtig das viele Blei im Körper nicht? „I wo, nur schvimmen kann er nicht mehr.“

Česko-Slovensko, země podivná Otevřená minulost J. Rybky

V úterý 14. července jsem si přečetl v Českém deníku oslavný článek o diabetologovi a internistovi světového jména profesoru MUDr. Jaroslavu Rybkovi, DrSc. ze Zlínské interní kliniky ILF. Pracoval jsem na pracovišti tohoto světově uznávaného odborníka (jak píšete) déle než osm let. Důvěrně znám pana profesora, melody práce a základy jeho kariéry. Domnívám se, že jsem povinen, nejen svému svědomí se veřejně vyjádřit a pokusit se zabránit tomu, aby lidé tohoto typu a odborných kvalit znovu beze studu a zábran ovládli scénu v naší zemi.

Nastoupil jsem na pracoviště MUDr. J. Rybky na jaře 1974 do laboratoře funkčního vyšetření plic, laboratoře přístrojově skutečně dobře vybavené. Během několika let jsem zde vybudoval pracoviště uznávané v odborné veřejnosti celé republiky. Zároveň jsem brzy zjistil, že způsoby, které u pana doktora vládnou, nebudou ochotni nikdy přijmout. Potíž byla v tom, že jsem nebyl ochoten psát diagnózy tak, jak si pan primář a příští profesor přál. Trval jsem vždy na tom, že se podepíši jen pod to, co jsem skutečně a objektivně vyšetřil. Odmítl jsem se nechat jakýmkoliv způsobem zkorumpovat nebo vydírat.

Pokusím se popsat způsob výchovy jakým procházel mladý lékař na pracovišti pana profesora. Po nástupu jej několik měsíců nechal v klidu a pak začala výchova. Po měsíce byl siresován, jednou byla stejná věc tak, po druhé jinak. V jednu chvíli se tehdejší pan docent usmíval, v druhé nepřičteně řval. Lékař musel být zbaven vlastní vůle. V dalším stadiu když mladý lékař měl diagnosticky pravdu a věděl, že ji má, byl donucen panem docentem k něčemu jinému. Někdy směl správně diagnosticky rozhodnout, jindy ne. Musel se naučit odhadnout, kdy smí a kdy ne.

V dalším stadiu pan docent přinutil mladého lékaře nesprávnou léčbou pacienta fakticky poškozovat a dělat to tehdy, když věděl, že si toho je lékař vědom. Museli se naučit odhadnout, koho smí léčit a koho ne. Když dělal lékař příjem pacientů na oddělení, nesměl přijmout pacienta starého, těžce nemocného, se kterým by byly potíže. Musel se snažit ho poslat na cizí oddělení nebo nepřijmout.

Každému, kdo přistoupil na tuto hru, se během doby muselo stát, že si na něho příbuzní stěžovali, když odmítnutý pacient případně zemřel. Pan docent nechal dotyčného lékaře nějaký čas povlácet ulicí a pak mu pomohl, aby musel být vděčný. Vrcholné a obecně známé bylo, „ta postel bude zítra prázdná“ a byla obvykle prázdná. Nejzrušnější na tom je, že podle mého mínění bylo vše děláno proto, aby měl každého v ruce a mohl jej kdykoliv použít.

Nelítím zde horor, popisují skutečnosti, tak jak jsem je měl možnost vidět a pochopit. Jsem si vědom dosahu toho, co zde říkám. Prošel jsem touto školou, nikdy jsem neuhnul a nenechal se přinutit k věcem, které by byly proti mému svědomí a odbornému poznání. Pouze jednou jsem popsal těžší nález mladému vojákovi, žákovi Žižkovy vojenské školy, který se na jeho podkladě chtěl dostat z vojny, a o co mě doktor Rybka požádal. Později se mi dvakrát pokoušel doktor Rybka s tímto případem vyhrožovat, že nejsem tak svatý a udělal jsem jednou podvod. Když jsem vždy okamžitě žádal upřesnění, o co, kdy a jak šlo, nechal toho. Bylo mi opakovaně vyhrožováno státní bezpečností (nebyl jsem nikdy v voleb a odmítal jsem vystoupit do jakékoliv režimní organizace). Kariéra pana doktora byla po roce 1968 založena na spolupráci se státní bezpečností a jsem přesvědčen, že i KGB. Usuzuji tak podle podivných osobností, které se na klinice občas objevily a po jejichž odchodu pan docent odjížděl do dálkových zemí. Auto pana docenta zařazené do kolony vládních vozidel Aloise Indry a později Miloše Jakeše bylo ve Zlíně známé. Jeho příslušnost ke slušovické a zlínské mafii rovněž.

Dal jsem výpověď a odešel jsem poté, když mi pan docent vyhrožoval, že na mne uspořádá kruhový hon. Byl jsem si vědom, že nemám šanci a kolem viděl demoralizaci, donášení a rozklad. Pan docent mne ujistil, že mi zajistí, že mne v celém Československu nezaměstnají. Dalal jsem chataře na Javorníkách, správce tenisových kurtů ve Zlíně a pak jsme s rodinou na inzerát odešli na Vysočinu do Třebíště. Když jsem žádal pracovní posudek, řekl mi pan docent ať si ho napíši sám, ať si napíši, jaký mám vztah k socialistické zdravotní službě.

Marlboro Man und der Tod
Bevor der eigentliche Filmgenuss beginnt, kommt er. Der einsame Reiter, hoch zu Rod, ein echter amerikanischer Cowboy. Lust soll er machen auf Freiheit, Abenteuer und die nächste Zigarette.

„Marlboro Man ist tot“, melden die Nachrichtengentlemen am Freitag. Gestorben mit 51 Jahren an Lungenerkrankung. „Der Tabak tötet – und ich bin dafür der lebende Beweis“, sollen seine letzten Worte gewesen sein. Seit der amerikanischen Schauspieler Wayne McLaren 1990 von seiner Krebserkrankung erfahren habe, sei er in einer Antitabak-Kampagne engagiert gewesen.

Doch das Zigarettenunternehmen Phillip Morris dementierte sofort. Es habe keinen „Marlboro Man“ gegeben, der „Wayne McLaren“ hieße, keinen, dessen Name ähnlich gelautet habe, und keinen, der dem Schauspieler ähnlich sehe. Seit Beginn der Werbekampagne 1994 seien viele Schauspielerei als „Marlboro Men“ eingesetzt worden, die berühmteste unter ihnen sei Darryl Winfield Wayne McLaren sei keineswegs der erste, der sich als „Marlboro Man“ ausgegeben habe, hieß es bei der Zigarettenfirma. Viel Rauch um nichts? Wie dem auch sei, Wayne McLaren, ob „Marlboro Man“ oder nicht, ist gestorben – an Lungenerkrankung.

R. Kováč prezidentem SR?

Bratislava - Alexander Dubček by byl ve funkci prezidenta SR pro Slovenskou národní stranu nepřijatelný vzhledem k jeho věku, komunistické minulosti a federalistickým názorům. Nejpřijatelnějším prezidentem by podle představitelů SNS, jak uvedli na veřejné tiskové konferenci v Bratislavě, byl místopředseda slovenské vlády Roman Kováč.

mu, jaký mám názor na vstup spřátelených armád atd. Vysmál jsem se mu a řekl, ať mi to napíše on a podepíše se. Já mám ruce, které užíví rodinu i jako nádeník. Ke svému oboru jsem samozřejmě pak již neměl šanci se dostat. Pan docent se stal profesorem, státním diabetologem a státním internistou. Kdyby komunistus ještě chvíličky vydržel, byl by i ministrem zdravotnictví. Po listopadu 1989 se pokusil samozřejmě přepřáhnout a nastoupit do nového vlaku. Nepodařilo se mu to, ale díky sametovosti a tomu, že na každého něco ví, se udržel ve svém postavení ve zlínské nemocnici. Na jaře 1990 mu byl odebrán titul profesora.

Pro mne bylo období mého života a práce na oddělení „pana profesora“ těžkou školou života, které asi dost určilo mou další cestu. Ocituji kolegu lékaře, který odešel přede mnou a který mi později řekl: „naučil jsem se a pochopil tam, co nikdy nesmím jaké lékař dělat.“ Já pochopil, co se stane, když se vládne lidem totalitně, bez zpětné vazby. Jaké živné prostředí to udělá pro určité typy lidí. Co se stane, když se ze společnosti téměř vymýtí etika a morálka, otupí cit pro lidskou bolest a neštěstí a medicína se stane jen prostředkem kariéry.

V říjnu 1990 ze mne toto trauma ne dosti šikovným způsobem puklo při „hovorech u Jana“ na Staroměstském náměstí, kde jsem tehdy šel náhodou kolem. Na podzim 1990 se mnou a dalšími lékaři, kteří pracovali a nebo pracují na oddělení doktora Rybky a též s ním samým, natočil mladý režisér Roman Lauterkranz filmový dokument. Pokud vím, jeho zveřejnění a promítání nebylo povoleno a není mi znám další osud.

Počátkem června jsem se dozvěděl, že doktor Rybka byl jmenován opět řádným profesorem. Když jsem se dotazoval ministra Bojara, jak je to možné, odpověděl mi, že on s tím nemá nic společného a neví o tom. Čtrnáctého července jsem si pak přečetl článek v Českém deníku. Jsem pobouřen tím, že tento pán dále pokračuje, jako by se nic nestalo a jako profesor bude vychovávat lékaře. Při tom zavedené lékařské veřejnosti jsou kvality a způsoby pana doktora Rybky velmi dobře známy. Především to bylo a je známo lékařům ve zlínské nemocnici a nikdo nenašel odvahu vystoupit a postavit se. Ví, že budu napaden a bude proti mně třeba i podpisová kampaň, jak tomu bylo na podzim 1990, a ti, kteří se podepíší, budou velice dobře vědět, jak věci byly a kdo má pravdu. Jenom upozorňuji, toto není jediný případ. Je to obecný stav marasmu v této zemi, a dokud nebudou povoleny k zodpovědnosti ti, kteří byli v minulosti špičkovými tvůrci tohoto marasmu, vrátíme se zpět a bude to horší.

Chňoupková byla náročná

Bez zřetelných hesel, přestřihávání pásek i praporek soudruhů dnes zahlujují liberální vyjádření trhy. Komorní areál ve středu města se stává nezastíranou obchodní aktivitou.

Jak se Blesk dozvěděl, maršé tu budete hledat prodáváči pro proměny. Ta byla v minulosti LVT základní podnikatelskou úsporností. Sem totiž přicházely manžinky a dceryky funkcionářů všech formátů a úrovní. Nejvíce náročná tu byla paní Chňoupková, která si do své vilky v Praze pod Strahovem nepřivezla nějaký šunat. Ani Eržen Erben se svojí původnou mladou choť laněčnickou nezastíral stranou. Větším problémem byl kobereček do ložnice kádníku jeho chachky. Pan Andrej Barčák starší zase udíval svojí maďarštinou, jinak totiž v Liberci nemluvil. Pro něj tu muselo být i dost českého rumu. Josef Kortálek dával přednost vinnu. Miloš Jakeš zase rád vybral dětské botičky. Ta doba už je pryč. Inu, tu mají obchodníci od nás i ze zahraničí užijem především o zákazku. Proto je i lidové vstupné pouhých deset korun.

chce respektování těchto práv zlepšit. Jistě si položí otázku, proč se deklaruje suverenní stát slovenského národa, když na jeho území žije 11 % jen občanů maďarské národnosti, jistě bude sledovat i uspokojení občanů dalších národností, řešení jazykového zákona, občanské svobody apod.

Posledním odstavcem SNR říká, co vlastní deklaraci sleduje. Je tu však použita žonglovací sada slov „svrchovanost - suverennita - „národ - stát - republika“. Dokonce tak složitě, že i předseda SNR se musel opravit, protože napřed označil dokument za základ svrchovaného slovenského státu. Ve skutečnosti měl předseda SNR prohlásit slovenské republiky jako základ suverenního státu slovenského národa.

Slovenská reprezentace odmítla projednat svrchovanost, ta poslední ji projednala. Zřejmě s obavami, protože byl zamítnut návrh přijmout ji třípětinovou většinou. Nakonec se pro deklaraci vyslovilo skoro 77 % poslanců SNR. Když po příchodu volbách bude složení SNR podobné tomu minulému, co se stane pak? Bude se vyhlášet deklarace jiná? Co asi autoři deklarace chtěli světu sdělit formulací „V této historické chvíli deklarujeme přirozené právo slovenského národa na sebeurčení tak, jak to zakotvují všechny mezinárodní dohody a smlouvy o právu národů na sebeurčení“?

Žonglování se slovy je už neoddelitelnou součástí vystupování některých slovenských politiků, když vysvětlují, kam vlastně chtějí kráčet. Občané obou našich republik už si na to zvykli.

O Jánovi Carnogurskom

„Ja som mal s ním rozhovor, keď sme sa menili na stoličkách. On ho označil za priateľský. Vtedy som mu slúbil, že ho nechám robiť, ale ak uvidím, že poškodzuje záujmy Slovenska, že budem prvý, ktorý ho bude chytať pod krk. On to nazval, že to bol priateľský rozhovor, tak ja súhlasím tiež.“

V. Mečiar - Verejnosc, 18. července 1991

Co je svrchovanost?

Vždyť deklarace přece není mezinárodní dohoda, ani smlouva.

Další věta říká, že SNR chce „svobodně utvářet způsob a formu národního a státního života“. Celý svět ví, že SNR jmenuje vládu Slovenské republiky, že vydává vlastní zákony pro Slovenskou republiku, že jí nikdo nezamrzal vydání ani takovéto deklarace. Proto také celý svět ví, že SNR může svobodně utvářet způsob a formu národního a státního života. Svět asi těžko pochopí, co tato formulace chce říci.

Ve stejné větě slibuje, že bude „respektovat práva všech, každého občana, národů, národností, menšin a etnických skupin“. To je slab principů, které jsou v kulturním světě reálně naplňovány. Kromě práv občanů byly tyto principy respektovány i v Československé federaci před listopadem 1989. Svět tedy asi bude nyní pozorně sledovat, čím SNR

Blahoželám, a vdaka!

Páteční hlasování SNR nemohlo dopadnout jinak. Už kvůli dřevu, které spolykala příprava ohničků svrchovanosti. Mlčící slovenská většina, o níž nás ujišťovala minulá česká vláda, mlčela i o volbách, takže těch pár statečných bylo bez šance. Nezbyvá než Slovákům blahopřát k naplnění jejich odvěkého snu a doufat, že při dalším prohlubování tradičního přátelství našich národů se nedostaneme až na dno. Zároveň si však myslím, že poslancům SNR musíme poděkovat. Způsob jejich volby, při němž každý povstal a do mikrofonu řekl, jak hlasuje, byl v podstatě tragikomickým kádrováním. Plně však odpovídal zásadám budování rozvinutého mečiarismu. Navíc umožnil pohled směrem, kterým se v pátek Slovensko oficiálně vydalo. Byl to pohled nesmírně poctivý.

Proto upřímně: Blahožetám, a vdaka!

Čapkové v New Yorku

Hra bratří Čapků Ze života hmyzu se objeví příští jaro v New Yorku v podobě opery. Složil ji s anglickým titulem The Insect Comedy před 20 lety Richard Kalmanoff, zatím však nikdy nebyla uvedena.

Starý kohout honí slepici.
„Co blázníš,“ volá na něj kozel, „stejně už na ni nestáčíš.“
„To vím. Alespoň se zahřeju...“

Dubcek fordert Volksentscheid

BRATISLAVA, 24. Juli (dpa). Der ehemalige tschechoslowakische Parlamentspräsident Alexander Dubcek, Symbolfigur des „Prager Frühlings“ von 1968, hat sich nachdrücklich für einen Volksentscheid über die Trennung des gemeinsamen Staates von Tschechen und Slowaken ausgesprochen. Nach Angaben der amtlichen tschechoslowakischen Nachrichtenagentur CSTK sagte Dubcek am Freitag in der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg), ein Referendum sei die einzig rechtmäßige Art, um die Teilung zu vollziehen.

„Das Schicksal dieses Staates ist in den Händen der Bürger und nicht in denen der politischen Parteien“, sagte Dubcek. Die eventuelle Annahme eines Verfassungsgesetzes über die Auflösung der Föderation stimmt nach Dubceks Ansicht nicht mit den Prinzipien eines Rechtsstaates überein.

Hintze rügt TV-Gewalt

BONN, 24. Juli (AP). Angesichts der Flut von Gewaltszenen vor allem im Privatfernsehen hat CDU-Generalsekretär Peter Hintze die Sender zu einer freiwilligen Selbstkontrolle aufgerufen. Der Politiker wies am Freitag in Bonn darauf hin, daß nach jüngsten Medienanalysen täglich etwa 70 Menschen auf dem Bildschirm ermordet und wöchentlich rund 2700 Szenen körperlicher Gewalt gezeigt werden.

republik respektovala suverenitu národních států).

Ustavně tolikrát zdůrazňovaná suverenita národů i republik se snadno dala po demokracizaci společnosti využít k probouzení touhy po historické emancipaci národa, i když se občanům našeho československého státu společně žije dobře. Jen je už zřejmě málo těch, kdo se hrde hlásíme k našemu státu, tedy k tomu, že jsme Čechoslováci, ať už národnosti české, nebo slovenské.

Svět ví dokonce i to, že se ve federaci rozhoduje paritně a že tedy slovenští poslanci rozhodují o osudech federace, větší vahou hlasů, než poslanci republiky České, která má dvojnásobnou velikost hospodářskou i populaci. Někteří slovenští politici však chtějí víc. Dnes už chtějí rozhodovat o tom, že Češi sice mohou navrhnout za prezidenta svého kandidáta, ale nesmí to být zastánce federace Václav Havel, prosazující autora konfederativního pojetí slovenské ústavy za místopředsedu vlády, která má pečovat o rozkvět federace apod.

Každý, kdo si tohle uvědomí, nemůže pochopit deklaraci jinak než jako jednostranné vyhlášení záměru SNR (dnes převládajících hlasů v SNR) vytvořit nový slovenský stát, stát zcela nezávislý, tedy svérázný, svérázný, svrchovaný a samostatný. Prosazování nezávislé mezinárodní subjektivity a odmítní federace i spolkového státu to jen dokresluje.

Svět tomu rozumět bude. Český partner tomu také bude rozumět. I když mu měl slovenský partner na federální půdě otevřeně navrhnout rozdělení státu. Snad ten nezáměr o společné žití už pochopí dokonce i ti, kteří prohlašují potřebu uchovat společný stát za každou cenu.

„Das Schicksal dieses Staates ist in den Händen der Bürger und nicht in denen der politischen Parteien“, sagte Dubcek. Die eventuelle Annahme eines Verfassungsgesetzes über die Auflösung der Föderation stimmt nach Dubceks Ansicht nicht mit den Prinzipien eines Rechtsstaates überein.

BONN, 24. Juli (AP). Angesichts der Flut von Gewaltszenen vor allem im Privatfernsehen hat CDU-Generalsekretär Peter Hintze die Sender zu einer freiwilligen Selbstkontrolle aufgerufen. Der Politiker wies am Freitag in Bonn darauf hin, daß nach jüngsten Medienanalysen täglich etwa 70 Menschen auf dem Bildschirm ermordet und wöchentlich rund 2700 Szenen körperlicher Gewalt gezeigt werden.

Blahoželám, a vdaka!

Páteční hlasování SNR nemohlo dopadnout jinak. Už kvůli dřevu, které spolykala příprava ohničků svrchovanosti. Mlčící slovenská většina, o níž nás ujišťovala minulá česká vláda, mlčela i o volbách, takže těch pár statečných bylo bez šance. Nezbyvá než Slovákům blahopřát k naplnění jejich odvěkého snu a doufat, že při dalším prohlubování tradičního přátelství našich národů se nedostaneme až na dno. Zároveň si však myslím, že poslancům SNR musíme poděkovat. Způsob jejich volby, při němž každý povstal a do mikrofonu řekl, jak hlasuje, byl v podstatě tragikomickým kádrováním. Plně však odpovídal zásadám budování rozvinutého mečiarismu. Navíc umožnil pohled směrem, kterým se v pátek Slovensko oficiálně vydalo. Byl to pohled nesmírně poctivý.

Proto upřímně: Blahožetám, a vdaka!

Čapkové v New Yorku

Hra bratří Čapků Ze života hmyzu se objeví příští jaro v New Yorku v podobě opery. Složil ji s anglickým titulem The Insect Comedy před 20 lety Richard Kalmanoff, zatím však nikdy nebyla uvedena.

Starý kohout honí slepici.
„Co blázníš,“ volá na něj kozel, „stejně už na ni nestáčíš.“
„To vím. Alespoň se zahřeju...“

Ústavní systém první republiky vymezoval posazení prezidenta velmi podobně, jak tomu bylo i v posledních letech. Prezident byl volen Národním shromážděním, a to třípětinou většinou přítomných poslanců poslanecké sněmovny i senátu. V obou komorách parlamentu musela být v čas volby přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. Když nevedla ani dvouhlavá kůra, měla se pak konat užší volba mezi těmi kandidáty, kteří obdrželi nejvíce hlasů. Funkční období prezidenta bylo poměrně dlouhé - trvalo sedm let. V článku 4 paragrafu 58 se pravilo, že prezidentem Československé republiky nesměla být zvolena jedna osoba vícekrát než na dvě funkční období. Pro osobu T. G. Masaryka ovšem byla přímo v ústavě zakotvena výjimka. Masaryk přesáhl dvojnásobně funkční období o čtyři roky.

V trámovi staré půdy visí pět netopýrů hlavami dolů, pouze šestý na trámu stojí. Přiletl ještě jeden, pověš se vedle těch pěti a ptá se: »Co je s tamtím?«
»Ale ten pěstuje jógu!«

Hlava státu

Jakožto hlava státu zastupoval prezident republiku navenek, podepisoval a ratifikoval státní smlouvy. Kromě toho byl prezident i tehdy vrchním velitelem branné moci, za souhlasu Národního shromáždění směl vyhlásit válku a prohlásit sjednaný mír. Dále měl prezident právo udělovat milost.

VÁŽENÍ EUROPAŇE, SLOVÁCI, SRBOVÉ, CHORVATI A...

Prezident a vláda

Ve výlučné pravomoci prezidenta bylo jmenovat a propouštět předsedu a členy vlády. V praxi se tak přirozeně dělo na základě výsledků voleb a koaličních jednání, která již tehdy měla často rozhodující význam pro kurs státní politiky. Výjimkou byly tzv. úřednické vlády, jejichž

zákonodárné iniciativy. Přislušelo mu pouze právo tzv. suspendivního veta, t. j. vrácení zákonů parlamentu k novému projednání. Jestliže však parlament na svém usnesení trval, musel se s tím prezident spokojit. Prezident rovněž zákony podepisoval, zároveň je však musel vždy podepsat i předseda vlády a příslušný ministr zodpovědný za resort. Formálně prezident svolával jarní a podzimní zasedání parlamentu, případně musel i na žádost stanoveného počtu poslanců svolat mimořádné zasedání. Prezidentovu úlohu však značně posilovalo právo sčernovny rozpouštět.

Význam prezidenta u nás vždy (v dobách demokracie) souvisel především s autoritou jeho osoby. Od počátku však existoval také tlak na to, aby se funkce hlavy státu příliš nepřečetňovala. Dokladem je situace, která vznikla v souvislosti s první fečí T. G. Masaryka jakožto prezidenta k revolučnímu Národnímu shromáždění. Poslanci si vyslechli T. G. M. takřka jako soukromé oesoby a oficiálně se nechali o prezidentově fečí uvědomit jakoby až prostřednictvím parlamentního tisku. Revoluční ústava totiž nedovolovala, aby prezident k parlamentu hovořil.

Prezident a parlament

V prvorepublikové ústavě se praví, že prezident není ve své funkci odpovědný nikomu, tedy ani parlamentu. V paragrafu 66 se dokonce praví, že „z jeho projevu souvisících s prezidentním úřadem se odpovídá vláda“. Trestně mohl být stíhán jen pro trestný čin velezrady, a to před senátem Národního shromáždění na základě žaloby poslanecké sněmovny. Prezident ovšem neměl proti současně normě právo

Omezená moc

Demokracie »ako remeč«

Upoutal mě příslib Vladimíra Mečláka, že na Slovensku bude nastolená taková demokracie, o jaké na Západě jen mluvili, ale nebyli schopni ji uskutečnit. Hned objasnil, co západní demokracie chybí do dokonalosti - ta skutečná demokracie bude „demokracií trošku po slovensku“.

Možná by bylo v této souvislosti vhodné připomenout dosavadní experimenty s vylepšováním demokracie. Je notoricky známo, jak demokracii vylepšili komunisté - do podoby „demokracie“ socialistické, k čemuž je škoda cokoliv dodávat. Méně se však už ví, že velkým „demokratem“ byl třeba i Benito Mussolini, kterému byla málo obyčejná demokracie, tedy demokracie klasická. Zdála se mu neúplná, proto ji nahradil „demokracií úplnou“, čili „demokracií totální“. Mussolini tedy vůbec nechápal slovo totalita tak negativně jako my. Byla pro něj naopak vyšším stupněm demokracie. Německá ostatně diva, vzhledem k jeho celoživotnímu levicovému světonázoru a politickým začátkům mezi italskými socialisty.

Necháme se tedy překvapit, jakým přínosem bude pro lidsivo demokracie trošku po slovensku. Doufáme, že to nebude demokracie boxerská.

Vicemiss
ČSFR
nejkrásnější
Slovenkou
světa

Češky ji
zastínily

Gabriela Haršányová (21), vysokoškolačka z Košic s tělesnými rozměry 179 90-59-93, získala v sobotu pozdě v noci titul nejkrásnější Slovenky světa. Stalo se tak na 5. světovém festivalu slovenské mládeže v Martině. Vítězka dostala stavební materiál na stavbu rodinného domu v hodnotě 60 000 korun. Dodejme ještě, že půvabná Východniarka se objevila i ve finále soutěže Miss Československo, kde se však musela spokojit se třetím místem. Zkrátka, Češky ji zastínily.

STARÉ POVĚSTI DRAŽSKÉ

V Kaprově ulici na Starém Městě pražském, blízko kostela svatého Mikuláše, stával kdysi dům, který zprvu patřil panu Bočkovi z Kunštátu, dvořanu krále Jana Slepého, pánu na Poděbradech. Později se tenhle dům stal majetkem lékařské fakulty, kde byla kolej mediků, ale kde i mistři konali své přednášky.

V koleji panoval přísný domácí řád. A bylo zakázáno se večer zdržovat mimo dům. V určenou večerní hodinu vrátný zamkl vrata, a kdo se zpozdil, musel zazvonit. Jenže každého opozdilce pak vrátný oznámil správci koleje. A pak bývalo zle. Někdy došlo i na vězení, kterému studenti říkali kurník. A byl kdysi na koleji vrátný starý člověk, nevládný a omrzelý, kterému studentská veselost byla trnem v očích, jen bručel a huboval. Na opozdilce byl přísný a všechno hned správci hlásil. A kvůli tomuhle mrzoutovi byli i mnozí studenti z koleje vyloučeni. Proto u nich nebyl v lásce, a kde jen mohli, něco mu provedli.

Když se zase jednou strhla bouřka proto, že několik studentů přišlo domů až po zavření, tí mladí lidé se shodli na tom, že

vrátného potrestají. Měli to schytné a připravené perfektně.

Do vrátnice přiběhl ulekaný student a hlásil, že ve sklepech zaslechl jakýsi podezřelý šramot. Snad je tam zloděj. Vrátný sebral lucernu a šel se studentem do sklepa. Ale sotva byl na posledním schodě, hned ho uchopilo čtvero silných paží. To byli ji-

KATOVSKÝ ŽERT

ni dva studenti, kteří mu svázali ruce do zadu a do úst vstrčili roubík, aby nemohl křičet. Potom ho násilím strkali dopředu, do velkého sklepení. To bylo osvětlené čadivou pochodní, zastrčenou do zdi. V tom matném světle spatřil vrátný všechny žáky koleje, stojící v kruhu kolem špaluku, do kterého byla zatata sekera. Vedle špaluku stál člověk v červené kápi, údajný kat.

Jeden ze shromáždění zděšenému vrátnému přečetl ortel. Za to, jak byl na studenty zlý a stále je udával, je odsouzen k ztrátě hrdla. A hned se také studenti měli k provedení rozsudku. Vrátného, polomrtvého

strachy, přinutili, aby se zavázanýma očima poklekl k špaluku a položil na něj hlavu. Potom k němu přistoupili dva studenti a v rukou drželi napjatý ubrousek. To proto, aby vrátný, až se no ten ubrousek dotkne, měl pocit, že to byla katova sekera.

Jenže v tom okamžiku se klečící vrátný svalil k zemi. Z velkého rozčilení ho totiž ranila mrtvice. Marné bylo veškeré křičení, vrátný se z mdlob už neprobouzel.

Teprve teď viděli studenti, jak zlý byl následek jejich žertu. Honem se snažili bezduchému pustit žilou. Ale bylo už pozdě — vrátného k životu neprobudili.

Co se dělo dál, to už pověst nepraví. Ale od té doby obchází prý duch zemřelého kolejí, mnohým se zjevoval, protože v hrobě pokoje neměl, a to proto, že zemřel nesmířen s Bohem. Říkalo se, že by mohl být vysvobozen leda tak, že by mu někdo sfal hlavu.

Tuto staropražskou pověst společně s mnoha dalšími najdete v barevně ilustrované knize *Staré pověsti pražské, které volně podle Adolfa Weniga převyprávěl Vojtěch Stekláč*. V nejbližší době ji uvede na trh nakladatelství Carmen.

Trhanovský přízrak

Když ještě chodil Kristus Pán po zemi, zavítal společně se svatým Petrem také až na samý okraj Čech, kde se hory široce rozestupovaly. A tehdy stvořil ze vzrostlých bříz Chody, aby požehnaný český kraj na věky strážili. Tvůrčí zámer vyšel, neboť Chodové byli vždy národem srdnatým a přitom bohobojným, k velké lítosti vrchnosti však také poněkud palčivým. Je zajímavé, že název *Psohlavci* vznikl jako nadávka. Chodské hraničáře tak nazývali němečtí pašeráci. I přes původně hanlivý obsah však z ní dodnes cítíme také určitý respekt. Není divu. Ramenatý hraničář, provázený na každém kroku silným černým psem, musel jistě vyhlížet impozantně. Je nepochybné, že Chodové si byli svého výjimečného postavení dobře vědomi a pokořit se samozřejmě nehodlali před nikým. Spor mezi Janem Sladkým-Kozinou a hrabětem Lamingenem i přes svůj tragický závěr dal ostatně Chodům za pravdu, neboť nenáviděný Lomikar se z úspěšně potlačené rebelie neradoval dlouho a opravdu byl do roka a dne povolán k poslednímu účtování, jak mu to byl Kozina předpověděl. Hrabě Lamingen nejspíše zprvu nebral řeč venkovského buřiče příliš vážně, jinak tomu ovšem bylo u zámeckého personálu. Trhanovský pán odjakživa platil za zloducha, který nebesa provokuje přespříllí, a v oběšení Koziny spatřovali mnozí ono příslovečné utržené ucho džbánu. Jejich domněnka se zdála být potvrzena ve chvíli, kdy si Lomikar začal stěžovat na záhadný štěkot pod okny ložnice, který nikdo jiný kromě něho nikdy nezaslechl. Čím více se blížil Kozinou určený den, tím častější jeho halucinace byly. V hodině Lomikarovy smrti uslyšel vrčení a hlasitý psí štěkot také jeden ze sluhů. Vyhlédl z okna a zděsil se. Po nádvoří skutečně pobíhal nadměrně velký černý pes, zastavoval se u vchodů a škrábal na dveře. Psí zjevení na trhanovském zámku bylo vysvětlováno různě. Mezi služebnictvem panovala domněnka, že na pá-

novu duši opravdu číhal ďábel, Chodové o tom věděli své a radovali se, že křivdu na nich spáchanou chodilo Lomikarovi připomínat právě strašidlo v podobě hraničářského psa. Ať už se však věci sebehly jakkoliv, slovo „psohlavci“ postupně ztratilo příchut' nadávky, přerodilo se v obdivný název a inspirovalo vznik znaku s hlavou černého psa, důstojného symbolu starých Chodů.

Jsmo strašákem pro turisty

Když jsme si včera večer zašli do pražské Valdštejnské hospody, zela prázdnotou. Bylo obsazeno jen několik stolů. Od obsluhujícího personálu jsme se dozvěděli, že situace je obecnější. A nevztahuje se jen na restaurační zařízení. Turisté prý od nás utíkají, ani nestáčí prásknout dveřmi. Současná politická situace zřejmě nestraší jen nás.

Je letní sezóna. V minulých letech touto dobou byly všechny pražské hotely obsazeny do posledního místečka. Pokoje se musely rezervovat i několik měsíců předem. Letos je tomu trochu jinak. Ve většině velkých pražských hotelů si můžete na příští týden rezervovat i 30 volných míst. Výjimkou je Interhotel Palace. Tam na jednu hromadnou objednávku potvrdí maximálně

10 lůžek. A to není jen případ Prahy. Ve stejné situaci se ocitla většina ubytovacích zařízení v Čechách.

Jeden pražský penzion dokonce tomu, kdo ho plně obsadí, nabízí 100 tisíc korun. Na Slovensku je turistů ještě méně. A tak Československo, zatímco bezpředmětnými spory udivuje celý svět, ztrácí i svou poslední devizu. Krásky, zděděné po předcích, přestávají být magnetem pro cizince.

Pivní vuřty

Na jeden vuřt potřebujeme čtvrtku kyselé okurky nebo proužek paprikového lusku, plátek slaniny, kolečko cibule, kečup, hořčici. Dále si připravíme láhev piva. Vuřty rozkrojíme do dvou třetin. Jednu půlku potřeme hořčicí, druhou keču-

pem a vložíme mezi ně slaninu, papriku nebo okurku a cibuli. Vuřty naskládáme do pekáčku a zalijeme půl litrem piva. Dáme péci do hodiny vyhřáté trouby. Gurmáni holdující pikantnějším pokrmmům dají na každý vuřt ještě lžici kečupu.

Sluníčko nám letos dopřává hody. Chytat bronz můžete vlastně skoro všude, protože takováhle krása již není vytvářena pouze na nedistické pláži. A pokud je dáma přece jen stydlivější, vysoká tráva poslouží jako paravánek. Takže jak říkal Fráňa Šrámek: Létu budíž pochváleno!

Foto BLESK — Kamil Varcolier

na Hradě již zdaleka tak klidný nebyl. Dopolodne prezident přijal komisi historiků a hned po obědě ho čekaly nástupní audience nových velvyslanců Indie, Ukrajiny a USA. Poté se sešel s premiérem Václavem Klausem a předsedou CNR Milanem Uhdem. Ve 14 hodin se slavnostně rozloučil s diplomatickým sborem a odcestoval do Lán.

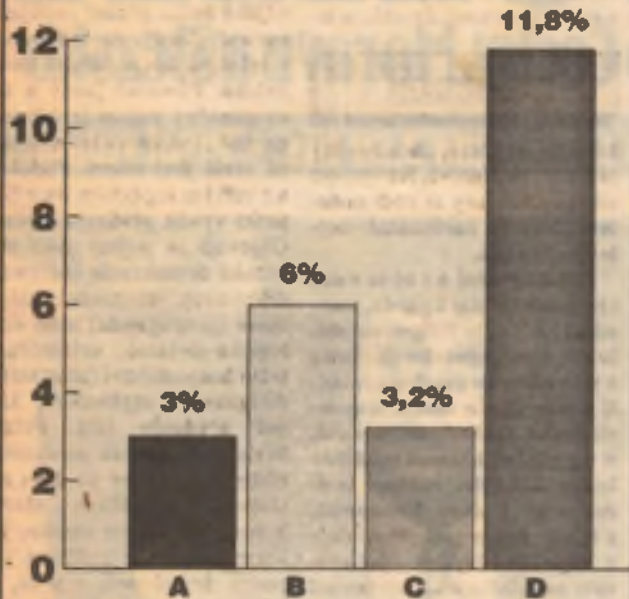
Číšník Miloš Kodera, který je obsluhoval na zahrádce s výhledem na řeku, Blesku sdělil, že pan Havel si potrpí na pikantní a ostrá jídla. Objednal si chilles maso s hranolkami a oblohou. Obvykle večeri zapíjí dvěma deci bílého vína. Protože však měl společníka, byly to tentokrát dvě láhve traminu. Kolem 22. hodiny oba párové odešli.

Poslední pracovní den

naprosté pohodě. Po 20. hodině ho osobně přivítal kyličkou ilii Jan Soukup, majitel jeho oblíbené restaurace Vltava u přístaviště na pražském Rašínově nábreží. Chvilí nato dorazil i prezidentův přítel a poradce Šaš Vondra.

Míra inflace a nezaměstnanosti v %

23.07.92

sloupec A: míra inflace v ČSFR za období leden-červen 1992
sloupec B: míra nezaměstnanosti v ČSFR v červnu 1992
sloupec C: míra nezaměstnanosti v ČR v červnu 1992
sloupec D: míra nezaměstnanosti v SR v červnu 1992

Na Slovensku se zastavil čas

Nehovorme o podružných veciach, ako je ekonomika. Bavme sa o tom podstatnom, o národe," řekl mi při pátečních oslavách přijetí Deklarace svrchovanosti Slovenska jistý bratislavský občan. Na Devíně plápolaly ohně a celé Slovensko hořelo s sebou.

„A co budete dělat dál?“

„Teraz slavíme a potom sa uvidí. Mečiar to zariadi“

„A co zařídí?“

„Aby nám bolo dobre.“

„Jak dobře?“

„Nebudeme už doplácet na Čechy jako doteď.“

„Takže jde zase o ekonomiku?“

„Nie, o národ. Národ bude silný a všetko sa bude darit.“

A tak pořád dokola. Slovensko vsadilo na národní princip. Dohledný zpěv slovenských národních písní byl určitě slyšet i v Bukurešti nebo Bělehradě. Jak trefně poznamenal kolega ze zahraničního oddělení, vůdci typu Mečiaru najdete na východ od Brna celý tým. Samostatné Slovensko si bude zřejmě výborně rozumět se sousední Ukrajinou, jejíž vládce Kravčuk disponuje podobným kádrovým profilem a ideologickým arzenálem jako zbožňovaný předseda slovenské vlády. Obdobně jsou na tom i Iliescu, Jelcin, Milošević, Tudjman, Nabijev a tak dále.

Jednu věc ale nelze opomenout. I ti nejradikálnější účastníci demonstrace před hudební SNR nás ujišťovali o tom, že k Čechům necítí ani ten nejmenší odpor. Docela jim to věřím. „Veď sme ako dvaja bratia“, tvrdil mi zmíněný Bratislavčan, volič SNS. Ne, nejsme. Zásadní rozpor v myšlení rozhodujících většin slovenského a českého národa se jeví tím víc zřetelnější, čím více si díky podobnosti našich jazyků rozumíme. Rozumíme, ale nechápeme. Většina Slováků zřejmě nestráví naše priority občanské demokratické společnosti, my zas nedokážeme vnímat slovenskou ideu všennárodní jednoty.

Na Slovensku se zastavil čas. Otázkou zůstává, na jak dlouho.

Václav Havel (55) prožil včera poslední chvíli ve své funkci předsedy vlády. Předcházet mu v této roli bude Vladimír Mečiar. Havel se po odchodu z vlády vydá do zahraničí, kde se bude věnovat literatuře a filmu. Jeho poslední veřejný výstup byl včera v Bratislavě, kde se zúčastnil oslav svrchovanosti Slovenska. Havel se v Bratislavě setkal s mnoha příznivci a přáteli. Po oslavách se vydá do Lán, kde se bude věnovat literatuře a filmu.

Elektrobus jezdí od června do října v dvacetiminutových intervalech do Wistibergu. Od 1. srpna budou některé linky prodlouženy do malebné, nejvyšší položené obce v Bavorském lesu Finsteraru. Zavedení

Bundeswehr kradl v Ostrově nad Ohří

Blesk se domnívá, že příslušníkům německé armády musely být drasticky sníženy platy. Jinak si totiž nelze vysvětlit počínání dvou příslušníků Bundeswehru, kteří přijeli loupit do ČSFR.

Dva němečtí vojáci na tom museli být hodně špatně, když se ve stíedu v noci nerozpakovali vykrást soukromé benzinové čerpadlo v Ostrově nad Ohří (KV). Po rozbití skleněné výplně

dveří vzali kalkulačku, cigarety a pokukávkou na pohonné hmoty. Když byli zadrženi policejní hlídkou, svých zkušeností z tvrdého vojenského výcviku naštěstí nevyužili. Ukázalo se, že jde o 20letého vojáka základní služby z Hamburku. Jeho o rok starší komplic je dokonce vojákem z povolání Bundeswehru.

Marka za korunu

Na Šumavě platí koruna jako tvrdá měna

Blesk zjistil, že kurs marky ke koruně je 1:1! Platí zatím na jediném místě, u hraničního přechodu Bučina na Šumavě. Turisté, kteří k tomuto přechodu pro pěší dojdou od Kvildy nebo pramenů Vltavy, potěší nejen nádherný výhled a zachovalá příroda, ale také fakt, že na parkovišti v SRN

příslušnosti. Němci jednu marku a naši tuřísté korunu. Děti do 15 let svezí zadarmo.

kousek od hraniční závoru mohou nasednout na elektrobus. Za svezení zaplatí podle státní

Podle západních norem 17letá Žeňa vypadá stejně jako jakýkoli jiný teenager. Nosí kvalitní džiny, italské kožené boty, americkou leteckou bundu a má účes podle poslední módy.

Pro ruské teenagery je však takové oblečení relativně luxusní. V bývalé komunistické baště se běžné platy díky stoupající inflaci stávají téměř bezcennými a studenti nemohou využít z podpory. Žeňa říká, že si může dovolit dobře se oblékat jedině díky tomu, že je prostitutka. »Nikdo z mé rodiny to netuší.«

Žeňa vyrostla v třípokojovém bytě jednoho paneláku na okraji Moskvy. Žije se svou matkou, jež pobírá invalidní důchod, a 15letým bratrem. Oba je finančně podporuje.

Prostitutkou se stala v 15 letech. »Neměla jsem žádné peníze. Viděla jsem, jak některé dívky žijí, a dospěla jsem k závěru, že potřebuju peníze, abys v tomhle světě přežila.«

Tehdy potkala 23letého Andreje, jenž jí nabídl pomocnou ruku. Andrej byl prodávacem suvenýrů a na černém trhu vyměňoval peníze. Kromě toho si od svých 17 let přivydělával jako pasák.

Žeňa je jednou ze čtyř dívek, které s ním pravidelně spolupracují. Zajišťuje jim dvě nebo tři »schůzky« týdně po 200 dolarech za noc, z nichž si bere 30 %, vyhledává klienty — mezi cizinci — a přivádí je do bytu, který má pronajaty pro tento účel. Říká, že to vynáší dost pro »celý tým«, aby žili dobře.

»Dával jsem jí peníze jako „přá-

telskou pomoc“,« řekl Andrej. Až později jsem jí vysvětlil, jak bude vydělávat peníze. Nyní už překona-

V Moskvě bylo podle posledního sčítání v policejním rejstříku registrováno 6440 prostitutek. Skutečný počet je však několikrát vyšší.

Policie tvrdí, že prozatím se průměrný věk prostitutek pohyboval mezi 30—40 lety. Dnes jsou stále

Pozlátko prostituce vábí ruské teenagery

la psychickou bariéru.«

Žeňa prostituci bere jako lukrativní vedlejší zaměstnání.

Pracuje jako asistentka divadelního ředitele, 2x týdně učí aerobik a dálkově studuje administrativu umění. To jí vynáší o vlásek víc než 1000 rublů (8 dolarů) měsíčně, což není dost pro vysvobození její rodiny z okovů bídy.

V porovnání s tím jako prostitutka průměrně vydělává 500 dolarů měsíčně (65 000 rublů). Tolik mohou získat pouze ty nejchytřejší a nejkvalifikovanější ruské ženy, a proto pokoušení okusit chuť »nejstaršího řemesla«, je obrovské.

Z bloku zpravodaje agentury Reuter

mladší. Některé dokonce začínají v Juliině věku, tzn. pod věkovou hranici povolenou pro sexuální styk, což je 16 let. Částečná i příležitostná prostituce má vzestupnou tendenci.

Před politikou perestrojky a glasnosti M. Gorbačova autority její existence popíraly a označovaly ji jako symptom západní dekadence. Ve skutečnosti však prostituce někdy sloužila KGB k prověřování cizinců.

V roce 1989 se o ní začalo otevřeně hovořit na veřejnosti, když se objevil první film o valutových prostitutkách. Tvůrci obdrželi od dívek záplavu dopisů s otázkou, jak se stát prostitutkou. Moralisté reptali, že film podporuje prostituci, protože zdůrazňuje půvab tohoto životního stylu.

Když se v roce 1990 v jedné moskevské škole zeptali dívek na jejich

vysněné povolání, mnoho z nich odpovědělo »prostitutka«.

Od té doby se jich nespočet upsaló démonickému pozlátku, tomu neodmyslitelnému průvodci »nejstaršího řemesla«, blyskavosti šperků, elegantnosti kožichů i vůni francouzských parfémů. Nebo byla rovněž cestičkou, jak najít bohatého manžela ze Západu.

Mnohé, podobně jako Žeňa, »pracují« jen příležitostně, aby vydělaly na podporu rodiny a pro spokojený život.

Žeňa nelituje. Tvrdí: »Neuměla bych si představit, že bych mohla žít jinak. Ne proto, že bych chtěla žít v luxusu — jen chci mít možnost studovat, oblékat se a žít dobře, dovolit si věci, které jsou pro lidi na Západě asi běžné.«

Nic nového pod Vůdcem

Všechno už tady bylo. Republikánská strana pana Sládka je dokonalou kopií všech těch Velkých stran, které se pokoušely v našem století zbourat stavbu evropské civilizace. Tyto strany si libovaly v dlouhých a krkolomných názvech, takže i jejich zkratky vyhlížely podle toho. SPR-RSČ není výjimkou. Zní to jako strč prst skrz krk.

Stejný je i recept na zničení parlamentní demokracie. Zní: parlamentu se dá nejlépe skočit na krk z parlamentních lavic. Jak při tom nevzpomenout na mládí Kleimenta Gottwalda, jenž používal svůj imunní poslanecký post jako nenapadnutelnou tribunu, z níž hrozil bez jakýchkoli zábran republice, která mu umožnila vstup do parlamentu.

Také účelová spojenectví jsou neměnná. Levice v určitých chvílích vždy podpoří levice. Pan Svoboda sledal, že pan Sládek má k některým problémům rozumný a konstruktivní přístup. Jako bychom znovu viděli fotografii z roku 1932, na které vedle sebe sedí dr. Josef Goebbels a Walter Ulbricht za jedním stolem. Zde se na velkém předvolebním shromáždění sešli zástupci Národně socialistické německé dělnické strany se zástupci druhé dělnické strany, s německými komunisty, aby vysvětlili svým příznivcům, jaká skvělá budoucnost je čeká, dají-li jim své hlasy.

Také cesta doktora Sládka ke slávě připomíná zapomenuté epizody z historie nacistů. Než se tehdejší Vůdce vypracoval ze svým pateticko-patologickým projevům, byl znám spíše jako idový vypravěč, působící v mnichovském cirkusu Krone, kde pomocí piva a protizidovských anekdot všlýchval havorskému publiku svůj světový názor. Dokonce se pouštěl do dialogu se vými odpůrci. Později došel k poznání, že diskuse je pro jeho stranu věc zcela zbytečná a důležitější je naprostý souhlas každým slovem, které mu vylétne z úst.

V tomto stadiu se zřejmě nyní nachází strčprstskrzkrk. Po stupu do parlamentu si musí pan Sládek udělat pořádek ve vlastní straně. Straně nepohodlným poslancům vstup zakázat! ylo slyšet na brněnském sjezdu SPR-RSČ. Psi zůstat mohli, jak ime se dozvěděli ze zpravodajství.

„Uvědomte si, jste nuly, byli jste nuly a nulama zůstanete,“ řekl prý na první schůzce svým poslancům Miroslav Sládek. Slyšeli jsme větu rozvitou. Před půlstoletím pronesl Adolf Hitler na adresu těch, kteří mu pomohli zakousnout se do Evropy, pánů Chamberlaina a Daladier, větu holou: „Jsou to nuly.“

Stojí zajíc před zrcadlem a pacičkami si mačká obličej. Jde okolo druhý a ptá se:

„Uhňtky, uhňtky?“

„Ale ne,“ odpovídá tázaný, »brokyl«

Legie a Slovensko

V současné době vzpomínáme na boje našich legionářů. Vzpomínám i já na mého otce.

Po příjezdu Čechů z Itálie v listopadu 1918 byl 34. legionářský pluk, v kterém byl můj otec zařazen, převelen na Slovensko a hned zapojen do bojů. Cesta na Slovensko z Itálie vedla nejprve do Českých Budějovic. Zde dostal několik dnů volna, aby se po čtyřech letech podíval na rodiče a sourozence, domů do Hojšína u Kamýku nad Vltavou. Potom zpět do Budějovic, dále na střední Slovensko s cílem obsadit Komárno. Za bojů o Slovensko získal otec dva válečné kříže. Na stužkách byly lipové ratolesti a hvězdičky. V bojích byl také raněn. Při jednom ústupu, spíše útěku z Komárna, jak mi vyprávěl, se mu do cesty připlel míč na kopanou. Míč pro něho nabyt zřejmě velké ceny, protože jej v běhu sebral. Prý jsem si s ním později i hrál. Snad do toho míče se otcovi promítla touha po navrácení ztracených chlapeckých let. Po čtyřech letech bojů, marastu, strachu a průstřelu hlavy si tehdy v Budějovicích snad ve svých 21 letech mohl myslet - vlezte mi Slováci na záda, války mám dost. Přesto šli do bojů znovu. Jejich ztráty a ziráty českých a moravských dobrovolníků na životech byly desetkrát větší než ztráty Slováků. Slovensko, vyprávěním mého otce a jeho láskou k němu, se stalo i mojí součástí. Soudil jsem, že není možné připustit rozdělení státu. Nyní již tu úzkost necítím. Myslím si však, že Slováci, dospěli-li, jak říkají, by se v naplňování své touhy neměli projevovat politikou svádností a snad i nenávistí. Není to vhodný kámen do základu nového státu, neboť státy žijí těmi ideami, kterými vznikly.

V květnu 1949 byl můj otec zatčen. V hradčanském domečku byl tři měsíce vyšetřován. Když byl propuštěn, vyprávěl, že při jednom vyšetřování, spíše mučení, neboť kromě jiného mu klíči zvyžázeli zuby, uvedl, že ty dva kříže dostal za statečnost v bojích o Slovensko, tehdy mu vyšetřovatelé obě stužky strhli. Nebojoval prý za Slovensko, ale proti osvobození Slovenska maďarskou rudou armádou. Doslova mu přitom naplivali do obličej. Škoda, že otec mně nyní již nemůže leccos objasnit z tehdejších vztahů Čechů a Slováků. Při jeho pohřbu v roce 1976 mu děkoval, jak se italským legionářům dělo, zástupce italského velvyslanectví za jeho pomoc při hájení Itálie v první světové válce. Tehdáž tam nebyl nikdo za Slovaky, ale ani za Čechy, kteří by poděkovali za totéž. Bez tehdejší vojenské pomoci by možná již nynější Slováci slovensky ani nemluvíli. Je pravda, že Češi a Moravané za Slovensko pro Slovaky bojovali. Jak je to obráceně? Ani já neupírám Slovákům nárok na samostatný stát. Odsuzuji však jejich provokativní postoj při volbě Václava Havla prezidentem.

Zdeněk Faktor, Praha

va evropskému hodnotovému systému - je nezměnnou hrozbou západní civilizaci. Žádný kompromis zde není možný ...

Ivan Svrlák, poslanec Levého bloku ve své publikaci Dialektika dějin L. P. 1989

Zlatá slova

„Zatím, co fašismus - jako otevřená alternativa hodnotového systému křesťanství a humanismu - byl poražen, komunismus - ideologicky jinak motivovaný, ale v praxi též alternativní“

Zuzano, Zuzano... zpíval v dobách největší slávy Semaforu Waldemar Matuška Zuzaně, která bývala sama doma. A po něm si tuhle písničku zpívaly nebo alespoň melodii pobrukovaly tisíce těch, kteří měli semaforové písničky rádi. Jednak proto, že byly skutečně hezké, jednak proto, že bývali vládci této země je poslouchali s kyselou tváří.

„Zuzano, Zuzano!“ říká na adresu Zuzany Bubílkové, takto pohotově moderátorky federálního televizního programu F1, pan Mečiar. A není to rozhodně vyznání lásky, ale výhrážný projev vůči dámě, která svými otázkami přivedla již jednoho politika do rozpaků, která v pořadu Co týden dal nahradila v posledních týdnech svého kolegu, jenž dal přednost teplému místu ve Slovenské televizi, nechť se dráždí nového pána na bratislavském Kašielu, a která se předem odvažuje mít jiný názor než velký sjednotitel všech Slováků. Není to ostatně nic tak neobvyklého. Mnozí diváci TV si konečně pamatují, jak pan Mikloško na poslední chvíli tahal na chodbě FS pana Mečiara za šos, aby mu zabránil realizovat výhrážku vůči panu Špačkovi, takto parlamentnímu zpravodaji TV, vyjádřenou slovy, že ho „nakope do riti“.

Co se tehdy zdálo být úsměvným projevem svérázného temperamentu slovenského poslance, vyvolává mrazení v ústech současného slovenského premiéra. Neboť stejnou výhrážnou melodii si pobrukojí tisíce těch, kterým se konečně naplnil sen o moci. U některých sen o návratu k moci. Té z době před padesáti lety, spíše však té, která před necelými třemi léty v této zemi skončila.

Zuzana Bubílková se znelíbila jednak proto, že neuposlechla jako někteří jiní volání „federální Slováci, z vandru domů!“, jednak a hlavně proto, že odmítá vldet a interpretovat skutečnost z pozice nové reprezentace Slovenské republiky.

Začíná to zlobnými slovními útoky vůči hnutí, pokračuje to pliváním na chodník, obrázky šibeníc a končí to... Ti starší spoluobčané si to konečně pamatují z posledních let předválečných.

Zuzana Bubílková, pan profesor Kusý, exministr Mikloš, Fedor Gál i tisíce dalších Slováků, kteří se pokoušejí udržet Slovensko v dimenzích demokratické Evropy, mohou jistě i nadále žít jako vážení občané v zemích bývalé koruny české, budou-li ovšem chít.

Budou-li zde muset žít proto, aby ochránili sebe, svou rodinu a přátele před morálním či fyzickým násilím, bude to smutné. Ne ovšem pro národ český.

Argument, že by k tomu nedocházelo, kdyby se chovali jako „fádní Slováci“ neporušující pevnost prutů Svatoplukových, je otešný. Pan Biľak si tam žije nerušeně a spokojeně dál a nikdo po něm neplive. Panu Husákovi se již dostalo oficiální uznání za zásluhy o samostatnost Slovenska a bude po Tisovi patrně druhým slovenským státníkem, který bude uvlátn ve Wallhalle Matice slovenské.

Báh s národem slovenským!

ZUZANA BUBÍLKOVÁ JE HVĚZDA!

Před půl stoletím...

Dnešek je doba - jak se tomu říká - vypjatého nacionalismu. Pozorujeme to i u Slováků a Čechů. U nás Čechů hlavně v těchto dnech. Avšak už způsob, jak se to národní citění u nás projevuje, ukazuje, proč se bráníme nacionalismu planému, nacionalismu slov, vlajek a pokřtiku. Slovenský nacionalismus projevuje se v tom, že zásadně odmítá pojem československý národ. Symbol tohoto odmítnutí je jim pittsburská dohoda. Lze to pochopit a přiznat Slovákům právo cítit se národem.

Co by úhrnně uskutečnění pittsburské dohody přineslo Slovensku? Větší vliv na celý slovenský život. Avšak tu jsme u kořene věci: Jde-li o toto, nikoliv pouze o volební heslo, je přece možno toho dosáhnout. Ponechme vůbec stranou, že se za dvacet let mnohé, oč pittsburská dohoda usilovala, dávno splnilo. Psychologicky je vysvětlitelné, že národ, vyrůstající po dvacet let svobodně, dostává větší touhu po mocenských pozicích. Má už ovšem i jiné možnosti, pokud jde o lidi. Tyto touhy je spravedlivě splnit, těmto lidem je třeba ty možnosti dát. Toto hnutí je na Slovensku obecné, neomezuje se na ľudovú stranu. Je však rozdlí v názorech na to, jak ty touhy splnit.

Jistě dohodou, ať se jmenuje tak či onak. Ať bude taková či onaká, jistě bude v duchu té pittsburské právě tak, jako byl v jejím duchu (nechtě cokoli jiného tvrdí proti skutečnostem ľudáci) celý dvacetiletý vývoj Slovenska po převratě. Pittsburská dohoda je ideál části slovenského národa. Je správně mít ideály. A je to správně, poctivě a krásně politika, která se snaží v rámci daných možností ideály uskutečňovat. To je naše politika slovenská.

Přítomnost, 8. 6. 1938

Nejvíce září sv. Vít a pyramidy

Všechny věže kapliček, chrámů i katedrál jsou nalaďeny na určitou vlnovou frekvenci. K tomuto pozoruhodnému závěru dospěla svým pozorováním senzi- bilka Anna Rajalová žijící v obci K. na Klatovsku.

Reportérovi Blesku sdělila, že věže kostelů vyzařují vlny, na které virgule přesně reaguje. Podle náboženství a významu kostela se síla vln násobí a lze ji přesně měřit. K výzkumu postačí obyčejná pohled-

nice se zkoumaným objektem. Stupeň intenzity záření zjišťuje paní Rajalová podle počtu kružnic opsaných virgule nad daným snímek. Katolické kostely vyzařují intenzitu vždy v sudých číslech, mešity v číslech lichých.

Nejvyšší intenzitu, rovných

300 stupňů u nás vyzařuje katedrála sv. Víta. Poutní místo Velehrad má 230 stupňů. S největší intenzitou záření se Anna Rajalová setkala u pyramid, které září vždy na 300 stupňů. Žádný z měřených objektů nedosáhl absolutní hranice 360 stupňů. Obrovským překvapením je, že u jezuitských kostelů byla zjištěna nulová intenzita vyzařovaných vln. Jezuité zřejmě nebrali víru tak vážně.

Německý podnikatel v České Lípě narazil

Jak se Blesk včera dozvěděl, podařilo se českolipským kriminalistům dopadnout ve spolupráci s Interpolem hledaného zloděje aut ze sousedního Německa.

Pan T. Kaiser přijel nejdříve do Skalice u České Lipy spolu s českou manželkou pro své několikaměsíční dítě. To bylo zatím u babičky, která se sňatkem u zejména životem dcerušky nebyla spokojená. Proto jim ani miminko nechtila vydat. Manželé si stě-

žovali na nejvyšších místech, až na německém velvyslanectví. To se vše zpětně dostalo na stůl kriminalistům. Protože už poslední návštěva mladého páru se neobešla bez incidentů, začali všechno pečlivě vyhodnocovat. A co nezjistili? Po dotazu na federální kriminální policii v Praze vyšlo najevo, že jejich červená Mazda

je na seznamu Interpolu. Byla totiž ukradená z půjčovny v Berlíně. A pak už šlo všechno rychle vyřešit.

Malý stěžovatel byl zatčen a jeho žena rychle ujela do Německa. Ani své dítě nechtěla. Jak Blesk dále zjistil, německý návštěvník má na svém kontě minimálně dalších 23 ukradených aut, která vozil prodávat do Československa. Pro policii asi nebude nyní problém zjistit jejich nové majitele.

Zpravodaj se včera setkal se zpěvačkou Evou Pilarovou, která oslaví v příštích dnech už své neuvěřitelné 53. narozeniny. Přes obrovská vedra posledních dnů vypadá neobyčejně svěže.

Její známí a přátelé tvrdí, že po osmítýdenní cestě do USA, Kanady a na Havajské ostrovy omládlá o dobrých deset let. „Pořád jsem však o něco mladší,“ smál se její manžel Jan Kolomazník (40). Zpěvačka nyní dělí čas mezi práci na zahradě na své chalupě a přípravu nového repertoáru.

Blesku se při návštěvě Evy Pilarové podařilo odhalit její novou známost s hvězdou kalifornského

mužského striptýzu. V záplavě fotografií z její nedávné cesty do zámoří objevil náš list záběr, na němž je zachycena s přitažlivým mladíkem Dennisem Parisem.

Zpěvačka sama nám k tomu prozradila: „Společně s Milanem Dvořákem, který mě doprovázel na piáno při mém turné, a s mým manželem jsme si prohlíželi reklamní poutač podniku Red Onion na Redondo Beach u Los Angeles. Na plakátě byl krásnej svalovec a třpytilo se tam jméno Dennis Paris. Říkám, pánové, tohle jsou parádně propracovaný svaly. Skoro by se jeden chtěl přesvědčit, jestli je skutečnost taková jako fotografie.“

„Máte možnost, paní Pilarová,“ ozvalo se pak vedle zpěvačky. Ke svému údivu se dívala do usměvavého obličeje krasavce z plakátu. „Sem ňakej Zdeněk Pařízek z Prahy Dejvic a už se těším na váš zítřejší koncert,“ spustil krasavec. „Žiju tady už hezky pár let. Dennis Paris je moje umělecké jméno.“

Ministerská úřednice se stala hostinskou

„Staré lidové hospůdky, které byly pro Prahu tak charakteristické, by měly zůstat zachovány,“ řekla Blesku JUDr. Miroslava Kohoutová, nová spolumajitelka známé hospody U Kalendů v Podskalí. Bývalo tu otevřeno už od šesti ráno a chodili sem lidé po noční směně nebo flamenčí, kteří to poněkud natáhli.

Paul Kohoutová pracovala původně na ministerstvu práce a sociálních věcí. Před časem odešla a věnovala se soukromé právníce praxi, při níž se seznámila s jugoslávským podnikatelem Milošem Velimirovičem. Ten pro ni měl zajímavou nabídku: spolumajitelství firmy. Nakonec si pláclí a vznikla společnost

s ručením omezeným MIVE-KO, která od června vlastní hospodu U Kalendů na Rašínově nábřeží.

„Platíme poměrně vysoký nájem, ale chceme zachovat lidové ceny, aby si u nás mohl guláš a pivo dopřát kdokoli. Hospodu chceme rozšířit ještě o jednu místnost,“ vysvětlovala paní doktorka Blesku. Otevírací doba je od šesté hodiny ráno do desáté

Co prozradila dvojí tvář nočních dam

Prostitutky se zpovídaly

Pod 300 marek za noc nejdou. Cenu si nasmlouvají přímo u sklenice drinku. Chce-li zákazník couvnout, má smůlu. Reportéři s těmito třemi dámmi hovořili v jednom z pražských nočních klubů přímo po odchodu klientů.

Jaké máte vzdělání? Za celou trojku odpovídá Dana (27): „Všechny máme maturitu. Já mám například státoici z němčiny.“ Říká vám něco rodinný život? „Pochopitelně. Já mám přítele. Tady Dita (28) je šťastně vdaná a má tři děti.“ Vědí vaše protějšky o tom, co v noci děláte? „Proboha ne. To by byl konec. Přes den jsme normální mámy, přítelkyně nebo manželky. Doma tvrdíme, že máme noční služby nebo že vypomáháme v nočním ha-

večerní každý den. Jugoslávský přínos se projevil především v kuchyni. O víkendech si tu můžete dát k smíchovské desce se nebo jehně na roštu.“

ru.“ Říká vám něco slovo morálka? „Ne, vím, co říká vám. V současné době však potřebujeme peníze. A věřte, že to mnohdy není lehký. Myslím, že jsme morálnější než řada sekretářek nebo holek, který si za prachy vezmou pupkatýho staříka.“ řekla Lída (24).

„Hostesky“ prodávají své tělo téměř sedm let. Jsou tedy profesionálky v oboru. Prozradily nám, že by někdy rády studovaly psychologii. Co zákazník, to jiná povaha. Navíc to nejsou našinci. Marka či dolar jsou lepšími učitelé jazyků, než leckterá škola

li, proto pouze připomínáme, že hovoří o „nepřítelích“, souchom hoji o „přízvě“ a „programovém rizikem“. On popředí však stále více vystupuje obraz zlého Maďarska a menší na Slovensku. Vy- roky Milana Kňažka a V. Mečiara o ma-

Přesto musela J. Čarnogurského brát nit policie. Stalin a Hitler (ukázkou demagogie byly výroky V. Mečiara o látné zprávě české vlády pro rozdělení státu. Jíž jsme o nich psali

Blesku se podařilo získat závažný dokument, který odhaluje pravou tvář Vasilu Bil'aka

V průběhu září 1968 jsme z rozhodnutí před- sednictva Národního

shromáždění soustředili čestná prohlášení 295 poslanců, mezi nimi i pánu Indry. Koldera a Bil'aka, že nikdo ani pi-

semně ani ustně nevy- zval vládu zemi Varšavské smlouvy k vojenské- mu zákroku v Českoslo- vensku.“ sdělil nám bý- valý vedoucí archivu Národního shromáždění PhDr. František Cigá- nek.

Tato čestná prohláše- ní se mu podařilo ucho- vat díky tomu, že je poz-

ději tajně zaznamenal na mikrofilm. Originály však byly na příkaz poz- dějšího předsedy Fede- rálního shromáždění Aloise Indry 3. ledna 1972 vyjmuty a zmizely. Že by ho tlačilo svědo- ní? V každém případě existuje důkaz, že po- slední žijící ze zvetulu lhal parlamentu.

Na nepřítel je nutné veřejně uká- zat a sjednotit proti němu národ. Proto se o Deklaraci svrchovanosti hlasovalo jmenovitě a před televizní- mi kamerami. Každý poslanec jako školáček povstal a oznámil, zda je pro svrchovanost. Děni v SNR bylo přenášeno na velkoplošnou obrazov- ku na nedaleké náměstí SNP, které je centrem separatistů. Ti doslova síleli při záběrech na Františka Mikloška, Jána Čarnogurského a další poslanc- ce, kteří se ani na tomto tribunálu ne- báli vyslovit svůj názor nahlas. Po- dařilo se navodit bojovnou atmosfé- ru, v níž V. Mečiar z balkónu SNR mimulimovně žadál: „Poslanci KDH požádali při odchodu ze SNR o poli- cejní ochranu. Prosím vás, chovejte se kulturně, odcházíte do minulosti.“

Klavírista doprovázel pediatra

Přátelství mezi rodinou klavíristy, aranžéra a sklada- tele Rudolfa Rokla (50) a světově uznávaným pedi- atry prof. Josefem Švejcarem (95) se traduje už lé- ta. V nedávných dnech se ino- vu utvrdilo. Profesor Švejc- ar získal na univerzi- tě v Heidelbergu v Němec- ku nejen čestnou profesuru amní univerzity, ale Na- lací světových pediátrů byl jako nejstarší žijící pe-

diatr na světě jmenován na kongresu nadace do jejího čela.

Profesora Švejcara do- provázel Rudolf Rokl se svou půvabnou manželkou Janou. Rudolf Rokl pak svým koncertním klavírním recitálem, sestaveným z děl Bacha, Rachmaninova, Chopina a Ravela pediatric- ký kongres zahájil.

Potřebují NEPŘÍTELE

Historie potvrzuje, že někteří politici se neobejdou bez nepřítelů. Pro část slovenských představitelů je to typické. Skála nepřátel je ši- roká: Češi, Maďari a federální Slováci.

Praha sice mezi objekty averze zaujímá významné postavení, ale nepřáteli jsou nyní hlavně bývalá vláda a KDH. Vladimír Mečiar o nich v SNR řekl: „Priam túžia, aby sme chválili ich vládu... Nedá se na vás spoliehať... Keď som prišiel do svojej kancelárie (premiéra), našiel som tam špinu a na stole slovník opízlých slov... Máme pokračovať v tom, že boli dve kritéria,

jedno boli dobrí komunisti a eštbáci, tí boli u vás, a druhí boli zlí, tí boli vo všetkých ostatných stranách (důvod odmítnutí lustrací).“

Snopko, Čarnogurský a další

Terčem útoků je i bývalý ministr kultury SR Ladislav Snopko. Jeho nástupce Dušan Slobodník ho vy- zval, aby neopouštěl území SR, čímž naznačil, že by mohl být zapleten do krádeže uměleckých děl v hodnotě 18 milionů korun ze Slovenské ná- rodní galerie, jejíž ředitelkou byla

stála manželka majitele vydavatelství Agres, které vydává fašistickou a an- tisemitickou literaturu, v domě měl k dispozici prostory Stanislav Panis a podobně. Velkým odpurcem stého- vání byl D. Slobodník. Případ byl po- psán například v Respektu č. 28.

Snopkova manželka Zuzana Barlo- šová. Přitom byl pachatel znám. Z. Barlošová se o svém odvolání do- zvěděla z televize. Na vyklizení pra- covny dostala 20 minut. Dva roky se saazila získat pro SNG Dům SCSP, který s galerií sousedí. V jeho čele

něvřech na hranici (včera tuto informaci vyvrátil ministr obrany ČSFR Imrich Andrejčák, navržený do vlády HZDS) nebo rozvracecích dávají tušit, že ještě zazní mnohá slova, která budou Slovaky sjednocovat proti nepříteli.

J. Čarnogurský varuje: »Strana, která buduje politický program a prax na neustálém boji s nepřítelem, nedávo záruky, že by byla schopná někdy tento boj ukončit.« Člen jeho vlády Ivan Miklos: »V 20. století se podarilo zjednotit národ iba dvomi osobnosťami, respektive režimom, ktoré stelesňovali. Stalinovi a Hitlerovi.«

Rozhovor A. Michnika s Havelkem:

Michnik: Ist der Kommunismus deiner Ansicht nach endgültig zusammengebrochen, besteht noch die Möglichkeit einer kommunistischen Konterrevolution oder Restauration?

Havel: Die Wiederkehr eines Kommunismus, wie er zu Zeiten Breschnews oder Stalins bestanden hatte, halte ich für ausgeschlossen. Der Zerfallsprozeß ist unumkehrbar. Eine Wiedergeburt ist aber auf lokaler Ebene möglich. Ich könnte mir vorstellen, daß eine neue Variante der kommunistischen Herrschaft entsteht, die sich mit etwas veränderten Fahnen schmückt. So etwa könnte sich die Nomenklatura in einer der Unionsrepubliken die nationalen Farben an die Fahnen heften, um — gestützt auf die alte Parteihierarchie — etwas ins Leben zu rufen, was dem alten System ähneln würde. Eine solche Wiederkehr ist denkbar, aber das kommunistische Imperium ist endgültig dahin: das Rad der Geschichte kann man nicht zurückdrehen.

Michnik: Und was wird deiner Meinung nach mit dem Ancien Régime geschehen, mit all seinen Menschen und Institutionen?

Havel: Ich denke, das ist ein großes Problem der ganzen postkommunistischen Welt. Diejenigen, die im großen wie im kleinen persönlich für das Funktionieren dieses Regimes verantwortlich waren, die Mitläufer und schließlich wir, die wir uns unbewußt mit diesem System arrangiert hatten — uns alle gibt es ja noch. Es gibt auch noch genug riesige, zentral gelenkte, monopolistische Staatsunternehmen, und

in der staatlichen Verwaltung sitzen die Bürokraten aus der alten Epoche. Es geht aber nicht nur um den Kampf gegen Personen, die mit dem alten Regime verbunden waren, oder etwa gegen Institutionen, die überlebt haben — es geht vor allem um die Bekämpfung der alten Gewohnheiten bei den einfachen Bürgern. Sie haben zwar das totalitäre Regime gehaßt, aber sie sind in diesem Regime aufgewachsen und haben sich unwillkürlich angepaßt. Sie haben sich daran gewöhnt, daß der allmächtige Staat über sie herrscht, für alles sorgt und für alles verantwortlich ist; sie haben diese paternalistische Einstellung zum Staat verinnerlicht, und davon kann man sich nicht von einem Tag auf den andern befreien.

Michnik: Es gibt zwei Schlagworte, die zwei unterschiedliche Einstellungen zur kommunistischen Vergangenheit symbolisieren. Das eine wird in Polen polemisch die „Politik des Schlußstrichs“ genannt — eine Formulierung, die von Tadeusz Mazowiecki in seiner ersten Regierungserklärung geprägt wurde. Damit meinte er, daß unter die jüngere Vergangenheit ein Schlußstrich gezogen werden sollte und daß das einzige Kriterium für die Ausübung einer öffentlichen Tätigkeit Kompetenz und Loyalität gegenüber der neuen Regierung sein sollten. Daraus wurde ihm der Vorwurf gemacht, er nehme Kommunisten, Verbrecher, Diebe etc. in Schutz. Einer entgegengesetzten Position begegnen wir in der CSFR: sie wird als lustrace („Lustration“ oder „Durchleuchtung“) be-

zeichnet.

Havel: Das ist ein ernstes Problem. Man muß irgendwie durch zwischen Skylla und Charybdis. Ich finde beide Konzeptionen in ihrer extremen Ausprägung falsch. Immer wenn in der Geschichte unseres Landes die Einstellung vorherrschte, daß die Vergangenheit nicht wichtig sei und uns nicht interessieren solle, waren die Folgen fatal. Aber man darf, wie ich glaube, ebenso wenig willkürlicher Rache und Hexenjagd die Tür öffnen, weil dies nur eine andere Variante dessen wäre, was wir gerade abgeschafft haben.

Es geht um das rechte Maß, um eine zivilisierte Haltung, die aber vor der Vergangenheit nicht die Augen verschließt. Wir müssen in der Lage sein, unserer eigenen Vergangenheit ins Auge zu sehen und aus ihr Schlußfolgerungen zu ziehen, und wir müssen die Dinge beim Namen nennen können. Aber wir müssen es mit Ehrlichkeit und Umsicht, mit Takt, Großzügigkeit und Phantasie tun. Wo wir auf Schuldbekennnis und Reue stoßen, sollte auch vergeben werden.

Ich bin also für eine humanitäre Haltung und gegen eine neue Hexenjagd und eine Atmosphäre des Verfolgungswahns. Es reicht, daß sich die Leute vierzig Jahre lang vor der Geheimpolizei gefürchtet haben, sie sollen nicht auch in den nächsten zehn Jahren zittern müssen. Viele wissen ja nicht einmal, ob sie nicht zufällig in irgend etwas verwickelt worden sind.

Michnik: Wo endet aber deiner Meinung nach das Bedürfnis nach Gerechtigkeit

Čtení z nakladatelství I. Železný

Slovník nekonvenční češtiny

Výrazy bejt celej žhavel, říčnej, zpěněnej, nadupanej a nahněnej mají společnou nedočkavost konajícího subjektu. Kazimrdka se železnou pannou představují označení pro nepovolenou ženu. Tyto a řadu dalších informací získáte v Smírbuchu jazyka českého, který vydal Jvo Železný. Autor knihy, novinář a překladatel z francouzského jazyka Patrik Ouředník říká o Smírbuchu, že je slovníkem nekonvenční češtiny.

Celkem obsahuje patnáct tisíc hesel a je doplněn více než tisícem citátů z původní a překladové literatury. První vydání tohoto necenzurovaného slovníku vyšlo v Paříži v roce 1988. České vydání je doplněno o obsáhlý rejstřík.

Dílo, které si zaslouží dík za svou pionýrskou snahu, hodnotí pozitivně i řada lingvistů. Martin Hybler z univerzity Limoges píše: „Aniž bych chtěl prdět vysoko, mám troufáka tvrdit, že Ouředníkova kniha, obsahující dosud nejúplnější sbírku českých argotismů, znamená průlom do české pruderie... Je natolik radikální, že ani dokonalý bagoun se nebude cítit vocheán.“

Snad jen cena 180 korun bude bránit tomu, aby se kniha stala bestsellerem. Je to škoda, protože slovník představuje kromě jiného i zábavné čtivo. Posuďte sami na příkladu výrazu „nebyt připraven“, ke kterému Smírbuch synonymicky přifazuje slova mít tmů, bejt dutej, dutej jak bambus, dunět, bejt bílej, bledej, koženej, nulovej, minusovej, čistej jak slovo boží, shořet jak Jan Hus, bouchnout jak chemička.

Začít slova

„Jakkoli to zní paradoxně, pokládám za nejpraktičtější, nejúčinnější český postoj tento: akceptovat slovesnou emancipaci a současně Slováckům fandit. Připouštím, že je to vlastně heroismus.“

P. Přihoda, poradce P. Puharty v Přítomnosti

Nachtsicht, Klugheit einhergehen. Wenn wir das eine mit dem andern verbinden könnten, wären wir vielleicht imstande, eine Grenze zu ziehen. Wie schwer klare Kriterien für die Lösung dieses brisanten

und wo beginnt die Rachsucht? Kann man da eine Grenze ziehen?
Havel: Gesetzliche Normen müssen hier mit bestimmten menschlichen Eigenschaften wie Gefühl, Einschätzungsvermögen,

43
Pokrevčovení v hr. 4/4

Probleme zu finden sind, davon zeugt unser „Durchleuchtungsgesetz“, das ich für mißlungen halte.

Michnik: In einem deiner Interviews hast du gesagt, du spürst, daß die Menschen zunehmend Angst vor der Zukunft haben. Als ich neulich in Deutschland war und mit meinen Freunden, ehemaligen Dissidenten, sprach, haben sie alle über die Stasi geredet. Ich hatte den Eindruck, daß sie von diesem Thema besessen sind. Sie haben die Tätigkeit der Stasi als ein „Ausschwitz der Seele“ beschrieben, aber auch gesagt, daß man das Problem der Vergangenheitsbewältigung aus der Perspektive der Opfer betrachten soll. Diese hätten das Recht, für das erlittene Unrecht Vergeltung zu verlangen. Sie müßten daher auch das Recht haben, in ihre Akte Einsicht zu nehmen.

Als ich aber unlängst darüber mit dem spanischen Schriftsteller Jorge Semprun sprach und ihn fragte: „Wie seid ihr damit fertig geworden?“ — es gab ja auch in Spanien die Diktatur und die Geheimpolizei, die die Leute folterte, es gab auch die Spitzel — antwortete er: „Wenn man normal leben will, muß man versuchen zu vergessen, denn sonst wird das öffentliche Leben auf Jahre hinaus vergiftet.“

Der deutsche Schriftsteller Jürgen Fuchs hat mir wiederum gesagt: „Hör mal zu, Adam, ich bin nicht blutrünstig, ich schreibe Gedichte, aber ich kann mit dieser Vergangenheit nicht einfach so weiterleben. Wenn wir sie nicht völlig aufklären, dann wird sie uns immer wieder einholen, wie der Nazismus. Wir haben uns nicht entnazifiziert und das lastete lange Jahre schwer auf uns.“ Wie denkt darüber der tschechische Schriftsteller, der gleichzeitig Präsident ist?

Havel: Meine persönliche Meinung möchte ich an einem Beispiel illustrieren. Kurz nachdem ich Präsident geworden war, überreichte man mir eine Liste all jener Kollegen, die schriftliche Denunziationen gegen mich verfaßt hatten. Ich habe am selben Tag nicht nur diesen Zettel verloren, sondern vergessen, welche Namen darauf standen. Das bedeutet einfach, daß ich persönlich eher dazu neige, all das auf sich beruhen zu lassen. Ich habe zu diesen Dingen eine innerliche Distanz, denn ich habe die Mühen dieses Systems kennengelernt und weiß, wie sie die Menschen vernichten können. Ich schrieb darüber Stücke oder Essays und bin dadurch mit diesem Problem irgendwie fertig geworden. Deshalb habe ich kein Bedürfnis, jemanden anzuprangern, nur weil er kein Held war.

Doch als Präsident mußte ich darauf Rücksicht nehmen, daß die Gesellschaft hier klare Richtlinien braucht, sonst haben die Menschen das Gefühl, die Revolution sei nicht vollendet. Das Regime hat das Leben vieler Menschen und das ihrer Familien vernichtet, es gibt unter ihnen solche, die ihre ganze Jugend in Konzentrationslagern verbringen mußten; diese Opfer des Regimes können nicht so einfach über alles hinweggehen. Umso mehr als es heute vielen ihrer ehemaligen Verfolger besser geht als ihnen selbst.

Es besteht in der Gesellschaft ein großes Bedürfnis danach, mit der Vergangenheit abzurechnen und jene Menschen aus ihren Funktionen zu entfernen, die der Nation Leid und Unrecht zugefügt haben. Deshalb konnte ich als Präsident nicht mit der Gelassenheit, die mir persönlich entspricht, an diese Frage herangehen.

Michnik: Wir können heute ein erstaunliches Phänomen beobachten. Ich war neulich in Serbien, Kroatien und Slowenien. Dort habe ich den Eindruck gewonnen, daß die Medien eine Sprache wie vor fünfzig Jahren verwenden, daß längst totgegaubte Konflikte wieder zurückgekehrt sind.

Havel: Es bedeutet, daß der Kommunismus irgendwie die Geschichte blockiert hat. Er hemmt ihre natürliche Entwick-

lung und Bewegung. Metaphorisch gesprochen war er eine Art Narkose, und die Gesellschaft erwacht jetzt langsam wieder zu ihrem alten Zustand. Alle Probleme, mit denen sie sich vor ihrer Narkotisierung auseinandergesetzt hatte, leben nun plötzlich wieder auf.

Ins Leben gerufen werden also nicht nur die Dämonen, sondern auch die guten Geister. All das ist sehr erstaunlich.

Michnik: Der Kommunismus war eine Ideologie, die auf eine einfache Weise, mit einfachen Worten jedem Dummkopf die Komplexität dieser Welt erklären konnte. Es reichten einige Formeln, und schon war man klüger als Plato, Heidegger oder Descartes. Nun ist der Kommunismus von der Bildfläche verschwunden und damit auch diese einfache Art, die Welt zu erklären. Entstanden ist ein Vakuum. Hast du nicht den Eindruck, daß sich in diese Lücke ein häßlicher, vulgärer Nationalismus drängt, daß diejenigen, die sich die Welt mit Hilfe einfacher kommunistischer Formeln erklärten, das heute mit nationalistischen Schlagworten tun?

Havel: Aus der Physik wissen wir alle, daß die Natur keine leeren Räume erträgt und deshalb versucht, sie auszufüllen. Auch in der Gesellschaft verhält es sich so. Eine der einfachen, primitiven Ideologien, die sich in dieses Vakuum hineinzwängen, ist der Nationalismus.

Die Frage der nationalen Zugehörigkeit steckt sehr tief in den Menschen, tiefer als die Klassenzugehörigkeit. Die meisten Kriege in der modernen Geschichte waren nationale Konflikte. Die Berufung auf nationale Werte wird immer auf Resonanz stoßen, denn die nationale Zugehörigkeit ist ein einfaches Identifikationsmerkmal; man kann ja bereits nach dem ersten Wort erkennen, ob jemand Tscheche, Pole oder Ungar ist. Die Menschen suchen immer nach gemeinsamen Zeichen, zu denen sie sich bekennen können. Die nationale Zuge-

hörigkeit bietet sich geradezu an: Man braucht nichts, um ein Tscheche zu sein — man muß weder klug noch gut sein; es genügt, hier geboren zu sein.

Der Kommunismus hatte eine starke Neigung zur Uniformierung — von Wladiwostok bis nach Berlin sollte alles einheitlich sein: die staatliche Verwaltungsstruktur, die Ausstattung der Geschäfte, das Aussehen der Siedlungen etc. Er versuchte — manchmal auf eine sehr brutale Art — alle Unterschiede zwischen den Nationen und Völkern auszuradieren. Kein Wunder, daß, nachdem der Druck gewichen war, der Nationalismus in das entstandene Vakuum eindrang.

Ich glaube, es wird ziemlich viel Zeit vergehen müssen, bis sich eine Bürgergesellschaft herausgebildet hat, die alle Schichten unseres „Ich“ respektiert und die die nationale Zugehörigkeit zwar ernst nimmt, dieser aber keinen höheren Rang einräumt und daraus keine Staatsideologie macht.

Michnik: Sag mir, was ist mit uns selbst — mit uns Dissidenten — in den letzten zwei Jahren passiert? Alles hat sich in unserem Leben geändert, Du hattest Dich zum Beispiel von einem Kriminellen in einen Präsidenten verwandelt. Was hat sich in dir selbst geändert?

Havel: Es ist keine leichte Frage. Ich zum Beispiel bin besonders für das Absurde sensibilisiert und neige dazu, mich über alles zu wundern. Alles ist möglich. Und das nicht, weil ich mir ein solches Schicksal gewählt habe oder weil ich abenteuerlustig bin, denn das kann ich absolut nicht von mir sagen, ich bin eher ein ruhiger Kleinbürger.

Dieses gekürzte, von Halina Klimkiewicz übersetzte Gespräch zwischen Adam Michnik und Václav Havel haben wir vorab dem vierten Heft der Zeitschrift „Transit“ entnommen, das in diesen Tagen erscheinen wird. (Verlag Neue Kritik, Frankfurt am Main).

Prise! potkan do Elektra koupit televizor
»jaký typ si přejete?« ptá se prodáváč.
»Mně je to jedno. Hlavně aby měl hodně kanálů.«

Dva králci, on a ona, pozorují v místní
hospodě konzelníka, jak tahá z cylindru
králíky. »Pěkně,« zacheptá ona, »ale naše
metoda se mi zdá lepší.«

Tři ceny pro nás!

PARÍŽ (ag): Z Paříže, z paláce UNESCO, přišla zpráva o tom, že tři českoslovenští představitelé obdrželi cenu fair-play za rok 1991. Významné ocenění získali atletka Dana Zátopková, boxer Ján Zachara a sportovní redaktor Mladé fronty Dušan Jarošlav Šálek. Diplom přeznamou na tradičním setkání rytířů sportu v Híjnu letošního roku v Paříži.

■ S bolestí v srdci oznamujeme, že nás dne 15. 7. 1992 opustila paní

PhDr. MILADA JIRÁSKOVÁ, em. sólistka opery Národního divadla. Na vlastní žádost bude zpopelněna v tichosti a urna bude uložena v rodinném hrobě na vlnohradském hřbitově. Přátelé.

U TÝNA SE UŽ NEOKRÁDÁ

Změna majitele ve prospěch zákazníka i obsluhujícího personálu

Pozorní čtenáři si jistě pamatují na několik článků z loňského léta, v nichž jsme upozorňovali na bezbřehé a až nestoudné okrádání hostů, zejména zahraničních, v Kavárně u Týna na Staroměstském náměstí v Praze. Předražování o sto procent nebylo výjimkou, spíš pravidlem. Párkrát jsme je prostřednictvím našich zahraničních přátel «přistihli při činu», zkušenost jsme podrobně popsali, ale náprava žádná. Naopak. Dozvěděli jsme se, že vedoucí této zlodějské provozovny s. p. Potraviny — centrum, jistý pan Pátek, uzavřel s novým majitelem, který získal celou budovu včetně všech provozoven, tedy i kavárny, smlouvu o pronájmu. Co dělat, zkrátka znovu se jen prokázalo, že sedmá velmoc je někdy spíš sedmou bezmocí.

Když jsem si koncem června domlouvala pracovní schůzku, padl ze strany mého společníka návrh právě na tuto kavárnu. Se zděšením jsem odmítla — komu by se také chtělo po všech těch zkušenostech trávit dobrovolně čas tam kde poctivost, čest a morálka nemají místo? Po mém odmítnutí, náležitě vysvětleném, na mne zase se zděšením zíral můj partner. Je pravděpodobným hostem této kavárny mne ubezpečoval, že se tam nikdy s žádnou nepravostí nesešel. Riska jsem to tedy — a dobře jsem udělala. S čistým svědomím a ráda mohu konečně napsat, že se už v Kavárně u Týna neokrádá. Nový majitel — elektrotechnický inženýr V. Šabata, žádnou smlouvu s panem Pátkem o pronájmu neuzavřel. Sice vzhledem k tomu, že neměl s provozem podobného zařízení žádné zkušenosti, si původní skvadru zaměstnanců v čele s B. Pátkem ponechal, ale záhy i on zjistil, jaké že to služby hostům nabízí, a tak se s ní vbrzku rozloučil. Pan Pátek byl nucen opustit tuto «zlatou žílu» letos v březnu. Svůj nedobrovolný odchod zescény novému a málo zkušenému majiteli patřičně okoušenal — sebral s sebou řadu dokumentů, takže pan Šabata např. ani nevěděl, co je a co není povoleno k výrobě. Problémů mu způsobilo mnohem víc, avšak ing. Šabata nad tím už jen velkoryse mávl rukou — proč o tom hovořit, je to už minulost. Jedna věc, kterou mi vyprávěl, stojí ještě za zmínku. Nikoliv jen na dokreslení charakteru bývalého vedoucího, ale i pro ilustraci, co všechno sedá v pohostinství praktikovat a jak vypalézávé se dá přijít k pěkným penězům: Obsluhující personál musel platit svému vedoucímu cukr ke kávě za padesát haléřů, a to i přesto, že byl zakalkulován do její ceny. «Přišli za mnou a říkali, víte, že mu platíme jen za cukr 120 tisíc ročně?» Tím neokrádal zákazníky, ale své lidi. Ze sítu nechali lbit? Inu, asi věděli, proč.

Poměry v kavárně se radikálně změnilly — na každém stolek je jídelní a nápojový lístek, takže už jakékoli šizení zákazníků nepřipadá v úvahu. Každý host dostane při placení pokladní účtenku, aby si cenu mohl zkontrolovat. Tak, jak se to tedy nikdy nepraktikovalo, a tak, jak se to praktikuje ve všech slušných a solidních restauračních zařízeních. V. Šabata přijal nové lidi, uzavřel s nimi dohodu, že pokud zjistí z jejich strany jakýkoli pokus o nepoctivost, af už ošizení zákazníka nebo donášku zboží, dostanou okamžitou výpověď. «Vrchní číšníci jsou mimopražští kluci, kteří si váží toho, že mají velmi slušný plat, který na těch hospodách, kde pracovali, nikdy neměli. Účtují poctivě a nějakou tu korunu na „dýšku“ dostanou. Byl se tu podívat předchůdce pana Pátka, bývalý vedoucí Kombercu, který pracuje jako číšník v Rakousku. Ptal jsem se ho, jak je to s okrádáním hostů tam. Říkal, že vůbec nepřipadá v úvahu, to že se dělalo jen za socialismu, kdy chyběla řádná a poctivá kontrola. Každý soukromník, který zjistí, že číšník okradl hosta, číšníka okamžitě vyhodí. Ten se už nikde jinde nechytí, protože se to všichni ostatní majitelé restauračních zařízení rychle dozvědí — prostřednictvím hospodářské komory. Tohle je

všeobecně známo, a tak číšníci, kteří mají slušné výdědky, si své práce váží a nekradou.» To není jen specifikum Rakouska. Věřme, že i u nás se zakofeněného socialistického nešvaru díky privatizaci a konkurenci brzy zbavíme.

V. Šabata pracoval od počátku ve Sdružení čs. podnikatelů ČR. (Před dvěma roky založil svou firmu na údržbu trafostanic podniků, které neměly své odborníky na vysoké napětí. Musel ji prodat, aby uhradil zařízení kavárny v hodnotě přes dva milióny korun.) Právě pro podnikatele chce ve sklepních místnostech vybudovat klub, kde si budou moci v klidu vést obchodní jednání, spojené s občerstvením, mimopražští v něm najdou možnost se osprchovat, oholit atd. Žádný elitářský klub, jako je Golem. Klub by měl podle jeho slov sloužit těm podnikatelům, kteří nevládnou milióny, ale především solidností.

DOPIS V. HAVLOVI

BUDAPEŠT: «Dokonale chápu důvody, které vedly k tvé abdikaci, jak jsi mi je vysvětlil před několika měsíci, ale zprávu o ní jsem přijal se zármutkem.» napsal v dopisu V. Havlovi maďarský prezident A. Gáncz. O dopisu včera informoval prezidentův tiskový úřad. «Za tvého funkčního období jsem stále obdivoval tvé úsilí přispívat k úspěchu probíhajících politických, společenských a hospodářských přeměn i lidské postoje, které sis dokázal uchovat i ve vysokém úřadu, jenž jsi zastával.» pokračuje dopis. «Z naší strany pokládáme za důležité, aby se vytvořily a pěstovaly co nejlepší vztahy s tvou vládou, ať by již existovala v budoucnosti v jakékoliv podobě.» uvádí se v závěru dopisu.

Společnost Jana Kubelíka

Světově uznávaný český houslový virtuos Jan Kubelík (1880—1940) zakoupil v roce 1904 od dědiců rytíře Horského zámek v Býchorách na Kolínsku; k výročí jeho narození (5. července) připravilo regionální muzeum v Kolíně před dvěma roky velkou výstavu nazvanou Jan Kubelík a čeští houslisté. Těšila se velkému návštěvníckému zájmu, prohlédli si ji i Kubelíkův syn, Mistr Rafael Kubelík s chotí a synem, rovněž Janovy dcery Anita a Marie. Tito tři sourozenci se narodili v Býchorách, které Rafael Kubelík při kolínských výstavách také navštívil.

Na výstavu navazovalo založení Společnosti Jana Kubelíka v Kolíně. Jejími členy jsou většinou starší občané, scházeli se asi čtyřikrát v roce, kdy realizují další program své činnosti. Tak byli přítomni odhalení pamětní desky Janu Kubelíkovi na býchoráckém zámku, při pietní vzpomínce v tamějším hudebním salónku hrál člen České filharmonie, houslista Miroslav VIII

Tak hovoří Andre Agassi

NIKDY jsem nebojoval proti, abych byl brátem č. 1. Ale proto, abych se nelepil výšepal své močnaté. Jestliže se mi to podaří, je to možnost být světovou jedličkou.

MIMO AMERIKU není na světě místo, kde bych se cítil opravdu dobře. Nic nepřekonal Ameriku. Tam je všechno tak praktické a těsné. V Evropě nejsou ani záhy pro kufíky a nekatky.

VÝROSTL jsem v poušti a libuji si proto ve velkých prostorách boxu a konce.

ČESTNĚ řeknu, sám dobře nevím, zda jsem šťastný, když dobře hraji — nebo zda teprve tehdy hraji dobře, když jsem šťastný.

CHCI SE podílet na charitativních organizacích, které pomáhají nemocným a alkoholikům stejně jako dětem na ulicích. Jen tak se cítím být společností užitečný.

BYL JSEM fascinován magii a mystičnými rozměry Wimbledonu. Není poctí, který by se dal srovnat s možností běhat na čtyřlístech dvorů. CÍTIL SE zcela opravdový ve svých pocitech a cílech. Nejdůležitější pro mě je si zachovat osobnost.

NEJDUŽETĚJŠÍ vztah je ten můj k Bobu a nejdůležitější pro mě je, jaké místo zaujímá On v mém životě.

CO JE TO SPOLČENÍ?

Lidé se spolčují někdy jenom proto, že se spolu dobře baví, a obvykle proto, aby něco společně podnikali ať už zákonného, či nezákonného. Jasným projevem toho, že se spolčili, nemusí být založení spolku, může to být jakýkoli jiný společný akt. Například odeslání společného dopisu. Tolik říká rozum. Co však uvedl dozorový prokurátor Generální prokuratury ČSFR V. Nechanický k případu V. Biláka? Žádné svědectví zatím nepotvrdilo možnost spolčení a ti, kdo by je mohli potvrdit, nejsou už mezi živými. Přitom je zvací dopis považován za autentický. Zdržím se komentáře s pocitem, že nad tím rozum zůstává stát.

Poprvé s gama nožem

K zahájení nekrvavých operací nádorů a cévních malformací v mozku pomocí Leksellova gama nože schází jen krůček. Kobaltové zářiče mají být do domovského centra tohoto zařízení — pražské nemocnice Na Homolce — přivezeny z Kalifornie 7. srpna. Na to, co bude následovat, jsme se zeptali ředitele nemocnice MUDr. Oldřicha Šubrtů.

»Poté k nám bude ještě transportováno nabíjecí zařízení,« uvedl, »a ke kompletnosti dojde v polovině měsíce. O týden později začnou funkční testy, elektrické ozařovací. Výsledky dozimetrických kontrol, které posoudí jak pracovníci Elektry, tedy výrobce, tak radiofyzici z Radioterapeutického ústavu na Bulovce, budeme znát ve druhém zářijovém týdnu. Pak by měl přijet ze Švédské léčebny tým, který v následujících čtrnácti dnech zkontroluje při operacích prvních pěti až sedmi pacientů zda to, co se čs. skupina u nich a v USA naučila, vskutku ovládá. Shledá-li, že je pracoviště v pořádku po odborné i technické stránce, vydá o tom certifikát.«

V jakém věku jsou tyto pacienti?

»Od 18 do 87 let. Rozhoduje to, kdo je pro léčbu vhodný.«

S kolika operacemi ročně počítáte?

»Na pracovištích s dlouhodobými zkušenostmi ve Švédsku a v USA bylo zatím léčeno maximálně 400 nemocných ročně.

U nás, až se praxe rozběhne, by to mohlo být i více.«

Kolik bude operace stát a kdo ji zaplatí naši pacienti?

»Ve srovnání s řadou jiných není drahá, byť v zahraničí stojí 15 tisíc dolarů. Třeba za běžnou operaci mozku se v USA platí kolem 20 tisíc dolarů. A stejně tak mnohá zařízení stojí více než tři milióny dolarů — magnetická rezonance, angiografické zařízení pro vyšetřování srdečních cév i další. My však teprve musíme spočítat, kolik operace vlastně bude stát. Běžné provozní náklady půjdou přes všeobecnou zdravotní pojišťovnu. Nebudeme započítávat celé náklady, vždyť gama nož je dar občanů. Pak půjde jen o několik tisíc korun.«

A zahraniční pacienti?

»Zájem projevíli Poláci, ale prvotní je zajistit dobrý provoz pro naše nemocné.«

A částka?

»Půjde určitě o smluvní ceny, tak jako

v zahraničí. Jenže teprve až prokážeme evropskou či světovou úroveň a přesvědčíme, že to umíme, lze jednat s pojišťovnami nebo s někým, kdo zahraniční klientelu zprostředkuje. Příkladem je norské pracoviště, které účtuje šest tisíc dolarů za tento výkon, ale má daleko méně zájemců než stockholmské, protože movitý cizinec tomu prostě nevěří.«

Různé názory na gama nož právě z řad lékařské veřejnosti se vyjasnily. Co bylo příčinou kritiky?

»Zřejmě malá odborná informovanost. Avšak ti, kdo se nedávno vrátili ze školení ve Stockholmu, prohlásili, že tak přesného naplánování léčby s přesně stanovenou dávkou záření nelze lineárním urychlovačem dosáhnout. Nyní je navázána spolupráce s neurochirurgy a radiačními onkology z různých ústavů.«

Nemocní by se měli nejdříve obracet na své nejbližší odborníky. Přesto však využíváte denně množství telefonátů a odpovídáte zhruba na 30 dopisů.

»Jenom každý stý z nich je vhodný pro operaci gama nožem. V případě těch ostatních jde nejčastěji o lidi po mozkovém infarktu nebo děti, u nichž došlo k porodnímu či zánětlivému poškození v nejtělejší věku. Těm, bohužel, nemůže centrované záření gama nože pomoci.«

Kolik je v naší republice Romů?

Jen málokoho zajímá, kolik je zemědělců, vojáků, fotbalistů, zednářů či jehovistů, ale kdykoliv se stočí řeč na Romy, dojde k diskusi o tom, kolik jich vlastně je v ČR a kolik na Slovensku. Matou nás různé statistické údaje, různá tvrzení. Demografické projekce jsou strašidlem jedněch a zbraní druhých. Pro 80 % obyvatel v České republice a 90 % ve Slovenské republice jsou důvody ke strachu z Romů. Strachu, který ve svých důsledcích vede k odporu a odmítání a ke xenofobii.

Kolik je tedy Romů v ČSFR? Pro odpověď na tuto otázku můžeme použít tři nejčastěji uváděné zdroje o počtech Romů v ČSFR — evidenci odborů sociálních věcí a zdravotnictví bývalých národních výborů, tvrzení romské politické reprezentace a výsledky sčítání lidu z března 1991. Tyto údaje obsahují celou řadu aspektů psychologických a sociálních, ale i politických.

Podle donedávna publikovaných oficiálních statistik, vycházejících z evidence odborů sociálních věcí a zdravotnictví bývalých národních výborů, žilo v Československu ke konci roku 1989 399 854 Romů, z toho 145 711 v České republice a 253 843 ve Slovenské republice. Tato evidence zahrnovala především osoby, jimž byla v rámci sociální péče poskytnuta zvláštní sociální pomoc. Zajímavé je uvést, že kdo vlastně byl evidován, když jedinou orientační charakteristikou uváděnou v souvislosti s romskou etnicitou byla poznámka v zákoně o sociálním zabezpečení. Romové zde byli specifikováni jako »osoby, které v důsledku návyků, pramenících v minulosti, žijí ve zvlášť obtížných poměrech«. Tato jednostranná a deklasující charakteristika poznamenala nejen kvalitu evidovaného souboru, ale hlavně celou filozofii přístupu k Romům jako k etnické skupině. Romové byli považováni za sociálně patologickou skupinu lidí, přičemž rozhodnutí o tom, kdo je a kdo není Rom, záviselo výhradně na názoru posuzovatele ovlivněného informacemi, kterých se mu o Romech dostalo.

Druhým často publikovaným údajem o počtu Romů je tvrzení prezentované především romskou politickou reprezentací, že v Československu žije 800 tisíc až milión Romů. Tento údaj, o jehož správnosti je mnoho Romů přesvědčeno, vyjadřuje snahu vyvolat skutečný zájem státních orgánů o řešení takzvaného »romského problému«. Svoji roli tu samozřejmě hraje i politické ambice romské reprezentace. Pa-

radoxem ovšem je, že tímto údajem nejdůrazněji operují zásadní odpůrci Romů ve snaze prosadit radikálnější postupy vůči nim.

A konečně třetím, jediným údajem reflektujícím Listinu základních práv a svobod jsou výsledky sčítání lidu z března roku 1991. Podle nich žije v Československu 114 126 Romů. 33 484 v České republice a 80 627 na Slovensku. V souvislosti s těmito údaji je dobré uvědomit si, že veřejně deklarovaná příslušnost k romské národnosti je podmíněna značnou dávkou etnického sebeuvědomění, emancipace i osobní statečnosti.

Poslední dva tak výrazně odlišné údaje o počtech Romů vypovídají o hluboce rozporuplném vztahu Romů k jejich romství. Rom je ve společenském povědomí ztotožňován s příslušníkem pňnejmenším problematické skupiny osob, s kriminálním, zlodějem, člověkem, jehož je třeba se obávat a jemuž je nutné se bránit. To je těžký úděl, který mohou překonat jen ti neschopnější a často i za cenu popření svého romství.

Vezmeme-li onen poslední údaj a přidáme k němu dikci Listiny základních práv a svobod, podle níž »každý má právo svobodně rozhodnout o své národnosti. Zakazuje se jakékoliv ovlivňování tohoto rozhodnutí a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodňování«, pak je zřejmé, že odpověď na otázku Kolik je v ČSFR Romů? zní 114 126.

Proslulá česká pěvkyně Jarmila Novotná tráví své letošní třítýdenní lerní léčení, k němuž přijíždí pravidelně do vlasti, v Lázních Toušev. Na její počest byl v lázních uspořádán včera koncert sólistů opery Národního divadla a Státní opery Praha.

... a s úsměvem do dalšího týdne

Anny na českém trůně

Výtvarná díla zobrazující svatou Annu jsou známa již v 8. století. Její kult rozšířily v Evropě křížácké výpravy. Umělecká ztvárnění sv. Anny jsou častá v 15. a na počátku 16. století a vyvrcholila v období baroka.

Pod vlivem kultu sv. Anny dávali naši předkové svým dcerám jméno Anna. Toto jméno nesly i ženy z královského rodu a české královny. K těm prvním náleží například Anna Lucemburská, dcera Karla IV. a manželka anglického krále Richarda II. Anna byla nazývána dobrou královnou a opěvoval ji G. Chaucer (Legenda o dobré ženě) a vážil si jí reformátor J. Vikleř.

První Annou na českém trůně byla Anna Přemyslovna, dcera Václava II. a sestra Václava III., která po zavraždění svého bratra v roce 1308 v Olomouci vládla společně se svým manželem Jindřichem Korutanským několik let Českému království.

Anna Falcká-Meška byla druhou manželkou Karla IV. a Anna Svidnická — třetí Karlova manželka, byla matkou českého krále Václava IV. Ideální podoby obou královen (70. léta 14. století) nalézáme v dolním triforiu katedrály sv. Víta v Praze. Mezi parliřovskými podobiznami zaujme především bysta Anny Svidnické, ve které sochař Petr Parliř ztvárnil v dokonale harmonii duši, půvab, krásu a mládí této české královny. Anna Svidnická byla zobrazena společně s Karlem IV. také na nástěnných malbách (asi z roku 1356) oltářního výklenku v nadpraží císařské oratoře tzv. kaple sv. Kateřiny na Karlštejně. Umělec označený jako »Mistr A« namaloval ve výklenku trůnící Pannu Marii s Ježíškem. Klečící Karel IV. v císařském ornatě má ruce vloženy do ruky chlapce Ježíše, což znamená, že jeho panovnická moc je odvozena přímo od Krista. Marie pak drží pravou rukou sepnuté ruce Anny Svidnické. V nadpraží oratoře vidíme poprsí Karla a Anny, kteří drží zlatý kříž. Scéna rovněž od »Mistra A« připomíná četná starší vyobrazení pozdvihování kříže Helenou a Konstantinem Velikým, se kterým byl Karel ve své době srovnáván.

Dále je možno zmínit i manželku českého krále Vladislava II. Annu de Foix-Candale, která ale nikdy českou královnou korunována nebyla. Její podoba je zachycena ve svatováclavské kapli u sv. Víta, kde je zobrazena společně s Vladislavem II. Autorem nástěnné malby (poč. 16. století) je Mistr litoměřického oltáře. Annu připomíná i gotická skleněná tabulka s jejím znakem z kostela na Karlově (kostel P. Marie). Originál je dnes uložen v Muzeu hlavního města Prahy.

Snad mezi nejznámější Anny na českém

trůně patří dcera Vladislava II. a Anny z Candale, Čechy oblíbená a milovaná královna, manželka Ferdinanda I. a sestra českého krále Ludvíka Jagellonského. Již v roce 1510 ustanovil její otec Vladislav II. královským majestátem, že v okolí jeho dcery má být stejný počet dvořanů z Českého království jako z Uherského, aby se Anna naučila dobře oba jazyky. Královna Anna prý byla laskavá, soucitná a štědrá. Jak píše Marek Bydžovský z Florentina, byla skutečnou »matkou národu českého«. Jejím zpovědníkem byl Čech-kanovník Jindřich Písek (Scribonius) z Horšova Týna. Královna byla podle soudobých zpráv vzdělaná a moudrá. Po dlouhou dobu jí bylo připisováno autorství spisu Glypeus pietatis (Štít zbožnosti). Měla krásný vztah k přírodě, což dokládá snad i reliéf ze druhé čtvrtiny 16. století od P. della Stelly na letohrádku Bevdér, který nechal Ferdinand postavit pro Annu a její děti. Na reliéfu této renesanční vily obklopené tichou zahradou podává Ferdinand Anně květinu (větvičku líkovníku), kterou měla královna tak ráda.

Ve svatovítské katedrále můžeme obdivovat monumentální renesanční mauzoleum z bílého mramoru — dílo nizozemského umělce A. Collina. Postavy zde ležící, chladně odosobněné a nešťastné, ztělesňují Ferdinanda I., jeho syna Maxmiliána a Annu Jagellovnu. Mauzoleum je zdobeno reliéfními medailóny českých králů a královen, mezi nimi Karla IV. a jeho čtyř manželek. Collinovo dílo připomíná podobný náhrobek v londýnském Westminsterském opatství s postavami Richarda II. a Anny Lucemburské. Dodnes nás dojímá Annina ruka obemknutá rukou Richardovou na znamení věčné lásky, kterou nemůže zničit ani smrt.

O české královně Anně se zachovala četná obdivná svědectví. Vedle Marka Bydžovského psali o Anně i Mikuláš z Bránnan — dědeček Mikuláše Dačického z Heslova, a Jiřík Závěta ze Závětic. V době romantismu se znovu probudil zájem o českou historii a státnost a znovu začala umělec inspirovat postava královny Anny. V básnické povídce Olgerd Gejštor od Julia Zeyera líčící snovou lásku mladého rytíře k Anně Jagellovně čteme — »Ó, Anno Jagellovno, dobrá ty / a vlídná, jasná... / ó královno, jež lásku měla jsi / pro Čechy zvěsta

V JZD jsme ve žních jezdili na rekreaci

Armáda: Jednotné velení

BRATISLAVA: Při dělbě kompetencí nesmí podle ministra obrany ČSFR I. Andrej Čáka dojít ze strany armády k ohrožení bezpečnosti ani ke zneužití vojska proti obyvatelům státu. Až do vzniku dvou armád a dosažení jejich bojové, operační a mobilizační pohotovosti bude mít armáda velení jednotné. Ministr dále včera v Bratislavě uvedl, že nedorazí ke změně vojensko-politické doktríny, již se Čs. armáda v posledních dvou letech řídí. Na dotaz, zda by se případného konfliktu s Maďarskou republikou zúčastnili i vojáci a důstojníci české národnosti, odmítl odpovědět s tím, že armáda ČSFR nezná nepřítel a až do začátku skutečných vojenských operací nemá na tuto otázku nikdo právo odpovědět. Zdůraznil však, že pokud bude politická vůle a společný nepřítel, příslušníci české a slovenské armády budou bojovat společně.

Horká linka z Bratislavy

Objevily se již v souvislosti s podepsanou politickou dohodou mezi ODS a HZDS na Slovensku nějaké oficiální komentáře?

»Podle mých informací tuto smlouvu zatím komentoval pouze Ján Čarnogurský a označil ji za logický výsledek Mečiarovy politiky. Lidé ještě stále netuší, co se vlastně za touto dohodou skrývá. Myslím, že až pocítí právě důsledky rozpadu na vlastní kůži, až si v obchodech nebudou moci koupit základní zboží denní potřeby, snad konečně pochopí, koho vlastně volili. Vladimír Mečiar asi bude v budoucnu velmi těžko zdůvodňovat ty důsledky, které takto požímané vlastenectví na místech, kam nepatří, Slovensko zavedlo.«

Zwei Kandidaten in Prag

PRAG, 26. Juli (dpa). Zwei Kandidaten werden sich am kommenden Donnerstag bei der dritten Runde der CSFR-Präsidentenwahl um das Amt des Staatsoberhauptes bewerben. Nach dem Mitglied der rechtsradikalen Republikaner (SPR-RSC), Zdenek Prochazka, hat sich jetzt auch der 61-jährige Vorsitzende der linksorientierten Bewegung 90, Zdenek Pinta, für eine Kandidatur entschieden, berichteten am Wochenende die tschechoslowakischen Medien.

Republikáni se distancují

PRAHA: Sdružení pro republiku—Republikánská strana Československa se podle svého včerejšího stanoviska k volbě prezidenta distancuje od skutečnosti, že poslanec Sněmovny lidu FS J. Konopáč, zvolený za SPR-RSC, navrhl jako oficiálního kandidáta pro třetí dvojkoło volby prezidenta ČSFR Z. V. Procházku. Ve stanovisku se mj. píše, že Z. V. Procházka a J. Konopáč jsou »bez stranické příslušnosti, a proto

Pokrev. u sv. 418 (X)

NA FEDERÁLNÍ FRONTĚ DOBOJOVÁNO

Politická dohoda mezi ODS a HZDS byla podepsána dvě a půl hodiny po půlnoci

(Jk): Představitelé Občanské demokratické strany a Hnutí za demokratické Slovensko se na jednání, zahájeném v Bratislavě ve středu 22. července, dohodli, že navrhnou, aby Federální shromáždění odsouhlasilo zákon o zániku československé federace. Ten by měl být přijat v souladu s dohodou uzavřenou mezi ODS a HZDS do konce září 1992.

Václav Klaus v průběhu jednání novinářům sdělil, že pokud by se nepodařilo prosadit ve FS zmíněný zákon o zániku federace, přicházejí v úvahu čtyři alternativní formy rozdělení: jednou z nich je deklarace FS, druhou oboustranná dohoda národních rad, třetí referendum a čtvrtou vystoupení jedné z republik z federace na základě rozhodnutí národní rady. Předseda HZDS V. Mečiar v této souvislosti zdůraznil, že v případě zániku federace se nebudou opakovat případy Jugoslávie, neboť snahou české i slovenské strany je nedopustit živelnost tohoto procesu ani opustit zájmy obou republik. Oba státy, jak dále řekl, mají zájem na zachování dobrého partnerství. V souladu s dohodou, která byla na závěr jednání mezi oběma stranami uzavřena, budou otázky sociálních vztahů a dávek, pracovníprávní otázky, výkon rozhodnutí soudu apod. řešeny smluvně. Na závěr jednání oba předsedové vítězství parlamentních stran prohlásili, že dohody, ke kterým po několikahodinovém jednání dospěli, mají politický charakter. Nelze jimi suplovat práci zákonodárných orgánů, jde pouze o iniciaci zmíněných procesů v parlamentech.

Podle politické dohody, podepsané ve 2.36 h, budou obě strany ve FS iniciovat zákonnou úpravu delimitace FBIS na republiky, zákonnou úpravu Čs. televize, Čs. rozhlasu a ČSTK na akciové nebo jiné obchodní společnosti s účastí republikových TV, rozhlasu a tiskových kanceláří, zákon o změnách postavení Generální prokuratury ČSFR a zákonnou úpravu o ukončení činnosti ČSAV a Čs. akademie zemědělské. Obě strany se pokusí zabezpečit

legitimitu procesu zániku federace a budou prosazovat přijetí zákona o způsobu zániku federace a o vypořádání majetkových a jiných vztahů v termínu do 30. září 1992. Tento zákon může mít dvě varianty: za prvé předurčit řešení zániku federace jednoznačným způsobem a za druhé nabídnout několik variant zániku, které by umožnily pružně vybrat nejvhodnější řešení odpovídající reálnému vývoji. V případě neprůchodnosti tohoto řešení se obě strany zavazují udělat maximum pro udržení kontroly nad procesem rozpadu federace, zajistit jeho klidný, kulturní, nechaotický průběh.

ODS a HZDS budou dbát na to, aby v národních radách bylo dokončeno projednávání ústav obou republik a aby národní rady (a vlády) začaly neprodleně připravovat smlouvy mezi ČR a SR o vzájemných vztazích v těch oblastech, jejichž společné koordinované řešení je v zájmu obou republik. Zásady budoucí spolupráce obou samostatných států se budou týkat uzavření dohod o celní unii, o zóně volného obchodu se zbožím a službami a o zóně volného pohybu výrobních faktorů (práce, peníze a kapitál). Obě strany podporují vytvoření instituce pro koordinaci daňové a měnové politiky. Budou pokračovat v hledání možností koordinace rozpočtové politiky, která je nezbytnou podmínkou pro případné (dočasné) udržení společné měny. Snahou ODS a HZDS bude zabezpečit v maximální míře rovnost postavení občanů jedné republiky na území druhé.

V oblasti zahraničněpolitické se strany dohodly na prozatímní koordinaci společného postupu v zahraniční politice a na

možnosti společného zastoupení v některých zemích a organizacích. K tomu na včerejší tiskové konferenci ODS ministr zahraničních vztahů ČR J. Zelenec poznamenal: »Hlavním zájmem slovenských partnerů je mezinárodněprávní subjektivita. Je to jeden z dynamizujících momentů pro tento vývoj a v tomto směru jsou slovenští představitelé přesvědčeni, že bez toho by nedovršili proces utváření slovenské státnosti. Počítají s tím, že budou mít samostatné zastoupení ve všech významných mezinárodních institucích.« V otázce obrany budou obě strany krátkodobě vycházet ze stávající dislokace Čs. armády a z technickoorganizačních možností její změny, aby nebyla narušena obranyschopnost obou republik.

Nalezení cílového řešení předpokládá autostop dalších společných jednání. Tato politická dohoda, podepsaná včera předsedy HZDS a ODS V. Mečiar a V. Klausem, bude předložena jak Federálnímu shromáždění, tak i národním radám.

Únosce našlěstí usnul

PRAHA: Šestnáctiletá Stanislava Bastlová z Kuřimi, která zmizela 3. července v feckém kempu, přiletěla včera pravidelnou linkou z Atén do Prahy. Po výstupu pracovníky FKP byla předána rodičům. Stanislava byla unesena z kempu Euridiké, kde trávila s rodiči dovolenou, údajně mužem vyhozujičím ji nožem. Při dlouhém jízdě autemobillem únosce usnul a ji se podařilo uprchnout. Dívka se vydala do Atén, kde ji v obydlí pákistánských občanů také našla fecká policie.

Rechtsextreme Gewalt wächst

Verfassungsschutz: Zahl der Delikte um 70 Prozent gestiegen

KÖLN, 26. Juli (AP). Die rechtsradikale Szene in Deutschland wird nach Überzeugung von Verfassungsschützern immer gefährlicher. Wie die Kölner Zeitung Express unter Berufung auf das Bundesamt für Verfassungsschutz berichtet, hat die Gewalttätigkeit rechtsextremistischer Gruppen in diesem Jahr dramatisch zugenommen. In den ersten fünf Monaten dieses Jahres seien nach einem Bericht der Behörde 389 rechtsextremistische Gewalttaten verzeichnet worden. Im gleichen Zeitraum 1991 waren 228 Gewaltakte gezählt worden. Das entspricht einer Zunahme um 70 Prozent.

Wie die Zeitung schrieb, gingen nach dem Bericht des Verfassungsschutzes 70 Prozent der Brand- und Sprengstoffanschläge, der Körperverletzungen und Sachbeschädigungen auf das Konto von Jugendlichen und Heranwachsenden unter 21 Jahren. 30 Jahre oder älter seien nur 2,7 Prozent der Täter gewesen. Drei Prozent der Gewalttäter waren Frauen.

Deutsche Neonazis beteiligten sich nach diesen Erkenntnissen auch am Bürgerkrieg in Jugoslawien. Der Express zitierte aus dem Bericht: »Zur Unterstützung Kroatiens gehörte nach dem Verständnis von Neonazis auch der bewaffnete Kampf auf dessen Seite. So hielten sich mehrere deutsche Neonazis jeweils für kurze Zeit in Kroatien auf. Mindestens drei von ihnen haben nach eigenen Angaben als Söldner in kroatischen Einheiten gedient.«

Auch im Osten Europas breite sich der Rechtsextremismus aus. In Ungarn, der Tschechoslowakei und Polen hätten sich Gruppen rechtsextremistischer Skinheads gebildet, die mit Gewalt gegen jene vorgehen, die sie als Feinde ansähen. Aus Ungarn werde von »neonazistischen Skinheads berichtet, die Zigeuner, Araber und Juden« angriffen.

Entwicklung und Aktivität des militanten neonazistischen Gewaltpotentials seien besorgniserregend, befanden die Verfassungsschützer. Die Auseinandersetzungen zwischen Links- und Rechtsextremen hätten sich verschärft. Hier sei eine weitere Eskalation zu befürchten.

zafinco »na Slovensku a v Polsku se situace velmi zkomplikovala«. I. Mikloš rovněž uvedl, že rozdělení nynější československé měny je již jen otázkou času, přičemž budoucí slovenská koruna bude podle jeho slov znehodnocena. To povede společně se zdražením dovozu k růstu cen a snížení koupěschopnosti slovenského obyvatelstva, řekl bývalý ministr a dodal, že tento proces nastane vzhledem k rozdílné výkonnosti české a slovenské ekonomiky.

Jde o jejich soukromou iniciativu. Z. V. Procházka a MUDr. Z. Pinta byli ke včerejší jednání dvíma oficiálně navrženými kandidáty pro třetí dvojkoło volby prezidenta ČSFR. Z. Pintu včera jako oficiálního prezidentského kandidáta navrhl poslanec Sněmovny národů Federálního shromáždění za SPR-RSC P. Mozga.

Čeká Slovensko hospodářská katastrofa?

BONN: Německý kancléř H. Kohl oznámil včera na tiskové konferenci v Bonnu debaty o státoprávní úspořádku ČSFR za vnitřní záležitosti Čechů a Slováků. Vyjádřil přesvědčení, že v Československu nedojde k »totálnímu« rozpadu.

Pokud jde o přijetí ČSFR, Maďarska a Polska do Evropského společenství, nelze podle H. Kohla vzít jejich vstup na společný časový moment, nýbrž na úroveň zodpovědnou pro členství v ES. Každý stát tak může být přijat jednotlivě. Kancléř rovněž konstatoval, že Německo má zájem zachovat uzavřené smlouvy s ČSFR v případě jeho rozpadu, i když to bude záležet i na otázce právního nástupnictví Československa.

VÍDEŇ: Hospodářskou katastrofu na Slovensku očekává podle rakouské tiskové agentury APA bývalý ministr SR pro privatizaci národního majetku I. Mikloš. Největší představitel slovenské vlády v rozpravě pro APA dále vyjádřil přesvědčení, že přechod k tržnímu hospodářství se podaří pouze Maďarsku a České republice.

O pana Zdeňku Viktora Procházce vím jen to, že se narodil v roce 1953 v Otrokovicích, je elektrotechnik a obýval v emigraci. A že je členem SPR-RSC a kandiduje na prezidenta ČSFR. Ostavou dané právo má to má, to mám i já, můj muž, skoro celá redakce a nepochybně drtivá většina našich čtenářů. Představa, že bychom všichni své právo na funkci prezidenta deklarovali tím, že budeme kandidovat, je šílená, ale nešťastně nerealizovatelná. Většina občanů tohoto státu má k němu také odpovědnost. Pan Procházka může být jistě šťastný člověk skvělých vlastností, vždyť v SPR-RSC mohl být i jiný lid než ti, co za tuto stranu hovořili. Od budoucí hlavy státu bychom však očekávali takové předcházející zásluhy o tuto zemi, že by měly být všeobecně známy. Nemyslím si, že je mou chybou, že zásluhy pana Procházky neznám. Je však možné, že je znáji čtenáři, a hlavně že je zná SPR-RSC. Pan Procházka nemůže být svolen nebude, i když by bylo zábavné, kdybychom po dlouhých desetiletích mohli v novinách opět uveřejnit fotografii hlavy státu na cestě Prahou se slavným, tentokrát autentickým tulkem Procházka na mostě. Tím však celá legrace končí. Nejsem si jist, zda jako daňový poplatník mám chuť přispívat na další dějství parlamentních tašek. Pan Sládek jsem předem v den své prezidentské volby ve FS svou představu o demokracii: od onoho historického okamžiku si máme slyšet na to, že kdokoli se může ucházet o funkci prezidenta. Na to si lze sdělnivě nemusel přijít pan Sládek, abychom se to dozvěděli, ukazuje se však, že tím myslel něco jiného: V ten historický okamžik se otevrou stávková SPR-RSC, kde se budou 14 dní rozpouštět a na koho to slovo padne, půjde zkoušet občanskou irpělivost po jedno půlku, neboť dvě kola tajné volby se při stovkách poslanců dříve stihnou nedají. Pan předseda strany těchto prezidentů vždy při té příležitosti pronese v přímém přenosu řeč k poslancům a národu, ukáže na ty, kdo mohou za současnou propast béd, a prokáže, že demokracie v tom smyslu, že vše je dovoleno a že soudnost, odhad vlastních možností nebo dokonce skromnost jsou jen totalitní veteš. Nevím, co pana Procházku ke kandidatuře vede, možnosti má být hned několik a jen málokterá z nich vzbuzuje v člověku příjemné pocity. Chyba se však toho mála — třeba chce prospět této zemi. Nepochybně si musí sám srovnat se svým svědomím, je-li právě tato ten nejlepší způsob ve chvíli, kdy FS pracuje k pravděpodobnému konci. Dovedu si představit dástojnější epilog než sérii dalších prezidentských čtvrtků v dramaturgii jedné extravagantní strany.

distický tržák ani populistické vyvolávání emocí, ale tvrdě propracovaný politický program. »I proto naše jednání s ODS probíhá bez emocí,« řekl R. Zelenay údajně zjistil zajímavou informaci o tom, že Evropské společenství poslalo do ČSFR čtyři milióny ECU (asi 151 200 000 Kčs) na rozvoj hranicních přechodů. »Podle informací z bilaterálních polsko-československých jednání ani jeden ECU nepřišel na Slovensko,« řekl a dodal, že tyto prostředky byly použity na rozvoj hranicních přechodů mezi Českou republikou a Bavorskem, případně mezi Českou republikou a Polskem.

Lkw gegen Wodka getauscht

MOSKAU, 27. Juli (AFP). Ausgemuster- te Soldaten aus der südrussischen Region Samara haben einen Militärlastwagen gegen drei Flaschen Wodka eingetauscht, meldete jetzt die Moskauer Nachrichtenagentur Itar-Tass.

Zmlzení mercedesu však odkrylo podstatu problému. Komu byl vlastně ukraden? CBS, a. s., která jím disponovala, nebo C. Wied- meler CBS, spol. s r. o., která jej zapůj- čila? Policisté jen bezradně krčili rameny. Hlídač parkoviště uvedl, že viděl pana Em- meho, jak se pohybuje v blízkosti vozu. Ten to připsal, ale popíral, že by s vozem od- jel. Policie po mercedesu pátrá, zatím bez úspěchu.

Příznám se, že když jsem navštívil pana Wolfanga Schmusche v jeho kanceláři, by- lo mi divné, že člověk, na kterého byl vy- dán zatykač, se tvářil tak bezstarostně. Ze- ptal jsem se ho tedy, zda ví, že po něm pátrá Interpol.

Dokončení v ch. 420

ale na druhé straně zase účel světlí pro- sídky. Po jejich návštěvě většina sek- cích šéftu firmu opustila a začala pracovat pro pana Wiedmeler. »Sekční šéfové již prakticky ovládají naše pobočky a svým požitčením tvrdí, že už naše firma ne- existuje a místo ní že je firma pana Wied- meler. Jak jsme později zjistili, většina těchto šéftů jsou bývalí zaměstnanci minis- terstva vnitra. Na to jsem se později ze- ptal vedoucího pracovníka firmy Carl Wied- meler CBS pana Hurného. Řekl mi: »To ne- ní pravda, já sám jsem do revoluce pracoval u dráhy. Během celé konference se vnucovala otázka, proč na ní nejsou pří- tomní také zástupci druhé strany.

Tisková konference skončila, a na koho na chodě nenarazím, jako na paní Pank- hoferovou. Seděla tam pod palmou, celá říčná z toho, že ji zaměstnanec firmy CBS, a. s., na tiskovou konferenci nepustil. Za chvíli dorazil i pan Emmé. Tehdy poprvé padla slova podvodník, zpronevěra a zaty- kač, byla-li řeč o panu Schmuschovi, a lež v souvislosti s panem Zsuričkem. Tehdy jsem také pochopil, že se jedná spíše o případ

pro právníka než pro novináře. Zhusťte zde totiž stálo tvrzení proti tvrzení, potvrzení proti potvrzení. Už jsem se měl k odchodu, když se zpoza rohu vyřítli rozlíčený pan Zsuriček v doprovodu policistů. Po krát- ké slovní potyčce vyšlo najevo, že když chci po skončení tiskové konference odjet domů, zjistil, že mu někdo ukradl služební mercedes. Bleskurychlouťvavou dospěl k názoru, že tu ho ukradl pan Emmé a nové příchodem panem Hurným — a zá- mysl jsem soukromě odebral otisky prstů. Slo- se tedy na parkoviště. A opravdu! Voz tam nebyl. Paní Pankhoferová využila procház- ky k slovnímu výpadům proti panu Zsurič- kovi, který se bránil tím, že neumí německy.

Ukradený mercedes aneb Válka ŠERIFŮ

slovensku život nespoutaného bonvivána za firemní peníze. Panu Wiedmelerovi odmítal zaplatit za dodané materiály, a ten proto na- psal svému novému zaměstnanci, že pokud vše neuvede do pořádku, vypoví s ním li- benských. 8. 4. vypověděl smlouvu sám. Od té chvíle už nespěl používat označení firmy Černí šerifové ani její znak. To mu ovšem nijak nevadilo. Používal prostě znak jiný, ale stejné uniformy. Zapomněl vrátit také zbraně a automobily. Černí šerifové tedy už v Československu přestali být Čer- nými šerify, ale nosili dál jejich uniformy. Firma C. Wiedmelerova to samozřejmě nene- chala jen tak. V Německu bylo na pana Schmusche podáno trestní oznámení.

Dne 18. 6. se v hotelu Panorama v Praze konala podivnost pod názvem tisková kon- ference firmy CBS, a. s. Generální ředitel a předseda představenstva W. Schmusch však na ní přítomen nebyl. Na otázku proč, odpovídal nový ředitel firmy J. Zsuriček, někteří záhadně, že v zájmu zachování ob- jektivnosti. Z tohoto tiskového potlachy vy- šel: »Jistě, jsme, že naše jednotlivé po- bočky navštívila paní Pankhoferová a pan Emmé, kteří se vydávali za zplnomocně- nce pana Wiedmeler. Zjistovali počty pracov- níků a zbraní i množství zákaznických a ob- jem zakázek. Přitom hrubým způsobem po- mlouvali pana Schmusche.« Je pravda, že oba agenti neměli k tomu žádné oprávnění,

Česká pravice otočila?

BRATISLAVA: Předseda Sněmovny národů Federálního shromáždění R. Zelenay na tiskové konferenci v Bratislavě oznámil, že HZDS nebude podporovat navrhovaného kandidáta Z. V. Procházku (SPR-RSC) na prezidenta ČSFR. Podle R. Zelenaye pravicové síly v Čechách změnily svůj názor, protože ustoupily od požadavku federace. Zdůraznil, že česká politická scéna stále počítala s tím, že HZDS změnil svůj názor. »To je poprvé v dějinách, kdy slovenská politická síla se nedala ani zlomit, ani koupit, a dokonce je zásadová a plní svůj pro- gram,« uvedl předseda Sněmovny národů a dodal, že Václav Klaus s údivem už při prvním setkání v Brně konstatoval, že HZDS trvá na svém programu. Podle jeho slov si česká politická scéna začíná uvě- domovat, že od HZDS to nebyl propagan-

Před týdnem se v tisku objevila tato zpráva: Na základě trestního oznámení po- daného v Německu a zatykače vydaného Interpolem byl dne 9. 7. 1992 v Bratislavě hotelu Forum zatčen německý občan, ředitel Civilní bezpečnostní služby CBS, a. s. pro ČSFR, Wolfgang Schmusch. Zatče- ný zpronevěřil 3 milióny marek, podílel se na podvodech s auty, uniformami, děty a zbraněmi.

Podívejme se na pozadí tohoto pří- padu poněkud podrobněji: Padesátiletý W. Schmusch se dříve v Německu zabýval obchodem s nemovitostmi. Obchody nebyly po- die jeho představ, a tak se rozhodl, že na to půjde trochu jinak. Někteří v polo- vině roku 1990 zaklepal na dveře mlňoch- ské firmy Carl Wiedmeler Ziviller Sicher- ské firmy, proslulý pod názvem Černí šer- ifové. Carl Wiedmelerovi se nápad zalob- žit pobočku firmy v Československu libil a dal panu Schmuschovi svůj souhlas. Bo- hužel však nejen ten, ale také zbraně, uni- formy a automobily v hodnotě asi 6 milio- nů marek. Pan Schmusch pak odjel do Prahy, založil zde firmu Civilní bezpeč- nostní služba a stal se jejím generálním ředitelem. V této funkci si nevedl špatně. Od 1. 10. 1990, kdy firma vznikla, vytvořil v Československu 15 jejích poboček a za- městnal 300 pracovníků. Mělo to však há- ček. Časem totiž vyplavala na povrch sku- tečnost, že se pan Schmusch topí v dlu- žích, a objevily se zvěsti, že vede v Česko-

»To je lež! V jaké věci?« Když jsem mu to vysvětlil, připustil, že jakési klevety o zpronevěře v souvislosti se svojí osobou zaslechl, a proto vypátral jejich zdroj. Prý je roznášel jakýsi poručík z Karlových Varů, ale jeho nadřízený je prý dementoval. Dokonce mi ukázal i potvrzení.

Zeptal jsem se ho proto, zda mu veškerý materiál, kterým jeho firma disponuje, patří.

»Byly určité problémy s proclením, záležitost se vyjasní až příští rok. Do té doby jsou vozy, uniformy a zbraně naše. Za některý materiál však odmítáme panu Wiedmeierovi zaplatit, protože je nekvalitní a předražený. Stejný si můžeme pořídit jinde a levněji.«

»Používáte jej však?«

»Některý ano, ale ten panu Wiedmeierovi zaplatíme.«

»Kdy?«

»Brzy. Hlavním problémem však není materiál. Hlavním problémem je to, že by pan Wiedmeier chtěl stoprocentní podíl naší firmy a hospodářský a politický vliv.«

Rozloučil jsem se s ním a netušil, že už ho možná nikdy neuvidím. Nebo aspoň tak tři roky určitě ne.

Při setkání s panem Wiedmeierem v Plzni mě zaujala hlavně jeho snaha nepoškodit dobré jméno firmy. Proto mě zapřísáhl, ať Schmuschovi o zatykači nic neříkám. Pozdě. O tom, že by chtěl získat rozhodující vliv ve Schmuschově firmě, samozřejmě nic nevěděli. Jde mu o to, aby dostal zpátky uniformy, zbraně a automobily. Ačkoli už Schmusch jméno Černí šerifové nepoužívá, v povědomí mnoha lidí v souvislosti s typickými stejnokroji stále existuje.

Faktem je, že firma Carl Wiedmeier CBS, spol. s r. o., má s firmou CBS, a. s., společné jen počáteční téměř dvouleté období. De iure se od ní oddělila vypovězením licenční smlouvy. Firma CBS, a. s., existuje dál i po zatčení pana Schmusche. Od jeho praktik se sice distancovala, ale materiál používá dál. Spor tedy není zdaleka vyřešen. Jisté je, že černého Petra držel pan Schmusch. A to není, jak známo, zrovna ten nejvyšší trumf.

Kriminalitát uferť aus

BERLIN, 27. Juli (dpa). Die Berliner Sicherheitsbehörden können nach Ansicht der Gewerkschaft der Polizei (GdP) die Flut von Straftaten in der Hauptstadt nicht mehr bewältigen. Etwa jede Minute werde eine Straftat angezeigt, allein im Bereich der Straßenkriminalität täglich rund 600 Delikte. Die meisten Vergehen und Verbrechen würden nur noch „registriert und verwaltet“, so Berlins GdP-Vorsitzender Burkhard von Walsleben am Montag in einer Pressemitteilung. Die Beamten hätten „die Grenzen ihrer Leistungsfähigkeit“ überschritten.

110 000 Straftaten seien in den ersten sechs Monaten im Bereich der Straßenkriminalität registriert worden, 20 Prozent mehr als im Vorjahreszeitraum. Der Autodiebstahl sei um 77 Prozent angestiegen. Inzwischen werde in Berlin alle sechs Minuten in ein Auto eingebrochen, alle 18 Minuten ein Auto gestohlen.

Die Gewerkschaft fordert, die heute rund 30 000 Mitarbeiter der Polizei personell aufzustocken.

ICH BIN EIN BERLINER!

Ein englischer Bestseller zeigt, wohin Verblendung, Größenwahn und Rassenhaß führen können

Wenn Hitler den Krieg gewonnen hätte...

Hitlers „Große Halle“ sollte das größte Gebäude der Welt werden: zehnmal so hoch wie das Brandenburger Tor. Kuppeldurchmesser: 250 Meter. Hitler verlangte von Speer, daß der Adler auf der Kuppel nicht das Hakenkreuz, sondern eine Weltkugel in den Fängen hält.

Große Halle 290 Meter

Reichstag 75 Meter

Brandenburger Tor 29 Meter

● London – Ein Buch über Deutschland ist im Ausland ein Riesenerfolg: „Fatherland“ (Vaterland). Autor ist der Londoner Star-Journalist Robert Harris (35) von der „Sunday Times“.

Das Buch ist in 12 Sprachen übersetzt. Hollywoods Regisseur Mike Nichols sicherte sich die Filmrechte.

Die Handlung spielt 1964 in Berlin, 31. Jahr des „Dritten Reiches“. Deutschland beherrscht Europa von Südtirol bis zum Ural.

Berlin heißt Germania. Reichsminister Albert Speer hat die Siegesallee verlängert und auf 123 Meter verbreitert. In den Triumphbogen, nach Hitlers Plänen gebaut, würde der Pariser Arc de Triomphe 49mal hineinpassen. Das Palais von Reichsmarschall Göring ist 270 Meter lang, auf dem Dach ein Park.

Und die Große Halle des Reiches, Hitlers „Babylonischer Turm“: fast 300 Meter hoch. In die Kuppel würde Rams Petersdom 16mal hineinpassen. Platz für 180 000 „Heil“-Schreier. Speers einziger Konstruktionsfehler: Der Atem so vieler Menschen bildet

Wolken, aus denen leichter Regen rieselt.

Am Hitlerplatz wird das Weltreich gelenkt. 20 Millionen Deutsche leben in der Ukraine. Deutschlands Ostgrenze ist der Ural. Die Krim und Kroatien sind „Kraft-durch-Freude“-Ferienkomplexe.

Autobahn bis Sebastopol

Die Krim heißt Göttenland. Man kann auf der Autobahn bis Theodorichshafen (Sebastopol) fahren. Statt Gastarbeitern gibt es slawische Zwangsarbeiter, Hitlers „Untermenschen“.

Kriminalinspektor Xavier March entdeckt einen Mord an der Havel, dann eine Mordserie (lauter prominente Nazis) und schließlich das größte Verbrechen der Menschheit. Die Spur führt zum Wannsee.

Alle Mordopfer hatten an der Wannsee-Konferenz teilgenommen, wo die unmenschlichste Tat der Geschichte, der Holocaust, beschlossen wurde. Heydrich läßt alle Wannsee-Schreibtischtäter umbringen. Die Welt weiß nichts von Auschwitz. Goebbels gelang es so, Auschwitz totzuschweigen.

Xavier March macht in Auschwitz einen grausigen Fund. Seine amerikanische Freundin, eine Reporterin, bringt Geheimpapiere über die „Endlösung“ in die Schweiz. Die Welt wird informiert, auch der deutschfreundliche US-Präsident Kennedy.

Harris stellt den häßlichen Deutschen dar. Er reißt alte Wunden wieder auf. Denn er schlußfolgert, Deutschland sei auch ohne Hitlers Sieg heute Vormacht in Europa.

Lord Nicholas Bethell (54), Euro-Abgeordneter, warnt davor, die Sache überzubewerten: „Die Engländer sind mit dem Kopf für Europa, und das heißt für ein Europa mit Deutschland.“ Der Kopf sei wichtiger als unter-schwellige Gefühle.

Výročí otce veselohry

CHLUMEC NAD CIDLINOU: Dvousté výročí od narození dramatického spisovatele a básníka Václava Klimenta Klicpery (23. listopadu 1792) si letos připomíná

jeho rodný Chlumec nad Cidlinou. Součástí celoročních oslav byla sobotní ukázka zapomenutých řemesel a lidové kultury, nazvaná Na malém rynečku. Hlavní akcí k dvoustému výročí narození otce české veselohry je divadelní festival „Klicperův Chlumec“. Letos už popětačtyřicáté.

OBERSSEL. Sommerzeit — Wespenzeit. Viele Menschen fühlen sich von den gelb-schwarzen Insekten belästigt, die an heißen Tagen in großer Zahl auftreten und sich über alles Süße hermachen. Gefürchtet sind sie wegen ihres giftbewehrten Stachels, mit dem sie schmerzhaft Stiche austeilten und Allergikern gefährlich werden können. Damit ende meist das Wissen von den unbeliebten Fliegern, bedauert Gundel Emmerich, die im Institut für Bienenkunde in Oberssel im Hochtaunuskreis das Verhalten von Wespen und deren großen Schwärmern, den Hornissen, wissenschaftlich untersucht. Ihren schlechten Ruf haben die Tierchen nach Ansicht der Forscherin völlig zu unrecht.

Kaum jemand weiß, daß die Wespen im Juli und August nach wochenlanger harter Brutpflegearbeit in Frieden ihren wohlverdienten, kurzen Lebensabend genießen wollen und keineswegs auf Streit aus sind. Weil sie im Nest nicht mehr gebraucht werden und ihre Nahrungsquelle versiegt ist, suchen sie sich überall Zucker — als Nektar in Blüten, vom Pflaumenkuchen oder aus der Limonade.

Die Insekten sind ein Paradebeispiel für effektive Energienutzung, kunstvollen Hausbau und Nahrungsrecycling. Ganz nebenbei helfen sie den Gärtnern, indem sie Blüten bestäuben und Mengen von Schädlingen

Wespen — die verkannten Helfer

vertilgen. Unkontrollierte Vermehrung gibt es nicht — den Winter überlebt immer nur die im Spätsommer befruchtete Königin.

In den ersten Strahlen der Frühlingssonne fliegt sie aus ihrem Winterversteck und beginnt mit dem Aufbau der Kolonie. Dazu legt sie drei oder vier Zellen an, plaziert in jede ein Ei und betreut diese Keimzelle ihres Staates. Sobald die ersten Arbeiterinnen schlüpfen, verlegt sich die Königin aufs Eierlegen und überläßt den Arbeiterinnen die Erweiterung des Nests und die Brutpflege. Der Staat wächst schnell auf mehrere hundert Insekten. Aus trockenem Holz, das sie in kleinen Mengen von Stämmen, Zäunen oder Giebeln kratzen, und ihrem Speichel stellen die Arbeiterinnen Papier her, das als Baustoff für neue Zellen dient.

Auch für die Fütterung des Nachwuchses sind die Arbeiterinnen zuständig. Sie gehen auf Jagd nach Läusen, Schnaken und anderen kleinen Insekten, die sie vorkauen und als Brei an die Larven verfüttern. Die Larven wiederum liefern den Arbeiterinnen Nahrung: Sie hängen kopfüber in ihrer Zelle und scheiden als Ver-

dauungsprodukt glasklare, zuckerhaltige Tröpfchen aus, von denen sich die Arbeiterinnen ernähren.

Im Hochsommer legt die Königin Eier, aus denen sich junge Königinnen und männliche Tiere entwickeln. Die Männer führen im Wespenstaat ein Schattendasein: Sie müssen gefüttert werden und haben keinen Stachel. Ihr Leben dient nur der Fortpflanzung — wenn sie nach dem Ausfliegen eine junge Königin befruchtet haben, sterben sie. Und nur befruchtete Königinnen überleben den Winter.

Ihren Stachel benutzen Wespen ausschließlich zur Verteidigung, versichert Gundel Emmerich. Empfindlich reagieren die Insekten vor allem in der Nähe ihres Nests, vor dessen Eingang „Wächter“ postiert werden. Nähert sich ein Feind, geben die Wächter einen Botenstoff über ihren Stachel ab, der auf chemischem Weg die anderen Arbeiterinnen alarmiert.

Von Nestern — häufig in Rolladenkästen oder anderen Hohlräumen an Häusern — sollte man sich fernhalten, rät Gundel Emmerich. Herumfliegende Wespen seien harmlos, wenn sie sich nicht bedroht fühlen. Stiche seien zwar schmerzhaft, verheilen aber in der Regel bald von selbst. Nur für Menschen, die allergisch auf das Gift reagieren, könnten Attacken gefährlich werden.

Dokumente
Stb. 422

aus. Die Franzosen wollen es bloß nicht wahrhaben.

Anders als noch vor wenigen Jahren scheinen die Vichysois die Vergangenheit heute allerdings mit größerer Gelassenheit zu sehen. Um Statuen für seinen Film zu finden, hatte Produzent Kirsner

Vichy, „Königin der Kurorte“ und Hauptstadt Rest-Frankreichs unter Marshall Pétain, leidet unter der Vergangenheit

Vier Kompanien der Bereitschaftspolizei haben seit dem Morgen das Stadtzentrum von Vichy mit dem Kurpark, dem Casino und der Oper umstellt. In dem von dem Maler Rudnicki mit Floralien, Masken, Pfauen und Leiern zu einem Bijou des Jugendstil gestalteten Großen Theatersaal wird eines Tages im Juli 1940 gedacht.

Damals — Frankreich war von den Truppen Nazi-Deutschlands überrannt worden, Regierung und Parlament waren aus Paris geflohen — verweigerten 80 Deputierte zur französischen Nationalversammlung gegen die überwältigende Mehrheit von 569 ihrer Kollegen dem in der Stunde der Not gerufenen Marshall Philippe Pétain die Zustimmung zu den verlangten Vollmachten. Eine Plakette in dem Saal, in dem Richard Strauss am 4. September 1935 seine „Salome“ vor internationalem Publikum dirigierte, erinnert an das mutige Verhalten der 80 Volksvertreter, die weder das Ende der siechen III. Republik noch die Errichtung des Kollaborationsregimes verhindern konnten. Jahr für Jahr sind sie seit dem Ende des Krieges nach Vichy gepilgert. 52 Jahre danach gibt es allerdings nur noch zwei Überlebende jener parlamentarischen Minderheit, die, wie der aus Paris angereiste Budgetminister Michel Charasse bei der Gedenkfeier in Erinnerung ruft, immerhin stärker war als die Gruppe der an einer Hand abzuzählenden Beamten und Richter, die sich dem Treuegelöbnis aufs Vichy-Regime widersetzen.

Etwa zur selben Zeit wird draußen, nur wenige Schritte vom Casino entfernt, Jubel für Pétain laut. „Maréchal, nous voilà!“ („Marschall, wir sind bereit!“), ertönt es aus einer Menschenmenge — ganz so wie in der Zeit von 1940 bis 1944, wenn der „Sieger von Verdun“ auf dem Balkon im dritten Stock des „Hôtel du Parc“ erschien und sich als „Retter des Vaterlandes“ feiern ließ. Die Szene ist Teil eines Filmes über Pétain, den der französische Produzent Jacques Kirsner unter der Regie von Jean Marboeuf mit Jacques Dufulho in der Rolle des Marshalls derzeit in Vichy dreht. Pétain, wie er ein soeben getrautes Brautpaar beglückwünscht oder

Babys küßt, die ihm entgegengehalten werden — zwei ältere Herren begutachten fachmännisch die Dreharbeiten. „Ja, das war Vichy“, sagt der eine zum anderen. Beide halten sie dieselben kleinen Behälter aus Korbgeflecht in der Hand, in denen die Kurgäste von heute wie die von früher (repräsentiert durch die Statisten des Films) ihre Trinkbecher für das heilende Quellwasser aufbewahren.

In Vichy ist die Vergangenheit untrennbarer Teil der Gegenwart. Der Name der Bade-Stadt am Allier-Fluß in der Auvergne steht für eines der dunkelsten Kapitel der Geschichte Frankreichs. Für diese Zeit, sagt Bürgermeister Claude Malhuret, sei seine Stadt nicht mehr verantwortlich als andere französische Orte. Es war ja auch nur ein Zufall, daß Vichy nach der Niederlage 1940 zur „Hauptstadt“ des „französischen Staates“ wurde. Hier gab es genügend große Hotels und Villen, um Ministerien und diplomatische Vertretungen unterzubringen, dazu eine neue, moderne Telefonzentrale. Die mondäne Umgebung hatte Pétain bei der Ankunft 1940 den berühmt gewordenen Anspruch entlockt, man werde hoffentlich nicht von einer „Casino-Regierung“ sprechen. Aber die Stadt, die er bei seiner Flucht 1944 nach Sigmaringen zurückließ, war in den vier Jahren zur Hauptstadt der Kollaboration mit den Nazis geworden. Und unter diesem Ruf leidet sie offenbar bis heute.

Daß das einmal so sein würde, muß der Stadtrat von Vichy schon unmittelbar nach der Befreiung befürchtet haben, als er in einem Beschluß an die Republik appellierte, den „unverdienten Ruf“ von der Stadt zu nehmen und sie von ihrem „Schandfleck“ zu reinigen. Dennoch wurde Vichy immer wieder mit „Vichy“ gleichgesetzt, was Bürgermeister Malhuret eine „fortdauernde Ungerechtigkeit“ nennt. Zugkräftige Buchtitel wie „Die Geschichte Vichys“ oder „Das Frankreich von Vichy“, die die Zeit der Kollaboration zum Thema haben, trugen dazu ebenso bei wie Gemeinheiten, die Fußballer von Vichy erdulden mußten, wenn sie von Spielern oder Anhängern der gegnerischen Mannschaft als „Collabos“ ver-

höhnt wurden. Selbst General de Gaulle soll, wie noch heute behauptet wird, die Vorhänge im Abteil heruntergelassen haben, wenn sein Zug durch Vichy fuhr.

„Vichy ist ein idealer Sündenbock für das schlechte Gewissen der Franzosen“, glaubt Bürgermeister Malhuret. Wie die Bewohner anderer Städte hätten auch die „Vichysois“ unter der Besatzung gelitten. In den Hotels, Villen und Wohnungen, die sie in Beschlag genommen haben, lebten die Minister und Funktionäre des Kollaborationsregimes mehr oder weniger wie in einer Kiste unter sich, wie Jean Marboeuf, der Regisseur des „Pétain“-Films, sagt. Wie heute im Film, an dem mehrere tausend Einwohner der Stadt als Statisten mitwirkten, waren zweifellos auch damals viele „Vichysois“ nur Zaungäste des Geschehens. Doch wie in anderen Städten Frankreichs gibt es in Vichy eine Geschichte der Résistance, während bis heute kein ernsthafter Versuch unternommen wurde, die Geschichte der (örtlichen) Kollaboration aufzuarbeiten. „Diese Stadt ist exemplarisch für ein Land, das diesen Prozeß niemals geführt hat“, schrieb *Le Monde*.

Schon 1944 hatte der Stadtrat für diesen Wunsch des Verdrängens die bezeichnende Formulierung gefunden, Vichy sei „nicht der Sitz einer Regierung des Verrats am Vaterland“, sondern eben, wie früher, die berühmte „Königin der Kurorte“. Alle Spuren, die zu den Stätten der Kollaboration führten, wurden sorgfältig verwischt. Als eine pétainistische Vereinigung in den fünfziger Jahren in dem einstigen Hôtel du Parc ein kleines Pétain-Museum einrichten wollte, drangen ehemalige Widerstandskämpfer in die früheren Arbeitsräume des Marshalls ein und schlugen alles kurz und klein. Das Appartement ist seither verschlossen. „Die Räume sind leer“, heißt es im Touristenamt der Stadt, „wo der Schlüssel ist, wissen wir nicht“. Wie allergisch die Vichysois auf alles reagieren, was mit dieser dunklen Zeit zu tun hat, bekam der Historiker Marc Ferro zu spüren, als er 1988 von Buchhändlern der Stadt eingeladen worden war, aus seiner von der internationalen Fachwelt anerkannten Biografie über Pétain zu lesen. Unter dem Druck lokaler Résistance-Or-

Die Franzosen wollen es bloß nicht wahrhaben. Anders als noch vor wenigen Jahren scheinen die Vichysois die Vergangenheit heute allerdings mit größerer Gelassenheit zu sehen. Um Statuen für seinen Film zu finden, hatte Produzent Kirsner am Rande der Dreharbeiten. „Die Franzosen wissen wenig von Pétain, viele glauben, daß sein Regime zur Kollaboration gezwungen worden war. Das stimmt nicht. Die Initiative dazu ging von Pétain aus.“

Personen Pétains sowie Laval, des Regierungschefs des Marschalls, der im Film von Jean Yanne dargestellt wird, hat er autorisiert. „Der Film wird eine Art Tabu brechen“, sagt Ferro

in der von einer überdurchschnittlichen Arbeitslosenquote gekennzeichneten Stadt überhaupt keine Schwierigkeiten. Größere Probleme bereitete es ihm dagegen, die 58 Millionen Francs für das Projekt zusammenzubringen. Immerhin fünf Jahre brauchte er dazu, aber dafür sind nun die beiden Fernsehsender *Antenne 2* und *Canal Plus* mit dabei. „Schade nur, daß sich kein deutscher Co-Produzent bereitfindet“, stellt er bedauernd fest.

Auch Bürgermeister Malhuret hatte keine Schwierigkeiten, sich mit Kirsners Projekt einverstanden zu erklären. Das Problem Vichys ist für ihn sowieso nicht mehr Pétain, sondern die Frage, wie man den Kurbetrieb der Stadt wieder in Schwung bringt. Mit dem ging es nicht mit dem Ende des Vichy-Regimes bergab, sondern erst, als seit dem Frieden mit Algerien und der Auflösung des Kolonialreichs die lebergeschädigten Überseefranzosen von den weniger zahlreichen und weniger zahlungskräftigen Kassenpatienten abgelöst wurden. Statt der 180 000 Kurgäste von einst, sind es heute kaum mehr als 10 000, die im Sommer die Quellen aufsuchen. Mit einem Investitionsaufwand von 1,5 Milliarden Franc will die Compagnie Fermière, die vom Mineralwasserkonzern Perrier kontrollierte Konzessionsgesellschaft, Vichy zu einem Gesundheits- und Fitneßzentrum für gestreßte Großstädter machen.

So scheint sich mit dem zeitlichen Abstand auch eine gewisse Normalisierung zur Vergangenheit einzustellen. Sie kommt unter anderem darin zum Ausdruck, daß das Touristenamt interessierten Kurgästen seit neuestem geführte Rundgänge durch „Vichy – Hauptstadt von 1940 bis 1944“ anbietet. Der „Kollaborationspfad“ führt von dem in ein Apartmenthaus umgewandelten ehemaligen Hôtel du Parc zu den anderen, in ihrer Pracht aus der Belle Epoque immer noch schönen, vom damaligen Regime requirierten Etablissements bis hin zum Hôtel du Portugal. In dessen Kellern hatte von 1942 an die Gestapo gewütet.

Normalisierung äußert sich aber auch darin, daß dem Antiquar in der Thermalgalerie gegenüber dem Musikpavillon nicht mehr das Schaufenster eingeworfen wird. Darin hängt unter anderem unübersehbar ein Porträt des Marschalls. Als er sich vor Jahren entschloß, mit Postkarten, Fotos, Plakaten, Schriftstücken und anderem Nostalgiekram aus der Vichy-Zeit zu handeln, sei er als „Nazi“ und „Faschist“ beschimpft worden, erzählt er. „Dabei bin ich nur Händler.“

KOLABORANT EMANUEL MORAVSKÝ KE KONCI VÁLKY ŘEKL: SEDĚT PŘED SOUDEM SVĚTA UVEDL NADŠ. PÉTAINA NEBÍ 'JÁHNA' OSTUDA, ALE ČEST...

FESTINA LENTE

(ny): Festina lente neboli spěchej pomalu, bylo životním heslem Viléma z Rožmberka, jak připomíná výstava, kterou muzeum v Českém Krumlově uspořádalo k čtyřsetletému výročí jeho smrti. O tom napsal kronikář Václav Březan v Životech posledních Rožmberků (vyšlo v nakl. Svoboda): »Vilém Ursinus, vladař domu rožmberského, rytíř zlatého rouna, rada císařů Ferdinanda I. a Maxmiliána II. i tajný rada Rudolfa II., nejvyšší purkrabí Českého království atd., zemřel v Praze 31. srpna 1592, v 57. roce svého věku. Jeho duše necht žije v Bohu!« Vilém z Rožmberka byl nesporně výjimečná postava nejen v politice, ale také v architektuře a kultuře. »Zvláštní libost měl ve stavění. Pročez hrad Krumlov starý, nepořádný, úzký, tmavý a neveselý, takměř ve všech místech rozšířil, přestavoval, v způsob veselý a prostranný vystavěti dal...« Byl čtyřikrát ženatý, třetí svatbu s Annou Marií Bádenskou rekonstruovali přátelé pětileté ráže na slavnosti v červnu, čtvrtá jeho žena byla Polyxena, o níž strhujícím způsobem napsal J. Janáček v knize Ženy české renesance.

Liste der Aufnahmelande

Innerhalb knapp eines Jahres hat der Krieg im ehemaligen Jugoslawien etwa 2,2 Millionen Menschen aus ihrer Heimat vertrieben. Nach den Zahlen des Hohen Flüchtlingskommissariats der UN, die sich auf Angaben der Regierungen stützen, halten sich noch 1 810 000 Flüchtlinge in den früher jugoslawischen Staaten auf. Folgende Länder Europas nahmen 416 000 auf:

Deutschland:	200 000
Österreich:	50 000
Ungarn:	50 000
Schweden:	44 187
Schweiz:	17 573
Italien:	7000
Niederlande:	6300
Norwegen:	2331
Dänemark:	1637
Polen:	1500
Frankreich:	1108
Großbritannien:	1100
Luxemburg:	1000
Finnland:	982
Belgien:	870
Spanien:	120
CSFR:	97
Griechenland:	7
Island:	3
Andere:	30 000

Kohl verliert an Ansehen

BONN, 28. Juli (dpa). Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) und sein Kabinett werden von den Führungskräften der deutschen Wirtschaft so schlecht beurteilt wie noch keine Vorgänger-Regierung. Nach einer vom Institut für Demoskopie Allensbach erhobenen Umfrage hielten im Juni 74 Prozent der Spitzenkräfte im Westen der Bundesrepublik die Regierung für schwach. Im Osten waren es 60 Prozent.

Allensbach-Chefin Elisabeth Noelle-Neumann stellte am Dienstag in Bonn fest, zehn Jahre nach der Machtübernahme in Bonn stünden die Zeichen für die Regierung auf Sturm. Jeder dritte Befragte aus Ost und West halte den CDU/CSU Fraktionschef Wolfgang Schäuble (CDU) für den besseren Bundeskanzler. Eine große Koalition stellt nach Ansicht der Führungskräfte keine Alternative dar. Abgelehnt wird von ihnen auch eine neue Ostpartei. Als historisches Verdienst wird dem Kanzler die deutsche Wiedervereinigung zugerechnet.

OPAK BY BYL UVEDENÝ... TAK KOHL JE VLASTNĚ PŘESTROJENÝ GORBAČOV...

DER CHECKPOINT CHARLIE wurde im Juni 1990 abgerissen. Auf dem Gelände will ein US-Investor nun ein Bürozentrum errichten.

Agraringenieurin kandidiert

PRAG, 28. Juli (dpa). Die 56jährige Agraringenieurin Marie Kristkova ist Kandidatin für die dritte Runde der CSFR-Präsidentenwahl an diesem Donnerstag. Das gab die Pressestelle des Prager Bundesparlamentes bekannt. Frau Kristkova ist Mitglied der linksgerichteten Liberalsozialen Union (LSU). Zuvor hatten sich bereits das Mitglied der rechtsradikalen tschechoslowakischen Republikaner (SPR-RSC), Zdenek Prochazka, sowie der Vorsitzende der rechtsorientierten Bewegung 90, Zdenek Pinta, für eine Kandidatur auf das CSFR-Präsidentenamt entschieden.

Im ersten Durchgang der Präsidentenwahl war das damalige Staatsoberhaupt Vaclav Havel an der Sperrminorität der slowakischen Abgeordneten gescheitert. In der zweiten Runde hatte Republikaner-Chef Miroslav Sladek kandidiert, war erwartungsgemäß aber von den 300 Abgeordneten des Bundesparlamentes nicht gewählt worden.

PTAHESE: PROČ NEKANDIDOVAL VYDAVATEL DRBNÝ?

ASPOŇ BY SE VE JAMNICKÉM SÁLE HONL HRAT HAVEL...

Von der Hingabe an die Macht

Frauen und Ideologien

Vor fünfzig Jahren erreichte der Zweite Weltkrieg eine entscheidende Phase. Nachdem auf der Wannseekonferenz die Weichen für die Ausrottung der Juden gestellt worden waren, meldete im Juni 1942 der Kommandant des Konzentrationslagers Auschwitz die Fertigstellung der ersten großen Gaskammern. Zur gleichen Zeit begannen englische und amerikanische Flugzeuge mit der planmäßigen Bombardierung deutscher Städte. Bald darauf sollte der Propagandaminister Josef Goebbels die Volksgenossen nach ihrer Bereitschaft zur Fortsetzung des Kampfes, zum „Totalen Krieg“ befragen. Er wandte sich auch an die Frauen und bat um Zustimmung, „daß die Regierung dafür sorgt, daß auch die deutsche Frau ihre ganze Kraft der Kriegsführung zur Verfügung stellt“. Er erhielt tosenden Beifall. Nach Beendigung seiner Rede meinte der Zyniker zu einigen Mitarbeitern: „Diese Stunde der Idiotie! Wenn ich den Leuten gesagt hätte, springt aus dem dritten Stock — sie hätten es auch getan.“

Immer wieder ist es Agitatoren gelungen, große Teile der Bevölkerung für ihre Zwecke zu mobilisieren. Ihre Mitarbeit, so wurde suggeriert, sei zur Verwirklichung der erhabenen Idee erforderlich. „Unter bestimmten Bedingungen“, schrieb der ehemalige britische Premierminister Winston Churchill, „ist der moderne Mann bereit, die scheußlichsten Taten zu begehen, und die moderne Frau unterstützt ihn dabei.“ Warum tut sie das?

Minutenlang heftet sich mein Blick auf das Gesicht meines Führers. Nur langsam hebt sich der Bann, der mich immer wieder umfängt. Ich stehe da und denke an Deutschland... War ich ein Junge, wollt ich SA-Mann sein, wollt schützen dich und Deutschland vor giftigen Pfeilen, aus dem Hinterhalt geschossen, doch auch als Mädchen will ich unter deiner Fahne stehn.“ Sätze aus einem Artikel einer Flensburger Zeitung. Titel: „Gedanken eines deutschen Mädchens vor dem Bilde Adolf Hitlers“. Erscheinungsdatum: Sommer 1932.

Nun ja, dachte ich, als ich den Zeitungsband in der Kieler Landesbibliothek zu klappete: Pubertäre Schwärmerei! Wer weiß, wer sich das ausgedacht hat. Aber dann traf ich den ehemaligen Leiter der Flensburger Pädagogischen Hochschule. Und der erzählte von seiner Großmutter, die während der Zeit des Nationalsozialismus Hakenkreuze in ihre Nachtheftchen einstecken ließ, auf daß deren magische Kräfte rund um die Uhr wirken konnten.

Zwölf Jahre brauner Herrschaft in Deutschland: Das Schwingen der Fahnen, die millionenfachen „Heil“-Wünsche auf einen einzigen Mann konzentriert — nur ein Irrtum der Geschichte? Und die SED-Diktatur, auch sie beladen mit Symbolen und Parolen, auch sie geprägt von Terror und Unterdrückung und von der Hoffnung, die Utopien könnten eines Tages doch wahr werden: Wie konnten wir da so lange mitmarschieren?

„Man konnte immer alles wissen, wenn man nur wollte“, hatte die aus Gera stammende Mathematikerin Helga K. gesagt, als sie nach der Wende begann, öffentlich über die SED-Vergangenheit nachzudenken. Ich hatte die Vierundfünfzigjährige in Ost-Berlin besucht, weil sie in einer Dis-

kussion die Meinung konterkariert hatte, daß es immer nur äußere Zwänge seien, die den Menschen schuldig werden lassen. Als eine der ersten Frauen hatte sie in ihrer Wohnung Gesprächskreise organisiert und Frauen ermutigt, sich über ihr Verhältnis zur zerbrochenen DDR-Gesellschaft klarzuwerden.

In unserem Gespräch geht es um die Frage persönlichen Versagens, um die eigene Biografie. Zu den offiziellen Spitzeln des Systems hat Helga K. nicht gehört, aber man hat von ihr als Wissenschaftlerin mit Auslandskontakten verlangt, nach jeder internationalen Tagung eine Beurteilung der Westkollegen vorzulegen. Sie habe dann immer Unverbindliches geschrieben. Daß sie erst im Januar 1990 aus der Staatspartei austrat, ist unser Thema nicht an diesem Tag — es geht um den späten Eintritt. Darüber müßte man nachdenken, sagt meine Gesprächspartnerin. Sie habe sich nämlich zunächst nicht für „würdig“ erachtet, an dieser großen Aufgabe mitzuwirken. Aber als es dann soweit war, als sie die Initiationsriten hinter sich und das Dokument der Zugehörigkeit erhalten hatte, trug sie es, wie viele andere, an einem Band um den Hals, auf der nackten Haut. Eine Kostbarkeit, die man nie verlieren dürfte.

Marianne F. aus Chemnitz war 26 Jahre alt, als sie sich entschlossen hatte, Mitglied der SED zu werden. „Und jetzt hören und staunen Sie“, schrieb sie an den ehemaligen Leiter des Aufbauverlages, Walter Janka, „welch ungewöhnlichen Rat mir ein alter Parteigenosse gab: Dein Platz ist nicht in der Partei, sondern in der Kirche. Auf meine empörte Frage, warum, entgegnete er: Weil die Gedanken, die du äußerst, christlich sind, dagegen wehrte ich mich mit Händen und Füßen“. Ihre Unsicherheit, so meint Marianne F., sei auf die Teilung Deutschlands zurückzuführen gewesen. Jede Seite habe die andere beschimpft, da habe sie wirklich nicht gewußt, was sie glauben solle. Schließlich entscheidet sie sich „für den Weg mit Jesus Christus“. Sie gibt alles auf, was sie an ihr weltliches Leben erinnert, und schließt sich einer kleinen Gemeinschaft fundamentalistisch geprägter Glaubensgeschwister an.

Auch Monika H. aus Ost-Berlin fühlte sich in einer Gruppe aufgehoben. Sie hat lange in Kinder- und Jugendheimen gelebt; auch sie weiß nicht so recht, wo sie eigentlich hingehört. Bis sie sich von der Stasi anwerben läßt. Ab 1983 bespitzelt sie die oppositionellen „Frauen für den Frieden“. Ihre Bezugsperson ist ihr Führungsoffizier. Er heißt Detlev. „Ich war vorher enturzelt, und die Stasi hat mir Wurzeln gegeben. Für mich war das damals keine ‚scheinbare Geborgenheit‘. Ich konnte Tag und Nacht anrufen, dann hatte der Detlev Zeit für mich.“ Sie hat für ihre Arbeit den zweithöchsten Orden der DDR bekommen. Jetzt schämt sie sich. Aber sie fühlt sich auch betrogen. „Am meisten betrogen fühle ich mich um die gesamten Werte, um alles, was mir wichtig war im Leben... Und der Detlev fühlt sich auch betrogen, ich habe ihn dasitzen gesehen und heulen. Ich denke, daß er eben ein ähnliches Werkzeug war wie ich.“

Es war eine Amerikanerin, die die erste sehr ausführliche Untersuchung über die Rolle der Frauen im Nationalsozialismus

durchführte. In fast 10-jähriger Arbeit recherchierte die Historikerin Claudia Koonz in deutschen, englischen, französischen und amerikanischen Archiven, sie las Briefe und Zeitungen und führte Gespräche mit Frauen aus der damaligen Zeit. „Als Feministin, die in einem industrialisierten und hochgerüsteten Staat lebt, schreibe ich eher im Hinblick auf unsere gefährdete Zukunft als im Rückblick auf die Vergangenheit“, erklärt die Autorin in der Einleitung zu ihrem Buch „Mütter im Vaterland“. Sie hoffe, daß ihre Analyse dazu beitrage, „ein kritisches Bewußtsein gegenüber dem heute vorhandenen biologischen und nationalistischen Denken zu entwickeln.“

Ihre Arbeit räumt mit der Legende auf, die deutschen Frauen seien nur Opfer des Hitlerregimes gewesen. Gewiß, schon 1933 wurden alle zivilen und religiösen Frauenverbände aufgelöst und sämtliche 79 in o Regierung tätigen Frauen verloren ihre Posten. Die Zahl der Lehrerinnen verminderten sich um 15%, und verheiratete Ärztinnen durften nicht mehr frei praktizieren. Eine Minderheit im Vergleich zu all den Frauen, die mit Hitlers Verdikt gegen die Frauenemanzipation insgeheim sympathisierten. Die neuen Möglichkeiten der Frau, die nach dem Ersten Weltkrieg für manche als Befreiung empfunden wurde, bedeutete für andere eher eine Bedrohung, und sie waren dankbar, daß sich mit Adolf Hitler ein Mann an die Spitze des Staates gesetzt hatte, der in einer Zeit gesellschaftlicher Auflösung wieder „klare Verhältnisse“ schuf. „Klare Verhältnisse“, das war auch die Verankerung des weiblichen Menschen in Haus und Familie. Innerhalb dieses wohlgeordneten Koordinatensystems durfte die Frau bestimmte häusliche Aufgaben übernehmen, zum Beispiel in der Einheitspartei der Reichsfrauenenschaft. Claudia Koonz beschreibt die ehemalige Reichsfrauenführerin, Scholtz-Klink, mit der sie lange Gespräche geführt hatte, als eine Frau, „die sich einer Ideologie verschrieben und die jede persönliche Verantwortung an ein hermetisches System delegiert hatte. Nie hat sie die Grenzen ihrer Befugnisse überschritten. Sie hat sich immer an das Gesetz gehalten“ (...). Neben dem vorherrschenden Motiv männlicher Brutalität gab es eine soziale Ebene der Gewaltherrschaft und diese hatten Scholtz-Klink und ihre Anhängerinnen etabliert, indem sie eifrig und beflissen Erziehungsmaßnahmen, Freizeitaktivitäten, Schulungsprogramme und Verbrauchervereinigungen organisierten.

Der Recherchen der amerikanischen Historikerin bestätigen: Es hat sicher viele Frauen gegeben, die „gebannt vor dem Bilde Hitlers“ standen. „Es lag eine magnetische Kraft über allem“, beschreibt eine Frau den Tag der Machtübernahme Hitlers. Und eine andere schwärmt: „Noch nie hat jemand so zu uns gesprochen, außer vielleicht im Gottesdienst.“

Und als die Faszination nachließ? Als sich dunkle Flecken auf dem Bild der Lichtgestalt zeigten? Da waren es die Frauen, die — zu Geduld und Nachgiebigkeit erzogen — das eigentlich Untragbare weiter trugen. Nach dem Motto: Wer weiß, ob das alles so stimmt... so schlimm wird es wohl nicht sein... die Idee ist ja gut!

Die 1901 in Potsdam geborene Schriftstellerin Margarete Buber-Neumann, die 1933 mit ihrem Lebensgefährten nach Moskau emigriert war, bekannte nach dem Krieg: „Nicht der Intellekt ließ mich zur Kommunistin werden, sondern das Gefühl. Ich war keine überzeugte, sondern eine gläubige Kommunistin. Dieser unbedingte Glaube hinderte mich, die Wirklichkeit so zu sehen, wie sie war. Und zum Glauben gesellte sich das Gefühl der Überlegenheit über alle Andersdenkenden.“ Die Frau wurde 1938 in der Sowjetunion zu fünf Jahren Zwangsarbeit verurteilt und 1940, im Zuge des Hitler-Stalin-Paktes, an die Deut-

Man konnte immer alles wissen“, hatte Helga K. gesagt. Was konnte man wissen von jenen Männern, die die begehrten „Zauberrezepte“ ausstellten? Von Josef Goebbels zum Beispiel,

Schwierigkeiten eine bestimmte Grenze überschreiten, rufen die Leute nach einfachen Lösungen. Der Mensch will ein Zauberrezept!

sich vorstellen können, daß die schrecklichen Dinge, die sie erlebt hatte, nochmals geschehen könnten. „Das kommt immer wieder“, meinte da die 88-jährige. „Sobald die gesellschaftlichen und ökonomischen

schen ausgeliefert. Im KZ Ravensbrück erlebte sie das Kriegsende. Kurz vor ihrem Tode im November 1989 habe ich die Autorin noch einmal besucht. Wie sie die Zukunft beurteile, wollte ich wissen, ob sie

Pokved. u. 424 str.

der als NS-Propagandaminister die Entscheidungen der Volksgenossen zu lenken versuchte und den Kampf, der den Deutschen in der zweiten Kriegshälfte bevorstand, mit einem Gottesdienst verglich? Seine frühen Aufzeichnungen sind vor kurzem veröffentlicht worden. Sie zeigen einen labilen, zwischen zahlreichen Liebesabenteuern hin und her schwankenden Mann, der schließlich in Hitler die große Identifikationsfigur findet. „Der Chef spricht über Rassenfragen... Er ist ein Genie! Das selbstverständliche schaffende Instrument eines göttlichen Schicksals“ (Tagebuch 24. 7. 1926). Was konnte man wissen von Adolf Hitler, der in wenigen Jahren fast ganz Europa in seine Gewalt bringen sollte und dem der Ruf einer magischen Ausstrahlung vorausging? Ursula S., die zu Beginn der dreißiger Jahre in Berlin als Bereitschaftsleiterin des Roten Kreuzes arbeitete, hat ihn sich damals angesehen: „Ich bin eines Tages in den Kaiserhof marschiert, um mich zu überzeugen, ob diese Faszination sich auch auf mich ausdehnte“, hat die jetzt 85jährige mir erzählt. „Ich setzte mich in den Aufenthaltsraum und sah dort nun diesen Hitler, wie er in seinem Kreis Kaffee trank. Von seiner Faszination habe ich nichts bemerkt. Auffallend war für mich, daß der Blick so merkwürdig leer war. Ich habe das sonst nur in Irrenhäusern gesehen — dieser merkwürdig leere Blick. Nicht fixiert, nicht starr, sondern einfach — leer.“

Und Erich Honecker? Die jetzt 40jährige Gudrun W. hat für ihn gearbeitet, als er noch Erster Sekretär unter Ulbricht war. „Ich habe für Honecker Briefe geschrieben (...), und ich habe diese Absonderung von der Bevölkerung erlebt. Ulbricht wurde eigentlich von allen verehrt. Dann kam Honecker an die Macht, und alles wurde umgebaut, renoviert. Die haben im kommunistischen Kapitalismus oder im kapitalistischen Kommunismus gelebt, die hatten ihre Luxuswelt für sich. Aber wollen wir uns nichts vormachen: Das wußten wir irgendwo.“ Trotz dieses Wissens hat die Frau bis zur Wende in der zentralen Koordinierungsgruppe der Staatssicherheit gearbeitet. „Um meinem Land zu dienen“, wie sie der Ostberliner Filmemacherin Christina W. gestand.

Die Beschäftigung mit der Vergangenheit, die Frage nach den eigenen Schuldanteilen ist — wie der Umgang mit einer Krankheit — ein sehr persönlicher Prozeß. Auf eine schmerzhaft Einsicht kann eine Phase der Verdrängung folgen. Manches bleibt unterhalb der Bewußtseinschwelle und kommt erst nach Jahrzehnten an die Oberfläche, wie bei der jetzt 85jährigen Christine A., die schon zweimal „drüben“ war nach der Wende, in Mecklenburg, von wo sie Mitte der fünfziger Jahre mit Mann und Sohn in den Westen übersiedelte. Immer wieder hatte ich mit der ehemaligen Frauenschaftsführerin zusammengesessen. Wenn die Rede auf den Nationalsozialismus kam, wurden nur zwei Zeiteabschnitte angerissen: die Jahre vor Hitler und das Kriegsende.

Jetzt erzählt Christine A. von ihren Fahrten in die neuen Bundesländer. In ihrem ehemaligen Wohnhaus sei sie gewesen, es sei noch alles vorhanden, sogar die Töpfe, in denen sie damals Seife gekocht hätte in der armen Zeit. Wir haben viel Zeit an diesem Tag, der Wind heult um das große Anwesen, das sie nun, nach dem Tode ihres Mannes, alleine bewohnt. Der Sohn, den das Ehepaar damals adoptierte, weil es keine eigenen Kinder bekommen konnte, hat sich nicht so entwickelt, daß er den Betrieb hätte übernehmen können. Er stammte — und das erzählt Christine A. nun zum ersten Mal — aus einer jener Heime, in denen die von SS-Männern gezeugten Kinder der Aktion „Lebensborn“ geboren wurden. Eine „neue Aristokratie“ hatte Hitler mit dieser Organisation schaffen wollen. Wer in die SS eintrat, empfand sich als Mitglied einer Sekte auserlesener

Edelmenschen. In Wirklichkeit — das hat der Publizist Eugen Kogon in seinem Buch „Der SS-Staat“ geschrieben — habe eine Untersuchung der SS-Angehörigen ergeben, „daß es sich in fast jedem einzelnen Fall um Tiefzufriedene, Nichterfolgreiche (...) um Minderbegabte aller Art und häufig um sozial gescheiterte Existenzen handelte“.

Im Frühjahr 1940, als deutsche Truppen in Dänemark und Norwegen einmarschierten und die Bewohner Südeuropas die von Hitler geplante Invasion erwarteten, schrieb die Schriftstellerin Virginia Woolf in ihr Tagebuch: „Muß unsere nächste Aufgabe nicht die Emanzipation des Mannes sein? Sie verglich die Männer mit Hähnen und überlegte, wie der geschwollene Kamm und die verletzenden Sporen dieser Spezies verwandelt werden könnten und warum so viele nur dann Selbstvertrauen haben, wenn sie sich anderen überlegen fühlen können. Sie kommt zu dem Schluß, daß Männer den „Glorienschein“ von Krieg und Gewalt erst dann nicht mehr brauchen, wenn sie all das entwickeln, was jetzt nur in Ansätzen vorhanden ist, wenn sie „ein normales und glückliches Leben“ führen dürften.“

Einstweilen ging es darum, weitere „Kampfhähne“ abzurichten, und als die Schlacht um Stalingrad verloren war, hatte der Reichspropagandaminister den Plan, unter Verwendung der letzten Briefe Gefallener ein Heldenepos zusammenzustellen. Doch er mußte erkennen, daß die Männer keine heldischen Texte verfaßt, sondern zum ersten Mal von ihren Gefühlen gesprochen hatten. „Ich habe soviel in den letzten Nächten geweint“, schrieb ein Soldat an seine Frau, „daß es mir selbst unerträglich erscheint. Ich sah auch einen Kameraden weinen, aber aus einem anderen Grund: er weinte um seine verlorenen Panzer (...). Am Dienstag schoß ich zwei russische T 34 zusammen. Nachher fuhr ich an den qualmenden Trümmern vorbei. Aus der Luke hing ein Körper, der Kopf nach unten, seine Füße waren festgeklammert und brannten bis zum Knie. Der Körper lebte, der Mund stöhnte. Es müssen entsetzliche Schmerzen gewesen sein, und es gab keine Möglichkeit, ihn zu befreien (...). Ich habe ihn erschossen, und dabei liefen mir die Tränen über die Backen. Nun weine ich schon seit drei Nächten über den russischen Panzerfahrer, dessen Mörder ich bin (...). Ich fürchte, nie mehr ruhig schlafen zu können, wenn ich heimkommen sollte zu Euch, Ihr Lieben. Mein Leben ist ein entsetzlicher Widerspruch.“

Die Geschichte der Frauen im Dritten Reich sei über weite Strecken unscheinbar und gewöhnlich, stellte die amerikanische Historikerin Claudia Koonz fest. „Aber gerade hier, an den Wurzeln des gesellschaftlichen Lebens, im ganz normalen Alltag, können wir aufdecken, wie Krieg und Genozid geschehen konnten: indem wir der Frage nachgehen, wer sie geschehen ließ.“

„Vielleicht kann ein Geist, der nur maskulin ist“, hatte Virginia Woolf geschrieben, „ebensowenig schöpferisch sein wie ein Geist, der rein weiblich ist.“ Und vielleicht, so dachte ich, ist es wichtig, darauf zu achten, daß der Umgang mit dem gegen geschlechtlichen Anteil in uns nicht auf eine Nachahmung männlicher Verhaltensweisen hinausläuft... Und daß wir lernen, aus wachsender Distanz heraus verkrustete Traditionen umzuschmelzen, deren Ursprünge uns oft gar nicht bewußt sind und die weit zurückreichen. Ins alte Preußen etwa, als der „Soldatenkönig“ mit der Wehrpflicht die Magie der Uniform schuf (die sein Sohn später „Sterbekittel“ nannte), und der den Offiziersfrauen auferlegte, mit ihrem Vermögen für den Unterhalt der Familie zu haften, weil er den Männern kein anständiges Gehalt zahlen konnte. Der den Frauen der unteren sozial-

len Schichten befahl, unentwegt zum Wohle des Landes tätig zu sein, und „die Marktweiber, so sie ohne Strickzeug angetroffen werden“, bestrafen ließ. Der seinen Untertanen suggerierte, daß Preußen sein eine Ehre und die Obrigkeit von Gottes Gnade sei. Bei Hitler hieß die höhere Macht dann „die Vorsehung“ — und so konnten die Scheußlichkeiten, die passierten, einem verlängerten Arm Gottes zugeschrieben werden, an dem zu zweifeln einem Sakrileg gleichkam.

Als ich diese Gedanken notiert hatte, lief mir die 56jährige Margot H. über den Weg. Die Frau hatte mit ihren Fragen nach dem Sinn des Lebens in der Moon-Bewegung, der sogenannten „Vereinigungskirche“, Antwort gefunden. Alles Übel dieser Welt, so das Sekteneroberhaupt, liege in den zerstrittenen Familien. Die von ihm gesegneten Paare hingegen würden glücklich sein. Nun spart Margot H. zusammen mit ihrer Freundin, um an der nächsten großen Massenhochzeit in Korea teilnehmen zu können. Mit wem die Frauen verheiratet werden, wissen sie nicht. Ihr charismatischer Führer „fühlt“, wer zusammen paßt, er fügt die aus der ganzen Welt angereisten Kandidaten intuitiv zusammen.

Wie sagte doch die Historikerin Claudia Koonz? „Ich schreibe eher im Hinblick auf unsere gefährdete Zukunft als im Rückblick auf die Vergangenheit.“

Lidé neznají důsledky

PRAHA: Důsledky rozpadu ČSFR budou podle prezidenta České a Slovenské konfederace odborových svazů R. Falbra velmi tíživé jak pro Českou, tak pro Slovenskou republiku. Prohlásil to včera v diskusním pořadu Čs. televize Co týden dal. Dále upozornil, že lidé nevědí, jaké důsledky by rozpad ČSFR měl.

Mistopředseda ODS a vedoucí Úřadu vlády České republiky J. Kovář ve stejném pořadu ubezpečil diváky, „že jsme každý krok při jednání s HZDS v otázkách státoprávního uspořádání pečlivě zvažovali, zejména právě z těch aspektů, jaké dopady by to mohlo mít na postavení každého jednotlivého občana. Chťš bych řekl, že tak budeme postupovat i dále, aby případné rozdělení ČSFR na dva suverénní státy nepřineslo občanům velké zatížení.“

Společný stát může podle vyjádření ministra financí ČSFR J. Klaka fakticky existovat jediné v případě, „že budeme mít nějaký jednotný nebo společný ekonomický prostor“. J. Klak sdělil, že mezi programy prohlášeními vlády ČR a SR je řada zcela zásadních diferencí. „Fakticky nebude možné se na nějakém společném východisku dohodnout,“ prohlásil federální ministr financí.

Podle ministra průmyslu, obchodu a cestovního ruchu ČR V. Dlouhého „jsme v daném okamžiku už překročili práh, kde se musíme zbavit určitého sentimentu k té federaci“. V. Dlouhý ve včerejším pořadu Co týden dal mj. také řekl: „Zbavme se té trošky české nafoukanosti, že se zbavíme Slováků a bude nám lépe. Naopak. Je v životním zájmu České republiky, aby Slovenská republika překonala asi větší důsledky rozpadu rychle, protože bude to pro nás trh, odbytiště a je prostě náš zájem, aby Slovenská republika ekonomicky rostla.“

DUBLIN, 28. Juli (Reuters). Kelten sind nach einer Studie des Psychiaters Mike Carney besonders alkoholgefährdet. Carney untersuchte in einem psychiatrischen Krankenhaus Londons über 1000 Patienten. Auf einem Ärztetreffen legte er die Ergebnisse vor: Unter den Patienten schottischer, walisischer oder irischer Abstammung betrage die Alkoholismusrate 35 Prozent, bei den übrigen nur 12,7 Prozent. Den höchsten Anteil von Alkoholsüchtigen habe er mit 87 Prozent bei den Schotten entdeckt.

OBRÁZKY KE ČL. NA STR. 425 A 426

Kelten größte Saufbolde

Umringt von strahlenden Frauen: Jossif Wissarionowitsch Stalin mit Bäuerinnen

O SVĚ MILOVANÉ AUTO přišel jeden mladík z Lipcka, když chtěl prokázat smysl pro odpovědnost. Na skládce železného šrotu před bývalými kasárny Sovětské armády nalezl dvě náslapné miny, které svým trabantem odvezl na nejbližší policejní stanici. Když se dostavil uřichleně povolaný pyrotechnik, zjistil, že jde pouze o cvičné miny. Policie však mezitím plodně využila čas a zkontrolovala mladíkovu díkodu. Ukázalo se, že měl na autě neplatnou pozdní zprávu a neměl zaplacenou povinnou pojistku. A tak oběť byl "sběrač min" o své auto dočasně přišel.

Na naší planetě je stále těsněji...

Na naší planetě žije v současné době 5,4 miliardy lidí, do roku 2008 pak stoupne jejich počet na téměř 6,5 miliardy. Specializovaná agentura OSN pro záležitosti populace FNUAP, která zveřejnila tyto údaje, zdůrazňuje, že přílišná natalita je stále vážnou překážkou ekonomického a sociálního vývoje rozvojových zemí, z nichž mnohé již dnes trpí přelidněním. To je především případ Indie, kde při posledním sčítání loni již žilo 850 milionů obyvatel.

Bude-li dosavadní vývoj pokračovat, bude mít Indie v roce 2025 již téměř 1,5 miliardy obyvatel, čím se dostane na první místo na světě před Čínou. FNUAP hodlá proto vynaložit 90 milionů dolarů na pětiletý plán plánovaného rodičovství v Indii a dává si za cíl snížit roční přírůstek obyvatel ze současných 2,03 na 1,76 %.

FNUAP zdůrazňuje, že přírůstek obyvatel naší planety se sice zpomaluje, že však situace je značně nestojná a různí se podle kontinentů i podle jednotlivých zemí. Zatímco přírůstek obyvatel v Evropě je poměrně nízký a některé země tu dosahují dokonce negativního růstu, ve Střední a Jižní Americe se zvyšuje jeho počet o dvě procenta ročně a v Africe dokonce o tři procenta.

Nejvíce dětí se rodí v Africe. Vezmeme-li za mezničky dvě pětiletá období (1960 až 1965 a 1985–1990), pak v Africe zůstal počet narozených dětí na jednu ženu v reprodukčním věku prakticky stejný – 6,2 –

proti 6,8 před dvaceti lety. Na druhém místě je Asie, především indický subkontinent, kde vedle Indie je vysoká natalita v Bangladéši. Klesla zde ze 6,1 pouze na 4,7. Naopak úspěchy v plánovaném rodičovství zaznamenala Čína, kde díky mnohdy drastickým opatřením bylo dosaženo prudkého poklesu z 6,1 na 2,7.

Rada rozvojových zemí je si této brzdy svého ekonomického vývoje, již je vysoká natalita, vědoma a téměř všechny asijské země (kromě Laosu a Kambodže) vypracovaly směrnice plánovaného rodičovství. Ke stejným krokům, i když zatím s malými výsledky, se odhodlaly některé africké země. FNUAP uvádí, že počet rodin, které používají antikoncepční prostředky, se v rozvojových zemích zvýšil mezi lety 1983 a 1990 ze 45 na 51 procent, ve východní Asii je to dokonce 70 procent. Naproti tomu v Africe můžeme hovořit pouze o sedmácti procentech. Nicméně programy plánovaného rodičovství se i na tomto konti-

nentě začínají prosazovat, v čele tohoto úsilí jsou dnes země Maghribu, v černé Africe zejména Keňa, Senegal či Zimbabwe. Experti OSN předpokládají, že v afrických zemích klesne v letech 1995–2000 natalita na 5,7 a na tři procenta v letech 2020 až 2025.

Snaha rozvojových zemí o plánované rodičovství a snížení natality je však nákladná záležitost, FNUAP tvrdí, že do roku 2000 by bylo na tento účel nutno vynaložit 4,5 miliardy dolarů. Tyto prostředky však nejsou pině k dispozici a přes optimistická tvrzení této organizace jiné odhady prognostiků hovoří keči opakoun: Natalita bude především v rozvojových zemích stálou hrozbou ekonomického vývoje, planeta spěje ke svému přelidnění a v druhé polovině příštího století je možno očekávat překročení hranice 10 miliard lidí.

Nejsou to optimistická výhledy, protože především tento faktor bude působit na stálou rivalitu mezi bohatým Severem a chudým Jihem, který ve svých požadavcích vůči vyspělému světu bude vystupovat stále agresivněji. Je to chmurná vize řady prognostiků, která dává tušit zárodky řady vážných konfliktů pátých generací obyvatel planety Země.

VRZVOJOVÝCH ZEMÍCH JE AŽ TĚLA TELEVIZI...

TELEVIZI...

hrozí rozpad a většina Čechů již ztrácí víru v uchování společného státu, apelují na vás na všechny, já Slovák původem, Českoslovák srdcem, abyste v referendu nejednali zkratově. Ani Slováci si nepřejí to, o co usiluje hrstka bezohledných politiků, kteří cílevědomě pošlapávají ideály, na kterých tato republika vznikla. Rozdělení, které hrozí, se týká občanů a ne politiků a jen na nás záleží, aby k němu nedošlo.

MUDr. JIŘÍ VÁVRA, Plzeň

Lhostejnost,

[čre]: Když alkoholem posilněný 22letý muž napadne slovně i fyzicky 38letého tak, že ho srazí k zemi, kope do něj, tluč kovovou tyčí do hlavy a několikrát ho bodne kuchyňským nožem do hlavy a trupu a napadený zemře, a to vše se odehraje ve veřejné restauraci v Děčíně 23. července, nelze než se ptát: nikdo nebyl poblíž, nikdo toto brutální násilí neviděl, nikdo nezasáhl? Teprve policie vraha zatkla a předala krajskému soudu v Ústí n. Labem.

Ultra Violet, zpěvačka, malířka a hvězda filmů Andy Warhola, se v sobotu zúčastnila zahájení výstavy svých obrazů, koláží a plastik v Muzeu moderního umění rodiny Warholových v Medzilaborcích. A

Kratší vojna asi napřesrok

[hop]: Zvěsti o brzkém zkrácení základní vojenské služby, šířící se v poslední době mezi branci, se bohužel nezakládají na pravdě. Není ale šprochu, aby na něm nebylo aspoň pravdy trochu, jak říkávali drbný. O zkrácení základní vojenské služby se totiž vsutku uvažuje, a to od podzimu příštího roku. Pokud by byla přijata změna ustanovení § 27 branného zákona, nebo by federální vláda přijala příslušné vládní nařízení, branci by rukovali již ne na 18, ale na 12 měsíců. Pro absolventy vysokých škol se o zkrácení vojenské služby uvažuje rovněž, ale o kolik, zatím není známo. Minimální délka pobytu v zeleném, tedy pět měsíců, by měla zůstat zachována. Je však otázkou, bude-li na podzim příštího roku ještě nějaké FS či federální vláda, které by mohly příslušné ustanovení vydat.

CO MÁŠ ZBYTÍ 30 CH KREJC. MÍRY?

Rostoucí úroveň soukromého podnikání v ČSFR potvrdil třetí veletrh soukromých podnikatelů z ČSFR a ze zahraničí, který včera skončil v Trenčíně. Zúčastnilo se ho 114 vystavovatelů a zavítalo na něj 20 000 návštěvníků.

INFRA ROT TAM NERYL?

■ APELUJI NA VÁS
Narodil jsem se v kraji pod Tatrami jako dítě slovenské matky a českého vojáka ze Sumavy. Denně jsem doma slyšel slovenštinu i češtinu. Po dosažení školního věku jsem začal chodit do slovenské školy. Po třech letech byl můj otec přeložen k pěšímu pluku do Plzně a já jsem se tím pádem začal ve škole seznamovat s českou gramatikou značně odlišnou od slovenštiny. Velmi mi však pomohl pan učitel Kreč, který ve mně navíc probudil hluboký cit k vlasti a jejím tvůrcům T. G. Masarykovi a M. R. Štefánikovi a všem těm, kteří se svými obětmi zasloužili o stát s názvem Československá republika. Od té doby jsem svou vlast cítil z celého srdce. Pomalu se však začaly nad naší zemí stahovat mraky. Prvních náznaků jsem byl svědkem na Příbínových oslavách v Nitře, kde z úst A. Hlinky zazněly první požadavky autonomie Slovenska a kdy poprvé došlo k šarvátkám Slováků s Čechy. Utvořením Slovenského státu 14. 3. 1939 a 15. 3. 1939 zánosem zbytku českých zemí a vznikem protektorátu bylo dokončeno dílo zkázy, započaté ve 30. letech. Tehdy mnou otfásl fotodokument ze slovenských Krompach, na kterém byl na prkenném plotě vápenný nápis: »Kež sú Češi naši bratia, nechť sa odtiaľ ihneď ztratia«. A nyní, kdy naši vlasti znovu